Budapest 2024
Nyári Olimpiai és Paralimpiai Játékok Megvalósíthatósági Tanulmány

2015. június

pwc

Tartalomjegyzék

1. Vezetői összefoglaló 4
2. Bevezetés 102
3. Pályázati folyamat és sikerkritériumok 106
4. Pályázati szervezet és költségvetés 160
5. A város és az olimpia 188
6. Az alapeset bemutatása 201
7. Master Plan 305
8. Versenyhelyszín vizsgálatok eredménye 495
9. Paralimpia 658
10. Turizmus és szálláshelyek 690
11. A gazdasági elemzés módszertani kérdései 740
12. Infrastrukturális fejlesztések (nem-OCOG költségek) 748
13. OCOG költségvetés 846
14. Az olimpia költsége 898
15. Makrogazdasági hatáselemzés 905
16. Jogi és szabályozási kérdések 1028
17. Kockázatelemzés 1108
18. Hivatkozások és fogalomtár 1117
19. Melléklet 1143

1. Vezetői összefoglaló

1.1 Bevezető megállapítások

Az olimpia megvalósítható és hasznos vállalkozás

1. **Az olimpia megvalósítható és hasznos vállalkozás Magyarország számára, Budapest esélyes pályázó lehet**

Az olimpia megvalósíthatósági tanulmánya többek között az alábbi megállapításokat teszi:

a) **Magyarország 2024-ben képes lehet az olimpia megrendezésére,**

b) **Magyarországnak megérheti olimpiát rendezni,**

c) **Budapest esélyes pályázó lehet a 2024-es olimpia megrendezésére.**

Az olimpia gazdasági előnyei: az állami lehetséges többletjövedelem 1.142 milliárd forintra, a háztartások többletjövedelmei 1.006 milliárd forintra, a vállalatokéi 836 milliárd forintra tehetők. Az olimpia gazdasági hatásai – befektetések generálása, gazdasági növekedés, munkahelyteremtés, turizmus, államháztartási, háztartási (lakossági) és vállalati többletbevételek Magyarországon – az olimpiát megelőző években, az olimpia heteiben és az olimpiát követő években jelentkeznek, rövid és hosszú távon (2015-2030). Az olimpiával járó lehetséges előnyök meghaladhatják a ráfordításokat.

Az olimpia nettó költsége 774 milliárd forintra becsülhető.

Magyarország képes lehet az olimpia megrendezésére 2024-ben

1. a) A 2024-es olimpia megvalósítható Magyarországon

A megvalósíthatósági tanulmány első megállapítása, hogy Budapest, illetve Magyarország képes lehet az olimpia megrendezésére 2024-ben. Magyarországon az olimpia gazdasági-pénzügyi szempontból megvalósítható, a magyar költségvetés számára az olimpia rendezés finanszírozható és hasznos befektetést jelenthet. 2015 és 2025 között évente átlagosan csupán a költségvetés fél százalékát tennék ki az olimpia-specifikus fejlesztések. Fontos leszögezni: az olimpia-specifikus fejlesztéseket csak a rendezés biztos tudatában kell megvalósítani, a rendezési jog elnyerése és az olimpia kezdete közötti 7 év elegendő a szükséges beruházások kivitelezésére. Ugyanakkor ha Budapest megkapja az olimpiarendezés jogát, nem csupán a szükséges befektetések igénye jelentkezik, hanem az olimpia gazdasági és társadalmi előnyei is valóságosak lesznek.

1. b) Az olimpia megérheti

Fontos az olimpiarendezés költségét - mibe kerül az olimpia? – pontosan meghatározni. A tanulmány ezt végezte el, reálisan becsülve a kiadásokat és a bevételeket is.

Az olimpiarendezés költségének definíciója: az a kiadás (befektetés), amely kizárólag az olimpiarendezés miatt merül föl, kizárólag az olimpiarendezés célját szolgálja - csökkentve az így, ennek a befektetésnek a következtében előállt javak részbeni értékesítésének és az olimpiarendezésnek a közvetlen bevételeivel.

Az olimpiarendezés hosszú távon megtérülő program lehet

A gazdasági megvalósíthatósági tanulmány szerint az olimpiarendezés Magyarországnak hosszú távon megtérülő program lehet. Az olimpiarendezés Magyarországnak megérheti. Budapest és Magyarország az olimpiából profitálhat: nemzetgazdasági szinten, rövid és hosszú távon (2015-2030) az olimpia nemzetgazdasági előnyei és hasznai meghaladhatják a költségeket. Az olimpia hét legfontosabb gazdasági előnye, amelyek az olimpiát megelőző években, az olimpia alatt, illetve az azt követő tíz éven belül (2015-2030) jelentkeznek:

- jelentős munkahelyteremtő hatás, több munkahely, több munkalehetőség Magyarországon – 2017 és 2025 között összesen mintegy 100.000 munkahelyet hozhat létre az olimpia, az éves átlag 2020 és 2024 között közel 19.000, a legmagasabb éves érték közel 40.000-re becsülhető,
- az állami költségvetés (államháztartás) olimpiai bevételei rövid és hosszú távon mintegy 1.142 milliárd forintra becsülhetőek,
- gyorsabb gazdasági növekedés, nagyobb nemzeti jövedelem – az olimpiának köszönhető GDP növekedés, a többlet értéke elérheti a mintegy 3.000 Mrd (2.983 milliárd) forintot is, a legkiemelkedőbb években az olimpia akár 0,3 %ponttal is tovább növelheti a GDP növekedését,

  ebből a 2.983 milliárd forintból a háztartások (lakosság) többletbevétele 1.006 milliárd, a vállalkozásoké 836 milliárd forintra tehető, az ezen felüli összeg az állami költségvetés bevétele (ld. fent),
- megnövekedett turisztikai bevételek – ezek rövid és hosszú távon elérhetik a 130 milliárd forintot,
- Magyarország versenyképességének növekedése,
- uniós fejlesztési források még hatékonyabb felhasználása, elköltése (fokozott abszorpciós kényszer),
- az ország és Budapest ismertségének, jó hírének erősödése.

Nemzetgazdasági szinten az olimpia hatása pozitív

Nemzetgazdasági szinten az olimpia hatása pozitív: Amennyiben a tervezett alapfeltételezések mentén fejlődik tovább Magyarország, a 2015 és 2030 közötti időtávon a közvetlenül és közvetetten realizálódó államháztartási, vállalati bevételek és a háztartások (lakosság) bevételei akár háromszorosan is meghaladhatják a szükséges államháztartási kiadások (befektetések) összegét.

A befektetés oldalon az olimpia-specifikus (csak az olimpia miatt felmerülő) pályázati, szervezési, rendezési és fejlesztési kiadásokat vesszük számba. A bevételi- vagy eredményoldalon az olimpia alábbi hatásaival számolunk, gazdasági szempontból.

- GDP növekedés
- államháztartási (állami és önkormányzati költségvetési) bevételek
- háztartások többletjövedelme
- vállalati szektor többletjövedelme
- import változása
- munkahelyteremtés
- turizmus növekedése

Természetesen nem tekinthető olimpiai költségnek az akár uniós, akár hazai forrásból finanszírozott állami vagy önkormányzati fejlesztés, kiadás, amely ugyan hozzájárul az ország és Budapest olimpiarendezési képességéhez, de amely az olimpiától függetlenül valósul meg, vagy szerepel a fejlesztési tervekben. Vagyis amelyek az olimpiarendezés szándékának felmerülésétől függetlenül valósultak és valósulnak meg vagy szerepelnek a fejlesztési tervekben, és amelyek így egyébként az olimpiarendezéstől függetlenül szükségesek az ország vagy Budapest és a vidéki települések, régiók számára.

Ugyancsak nem olimpiai költség az úgynevezett előrehozott fejlesztések értéke. Ezek olyan, az olimpiától függetlenül tervezett fejlesztések (döntően közlekedésfejlesztés), amelyek az olimpiától függetlenül szerepelnek a közép- vagy hosszú távú fejlesztési tervekben (országos vagy budapesti), de amelyek megvalósítását olimpiától függetlenül 2024-nél későbbi befejezési határidővel terveztek megvalósítani a tervgazdák. Az olimpiarendezés biztos tudatában szükség lesz dönteni ezen, egyébként is szükséges és tervezett fejlesztések korábbi megvalósításáról. Ezekkel kapcsolatban elsősorban azt vizsgáltuk, hogy a tanulmány alapját tevő lényegi feltételezések megvalósulása esetén e fejlesztések milyen módon finanszírozhatóak.

1. c) Magyarország eséllyel pályázhat

Magyarország eséllyel pályázhat a rendezésre

A megvalósíthatósági tanulmány harmadik alapvető megállapítása, hogy Magyarország, Budapest eséllyel pályázhat a 2024-es nyári olimpiai játékok megrendezésére.

Magyarország, Budapest esélyes pályázó lehet, mert a NOB Agenda 2020 reformja, a gazdaságos olimpia programja pont azzal a céllal született meg, hogy utat nyisson a Budapest méretű városok olimpiarendezése előtt. Egy esetleges magyar pályázat kitűnően illeszkedhet a NOB gazdaságos olimpia programjába. Eddigi ismereteink szerint könnyen lehet, hogy a 2024-es pályázók közül Budapest lesz az egyetlen, amely kifejezetten a gazdaságos olimpia reformjának, az Agenda 2020-nak köszönhetően nyújthat be pályázatot. A jelenleg ismert többi pályázó város vagy a pályázó országának más városa már mind rendezett olimpiát, és mindegyikük pályázhatna az Agenda 2020 nélkül is. Budapest lehet a leginkább Agenda 2020 szerű, az új NOB stratégiába leginkább illeszkedő pályázó 2024-re.

Magyarország a kezdetek óta jelen van és részt vesz a modern kori olimpiák történetében. Kemény Ferenc személyében magyar alapító tagja is volt a NOB-nak. A Magyar Olimpiai Bizottság a világ egyik legrégebbi nemzeti olimpiai bizottsága, 1895-ben alapították, idén ünnepli fennállásának 120. évfordulóját. Ha kényszerként ható politikai döntés nem akadályozta meg (1920, 1984), Magyarország mindig részt vett a nyári olimpiai játékokon.

Magyarország olimpiai eredményei kiemelkedőek: 167 aranyéremmel Magyarország úgy nyolcadik a nyári olimpiai éremtáblázaton, hogy az első tíz helyezett közül egyedül itt nem rendeztek még olimpiát. Másképp fogalmazva: Magyarország a legelső az olimpiát még nem rendezett országok olimpiai éremtáblázatán**.**

2. Magyarország és Budapest olimpiára való alkalmasságának alapjai

Magyarország olimpiától független fejlődési pályája és az Agenda 2020 együttesen megalapozhatják Magyarország alkalmasságát

Magyarország alapvetően két tényező okán lehet alkalmas 2024-ben (9 év múlva) az olimpia megrendezésére. E két tényező együttesen teszi reálissá a magyar olimpiai tervet:

- Az egyik az ország olimpiától teljesen független fejlődési pályája, és 2024-re az olimpiától függetlenül elért fejlettségi állapota. 2024-re húsz éve leszünk az Európai Unió tagjai, és addigra vélhetően több mint 20.000 milliárd forint uniós fejlesztési forrást költött el Magyarország saját közlekedésének, infrastruktúrájának, gazdaságának fejlesztésére. Ehhez társul a 2012 óta felgyorsult sportlétesítmény-fejlesztési program, amelynek eredményeként az ország történetében először 2017-ben FINA vizes világbajnokságot, a világ harmadik legnagyobb sporteseményét és 2020-ban UEFA EURO 2020 Európa bajnoki labdarúgó mérkőzéseket (csoportmérkőzések és nyolcaddöntőt) rendeznek Budapesten, valamint az Európai Ifjúsági Olimpiai Fesztivált Győrben 2017-ben. Az ország és Budapest 2024-re olimpiától teljesen függetlenül közel kerül

az olimpiarendezési feltételek teljesítéséhez.

- A másik megalapozó tényező az Agenda 2020, a gazdaságos olimpia reformja. Ezzel pedig a NOB enyhít, könnyít az olimpiarendezés feltételein.

Azaz két, egymást erősítő kedvező, szinergikus folyamat zajlik egy időben: Az egyik, hogy az ország fejlődik, és olimpiától függetlenül teljesíti az olimpiai alkalmassági feltételek nagy részét. A másik, hogy az alkalmassági feltételrendszer könnyebbé válik (Agenda 2020). Ez az egybeesés teremtheti meg Magyarország esélyét.

Olimpia-specifikus fejlesztést csak a rendezés biztos tudatában kell megvalósítani

Magyarország 2024-re az olimpiától függetlenül is számos szempontból alkalmas lesz az olimpia megrendezésére. Ennek oka az ország várható 2024-es fejlettsége, vagyis az elmúlt tíz évben az olimpia tervektől függetlenül, uniós és hazai forrásokból megvalósult, illetve a következő tíz évben olimpiától függetlenül a fejlesztési tervekben szereplő, megvalósítani tervezett sportlétesítmények, közlekedésfejlesztési beruházások és általános infrastruktúrafejlesztés.

Fontos hangsúlyozni, hogy az infrastrukturális feltételek érdemi része 2024-re olimpia nélkül is adottság lesz, és a szükséges sportlétesítmények jelentős része is rendelkezésre áll majd addig, az olimpiarendezés szándékától függetlenül.

Az olimpia-specifikus fejlesztések megvalósítását kizárólag az olimpiarendezés biztos tudatában kell csak elkezdeni, és a döntést követő 7 esztendőben kivitelezhetőek.

Az Agenda 2020-nak megfelelően tervezett kisebb és olcsóbb olimpia, az országon belüli több helyszín, a több-országos rendezés lehetősége, az elmúlt 10 év elvégzett, és a következő 10 év elhatározott infrastrukturális, közlekedési és sportlétesítmény beruházásai, az Európai Unió által 2014-2020 között biztosított fejlesztési források, a költségvetési egyensúly, a megindult gazdasági növekedés együtt tehetik reális céllá a budapesti olimpiát. Az elmúlt évek beruházásainak és a tervezett építkezéseknek köszönhetően Magyarország a budapesti létesítmények mellett már most számolhat vidéki, többek között győri, veszprémi, debreceni, szegedi, balatoni, miskolci-diósgyőri, szombathelyi, székesfehérvári helyszínekkel is.

3. A megvalósíthatósági tanulmány olimpiai tervének jellemzői

A budapesti pályázat Agenda 2020 kompatibilis, gazdaságos, és illeszkedik a hosszú távú tervekhez

Gazdaságos olimpia: Az olimpiai megvalósíthatósági tanulmány készítésekor az volt a legfontosabb cél, hogy minimalizáljuk az olimpiával járó befektetéseket és maximalizáljuk a lehetséges hasznokat, előnyöket. Ehhez egy olyan olimpiai terv kellett, amely épít vidéki helyszínekre is, kiemelten kezeli az utóhasznosítás és fenntarthatóság kérdését, igazodik az ország-város olimpiától független fejlesztési terveihez, kihasználja azokat, és fokozottan számol a 2024-ben olimpiától függetlenül meglévő létesítményekkel, illetve ideiglenes létesítmények használatával.

- **Agenda 2020 illeszkedés, gazdaságos budapesti olimpia.** A budapesti olimpia terve megfelel az Agenda 2020 szempontrendszerének. A budapesti olimpia terve Agenda 2020 kompatibilis.
- **Igazodás Budapest olimpiától független fejlesztési terveihez.** Az olimpiai terv teljes egészében Budapest olimpiától független közép- és hosszú távú fejlesztési terveihez igazodik, azokra épít. Így csökkenti a szükséges befektetés összegét, és biztosítja, hogy az olimpia segítse, gyorsítsa Budapest olimpiától független fejlesztési terveinek megvalósulását.
- **Igazodás a 2014-2020-as európai uniós fejlesztési források felhasználásához.** Az olimpiai terv figyelembe vette és igazodik az aktuális uniós költségvetési ciklus fejlesztési forrásainak magyarországi felhasználásához, épít annak eredményeire.
- **Zöld, környezettudatos tervezés és megvalósítás.** A fenntartható fejlődés és a jelen és jövő generációi iránti felelősség jegyében mind a tervezett fejlesztések körének meghatározásakor (meglévő adottságok maximális kihasználása, új fejlesztések minimalizálása), mind a közlekedési rendszer kialakításakor (kötöttpályás közlekedés és gyalogos-, kerékpárforgalom priorizálása) már környezettudatosan jártunk el, és ugyanígy kell eljárni az egyes létesítmények tervezésekor és építésekor is.
- **Teljes utóhasznosítás és fenntarthatóság** – nem épül felesleges létesítmény. A terv csak olyan létesítményekkel számol, amelyek olimpiától függetlenül rendelkezésre állnak 2024-ben, illetve olimpiától függetlenül szükségesek. Így ezek hasznosítása és fenntarthatósága, kihasználtsága biztosított. A kizárólag az olimpia lebonyolításához szükséges létesítmények mindegyike ideiglenes vagy visszabontható létesítmény lesz.
- **Szakmai párbeszéd.** Az olimpiai tervek készítésekor széleskörű szakmai párbeszédet valósítottak meg a szakemberek a várostervezés és közlekedésfejlesztés kiemelt szakértőivel, sportági szakszövetségekkel, szakmai szervezetekkel, hatósági és közigazgatási szervezetekkel.
- **Kiemelt feltételezések.** A megvalósíthatósági tanulmány készítésekor feltételeztük az átlag 3%-os gazdasági növekedést tartalmazó gazdasági pálya fennmaradását, az olimpiától függetlenül elhatározott fejlesztések, fejlesztési tervek tényleges megvalósulását, valamint hogy a beruházásokat elsősorban a hazai vállalkozói szektor tudja majd elvégezni.

4. Különböző szemléletű költségfeldolgozások

Elsősorban a NOB követelményrendszerének későbbi kielégíthetősége, és a vizsgált időszak összes állami fejlesztési kiadásának (olimpia-specifikus és nem olimpiai) az együttes ismerete érdekében a tanulmány készítése során feldolgoztuk a nem olimpiai, de az olimpiát is támogató fejlesztések költségeit is.

Így számba vettük, Magyarország, illetve Budapest, az olimpiarendezés gondolatától teljesen függetlenül milyen, az olimpiát is támogató infrastruktúra-, közlekedés- és sportlétesítmény fejlesztési programokat valósít meg, tervez megvalósítani 2024-ig. Felmértük azt is, hogy melyek azok, az olimpiarendezés szándékától teljesen függetlenül 2024 utáni befejezési határidővel megvalósítani tervezett nem-olimpiai fejlesztések, amelyeket viszont, kizárólag az olimpiarendezés jogának megnyerése esetén, szükséges korábbi befejezési határidővel megvalósítani, vagyis amelyeket előbbre kell hozni.

Ezek hangsúlyozottan nem olimpiai költségek vagy kiadások. Ugyanakkor felmértük ezek értékét is. A tanulmányban, különösen a makrogazdasági hatásokat tárgyaló részben, a nem olimpiai és az olimpiai 2025-ig felmerülő fejlesztési kiadások összevontan szerepelnek, a bevételek levonása, a gazdasági hatások (GDP növekedés) szembeállítása nélkül.

Ezek a nemzetgazdasági vagy költségvetési bevételek levonása nélkül megjelenített, olimpiai és nem olimpiai fejlesztési kiadásokat egyben bemutató számok még véletlenül sem tekinthetőek az olimpia költségének, egyenlegének vagy gazdasági mérlegének. Az olimpia költségének minősülő összegeket bemutatjuk az alábbi táblázatban.

1. táblázat: Olimpiai befektetések/költségek – 2015-2030 között 774 Mrd Ft (Forrás: PwC számítás)

Tétel	Összeg
Pályázati kiadás	10 Mrd Ft
Szervezési és rendezési nettó kiadás (közvetlen szervezési bevétellel csökkentve)	21 Mrd Ft
Olimpia-specifikus fejlesztések	1.043 Mrd Ft
Összesen	1.074 Mrd Ft
Közvetlen bevétel az olimpia-specifikus fejlesztések, eszköz és ingatlanértékesítésből	299 Mrd Ft
Egyenleg*	774 Mrd Ft

*kerekítésekből eltérések adódhatnak

2. táblázat: A nemzetgazdaság többletjövedelmeinek szektoriális megoszlása (Forrás: PwC számítás)

Állami szektor többlet-jövedelmei	Vállalati szektor többletjövedelmei	Háztartások többlet-jövedelmei	Nemzetgazdaság többletjövedelmei
1.142 Mrd Ft	836 Mrd Ft	1.006 Mrd Ft	2.983 Mrd Ft

1.2 A legfontosabb megállapítások részletes ismertetése

A megvalósíthatósági tanulmány célja

A tanulmány célja a 2024-es nyári olimpia budapesti megrendezhetőségének vizsgálata

Feladatunk a 2024-ben sorra kerülő, XXXIII. Nyári Olimpiai Játékok és XVII. Nyári Paralimpiai Játékok megrendezése lehetőségének vizsgálata. Ez egy olyan komplex kutatást és elemzést igényel, amely magában foglalja a pályázás és rendezés valamennyi feltételének, és ezek hazai rendelkezésre állásának, valamint a hozzájuk fűződő hatásoknak és kockázatoknak a vizsgálatát (beleértve a helyszínkijelölési, közlekedési, sportszakmai, idegenforgalmi, jogi, gazdasági, finanszírozási és makrogazdasági kérdésköröket). A megvalósíthatósági tanulmány - szándékunk szerint - egy olyan szakmai háttérdokumentum, amely képes támogatni Budapest Főváros Önkormányzatát, a Magyar Olimpiai Bizottságot, az Országgyűlést, a parlamenti pártokat és a kormányzati döntéshozókat abban, hogy az összes releváns információ birtokában felelős döntést hozhassanak a pályázati szándéknyilatkozat esetleges beadásáról.

Az olimpiai rendezés bizonyos feltételek megvalósításával kivitelezhető

A tanulmány végkövetkeztetése

Az elvégzett átfogó vizsgálat alapján arra a végkövetkeztetésre jutottunk, hogy néhány lényegi feltétel teljesítésülése esetén a 2024-es olimpia megrendezése mind műszaki, mind gazdasági szempontból kivitelezhető.

Jelen dokumentum a megvalósíthatósági tanulmány vezetői összefoglalója. A teljes tanulmány terjedelme meghaladja az 1.300 oldalt, ezért törekedtünk arra, hogy ebben a vezetői összefoglalóban a tanulmány minden kiemelten lényeges tartalmi eleme bemutatásra kerüljön.

A tanulmány főbb megállapításai

Agenda 2020 – „Történelmi esély”

1. Az Agenda 2020 jelentősége

A Nemzetközi Olimpiai Bizottság (NOB) által 2014. december 8-án elfogadott, korszakos jelentőségű „Agenda 2020” reformcsomag megnyitotta a rendezés esélyét a közepes lélekszámú városok számára, véget vetve a „megaolimpiák” korszakának. Az Agenda 2020 központi célkitűzései közé tartozik az utóhasznosítási és fenntarthatósági szempontok kiemelt szerepe, a gazdaságos megoldások alkalmazása és a rendezési költségek csökkentése. Az üzleti vonatkozásokkal szemben a sportolók újbóli előtérbe kerülése, valamint az olimpiának a pályázó városon kívüli, országos kiterjesztésű vagy akár határon átnyúló megrendezhetőségének lehetősége komoly változást hozhat az olimpiák történetében. Az Agenda 2020 következtében Magyarország olimpiai esélyét együtt teremti meg Budapest és a vidék, másként fogalmazva a budapesti pályázat igazi esélyét a vidék bevonhatósága, bevonása teremti meg. Formálisan természetesen Budapest a pályázó város, de az Agenda 2020 következtében a nemzeti olimpia lehetősége nyílik meg.

2. Budapest és az ország 2024-re feltételezhető adottságai

Az elmúlt években számos szükséges fejlesztés megvalósult

Budapest és Magyarország az elmúlt 10-15 évben jelentős fejlődésen ment keresztül. Számos, az olimpiához is szükséges infrastrukturális beruházás, sportcélú és nem sportcélú létesítmény elkészült, vagy már döntés született a megépítéséről (például: Groupama Aréna, Papp László Sportaréna, Audi Aréna, Főnix Csarnok, Dagály Úszóaréna, Puskás Ferenc Stadion, M4-es metró, Megyeri híd, Liszt Ferenc Nemzetközi Repülőtér Sky Court, autópálya-fejlesztések). Munkánk során számos szempont alapján megvizsgáltunk minden lehetséges budapesti és vidéki olimpiai helyszínt. Elkészítettük a részletes „Master Plan”[1] javaslatunkat. Az elsődleges alapelv – mint az Agenda 2020 egyik kiemelt szempontja - az volt, hogy a kiválasztott létesítmény helyszínek és projektek, vagyis az olimpiai terv szorosan kapcsolódjon Budapest, illetve Magyarország olimpiától független, közép- és hosszú távú fejlesztési céljaihoz, koncepciójához.

Elsődleges alapelv a budapesti közép és hosszú távú fejlesztési elképzelésekhez való illeszkedés

Budapest hosszú távú városfejlesztési koncepcióját („Budapest 2030”) a főváros önkormányzatának közgyűlése teljes egyetértésben, a 767/2013.(IV.24.) Főv. Kgy. határozatával egyhangúan fogadta el. A koncepció tartalmazza a város jövőképét, amihez 17 hosszú távú fejlesztési célt rendel. A középtávra szóló, a Fővárosi Közgyűlés által a 923/2014 (VI.30) sz. határozatban egyhangúlag elfogadott „Budapest 2020 Integrált Településfejlesztési Stratégia”pedig egy olyan településfejlesztési dokumentum, ami a koncepció jövőképe és elvrendszere alapján különböző programokat és projekteket jelöl ki, arra vonatkozóan, hogy a Fővárosi Önkormányzatnak középtávon (6-7 éven belül) milyen konkrét fejlesztéseket kell megtennie, hogy a megfogalmazott hosszú távú célok érvényesülhessenek. A koncepció előzményének tekinthető a 2003–as városfejlesztési koncepció, a stratégia előzménye a 2008-ban a képviselők által szintén egyhangúan elfogadott integrált városfejlesztési stratégia. Az említett koncepciók és tervek legitimitását nagyban növeli az a tény, hogy egyhangúlag fogadták el őket, így a tanulmány olimpia terve ezekhez illeszkedik.

Amennyiben a szükséges létesítmények utóhasznosítása nem tervezett, ott ideiglenes vagy visszabontható olimpiai megoldás javasolt

A másik kiemelt alapelv a fenntarthatóság és az utóhasznosítás biztosítása volt. Így amelyik sportág vonatkozásában jelenleg nem áll rendelkezésre, vagy nem tervezett sportlétesítmény építése, illetve amennyiben egy új létesítmény utóhasznosítása kétséges, ott ideiglenes vagy részben visszabontható létesítmények létrehozását javasoljuk. Ezek megvalósítása csak az olimpia rendezés biztos tudatában történne meg, a rendező városról való döntés és az olimpia megrendezése közötti 7 év elegendő az összes beruházás kivitelezésére.

Jelen tanulmány szerint a meglévő vagy tervezett sportlétesítmények közül 24 alkalmas vagy alkalmassá tehető olimpiai sportversenyek befogadására (összehasonlításként – 2002-ben hazánk egyetlen alkalmas sportlétesítménnyel sem rendelkezett, mindösszesze egy, a 2012-es olimpiára figyelembe vett alkalmas létesítmény építése volt folyamatban, a 2003-ban átadott Papp László Sportaréna). Ezen felül 4 visszabontható és 10 ideiglenes létesítmény (utóbbiak közül 4 esetben csak lelátókat kell ideiglenesen

[1] A Master Plan az összes sportcélú és nem sportcélú olimpiai helyszín összessége, ezek elrendezésének és rendszerbe foglalása.

létesíteni) építésére tettünk javaslatot. Szükséges továbbá egy 17.000 fős kapacitású központi olimpiai falu, a város több pontján létesülő 26.000 fő elhelyezésére alkalmas médiafalvak, valamint egy 5.300 fős technikai falu létrehozása.

Az olimpia-specifikus beruházások csak az olimpiai rendezés biztos tudatában kezdődnének el

Budapest jelenlegi adottságai több szempontból jónak minősíthetőek, és amennyiben az olimpiához közvetlenül szükséges, de attól teljesen függetlenül elhatározott és a tervekben szereplő beruházások is megvalósulnak, a város képes otthont adni a világ legnagyobb és legjelentősebb sporteseményének. A tanulmány pontosan beazonosítja Magyarország és Budapest meglévő és az olimpiától függetlenül 2024-ig tervezett közlekedési és sportinfrastruktúráját, valamint felméri az olimpia-specifikus beruházásokat. Ez utóbbi beruházások aránya számottevően kisebb, és nagy részük ideiglenes létesítmény. Megvalósításuk csak az olimpiai rendezés biztos tudatában kezdődne el, a rendező városról való döntés és az olimpia megrendezése közötti 7 év elegendő az összes beruházás kivitelezésére. Így nem kerül megépítésre olyan infrastruktúra, amelyre később nem lenne szükség.

Leszögezhető, hogy Magyarország a jelenleg reálisnak tartott fejlődési pálya teljesülése esetén, fegyelmezett és hatékony tervezés és végrehajtás mellett képes a 2024-es olimpiai megvalósítására, és ez az országnak hasznos és előnyös vállalkozásnak bizonyulhat.

3. A pályázás előnyei - versenyképességünk és ismertségünk növekedik

A pályázat önmagában egy „mini országfejlesztési programnak" is tekinthető

Már maga a pályázás is számos előnnyel jár, ahogy egyéb pályázó, de végül nem nyertes városok példái is mutatják. Budapest és Magyarország olyan kiemelt figyelmet kaphat a nemzetközi színtéren, amelyet szinte semmilyen más módon nem érhet el, és ez a nemzeti büszkeség növelésén és a pozitív eszmei vonatkozásokon kívül közvetetten segítheti a gazdasági növekedést. Az olimpia kiváló eszköz az egyébként is megvalósuló beruházások felgyorsítására, a beruházásokkal járó tőkemozgás felerősítésére, a fejlesztési prioritások meghatározására már a pályázati szakaszban. A pályázat önmagában is egy „mini országfejlesztési programnak" tekinthető, mely növeli az ország versenyképességét. Az olimpiai pályázás szándékának kimondása, a pályázati folyamat végigvitele egyértelműen csak a különböző társadalmi-politikai érintettek megegyezésével és együttműködésével lehetséges. Így e folyamat a versenyképességet növelő minták szerinti cselekvést (kooperativitást) feltételez.

4. Az olimpia gazdasági mérlege

A költségek pályázati, OCOG és nem-OCOG költségekre tagolódnak

Az olimpia rendezéséhez kapcsolódóan felmerülő költségeket és azok finanszírozását három elkülönült költségvetésben kell bemutatni a NOB számára: a pályázati-, az OCOG- és a nem-OCOG költségvetésben.

Az OCOG tételek a Szervezőbizottság költségvetését foglalják magukban

A **pályázati költségvetés** a pályázati szándék bejelentésétől a NOB - rendező városról szóló - döntéséig terjedő időszakban felmerült kiadásokat tartalmazza.

A pályázat elnyerését követően az olimpia lebonyolítására létrehozott szervezet az Olimpiai Játékok Szervezőbizottsága (OCOG: Organising Committee for the Olympic Games). Az **OCOG költségvetés** részét képezi bevétel oldalról a NOB részéről kapott összeg, a magánszektor által fizetett marketing, illetve szponzori díjak, a jegyárbevétel, az esetleges állami támogatás, valamint

egyéb bevételek. Kiadási oldalon a működési és a szervezési költségek mellett az ideiglenes létesítmények felépítési és elbontási költségei is itt jelennek meg. Az OCOG költségvetés kiadási és bevételi oldalának egyensúlyával számolunk.

A nem-OCOG költségek közé az olimpia megrendezéséhez szükséges, de a város hosszú távú fejlesztését is szolgáló beruházásokat számítjuk

Az olimpia rendezéséhez szükséges (de végső soron a város hosszú távú fejlesztését szolgáló) sportcélú- és nem-sportcélú létesítményeket, infrastrukturális beruházásokat, valamint azok tervezett finanszírozását a NOB nemzetközi módszertana alapján a **nem-OCOG költségvetésben** kell összefoglalni. Ezek döntően nem olimpiai költségek, és azt mutatják, hogy olimpiától függetlenül szükséges, leginkább közlekedési és általános infrastruktúrára mennyit tervez költeni Budapest és Magyarország 2024-ig. A nem-OCOG költségek közül elkülönítettük a kizárólag az olimpia miatt felmerülő fejlesztési és beruházási költségeket („**olimpiai fejlesztések**"), az olimpiától függetlenül is szükségessé váló fejlesztésekhez kapcsolódó kiadásoktól („**alapeseti fejlesztések**" – ezeknek 2024-ig már tervezett a megvalósítása; „**előrehozott fejlesztések**" – jelenleg 2024 után már tervezett a megvalósítása, de olimpia esetén korábban szükséges végrehajtani).

Fontos az olimpia bruttó és nettó költségének elkülönítése

A fentieket figyelembe véve az „olimpia bruttó költsége" a kizárólag az olimpiai megrendezéséhez köthető kiadásokat tartalmazza, beleértve a pályázati és nettó OCOG költségeket (a Szervezőbizottság bevétellel – állami támogatás nélkül – nem fedezett költségei, az ideiglenes létesítmények építési és elbontási költségei nélkül), valamint az olimpiai fejlesztéseket. Az „**olimpia költsége**" egyenlő az „olimpia bruttó költségével" csökkentve az olimpia utáni – döntően ingatlan - értékesítések bevételével, ami **összesen így nettó 774 Mrd Ft-ot tesz ki**.

Az olimpia költsége összesen nettó 774 Mrd Ft, amely a 2015-2025-ös időszakban merül fel

Az olimpiai projektek 2015-2025 között felmerülő állami finanszírozási igénye nem koncentráltan egy évben, hanem 2018-tól folyamatosan, az évek között megosztva jelentkezik. Hasonlóan, az olimpia utáni értékesítések is csak több év alatt realizálódnak. Ha csak az olimpiai fejlesztési projekteket nézzük, akkor az éves többlet állami finanszírozási igény még a csúcsévnek tekinthető 2022-ben sem haladja meg az évi 250 Mrd Ft-ot. Egy magyarországi lakosra lebontva az olimpia költsége alig több mint 7.000 Ft-ot tesz ki átlagosan, évente (2015 és 2025 között, 11 éven át).

1. ábra: A budapesti olimpia költsége 2015-ös áron: 2015-2025 időszaki költségek és 2025-2029 közötti bevételek (Forrás: PwC elemzés)

5. Főbb makrogazdasági hatások

Az olimpia-specifikus fejlesztések az államháztartás kiadásainak átlagosan mindössze 0,5%-át teszik ki 2015 és 2025 között

Az állami költségvetés szintjén a 2015 és 2030 közötti időszak tekintetében az olimpia költségei és gazdasági bevételei tekintetében a mérleg egyensúlyban van: mintegy 1.140 Mrd Ft állami bevételre lehet számítani a 2015-2030-as időszakban a közvetlen és a tovagyűrűző hatásokból, ez eléri a 2015 és 2030 között felmerülő, olimpia-specifikus és nem olimpiai, de előrehozott fejlesztések kiadási szintjét.

A teljes nemzetgazdaság szintjén azonban az állami költségvetési mérlegen túl a lakossági és vállalati szektor bevételeit is figyelembe lehet venni, mely bevételek figyelembe vételével az olimpia hatása már pozitív, melyet a később tárgyalt társadalmi hatások tovább erősítenek. Az előrehozott és olimpiai beruházások 2015-2025 között a nemzetgazdasági beruházások 1,7%-át teszik ki átlagosan, ezen belül kizárólag az olimpiai fejlesztések az államháztartás kiadásainak mindössze 0,5%-át, azaz fél százalékát (évente átlagosan 94 Mrd Ft-ot) teszik ki átlagosan.

Az olimpia – a feltételezett gazdasági pályán – átlagosan 0,1% GDP növekedést jelenthet

A megjelenő előrehozott és olimpiai többletberuházás, turizmus és OCOG többletkiadások akár közel 3.000 Mrd Ft többlet-GDP-t is létrehozhatnak 2015 és 2035 között. A feltételezett gazdasági pályán ez évente átlagosan 0,1% GDP növekedést (megközelítőleg 300 Mrd Ft) jelenthet (2017 és 2030 között), a csúcsévekben (2021-2024) évente átlagosan elérheti a 0,3%-os többletet (közel 450 Mrd Ft) is.

Az olimpiához kapcsolódó többlet beruházások munkahely-generáló hatása is jelentős lehet, az intenzív öt évben évente akár 19 ezer új munkahely jöhet létre, ez csúcsévben akár 100.000 főt jelenthet az egész gazdaságban.

Az olimpia megrendezése pénzügyileg megvalósítható kiadásokat, finanszírozási igényt jelent, sőt az alábbi (kedvező) feltételek esetén felgyorsítja az ország fejlődését. Mindeközben az államháztartási hiány várhatóan nem éri el a 3%-os felső korlátot és a GDP arányos államadósság is csökkenő pályán marad.

Kiemelten kell kezelni a megvalósíthatóságot kritikusan befolyásoló feltételeket

6. A megvalósíthatóságot kritikusan befolyásoló súlyponti feltételek

- A szükséges beruházások megfelelő műszaki és jogi előkészítettség után, időben elkezdődjenek.
- A beruházások összhangban legyenek a város és az ország hosszú távú fejlesztési koncepciójával, irányaival és prioritásaival (A tanulmányban bemutatott olimpia terv ezt biztosítja).
- Megvalósuljon a felkészüléshez szükséges, hatóságokon, szervezeteken és szakértőkön átívelő együttműködés. Biztosított legyen az össztársadalmi támogatottság és konszenzus.
- Jöjjön létre egy megfelelő politikai és szakmai irányítással bíró, professzionális, a szükséges erőforrásokkal rendelkező, ütőképes pályázati szervezet, amely mind belföldön, mind külföldön el tudja látni a feladatát (pl. megfelelő nemzetközi

kampány). Világos, hatékony állami-kormányzati, önkormányzati irányítás, egyértelmű felhatalmazással bíró kormányzati felelős kijelölése.

- Hatékony szervezet és megfelelő szakértői gárda álljon fel a fejlesztések tervezésére, a kivitelezés hatékony koordinálására, az időbeli csúszás és költségtúllépés megakadályozására.
- A szükséges finanszírozási források rendelkezésre álljanak, akár a források közötti átcsoportosítás útján, a megfelelő garanciák nyújtásával. Az olimpia miatti többlet forrásigény ne jelentsen vállalhatatlan terhet a központi költségvetés számára az egyéb gazdaságpolitikai prioritások ismeretében.
- Az EU-nak leadott konvergencia terv 2018-ig átlag 2,9% GDP növekedéssel számol. A tanulmányban feltételeztük, hogy legalább ugyanez az átlagos GDP növekedés fennáll a 2018-at követő időszakban is.
- A beruházásokat elsősorban a hazai vállalkozói szektor tudja elvégezni, így a beruházásokhoz kapcsolódó importhányad alacsony marad.
- Transzparens, hatékony versenyeztetés a fejlesztések során, amely a minőség csorbítása nélkül realizálja a piaci versenyben rejlő előnyöket, és versenyáron teszi megvalósíthatóvá a beruházásokat.

Budapest eddig 5 alkalommal pályázott

A szándéknyilatkozatot 2015. szept. 15-ig kell beadni, a végső döntés 2017. szeptemberben születik meg

Budapest mellett számos érv szól, az egyetlen igazán Agenda 2020 kompatibilis pályázó

7. Az olimpiai sikerténye zők és pályázati esélyek

Budapest eddig 5 alkalommal pályázott a nyári olimpiai játékok megrendezésére (1916, 1920, 1936, 1944, 1960), mindeddig sikertelenül. A 2024-es olimpiai pályázati folyamat alapvetően két szakaszból áll, melyet kiegészít egy jelentkezést megelőző, ún. meghívásos szakasz. A jelentkezésről szóló hivatalos szándéknyilatkozatot 2015. szeptember 15-ig kell megtenni. Az első szakaszt lezáró, továbbjutó városokról szóló döntés várhatóan 2016 májusában születik meg. A végső döntést a rendező városról pedig 2017 szeptemberében, a NOB limai közgyűlésén hozzák meg.

A döntést számos tényező befolyásolja, a pályázó város és ország általános megítélésétől a benyújtott pályázatokon és kampányon keresztül a NOB tagok személyes preferenciájáig. Eddig Boston, Róma, Hamburg és Párizs jelezte hivatalosan, hogy pályázik a 2024-es nyári olimpia megrendezésére.

Budapest mellett szólnak a következő főbb érvek:

- Az eddig jelentkezők közül az egyetlen igazán Agenda 2020 kompatibilis. E nélkül kevesebb eséllyel pályázhatnánk.
- Kiemelkedő olimpiai és sporthagyományokkal és eredményekkel rendelkezik, Magyarország több értelemben is olimpiai nemzet, a NOB egyik alapítója.
- Magyarországon és a régióban (Közép-Kelet Európa) még nem rendeztek nyári olimpiát, így a NOB bevonhat egy új terü-

letet és egy új helyszínt/országot.

- Biztonságos, kompakt és attraktív célpont.
- A pályázást már 2008-ban támogatta az összes fővárosi közgyűlésben akkor képviselettel bíró párt, és célszerű, hogy a fő politikai pártok most is egyetértésre jussanak a kérdésben.
- Közvélemény és társadalom többségének tartós támogatása.
- Ma még hiányzó, de megszerezhető kormányzati támogatottság.
- Ma minden más ismert pályázó város az Agenda 2020 nélkül is eséllyel pályázhatna a 2024-es olimpiára, Budapest az egyetlen, aki számára az Agenda 2020 teremti meg az indulás esélyét.

Kezelni szükséges az előre felmérhető kockázatokat

Budapest esélyeit befolyásoló lehetséges főbb ellenérvek:

- Az ország korlátozott tapasztalata kiemelt nemzetközi sportesemények rendezésében (ugyanakkor a következő 3 évben Magyarország rendezi a 2017-es vizes világbajnokságot, a 2017-es EYOF-ot (Európai Ifjúsági Olimpiai Fesztivál) a 2019-es cselgáncs világbajnokságot, a 2019-es kajak-kenu világbajnokságot, és folyik a 2020-as labdarúgó Európa Bajnokság mérkőzéseinek megrendezésére való felkészülés).
- Globális viszonylatban kis gazdaság (ez 9 éves távlatban megváltozhatatlan adottság, ugyanakkor az Agenda 2020 betűje és szelleme megteremti annak esélyét, hogy a hátrányból előnyt kovácsoljunk).
- Jelentős szálláshely-bővítési igény (a tanulmány részletes megoldásokat ad ennek az olimpia idején történő orvoslására).
- Észak-Amerika 1996 (Atlanta) óta nem rendezett nyári olimpiát, így nekik kedvez a nem hivatalos földrajzi rotáció (ami azt is jelenti, hogy ha a 2017-es döntésnél esetleg amerikai helyszínt választ a NOB, fokozottan megnövekszik egy 2028-as európai olimpia esélye).

Budapestnek akkor érdemes pályáznia a 2024-es olimpia megrendezésére, ha a szándék határozott, rendelkezésre állnak a feltételek és erős a politikai és társadalmi támogatás. Egy okos pályázati stratégia alkalmazásával és megfelelő értékajánlat nyújtásával Budapest ott lehet a végső győzelemre esélyesek között.

1.3 Műszaki megvalósíthatóság

Módszertani összefoglaló

A partneri kör nagy része már a 2002-es tanulmány elkészítésében is intenzíven közreműködött

A megvalósíthatósági tanulmány elkészítésében egy tapasztalt szakemberekből álló alvállalkozói csapat dolgozott együtt a PwC-vel, akik nagy része intenzíven közreműködött már a 2002-es tanulmány elkészítésében is. Az olimpiai tervezés szempontjából kiemelten fontos műszaki szakértői kör területenként:

- Várostervezés: Budapest Főváros Városépítési Tervező Kft (BFVT Kft., a Fővárosi Önkormányzat tulajdona)
- Közlekedés - közmű: Főmterv Mérnöki Tervező Zrt.
- Sportlétesítmények: Óbuda-Újlak Zrt., Sport Concepts Ltd.
- Légiközlekedés: Uvaterv Út-, Vasúttervező Zrt.
- Konzulens (várostervezés): Mű-hely Zrt.

Számos elismert szakértővel folytattunk konzultációkat

A tanulmány készítésében további egyéni szakértők és jogi szakértők is közreműködtek. A fenti partnereken felül rendszeresen konzultációkat folytattunk ismert és komoly szakmai tudással rendelkező építészekkel, várostervezőkkel, közlekedési szakemberekkel és sportszakmai vezetőkkel. Számos alkalommal egyeztettünk a BKK, MÁV, Fővárosi Önkormányzat, MOB, kiemelt országos sportági szakszövetségek és kormányzati szervezetek képviselőivel. A konzultációk eredményeit beépítettük a tanulmányba, különösen a helyszínkiválasztási, a közlekedési és sportszakmai kérdések vonatkozásában.

Egységes módszertan mentén végeztük a munkát, figyelembe véve a NOB nemzetközi követelményrendszerét

A megvalósíthatósági tanulmány készítése során a következő módszertant alkalmaztuk:

- Részletesen felmértük a nyári olimpia követelményrendszerét, a NOB számszerűsített és minőségi elvárásait. Különös figyelmet fordítottunk az Agenda 2020 által jelzett változásokra.
- Az olimpiai helyszínek kiválasztása és a Master Plan elkészítése céljából több mint 120 budapesti és vidéki önálló területegységet vizsgáltunk és szűrtünk meg a tervezőasztalon az olimpiai alkalmasság szempontjából. Közel harminc területkiválasztásra irányuló személyes egyeztetést folytattunk különböző szakágak és a hatóságok képviselőivel.
- Az elfogadott fővárosi fejlesztési tervekhez igazítottuk a helyszínek és közlekedési kapcsolatok megtervezését, figyelembe vettük, ütemezést tekintve illeszkedtünk a 2014-20-as európai uniós fejlesztési források felhasználására vonatkozó operatív tervekhez.

- Közel 190 lehetséges edzéshelyszín, vidéki kollégium, valamint hét meglévő, kiemelt versenyhelyszín helyszíni vizsgálatát végeztük el.
- A meglévő információk alapján végül három lehetséges olimpiai helyszín-szerkezetet alakítottunk ki, melyből kiválasztottuk a szakmailag legjobbnak tartott megoldást. Mindezek kapcsán részletesen vizsgáltuk a közlekedési követelményeket és azok gazdaságos megoldhatóságának problematikáját.
- Elkészítettük egy lehetséges budapesti olimpia részletes, napszakokra lebontott versenynaptárát.
- Azonosítottuk a rendezés vonatkozásában. (i) az alapeseti (olimpiától függetlenül magvalósuló vagy megvalósítani tervezett), (ii) a már az olimpiától függetlenül elhatározott és megvalósítandónak jelzett, időzítésében az olimpiánál későbbre ütemezett, de a tervezett olimpia idejére előrehozott és (iii) az olimpia-specifikus fejlesztéseket, valamint kiszámítottuk azok költségeit.
- Felmértük a magyarországi szálláshely-kapacitást, annak várható növekedését, a többlet szállásigényt, valamint a tervezett látogatószámot és turisztikai költéseket.
- Ezek a projektek, elemzések, szakértői információk valamint nemzetközi összehasonlító adatok alapján elkészítettük a tervezett pályázati, OCOG és nem-OCOG költségvetést, és kiszámoltuk az olimpia („bruttó”, vagyis teljes kiadási összeg befolyó bevételek nélkül, és „nettó”, vagyis a kiadások csökkentve a bevételekkel) költségét.
- Megvizsgáltuk az olimpia makrogazdasági, valamint társadalmi hatásait.
- Áttekintettük az olimpiához szükséges jogi és szabályozási keretrendszert.
- Megvizsgáltuk a paralimpiai követelményrendszert és ezek teljesítésének feltételeit.
- Felmértük az olimpiai sikertényezőket és Budapest esélyeit a rendezési jog elnyerésére.

Végül a főbb eredményeket összegeztük a jelen vezetői összefoglalóban. A vezetői összefoglaló a több mint 1300 oldalas teljes megvalósíthatósági tanulmány kiemelt eredményeit tartalmazza.

A város és az olimpia

Az olimpia a világ legnagyobb sport-eseménye: 28 világ-bajnokság egyszerre, egy helyen

Az olimpia a világ legnagyobb (sport-) eseménye, az emberiség talán legnagyobb, rendszeresen ismétlődő vállalkozása. Mintegy 15.000 olimpikon és paralimpikon, az olimpiai és paralimpiai család közelítőleg 70.000 egyéb tagja, sok százezer külföldi és belföldi látogató veszi birtokba a rendező várost, országot, néhány hétre a globális érdeklődés fókuszpontjába helyezve azt. Huszonnyolc világbajnokság megrendezése egyidejűleg, egy helyen, emelt igényszinttel.

Az Agenda 2020 megnyitotta a rendezés esélyét a közepes lélekszámú városok számára

Thomas Bach, a NOB elnökének kezdeményezésére 2014. december 8-én a NOB közgyűlése - teljes egyetértésben – elfogadta az Agenda 2020 reformcsomagot, melynek célja az olimpia értékek megerősítése és az olimpiai mozgalom irányvonalainak, stratégiájának újragondolása. A javaslatcsomag fő iránymutatásai között szerepel például az olimpia rendezési jogáért folyó pályázatok költségének csökkentése vagy az eddigieknél nagyobb kompromisszumra való hajlandóság a versenyhelyszínekkel, a nézőszámokkal és a versenyszámokkal kapcsolatban. A javaslatok különös hangsúlyt fektetnek a fenntarthatóságra és egyértelmű céljuk, hogy az eddigieknél kisebb városok is lehetőséget kapjanak az olimpiai játékok megrendezésére, ami Budapest pályázatát rendkívül aktuálissá teheti.

Az olimpia Budapest és Magyarország számára katalizátor lehet, erősítve régiós szerepét

Az olimpia Magyarország és Budapest számára katalizátor lehet, amely lehetővé teszi az ország gazdaságának a várt alappályához képest nagyobb növekedését, a főváros gyorsabb ütemű felzárkózását Nyugat-Európa nagyvárosaihoz, és hozzásegíti Budapestet a közép-európai regionális politikai-gazdasági erőtérben megcélzott helyének betöltéséhez. A rendezés lehetősége ösztönözheti a tervekben jelenleg is szereplő fejlesztések megvalósulását, valamint hozzájárulhat, hogy ne csak elszigetelt projektek valósuljanak meg, hanem egységes koncepció mentén felépített, egymást erősítő fejlesztésekre kerüljön sor. Az olimpia felgyorsítja a budapesti lakosokat kiszolgáló infrastruktúra és közlekedési hálózat fejlesztését.

Az olimpia már a felkészülés éveiben ráirányítja a társadalom figyelmét a sportra, elkerülhetetlenül előtérbe kerül a lakosság értékrendjében a testedzés, az egészségesebb életforma, valamint nő a sportokat űző lakosság aránya.

Az olimpia erősítheti a regionális együttműködéseket, és az üzleti és politikai döntéshozók szemében kiemelheti Budapest szerepét a régióban.

Az esemény megrendezése kiváló alkalmat teremt az ország- és városimázs építésére, történelmi, sporttörténeti és kulturális örökségünk megismertetésére, ezáltal hazánk és fővárosunk vonzóképessége erősödik, növekedhet az idegenforgalom.

Kiemelten fontos a hosszú távú városfejlesztési célokhoz való illeszkedés

A magyar főváros csak olyan pályázattal szállhat eredményesen versenybe, amely hangsúlyozottan megfelel az európai városfejlesztési elveknek, és amelyben az ökológiai és fenntarthatósági szempontok meghatározó tényezőként jelennek meg. Budapesten ez a környezeti értékek előtérbe helyezését, a kényszerű utazások csökkentését, a kompaktság érvényesítését, a vegyes területhasználat és a többközpontúság erősítését, a közterületek minőségének fejlesztését, a hagyományos városmag megújítását és

vonzerejének növelését jelenti.

Mindezek figyelembevételével a fő cél tehát, hogy az olimpiai helyszínek megválasztása egybeessen a városfejlesztés céljaival, a város térszerkezetének alakulásával. Az olimpia kiszolgálására kialakított területhasználati és közlekedési rendszer „utóhasznosítása" segítse elő egy környezetbarát, és mind élhetőbb város megteremtésének egyre teljesebb megvalósulását.

Minden reálisan szóba jöhető helyszínt megvizsgáltunk, egységes módszertan alapján

Helyszínkiválasztás módszertana

Jelen tanulmány – a korábban készült megvalósíthatósági tanulmányok ismeretében – tág teret nyitott a lehetséges helyszínek számára annak érdekében, hogy az utóbbi években történt változások, s így a főváros jelenlegi adottságai messzemenően figyelembe legyenek véve. A helyszínkiválasztás folyamán minden reálisan szóba jövő önálló területegységet megvizsgáltunk, egységes módszertan alapján. A kiemelt szempontok a következő voltak:

1. A helyszínek illeszkedjenek Budapest olimpiától függetlenül meglévő fejlesztési terveihez, fejlődési pályájához, segítsék ezek megvalósulását.
2. Az adott terület olimpiai helyszínként való bevonása extra fejlesztés nélkül vagy a szükséges minimális fejlesztéssel legyen lehetséges.
3. Maximalizálható legyen a helyszín utóhasznosítása.

Összességében a helyszínkiválasztási folyamatban az alábbi módszertant követtük:

2. ábra: A lehetséges helyszínek szűrésének módszertana (Forrás: BFVT)

A vizsgált helyszínekkel szemben támasztott alapkövetelmények az alábbiak voltak:

- A területek megfeleljenek a NOB követelményrendszerében előírt feltételeknek.
- A kompakt város elvének megfelelő, jellemzően korábban már hasznosított, ma beépítetlen, hasznosítatlan vagy alulhasznosított területek kerüljenek felhasználásra.
- A tervezett hasznosítás és utóhasznosítás a területfelhasználás szempontjából városszerkezetileg illeszkedjen.

Az alapkövetelmények szempontjainak megfelelő, egyes olimpiai funkciók elhelyezésére alkalmasnak tűnő területeket az alábbi objektív szempontok alapján vizsgáltuk tovább, egyes területek kizárásával:

- A területek elérhetőségének, városszerkezeti pozíciójának vizsgálata.
- Telekmorfológiai vizsgálat a szükséges létesítmények helyigénye alapján.

Ezt követően a fennmaradt lehetséges helyszíneket szakmai szempontok mentén súlyozva értékeltük, szűrtük a városrendezés, a környezeti vonatkozások, a közlekedési adottságok és a fejlesztési lehetőségek fényében:

Az értékelési szempontok között hangsúlyosak voltak a városrendezési, környezeti és közlekedési elemek

3. táblázat: A lehetséges helyszínek szűrésének módszertana

Városrendezési szempontú súlyozás elemei	• környezeti illeszkedés, • utóhasznosítás, • területfejlesztő erő, • városkép-alakító hatás, • tulajdonviszonyok, • kapcsolódás tervezett, előkészítés alatt álló fejlesztésekhez.
Környezeti szempontú súlyozás elemei	• a környezeti állapot megfelelősége, • a védett épített és természeti környezet értékelése, figyelembevétele.
Közlekedési szempontú súlyozás elemei	• kockázati tényezők, • közúti közlekedés, • közösségi közlekedés, • gyalogos közlekedés.

Vezérlőelv: „Mi a jó Budapestnek?"

A helyszínkiválasztás során kiemelt figyelmet fordítottunk az utóhasznosítási és fenntarthatósági szempontok érvényesülésére. Vezérlő elvünk a következő volt: mi a jó Budapestnek, mi szolgálja leginkább hosszú távon a város – és az ország – érdekeit.

Az értékelés alapján az alkalmasnak ítélt területek elsősorban a Duna menti területsávban, valamint a belváros és a külső kerületek között elhelyezkedő átmeneti zónában kerültek azonosításra.

Ezt követte az egyes helyszínek környezetalakítási, építészeti elemzése. A kiemelt létesítményekre (atlétikai stadion, olimpiai falu, médiafalvak, technikai falu) vonatkozóan fentiek szerint részletes alkalmassági vizsgálat készült.

A főhelyszín a legfontosabb olimpiai létesítmények összessége, beleértve a főstadiont, az olimpiai falut, valamint a közvetítő- és sajtóközpontot

Főhelyszín kiválasztása

A helyszínkiválasztás legfontosabb eleme a főhelyszín. Főhelyszínnek a kiemelt olimpiai létesítmények összességét nevezzük, amelyek jellemzően egymáshoz közel helyezkednek el. Az alábbiak minősülnek főhelyszínnek:

- **Főstadion** (minimum 60.000 férőhely kapacitás): A nyitó és záróesemények, valamint az atlétikai versenyek helyszíne. Tőle minél kisebb gyaloglási távolságra két bemelegítő pályát kell biztosítani.
- **Olimpiai és paralimpiai falu**: A központi olimpiai falu mintegy 17.000 olimpikon és hivatalos kísérő szállásául szolgál. Elhelyezésük 2.000-2.200 apartmanban, a tapasztalatok szerint mintegy 40 ha területen oldható meg. A falut fel kell osztani lakóövezetre a sportolók számára, és nemzetközi övezetre, ahol szolgáltatások, üzletek és kulturális létesítmények találhatók. Területén egy poliklinika is építendő, amely az összes csapatnak orvosi szolgáltatásokat nyújt.
- **IBC (International Broadcast Centre), MPC (Main Press Centre):** Sajtó és közvetítő központ (110 ezer m² alapterület) a média képviselők munkájának elsődleges színtere. Alapvetően irodafunkciót, -területet jelent.
- **Médiafalu** (26.000 férőhely kapacitás): a médiamunkások számára nem szükséges tényleges falujelleg, kereskedelmi szállásokon, akár decentralizáltan is megvalósítható.
- **Technikai falu** (5.300 férőhely kapacitás): a versenybírók és a sportesemények lebonyolítását támogató egyéb, technikai feladatokat ellátó akkreditált személyzet elhelyezésére szolgál.

A főhelyszín jelentőségét egyrészt az adja, hogy koncentráltan itt lakik az összes sportoló és szakmai segítőik (kivéve egyes vidéken megrendezésre kerülő sportágak versenyzőit a versenyek lebonyolítása idején). Ezért számos NOB előírásnak kell megfelelnie, kiemelten az utazási távolságokra és időkre, valamint a szállás minőségi követelményeire és a kapcsolódó szolgáltatásokra (pl. poliklinika). Másrészt itt található a főstadion, amely a legnagyobb közönséget vonzó nyitó- és záróünnepségeken felül a legnépszerűbb olimpiai sportág, az atlétika lebonyolítására szolgál (Az olimpiai sportolók mintegy negyede atléta). Ezen a területen helyezkedik el továbbá a sajtó- és közvetítőközpont, így az olimpiai média képviselőinek tekintélyes része döntően itt végzi napi munkáját

A vizsgálatok végén 3 lehetséges főhelyszín változat került kialakításra

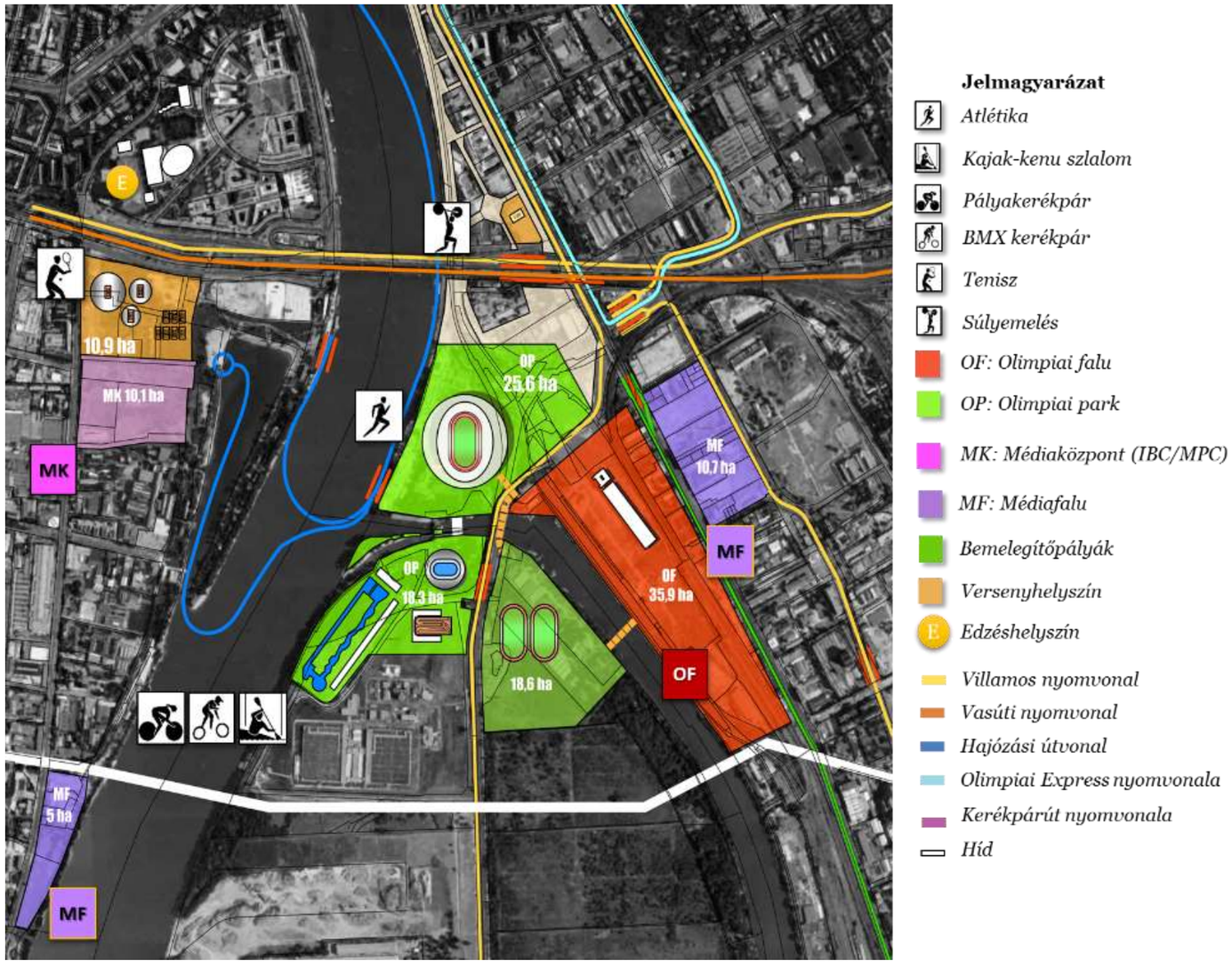
Az olimpiai helyszínek elrendezését illetően – több lépcsős szűrés után –az alábbi három leginkább alkalmas területi változat került meghatározásra:

- A1: Kvassay-zsilip és környezete, a főstadion Észak-Csepel keleti részén;
- A2: Kvassay-zsilip és környezete, a főstadion a Vituki területén;
- B: Kincsem-park és környéke.

A három helyszín csoport közül számos konzultáció és komplex értékelési szempontrendszer (stratégiai illeszkedés, gazdasági szempontok, megvalósíthatósági kockázatok, pályázati sikertényezők) alapján kiválasztásra került a minden érintett által legkedvezőbbnek tartott változat, az A2-vel jelölt.

A tanulmánykészítők egybehangzó javaslata a főhelyszínre a Kvassay-zsilip és környéke, a főstadionra a Vituki területe

3. ábra: A javasolt főhelyszín magas szintű térképi ábrázolása (Forrás: BFVT)

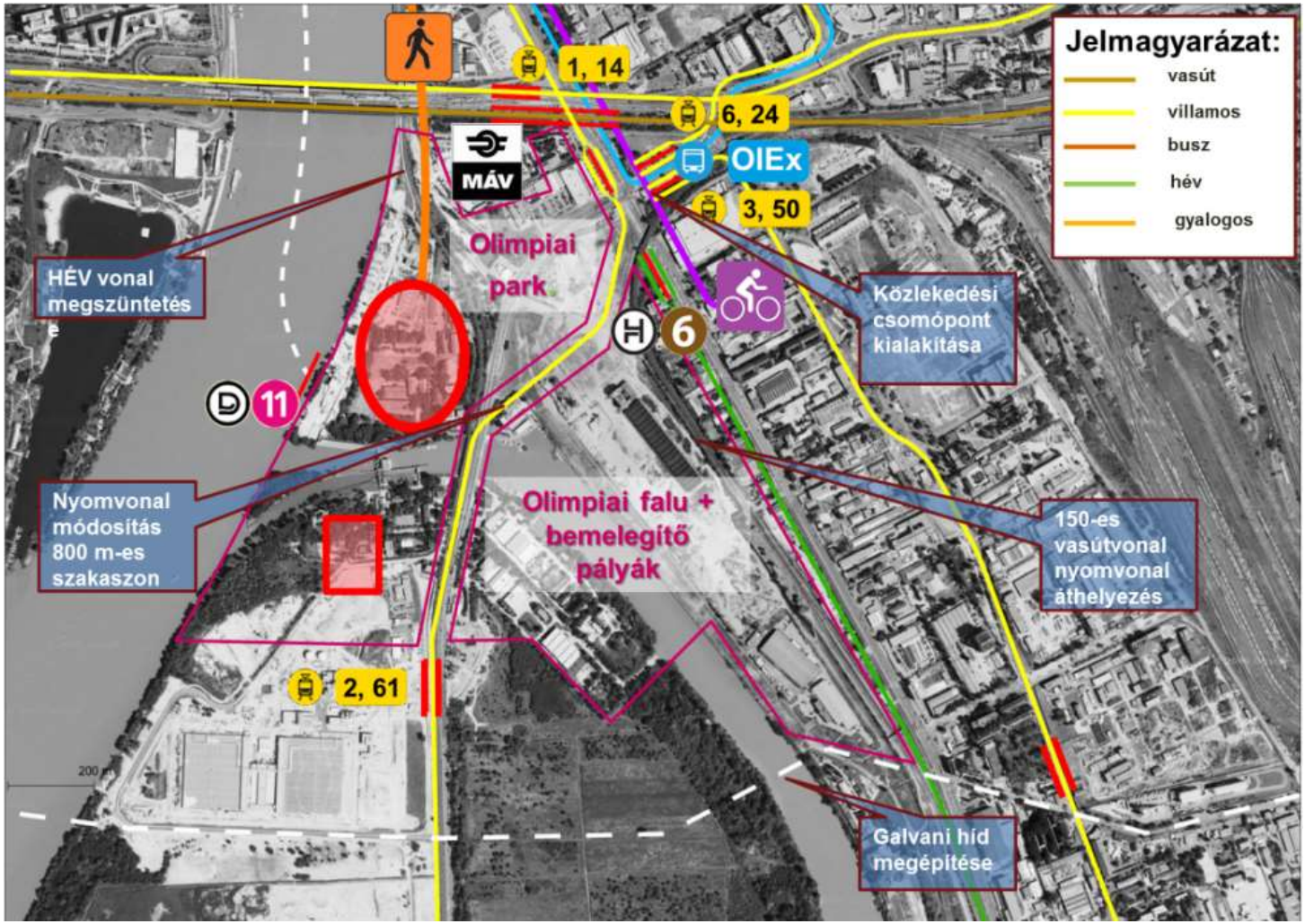
A főhelyszín kialakítása szükségessé teszi egyes közlekedési beruházások megvalósítását is

A javasolt helyszínváltozatban a főstadion az ún. Vituki területen helyezkedik el, melynek további előnye, hogy kizárólagos állami tulajdonban van. A főstadion közvetlen vízparti fekvése rendkívül látványos térszerkezetet eredményez. Az olimpiai park nagy kiterjedésű zöldfelületei övezik a stadiont, amelyek az utóhasznosítás során az itt megmaradó és kibővülő városi park részévé válnak. Tőle délkeletre helyezkedik el az olimpiai falu, mellette pedig az egyik médiafalu. A főhelyszín részeként, a Csepel-sziget északi csúcsának nyugati felén további sportlétesítmények – kajak-kenu szlalom pálya, velodrom és BMX pálya – helyezkednek el, amelyek az olimpiai játékok után ugyancsak a városi park sportfunkcióinak sorába integrálhatók.

Észak-Csepel keleti oldalán helyezkednek el az atlétikai bemelegítő pályák. A Rákóczi híd budai hídfőjétől délre tervezett a sajtó- és közvetítőközpont, mellette pedig a teniszközpont pályái.

A helyszínkiválasztás egyik központi eleme a közlekedési követelmények teljesülése volt, így a főhelyszín kapcsán is részletesen vizsgáltuk a szükséges korrekciókat.

4. ábra: A javasolt főhelyszínhez kapcsolódó szükséges közlekedési fejlesztések (Forrás: Főmterv)

Korlátozott mértékben módosítani kell a HÉV pálya nyomvonalát, ezzel lehetővé válik a Duna-part közvetlen elérése

A főhelyszín, az atlétikai stadion és környezete

Az atlétikai stadion és a köré szervezett olimpiai park számára megfelelő kiterjedésű hely a Kvassay Jenő úti területet érintő szakasz, valamint a csepeli HÉV-pálya nyomvonal-áthelyezésének eredményeként biztosított. A főhelyszín megközelítésének fő irányát és lehetőségét a Rákóczi híd pesti hídfőjénél kialakított közösségi közlekedési csomópont nyújtja.

A HÉV nyomvonalától megszabadított Duna-parton kialakított komfortos gyalogos sétány és kerékpárút kapcsolja össze a főhelyszínt a belvárossal. E nagyon jelentős városszerkezeti elem új minőségi kapcsolatot képez az eddig elszigetelt északi és déli partszakaszok és városrészek között, mely a Budapest 2030 stratégia megvalósulását is elősegíti.

A főstadion és Észak-Csepel nyugati oldala egy egységes biztonsági zóna részét képezik, ahová a nézőközönség csak érvényes jeggyel tud bejutni.

A főstadion tervezett kapacitása az olimpia idejére 60.000 férőhely, ám ezt követően, a hosszú távú utóhasznosíthatóság céljából 15.000 férőhelyes atlétikai stadionként kerül visszabontásra (hiszen az új Puskás Stadionban olimpiától függetlenül sem terveztek atlétikai funkciót).

Szükséges egy új Duna-híd (Galvani-híd) megépítése

A Kvassay-zsilip környékének, különösen Észak-Csepel fejlődéséhez szükség van újabb közúti kapcsolatokra. Ma az egész térség a vasút és a folyó elvágó hatása miatt egyetlen közúti összeköttetéssel rendelkezik, amely az olimpiai főhelyszín szempontjából kiemelt kockázat. A különböző követelmények szempontjából két lehetséges hidat vizsgáltunk, a Galvani út vonalában (Galvani híd) vagy Albertfalván (Savoya park magasságában), amelyek kiegészülnek a Fehérvári út és az Üllői út közötti ráhordó úthálózattal. Az elvégzett forgalmi modellezés által kimutatott terhelési különbségek alapján a Galvani-híd megépítését javasoljuk a két lehetséges megoldás közül. A körvasútsori körút kiépítésével távlatban ez a híd tud majd az 1-es főúttól a 11-esig vezető teljes harántirányú kapcsolatot adni, különösen drága műszaki megoldások nélkül, emellett közel kétszer akkora mértékben csökkenti a belvárosi hidak forgalmát, mint ahogy az Albertfalvai híd tenné. Elősegíti a XI. és a XXI. kerület fejlődését a jelentősen csökkenő utazási idővel, és a közúti fejlesztéssel Észak-Csepel és a Soroksári út térségének megközelíthetősége jelentősen javul.

Az olimpiai falu a Ráckeve-Soroksári Duna-ág bal partján helyezkedik el, és egy barnamezős terület revitalizációjával járna

Az olimpiai falu

Az olimpiai falu a Csepel-sziget északi csúcsának magasságában az RSD (Ráckeve-Soroksári Duna-ág) bal partján (Nagyvásártelep) helyezkedik el, az atlétikai stadion és az olimpiai park, valamint a szigeten elhelyezett sportlétesítmények, továbbá a városi park és az abban kialakított bemelegítő pályák közvetlen szomszédságában.

A területet a városrendezési tervek vegyes területhasználatra, intenzív beépítésre jelölik (az ide vonatkozó fejlesztési elképzelés a Duna City projekt néven ismert). Utóhasznosítás szempontjából a falu lakásainak egy része piaci értékesítésre kerül lakóingatlanokként, egy másik része pedig közszolgálati pályakezdők és alkalmazottak kedvezményes lakhatását segíti elő szintén lakóingat-

lan formájában – a közszolgálati életpálya modellek részeként - illetve kollégiumként való hasznosítás is szóba jöhet. Az olimpiai falu központja, a szórakoztatást és a kikapcsolódást szolgáló létesítmények célszerűen a meglévő, műemlékileg védett Nagyvásárcsarnok épületének megóvásával, és modern funkcióval ellátott felhasználásával alakíthatók ki.

Az olimpiai falu és az atlétikai edzőpályák a főstadion környékénél is magasabb biztonsági fokozattal rendelkeznek, és itt csak a sportolók, szakmai segítőik és az olimpiai család egyes akkreditált tagjai tartózkodhatnak.

Médiaközpont

A közvetítő- és sajtóközpont kialakítása tekintetében a két fő funkciót azok hasonlósága miatt tömbösített formában javasoljuk kialakítani. Ez a gyakorlatban egy speciális (adat- és távközlési) technológiát is magába fogadó irodaház épületet jelent.

A médiaközpont és a médiafalu helyszínei különállóan helyezkednek el az olimpiai szerkezetben. E decentralizációnak több előnye mutatkozik az olimpiai játékok alatt és elsősorban az utóhasznosítás során.

A médiaközpont a főhelyszínnel átellenesen a Duna-parton, a lágymányosi területen helyezkedik el. A két hely között közúton és vízen is rövid az elérési távolság. Az utazási lehetőségeket a hely nyújtotta látványelemek figyelembevételével, azokra hangolva kell kialakítani.

A közvetítő- és sajtóközpont utóhasznosítása elképzelhető elsősorban bérirodaként, de felmerülhet hivatalok céljaira közvetlen használat, vagy piaci értékesítés befektetők számára.

A médiafalvak decentralizáltan helyezkednek el

Médiafalu

A médiafalunak összesen 26.000 főt kell befogadnia. Ez egy – a város méreteihez képest is – nagy léptékű lakásépítés lenne. Mivel nem szükséges koncentráltan megvalósulnia, ezért javasoljuk, hogy a médiafalu a város több, új lakókörnyezet bővítését igénylő vagy annak lehetőségét biztosító városrészein legyen elhelyezve, mely az utóhasznosítás (az olimpiai faluhoz hasonlóan lakóingatlanként való értékesíthetőség vagy közszolgálati lakhatás, illetve kollégium) szempontjából lényegesen előnyösebb megoldás:

- Meder utca (6.000 fő)
- Józsefvárosi pályaudvar (9.000 fő)
- Fehér-dűlő (3.500 fő)
- Sertésvágóhíd (4.500 fő)
- Galvani-híd dél (3.000 fő)

A technikai falu a javaslat szerint a FOKA-öböl partján helyezkedik el

Technikai falu

A technikai falu a mintegy 5.300 főt kitevő, a sportesemények lebonyolítását segítő akkreditált személyzet (bírók, partjelzők, pontozók stb.) elhelyezésére szolgál. Erre a célra javasoljuk felhasználni a FOKA-öböl partján fekvő ingatlanokat. Utóhasznosítás az olimpiai faluhoz és médiafaluhoz hasonlóan lakóingatlanként való értékesítés vagy közszolgálati lakhatás, illetve kollégium.

A főhelyszín alapjaiban meghatározza a Master Plan elrendezését

Master Plan

Az olimpiákon 28 sportág 41 szakága vesz részt mintegy 30-40 versenyhelyszínen és közel 600 önálló sporteseménnyel. A főhelyszín nagyban meghatározza a többi olimpiai helyszín elrendezését, elsősorban az egymáshoz viszonyított távolságok, az utazási idővel kapcsolatos követelmények, valamint a közlekedési adottságok és lehetőségek miatt.

Meg kell találni a helyszínek elosztásának és csoportosításának megfelelő egyensúlyát, ami a helyszínek közötti hatékony utazás alapfeltétele. A NOB ajánlása szerint a versenyhelyszínek az olimpiai falutól maximum 50 km távolságra, illetve legfeljebb 1 óra utazásra legyenek, az e szabálytól eltérő helyszínek mellett meggyőző érveket kell felsorakoztatni. Ugyanakkor mind a távolságok, mind a kapacitások tekintetében fontos leszögezni, hogy ezek az Agenda 2020 elfogadása előtti követelményrendszerek, amelyek részben nagy bizonyossággal könnyebbé fognak válni a 2024-es pályázati folyamat során.

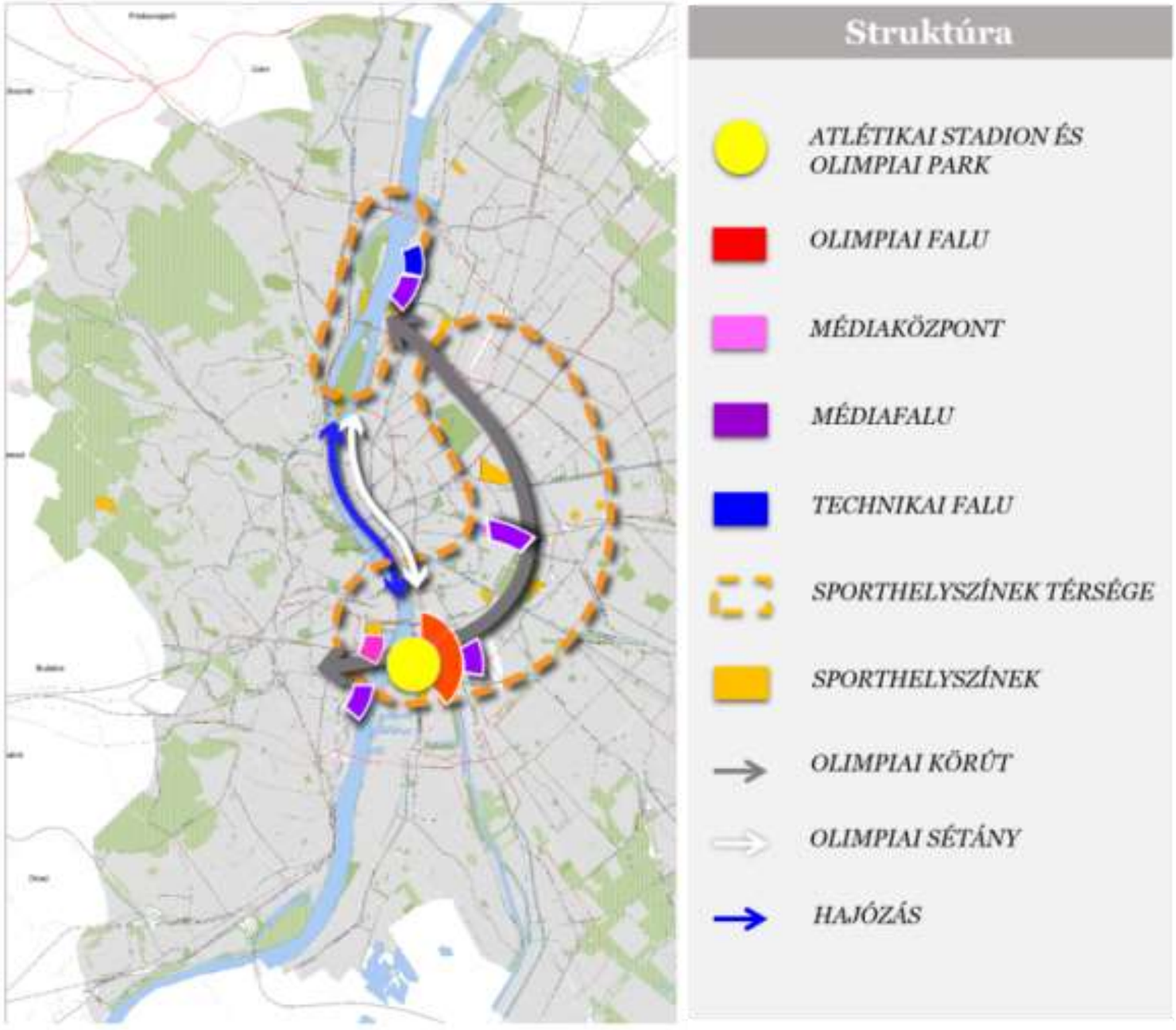
A Master Plan 3 csomópontja a főhelyszín, az Istvánmező, és a Dagály a dunai szigetekkel együtt

A javasolt Master Plan az A2 főhelyszín figyelembe vételével készült. A sporthelyszínek részben a Duna-parton, részben az átmeneti zónában, összefüggő rendszerben helyezkednek el. A legtöbb sporthelyszín a főhelyszín közelében helyezkedik el, nagyobb részük a pesti, kisebb részük a budai oldalon. A sporthelyszínek második csoportja az Istvánmezőn, a Puskás Ferenc Stadion körüli hagyományos sportcélú területen található. A rendezvényhelyszínek kisebb hányada a dunai szigeteken (Óbudai-sziget, Margitsziget) és a Dagály Úszóaréna területén, illetve annak közelében helyezkedik el. Egyes korábbi nagy költségvetésű olimpiáknál egy-egy kifejezetten drága, karakteres, ikonikus épületet hoztak létre a játékok kedvéért. Budapest számára az a lehetőség adódik, hogy ne csak egy-egy épület biztosítson ilyen ikonikus vonzerőt, hanem maga az egész város. Az elrendezés szervező tengelye a Hungária körút, amely egyben a fő összekötő tengely szerepét is betölti. Az olimpiai szerkezet a Duna partjai közötti kapcsolat erősítésére a már említett új Galvani-hidat is tartalmazza, amely gyakorlatilag két új hidat (Nagy-Duna + RSD) jelent (Galvani út-Kén utca) egy nyomvonalon.

A Duna és a Hungária körút képezi az olimpiai szerkezet két fő tengelyét

A kiválasztott, ún. olimpiai szerkezet a játékok megrendezésének egyedi, humánökológiai arculatot biztosít. A jelentős részben a Dunára szervezett és a városközpontot körülölelő, átmeneti zónában elhelyezkedő olimpiai helyszínek a város történelmi szerkezetébe integrálják a rendezvényt. A Duna vonala és a Hungária körút az olimpiai játékok főutcája. Az olimpia és a történelmi város sajátságosan dinamikus atmoszférája együttesen válik átélhetővé.

5. ábra: A javasolt olimpiai szerkezet (Forrás: BFVT)

A Duna-part Budapest arculatának meghatározó, egyedi eleme. Olyan adottság, amely a pályázás során komoly versenyelőnynek bizonyulhat. A folyam attraktív regionális és városi jelentőségű természeti, térszerkezeti és közlekedési tengely, egyben kiemelt fejlesztési térség. Ezek figyelembevételével az olimpiai játékok központi helyszíne tudatosan van közvetlenül a Duna-parton kijelölve, a belvároshoz lehető legközelebbi területen. A folyam a legtöbb rendezvényhelyszín gyalogos és kerékpáros elérésének, továbbá a különleges élményt nyújtó hajós közlekedésnek a fő tengelyeként működhet.

Az egyéb sporthelyszínek egymástól eltérő karakterű városrészekben helyezkednek el, ezért változatos élményt nyújtanak. Mindez remek szerkezetbe szerveződik, amelyben a legtöbb helyszín szintén gyalogosan és kerékpárral is jól elérhető. A kiválasztott olimpiai szerkezet a szabad, döntően beépítetlen területeket használja és értékeli fel, egyedülálló hangulatú rendezvénynek nyújt keretet.

Az egyes sportlétesítményekre számos alkalmassági követelmény vonatkozik

Az egyes sportlétesítményeknek számos követelménynek kell megfelelniük, mely követelményeket figyelembe vettük a helyszínkiválasztás során. Meg kell felelniük az adott sportág tekintetében - többek között - a NOB által felállított olimpiai követelményeknek, a minimális bruttó nézőszám kapacitásoknak, az akkreditált személyek, a sportolók és a média képviselőinek létszámára vonatkozó igényeknek, az olimpiai biztonsági előírásoknak, a média kiszolgálásával kapcsolatos követelményeknek, valamint a nemzetközi és hazai szakszövetségek követelményeinek. Az Agenda 2020 ezekben az elvárásokban is változást hozott, hiszen a korábbi merev követelményekkel szemben a NOB rugalmasabbá vált, és nyitott a minimális férőhely kapacitások kapcsán egyedileg tárgyalni az egyes pályázókkal (pl. a hosszú távú utóhasznosíthatóságot figyelembe véve). Vannak olyan létesítmények, amelyek a jelenlegi állapotukban megfelelnek egy adott sportág követelményeinek, de több létesítmény csak bizonyos végleges vagy ideiglenes átalakítással, bővítéssel tehető alkalmassá. A tervezett létesítmények esetén figyelembe kell venni az olimpiai követelményeknek való megfelelést, akár itt is ideiglenes kialakításokkal. A csak az olimpia miatt építendő létesítmények pedig lehetnek ideiglenesek vagy részben visszabonthatóak, de akár állandóak is, ha biztosított az utóhasznosításuk.

Magyarországon számos - olimpiai szempontból megfelelő - létesítmény épült vagy tervezett

Az elmúlt években Magyarországon számos olimpiai szempontból alkalmas sportlétesítmény készült el, illetve építésük tervezett a következő években, olimpiától függetlenül is. A már megépült budapesti létesítmények közül kiemelésre érdemes a 2014-ben átadott Groupama Aréna, a 2003-ban átadott Papp László Sportaréna vagy a 2001-ben felújított Szusza Ferenc Stadion, a tervezett létesítmények közül komoly jelentősége lehet például a Dagály Úszóarénának, a Puskás Ferenc Stadionnak vagy az új Millenniumi Konferencia Központnak. A javasolt Master Plan-ben három központi helyszíncsoport különíthető el, felfűződve az olimpiai szerkezetre:

- Kvassay-zsilip és környéke: főhelyszín
- Istvánmező: Puskás Ferenc Stadion és Papp László Sportaréna kiemelt szerepe
- Dagály Úszóaréna és környéke, a szigetekkel együtt

4. táblázat: Az olimpiától függetlenül megvalósult/megvalósuló, olimpiára alkalmas vagy alkalmassá váló/tehető sportlétesítmények (Forrás: PwC gyűjtés)

Létesítmény neve	Város	Átadás éve
Groupama Aréna	Budapest	2014
Dagály Úszóaréna	Budapest	2017
Puskás Ferenc Stadion	Budapest	2018
Millenniumi Konferencia Központ	Budapest	2018
Új Velodrom	Budapest	2019
Fehér úti lőtér	Budapest	2023
Széchy Tamás Sportuszoda	Budapest	2006
Illovszky Rudolf Stadion	Budapest	1960
Nagyerdei Stadion	Debrecen	2014
Főnix Csarnok	Debrecen	2002
Audi Aréna	Győr	2014
Veszprém Aréna	Veszprém	2008
DVTK Stadion	Miskolc	2017
Pick Aréna, multifunkcionális csarnok	Szeged	2018
Új Multifunkcionális Csarnok	Székesfehérvár	2020
Sóstói Stadion	Székesfehérvár	2017
Stadion és multifunkcionális sportcsarnok	Szombathely	2017

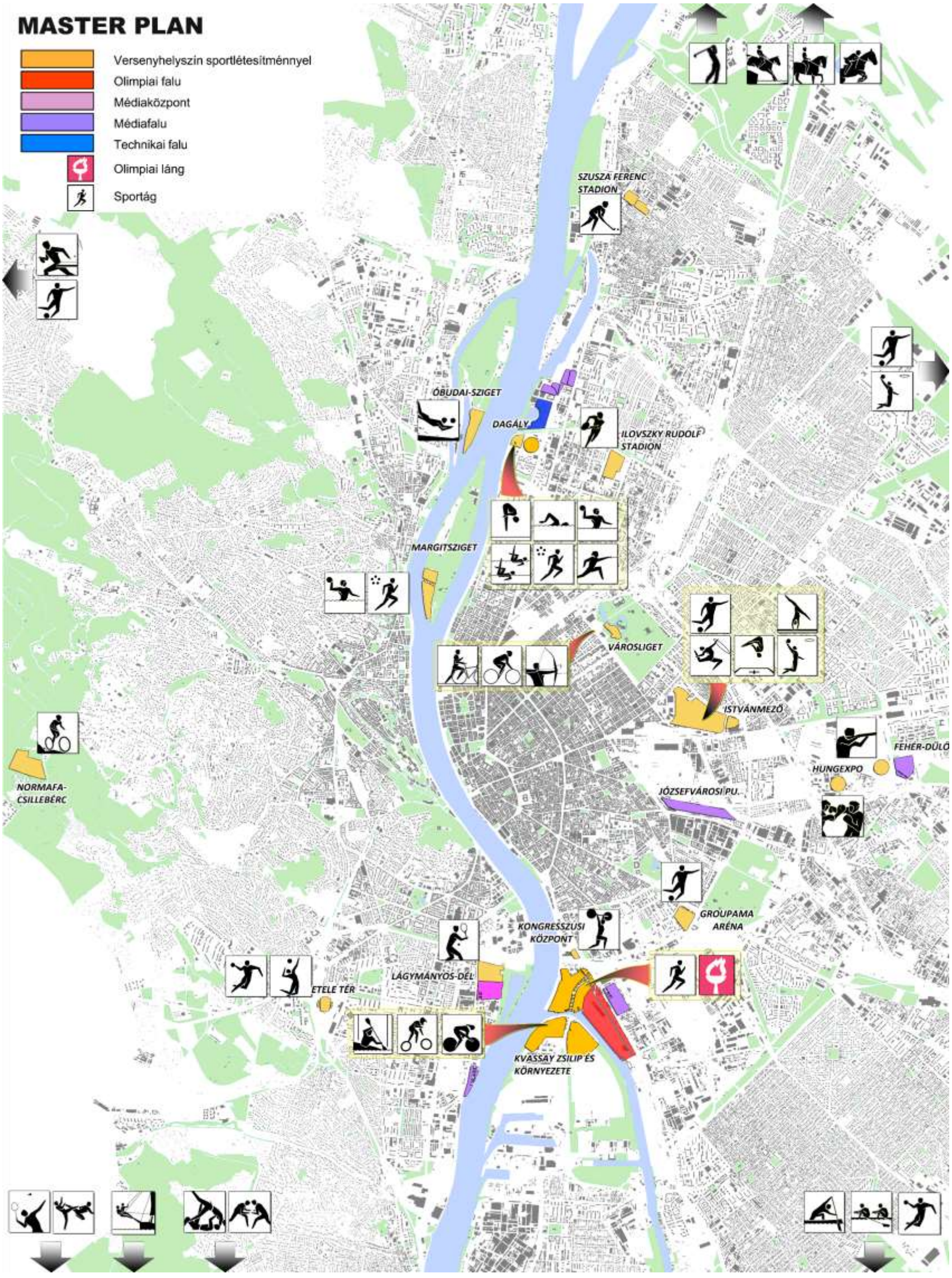
5. táblázat: Az olimpiától függetlenül is megvalósult vagy folyamatban lévő közlekedésfejlesztési elemek (Forrás: Főmterv)

Megvalósult vagy folyamatban lévő közlekedésfejlesztési projektek	Átadás éve
M30 autópálya	2002
Budapest - 6. sz. főút bevezetése	2003
Budai alsórakpart meghosszabbítása (Jégtörő utca)	2004
Bartók Béla út teljes átépítése	2004
Liszt Ferenc Nemzetközi Repülőtér 1-es terminál felújítása	2005
Balatonfüred forgalomcsillapítása, belvárosi közutak rekonstrukciója	2006
M5 autópálya meghosszabbítása az országhatárig	2006
Kvassay út és Könyves Kálmán körút összekötése (Kvassay áttörés)	2006
Budapesti közösségi közlekedés járműparkjának fejlesztése (40 Combino)	2006
2-es metró rekonstrukciója	2007
Győr közúti fejlesztése	2008
Váci út szélesítése (Fóti út - 2. sz. főút)	2008
M70 autóút	2008
M0 északi szektor - új Duna-híddal (Megyeri híd)	2008
MÁV Budapesti vonalainak rekonstrukciója	2008, 2013
M7 autópálya részleges 3 sávossá tétele és meghosszabbítása az országhatárig	2008
120. Budapest - Újszász - Szolnok - Lökösháza vasútvonal felújítása	2008
Az Újpesti vasúti híd rekonstrukciója	2008
710. sz főút kiépítése (Balatonakarattya - Balatonfűzfő)	2008
A Szabadság híd rekonstrukciója	2009
M6 autópálya/M60 autóút	2010
M0 keleti szektor és M31 autópálya	2010
Rákospalotai határút meghosszabbítása	2010
Budapesti csatorna főhálózat és mellékhálózat fejlesztése	2010
Budapesti Központi Szennyvíztisztító Telep	2010
Andor utca - Galvani út kiszélesítése	2010
A Kiskörút teljes átépítése	2011
Liszt Ferenc Nemzetközi Repülőtér kapacitásbővítés (Sky Court)	2011
A Margit híd rekonstrukciója	2011
Csepeli gerincút (Teller Ede út - Posztógyár utca)	2012
2-es metró gördülőállományának cseréje	2012
A dunai közösségi közlekedés újraindítása	2012
M0 déli szektor bővítése új Duna-híddal	2013

30a Budapest - Székesfehérvár vasútvonal rekonstrukciója	2013
Hulladékgazdálkodással kapcsolatos fejlesztések (füstgázmosó + szelektív hulladék-gyűjtés)	2013
Thököly út rekonstrukciója	2013
4-es metróvonal	2014
Tíz forgalmas budapesti tér teljes átépítése (4-es metróvonal építéséhez kapcsolódóan)	2014
P+R parkolók fejlesztése (KöKI, Etele tér, Budafok, Rákosmente)	2014
Debreceni villamoshálózat fejlesztése	2014
Miskolci villamoshálózat fejlesztése	2014
Szegedi villamoshálózat fejlesztése	2014
M3 autópálya (Polgár és Vásárosnamény között)	2014
Kossuth Lajos tér rekonstrukciója a 2-es villamos felújításával és rakparti korzó kiépítésével	2014
Budapesti FUTÁR forgalomirányítási és utastájékoztató rendszer kiépítése	2014
Budapesti autóbusz járműpark fejlesztése (200+ új Mercedes, Man és Volvo autóbusz)	2014
Motorvonat beszerzés (100+ Flirt motorvonat)	2014
1-es és 3-as villamos rekonstrukciója	2014
1-es villamos meghosszabbítása, I. ütem (Közvágóhíd - Fehérvári út)	2015
10-es főút új bevezetése	Folyamatban
Budapesti közösségi közlekedés járműparkjának fejlesztése (47 villamos, 36 trolibusz)	Folyamatban
2. Budapest - Esztergom vasútvonal rekonstrukciója	Folyamatban
70. Budapest - Szob vasútvonal rekonstrukciója	Folyamatban
M1-M7 bevezető szakasz - Őrmező csomópont építése	Folyamatban
Széll Kálmán tér rekonstrukciója	Folyamatban
3-as metró rekonstrukciója	Folyamatban
Budai fonódó villamoshálózat kiépítése	Folyamatban

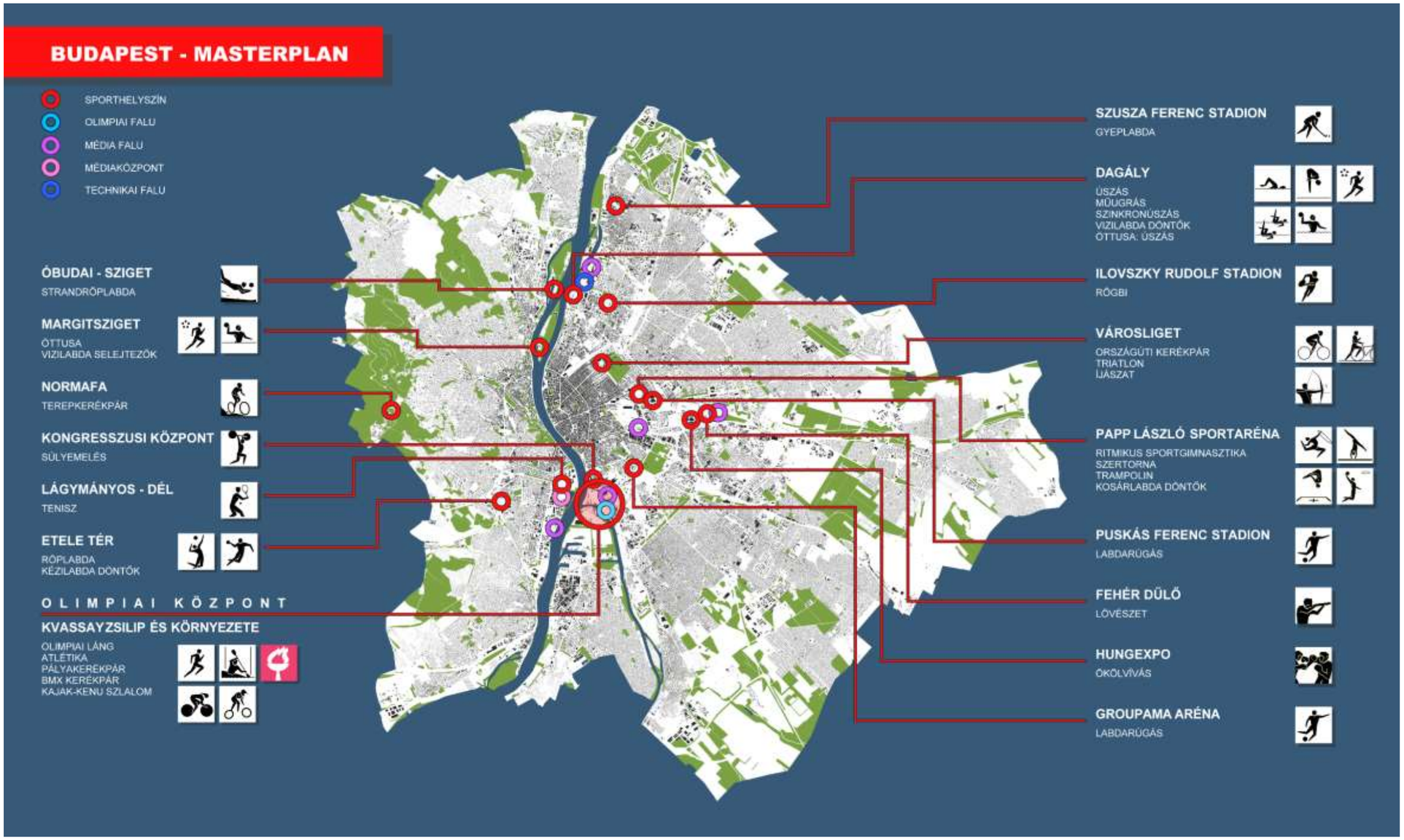
Ezeket kiegészítve, Budapest további részére szétterítve helyezkednek el az egyéb fővárosi sportcélú és nem sportcélú helyszínek. A budapesti helyszíneloszlást, Master Plant az alábbi ábrákon több féle vizuális ábrázolással mutatjuk be:

6. ábra: A javasolt Master Plan (Forrás: BFVT)

A Master Plan - szinte az összes sportág döntője esetére - budapesti helyszínt tartalmaz

7. ábra: A javasolt budapesti Master Plan, a sportágak szöveges megjelenítésével (Forrás: BFVT)

8. ábra: A javasolt Master Plan fővárosi helyszínei lista szerűen (Forrás: BFVT)

Sportág	Javasolt helyszín
Atlétika	Kvassay-zsilip és környezete
Gyeplabda	Szusza Ferenc Stadion (UTE)
Íjászat	Városliget – Műjégpálya
Kerékpár (BMX)	Kvassay-Zsilip és környéke
Kerékpár (Pálya)	Kvassay-Zsilip és környéke
Kerékpár (Országúti) / Triatlon (Befutó)	Hősök tere
Kerékpár (Terep)	Csillebérc
Kézilabda (Döntő)	Etele-tér
Kosárlabda (Döntő) / Tornasportok	Papp László Sportaréna
Labdarúgás (Döntő)	Puskás Ferenc Stadion
Labdarúgás (Selejtező #1)	Groupama Aréna
Pont- és Agyaggalamb Lövészet	Fehér úti Lőpálya + Kincsem Park
Ökölvívás	Hungexpo „G” Pavilon
Öttusa	Dagály Úszókomplexum / Margit-sziget
Rögbi	Illovszky Rudolf Stadion (Vasas)
Röplabda	Etele-tér
Strandröplabda	Óbudai-sziget
Súlyemelés	Új kongresszusi központ
Tenisz	Lágymányos - Dél
Úszósportok + Vízilabda-döntő	Dagály Úszókomplexum
Vízilabda-selejtező	Széchy Tamás Uszoda
Vívás	Turbina utca

38 db javasolt versenyhelyszínt azonosítottunk, ebből 24 db alkalmas vagy alkalmassá tehető olimpiai versenyek befogadására

Elemzéseink alapján a 28 nyári olimpiai sportág 41 szakági versenyszámának lebonyolításához 38 versenyhelyszín – beleértve a létesítményt nem igénylő speciális helyszíneket is – szükséges. A már meglévő vagy az olimpiától függetlenül tervezett sportlétesítmények közül 24 alkalmas vagy alkalmassá tehető olimpiai sportversenyek befogadására. Vagyis az olimpiához szükséges sportlétesítmények 2/3-a olimpiától függetlenül is adott lesz Magyarországon 2024-ben. Ezen felül 4 visszabontható és 10 ideiglenes, utólag elbontható létesítmény (utóbbiak közül 4 esetben csak lelátókat kell ideiglenesen létesíteni) építésére tettünk javaslatot. Az olimpia után egy olyan létesítmény portfolió birtokában lesz Magyarország, melynek utóhasznosítása biztosított sport vagy egyéb célokra.

Az egyes sporthelyszínek hangsúlyosan a Duna-menti alulhasznosított területeken és az átmeneti zóna rozsdaövezeteiben helyezkednek el

Az egyes sporthelyszínek a budapesti városfejlesztési stratégiával teljes összhangban, hangsúlyosan a Duna-menti alulhasznosított területeken és az átmeneti zóna rozsdaövezeteiben helyezkednek el. Cél, hogy az olimpia rendezvényeit minél inkább a folyóval szimbiózisban rendezzék meg, minél több helyszín építsen a Duna látványára és fizikai közelségére, és ezeknek köszönhetően a város a mainál sokkal inkább a víz felé forduljon. Az olimpiai struktúra ugyanakkor magában foglalja az átmeneti zóna városközpontot keletről körülölelő területsávjában elhelyezkedő sporthelyszínek sorát, ahol a város számos hagyományos sporthelyszíne is található.

Az így körvonalazódó struktúrába illeszkedtek a Duna-menti zóna és az átmenti zóna azon térségei, ahol a megvalósítandó településszerkezeti, infrastrukturális és létesítmény fejlesztések együttesen és egyidejűleg biztosítják az olimpia megrendezését és a városfejlesztési célok megvalósítását.

A versenyhelyszínek túlnyomó része köztulajdonban van

A versenyhelyszínek túlnyomó része köztulajdonban van. Vélhetően a további magánterületek többségénél megállapodásra lehet jutni a tulajdonosokkal a területek felhasználásának módjáról (médiafalvak, technikai falu). Kisajátításra csak a központi helyszín közelsége miatt kiemelten fontos Lágymányoson lehet szükség. A megfelelő jogalkotói intézkedésekkel szükség lesz a tervezett helyszínekhez való hozzáférés biztosítására (pl. elidegenítési tilalom).

Edzéshelyszínek

86 helyszínen 178 lehetséges edzéshelyszín helyszíni vizsgálatát végeztük el

Az edzéshelyszínek szempontjából 86 helyszínen összesen 178 különböző létesítmény helyszíni vizsgálatát végeztük el csak Budapesten, melynek során (a NOB és a nemzetközi szakszövetségek előírásai és útmutatásai alapján) az alábbi fő szempontokat vizsgáltuk:

- az edzéshelyszín távolsága/elérhetősége a versenyhelyszíntől és az olimpiai falutól,
- a helyszín/küzdőtér méretei és egyéb műszaki paraméterei (padlóburkolat, megvilágítás, tájolás, stb.),
- öltözőhelyiségek és más kapcsolódó funkciók helyiségei, létesítményei (dopping szoba, sajtó szoba, szauna, stb.),

- egyes sportágak esetén speciális követelmények teljesülése.

Új edzéshelyszín építésére nincs szükség, de kisebb átalakítások, illetve felújítások szükségesek

Az edzéshelyszínek kiválasztása során szempont volt, hogy amennyiben egy sportág számára több edzéshelyszín szükséges, azok gyakorlatilag azonos feltételeket tudjanak biztosítani. Összességében elmondható, hogy a meglévő sport-infrastruktúra megfelelő helykiválasztást képes biztosítani, így edzéshelyszín építésére nincs szükség, de természetesen a meglévő létesítmények esetében kisebb átalakítások, illetve felújítások szükségesek, ezek költségvonzatait a számításainkban figyelembe vettük.

Utóhasznosítás

Az olimpiának a városfejlődésre katalizátorhatása lehet

Az Agenda 2020 kiemelt szempontja az utóhasznosítás biztosítása és a meglévő, valamint a szükséges minimális mértékben az ideiglenes létesítmények alkalmazásának ösztönzése. Ezáltal, ami eddig hátrányt jelenthetett Magyarországnak egy esetleges olimpiai pályázat esetén, most az előnyére válhat. Itthon nem tervezett későbbi kétséges utóhasznosítású hatalmas létesítmények építése, új építések csak a szükséges esetekben, lehetőleg ideiglenes formában valósulnának meg. Az Agenda 2020 előtti rendszerben szándék nélkül is nagy, ikonikus épületek építését ösztönözte, ezt Magyarország nem tudná megengedni magának, ezért esélytelen lett volna az olimpiai versenyben. Ám az Agenda 2020 a fenntarthatóság alapján pont visszafogottságra, takarékosságra ösztönzi a pályázókat, így teremtve esélyt a Budapest jellegű városok és a magyar gazdasághoz hasonló méretű gazdaságok számára.

Az olimpiának a városfejlődésre gyakorolt hatásai többféle vonatkozásban és területen is katalizátorként nyilvánulnak meg, legtöbbször az amúgy is szükséges folyamatok megindításával, vagy felgyorsításával:

- előremozdítja egyes leromlott vagy alulhasznosított városrészek komplex rehabilitációját,
- hozzájárul új területek hasznosításához, újszerű városi struktúrák kialakításához,
- városi jelentőségű új közcélú zöldterületek jönnek létre, illetve újulnak meg (pl. Kvassay-zsilip térsége és Csepel északi szigetcsúcs városi park, illetve a Margitsziget, Óbudai-sziget, Városliget, Népliget),
- felgyorsítja a közterületi rehabilitációt a Duna-parton és a belvárosban,
- lendületet ad az egyes városnegyedekből hiányzó sportinfrastruktúra megteremtésére, ezzel is szolgálva az egészségmegőrzésre és a szabadidő kulturált eltöltésére ösztönző törekvéseket.

Kiemelten kezeltük a helyszínkiválasztás illeszkedését a hosszú távú budapesti városfejlesztési célokhoz

E témakörhöz tartozik a versenyhelyszínek decentralizált elhelyezése. Ez húzóerőt jelent más városi projektek számára (pl. új szállodák építése, kulturális kínálat gazdagítása), hozzájárul a közlekedési és közmű-infrastruktúra fejlesztéséhez. A közösségi

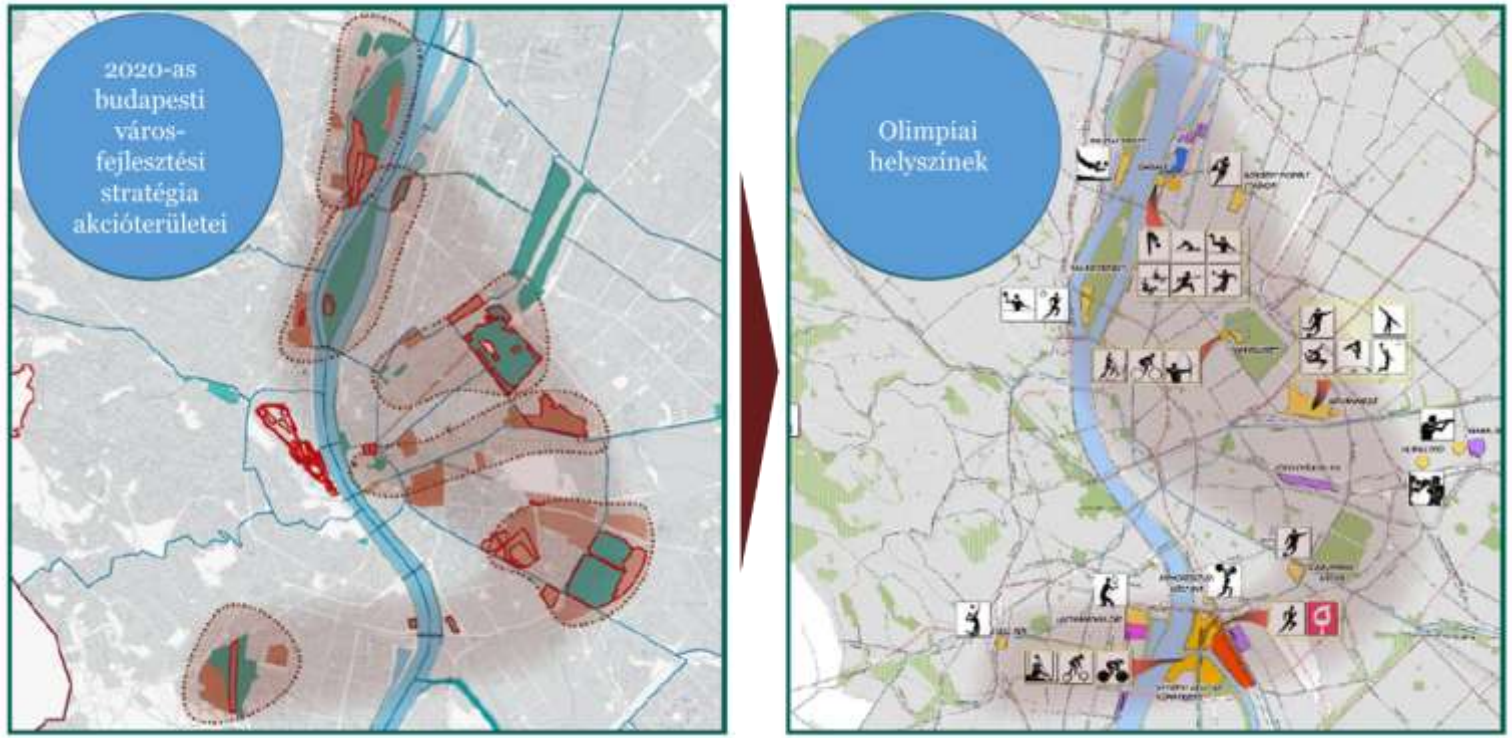
közlekedés előnyben részesítésével környezetbarát módon szolgálja a lakosság növekvő mobilitási igényét.

Már a helyszínek kijelölésénél alapvető kritérium volt az egyes létesítményeknek és funkcióknak az olimpia után a város életében betölthető szerepének felmérése a valós hiányok, ismert és tervezhető igények alapján, összhangban a hosszú távú városfejlesztési elképzelésekkel. Budapest hosszú távú városfejlesztési koncepcióját („Budapest 2030") a főváros önkormányzatának közgyűlése teljes egyetértésben, a 767/2013.(IV.24.) Főv. Kgy. határozatával egyhangúan fogadta el. A koncepció tartalmazza a város jövőképét, amihez 17 hosszú távú célt rendel hozzá. A középtávra szóló „Budapest 2020 Integrált Településfejlesztési Stratégia"pedig egy olyan településfejlesztési dokumentum, ami a koncepció jövőképe és elvrendszere alapján különböző programokat és projekteket jelöl ki, arra vonatkozóan, hogy a Fővárosi Önkormányzatnak középtávon (6-7 éven belül) milyen konkrét fejlesztéseket kell megtennie, hogy a megfogalmazott hosszú távú célok érvényesülhessenek. A 1211/2014 (IV.24) sz. Főv. Kgy. határozattal elfogadott Tematikus fejlesztési programok (TFP) szintén maximálisan figyelembe lettek véve. A koncepció előzményének tekinthető a 2003–as városfejlesztési koncepció, a stratégia előzménye a 2008-ban a képviselők által szintén egyhangúan elfogadott integrált városfejlesztési stratégia.

A gazdaságos olimpia koncepciójának jegyében érdemes arra törekedni, ezzel is a takarékosságot érvényre juttatva, hogy ne egy-egy épület legyen világra szóló látványosság, hanem maga a remek adottságú Budapest jelentse az esztétikai-városképi vonzerőt, építészeti értéket.

A javasolt Master Plan teljes mértékben összhangban áll a fővárosi fejlesztési tervekkel

9. ábra: Az olimpiai helyszínek illeszkedése a budapesti városfejlesztési stratégiához (Forrás: Budapest Főváros Főépítészi Iroda és BFVT)

Kiemelten fontos a főhelyszín utóhasznosítási lehetőségeinek biztosítása

Kiemelten foglalkoztunk a főhelyszín utóhasznosítási lehetőségeivel, melyet az alábbi ábra foglal össze:

10. ábra: A főstadion környezetének utóhasznosítása (Forrás: BFVT és PwC)

A budapesti olimpiai célú falvakat lakás/bérlakás célú funkcióra javasoljuk hasznosítani

Amint az olimpiai falu esetében, úgy a média falvak és a technikai falu esetében is a szálláséppületeket az olimpia után lakásfunkcióra javasoljuk hasznosítani. Ezt már a tervezés során indokolt figyelembe venni, és a szálláshelyeket úgy kialakítani, hogy azok a legkisebb műszaki beavatkozással lakásokká alakíthatóak legyenek.

A közvetítő- és sajtóközpontot – jellegénél fogva – bérirodai utóhasznosítással vesszük figyelembe. Az államigazgatás aktuális elhelyezési igényeit is figyelembe véve a hivatalok céljaira történő közvetlen hasznosítás és a befektetők számára történő piaci értékesítés is szóba jöhet.

Kiemelten kezeltük az utóhasznosítás biztosíthatóságát, ennek eszközei többek közt az ideiglenes és visszabontható létesítmények

Az utóhasznosítási szempontokra való tekintettel, amely sportág esetében nem tudtunk azonosítani a lehetséges már meglévő vagy olimpiától függetlenül is tervezett befogadó létesítményt, ott elsősorban ideiglenes vagy részben visszabontható létesítményekkel számoltunk. Az elmúlt években jelentősen fejlődött a sportlétesítményeket érintő műszaki tervezés, és már képes rugalmasan alakítható, költséghatékony szerkezetek megvalósítására. A londoni olimpián bevett gyakorlat volt az el- vagy visszabontható létesítmények alkalmazása. Például a 80.000 fős atlétikai stadion eredetileg teljes mértékben ideiglenesre volt tervezve, ám az olimpia után úgy döntöttek, hogy csak visszabontják 25.000 fős kapacitásúra, az eredeti terv megváltoztatása többletköltségeket eredményezett. A 17.500 fős úszókomplexum az olimpia után 2.500 fős állandó kapacitásra került visszabontásra. Az ideiglenes 12.000 fős kosárlabda csarnokot, a 15.000 fős strandröplabda pályát vagy az 5.000 fős vízilabda csarnokot teljesen elbontották. A 17.000 fős londoni gyeplabda pályát teljesen lebontották, de máshol kisebb, 5.000 állandó kapacitással építették fel újra. Rióban is számos visszabontható és ideiglenes (9 db) létesítményt terveznek. A kézilabda csarnok elbontása után például az egyes elemeket iskolák építésére fogják használni. Az ideiglenes és visszabontható létesítmények használata ma már napi gyakorlatnak számít. A moduláris épületrendszerek használatának lehetőségét is tanulmányoztuk, s ez alapján javasoljuk, hogy egyes kiszolgáló létesítmények moduláris elemekből épülve készüljenek el. A moduláris elemekből összeállított, olimpiai eseményre felállított kiszolgáló létesítményeket az olimpia után igény szerint más helyszínen (vidéken, más budapesti helyszínen) lehet felhasználni, vagy külföldi utóhasznosítás céljából szóba jöhet az ideiglenes építmények értékesítése is.

A játékok után nem hasznosítható sportlétesítmények esetén olyan ideiglenes jellegű építmények kerülnek kialakításra, melyek elbonthatóak és a felhasznált anyagok, vagy maguk a komplett létesítmények újrahasznosíthatóak. Az ideiglenes lelátó rendszerek egyedi tervezést igényelnek, kisebb nézőszámú mobil lelátók esetén a bérlés lehetőségét is figyelembe kell venni, így azok utóhasznosítása megoldott.

Vidéki helyszínek

Az Agenda 2020 megnyitotta a lehetőséget a fokozottabb vidéki kiterjesztésre, a fenntarthatósági szempontok alapján

Az olimpia egyik alapelve, hogy nem ország, hanem város rendez olimpiát. Ennek megfelelően a múltban szinte az összes sportesemény a rendező városban került sor. Ez alól kivételt képeztek a földrajzi okokból más helyszínen tartott sportesemények (pl. vitorlázás tengeren vagy tavon; gyorsasági kajak-kenu folyón vagy tengeren), illetve hagyományosan a labdarúgás-selejtezők is lehettek vidéki városokban. Az Agenda 2020 ebben a tekintetben is változást hozott, hiszen kimondta, hogy a NOB lehetővé teszi egyes sportágak vidéki megrendezését földrajzi vagy fenntarthatósági szempontok alapján. Fenntarthatósági szempontnak minősülhet, ha vidéken vannak létező vagy tervezett, olimpiára alkalmas létesítmények, elkerülve további ideiglenes budapesti stadionok, csarnokok felépítését. Bár a NOB ezt a könnyítést elsősorban selejtezők rendezése kapcsán hozta meg,

megfelelő indoklással korlátozott mértékben egyes döntők vidéki rendezése is felmerülhet.

Ennek alapján azonosítottuk azokat a vidéki meglévő vagy tervezett létesítményeket, amelyek alkalmasak (akár ideiglenes bővítéssel) egy-egy sportág befogadására:

11. ábra: Olimpiára alkalmas meglévő vagy tervezett vidéki helyszínek (Forrás: PwC)

A meglévő és tervezett létesítmények, valamint a sportági igények alapján összeállítottuk a javasolt vidéki helyszínek körét (a NOB esetleges visszajelzéseinek fényében változhat):

6. táblázat: Lehetséges vidéki létesítmények és helyszínek (Forrás: PwC elemzés)

Létesítmény neve	Város
Balaton	Balatonfüred
Nagyerdei Stadion	Debrecen
Főnix Csarnok	Debrecen
Lóversenypálya	Dunakeszi-Alag
Golfpálya	Göd
Audi Aréna	Győr
ETO stadion	Győr
Veszprém Aréna	Veszprém
DVTK Stadion	Miskolc
Pick Aréna, multifunkcionális csarnok	Szeged
Olimpiai Központ, Maty-ér	Szeged
Új Multifunkcionális Csarnok	Székesfehérvár
Sóstói Stadion	Székesfehérvár
Stadion és multifunkcionális sportcsarnok	Szombathely

Az egyes városokban szükséges falvakra irányuló szükségletet felújított kollégiumokkal javasoljuk kielégíteni

Abban az esetben, ha a vidéki helyszínek bevonására születik döntés, értelemszerűen a vidéki versenyhelyszíneken is meg kell oldani a résztvevők, a média képviselői és a versenyek technikai személyzetének elhelyezését. A vidéki versenyek lebonyolítására javasolt városok egy része Budapestről 1 órán belül elérhető (Székesfehérvár, Göd és Dunakeszi-Alag), ezek esetében nem tervezzük önálló olimpiai falu kialakítását. A balatonfüredi versenyek (hosszútávúszás és vitorlázás) résztvevőit – a rendelkezésre álló bőséges szállodai kapacitásra való tekintettel – szállodákban javasoljuk elhelyezni. A többi helyszínen (Debrecen, Győr, Miskolc – Diósgyőr, Szeged és Veszprém – mind egyetemi városok, meglévő és részben eleve fejleszteni tervezett kollégiumi kapacitással) a

meglévő kollégiumokban, szükséges esetben azok átalakításával és bővítésével az olimpiai követelményeknek megfelelő színvonalon biztosítható a résztvevők elhelyezése, így önálló helyi olimpiai falu építését ezekben a városokban sem tervezzük. A rendelkezésre álló és a tervezett kollégiumi kapacitásokat felmértük, és az olimpiai szállásigényekkel egybevetettük.

Tekintetbe véve a vidéki versenyeknek helyt adó városok korlátozott szállodai kapacitásait, a média képviselőit is részben kollégiumokban helyezzük el. Ott, ahol ez teljes mértékben nem volt megvalósítható, a pótlólagos férőhely szükségleteket szállodai szobák igénybe vételével javasoljuk kielégíteni.

Az Agenda 2020 felveti az országon kívüli kiterjesztés lehetőségét is

Az Agenda 2020 vonatkozó pontja egyes sportágak más országban való megrendezésének lehetőségét is felveti. Ez a földrajzi adottságok vizsgálatán felül pályázati stratégiai kérdés is. A vitorlázás esetén felmerülhet Horvátországban, az Adriai-tengeren való rendezés, ám tanulmányunk keretében kizárólag hazai helyszínekkel számoltunk. Később indokolt lehet a vitorlázás országhatáron túli lebonyolításának vizsgálata, például a szélviszonyok megfelelősége és a más országok bevonása által lehetséges pályázati előny szempontjából.

Budapest közlekedési helyzete sokat fejlődött az elmúlt években, de egyes alapproblémák még nem oldódtak meg

A város és az olimpiai szerkezet közlekedési rendszere

Budapest közlekedésének helyzete az elmúlt években bár javult, mégis az alapproblémák zömmel továbbra is a korábbi időszak tendenciáiból fakadnak. Jelentősen nőtt a személygépkocsi állomány, ezzel összhangban nőtt az eljutási idő és a környezeti terhelés (pl. torlódások). A napi ingázások terén továbbra is domináns az egyéni autóhasználat, az utazási láncok intermodális kiszolgálása messze van a kívánatos és lehetséges szinttől, a városon belüli és a P+R parkolási körülmények továbbra is megoldatlanok. A közutak állapotromlását sikerült megállítani, de több Duna-híd felújítása nem halasztható tovább. Pozitív változás, hogy a teherforgalommal kapcsolatos problémák jelentősen enyhültek, de továbbra is megoldandó feladat a city-logisztika[2] fejlesztése. Szintén örömteli, hogy a hivatásfogalmú[3] kerékpározás jelentős terjedése figyelhető meg. Megnőtt a minőség, a komfortés a biztonság iránti igény, és a közlekedési szokások alakulásánál a társadalmi tudatosság is előtérbe került. Az intelligens közlekedési rendszerek alkalmazása lassan terjed, de már tapasztalható egyfajta fejlődés.

Az olimpiai játékok megrendezése miatt szükséges előrehozott közlekedésfejlesztési beruházások jelentős városfejlesztési erővel bírnak. Ezeknek a beruházási projekteknek a megalkotásakor az alábbi tényezőkre kell figyelemmel lenni:

[2] Az áruk és szolgáltatások szállításának optimalizálása pl. egy boltba egy áruszállítóban érkezzen az összes termék.
[3] A kerékpár napi életvitelszerű használata a munkahelyre és az iskolába való eljutásra.

Az olimpiai játékok által igényelt közlekedésfejlesztési beruházások jelentős városfejlesztési erővel bírnak

- A közlekedésfejlesztési elemeknek egymást erősítő rendszerré kell összeállniuk.
- Előnyben kell részesíteni azokat a beruházásokat, amelyek egyszerre szolgálják a város hosszú távú céljait és az olimpia igényeit.
- A megvalósításra javasolt közlekedésfejlesztési projekteknek oldaniuk kell a városra jellemző monocentrikusságot, a hídkapacitások belvárosi összpontosulását, a hiányzó gyűrűirányú kapcsolatokból adódó terheket.
- A kizárólag az olimpia miatt szükséges beruházási elemeket minimalizálni kell.

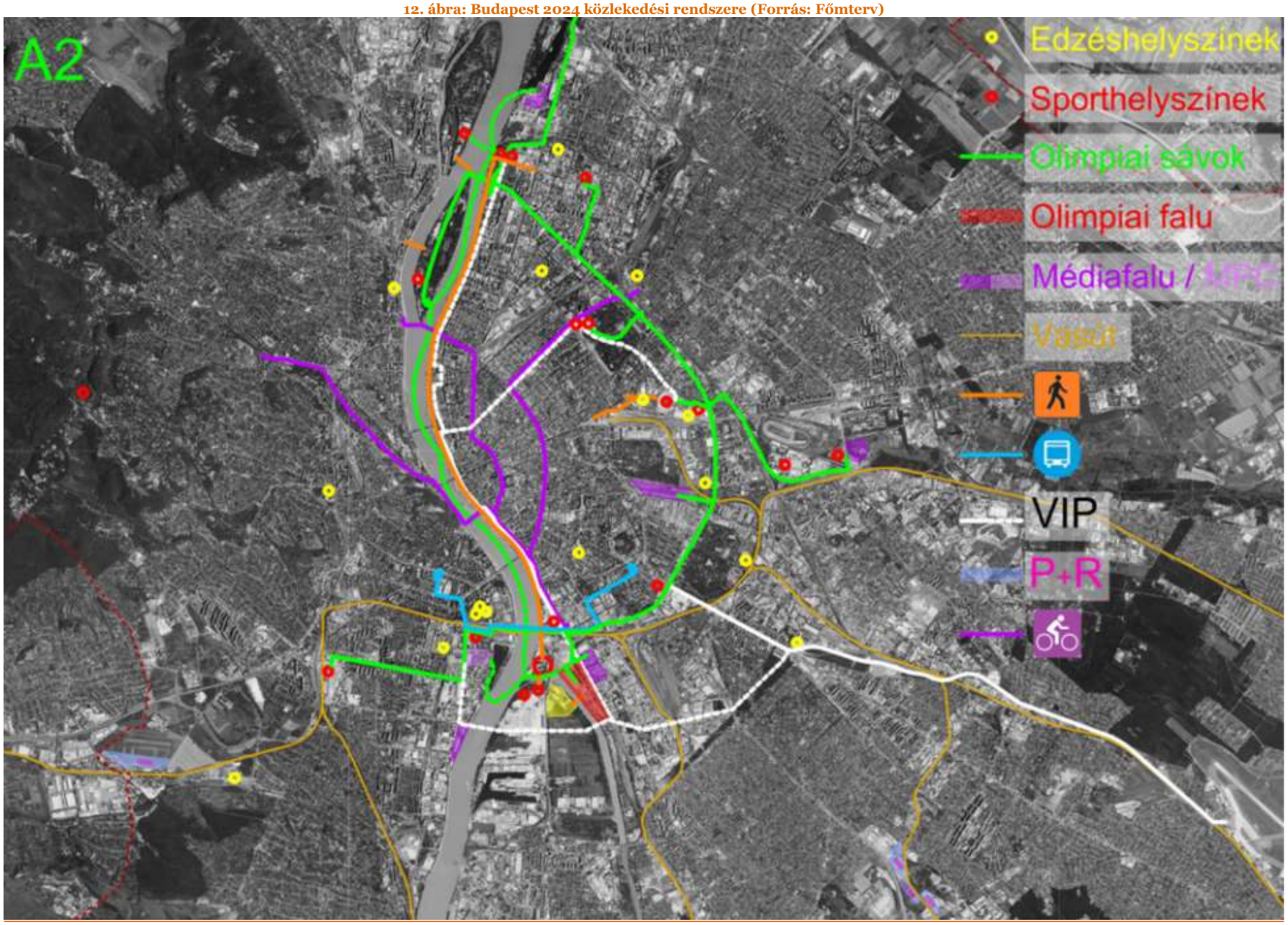
A fejlesztéseknek egymással összhangban kell lenniük, kiszolgálva a város hosszú távú céljait

- A játékok alatt jelentkező rendkívüli igényeket, rendkívüli megoldásokkal kell kezelni (ideiglenes olimpiai és VIP-sávok, ideiglenes ráhordó villamos- és buszhálózat, ideiglenes gyalogoskorzók és kerékpárutak)
- Az ideiglenes sportlétesítmények esetében alkalmazni kell a „létesítményt az infrastruktúrához” elvet a felesleges kiadások csökkentése és a meglévő hálózat hatékony felhasználása érdekében.
- A korábbi, megapoliszokban megrendezett olimpiákhoz képest jobban kell építeni az aktív mozgáson alapuló közlekedési módokra, a gyaloglásra és a kerékpározásra.

Elsősorban a meglévő rendszereket kell a lehető legjobban kihasználni, csökkentve a többletberuházásokat

- A magyar lakosság kiszolgálása érdekében, de a paralimpiai játékok apropója miatt is fokozott erőfeszítéseket kell tenni, hogy az akadálymentes közlekedés elve minél teljesebben megvalósuljon.
- A Dunát, mint a város identitásának fő elemét, hozzáférhetővé kell tenni a közlekedők számára, növelve a vízi közlekedés szerepét és a szabadon megközelíthető rakparti szakaszok hosszát.
- A korábbi olimpiákkal szemben, új közlekedési infrastrukturális elemek létrehozása helyett sokkal inkább a meglévők hatékony kihasználására kell törekedni.
- Nagy tömegeket kötöttpályán lehet a leginkább környezetbarát módon utaztatni. Ennek megfelelően a meglévő metró-, villamos- és a vasúti hálózat lehetőségeit maximálisan ki kell használni a szűk keresztmetszetek felszámolásával és az érintett vonalakon a járműkapacitás ideiglenes növelésével.
- Javítani kell a nagyvasút és városi közlekedési rendszer együttműködésén, elsősorban új, minőségi átadópontok kialakításával, amelyek később városi alközpontokká is fejlődhetnek

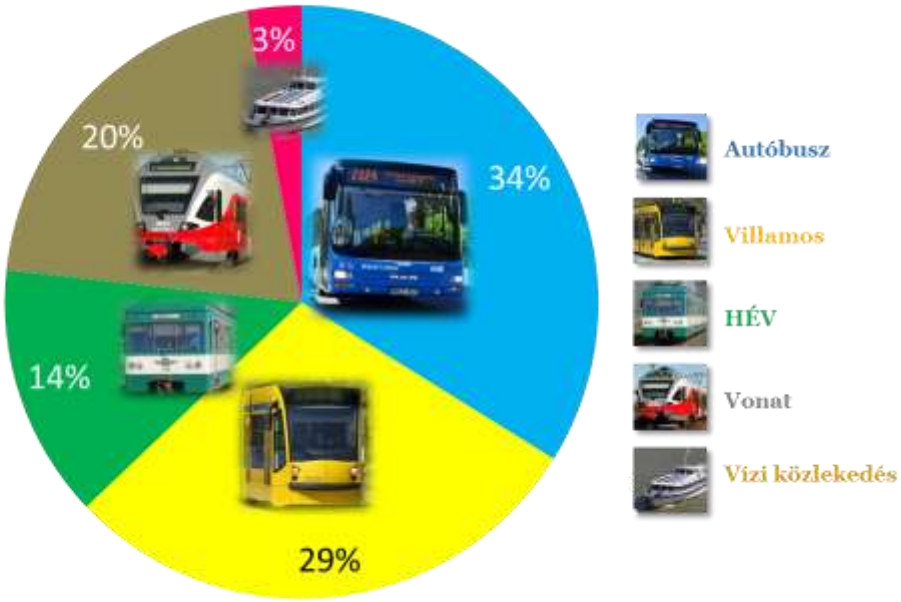
12. ábra: Budapest 2024 közlekedési rendszere (Forrás: Főmterv)

Az olimpia közlekedési rendszere döntően a közösségi közlekedésen alapszik

Az olimpia alatti közösségi közlekedés bázisa a ma működő BKK hálózat, amellyel két kivétellel minden budapesti versenyhelyszín a Deák térről fél órán belül elérhető. Ez illeszkedik az olimpiai helyszínek szurkolók általi megközelítése kapcsán javasolt, közlekedési eszközök közötti megosztáshoz. Mint az alábbi ábra is mutatja, a főhelyszín közösségi közlekedési megközelítése közel 2/3 részben kötöttpályás közlekedési eszközökkel lehetséges.

13. ábra: Az olimpiai parkhoz vezető közlekedési eszközök megoszlása (Forrás: Főmterv)

Olimpiai sávokat kell kialakítani

Az olimpiai játékok alatt a BKK hálózatnak a nyáron szokásos csökkentett terhelés helyett teljes kapacitással kell üzemelnie, mivel a városba látogató turisták száma jelentősen megnő. Ezen felül a menetrendet a játékok programjához kell igazítani, sűríteni kell a versenyhelyszíneket érintő járatokat, és nagyobb befogadóképességű járműveket kell alkalmazni.

Az olimpiai család tagjainak közlekedtetésére csak a részükre fenntartott utakat vagy sávokat kell kialakítani. Ilyen ún. VIP-sávokra lesz szükség például a Liszt Ferenc Nemzetközi Repülőtér, a főbb versenyhelyszínek és a kiemelt belvárosi szállodák kö-

zött, továbbá a médiaközpont és a repülőtér között. Elengedhetetlen az olimpiai falu és a versenyhelyszínek, valamint a médiaközpont és a médiafalvak közötti akadálymentes közúti közlekedés biztosítása.

Fontos a gyalogos és kerékpáros közlekedés elősegítése

Ezen felül szükséges a mindenkori közösségi közlekedési rendszer olimpiai „kisegítése" céljából olimpiai expressz buszjáratok indítása, a villamosvonalak rekonstrukciója (2-es, 47-es, 51-es, és 60-as vonal) és ideiglenes összekötése az olimpiai park elérése érdekében, valamint 20.000 ideiglenes P+R férőhely kialakítása az M1/M7 és az M5 bevezető szakasza mentén. Mivel a minél nagyobb arányú gyalogos és kerékpáros közlekedés elérése javasolt, így az olimpiához szükséges lenne gyalogoskorzó kijelölése a teljes pesti alsó rakparton, kiegészítő gyalogos útvonalak kialakítása az egyes versenyhelyszín-központok és a legközelebbi kötöttpályás megálló között, gyalogos hidak kiépítése a soroksári Duna-ágon, kerékpársávok kialakítása az olimpiai parkhoz vezető főbb útvonalak mentén, valamint a park körül megfelelő kapacitású fedett, őrzött kerékpártároló kialakítása.

Budapest település- és közlekedési szerkezete alkalmas a 2024-es olimpiai és paralimpiai játékok befogadására

A Master Plan kialakításakor, az egyes sportcélú és nem sportcélú olimpiai létesítmények elhelyezése kapcsán kiemelt szempont volt az azonos közlekedési útvonalakon kiszolgált helyszíncsoportok közlekedési igényeinek és ezek teljesíthetőségének vizsgálata. Ennek alapján kijelenthető, hogy a tervezett alapeseti és előrehozott, valamint javasolt olimpiai beruházások megvalósulása esetén - a szükséges tartalékokkal is kalkulálva - az olimpiai helyszínek biztosíthatók, Budapest település- és közlekedési szerkezete alkalmas a 2024-es olimpiai és paralimpiai játékok befogadására.

Fontos feladat, hogy jól felépített kommunikációs kampánnyal fel kell készíteni a városlakókat a várható és a rendkívüli helyzetekre, egyúttal az olimpiára érkező vendégeket is tájékoztatni kell az utazási lehetőségekről. A város közlekedését jól ismerő önkéntesekkel kell segíteni a szurkolói tömegek közlekedését.

Beruházások

2002 óta számos fejlesztés megvalósult

A 2002-es első olimpiai megvalósíthatósági tanulmány óta Budapesten és Magyarországon számos olyan infrastrukturális és egyéb beruházás megvalósult, amely egy olimpia megrendezéséhez is szükséges. A jelenlegi tanulmány készítése során a fejlesztések alábbi kategóriáit azonosítottuk:

- **Az alapeseti beruházások - olimpiától független fejlesztések** közé az elhatározott (országos vagy fővárosi fejlesztési tervekben, továbbá nemzetgazdaságilag kiemelt beruházásnak minősített, vagy jogszabályban rögzített, de esetleg forrásmegjelölés nélküli) 2024-ig megvalósítani tervezett fejlesztésekből azok kerülnek be, melyek az Olimpia megrendezéséhez is szükségesek. Elmondható, hogy az olimpiai megvalósíthatóság vizsgálatakor az olimpiától független fejlesztések közül csak azokat vettük figyelembe, melyek segítik, támogatják az olimpia rendezést.
- **Az előrehozott beruházások** közé tartoznak azok az olimpia rendezésétől függetlenül a fentiek szerint elhatározott fejlesztések, felújítások, melyeket 2024 utáni időpontra irányoztak elő, de az olimpia megrendezhetősége érdekében 2024-ig meg kell valósítani. Ezek a beruházások, hasonlóan az előző kategóriába tartozókhoz, olimpia nélkül is megvalósulnának, de az olimpiához képest későbbi befejezési határidővel. Így ezek költsége, mint későbbi, egyébként is felmerülő kiadás, nem olimpiai befektetés.
- **Az olimpiai beruházások** alatt (az alapesettől szigorúan elhatárolva, e beruházások megvalósítására az olimpia rendezés nélkül nincs szükség) értjük mindazokat a fejlesztéseket, felújításokat, amelyeket a fentieken túl, kifejezetten az olimpia megrendezhetősége érdekében szükséges megvalósítani (pl.: olimpiai és médiafalu, médiaközpont, és az ezek működéséhez, eléréséhez szükséges közmű- és közlekedési infrastruktúrafejlesztések). Megvalósításuk csak az olimpiai rendezés biztos tudatában kezdődne el, a döntéstől olimpiai megrendezéséig rendelkezésre álló 7 év elegendő az összes beruházás kivitelezésére.

Az olimpiához szükséges fejlesztések túlnyomó része alapeseti vagy előrehozott projektnek tekinthető

Kijelenthető, hogy az olimpiához szükséges fejlesztések túlnyomó része alapeseti vagy előrehozott projektnek tekinthető. Mindössze kisebb részük (33%) az, amely olimpia nélkül nem merülne fel. Spekulatív alapon egyik olimpia-specifikus beruházás megvalósítása sem kezdődik el, csak a rendezés elnyerése esetén.

Az olimpiai rendezéstől függetlenül – részben 2024 előtt, részben ez után – szükséges és megvalósítani tervezett fejlesztések közül kiemeljük az alábbiakat. Hangsúlyozzuk, hogy ha az olimpia rendezés gondolata fel sem merül, ezek akkor is szerepelnek a tervekben, és részben vagy egészben az olimpia rendezéstől függetlenül megvalósulnak:

- Galvani-híd megépítése.
- Járműbeszerzések és -felújítások: Az olimpiától függetlenül Budapest közösségi közlekedési rendszere működőképességének fenntarthatósága megköveteli a jelenlegi járműállomány részleges cseréjét. Kiemelésre érdemes a M3-as metró felújítása vagy a HÉV-vonalak. Szintén a végletekig felélt a járműállomány nagyobb része az autóbusz és trolibusz ágazatban, a fogaskerekű és a kisföldalatti, valamint egyes villamostípusok esetében.
- Liszt Ferenc Nemzetközi Repülőtér kötöttpályás kapcsolatának kialakítása és közúti kapcsolatának fejlesztése: Elengedhetetlen a repülőtérre vezető közlekedési kapcsolatok korszerűsítése. Számos látogatónak a repülőtérről a városba jutás lesz az első benyomása Budapestről, ezért ennek minőségi lebonyolítása kiemelt fontosságú. A vasút szerepe felértékelődik, mert a repülőtérre vezető gyorsforgalmi úton jelentős korlátozások lesznek. A korábbi elképzelésekkel szemben a Liszt Ferenc repülőtér kötöttpályás kapcsolatát nem egy ingavonattal kell megoldani a ma is túlterhelt 100-as vonalból kiágaztatva (Ferex-projekt), hanem a 100-as és 120-as vonalak átmenő jellegű bekötésével. Az új vonalszakaszt IC-járatok használnák, a vidéki nagyvárosokat a lehető leggyorsabban reptéri kapcsolathoz juttatva. Mindez az S-Bahn közlekedést is támogatná az elővárosi vonalak mentesítésével. A közúti kapcsolat fejlesztése (a gyorsforgalmi út szélső sávokkal való egybenyitása és 2x3 sávossá tétele, valamint a felüljárók szintén 2x3 sávossá szélesítése) a meglévő útvonalon a Határ út és a Liszt Ferenc Nemzetközi Repülőtér 1-es terminálja között szükséges.
- Liszt Ferenc Nemzetközi Repülőtér kapacitásfejlesztése: A Budapest Airport az elkövetkező 5 évben számos fejlesztést tervez, melyek közül kiemelkedik a T2 terminál épületéhez csatlakozó móló építése, mellyel a repülőtér kapacitása várhatóan jelentősen növekedni fog. A vizsgálatok azt mutatják, hogy a repülőtér 2024-re rendelkezésre álló kapacitásai a természetes forgalomnövekedés és az olimpia lebonyolításához kapcsolódó többletforgalom kiszolgálására alkalmasak lesznek. Az olimpia zavartalan lebonyolításához új, célzott kapacitások létesítésére (létesítmények építésére) várhatóan nem lesz szükség. Amennyiben ez mégis szükségessé válik, úgy operatív intézkedésekkel és ideiglenes létesítményekkel (pl. T1 terminál újranyitása) ez fennakadások nélkül kezelhető lesz.
- Budapesti városi és elővárosi vasúti közlekedés fejlesztése (S-Bahn): Új vasúti megállóhelyek kialakítása a Kopaszi-gátnál, a Rákóczi híd pesti hídfőjénél (Danubius megálló) és a Népligetnél, valamint a déli összekötő vasúti híd fejlesztése.
- Az országos vasútfejlesztés a nemzetközi forgalomban is fontos szerepet játszó vonalakra terjed ki. Új nyomvonalon nem épül vasút - leszámítva a Liszt Ferenc Nemzetközi Repülőtér bekötését. A Budapest-Belgrád vasútvonal korszerűsítése programnak csak egy kis része az, amely segítheti az olimpia megvalósítását.

- Autóutak autópályává bővítése, autópályák meghosszabbítása: Az országos közútfejlesztési program fő célja, hogy valamennyi gyorsforgalmi út elérje az országhatárt, illetve a gyorsforgalmi úti kapcsolattal rendelkező megyei jogú városok száma a mai 13-ról 18-ra emelkedjen. Elsősorban közlekedésbiztonsági célokból a meglévő 2×1 sávos autóutak autópályává fejlesztése is megtörténik. A jelentős gazdasági erővel rendelkező városok, autóipari központok mellett elkerülő utak épülnek.
- Pesti alsó rakpart forgalomcsillapítása: Különösen fontos a főhelyszínhez és egyéb versenyhelyszínekhez vezető gyalogos és kerékpáros közlekedési kapcsolatok kialakítása szempontjából. Gyakorlatilag egy gyalogoskorzó kiépítése szükséges a teljes pesti alsó rakparton. Ez Budapest megtervezett, már megkezdett programja, amelynek befejezését a sikeres olimpiai pályázat katalizálná, kikényszerítené.
- Sportcélú és nem sportcélú létesítmények létesítése, felújítása: Ahol lehetséges, a különböző sportágak elhelyezését meglévő létesítményekbe terveztük, ahol pedig ilyenek nem álltak rendelkezésre, főként ideiglenes vagy részben visszabontható létesítmények építésével számoltunk. Állandó létesítmény(rész) megvalósítását csak akkor javasoltuk, ha az utóhasznosítás nagy valószínűséggel megfelelően biztosítható.

A csak az olimpiai rendezés biztos tudatában megvalósítandó fejlesztések közül az alábbiak a legfontosabbak:

- Budapesti falvak: Az olimpiai, média- és technikai falvak létesítése NOB alapkövetelmény. Utóhasznosításuk elképzelhető lakóingatlanként való piaci értékesítés, közszolgálati pályakezdők és alkalmazottak kedvezményes lakhatását elősegítő ingatlanként, illetve kollégiumként való hasznosítás formájában.
- Vidéki olimpiai és médiafalvak: A vidéki korlátozott szálláshely-kapacitások miatt a kihelyezett falvak létesítését a leromlott kollégiumok megfelelő színvonalra fejlesztésével - de csak az olimpiai rendezési jog elnyerése esetén - javasoljuk, melyek utóhasznosítása így biztosított.
- Szükség esetén ideiglenes sportlétesítmények létesítése, meglévő sportlétesítmények felújítása vagy ideiglenes bővítése.
- Bizonyos közlekedési korrekciók pl. ideiglenes villamospálya-építés az olimpiai fő helyszín jobb megközelíthetőségéért.

Az olimpia időzítése és a versenynaptár

A játékok hagyományosan a nyitóünnepségből és 16 versenynapból állnak

A nyári olimpiai játékok hagyományosan július 15. után és augusztus 31. előtt kerülnek megrendezésre és 16 versenynapból állnak, amelyet a nyitóünnepség napja egészít ki. A játékok a nyári (késő tavaszi, kora őszi) időszakra eshetnek, ennek időpontját a rendező város határozza meg. Számos szempont figyelembe vétele alapján (pl. nyári iskolai szünet, korábbi árvizek, világvallási ünnepek, Magyarország éghajlata és tipikus időjárási körülményei, a belföldi és külföldi turisták által eltöltött vendégéjszakák száma) az olimpia időpontjának a **2024. július 19-től augusztus 4-ig** tartó időszakot javasoljuk, ahol július 19. a nyitó ünnepség napját jelöli.

A paralimpia az olimpia befejezése után hagyományosan kb. 2 héttel szokott kezdődni, és a NOB előírások, illetve a korábbi tapasztalatok alapján 12 napig szokott tartani. Ezt figyelembe véve a paralimpia időpontjának a **2024. augusztus 21-től szeptember 1-ig** tartó időszakot javasoljuk, ahol augusztus 21. a nyitó ünnepség napját jelöli.

A selejtezők a nyitóünnepség előtt akár több nappal is megkezdhetők

A létesítmények már működnek az olimpiai megnyitó előtti két hetes edzési periódusban. Az Agenda 2020 kapcsán (utóhasznosítási szempontok) felmerül annak a lehetősége, hogy bizonyos selejtező (tehát nem éremosztó) mérkőzések a megnyitó ünnepség előtt akár több nappal, jelen javaslatunk szerint 2024. július 16-án elkezdődhessenek, ezzel támogatva a fenntarthatóság érvényesülését a további sportlétesítmények építésének elkerülésével. A NOB az előzetes konzultáció során ezt lehetségesnek látta.

Az olimpiai naptár mutatja be az olimpia napszakra lebontott programját

Az olimpia előtt 6-18 hónappal különböző próbaeseményekre is sor kerülhet, így elvileg az összes érintett létesítménynek addigra el kell készülnie.

Az olimpia megrendezésének napszakra lebontott időbeli programját az olimpiai naptár mutatja be. Ez sportági hagyományok, olimpiai hagyományok, média szempontok és benchmark adatok alapján került kialakításra.

1.4 Szálláshelyek és az olimpia kapcsán Magyarországra érkező látogatók száma

Az olimpiai pályázat értékelésében 23%-os súllyal szerepelnek a szálláshelyek

NOB előírás: 42.000 db 3-5*-os szállodai szoba plusz 17.000 fős olimpiai falu

A jelenlegi szállás kapacitás összességében nem elegendő Budapesten, így a média és technikai személyzet részére további szálláshelyek építése szükséges

Az olimpia megrendezésének fontos feltétele a megfelelő mennyiségű és minőségű szálláshely biztosítása az olimpia érintettjei részére. Már a pályázási időszakban demonstrálnunk kell, hogy ez az olimpia idejére meg fog valósulni, teljesíthető lesz. A rendező város kiválasztásának értékelésében összesen megközelítőleg 23%-os súllyal szerepel a szálláshelyek értékelése, melyből 9%-ot az olimpiai falu, 14%-ot a *kiemelt olimpiai csoportok* (NOB-küldöttek, nemzetközi szövetségek tagjai, egyéb akkreditált személyek, a média képviselői, stb.) elszállásolásának értékelése tesz ki.[4] A NOB egyes esetekben pontosan meghatározott, más érintettek (például a szurkolók, nézők) esetében enyhébb követelményeket ír elő a szálláshelyekre vonatkozóan.

A Budapestre vonatkozó számításaink szerint az 50 km-es távolságra vonatkozó NOB szálláshely-követelmények teljesülnek: a 4 és 5 csillagos szállodakínálat már 2015-ben is kielégítheti a jelenleg ismert előírást. A 3 csillagos kategóriába eső szálláshely-kapacitásban a 2024-es előrejelzésünket figyelembe véve hiány mutatkozik, ugyanakkor erre megoldást jelent a 4 és 5 csillagos szállodaszoba-többlet. A NOB előírása szerint 42.000 db 3-5*-os szállodai szoba biztosítására van szükség az olimpiai falu 17.000-es férőhely-követelményén túl. A NOB-követelmények teljesülését nagy mértékben támogatja továbbá az olimpiai, technikai, és médiafalu megvalósítására vonatkozó terv, hiszen így a sportolók, a technikai személyzet, valamint a média számára a férőhelyek a várható szálláshely-kínálaton felül biztosítottak. Eredményeinket az alábbi táblában összegezzük:

7. táblázat: Az olimpiai akkreditált személyek szállásigényére vonatkozó NOB előírás és a jelenlegi, valamint 2024-ben várható szálláshely-kínálat Budapest 50 km-es körzetében (Forrás: PwC elemzés)

Olimpiai akkreditált személyek	Szállástípus	NOB szobaszám előírás	Várható szobaszám szükséglet*	Rendelkezésre álló szobaszám (2015)	Előrejelzett / tervezett szobaszám (2024)
NOB meghívottak, hivatalos személyek	3*-os szálloda	9.800	9.800	6.269	7.867
	4-5*-os szálloda	10.200	10.200	15.062	18.900
Sportolók és kísérőik	Olimpiai falu	10.200	10.200	-	10.200
Média képviselői*	Médiafalu	17.500	22.000	-	22.000
Technikai személyzet	Technikai falu	4.500	4.500	-	4.500

* A korábbi olimpiák tapasztalatai alapján és a szakértői várakozások szerint a média a NOB-előírásoknál nagyobb számban képviselteti magát.

[4] Az értékek változhatnak, a megadott értékek a 2016-os XXXI. olimpia jelölti értékeléséhez kapcsolódó arányok. Forrás: IOC (2008): Games of the XXXI Olympiad 2016 Working Group Report. Elérhető online: http://www.olympic.org/documents/reports/en/en_report_1317.pdf, 9. oldal. Az aktuális, 2024-es olimpiai játékokra vonatkozó követelmények ettől még nem ismertek, és ettől eltérő, enyhébb feltételeket határozhatnak meg.

Az akkreditált személyek részére vidéken is hiánypótló beruházásokra van szükség, melyek tervezetten kollégiumfejlesztési projektekben valósulhatnak meg

A vidéki helyszínekre[5] vonatkozó számításaink Budapesthez hasonlóan szintén vegyes képet mutatnak: a versenyhelyszínek 10 és 25 km-es környezetén belüli szálláshely-kínálat jelenleg, és a természetes növekedési ütemet tekintve várhatóan 2024-ben sem elégíti ki a NOB-követelményeket minden városban. Ugyanakkor a NOB-követelmények teljesülését biztosítják a vidéki helyszíneken az olimpia rendezésének elnyerése esetén megvalósítani tervezett hiánypótló beruházások, jellemzően kollégiumfejlesztési projektek, melyek a Budapesten tervezett olimpiai, technikai és médiafalvakkal egyenértékű szállást és szolgáltatást kínálnának.

Balatonfüreden a rendelkezésre álló szálláshelyek mennyisége jelentősen felülmúlja a hivatalos olimpiai keresletet Székesfehérvár az olimpiai főhelyszínhez viszonyított – NOB követelményként meghatározott – egy órás utazási távolságon belül esik, így e két helyszínen nem szükséges szálláskapacitást pótló beruházásokkal számolni.

Ezzel szemben Debrecenben, Győrben, Miskolcon, Szegeden és Veszprémben – az olimpia rendezés biztos tudatában, egy 7 éves kollégium-fejlesztési program keretében - összesen 15 kollégium kerülhet felújításra, melyek így közel 5.000 db – kisebb részben 3*-os, nagyobb részben 4*-os - szállodai kategóriájú szobát kínálhatnak a sportolók és kísérőik, a technikai személyzet és a média képviselői számára. A kívánt színvonal biztosításához a meglévő kollégiumi épületek többsége szerkezeti átalakítást igényel, míg Szegeden 1.330 új kollégiumi férőhely kerülne kialakításra. A sportolók és kísérőik – Balatonfüred és Székesfehérvár kivételével – városonként egy, illetve Győrben két kollégiumban szállnának meg, míg a fennmaradó felújított kollégiumok és a szállodakínálat egy része a technikai személyzet és a média képviselői számára biztosítanának szállást.

Az önkénteseket, munkaerőt és nézőket a fennmaradó szállodákban és egyéb szálláshelyeken tervezzük elszállásolni

A számszerű NOB-elvárások a sportolókra és a kiemelt olimpiai csoportokra vonatkoznak, a pályázat során ezeknek az érintetteknek a számára való megfelelő szálláshely biztosítása (ennek demonstrálása) kiemelt kritérium (lásd a 7. táblázatot). A számszerűen leírt NOB-követelménynél azonban nagyobb lehet a megvalósíthatósági szintű olimpiai szálláshely-szükséglet, amely az olimpiához kötődő összes érintett személy (beleértve a szurkolókat, munkaerőt, stb.) várható számából becsülhető. A NOB követelményeken kívül eső önkéntesek, munkaerő és nézők esetén szintén a korábbi és tervezett olimpiák tapasztalatait vettük figyelembe, valamint megvizsgáltuk a Budapest és a vidéki helyszínek által kínált lehetőségeket és korlátozó tényezőket is. A versenyhelyszínek környékén számukra a fennmaradó szállodák, panziók, üdülőházak, közösségi szálláshelyek, magánszálláshelyek, kollégiumok, továbbá Budapesten a szállodahajók jelenthetnek megoldást, valamint feltételezéseink szerint a szurkolók egy része a nemzetközi trendeknek megfelelően rokonoknál és barátoknál találhat szállást. A budapesti olimpia célja lehet a játékok megszerettetése a jövő generációival, megteremtve a valaha volt legfiatalabb átlagéletkorú helyi nézőközönséget. Így akár sátorvárosokban, fesztiválkörnyezetben nagyszámú szállás létrehozható[6].

[5] Vidéken a 6. sz. táblázatban is jelölt sportágak és versenyszámok rendezésével számolunk.
[6] Ezzel a feltételezéssel a jelenlegi modellben nem számoltunk

Becsléseink szerint 2024-ben Budapesten és 50 km-es körzetében az akkreditált személyek számára elkülönített 20.000 db 3-5*-os szállodai szobán kívül az alábbi táblázatban feltüntetett férőhely kapacitások maradnak fent az önkéntesek, a munkaerő és a nézők elhelyezésére. Szálloda és panzió előrejelzésünket regressziós elemzés segítségével készítettük. A jelenleg ismert folyamatban lévő és a következő 3-4 évben tervezett konkrét szállodafejlesztéseket is számba vettük Budapesten és környékén, mely adatok érdemi különbséget nem mutatnak a regressziós előrejelzéshez viszonyítva.

8. táblázat: Budapest és 50 km-es körzetében az akkreditált személyek után fennmaradó férőhelyek-2024-ben (Forrás: PwC elemzés)

Szálláshely típusa	Férőhelyek száma
1-5* szállodák	17.472
Panziók	5.582
Üdülőházak és közösségi szálláshelyek	13.184
Kollégiumok	32.808
Üzleti- és nem üzleti célú magánszállás-helyek	51.408
Szállodahajók	20.000
Összesen	**140.453**

Budapesten és vidéken összesen 161 ezer férőhelyet tervezünk felhasználni az önkéntesek, munkaerő és külföldi nézők számára

A vidéki rendező városok – Balatonfüred, Debrecen, Győr, Miskolc, Szeged, Székesfehérvár és Veszprém – központi versenyhelyszínének 25 km-es körzetében 2024-ben még várhatóan további 247 ezer férőhely állhat rendelkezésre a szóban forgó olimpiai résztvevők számára. Így feltételezésünk szerint az akkreditált személyek számára lefoglalt szálláshelyeken túl Budapesten és a vidéki helyszíneken összesen mintegy 161.000 férőhely állhat a külföldről érkező olimpiai nézők rendelkezésére.

72 ezer akkreditált személy és 132 ezer fő munkaerő és önkéntesek formájában

A szálláshely-kínálat természetes módon korlátozza a hazánkba érkezők számát, hiszen a több napra ide látogató személyek feje fölé fedelet kell biztosítani. A külföldi nézőknél – a szálláshely korláton kívül – figyelembe vettük még a rendelkezésre álló jegyek számát, a versenyszámonkénti értékesíthetőségi arányt, az egy főre jutó jegyek számát és az eltöltött éjszakák számát. Az 9. táblázatban ismertetjük a várható külföldi és belföldi olimpiai látogatószámot.

553 ezer külföldi és 1,07 millió belföldi néző várható az olimpiára

9. táblázat: Az olimpiai érintettek várható száma Magyarországon a 2024-es olimpián (Forrás: PwC elemzés)

Olimpián résztvevő csoportok	Várható létszám összesen
Sportolók és kísérőik	17.000
Egyéb olimpiai akkreditált személyek	54.500
Önkéntesek	45.000
Munkaerő (nem-OCOG)	87.200
Külföldi nézők	553.500
Belföldi nézők	1.070.000

1.5 A paralimpia megrendezésének feltételei

Paralimpia

Az olimpiát és a paralimpiát egyaránt az OCOG szervezi

A budapesti paralimpia kezdése az olimpia befejezése után kb. 2 héttel várható, és a NOB előírások, illetve a korábbi tapasztalatok alapján 12 napig fog tartani. A NOB követelményeknek megfelelően az olimpiához képest a helyszín változatlan, mivel ugyanolyan létesítmények szükségesek a két sporteseményhez, illetve a szervezésnek nagy előnyt jelent a még várhatóan tartó „olimpiai láz" és a jelenlévő önkéntesek. A paralimpia szervezéséért ugyanúgy az Olimpiai Játékok Szervezőbizottsága (OCOG) felel, arra hasonlóképpen 7 év áll rendelkezésre, azonban hangsúlyozni kell a két esemény önállóságát.

A paralimpia egyik fő célja a társadalmi kötelezettségvállalás növelése az egyenlő esélyek kialakítására

A paralimpiák látogatottsága és nézettsége az elmúlt évek során egyre nőtt, a londoni eseményt közel 2,7 millióan nézték a helyszínen, 3,8 milliárdan TV közvetítésen keresztül, Rióba pedig közel 1.600 újságírót és 900 fotóst várnak. A rendezvény egyik fontos célja, hogy növelje a társadalmi elkötelezettséget az egyenlő esélyek kialakítására, illetve ráirányítsa a társadalom figyelmét a fogyatékkal élő személyek helyzetére.

A paralimpián jelen lévő sportágak száma a rendező város szervezőbizottsága döntésének függvényében alakul. Budapesten, Rióhoz hasonlóan, 23 sportággal számolunk, melyek közül mindössze három kifejezetten paralimpiai sportág (bocsa, csörgőlabda és erőemelés), míg a többi megegyezik, illetve csak kis mértékben tér el olimpiai megfelelőjétől.

A sportolók és sportágak száma egyre bővül

Rióban 23 sportágban versenyeznek

10. táblázat: Paralimpiai sportágak (Forrás: NOB)

Paralimpiai sportágak			
Íjászat	Lovaglás	Evezés	Ülőröplabda
Atlétika	Látássérültek futballja öt játékossal	Vitorlázás	Kerekesszékes kosárlabda
Bocsa	Futball hét játékossal	Sportlövészet	Kerekesszékes vívás
Kenu	Csörgőlabda	Úszás	Kerekesszékes rögbi
Országúti kerékpár	Cselgáncs	Asztalitenisz	Kerekesszékes tenisz
Pályakerékpár	Erőemelés	Triatlon	-

Az olimpián használt létesítmények többsége megfelel a paralimpián is

A paralimpiai sportágak lebonyolítására kisebb módosításokkal megfelelnek az olimpiai sportlétesítmények is, mindössze néhány olimpiai helyszín módosítása szükséges a paralimpia-specifikus sportági előírások miatt. Egyes helyszíneken azonban az akadálymentesített helyek bővítése szükséges lehet, mivel a létesítményekben rendelkezésre álló ülőhelyek 1-1,2%-ának megfelelőnek kell lennie kerekesszékkel, mankóval, vakvezető kutyával közlekedők részére is.

A paralimpiára érkező személyek szállásolása nem jelent gondot Budapesten

Az eseményre érkező sportolók, hivatalos személyek és nézők elszállásolása várhatóan nem jelent gondot Budapesten, hiszen az olimpiához képest mérsékeltebb szálláskövetelmények vonatkoznak a paralimpiára, és a sportesemények száma is alacsonyabb. Az előírások szerint legalább 8.000 fős paralimpiai falvat, illetve 5.145 db 3-5*-os szállodai szobát (melyből 900 főt már tartalmaz a paralimpiai falu kapacitás követelménye) kell a paralimpiai akkreditált személyek rendelkezésére bocsátani. Az olimpiai falu apró átalakításokkal teljes mértékben megfelel a paralimpiai falu követelményeinek.

Várhatóan 1,3 millió paralimpiai jegy kerülhet eladásra

A korábbi paralimpiai játékok tapasztalatai alapján a paralimpiai jegyek száma az olimpiai jegyek 20-30%-át adják, így a budapesti előrejelzések szerint megközelítőleg 1,3 millió paralimpiai jegy kerülhet eladásra. Várhatóan a jegyarányoknak megfelelően alakulhat a paralimpiai nézők létszáma is, akiknek az elszállásolása az olimpia után szintén nem okozhat problémát Budapesten.

A paralimpia alatt ugyanúgy elvárás a paralimpiai család gördülékeny közlekedtetése. A nagyszámú kerekesszékes személy számára több akadálymentesített autóbusz szükséges, illetve a helyszíneken fontos biztosítani számukra a megfelelő infrastruktúrát. Ez utóbbinak azonban már az olimpia idejére meg kell valósulnia. A város közlekedése, de főleg közlétesítményei jelenleg jelentősen alulmúlják az európai uniós általános akadálymentességi előírásokat, melyre a paralimpia szervezése megoldást, illetve fejlesztési lehetőséget kínálhat.

A paralimpia várható költségvetése 151 M USD

Az esemény szervezésére és lebonyolítására elkülönített költségvetésre az előírások szerint állami garanciát szükséges vállalni, illetve annak körülbelül 50%-ához kormányzati forrásból kell hozzájárulni. A korábbi tapasztalatok alapján a paralimpiai működési költségek az olimpiai költségvetés közel 3-6%-át teszik ki. Budapest esetében 151 M USD költségvetéssel számolunk, melyből nagyobb tételként 75 M USD-t állami támogatások, 35 M USD-t szponzorációs díjak és 17 M USD-t az értékesített jegyekből származó bevétel fedez.

1.6 Az olimpiával kapcsolatos költségvetések és az olimpia költségének bemutatása

Az olimpia rendezéséhez kapcsolódóan felmerülő költségeket a pályázati-, az OCOG- és a nem-OCOG költségvetésekben kell bemutatni

Olimpiai költségvetések

Az olimpia rendezéséhez kapcsolódóan felmerülő költségeket és azok finanszírozását a NOB számára, a NOB előírása szerint három elkülönült költségvetésben kell bemutatni: a pályázati-, az OCOG- és a nem-OCOG költségvetésben.

A **pályázati költségvetés** a pályázati szándék bejelentésétől (határidő 2015. szeptember 15.) a NOB rendező városról szóló döntéséig terjedő 2 éves időszakban felmerült kiadásokat tartalmazza. A költségek finanszírozása részben állami forrásból, részben pedig a már a pályázási szakaszba bevont szponzorok támogatásából biztosítható.

A pályázat elnyerését követően az olimpia lebonyolítására létrehozott szervezet az Olimpiai Játékok Szervező Bizottsága (OCOG, Organising Committee for the Olympic Games). Az **OCOG költségvetés** részét képezi bevétel oldalról a Nemzetközi Olimpia Bizottság (NOB) részéről kapott összeg, a magánszektor által fizetett marketing, illetve szponzori díjak, a jegyárbevétel, az esetleges állami támogatás, valamint egyéb bevételek. Kiadási oldalon a működési és a szervezési költségek mellett az ideiglenes létesítmények felépítési és elbontási költségei is megjelennek.

Az olimpiai célú létesítmények biztosítása mellett a pályázó városnak be kell mutatnia mindazokat az olimpiától függetlenül tervezett infrastrukturális fejlesztéseket, amelyek az olimpia megrendezéséhez és zökkenőmentes lebonyolításához elengedhetetlenül szükségesek, de amelyeket a pályázó város és ország az olimpia rendezés gondolatától függetlenül valósít meg vagy tervez megvalósítani, és amelyek végső soron a város hosszú távú fejlesztését szolgálják. Az olimpia rendezéséhez szükséges sportcélú- és nem-sportcélú létesítményeket, infrastrukturális beruházásokat, valamint azok tervezett finanszírozását a **nem-OCOG költségvetésben** kell összefoglalni. A nem-OCOG költségvetés nem tartalmazza a létesítmények az olimpia rendezést követő esetleges értékesítésének bevételét.

Az egyes költségvetések tartalma nem minden esetben határolódik el élesen, és nem feltétlenül jelenik meg minden olimpiához kapcsolódó költség és bevétel valamelyik fent meghatározott költségvetésben. Jelen tanulmányban vizsgált költségelemek esetében azt az általános elvet követtük, hogy a szervezési, rendezési és működési költségeket a pályázat elnyeréséig a pályázati költségvetés, azt követően az OCOG költségvetés tartalmazza, miközben a beruházások kiadások közül a rendezést követően is megmaradó létesítmények költsége a nem-OCOG költségvetésben, az ideiglenes fejlesztések költsége pedig az OCOG költségvetésben jelenik meg.

A fenti költségvetések tartalmi elemeit, azok kiadási és bevételi oldalát a következő táblázatban foglaltuk össze:

14. ábra: Olimpiai költségvetések összefoglalása (Forrás: PwC elemzés)

A pályázati költségvetés esetében finanszírozási oldalon van lehetőség ugyan szponzorok bevonására, de konzervatívan elsődlegesen a költségek állami finanszírozásával számoltunk.

Az OCOG költségvetésének tervezésénél a felmerülő költségek és a különböző külső forrásból (jegyértékesítés, NOB, szponzorok) származó bevételek egyensúlyával szoktak számolni, és csak akkor válik szükségessé állami támogatás bevonása, ha az említett bevételek nem nyújtanak fedezetet a felmerülő költségekre. A budapesti olimpia esetében az ideiglenes fejlesztések állami forrásból történő finanszírozásától eltekintve csak a NOB követelményként megjelenő paralimpiai költségek 50%-ának állami finanszírozását feltételezzük. E két tételtől eltekintve az OCOG költségvetés állami támogatás nélküli egyensúlyával számoltunk.

Az olimpia megrendezéséhez szükséges sportcélú és nem sportcélú létesítmények tekintetében, valamint az infrastrukturális beruházásokon (a továbbiakban projektek) belül elkülönítettük a kizárólag az olimpia miatt felmerülő fejlesztési és beruházási költségeket, az olimpiától függetlenül is szükségessé váló fejlesztésekhez kapcsolódó kiadásoktól. Olimpiai fejlesztésnek tekinthető az az olimpia rendezése miatt felmerülő projekt, amely a hosszú távú fejlesztési tervek, illetve budapesti vagy országos szakmai koncepciókban nem szerepel, viszont az olimpia, illetve a paralimpia megrendezéséhez szükséges fejlesztésnek minősül (tipikusan az olimpiai sportcélú és nem sportcélú létesítmények). A „nem olimpiai" fejlesztéseket időbeli alakulásuk alapján két kategóriába

soroltuk:

- Alapeseti fejlesztésnek tekinthető minden olyan projekt, mely a hosszú távú fejlesztési tervek, illetve budapesti vagy országos szakmai koncepciók alapján – az olimpiától függetlenül – 2024-ig megvalósításra kerül;
- Előrehozottnak vagy felgyorsítottnak minősül egy projekt amennyiben a fejlesztés a hosszú távú fejlesztési tervek, illetve budapesti vagy országos szakmai koncepciók alapján az olimpiától függetlenül megvalósításra kerül, azonban a befejezés várható időpontja 2024 utánra esik, így azt az olimpia rendezéséhez előre kell hozni;

Az ideiglenes létesítmények költségét az OCOG költségvetés tartalmazza, mert ezek az olimpiát követően elbontásra kerülnek, így közvetlenül nem szolgálják a rendező város hosszú távú fejlődését. A véglegesen megmaradó olimpiai és nem-olimpiai fejlesztések a nem-OCOG költségvetésben szerepelnek.

Az „olimpia költsége" a pályázati költségek, a Szervezőbizottság nettó költségének, valamint az olimpiai fejlesztések költségének összessége, csökkentve az olimpiát követő értékesítések bevételével

Az olimpia költsége

A fentieket figyelembe véve az olimpiához kapcsolódó költségvetésekből levezethető az „olimpia bruttó költsége", valamint az olimpia utáni értékesítések bevételét is tartalmazó nettó olimpiai költség az „olimpia költsége". Az „olimpia bruttó költsége" a kizárólag az olimpiai megrendezéséhez köthető kiadások, mely tartalmazza a pályázati és nettó szervezési (OCOG) költségeket, valamint az olimpiai fejlesztéseket. Ezekkel a költségekkel állíthatók szembe közvetlenül az olimpiából származó bevételek és így előáll az „olimpia költsége", amelynek részletes levezetése a következő ábrán látható:

15. ábra: Az "olimpia költsége" (Forrás: PwC elemzés)

- A pályázati költségek a pályázat előkészítésének, összeállításának, beadásának, valamint a pályázáshoz kapcsolódó marketing és PR tevékenységnek a költségei.

- Az OCOG nettó költsége az olimpiai Szervezőbizottság bevétellel (állami támogatás nélkül) nem fedezett költségei, az átmeneti létesítmények építési és elbontási költségei nélkül.

- Az olimpiai fejlesztések költsége a hosszú távú fejlesztési tervekben nem szereplő, ugyanakkor az olimpia megrendezéséhez szükséges fejlesztések költségei (pl. infrastruktúra, sportcélú és nem-sportcélú létesítmények), beleértve az OCOG költségvetésben kimutatott fejlesztések költségét is. Az olimpiai fejlesztések egy részének esetében (pl.: olimpiai falu, ideiglenes lelátók) azonban az olimpiát követően számolhatunk az ingatlanok, illetve ingóságok értékesítésének bevételével, ami végső soron csökkenti az olimpia megrendezésének költségét.

Így az „olimpia költsége" a pályázati költségek, a Szervezőbizottság (OCOG) nettó költ-

ségének, valamint az olimpiai fejlesztések költségének összessége, csökkentve az olimpiát követő értékesítések bevételével. Az úgynevezett alapeseti és előrehozott projektek költsége tehát nem része az olimpia költségének.

A megadott definíció szerint az olimpia költsége 11 év alatt 774 Mrd Ft

Az „olimpia bruttó költsége" 1.074 Mrd Ft, amely a 10 Mrd Ft-os pályázati költséget[7], a paralimpia megrendezéséhez nyújtott 21 Mrd Ft összegű állami hozzájárulást, az állami finanszírozású, 175 Mrd Ft értékű OCOG fejlesztési költséget, valamint a 868 Mrd Ft-os nem-OCOG olimpiai fejlesztési költséget tartalmazza. Az „olimpia költsége" egyenlő az „olimpia bruttó költségével" (1.074 Mrd Ft), csökkentve az olimpia utáni értékesítések bevételével (299 Mrd Ft, ebből 293 Mrd Ft nem-OCOG fejlesztésekhez kapcsolódik, 6 Mrd Ft OCOG fejlesztések bevétele), ami összesen így 11 év alatt 774 Mrd Ft-ot tesz ki. Ez egy magyarországi lakosra lebontva alig több mint 7.000 Ft átlagosan, évente, vagyis 595 Ft havonta.

16. ábra: A budapesti olimpia költsége 2015-ös áron 2015-2025 időszaki költségek és 2025-2029 közötti bevételek (Forrás: PwC elemzés)

[7] A 10 Mrd Ft 3 éven keresztül (2015,2016,2017) felmerülő költség, ha a több szakaszból álló pályázati folyamaton végigmegy Budapest. Ha Budapest nem kerül be a jelöltségi szakaszba, ennek csak 20-40%-a merül fel. Az összeg tartalmazza többek között a pályázati szervezet működtetését, a teljes nemzetközi kampány költségeit, a szükséges hazai és nemzetközi szakértők megbízási díjait, stb.

Az olimpia költsége nem tartalmazza az állami rendfenntartó, védelmi szervezeteknél az olimpia rendezésével kapcsolatban jelentkező biztonsági költségeket

Az olimpiát követően is állami tulajdonban maradó infrastrukturális fejlesztések és létesítmények olimpia utáni fenntartási és üzemeltetési költségével közvetlenül nem számoltunk. Azzal a feltételezéssel éltünk, hogy az olimpia után is megmaradó fejlesztések esetében a fejlettebb infrastruktúra miatt, valamint az utóhasznosítás során keletkező gazdasági és társadalmi hasznok ellensúlyozzák a fenntartási költségeket. Azoknál a fejlesztési igényeknél, amelyeknél ez a feltételezés nem tartható, ideiglenes fejlesztésekkel és elbontható létesítmények építésével kalkuláltunk.

A fejlesztési költségek között nem szerepeltettük:

- a meglévő infrastruktúra alapeseti karbantartás jellegű költségeit;
- a technológiai fejlődésből adódó telekommunikációs, közmű és egyéb alapeseti fejlesztések költségét;
- a magánszektor által finanszírozott szálláshely-bővítő beruházásokat;
- az állami rendfenntartó, védelmi szervezeteknél (pl. rendőrség, honvédség, terrorelhárítás, titkosszolgálat stb.) az olimpia rendezésével kapcsolatban jelentkező biztonsági költségeket.

Az „olimpia költsége” nem tartalmazza a makrogazdasági hatásvizsgálat és a turizmus elemzés során meghatározott gazdaságban megjelenő többletjövedelmeket, melyeket külön fejezetben mutatunk be. Az olimpia rendezésével összefüggésben jelentkező társadalmi hatásokat nem számszerűsítettük.

1.7 A pályázati költségvetés

A pályázati költségvetést múltbeli tapasztalatok alapján, szakértőktől kapott információk figyelembe vételével állítottuk össze

Múltbeli tapasztalatok alapján a pályázó városok átlagosan mintegy 27-80 M USD-t költenek az olimpiai pályázatra. Mivel a pályázati költségvetés részletes tartalma nehezen hozzáférhető, így elemzésünkben elsősorban a nemzetközi pályázati szakértőktől kapott információkra, illetve a sajtóban, szakmai forrásokban fellelhető adatokra támaszkodunk.

11. táblázat: Nemzetközi összehasonlítás (Forrás: PwC kutatás)

Pályázó év	Pályázó város	Pályázati költségvetés (M USD)	Sikeres?
2012	London	48	✓
2016	Baku	28	☒
	Rió	50-80	✓
	Tokió	75-190	☒
2020	Madrid	27-35	☒
	Tokió	70-80	✓
	Isztambul	45	☒
2024	Boston	75 (terv)	**?**
	Párizs	60 (terv)	**?**

12. táblázat: Pályázati bizottság feladatai (Forrás: PwC kutatás)

Bid anyag/ meetingek:	• Bid Book (pályázati anyag) készítés • NOB értékelő bizottság látogatása • Végső prezentáció (design és 'kivitelezés')
Pályázati szervezet működése:	• Adminisztráció (pl. iroda, nyomtatás) • Pályázati szervezet alkalmazottainak fizetése
Marketing és kommunikáció:	• Guide készítés • Film készítés és számítógépes grafika (CGI) • Weboldal fejlesztés és design • Hirdetés • Rendezvényszervezés, promóció • Logisztika • Követek'
Egyéb / tartalék:	• Utazás és szállás
Tanácsadói, szakértői díjak:	• Nemzetközi szakértők • Hazai szakértők - Master Planning, tanulmányok és helyi tanácsadás • Nemzetközi kapcsolatok • Hazai PR, kommunikáció, média • Projekt koordináció

A pályázatra fordított összeget a korábban sikertelenül pályázó városok önmagában is megtérülő kiadásnak tekintik, mivel már a pályázatnak is vannak jelentős előnyei: a tervezettnél korábban valósulnak meg az infrastrukturális fejlesztések, nő az ország nemzetközi ismertsége, a pályázat kidolgozása során tett erőfeszítések elősegíthetik a városi önkormányzat, a kormány és más, a pályázat elkészítésében résztvevő szervezetek, testületek közötti kapcsolat megszilárdítását.

Az esetleges budapesti pályázat költségterve a 2015. szeptember és 2017. szeptember közötti időszakra terjed ki: 2015. szeptem-

ber 15-én esedékes annak a hivatalos szándéknyilatkozatnak a megküldése a NOB számára, amiben Budapest deklarálja szándékát a 2024. évi Olimpiai Játékok megrendezésére, majd 2017. szeptemberben kerül kiválasztásra a rendező város. Ezt az időszakot két fázisra kell bontani:

- Jelentkezési szakasz: 2015. szeptember 15. – 2016. május
- Jelöltségi szakasz: 2016. május – 2017. szeptember

A benchmark adatok és a szakértői vélemények alapján a költségek körülbelül 20-40%-a a jelentkezési szakaszban, míg 60-80%-a a jelöltségi szakaszban fog felmerülni.

A pályázati költségvetés becslés alapján: 10 Mrd Ft (35 M USD), ez a korábbi pályázati költségeknél jóval alacsonyabb, számol az Agenda 2020 hatásával

Az alábbi táblázat tartalmazza a Budapesti Olimpiai Pályázati Bizottság egy lehetséges tervezett költségvetését. Felhívjuk a figyelmet arra, hogy ez a korábbi pályázati költségeknél jóval alacsonyabb, és számol az Agenda 2020 érdemi költségcsökkentő hatásával már a pályázati időszakban. Ajánlott a vállalati szektort megszólítani, és jelentős szponzorációs pénzeket bevonni már a pályázati folyamat támogatásába is.

13. táblázat: A Budapesti Olimpiai Pályázati Bizottság tervezett költségvetése (Forrás: PwC elemzés)

Pályázati költségek	Jelentkezési szakasz (M USD)	Jelöltségi szakasz (M USD)	Összesen (M USD)	Összesen (Mrd Ft)
Tervezés és előkészítés	2,8	4,0	6,8	1,9
Marketing és kommunikáció	4,0	12,0	16,0	4,5
Utazás és reprezentáció	1,0	3,0	4,0	1,1
Adminisztratív költségek	2,0	6,0	8,0	2,2
NOB-nak fizetendő díjak	0,2	0,5	0,7	0,2
Összesen:	9,9	25,5	35,4	9,9

* A kerekítésből eltérések adódhatnak.

A pályázati költségek jelentős hányadának finanszírozását javasolt céges szponzorálással megoldani, mert így csökkenthető az állami hozzájárulás mértéke. Továbbá az Agenda 2020 keretében bizonyos pályázattal kapcsolatos költségeket is a NOB fog finanszírozni a jövőben, de ennek mértéke (egyes utazási és szállásköltségek térítése) várhatóan érdemben nem fogja a pályázati költségeket csökkenteni.

1.8 Infrastrukturális fejlesztések költségei

Infrastrukturális fejlesztések a nem-OCOG költségvetésben

Nincs egyértelmű előírás a nem-OCOG költségvetés tartalmára

A nem-OCOG költségvetés („non-OCOG budget") elsődlegesen azokat a hosszú távú beruházásokat és fejlesztéseket tartalmazza, amelyek a pályázó város hosszú távú fejlesztését szolgálják az olimpia rendezésétől függetlenül, ugyanakkor megvalósulásuk a játékok megrendezésének elengedhetetlen feltétele is. A NOB nem fogalmaz meg konkrét szabályokat vagy előírásokat a nem-OCOG költségvetés tartalmára vonatkozóan, az viszont követelmény, hogy a pályázat során definiálásra kerüljön az OCOG és nem-OCOG költségvetések tartalma, valamint a nem-OCOG költségvetés megvalósításának forrása.

A nem-OCOG költségvetés pályázati stratégiai kérdés is

A nem-OCOG költségvetési terv összeállítása a pályázó város részéről jelentős mértékben stratégiai szempontok alapján történik. A stratégia ebben az esetben akkor szolgálhatja a nyerési esélyek javítását, ha a NOB várhatóan nem fogja egyrészt túlzottnak és ezért megvalósíthatatlannak tartani a fejlesztési elképzeléseket, másrészt azonban nem fogja túl szerénynek és ezért az olimpiát nem kellő színvonalon kiszolgálónak sem ítélni az infrastrukturális háttér színvonalát. Egy esetleges pályázat hitelességét alátámaszthatja, ha a pályázati anyagban bemutatásra kerül, hogy Magyarország illetve Budapest 2004 (Magyarország EU csatlakozása) óta milyen fejlesztéseket, milyen költségvetéssel valósított meg.

Az infrastrukturális beruházások pontos tervezése és kivitelezése a sikeres rendezés alapvető feltétele

A korábbi olimpiák, illetve a nyertes pályázók adatait nem lehet egymással közvetlenül összehasonlítani a városok sajátos pályázási stratégiája, az eltérő kiindulási adottságok, és nem utolsó sorban a rendelkezésre álló adatok bizonytalansága miatt. Ebből következően a budapesti olimpia nem-OCOG tervét csak alulról építkezve, a helyi adottságokat és lehetőségeket figyelembe véve lehet megtervezni. Ez döntően az az összeg, amelyet Magyarország, illetve Budapest olimpiától függetlenül költ olyan fejlesztésekre, amelyek egyébként támogatják az olimpia megrendezését is. Ugyanakkor a nem-OCOG fejlesztések elemzése, értékelése számos olyan tanulsággal szolgál, amelyek a későbbi rendező városok előnyére válhatnak. Ezek a tanulságok a következőkben foglalhatók össze röviden:

- Az olimpiához kapcsolódó infrastrukturális beruházások, fejlesztések pontos tervezése és kivitelezése a sikeres olimpia rendezés elengedhetetlen feltétele, miközben illeszkednie kell a város hosszú távú fejlesztési céljaihoz is.
- A pályázati anyagban bemutatott nem-OCOG költségvetés tartalma elsősorban pályázási stratégiai kérdés.
- Az olimpia megrendezésének időpontja nem változtatható, így a projektek kivitelezési határideje is rögzített. Bármilyen csúszás a költségek exponenciális növekedését eredményezheti.
- A nem-OCOG költségeken belül jellemzően a fejlesztések fele közlekedési projekt.

- A sport- és egyéb létesítmények utóhasznosításának jelentős költségei lehetnek, de utóhasznosítás nélkül a beruházási költség értelmét vesztheti.

A budapesti olimpia infrastrukturális fejlesztéseinek költségei

A budapesti olimpiai létesítményeinek költsége 1.043 Mrd Ft a 2015-2025-ös időszakban

A 2024-es olimpia megrendezéséhez szükséges infrastrukturális fejlesztések, valamint létesítmények 2015-2025-ös időszaki költsége 1.043 Mrd Ft. Az olimpiai fejlesztések költségeit költségkategóriánkénti bontásban a következő táblázat mutatja:

14. táblázat: Olimpiai fejlesztések összes költsége (Forrás: PwC elemzés)

Költségkategória	Olimpiai fejlesztések	
	Mrd Ft	%
Idegenforgalom	2	0%
Környezetvédelem	65	6%
Közlekedés	28	3%
Olimpiai falu, médiafalvak	570	55%
Médiaközpontok	72	7%
Sportlétesítmények	258	25%
Városrehabilitáció	48	5%
Összesen	**1.043**	**100%**

* A kerekítésből eltérések adódhatnak.

Az olimpiai költségen belül a közlekedési fejlesztések aránya elhanyagolható (3%) mértékű. A legjelentősebb tétel az olimpiai falu és médiafalvak beruházási költsége, ami az olimpiai költségek 55%-a, 570 Mrd Ft. Ha ehhez még hozzávesszük az elsősorban a falvak építési telkeinek kármentesítését tartalmazó környezetvédelmi költségeket is, akkor elmondható, hogy az olimpiai költségek több mint 60%-a a falvak költségéhez kapcsolódik. Az olimpiai költségeken belül a falvak után a második legnagyobb tétel a sportlétesítmények 258 Mrd Ft-os fejlesztési költsége, ami az összes olimpiai költség egynegyede.

Az olimpiai fejlesztések költségét 299 milliárd Ft-tal csökkentik az olimpia utáni értékesítések bevételei

Az olimpiai fejlesztések költségét (1.043 Mrd Ft) 299 milliárd Ft-tal csökkentik a fejlesztésekkel létrehozott javak olimpia utáni részbeni értékesítéséből származó bevételek, így a bevételeket is figyelembe véve 744 Mrd forint költséget jelentenek az olimpiai fejlesztések 2015 és 2030 között. Az értékesítési bevételek ezen fejlesztések ingatlan-értékesítéséből származnak várhatóan 2025 és 2030 között.

Az ideiglenes létesítmények költségét az OCOG költségvetés tartalmazza, mert ezek az olimpiát követően elbontásra kerülnek, így közvetlenül nem szolgálják a rendező város hosszú távú fejlődését. Az alábbi táblázatban összefoglaltuk, hogy az olimpiai fejlesztési költségekből és bevételekből mekkora összeg került az OCOG és a nem-OCOG költségvetésbe:

Az OCOG költségvetésben szereplő ideiglenes fejlesztések költsége 175 Mrd Ft

15. táblázat: Olimpiai fejlesztések OCOG és nem-OCOG költségvetés közötti megoszlása (Forrás: PwC elemzés)

Költségkategória	Olimpiai		OCOG költségvetés		Nem-OCOG költségvetés	
	Mrd Ft	%	Mrd Ft	%	Mrd Ft	%
Idegenforgalom	2	0%	2	1%	-	0%
Környezetvédelem	65	6%	-	0%	65	8%
Közlekedés	28	3%	10	6%	18	2%
Olimpiai falu, médiafalvak	570	55%	-	0%	570	66%
Médiaközpontok	72	7%	-	0%	72	8%
Sportlétesítmények	258	25%	163	93%	95	11%
Városrehabilitáció	48	5%	-	0%	48	5%
Összesen	**1 043**	**100%**	**175**	**100%**	**868**	**100%**
Olimpia utáni értékesítések bevétele	**-299**	**-29%**	**-6**	**-3%**	**-293**	**-34%**
Bevétellel csökkentett költségek összesen	**744**	**71%**	**169**	**97%**	**574**	**66%**

* A kerekítésből eltérések adódhatnak.

A budapesti olimpiát támogató, alapeseti és előrehozott fejlesztések költsége 2.070 Mrd Ft a 2015-2025-ös időszakban

Az olimpiától független, az olimpiát is támogató fejlesztési projektek

A kifejezetten olimpiai fejlesztések mellett még számos olyan alapeseti és előrehozott fejlesztési projektet szükséges megvalósítani az olimpiára, melyek olimpiától függetlenül megjelennek a rövid és hosszú távú tervekben, koncepciókban. Az olimpia e projektek esetében azt biztosíthatja katalizátorként, hogy az elhatározott szándékból valóság legyen. Ezekből a tervezett projektekből csak azokat emeljük ki, amelyek megvalósítása valóban kapcsolódik az olimpiához, egyben szükséges is a megfelelő rendezéshez. Az olimpiai fejlesztéseken felül, még azonosítottunk 2.070 Mrd Ft értékű nem olimpiai, vagyis alapeseti és előrehozott projektet, amelyet a város és az ország egyébként is tervez, de megvalósulásuk szükséges a sikeres rendezéshez. Ezek az infrastrukturális fejlesztések azonban természetesen nem olimpiai költségek.

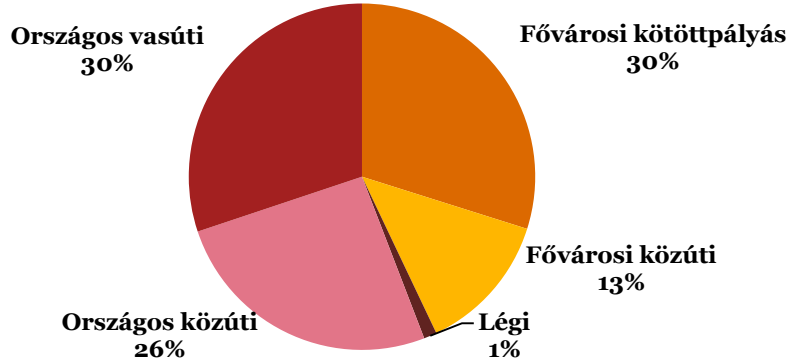
Az összes alapeseti, előrehozott és olimpiai projektek költségének 63%-a fővárosi fejlesztés, míg 37%-os részesedést képviselnek az országos fejlesztések. Az Agenda 2020 által az olimpia nem csupán budapesti, hanem vidékfejlesztési projektté is válik.

Közlekedési infrastrukturális fejlesztések költségei

A közlekedési projektek többsége alapeseti és előrehozott

A közlekedési projektek teljes költsége 1.900 Mrd Ft, aminek mindössze 1,5%-a (28 Mrd Ft) olimpiai fejlesztés, 1.872 Mrd Ft pedig alapeseti és előrehozott projekt. Az összes közlekedési beruházás 57%-a országos projekt, amelyek elsősorban Budapest látogatók általi jobb megközelítését és a vidéki helyszínek könnyebb elérését szolgálják. A közlekedési beruházások kiadásainak 43%-a olyan fővárosi projektek költsége, amelyek Budapest működőképességének fenntartását és az olimpiai helyszínek városon belüli megközelíthetőségét biztosítják. A közlekedési projektek költségeinek ágazatok közötti megoszlása a következő ábrán látható:

17. ábra: Közlekedési fejlesztések összetétele (Forrás: PwC elemzés)

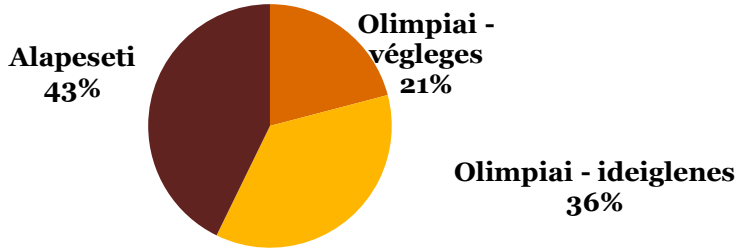

A sportlétesítmények költségeinek több mint harmada az ideiglenes létesítmények és lelátók költségei

Sportlétesítmények fejlesztési költségei

A sportlétesítmény fejlesztések között szerepelnek az olimpiai és paralimpiai igényeket kielégítő végleges és ideiglenes csarnokok, stadionok, sportközpontok és pályák fejlesztései, beruházásai. Az összességében 449 milliárd Ft összegű sportlétesítmény-fejlesztés jellegének összetétele szerepel a következő ábrán:

18. ábra: Alapeseti és olimpiai sportlétesítmény-fejlesztések (Forrás: PwC elemzés)

A falvak és média-központok költsége a legnagyobb tétel az olimpiai fejlesztési költségeken belül

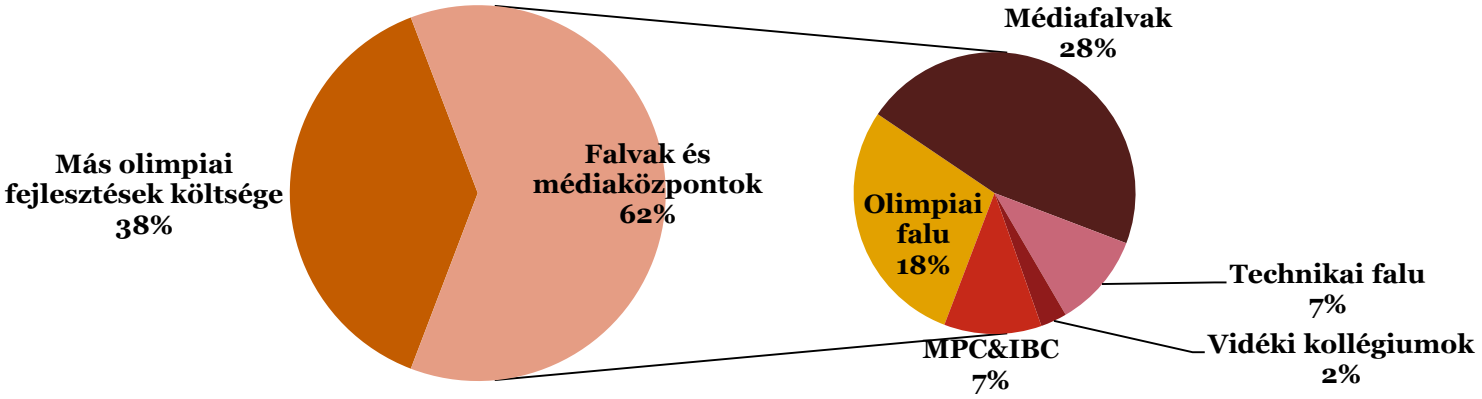
Benchmark adatok alapján a végleges és ideiglenes létesítmények építési költsége közel megegyezik, de utóbbiak esetében nem kell számolni olimpia utáni utóhasznosítási és üzemeltetési költségekkel. Ebből adódóan – hosszú távú gazdaságossági szempontok miatt – a kifejezetten az olimpiára épülő létesítmények esetében az olimpiákon egyre gyakoribb az ideiglenes létesítmények alkalmazása. Ahogy a fenti ábrán is látható, összességében a budapesti olimpiára tervezett sportlétesítmények olimpiai és nem olimpiai költségén belül az ideiglenes fejlesztések aránya 36%.

Olimpiai falu, médiafalvak, MPC&IBC fejlesztési költségei

Az olimpiai falu, a médiafalvak, valamint a sajtó- és közvetítőközpont (MPC és IBC) költsége a teljes olimpiai fejlesztési költség legjelentősebb tétele. A falvak és médiaközpontok költségén (642 Mrd Ft) belül a legnagyobb költsége az 5 helyszínen épülő összesen 26 ezer férőhelyes médiafalvaknak (297 Mrd Ft), illetve a 17 ezer férőhelyes olimpiai falunak van (184 Mrd Ft).

A biztonsági nem-OCOG költségeket nem számszerűsítettük, az olimpia költségei nem tartalmazzák ezeket a költségeket

19. ábra: Falvak és médiaközpontok költsége a teljes olimpiai fejlesztési költségeken belül (Forrás: PwC elemzés)

Egyéb, nem számszerűsített fejlesztések költségei

Az infrastrukturális fejlesztések költségei között nem számszerűsítettük a biztonsági és az elsősorban magánfinanszírozású olimpiai és médiafalvakon kívüli szálláshely-építési költségeket. Ezekre a fejlesztésekre jelen tanulmány nem terjed ki.

A biztonsági költségek a benchmark olimpiák adatai alapján akár sok milliárdos nagyságrendű tételt is jelenthetnek, mely költségnek a legnagyobb része az állami biztonsági szervezetek költségvetésében jelentkezik. Ezek a költségek nehezen számszerűsíthetők, és nem is szerepelnek a tanulmányban ismertetett költségvetésben, mert:

- bármilyen magas költségvetés sem garantál 100%-os biztonságot;
- a költségek a mindenkori biztonsági kockázat és a meglévő biztonsági felkészültség függvényei;
- a ténylegesen felmerülő költségekből az olimpiai költség nem különíthető el objektíven.

A sportlétesítmények költségvetésében azonban szerepel a beléptető kapuk, kerítések költsége, valamint az OCOG-költségvetésben a sportlétesítményekhez kapcsolódó (beléptetés, rendezvénybiztosítás) kiadások biztonsági költsége.

1.9 Infrastrukturális fejlesztések finanszírozása

Finanszírozási lehetőségek

Finanszírozás lehetőségek: állami, EU és magán

Tanulmányunkban részletesen vizsgáltuk az olimpiához kapcsolódó projektek megvalósításához elérhető finanszírozási forrásokat. Mivel a budapesti olimpia előkészítése és megrendezése állami, illetve önkormányzati feladat, ezért a költségek alapvetően az állami költségvetést terhelik. Ezt jelentősen csökkenthetik ugyanakkor a kapcsolódó projektekhez felhasználható EU támogatások, valamint egyes projektekbe korlátozott mértékben a magántőke is bevonható. Ezért részletesen, valamennyi projekt esetében megvizsgáltuk az EU támogatások bevonásának lehetőségét. Ahol az EU támogatás, illetve a magánforrás bevonásának lehetőségét nem láttuk reálisnak, ott állami finanszírozással számoltunk.

Az Európai Unió 2014-2020-as ciklusra vonatkozó előírásai határolják be a Magyarország számára felhasználható EU-s forráskeretet, illetve kijelölik azokat a stratégiai területeket, melyekre a forrásokat allokálni lehet. A tervezés során Magyarország is igazodott az Európa 2020 stratégiához, az EU célokkal összehangolt hazai fejlesztési elképzeléseket a Partnerségi Megállapodás tartalmazza.

A jelenlegi hétéves tervidőszak kulcsfontosságú az olimpiai felkészülés során, a forrásigény nagyobb része ebben a ciklusban keletkezik. A tervezés során ugyanakkor számoltunk a várhatóan 2021-2027-ben hozzáférhető források egy részének felhasználásával is.

EU források felhasználásának lehetőségei

Az EU források felhasználásának lehetőségei: IKOP, KEHOP és VEKOP

Magyarország számára 2020-ig összesen mintegy 7.750 Mrd Ft (25 Mrd EUR) támogatás érthető el, melyből az olimpia szempontjából az infrastrukturális fejlesztésekre fordítható források érdekesek. A támogatások szektoronként, illetve földrajzi régiónként kerülnek felosztásra, mely felosztást az Operatív Programok (OP) rögzítik.

Az olimpiához kapcsolódó beruházások megvalósításához döntően három OP forrásai vehetők igénybe, ezek a közlekedési projekteket támogató **Integrált Közlekedésfejlesztési OP (IKOP),** a környezetvédelmi fejlesztéseket finanszírozó **Környezeti és Energiahatékonysági OP (KEHOP)**, illetve a kifejezetten a Közép-magyarországi Régió fejlesztéseinek támogatására szánt **Versenyképes Közép-Magyarország OP (VEKOP)**. Ezek teljes költségvetése eléri a 2.660 Mrd Ft (8,6 Mrd EUR) összeget, ugyanakkor figyelembe kell venni, hogy egy OP-nak az adott szektor / földrajzi terület valamennyi fejlesztési igényét finanszíroznia kell, tehát a teljes keret nem használható fel egészében az olimpiára való felkészülésre. Ugyanakkor, amennyiben az ország hosszú távú fejlesztési terveit sikerül összehangolni az olimpiához kapcsolódó projektekkel, a felhasználási arány jelentős lehet (A tanulmány olimpiai terve egyértelműen megvalósítja ezt az összehangolást).

Az olimpiához kapcsolódó beruházások támogathatósága

Városon belüli kötöttpályás és országos vasúti projektek támogathatók EU forrásból

A tanulmány készítése során valamennyi, az olimpiához kapcsolódó projekt esetében egyenként megvizsgáltuk az EU finanszírozás lehetőségét. Az elemzés során a projektek három típusát azonosítottuk.

- Projektek, melyek támogathatósága a rendelkezésre álló dokumentumok alapján jelenleg is biztosítottnak tekinthető.
- Projektek, melyek illeszkednek az EU stratégiai céljaihoz, azaz támogathatók, ugyanakkor az eltérő hazai fejlesztési prioritások, valamint forráshiány miatt a jelenlegi tervdokumentumok alapján mégsem jutnak támogatáshoz. Ezeknél a projekteknél meghatározó szempont, hogy támogatásukra a magyar kormány javaslatot tehet, azaz a fejlesztési prioritások megváltoztatása vagy a források átcsoportosítása által EU források biztosíthatók számukra. Az olimpia kapcsán tervezett városrehabilitációs projektek, illetve a forráshiány miatt a fejlesztési tervekben nem szereplő közlekedési nagyberuházások tartoznak elsősorban ebbe a kategóriába.

Sportlétesítmények, városon belüli közúthálózati, légiközlekedés és ideiglenes fejlesztések nem támogathatók EU pénzből

- Projektek, melyek nem illeszkednek az EU stratégiai céljaihoz, így az Európai Unió nem támogatja őket. Ide tartoznak a sportlétesítmények fejlesztései. Különböző környezetvédelmi, gazdaságossági és stratégiai megfontolások miatt nem támogathatók a városon belüli közúthálózati fejlesztések, légiközlekedési beruházások, a lakóingatlan utóhasznosítású létesítmények, valamint az olimpiához közvetlenül kapcsolódó ideiglenes fejlesztések sem.

A támogatásokat elsősorban a közlekedésfejlesztési projektek kötik le, melyek nagy költségvetésűek, és illeszkednek az EU stratégiai célkitűzéseihez. A közlekedési szektorban az EU kiemelten támogatja a kötöttpályás városi és nagyvasúti fejlesztéseket. A városi közlekedésfejlesztés ugyanakkor az olimpiára való felkészülés szempontjából is az egyik legfontosabb terület, ezért a forrásigény a rendelkezésre álló kereteket az EU támogató hozzáállása mellett is jelentősen meghaladja. Nagy a támogatási igénye a gyorsforgalmi úthálózatot érintő beruházásoknak. Több milliárd forint a forrásigénye a támogatható, de a hazai fejlesztési prioritások között még nem szereplő budapesti városrehabilitációs projekteknek is.

A támogatások átcsoportosítása természetesen más fejlesztési területek forrásainak szűkülését eredményezi, mivel az országra jutó támogatás nem bővíthető. Az átcsoportosításokhoz az Európai Bizottság jóváhagyása is szükséges, ami egyes esetekben hosszas tárgyalásokat vehet igénybe. A keretek szűkösségéből eredő feszültségek bizonyos szintig mérsékelhetők, amennyiben figyelembe vesszük a 2021-2027-es EU ciklus első három évében felhasználható forrásokat. Jelen tanulmányban egyes projektek esetében konzervatív módon becsülve számoltunk ezzel a lehetőséggel, mérsékelve a 2014-2020 időszakra nehezedő finanszírozási nyomást.

904 Mrd Ft EU-s forrás biztosított és további 951 Mrd Ft átcsoportosítható az olimpiához kapcsolódó alapeseti vagy előrehozott projektekhez

További 367 Mrd Ft EU-s támogatás biztosítható a 2021-től kezdődő következő ciklusból

16. táblázat: A projektek finanszírozásához kapcsolódó legfontosabb megállapításaink (Forrás: PwC)

Fejlesztési terület megnevezése (támogatható területek)	Beruházási költség (Mrd Ft)	Rendelkezésre álló támogatás (Mrd Ft)[8]	Olimpia által lekötött forrás (Mrd Ft)	Fennmaradó forrásigény 2014-2020 (Mrd Ft)	Átcsoportosítható igény 2021-2027 (Mrd Ft)[9]
Fővárosi közösségi közlekedés fejlesztés (Forrás: IKOP)	599	180	146	453	121
Országos közúthálózat fejlesztés (Forrás: IKOP, CEF)	489	283	201	288	184
Országos vasúthálózat fejlesztés (Forrás: IKOP, CEF)	636	748	540	96	62
Városrehabilitáció és forgalomcsillapítás (Forrás: VEKOP)	61	17	6	55	0
Környezetvédelem és kármentesítés (Forrás: KEHOP)	68	9	9	59	0
Összesen	**1.853**	**1.237**	**904**	**951**	**367**

* A kerekítésből eltérések adódhatnak.

[8] A táblázatban a rendelkezésre álló forrásoknál az EU támogatás (85%), illetve a nemzeti társfinanszírozás (15%) mértékét együttesen tüntettük fel.

[9] Szintén 85% EU és 15% hazai társfinanszírozással együtt

EU finanszírozási források átcsoportosítását időben el kell kezdeni, az egyeztetések és a jóváhagyás folyamata akár egy évet is igénybe vehet

A támogatások átcsoportosítására és ezzel az állami források minimalizálására a következő lehetőségek adódnak: a nagyprojektek cseréje a prioritáson belül, forrásátcsoportosítás az OP-n belül, végül az OP-k között. A változtatások eltérő szereplőkkel igényelnek egyeztetést, és jelentős időigényük is lehet. A becsült időigényeket az alábbi táblázat tartalmazza.

17. táblázat: A finanszírozási források átcsoportosításának becsült időtartama (Forrás: PwC)

Szempontok/ Lehetőségek	Nagyprojektek cseréje fejlesztési prioritáson belül	Forrás-átcsoportosítás Operatív Programon belül	Forrás-átcsoportosítás Operatív Programok között*
Átcsoportosításhoz szükséges lépés	EB jóváhagyás	Operatív Program módosítás	Partnerségi Megállapodás módosítása
Módosítás időtartama	2-3 hónap	4-6 hónap	9-12 hónap

* Az EU2020 tematikus célkitűzéseknek megfelelő indikátorok elérését az átcsoportosítást követően is biztosítani kell

Amennyiben ilyen változtatási szándék van, a fentiek függvényében legkésőbb az un. szűkített listára („short list") kerülés időpontjában, vagyis a jelentkezési szakasz lezárulta után (2016. május) már kezdeményezni kell a tárgyalásokat és a változtatásokat, ahhoz hogy valóban fel lehessen majd használni a forrásokat.

Különösen javasolt már 2015-17-ben áttekinteni a 2014-20-as EU programozási időszak költéseit, valamint a következő 2021-27-es ciklus finanszírozását, hogy az uniós források felhasználása a magyar költségvetés számára a legoptimálisabban támogassa az olimpiarendezés programját. A felkészülés szempontjából a jelentkezés leadása után meg kell kezdeni az olimpiához kapcsolódó nagyprojekteket, forrásátcsoportosításokat, az operatív programokat érintő lehetséges döntések vizsgálatát.

1.10 Infrastrukturális fejlesztések ütemezése

A projektek ütemezése szakmai prioritási, előrehaladottsági, és finanszírozhatósági szempontok figyelembe vételével készült

A fejlesztések ütemezésének szempontrendszere

A nem olimpiai (alapeseti és előrehozott) projekteket tartalmazó hosszú távú fejlesztési programok és stratégiák csak részben, vagy egyáltalán nem tartalmaznak ütemtervet a tervezett fejlesztések megvalósítására. A projektek beazonosítását végző műszaki szakértők a projektek meglévő előkészítettségét és státuszát, valamint a szakmai prioritásokat figyelembe véve tettek javaslatot a projektek ütemezésére. Az ún. projekt-adatlapokon minden projekt esetén meghatározásra került az adott beruházás megvalósításához szükséges időigény (években kifejezve), valamint a leghamarabbi kezdés és a legkésőbbi befejezés éve.

Az ütemezés során az olimpiai és előrehozott projektek megkezdhetőségi évét a NOB 2017-es, rendező városról szóló döntését követő évekre ütemeztük. Az EU-s forrásokat vélhetően igénybe vevő projekteknél ütemezési szempont volt a támogatási folyamat jelenlegi előrehaladottsági állapota, valamint az EU finanszírozás ciklusai. Továbbá figyelembe vettük az egyes projektek egymásra épülését, az egymáshoz viszonyított ütemezés műszaki korlátait és a függelmi viszonyokat is.

A projektszinten meghatározott kezdési időpontok után megvizsgáltuk, hogy a beruházások összességében mennyire terhelik az állami költségvetést éves szinten. Abból a célból, hogy a gazdaság, illetve az állami szektor ne legyen indokolatlanul terhelve, a költségek egyenletesebb eloszlására törekedtünk.

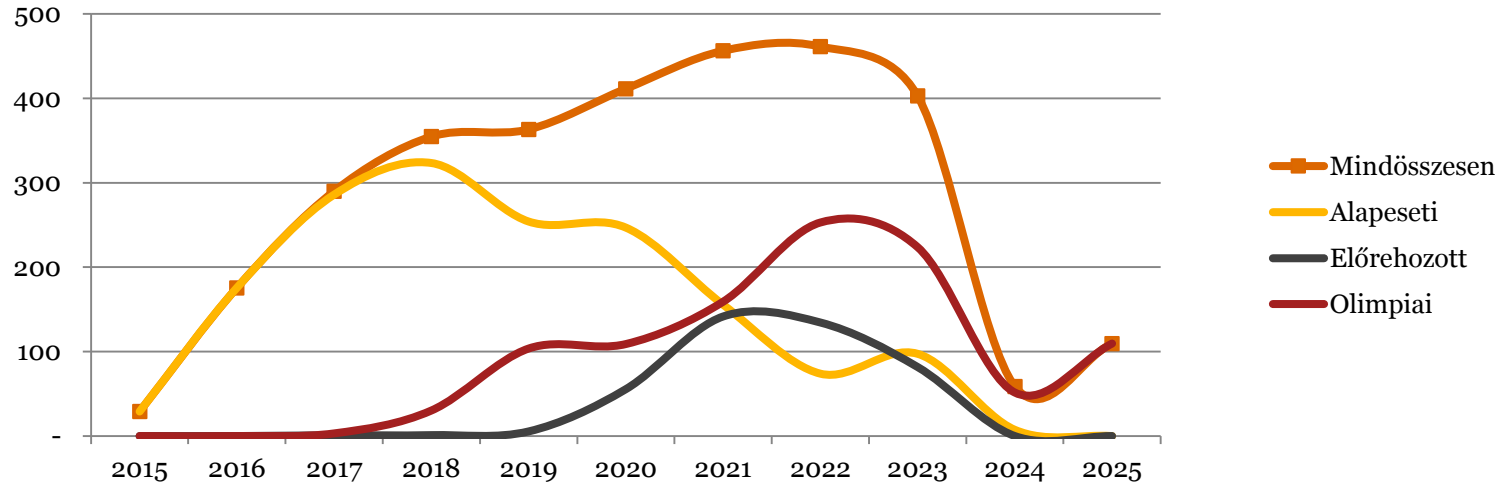
Az így kialakult ütemezés és az ütemezéshez kapcsolódó finanszírozási korlátok képezték alapját a makrogazdasági, illetve költségvetési számításoknak.

Olimpiai és nem olimpiai fejlesztési projektek ütemezése

Az összes olimpiai és nem olimpiai fejlesztési projekt éves költsége a csúcsévet jelentő 2022-es évben 461 Mrd Ft

Az alapeseti és előrehozott, azaz a nem olimpiai fejlesztések ugyan csak egy részét képezik a 2015-2025 közötti időszak összes állami fejlesztéseinek, mégis indokoltnak láttuk az olimpiai projektek ütemezésének ebben a az olimpiától független, de ahhoz szükséges projekteket is tartalmazó – bővebb körben történő elemzését, ugyanis végső soron valamennyi projekt finanszírozását a rendelkezésre álló állami, EU-s és kisebb részben magán források felhasználásával kell megteremteni. Ezt az elemzést azért szükséges bemutatni, hogy a döntéshozók tisztában legyenek az olimpiához szükséges – de nem csak olimpia-specifikus – fejlesztések körével és ennek együttes állami költségvetésre gyakorolt hatásával, hiszen az olimpiai és nem olimpiai fejlesztéseket párhuzamosan kell majd végrehajtani és finanszírozni. Fontos ismételten leszögezni, hogy ez a két összeg nem az „olimpia költségével" egyenlő. Az olimpiai és nem olimpiai projektek 2015-2025 közötti éves ütemezése a következő ábrán látható:

20. ábra: Olimpiai és nem olimpiai fejlesztési projektek ütemezése (Mrd Ft) (Forrás: PwC elemzés)

Az összes fejlesztési – vagyis olimpiától független (alapeseti, előrehozott) és olimpia-specifikus - projekt közül az olimpiától független (alapeseti és előrehozott) projektek összes költsége 2.070 Mrd Ft, míg az összes olimpia-specifikus projekt költsége 1.043 Mrd Ft. Ebből vezethető le az olimpia 774 Mrd Ft-os tényleges (nettó) költsége úgy, hogy ehhez az összeghez még hozzáadódik a pályázat és rendezés (nettó) költsége, és levonásra kerül az olimpia-specifikus fejlesztésekkel létrehozott javak részbeni értékesítéséből származó 299 Mrd Ft. Mindezen fejlesztési projektek költsége (olimpiai és nem olimpiai) a 2015-2016-os felfutást követően a 2017-2019 közötti időszakban évi 290-360 Mrd Ft-ra tehető, a 2020-2023-as években pedig évi 400-460 Mrd Ft-ra nő. 2024-ben, az olimpia rendezésének évében a felmerülő fejlesztési költségek 60 Mrd Ft-ra esnek vissza, de a bontási, átalakítási munkálatokra 2025-ben még további 110 Mrd Ft költség merül fel.

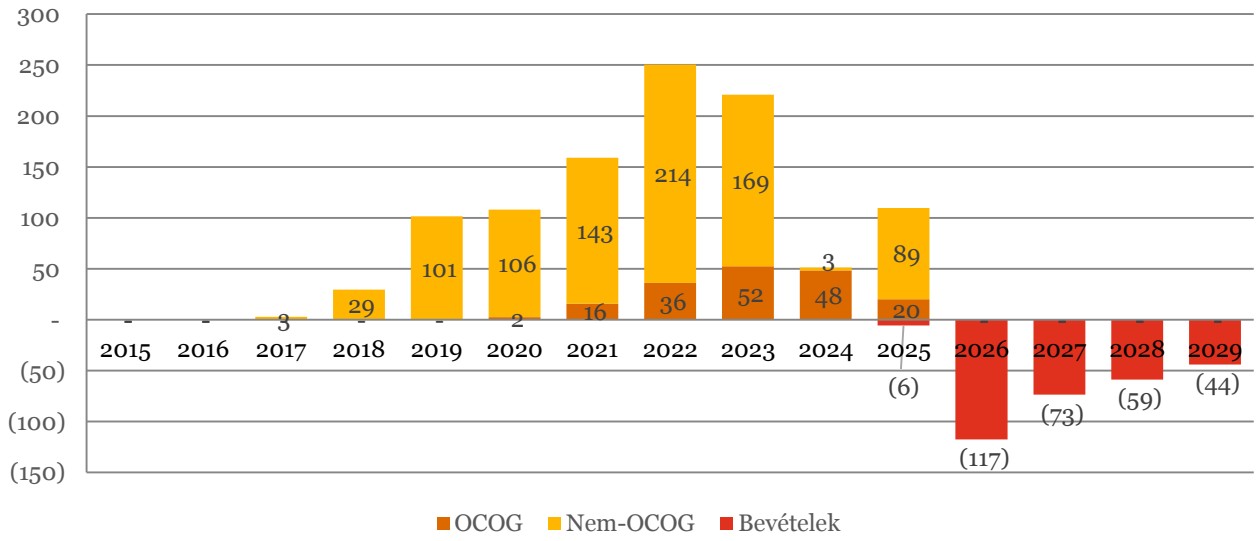
Az EU-s források felhasználása az összes fejlesztési (olimpiai és nem olimpiai) költségen belül megközelítően 35%-ra tehető. Az olimpia-specifikus fejlesztésekre EU-s forrás nem használható fel, viszont a nem olimpiai költségek túlnyomó hányada EU-s forrásokból finanszírozható. Az uniós források ütemezése kiegyenlítettnek mondható, 2017 és 2023 között évente 100-180 Mrd Ft uniós finanszírozással számolunk.

Kizárólag az olimpiához szükséges fejlesztési projektek finanszírozásának ütemezése

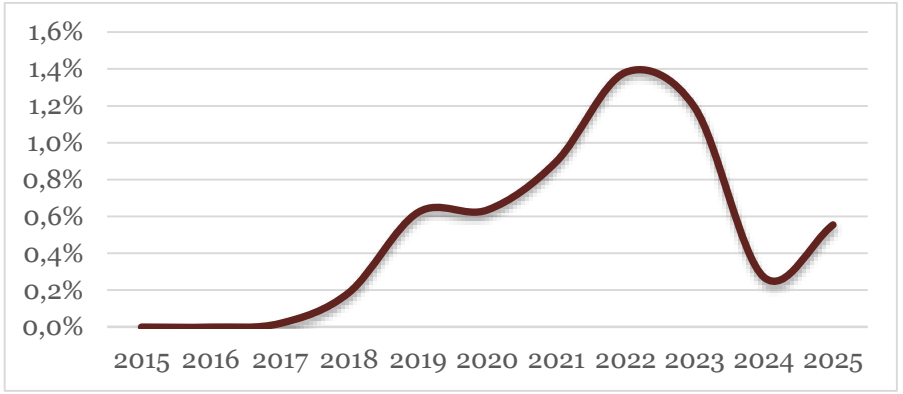
Az olimpia-specifikus projektek állami finanszírozási igénye egyetlen évben sem haladja meg a 250 Mrd Ft-ot

Az olimpia-specifikus projektek 2015-2025 között felmerülő állami finanszírozási igénye nem koncentráltan egy évben, hanem 2018-tól folyamatosan, az évek között megosztva jelentkezik. Hasonlóan, az olimpia utáni értékesítések is csak több év alatt realizálódnak. Igazán komoly finanszírozási igény csak 2019-től merül fel. Ha csak az olimpia-specifikus fejlesztési projekteket nézzük, akkor az éves többlet állami finanszírozási igény még a csúcsévnek tekinthető 2022-ben sem haladja meg az évi 250 Mrd Ft-ot. Jellemzően 100 és 210 Mrd Ft között van a finanszírozási igény, átlagosan 143 Mrd Ft a 2019-2025-ös időszakban, ez az éves államháztartási kiadások 0,3 és 1,4%-a között mozog, éves átlagban mintegy fél százalék. Az állami finanszírozású OCOG és nem-OCOG olimpiai fejlesztések költségeinek és bevételeinek időbeli ütemezése a következő ábrákon látható:

21. ábra: Állami finanszírozású olimpiai fejlesztési projektek költsége és várható bevétele (Forrás: PwC elemzés)

22. ábra: Az olimpia-specifikus fejlesztések költsége az államháztartási kiadások arányában (Forrás: PwC elemzés)

1.11 A szervezési (OCOG) költségvetés

Az OCOG felelős a játékok megszervezéséért és lebonyolításáért

A szervezési bevételek fedezik a szervezéssel járó kiadásokat – szükség esetén állami támogatással

Az OCOG költségvetés tartalma

Az olimpiai rendezést elnyert város és a NOB között megkötendő Rendező Város Szerződés (Host City Contract) értelmében a rendező városnak fel kell állítania egy Olimpiai Játékok Szervezőbizottságot (Organising Committee for the Olympic Games – OCOG). A Szervezőbizottság feladata az olimpiai előkészületek megszervezése és a játékok lebonyolítása. Az OCOG költségvetés a Szervezőbizottság bevételeit és az olimpiai játékok szervezésének közvetlen költségeit tartalmazza, beleértve a paralimpia bevételeit és költségeit is. A Pályázati dosszié (Bid Book) összeállításakor az OCOG működésének költségvetési tételeit a NOB által kiadott Pályázati kézikönyv előírásai szerint kell tervezni és prezentálni. Az OCOG tervezésénél a bevételek és költségek egyensúlyával szoktak számolni, szükség esetén állami támogatás bevonásával.

Korábbi és következő olimpiák OCOG költségvetése összehasonlítva a budapesti tervekkel

Az alábbiakban bemutatjuk a megelőző olimpiák (és Budapest tervezett) költségvetését 2015-ös összehasonlító áron:

A NOB-tól összesen 1,5 Mrd USD bevételre számíthat a budapesti Szervezőbizottság

18. táblázat: OCOG bevételek (tervszámok) (Forrás: PwC saját gyűjtés)[10]

M USD - összehasonlító áron	Athén	Peking	London	Rio	Tokió	Budapest
NOB-tól várható bevételek	910	957	947	993	1.183	1.500
Helyi szponzorok	366	171	763	585	980	250
Jegyárbevétel	257	160	522	412	817	334
Licensz bevételek	51	57	97	51	147	60
Olimpiai lottó, érme, bélyeg	48	228	0	0	0	0
Adományok	26	23	0	34	120	0
Állami támogatás	302	114	76	789	0	605
Eszközök értékesítése	26	91	38	37	34	34
Egyéb és paralimpiai bevételek	80	52	148	309	321	180
Hiány	-48	0	0	0	0	0
Összes bevétel*	**2.017****	**1.853**	**2.591**	**3.211**	**3.603**	**2.963**

[10] PwC saját gyűjtés – több forrás (későbbi táblázatok forrásainak összessége)

* A kerekítésből eltérések adódhatnak

19. táblázat: OCOG kiadások (tervszámok) (Forrás: PwC saját gyűjtés)[11]

M USD - összehasonlító áron	Athén	Peking	London	Rio	Tokió	Budapest
Beruházások	182	217	0	0	0	0
Működési költségek	546	810	717	781	1.129	977
Humán erőforrás költségek	0	0	197	390	265	230
Technológia	0	0	471	557	443	460
Ceremóniák és programok	154	114	97	143	105	100
Egészségügyi ellátás	26	34	20	23	19	23
Étkeztetés költségei	96	58	22	87	70	63
Szállítási költségek	64	80	208	188	246	185
Biztonság[12]	96	57	39	27	119	40
Paralimpiai játékok	64	94	152	194	168	151
Hirdetés és promóció	193	68	97	161	110	110
Adminisztrációs költségek	182	143	268	193	218	180
Olimpia előtti események	51	46	21	51	41	40
Egyéb költségek	361	133	282	416	671	405
Összes kiadás*	2.017**	1.853	2.591	3.211	3.603	2.963

* A kerekítésből eltérések adódhatnak.

** Athén esetében elérhető egy 2002-es módosított OCOG költségvetés, amelynek főösszege összehasonlító áron 2.646 millió USD. Ezt annak eltérő struktúrája miatt teljes egészében bemutatni nem tudjuk, de a részletes elemzéseknél és becsléseknél ezt figyelembe vettük.

A működési költségek tartalmazzák az ide-iglenes fejlesztések költségeit is

A budapesti 2024-es OCOG költségvetés egyensúlyban van, a bevételek fedezik a kiadásokat

Az OCOG költségvetés tervezése során megvizsgáltuk korábbi, illetve jövőbeni rendező városok OCOG költségvetését, és a NOB előírások, valamint a Budapest specifikus adottságok figyelembevételével elkészítettük a 2024-re vonatkozó budapesti OCOG

[11] PwC saját gyűjtés – több forrás (későbbi táblázatok forrásainak összessége)
[12] A biztonsági költségek a benchmark olimpiák adatai alapján akár több Mrd USD nagyságrendű tételt is jelenthetnek, mely költségnek a legnagyobb része az állami biztonsági szervezetek költségvetésében jelentkezik. Ezek a költségek nehezen számszerűsíthetők

költségvetési tervet. Bizonyos tételek esetében számításokkal alátámasztott becslést készítettünk (pl. televíziós bevételek, szponzori bevételek, jegybevételek, szállásbevételek, ideiglenes létesítmények költsége, stb.), más esetekben a korábbi olimpiák körülményeit és adatait mérlegelve alakítottuk ki a benchmarkon alapuló becsléseket.

A budapesti OCOG költségvetés

A Budapestre előrejelzett OCOG költségvetés legfontosabb bevételi forrásai a következők:

830 Mrd Ft (mintegy 3 Mrd USD) az OCOG költségvetés fő összege

- NOB-tól származó bevételek (előrejelzett érték: 420 Mrd Ft – 1.500 M USD)[13]: A NOB szerződik a kiválasztott televíziós hálózatokkal, valamint a nemzetközi szponzor vállalatokkal (TOP program), amely bevétel egy meghatározott részét (25-30% a TV közvetítési díj és 33,3%[14] a TOP szponzori bevétel esetében) átadja az OCOG-nak. Mind a szerződött összegek, mind az átadott rész meghatározása a NOB döntési hatásköre. A NOB-tól remélt bevételek nagyságrendjét a Bizottsággal történő személyes egyeztetés során indikált várható összegben határoztuk meg (a végleges összeg eltérhet majd).
- Magánszektor (előrejelzett érték: 87 Mrd Ft - 310 M USD): Az OCOG által a belföldi és a TOP programban nem résztvevő nemzetközi vállalatoknak értékesített marketing és szponzori csomagokért, illetve az olimpiai szimbólumok használatáért kapott összegek, licenc díjak.
- Jegyárbevétel (előrejelzett érték: 94 Mrd Ft - 334 M USD): Az olimpiai rendezvényekre árusított 4,88 millió jegy értékesítéséből származó bevétel, átlagosan 65 USD jegyárral számolva. Ez átlagértéket jelent, a jegyek jelentős része ennél jóval olcsóbban megvásárolható lesz, és a NOB előírásaival összhangban külön programot lehet kialakítani arra, hogy biztosítsuk a hazai közönség igényeinek kielégítését a számukra elfogadható árszínvonalon.

Állami támogatást kizárólag az infrastrukturális jellegű ideiglenes létesítményekre és a paralimpiára fordítunk

- Állami támogatás (előrejelzett érték: 169 Mrd Ft - 605 M USD): A mértéke megegyezik az ideiglenes létesítmények – pl. kapacitásnövelő kiadások, közlekedéssel kapcsolatos infrastruktúra és forgalomtechnikai megoldások – nettó költségével. Az egyéb bevételek között jelenik meg állami támogatás is, amelynek a NOB előírások szerint a paralimpia költségvetésének 50%-ával – 21 Mrd Ft – kell megegyeznie.

A budapesti OCOG költségvetés kiadásait a következő módon csoportosíthatjuk:

- Működési költségek és rövid távú befektetések – sportesemények helyszínei, olimpiai falu, sajtó- és közvetítőközpont, egyéb létesítmények (előrejelzett érték 274 Mrd Ft - 977 M USD): A sportlétesítményekkel, az olimpiai faluval, a sajtó- és

[13] NOB személyes egyeztetés
[14] NOB technikai kézikönyv - IOC Technical Manual on OCOG Marketing (5th update cycle - post Vancouver Winter Games) - 2.1 Description of TOP Programme

közvetítőközponttal és egyéb ideiglenes létesítményekkel kapcsolatos létrehozási és bontási, illetve olimpia szempontú átalakítási („olympic overlay" része) költségei. Továbbá ezeknek a létesítményeknek az olimpia időszakában történő üzemeltetési költségei tartoznak ide. A 64%-ot kitevő építési és bontási költségek kapacitás és funkció alapján közvetlenül lettek megbecsülve, míg az üzemeltetési költségek elsősorban a korábbi és jövőbeli olimpiák tapasztalatai alapján.

- Egyéb folyó szervezési költségek (előrejelzett érték 443 Mrd Ft - 1 582 M USD): Az olimpia időszakának szervezési költségei, melyek közül legjelentősebbek a technológia, a munkaerő és a szállítási kiadások. A technológiai tételek (129 Mrd Ft – 460 M USD) tartalmazzák az események lebonyolításához szükséges információtechnikai, telekommunikációs eszközök valamint az internet költségeit. A munkaerővel kapcsolatos kiadások (64 Mrd Ft – 230 M USD) a Szervezőbizottság olimpia alatti és azt megelőző költségeit, valamint a játékok ideje alatt a szükséges ideiglenes munkaerővel kapcsolatos költségeit jelenti. A szállítási költségek (52 Mrd Ft – 185 M USD) az olimpiai család olimpiai helyszínek közötti szállítását foglalják magukba.
- Egyéb költségek (előrejelzett érték 113 Mrd Ft - 405 M USD): A költségsor tartalmazza a 296 M USD (10%-os) tartalékot és a NOB felé fizetendő járulékokat.

A budapesti olimpiai Szervezőbizottság költségvetésének összeállítása során minden tételnél óvatos, konzervatív becslést alkalmaztunk. A költségvetés tervezet alapján a Szervezőbizottság bevétele mintegy 830 Mrd Ft (2.963 M USD), kiadása szintén 830 Mrd Ft (2.963 M USD), bevételeinek és költségeinek egyenlege nulla.

1.12 A makrogazdasági hatáselemzés

1.12.1. A makrogazdasági alapeset

Az Európai Bizottság legutóbbi (2014 őszi) előrejelzése[15] egy fokozottan gyorsuló pályát vetít előre 2016-ig, amikor is az Unió egésze 2,1%-os GDP növekedési ütemet érne el 2016-ban. Az egyes országok azonban igen eltérő pályán fejlődnének. Legdinamikusabban a korábbi válság-országok Írország és Görögország, továbbá a balti államok egy része, Lengyelország és Szlovákia fejlődhet. A leggyengébbek (2% alatt) között találjuk az Unió legfejlettebb országait (Németország, Hollandia, Franciaország, Ausztria, Belgium, Olaszország, Finnország), néhány országot a déli perifériáról (Portugália, Ciprus) és két volt szocialista országot (Horvátország, Bulgária).

Európa a 2010-es évek második felére rátérhet a legfejlettebb országokat jellemző 2% körüli növekedési pályára. Ez a növekedési pálya gyorsabb, akár 3%-os is lehet abban az esetben, ha az Unió képes lesz megoldani a jelenlegi belső gazdasági feszültségeit, és a korábbi adósságproblémával küzdő dél-európai országok és a közép-kelet európai új tagállamok egy évi 4% körüli felzárkózó pályára lépnek.

Az alapváltozatban Magyarországon évi 3%-os növekedési lehetősséggel számolunk hosszú távon

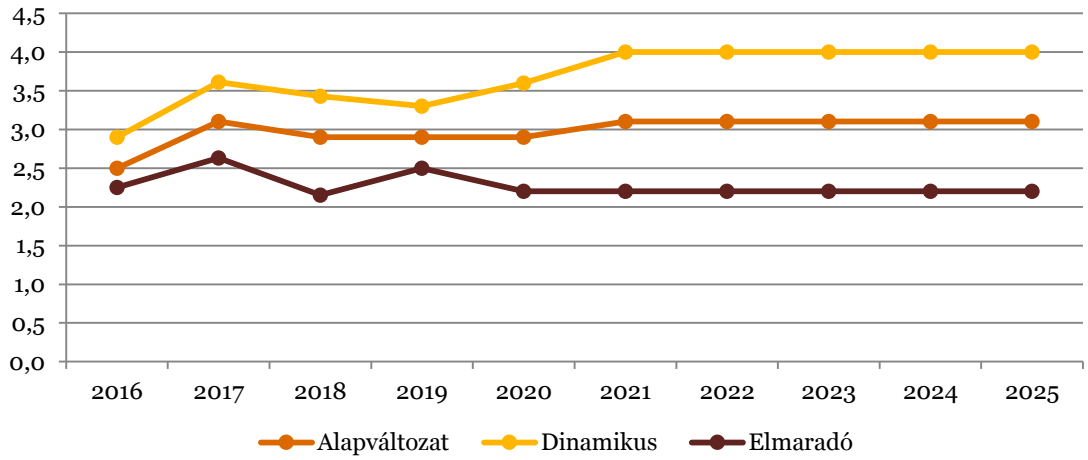
A magyar gazdaság várható fejlődési pályáját több tényező határozza meg. Mint felzárkózó fázisban lévő ország, hazánk – az idevonatkozó nemzetközi tapasztalatok szerint – a termelékenyebb technológiák átvétele miatt lényegesen gyorsabb növekedési ütemet érhet el, mint a már fejlett országok. Ezt a lehetőséget ugyanakkor külső és belső feltételek fogják behatárolni. Ha az Európai Unió képes lesz a jelenlegi belső problémáit (perifériák eladósodása, kiegyenlítetlen belső kereskedelem) kezelni, akkor azzal nagymértékben elősegítené a kevésbé fejlett tagállamok, közöttünk hazánk dinamikusabb fejlődését.
Kedvező esetben a gazdasági növekedés hosszabb távon rátérhet egy felzárkózó növekedési pályára, amely elérheti, sőt akár meg is haladhatja az évi 4%-os ütemet. Kedvezőtlen esetben egy erősen ciklikus fejlődés mellett egy lassú, az uniós (2%-ra becsült) átlagot meg nem haladó növekedéssel számolhatunk. Az átlagos változattal, évi 3%-os növekedési lehetőséggel számolunk hosszú távon.

Ezen belül úgy gondoljuk, hogy hosszabb távon a növekedés nagyobb hányada egyre inkább a magyar tulajdonú gazdaság fellendüléséből származik, emiatt a jelenleg meglehetősen magas, a GDP 10%-át kitevő külföldi felhasználás (exporttöbblet) csökkenni fog, ezért a belföldi felhasználás gyorsabban növekedhet, mint maga a GDP. Így a háztartások fogyasztása néhány tized százalék-

[15] European Commission: European Economic Forecast. Autumn., 2014

ponttal, a beruházások növekedése (állóeszköz-felhalmozás), pedig akár 1-1,5 százalékponttal is nagyobb lehet, mint a GDP növekedése.

23. ábra : A GDP növekedési üteme, alapváltozat (%) (Forrás: PwC számítás)

2015-2025 között az alapeseti beruházások állami finanszírozása a nemzetgazdasági beruházások 0,9%-át, a kormányzati beruházások 4,9%-át teszik ki átlagosan

A dinamikusabb fejlődési változatban a GDP növekedése az alappályát akár 1 százalékponttal is meghaladhatja, ami az olimpia idejére 2.500-3.000 Mrd Ft-os GDP többletet is eredményezhet. Természetesen kedvezőtlen esetben hasonló mértékű ellentétes irányú változással kell számolnunk az alapesethez képest.

Az **alapeseti (olimpiától független) beruházásokat** olyannak tekintjük, amelyek megvalósítására az olimpia nélkül is szükség van, vagyis részei a gazdasági növekedés alappályájának – ugyanakkor az olimpia céljait is szolgálják. Ebből az 1.649 Mrd Ft-ból az állami költségvetés 724 Mrd Ft-ot finanszíroz, ami a 2015-2025 közötti időszak nemzetgazdasági beruházásainak 0,9%-át, kormányzati beruházásainak 4,9%-át teszi ki. Ezt egészíti ki az uniós forrásokból az alapinfrastruktúra fejlesztésére felhasználható 902 Mrd Ft-nyi finanszírozás. Az említett 4,9% azonban nem egyenletesen oszlik meg az időszak egészében, hanem a 2017-2019-es időszakra koncentrálódik, amikor is az olimpia céljait is szolgáló alapberuházások az állami beruházások 10-13%-át érhetik el.

1.12.2. A makrogazdasági megvalósíthatóság vizsgálata

Az alapesethez képest az **olimpia miatti tényleges -** részben az EU által is finanszírozott - **többletráfordítások az előrehozott infrastrukturális fejlesztésekből és a közvetlenül az olimpia céljait szolgáló beruházásokból tevődnek össze.** Az állami finanszírozású előrehozott és olimpiai fejlesztések a 2015-2025-ös időszak nemzetgazdasági beruházásainak 1,7%-át, kormányzati beruházásainak 8,7%-át érik el az időszak átlagában. Ugyanakkor a 2021-2023-as csúcsidőszakban ez a többlet a kormányzati beruházások 16-23%-át fogja kitenni várhatóan (20. táblázat).

A költségvetést terhelő előrehozott és olimpiai beruházások 2015-2025 között a nemzetgazdasági beruházások 1,7%-át, a kormányzati beruházások 8,7%-át teszik ki átlagosan

20. táblázat: Az olimpiai többlet költségekből (előrehozott és olimpiai) a költségvetést terhelő részaránya a nemzetgazdasági és állami beruházásokban (Forrás: PwC számítás)

	Nemzetgazdasági beruházások	**Kormányzati beruházások**	**Előrehozott és olimpiai beruházások**	**Költségvetést terhelő beruházások**	**Költségvetést terhelő beruházások**	
					Aránya a nemzetgazdasági beruházásokban	Aránya a kormányzati beruházásokban
	Mrd Ft	Mrd Ft	Mrd Ft	Mrd Ft	%	%
2015	5.506	1.046			0	0
2016	5.456	1.037			0	0
2017	5.806	1.103	4	4	0,1	0,4
2018	6.102	1.159	31	31	0,5	2,6
2019	6.586	1.251	109	105	1,6	8,4
2020	6.971	1.325	165	161	2,3	12,2
2021	7.387	1.404	301	243	3,3	17,3
2022	7.822	1.486	387	334	4,3	22,5
2023	8.489	1.613	306	252	3	15,6
2024	8.752	1.663	52	51	0,6	3,1
2025	9.023	1.714	110	110	1,2	6,4
2015-25 Össz.	**77.899**	**14.801**	**1.464**	**1.291**	**1,7**	**8,7**

A turizmusból származó közvetlen gazdasági hatás meghaladhatja a 196 Mrd Ft-ot is

Az olimpiai és paralimpiai turizmus közvetlen gazdasági hatása bevételt jelent a magyar gazdaság számára. Az olimpia látogatószám- és látogatóköltés-növekedésben megjelenő hatása jellemzően már a rendezés éve előtti 7 éves időszakban jelentkezik, a Játékok időtartama alatt kicsúcsosodik, és a hasonlítható nagy sportrendezvényeket számba vevő összehasonlító elemzés alapján az olimpiát követő 6 évben is érzékelhető marad. A 2024-es Budapesti Olimpia a Magyarországra látogatók számát mintegy 1,37 millió fővel növeli a hosszú és rövid távú hatásokat is beleszámítva, így a turizmus növekedéséből származó várható, közvetlen gazdasági hatása a 196 Mrd Ft-ot is meghaladhatja becsléseink szerint a 2018-2030-as időszak alatt. A pályázás az ország és a város számára semmihez sem hasonlítható reklámot jelent, különösen a jelöltségi szakaszban, többek közt az olimpiai jelképek használati jogának köszönhetően.

Az előrehozott és olimpiai beruházások, valamint a turizmus várható növekedése mellett az OCOG által finanszírozott költések is hatással lesznek a makrogazdasági mutatókra

Az előrehozott és a közvetlenül az olimpiát szolgáló beruházások és egyéb költések (turizmus, OCOG az olimpia évében) szolgáltak bemeneti adatként az ágazati kapcsolatok mérlegére alapozott modellünkhöz, amivel többek között a GDP hatást, az állami, lakossági és vállalati bevételeket becsültük. A turizmus gazdasági hatásai közül kiszűrtük a jegyárbevételeket, melyeket az OCOG a saját a kiadásainak finanszírozására fordít, így azok csak közvetve, az OCOG kiadásain keresztül jelennek meg a gazdaságban többletkeresletként.

Az olimpiai rendezvényekre fordított költések mások számára jövedelmet jelentenek, amelyet újból elköltenek, és ami újabb keresletet támaszt. A John Maynard Keynes által leírt multiplikátorhatást egy, az ágazati kapcsolatok mérlegére alapozott modellel számítottuk ki. A számítások hat mutatóra koncentrálódtak:

- A GDP-re gyakorolt hatás
- Az állami bevételekre gyakorolt hatás
- A lakossági bevételekre gyakorolt hatás
- A vállalati bevételekre gyakorolt hatás
- A foglalkoztatottakra gyakorolt hatás
- Az importra gyakorolt hatás

A megjelenő előrehozott és olimpiai többletberuházás, turizmus és OCOG többletköltések közel 2.983 Mrd Ft többlet-GDP-t hozhatnak létre, a következő ábra szerinti szektoriális megoszlásban. A feltételezett gazdasági pályán ez átlagosan 0,1%pont GDP növekedést jelenthet, amely a csúcsévekben elérheti a 0,3 százalékpontos éves többletet is.

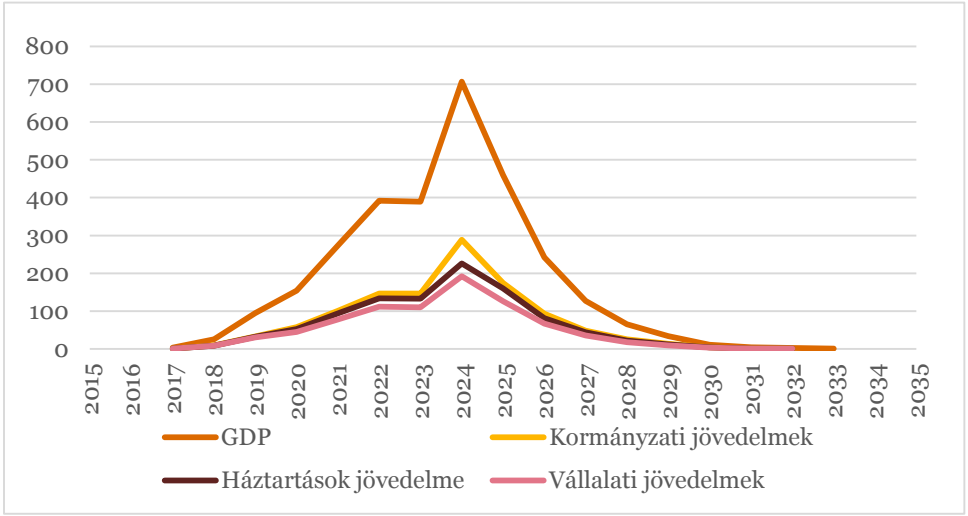
Az összesen mintegy 2.983 Mrd Ft-ra tehető többlet jövedelemből 1.142 Mrd Ft állami jövedelem becsülhető a megnövekedett adóbevételek révén

21. táblázat: A nemzetgazdaság többletjövedelmeinek szektoriális megoszlása (Forrás: PwC számítás)

Állami szektor többlet-jövedelmei	Vállalati szektor többletjövedelmei	Háztartások többlet-jövedelmei	Nemzetgazdaság többletjövedelmei
1.142 Mrd Ft	836 Mrd Ft	1.006 Mrd Ft	2.983 Mrd Ft

Az összesen mintegy 2.983 Mrd Ft-ra tehető nemzetgazdasági többlet jövedelem a 2022-2025-ös időszakra koncentrálódik, ekkor a többlet jövedelem évi 400-700 Mrd Ft-os sávban fog mozogni. Ennek legnagyobb része, az időszak alatt összességében mintegy 1.142 Mrd Ft, évente átlagosan 71 Mrd Ft, a csúcsévekben 150-290 Mrd Ft állami (kormányzati) jövedelem lesz a megnövekedett adóbevételek révén. Kisebb része, összesen 1.006 Mrd Ft, évente átlagosan 63 Mrd Ft, a csúcsévekben 130-230 Mrd Ft a háztartások jövedelme, és mintegy 836 Mrd Ft, évente átlagosan 52 Mrd Ft, valamint a csúcsévekben 110-190 Mrd Ft pedig a vállalatok jövedelme lesz. A jövedelmekre való hatás időbeliségét a 233. ábra mutatja.

24. ábra: Az előrehozott és olimpiai beruházások és az OCOG, turizmus költések által indukált többletjövedelmek (Mrd Ft)
(Forrás: PwC számítás)

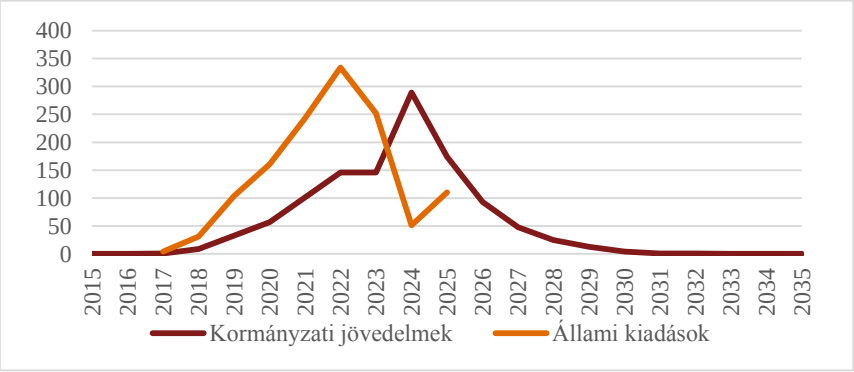

Az olimpiai többlet beruházások munkahely-generáló hatása is jelentős lehet, évente akár 19 ezer új munkahely jöhet létre, és a csúcsévben akár 100.000 fő többletet jelenthet az egész gazdaságban.

A gazdaság egészében megjelenő lehetséges tovagyűrűző hatások számításának alapja az olimpia-specifikus és a nem olimpiai előrehozott, tehát olimpiától függetlenül tervezett és szükséges, de későbbi befejezési határidővel ütemezett fejlesztések által a gazdaságban megjelenő többletkiadások értéke. Itt értelemszerűen nem vettük figyelembe, nem vontuk le az olimpia költségének meghatározásakor a kiadásokkal szembeállított közvetlen szervezési és értékesítési bevételeket. A tovagyűrűző hatásokból fakadó állami jövedelmek összevethetőek a nem olimpiai előrehozott és olimpia-specifikus beruházások állami ráfordításaival. Ezek lényegében azonos nagyságrendben (fejlesztési ráfordítások összesen 1.291 Mrd Ft, jövedelmek 1.142 Mrd Ft), csak időben eltolódottan jelentkeznek (24. ábra). Az 1.291 Mrd Ft fejlesztési ráfordítás az olimpia-specifikus (1.033 Mrd Ft értékű) és a nem olimpiai, de előrehozott fejlesztések (258 Mrd Ft értékű) államilag finanszírozott részösszege. E projektek teljes beruházási költsége - vagyis az állami, az EU és a magán finanszírozású részeket is beleértve – 1.043 Mrd Ft az olimpia-specifikus fejlesztésekre és 421 Mrd Ft a nem olimpiai előrehozott fejlesztésekre. Fontos hangsúlyozni, hogy a nem olimpiai előrehozott fejlesztések olyan beruházások, amelyekre 2024 után egyébként is sor került volna, de az olimpia miatt korábban kerülnek megvalósításra, és így, mint olimpiától függetlenül szükséges és tervezett fejlesztések nem részei az olimpia költségének.

A tovagyűrűző hatásokból fakadó kormányzati jövedelmek nagyságrendileg megegyeznek az előrehozott és olimpiai beruházások állami ráfordításaival

25. ábra: Állami ráfordítások és jövedelmek összehasonlítása (Mrd Ft) (Forrás: PwC számítás)

Az államháztartás maastrichti számítás szerinti hiánya a csúcsidőszakban sem éri el a maastrichti 3%-os felső korlátot és az államháztartás adóssága is csökkenő pályán marad

Az államháztartás fő paramétereire (bevétel, kiadás, hiány, adósság, kamatlábak) vonatkozó számítási modell segítségével – amely 2018-ig figyelembe veszi a 2015. áprilisi kormányzati konvergencia program előirányzatait – megvizsgáltuk az olimpiai projekt államháztartásra vonatkozó lehetséges hatását. Az államháztartási kiadások GDP-ben vett aránya – a kormányzati szándéknak megfelelően a 2015. évi 49,1%-ról 43,9%-ra fog csökkenni az alappályán. Az elsődleges egyenleg mindvégig pozitív, a GDP 1,3%-át teszi ki, és ily módon az államadósság GDP-ben vett aránya az alappálya szerint is csökken. Az olimpiával kapcsolatos kormányzati kiadások az államháztartási hiány növekedése irányába hatnak, míg a beruházások nyomán keletkező kormányzati bevételek (időben eltolva) bizonyos fokig kompenzálják azt. A két hatás eredőjeként, az államháztartás maastrichti számítás szerinti hiánya a csúcsidőszakban 0,3-0,5 százalékponttal magasabb lehet, mint az alapváltozat esetén, de még így sem éri el a maastrichti 3%-os felső korlátot, és az államháztartás adóssága is csökkenő pályán marad – ugyan ez a csökkenés alacsonyabb ütemű lesz várhatóan. Az államadósság 2025-ben az alappályától várhatóan mindössze 1 százalékponttal lesz magasabb, de így is csökkenő tendenciát mutat.

Az olimpiai beruházások közvetlen importigénye viszonylag csekély, a tovagyűrűző hatásoknak azonban jelentős importvonzata van. Ugyanakkor az olimpiával kapcsolatos devizabevételek, mindenekelőtt a külföldiek költése és a NOB-tól kapott jövedelmek, javítják a fizetési mérleget. A két hatás eredőjeként a **nettó külföldi adósság** (rezidensek adósságaként megtestesülő tartozások), valamivel magasabb lesz, mint az alapvariáns esetében, amely egyébként – a hosszabb távon csökkenő, de így is jelentős export-többlet miatt – csökkenő pályán halad. A különbség 2,4 százalékpontra tehető. De még ezt is kompenzálhatja, ha az olimpiai beruházások hatására felgyorsult gazdasági növekedés egyben – akár csak 0,1 százalékponttal is – növeli az export növekedés ütemét.

Az olimpia hatását a legfontosabb gazdasági mutatókra a következő táblázatban foglaltuk össze:

22. táblázat: Az olimpia hatása a kiemelt makrogazdasági mutatókra (Forrás: PwC számítás)

Az olimpia hatása makrogazdasági szemszögből...	Alapeset	Olimpia hatása	Érték az olimpia hatásával
...az éves átlagos GDP növekedésre (2015-2025 CAGR, %)	2,98%	0,10%	3,08%
...az éves átlagos nominális GDP-re (2015-2025, Mrd Ft)	39.001	227	39.228
...a foglalkoztatottságra, (2015-2035 összesen, munkahelyév)	-	521 ezer	-
...a GDP arányos államadósságra (2025, %pont)	-	1,0 %pont	-
...Magyarország nettó külföldi adósságára (2025, %pont)	-	2,4 %pont	-
...a költségvetés hiányára (%pont)	-	0,3 – 0,5 %pont	-

A fejlesztési projektek állami kiadásai és bevételei egyensúlyban vannak

Összességében azt lehet mondani, hogy az olimpia megrendezése pénzügyileg megvalósítható kiadásokat, finanszírozási igényt jelent, sőt kedvező feltételek esetén felgyorsíthatja az ország fejlődését. A költségvetésre 1.291 Mrd Ft többlet fejlesztési kiadás hárulna: ebből 1.033 Mrd Ft[16] az olimpia-specifikus fejlesztések, és 268 Mrd Ft az olimpiától függetlenül eleve megvalósuló, de 2024 utánra tervezett, előrehozott fejlesztések költsége (mely utóbbi nem olimpiai költség). Ugyanakkor az olimpia megrendezése miatti állami bevételek – néhány éves időkéséssel közel ugyanekkora összeget tennének ki.

Az olimpia-specifikus fejlesztések az államháztartás kiadásainak átlagosan mindössze 0,5%-át teszik ki 2015 és 2025 között

Ezen felül a lakosság és a vállalatok jövedelme is számottevően növekedne az olimpia hatására. Így az olimpia makrogazdasági hatásának megítélésénél a nemzetgazdaság szintjén ezekben a szektorokban keletkező többletjövedelmet is figyelembe kell venni.

Az előrehozott és olimpiai beruházások 2015 és 2025 között a nemzetgazdasági beruházások 1,7%-át teszik ki átlagosan, ezen belül kizárólag az olimpiai fejlesztések az államháztartás kiadásainak mindössze 0,5%-át, azaz fél százalékát (évente átlagosan 94 Mrd Ft) teszik ki átlagosan.

Az olimpia megrendezése nem befolyásolja döntő mértékben az ország külső és belső egyensúlyi helyzetét, a 2015. áprilisi kormányzati konvergencia program tendenciáival összhangban a külső adósság csökkenő pályán tartható és a maastrichti követelmények is betarthatók, melynek nyomán az államháztartás adóssága is csökkenő pályán tartható.

[16] A korábban 1.043 Mrd Ft értékben meghatározott olimpia-specifikus fejlesztési költségek csökkentve egy becsült 10 Mrd Ft-os magánfinanszírozású résszel.

1.13 A jogi megvalósíthatóság vizsgálata

Az olimpiai játékok akár a jelenlegi jogi és szabályozási környezetben is megvalósíthatók, azonban célszerű egy speciális, szabályozói rendszer felállítása, a középpontban egy Olimpiai Törvénnyel

Bár a 2024. évi budapesti olimpiai játékok („olimpiai játékok") megrendezése akár a jelenlegi jogi és szabályozási környezetben is megvalósítható, célszerű lenne a pályázati eljárás, illetve a rendezés hatékony és eredményes lebonyolítása érdekében egy speciális, önálló szabályozói rendszer felállítása, a középpontban egy, az o,impiáról szóló törvénnyel. Az Olimpiai Törvény – szimbolikus jelentőségén túl – egyrészt egységbe foglalná a jelenlegi jogi és szabályozási környezetet, illetve megvalósítaná a különböző szabályozási területek összehangolását; másrészt felhatalmazások útján biztosítaná a hatékonyság és eredményesség érdekében szükséges új és módosító jogszabályok elfogadását. Fontos és indokolt, hogy az Olimpiai Törvény a 2024. évi olimpiai játékokat a nemzetgazdasági szempontból kiemelt jellegű beruházások megvalósításának gyorsításáról és egyszerűsítéséről szóló 2006. évi LIII. törvény („Kiemelő Törvény") szerint nemzetgazdasági szempontból kiemelt jelentőségűnek minősítése. Ezzel lehetővé válik az egyes közigazgatási és más eljárásokban a határidők lerövidítése, valamint meghatározott esetekben mentességeket is biztosít. Az Olimpiai Törvény tartalmazná továbbá a személyi jövedelemadóról, a társasági és osztalékadóról, a helyi adókról, valamint az illetékről szóló törvények módosítását, tekintettel arra, hogy a Rendező Város Szerződés (lásd később) különböző adózással kapcsolatos kötelezettségeket ír elő a rendező ország számára. Továbbá rendelkezhet a pályázati bizottság létrehozásával, szervezetével és feladataival kapcsolatban. Ezen felül egyéb kérdések, mint például az olimpiával kapcsolatos szellemi alkotásokra vonatkozó szabályok rögzítésére is alkalmas lehet.

A pályázat elsősorban Budapest, a MOB és a Kormány közös fellépését igényli

Az olimpiai játékok megrendezésére vonatkozó pályázattal kapcsolatos jogszabály-alkotói tevékenységnek az Olimpiai Törvényen túlmenően egy sor más területet is specifikusan szabályoznia kell annak biztosítása érdekében, hogy Budapest képes legyen hatékonyan teljesíteni az olimpiai játékok megrendezésével kapcsolatos kötelezettségvállalásokat.

Az olimpiai játékok a NOB rendezvénye, ami a NOB szabályai szerint zajlik; a rendezés során minden érdemi felelősség a rendező oldalra hárul

Az olimpiai játékok megrendezésére irányuló pályázati eljárás, illetve a rendezés jogi hátterének előteremtése és folyamatos, hatékony biztosítása a lebonyolításban résztvevő szervek és személyek állandó, magas fokú, konstruktív együttműködését követeli meg. Ennek az együttműködésnek a megvalósítása elsősorban kormányhatározat, továbbá miniszteri és egyéb belső utasítások útján biztosítható.

Az olimpiai játékok rendezési jogának megpályázása a főváros, a MOB és Magyarország Kormánya együttes fellépését igényli. A pályázati eljárás megfelelő lebonyolítása, a NOB által megkövetelt garanciák (pl. jogi, pénzügyi, adózási, műszaki, környezetvédelmi, biztonsági, közlekedési, szálláshely) megadása és a kapcsolódó ügyek ezeknek a szerveknek az eljárása mellett szükségessé teszik – a jogalkotás terén – az Országgyűlés, illetve – a Budapesten kívüli olimpiai események okán – az érintett helyi önkormányzatok közreműködését is. A pályázati, illetve a rendezési folyamat további fontos szereplője a tulajdonképpeni operatív végrehajtó szerv, a rendezési jog elnyerését követően kötelezően felállítandó Olimpiai Játékok Szervezőbizottsága („OCOG").

Budapest, a MOB, a Kormány és egyéb személyek, szervek számos garancia nyújtására kötelesek

Az olimpiai játékok megpályázása, illetve megrendezése számos különféle jogi dokumentum kiállítását, megkötését igényli. Általánosságban érdemes figyelembe venni, hogy az olimpiai játékok a NOB rendezvénye, ami a NOB szabályai szerint zajlik. A NOB az olimpiai játékok rendezéséért való minden felelősséget a rendező oldalra helyez át. Az olimpiai játékok jogi és szabályozási környezetét a NOB folyamatosan alakítja, változtatja.

Az olimpiai játékok megrendezésének egyik legfontosabb jogi dokumentuma a *Host City Contract* („Rendező Város Szerződés"). A Rendező Város Szerződés egy, a NOB, a rendező város, valamint a nemzeti olimpiai bizottság között létrejövő szerződés, amely a feleknek az olimpiai játékokkal kapcsolatos jogait és kötelezettségeit határozza meg.

A NOB előírásai szerint Budapestnek, a MOB-nak, a Kormánynak, illetve más szerveknek és személyeknek számos különböző garanciát is kell nyújtania az olimpiai játékok megszervezésével és lebonyolításával kapcsolatban. A jelentkezési fázisban benyújtandó garanciák inkább általános jellegű, esetenként tájékoztató típusú garanciák, míg a jelöltségi fázisban benyújtandó garanciák már jogi/pénzügyi értelemben véve is konkrét kötelezettségvállalásokat tartalmaznak.

A fentiek megfelelően irányadóak az olimpiai játékokkal együtt rendezendő paralimpiai játékokra is.

1.14 A pályázati folyamat és sikerkritériumok

Pályázati folyamat

A pályázati folyamat 2 fő és egy előkészítő, meghívásos szakaszból áll

A nyári olimpia rendezéséért versenybe szálló városok egy összetett és több szakaszból álló pályázati folyamaton mennek keresztül. Először egy előkészítő fázison, majd egy kétlépcsős pályázati folyamaton keresztül bizonyítják a NOB számára, hogy megfelelnek az elvárásoknak.

- Meghívásos szakasz (2015. március – 2015. szeptember 15.): A meghívásos szakasz lényege, hogy a pályázni szándékozó városok konzultálhassanak a NOB szakértőivel, feltehessék kérdéseiket és megkaphassák mindazon információkat, amelyek elősegítik a pályázásról való felelős döntést. A szakasz a pályázati szándéknyilatkozat bejelentésével zárul, melynek határideje 2015. szeptember 15. A magyar küldöttség 2015. május 7-én folytatta az első hivatalos konzultációt a NOB szakértőivel, és azóta is folyamatos a kommunikáció a felek között.
- Jelentkezési szakasz (2015. szeptember 15. – 2016. május): A jelentkezési szakaszban a pályázó városoknak ki kell tölteniük a pályázati kérdőívet, mint az első hivatalos pályázati anyagot. Ennek a dokumentumnak, valamint esetleges további kérdések megválaszolásának alapján a NOB döntést hoz, mely városok folytathatják a versengést a második, jelölti szakaszban.
- Jelöltségi szakasz (2016. május – 2017. szeptember): A jelölti szakasz során egy sokkal részletesebb pályázati anyagot kell készíteni, melyet a NOB helyszíni látogatása követ, és mindezek alapján készül egy részletes értékelő jelentés. A városok több alkalommal mutatják be pályázatukat a NOB döntéshozóinak és a média képviselőinek. A rendező városról a végső döntés 2017 szeptemberében a limai NOB közgyűlésen születik meg.

A NOB-ot befolyásoló implicit tényezők és sikerkritériumok

A NOB-tagok számára legfontosabb tényezők:

- *a kockázatok minimalizálása,*
- *az olimpiai értékeknek való megfelelés,*
- *az olimpia sikere*

Míg az első fázis fő sikertényezője a technikai felkészültség és a tervek szakmai kiválósága, a második fázis a NOB tagok Budapestről és Magyarországról alkotott megítélésén, személyes preferenciáin is múlik. A NOB tagok színes kulturális háttere, egyéni érdekei, az általuk képviselt sportszövetségek stratégiája és elképzelései emiatt kulcsfontosságúak a siker szempontjából. A NOB tagok számára legfontosabb három tényező a kockázatok minimalizálása (itt olyan tényezőket említhetünk meg, mint a politikai és társadalmi támogatottság, a biztonságos finanszírozási háttér, illetve a korábbi olimpiák miatti kritikák ellensúlyozása), a siker maximalizálása mind az idelátogatók, mind a médiaeladások szempontjából (vonzó turisztikai célpont, gazdag történelmi háttér, városkép, szórakoztató hangulat). Végül harmadik tényező az olimpiai értékeknek való megfelelés (a szellemi örökség erősítése, a sportkultúra elterjesztése és fenntarthatósági elvárásoknak való megfelelés). Ezek mellett természetesen további tényezők is hatással vannak a végső döntésre (pl. világpolitikai események). Elengedhetetlen, hogy a folyamat legelején meghatározásra kerül-

jenek Budapest erősségei és a pályázat főbb üzenetei, amelyek az egész kommunikációs aktivitást irányítják, és erős identitást tudnak adni a Budapest 2024 brandnek.

A budapesti pályázat demonstrálhatja az Agenda 2020 érvényesülését

Összességében elmondható, hogy egy budapesti pályázat komoly értékkel bírhat a NOB szemében, elsősorban azért, mert az Agenda 2020 új stratégiai irányaiba tökéletesen beleillik, így demonstrálhatja annak érvényesítését. Azonban a 2024-es olimpia rendezéséért kimagaslóan nagy verseny várható, olyan versenytársakkal, amelyeknek gazdasági és politikai, valamint lobbi ereje is messze meghaladja Magyarországét (pl.: USA - Boston, Németország - Hamburg, Franciaország - Párizs, Olaszország - Róma).

Budapest erősségei között megemlíthető komoly sporttörténelmi múltja, földrajzi megközelíthetősége, kompaktsága. Magyarország a NOB alapító tagja, és az egyetlen a tíz legtöbb nyári olimpiai érmet szerző ország közül, mely még nem rendezett olimpiát. A NOB döntésében közrejátszik majd a társadalmi és kormányzati támogatás megítélése. Az olimpia alkalmat teremthet a társadalomban az együttműködési készség és az összefogás erősítésére.

Gyengeségeink között megemlítendő a viszonylag alacsony nemzetközi ismertség (ami azonban egy erős kampánnyal erősséggé is fordítható), valamint a nemzetközi, több sportágat érintő rendezvények rendezésében való tapasztalat hiánya. Ugyanakkor a következő 5 évben Magyarország rendezi a 2017-es FINA vizes világbajnokságot, a 2017-es EYOF-ot (Európai Ifjúsági Olimpiai Fesztivál) a 2019-es Cselgáncs világbajnokságot, a 2019-es kajak-kenu világbajnokságot, és folyik a 2020-as labdarúgó Európa Bajnokság mérkőzéseinek megrendezésére való felkészülés. Technikai szempontból is lehetnek gyengébb pontjai a pályázatnak, elsősorban a meglévő szálláshelyek szűkössége. A magyar gazdaság mérete összehasonlításban más várhatóan pályázó várossal a NOB tagok szemében kockázati tényezőt jelenthet, az utóbbi évek bizonyított stabil költségvetési gazdálkodása ellenére is.

A pályázás előnyei

Már a pályázás is számos előnnyel járhat, még a rendezési jog elnyerése nélkül is

Bár a pályázati folyamat végeztével a világ figyelme a győztes város felé fordul, a tapasztalatok azt mutatják, hogy az olimpiai játékok rendezési jogát el nem nyerő városok is nyernek a pályázással.

Egyrészt számos későbbre tervezett beruházás megvalósítása időben hamarabb megtörténik, élénkül a kereskedelem és a turizmus, másrészt a tudatos, a városok érdekeit leképező és prioritások mentén végig vitt tervezési folyamat segíti a városvezetők és egyéb szereplők hatékonyságát, s így gyorsítja a város fejlődését.

Ezeket az eredményeket igazolhatja hat korábban sikertelen pályázatot benyújtó város (Manchester, Lille, New York, Madrid, Stockholm, Chicago) esete is. Az ő példájukat végigkövetve bebizonyosodik, hogy a korábbi pályázók infrastruktúrája, városképe és megítélése rengeteget fejlődött, köszönhetően a gondos tervezési és megvalósítási folyamatnak.

Tekintettel Budapest bizonyos peremfeltételek melletti alkalmasságára, valamint a pályázásból fakadó előnyökre, komoly érvek szólnak a pályázati szándéknyilatkozat 2015. szeptemberben történő benyújtása mellett.

3. Pályázati folyamat és sikerkritériumok

Tartalomjegyzék

3. Pályázati folyamat és sikerkritériumok 108
3.1. Fejezet összefoglalása 108
3.2. Az Agenda 2020 programcsomag bemutatása 113
3.3. A pályázati folyamat áttekintése 116
3.3.1. A meghívásos szakasz főbb mérföldköveinek rövid bemutatása 118
3.3.2. A jelentkezési szakasz főbb mérföldköveinek rövid bemutatása 119
3.3.3. A jelöltségi szakasz mérföldköveinek rövid bemutatása 122
3.3.4. Az Agenda 2020 hatása a pályázati költségekre 126
3.4. Pályázati anyagok kritériumainak bemutatása 127
3.4.1. A jelentkezési szakasz kérdőívének kitöltése: Pályázati kérdőív 128
3.4.2. A jelöltségi szakasz kérdőívének kitöltése: Részletes pályázati anyag 132
3.5. A NOB tagok döntésében szerepet játszó tényezők 136
3.5.1. Sikertényezők és összefüggéseik 136
3.5.2. Az Agenda 2020 hatása az értékelési kritériumokra 141
3.5.3. Múltbéli olimpiák tapasztalatai 142
3.5.4. Budapest részvétele az Olimpiai Mozgalomban és pályázási kísérletei 147
3.5.5. A sport szerepe a magyar társadalomban 149
3.5.6. Budapest SWOT elemzés 152

2. Bevezetés

A bevezetés a tanulmány fejezeteinek sorrendjét és ezek tartalmát foglalja össze

A bevezetés a tanulmány fejezeteinek sorrendjét és tartalmát foglalja össze. A megvalósíthatósági tanulmány öt fő részre tagolható:

A tanulmány 5 fő részre tagolható

- Az első a vezetői összefoglaló.
- A második az olimpiai pályázat folyamatát mutatja be, ismertetve annak főbb lépéseit és követelményeit, valamint a 2024. évi olimpia rendezési joga elnyerésének esélyeit Budapest szempontjából.
- A harmadik rész a műszaki megvalósíthatóságot vizsgálja, a versenyhelyszíneket, a létesítményeket, a paralimpiai vonatkozásokat és a szálláshelyeket.
- A negyedik rész a gazdasági szempontokat elemzi, a várható költségeket, bevételeket, finanszírozási forrásokat, makrogazdasági és társadalmi hatásokat, valamint a jogi megvalósíthatóságot taglalja.
- Az ötödik, záró rész az olimpiához kapcsolódó kockázatokat, hivatkozásokat, fogalomtárat és a korábbi fejezeteket kiegészítő, támogató mellékleteket tartalmazza.

A tanulmányt úgy készítettük el, hogy a csupán egy-egy fejezetet olvasó szakértő is teljes képet kapjon az adott részről és önmagában is képes legyen azt értelmezni, ezért egyes adatok, feltételezések, megállapítások többször is szerepelhetnek az anyagban.

A fejezetek a tanulmányban az alábbi felépítés szerint követik egymást:

Bevezetés

1. fejezet Vezetői összefoglaló

   A vezetői összefoglaló célja, hogy a döntéshozók és más, a tanulmányt olvasó érintettek számára összefoglalja a tanulmány főbb tartalmi elemeit és azok összefüggéseit. Áttekintő képet ad az elemzés szempontjairól és a következtetésekről.

2. fejezet Bevezetés

   Jelen bevezetésben a megvalósíthatósági tanulmány tartalmát és szerkezetét ismertetjük.

Az olimpiai pályázat

3. fejezet Pályázati folyamat és sikerkritériumok

A pályázati folyamat különböző szakaszainak bemutatása mellett ebben a fejezetben külön kitérünk a Nemzetközi Olimpiai Bizottságra, a döntést befolyásoló kulcstényezőkre, az Agenda 2020 céljaira és ezeknek a budapesti pályázattal való összefüggéseire.

4. fejezet Pályázati szervezet és költségvetés

Nemzetközi példák figyelembe vételével javaslatot teszünk a pályázati szervezet felépítésére és ismertetjük a pályázati időszak költségeit.

A budapesti olimpia műszaki megvalósíthatósága

5. fejezet A város és az olimpia

A fejezetben összefoglaljuk az olimpia fejlesztő hatását a rendező városokra.

6. fejezet Az alapeset bemutatása

A jelenlegi helyzetet és olimpia nélkül tervezett beruházásokat részletezzük.

7. fejezet Master Plan

Bemutatjuk a helyszínkiválasztás szempontjait és a létesítmények ez alapján javasolt elhelyezkedését.

8. fejezet Versenyhelyszín vizsgálatok eredménye

Áttekintjük a javasolt versenyhelyszínek megfelelőségi vizsgálatának eredményét, kitérve az egyes sportág-specifikus követelményekre.

9. fejezet Paralimpia

A paralimpiáról szóló rész tájékoztat a paralimpia és az olimpia viszonyáról és a paralimpia követelményeiről, megvalósíthatóságáról.

10. fejezet Turizmus és szálláshelyek

Bemutatjuk a szálláshelyekre vonatkozó NOB követelményeket, a rendelkezésre álló szálláshely lehetőségeket és javaslatot teszünk az olimpiai igények kielégítéséhez szükséges fejlesztésekre.

A budapesti olimpia gazdasági megvalósíthatósága

11. fejezet A gazdasági elemzés módszertani keretei és összefoglalása

A fejezet a megvalósíthatósági tanulmány készítése során alkalmazott gazdasági módszerekről és a tanulmányban használt egyes fogalmak értelmezéséről tájékoztat.

12. fejezet Infrastrukturális fejlesztések (nem OCOG költségek)

Az infrastrukturális fejlesztéseket, az ehhez készített költségbecslést és a lehetséges finanszírozási forrásokat ismertetjük

13. fejezet OCOG költségvetés

A költségvetés az Olimpiai Játékok Szervező Bizottsága alá tartozó becsült bevételek és kiadások részleteit tartalmazza.

14. fejezet Olimpia költsége

Az olimpia költségének meghatározása és annak szemléltetése.

15. fejezet Makrogazdasági megvalósíthatóság

A nemzetközi gazdasági környezet mellett az olimpia rendezésének várható nemzetgazdasági és társadalmi hatásait mutatjuk be.

16. fejezet Jogi és szabályozási kérdések

A fejezetben a jogszabályi környezetet elemezzük az olimpia megvalósításával összefüggésben, beleértve a NOB vonatkozó követelményeit és a magyarországi szabályozás megfelelőségi vizsgálatát.

Záró fejezetek

17. fejezet Kockázatelemzés

Az olimpia sikeres megrendezésével kapcsolatban felmerülő főbb kockázatokat ismertetjük.

18. fejezet Hivatkozások és fogalomtár

A hivatkozások listája a tanulmány megírásához felhasznált források jegyzékét tartalmazza, míg a fogalomtár a leggyakrabban használt kifejezéseket és rövidítéseket.

19. fejezet Mellékletek

A következtetéseket támogató egyes részletes elemzéseket, dokumentumokat a megvalósíthatósági tanulmány és a fejezetek könnyebb áttekinthetősége és értelmezhetősége érdekében külön, a tanulmány utolsó fejezetében szerepeltetjük.

3.6. A pályázati folyamat előnyei az ország számára 154
3.6.1. Kutatási eredmények 155
3.6.2. Városok gyakorlati tapasztalatai 156
Táblázatjegyzék 159
Ábrajegyzék 159

3. Pályázati folyamat és sikerkritériumok

3.1. Fejezet összefoglalása

Meghívásos szakasz: a NOB támogatja az indulást fontolgató városokat személyes konzultációk formájában (2015. szeptemberig)

Az olimpiai rendezésért versenybe szálló városok egy összetett és több szakaszból álló pályázati folyamaton mennek keresztül. Először egy **meghívásos szakaszon, majd egy kétlépcsős pályázati folyamaton** keresztül bizonyítják a NOB számára, hogy megfelelnek az elvárásoknak és erősíteni tudják az Olimpiai Mozgalom tevékenységét. A fejezet ennek a folyamatnak a bemutatását tartalmazza.

Meghívásos szakasz: a jelentkezést fontolgató városok konzultációi a NOB-bal

Az Agenda 2020 javaslatcsomag hatására a 2024-es pályázati folyamat során kerül először sor a meghívásos szakaszra („Invitation Phase"). Ennek keretében azok a városok, melyek jelzik a NOB felé, hogy pályázni terveznek az olimpiai játékok rendezési jogáért, támogatást kapnak a NOB-tól, főként személyes egyeztetések és szakmai workshopok formájában. A NOB támogatja egy olyan koncepció kialakításához szükséges elvek megértését, melyben az olimpiai fejlesztések a város hosszú távú fejlődési tervébe illenek, és amely egyedi örökséget tud ajánlani az Olimpiai Mozgalomnak. A NOB ezzel támogatja, hogy a városok felelősen hozzanak döntést egy esetleges pályázatról, melynek szándéknyilatkozatát a 2024. évi Nyári Olimpiai Játékok megrendezésére vonatkozóan 2015. szeptember 15-ig kell benyújtani a NOB-nak.

Első szakasz: A hivatalos jelentkezéstől a jelölt városok kiválasztásáig terjedő szakasz (2015. szeptember – 2016. május)

Első/jelentkezési szakasz: a jelölt városok kiválasztása

Az első szakasz a hivatalos jelentkezéssel kezdődik, melynek határideje 2015. szeptember 15. A jelentkezést Budapest Főváros Önkormányzatának és a MOB-nak kell a NOB felé megtennie. A **jelentkezési nyilatkozat aláírása** után a magyar pályázati bizottság elkezdi a jelentkezési szakaszra vonatkozó NOB kérdőív alapján kidolgozni a **pályázati kérdőívet**[1] („Applicant File"). Ehhez segítséget kaphatnak a NOB adminisztrációs szervezetétől, illetve a Lausanne-ban megrendezésre kerülő NOB információs szemináriumon is, amely specifikusan a jelölteknek szól. A pályázat első szakasza erősen technikai megvalósíthatóság és szakmai fókuszú, azonban fontos kiemelni, hogy a kérdőív nem csak kérdések megválaszolásából áll, hanem szükséges egy stratégiai ívet, egy olimpiai víziót is beépíteni a válaszokba. Az elkészült pályázati anyag fejezeteit a NOB által kijelölt **szakértői munkacsoport bírálja el** egy 0-10-es értékelő skálán, amelynek 6-os pontja az elvárt minimum követelmény. A munkacsoport

[1] A továbbiakban pályázati anyagként is hivatkozunk rá.

nem döntést hoz, hanem egy szakmai bírálatot készít, és azt döntés előkészítő anyagként nyújtja át a **NOB Végrehajtó Bizottságának**, akik a bírálat, a jelentkezőkkel folytatott videokonferencia és saját szakmai megítélésük alapján hoznak **döntést a kiválasztott jelölt városok köréről**, előreláthatólag **2016 májusában**.

Második szakasz: A jelölt városok kiválasztásától a rendező város kiválasztásáig terjedő szakasz (2016. május - 2017. szeptember)

Második/jelöltségi szakasz: a rendező város kiválasztása

A jelölt városok kiválasztásával indul meg a második szakasz, mely során az első szakasz alapján továbbjutó városok listájából a folyamat végén kiválasztásra kerül a 2024-es olimpiai játékoknak otthont adó város. Mivel a második szakaszban már csak olyan városok szerepelnek, amelyek **technikailag megfelelnek** az olimpiai elvárásoknak, itt egy sokkal kiélezettebb és elsősorban érdekekre és érzelmekre ható versengés folyik. A folyamat során a pályázati bizottságnak szükséges kidolgoznia a **részletes pályázati anyagot, elkészíteni a „Bid book"-ot** (Candidature File) a jelöltségi szakaszra vonatkozó NOB kérdőív alapján. A második szakaszban több nemzetközi szintű sporttalálkozó és tudásmegosztó esemény is szerepel: a jelölt városok küldöttségei részt vesznek megfigyelőként a 2016-os olimpián, illetve egy workshop is megrendezésre kerül, amelyen a korábbi rendező város, Rio Szervezőbizottsága osztja meg tapasztalatait. A beadott részletes pályázati anyagot a **NOB Értékelő Bizottsága** bírálja el. Az anyag kézhezvételét követően, de a bírálást megelőzően az Értékelő Bizottság egy **hivatalos látogatás** keretei között tölt majd el napokat Budapesten, illetve a javasolt egyéb országos olimpiai helyszíneken. A bizottság bejárja a javasolt olimpiai helyszíneket, felteszi kérdéseit és felméri a város esetleges korlátait és lehetőségeit. A bizottság egy **összesített értékelést** ad át a NOB részére, amely magában foglalja a részletes pályázati anyag és a helyszínlátogatás elbírálását is. Ezt követően három kulcsfontosságú prezentációra kell felkészülni: az első a **technikai prezentáció és kiállítás** Lausanne-ban, a második az ANOC (Nemzeti Olimpiai Bizottságok Szövetsége) közgyűlés, a harmadik a közvetlenül a szavazást megelőző **záró prezentáció**. Az olimpiai rendező város címért rendezett szavazásra a NOB szavazati joggal rendelkező tagjai jogosultak. A **szavazás** akkor érvényes, ha a szavazatok több mint a fele a győztes városra esett. Amennyiben ez nem teljesül, a legkevesebb szavazatot kapó város kiesik, és új szavazási körre kerül sor. A **rendező város megnevezésére** várhatóan 2017 szeptemberében a NOB limai közgyűlésén kerül sor.

Az Agenda 2020 reformprogram célja az olimpiai értékek megerősítése, a költségek csökkentése, a fenntarthatóság előtérbe helyezése

Agenda 2020 javaslatcsomag hatásai

Az **Agenda 2020** Thomas Bach, a NOB elnökének kezdeményezése, melynek célja az olimpiai **értékek megerősítése** és az Olimpiai Mozgalom irányvonalainak, **stratégiájának újragondolása**. A kezdeményezés egyöntetű támogatást élvez a NOB tagok körében, az Agenda 2020 javaslatait teljes egyetértésben fogadták el 2014 decemberében. A fő iránymutatások között szerepel például az olimpiai rendezési jogáért folyó pályázatok költségének csökkentése, vagy az eddigieknél nagyobb kompromisszumra való hajlandóság a versenyhelyszínekkel és a versenyszámokkal kapcsolatban. A javaslatok különös hangsúlyt fektetnek a fenntarthatóságra, és egyértelmű céljuk, hogy a korábbi rendező városoknál kisebb települések is lehetőséget kapjanak az olimpiai játékok megrendezésére, ami Budapest pályázatát rendkívül aktuálissá teheti.

A NOB-tagok számára legfontosabb három tényező a kockázatok minimalizálása, az olimpiai értékeknek való megfelelés és magának az olimpiának, mint rendezvénynek a sikeressége

A NOB-ot befolyásoló implicit tényezők és sikerkritériumok

Míg az első szakasz fő sikertényezője a technikai felkészültség és a tervek kiválósága, a második szakasz a **NOB tagok** Budapestről és Magyarországról alkotott **percepcióján**, **személyes preferenciáin** is múlik. A NOB tagok színes kulturális háttere, egyéni érdekei, az általuk képviselt sportszövetségek stratégiája és elképzelései emiatt kulcsfontosságúak a siker szempontjából. A NOB tagok számára legfontosabb három tényező a **kockázatok minimalizálása** (itt olyan tényezőket említhetünk meg, mint a politikai és társadalmi támogatottság, a biztonságos finanszírozási háttér, illetve a korábbi olimpiák miatti kritikák ellensúlyozása), a **siker maximalizálása** mind az idelátogatók, mind a médiaeladások szempontjából (vonzó turisztikai célpont, gazdag történelmi háttér, városkép, szórakoztató hangulat). Végül harmadik tényező az **olimpiai értékeknek való megfelelés** (a szellemi örökség erősítése, a sportkultúra elterjesztése és fenntarthatósági elvárásoknak való megfelelés). Ezek a tényezők közvetlenül (személyes találkozók, prezentációk) és közvetett módon (nemzetközi média) is eljuthatnak a NOB tagok felé. Egyéb faktorok is hatással vannak a végső döntésre: a nem hivatalos szempont, de a gyakorlatban mégis csak erősen számba vett **földrajzi rotáció**, az aktuális **világpolitikai** események, és leginkább a **rivális városok pályázata** és agendája. Elengedhetetlen, hogy a folyamat legelején meghatározásra kerüljenek majd Budapest erősségei és a pályázat főbb üzenetei, amely az egész kommunikációs aktivitást irányítja, és erős **identitást** tud adni Budapest 2024-nek.

A magyar társadalom és a sport sok szálon összekapcsolódik

Magyarország az Olimpiai Mozgalom újraindulásától kezdve a világ élvonalában helyezkedik el sportolóink teljesítményét tekintve. A nyári olimpiai éremtáblázatban nyolcadik helyen állunk, míg a rendszerváltást követően több mint negyvenöt világ- és Európa-bajnokságot bonyolítottunk le. A világkupákat, különleges alkalmakat is bele számolva a sportágak egy nagyon széles spektrumát lefedhetjük. Az egyéni és csapat sikereknek valamint a sportesemények sikerességének következtében a magyar

társadalom figyelemmel követi a sportéletet és egyre nagyobb számmal részt is vesz abban.

Az egyre divatosabbnak számító sportolást a kormányzat különböző lépésekkel támogatja. A költségvetési támogatásoknak, a mindennapos testneveléseknek, a sportinfrastruktúrának és ösztöndíjprogramoknak köszönhetően mind az igazolt, mind az amatőr (hobbi) sportolók száma is folyamatosan növekedő trendet mutat hazánkban.

Budapest legfőbb erősségei a történelmi és sport múltja, a társadalmi támogatás, egy „kompakt" olimpia adottságainak megléte

Budapest pályázati esélyei: erősségek és gyengeségek, lehetőségek és veszélyek (SWOT elemzés)

Összességében elmondható, hogy egy budapesti pályázat **komoly értékkel bírhat a NOB szemében**, elsősorban amiatt, mert az Agenda 2020 új stratégiai irányaiba tökéletesen beleillik, **az eddig ismert lehetséges pályázók közül a leginkább Agenda 2020 kompatibilis** . Azonban a 2024-es olimpia rendezéséért kimagaslóan **nagy verseny** várható, olyan versenytársakkal, amelyeknek gazdasági, politikai valamint lobbi ereje is meghaladja Magyarországét (USA - Boston, Németország - Hamburg, Franciaország - Párizs, Olaszország - Róma).

Budapest **erősségei** között megemlíthető, hogy **nagy múltú város**, történelmi és építészeti kincsekben gazdag. Fontos lehet, hogy kimagasló **sportolói sikerekkel** büszkélkedhetünk (az egy főre vetített nyári olimpiai aranyérmek számában másodikak vagyunk, és az összesített nyári olimpiai éremtáblázatban is előkelő helyet foglalunk el). A NOB döntésében közrejátszik majd a **társadalmi és kormányzati támogatás** megítélése. A város méretéből adódóan „**kompakt**" olimpiát tudnánk szervezni, könnyen megközelíthető helyszínekkel, ami általában vonzó a NOB tagok (és a közönség) számára.

Lehetőséget biztosít a rendezésre az Agenda 2020 és a kontinens rotáció

Lehetőségeink közül az egyik legerősebb, hogy Budapest tökéletes példa lenne **az Agenda 2020 értékeinek demonstrálására**: ha a NOB valóban komolyan gondolja a **kisebb költségvetésű, örökségre és fenntarthatóságra** fókuszáló olimpiaszervezést, akkor érdekében állhat a támogatásunk. Előnyként említhetjük meg a kontinensek közötti nem hivatalos **rotációs** rendszert is: egy dél amerikai (Rio de Janeiro) és egy ázsiai (Tokió) után logikus lehet egy európai rendezés (a szakértők szerint még nem valószínűsíthető egy afrikai helyszín mellett való döntés, de jó esélye van Észak-Amerikának is).

Főbb gyengeségei az alacsony nemzetközi ismertség, a rendezvény tapasztalatok hiánya, az infrastruktúra felkészületlensége

Gyengeségeink között megemlítendő az **alacsony nemzetközi ismertség** (ami azonban egy erős kampánnyal erősséggé is fordítható), és a **nemzetközi sajtó sokszor kritikus** hozzáállása a magyar politikához. Ezen felül a NOB ki nem mondott elvárása számos nemzetközi, több sportágat érintő rendezvényben való **tapasztalat**, illetve a **tapasztalt rendezők, szakértők** jelenléte, amiben bár látható a fejlődés, messze elmaradunk versenytársainktól. Technikai szempontból is lehetnek gyengébb pontjai a pályázatnak, elsősorban a **szálláshelyek** szűkössége, másodsorban a **nagy mennyiségű infrastrukturális** beruházás szükségessége miatt. A magyar **gazdaság mérete** összehasonlításban más várhatóan pályázó várossal a NOB tagok

szemében kockázati tényezőt jelenthet, az utóbbi évek stabil költségvetési gazdálkodása ellenére is.

Veszélyként megemlíthető a társadalmi támogatottság mértéke, valamint helyi (politikai) és nemzetközi támadások a szervezéssel kapcsolatban

Veszélyként megemlítendő a projekt előrehaladtával esetlegesen változó, mindig nehezen megjósolható **társadalmi támogatottság**, illetve a kezdeményezés **helyi illetve nemzetközi sajtóban** való támadása az ellenzők által. A NOB preferenciája, hogy a **politikai ellenzék** is támogassa a jelentkezést. A jelenlegi támogatottsági mérések biztatóak, azonban ennek stabil fennmaradása elengedhetetlen egy sikeres pályázathoz.

A pályázati sikert nagymértékben befolyásolja majd, hogy a NOB a gyakorlatban is leteszi-e a voksát az Agenda 2020 stratégiai törekvései mellé vagy továbbra is a legbiztonságosabb megoldásnak tartott nagyvárosok rendezését fogja támogatni.

3.2. Az Agenda 2020 programcsomag bemutatása

Az Agenda 2020 célja az olimpiai értékek megerősítése és a fenntarthatóság

Az Agenda 2020 Thomas Bach, a NOB elnökének kezdeményezése, melynek célja az olimpiai **értékek megerősítése** és az Olimpiai Mozgalom irányvonalainak, **stratégiájának újragondolása**. A kezdeményezés egyöntetű támogatást élvez a NOB tagok körében, az Agenda 2020 20+20 javaslatát teljes egyetértésben fogadták el 2014 decemberében, miután előtte hosszú hónapokig dolgoztak rajta a munkacsoportok. A javaslatok különös hangsúlyt fektetnek a fenntarthatóságra, és egyértelmű céljuk, hogy az eddigieknél kisebb városok is lehetőséget kapjanak az olimpiai játékok megrendezésére. Az Agenda 2020 iránymutatásain 14 munkacsoport dolgozott, a javaslatokat most a munkacsoportok témái szerint foglaljuk össze.

A pályázati folyamat költségeinek csökkentése

Pályázati folyamat: A NOB célja az olimpia rendezési jogáért folyó pályázatok költségének csökkentése, a pályázati folyamat előkészítő szakaszának bevezetése, illetve a jelentkező városok explicitebb értékelése. Ezekről később, a 3.3.1.-es, A meghívásos szakasz főbb mérföldköveinek rövid bemutatása, a 3.3.4.-es, Az Agenda 2020 hatása a pályázati költségekre, illetve a 3.5.2.-es Az Agenda 2020 hatása az értékelési kritériumokra c. fejezetekben írunk.

Fenntarthatóság és örökség

Fenntarthatóság és örökség: A NOB kiterjeszti a fenntarthatóságot az olimpiai játékok minden területére, és az Olimpiai Mozgalom napi működését is törekszik fenntarthatóvá tenni. E célnak a megvalósítása érdekében például a NOB az olimpiai játékok végeztével is nyomon követi majd a rendező város olimpiai hagyatékainak sorsát.

Együttműködés más sportszervezetekkel

Az olimpiai játékok megkülönböztetése: A NOB szorosabb együttműködést folytat más sportesemények (pl. a Világjátékok) szervezőivel, illetve a professzionális ligákkal (pl. UEFA). Továbbá erősíti a kapcsolatot olyan sportszervezetekkel, amelyek a mozgásukban korlátozottak számára szerveznek sportprogramokat, és akár technikai vagy kommunikációs segítséget is nyújt működésükhöz.

Az olimpiai program keretrendszerének szabályozása

Az olimpiai program tervezése: A NOB felállítja az olimpiai program keretrendszerét, mellyel a résztvevő sportolók számát 10 500-ra, az őket támogató edzők és egyéb személyek számát 5000-re, a sportesemények számát pedig 310-re korlátozza a nyári olimpiai játékokon. A program tervezése során innentől nem a sportágakat, hanem az eseményeket alapul véve gondolkodnak majd. A NOB felhatalmazza a mindenkori rendező várost, hogy ajánljon egy, vagy akár több olyan sporteseményt, mely az eddigieken felül bekerülhet az adott olimpia programjába. Továbbá, kitűzött cél, hogy 50%-ra növekedjen a női sportolók száma az olimpián, és akár olyan sportesemények is megrendezésre kerüljenek, ahol vegyes nemű csapatok versengenek.

Az olimpiai játékok irányítási költségeinek csökkentése	**Az olimpiai játékok irányítása**: A NOB törekszik az olimpiai játékok irányítási költségeinek csökkentésére (pl. kulcsrakész megoldások rendelkezésre állítása, engedmények tétele), illetve az Olimpiai Mozgalom érintettjeivel közös szinergiák maximális kihasználására (például bizonyos tevékenységek felelősségét az OCOG szervezet helyett a Nemzetközi Sportszövetségek számára átruházni).
A diszkrimináció megszüntetése és a tiszta sportolók védelme	**A diszkrimináció megszüntetése és a tiszta sportolók védelme:** A NOB a doppingszereket nem használó „tiszta sportolók" védelme érdekében igyekszik egyre többet tenni, például a rendelkezésére álló 20 M USD értékű alap felét oktatási és figyelemfelkeltő programokra, másik felét tudományos kutatásra fordítja. Azon sportolók számára, akik utólag érnek el érmes helyezést egy versenytársuk dopping miatti kizárása következtében, külön díjátadó ünnepséget rendez. A NOB az egész olimpia során a sportolói élményt helyezi majd a középpontba (ennek a döntésre gyakorolt hatását már említettük korábban). A NOB emellett az Olimpiai Chartába foglalja a szexuális beállítottság alapján történő diszkrimináció tilalmát.
Olimpiai TV csatorna létrehozása	**Olimpiai TV csatorna létrehozása:** A NOB tervei között szerepel egy olimpiai TV csatorna létrehozása, amely azoknak az olimpiai sportágaknak a népszerűsítését segítené elő, melyek az olimpia idején kívül csak nagyon kevés figyelmet kapnak. Ezen felül a csatorna elősegítené az érdeklődés fenntartását, a versenyek pillanatainak újraélését az olimpiai játékok közötti időszakban, és az ifjúság oktatását illetve elköteleződését az Olimpiai Mozgalom iránt. A csatorna tartalmát az olimpia hivatalos műsorszolgáltatója, az Olympic Broadcasting Systems állítaná elő, és a világ minden részén digitális szolgáltatáson keresztül lenne elérhető.
Olimpiai eszme terjesztése	**Olimpiai eszme terjesztése**, **az Ifjúsági Stratégiát is beleértve:** A NOB törekszik a támogatói kapacitásának növelésére, és stratégiai partnerségeket alakít ki különböző civil szervezetekkel. Az UNESCO-val együttműködve terjeszti az olimpiai értékeket az oktatásban. Virtuális közösséget hoz létre sportolók, önkéntesek számára, és kiértékeli a „Sport a reményért" programot.
Ifjúsági Olimpiai Játékok pozícionálása	**Ifjúsági Olimpiai Játékok**: A NOB felülvizsgálja az Ifjúsági Olimpiai Játékok jelenlegi pozícionálását, működési kereteit.
A kultúra és sport összefonódása	**Kulturális irányelvek:** A NOB a művészek díjazásával és többféle kezdeményezéssel igyekszik erősíteni a sport és a kultúra összefonódását mind a játékok ideje alatt, mind a köztes 3 évben.
A NOB tiszta és transzparens működése	**Megfelelő irányítás és autonómia**: A NOB elvárja az Olimpiai Mozgalom összes szervezetétől a felelősségteljes irányítás alapelveinek való megfelelést, a transzparenciát, és a korrupciótól mentes működést. Támogatja a nemzeti hatóságok és a sportszövetségek és egyesületek együttműködését.

Az etikai elvek érvényesülésének erősítése

Etika: A NOB célul tűzi ki, hogy erősíti az Etikai Bizottsága függetlenségét, elősegíti az Olimpiai Mozgalom résztvevőinek egyetértését, és felülvizsgálja az Etikai Kódexét, hogy az teljes egészében összhangban legyen az Agenda 2020 elveivel.

A szponzoráció, licenszek és merchandising stratégiai felülvizsgálata

A szponzoráció, licencek és merchandising stratégiai felülvizsgálata: A NOB törekszik a fő szponzorok hangsúlyosabb bevonására az Olimpiai Mozgalom tevékenységébe. Cél továbbá egy globális licenc program kialakítása, és a legfontosabb szponzorok elköteleződésének elősegítése a Nemzeti Olimpiai Bizottságok iránt. Tervezik az olimpiai márka nem kereskedelmi célú hozzáférhetőségének kibővítését is.

A NOB tagságra vonatkozó változtatások

NOB tagság: A NOB a saját tagjait érint ügyekkel kapcsolatban is fogadott el javaslatokat: a tagsággal kapcsolatos korhatár kérdéseiről döntenek majd, illetve bevezetik a célzott toborzási folyamatot, és proaktívan részt vesznek a megfelelő tagjelöltek azonosításában. Igyekeznek a párbeszéd elősegítésére a társadalom irányába és az Olimpiai Mozgalmon belül, és felülvizsgálják a NOB Bizottságok felépítésének és működésének kereteit.

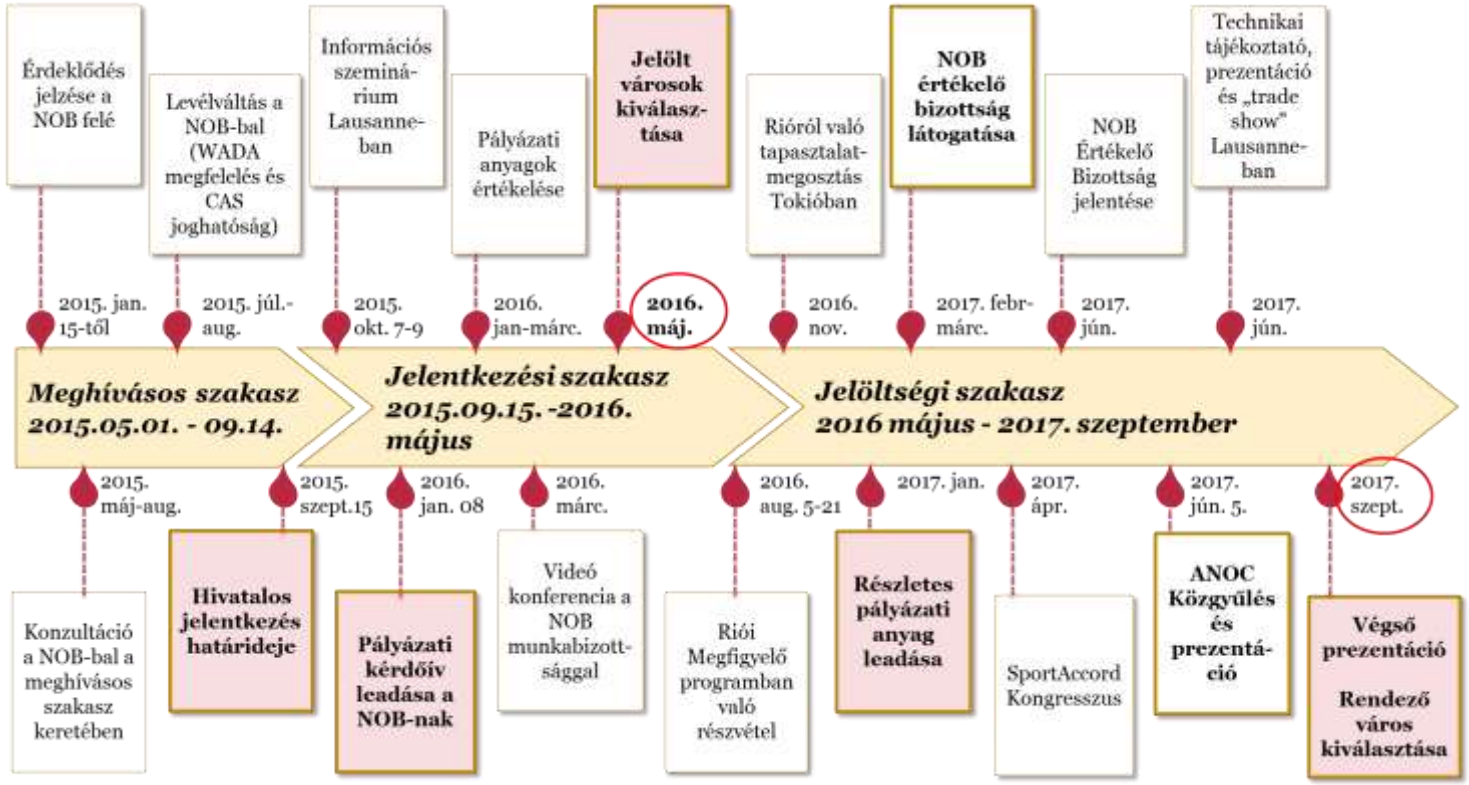
3.3. A pályázati folyamat áttekintése

A több mint 2 éves pályázati folyamat három szakaszból áll: meghívásos, jelentkezési, jelöltségi

Ebben az alfejezetben a pályázati folyamatot tekintjük át, az előző évek gyakorlatai, illetve az Agenda 2020 frissen elfogadott javaslatai alapján. A pályázati folyamat a játékokat megelőzően 9 évvel kezdődik el, és **két évig tart, két szakaszon, illetve egy ezeket megelőző meghívásos szakaszon keresztül**. A **meghívásos szakaszban** az indulást fontolgató városok sokrétű és hasznos információt szerezhetnek, melyek nagyban a segítségükre lesznek, hiszen az első szakaszban a jelentkező városoknak már a jelölt státusz elnyerése érdekében is komoly feltételeket kell teljesíteniük. Az, hogy mely városok nyerik el a jelölt státuszt, általában a pályázási időszak kezdetétől számított 8. hónapban derül ki. Attól kezdve, a **második, jelöltségi szakaszban** csak ezek a városok küzdhetnek tovább a rendezés jogáért.

Az alábbiakban vizuálisan, majd részletesebben szövegesen kifejtve mutatjuk be a pályázás folyamatát, szakaszait.

1. ábra: A jelentkezési folyamat főbb mérföldkövei (Forrás: PwC kutatás[2])

[2]A főbb mérföldkövek ábra a PwC által végzett gyűjtés, szakértőkkel folytatott konzultációk és a NOB által meghatározott főbb dátumok szerint készült el (http://www.olympic.org/news/ioc-executive-board-sets-dates-for-2024-olympic-games-bid-process/242111). A pályázat egyes lépéseihez kapcsolódó pontos határidők egyelőre nem teljes körűen ismertek, így NOB által publikált információk, valamint a londoni, riói és tokiói olimpiai játékok ütemezése alapján kerültek becslésre.

3.3.1. A meghívásos szakasz főbb mérföldköveinek rövid bemutatása

Az előkészítő szakasz NOB konzultációs lehetőséget biztosít a jelentkezést fontolgató városok számára

1. táblázat: A meghívásos szakasz főbb mérföldkövei (Forrás: PwC kutatás)

Srsz.	Az előkészítő szakasz mérföldkövei	Időtartam
1.	Érdeklődés jelzése	2015. január 15-től
2.	Konzultáció a NOB-bal	2015. május-augusztus
3.	Levélváltás a NOB-bal (WADA megfelelés és CAS joghatóság)	2015. július-augusztus

A MOB 2015. márciusban jelezte érdeklődését a személyes egyeztetésre

1. Érdeklődés jelzése

A meghívásos szakasz lényege, hogy létrehozzon egy kommunikációs platformot az indulást fontolgató városok és a NOB között. Az érdeklődés jelzése, és az előkészítő szakaszban való részvétel még korántsem jelent pályázási kötelezettséget a városok részére. A Magyar Olimpiai Bizottság 2015. márciusban jelezte a NOB felé, hogy élni kíván ezzel a lehetőséggel.

A pályázó város megismerheti a NOB elvárásait és meglátásait, míg a NOB az indulást fontolgató városok értékajánlatát

2. Konzultáció a NOB-bal

A NOB-bal történő konzultáció célja, hogy a város a NOB támogatásával feltárja egy lehetséges olimpia rendezésének illeszkedését a hosszú távú fejlődési terveibe, megismerkedhessen az elvárásokkal, feltehesse az esetleges kérdéseket, illetve felvázolja, hogy milyen egyedi értéket, örökséget tud ajánlani a város az Olimpiai Mozgalom számára („Miért Budapest?”). Ebben a szakaszban (2015. május és augusztus között) többféle módon is megvalósulhat a NOB és az érdeklődő városok kapcsolatfelvétele:

- Személyes találkozó(k) Lausanne-ban a NOB képviselőivel,
- Esetlegesen videó konferenciák, telefonkonferenciák, írásbeli és ad- hoc egyeztetések.

A MOB 2015. májusban élt a meghívásos szakasz adta konzultációs lehetőséggel

A szakasz lebonyolítását a NOB Végrehajtó Bizottsága felügyeli. Élve a felkínált lehetőséggel, a magyar delegáció 2015. májusban személyesen egyeztetett Lausanne-ban a NOB képviselőivel, és azóta is folyamatos az információcsere.

A hivatalos jelentkezés előtt levélváltás szükséges a NOB-bal

3. Levélváltás a NOB-bal (WADA megfelelés és CAS joghatóság)

A hivatalos pályázati jelentkezés előtt elvileg a Nemzeti Olimpiai Bizottságoknak, tehát Magyarország esetében a MOB-nak levélben kell megkeresnie a Nemzetközi Olimpiai Bizottságot, hogy egyeztessenek a Doppingellenes Világügynökség (WADA) szabályainak való megfelelésről, illetve a Nemzetközi Sportbíróság (CAS) joghatóságának elfogadásáról. Ha a jelentkező ország által javasolt rendezési időpont kívül esik az olimpiai játékok hagyományos időszakán (július 15 – augusztus 31.), akkor azt is ekkor szükséges jelezni. Ez az egész egy formális procedúra, hiszen jelenleg Magyarország megfelel a WADA szabályoknak, és elfogadja a CAS joghatóságát. A megvalósíthatósági tanulmány a játékok időpontjára a **2024. július 19-től augusztus 4-ig** tartó időszakot javasolja, amely nem esik kívül az olimpia hagyományos időszakán. A NOB augusztus végéig levélben válaszol amegkeresésre, kiemelten arra, hogy elfogadja-e az esetleges eltérő időpontot.

3.3.2. A jelentkezési szakasz főbb mérföldköveinek rövid bemutatása

2. táblázat A jelentkezési szakasz főbb mérföldkövei az alábbi táblázatban találhatóak, a becsült határidők megnevezésével (Forrás: PwC kutatás)

Srsz.	Az első, jelentkezési szakasz mérföldkövei	Valószínűsíthető határidő
1.	Pályázati szándék jelzése	2015. szeptember 15.
2.	NOB információs szemináriuma Lausanne-ban a jelentkező városok számára	2015. október 7-9.
3.	Pályázati kérdőív (Applicant file) leadása	2016. január 8.
4.	Beérkezett anyagok értékelése a NOB által kijelölt szakmai munkacsoport által	2016. január-március
5.	Videó konferencia a NOB munkabizottsággal	2016. március
6.	A jelölt városok kiválasztása a NOB Végrehajtó Bizottsága által	2016. április/május

1. Pályázati szándék hivatalos jelzése a NOB felé

A pályázati szándék hivatalos jelzése a MOB és Budapest közös feladata, határideje 2015. szeptember 15.

A 2024-es olimpia rendezésére való jelentkezést a jelentkező ország olimpiai bizottságának kell benyújtania, tehát Magyarországon a MOB-nak, csatolva a jelentkező város hivatalos szervének, azaz a Budapest Főváros Önkormányzatának levelét, legkésőbb 2015. szeptember 15-ig. Ezekben mind a kettő félnek (Budapest, MOB) vállalnia kell azt, hogy az NOB "megelégedésére és előírásai alapján" lesz megrendezve az olimpia.

Az olimpiai játékok és mindkét pályázati szakasz követelményei (Kézikönyv a jelentkező városok részére/Candidature Acceptance Procedure), várhatóan a jelentkezéskor átadásra kerülnek a jelentkező város számára.

2. NOB szeminárium a jelentkező városok számára

A NOB információs szemináriumot tart a jelentkezőknek Lausanne-ban

A pályázó városok oktatási programjának részét képezi a NOB és az előző olimpiákat rendező városok szakértői által vezetett szeminárium, mely 2015. október 7-9 között kerül megrendezésre. A résztvevők megismerhetik a részletes pályázási folyamatot, hogy átfogó bevezetést kapjanak az olimpiai játékok szervezésének összetettségéről, feladatairól. Ez az alkalom azonban nem csak információszerzés szempontjából szükséges, hanem személyes találkozók is részét képzik (NOB tagokkal), melyek felfoghatók az előkészítő szakaszban megkezdett találkozók folytatásának is. A jelentkező városok itt nem prezentálnak.

Fontos megjegyezni, hogy a NOB szabályai szerint a városok számára tilos a nemzetközi promóciós és reklámtevékenység, ezt csak a második, jelöltségi szakaszban, a jelöltségi pályázati anyag leadásakor lehet elkezdeni. Így a NOB adminisztrációra elsősorban a személyes találkozók segítségével lehet jó benyomást tenni.

3. Pályázati anyag leadása

Pályázati kérdőív (Applicant File) leadása az egyik legfontosabb mérföldkő, határideje 2016. január 8.

Budapestnek és más országok jelentkező városainak a NOB által meghatározott határidőig, 2016. január 8-ig kell elküldeniük a pályázati kérdőívet („Applicant File”), melynek alapja a „Kézikönyv a jelentkező városok részére” (Candidature Acceptance Procedure) c. dokumentumban közzétett kérdőív. A jelentkezési anyag kétnyelvű kell, hogy legyen (angol és francia), és digitális formában szükséges benyújtani a NOB ügyintéző szerve részére, a garancialevelekkel együtt. Az anyag tartalmáról bővebben a 3.4. Pályázati anyagok kritériumainak bemutatása című fejezetben lesz szó.

Várhatóan az anyag leadásakor kell majd befizetni a jelentkezési díjat is, amely a 2020-as pályázati folyamatban 150.000 USD volt.

4. Beérkezett anyagok értékelése

A NOB által kijelölt szakmai munkacsoport fogja megvizsgálni és értékelni a benyújtott pályázati anyagot

A NOB szakértői csapatot (Munkacsoportot) nevez ki a jelentkező városok értékelésére, melyben helyet kapnak Nemzetközi Sportszövetségek, Nemzeti Olimpiai Bizottságok, illetve a NOB Sportolói Bizottságának szakértői. A jelentkező városok lehetőséget kapnak, hogy a szakértőkben felmerülő kérdésekre később videó konferencia keretein belül válaszoljanak.

A szakértőknek nem kötelességük ellátogatni a jelentkező városokba, de amennyiben úgy gondolják, megtehetik ezt a minél átgondoltabb döntés érdekében.

A jelentkezési szakasz kérdőívének minden témaköre külön pontozásra kerül egy 11 fokú skálán, melynek 0. pontja a „Nem megfelelt", 5. pontja az „Átlagos", 10. pontja pedig a „Kielégítő" szintet jelöli. A mindenkori munkacsoport által benchmarkként jelzett, és minimumként elvárt szint a 6.-os. A témakörök értékelése nem kerül súlyozásra, a NOB Végrehajtó Bizottságára van bízva azok fontosságának megítélése.

5. Videó konferencia a NOB munkabizottsággal

Videó konferencia a NOB munkabizottsággal, mely a felmerülő kérdések tisztázására ad lehetőséget

A beérkezett pályázati anyagokat követően 2016 márciusában kerül sor minden egyes pályázó város és a NOB munkabizottsága között egy videó konferenciára. A videó konferencia kiemelkedő fontosságú esemény, hiszen a jelölt városok kijelölése előtt ez az utolsó alkalom, amikor a jelentkezők befolyásolni tudják az értékelők álláspontját. A videó konferencia intézménye a közeljövőben lehet, hogy változni fog (pl. személyes találkozó), azonban erről végleges döntés még nem született. A konferencia zártkörű, a média nem vehet rajta részt.

6. Döntés a jelölt városokról

Döntés a jelölt városokról a NOB Végrehajtó Bizottsága által 2016 májusában várható

A jelölt státuszt elnyerő városokról a NOB Végrehajtó Bizottsága dönt az Olimpiai Charta 34. paragrafusa, és az alábbi elbírálási elvek alapján:

- A jelentkező városokban (és országaikban) rejlő potenciál, hogy sikeres házigazdája legyenek a 2024-es olimpiai játékoknak.
- Az Olimpiai Chartának, a NOB etikai kódexének, a Nemzetközi Anti-dopping Kódexnek, az olimpia rendezésére pályázó városok magatartási szabályainak, a „Kézikönyv a jelentkező városok részére" (Candidature Acceptance Procedure) c. dokumentum elvárásainak, és minden egyéb NOB által támasztott feltételnek való megfelelés.
- Minden egyéb kritériumnak való megfelelés, amit a NOB Végrehajtó Bizottsága legjobb belátása szerint számításba vesz.

Legkésőbb **2016 májusáig** kerülnek kiválasztásra azok a városok, melyek a jelentkezői státuszból jelölt városokká válhatnak. A bizottság minden esetben kizárólag a saját megítélése szerint dönt. Előfordulhat, hogy a jelölti státusz elnyerése bizonyos feltételek teljesítéséhez van kötve, amelyet a jelentkező város, vagy annak a Nemzeti Olimpiai Bizottsága köteles végrehajtani.

3.3.3. A jelöltségi szakasz mérföldköveinek rövid bemutatása

3. táblázat: A jelöltségi szakasz főbb mérföldkövei az alábbi táblázatban találhatóak, a becsült határidők megnevezésével (Forrás: PwC kutatás)

Srsz.	A második szakasz mérföldkövei	Valószínűsíthető határidő*
1.	Riói olimpián való részvétel megfigyelőként	2016. augusztus 5 – 21.
2.	Riói Olimpia Szervezőbizottságának prezentációja Tokióban	2016. november.
3.	Részletes pályázati anyag leadása, nemzetközi promóció kezdete	2017. január
4.	A NOB helyszíni szemléje	2017. február-március
5.	SportAccord Kongresszus/Közgyűlés	2017. április
6.	A NOB Értékelő Bizottságának jelentése	2017. június
7.	ANOC Gyűlés	2017. június 5.
8.	Technikai tájékoztató, prezentáció és “trade show” Lausanne-ban	2017. június
9.	Végső prezentáció, a NOB tagok szavazása a rendező városról	2017. szeptember

* A pályázat egyes lépéseihez kapcsolódó pontos határidők egyelőre nem ismertek, így a Londonban megrendezésre került, valamint a Rióban és Tokióban megrendezésre kerülő játékok ütemezése alapján kerültek becslésre.

A riói olimpián lehetőség lesz megfigyelőként részt venni, mely az Olimpiai Tudásmenedzsment program részét képezi.

1. A 2016-os olimpián való részvétel megfigyelőként

A NOB minden pályázási időszakban meghívja a jövőbeli olimpiai szervezőbizottságokat az úgynevezett Megfigyelő Programjába, mely az Olimpiai Tudásmenedzsment program részét képezi. A program célja az aktuális és jövőbeli szervezők közti tudástranszfer megfelelő biztosítása. Az aktuális olimpia alatt a jövőbeli szervezők betekintést nyerhetnek a szervezés kulisszái mögé, és testközelből élhetik át az olimpiai élményt. A jelölt városok nem prezentálnak, és nincsen hivatalos kérdés-válasz esemény.

Amennyiben Budapest elnyeri a jelölti státuszt („Candidate City"), a magyar szervezőcsapat a riói olimpián vehet részt megfigyelőként e program keretein belül, hogy gyakorlati tapasztalatok beépítésével még megalapozottabb pályázatot tudjon majd beadni.

A Tudásmenedzsment Program részeként a korábbi szervezők prezentációt tartanak tapasztalataikról

2. Riói Olimpia Szervezőbizottságának prezentációja Tokióban

Szintén az Olimpiai Tudásmenedzsment Program részeként kerül sor a pályázást megelőző olimpia szervezőbizottságának prezentációjára („Debrief"), melynek célja, hogy a jövőbeli szervezők is tanuljanak az ő tapasztalataikból. Itt személyesen jelen lesz több NOB tag.

3. Részletes pályázati anyag leadása, nemzetközi kampány kezdete

A részletes pályázati anyag leadásának (s ezzel a nemzetközi promóció kezdetének) határideje 2017. január

A pályázás második szakaszában, azaz a jelölti szakaszban a jelölt városoknak az előzőnél részletesebb pályázati anyagot kell összeállítaniuk, az ún. „Bid Book"-ot (Candidature File), melynek beadási határideje **2017. január**. A részletes pályázati anyag tartalmáról és követelményeiről bővebben a 3.4.-es „A pályázati anyagok kritériumai" című fejezetben lesz szó.

A jelölt városok nemzetközi promóciós kampánya csak a részletes pályázati anyag leadása után kezdődhet, és a NOB tagokat is csak ezután lehet felkeresni.

4. A NOB helyszíni szemléje

A NOB Értékelő Bizottsága minden jelölt városba ellátogat helyszíni vizsgálatra

A részletes pályázati anyag leadása után a NOB kijelöli az Értékelő Bizottságot, amely minden jelölt anyagát részletesen elemzi majd. Az Értékelő Bizottság tagjai között szerepelnek Nemzetközi Sportszövetségek, a Nemzetközi Paralimpiai Bizottság, Nemzeti Olimpiai Bizottságok, és a NOB adminisztráció képviselői, illetve más, releváns szakértelemmel rendelkező szakértők. A bizottság tagjai minden jelölt városba ellátogatnak, ezeknek a látogatásoknak a költségeit (szállás, ellátás) a NOB fizeti. A látogatás alatt a bizottság megvizsgálja az olimpiai játékok tervezett helyszíneit, és a Jelölt város minden érintett szervezetével (pályázati

bizottság, hivatalos szervek, szakértők) egyeztet, a rendezés többféle témájáról és aspektusáról. Ez a látogatás nagyon fontos a város alkalmasságának megítélésében, ezért is szükséges rá megfelelően felkészülni.

5. SportAccord Kongresszus

SportAccord Kongresszus/Közgyűl és a világ egyik legnagyobb sportszakmai eseménye

A korábbi pályázási folyamat egy eleme volt a SportAccordon a Nyári Olimpiai Sportágak Nemzetközi Szövetsége (ASOIF) előtt megtartott prezentáció, mely a 2024-es pályázási folyamatban várhatóan nem lesz benne a menetrendben, így eggyel kevesebb kiemelt prezentációra fog sor kerülni.

A SportAccord egy ernyő szervezet, mely magába foglalja a nemzetközi sportszövetségeket (mind az olimpiai, mind az olimpián nem szereplő sportszövetségeket), a nagyszabású sportesemények szervezőit és számos sporttal kapcsolatban álló egyéb nemzetközi szervezetet. A szervezet évente tartja rendes közgyűlését, melyre minden tagja hivatalos. A közgyűlés várható időpontja 2017 áprilisára esik, s mintegy fél évvel előzi meg a rendező város kiválasztását. Az eseményen a világ sportirányítói a legfelsőbb szintekig reprezentálva lesznek.

6. A NOB Értékelő Bizottságának jelentése

A NOB Értékelő Bizottságának jelentése lényegében egy döntéstámogató riport NOB tagok számára

Miután az Értékelő Bizottság ellátogatott az összes jelölt városba, elkészíti beszámolóját a NOB számára. Az egyenlő esélyek biztosítása érdekében az értékelésben csak azokat a dokumentumokat veszik figyelembe, amiket a bizottság tagjai még az adott városból történő elutazás előtt megkaptak. Az ő beszámolójuk lényegében egy döntéstámogató riport a NOB részére, mely segíti a NOB tagokat a későbbi szavazásban, felhívva a figyelmet a jelölt városok következő néhány évben várható kihívásaira, beleértve a 2024-es olimpiai játékok szervezését is. A NOB legkésőbb 1 hónappal a végső szavazás előtt köteles nyilvánosságra hozni ezeket a beszámolókat.

7. ANOC Gyűlés

Az ANOC Közgyűlésen a jelölt városoknak prezentációt kell tartaniuk a teljes NOB tagságnak

Az ANOC (Nemzeti Olimpiai Bizottságok Egyesülete) magába foglalja a NOB által is elismert nemzeti olimpiai bizottságokat. a szervezet célja a sportélet szervezésének megkönnyítése és az Olimpiai Mozgalom terjesztésének elősegítése a nemzeti bizottságok szemszögéből. Évenként megrendezett gyűlése azért fontos, hiszen mind NOB tagok, mind az Értékelő Bizottság érintettjei is jelen lesznek.

A jelölt városoknak egy közel 1 órás prezentációt kell tartaniuk, kérdéseket viszont nem kapnak. Ez a pályázati folyamat során az első alkalom, amikor a teljes NOB tagság előtt mutatkozhatnak be a jelöltek.

A technikai tájékoztató lényege a pályázatok technikai elemeinek tisztázása, a kérdések megválaszolása, itt is prezentációt kell tartani

8. Technikai tájékoztató, prezentáció és „trade show" Lausanne-ban

A technikai tájékoztató célja, hogy a jelölt városoknak lehetőségük legyen a pályázatuk technikai elemeit is tisztázni, megtárgyalni a NOB tagokkal. A két napos technikai tájékoztató várható helyszíne a svájci Lausanne lesz, s 3 fő elemből fog állni:

- Prezentáció az NOB közgyűlésnek, amelyet kérdés-felelet szekció követ majd
- Trade show (ez egyfajta mini expóként képzelhető el)
- Informális interakciók a kulcs érintettekkel és a médiával

A döntést megelőzően sor kerül egy végső prezentációra, melyet követően a NOB tagok titkos szavazáson döntenek a rendező városról

9. Végső prezentáció a NOB-nak, a rendező város kiválasztása

A NOB ülésén, melyen a rendező város megszavazásra kerül, minden jelölt város megtartja a végső prezentációját. A prezentálás sorrendjét előzetesen, előző év decemberében sorsolják ki. A prezentációk után az Értékelő Bizottság elnöke egy újabb, utolsó felszólalást tesz. A NOB tagok titkos szavazás útján hozzák meg a döntésüket. A szavazás körei egészen addig folytatódnak, amíg az egyik jelölt város meg nem szerzi a szavazatok 51%-át. Minden sikertelen kör után a legkevesebb szavazatot szerző jelölt város kizárásra kerül.

3.3.4. Az Agenda 2020 hatása a pályázati költségekre

Az Agenda 2020 javaslatai számos területen igyekeznek csökkenteni a pályázás költségeit

Az Agenda 2020 javaslatot tesz az olimpiai pályázás költségeinek csökkentésére, ezzel is növelve a kisebb városok indulásának esélyét. Ennek hatásai már a 2024-es pályázási folyamat során is érezhetőek lesznek. A NOB megbízott munkacsoportjának javaslata alapján a következő 5 intézkedés kerül bevezetésre:

1. A jelölti státuszt elnyert városok nem tarthatnak korlátlan számban prezentációkat, hiszen ezek a legtöbbször nagyon költségesek. Prezentációkra kizárólag a következő alkalmakkor lesz lehetőség:
   a. Nemzeti Olimpiai Bizottságok Szövetségének (ANOC) Közgyűlésén (2017. június);
   b. Technikai tájékoztató („Candidate City Briefing") során a NOB tagok számára (2017. június);
   c. NOB közgyűlésén, ahol a rendező város kiválasztásra kerül (2017. szeptember).
2. Bizonyos költségeket ezentúl a NOB magára vállal, így azok nem a rendezésre pályázó várost terhelik. Ezek a költségek a következők:
   a. a NOB helyszíni szemlét tartó Értékelő Bizottságának a jelölt városba látogatásához köthető költségek;
   b. a lausanne-i Technikai tájékoztatóra jelölt városonként 6 delegált személy szállása és utazási költségei;
   c. jelölt városonként 6 delegált személy szállása és utazási költségei a Nyári Olimpiai Sportágak Nemzetközi Szövetsége (ASOIF) számára tartandó prezentációhoz kötődően (kérdéses, hogy lesz-e prezentáció);
   d. jelölt városonként 6 delegált személy szállása és utazási költségei a Nemzeti Olimpiai Bizottságok Szövetsége (ANOC) számára tartandó prezentációhoz kötődően;
   e. jelölt városonként 6 delegált személy szállása és utazási költségei a limai NOB közgyűlése, ahol a rendező város kiválasztásra kerül.
3. A részletes pályázati anyagok ezentúl csak elektronikus formában kerülnek megjelentetésre, így jelentősen csökkennek a nyomtatási költségek.
4. A NOB regisztrálni és felügyelni fogja a jelölt városoknak segítő tanácsadókat illetve lobbistákat. A regisztráció alapkövetelménye lesz, hogy a tanácsadók/lobbisták formálisan is elfogadják a NOB Etikai kódexét és Magatartási kódexét.
5. Amennyiben az Agenda 2020 egy másik javaslata, az Olimpiai Csatorna megvalósul, úgy a NOB lehetőséget biztosít majd, hogy a pályázó városok ezt a televíziós csatornát is felhasználhassák kommunikációs célokra, és így könnyebben juttathassák el a pályázatuk részleteit, üzeneteit egy széles közönséghez.

3.4. Pályázati anyagok kritériumainak bemutatása

A pályázati folyamat során a két szakaszban egy-egy anyagot kell elkészíteni, mindkettőt a NOB által kiadott kérdőív alapján

A pályázási folyamat első és második szakaszában is el kell készítenie Budapestnek egy-egy pályázati anyagot. Az anyagok több szempontból meg kell, hogy feleljenek a NOB elvárásainak.

Mindkét pályázati anyaghoz kiad a NOB egy-egy **kérdőívet**, melyen pontosan meghatározzák a lefedendő témaköröket, és azok kifejtésének pontos terjedelmét, formátumát. Ezek a kérdőívek a „Kézikönyv a jelentkező városok részére" (Candidature Acceptance Procedure) illetve a „Kézikönyv a jelölt városok részére" (Candidature Procedure and Questionnaire) dokumentumok részét képezik, melyeket a 2015. szeptemberben esedékes pályázati jelentkezéskor kapnak meg a városok. Szintén e dokumentumok tartalmazzák a pályázás összes feltételét, követelményét. Az előbbi a jelentkezési, az utóbbi pedig a jelöltségi szakaszban releváns.

Egyéb, jogi, technikai, illetve szemléletbeli elvárásokat, információkat a következő dokumentumok tartalmaznak:

- Olimpiai Charta (Olympic Charter)

Az Olimpiai Charta a referencia dokumentum minden Olimpiai Mozgalomban résztvevő személy illetve szervezet, város számára. Irányadó az Olimpiai Mozgalom szervezeti felépítésével és a játékok szervezésével kapcsolatban, valamint előírja az olimpiai ünneplés feltételeit.

- Rendező Város Szerződés (Host City Contract)

A NOB, a rendező város, és a rendező város Nemzeti Olimpiai Bizottsága között létrejövő szerződés, amely szabályozza a jogi, kereskedelmi, illetve pénzügyi jogokat és kötelességeket a felek között. Játékról játékra változik. Amennyiben ellentmondás van az Olimpiai chartában, és a Rendező város szerződésében, a Rendező város szerződésében foglaltak élveznek elsőbbséget.

- Technikai kézikönyvek (Technical Manuals)

Az Olimpiai és Paralimpiai játékok szervezésével kapcsolatos kulcsfontosságú ismereteket, technikai követelményeket tartalmazzák (pl. funkcionális követelmények, eddig legjobban bevált gyakorlatok). Mivel a Rendező város szerződésének mellékletei, tartalmaznak szerződéses követelményeket is.

- Útmutatók (Guiding Principles)

A Technikai kézikönyvekhez hasonló dokumentumok, de nem tartalmaznak szerződéses feltételeket. Főként az eddig legjobban

bevált gyakorlatokra fókuszálnak.

- Ütemterv (Master Schedule)

A NOB által használt vezetői ütemterv, mely tartalmazza a szervezés fő mérföldköveit, a teljesítendő feltételeket. A NOB ez alapján követi nyomon az előkészületek előrehaladását.

- Olimpiai játékok tudásmenedzsment rendszere (Olympic Games Knowledge Management)

Riportok, példák és adatok az előző olimpiai játékok szervezéséről.

3.4.1. A jelentkezési szakasz kérdőívének kitöltése: Pályázati kérdőív

A jelentkezési pályázati anyag (kérdőív) a pályázati folyamat első fontos leszállítandó dokumentuma (határideje 2016. január 8.)

A **Pályázati kérdőív** (Applicant File) összeállítási keretrendszerét, a „**Kézikönyv a jelentkező városok részére**” (Candidature Acceptance Procedure) c. dokumentumot és magát a **kérdőívet** a jelentkezéskor kapják meg a városok a NOB-tól (jelen esetben 2015. szeptemberben). A dokumentum tartalmazza a NOB elvárásait a jelentkezési és jelöltségi szakaszra vonatkozóan, a jelentkezési szakasz kérdőívének kérdéseit, a pontos határidőket valamint a kapcsolódó szabályzásokat.

A pályázati kérdőívet a jelentkező városok szükséges **garancialevelekkel** együtt adják át a NOB részére. A kérdőívre adott válaszok **terjedelme** maximum **92 oldal** mellékletek nélkül[3]**.** Tartalmának tanulmányozását a NOB által kijelölt szakértői munkacsoport végzi (sportszövetségek, nemzeti olimpiai bizottságok és a NOB Sportolói Bizottságának tagjai), a jelölt városok kiválasztásáért a NOB Végrehajtó Bizottsága (lásd a 3.3. Pályázati folyamat áttekintése c. alfejezetben) felelős.

A jelentkezési szakasz kérdőívének minden témaköre külön **pontozásra** kerül egy 11 fokú skálán, melynek 0. pontja a „Nem megfelelt”, 5. pontja az „Átlagos”, 10. pontja pedig a „Kielégítő” szintet jelöli. A mindenkori munkacsoport által benchmarkként jelzett és elvárt szint a 6-os.

[3] A legfrissebb, 2020-as nyári olimpiai játékokra vonatkozó kérdőív alapján

4. táblázat A pályázati kérdőív („Applicant File") fejezetei, alfejezetei és magas szintű jelenlegi követelményei (Forrás: NOB[4])

#	Fejezet	Alfejezetek	Követelmények
1	**Vízió, koncepció és hagyaték**	– Az olimpiai játékok dátuma – Vízió és hagyaték – Koncepció	– A fejezet önmagában nincs pontozva, az értékelő bizottság a pályázat koncepciójáról a **teljes anyag fényében mond véleményt**.
2	**Sportok és helyszínek**	– Sport tapasztalat – Helyszínek elhelyezkedése – Versenyen kívüli helyszínek – Nemzetközi közvetítési centrum/központi sajtó centrum	– A **meglévő** létesítmények hasznosítása, azok megfelelősége – A város **terveiben szereplő**, és csak az o**limpiára tervezett** létesítmények aránya – A tervezett létesítmények **megvalósíthatósági esélyei** – Minél **kevesebb**, illetve minél **közelebbi** helyszín/ létesítmény használata – Létesítmények **utóhasznosítása**, **ideiglenes** létesítmények – Olimpiai **falvak száma**, helyszínekhez való **közelsége**, a szállás **típusa**, a **telek** nagysága és a falut körülvevő **környezet** kialakításának **finanszírozása** – Az elmúlt 10 év sportesemény rendezői **tapasztalatai**: a nagy nemzetközi események **száma** és a rendezvények **minősége** (pl. sportszövetségek véleménye a Budapesten rendezett eseményekről; nézői létszám; önkéntesek száma; szakértők elérhetősége)
3	**Környezet és Meteorológia**	– Környezet – Meteorológia	– A július 15.-e és augusztus 30.-a közötti **időjárás** – Jelenlegi környezeti feltételek – **Környezeti hatás** (pl. zöld felületekre)
4	**Szállás**	– Hotel – Médiaszállás	– Rendelkezésre álló **szobák száma** a rendezvény **50 km**-es körzetében – **3-5 csillagos** szobák száma

[4] A NOB 2015 nyarán áttekinti a korábbi kérdőívet, így nem zárhatóak ki változások. Forrás: http://www.olympic.org/Documents/Host_city_elections/2020_CAP.pdf

			– Szállások **típusa** (hotel, falu, szállodahajó) – **10 km**-es körzeten belül eső szobák száma
5	**Közlekedés**	– Közlekedési infrastruktúra – Repülőtér – Térképek – Közlekedési kihívások – Távolságok és utazási idők	– **Meglévő és tervezett** infrastruktúra **kiterjedése és teljesítménye**; tervezett infrastruktúra **megvalósíthatósági valószínűsége** – A **reptér** jelenlegi és tervezett kapacitása (személy és teher) – **Átlagos busz menetidő** a versenyhelyszínek és szállások között (kivéve vidéki helyszínek – labdarúgás és vitorlázás) az egyes fő érdekelt csoportok számára (sportolók, olimpiai család, média etc.) – **Menetidők megbízhatósága** – Megvalósíthatósági valószínűség, **utóhasznosítás**
6	**Egészségügyi ellátás és dopping kontrol**	– Egészségügyi ellátás – Dopping kontrol	– A város mindennapi ellátását nem akadályozó, olimpiát kiszolgálni képes **egészségügyi ellátás** biztosítása – **Dopping kontrollt érintő mérőszámok** nem kerülnek közvetlen értékelésre
7	**Biztonság**	– Kockázat elemzés – Emberi erőforrások – Törvényhozás – Tapasztalat	– A javasolt **biztonsági cégek** képessége, teljesítménye – **Bűnözési ráta** – **Terrorizmus** valószínűsége – **Tapasztalat** nagy volumenű rendezvények biztosításában – **Biztonsági intézkedésekbe és technológiába** szükséges befektetések mértéke – Az olimpiához kötődő **helyszínek nagysága és komplexitása**
8	**Technológia és Energia**	– Telekommunikáció – Vezeték nélküli szélessávú szolgáltatások – Magán rádióállomások – Frekvencia felügyelet – Energia	– Az IDATE (Audiovisual and Telecommunications Institute) elemzése, a **szabályozásokról, vonalas és mobilhálózatról, adathálózatról, internetről, nemzetközi telekommunikációs és TV hálózatról** – Energia: független szakértők elemzése az **energiaellátottságról**, mint az iparági profil, **szabályozás**, **termelés**, **átvitel**, **elosztás** és **szolgáltatási** szint. – Környezetvédelmi tényezők nem kerülnek értékelésre

9	**Jogi helyzetek, vám és bevándorlás formalitások**	– Jogi helyzetek – Jelöltségi Bizottság – Belépési szabályozások – Állatok belépése – Munkaengedélyek, szabályozások – Áruk importja és exportja	– **Garanciák** értékelése – **Etikai kódexnek** való megfelelés – **Doppingellenes szervezetek és szabályozások** – Akadályozó **vám és bevándorlás szabályozás** jelenléte (pl. felszerelés, vakvezető kutyák, lovak)
10	**Kormányzati és közéleti támogatottság**	– Háttér információ – Kormányzati támogatás és elkötelezettség – Intézményi támogatás – Köztámogatás	– **Kormányzati támogatás** biztosítása (megállapodások és garanciák) – **Kormányzati és nem kormányzati szervezetek részvétele** a pályázati folyamatban – Helyi és a NOB által elrendelt független **közvélemény kutatások** eredménye
11	**Pénzügy és Marketing**	– Olimpia játékok költségvetése – Bevétel potenciál – Top programok és egyéb NOB marketing programok – Pályázati költségvetés	– Állami és magánszektor **képessége és elkötelezettsége** az olimpiához szükséges **finanszírozás** biztosítására – **Infrastruktúra, létesítmények, falvak, OCOG költségvetés finanszírozása** – Várható **bevételek** – A beruházás költségének megítélése az **ország GDP-jének és a Coface értékelésének fényében**

További fontos jellemzők, illetve szempontok melyeket szükséges megfontolni a kérdőív elkészítése során:

- A kérdőív ne csak az egyes kérdések megválaszolásából álljon, hanem rendelkezzen egy stratégiai ívvel, „sztorival”, kulcsüzenetekkel, amely válaszokat nyújt az egyes kulcs NOB érintettek igényeire.
- A hatóságok bevonása és azok támogatása kulcsfontosságú a válaszok kidolgozásához.

Jelen elemzés a 2020-as olimpiai pályázathoz készült kérdőívre vonatkozik, a 2024-s pályázat kérdőíve csak a jelentkezéskor, vagyis 2015. szeptemberben lesz ismert.

A pályázati anyaggal együtt benyújtandó garanciák és a folyamathoz kapcsolódó jogi dokumentumok részletes leírása a 16. Jogi és szabályozási kérdések c. fejezetben találhatóak. (16.2.4-es alfejezetben)

3.4.2. A jelöltségi szakasz kérdőívének kitöltése: Részletes pályázati anyag

A jelöltségi, részletes pályázati anyag (kérdőív) mélysége és terjedelme jóval meghaladja a jelentkezési szakasz kérdőívét

A **részletes pályázati anyag, „Bid book"** (Candidature File) elkészítésére akkor kerül sor, ha Budapest megfelel az jelentkezési szakasz technikai követelményeinek, és bekerül a jelölt városok közé. Bár a témakörök részben átfednek a jelentkezési szakasz pályázati anyagával, azonban a részletezettség, és így az anyag **terjedelme is jóval nagyobb** (maximum **360 oldal** mellékletek nélkül).

A részletes pályázati anyag összeállítási **keretrendszerét, a „Kézikönyv a jelölt városok részére"** (Candidature Procedure and Questionnaire) c. dokumentumot várhatóan az első szakaszra történő jelentkezéskor (2015. szeptemberben) kapják meg az érintett városok. Korábban a jelölt városok kiválasztását követően tette közzé a NOB (hozzávetőlegesen 8 évvel a megrendezendő olimpia előtt). A dokumentum tartalmazza a NOB terveit és elvárásait a jelöltségi szakaszra vonatkozóan, a részletes pályázati anyag kérdőívének kérdéseit, a pontos határidőket valamint a kapcsolódó szabályzásokat.

A jelölt városok a kiválasztást követő évben (2017. januárban) a szükséges **garancialevelekkel** együtt adják át a részletes pályázati anyagot a NOB részére. A kérdőívre adott válaszok tanulmányozását a **NOB Értékelő Bizottsága** és a NOB tagjai végzik. A rendező város kiválasztása a NOB Értékelő Bizottságának **helyszíni szemléjét** követően, a NOB tagjainak **szavazása** által valósul meg (lásd 3.3. A pályázati folyamat áttekintése c. fejezetben).

Jelen elemzés a 2020-as olimpiai pályázathoz készült kérdőívre vonatkozik, a 2024-s pályázat kérdőíve csak a jelentkezéskor, vagyis 2015. szeptemberben lesz ismert.

5. táblázat: A részletes pályázati anyag kérdőívének fejezetei, és magas szintű követelményei (Forrás: NOB[5])

#	Témakör	Leírás
1	Vízió, jogi keretek és kommunikáció	Annak részletes kifejtése, hogy az adott város **miért** szeretne olimpiát rendezni, és mi az **olimpia víziója**. Annak bemutatása, hogy a **város hosszú távú terveihez hogyan kapcsolódik** az olimpia, annak milyen **öröksége** lesz a városra nézve. A **kommunikációs stratégia** és fő üzeneteinek bemutatása, annak az **olimpiai értékekkel** (Barátság, kiválóság, tisztelet) való összhangjának igazolása.
2	Az olimpiai játékok átfogó koncepciója	Annak bemutatása, hogy a város olimpiai víziója hogyan illeszkedik az olimpiai eszmékhez, és hogyan fog hozzájárulni ahhoz, hogy az összes érintett csoport részére különleges és maradandó élményt nyújtson. Annak kifejtése, hogy az olimpiai eszme bizonyos aspektusai (sport, kultúra, oktatás, ceremóniák, egyéb rendezvények) hogyan alkotnak egészet egy közös koncepció mentén (olimpiai termék).
3	Politikai és kormány általi támogatottság	Az olimpia megrendezésében érintett országos, megyei és helyi szervek **felelősségének, jogi előírásainak és kiváltságainak leírása**. A **kormányzat és a lakosság támogatásának** biztosítása.
4	Jogi aspektusok	Annak igazolása, hogy a jelölt város országos, megyei és helyi hatóságai megértették az **Olimpia Charta és a rendező város szerződés** tartalmát és annak készek **megfelelni**.

[5] Forrás: http://www.olympic.org/Documents/Host_city_elections/FINAL-2020-CPQ-May-2012x.pdf

5	Környezet	Annak igazolása, hogy az alábbi tényezők támogatják a **környezet védelmét:** A **hatóságok** és fő érintettek, **környezetvédelmi tervek**, létesítmények **helyszíne** és **építési tervek**, fejlesztési projektek.
6	Pénzügy	A pénzügyi tervezés **moderáltságának** bizonyítása. Pénzügyi **garanciák** az **infrastrukturális** fejlesztésekre, **OCOG** költségek biztosítása gazdasági visszaesés esetén (beleértve a NOB-tól kapott támogatás visszafizetését az olimpia lemondása esetén), az **OCOG azonnali elindítására** a város megválasztása esetén.
7	Marketing	Annak igazolása, hogy sikeres marketing programot biztosít a rendező város. Többek között: a **sportszövetségekkel** való közös marketing program kialakítása, az olimpiai **jelképek védelme**, az olimpia világszintű, **tradicionális és innovatív marketingje**, marketing **bevételek** megbecsülése, A rendezvény teljes körű **marketingjének stratégiai és taktikai** bemutatása.
8	Sportágak és helyszínek	A versenyek és helyszínek részletes megtervezése. Többek között: **versenynaptár** létrehozása, **helyszínek megnevezése**, **finanszírozása**, **használata**, **tulajdonosi** viszonyai, **alaprajza**, fejlesztési és építési **tervek**, **villamos energia** ellátottság.
9	Paralimpiai játékok	A paralimpiai játékok **részletes tervének** bemutatása, kiemelten fókuszálva a: **létesítményekre**, **közlekedésre**, **szállásra**, **biztonságra** és a **finanszírozásra**.
10	Olimpiai falu	Az **olimpiai falu** bemutatása, kiemelt figyelmet fordítva az alábbi témákra: **koncepció**, **helyszín**(ek), **alaprajz**, építési **tervek**, **finanszírozás** és az olimpiai **utáni hasznosítás**
11	Biztonság és egészségügyi szolgáltatások	Annak igazolása, hogy a rendező város képes **diszkréten, de hatékonyan** biztosítani a teljes biztonságát a játékokon résztvevőknek. Annak bemutatása, hogy az **egészségügy** képes olyan a rendezvény számára kiemelkedő ellátást biztosítani, amellett, hogy **nem akadályozza a város mindennapi ellátását.**

12	Szállás	Annak kifejtése, hogy a város (és környezete) rendelkezik megfelelő számú **garantált szállodai szobával**. Ezek **árának**, **elhelyezkedésének**, a **minimális tartózkodási időknek**, és a szállásigények olimpiai eloszlásának bemutatása.
13	Közlekedés	Az olimpiai város **közlekedési hálózatának** és **működési tervének** bemutatása.
14	Média működése	Az akkreditált média megfelelő **felszereltséggel és szolgáltatásokkal** való ellátásának biztosítása, annak érdekében, hogy az olimpiai játékoknak a lehető legjobb **média lefedettsége** lehessen.

A rendezés elnyerését követően az egyes fejezetekhez tartozó **részletes követelményeket** (elvárt értékek, paraméterek, részletes követelmény leírások) a NOB a **technikai kézikönyvekben** (Technical Manuals) teszi közzé.

A pályázati anyaggal együtt benyújtandó garanciák részletes leírása a 16. Jogi és szabályozási kérdések c. fejezetben található.

3.5. A NOB tagok döntésében szerepet játszó tényezők

A jelöltségi szakasz sikere elsősorban az implicit és személyes tényezőktől függ

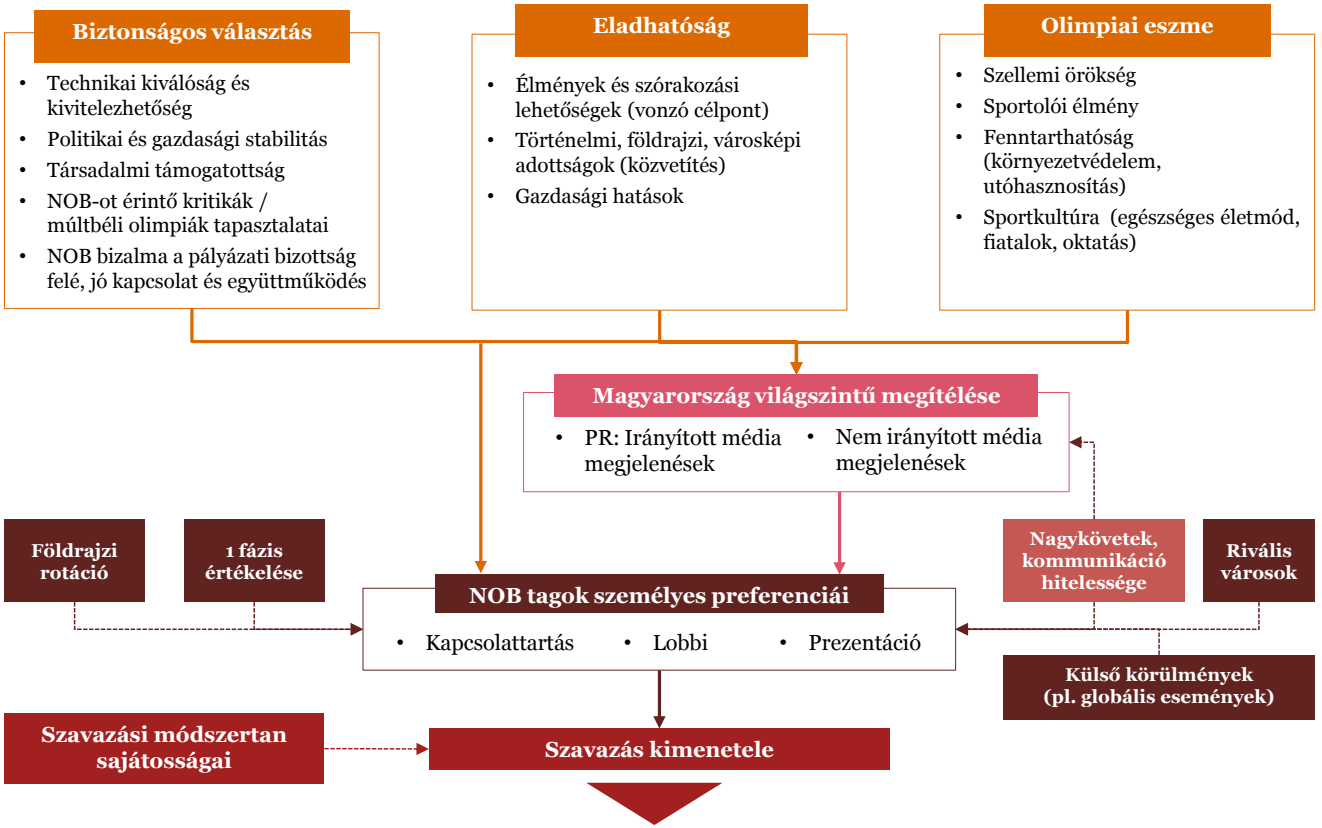
Míg elsősorban a technikai kiválóság az első szakasz fő sikerkritériuma, a második szakasz jóval nagyobb hangsúlyt fektet az **implicit tényezőkre**, amelyek közvetlenül vagy közvetetten befolyásolják a NOB tagjainak preferenciáját és döntését. A fejezetben felvázoljuk azon **sikertényezőket**, amelyek a **szavazási döntésre hatással lehetnek**, bemutatásra kerülnek az elmúlt olimpiák tapasztalatai, az Agenda 2020 irányvonalai és hatásai a NOB tagjaira, végül egy **SWOT** elemzésben összegezzük Budapest, mint rendező város erősségeit, gyengeségeit, lehetőségeit és veszélyeit.

3.5.1. Sikertényezők és összefüggéseik

A szavazás egyéni és titkos, ezért kiemelten fontos a NOB tagok eltérő motivációs és befolyásoló tényezőit feltérképezni.

A rendező város kiválasztása a **NOB tagok egyéni, titkos szavazatai alapján** történik, emiatt kiemelten fontos az őket **motiváló és befolyásoló tényezők** és azok kapcsolatainak feltérképezése. A NOB-ot elsősorban három tényezőcsoport motiválja: a játékok **biztonságos** és zökkenőmentes kivitelezése, az olimpia (gazdasági, hangulatbeli) **sikere** valamint annak biztosítása, hogy a rendező város tovább erősíti az **olimpiai értékeket és eszmét**. Ezen témakörökben **közvetlenül** (kapcsolattartás útján) és **közvetetten**, a nemzetközi médián keresztül is tudja a NOB percepcióját befolyásolni Budapest, így ezen csatornák minél hatásosabb kihasználása kulcskérdés. Ezen a három kulcstényezőn felül azonban más hatások is befolyással vannak a szavazásra, mint a **versenytársak** erőssége, a **földrajzi rotáció**, az első szakaszban leadott **pályázati anyag** megítélése, a **világpolitikai** történések és az Agenda 2020 javaslatai is. Az alábbiakban ezeknek a sikertényezőknek az összefüggéseit vizuálisan is megjelenítettük, a tényezők részletes leírását pedig a továbbiakban ismertetjük.

2. ábra: A jelöltségi szakasz pályázati sikertényezői és összefüggéseik
(Forrás: PwC elemzés)

A NOB elsősorban igyekszik biztonságos, kockázatmentes rendező várost válasz-tani

Biztonságos választás: A NOB egy kockázatkerülő üzleti vállalkozásnak is tekinthető, amellett, hogy elsőrendű érdeke a játékok biztonságos és zökkenőmentes megrendezése, kiemelten ügyel arra is, hogy az Olimpiai Mozgalommal ne kapcsolódhassanak össze negatív események, eszmék. Több sikertényező is kapcsolódik ehhez a gondolatkörhöz:

- *Technikai kiválóság és kivitelezhetőség:* A pályázati anyag kiválósága, a szakmai szempontoknak való megfelelés, valamint a fejlesztési tervek kivitelezhetősége adja a bizalmi alapot a várossal szemben.
- *Politikai és gazdasági stabilitás*: Annak demonstrálása, hogy a tervek kivitelezésére erős kormányzati támogatást és prioritást élvez, valamint, hogy a gazdaság képes előteremteni a beruházásokhoz szükséges forrásokat. Fontos tényező még a politikai stabilitás, a tervek támogatása egy esetleges kormányváltás esetén is, illetve a politikai botrányok (pl. nemzetközi konfliktusok, tüntetések) alacsony valószínűsége.
- *Társadalmi támogatottság:* A társadalmi támogatottság kiemelt hangsúlyt kapott a 2022-es téli olimpiára jelentkező városok visszalépései miatt, amelyek (Oslo, Krakkó) egyértelműen azért történtek, mert a helyi lakosság nem állt az olimpiarendezés mellé.
- *NOB-ot érintő kritikák és a megelőző olimpiák tapasztalatai:* Megfigyelhető, hogy a rendező város kiválasztása (vagy az értékelési rendszer súlyozása) sokszor egyfajta válaszreakció a megelőző olimpiát érintő kritikákra. Az elmúlt időkben sok kritikát kapott a NOB, miszerint a játékok csak több tízmilliós nagyvárosoknak szólnak, óriási költséggel járnak, és nagymértékű kihasználatlan infrastruktúrát hagynak hátra. Ezekre a kritikákra válaszul született az Agenda 2020 kezdeményezés, melyről bővebben a fejezet végén írunk. Bár a szakértők radikális változásokat nem várnak, a NOB számára fontos azt demonstrálni, hogy tetteiben is alátámasztja elvi értékeit.

Az olimpia sikere múlik az eladhatóságon és a játékok hangulatán, szórakoztató jellegén is

Eladhatóság: Az olimpia sikere nem csak a technikai adottságokon, hanem a rendezésen és a játékok hangulatán, szórakoztató jellegén is múlik. Fontos, hogy a város és a budapesti olimpia képe sokak számára vonzó és eladható legyen. A NOB számára kiemelt jelentőségű, hogy az olimpia nézettsége magas legyen, mind a látogatókat, mind a televíziónézőket és internetes látogatókat beleértve.

- *Élmények és szórakozási lehetőségek:* Az olimpia sikere nagyban múlik azon, hogy Budapest mennyi élménnyel szórakozási lehetőséggel várja az idelátogatókat. Ennek egy része adott (fürdők, éttermek, színházak, stb.), másik része pedig az olimpiára tervezett és kommunikált rendezvények és előrevetített élmények adják. Fontos szempont lehet, hogy a NOB tagok személyesen hogyan ítélik meg, szívesen töltenének-e ebben a városban családjukkal néhány hetet nyáron.

- *Történelmi, földrajzi és városképi adottságok:* A közvetítésekben és egyéb sajtómegjelenésekben kiemelt fontosságú, hogy Budapest milyen vizuális és hangulati élményt nyújt. Érdemes egy olyan narratívát kialakítani, amely sokak számára megkapó oldalát mutatja be a magyar és budapesti népnek, helyszíneknek. Ebben nem csak a megkülönböztető értékekre kell ügyelni, hanem az olimpiai márka, brand erősítésére is.
- *Gazdasági hatások:* Fontos tényező, hogy a rendező város gazdasági szempontból is vonzónak tűnjön, és a rendezési jog elnyerése után számos befektetőt vonzzon, akik még jobban fellendítik az egyébként is várható gazdasági fejlődést. Továbbá, a szponzorok szempontjából is eladhatónak kell lennie a kiválasztott városnak, hiszen a szponzorok csak akkor jelenítik meg szívesen reklámjaikban a rendező város nevét, ha az a fogyasztókból pozitív hatást vált ki.

Harmadik fő sikertényező az olimpiai eszme továbbéltetése

Olimpiai eszme: A NOB számára fontos az olimpiai eszme és az olimpiai márka védelme valamint aktív előremozdítása. A NOB zászlajára tűzött stratégiai értékek és irányvonalak közül az alábbiakat ítéljük kiemelt fontosságúnak:

- *Szellemi örökség:* Kiemelt jelentőségű, hogy tudjuk-e sikeresen kommunikálni, azt, hogy a budapesti olimpia milyen szellemi örökséggel jár az Olimpiai Mozgalom részére, illetve a város szempontjából.
- *Sportolói élmény:* Egyre fontosabb szempont, hogy a pályázó város hogyan tudja maximalizálni a sportolói élményt. Fontos, hogy Budapest a pályázatában a versenyezni érkező sportolók számára is valami igazán különlegeset ajánljon.
- *Fenntarthatóság:* Egyre nagyobb figyelmet kap a beruházások (zöld területek védelme, létrehozása) és a rendezvény (szemét, káros anyag kibocsájtás) környezetvédelmi megítélése. Erősödő szempont még az infrastrukturális beruházások utóhasznosítása, későbbi kihasználtsága, az ideiglenes létesítmények előnyben részesítése abban az esetben, ha az olimpiai létesítmény utóhasznosítása nem megoldható vagy gazdaságilag ésszerűtlen.
- *Sportkultúra:* Az Olimpiai Mozgalom szívügye a fiatalok sportkultúrájának erősítése, az egészséges életmód elterjesztése, ezt igazolja az a tény is, hogy a londoni és a tokiói pályázatnak középponti eleme volt ez az üzenet.

Nagyon fontos tényező Magyarország világszintű megítélése

Magyarország világszintű megítélése: Az üzenetek a legfontosabb releváns tényezőkről, mint a biztonságos rendezés, a vonzó célpont és az olimpiai eszméknek való megfelelés, a NOB részére közvetlen (személyes találkozók, prezentációk) és közvetett úton juthatnak el. Ez a közvetett út elsősorban a nemzetközi sajtót jelenti, és az abban megjelenített képet Budapestről. Emiatt kiemelten fontos Budapest proaktív és stratégiai pozicionálása a nemzetközi sajtóban, mint olimpiai helyszín, és mint turisztikai célpont. A proaktív PR tevékenység mellett fontos a sajtóesemények aktív figyelemmel követése, és a megfelelő reakciók, üzenetek kialakítása a versenytársak, illetve az esetleges ellenző csoportok általi megjelenésekre.

A hiteles nagyköveteknek komoly hatásuk lehet a sikerre

Nagykövetek: Magyarország világszintű megítélésére és a NOB tagok személyes preferenciáira erős hatással van a budapesti olimpia pályázatát megjelenítő személyek kommunikációja. Fontos tényező, hogy megfelelő létszámú és összetételű kampány csapatot tudjon Budapest előállítani: nemzetközi ismertség, érzelmi és racionális hatás, NOB-ba való beágyazottság, fellépés, idegen nyelvű kommunikációs és kapcsolatteremtési képesség, az Olimpiai Mozgalommal megegyező értékrend és releváns háttér, valamint elsősorban a hiteles képviselet szempontjából.

A NOB tagok személyes preferenciáit számos tényező befolyásolja

NOB tagok személyes preferenciái: A szavazásra elsősorban a NOB tagok személyes preferenciái is közvetlen hatással vannak. Hogy milyen kép él a NOB tagokban Budapestről és Magyarországról, arra a fent említett nemzetközi sajtón és releváns tényeken (képesség, eladhatóság, olimpiai eszméknek való megfelelés) kívül több tényező is hatással van, mint például:

- *Személyes meggyőzés:* Fontos, hogy a magyar pályázat és üzenetek a megfelelő csatornákon eljussanak a NOB tagokhoz.
- *Kapcsolatok*: A prezentáción kívül nagyon fontos az aktív jelenléttel és állandó kapcsolattartás, beleértve az olimpiai pályázattól független és politikai kommunikációt is.
- *Prezentáció*: A végső döntésre hatással lehet a szavazást közvetlenül megelőző prezentáció érzelmi hatása és racionális üzenetei.

A NOB tagok döntésére egyéb explicit tényezők is hatnak

A NOB tagok döntésére ható egyéb tényezők:

- **Földrajzi rotáció:** A pályázó város által nem befolyásolható tényező a helyszínek (kontinensek, kultúrák, műsoridők) közötti (nem hivatalos) rotáció.
- **Riválisvárosok:** A budapesti pályázat sikerének mérlegelésében sosem szabad elfeledkezni a versenytársakról; a kimenetelt erősen befolyásolja, hogy mik az erősségei és gyengeségei a többi pályázó városnak, és Budapest milyen megkülönböztető értéket tud ajánlani a NOB és az Olimpiai Mozgalom részére.
- **Külső események:** A szavazást megelőzően előfordulhat, hogy a világban, illetve a pályázó városban, országban történő események egy- egy várost jobb vagy rosszabb színben tüntetnek fel (például környezeti katasztrófa által indukált részvét, vagy politikai zavargások miatt kialakuló ellenszenv). Az ilyen események a döntéshozatali időponthoz való közelségük miatt, súllyal eshetnek latba a döntésnél.
- **Jelöltségi szakasz értékelése:** Budapest percepcióját befolyásolja a második szakaszban leadott pályázati anyag értékelése (fő kritikái, erősségei), és az a benyomás, hogy teljes mértékben megfelel-e az elvárásoknak.
- **Szavazás:** A rendező város kiválasztása a NOB tagjainak titkos szavazásával történik. A szavazást az a város nyeri, aki a

szavazatoknak több mint a felét magáénak tudhatja. Amennyiben az első körben nincs ilyen város, a legkevesebb pontot kapó város kiesik a versenyből, és a szavazás egy második körben folytatódik. A szavazás annyiszor ismétlődik meg, amíg nincs olyan város, amely a szavazatok több mint a felét birtokolja.

3.5.2. Az Agenda 2020 hatása az értékelési kritériumokra

Az Agenda 2020 következtében több új értékelési szempont került bevezetésre

Az Agenda 2020 pályázati folyamattal foglalkozó munkacsoportja javaslatot tett arra, hogy az Értékelő Bizottság jelentésében szerepeljen egy, az eddigieknél sokkal explicitebb értékelés a jelentkező városok nyújtotta lehetőségek és kockázatok összességéről. Az értékelés új szempontjai a következők:

- **Sportolói élmény:** Ez az új értékelési kritérium a sportolókat állítja középpontba, és az alapján kerül értékelésre a jelölt város, hogy számukra mivel tud valami különlegeset nyújtani.
- **Ideiglenes létesítmények**: A NOB pozitívumként értékeli a már rendelkezésre álló létesítmények maximális kihasználását, és az ideiglenes illetve visszabontható létesítmények igénybevételét azokon a helyeken, ahol nem áll rendelkezésre rendezvény helyszín, és hosszú távon sem bizonyítható a megépítésének szükségessége.
- **Rugalmas követelmények:** A NOB az Olimpiai Mozgalom érintettjeivel együtt határozza meg az alapkövetelményeket, melyeket az olimpia rendezési jogának elnyerése érdekében kötelező teljesíteni. Ez azt is jelenti, hogy a kezdeti szakaszban jobb lehetőségük van a pályázó városoknak engedményekben részesülni bizonyos követelmények kapcsán. Az egyik ilyen alapkövetelmény a sportolói játéktér, melynek meghatározása mindig naprakészen történik.
- **Költségek transzparenciája:** A NOB egyértelműsíti az olimpiai játékok megrendezéséhez tartozó két különböző költségtervezet elemeit: a hosszú távú infrastrukturális befektetéseket és ezek hozamát, illetve a működési költségeket. Továbbá, a NOB hozzájárul majd a játékok szervezésének költségeihez.
- **Információáramlás**: A Technikai tájékoztató során lesz egy zárt ajtók mögötti beszélgetés a NOB Értékelő Bizottsága és a NOB tagok között.
- **Független szakértők:** Az Értékelő Bizottság kikérheti független harmadik fél tanácsadását is a következő területeken: szociális, gazdasági, politikai körülmények, különös tekintettel a fenntarthatóságra és a várható hagyatékra.

Bár az Agenda 2020 javaslatcsomag egy előremutató és felelősségteljes kezdeményezés, az általunk megkérdezett nemzetközi szakértők egyelőre nem várnak radikális változásokat a pályázati folyamatban és a NOB döntéshozóinak preferenciáiban.

3.5.3. Múltbéli olimpiák tapasztalatai

Az elmúlt olimpiák alapján beazonosíthatók a főbb sikertényezők

Az elmúlt időszak olimpiai tapasztalatai alapján a következő fő tényezők azonosíthatóak be.

6. táblázat: A sikertényezők az előző olimpiai pályázatok tükrében
(Forrás: NOB Evaluation Reports és PwC gyűjtés[6])

#	Sikertényező	Leírása	Pozitív példa	Negatív példa	Hatása Budapestre
1	**Kompakt elhelyezés**	Az olimpiai létesítmények illeszkednek a város képébe, a rendező város hatékonyan kihasználja a rendelkezésére álló területeket, az utazási idők minimálisak.	London: mind az olimpiai falu, mind a létesítmények egy része barnamezős beruházás keretében valósult meg	-N/A	A létesítmények elhelyezésekor fontos, hogy lehetőleg minél kevesebb még érintetlen zöld területet, és minél több barnamezős területet használjon fel az olimpia.
2	**Zöld olimpia**	A zöld területek védelme, növelése, barnamezős területek rehabilitációja, környezettudatos rendezvény lebonyolítás	Londonban nagymértékű barnamezős területeket rehabilitáltak. Barcelonában egy barnamezős tengerparti sávot rehabilitáltak, amely azóta is vonzó turisztikai célpont.	Szocsi radikális ígéreteket tett („zero waste games" – „hulladékmentes játékok"), azonban a megvalósítást erős kritikákkal érintették	Fontos kihangsúlyozni a környezetvédelmi elkötelezettséget.

[6] http://www.olympic.org/host-city-elections/documents-reports-studies-publications

3	**Utóhasznosítás**	Az olimpia miatt felépített létesítmények hasznosítása a játékok után, vagy sport vagy egyéb (rendezvények, kollégiumok stb.) célra.	London esetében több létesítményt ideiglenesnek (kosárlabda, lovas pálya) vagy visszabonthatónak építettek (úszókomplexum, gyeplabda stadion), így megakadályozták, hogy az olimpia után kihasználatlan létesítmények legyenek	Athén: a felépített létesítmények jó része használatlanul amortizálódik jelenleg Peking: az olimpiai főstadion elsősorban turistalátványosság, erősen kihasználatlan.	Sportági igények felmérése, különösen az új létesítmények tekintetében kiemelt utóhasznosítás tervezés
4	**Politikai egység az olimpia mögött**	A szervezés több kormányciklust is végig kísér, ezért fontos biztosítani a megfelelő politikai támogatást.	London, Athén: egyértelmű volt, hogy az olimpia támogatást kap akkor is, ha az ellenzék kerül kormányra	-N/A	Összpárti egyetértés az olimpiai rendezés előnyeiről
5	**Politikai feszültségek kezelése**	Fontos, hogy a nevező város az olimpiához köthető és attól független politikai feszültségeket az olimpia sikerkritériumainak megfelelően kezelje	London: megfelelően bevonásra kerültek a társadalom széles rétegei	Isztambul: a pályázat második szakaszában kormányellenes tüntetések törtek ki, amelyeket a rendőrség szélsőségesen kemény módszerekkel fékezett meg.	Az európai és helyi konfliktusok diplomatikus kezelése
6	**Szociális érzékenység**	Fontos, hogy az olimpia pozitív társadalmi hatásait a lakosság minél szélesebb köre érezze, negatív társadalmi hatásai pedig minél inkább kompenzálásra	Londoni önkéntes program, az iskolai és közösségi sportlétesítmények felkarolása és támogatása	Peking: a városból kitiltásra kerültek a hajléktalanok; jelentős méretű lakóterületek kerültek kisajátításra.	A város szociális problémáinak érzékeny kezelése a pályázati szakaszban

		kerüljenek.			
7	**Megfelelő nézőszám biztosítása**	Fontos, hogy az olimpia sikere a nézőkkel teli stadionokon keresztül is érezhető legyen.	Londonban a szponzoroknak és médiának korábban átadott, de nem szétosztott jegyeket újra forgalomba hozták közvetlen a versenyszámok előtti napokban	Peking: a lakosság csak azokra az eseményekre volt kíváncsi, amelyben kínai versenyzők indultak	A Magyarországon kevésbé népszerű sportok marketingje; Az el nem adott jegyek kedvezményes értékesítése helyi lakosoknak.
8	**Átlátható, elérhető jegyrendszer**	A jegyek értékesítése során fontos, hogy a jegyrendszer közérthető, transzparens működést biztosítson, ezáltal egyenlő esélyt teremtve a jegyek megvásárlására.	-N/A	Sydney: visszás módon a legjobb jegyeket magas szintű politikai és gazdasági befolyással rendelkezők kapták meg.	Modern technológiával támogatott és transzparens jegyértékesítés
9	**Megfelelő egyensúly az olimpia, mint sportrendezvény, és mint üzleti lehetőség között**	Az olimpia egyszerre nagyszabású sportesemény és üzleti lehetőség. Fontos, hogy utóbbi ne dominálja túl az olimpia egészét.	-N/A	Atlanta: Atlantáról az az általános vélemény alakult ki, hogy a kereskedelmi érdekek elnyomták a játékok eszméjét	Az olimpiai eszmék előtérbe kerülésének erős kommunikációja
10	**A sportolók középpontba helyezése**	Az olimpia középpontjában a sportolók állnak. Fontos, hogy a szervező városmindent megtegyen azért, hogy számukra is különleges élmény legyen az olimpia	Athént nyilvánosan támogatták sportolók, mert hittek benne, hogy Athén visszahozza az olimpia szellemiségét	-	Az Agenda 2020 erős hangsúlyt fektet az olimpia újragondolására, és a sportolók középpontba helyezésére

11	**„Emberi" olimpia**	Az olimpia lebonyolításában fontos a résztvevőket közösségként kezelni, és a jó hangulatot biztosítani	London: a létesítmények közelében találkozópontok kerültek kialakításra, ezzel is igyekeztek a közösségi hangulatot erősíteni.	Peking: az olimpia monumentalitására került a hangsúly, a biztonsági intézkedések sem teremtettek jó hangulatot-	Érdemes Budapest szórakoztató arcát bemutatni, és kommunikálni a közösségi (pl. „Fun zone"-ok) lehetőségeket
12	**Oktatás, egészség- és sporttudatosság növelése**	Az olimpia eszköz arra, hogy a szervező ország széles körben népszerűsítsen olyan alapvető olimpiai értékeket, mint az elfogadás vagy az egészséges életmód.	Mind London, mind Tokió erősen hangsúlyozta a fiatalok bevonását, az olimpia oktatási rendszerre való hatását. Londonnál erős sikerfaktor és megkülönböztető üzenet volt.	-	Az olimpiai eszmék és a sporttudatosság oktatása a fiatalok között, egy stratégiai program kidolgozása
13	**Fiatalok bevonása, önkéntesség**	Kulcskérdés, hogy az olimpia milyen formában szólítja meg a fiatalokat: ők lesznek a jövőben az olimpia nézői, eszméjének követői.	London: az önkéntesek száma kiugróan magas volt	London: az olimpia egyik legfontosabb üzenete volt, hogy a fiatalokat egészséges életmódra, sportolásra ösztönözze, azonban az olimpiát követő időszakban visszaesett a sportoló fiatalok száma.	Fontos egy erős önkéntességi program kialakítása
14	**Nagykövetek karizmája**	A nevezést kommunikálók és képviselők személyisége kulcskérdés a NOB meggyőzése szempontjából	London: a Lord Coe vezette londoni jelöltség határozott és magával ragadó prezentációjával győzte le az utolsó szavazási körben a konkurens	Párizs: A miniszterelnök szerencsétlen pejoratív megjegyzése egy teljesen más politikai ügyben negatív média reakciót váltott ki nem sokkal a szavazás előtt	A nagykövetek tudatos kiválasztása és pozicionálása

			párizsi nevezést. Tokió: A japán nagykövetek tudatosan képviselték az érzelmi és racionális kommunikációs szerepet		
15	**„Host the host" program**	Olyan program, amely lehetővé teszi, hogy az adott szervező város megossza szervezési tapasztalatait a következő olimpiák szervezőivel	London: a város jelentkezésekor jelezte, hogy külön program keretében fogja megosztani szervezési tapasztalatait az őt követőkkel	-N/A	Tudásmegosztási lehetőségek feltérképezése, kommunikációja
16	**Diverzitás kezelése**	Az olimpia egy multikulturális rendezvény. A fogadó országnak és városnak ezt támogatnia, erősítenie kell.	London a pályázati folyamat keretében külön létrehozott egy 'Diversity Strategy'-t mely megalapozta az olimpia nyitott és elfogadó légkörét	Szocsi: erős médiavisszhangot keltett a kormány fellépése a homoszexualitás ellen	A más népekkel és nemzetiségekkel való nyitottság, kollaboráció kihangsúlyozása
17	**Transzparencia**	Általános elvárás a szervező várostól, hogy mind a szervezés során, mind a lebonyolítás során a lehető legteljesebb transzparenciára törekedjen a rendezvény minden aspektusában.	-N/A	Szocsi: a létesítmények kivitelezése során felmerült a korrupció gyanúja	A gyengeségek proaktív kommunikációjával megelőzhető, hogy a versenytársak rossz fényben tüntessenek fel minket

3.5.4. Budapest részvétele az Olimpiai Mozgalomban és pályázási kísérletei [7]

Magyarország a kezdetektől tevékeny részese volt az 1890-es években újrainduló Olimpiai Mozgalomnak. Kemény Ferenc részt vett a Nemzetközi Olimpiai Bizottság alapításában, majd magyarországi képviselője is lett. Keménynek fontos szerepe volt később a Magyar Olimpiai Bizottság alapításában is, mint az első főtitkár. Kevésbé ismert, de az elmúlt közel 120 évben 12-szer merült fel a gondolat, hogy Budapest otthont adjon a világ legnagyobb szabású sporteseményének. A főváros öt alkalommal nyújtott be hivatalosan pályázatot, míg hét esetben a kijelölt rendező városok szervezési nehézségei miatt, avagy lelkes hazai sportszervezők fejében merült fel a budapesti lehetőség. A tizenkét alkalomból a következőket érdemes kiemelni:

- **1896:** Az újraéledő olimpia a történelmi színhelyhez közel, Athénban került megrendezésre. A lebonyolítást azonban a görög bel- és gazdaságpolitika konfliktusai veszélybe sodorták. Dr. Berzeviczy Albert MOB elnök és dr. Kemény Ferenc MOB főtitkár kezdeményezésére felmerült, hogy az amúgy is millenniumát ünneplő Magyarország sikeresen tudná megszervezni a játékokat. Pierre Coubertin a NOB alapítója és vezetője egy levélváltásból fennmaradt reakció szerint nem zárkózott el ettől a megoldástól, azonban a görögök nehézségei végül elhárultak, s így Athén rendezte meg az első újkori olimpiát.
- **1916**-ban Berlinnel szemben maradt alul fővárosunk, azonban az első világháború miatt nem rendezték meg az olimpiát.
- Az **1920**-as olimpia rendezésért való versenyben Budapest az első körben 21:7 arányú győzelmet ért el, de a végleges döntést megelőzően kitört a világháború, s Magyarország, mint vesztes állam nem szerezhette meg a rendezési jogot. Az 1920-as olimpia végül Antwerpenben lett megrendezve, s a magyar sportolók nem is vehettek részt az eseményen.
- Az **1936**-os olimpiára tizenhárom jelentkező adott be pályázatot, melyekből Berlin, Barcelona, Róma és Budapest emelkedett ki. Miután Róma visszalépett Berlin javára a magyar fél is ezt tette, miközben kérvényezte, hogy később Budapest rendezhessen olimpiát. Végül Berlin rendezhette a versenyeket, miután 43:16-ra legyőzte Barcelonát.
- Az **1944**-es olimpiára ismételten jelentkeztünk, azonban London nyerte a rendezési jogot, de a második világháború sajnálatosan ismét közbeszólt és elmaradt a világverseny.
- **1960**-ban a sikeres helsinki és melbourne-i olimpiát követően Magyarország és a sportvilág sok képviselője is úgy gondolta reális lenne egy budapesti rendezés. Fővárosunk a legjobb négy város közé bekerült, de az olimpiát Róma rendezhette.

[7] Forrás: MOB

A NOB-ban folytatott tevékenység mellett sportolóink kiváló eredményekkel vettek részt az olimpiai versenyeken. Összevetve Magyarország adottságait és történelmét más országokkal büszkén kijelenthető, hogy a legsikeresebb résztvevő országok közé tartozik. Az alábbi éremtáblázat is ezt szemlélteti.

7. táblázat: Olimpiai éremtáblázat (Forrás: NOB[8])

	Ország név	Arany	Ezüst	Bronz	Összesen	Rendezett már olimpiát?
1	Egyesült Államok	977	758	668	**2403**	igen
2	Oroszország	395	319	296	**1010**	igen
3	Németország	384	378	425	**1187**	igen
4	Nagy-Britannia	237	272	271	**780**	igen
5	Franciaország	201	223	245	**669**	igen
6	Kína	201	144	128	**473**	igen
7	Olaszország	198	166	185	**549**	igen
8	**Magyarország**	**167**	**145**	**164**	**476**	**nem**
9	Svédország	143	163	177	**483**	igen
10	Ausztrália	138	153	176	**467**	igen

[8] http://www.olympic.org/olympic-results

3.5.5. A sport szerepe a magyar társadalomban

Az olimpiákon és egyéb sporteseményen való részvételünk, sikerességünk összefüggésben áll a sport és a magyar társadalom szoros kapcsolatával. A korábbi évtizedekben is, de az elmúlt időszakokban fokozatosan nőtt nem csak a hivatalos sportolás iránt érdeklődők száma, de a sportolást, mint kikapcsolódási formát választók száma is. Ezt különböző civil és kormányzati kezdeményezések támogatták és különböző lépések segítik a további fejlődést.

Az elmúlt években a kormányzat több intézkedést is hozott, melyektől azt reméli, hogy még több állampolgár jut minél megfelelőbb és magasabb szolgáltatási színvonalú sportlehetőséghez. Ezek közül az intézkedések közül a legfontosabbak a következők:

- ***mindennapos kötelező testnevelés az alapoktatásban*** – a rendelkezés szerint az általános-, szak-, szakközépiskolákban és gimnáziumokban a tanulóknak mindennap részt kell venniük egy testnevelés órán.
- ***uszoda-, tornaterem-, sportcsarnok- és stadionépítési programok*** – a látványos stadionépítéseken túl kapcsolódva az előző ponthoz iskolák és sportszervezetek számára számos létesítmény épül, épült, melyek megteremtik a növekvő sportolási igény infrastrukturális hátterét.
- ***sportszervezetek támogatásával elérhető társasági adókedvezmény*** – sikeresen működő vállalkozások sportszervezetek, sportprojektek támogatását költségként elszámolva csökkenteni tudják adóalapjukat így adókedvezményhez juthatnak. A támogatások az amatőr sportszervezetek és az utánpótlás-nevelés elősegítésére fordíthatók.
- ***ösztöndíjprogram a legkiválóbb edzőknek és ifjúsági sportolóknak*** – a sikeres edzők itthon tartása érdekében jött létre az állami edzői státusz, s a felsőoktatásban tanuló sportolóknak indult a Magyar Sportcsillagok Ösztöndíj program is.
- ***a kiemelkedő sporteredményt elérők támogatása*** – minden magyar állampolgár, aki olimpián vagy paralimpián dobogós helyezés ér el, 35 éves korától élete végéig olimpiai járadékra jogosult.[9] Ehhez hasonlóan elismeri az állam a kormány javaslata alapján a Nemzet Sportolói közé választott atlétákat.

[9] 2004. évi I. törvény a sportról

A magas szintű sporttevékenységnek, az ország vonzóképességének és a társadalom sportra való nyitottságának eredménye, hogy a rendszerváltást követően számtalan nemzetközi sporteseményt bonyolítottak és bonyolítanak le Magyarországon, elsősorban Budapesten.

8. táblázat: Jelentős magyarországi sportesemények (Forrás: sportági szakszövetségek, versenyek honlapjai)

Sportág	Sportesemény típusa	Rendezés éve
Atlétika	Fedett pályás világbajnokság	1989, 2004
	Európa-bajnokság	1998
Birkózás	Világbajnokság	1994, 2005, 2013
Cselgáncs	Világbajnokság	2017
	Európa-bajnokság	2013
Európai Ifjúsági Olimpiai Fesztivál	Ifjúsági olimpia	2017
Forma-1	Világbajnokság	1986- minden évben
Kajak-kenu	Világbajnokság	1998, 2006, 2011, 2019
	Európa-bajnokság	2002
Kézilabda	Női világbajnokság	1995
	Női Európa-bajnokság	2004, 2014
	Női Final Four	2014, 2015, 2016
Labdarúgás	Európa-bajnokság selejtezők és egy nyolcaddöntő	2020
Ökölvívás	Világbajnokság	1997
	Női Európa-bajnokság	2003
Öttusa	Világbajnokság	1989, 1992, 1999, 2008

	Európa-bajnokság	1997, 2000, 2006, 2010, 2014
Ritmikus Gimnasztika	Világbajnokság	1996, 2003
	Európa-bajnokság	1999
Súlyemelés	Világbajnokság	1990
	Európa-bajnokság	1992
Torna	Világbajnokság	2002
	Európa-bajnokság	1992, 2005
Triatlon	Világbajnokság	2010
	Európa-bajnokság	1996, 2002
Úszás	Világbajnokság	2017
	Európa-bajnokság	2006, 2010, 2012
	Rövidpályás Európa-bajnokság	2007
Vitorlázás	Európa-bajnokság	2006
Vívás	Világbajnokság	1991, 2000, 2013
	Európa-bajnokság	1995, 2005,
Vízilabda	Világbajnokság	2017
	Európa-bajnokság	2001, 2014
	Bajnokok Ligája Final Six	2016, 2017

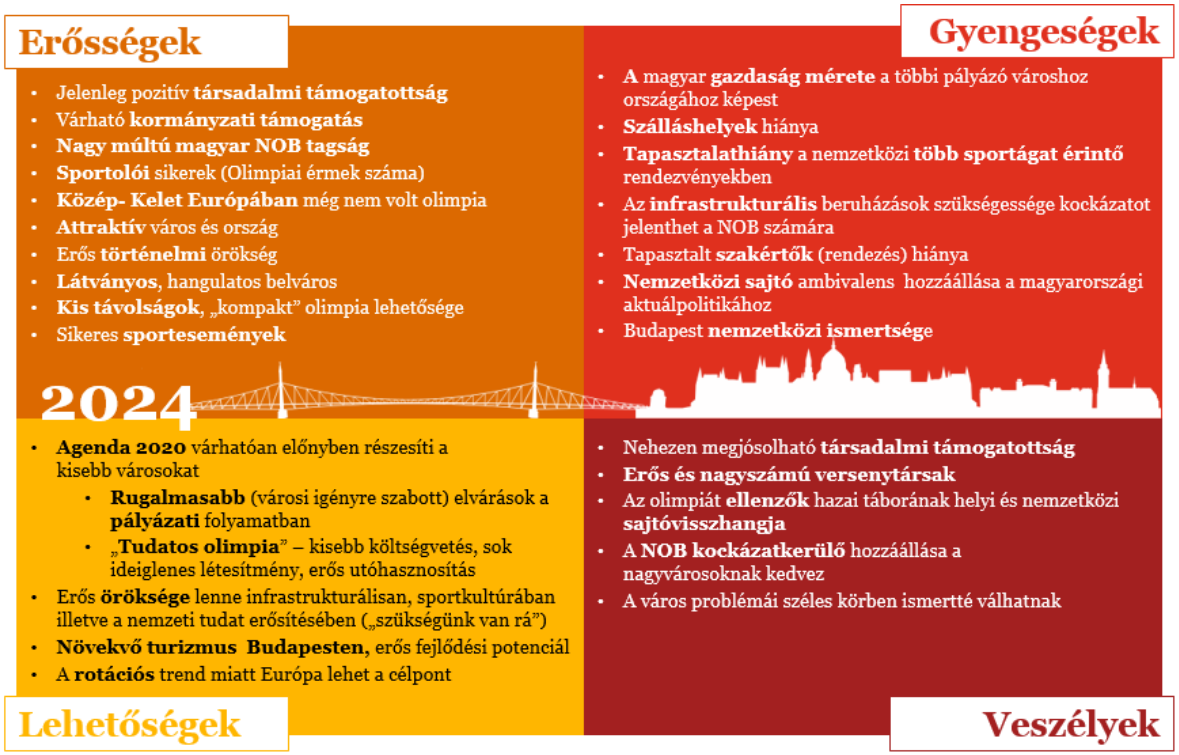
A fenti táblázat csak a világ- és Európa-bajnokságokat tartalmazza. Ezeken felül számos sportágban rendezett világkupát vagy más nemzetközi sporteseményt Magyarország.

3.5.6. Budapest SWOT elemzés

A SWOT elemzés alapján Budapestnek jó esélye lehet a pályázás folyamán, amennyiben megfelelő megoldást talál gyengeségei ellensúlyozására

A sikertényezők budapesti vonatkozásban való vizsgálatával létrehozható egy SWOT elemzés, amely Budapest, mint rendező város erősségeit (Strengths), gyengeségeit (Weaknesses), lehetőségeit (Opportunities) és a lehetséges veszélyeket (Threats) vázolja fel.

3. ábra: SWOT elemzés (Forrás: PwC)

A jelenleg rendelkezésre álló információk alapján elmondható, hogy bár nagy versenyre kell számítani, és több kritikus tényező mielőbbi megoldása javasolt, egy budapesti pályázat is erős értékajánlatot tud nyújtani a NOB és a nemzetközi Olimpiai Mozgalom számára. Azt mindenképp érdemes kiemelni, hogy az eddigi lehetséges pályázók közül Budapest mondható a leginkább Agenda 2020 kompatibilisnak, azaz az egyetlen olyan pályázó, aki számára a reformcsomag teremti meg az indulás esélyét.

Tény, hogy Magyarország korlátozott tapasztalattal rendelkezik kiemelt nemzetközi sportesemények rendezésében, ugyanakkor ezt a gyengeséget ellensúlyozhatja, hogy a következő 3 évben Magyarország rendezi a 2017-es FINA vizes világbajnokságot, a 2017-es EYOF-ot (Európai Ifjúsági Olimpiai Fesztivál) a 2019-es cselgáncs világbajnokságot, a 2019-es kajak-kenu világbajnokságot, és folyik a 2020-as labdarúgó Európa Bajnokság mérkőzéseinek megrendezésére való felkészülés).

3.6. A pályázati folyamat előnyei az ország számára

A pályázati folyamat végeztével a világ figyelme a győztes város felé fordul. Bár a hírnév és a legnagyobb lehetőség csak egy pályázót illet, a tapasztalatok azt mutatják, hogy az olimpiai játékok rendezési jogát el nem nyerő városok is profitálhatnak a pályázás folyamatából.

Az olimpiai pályázás szándékának kimondása, a pályázati folyamat végigvitele egyértelműen csak a különböző társadalmi-politikai érintettek megegyezésével és együttműködésével lehetséges. Így e folyamat a versenyképességet növelő minták szerinti cselekvést (kooperativitást) feltételez.

Tudományosan igazolt elméletek és gyakorlati tapasztalatok is rendelkezésre állnak, melyek különböző érvelésekkel támasztják alá a pályázati folyamat előnyeit. Előbbihez tartozik a makroökonómiai megközelítés, mely szerint a jelentkezés bejelentése információs sokként (gazdasági jelzésként) hat, s növeli a gazdasági szereplők optimizmusát. Ennek köszönhetően számos későbbre tervezett beruházás megvalósítása időben hamarabb megtörténik, élénkül a kereskedelem és a turizmus. A makroökonómiai megközelítés mellett a szakmai cikkekben legtöbbször a stratégiai tervezés jelenik meg. Eszerint a tudatos, a városok érdekeit leképező és prioritások mentén végig vitt tervezési folyamat segíti a városvezetők és egyéb szereplők hatékonyságát, s így gyorsítja a város fejlődését.

Ezeket az eredményeket igazolhatja hat korábban sikertelen pályázatot benyújtó város esete is. Az ő példájukat végigkövetve bebizonyosodik, hogy a korábbi pályázók infrastruktúrája, városképe és megítélése rengeteget fejlődött, köszönhetően a gondos tervezési és megvalósítási folyamatnak.

A tapasztalatok szerint a pályázási folyamat már önmagában is előnyös lehet egy város számára

Mind az olimpiát rendező város kiválasztása után, mind az aktuális olimpia megrendezését követően számos tanulmány és kutatás készül, hogy az adott rendezvény mekkora mértékben járul(t), járulhat(ott) hozzá egy város, társadalom vagy ország fejlődéséhez. Közismertek a leggyakrabban hangoztatott esetek: Athén és Peking beruházásai nem álltak teljes körűen összhangban a város hosszú távú fejlődésével, míg Sydney vagy London esetében a sikeres rendezést követően az egyes beruházások mind elősegítették a hosszútávú növekedést.

Kevesebben foglalkoznak azonban az olimpiai játékok rendezési jogát el nem nyerő, de pályázó települések utóéletével. Az elmúlt években bár csökkenő trendet követ a pályázó városok száma, a tapasztalatok szerint a pályázási folyamat önmagában is előnyös, s ezt számos tanulmány, valamint több induló gyakorlatban látható fejlődése is igazolja. Az alábbiakban bemutatásra kerülő városokban egyértelműen megfigyelhető ez a pozitív hatás: Manchester (1996, 2000), Stockholm (2004), Lille (2004), New York (2012), Madrid (2012, 2016, 2020) valamint Chicago (2016).

3.6.1. Kutatási eredmények

A pályázás felfogható egy információs sokként, mely optimista hozzáállást vált ki a gazdasági döntéshozókban

A közgazdaságtanban egy sokat kutatott jelenség – az információs sokkok hatással vannak a gazdasági folyamatokra[10] - érvényesül, mikor egy város bejelenti rendezési szándékát. Egy kutatás[11] szerint már a bejelentést követő évben megnő a beruházások, a fogyasztás és így a gazdaság termelésének szintje. Ez a piaci szereplőkben kialakuló optimizmussal magyarázható, mely fokozza a beruházási kedvet és hozzájárul egyes hosszú távú fejlesztések előrehozatalához. Az idézett vizsgálat szerint, ha a NOB a jelentkező számára kedvezőtlen döntést hoz, a gazdasági tevékenységek fokozatosan hozzásimulnak eredeti pályájukhoz.

A pályázás a befektetők szemében jelzi a gazdaság stabilitását és annak erejét

Mások szerint az olimpiai pályázat egy gazdasági-politikai jelzésként működik. Egy elemzés logikája szerint az olimpiai pályázatot a piac és a befektetők megfelelően költséges gazdasági jelzésként értékelik, amely a pályázó gazdaság erejét, és a gazdaságpolitika stabilitását, liberalizációját vetíti előre.[12] A kereskedelemre gyakorolt pozitív hatás abban az esetben is statisztikailag jelentős, ha a pályázó város végül nem nyer rendezési jogot. A hatás inkább jellemző a fejlődő gazdaságokra, míg a fejlett gazdaságok esetében csekélyebb a mértéke.

A stratégiai alapon kivitelezett hosszú távú tervezés elősegíti a beruházások későbbi hatékony és gyors megszervezését, kivitelezését

Ezenfelül egy város felgyorsíthatja hosszú távú infrastrukturális fejlődését, ha egy stratégiailag megalapozott és nagyszabású tervezési folyamaton megy keresztül. Egy ilyen folyamatnak tekinthető az olimpiai pályázási időszak is, mely lehetőséget nyújt széles körben elfogadott prioritások és célok meghatározására, melyek alapját képezik egy hosszútávon is sikeres városfejlesztési koncepciónak.[13]

Egy másik kutatás a helyi stratégiák összehangolásának és formalizálásának lehetőségeire hívja fel a figyelmet.[14] A pályázat során létrejövő egységes stratégia elősegíti a beruházások későbbi hatékony és gyors megszervezését, kivitelezését. Ennek ellenőrzésére megvizsgálták az elmúlt 20 évben rendezési jogot nem nyerő városokat s eredményképpen azt találták, hogy egy bizonyos mértékig minden városban megvalósították az eredetileg olimpiára készülő terveket.

[10] Pigou (1926), Keynes (1936) Beaudry és Portier (2004, 2006, 2007), Jaimovich és Rebelo (2009) valamint Schmitt-Grohé és Uribe (2012)
[11] Bückner-Pippa (2013): News shocks in the data: Olympic Games and their macroeconomic effects
[12] Andrew K. Rose és Mark M. Spiegel (2009): The Olympic Effect. Elérhető online: http://www.nber.org/papers/w14854.pdf
[13] Abebe et al. (2014) : Bidding for Development
[14] John Laurmann (2014): Legacy after the bid? The impact of bidding to host Olympic Games on urban development planning

3.6.2. Városok gyakorlati tapasztalatai

A tudományos eredmények mellett hat város gyakorlati tapasztalatának bemutatásával alátámasztható, hogy a közel két éves pályázati szakasz alatt létrehozott tervek és megtett erőfeszítések a NOB döntésétől függetlenül eredményhez vezetnek.

Manchester 1996-ban Atlantával szemben, míg 2000-ben Sydney-vel szemben is alulmaradt a rendezésért folyó küzdelemben. Ellenben több beruházás is bizonyítja, hogy a pályázatokra való felkészülés segített az angol város összképén, élhetőségén. Ennek két talán leglátványosabb példája, hogy még a pályázati folyamatban elkezdték építeni a Nemzeti Kerékpár Központot (átadás: 1994) és a Viktória Arénát (átadás: 1995). Bár egyikben sem bonyolítottak le olimpiai versenyszámokat, mindkettőt igénybe vették a 2002-es Nemzetközösségi Játékokon és más fontos belföldi és nemzetközi sporteseményeken. Mindemellett előbbi mai napig a világ legjobban kihasznált kerékpáros központjai közé sorolható és hajtómotorja az óriási sikereket elérő brit kerékpársportnak, míg utóbbi az Egyesült Királyság egyik legnagyobb arénája s számos zenei, kulturális és sport rendezvénynek ad otthont.

1997-ben a svéd delegátus nagy csalódással vette tudomásul, hogy a 2004-es olimpia rendezési jogát Athénnak és nem **Stockholmnak** ítélte a Nemzetközi Olimpiai Bizottság. Különösen azért volt számukra ez nagy csalódás, mert az olimpiai falu és az ahhoz kapcsolódó infrastrukturális beruházások kivitelezése a hatékony előmunkálatoknak köszönhetően egyből megkezdődhetett volna a döntést követően. Terveik szerint minden idők leginkább környezetbarát olimpiáját és faluját szerették volna megvalósítani. A döntést követően a város vezetői és a városfejlesztési szakértők új célt fogalmaztak meg maguknak: az eredetileg az olimpiát kiszolgáló térségek egyikéből a világ leginkább környezetbarát városrészének létrehozása. A kiválasztott terület, az úgynevezett *Hammarby Sjöstad* mára nemzetközileg is elismert modellje a modern fenntartható várostervezésnek és egy sikeres példája a politikai tervezés és nagyszabású városrendezési szempontok együttműködésének (Levin [2010]).[15] A korábban ipari és kikötői funkcióval rendelkező városrész mára egy barátságos, csendes és elsősorban fiatal családok számára vonzó lakóövezetté vált.

Az olimpiai pályázás képes egy város vagy régió megítélését is megváltoztatni, s ennek köszönhetően egyesek nagyban tudták kamatoztatni jelentkezésüket, többek közt a Franciaországban található **Lille** is. Bár pályázott a 2004-ben megrendezésre kerülő nyári olimpiára, nem került be a szűkített listára. Ekkor a fejlesztéséért felelős illetékesek új álláspontot dolgoztak ki a jövőre való tekintettel: Lille legyen egy olyan település, mely örömmel vállalja nagy horderejű nemzetközi események megrendezését, függetlenül annak típusától. Ebből a váltásból következett, hogy 2004-ben a francia város lett Európa Kulturális Fővárosa, mely kezdeményezés 2004-ben 30%-kal emelte meg az odalátogató turisták számát. Az éves programsorozat után útjára indult a Lille

[15] Paul T. Levin (2010): Failed Mega-Events as Urban Development Engines? The Planned Olympic Village for Stockholm 2004.

3000 elnevezésű program, melynek keretében világszintű kulturális és sportesemények kerültek megrendezésre (pl. Ifjúsági Atlétika Világbajnokság, Európai Egyetemek Rögbi Bajnoksága, tudományos és művészeti kiállítások). Ezeknek köszönhetően tartósan megemelkedett az idelátogató belföldiek és különösen a külföldiek száma.

New York alulmaradt Londonnal szemben a 2012-es nyári olimpia rendezéséért zajló versenyben. A tervdokumentumokban kifejezetten olyan létesítmény építésekre és infrastrukturális beruházásokra fókuszáltak, melyek hosszú távon is értéket képviselnek, s melyek építését a döntést követően a metropolisz vezetése meg is kezdte. Így fokozatosan sor került hét városrész – melyek sok korábbi tanulmány által elmaradottnak számítottak – fejlesztésére.[16] Ezek a területek új funkciókat kaptak, s ennek köszönhetően javultak a lakhatási lehetőségek, valamint a közlekedési fejlesztések, új parkok és szabadidős szolgáltatások valósultak meg melyek mára a helyiek igényeit szolgálják ki. Mindezt kiválóan foglalja össze Dan Doctoroff, a 2012-es pályázati szervezet vezetője: „Bár veszítettünk, az olimpia megrendezésért tett erőfeszítéseink hatása rendkívül pozitív.[…] Körbenézek a városban és olyan dolgokat látok, amelyek sosem valósultak volna meg, ha nem pályázunk az olimpiáért. Évtizedek óta tervezett projektek jöttek létre. Nem szabad alábecsülni annak hatását, hogy a határidők milyen elképesztő mértékben képesek mozgósítani egy várost és lakóit. Ha a városnak az olimpiától függetlenül is van határozott jövőképe, maguk a játékok máshoz nem hasonlítható mértékben képesek elősegíteni ennek a jövőképnek a megvalósulását. ”[17]A 2016-os pályázat során **Chicago** már az első körben kiesett, de a kialakított tervekből több is megvalósult. Míg az előző városok esetében főképp városfejlesztési példák ismertek, Chicago esetében a társadalmi programok lettek a hangsúlyosabbak. Ezek közül is kiemelkedik az úgynevezett World Sport Chicago kezdeményezés melynek célja, hogy a sport erejével segítsenek azokon a fiatalokon, akik ki vannak téve az elkallódás veszélyének. Az olimpiai és paralimpiai sportok terjesztésével, népszerűsítésével a gyerekeknek kiutat mutatnak, fegyelmet és sportszerűséget tanítanak és segítik őket, hogy a konfliktusaikat a helyes módon kezeljék mind a sportpályán, mind a valós életben. A program 2009-ben indult és azóta több mint 30 000 fiatalt sikerült bevonni a programba.

Madrid három alkalommal nevezett az elmúlt időszakban, azonban mindegyik próbálkozása sikertelennek bizonyult. (2012, 2016, 2020). Victor Sanchez a 2012-es madridi pályázat vezetője és Manuel Parga, a 2020-as pályázat pénzügyekért felelős vezetője szerint a város eltökéltségének és az olimpiai pályázatokra épülő folyamatos tervezésnek köszönhető, hogy a kudarcok ellenére mára Madrid fejlett infrastruktúrával rendelkezik.[18] Victor Sanchez szerint: „Madrid mára több sportág esetében is kiváló létesítményekkel rendelkezik - például egy teniszcenterrel-, melyre korábban is szüksége volt, s csak annak az akaratnak

[16] Far West Side of Manhattan, Brooklyn's East River Waterfront, Long Island City in Queens, Flushing section of Queens, Harlem, South Bronx, Downtown Brooklyn
[17] Even though we lost, I view the effort to bid for the Olympics for New York to have been just a massive positive benefit.[…] I can look around the city and see things that would never have occured but for the fact that we were bidding for the Olympics. Projects that people had thought about doing for decades that finally got done.never under estimate the power for a city of having a deadline that could galvanize people to do things they never would have thought possible. If you believe in a vision for the future of the city than the Olympic Games, the bidding for the Olympic Games can help you fulfill that vision like virtually nothing else.
[18] A NOB által készített videó anyag a 2015-ös invitációs szakaszra

köszönhetően lett felépítve, hogy Madrid rendező város lehessen."[19]A fejlesztések eredményei pedig szemmel láthatók, a spanyol főváros mára Európa egyik központjává vált, ahova szívesen látogatnak külföldiek és ahova szívesen fektetnek be a külföldi befektetők.

[19] Madrid has now excellent venues for different discliplines for example for tennis, something was required and it was built just as a result of this will of being a future Olympics city.

Táblázatjegyzék

1. táblázat: A meghívásos szakasz főbb mérföldkövei (Forrás: PwC kutatás) 118
2. táblázat A jelentkezési szakasz főbb mérföldkövei az alábbi táblázatban találhatóak, a becsült határidők megnevezésével (Forrás: PwC kutatás) 119
3. táblázat: A jelöltségi szakasz főbb mérföldkövei az alábbi táblázatban találhatóak, a becsült határidők megnevezésével (Forrás: PwC kutatás) 122
4. táblázat A pályázati kérdőív („Applicant File") fejezetei, alfejezetei és magas szintű jelenlegi követelményei (Forrás: NOB) 129
5. táblázat: A részletes pályázati anyag kérdőívének fejezetei, és magas szintű követelményei (Forrás: NOB) 133
6. táblázat: A sikertényezők az előző olimpiai pályázatok tükrében (Forrás: NOB Evaluation Reports és PwC gyűjtés) 142
7. táblázat: Olimpiai éremtáblázat (Forrás: NOB) 148
8. táblázat: Jelentős magyarországi sportesemények (Forrás: sportági szakszövetségek, versenyek honlapjai) 150

Ábrajegyzék

1. ábra: A jelentkezési folyamat főbb mérföldkövei (Forrás: PwC kutatás) 117
2. ábra: A jelöltségi szakasz pályázati sikertényezői és összefüggéseik (Forrás: PwC elemzés) 137
3. ábra: SWOT elemzés (Forrás: PwC) 152

4. Pályázati szervezet és költségvetés

Tartalomjegyzék

4. Pályázati szervezet és költségvetés 161
4.1. A fejezet összefoglalása 161
4.2. Nemzetközi példák a pályázati szervezetek felépítésére és működésére 166
4.3. A budapesti pályázati bizottság javasolt struktúrája 174
4.4. A pályázati szervezet kialakításának lépései és időzítése 179
4.5. A pályázati költségvetés 180
4.6. Áttekintő benchmarking 181
4.7. A budapesti pályázat tervezett költségvetése 184
Ábrajegyzék 187
Táblázatjegyzék 187

4. Pályázati szervezet és költségvetés

4.1. A fejezet összefoglalása

A pályázati bizottság a szándéknyilatkozat bejelentését követően alakul meg, a későbbi OCOG elődszervezete

A pályázati bizottság az olimpiai pályázati szándék hivatalos bejelentését követően alakul meg. Szerepe az, hogy a pályázati folyamat két éve alatt koordinálja és irányítsa az olimpiai pályázattal kapcsolatos teendőket. A rendező városról való szavazást követően a pályázati bizottság felszámolásra kerül, és a rendező város szerződésének megkötését követő öt hónapon belül megalakul az Olimpiai Játékok Szervező Bizottsága, az OCOG (Organizing Committee of the Olympic Games). Ebből kifolyólag érdemes már egy olyan pályázati szervezetet létrehozni, hogy ez az átalakulás gördülékeny lehessen és biztosítsa a folytonosságot az olimpiára való felkészülésben.

Általában különleges jogi státusza van

Az olimpiai pályázat különleges jellege miatt a pályázati szervezetek jogi formájára is a szokásostól eltérő megoldásokat kellett találni a rendező városokban. London esetében egy Kft.-re emlékeztető jogi entitást alakítottak ki, míg Rio és Tokió esetében egy-egy speciális non-profit szervezetet hoztak létre. A jogi forma létrehozásánál az érintett országgyűlések új jogszabályokat hoztak létre és módosítottak korábbiakat annak érdekében, hogy a pályázati bizottság hétköznapi munkája akadálymentesen haladhasson.

A szervezetek és így a jelentkező városok formális döntéshozatala is eltérően alakult. Míg Londonban a polgármester, Tokióban a kormányzó, addig Rióban a pályázati szervezet vezetője írhatott alá minden egyes olyan dokumentumot és szerződést, mely a pályázati folyamat során felmerült. Ezen szerződések közül kivételt képez a Rendező Város Szerződés, melynek részleteiről a tanulmány „3.4. Pályázati anyagok kritériumainak bemutatása” című fejezetrész szól.

Az operatív struktúra rugalmasan alakítható

A szervezetek funkcionalitásukat tekintve különböző módon épültek fel, minden egyes pályázó város rugalmasan alakíthatta ki az operatív struktúráját, hiszen nincsen NOB előírás arra vonatkozólag, hogy kötelező érvénnyel mely szerepköröknek kell megjelenniük. Mindezek ellenére a korábbi olimpiák pályázati szervezetei/bizottságai között számos közös vonás és szereplő fedezhető fel. Minden esetben megjelent egy felső vezető szerv, melyhez kapcsolódtak az operatívabb munkát végző alegységek.

Azon szereplők (bizottságok, tanácsok), melyek elsősorban nem a hivatalos vagy az operatív munkában vettek részt, hanem segítettek az információcserében, tanácsot adtak és támogatták a pályázat sikerességét, Rióban és Tokióban kiemelt jelentőséggel bírtak.

„Kell egy csapat”

Egy budapesti olimpia elnyeréséhez hatékony szervezeti felépítésre és szervezési, vezetési tapasztalattal rendelkező, elismert

szakemberekből összeállított vezetőségre van szükség. A pályázati szervezet felállítása legkésőbb 2015 októberéig javasolt.

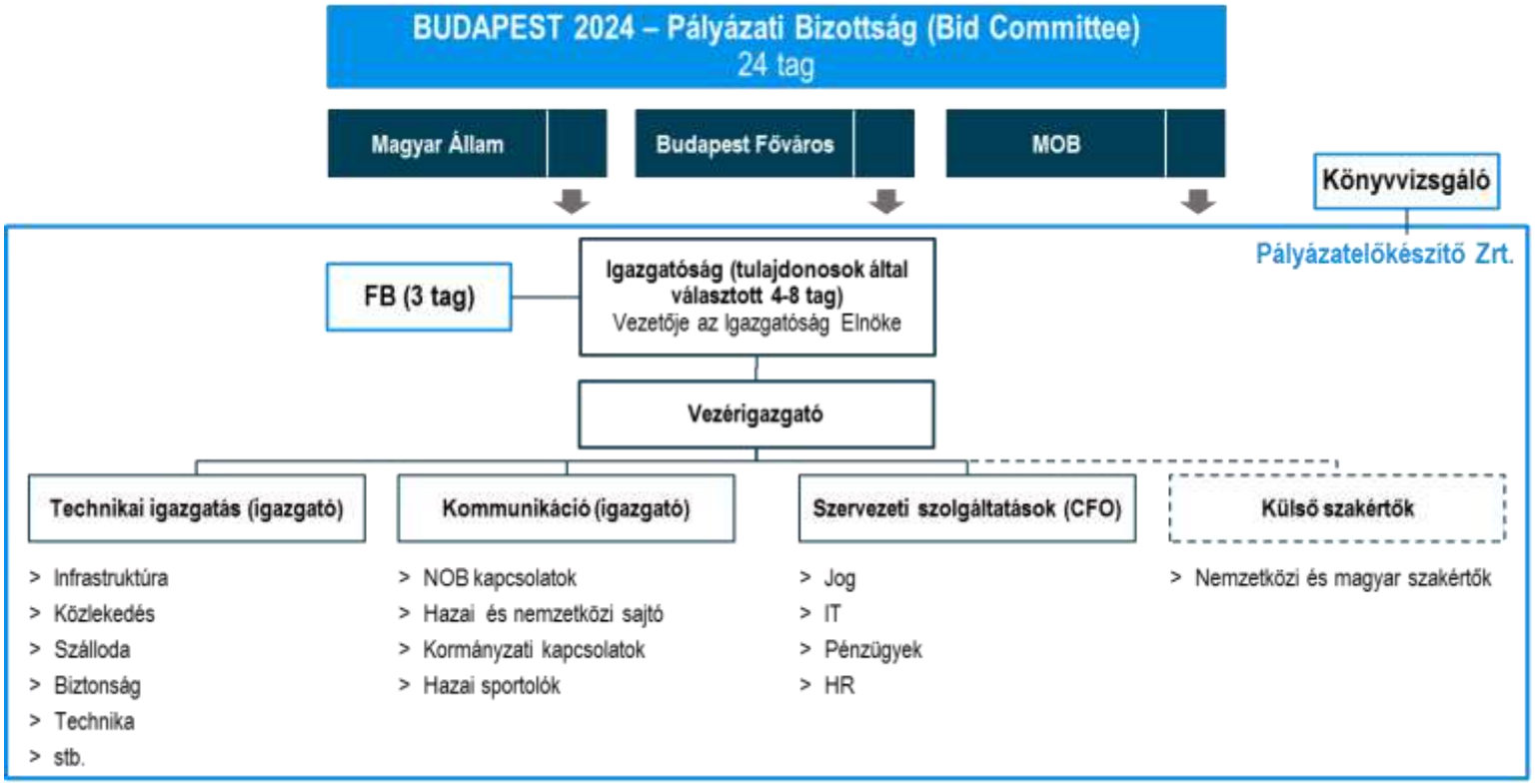
Javasolt jogi formája a nonprofit Zrt.

A pályázati szervezet javasolt jogi formája a Magyar Állam, a MOB és Budapest Főváros Önkormányzata közös tulajdonában lévő, határozott időre alapított (2017. december 31-ig), nonprofit zártkörűen működő részvénytársaság. Ennek a formának az alkalmazását önmagában indokolja a más formákhoz képest rövid alapítási és bejegyzési időtartam.

Két elkülönült szint kialakítása javasolt

A szervezetben két elkülönült szint kialakítása javasolt:

1. ábra: A javasolt pályázati szervezet felépítése (Forrás: PwC)

A Pályázati Bizottság válogatott szakértőket fog össze, és képviseli a pályázatot

A 24 tagú **Budapest 2024 Pályázati Bizottság** tükrözhetné a társadalom széles körét. Célszerű lehetne, ha az Országgyűlés hozná létre valamilyen formában. Fő feladatai a pályázati stratégia kialakítása, ajánlások tétele, az Országgyűlés tájékoztatása és a társadalmi párbeszéd folytatásának biztosítása, valamint a pályázat képviselete itthon és nemzetközi szinten.

A bizottság irányításáért a bizottság elnöke vagy akár két társelnöke felelős. Ezen felül 2-3 alelnök is kinevezésre kerül.

Indokolt és célszerű a Kormány hangsúlyos bevonása, erős jelenléte mivel a finanszírozás nagy része és a szükséges koordináció kormányzati feladat. Célszerű egy erős felhatalmazással rendelkező kormányzati vezető kinevezése, aki közvetlenül a Kormánynak jelent. Javasoltan ez a kormányzati felelős a Pályázati Bizottság ügyvezető alelnöke (a Zrt.-ben betöltött szerepe mellett).

A **Zrt. tulajdonosai** a Magyar Állam, a MOB és Budapest Főváros Önkormányzata lehetnek, célszerű mindhárom fél részéről kijelölni egy-egy személyt, akik kapcsolattartási, koordinációs feladatokat fognak ellátni.

A Zrt. feladata a pályázat operatív irányítása

A **Zrt.** főbb feladatai a pályázat előkészítése, benyújtása, lebonyolítása, a kapcsolatok folyamatos ápolása, új kapcsolatok kiépítése, az előkészítési folyamat átfogó támogatása, népszerűsítése, összességében a pályázat sikerre vitele. Vezetője az 4-8 tagú **Igazgatóság**, ezen belül is az Igazgatóság elnöke, aki személyesen felelős a sikerért. Az igazgatóság elnöke a fent említett kinevezett kormányzati vezető lehet.

A profi, hazai és nemzetközi cégvezetői gyakorlattal rendelkező menedzsmentre az Igazgatóság elnöke tesz javaslatot a tulajdonosoknak. Vezetője a vezérigazgató.

Ezen felül elkülönülnek az **operatív egységek**, a Technikai igazgatóság, a Kommunikációs igazgatóság, a Szervezeti szolgáltatások, mely egységeket szükség esetén külső szakértők támogatnak.

Pályázati költségvetés

A körülbelül 2 évig tartó olimpiai pályázati folyamat finanszírozása a játékok megrendezésére irányuló előkészületek tervezési szakaszának kritikus eleme. A pályázó város részéről a pályázati költségvetés az első jelentős kiadás, ezért szükséges azt körültekintően megtervezni, továbbá biztosítani kell a szükséges források időben rendelkezésre állását.

Az alábbiakban bemutatjuk a legutóbbi elérhető benchmark pályázati összegeket és a pályázati költségvetésben szereplő legfontosabb feladatokat:

1. táblázat: Pályázati költségvetés nemzetközi összehasonlításban (Forrás: PwC kutatás)

Pályázó év	Pályázó város	Pályázati költségvetés (M USD)	Sikeres?
2012	London	48	✓
2016	Baku	28	☒
	Rió	50-80	✓
	Tokió	75-190	☒
2020	Madrid	27-35	☒
	Tokió	70-80	✓
	Isztambul	45	☒
2024	Boston	75 (terv)	**?**
	Párizs	60 (terv)	**?**

2. táblázat: Pályázat során kiemelt feladatok (Forrás: PwC kutatás)

Bid anyag/ meetingek:	• Pályázati anyag elkészítése • NOB értékelő bizottsági látogatás • Végső prezentáció (design és 'vizuális kialakítás)
Bid committee működése:	• Adminisztráció (pl. iroda, nyomtatás) • Pályázati bizottság alkalmazottainak fizetése
Marketing és kommunikáció:	• Guide készítés • Film készítés és számítógépes grafika (CGI) • Weboldal fejlesztés és design • Hirdetés • Rendezvényszervezés, promóció • Logisztika • Követek'
Egyéb / tartalék:	• Utazás és szállás
Tanácsadói, szakértői díjak:	• Nemzetközi bid szakértő • Hazai tanácsadó - master planning, tanulmányok és helyi tanácsadás • Nemzetközi kapcsolatok • Hazai PR, kommunikáció, média • Projekt koordináció

Korábbi tapasztalat alapján a pályázati költségvetés nagyságrendileg 27-80 M USD

A korábbi és a már elérhetővé vált bostoni és párizsi pályázati anyagok alapján elmondható, hogy a teljes költségvetés nagyságrendileg 25 és 80 M USD közé tehető. A 2016-os tokiói számokat figyelmen kívül hagytuk, mivel kiugróan magasak voltak.

Budapestre vonatkozóan a lehetséges pályázati költségvetést több olimpiai pályázati szakértővel is egyeztettük.

A fentiek alapján a budapesti pályázati költségvetés becsült nagysága 35 M USD, ami jelentősen alacsonyabb, mint az egyes versenytársak, Párizs és Boston költségvetése.

Az optimista forgatókönyvet arra alapozzuk, hogy bizonyos feladatok hazai alvállalkozókkal végeztethetők el, a nemzetközi

A budapesti pályázati költségvetés 10 Mrd Ft (35 M USD), ez a korábbi pályázati költségeknél jóval alacsonyabb, számol az Agenda 2020 hatásával
A pályázati kiadások 30%-a tehető a jelentkezési és 70%-a a jelöltségi szakaszra

sztenderdnél alacsonyabb árszínvonalon, valamint a magyar pályázat várhatóan törekedni fog a kreatív, költséghatékony megoldások alkalmazására. Ezen felül az Agenda 2020-nak köszönhetően a NOB bizonyos költségeket átvállal a pályázó várostól, elsősorban utazási, szállás és prezentációkészítéssel kapcsolatos költségeket.

A benchmark adatok és a szakértői vélemények alapján a költségek körülbelül 20-40%- a jelentkezési szakaszban, míg 60-80%-a pedig a jelöltségi szakaszban fog felmerülni.

A Budapestre szabott részletes becslésünket lásd az alábbi táblázatban:

3. táblázat: A Budapesti Olimpiai Pályázati Bizottság tervezett költségvetés (Forrás: PwC saját becslés)

Pályázati költségek	Jelentkezési szakasz (M USD)	Jelöltségi szakasz (M USD)	Összesen (M USD)	Összesen (Mrd Ft)
Tervezés és előkészítés	2,8	4,0	6,8	1,9
Marketing és kommunikáció	4,0	12,0	16,0	4,5
Utazás és reprezentáció	1,0	3,0	4,0	1,1
Adminisztratív költségek	2,0	6,0	8,0	2,2
NOB-nak fizetendő díjak	0,2	0,5	0,7	0,2
Összesen:	**9,9**	**25,5**	**35,4**	**9,9**

4.2. Nemzetközi példák a pályázati szervezetek felépítésére és működésére

London:

London 2003 májusában jelentette be pályázati szándékát

Az 1992-es birminghami, majd az 1996-os és 2000-es manchesteri kudarc után 2003 májusában jelentette be a brit kormány, hogy teljes mértékben támogatja London szándékát, hogy az megszervezhesse a 2012-es Nyári Olimpiai- és Paralimpiai Játékokat. A londoni nevezéstől azt remélték, hogy a már szervezési múlttal, (1908, 1948) kiváló adottságokkal és infrastruktúrával rendelkező nagyváros ismét megnyeri az Egyesült Királyság számára az olimpiával járó dicsőséget és figyelmet.

A londoni olimpia megvalósításáért létrehozott pályázati bizottság összefogta az Egyesült Királyság üzleti, politikai és sport életének kiemelkedő személyiségeit.[1]

A pályázati bizottság elnöke Lord Sebastian Coe lett

A bizottság elnöke s így első számú vezetője az amerikai származású üzletasszony, Barbara Cassani volt. Cassanit 2003 júniusában nevezték ki, s közel egy évig, 2004 júniusáig vezette a szervezetet, amikor is lemondott, hogy átadja a helyét Lord Sebastian Coe-nak. Róla úgy vélekedett, hogy korábbi aranyérmes olimpikonként és politikusként nagyobb eséllyel tudná sikerre vezetni a Londoni pályázatot. A brit közélet kezdetektől két okból is kritikusan állt hozzá Cassanihoz. Egyrészről nem rendelkezett sportesemény rendezési tapasztalattal, másrészről brit férje révén nem tisztán angol és sokak számára szemet szúrt, hogy a brit pályázati folyamatot egy amerikai állampolgár irányítja. Cassani a folytonosság fenntartása érdekében továbbra is segítette a szervezet munkáját (alelnökként), melyet végül siker koronázott, hiszen 2005 júliusában a NOB Londont választotta rendező városnak.

Az elnök mellett volt egy operatív vezérigazgató

A bizottság általános és mindennapos működéséért felelős vezérigazgatója Keith Mills angol üzletember volt, aki karrierje során marketinggel, hirdetéssel és PR-ral foglalkozó cégeket alapított, irányított.

A sikeres pályázást követően a Londoni Olimpiai Játékok Szervező Bizottságának (LOCOG - London Organizing Committee of the Olympic and Paralympic Games) elnöke Lord Sebastian Coe, elnökhelyettese pedig Keith Mills lett.

A pályázati bizottság igazgatótanácsának tagjai az alábbi, kiemelten fontos szervezeteket képviselték:

- Brit Olimpiai Bizottság

[1] London 2012: Olympic Games Official Report Volume 1: http://www.olympic.org/Documents/Reports/Official%20Past%20Games%20Reports/Summer/2012/ENG/2012-RO-S-London_V1_I_eng.pdf

- Brit Paralimpiai Bizottság
- 2002-es Nemzetközösségi Játékok Szervező Bizottsága
- Kormányzat
- London Önkormányzata

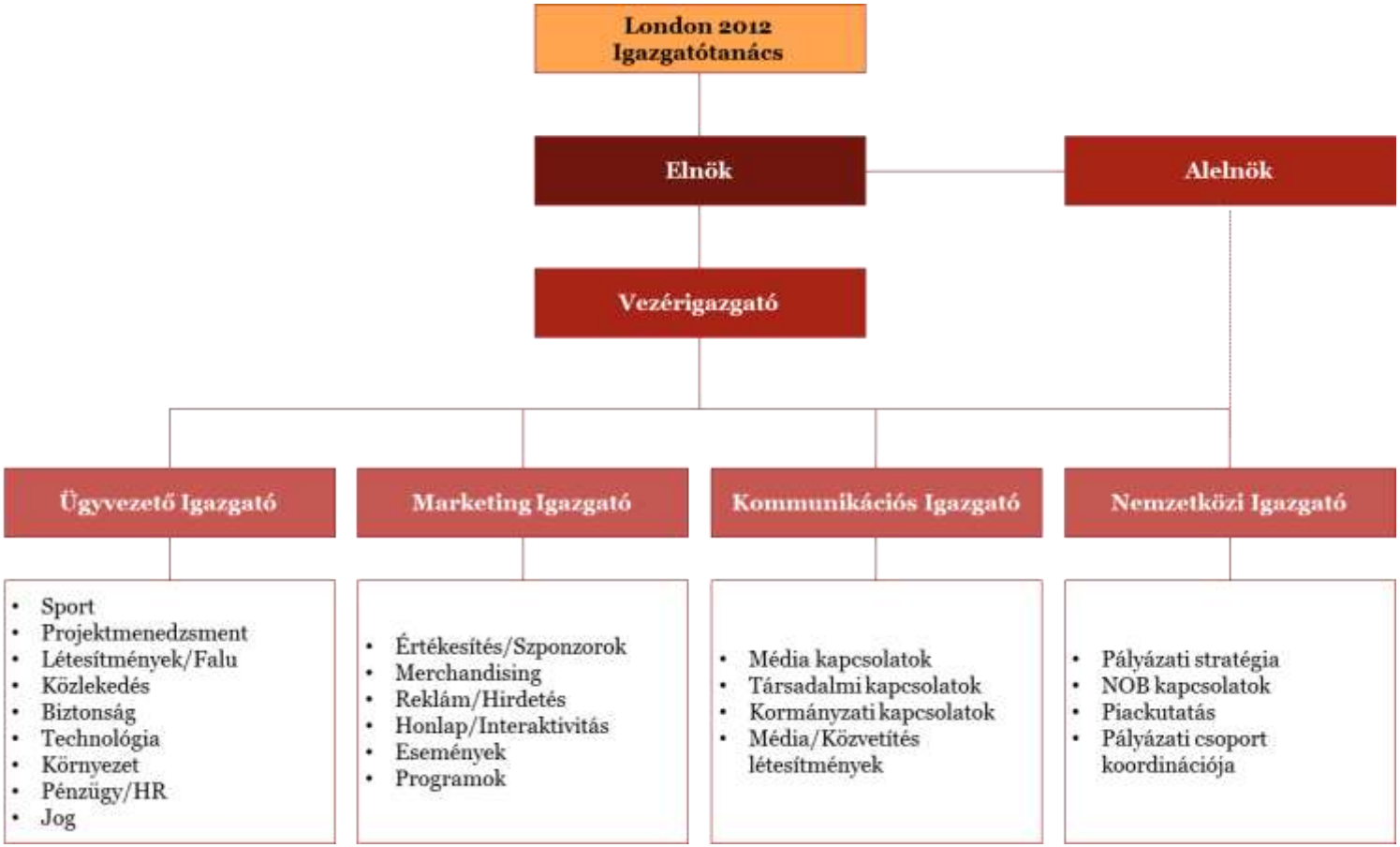
A szervezet működését tekintve az igazgatótanácson kívül négy fő munkaterület jelent meg, a nemzetközi kapcsolatok, a marketing, a kommunikáció és egyéb operatív területek.

A szervezet jogi formája egy önálló gazdasági társaság (Kft.)

Jogi értelemben a „London 2012" egy Kft[2], mely 2003. július 11-én jött létre, tulajdonosai pedig az Egyesült Királyság Kormányzata, a Nagy-londoni Hatóság és a Brit Olimpiai Bizottság. London polgármestere és az Egyesült Királyság kormánya bízta meg London 2012-t, hogy az képviselje a várost a 2012-es olimpiai pályázási folyamatban, azonban a polgármesternek volt csak felhatalmazása arra, hogy szerződéseket és egyéb dokumentumokat aláírjon, beleértve a Rendező Város Szerződést is.

[2] (**Private Company Limited by Guarantee** Ez körülbelül a magyar Kft megfelelője, viszont az Egyesült Királyságban nincs kötelező minimum törzstőke, melyet előre be kellene fizetni a társaság alapításakor. A tagok általában mégiscsak a társaság javára bocsátanak valamennyi anyagi hozzájárulást, melynek pontos mértékét a létesítő okiratban egyértelműen lefektetik. A társaság fizetésképtelensége esetén ez lesz az anyagi fedezet.)

2. ábra: London 2012 funkcionális felépítése (Forrás: London 2012[3])

[3] Response to the questionnaire for cities applying to become Candidate cities to host the Games of the XXX Olympiad and the Paralympic Games in 2012

Rio de Janeiro:

Rio 4 sikertelen pályázást követően nyert

A Brazil Olimpiai Bizottság 2006. szeptember 1-jén választotta ki Rio de Janeiro-t a potenciálisan jelentkező brazil városokból, hogy megméretesse magát a 2016-os olimpiai játékok rendezésére. Rio korábban négyszer nem kapta meg a lehetőséget, hogy tovább lépjen a kandidálási fázisba (1936, 1940, 2004, 2012), azonban a 2016-os győztes pályázatával az első dél-amerikai város lett, mely megszerezte az olimpia rendezési jogát.

A pályázati szervezet jogi formája non-profit civil szervezet

”Rio 2016” jogi értelemben egy kormányzattól és más entitásoktól függetlenül és autonóm módon, de a brazil jogi környezettel teljesen harmonikusan működő non-profit civil szervezet.[4]

Felépítését tekintve két részre osztható a pályázati bizottság. A vezető szint állt az igazgatótanácsból - mely ellátta az irányítás feladatainak legfelsőbb szintjét-, valamint a hozzá kapcsolódó albizottságokból, tanácsokból (Kormányzati Koordinációs, Örökség, Tiszteletbeli és Sportolók Bizottsága, Üzleti Tanács), melyek szakmai támogatást adtak és elősegítették a széleskörű együttműködést a sok érintett között.

A szervezet elnöke egy korábbi aktív sportoló, későbbi sportvezető

Rio 2016 elnöke a korábbi röplabda válogatott Carlos Arthur Nuzman volt, aki sportolói pályafutása befejezése után a Brazil Röplabda Szövetség vezetője volt, majd ezt követően a Brazil Olimpiai Bizottság elnöke lett. Ezt a tisztséget napjainkban is betölti. Miután kihirdetésre került Rio győzelme, Nuzman a megalakuló szervező bizottságnak (ROCOG-Rio de Janeiro Organizing Committee for the Olympic Games) lett az elnöke.

A pályázati bizottság igazgatótanácsának tagjai az alábbi, kiemelten fontos szervezeteket képviselték:

- Brazil Olimpiai Bizottság
- Brazil Paralimpiai Bizottság
- Kormányzat
- Rio de Janeiro Önkormányzata
- Rio de Janeiro Régió

A vezetési és operatív szintek összekapcsolásáért külön személy felelt

A pályázati szervezet másik része akár operatív törzsnek is hívható, hiszen az itt található feladatkörök és munkacsoportok biztosítják a pályázás szakmai, szervezési hátterét. A két elkülönülő részt Carlos Roberto Osorio kapcsolta össze, aki korábban üzletemberként és a Brazil Olimpiai Bizottság főtitkáraként tevékenykedett.

[4] Candidature File for Rio de Janeiro to host the 2016 Olympic and Paralympic Games : Volume 1

Külön koordinációs szerveket hoztak létre, egy platformon összehozva az érintetteket

Az operatív törzs két fő részre tagolódik, melyet két igazgató irányít és ők teljes körű felelősséget viselnek az alattuk működő minden egyes altterületért (infrastruktúra, pénzügy, marketing, kommunikáció, PR, nemzetközi kapcsolatok stb.).

Rio 2016 zavartalan működéséért létrehoztak egy Kormányzati Koordinációs Bizottságot, amely legalább havonta ülésezett és tagjai a legfontosabb érintettek vezető beosztású képviselői voltak (Kormányzat, Olimpiai Bizottság, Paralimpiai Bizottság valamint Rio 2016 vezető személyiségei).[5]

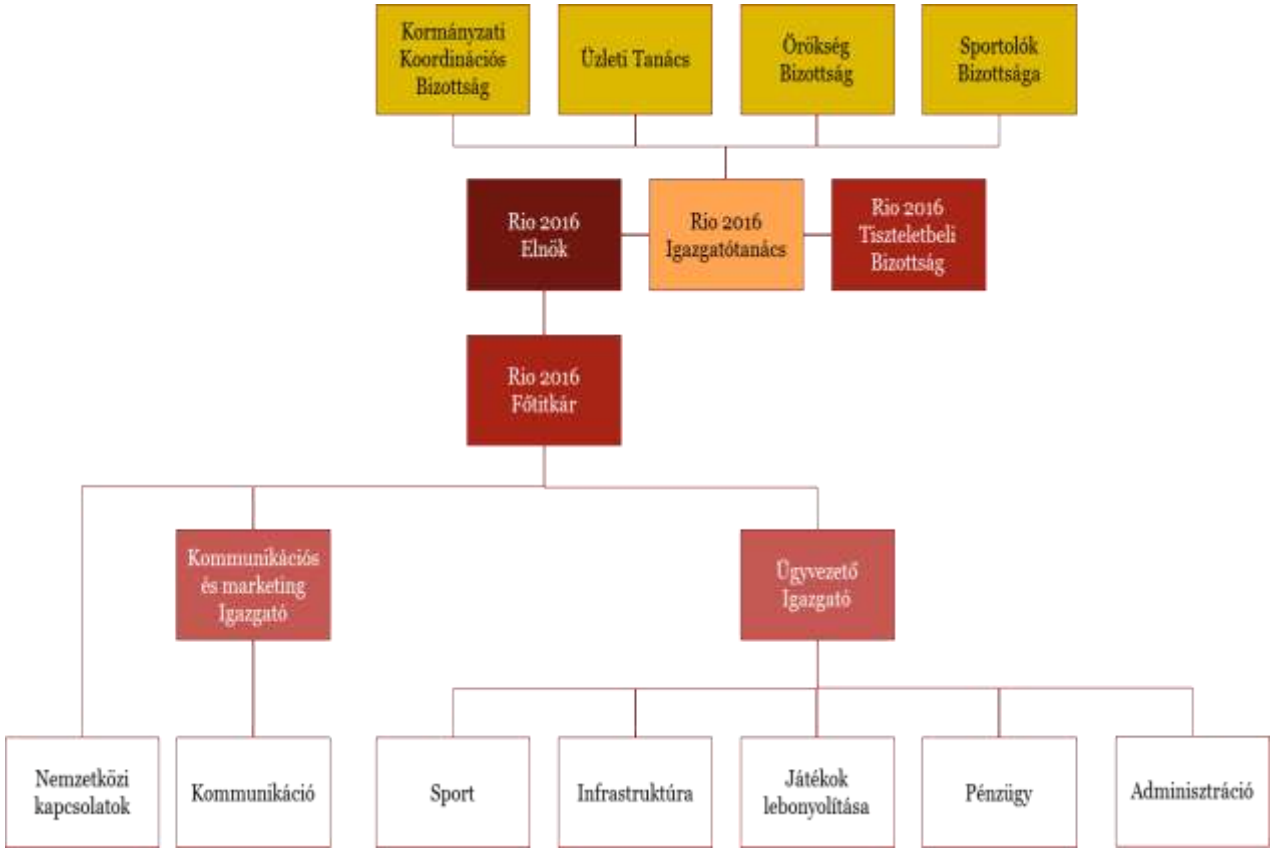
Emellett a kandidálási időszakban további három koordinációs egységet hoztak létre:

- *Szövetségi Kormányzati Koordinációs Bizottság*: Brazília elnöke hozott létre egy minisztériumok közötti koordinációs bizottságot, melyet a sportért felelős miniszter irányított. A bizottság feladata az volt, hogy a szövetségi kormányzat gyorsan és hatékonyan tudjon megfelelni az iránta támasztott elvárásoknak.
- *Tartományi Kormányzati koordináció*: Brazília tartományai közül 12 volt a leginkább érintett egy tervezett olimpia esetén, ezért a sportért felelős államtitkár vezetésével a tartományok vezetőinek a részvételével is létrehoztak egy bizottságot.
- *Városi Önkormányzati Koordináció*: Egy polgármesteri rendeletet követően Rio létrehozott egy munkacsoportot, melyet felruházott minden szervezést érintő finanszírozási és tervezési feladat koordinációjával.

A pályázati szervezet vezetőjének jogában állt a pályázathoz kapcsolódóan szerződéseket és különböző dokumentumokat aláírni. A Rendező Város Szerződést azonban már Brazília elnöke, Rio de Janeiro tartományának vezetője, Rio de Janeiro polgármestere és a Brazil Olimpai Bizottság vezetője együttesen írták alá.

[5] Rio2016 honlapja: http://www.rio2016.com/en

3. ábra: Rió 2016 funkcionális felépítése (Forrás: Rio 2016[6])

[6] http://www.rio2016.com/en/organising-committee/transparency/documents

Tokió:

Tokió másodszor nyerte el a rendezés jogát

2011. július 16-án döntött a Japán Olimpiai Bizottság (JOB) Tokió mellett a másik jelentkező város, Hirosima ellenében. Tokió 1964-ben már egyszer rendezett olimpiát s azóta is komoly versenyeknek adott otthont más japán városokkal karöltve (téli olimpiák – 1972, 1998; labdarugó világbajnokság-2002; kosárlabda világbajnokság - 2006; torna világbajnokság-2011; s 2019-ben itt lesz a rögbi világbajnokság is).

A JOB döntését követően még 2011 szeptemberében hozták létre a tokiói pályázati bizottságot, mely egy speciális non-profit vállalkozásként szoros együttműködésben tevékenykedett Tokió városvezetésével és a Japán Olimpiai Bizottsággal. A szervezet teljes mértékben fel volt hatalmazva arra, hogy eljárjon a pályázat sikeressége érdekében.[7]

A pályázati szervezet vezetői a Japán Olimpiai Bizottság elnöke és alelnöke voltak

Az operatív működését illetően a bizottság vezetője a Japán Olimpiai Bizottság elnöke, Tsunekazu Takeda volt, s az igazgatótanácsból és a tanácsból állt. Az igazgatótanácsnak kiemelt szerepe volt a pályázati bizottságban, vezetője a Japán Olimpiai Bizottság alelnöke, Masato Mizuno volt. Masato Mizuno a japán Mizuno Corporation világszinten is jelentős sportszergyártó cég korábbi vezérigazgatója, s kinevezése jelzés volt a NOB felé, hogy nagytiszteletű, sporthoz szorosan kapcsolódó emberek is aktív szerepet vállalnak az olimpia rendezésében. Maga az igazgatótanács a Japán Olimpiai és Paralimpiai Bizottság tagjaiból, sportolókból, sportszervezetek képviselőiből és a városvezetés képviselőiből állt. [8]

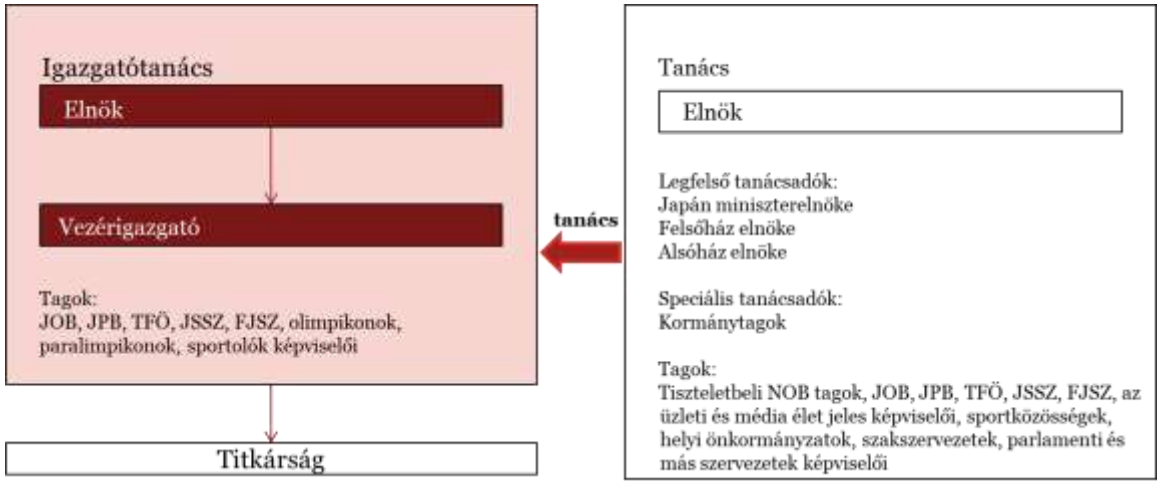
A tanács ötletekkel és személyes véleményekkel segítette az igazgatótanács működését, vezetője Shintaro Ishihara, Tokió korábbi kormányzója volt. A tanács tagjai között voltak a JOB elnöke, a NOB tiszteletbeli tagjai, Tokió polgármestere, Japán miniszterelnöke, Japán alsó- és felsőházának elnökei, egyéb miniszterek, valamint a sport, média, munkapiac, magánszektor, mezőgazdaság, oktatás és egyéb területeken fontos szervezetek képviselői.

A pályázattal kapcsolatos ügyekben mind a jelentkezési, mind a kandidálási időszakban a hivatalos jogi képviselő Shintaro Ishihara volt. Ő láthatta el kézjegyével a pályázat során keletkező dokumentumokat, szerződéseket.

Londontól és Riótól eltérően a pályázati szervezet vezetői nem töltöttek be később olyan kiemelkedő szerepet a szervező bizottságban. Annak vezetője az egykori miniszterelnök és a Japán Rögbi Szövetség első embere, Yoshiro Mori, míg vezérigazgatója Toshiro Muto, a Japán Nemzeti Bank alelnöke lett.

[7] Applicant File by the Tokyo 2020 Bid Committee for the Games of the XXXII Olympiad and the XVI Paralympic Summer Games
[8] http://tokyo2020.jp/en/news/

4. ábra: Tokió 2020 funkcionális felépítése (Forrás: Tokió 2020 [9])

Rövidítések:

- JOB - Japán Olimpiai Bizottság;
- JPB - Japán Paralimpiai Bizottság;
- TFÖ - Tokiói Fővárosi Önkormányzat;
- JSSZ - Japán Sportszövetsége;
- FJSZ - Fogyatékkal Élők Japán Sportszövetség

[9] A részletes pályázati anyag (Candidature File) elérhetősége: http://www.tokyo2020.jp/en/plan/candidature/dl/tokyo2020_candidate_entire_1_enfr.pdf

4.3. A budapesti pályázati bizottság javasolt struktúrája

A pályázati bizottság a szándéknyilatkozat bejelentését követően alakul meg, a rendezés elnyerése esetén OCOG-gá alakul

A pályázati bizottság az olimpiai pályázati szándék hivatalos bejelentését követően alakul meg. Szerepe az, hogy a pályázati folyamat két éve alatt koordinálja és irányítsa az olimpiai pályázattal kapcsolatos teendőket. A rendező városról való szavazást követően a pályázati szervezet felszámolásra kerül, és a győztes város esetében a Rendező Város Szerződés megkötését követően öt hónapon belül megalakul az Olimpiai Játékok Szervező Bizottsága, az OCOG (Organising Committee of the Olympic Games). Ebből kifolyólag érdemes már egy olyan pályázati bizottságot létrehozni, hogy ez az átalakulás gördülékeny lehessen és biztosítsa a folytonosságot az olimpiára való felkészülésben.

„Kell egy csapat"

Mivel a legnagyobb méretű és figyelmet követelő sportesemények közül még viszonylag kevés került megrendezésre Budapesten, ezért komoly összefogás és hatékony, ütőképes pályázati szervezet kell ahhoz, hogy a budapesti pályázat meggyőző legyen a NOB számára.

A fentebb látható győztes városok példái azt mutatják, hogy a pályázati szervezet működésébe érdemes minél szélesebb körben bevonni az olimpiai és paralimpiai érdekelteket, kiemelten a következő szereplőket:

Minél szélesebb körben érdemes bevonni az érintetteket

- Magyar Olimpiai Bizottság,
- Magyar Paralimpiai Bizottság,
- Budapest Főváros Önkormányzata,
- Magyarország Kormánya,
- az üzleti élet prominens képviselői
- a társadalmi és tudományos szervezetek képviselői

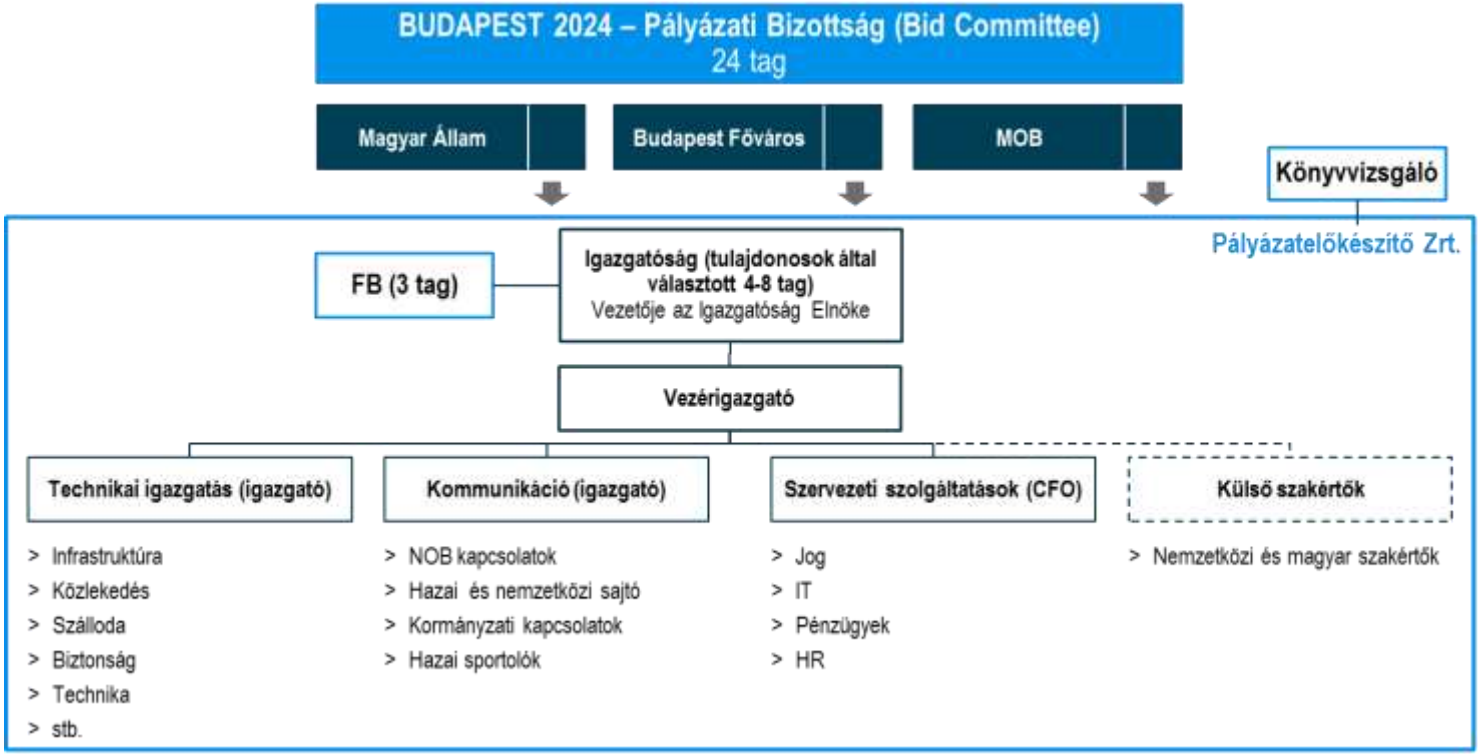
Javasolt jogi formája a non-profit Zrt.

A pályázati bizottság javasolt jogi formája a Magyar Állam, a MOB és Budapest Főváros Önkormányzata közös tulajdonában lévő, határozott időre alapított (2017. december 31-ig) nonprofit zártkörűen működő részvénytársaság. Ennek a formának az alkalmazását önmagában indokolja a más formákhoz képest rövid alapítási és bejegyzési időtartam. A szervezet jogi felépítését, jellemzőit a 16. Jogi és szabályozási kérdések c. fejezet fejti ki részletesen.

A szervezetben két elkülönült szint kialakítása javasolt:

A szervezetben két elkülönült szint kialakítása javasolt

5. ábra: Budapest 2024 pályázati szervezet lehetséges felépítése (Forrás: PwC)

A 24 fős Budapest 2024 Pályázati Bizottság a pályázat fő képviselője, az Országgyűlés hozza létre

A Budapest 2024 Pályázati Bizottság

A bizottságnak tükröznie kell a társadalom széles körének képviseletét, olyan személyek által, akik saját területükön elismertek, sikeresek mind hazai, mind nemzetközi téren. Tagjai megjelenítik a kormányzat, gazdaság, sportszervezetek, sportolók, tudomány, művészet, kultúra és akadémiai világ számos területét. Célszerű lehetne, ha a Bizottságot a Magyar Országgyűlés hozná létre valamilyen formában. A bizottságban a parlamenti frakcióknak lehetőségük lenne 1-1 jelöltet állítani. Célszerű a nemek és a generációk megfelelő arányának tükröződése és a paralimpia megfelelő képviselete. A NOB magyar tagjának javasolt benne helyet kapnia.

Évente 4-6 alkalommal ülésezik

Az évente 4-6 alkalommal ülésező bizottság fő feladatai a következők:

- Pályázati stratégia kialakítása,
- Ajánlások tétele,
- Az Országgyűlés tájékoztatása és a társadalmi párbeszéd folytatásának biztosítása,
- A pályázat képviselete itthon és nemzetközi szinten,
- A pályázati folyamat társadalmi felügyelete,
- NOB-bal való legmagasabb szintű kapcsolattartás.

A pályázati szimbolika és hatékonyság okán a bizottság javasolt létszáma 24 fő. Az irányításáért a bizottság elnöke vagy akár két társelnöke felelős. Ezen felül 2-3 alelnök is kinevezésre kerül.

Annak ellenére, hogy pályázatot a MOB illetve a Főváros nyújtja be, indokolt és célszerű a Kormány hangsúlyos bevonása, erős jelenléte mivel a finanszírozás nagy része és a szükséges koordináció kormányzati feladat. A feladat nagyságrendje és összetettsége, valamint a finanszírozási struktúra miatt célszerű egy erős felhatalmazással rendelkező kormányzati vezető kinevezése, aki közvetlenül a Kormánynak jelent. Javasoltan ez a kormányzati felelős a Pályázati Bizottság ügyvezető alelnöke.

A Zrt. tulajdonosai a Magyar Állam, a MOB és Budapest Főváros Önkormányzata lehetnek

Tulajdonosi kör

A pályázati szervezet, mint jogi személy tulajdonosai a Magyar Állam, a MOB és Budapest Főváros Önkormányzata lehetnek. A tulajdonosi érdekképviselet megteremtése céljából célszerű mindhárom fél részéről kijelölni egy-egy személyt, akik kapcsolattartási, koordinációs feladatokat fognak ellátni, kiemelten a Zrt. alapításának és működésének biztosítását, a tulajdonosi szerepkör és folyamatos kontroll, valamint a források és eszközök biztosítását. Elképzelhető, hogy ezen kapcsolattartók formálisan tagjai legynek a Zrt. Igazgatóságának.

A 4-8 tagú Igazgatóság a pályázat operatív irányítója

Igazgatóság

A Zrt. főbb feladatai a pályázat előkészítése, benyújtása, lebonyolítása, a kapcsolatok folyamatos ápolása, új kapcsolatok kiépítése, az előkészítési folyamat átfogó támogatása, népszerűsítése, összességében a pályázat sikerre vitele. Folyamatosan kapcsolatot tart a pályázati testülettel.

Az igazgatóság javasoltan 4-8 tagból áll, az operatív feladatokat átfogóan irányító szerepkörben döntéseket előkészítő anyagok első ellenőrző pontjaként funkcionál. Vezetője az igazgatóság elnöke, aki személyesen felelős a sikerért. Az igazgatóság elnöke egyúttal a fent említett kinevezett kormányzati vezető, aki koordinálja a Kormány Olimpiával kapcsolatos tevékenységét, biztosítja a Kormány, Főváros, MOB és a Pályázati Bizottság együttműködésének feltételeit és keretét, gyakorolja a kormányt megillető tulajdonosi jogokat a Zrt.-ben, vezeti az igazgatóságot és tagja a Pályázati Bizottságnak is.

Az Igazgatóság tagjainak a következő személyeket javasoljuk:

- Igazgatóság elnöke
- Vezérigazgató
- Pályázati Bizottság elnöke ill. társelnökei
- Budapest Főváros Önkormányzatának képviselője
- MOB képviselője

A Zrt. menedzsmentjére az Igazgatóság elnöke tesz javaslatot, fontos a vezetői és szakmai tapasztalat megléte

Vezérigazgató és menedzsment

A Zrt. menedzsmentjére az Igazgatóság elnöke tesz javaslatot a tulajdonosoknak, és indokolt arra törekedni, hogy a tulajdonosok között konszenzus jöjjön létre a menedzsment összetétele tekintetében.

Profi, hazai és nemzetközi cégvezetői gyakorlattal rendelkező menedzsment kinevezése szükséges, akik nagy és összetett projektek irányításában már jelentős tapasztalattal rendelkeznek, akik képesek a hazai és a nemzetközi tanácsadókkal jól együtt dolgozni illetve akik megfelelő kommunikációs képességekkel rendelkeznek mind a hazai mind a nemzetközi környezetben.

Az operatív szervezeti egységek feladatcsoport szerint különülnek el

Operatív szervezeti egységek

- Technikai igazgatóság: a technikai igazgató feladata a pályázat szakmai kérdéseinek (pl. helyszínkiválasztás, infrastruktúra, közlekedés, technológia, szállás, biztonság, környezetvédelem, egészségügyi ellátás és dopping, paralimpiai vonatkozások) kezelése, a pályázati anyagok szakmai tartalmának elkészítése, a vonatkozó konzultációk lefolytatása, különböző technikai stratégiák kialakítása.
- Kommunikációs igazgatóság: a kommunikációs igazgató feladata a pályázat hazai és nemzetközi kommunikációs, PR és marketing kérdéseinek kezelése, beleértve a hirdetési kampányokat, promóciós anyagokat, szponzorációs és média vonatkozásokat, rendezvényeket és a főbb kormányzati és magán szereplőkkel való kapcsolattartást. Az ő feladata a kommunikációs és marketing stratégia kialakítása és a megvalósítás koordinálása.
- Szervezeti szolgáltatások: mint minden cég esetén, itt is szükséges lesz az adminisztrációs, pénzügyi, jogi, informatikai és HR háttérszolgáltatások biztosítása.
- Külső szakértők: hivatalosan, állandó jelleggel nem részei a pályázati szervezetnek, hanem szolgáltatásaik szükség esetén, ad-hoc kerülnek igénybe vételre.

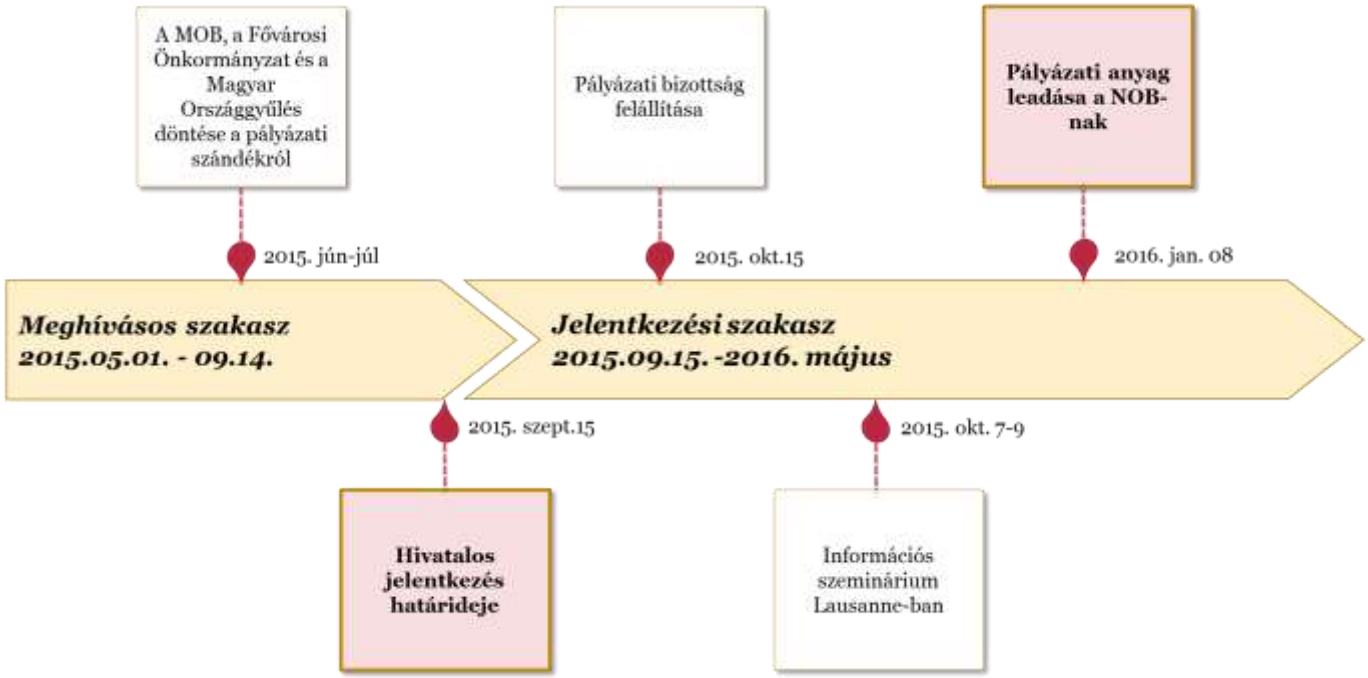
4.4. A pályázati szervezet kialakításának lépései és időzítése

A pályázati szervezet javasoltan a szándéknyilatkozatot követő 1 hónapon belül állhatna össze

A pályázati bizottságnak a hivatalos pályázati szándéknyilatkozat elküldését követő egy hónapon belül javasolt megalakulnia, hogy a pályázati és kampányfeladatok minél előbb megtervezhetők és megvalósíthatók legyenek. Ez az egy hónapos időszak azonban nem elegendő a pályázati bizottság fontos stratégiai és személyi jellegű kérdéseinek megvitatására, eldöntésére, így az előkészítő feladatokat időben el kell végezni.

A pályázási szándék végleges eldöntésekor előnyös, ha a döntéshozók tudják milyen keretek között és kikre bízzák a pályázási feladatok ellátását. Az alábbi idősávon követhetők a 2016 elejéig aktuális, a bizottságot is érintő legfontosabb feladatok.

6. ábra: Főbb mérföldkövek 2016. január elejéig (Forrás: PwC kutatás)

4.5. A pályázati költségvetés

A körülbelül 2 évig tartó olimpiai pályázati folyamat finanszírozása a játékok megrendezésére irányuló előkészületek tervezési szakaszának kritikus eleme. A pályázó város részéről a pályázati költségvetés az első jelentős kiadás, ezért alaposan szükséges megtervezni és biztosítani kell a szükséges források rendelkezésre állását időben.

Eddigi tapasztalatok 27-80 M USD pályázati költség: I. fázis 20-40% II. fázis 60-80%

Múltbeli tapasztalatok alapján a pályázó városok átlagosan mintegy 27-80 M USD-t költenek az olimpiai pályázatra. Mivel a pályázati költségvetés részletes tartalma nehezen hozzáférhető, így elemzésünkben elsősorban a nemzetközi pályázati szakértőktől kapott információkra, illetve a sajtóban, szakmai forrásokban fellelhető adatokra támaszkodunk.

A kétfordulós pályázati folyamatban NOB követelmény az első forduló pályázati kérdőívében a költségvetés kidolgozása mind a jelentkezési, mind a jelöltségi szakaszra, a finanszírozási forrás megjelölésével. A 2010-es téli olimpiára pályázók esetében kellett először megbontani a pályázati költségvetést két szakaszra. A közzétett számok alapján elmondható, az I. fázis (Applicant City Phase) nagyságrendileg 20-40%-át teszi ki a teljes pályázati költségvetésnek, míg a II. fázis (Candidate City Phase) körülbelül a 60-80%-át.

A pályázatra fordított összeget még vesztes pályázat esetén sem felesleges kiadás

A pályázatra fordított összeget a korábban sikertelenül pályázó városok önmagában is megtérülő kiadásnak tekintik, mivel már a pályázatnak is vannak jelentős előnyei: a tervezettnél korábban valósulnak meg az infrastrukturális fejlesztések, nő az ország nemzetközi ismertsége, a pályázat kidolgozása során tett erőfeszítések elősegíthetik a városi önkormányzat, a kormány és más, a pályázat elkészítésében résztvevő szervezetek, testületek közötti kapcsolat megszilárdítását. Bár a pályázat sikertelen ebben az esetben, az eszme tovább él és a felhalmozott tudás, tapasztalat előny lehet egy következő pályázat elkészítésénél. (részletesebben lásd 3. fejezet)

4.6. Áttekintő benchmarking

Az alábbi táblázatban ismertetjük a 2008-2024. közötti Olimpiai Játékokra kandidáló városok pályázati költségeiről elérhető információkat. Fontosnak tartjuk megjegyezni, hogy különböző források eltérő adatokat tartalmaznak a városok pályázati költségvetését illetően. Az eltérés oka többek között abban rejlik, hogy nem egységes a pályázati költségek számításának módszertana, és a pályázó városok máshogy csoportosítják a tételeket, vagy ezeket akár belefoglalják más kiadási csoportokba (pl. olimpiai hirdetések a turisztikai büdzsé részeként). Így néhol a hivatalos publikált jelentések, és a nem pályázati költségként kifizetett, ám ténylegesen a pályázat céljait szolgáló összegek különbözőek lehetnek. Érdemes felhívni a figyelmet arra, hogy az összegek a rendezés événél mintegy 8-9 évvel korábban merültek fel.

4. táblázat: Nemzetközi összehasonlítás
(Forrás: PwC kutatás)

Pályázó év	Pályázó város	Pályázati költségvetés (M USD)	Sikeres?
2012	London	48	✓
2016	Baku	28	☒
	Rió	50-80	✓
	Tokió	75-190	☒
2020	Madrid	27-35	☒
	Tokió	70-80	✓
	Isztambul	45	☒
2024	Boston	75 (terv)	**?**
	Párizs	60 (terv)	**?**

A 2024. évi olimpiai játékokra kandidáló városok pályázati költségvetéseinek részletes tartalmi ismertetése nem áll rendelkezésre, így az elmúlt olimpiákra jelentkező városok benchmark adatait vettük alapul. Ezek közül részletes lebontásban Baku (2016.) és Madrid (2020.) pályázatai költségvetése érhető el hivatalosan, így azok bemutatásra kerülnek.

Baku

A bakui pályázati bizottság 2007-ben 28 M USD-vel tervezett a pályázatra. Az alábbi táblázat ismerteti a költségvetés bontását:

A pályázati költségvetések legjelentősebb eleme marketing jellegű tételek beleértve a kommunikációt, PR-t és hirdetési tevékenységet

5. táblázat: Baku 2016 pályázati költségvetése (Forrás: Baku 2016 Bid Book[10])

Bid Budget (M USD (2007)	I. fázis	II. fázis	Összesen	%
Master Plan és tanulmányok	1,6	4,7	6,2	22%
Bid Book elkészítése	1,3	2,6	3,9	14%
Marketing és kommunikáció	2,8	11,5	14,2	51%
Adminisztráció	0,2	2,0	2,1	8%
NOB-nak fizetendő díjak	0,2	0,5	0,7	2%
Egyéb/tartalék	0,2	0,5	0,7	3%
Összesen	6,2	21,7	27,8	100%
	22%	78%		

A költségvetési tételek részletes tartalmáról nincsenek elérhető információink, az azonban kiolvasható, hogy pályázati költségek körülbelül egyötödével az I. fázisban, míg 78%-kal a II. fázisban terveztek. A költségvetési tételek közül a legjelentősebb összeget marketing és kommunikációs célokra fordították, ez több mint a teljes költségvetés fele. További jelentős költséget jelentettek még a Master Plan és kapcsolódó tanulmányok, valamint a Bid Book (legfőbb pályázati anyag) elkészítése.

Bakunak végül nem sikerült eljutnia a II. fázisig, azaz nem lett jelölt város.

[10] http://www.2016baku.org/

Madrid

Madrid esetében a teljes költségvetés 27 M USD volt 2011/2012-ben. Madridnak ez volt a negyedik pályázata úgy, hogy a 2012-es, 2016-os játékokra is kandidált.

6. táblázat: Madrid 2020 pályázati költségvetése (Forrás: Olimpiai szakértő)

Pályázati bizottság - bérköltségek	**4,0**	**15%**
Műszaki tanácsadók, külső szakértők	5,6	21%
Hirdetés és PR	7,7	29%
Videó és filmkészítés	1,3	5%
Utazás- és szállásköltségek	3,7	14%
Adminisztráció	1,1	4%
Vendéglátás	0,5	2%
Kiadványok (Bid Book, brosúrák)	1,1	4%
NOB értékelő bizottság látogatása	1,3	5%
Egyéb	0,3	1%
Összesen	**26,6**	**100%**

A madridi pályázati költségvetésről tudjuk, hogy az I. fázisban 16 M USD-vel, a II. fázisban pedig 11 M USD-vel kalkuláltak, az egyes kiadási tételek megoszlása a jelentkezési és jelöltségi szakasz között nem ismert. Az I. fázis túlsúlya szokatlannak mondható, az összes többi ismert költségvetés esetében a költségek többsége a II. fázisban merült fel. Az egyes költségvetési tételek részletes tartalmát nem ismerjük, azonban Bakuhoz hasonlóan itt is a marketing jellegű – hirdetés és PR – tételek a legjelentősebbek. Szintén említésre méltó még a tanácsadói és szakértői költségek, a pályázati bizottság bérköltségei, illetve az utazási és szállásköltségek, amelyek együttesen a költségek felét teszik ki.

Madridnak sikerült eljutnia a II. fázisig és bekerülni a jelölt városok közé, végül azonban Tokió nyerte el a 2020. évi olimpia rendezési jogát.

4.7. A budapesti pályázat tervezett költségvetése

A pályázati költségvetés 2015. szept. és 2017. szept. közötti időszakra terjed ki

A költségterv

Az esetleges budapesti pályázat költségterve a 2015. szeptember és 2017. szeptember közötti időszakra terjed ki: 2015.szeptember 15-én esedékes annak a hivatalos szándéknyilatkozatnak a megküldése a NOB számára, amiben Budapest deklarálja szándékát a 2024. évi Olimpiai Játékok megrendezésére, majd 2017. szeptemberben kerül kiválasztásra a rendező város. Ezt az időszakot két fázisra kell bontani:

- Jelentkezési szakasz: 2015. szeptember 15 – 2016. május
- Jelöltségi szakasz: 2016. május – 2017. szeptember

Az alábbi táblázat tartalmazza a Budapesti Olimpiai Pályázati Bizottság egy lehetséges tervezett költségvetését. Ez a költségvetés nem tartalmazza az olimpiai pályázat hivatalos szándéknyilatkozatának benyújtását megelőző időszakban felmerülő kiadásokat. Hangsúlyozzuk, hogy a rendelkezésünkre álló információk alapján ez jelentősen alacsonyabb, mint más ismert versenytársak költségvetései.

Az optimista forgatókönyvet arra alapozzuk, hogy bizonyos feladatok hazai alvállalkozókkal végeztethetők el, a nemzetközi sztenderdnél alacsonyabb árszínvonalon, valamint a magyar pályázat törekedni fog a kreatív, költséghatékony megoldások alkalmazására. Ezen felül az Agenda 2020-nak köszönhetően a NOB bizonyos költségeket átvállal a pályázó várostól, ezeket a finanszírozásról szóló részben mutatjuk be.

A lehetséges budapesti költségvetés 35 M USD-re becsülhető

7. táblázat: A Budapesti Olimpiai Pályázati Bizottság tervezett költségvetése (Forrás: PwC elemzés)

Pályázati költségek	Jelentkezési szakasz (M USD)	Jelöltségi szakasz (M USD)	Összesen (M USD)	Összesen (Mrd Ft)
Tervezés és előkészítés	2,8	4,0	6,8	1,9
Marketing és kommunikáció	4,0	12,0	16,0	4,5
Utazás és reprezentáció	1,0	3,0	4,0	1,1
Adminisztratív költségek	2,0	6,0	8,0	2,2
NOB-nak fizetendő díjak	0,2	0,5	0,7	0,2
Összesen:	9,9	25,5	35,4	9,9

A költségvetési sorok az alábbi elemeket tartalmazzák, a számítások során az alábbi feltételezésekkel éltünk:

- Külső szakértők, tanulmányok, kutatás: tartalmazza a NOB előírásaival összhangban, a különböző témakörökben készített tanulmányok, elemzések, pályázati anyagok előállítási költségeit.
- Hirdetés, PR és reklám: az itt felmerülő költségek mértéke nagymértékben függ a város stratégiai döntésétől, hogy milyen volumenű reklámkampányt tervez a hazai és a nemzetközi médiában. Bele tartoznak például a filmek gyártási költségei, a honlap tervezés, a médiafigyelés, a nemzetközi kampány és hirdetési költségek, a saját rendezvények szervezése és lebonyolítása, a média programok, a promóciós anyagok, a prezentációkhoz szükséges logisztika és eszközök, az olimpiai nagykövetek, a kiállításokon való részvétel és a médiavásárlás.
- Utazás és reprezentáció: olimpiai vagy sportrendezvényeken való részvétel.
- Adminisztrációs költségek és irodabérlet: átlagos irodabérleti díjakkal célszerű számolni, ami tartalmazza az egyéb költségeket is (víz, villany, parkolási díj). Jelentős tételt jelenthetnek a nyomtatási költségek és irodai eszközök. E költségeket jelentősen csökkenheti az, ha az önkormányzat vagy központi költségvetési szerv térítésmentesen irodát bocsát a pályázó bizottság részére. A személyi kiadások az egyik jelentős kiadási tétele a pályázati szervezetnek, hiszen motiválni kell azokat az embereket, akik munkájukat felhagyva hajlandóak egy maximum két éves (a szervező bizottságot itt most nem vettük figyelembe) munkaviszonyba lépni. Figyelembe kell venni, hogy a rövid és speciális munkaviszony miatt a jó szakemberek megszerzése érdekében a piacinál nagy valószínűséggel érdemben magasabb munkabérrel és juttatásokkal kell számolni. Egyéb más támogató tagok vagy külső szakértők esetén azzal a feltételezéssel éltünk, hogy ők társadalmi munka keretében segítik majd a társaság működését.
- Nevezési díjak: mindkét fázis tartalmazza a NOB felé fizetendő ún. nevezési díjat is, vagyis 150.000 USD-t az első szakaszban és 500.000 USD-t a második szakaszba jutáskor.

A pályázat finanszírozása

Szükséges a vállalati szektor minél korábbi bevonása és elkötelezettségének megnyerése

A pályázati költségek jelentős hányadának finanszírozását javasolt céges szponzorálással megoldani, mert így csökkenthető az állami hozzájárulás mértéke. Továbbá az Agenda 2020 keretében bizonyos pályázattal kapcsolatos költségeket a NOB fog finanszírozni a jövőben, ami tovább csökkentheti a pályázati költségvetés nagyságát, ilyen tételek lehetnek:

- A NOB értékelő bizottság látogatásának utazási és szállásköltségei.
- A pályázó városokból előre meghatározott számú delegáció utazási és szállásköltségei a kiemelt prezentációk (Lausanne-ban tartandó jelölt városoknak szóló tájékoztató; ASOIF prezentáció; ANOC közgyűlésnek szóló prezentáció; Limai NOB közgyűlés) kapcsán, ezekről részletes leírás található a 3. fejezetben.

Amennyiben pozitív döntés születik, úgy minél hamarabb javasolt bevonni a vállalati szektort a folyamatba. Elsődlegesen a MOB jelenlegi szponzorait, illetve a sportesemények támogatásában eddig is szerepet vállaló vállalatokat érdemes megkeresni, melyeknek nyilvánvaló a sport iránti elkötelezettségük.

Az államot terhelő pályázati költségeket szponzorok segítségével érdemben csökkenthető.

Ábrajegyzék

1. ábra: A javasolt pályázati szervezet felépítése (Forrás: PwC) 162
2. ábra: London 2012 funkcionális felépítése (Forrás: London 2012) 168
3. ábra: Rió 2016 funkcionális felépítése (Forrás: Rio 2016) 171
4. ábra: Tokió 2020 funkcionális felépítése (Forrás: Tokió 2020) 173
5. ábra: Budapest 2024 pályázati szervezet lehetséges felépítése (Forrás: PwC) 175
6. ábra: Főbb mérföldkövek 2016. január elejéig (Forrás: PwC kutatás) 179

Táblázatjegyzék

1. táblázat: Pályázati költségvetés nemzetközi összehasonlításban (Forrás: PwC kutatás) 164
2. táblázat: Pályázat során kiemelt feladatok (Forrás: PwC kutatás) 164
3. táblázat: A Budapesti Olimpiai Pályázati Bizottság tervezett költségvetés (Forrás: PwC saját becslés) 165
4. táblázat: Nemzetközi összehasonlítás (Forrás: PwC kutatás) 181
5. táblázat: Baku 2016 pályázati költségvetése (Forrás: Baku 2016 Bid Book) 182
6. táblázat: Madrid 2020 pályázati költségvetése (Forrás: Olimpiai szakértő) 183
7. táblázat: A Budapesti Olimpiai Pályázati Bizottság tervezett költségvetése (Forrás: PwC elemzés) 184

5. A város és az olimpia

Tartalomjegyzék

5. A város és az olimpia 189
5.1. A fejezet összefoglalása 189
5.2. Az olimpia, mint a város regionális szerepkörét erősítő és országfejlesztő eszköz 190
5.3. Az olimpia, mint városfejlesztő eszköz 193
5.4. Az olimpia, mint a városi környezetet és életmódot harmonizáló eszköz 198
Ábrajegyzék 200

5. A város és az olimpia

5.1. A fejezet összefoglalása

Az olimpia Magyarország és Budapest számára olyan katalizátor hatással járhat, amely elősegítheti az ország gazdaságának az alappályához képest várt nagyobb növekedését, a főváros felzárkózását Nyugat-Európa nagyvárosaihoz és hozzásegíti a közép-európai regionális politikai-gazdasági erőtérben megcélzott helyének betöltéséhez. A rendezés lehetősége ösztönözné a tervekben jelenleg is szereplő fejlesztések megvalósulását, valamint hozzájárulna, hogy ne csak elszigetelt projektek valósuljanak meg, hanem egy koncepció mentén felépített, egymást erősítő fejlesztésekre kerüljön sor.

Az olimpia már a felkészülés éveiben ráirányítja **a társadalom figyelmét a sportra,** elkerülhetetlenül előtérbe kerül a lakosság értékrendjében a testedzés, a fittebb életforma, ezáltal nő a sportoló lakosság aránya.

Az olimpia erősítheti a **regionális együttműködések**et, a környező városokkal való mélyebb együttműködésre lesz lehetőség, és az üzleti és politikai döntéshozók szemében kiemelheti Budapest szerepét a régióban.

Az esemény megrendezése kiváló alkalmat teremt az ország- és városimázs építésére, a történelmi, sporttörténeti és kulturális örökségünk megismertetésére, ezáltal **hazánk és fővárosunk vonzóképessége erősödik**. Növekedhet az idegenforgalom.

A magyar főváros csak olyan pályázattal szállhat eredményesen versenybe, amely hangsúlyozottan megfelel az európai városfejlesztési elveknek, és amelyben az **ökológiai és fenntarthatósági szempontok meghatározó tényezőként** jelennek meg. Budapesten ez a környezeti értékek előtérbe helyezését, a kényszerű utazások csökkentését, a kompaktság érvényesítését, a vegyes területhasználat és a többközpontúság erősítését, a közterületi minőség fejlesztését, a hagyományos városmag megújítását és vonzerejének növelését jelenti.

Mindezek figyelembevételével a fő cél tehát, hogy **az olimpiai helyszínek megválasztása egybeessen a városfejlesztés céljaival,** térszerkezetének alakulásával, az olimpia kiszolgálására kialakított területfelhasználási és közlekedési rendszer „utóhasznosítása” pedig egy környezetbarát, élhetőbb város megteremtésére legyen alkalmas.

5.2. Az olimpia, mint a város regionális szerepkörét erősítő és országfejlesztő eszköz

Sikeres budapesti pályázat esetén, a történelem során először rendezhet nyári olimpiát közép-európai város. A lebonyolításhoz szükséges, alapeseti, előrehozott és az olimpiai infrastrukturális **beruházásoknak**, más, az eseményhez kötődő magánberuházásoknak és az olimpiát körülvevő, **az egész világra kiterjedő érdeklődésnek** köszönhetően a magyar főváros számottevő versenyelőnyre tehet szert a régióban. Budapest regionális szerepkörének erősítéséhez jó alapot nyújt földrajzi elhelyezkedése.

Az olimpia az új beruházások mellett ösztönözheti a tervezett beruházások megvalósulását

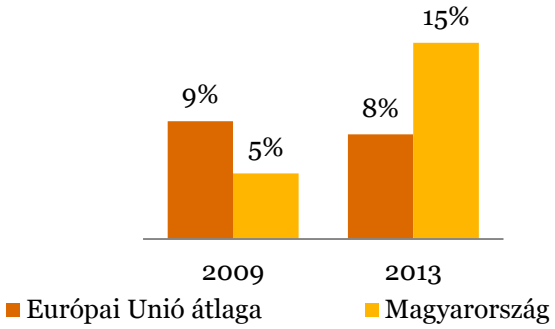
A sikeres pályázat várható gazdasági előnyei

Az ország gazdaságának az alappályához képest várt növekedése következtében emelkedne Magyarország relatív gazdasági súlya a régióban és az olimpiával összefüggő üzleti lehetőségek vonzóvá tehetik az országot befektetők számára. Az olimpiáig megépülő korszerűbb infrastruktúra és a fejlődő közlekedési összeköttetések ezt a hatást erősítik. A rendezés lehetősége ösztönözné a tervekben jelenleg is szereplő fejlesztések megvalósulását, valamint hozzájárulna, hogy ne csak elszigetelt projektek valósuljanak meg, hanem egy koncepció mentén felépített, egymást erősítő fejlesztésekre kerüljön sor.

Az olimpia rendezésének kedvező hatása a hazai sportéletre[1]

Az olimpia ráirányítja a társadalom figyelmét a sportra

1. ábra: A rendszeresen sportolók aránya (Forrás: Eurobarometer felmérés alapján)

[1] Eurobarometer (2014): Sport and physical activity report, http://ec.europa.eu/public_opinion/archives/ebs/ebs_412_en.pdf

Az elmúlt években jelentősen nőtt az országban a rendszeresen sportolók aránya. A kedvező trendet tovább erősítheti az olimpiát övező sajtóérdeklődés és az előkészületek, illetve az olimpiához szükséges sportlétesítmények fejlesztése. Az olimpiai mozgalomban betöltött szerepünknek köszönhetően Magyarországon a régióban tapasztaltnál nagyobb mértékben erősödhet tovább a sportkultúra, hozzájárulva a társadalom egészségügyi állapotának javulásához, jóllétéhez.

Az olimpia erősítheti a regionális együttműködéseket és a döntéshozók szemében kiemelheti Budapest szerepét a régióban

Az olimpia rendezése kiemelheti Budapest szerepét a régióban

Ha Budapest képes egy ilyen jelentőségű eseményre felkészülni és azt lebonyolítani, demonstrálhatja az elmúlt évtizedek fejlődését és felhívhatja az üzleti- és politikai döntéshozók figyelmét a régióban és ezen belül a Magyarországon rejlő lehetőségekre. Ez lenne a térség legjelentősebb nemzetközi eseménye, mely kiemelheti Budapest regionális szerepét és segítheti a főváros előtérbe kerülését a régió más nagyvárosaival való versenyben. A sikeres olimpia és az országhatárokon átívelő kapcsolatok erősítése érdekében a környező városokkal való mélyebb együttműködésre lesz lehetőség, pl. a jó gyakorlatok és a tapasztalatok megosztása keretében. Mindez alapja lehet további, Budapest hosszú távú városfejlesztési koncepciója által is támogatott térségbeli partnerségi megállapodásoknak a gazdaság, a kultúra vagy a tudomány területén.

Az olimpiával Magyarországra irányuló figyelem révén növekedhet az idegenforgalom

Az olimpia és a hazai turizmus kedvező kapcsolata

Az olimpiai játékokat megelőző és a verseny alatti médiaérdeklődés révén Budapest és Magyarország ismertsége és elismertsége egyaránt növekedhet, amely a jobb megközelítési lehetőségekkel és a korábban részletezett fejlesztésekkel párosulva komoly előnyt jelenthet a turizmus és az üzleti élet számára. (A londoni olimpiai közvetítést közel 2,7 milliárd ember követte.[2]) Mindez egyedülálló lehetőséget biztosít arra, hogy a főváros és Magyarország értékeit és erőforrásait bemutatva hazánk vonzóképessége erősödjön. Kiváló alkalmat teremt az esemény az ország- és város imázs építésére, a történelmi, sporttörténeti és kulturális örökségünk megismertetésére.

Az olimpiát kísérő események színesítik a kulturális kínálatot

A nem turisztikai és nem üzleti célú vendégforgalom is jelentős bevételt eredményezhet. Sydney a világ elsőszámú konferenciaturizmus célpontjává vált a sikeres olimpiai pályázat után. Ezek jelentősége, hogy a presztízs mellett jelentős anyagi bevételt is jelentenek, mivel a konferenciákra érkező vendégek jellemzően a turisták többszörösét költik el tartózkodásuk során.[3] Az olimpiával Budapest is jó lehetőséget kapna arra, hogy az osztrák fővárossal és más régiós városokkal eredményesen vegye fel a versenyt a konferenciákért való versenyben.

[2] IOC/olympics.org: London 2012 Global Broadcast Report,
[3] Laurence Chalip (2000): Leveraging the Sydney Olympics, Centre d'Estudis Olímpics i de l'Esport (UAB), Barcelona

Az olimpia országos kiterjesztése lehetőséget ad a fővároson kívüli területek fejlődésére

Az olimpiát megelőző és kísérő kulturális események is hozzájárulhatnak az idegenforgalom növekedéséhez. Várható, hogy a kulturális élet szereplői is Budapestet választják számos rendezvény helyszínéül, építve az azt övező fokozott figyelemre és érdeklődésre. Magyarország Közép-Európa és Délkelet-Európa határán a kultúrák találkozási pontjaként színes kínálatot nyújthat az ide látogatók számára. Az elmúlt olimpiákon, így Athénban vagy Londonban is kiemelt figyelmet fordítottak a kulturális programokra, melyek szervezése a NOBelvárásai között is szerepel. A londoni olimpia esetén a négy éven át tartó (az előző olimpia végétől kezdődő) eseménysorozatot az egész országra kiterjesztették, így bevonva a közvetlenül nem érintett, például a versenyhelyszínektől messze élő közösségeket.[4]

Az olimpia országos kiterjesztésének várt pozitív következményei

A budapesti olimpiai pályázat a javaslat alapján az Agenda 2020 által teremtett lehetőségekkel élve tartalmazza vidéki versenyhelyszínek bevonását is. A fővárosihoz hasonlóan itt is megvalósulhat számos infrastrukturális fejlesztés és kulturális program is, így Budapest mellett az ország egészének ismertsége, versenyképessége nőhet. A városrehabilitációs programok a városképen keresztül is javíthatják a helyi lakosokat körülvevő közvetlen környezet színvonalát és növelhetik a települések vonzerejét.

Az olimpiai látogatók szálláshelyeinek biztosításához tervezett kollégiumi fejlesztések az érintett városokban jelentősen emelhetik az oktatás infrastruktúrájának színvonalát, ezzel vonzóbbá téve a vidéki intézményeket. Összefoglalva, Budapest mellett a fővároson kívüli helyszínek is profitálhatnak a városrehabilitációs, infrastrukturális és sportlétesítmény-fejlesztésekből és a versenyképességük növelésével Magyarország régióbeli pozícióját is javíthatja.

[4] Arts Council England, LOCOG (2013): Reflections on the Cultural Olympiad and London 2012 Festival, https://www.london.gov.uk/

5.3. Az olimpia, mint városfejlesztő eszköz

Az olimpia megrendezése eszköz az integrált városfejlesztés elősegítésére, és a várost érintő kihívások kezelésében

Az olimpiai játékok történetében általános, hogy a rendező – vagy akár csak kandidáló – városok számára az esemény alkalmat kínál arra, hogy felülvizsgálják és definiálják identitásukat, a világban betöltött kulturális, gazdasági és turisztikai szerepüket, szükség esetén újjáformálják arculatukat. Mint Barcelona, Athén vagy a 2012-es játékoknak otthont adó London példája bizonyítja, az olimpia gondolata képes felrázni a közvéleményt és a döntéshozókat, közös mederbe terelni a városról – annak szerkezetéről, építészeti minőségéről, fejlesztési prioritásairól – alkotott elképzeléseket. Az olimpia megvalósítása pedig mindezt képes valóra is váltani, ezzel hosszú évtizedekre irányt szabva a további fejlődésnek.

Fontos leszögezni, hogy az olimpiai játékok megrendezésére mindig egy város pályázik, nem egy ország. Noha az érintett állam rendszerint garanciákat kell, hogy vállaljon és érdeke is a sikeres olimpiai esemény, az olimpia rendezésének terhe túlnyomórészt a kandidáló városra hárul, mint ahogy az előnyös hatások is jobbára ott csapódnak le.

A világ városai a gazdasági, kereskedelmi cselekvésekben, kapcsolatokban, kommunikációban felgyorsult világban új kihívásokkal néznek szembe, ezért a 2010-ben elfogadott Toledói Nyilatkozat is hangsúlyozza az integrált városfejlesztés jelentőségét és lehetséges stratégiai megnyilvánulását az intelligens, fenntartható és befogadó városfejlesztés megvalósulása érdekében.

Budapest hosszú távú városfejlesztési koncepciója (Budapest 2030) kapcsolódva a városok előtt álló kihívások kezeléséhez és az Európa 2020 stratégia megvalósításának elemeihez, **az alábbi kihívások** kezelését tartja kiemelten fontosnak:

- Verseny és együttműködés az európai térben
- Klímaváltozás
- Kimerült gazdasági és fejlesztési források
- Alacsony foglalkoztatottság és elöregedés.

Budapest a tudás országos központjaként, a gazdasági növekedés és az innováció elsődleges magyarországi forrásaként egyedülálló kulturális, táji és építészeti értékekkel, erős társadalmi integrációs erővel és megfelelő gazdasági fejlődési esélyekkel rendelkezik.

Budapest 2030 jövőképe a főváros pozíciójával, szerepével kapcsolatosan az alábbi:

> *„Budapest az európai nagyvárosok hálózatának meghatározó tagjaként potenciáljából eredően egyrészt a várostérséggel együttműködve a tágabb európai és globális térből kapott impulzusokat közvetíti az ország más területei felé, ezért*

Az olimpia megrendezése támogatja Budapest hosszú távú városfejlesztési céljait

szerepe és fejlődése az ország egészére kihat. Másrészt aktív szerepet vállal az ország fejlődése érdekében a nemzetközi térben, sikeresen kapcsolódik be a globális munkamegosztásba.

Budapest a Kelet-Közép-Európai térség gazdasági vezető ereje, innovációs és kulturális központja, élenjáró a tudás- és kreatív gazdaság fejlesztésében és a fenntartható gazdasági modell megvalósításában, amelynek bázisa a hálózatba szerveződő kutató-fejlesztő, oktatási és üzleti (piaci) rendszer. Piacvezető az alacsony energiafelhasználású, de magas hozzáadott értékű termékek és szolgáltatások előállításában, az ilyen jellegű ágazatokba irányuló befektetések vonzásában. Budapest adottságait és helyzeti potenciálját tekintve híd szerepet tölt be a környező tájak, civilizációk között, különböző kultúrák, gazdaságok és emberek találkozóhelye. Környezetének fejlesztését megfontoltan, az értékeket és az érintettek érdekeit messzemenően figyelembe véve végzi. Budapest sokszínű, egyedi karakterű főváros, amely magas életminőséget és esélyegyenlőséget biztosít lakóinak."

Budapest városfejlesztése szempontjából szemléleti alapvetés az élhetőség, a fenntarthatóság és az esélyegyenlőség erősítése.

A városfejlesztés átfogó céljai Budapest meglévő értékeire és sokszínűségére alapoznak, kijelölve azokat az irányokat, melyek az integrált fejlesztési elvek érvényesülése mellett Budapest jövőjének fejlesztési alapjait képezik:

►Budapest az európai városhálózat erős tagja

Budapest Főváros Önkormányzatának célja, hogy a térségi pozíció kihasználásával vonzó találkozóhellyé formálja a várost, amely emberek, kultúrák, tudományos, gazdasági és politikai tényezők együttműködésének színtere, egyben Közép-Európa, illetve az Európai Unió dél-keleti térségének központja.

►Érték- és tudásalapú, fenntartható gazdaság

Budapest Főváros Önkormányzatának célja a folyamatosan képződő saját fejlesztési forráskészlet létrehozása, ezzel párhuzamosan kedvező feltételek megteremtése a külső (állami, EU, hazai és külföldi magán) források kiegyensúlyozott bevonása érdekében, hogy beinduljon a gazdaságélénkítés a foglalkoztatás-bővüléssel együtt, és megvalósuljon a folyamat fenntartható pályán tartása a Főváros irányítása révén.

►Harmonikus, sokszínű városi környezet

Budapest Főváros Önkormányzatának célja az egészséges környezet megteremtése, Budapest értékeinek megőrzése, a sokszínű területhasználat és a hatékony működésű városszerkezet kialakítása, mely megfelelő választ ad a várossal szembeni új kihívásokra és alapvető társadalmi elvárásokra.

Az élhetőség javítása és biztosítása céljából kiegyenlített városszerkezetre kell törekedni, melynek érdekében ki kell jelölni a fejlesztési célterületeket. Nem szabad felélni a jövőt jelentő klimatikus hatású szabadterületeket, továbbá ki kell használni és

Budapest szerves részeként kell kezelni a Dunát, megteremtve a várossal való szoros kapcsolatát. A hatékonyabb városműködés érdekében a városszerkezetet a városi infrastruktúrákkal (műszaki és humán infrastruktúra) összhangban kell fejleszteni.

►Javuló életminőség, harmonikus együttélés

Budapest Főváros Önkormányzatának célja, hogy a fővárosi népességszámot megfelelő életkori összetétel mellett hosszú távon fenntartsa, a térbeni-társadalmi különbségeket csökkentse, polgárai számára az egyéni érvényesüléshez vonzó feltételeket nyújtson, a kultúrához, az oktatáshoz, az egészségügyi- és egyéb szolgáltatásokhoz való hozzáférés esélyegyenlőségét biztosítsa, továbbá, hogy a Budapest készségeiben fejlődő, a nemzetközi elvárásokhoz kapcsolódni képes szellemi erőforrással rendelkezzen.

Az olimpia katalizátor lehet a Budapesten szükséges fejlesztések megvalósításához

Az olimpia katalizátor lehet, amely lehetővé teszi a főváros gyors ütemű felzárkózását Nyugat-Európa nagyvárosaihoz, és hozzásegítheti Budapestet a közép-európai regionális politikai-gazdasági erőtérben megcélzott helyének betöltéséhez.

Az olimpia számos területen pozitív hatással lehet a város fejlődésére

Ugyanakkor fontos leszögezni, hogy a környezettudatos közgondolkodás fokozódó térnyerése megköveteli, hogy a magyar főváros csak olyan pályázattal szállhat eredményesen versenybe, amely hangsúlyozottan megfelel az európai városfejlesztési elveknek (kompaktság, közösségi közlekedés elsődlegessége, a környezet megóvása, stb.), amelyben az ökológiai és fenntarthatósági szempontok meghatározó tényezőként jelennek meg.

Budapesten ez a környezeti értékek előtérbe helyezését, a kényszerű utazások csökkentését, a kompaktság és a tagoltság érvényesítését, a vegyes területhasználat és a többközpontúság erősítését, a közterületi minőség fejlesztését, a hagyományos városmag megújítását és vonzerejének növelését kell, hogy jelentse. Mindezek figyelembevételével a fő cél tehát, hogy **az olimpiai helyszínek megválasztása egybeessen a városfejlesztés céljaival,** térszerkezetének alakulásával, az olimpia kiszolgálására kialakított területfelhasználási és közlekedési rendszer „utóhasznosítása" pedig egy környezetbarát, élhető város megteremtésére legyen alkalmas.

Az olimpiának a város fejlődésére gyakorolt hatása sok területen és többféle vonatkozásban nyilvánulhat meg, legtöbbször az amúgy is szükséges folyamatok megindításával vagy felgyorsításával:

- Előmozdíthatja egyes, leromlott vagy alulhasznosított városrészek megújulását, funkcióváltását és komplex rehabilitációját (pl. volt ipari, vasútüzemi területek).
- Hozzájárulhat újszerű városi struktúrák kialakításához (pl. az olimpiai és a médiafalu esetében).
- Lehetőséget biztosíthat a korszerű és differenciált lakásstruktúra kialakítására (pl. bérlakás-program).

- Évtizedekre megújulhat a városi jelentőségű közcélú zöldterületek egy része (pl. Margitsziget, Óbudai-sziget), új zöldterületek jönnek létre (pl. az olimpiai sportpark révén).
- Városképileg indokolt beavatkozások nyomán kedvezőbbé válhat számos terület összképe.
- Felgyorsíthatja a közterületi rehabilitációt a Duna-parton, a belvárosban és a fontosabb sporthelyszínek környezetében.
- Felhívja a figyelmet a meglévő értékek megmentésére és jobb kihasználására.
- Lendületet adhat az egyes városnegyedekből hiányzó vagy megszűnt sportinfrastruktúra megteremtésére, ezzel is szolgálva az egészségmegőrzésre és a szabadidő kulturált eltöltésére ösztönző törekvéseket. E témakörhöz tartozik az edzéshelyszínek lehetőség szerint decentralizált elhelyezése is.
- Húzóerőt jelenthet más városi projektek számára (pl. új szállodák építése, kulturális kínálat gazdagítása).
- A városfejlesztési prioritásokkal összhangban célirányosan fejleszthető a közlekedési és közmű infrastruktúra. A közforgalmú közlekedés előnyben részesítésével oly módon növelhető a lakosság mobilitása, hogy az egyben a város környezeti állapotának javulásához is vezet.

Budapest településszerkezete alkalmas a 2024-es olimpiai és paralimpiai játékok megrendezésére, az olimpiai helyszínek biztosíthatók, a hiányzó kötöttpályás és közúti kapcsolatok műszakilag megvalósíthatók.

Az olimpiai játékok megrendezése miatt szükséges vagy amiatt előrehozott közlekedés-fejlesztési beruházások jelentős városfejlesztési erővel bírnak. Ezen beruházási projektek megalkotásakor az alábbi tényezőkre kell figyelemmel lenni:

- A közlekedés-fejlesztési elemeknek egymást erősítő rendszerré kell összeállniuk.
- Előnyben kell részesíteni azokat a beruházásokat, amelyek egyszerre szolgálják a város hosszú távú céljait és az olimpiai igényeit.
- A megvalósításra javasolt közlekedés-fejlesztési projekteknek oldania kell a városra jellemző monocentrikusságot, a hídkapacitások belvárosi összpontosulását, a hiányzó gyűrűirányú kapcsolatokból adódó terheket.
- Csak az olimpia miatt szükséges beruházási elemeket minimalizálni kell.
- A játékok alatt jelentkező rendkívüli igényeket, rendkívüli megoldásokkal kell kezelni (ideiglenes olimpiai és VIP sávok, ideiglenes ráhordó villamos- és buszhálózat, ideiglenes gyalogos korzók és kerékpárutak)

- Az ideiglenes sportlétesítmények esetében alkalmazni kell “a létesítményt az infrastruktúrához” elvet a felesleges kiadások csökkentéséért és a meglévő hálózat hatékony felhasználásáért.
- A korábbi, megapoliszokban megrendezett olimpiákhoz képest jobban kell építeni az aktív mozgáson alapuló közlekedési módokra, a gyaloglásra és a kerékpározásra.
- A magyar lakosság kiszolgálása érdekében, de a paralimpiai játékok apropója miatt is fokozott erőfeszítéseket kell ten-ni, hogy az akadálymentes közlekedés elve minél teljesebben megvalósuljon.
- A Dunát, mint a város identitásának fő elemét hozzáférhetővé kell tenni a közlekedők számára, növelve a vízi közleke-dés szerepét és a szabadon megközelíthető rakparti szakaszok hosszát.
- A korábbi olimpiákkal szemben új közlekedési infrastrukturális elemek létrehozása helyett sokkal inkább a meglévők ha-tékony kihasználására kell törekedni.
- Nagy tömegeket kötött pályán lehet a leginkább környezetbarát módon utaztatni. Ennek megfelelően a metró-, villamos-hálózat és a vasúti hálózat lehetőségeit maximálisan ki kell használni a szűk keresztmetszetek felszámolásával és az érintett vonalakon a járműkapacitás ideiglenes emelésével
- Javítani kell a nagyvasút és városi közlekedési rendszer együttműködésén, elsősorban új, minőségi átadópontok kialakítá-sával, amelyek később városi alközpontokká is fejlődhetnek

5.4. Az olimpia, mint a városi környezetet és életmódot harmonizáló eszköz

Budapest megítélésében és ezen keresztül versenyképességének megőrzésében kiemelt szerepe van az itt lakók és dolgozók életminőségének. Ennek egyik legfontosabb eleme az egészséges környezet, amely döntően befolyásolja a pszichés és mentális állapotot, és ennél fogva jelentős hatással van a városlakók fizikális és szellemi teljesítőképességére, összességében pedig a város versenyképességének egyik fő meghatározója.

Az olimpia létesítmények gazdagítják a főváros sportolási és rekreációs lehetőségeit

Az egészség megőrzésének alapvető feltétele a rendszeres testmozgás, a szellemi és fizikai kikapcsolódás is. A városi élet minőségének fenntartása szempontjából elengedhetetlenek a **sportolási és rekreációs tevékenységek** végzésére alkalmas területek, legyen szó versenysportról, képességfejlesztésről, vagy szórakozásról.

Az egészséges környezet megteremtéséhez elengedhetetlen, hogy elegendő **zöldfelület** és egyéb szabadterület álljon rendelkezésre környezetünkben, mivel ezen területek jelentős kondicionáló hatást fejtenek ki. Mérséklik a városi hősziget-hatást, javítják a levegő páratartalmát és mozgását, illetve megkötik a légszennyező anyagokat.

A város lakóinak egészségügyi állapotát jelentős mértékben meghatározza környezetük zajterheltségi és légszennyezettségi állapota is. Ezek a környezeti tényezők egészségügyi és pszichés értelemben is hatással vannak az emberi szervezetre, ezáltal befolyásolják az ember munkavégző-képességét, a város élhetőségét.

Az olimpia hozzájárulhat a főváros környezeti állapotának javításához

Az egészséges környezet fenntartásának és fejlesztésének egyik alapvető feltétele a természeti erőforrásokkal való takarékos gazdálkodás. E tekintetben különösen fontos a különböző földtani elemek, a talaj és a talajvizek állapota. Az urbanizációs folyamatok egyre jobban veszélyeztetik ezeket az erőforrásokat. A szennyező-források felszámolása, a kármentesítés, további szennyezések megakadályozása, a termelődő hulladékok megfelelő ártalmatlanítása kiemelten fontos az élhető városi környezet megteremtéséhez.

Az olimpia megrendezése nem csupán az esemény rövid időszakával járul hozzá a város szerepének erősítéséhez, tehát ahhoz, hogy Budapest a kultúrák, gazdaságok és emberek találkozóhelye legyen. Már **a felkészülés éveiben** elkerülhetetlenül előtérbe kerül a lakosság értékrendjében a sport, a testedzés, a fittebb életforma, ezáltal nő a sportoló lakosság aránya.

Az **utóhasznosítás éveiben** pedig rendelkezésre állnak majd az új, illetve megújított sportlétesítmények, amelyek alkalmasak nemzetközi sport- és kulturális rendezvények megtartására, valamint a verseny- és tömegsport új otthonai lesznek. A kialakított olimpiai park Budapest zöldterületi rendszerét gazdagítja majd.

Mivel a sportterületek kialakítása elsődlegesen barnamezős területeken valósul meg, ez nagyban hozzájárul a környezeti minőség javításához. Így felszámolásra kerülhetnek a környezetet ma veszélyeztető egyes szennyezések, és nő a területeken a zöldfelületek aránya.

A közlekedési infrastruktúra fejlesztése elsősorban a közösségi közlekedés fejlesztését jelenti, ami hozzájárul a modal-split arányának kedvező alakulásához (A tömegközlekedés arányának növekedése az egyéni (gépjármű) közlekedéshez viszonyítva.)

Ábrajegyzék

1. ábra: A rendszeresen sportolók aránya (Forrás: Eurobarometer felmérés alapján) 190

6. Az alapeset bemutatása

Tartalomjegyzék

6. Az alapeset bemutatása 202
6.1. A fejezet összefoglalása 202
6.2. Az alapeset jelentősége, értelmezése, tartalma 207
6.3. A jelenlegi helyzet bemutatása 210
6.4. A közúti- és kötöttpályás közlekedés fejlesztési alapesete 214
6.4.1. Alapelvek 214
6.4.2. Az országos közúti- és vasúti hálózat alapesete 217
6.4.2. A fővárosi kötöttpályás- és közúti hálózat alapesete 224
6.4.4. Egyéb közlekedésfejlesztési alapesetek (légiközlekedés és hajózás) 233
6.5. Alapeseti létesítmények 238
6.6. Egyéb területek 297
6.6.1. Közművek 297
6.6.2. Városrehabilitáció 301
Ábrajegyzék 302
Táblázatjegyzék 304

6. Az alapeset bemutatása

6.1. A fejezet összefoglalása

Az olimpia egy eszköz lehet Budapest globális versenypozíciójának javításához

Az Olimpia Játékok eszköz lehet Budapest modernizációs és integrációs céljainak megvalósításához, globális versenypozícióinak javításához abban az esetben, ha az olimpia megrendezése érdekében szükséges fejlesztési stratégia fő vonalaiban egybeesik az ország, illetve a főváros általános terület- és infrastruktúrafejlesztési stratégiájával, érték- és prioritássorrendjével. Az olimpia megvalósíthatóságának értékelésekor a fontos kérdés nem csupán az – sőt nem elsősorban az –, hogy a sikeres sportesemény-hez szükséges finanszírozás biztosítható-e, hanem az, hogy a finanszírozás érdekében befektetett források – az olimpia, mint a legnagyobb hatású világesemény multiplikációs hatására – képesek-e hatékonyabban generálni a kívánt társadalmi-gazdasági, területi folyamatokat, mint ahogy e folyamatok olimpia nélkül alakulnának.

Az olimpia megrendezése érdekében szükséges fejlesztési stratégiának egybe kell esnie az ország érték- és prioritássorrendjével

A budapesti olimpia sikeres megrendezéséhez szükséges beavatkozások az alábbi általános városfejlesztési célok megvalósításában játszanak fontos szerepet:

- a területi együttműködés erősítése, a térségi közlekedési kapcsolatok integrált fejlesztése,
- az egészséges környezeti feltételek megteremtése,
- az egyedi városkarakter értékalapú megőrzése és fejlesztése,
- a Dunával együtt élő város fejlesztése,
- hatékony és kompakt városszerkezet fejlesztése,
- a barnamezős területek fejlesztése,
- igényekhez igazodó, rugalmas lakásstruktúra megteremtése,
- a város működésének hatékonysága,
- intelligens mobilitás fejlesztése,
- a város lakóinak felkészültsége.

Az infrastruktúrafejlesztések „alapesetének" olyan beruházásokat nevezünk, melyek olimpiától függetlenül megvalósulnának 2024-ig

„Előrehozott alapeset"-nek számítanak a 2024 utánra tervezett fejlesztések, melyeket az olimpia érdekében szükséges korábban megvalósítani

„Olimpiai projektek" alatt azon fejlesztéseket, felújításokat értjük, melyeket kifejezetten az olimpia megrendezése érdekében szükséges megvalósítani

A fenti célok mentén történő fejlesztések egyébként is olyan „kényszerpályát" jelentenek, amelynek hiányában – olimpiától függetlenül – nincs sikeres térség- és városszerep, és nincs versenyképes integráció.

E megközelítésben kitüntetett jelentősége van az infrastruktúrafejlesztések un. „alapesetének", tehát annak az infrastruktúra – és eszközállomány fejlesztésnek, amely 2024-ig – olimpiai rendezésétől függetlenül – szerepel a megvalósításra javasolt tervekben. Nyilvánvaló, hogy minél nagyobb az egybeesés az olimpiához szükséges, és az olimpiától függetlenül 2024-ig már elhatározott infrastruktúrafejlesztések (alapeset) között,

- annál inkább szolgálja az olimpia ügye az elhatározott fejlesztési stratégia, a terület – és infrastruktúrafejlesztési politika céljainak érdemi megvalósulását, illetve
- annál kevésbé kell az olimpiához többlet (különleges) fejlesztést végrehajtani, többletforrást előteremteni

Az alapesetbe az elhatározott (országos vagy fővárosi fejlesztési tervekben, továbbá nemzetgazdaságilag kiemelt beruházásnak minősített, vagy jogszabályba rögzített) 2024-ig megvalósítani tervezett fejlesztésekből azok kerülnek be, melyek az olimpia megrendezéséhez is szükségesek. Úgy is fogalmazhatunk, hogy az „alapeset" a már elhatározott (de esetenként forrás megjelölés nélküli) infrastruktúrafejlesztések és felújítások szűkítésével állt elő.

Az ún. „előrehozott alapesetbe" tartoznak azok az olimpia rendezésétől függetlenül a fentiek szerint elhatározott fejlesztések, felújítások, melyeket 2024 utáni időpontra irányoztak elő, de az olimpia megrendezhetősége érdekében 2024-ig meg kell valósítani.

Az „alapesettől" szigorúan elhatárolva olimpiai projekteken értjük mindazokat a fejlesztéseket, felújításokat, amelyeket a fentieken túl, kifejezetten az olimpia megrendezhetősége érdekében, csak a rendezés biztos tudatában szükséges megvalósítani (pl.: olimpiai- és médiafalu, sajtóközpont, és az ezek működéséhez, eléréséhez szükséges közmű- és közlekedési infrastruktúrafejlesztések).

A közúti és kötöttpályás fejlesztések alapesete

Az országos közútfejlesztési program fő célja, hogy valamennyi gyorsforgalmi út elérje az országhatárt

Az **országos közútfejlesztési** program fő célja, hogy valamennyi gyorsforgalmi út elérje az országhatárt, illetve a gyorsforgalmi úti kapcsolattal rendelkező megyei jogú városok száma a mai 13-ról 18-ra emelkedjen (Szombathely, Sopron, Szolnok, Békéscsaba bekötésével, de az új elkerülők építése miatt Veszprém is lakott területeket nem érintő, 2x2 sávos úton lesz elérhető az Székesfehérvártól). Elsősorban közlekedésbiztonsági célokból a meglévő 2x1 sávos autóutak autópályává fejlesztése is megtörténik. A jelentős gazdasági erővel rendelkező városok, autóipari központok mellett elkerülő utak épülnek.

A 2020-2024 közötti időszak közlekedésfejlesztéseiről még nincs kormányzati döntés, támpontul a Nemzeti Közlekedési Stratégia szolgál. Ebben a ciklusban várhatóan tovább lassul a gyorsforgalmi-hálózat bővülése, várhatóan összeér a két végéről építeni kezdett M4-es autópálya, elkezdődik az M0 Budakalász – Üröm szakaszának kivitelezése; Szombathely és Szentgotthárd, illetve Miskolc és Tornyosnémeti között is létrejön egy új, településeket elkerülő nyomvonalon kiépülő, legalább 2x2 sávos út.

Az országos vasútfejlesztés a nemzetközi forgalomban is fontos szerepet játszó vonalakra terjed ki s ezekre a következő 7 évben több mint 1000 Mrd Ft jut

Az **országos vasútfejlesztés** a nemzetközi forgalomban is fontos szerepet játszó vonalakra terjed ki. Új nyomvonalon nem épül vasút - leszámítva a Liszt Ferenc Nemzetközi Repülőtér bekötését. A Budapest-Belgrád vasútvonal korszerűsítése programnak csak egy kis része az, amely segítheti az olimpia megvalósítását. Az EU-s források városi és elővárosi közlekedésre szánt forrásai is kivétel nélkül a kötöttpályához kapcsolódó felújításokat tartalmaznak, így a kötöttpálya fejlesztésére a következő 7 évben több mint 1.000 Mrd Ft jut. **A fővárosi projektek** között több olyan található, amelyet – legalább csökkentett formában – feltétlenül szükséges megvalósítani, mert olyan rekonstrukciós feladatot tartalmaznak, amelyek biztosan nem halogathatóak még további 7-9 évig. Ilyen a 3-as metró felújítása, amelynek egyes létesítményeihez 40 éve nem nyúltak, vagy a hévvonalak. Szintén a végletekig felélt a járműállomány nagyobb része is: az autóbusz és trolibusz ágazatban minimális cél a 200-as és 400-as Ikarus-járművek kivonása a forgalomból, a teljes Fogas és Kisföldalatti járműállomány leselejtezése, a villamosok közül az ICs-k lecserélése, a héveknél az MIX sorozat kivonása a forgalomból, míg a metró üzemágban az EV-sorozat teljes újraépítése. Megjegyzendő, hogy az európai standardok alapján a következő 10 évben még azon buszok lecserélése is indokolt, amelyek nemrég érkeztek újonnan a főváros útjaira.

A fővárosi projektek között több olyan található, amelyek megvalósítása nem halogatható további 7-9 évig.

Önmagában a fővárosi közösségi közlekedési hálózat és járműállomány elfogadható műszaki színvonalra hozása 600-700 Mrd Ft-ra tehető, a jó színvonalhoz 1.000 Mrd Ft-nyi forrásigény becsülhető. Ennek biztosítása a következő évek nagy feladata, de elvégzésük olimpia nélkül is maradéktalanul szükséges, alapvetően a város működőképességének fenntartása érdekében.

A változó közlekedéspolitikai célok és a szűkülő források miatt a budapesti közlekedésstratégiát tartalmazó Balázs Mór terv nem tartalmaz közútfejlesztési projekteket.

Légiközlekedés

A jelenlegi kapacitások alapján egyedül a Liszt Ferenc Nemzetközi Repülőtér képes az olimpiai forgalom teljes körű lebonyolítására

A jelenlegi és 2024-re várható forgalmi adatok és kapacitások alapján a magyarországi repülőterek közül az olimpia várható forgalmának teljes körű lebonyolítására egyedül a Budapest Liszt Ferenc Nemzetközi Repülőtér képes. A tulajdonos Budapest Airport Zrt. az elkövetkező 5 évben (2019-ig) évente kb. 5 Mrd Ft-ot költ fejlesztésekre, melyek között várhatóan új cargo bázis és új repülőgép-állóhelyek létesítése, továbbá a T2 terminál kapacitásainak (check-in, biztonsági ellenőrzés, poggyászkiadó területek, útlevél ellenőrzés) bővítése szerepel. Az üzemeltető a kapacitásbővítést technológiai fejlesztésekkel is elősegíti.

Az olimpia zavartalan

A 2019-2024. évek közötti időszak legnagyobb beruházása várhatóan a T2 terminál épületéhez csatlakozó móló („pier”) építése

lebonyolításához új, célzott kapacitások létesítésére várhatóan nem lesz szükség

lesz. Ezzel a beruházással új épület közeli állóhelyek, továbbá jelentős számú utashidas és buszos kapu létesül, melyekkel a repülőtér kapacitása várhatóan jelentősen növekedni fog.

Ezekkel a fejlesztésekkel a T2 terminál kapacitása a jelenlegi 13 millióról várhatóan 17-18 millióra, csúcsóra kapacitása pedig 7.000-7.500 utas/csúcsórára nő (szükség esetén ez a kapacitás a T1 Terminál megnyitásával tovább növelhető).

Fentiek alapján a repülőtér 2024-re rendelkezésre álló kapacitásai a természetes forgalomnövekedést és az olimpia lebonyolításához kapcsolódó többletforgalom (összesen legfeljebb 660 utas/csúcsóra) kiszolgálására alkalmasak lesznek. Az olimpia zavartalan lebonyolításához új, célzott kapacitások létesítésére (létesítmények építésére) várhatóan nem lesz szükség. Amennyiben ez mégis szükségessé válik, úgy operatív intézkedésekkel és ideiglenes létesítményekkel (pl. T1 terminál újranyitása) fennakadások nélkül kezelhető lesz.

A dunai víziutak alkalmasak az olimpiai szereplők szállítására is

Dunai hajózás

A Budapesti Közlekedési Központ 2011-ben újraindította a dunai hajózást. Az elmúlt évek tapasztalata azt mutatja, hogy ennek a szolgáltatásnak a jelentősége a közösségi közlekedésen belül elhanyagolható, azonban a főváros egyes más különleges közlekedési eszközeihez hasonlóan vonzó turisztikai célpont, különösen a nyári időszakban.

A pesti rakpartok komplex forgalomcsillapítási tervének fontos eleme kikötőhelyek rendezése. Az olimpia szempontjából fontos tényező, hogy a Dunán akár 100 szállodahajó is kiköthet a növekvő szálláshely-kereslet miatt. Ehhez a kikötési helyeket bővíteni kell, lehetőség szerint olyan helyeken, amelyek jól megközelíthetőek, de a belvárosi korzóról a kilátást a nem zavarják

A dunai vízi utak ezen felül alkalmasak lehetnek nemcsak a szurkolók, hanem a média képviselőinek, sőt a sportolóknak a szállítására is.

Összességben az olimpia megrendezésére közmű szempontból adottak a feltételek Budapesten és Magyarországon

Közművek

Összességében az olimpia megrendezésére közmű szempontból adottak a feltételek Budapesten és Magyarországon.

Az olimpia megrendezésének az ivóvíz mennyiségi biztosítása szempontjából minimális a kockázata, az utóbbi évtizedekben a vízfogyasztás jelentős mértékben visszaesett, a vízművek többsége szabad kapacitásokkal rendelkezik. Az ivóvízminőség javítása az országos program keretében az olimpia megrendezésének tervezett időszakára megtörténik.

Budapesten és az olimpiai helyszínként számításba vett többi településen legkésőbb 2015 végére az uniós követelményeket kielégítő szennyvízelvezetési és tisztítási helyzet valószínűsíthető.

A nyári időszakban lebonyolítandó olimpia létesítményeinek villamos energia és földgázigénye nem követel komolyabb felül-

vizsgálatot, csupán az egyes helyszínek konkrét ellátását kell megoldani.

A hulladékkezelést tekintve az olimpiától függetlenül várható új beruházás lehet egy új szennyvíziszap-és hulladékhasznosító mű létesítése Dél-Budapesten.

Sportlétesítmények

Az Agenda 2020 figyelembe veszi azt a rendezési alapelvet, hogy a rendező város/ország a már létező létesítményeit készíti fel olimpia rendezésére, elősegítve így a gazdaságos utóhasznosítást

Magyarország az elmúlt években és a közeljövőben jelentős előrelépést tett/tesz az olimpia rendezéséhez is szükséges sportlétesítmények terén. A létesítmények tervezése, megvalósítása ésszerűen figyelembe veszi a világversenyek – köztük az olimpia – rendezésének szempontrendszerét is.

Az NOB által meghirdetett Agenda 2020 program pozitívan veszi figyelembe azt a rendezési alapelvet, hogy a rendező város/ország a már létező létesítményeket (átalakítással, vagy anélkül) készíti fel olimpia rendezésére, hogy az olimpia után egy ésszerűen fenntartható, üzemeltethető létesítményparkot hagyjon örökül az utókornak.

Alapeseti sportlétesítménynek tekintjük azokat a meglévő vagy a konkrét döntés alapján 2024-ig megvalósuló/felújítandó létesítményeket, melyek olimpia megrendezésétől függetlenül is alkalmasak lennének olimpiai versenyhelyszínként (akár bizonyos kiegészítő beruházásokkal).

Nem alapeseti olimpiai létesítményeknek tekintjük azokat a meglévő, vagy 2024-ig megvalósuló létesítményeket, melyek az olimpia rendezése esetén külön erre a célra lennének alkalmassá téve (bővítés, felújítás, átalakítás, építés). Ezek főbb csoportjai:

- Olyan meglévő létesítmények, melyek jelenlegi állapotukban nem alkalmasak olimpia rendezésére.
- Nem meglévő olimpiai létesítmények, amelyek olimpiától függetlenül nem lennének szükségesek, de az olimpia után (i) megmaradó létesítményként vagy létesítmény részként (visszabontással) kerülnek hasznosításra, illetve (ii) ideiglenes létesítményként elbontásra kerülnek.

6.2. Az alapeset jelentősége, értelmezése, tartalma

Az alapeset a már elhatározott és a város mind élhetőbbé tétele céljából még időben megvalósítandó fejlesztések és felújítások együttese

Az alapeset jelentősége

Lehet-e eszköz a budapesti olimpia az európai és a globális versenypozíciók javításához, lehet-e eszköz Budapest, illetve az ország modernizációs és pozícióerősítő céljainak megvalósításához? Lehet-e az olimpia a főváros gyors ütemű felzárkózását segítő eszköz Nyugat-Európa nagyvárosaihoz, hozzásegítheti-e Budapestet a közép-európai régióban elfoglalt helyének megerősítéséhez?

A kérdésekre pozitív válasz csak abban az esetben adható, ha az olimpia megrendezése érdekében szükséges fejlesztési stratégia – fő vonalaiban – egybeesik az ország, illetve a főváros következő 7-9 éves időszakának területi – és infrastruktúra fejlesztési stratégiájával, érték- és prioritás sorrendjével. Az olimpia megvalósíthatóságának értékelésekor a kérdés nem csupán az – sőt nem elsősorban az -, hogy a sikeres sporteseményhez szükséges finanszírozás biztosítható-e, hanem az, hogy a megvalósítás érdekében befektetett források – az olimpia, mint a legnagyobb hatású világesemény multiplikációs hatására – képes-e hatékonyabban generálni a kívánt társadalmi – gazdasági, területi folyamatokat, mint ahogy e folyamatok olimpia nélkül alakulnának.

Az alapeset értelmezése

Az alapeset egy olyan mérnöki, közgazdasági alapokon nyugvó „időutazás”, amely a jelenlegi – tág értelemben vett infrastrukturális, közlekedési, sportlétesítményi, stb. – státuszt tovább gondolja és a már elhatározott fejlesztéseket, felújításokat 2024-re érdemben megvalósulni látja.

A világ egyre gyorsuló folyamatai nem engedik, hogy az aktuális fejlesztési és felújítási igények 7-9 évnél hosszabb idő alatt valósuljanak meg

Budapesti olimpia sikeres megrendezéséhez szükséges beavatkozások az alábbi területeken mellőzhetetlenek:

- a város és az ország elérhetősége (közút, vasút)
- a város természeti és épített környezete
- a város meglévő közösségi közlekedési rendszerének színvonala
- a város mind élhetőbbé, vonzóbbá tétele
- a város lakóinak felkészültsége

A közlekedési infrastruktúra elmaradásának csökkentésére elhatározott 7-9 éves tervek az olimpiához szükséges közlekedésfejlesztések utóhasznosítását nagy súllyal helyezi előtérbe

Az „alapesetbe" az elhatározott, 2024-ig megvalósítani tervezett fejlesztésekből azok kerülnek be, melyek az olimpia megrendezéséhez is szükségesek

Az „előrehozott alapesetbe" tartoznak azok az olimpia rendezésétől függetlenül elhatározott fejlesztések, melyeket 2024 utáni időpontra irányoztak elő, de az olimpia megrendezhetősége érdekében 2024-ig meg kell valósítani.

Ezek egyébként is olyan fejlesztési „kényszerpályát" jelentenek, amelyeknek hiányában – az olimpiától függetlenül – nincs sikeres térség- és városszerep. A „kényszerpálya" nem más, mint alkalmazkodás a kihíváshoz, mely szerint a világ egyre gyorsuló folyamatai nem tűrik, hogy a ma aktuális fejlesztési, felújítási igények 7-9 évnél hosszabb idő alatt valósuljanak meg. **A „kényszerpálya" így valójában „még időben megvalósított" fejlesztéseket, felújításokat eredményez.**

Különösek igazak e megállapítások a közlekedési infrastruktúra területén. A főváros közlekedési állapota minőségében lényegesen elmarad a napjainkban elvárható, vagy az európai gyakorlatban tapasztalható általános színvonaltól, holott az ország komparatív versenyelőnye jó részt éppen egy fejlett, magas színvonalú közlekedési hálózat (hangsúlyozottan ideértve a járműállományt) segítségével lenne érvényesíthető.

A közlekedési infrastruktúra fejlesztési és felújítási elmaradásának csökkentésére elhatározott 7-9 éves tervek az olimpiához szükséges közlekedésfejlesztések utóhasznosítását nagy súllyal helyezi előtérbe. Úgy is lehet fogalmazni, hogy nem az olimpiához szükséges közlekedésfejlesztések és felújítások utóhasznosítása, hanem az elhatározott országos és fővárosi közlekedésfejlesztések olimpiai célú előhasznosítása a stratégia egyik alapeleme.

Az alapeset tartalma

E megközelítésben kitüntetett jelentősége van az infrastruktúrafejlesztések un. „alapesetének", tehát annak az infrastruktúra – és eszközállomány fejlesztésnek, amely 2024-ig – olimpiai rendezésétől függetlenül – szerepel a megvalósításra javasolt tervekben. Nyilvánvaló, hogy minél nagyobb az egybeesés az olimpiához szükséges, és az olimpiától függetlenül 2024-ig már elhatározott infrastruktúrafejlesztések (alapeset) között,

- annál inkább szolgálja az olimpia ügye az elhatározott fejlesztési stratégia, a terület – és infrastruktúrafejlesztési politika céljainak érdemi megvalósulását, illetve
- annál kevésbé kell az olimpiához többlet (különleges) fejlesztést végrehajtani, többletforrást előteremteni

Az alapesetbe az elhatározott (országos vagy fővárosi fejlesztési tervekben, továbbá nemzetgazdaságilag kiemelt beruházásnak minősített, vagy jogszabályba rögzített) 2024-ig megvalósítani tervezett fejlesztésekből azok kerülnek be, melyek az olimpia megrendezéséhez is szükségesek. Úgyis fogalmazhatunk, hogy az „alapeset" a már elhatározott (de esetenként forrás megjelölés nélküli) infrastruktúrafejlesztések és felújítások szűkítésével állt elő.

„Olimpiai projektek" alatt azon fejlesztéseket, felújításokat értjük, melyeket kifejezetten az olimpia megrendezése érdekében szükséges megvalósítani

Az ún. „előrehozott alapesetbe" tartoznak azok az olimpia rendezésétől függetlenül a fentiek szerint elhatározott fejlesztések, felújítások, melyeket 2024 utáni időpontra irányoztak elő, de az olimpia megrendezhetősége érdekében 2024-ig meg kell valósítani.. Ezek a beruházások, hasonlóan az előző kategóriába tartozókhoz, olimpia nélkül is megvalósulnának, de az olimpiához képest későbbi befejezési határidővel.

Természetes elvárás lenne, hogy a 2020-2024-es időszak és különösen az „előrehozott alapeset" is kormányzati döntéseken alapuljon. mivel azonban erre az időszakra jelenleg még nincs vonatkozó döntés, kiindulásként az „alapeset" ezen elemei a Nemzeti Közlekedési Stratégián alapulnak.

Az „alapesettől" szigorúan elhatárolva olimpiai projekteken értjük mindazokat a fejlesztéseket, felújításokat, amelyeket a fentieken túl, kifejezetten az olimpia megrendezhetősége érdekében, a rendezés biztos tudatában szükséges megvalósítani (pl.: olimpiai- és médiafalu, sajtóközpont, és az ezek működéséhez, eléréséhez szükséges közmű- és közlekedési infrastruktúrafejlesztések).

6.3. A jelenlegi helyzet bemutatása

Budapest fokozatosan fejlődik, de további beruházások szükségesek, hogy a régió vezető városává válhasson

Az ország és a főváros szerkezete a gazdasági, társadalmi és térbeli fejlődés általános kihívásai nyomán is folyamatosan fejlődik és még további beruházásokat kíván.

Budapest az elmúlt évtizedekben a városok növekvő versenyében néhány területen ugyan veszített kedvező pozíciójából, de az itt koncentrálódó – európai léptékben is jelentős – gazdasági erő és a kiemelkedő fejlesztési potenciál a várost és térségét nemzetközi és nagytérségi jelentőségre predesztinálják. A főváros az európai városhálózat tagjaként 1,7 millió fős lakosságával a jelentősebb európai városok közé tartozik, ezen kívül az európai kontinens egy minden irányból jól átjárható metszéspontjában helyezkedik el. Európán belüli földrajzi helyzete egyedülálló adottságokat hordoz, ami a város jövőbeni makroregionális szerepének meghatározó eleme lehet.

A városszerkezetben egyenlőtlenségek mutatkoznak, melyek konfliktusokat generálnak és akadályozzák a város működését

Budapest Magyarország fővárosaként fontos államigazgatási, illetve közigazgatási szerepet is betölt a településhálózat hierarchikus rendszerében, vezető szerepe ma megkérdőjelezhetetlen.

A főváros legjellegzetesebb táji-morfológiai adottsága a Budai-hegység, a Duna-völgy és a Pesti-síkság együttese, amely meghatározza Budapest méltán világhírű panorámáját. A változatos morfológiai viszonyok a városszerkezetet jelentősen determinálják.

A városszerkezetben helyenként egyenlőtlenségek mutatkoznak, fontos szerkezeti elemek hiányoznak, amelyek a város jó működtetését akadályozzák. A városszerkezetet és az épített környezetet érintő konfliktusokkal kell szembenézni:

- A történeti városközpont vonzereje a városi funkciók tekintetében – a lakó funkció kivételével – egyre erősödik, és már-már aránytalan méreteket ölt. Mindennapos jelenség a lakások megszűnése.
- Elsősorban az átmeneti zóna funkcióváltó területein, ahol az új funkciók nyomán nő a beépítés intenzitása és növekszik a forgalom, valamint a környezetterhelés is.
- Az átmeneti zónában kiváló közösségi közlekedéssel rendelkező (például metró vonalakkal) területek elsősorban kereskedelmi, adminisztrációs és pénzügyi központok, a Dunához közeli területrészek irodai és lakásfejlesztések céltérségeivé váltak.
- Egyes városrészek állapota leromlott, a város épületeinek legnagyobb része megépülése óta átfogó felújításon nem esett át. A jelen város-rehabilitációs törekvései a szétaprózott magántulajdonnal, mint adottsággal számolnak, és erre alapozva kísérelnek meg elérni helyenkénti javulást.

- A zöldfelületek zsugorodnak, a városszövet tagoltsága fokozatosan csökken, a hatékonyság és a kompakt város félreértelmezése, ha a városszövet betömörödik.
- A hegyvidéki zóna problémája, hogy főhálózatában gyűrűirányú elem nem található. A területen a munkahelyek száma jóval kevesebb, mint az itt élők számából az szükséges lenne, emiatt nagy a pesti oldal felé az átjárási követelmény.
- A Duna menti zóna a város emblematikus jelentőségű területeit foglalja magába, ez a város egyre jobban felértékelődő térsége. Alapvetően három minőség szerinti területre osztható attól függően, hogy milyen zóna képezi hátterét:
    - A belső zónára eső része a legkiépítettebb, itt a rakpartok zárják el a városlakók elől a Duna élvezetét, bár a hajózás kikötői is helyenként akadályokat jelentenek a partszakaszok megközelítésében.
    - Az átmeneti zónára inkább a volt ipari üzemek felhagyott, vagy már újonnan fejlesztésbe vont területei jellemzők.
    - Az elővárosi zóna sávjaiban részben üdülőterületek és városüzemeltetési területek találhatók a vízpartra szervezetten.
- A Duna menti zónában kevés olyan hely van, ahol kifejezetten a vízpart megfelelő természeti funkciója érvényesül.

A városfejlesztési tervekben és koncepciókban a kedvezőtlen fejlesztési jelenségek orvoslására tesznek kísérleteket

A város tervezett fejlesztése során a fenti kedvezőtlen jelenségek és folyamatok mérséklésére törekszik.

A városban számos – a hosszú távú fejlesztési koncepció céljait szolgáló – fejlesztési projekt előkészítése van folyamatban, amelyek kiemelten szolgálják:

A városban számos – a hosszú távú fejlesztési koncepció céljait szolgáló – fejlesztési projekt előkészítése van folyamatban

- a város nemzetközi szerepkörének erősítését,
- egészséges környezeti feltételek megteremtését,
- egyedi városkarakter értékalapú megőrzése és fejlesztését,
- a Dunával együtt élő várost,
- hatékony és kiegyensúlyozott városszerkezetet – kompakt várost,
- barnamezős területek a városfejlesztés célterületeivé válását,
- az intelligens mobilitást,
- a kulturális sokszínűség megőrzését,

- az igényekhez igazodó, rugalmas lakásstruktúra megteremtését.

A tervezett projektek alapvető feltételei a korszerű városfejlődésnek, ugyanakkor az olimpia megrendezéséhez is elengedhetetlen követelmények

Mindezek alapvető feltételei a korszerű városfejlődésnek, ugyanakkor az olimpia megrendezéséhez is elengedhetetlen követelmények.

Több már előkészített projekttel rendelkezik a főváros, melyek a 2014-2020 uniós ciklusban támogatást kaphatnak

Előkészített (de az alapesetben nem feltétlenül szereplő) projektek, amelyek már a 2014-2020 uniós költségvetési ciklusban támogatást kaphatnak:

- közúti csomópont és 1000 fh-es P+R parkoló építése a kelenföldi pályaudvarnál,
- Margitsziget komplex fejlesztési programja,
- a Római-part és a csillaghegyi öblözet árvízvédelme,
- 3-as metró infrastrukturális felújítása,
- metrószerelvények beszerzése,
- új villamos vonalak építése (a Baross tértől Újpalotáig, a Külső-Bécsi úton, Fehérvári út és Etele tér között),
- további P+R parkolók építése a főváros különböző pontján,
- a csatornázási program folytatása, valamint az azbesztcement víznyomócsövek kiváltása,
- hulladékhasznosító mű rekonstrukciója, környezetbarát hulladékgazdálkodási program.

Előkészített projektek közé tartoznak továbbá a nemzetgazdaságilag kiemelt, 2024 előtt megvalósítani tervezett sportberuházások is

A szintén előkészített (de az alapesetben nem feltétlenül szereplő) beruházások közé tartoznak továbbá a nemzetgazdaságilag kiemelt, 2024 előtt megvalósítani tervezett sportberuházások is, amelyek részletesen a 6.5. fejezetben kerülnek bemutatásra:

- a Puskás Ferenc Stadion,
- a Dagály Úszókomplexum,
- a céllövő központ – Fehér úti lőtér,
- a Közszolgálati Egyetem sportlétesítményei,
- a MTK Stadion,

- a Bozsik Stadion – Kispest,
- a Millenniumi Konferencia Központ.

Több, a főváros hosszú távú városfejlesztési koncepciójában meghatározott célokat szolgáló projekt előkészítése zajlik

Az említett projektek mellett további, a Budapest hosszú távú városfejlesztési koncepciójában meghatározott célokat szolgáló fővárosi projektek előkészítése zajlik:

- a Duna-part forgalomcsillapítása a Kossuth tér – Fővám tér közötti szakaszon, komplex közterület-rehabilitáció,
- épület felújítások támogatása, pilot tömb-rehabilitáció, városmegújítási klaszterprogram,
- gyógyfürdők fejlesztése
- a Városliget és a Népliget integrált fejlesztése;
- Észak-Csepel közpark kialakítása;
- RSD integrált fejlesztése;
- Gázgyár Kulturális Negyed fejlesztése;
- A Kiscelli Múzeum és park megújítása.

6.4. A közúti- és kötöttpályás közlekedés fejlesztési alapesete

6.4.1. Megvalósult fejlesztések

Magyarországon az elmúlt tíz-tizenöt évben számos, az olimpia megrendezéséhez szükséges, vagy azt elősegítő közlekedés- és általános infrastruktúrafejlesztés valósult meg, illetve van folyamatban a megvalósításuk. A közlekedési beruházások közül az alábbiakat érdemes kiemelni:

1. táblázat: Az olimpiától függetlenül is megvalósult vagy folyamatban lévő közlekedésfejlesztési elemek (Forrás: Főmterv)

Projekt elnevezése	Átadás éve
M30 autópálya	2002
Budapest - 6. sz. főút bevezetése	2003
Budai alsórakpart meghosszabbítása (Jégtörő utca)	2004
Bartók Béla út teljes átépítése	2004
Liszt Ferenc Nemzetközi Repülőtér 1-es terminál felújítása	2005
Balatonfüred forgalomcsillapítása, belvárosi közutak rekonstrukciója	2006
M5 autópálya meghosszabbítása az országhatárig	2006
Kvassay út és Könyves Kálmán körút összekötése (Kvassay áttörés)	2006
Budapesti közösségi közlekedés járműparkjának fejlesztése (40 Combino)	2006
2-es metró rekonstrukciója	2007
Győr közúti fejlesztése	2008
Váci út szélesítése (Fóti út - 2. sz. főút)	2008
M70 autóút	2008
M0 északi szektor - új Duna-híddal (Megyeri híd)	2008
MÁV Budapesti vonalainak rekonstrukciója	2008, 2013
M7 autópálya részleges 3 sávossá tétele és meghosszabbítása az országhatárig	2008
120. Budapest - Újszász - Szolnok - Lökösháza vasútvonal felújítása	2008
Az Újpesti vasúti híd rekonstrukciója	2008
710. sz főút kiépítése (Balatonakarattya - Balatonfűzfő)	2008
A Szabadság híd rekonstrukciója	2009
M6 autópálya/M60 autóút	2010
M0 keleti szektor és M31 autópálya	2010
Rákospalotai határút meghosszabbítása	2010
Budapesti csatorna főhálózat és mellékhálózat fejlesztése	2010

Budapesti Központi Szennyvíztisztító Telep	2010
Andor utca - Galvani út kiszélesítése	2010
A Kiskörút teljes átépítése	2011
Liszt Ferenc Nemzetközi Repülőtér kapacitásbővítés (Sky Court)	2011
A Margit híd rekonstrukciója	2011
Csepeli gerincút (Teller Ede út - Posztógyár utca)	2012
2-es metró gördülőállományának cseréje	2012
A dunai közösségi közlekedés újraindítása	2012
M0 déli szektor bővítése új Duna-híddal	2013
30a Budapest - Székesfehérvár vasútvonal rekonstrukciója	2013
Hulladékgazdálkodással kapcsolatos fejlesztések (füstgázmosó + szelektív hulladék-gyűjtés)	2013
Thököly út rekonstrukciója	2013
4-es metróvonal	2014
Tíz forgalmas budapesti tér teljes átépítése (4-es metróvonal építéséhez kapcsolódóan)	2014
P+R parkolók fejlesztése (KöKI, Etele tér, Budafok, Rákosmente)	2014
Debreceni villamoshálózat fejlesztése	2014
Miskolci villamoshálózat fejlesztése	2014
Szegedi villamoshálózat fejlesztése	2014
M3 autópálya (Polgár és Vásárosnamény között)	2014
Kossuth Lajos tér rekonstrukciója a 2-es villamos felújításával és rakparti korzó kiépítésével	2014
Budapesti FUTÁR forgalomirányítási és utastájékoztató rendszer kiépítése	2014
Budapesti autóbusz járműpark fejlesztése (200+ új Mercedes, Man és Volvo autóbusz)	2014
Motorvonat beszerzés (100+ Flirt motorvonat)	2014
1-es és 3-as villamos rekonstrukciója	2014
1-es villamos meghosszabbítása, I. ütem (Közvágóhíd - Fehérvári út)	2015
10-es főút új bevezetése	Folyamatban
Budapesti közösségi közlekedés járműparkjának fejlesztése (47 villamos, 36 trolibusz)	Folyamatban
2. Budapest - Esztergom vasútvonal rekonstrukciója	Folyamatban
70. Budapest - Szob vasútvonal rekonstrukciója	Folyamatban
M1-M7 bevezető szakasz - Őrmező csomópont építése	Folyamatban
Széll Kálmán tér rekonstrukciója	Folyamatban
3-as metró rekonstrukciója	Folyamatban
Budai fonódó villamoshálózat kiépítése	Folyamatban

6.4.1. Az alapesetre vonatkozó alapelvek

A jelenlegi projektlisták 2-2,5-szeresen túltervezettek a rendelkezésre álló forrásokhoz képest

A 2024-ig szóló közlekedési fejlesztések alapesetének megállapításánál több bizonytalansági tényező is azonosítható:

- A hivatalosan elfogadott projektlisták úgynevezett indikatív listák, tehát csupán javaslatok, nem kötelező érvényűek.
- Az elfogadott projektlistákban szereplő projektek becsült értéke általában 2-2,5-szer túltervezett a rendelkezésre álló forrásokhoz, EU-s keretekhez képet.
- Tapasztalat szerint az, hogy a listából mely projektek valósulnak meg, nem elsősorban a projekt szakmai fontosságán múlik, hanem előkészítettségén, kockázatain, illetve gazdasági-politikai támogatottságán.
- Budapesti projektek esetében még bizonytalanabb a kép, mert a kormányzati források és akarat mellett szükséges a fővárosi szándék és önrész is, továbbá az érintett kerületek támogató hozzáállása.
- A 2014-2020-as ciklust követő időszakra még inkább jellemző az előbbiekben leírt nagyfokú bizonytalanság. Nincsenek jóváhagyott projektlisták.

A fenti megállítások miatt alapesetinek azokat a projekteket tekintettük, amelyeket kormányhatározat, vagy a fővárosi közgyűlés által elfogadott dokumentum 2020-ig megvalósítandó projektként említ. Bár ezzel a definícióval a reálisan várhatónál jóval több projektet tekintünk alapesetinek, ez az olimpia szempontú gazdasági értékelést nem viszi félre, mivel a projektek túlnyomó része a játékok megrendezése szempontjából nem döntő jelentőségű.

6.4.2. Az országos közúti- és vasúti hálózat alapesete

A 2014-2020-as ciklusban 1530 Mrd Ft EU-s forrást jut közlekedésfejlesztésre

Az országos közlekedésfejlesztés irányait a 1199/2015. (III. 31.) illetve az 1010/2015. (I. 20.) kormányhatározat rögzíti. Ezekben a határozatokban található a 2014–2020-as programozási időszak országos jelentőségű közúti, vasúti és vízi közlekedési, városi és elővárosi közlekedési fejlesztéseinek indikatív listája. A fejlesztések részben EU-s költségvetésből (IKOP[1]+CEF[2]=1530 Mrd Ft), részben hazai költségvetésből kerülnek finanszírozásra (750 Mrd Ft).

Közútfejlesztés

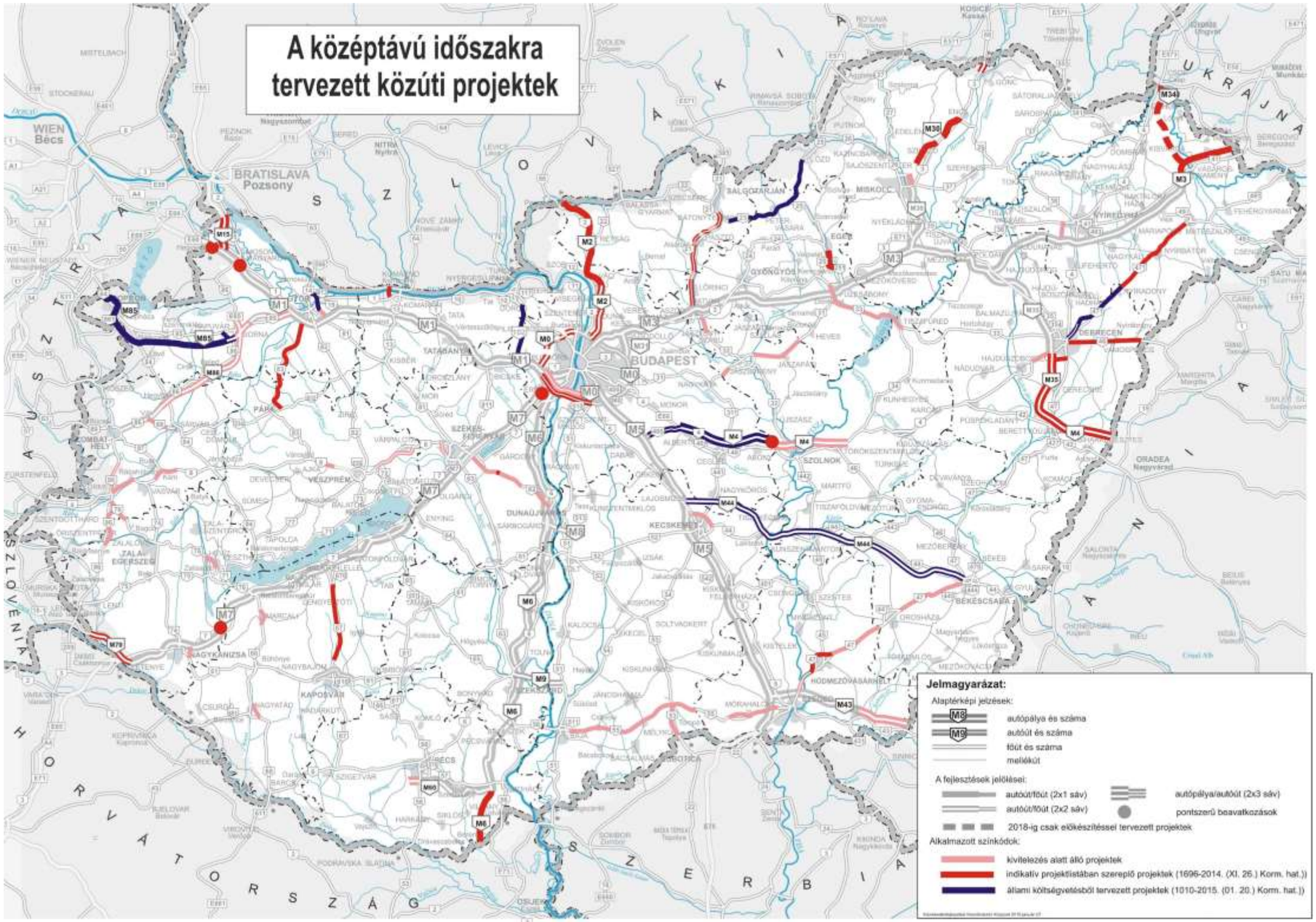
A 2014-2020-as programozási időszakban 11 helyszínen terveznek megvalósítani új gyorsforgalmi utakat

2014-2020-as programozási időszakban megvalósítani tervezett új gyorsforgalmi utak

- az M3-as autóútként való befejezése Vásárosnamény-Beregsurány (országhatár) között
- az M35-ös autópálya Debrecen- Berettyóújfalu közötti szakasza
- az M4-es autópálya Berettyóújfalu-Nagykereki (országhatár) közötti szakasza
- az M4 autópálya Újhartyán-Albertirsa közötti része (a jelenlegi 405-ös főút fejlesztésével)
- az M4-es autópálya Albertirsa-Abony közötti része (a jelenlegi 4-es főút fejlesztésével),
- az M4-es autópálya Abony-Törökszentmiklós közötti része (már épül)
- az M43-as autópálya Makó-Ártánd (országhatár) közötti szakasza (már épül)
- Az M44-es autóút Kecskemét-Békéscsaba közötti szakasza
- az M6 autóútként való befejezése Bóly-Ivándárda (országhatár) között
- az M85-ös autóút Győr-Csorna közötti szakasza (Enese elkerülő már készen van)
- az M85-ös autóút Csorna-Sopron (országhatár) közötti szakasza,

[1] Integrált Közlekedésfejlesztési Operatív Program
[2] Connecting European Facilities – Európai Hálózatfejlesztési Eszköz

1. ábra: Országos közútfejlesztés 2014-2020 között (Forrás: Közlekedésfejlesztési koordinációs Központ[3])

[3] **http://www.3k.gov.hu/**

2020-ig több helyen tervezik a meglévő utak, autóutak autópályává való fejlesztését

2014-2020-as programozási időszakban tervezett, meglévő autóutak autópályává fejlesztése

- M15 M1-Rajka (országhatár) között
- M70 M7-Tornyiszentmiklós (országhatár) között
- M2 Dunakeszi-Vác között
- Tervezett új elkerülő utak, hidak
- Esztergom és az M1-es autópálya közötti új települési elkerülőlánc (102-es főút)
- Győr keleti elkerülő út (813-as út)
- Hódmezővásárhely észak (47-es út)
- Kecskemét észak (a leendő M8 része lesz)
- Komárom kelet (új Duna-híddal)
- Várpalota dél (a leendő M8 része lesz)

A fejlesztések kifejezett célja, hogy valamennyi gyorsforgalmi út elérje az országhatárt, s hogy 2020-ra szinte mindegyik megyeszékhely elérhető legyen 2x2 sávos úton

A fejlesztések kifejezett célja, hogy valamennyi gyorsforgalmi út elérje az országhatárt, illetve a gyorsforgalmi úti kapcsolattal rendelkező megyei jogú városok száma a mai 13-ról 18-ra emelkedjen (Szombathely, Sopron, Szolnok, Békéscsaba bekötésével, de az új elkerülők építése miatt Veszprém is lakott területeket nem érintő, 2x2 sávos úton lesz elérhető Székesfehérvár felől). Elsősorban közlekedésbiztonsági célokból a meglévő 2x1 sávos autóutak autópályává fejlesztése is megtörténik. A jelentős gazdasági erővel rendelkező városok, autóipari központok mellett elkerülő utak épülnek.

2020-2024 közötti időszakról még nincs kormányzati döntés. Támpontul a Nemzeti Közlekedési Stratégia szolgál. Ebben a ciklusban várhatóan tovább lassul a gyorsforgalmi-hálózat bővülése, várhatóan összeér a két végéről építeni kezdett M4-es autópálya. Elkezdődik az M0 Budakalász – Üröm szakaszának kivitelezése; Szombathely és Szentgotthárd, illetve Miskolc és Tornyosnémeti között is létrejön egy új, településeket elkerülő nyomvonalon kiépülő, legalább 2x2 sávos út.

Vasútfejlesztés

Az Unió egyre több pénzt juttat vasútfejlesztésre, így hazánkban is a 2020-ig terjedő ciklus főnyertese a vasúthálózat lesz

A 2020-ig tartó ciklus fő nyertese a vasút, aminek az oka annak finanszírozásában keresendő. Közútfejlesztésre az EU egyre kevesebb pénzt ad, vasútfejlesztésre viszont egyre többet. A következő hét évben Magyarország több mint 700 Mrd Ft-ot költhet vasútfejlesztésre.

A tervezetten felújításra kerülő fővonalak:

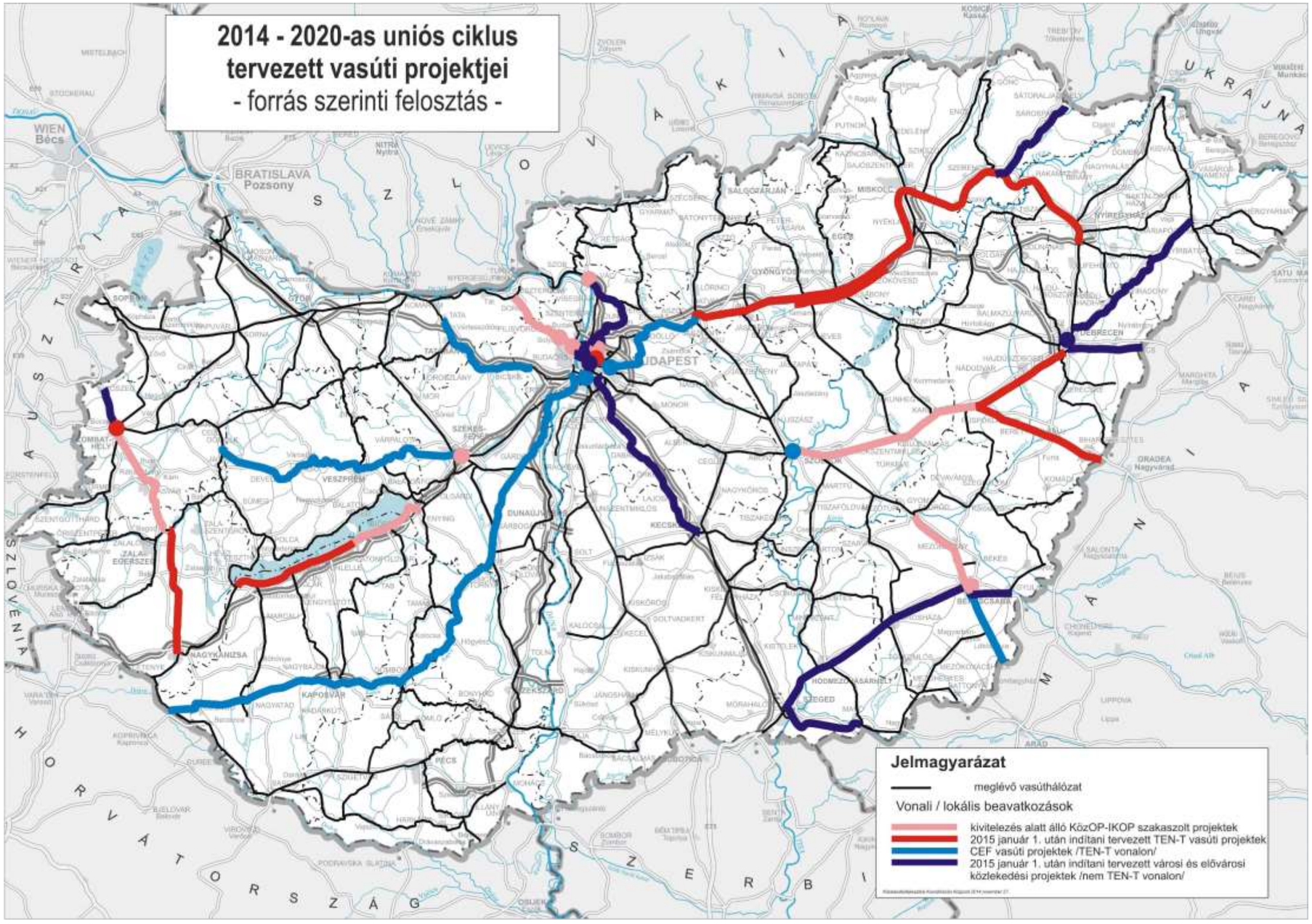
- Szajol – Püspökladány
- Szolnok – Szajol
- Ferencváros – Székesfehérvár
- Biatorbágy – Tata
- Budapest – Miskolc – Nyíregyháza
- Püspökladány – Debrecen
- Kelenföld – Pusztaszabolcs – Dombóvár – Kaposvár – Gyékényes
- Székesfehérvár – Veszprém – Boba
- Lepsény – Szántód-Kőröshegy ill. Szántód-Kőröshegy – Balatonszentgyörgy
- Szombathely – Zalaszentiván

7 év alatt több mint 700 Mrd Ft jut vasútfejlesztésre

Villamosítás

- Püspökladány – Biharkeresztes
- Zalaszentiván – Nagykanizsa
- Budapest – Esztergom (folyamatban)

2. ábra: Országos vasútfejlesztés 2014-2020 között (Forrás: Közlekedésfejlesztési koordinációs Központ [4])

[4] **http://www.3k.gov.hu/**

A vonalak felújítása, villamosítása mellett egyes állomáskorszerűsítésekre is sor kerül

Állomáskorszerűsítések

- Békéscsaba (folyamatban)
- Szolnok
- Szombathely
- Székesfehérvár (folyamatban)
- Vác (folyamatban)
- Budapest-Keleti pályaudvar és Nyugati pályaudvar épület-felújítás

Egyéb fejlesztések

- Déli Duna-híd korszerűsítése
- Budapest Liszt Ferenc nemzetközi repülőtér kötöttpályás kapcsolatának kialakítása
- MÁV/GYSEV 200 ill. 300 férőhelyes motorvonatok beszerzés
- GYSEV központi forgalomirányítás kiépítése
- Békéscsaba – Lőkösháza 2. vágány kiépítése
- GSM-R távközlési hálózat kiépítése
- ETCS2 vonatbefolyásoló rendszer kiépítése a főbb vonalakon

A fejlesztések a nemzetközi forgalomban is fontos szerepet játszó vonalakra terjednek ki elsősorban. Új nyomvonalon nem épül vasút - leszámítva a Liszt Ferenc Repülőtér bekötését

Városi és elővárosi közlekedésre 315 Mrd Ft jut 2014-2020 között

Jól látható, hogy a fejlesztés a nemzetközi forgalomban is fontos szerepet játszó vonalakra terjed ki. Új nyomvonalon nem épül vasút - leszámítva a Liszt Ferenc Repülőtér bekötését. A Budapest-Belgrád vasútvonal korszerűsítése programnak csak egy kis része az, amely segítheti az olimpia megvalósítását.

Városi és elővárosi közlekedés

Erre a területre a 2014-2020 költségvetési ciklusban 315 Mrd Ft jut.

A városi és elővárosi közlekedés főbb projektjei:

- Budapesti 3-as metró fejújítása
- Budapesti villamos-hálózat fejlesztése (1-es villamos meghosszabbítása mindkét irányban, Baross tér – Újpalota villamosvonal)
- Szeged-Hódmezővásárhely tram-train
- Debreceni intermodális személyszállítási központ létrehozása
- Megyei jogú városok vasútállomásai intermodális átszállókapcsolatainak fejlesztése
- Debrecen – Nyíradony – Mátészalka vasútvonal korszerűsítés
- Hungária körút – Rákospalota-Újpest – Veresegyház – Vác vasútvonal korszerűsítés
- Kőbánya-Kispest – Lajosmizse – Kecskemét szűk keresztmetszet kiváltás és villamosítás
- Mezőzombor – Sátoraljaújhely szűk keresztmetszet kiváltás és villamosítás
- Szeged – Makó vasúti elővárosi közlekedés fejlesztése, vegyesforgalmú Tisza-híd építésével
- Szombathely – Kőszeg vasútvonal korszerűsítés

A felsorolásból egyértelmű, hogy a városi és elővárosi közlekedés kategória lényegében vasútvonalak illetve állomási előterek fejlesztését tartalmazza, ráadásul - két kivétellel - a fővárost nem érintő elővárosi vonalakon.

6.4.2. A fővárosi kötöttpályás- és közúti hálózat alapesete

Budapest közlekedésének helyzete az elmúlt 5 évben jelentős változásokon ment át, mégis az alapproblémák zömmel továbbra is az ezt megelőző időszak tendenciáiból fakadnak

Helyzetkép

Budapest közlekedésének helyzete az elmúlt 5 évben jelentős változásokon ment át, mégis az alapproblémák zömmel továbbra is az ezt megelőző időszak tendenciáiból fakadnak. A teljes helyzetértékeléstől eltekintve az alábbi főbb megállapítások tehetők:

- jelentősen nőtt a személygépkocsi állomány, ezzel összhangban nőttek az eljutási idők és a környezeti terhelés;
- globális gazdasági környezet változásai ellenére nőttek a közúti torlódások;
- a napi ingázások terén továbbra is domináns az egyéni autóhasználat,
- az utazási láncok intermodális kiszolgálása messze van a kívánatos és lehetséges szinttől,
- a közlekedés-hálózat szerkezeti hiányainak oldására való törekvés háttérbe szorult,
- a városon belüli parkolási körülmények továbbra is megoldatlanok,
- a túlzottan fejlesztésorientált gazdaságpolitika következményeként szűkültek az üzemeltetésre, karbantartásra, felújításra fordítható pénzügyi források,
- a közutak állapotromlását sikerült megállítani, de több Duna-híd felújítása nem halasztható tovább;
- a teherforgalommal kapcsolatos problémák jelentősen enyhültek, de továbbra is megoldandó feladat a city-logisztika fejlesztése,
- a hivatásfogalmú kerékpározás jelentős terjedése figyelhető meg,
- megnőtt a minőség, - a komfort, - és a biztonság iránti igény és a közlekedési szokások alakulásánál a társadalmi tudatosság is előtérbe került;
- az intelligens közlekedési rendszerek alkalmazása lassan terjed, de már tapasztalható pozitív elmozdulás,
- Budapesten a BKK megalakulásával a közlekedési intézményrendszer változása pozitív irányba mutat.
- a BKSZ (Budapesti Közlekedésszervező Kft.) megszűnésével a városi és elővárosi térség közlekedési integrációja leállt.

A közlekedés mai állapota alapján három fő problémacsoport azonosítható:

Állandósult forráshiány a meglévő közlekedési rendszer működtetése terén

A közlekedési kapcsolatok hiánya, az eljutási lehetőségek és körülmények elégtelenségei

A közlekedési infrastruktúra nem kellő hatékonyságú kihasználása, a rendszerintegráció hiánya

Ezek a kiragadott körülmények egyenként és együttesen is hozzájárultak a közlekedés mai állapotához, melyek alapján az alábbi **három fő problémacsoport** azonosítható:

- **Állandósult forráshiány a meglévő közlekedési rendszer működtetése terén.**

  Ez már az elmúlt évtizedekben – főleg a közösségi közlekedési igény visszaesésével párhuzamosan – a működtetés szűkítéséhez vezetett, ami a megfelelő infrastruktúra-elemek karbantartásának és felújításának elhanyagolásával párosult. Ez megmutatkozott az eszközállomány fokozatos felélésében és állapotának, műszaki színvonalának leromlásában is. Összességében ez a körülmény a gazdasági lehetőségeket több vonatkozásban is meghaladó szolgáltatások finanszírozási nehézségeit rója a városvezetésre és teszi nehezen kiszámíthatóvá a felhasználói környezet számára. Az eladósodott főváros számára még a fejlesztések önrészének biztosítása is több esetben nehézséget jelent;

- **A közlekedési kapcsolatok hiánya, az eljutási lehetőségek és körülmények elégtelenségei,** amelyek egyes infrastruktúra-elemek és tényezők kedvezőtlen műszaki állapotából, illetve hiányából fakadnak. Nemcsak jó átszállási kapcsolatok vagy egyes vonalak meghosszabbítása hiányzik, hanem régiós szinten egységes utastájékoztatási és díjfizetési rendszer.

- **A közlekedési infrastruktúra nem kellő hatékonyságú kihasználása, a rendszerintegráció hiánya.** Ennek fő tünete a közúti gépjárműforgalom, az egyéni közlekedés fokozott térnyerése Ennek hatására növekednek a torlódások, így az egész közlekedési rendszer összességében egyre több energiát fogyaszt, és káros anyagot bocsájt ki, miközben az átlagos eljutási idők – a nem zártpályás közösségi közlekedési eszközökön is – romlanak.

A főváros középtávú közlekedésfejlesztéseit a BKRFT[5] és a BMT[6] foglalja össze. Előbbi a 2014-2027 közötti időszakra az alábbi fejlesztési projekteket tartalmazza (a projekt nagyságrendje és közúti/közösségi közlekedési fajtája szerinti bontásban):

[5] Budapest Közlekedési Rendszerének Fejlesztési Terve (felülvizsgálva 2013-ban)
[6] Balázs Mór Terv (2014)

2. táblázat: A BKRFT projektlistája a 2014-2027 közötti időszakra (Forrás: BKRFT)

I. Beruházási kategória (3 Mrd Ft alatt)
Csepeli gerincút (Teller Ede út) új nyomvonalon II. ütem, Posztógyár utca – Mag utca között (1,3 km)
Nagy Lajos király útja fejlesztése meglévő nyomvonalon Füredi út – Erzsébet királyné útja között (3,1 km hosszban)
Budai alsó rakpart meghosszabbítása új nyomvonalon Záhony utca és Pók utca között (0,6 km hosszban)
Trolibusz-hálózat fejlesztése: Mexikói út és Uzsoki utca között hiányzó hálózati kapcsolat kiépítése
P + R 2. ütem
Gyalogos és kerékpáros kapcsolatok megteremtése a Duna szigeteivel (Óbudai hajógyári sziget, Molnár sziget)

3. táblázat: A BKRFT projektlistája a 2014-2027 közötti időszakra (Forrás: BKRFT)

II. Beruházási kategória (3-15 Mrd Ft között)
1-es villamos szakaszos meghosszabbítása 2. ütem: Fehérvári út – Kelenföldi vasútállomás közötti szakasz
3-as villamos szakaszos meghosszabbítása, Határ út – Budafok, Városház tér között (1. ütem: Határ út – Helsinki út)
3-as villamos szakaszos meghosszabbítása, Határ út – Budafok, Városház tér között (2. ütem: Helsinki út – Csepel városközpont)
Fővárosi fonódó villamoshálózat 3. ütem, Szent Gellért tér – Infopark – Budafoki út közötti kapcsolat létesítése
Körvasút menti körút építése új nyomvonalon, több szakaszban (3. szakasz: Üllői út – Soroksári út között, 3,6 km hosszban)
Ferihegyi repülőtérre vezető út korszerűsítése meglévő útvonalon a Határ út és Liszt Ferenc Nemzetközi Repülőtér I-es terminál között
A 2-es és 51-es villamosok vonalának összekötése és a 2-es villamos rekonstrukciója
A 3-as villamos körgyűrű folytatása, a Szegedi úti felüljáró kiépítésével, hiányzó hálózati kapcsolat megteremtésével az Erzsébet királyné útja és a Béke tér között
Külső Bécsi úti villamosvonal kiépítése a Vörösvári út és az esztergomi vasút között
P + R 3. ütem
Őrmező intermodális csomópont buszterminál és P+R
Budapest Szíve II. ütem
A fővárosi személyforgalmi behajtási díj rendszer bevezetése
A Duna integrálása Budapest közlekedési rendszerébe
A belvárosi Duna-partok komplex közterületi megújítása

4. táblázat: A BKRFT projektlistája a 2014-2027 közötti időszakra (Forrás: BKRFT)

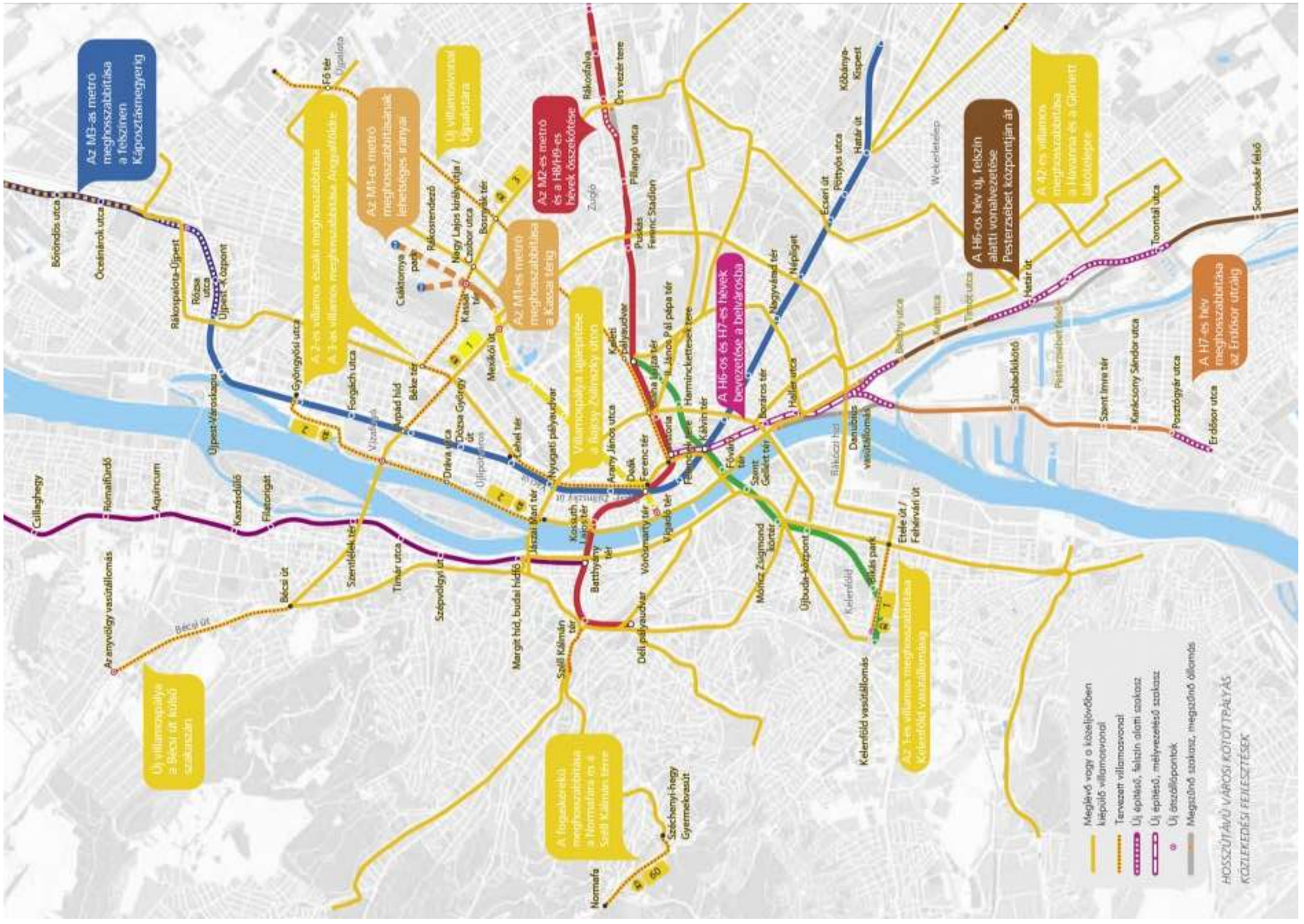
III. Beruházási kategória (15 - 50 Mrd Ft között)
42-es villamos meghosszabbítása a Gloriett lakótelepig
Villamospályák összekötése Deák F. tér és Lehel tér között (Bajcsy-Zsilinszky Endre út - Váci út)
Fogaskerekű vasút (60-as villamos) és környezetének rendezése (Széll Kálmán térig és Norma-fáig való meghosszabbítás)
Rákóczi úti villamos tengely visszaállítása (Kossuth Lajos utca – Rákóczi út útvonalon)
M1-es metró (Millenniumi földalatti vasút) rekonstrukciója és keleti meghosszabbítása

5. táblázat: A BKRFT projektlistája a 2014-2027 közötti időszakra (Forrás: BKRFT)

IV. Beruházási kategória (50 Mrd Ft felett)
Baross tér – Újpalota – M3 autópálya P+R közötti szakasz kötöttpályás kapcsolata
M4-es metró nyugati meghosszabbítása
É-D-i regionális gyorsvasút Batthyány tér – Szentendre közötti szakasz felújítása
É-D-i regionális gyorsvasút (M5-ös metró) déli szakasz: Astoria – Csepel és Ráckeve
M3-as metró északi meghosszabbítása és rekonstrukciója
M2-es metró - Gödöllői HÉV kapcsolat
Körvasút menti körút építése új nyomvonalon, több szakaszban 4. szakasz: Soroksári út – 6-os út között, Albertfalvai híd építésével 4,8 km hosszban, a 3-as villamos Csepel – Budafok, Városház tér útvonalon történő meghosszabbításával
Dél-kelet pesti kerületeket összekötő út (M5 autópálya-Rákosligeti határút között 14 km)
A komplex villamoshálózat-fejlesztés egyéb feladatai
Budapesti villamos és trolibusz járműfejlesztés II. ütem

A fenti projektlistát az egy évvel később készült BMT is megerősíti, bár az a közúti közlekedési projektekkel szinte egyáltalán nem foglalkozik. A BMT kiemelt projektjeit az alábbi ábra szemlélteti:

3. ábra: A Balázs Mór Terv projektjei (2014-2020) (Forrás: BMT[7])

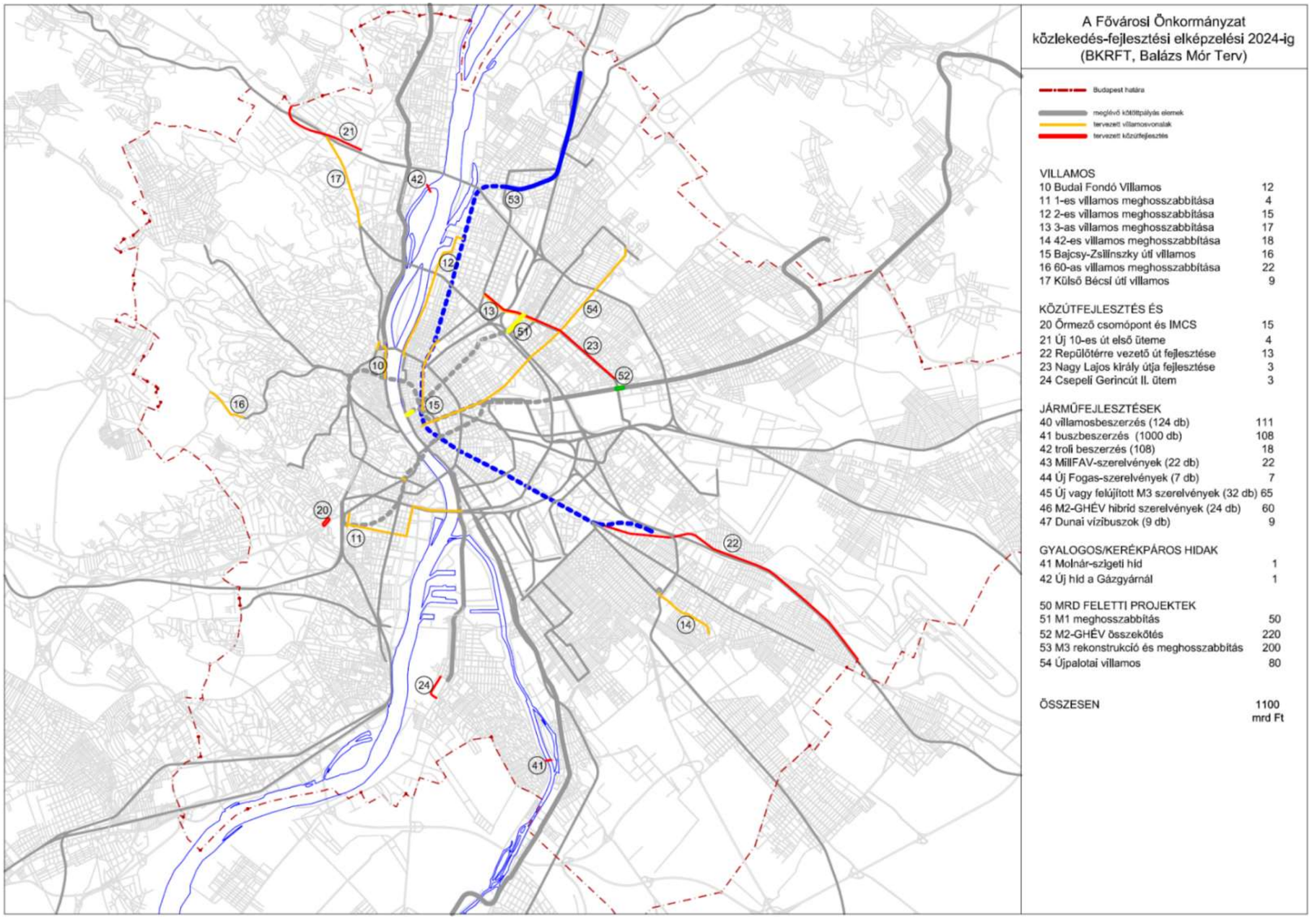
[7] http://www.bkk.hu/bmt/tervanyag.php

Önmagában a fővárosi közösségi közlekedési hálózat és járműállomány elfogadható műszaki színvonalra hozása 600-700 Mrd Ft-ra tehető, a jó színvonalhoz 1000 Mrd Ft-nyi forrásigény becsülhető

A BKRFT és BMT által megfogalmazott projektlista 2024-ig mintegy 1100 Mrd Ft-nyi fejlesztési igényt tartalmaz. Olimpia nélkül, „alapesetben" nagy valószínűséggel ekkora összeg nem áll majd a főváros rendelkezésére.

- A projektek között több olyan található, amelyet – legalább csökkentett formában – feltétlenül szükséges megvalósítani, mert olyan rekonstrukciós feladatot tartalmaznak, amelyek biztosan nem halogathatóak még további 10 évig. Ilyen a 3-as metró felújítása, amelynek egyes létesítményeihez 40 éve nem nyúltak, vagy a hév-vonalak. Szintén a végletekig felélt a járműállomány nagyobb része is: az autóbusz és trolibusz ágazatban minimális cél az 200-as és 400-as Ikarus-járművek kivonása a forgalomból, a teljes Fogas és Kisföldalatti járműállomány leselejtezése, a villamosok közül az ICs-k lecserélése, a héveknél az MIX sorozat kivonása a forgalomból, míg a metró üzemágban az EV-sorozat teljes újraépítése. Megjegyzendő, hogy az európai standardok alapján a következő 10 évben még azon buszok lecserélése is indokolt, amelyek nemrég érkeztek újonnan a főváros útjaira.
- Önmagában a fővárosi közösségi közlekedési hálózat és járműállomány elfogadható műszaki színvonalra hozása 600-700 Mrd Ft-ra tehető, a jó színvonalhoz 1000 Mrd Ft-nyi forrásigény becsülhető. Ennek biztosítása a következő évek nagy feladata, de ez a feladat Olimpia nélkül is maradéktalanul szükséges, alapvetően a város működőképességének fenntartása érdekében.
- A fejlesztést tartalmazó projektek megvalósulási esélyeit alapvetően az előzőekben leírtak befolyásolják. Bár egy-egy projekt viszonylag kis összeg (jellemzően 10-20 Mrd Ft), de csak villamos-vonal meghosszabbításból kilenc nevesített projekt létezik, amelyből a Fővárosi Közgyűlés 2015. április 29-i ülésén négyet fogadott el.
- A változó közlekedéspolitikai célok és a szűkülő források miatt a BMT lényegében nem tartalmaz közútfejlesztési projekteket. Nem tesz említést például új Duna-híd megépítésének előkészítéséről sem vagy új nyomvonalon főút megépítéséről. A BKRFT-ben felsorolt projektek közül a Repülőtéri gyorsforgalmi út és a Nagy Lajos király útjának keresztmetszeti újraosztásának van a legnagyobb esélye. A közúti közlekedést érintő javaslatok közül P+R parkolók építését, a pesti rakpart komplex forgalomcsillapítását a dugódíj bevezetését lehet megemlíteni. Az utóbbi megvalósulása azonban előkészítetlensége és magas társadalmi/politikai kockázatai miatt bizonytalan.

4. ábra: A BKRFT és a BMT projektjei (2015 évi árszinten) (Forrás: Főmterv)

A fenti bizonytalanságok mérlegelése után 2024-ig alapeseti fejlesztésnek tekintjük:

Kötöttpálya

- Az M1 (Kisföldalatti) vonalának felújítása két új megállóhely (Vígadó tér, Hungária krt.) építésével együtt.
- Az M3 teljes rekonstrukciója
- A H7 hév villamos hálózat részévé átalakítása
- A H8-H9 hév-vonal felújítása a M2-vel való összekötés nélkül
- Az 1-es villamos meghosszabbítását az Etele térig
- A 2-es villamos felújítását
- A 47-es villamos pályájának felújítását Budafok és az Etele út között
- Az 51-es villamos pályájának felújítását a Nagykörút és a Közvágóhíd között
- A 60-as villamos (Fogas) felújítását és meghosszabbítását a Normafáig illetve a Széll Kálmán térig

Járműpark

- 1.000 új autóbusz beszerzése
- 23 db új hév-szerelvény beszerzése
- 37 db metró-szerelvény felújítása az M3-as vonalra
- 17 db új MillFAV szerelvény beszerzése
- 7 db új Fogas szerelvény beszerzése
- 70 db villamos beszerzése
- 84 db trolibusz beszerzése

Közutak

- A pesti alsó rakpart átépítése és forgalomcsillapítása a Kossuth tér – Fővám tér között
- A Liszt Ferenc Nemzetközi Repülőtérre vezető út korszerűsítése (a gyorsforgalmi út szélső sávokkal való egybenyitása és 2x3 sávossá tétele, valamint a felüljárók szintén 2x3 sávossá szélesítése) a meglévő útvonalon a Határ út és Liszt Ferenc Nemzetközi Repülőtér 1-es terminál között

6.4.4. Egyéb közlekedésfejlesztési alapesetek (légiközlekedés és hajózás)

Jelenlegi körülmények között egy olimpia utasforgalmának teljes körű lebonyolítására csak a Liszt Ferenc Nemzetközi Repülőtér képes

Légiközlekedés

Jelenleg Magyarországon három nemzetközi (állandó határátkelőhellyel rendelkező) kereskedelmi repülőtér működik: Budapest Liszt Ferenc Nemzetközi Repülőtér, Debrecen Airport és Hévíz-Balaton Airport (Sármellék). Működik további négy, ideiglenes határnyitási lehetőséggel rendelkező kereskedelmi repülőtér is, azonban ezek közül egyedül Győr-Pér repülőtér rendelkezik nagyobb gépek fogadására alkalmas fizikai kialakítással.

A jelenlegi és 2024-re várható forgalmi adatok és kapacitások alapján az említett repülőterek közül az olimpia várható forgalmának teljes körű lebonyolítására egyedül a Budapest Liszt Ferenc Nemzetközi Repülőtér képes. Budapest Liszt Ferenc Nemzetközi Repülőtér üzemeltetője a Budapest Airport Zrt.

A repülőtér utasforgalma 9,1 millió utas és közel 87 ezer légijármű mozgás (le- és felszállás) volt 2014. évben, csúcsórai forgalma kb. 3.300-3.800 utas/csúcsóra értékre tehető. Az olimpia tervezett időpontjában, azaz július és augusztus hónapokban a havi utasforgalom az elmúlt években minimum 10%-kal, de akár 100%-kal is magasabb volt, mint az adott év többi hónapjában.

Az utasszám adatok vizsgálata alapján a legfrekventáltabb célterület Nyugat-Európa és Közép-Európa volt, ez a két terület adja a teljes forgalom több mint 60 %-át.

A kifutópálya kapacitás a jelenlegi forgalmat meghaladja, kihasználtsága 53%-os

A repülőtér kiépített kapacitásai általánosságban a forgalmat bizonyos mértékben meghaladóak. Budapest Liszt Ferenc Nemzetközi Repülőtéren két, egymással párhuzamos kifutópálya működik. Elrendezésük nagy kapacitást biztosít, a két kifutópálya vonatkozásában független üzemelésre nyújt lehetőséget. A kifutópálya rendszer jelenlegi kihasználtsága kb. 53%-os, tehát jelentős kapacitás tartalékokkal rendelkezik.

A repülőtéren két terminál található: a városhoz közelebbi T1 terminál (jelenleg nem üzemel), illetve a T2 terminál, ami T2A és T2B terminálok, illetve az azokat összekapcsoló „Sky Court” épületegyüttese. A Liszt Ferenc Nemzetközi Repülőtér jelenleg üzemelő T2 terminájának a kapacitása a Sky Court 2011. évi átadásával kb. 13 millió utas/év értékre nőtt, a T1 terminál kapacitása

bezárásakor kb. 2,5 millió utas/év volt. A csúcsóra kapacitás 4.500-5.000 utas/csúcsóra (a bezárt T1 terminál kapacitását is figyelembe véve kb. 5.500-6.000 utas/csúcsóra) értékre tehető.

A vizsgálatok szerint a repülőtér kapacitása meghaladja a jelenlegi forgalmi követelményeket

A T2 terminál forgalmi előterén 9 darab utashíddal ellátott (ún. „contact stand") és 25 darab épülettávoli (ún. „remote stand") állóhely található. A T1 terminál előterén 14 állóhely, illetve az egyéb előtereken további 18 állóhely áll még szükség esetén a légitársaságok rendelkezésére.

Jelenleg a T2 terminál közúti oldalán 2.677 személygépkocsi parkoló és 20 buszparkoló, a T1 terminál közúti előterén pedig 518 személygépkocsi parkoló és 9 buszparkoló található. A parkolók kihasználtsága kb. 50%-ra tehető, a repülőtér közúti előterének kapacitása jelenleg megfelelő.

A vizsgálatok azt mutatják, hogy a repülőtér nagy részének kapacitása jelenleg megfelel, sőt több esetben a részegységek a csúcsórai forgalmat jóval meg is haladó kapacitással rendelkeznek, egyedül a T2 Terminál indulási oldalánál (check-in) látszanak szűk keresztmetszetek.

A 2020-as évekre az utasforgalom növekedése miatt bővítés lesz szükséges függetlenül az olimpiától

2024. évre várható éves utasszám az előrebecslések alapján 12,7 és 15,6 millió közé tehető, a repülőteret üzemeltető Budapest Airport 14,4 millió utast prognosztizál. A várható csúcsórai forgalom 4.500-6.000 utas/csúcsóra forgalomra tehető. Az előrejelzések alapján tehát a T2 Terminál jelenleg meglévő kapacitásait a 2021-2024. közötti időszakra a várható utasforgalom annyira kihasználja (meghaladja), hogy a T1 Terminál újra nyitása és/vagy a T2 terminál kapacitásainak jelentős fejlesztése az Olimpiától függetlenül is elengedhetetlen lesz.

A Budapest Airport ezért az elkövetkező 5 évben (2019-ig) évente kb. 5 Mrd Ft-ot költ fejlesztésekre, melyek között várhatóan új cargo bázis és új állóhelyek létesítése, továbbá a T2 terminál kapacitásainak (check-in, biztonsági ellenőrzés, poggyászkiadó területek, útlevél ellenőrzés) bővítése szerepel. Az üzemeltető a kapacitásbővítést technológiai fejlesztésekkel is elősegíti

Valamennyi tervezett, az olimpia lebonyolításához is kapcsolható beruházás költsége nagyságrendi becsléssel mintegy 20-23 Mrd Ft-ra tehető 2024-ig

A 2019-2024. évek közötti időszak legnagyobb beruházása várhatóan a T2 terminál épületéhez csatlakozó móló („pier") építése lesz, melynek becsült létesítési költsége 10-15 Mrd Ft-ra tehető. Ezzel a beruházással új épület közeli állóhelyek, továbbá jelentős számú utashidas és buszos kapu létesül, melyekkel a repülőtér kapacitása várhatóan jelentősen növekedni fog.

A közúti előtér kapacitásának bővítésére a forgalom jelentős növekedése ellenére sem lesz előreláthatólag szükség, hiszen a tervek szerint erre az időszakra már kiépül a repülőtér gyorsvasúti kapcsolata, ami jelentős forgalom csökkenést fog közúton jelenteni.

Valamennyi tervezett, az olimpia lebonyolításához is kapcsolható beruházás költsége nagyságrendi becsléssel mintegy 20-23 Mrd Ft-ra tehető.

A tervezett fejlesztésekkel 7.000-7.500 utas/csúcsórára nő a kapacitás, míg becslések szerint az olimpia során 5.000-6.600 utas/csúcsóra kapacitás lehet szükséges

Ezekkel a fejlesztésekkel a T2 terminál kapacitása a jelenlegi 13 millióról várhatóan 17-18 millióra, csúcsóra kapacitása pedig 7.000-7.500 utas/csúcsórára nő (szükség esetén ez a kapacitás a T1 Terminál megnyitásával tovább növelhető).

Az olimpia idején a becsült forgalomnövekedés 10%-ra tehető, ami a 2024. évre várható csúcsóra forgalom alapján 5.000-6.600 utas/csúcsóra forgalmat jelent majd irányonként. A becslés során a repülőtér nyári forgalmának döntő hányadát vettük alapul, melyet az olimpia idején is meglévőnek feltételeztünk, ehhez hozzáadtuk az olimpiához kapcsolódóan várhatóan keletkező többlet forgalmat.

Fentiek alapján a repülőtér 2024-re rendelkezésre álló kapacitásai (7.000-7.500 utas/csúcsóra) a természetes forgalomnövekedést és az olimpia lebonyolításához kapcsolódó többletforgalom (összesen legfeljebb 660 utas/csúcsóra) kiszolgálására alkalmasak lesznek. Az olimpia zavartalan lebonyolításához új, célzott kapacitások létesítésére (létesítmények építésére) várhatóan nem lesz szükség. Amennyiben mégis szükségessé válik, úgy operatív intézkedésekkel és ideiglenes létesítményekkel (pl. T1 terminál újranyitása) fennakadások nélkül kezelhető lesz. Az ezekhez köthető egyéb költségek mai áron számítva 250-900 M Ft-ra becsülhetők. Budapest Liszt Ferenc Nemzetközi Repülőtér jelenlegi kapacitásait, továbbá a 2024-ig tervezett fejlesztéseket figyelembe véve az olimpia lebonyolításához kiegészítő légiközlekedési kapcsolatra sem Magyarországon belül, sem a környező országok repülőtereinek (Bécs, Pozsony, stb.) kapacitásait felhasználva nem lesz szükség, az olimpia teljes légiforgalmát képes lesz a budapesti repülőtér lebonyolítani.

A BKK 2011-ben újraindította a dunai hajózást, de annak jelentősége a közösségi közlekedésen belül elhanyagolható

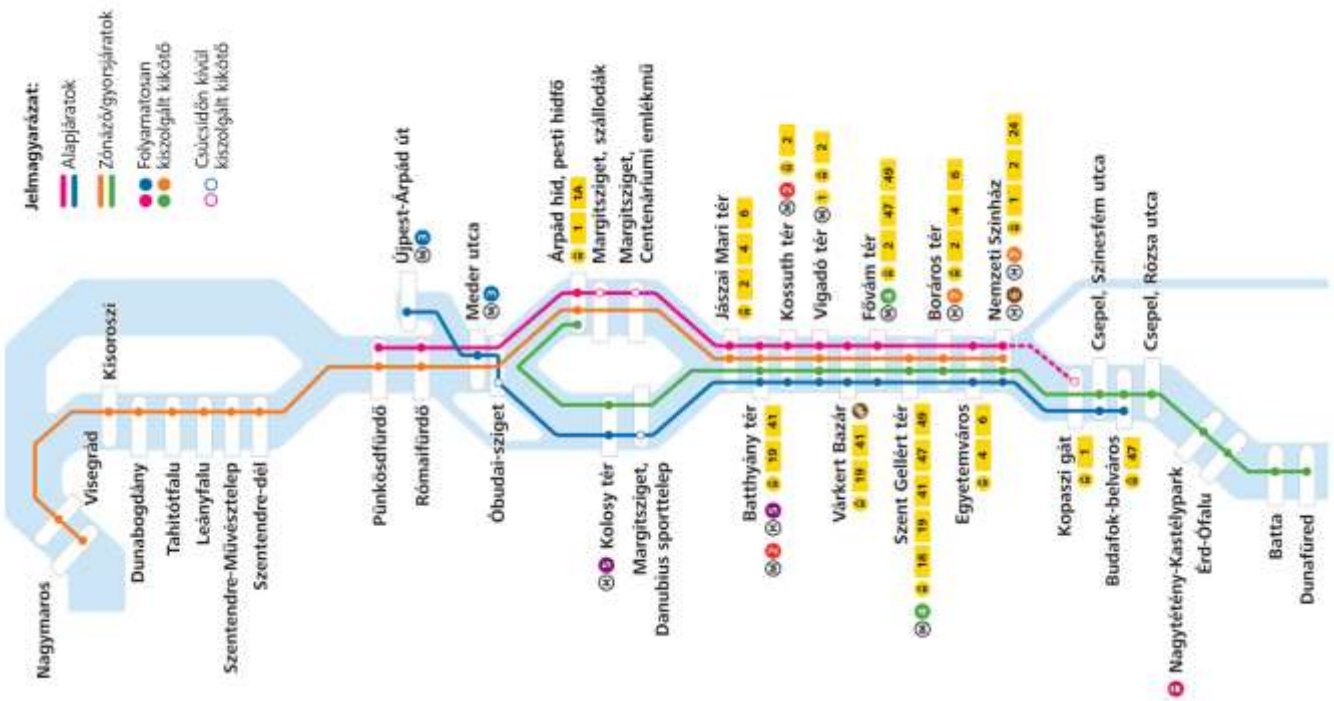
Dunai hajózás

A Budapesti Közlekedési Központ 2011-ben újraindította a **dunai hajózást**. Az elmúlt évek tapasztalata azt mutatja, hogy ennek a szolgáltatásnak a jelentősége a közösségi közlekedésen belül elhanyagolható, azonban a főváros más különleges közlekedési eszközeihez hasonlóan (Fogaskerekű, Gyermekvasút, Libegő, Sikló) vonzó turisztikai célpont, különösen a nyári időszakban. Az elmúlt évben készült megvalósíthatósági tanulmány a dunai elővárosi hajózás megteremtéséről. melynek főbb jellemzői:

- Hálózat: a változat a fővárosi Duna-szakaszon túl déli irányban Százhalombattáig, észak felé a Szentendrei-ágon Nagymarosig terjeszti ki a hajóközlekedést. A váci ágon a hajózás nem versenyképes a vasúttal.
- A hálózat 4 viszonylatból áll, melyek közül a 2 alapjárat a belső városrészek kikötőit tárja fel. A külső városrészekből a belváros átellenes széléig közlekedő gyorsjáratok csak a jelentős csomópontokban állnak meg.
- A követési idő csúcsidőben egyenként 20-20 perc (a közös belvárosi szakaszon 5 perc), ami csúcsidőn kívül 60 percre ritkul. Csúcsidőn kívül és hétvégén az alapjáratok érintik az Óbudai-sziget, a Kopaszi gát és a Margitsziget kikötőit is. Az északi agglomerációs járathoz Szentendrén csatlakozik a szigetmonostori, Leányfalunál a pócsmegyeri átkelőhajó.

- Flotta: a városi és az északi agglomerációs járatok 17 + 1 db 40 km/h sebességre képes, városi jellegű hajóval működtethetők. A déli agglomerációs járat a távolság és az utasforgalom nagyságrendje okán 5 + 1 db 60 km/h sebességre képes gyorshajóval üzemeltethető.
- Kikötők: a meglévő és tervezett kikötőkön felül újabbak létesülnek a következő helyszíneken: Rómaifürdő (áthelyezés), Kolosy tér, Jászai Mari tér (áthelyezés), Batthyány tér (áthelyezés), Vigadó tér (áthelyezés), Fővám tér, Egyetemváros (szükség szerint áthelyezés), Nemzeti Színház, Csepel, Színesfém u., Budafok-belváros, Csepel, Rózsa u., Nagytétény-kastélypark és az összes városhatáron kívüli helyszín.

5. ábra: Tervezett elővárosi hajójáratok (Forrás: BKK)

Az olimpia szempontjából fontos tényező, hogy a Dunán akár 100 szállodahajó is kiköthet a növekvő szálláshely-kereslet miatt

A pesti rakpartok komplex forgalomcsillapítási tervének fontos eleme kikötőhelyek rendezése. Várhatóan a jelenleg alulhasznosított „Bálna" központ hajós/buszos turisztikai fogadóközponttá alakul.

Az olimpia szempontjából fontos tényező, hogy a Dunán akár 100 szállodahajó is kiköthet a növekvő szálláshely-kereslet miatt. Ehhez a kikötési helyeket bővíteni kell, lehetőség szerint olyan helyeken, amelyek jól megközelíthetőek, de a belvárosi korzóról a kilátást a nem zavarják (ilyen például az Újpesti rakpart vagy a Schlachta Margit rakpart). Ezen szállodahajók az olimpiai játékok alatt a dunai közlekedésben zavart nem okoznak, hiszen végig kikötve állnak.

Tekintettel arra, hogy a játékok előtt több hónappal befejeződnek a nagy mennyiségű építési anyagszállítással járó munkálatok, ezért a Dunán nem kell az átlagosnál nagyobb teherforgalommal számolni, vagyis a szurkolók, médiamunkások vízi szállítása különösebb vízirendészeti intézkedések nélkül megvalósítható. Amennyiben sportolók vízi szállítását is engedélyezi a NOB (akár a versenyre akár a versenyről visszafele menet), akkor felmerülhet a nemzetközi vízi közlekedés korlátozása is. Erre már volt precedens 2003-ban, az Európa pontonhíd felállításakor, amikor 3 napon keresztül napi 10-10 órában a Duna teljes keresztmetszete le volt zárva.

6.5. Alapeseti létesítmények

Általános ismertetés

A létesítményeknek meg kell felelniük többek közt a NOB, a nemzetközi és hazai szakszövetségi követelményeinek

A sportlétesítmények esetében az általános műszaki feltételeken felül figyelemmel kell lenni a sportágra vonatkozó olimpiai és nemzetközi szakszövetségi követelmények betartására, valamint a megfogalmazott sportszakmai ajánlások minél szélesebb körű alkalmazására, beépítésére.

Minden sportlétesítmény esetében elvárás, hogy megfeleljen az adott sportág tekintetében

- az NOB által felállított olimpiai követelményeknek,
- az NOB szerinti minimális bruttó nézőszám kapacitásoknak,
- az akkreditált személyek, a sportolók és a média képviselőinek létszámára vonatkozó kapacitásoknak,
- az olimpiai biztonsági előírásoknak,
- a média kiszolgálásával kapcsolatos követelményeknek, valamint
- a nemzetközi és hazai szakszövetségek követelményeinek.

A sportlétesítmények nagyságrendjére vonatkozó elsődleges mérőszám a nézőszám.

A biztonsági előírásokat azok fontossága miatt kiemelten kell kezelni

Kiemelten figyelemmel kell lenni a biztonsági előírások betartására, alkalmazására, mivel az ezekre vonatkozó elvárások az utóbbi időszakban egyre szigorúbbá váltak.

Ugyancsak körültekintően kell eljárni a média igényeivel kapcsolatos elvárásokkal kapcsolatban is, mivel az ezekre vonatkozó technológia az utóbbi években, és várhatóan a jövőben is gyors ütemben fejlődik, és cél a lehető legoptimálisabb színvonal megvalósítása.

Magyarország az elmúlt években és a közeljövőben jelentős előrelépést tett/tesz az olimpia rendezéséhez is szükséges sportlétesítmények terén. A létesítmények tervezése, megvalósítása ésszerűen figyelembe veszi a világversenyek – köztük az olimpia – rendezésének szempontrendszerét is. A legtöbb létesítménynél sikerül ezeket a szempontokat ötvözni a helyi közösségi, utóhasznosítási, üzemeltetési, valamint a hazai sportélet igényeivel úgy, hogy a létesítmények megvalósítása a tervezett költségkereten belül maradjon

Alapesetinek tekintjük az alkalmas meglévő, vagy az olimpiától függetlenül 2024-ig megvalósulni tervezett létesítményeket

Az olimpia egyik alapelve, hogy nem ország, hanem város rendez olimpiát. Ennek megfelelően a múltban szinte az összes sporteseményre a rendező városban került sor. Ez alól kivételt képeztek a földrajzi okokból más helyszínen tartott sportesemények (pl. vitorlázás tengeren vagy tavon; gyorsasági kajak-kenu folyón vagy tengeren), illetve hagyományosan a labdarúgás-selejtezők is lehettek vidéki városokban. Az Agenda 2020 ebben a tekintetben is változást hozott, hiszen kimondta, hogy a NOB lehetővé teszi egyes sportágak vidéki megrendezését földrajzi vagy fenntarthatósági szempontok alapján. Fenntarthatósági szempontnak minősülhet, ha vidéken vannak létező vagy tervezett, olimpiára alkalmas létesítmények, elkerülve további ideiglenes budapesti stadionok, csarnokok felépítését. Bár a NOB ezt a könnyítést elsősorban selejtezők rendezése kapcsán hozta meg, de megfelelő indoklással korlátozott mértékben egyes döntők vidéki rendezése is felmerülhet. Ennek megfelelően tettünk javaslatot a budapesti és vidéki helyszínek elosztására, és a korábbi olimpiákhoz hasonlítva több sportágat (akár döntővel együtt) terveztünk vidéki létesítménybe. Ez az elosztás a NOB későbbi visszajelzéseinek függvényében esetleg módosításra szorulhat. Az Agenda 2020 vonatkozó pontja egyes sportágak más országban való megrendezésének lehetőségét is felveti. Ez a földrajzi adottságok vizsgálatán felül pályázati stratégiai kérdés is. Tanulmányunk keretében kizárólag hazai helyszínekkel számoltunk.

Az alábbi helyszínek kiválasztása a rendelkezésre álló helyszínek közül egy széles spektrumú követelményrendszer figyelembevételével történt (olimpiai követelmények, közlekedési követelmények, szakszövetségi követelmények, utóhasznosítási követelmények, költség kockázatok, tulajdonviszonyból származó kockázatok, időbeli megvalósítás kockázata, stb.).

Minden lehetséges helyszín vizsgálata során az alapkritériumok mentén szűkült a lehetséges helyszínek köre egészen addig, amíg meg nem született egy javasolt és szükség esetén egy alternatív helyszín. Figyelembe vettük azt a feltételt, hogy a helyszínek egy egységes olimpia rendezésére alkalmas rendszert alkossanak. A létesítmények egymáshoz viszonyított, illetve Magyarországon, vagy Budapesten belüli elhelyezkedését külön fejezet rögzíti, melyben nem a létesítmények leírása, hanem az olimpiai szerkezet bemutatása a cél.

A következőkben az alapeseti létesítményeket mutatjuk be.

Alapeseti sportlétesítménynek tekintjük azokat a meglévő vagy 2024-ig megvalósuló létesítményeket, melyek olimpia megrendezésétől függetlenül is alkalmasak lennének olimpiai versenyhelyszínként.

Az alapeseti létesítményeket két fő csoportra oszthatjuk:

(1) Alapeseti, olimpia rendezésére jelenleg is alkalmas létesítmények

Meglévő, olimpiára alkalmas, mindössze az az olimpia speciális igényeit kielégítő biztonsági fejlesztések szükségesek:

Budapest, Groupama Aréna – labdarúgás-selejtezők

Debrecen, Nagyerdei Stadion – labdarúgás-selejtezők

Debrecen, Főnix Csarnok – kosárlabda-selejtezők

Győr, Audi Aréna - asztalitenisz

Veszprém, Veszprém Aréna – tollaslabda, taekwondo

(2) Alapeseti, olimpiai rendezésére az olimpiától függetlenül 2024-ig alkalmassá váló/tehető létesítmények

Az olimpiától függetlenül megvalósítani kívánt új, vagy felújítani kívánt meglévő létesítmények, mely létesítményekről konkrét döntés (törvény, határozat, rendelet) rögzíti, hogy az olimpiától függetlenül, a tervezett olimpiai rendezés előtt megvalósulnak. Ezen létesítményekre a fejlesztések alapeseti, előrehozott, olimpiai csoportosítása szerint alapeseti fejlesztési költségeket azonosítottunk. Ugyanakkor ezen létesítmények igényelnek pl. kapacitásbővítő fejlesztéseket, amelyek az alapeseti, előrehozott, olimpiai csoportosítás szerint az olimpiai fejlesztések közé tartoznak.

- Budapest, Dagály Úszókomplexum (új építés) – úszás, műugrás, szinkronúszás, vízilabda-döntő, öttusa úszás
- Budapest, Puskás Ferenc Stadion (rekonstrukció) – labdarúgás
- Budapest, Millenniumi Konferencia Központ (új építés) – súlyemelés
- Budapest, Új Velodrom (új építés) – pályakerékpározás
- Budapest, Fehér úti lőtér (új építés) – trap, double trap, skeet lövészet
- Miskolc, DVTK Stadion (rekonstrukció, bővítés) – labdarúgás-selejtezők
- Székesfehérvár, Új Multifunkcionális Csarnok (új építés) – birkózás, cselgáncs

- Budapest, Széchy Tamás Sportuszoda (alaplétesítmény felújítás) – öttusa vívás
- Szeged, Városi Sportcsarnok (Pick Aréna) (rekonstrukció, bővítés) – kézilabda-selejtezők
- Budapest, Illovszky Rudolf Stadion (alaplétesítmény felújítás) – rögbi

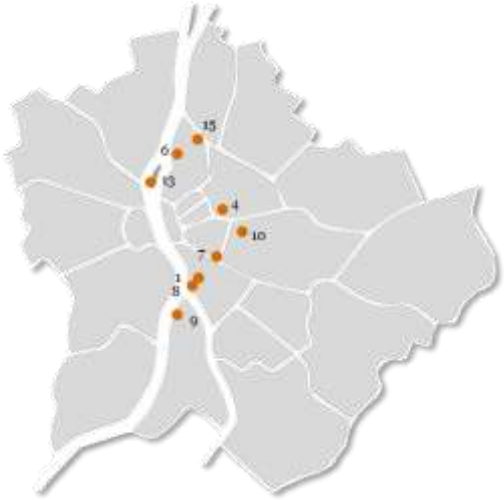
Az alapeseti létesítmények utóhasznosítása biztosított

Az alapeseti kategóriába sorolt létesítmények jövője utóhasznosítás szempontjából biztosított. A nemzetközi konferenciák, rendezvények kiszolgálása céljából épülő Millenniumi Konferencia Központot kivéve mindegyik alapeseti létesítmény sportcéllal kerül utóhasznosításra. A vidéki városokban épülő létesítmények a fő sportfunkción felül, egyéb rendezvények helyszínéül is szolgálhatnak.

6. ábra: Alapeseti létesítmények elhelyezkedése az országban (Forrás: Óbuda Group)

7. ábra: Alapeseti létesítmények Budapesten (Forrás: Óbuda Group)

A nem alapeseti létesítményeket 2 fő csoportra osztottuk

Nem alapeseti olimpiai sportlétesítményeknek azokat a meglévő, vagy 2024-ig megvalósuló létesítményeket nevezzük, melyek az olimpia rendezése esetén külön erre a célra lennének alkalmassá téve (bővítés, felújítás, átalakítás, építés).

Az olimpiai sportlétesítmények két fő csoportja a következő:

(1) Meglévő olimpiai létesítmények, melyek az olimpiától függetlenül nem válnának alkalmassá olimpiai sportágak megrendezésére: olyan létesítmények, melyek bár rendelkezésre állnak, de jelenlegi állapotukban nem alkalmasak olimpia rendezésére. Az olimpiához köthető átalakítási, bővítési, felújítási költségeiket olimpiai költségként kell számolni, mivel e létesítményekre vonatkozólag jelenleg nem ismert semmiféle döntés.

- Budapest, Papp László Sportaréna (bővíteni szükséges olimpia esetén) – kosárlabda-döntő, ritmikus sportgimnasztika, szertorna, ugróasztal
- Budapest, Iharos Sándor Margitszigeti Atlétikai Centrum (bővíteni szükséges olimpia esetén)– öttusa kombinált lövészet, futás
- Budapest, Hajós Alfréd Nemzeti Sportuszoda (bővíteni szükséges olimpia esetén) – vízilabda-selejtezők
- Győr, ETO Stadion (bővíteni szükséges olimpia esetén)– labdarúgás-selejtezők
- Szeged, Szegedi Olimpiai Központ - Maty-ér (felújítani, bővíteni szükséges olimpia esetén)– gyorsasági kajak-kenu, evezés
- Göd, golfpálya (felújítani, bővíteni szükséges olimpia esetén) – golf
- Dunakeszi-Alag, Alagi lóversenypálya (felújítani, bővíteni szükséges olimpia esetén) – díjlovaglás, díjugratás, military
- Budapest, Szusza Ferenc Stadion (átalakítani, felújítani, bővíteni szükséges olimpia esetén) – gyeplabda
- Budapest, Hungexpo “G” pavilon (átalakítani, felújítani, bővíteni szükséges olimpia esetén) – ökölvívás

(2) Nem meglévő olimpiai létesítmények, amelyek olimpiától függetlenül nem lennének szükségesek, de az olimpia után megmaradó létesítményként vagy létesítmény részként kerülnek hasznosításra, illetve ideiglenes létesítményként elbontásra kerülnek.

Olyan létesítmények, melyek jelenleg nem állnak rendelkezésre, de az olimpia rendezésének idejére vonatkozóan a helyük kijelölésre került, az utóhasznosítási, üzemeltetési, hazai sportélet igényei, valamint a költségkeret szempontokat is figyelembe véve a legoptimálisabb helyszínen. A létesítmények **megmaradó (visszabontható) vagy ideiglenes** létesítményként kerülnek megépítésre olimpia rendezése esetén.

- Budapest, Kvassay–zsilip térsége, Főstadion – atlétika
- Budapest, Kvassay–zsilip térsége, BMX-pálya – BMX kerékpár
- Budapest, Észak Csepel, kajak-kenu szlalom pálya – kajak-kenu szlalom
- Budapest, Lágymányos-Dél, Építendő Lágymányosi teniszkomplexum – tenisz
- Budapest, Etele téri ideiglenes 15.000 fős csarnok – röplabda, kézilabda-döntő
- Budapest, Turbina utcai ideiglenes 6.000 fős csarnok – vívás
- Budapest, Csillebérc, ideiglenes helyszín (lelátó) – terepkerékpár
- Budapest, Kopaszi-gát, ideiglenes helyszín (lelátó) – triatlon úszás
- Budapest, Fehér úti lőtér, ideiglenes csarnok – céllövészet
- Budapest, Margitsziget, ideiglenes helyszín (lelátó) – öttusa lovaglás
- Budapest, Óbudai-sziget, ideiglenes komplexum – strandröplabda
- Budapest, Hősök tere (átalakítani, felújítani szükséges olimpia esetén) – országúti kerékpár, triatlon kerékpár
- Budapest, Városligeti Műjégpálya (átalakítani, bővíteni szükséges olimpia esetén) – íjászat
- Balatonfüred, Balaton (a szárazföldi létesítmények átalakítása, felújítása, bővítése szükséges olimpia esetén) – hosszútávúszás, vitorlázás

Az alapeseti sportlétesítmények fenti felsorolás szerinti bemutatását az alábbiakban tesszük meg. Bár mind Szombathelyen (Haladás stadion és multifunkcionális sportcsarnok), mind Székesfehérváron (Sóstói stadion) tervezett további létesítmények rekonstrukciója, ám a jelenlegi master plan-ben nem számoltunk velük – kapacitás vagy megközelíthetőségi okokból - javasolt olimpiai helyszínként.

Groupama Aréna (1)

2014-ben átadott új stadion, az olimpiai főhelyszíntől pár kilométerre

Groupama Aréna a Ferencvárosi TC labdarúgó csapat otthonául szolgáló stadion az Üllői úton. A tervezett olimpiai főhelyszíntől csak pár kilométerre helyezkedik el. A 2014-ben átadott Groupama Aréna jelenleg is a magyar válogatott otthonául szolgál, s kiválóan alkalmas lesz olimpiai selejtezők lebonyolítására.

Sportágak:

- Labdarúgás-selejtező

Sportág kritériumok

Az olimpiai labdarúgó torna megrendezésével kapcsolatban az alábbi kritériumoknak kell megfelelnie a létesítményeknek.

- **UEFA/FIFA kompatibiliseknek kell lennie,** mely az európai és nemzetközi labdarúgó szövetségek követelményeinek való megfelelőséget jelenti
- Az **UEFA/FIFA kategóriákba** sorolja a stadionokat és az egyes kategóriákhoz **alapkövetelményeket** határoz meg a **minimális befogadóképesség**re - külön-külön a nézőtérre és a VIP ülőhelyek számára -, továbbá a **pályaméret**re, **pályavilágítás** minőségére, **VIP parkolók** darabszámára, **VIP és média területek** méretére vonatkozóan.

A Groupama Aréna UEFA 4. kategóriájú stadion

6. táblázat: Az UEFA előírásai a 4. kategóriájú stadionokra vonatkozólag (Forrás: UEFA[8])

UEFA STADION ELŐÍRÁSOK 4. kategória		
Stadion befogadóképessége	*Általános*	Minimális befogadóképesség 8.000 ülőhely NOB ajánlás, selejtező: 20.000 ülőhely NOB ajánlás, döntő: 50.000 ülőhely
	Ülő- és állóhelyek	Kizárólag ülőhelyek megengedettek, az állóhelyes szektorokat be kell zárni. Ugyanígy a padok alkalmazása sem megengedett, ezek is állóhelyeknek minősülnek.
	VIP helyek minimális száma összesen	500
	VIP helyek minimális száma a vendégek számára	500
	exkluzív vendéglátási terület	400 m²
Megvilágítás	*Megvilágítás a rögzített kamerák felé*	min. 1.400 lux
	Megvilágítás a mobil kamerák felé	min 1.000 lux
Szünetmentes áramforrás		Az aggregátnak azonnal és szünet nélkül a teljes megvilágítást biztosítania kell.
Kontroll helyiség		Olyan ellenőrző helyiség, amely a stadion teljes belső terére rálátást biztosít és megfelelő kommunikációs berendezésekkel ellátott.
Video felügyelet		Állandó video ellenőrző és felügyelő rendszer mind a stadionon belül, mind azon kívül, színes állóképes kivetítéssel és a kontroll helyiséggel való kapcsolattal.
Játéktér	*Hossz*	105
	Szélesség	68
	Kerítés a játéktér és a nézőtér között	nem megengedett
Parkolóhelyek	*Biztosított VIP parkolók száma*	150
	Buszok	Parkolóhely legalább 400 busz számára a stadion közelében.
Munkahely a média számára		150 m²
Kamerák elhelyezése	*Minimális platform a kamerák számára*	12 m²
Sajtótribün	*Minimálisan kialakított*	200

[8] UEFA Stadium Infrastructure Regulations

	fedett ülések száma	
	Minimálisan kialakított fedett ülések száma írópulttal	100
	A sajtótribün pozíciója	A főtribün középső zónájában, a csapatöltözők közelében, médiaeszközökkel felszerelve.
TV és rádiókommentátor állások száma		40
	Minimális szám	3
	Szükséges méret	Stúdiónként 5x5x2,3 minimum méret.
	Egyéb kívánalmak	Egy moderátor stúdió rálátással a játéktérre és elégséges hely egy Mixed Zone kialakítására.
Közvetítő kocsik helye	*Felület*	min. 2.000 m²
	Elhelyezés	ugyanazon az oldalon, mint a főkamera
Sajtókonferencia terem	*Követelmény*	Legalább egy sajtókonferencia helyiség, pulttal, pódiummal, kamera platformmal, Split Boksz-szal, hangosítással és székekkel berendezve.

- Nézőszám tekintetében az NOB követelményhez (20.000 fő) képest nagyobb nézőszám biztosított a Groupama Aréna (110%), esetén.
- Szükséges az olimpiai biztonsági előírások betartása, média kiszolgálása (a biztonsági szempontokat pontosították, az előírásokat szigorították az elmúlt években)
-

NOB követelményhez képest nagyobb nézőszám biztosított (22.122 fő)

Létesítmény bemutatása

- **Fejépület**
  - Vasbeton pillérvázas monolit szerkezet.
  - VIP felszíni parkolón keresztül közelíthető meg a Stadion fejépülete.

- **Mélygarázs**

- VIP vendégek részére 3 szintes mélygarázsban összesen 354 parkolóhely.

- **Lelátó**
  - A pályát három oldalról veszi körbe az egységes sorszámmal körbeforduló lelátó, valamint VIP lelátó.
- **Kerengő**
  - Fedett – nyitott rész (büfék, közönségforgalmi vizesblokkok, elsősegély helyiségek).
- **Földszint**
  - A VIP előcsarnokból nyílnak a játékosok öltözői és a játékteret összekötő mixed-zone.
  - Az előcsarnokból panorámalifttel közelíthető meg a két felső VIP szint a skyboxokkal.
  - A fejépület két szélén található 1-1 hasíték, melyeken keresztül a pálya gépjárművel is megközelíthető, itt parkolnak a csapatok buszai.
- **1. emelet**
  - Irodák és egyéb bérlemények találhatóak, valamint a VIP lelátón kétoldalt kialakított bronz VIP nézőtér 2x500 fő befogadására alkalmas
- **2. emelet**
  - 1.700 m2 alapterületű rendezvénytér, mely 1.300 fő befogadására alkalmas (helyenként a 3. emeleti galériával két szint magas a tér).
- **3. emelet**
  - 15 db Sky-Box (35-55 m2 alapterületű) valamint 1 db klub boksz és 1 db klubhelyiség, a hozzájuk tartozó vizesblokkok és tálaló előterekkel
- **4. emelet**
  - További 17 db Sky-Box, szintén a hozzájuk tartózó vizesblokkokkal, konyhával és egyéb kiszolgáló helyiségekkel.

- Megújuló energiaforrások használata
- A tető felületekről összegyűlő csapadékvizet egy 350 m3 névleges térfogatú ciszternában gyűjtik, melyet a fejépületi WC öblítésre és/vagy pályaöntözésre is fel lehet használni.
- A fejépületben elhelyezett WC-k számára ehhez külön szürkevíz hálózat került kiépítésre.
- Az épületbe tervezett HMV termelőkhöz alternatívaként napkollektoros fűtés lett kiépítve. Ehhez kb. 100 m2 felületű sík kollektor lett beépítve.

- **Pályafűtés:**
  - A játéktér átmeneti időszakban történő használhatósága érdekében 24 km csővezeték lett lefektetve a pálya alá, amely 5 C-on tartja a gyep gyökérzónáját igény szerint.
  - Etilén-glikol fűtéssel rendelkező pálya, 8.064 m2 felületen.
- **Pályaöntözés:**
  - 1 db, 8.064 m2-en épített 35 fejes, táv-irányítható, vízkímélő szoftvert tartalmazó felügyeleti központtal telepített öntözőrendszer szerelése
- **Pályafüvesítés:**
  - 8.064 m2 felületen dupla gyeptartó réteg, összesen 30 cm vastagságban, 15 cm speciális homok, és 15 cm homokos komposzt keverékkel, polimer szál bekeveréssel, vetett füves technológiával, és annak 12 hetes teljes kinevelésével
  - Új XXI. századi igényeket kielégítő, az UEFA 4 előírásoknak és FIFA ajánlásoknak megfelelően épült (2014)
  - Multifunkcionális fejépülettel rendelkezik (VIP terek, Sky-boxok, rendezvénytér, múzeum, étterem, shop, irodák, öltözők, parkolók stb.)
  - Fedett lelátó, aréna jellegű nyitott stadion
  - „Zöld” stadion (BREEAM GOOD minősített)

Adatok:
- **Nézőszám**: 22.122 fő (UEFA)

- **NOB ajánlás** 20.000 fő
- **Játéktér nagysága**: 105 x 68 m

A létesítmény tervezett összes bekerülési költsége 0,2 Mrd Ft, az alábbi felosztás szerint

Olimpiai megfelelőség becsült költsége: 0,2 Mrd Ft

- Előkészítés költsége 0,0 Mrd Ft
- Végleges létesítmény költsége 0,0 Mrd Ft
- Ideiglenes létesítmény költsége 0,2 Mrd Ft

Az ideiglenes létesítmények alapvetően az olimpiai megrendezéséhez szükséges létesítményeket (beléptető kapukat és kerítéseket) tartalmazzák.

8. ábra: Groupama Aréna I. (Forrás: Miniszterelnökség)

9. ábra: Groupama Aréna II. (Forrás: Miniszterelnökség)

Helyszín leírása, megközelíthetőség:

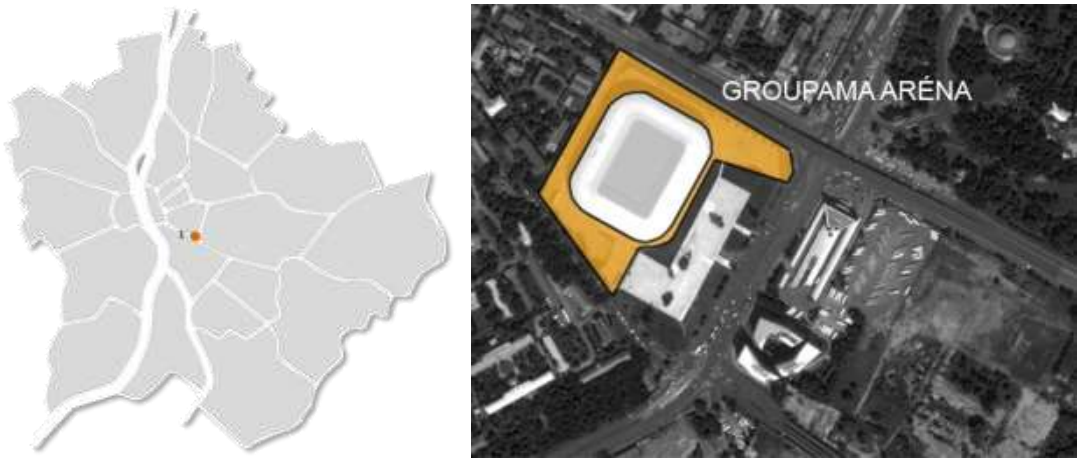
A Groupama Aréna Budapest, IX. kerületében a Könyves Kálmán körút, Albert Flórián út (régi Gyáli út), valamint az Üllői út által határolt területen helyezkedik el.

A létesítmény kiválóan megközelíthető a következő BKV járatokkal: M3 metró (Népliget, esetleg Nagyvárad tér), 1-es villamos, 254/E 901, 914, 918, és 950-es busz valamint távolsági busz (buszpályaudvar: Népliget).

Parkolási lehetőség a közelben a Groupama Arénával szomszédos területen áll rendelkezésre illetve a VIP vendégek részére az Aréna alatt lévő 3 szintes mélygarázsban (354 db) és az északi homlokzat előtti fedetlen felszíni parkolóban (107 db).

Közösségi közlekedéssel kiválóan megközelíthető.

10. ábra: A Groupama Aréna elhelyezkedése (Forrás: Óbuda Group)

Debreceni Nagyerdei Stadion (2)

Kiválóan alkalmas olimpiai selejtezők lebonyolítására

Debrecen Nagyerdei Stadion a DVSC labdarúgó csapat otthonául szolgáló stadion. Debrecen Budapesttől keletre 220 km-re helyezkedik el. Az olimpiai labdarúgó selejtezők megrendezése hagyományosan lehetséges nem az olimpiai rendező városban, hanem attól távolabb is, így az új 2014-ben átadott debreceni stadion kiválóan alkalmas olimpiai selejtezők lebonyolítására.

Sportágak:

- Labdarúgás-selejtező

Sportág kritériumok

Az olimpiai labdarúgó torna megrendezésével kapcsolatos általános kritériumok kifejtését a Groupama Arénáról jelen fejezetben található leírás tartalmazza.

UEFA 4. kategória kompatibilis

- **Nézőszám** tekintetében az NOB követelménynél (20.000 fő) **nagyobb nézőszám biztosított** (102%) a Nagyerdei Stadion esetén.

Létesítmény bemutatása

Az új, fedett lelátóval rendelkező nyitott, nemzetközi követelményeket is kielégítő Debreceni Nagyerdei Stadion 2014. május 1-én nyitotta meg kapuit, ezzel az ország harmadik legnagyobb stadionjában játszhatja meccseit a Debreceni VSC csapata. A régi stadion teljes mértékben elbontásra került, az új létesítmény 20 304 fős befogadóképességével pedig a nemzeti válogatott mecscseinek is otthont nyújt.

- 1934-ben készült stadion helyén
- Új fedett lelátóval ellátott nyitott stadion (2014)
- UEFA 4. kategóriába tartozik (nézőszám, pályaméret, VIP és média kiszolgáló területei, pályavilágítás kikötései stb. alapján)
- Multifunkcionális fejépülettel rendelkezik (VIP terek, Skyboxok, rendezvénytér, öltözők, irodák stb.)

Az új stadion alapkoncepciója 2010 elején elkészült, majd a tényleges építési folyamat 2013 elejétől 2014. május elsejéig tartott.

Adatok:

- Pálya mérete: 105x68 m
- Ülőhelyek száma: 20 340 fő
- VIP ülőhelyek száma: 746 fő
- pályavilágítás fényereje: 1800 lux
- VIP fogadási terület 1670 m2
- Sajtó terület 330 m2

Olimpiai megfelelőség becsült költsége: 0,2 Mrd Ft.

A létesítmény tervezett összes bekerülési költsége 0,2 Mrd Ft, az alábbi felosztás szerint

- Előkészítés költsége 0,0 Mrd Ft
- Végleges létesítmény költsége 0,0 Mrd Ft
- Ideiglenes létesítmény költsége 0,2 Mrd Ft

Az ideiglenes létesítmények alapvetően az olimpiai megrendezéséhez szükséges létesítményeket (beléptető kapukat és kerítéseket tartalmazzák.

11. ábra: Nagyerdei Stadion I. (Forrás: www.dvsc.hu[9])

12. ábra: Nagyerdei Stadion II. (Forrás: www. dvsc.hu [10])

Helyszín leírása, megközelíthetőség:

A debreceni Nagyerdei Stadion Debrecen városa melletti Nagyerdő területén, zöld környezetben épült. Budapesttől kb. 220 km-re helyezkedik el. Közvetlen autópálya csatlakozása (M3) és polgári repülőtere van (Debreceni Nemzetközi Repülőtér).

A létesítmény a városközpontból is jól megközelíthető közösségi közlekedéssel (a DKV járataival): 1-es villamos, 10, 12, 13, 22, 23Y, 24 busz. A debreceni vasútállomástól 6 km-re található a stadion.

Autóval a stadion közvetlen környezetében korlátozott a parkolóhelyek száma, a VIP parkolók száma mélygarázsban kb. 300 db.

[9] https://www.dvsc.hu/klub/stadion
[10] https://www.dvsc.hu/klub/stadion

13. ábra: A Nagyerdei Stadion elhelyezkedése (Forrás: Óbuda Group)

Kosárlabda-selejtezők lebonyolítására alkalmas.

Főnix Csarnok, Debrecen (3)

A kosárlabda selejtezők lebonyolításához kisebb kapacitású csarnok is elegendő, mint – a tornaszámokkal osztozó – döntő versenyhelyszíne. A selejtezőkhöz szükséges 14 versenynappal számolva ez már csak különálló helyszínen biztosítható.

Sportágak:

- Kosárlabda (selejtezők)

Sportág kritériumok

NOB nézőszám követelmény teljesíthető.

7. táblázat: Sportági követelmények a Főnix Csarnok esetében (Forrás: NOB[11])

KÖVETELMÉNYEK	Kosárlabda (selejtezők)	Meglévő létesítmény
Típus	zárt, fedett aréna	teljesül
NOB nézőszám	8.000	7.500
Főbb szakszövetségi követelmények	15 × 28 m-es pálya, a min 2 m-es védősávval min 7 m-es belmagasság	teljesül küzdőtér: 70 × 43,8 m belmagasság: 11,4 m

Magyarország második legnagyobb rendezvénycsarnoka

A meglévő létesítmény bemutatása

A debreceni Főnix Csarnok 2002-ben került átadásra. A Papp László Sportaréna után Magyarország második legnagyobb rendezvénycsarnoka. Rendkívül sokoldalúan hasznosítható, köszönhetően a variálható, teleszkópos lelátórendszernek, amely a földszinten az arénatér bármelyik oldaláról kihúzható. Maximális ülőhely-kapacitása 8.500 fő, kézi- és kosárlabda mérkőzések esetén 7.500 néző tud helyet foglalni. A létesítmény földalatti folyosóval kapcsolódik a szomszédos Hódos Imre Sportcsarnokhoz.

Sokoldalúan hasznosítható teleszkópos lelátórendszer

Az épület teljes körű kiszolgáló infrastruktúrával rendelkezik, ezért a helyszín felkészítési költsége csak ideiglenes létesítési költséget tartalmaz. Ez a beléptető rendszer és biztonsági rendszer építési és bontási költségét foglalja magában.

[11] A sportági követelmények a NOB technikai kézikönyvében találhatók meg (Technical Manuel on Venues)

Becsült költség:

0,2 Mrd Ft.

A létesítmény tervezett összes bekerülési költsége 0,2 Mrd Ft, az alábbi felosztás szerint

- Előkészítés költsége 0,0 Mrd Ft
- Végleges létesítmény költsége 0,0 Mrd Ft

Ideiglenes létesítmény költsége 0,2 Mrd Ft

14. ábra: Főnix Csarnok (Forrás: www.debrecen.varosom.hu[12])

15. ábra:Kézilabda mérkőzés a Főnix Csarnokban (Forrás: nemzetisport.hu[13])

16. ábra: Főnix Csarnok (Forrás: epiteszforum.hu[14])

[12] http://debrecen.varosom.hu/latnivalok/kulturalis-intezmenyek/Fonix-Csarnok.html
[13] http://www.nemzetisport.hu/kezilabda/debrecen-megmozdult-jon-a-hypo-2048059
[14] http://epiteszforum.hu/fonix-csarnok-debrecen-egy-finn-terv-adaptalasa

Debrecen északi részén, az autópályáról és a vasútállomásról könnyen megközelíthető.

Budapestről autópályán alig több mint 2 óra alatt elérhető, illetve rendelkezésre áll a helyi közösségi közlekedés

Parkolás biztosított

Helyszín leírása, megközelíthetőség

Debrecen 230 km-re helyezkedik el Budapesttől, autóval az átlagos menetidő 2 óra 15 perc az olimpiai főhelyszíntől, míg vonattal 3 óra a menetrend szerinti utazási idő. A város MÁV IC járatokkal jól elérhető. Debrecen repülőtere aktívan bekapcsolódott a nemzetközi légiközlekedés áramába. Európából menetrendszerű járatokkal a szurkolók egy része elvileg közvetlenül is el tud jutni a városba.

A csarnok a város északi részén, a 4-es út mellett található. Az autópályát elhagyva a csarnok könnyen megközelíthető. A városközponttól 4 km-re, a vasútállomástól 5 km-re található.

17. ábra: A Főnix Csarnok elhelyezkedése (Forrás: Óbuda Group)

A terület jelenlegi megközelíthetősége:

- Közösségi közlekedéssel: a 3-as, 3/A, 5-ös, 5/a helyi trolibusz, 16-os, 22-es, 22/Y, 23-as, 24-es, 24/y busz, távolsági vasút.
- Egyéni közlekedéssel: autósok számára könnyen megközelíthető. Az aréna körül 455 db személygépkocsi parkolóhely biztosított.

Az 5.500 férőhelyes, korszerű Aréna, teljes mértékben alkalmas a versenyszám lebonyolítására

Győr, Audi Aréna (4)

2014-ben került átadásra az új multifunkcionális csarnok, mely a Győri Audi ETO KC kézilabdacsapat otthona. Az új aréna a meglévő Magvassy csarnok mellé került, azzal összeépítve, köztük pedig büfésor helyezkedik el. Az új csarnok 5.500 férőhelyes, kézilabda, kosárlabda, továbbá kulturális események és konferenciák befogadására is kiválóan alkalmas. Megnyitása óta már két jelentősebb verseny helyszíneként szolgált, az egyik a kézilabda Bajnokok Ligája, a másik a női kézilabda Európa bajnokság során a magyar válogatott csoportmérkőzései. 2015-ben a női kosárlabda Európa-bajnokság egyik helyszíneként szolgál. A 2017-es Európai Ifjúsági Olimpiai Fesztivál kézilabdaversenyei is itt kerülnek megrendezésre.

Sportágak:

- asztalitenisz

Sportág kritériumok

8. táblázat: Sportági követelmények az Audi Aréna esetében (Forrás: NOB[15])

KÖVETELMÉNYEK	Asztalitenisz	Meglévő létesítmény
Típus	fedett, beltéri	teljesül
NOB nézőszám	5.000	5.500
NOB sportolószám	172	biztosítható
Főbb szakszövetségi követelmények	A küzdőtér min 14×7 m, 5 m belmagasság.	teljesül

A meglévő létesítmény bemutatása

A vonatkozó követelményeknek teljesen megfelel az Audi Aréna,(minimum 5 ezer fő az előírás) hiszen fix és mobil lelátók alkalmazásával 5.500 férőhely áll rendelkezésre, mely 10%-os többletet biztosít. Az asztalitenisz során 4 asztalitenisz zóna kerül a kézilabda pályán kialakításra.

[15] A sportági követelmények a NOB technikai kézikönyvében találhatók meg (Technical Manuel on Venues)

Becsült költség:

0,2 Mrd Ft

A létesítmény tervezett összes bekerülési költsége 0,2 Mrd Ft, az alábbi felosztás szerint

- Előkészítés költsége 0,0 Mrd Ft
- Végleges létesítmény költsége 0,0 Mrd Ft
- Ideiglenes létesítmény költsége 0,2 Mrd Ft

A létesítmény megfelel az olimpiai követelményeknek, nem igényel átalakítást, bővítést vagy felújítást, mindössze beléptető kapuk és kerítések elhelyezésére van szükség az olimpiára való alkalmassá tételhez.

18. ábra: Londoni olimpia 2012 asztalitenisz
(Forrás: : www.dailiymail.co.uk[16])

19. ábra: Audi Aréna belső tere
(Forrás: Építészfórum[17])

Helyszín: Győr

Helyszín leírása, megközelíthetőség

Győr 120km-re helyezkedik el Budapesttől, az átlagos menetidő kevesebb mint 1,5 óra. Az M1-es autópálya lehajtójától 2km-re, Győr városközpontjától 4 km-re, a vasútállomástól 3 km-re található az aréna.

[16] http://www.dailymail.co.uk/sport/olympics/article-2180183/London-2012-Olympics-Picture-special-Games-burst-life.html
[17] http://epiteszforum.hu/audi-arena-gyor

20. ábra: Az Audi Aréna elhelyezkedése (Forrás: Óbuda Group)

Vasúton vagy egyénileg autópályán közelíthető meg

A terület jelenlegi megközelíthetősége:

- Közösségi közlekedéssel: 8-as jelű busszal, távolsági vasúton (Budapest Kelenföld, Budapest Keleti)
- Egyéni közlekedéssel: autósok számára autópályán jól megközelíthető, az aréna körül 1.100 db parkolóhely biztosított.

A tollaslabda és a taekwondo azonos kapacitású beltéri csarnokot igényelnek

Veszprém Aréna (5)

Mind a tollaslabda, mind a taekwondo 5.000 fős kapacitású, beltéri versenyhelyszínt igényel. A versenynaptár beosztása szerint a Veszprém Aréna mindkét versenyszám lebonyolítására alkalmas.

Sportágak:

- tollaslabda
- taekwondo

Sportág kritériumok

9. táblázat: Sportági követelmények a Veszprém Aréna esetében (Forrás: NOB[18])

KÖVETELMÉNYEK	Taekwondo	Tollaslabda	Meglévő létesítmény
Típus	beltéri csarnok	beltéri csarnok	teljesül
NOB nézőszám	5.000	5.000	5.300
NOB sportolószám	128	172	biztosított
Főbb szakszövetségi követelmények	14 × 14 m tatamis küzdőtér	3 pálya egymás mellett: 17,4 × 10 m, min. 12 m-es belmagasság, légmozgás mentes környezet	teljesíthető játéktér 46 × 38 m

3 egymás melletti tollaslabdapálya elhelyezhető

A meglévő létesítmény bemutatása

A 2008-ban elkészült, korszerű multifunkciós csarnokban az átadása óta számos kézilabda mérkőzést lebonyolítottak, továbbá az MKB-MVM Veszprém KC-nek is az otthona. Ezen kívül más sportágak és kulturális rendezvények megrendezésre kerültek a helyszínen. A létesítmény a két sportág követelményeit kielégíti, nézőszámban meg is haladja azt. A 46 × 38 m-es, megfelelő belmagasságú játéktéren könnyen kialakítható 3 egymás melletti tollaslabdapálya.

[18] A sportági követelmények a NOB technikai kézikönyvében találhatók meg (Technical Manuel on Venues)

Becsült költség:

0,2 Mrd Ft

A létesítmény tervezett összes bekerülési költsége 0,2 Mrd Ft, az alábbi felosztás szerint

- Előkészítés költsége 0,0 Mrd Ft
- Végleges létesítmény költsége 0,0 Mrd Ft
- Ideiglenes létesítmény költsége 0,2 Mrd Ft

A kiszolgáló infrastruktúra teljes körű az épületben, ezért az nem igényel átalakítást, bővítést vagy felújítást, mindössze beléptető kapuk és kerítések elhelyezésére van szükség az olimpiára való alkalmassá tételhez.

21. ábra: Tollaslabda a 2012-es londoni olimpián a Wembley Arena-ban (Forrás: www.telegraph.co.uk[19])

22. ábra: Veszprém Aréna (Forrás: itthon.hu[20])

[19] http://www.telegraph.co.uk/sport/olympics/8264308/London-2012-Olympics-venues-Wembley-Arena.html
[20] http://neta.itthon.hu/veszprem-arena-sport

23. ábra: Veszprém Aréna belső tere (Forrás: itthon.hu[21])

24. ábra: Kézilabda mérkőzés a Veszprém Arénában (Forrás: Wikipédia[22])

Veszprém Budapest-ről legfeljebb 1,5 óra alatt elérhető

Helyszín leírása, megközelíthetőség

Veszprém 120km-re helyezkedik el Budapesttől, az átlagos menetidő 1,5 óra közötti az olimpiai főhelyszíntől. Vasúton kevesebb mint 2 óra a menetidő. Az aréna a város határában a 8-as út és a városi elkerülő csomópontjától 1 km-re, a városközponttól és a buszpályaudvartól 2,5 km-re, a vasútállomástól 3 km-re található.

25. ábra: A Veszprém Aréna elhelyezkedése (Forrás: Óbuda Group)

[21] http://neta.itthon.hu/veszprem-arena-sport
[22] http://fr.wikipedia.org/wiki/Veszpr%C3%A9m_Ar%C3%A9na

A terület jelenlegi megközelíthetősége:

- Közösségi közlekedéssel: 1-es, 2-es, 4-es jelű helyi buszjárat, távolsági vasút.
- Egyéni közlekedéssel: autósok számára könnyen megközelíthető, az aréna körül 750 db személygépkocsi parkolóhely biztosított.

Dagály Úszókomplexum (6)

A 2017-es úszó világbajnokságra épül a Dagály Úszókomplexum

Egy új úszókomplexum megvalósításának igénye már sokszor megfogalmazódott Magyarországon, hiszen a magyar úszósport és vízilabda sport sikeressége okán elvárható lenne az, hogy a sportág nemzeti képviselői méltó helyen készülhessenek nemzetközi versenyekre, sőt ne csak külföldön nyíljon lehetőségük világversenyeken való megmérettetésre, hanem Magyarországon is. A Császár-Komjádi uszoda, a margitszigeti Széchy Tamás és Hajós Alfréd uszoda nem alkalmas úszó világbajnokság rendezésére, s azok átépítése sem jöhetett szóba, hiszen folyamatos használat alatt állnak. Budapesten, a pesti oldalon jelentős hiány áll fenn versenyuszodák tekintetében, de azok önálló funkciójú üzemeltetése nem életszerű és nem gazdaságos. Olyan helyszínt kellett választani, mely a nagyközönség számára ugyanúgy elérhető, viszonylag közel van az akár nemzetközi versenyek edzéshelyszíneként funkcionáló Császár-Komjádi és Hajós- Széchy uszodákhoz, s egyben kiemelkedő épületévé is válhatna Budapestnek. Így esett a választás a Dagály Strandfürdő helyszínére.

Az így felépülő nemzeti sportuszodát 2017-ban tervezik átadni, mivel 2015-ben a FINA bejelentette, hogy a 2017-es úszó világbajnokságot Magyarország rendezheti a Dagály Úszókomplexumban.

A Dagály Úszókomplexum Budapesten, Angyalföldön a tervezett olimpiai főhelyszíntől légvonalban csak pár kilométerre, szintén a Duna mentén helyezkedik el, s kiválóan alkalmas lesz úszó, műúszó, műugró és vízilabda olimpiai rendezvények lebonyolítására.

Sportágak:

- Úszás
- Műugrás
- Szinkronúszás
- Vízilabda-selejtező
- Öttusa - úszás

Sportág kritériumok

Az olimpiai vízi sportok versenyszámainak megrendezésével kapcsolatban az alábbi kritériumoknak kell megfelelnie a létesítménynek.

FINA előírásainak megfelelően épül

- **Nemzetközi Úszószövetség** (FINA) előírásainak megfelelően építendő
- **NOB nézőszám követelmények:**
  - műugrás: 5.000 fő
  - öttusa-úszás; úszás: 12.000 fő
  - szinkronúszás: 5.000 fő
  - vízilabda: 5.000 fő
- **olimpiai biztonsági előírások** betartása, média kiszolgálása (a biztonsági szempontokat pontosították, az előírásokat szigorították az elmúlt években)

Létesítmény bemutatása

Végleges alapépületből és ideiglenes épületrészekből áll

A Dagály úszókomplexum a 2017-es világverseny megrendezése okán alapvetően két létesítményből áll össze: egy alapépületből és egy ideiglenes lelátókat és kiszolgáló létesítményeket magában foglaló ideiglenes létesítményből. Az alapépületet koncepcionális szinten úgy tervezte meg a Nemzeti Sportközpontok alkalmazásában álló komplex tervező csoport, hogy az feleljen meg a FINA általános és 2017. évi Úszó-, Vízilabda, Műugró, Műúszó és Nyíltvízi VB megvalósításához szükséges speciális elvárásoknak, valamint az ideiglenes létesítmények utólagos elbontása után is méltó ékköve legyen Budapestnek. Alapvető tervezési cél és elvárás volt, hogy a tervezett végleges épület önmagában is ki tudja szolgálni a Magyar Úszó Szövetség, Magyar Vízilabda Szövetség, Magyar Szinkronúszó Szövetség, Magyar Műugró Szövetség igényeit, s mindemellett lehetőséget nyújtson a nagyközönség számára is mind a vízi sportok űzésére, mind pedig a létesítményben megvalósítható kikapcsolódásra (vízi torna, vízi aerobik, stb.).

Versenycélokra, nagyközönségi funkciókra is egyaránt megfelel

Természetesen az is cél volt, hogy e funkciók kiszolgálása mellett integrálódjon a Dagály Strandfürdő napi működésébe, lehetőséget teremtve arra, hogy a Strandfürdő, illetve az Úszókomplexum látogató közönsége mind a két létesítményt együttesen tudja használni.

- **új** Duna parti **uszodakomplexum** (tervezett átadás 2017)
- **alkalmas lesz világversenyek megrendezésére**, mint az úszó-, hosszútávúszó-, műugró-, szinkronúszó- és vízilabda-világbajnokság
- jelenleg az előkészítés koncepcióterv szinten tart
- a kivitelezés kezdete 2015 május

A NOB nézőszám követelményei biztosíthatók

Adatok:

- **Nézőszám:** 5.000 fő állandó+ 10-13.000 fő ideiglenes lelátón
- **NOB ajánlás:** 5-12.000 fő
- 50 m-es **versenymedence,**
- 50 m-es **bemelegítő medence,**
- 25 x 21 m-es **ugrómedence**

A létesítmény tervezett összes bekerülési költsége 30,8 Mrd Ft, az alábbi felosztás szerint

Becsült költség: 30,8 Mrd Ft

- Előkészítés költsége 1,5 Mrd Ft
- Végleges létesítmény költsége 19,5 Mrd Ft
- Ideiglenes létesítmény költsége 9,8 Mrd Ft

Az ideiglenes létesítmények alapvetően az olimpiai megrendezéséhez szükséges létesítményeket (ideiglenes lelátók, beléptető kapuk és kerítések) tartalmazzák.

26. ábra: Dagály Úszókomplexum I. (Forrás: Miniszterelnökség)

27. ábra: Dagály Úszókomplexum II. (Forrás: mvlsz.hu[23])

Helyszín leírása, megközelíthetőség:

Kiválóan megközelíthető közösségi közlekedéssel, távolsági buszokkal, hajókkal

A Dagály Úszókomplexum Budapesten a XIII. kerületben a Népfürdő utca 36. szám alatt épül. Az Árpád-híd pesti hídfőjéhez közel a Duna partján helyezkedik majd el, a Dagály Strandfürdő mellett. A létesítmény kiválóan megközelíthető lesz közösségi közlekedéssel: M3-as metró, 1-es villamos, 15-ös, 115-ös, 26-os, 34-es, 106-os, 901-es busz. Továbbá távolsági autóbuszokkal, valamint gyalog vagy kerékpárral illetve a 11-es, 12-es, 13-as jelű hajók által is elérhető a terület. A parkolók száma az Úszókomplexum közvetlen környezetében az utcai parkolókon kívül kb. 400 személygépjármű számára lesz elegendő.

[23] http://www.mvlsz.hu/hir/3877/letettek-a-dagaly-uszodakozpont-alapkovet

28. ábra: A Dagály Úszókomplexum elhelyezkedése (Forrás: Óbuda Group)

Puskás Ferenc Stadion (7)

Nemzeti stadion, Budapest egyik ikonikus épülete

A Puskás Ferenc Stadion, mint nemzeti stadionunk Budapest egyik ikonikus épülete,. Jelenlegi állapotában korszerűtlen, a nemzetközi előírásoknak semmiképpen nem felel meg. A stadion egyes részei már le is vannak zárva - azok életveszélyes állapota miatt. A nemzeti stadionok megújítása olyan feladat, melyet nem csak Magyarország tűzött ki maga elé célul, de számára is fontos, hogy az életveszélyes állapotú jelenlegi stadion helyett egy korszerű nemzeti stadiont hozzon létre.

Jelenleg korszerűtlen, felújításra, átépítésre szorul

A megújult Puskás Ferenc Stadiont 2018-ban tervezik átadni. 2014. szeptember 19-én az UEFA bejelentette, hogy a 2020-as labdarúgó- Európa-bajnokságon három csoportmérkőzést és egy nyolcad döntőt rendezhetnek a megújult Puskás Ferenc Stadionban.

Tervezett átadás: 2018

A Puskás Ferenc Stadion Budapest, Istvánmezőn, a tervezett olimpiai főhelyszíntől csak pár kilométerre helyezkedik el, s kiválóan alkalmas lesz olimpiai labdarúgó selejtezők, negyeddöntők, elődöntők és a döntő lebonyolítására.

Sportágak:

UEFA 4-es kategóriájú lesz

- Labdarúgás

Sportág kritériumok

Az olimpiai labdarúgó torna megrendezésével kapcsolatos általános kritériumok kifejtését a Groupama Arénáról jelen fejezetben található leírás tartalmazza.

- **Nézőszám** tekintetében az NOB követelményhez képest **nagyobb nézőszám** biztosított (130%).

Létesítmény bemutatása

A Puskás Ferenc Stadion átépítésének gondolata:

Egy új nemzeti stadion építésekor figyelembe kell venni mind a pénzügyi, mind az üzemeltetési, mind a szükségszerűségi kérdéseket, hogy egy olyan létesítmény jöhessen létre, ami hasznára válik az egész országnak.

Egy ilyen nagy volumenű létesítmény üzemeltetése alapvetően nem lehet megtérülő, hacsak nincs olyan állandó bevételi forrása, mint pl. a müncheni Allianz stadionnál a két hazai csapat stadionra vonatkozó bevételei, vagy pl. a Wembley stadionnál a jól jövedelmező TV közvetítésekből származó bevételek. A nemzeti stadionok azért épülnek elsősorban, hogy az országot mutassák be, így szerezve közvetetten bevételeket az adott ország számára annak népszerűsítése révén. Éppen ezért fontos az, hogy tervezésük során a nemzetközi szervezetek előírásait kielégítve olyan emblematikus épület jöjjön létre, melyet a lehető leghatékonyabb módon lehet üzemeltetni, s a lehető legésszerűbb költségkeretből épülhessen meg, de a nemzetközi porondon is kitűnjön a többi – ilyen típusú – létesítmény közül, tehát egyedi arculatot sugározzon.

Olimpiai főhelyszínként nem felel meg, ezért egyrészt a labdarúgást, másrészt koncerteket és találkozóhelyet fog magában foglalni

A stadion és környezetének vizsgálata során kiderült, hogy az istvánmezei helyszín nem alkalmas olimpiai főhelyszín befogadására a helyszín szűkössége és az olimpiai falutól való elszeparáltsága miatt. Az olimpia „szellemének” megfelelő alapvető rendezési kritérium, hogy az atlétákat is befogadó olimpiai faluból közvetlen rálátást kell biztosítani az olimpiai lángra, mely az olimpiai stadionban kell, hogy lobogjon. Az olimpiai stadion közvetlen közelében pedig atlétikai bemelegítő pályákat kell létesíteni, így e kritériumoknak együttesen Istvánmező, azaz a Puskás Ferenc Stadion és környezete - több más szempont mellett - sem tud megfelelni. Mindezek ismeretében az a döntés született, hogy a Puskás Ferenc Stadion sport tekintetében a labdarúgásról, a jövő generáció kiszolgálása tekintetében pedig egy koncerteket és találkozóhelyet magába foglaló közösségi térről szóljon.

Amennyiben a helyszín alkalmas lenne olimpia rendezésére, úgy elképzelhető lenne egy, az atlétikai versenyek futópályáját ideiglenes szintemeléssel megvalósító belső „podeszt” építése, viszont így a nézőszám követelmények miatt a stadiont több mint

80.000 fő kapacitásúra kellene tervezni. Ezt azonban semmilyen igény nem támasztja alá, így az atlétikai versenyeket magában foglaló olimpiai Stadiont, az olimpiai igényeket és az utóhasznosítás igényeit is figyelembe véve, Londonhoz hasonlóan külön kell elhelyezni és megtervezni.

Az új Puskás Ferenc Stadion leírása

NOB nézőszám igény teljesíthető

- fedett lelátóval ellátott nyitott stadion
- FIFA javaslatainak és az UEFA EURO 2020 elvárásainak megfelelően építendő (nagyobb külső kiszolgáló területigény van az UEFA 2020 mérkőzések esetén, mint egyéb nemzetközi mérkőzéseknél, valamint számos további kötelezően teljesítendő követelmény, mint például a teljes pálya területre, nézőszám kapacitásokra, lelátó paramétereire, biztonsági előírásokra, média és Tv közvetítésre, közösségi, szolgáltatási, egészségügyi stb. kérdésekre vonatkozóan, melyekre az UEFA EURO 2020 Tournament Requirements tartalmaz.[24])
- A Puskás Ferenc Stadion esetében a jelenleg meglévő épület önmaga is egy ikonikus épület, ezért javasolt a régi stadion stílusjegyeinek felhasználása az új stadionban, hiszen így a múlt értékeinek az új stadionnál való beépítésével egyben sugározhatja a sikerek folytonosságának igényét is.

Adatok:

- **Nézőszám**: kb.68.000 fő
- **NOB ajánlás** 50.000 fő
- **Játéktér nagysága**: 105 x 68 m

Becsült költség:

108,7 Mrd Ft

A létesítmény tervezett összes bekerülési költsége 108,7 Mrd Ft, az alábbi felosztás szerint

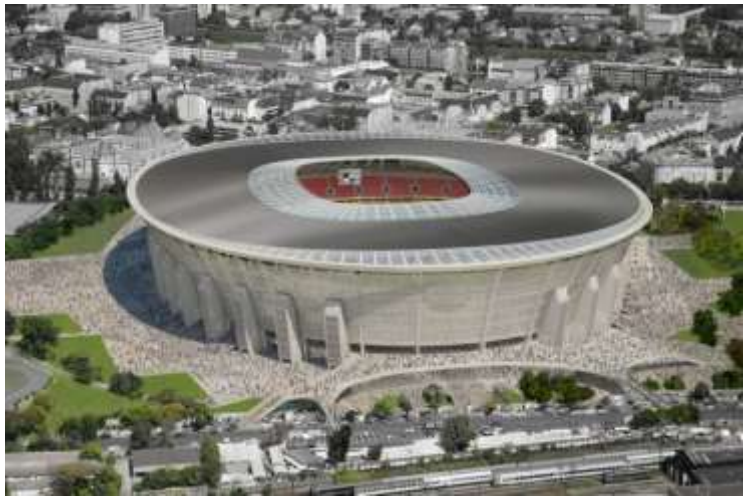
- Előkészítés költsége 5,2 Mrd Ft
- Végleges létesítmény költsége 103,5 Mrd Ft
- Ideiglenes létesítmény költsége 0,0 Mrd Ft

[24] UEFA EURO 2020 Tournament Requirements

29. ábra: Meglévő Puskás Ferenc Stadion (Forrás: wikipedia.hu[25])

30. ábra: Tervezett Puskás Ferenc Stadion (Forrás: mnsk.hu[26])

Helyszín leírása, megközelíthetőség:

A Puskás Ferenc Stadion Budapest, XIV. kerületében a Dózsa György út, Thököly út, Stefánia út valamint az Ifjúság útja által határolt területen helyezkedik el.

A létesítmény kiválóan megközelíthető a következő BKV járatokkal: M2 metró, 1-es villamos, 95, 195 és 130 busz, 75 és 77 troli-busz, távolsági busz (buszpályaudvar régi neve: Népstadion, jelenlegi neve: Puskás Ferenc Stadion).

Parkolási lehetőségek a közelben több területen is rendelkezésre állnak.

[25] http://hu.wikipedia.org/wiki/Pusk%C3%A1s_Ferenc_Stadion#/media/File:Stadium_Budapest.jpg
[26] http://mnsk.hu/nyilvanosak-az-uj-puskas-ferenc-stadion-latvanytervei/

31. ábra: A Puskás Ferenc Stadion elhelyezkedése (Forrás: Óbuda Group)

Kiválóan megközelíthető közösségi közlekedéssel

Budapest, Millenniumi Konferencia Központ (8)

Az 5.000 fős konferenciaközpont igényei és követelményei megegyeznek az olimpiai súlyemelés funkcionális koncepciójával

Budapesten már évtizedek óta igény, hogy a növekvő nemzetközi konferencia turizmusból ne csak a 2.000-3.000 fős rendezvényeket tudja fogadni, hanem a 4-5.000 fős konferenciarendezési igényeket is képes legyen kiszolgálni. A felmerülő igény kiszolgálása érdekében elindult egy új 5.000 fős konferencia központ megvalósítása. A tervezett konferencia központ helyszíne ideális helyen van az olimpia főhelyszínéhez viszonyítva, hiszen annak közvetlen szomszédságában létesülhet. A konferencia központ funkcionális koncepciója megegyezik a súlyemelés funkcionális koncepciójával, hiszen mindkét esetben egy színpadon zajló eseményt figyel a nézőközönség, így egyedül a háttér sportfunkciók jelenthetnek plusz igényt. Az új konferencia központ tehát kiválóan alkalmas lesz olimpiai súlyemelés sportág lebonyolítására.

Sportágak:

- Súlyemelés

Sportág kritériumok

Súlyemelő versenyszámok megrendezésével kapcsolatban az alábbi kritériumoknak kell megfelelnie a létesítménynek.

NOB szerinti nézőszám követelmény biztosítható

- **Fedett csarnok**, 10x10 m-es tömör építésű színpad maximum egy méter magassági kiemeléssel a nézőtér padlószintjéhez képest
- **NOB szerinti nézőszám követelmény**: 5.000 fő
- **Olimpiai biztonsági előírások** betartása, média kiszolgálása (a biztonsági szempontokat pontosították, az előírásokat szigorították az elmúlt években)
- Tekintettel az **Agenda 2020** nyújtotta lehetőségekre, egyes nem sportcélú meglévő, vagy az olimpia idejére megépülő és elérhető távolságban lévő más funkciójú épületeket is figyelembe lehet venni.

Létesítmény bemutatása

Magyarország legnagyobb konferenciaközpontja lesz, mely a Millenniumi városrészben épül fel

- **új konferencia központ** a Millenniumi városrészben, tervezés alatt áll
- Magyarország legnagyobb konferenciaközpontjaként definiált létesítmény, tervezett befogadóképesség: 5.000 fő
- a nemzetközi konferenciaturizmus egyik fő helyszínének elképzelt létesítmény
- a kormány fejlesztési szándékáról az új budapesti konferencia-központ létesítésének előkészítésével kapcsolatos intézkedések megtételéről, valamint a szükséges források biztosításáról az **1871/2013. (XI.22.) Kormány határozatában** rendelkezik

Adatok:

- **Nézőszám**: 5.000 fő
- **NOB ajánlás** 5.000 fő

Becsült költség:

8,5 Mrd Ft

A létesítmény tervezett összes bekerülési költsége 8,5 Mrd Ft, az alábbi felosztás szerint

- Előkészítés költsége 0,4 Mrd Ft
- Végleges létesítmény költsége 8,1 Mrd Ft
- Ideiglenes létesítmény költsége 0,0 Mrd Ft

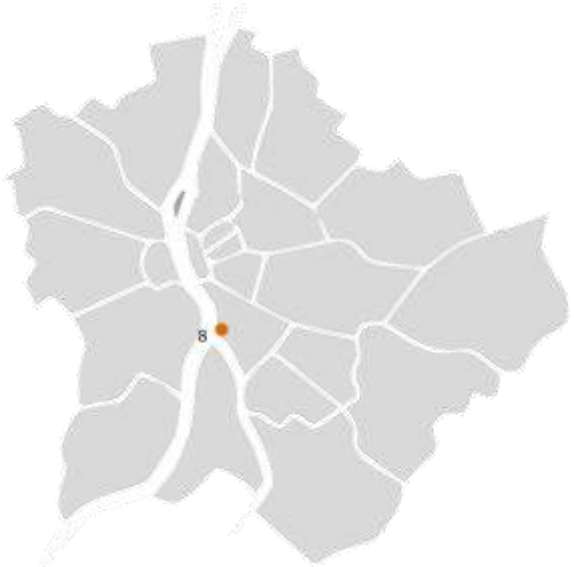
Helyszín leírása, megközelíthetőség:

A Konferencia Központ Budapesten, a IX. kerületben Millenniumi városrészben, a Művészetek Palotája és a Lechner Ödön fasor közötti területen épül meg.

Kiválóan megközelíthető közösségi közlekedési eszközökkel

A létesítmény jól megközelíthető közösségi közlekedéssel: H7-es HÉV, 2-es, 24-es villamos, 23-as, 54-es, 55-ös busz.

32. ábra: A Konferencia Központ elhelyezkedése (Forrás: Óbuda Group)

Új Velodrom (9)

Új épület létesítésére van szükség, melynek utóhasznosítása funkcióváltás nélkül tervezett

A pályakerékpáros versenyszámok lebonyolítása minden esetben speciális, erre a célra kialakított létesítményt igényel. Budapesten jelenleg egy, felújítás előtt álló pályakerékpáros létesítmény található, a Millenáris Velodrom. Ennek méretei, és az Istvánmező helykorlátai nem teszik lehetővé az olimpiai követelményeknek megfelelő pályává alakítását, így új épület létesítésére van szükség.

Sportágak:

- Pályakerékpár

NOB nézőszám biztosítható

Sportág kritériumok

10. táblázat: Sportági követelmények a pályakerékpár esetében (Forrás:NOB [27])

KÖVETELMÉNYEK	Pályakerékpár	Tervezett létesítmény
Típus	fedett sportcsarnok	biztosítható
NOB nézőszám	5.000	5.000
NOB sportolószám	189	biztosítható
Főbb szakszövetségi követelmények	ellipszis alakú, 250 m hosszú, min 7 m széles pálya	teljesíthető

Állandó és ideiglenes létesítményrészekből tevődik össze

Tervezett létesítmény bemutatása

A vonatkozó követelmények csak teljesen új létesítménnyel biztosíthatók. Az új Velodrom utóhasznosítása érdekében a kapacitás állandó és ideiglenes részből tevődik össze. A szakszövetséggel egyeztetve 2.500 fős állandó befogadóképességű zárt sportcsarnok épül, amely az olimpia idejére további 2.500 ideiglenes ülőhellyel kerül kibővítésre.

[27] A sportági követelmények a NOB technikai kézikönyvében találhatók meg (Technical Manuel on Venues)

Becsült költség:

24,8 Mrd Ft

A létesítmény tervezett összes bekerülési költsége 24,8 Mrd Ft, az alábbi felosztás szerint

- Előkészítés költsége 1,3 Mrd Ft
- Végleges létesítmény költsége 22,6 Mrd Ft
- Ideiglenes létesítmény költsége 0,9 Mrd Ft

A férőhelyek visszabontására figyelemmel kell lenni a tervezés során, célszerűen a létesítmény egy vagy két oldalán kerülnek kialakításra a bővített lelátók. A londoni olimpia létesítményei közül a London Aquatics Centre jó példa erre, ahol az ideiglenes és végleges férőhelyek aránya az új Velodromnál tervezettnél rosszabb volt.

33. ábra: London Aquatics Centre építés közben (Forrás: e-architect.co.uk[28])

34. ábra: Velodrom a London Lee Valley Veloparkban (Forrás: velodrome.co.uk[29])

[28] http://www.e-architect.co.uk/images/jpgs/london/london_olympics_aquatics_centre_o210211_2.jpg
[29] http://www.velodrome.co.uk/olympic-velodrome-london#

Az olimpiai főhelyszín területén lesz, közvetlen kapcsolatban a kiszolgáló területekkel

Helyszín leírása, megközelíthetőség

A pályakerékpáros versenyszámok célszerűen a BMX pálya közelében – közös háttér infrastruktúrát használva - kerülnek lebonyolításra. Az új Velodrom helyszíne az olimpiai főhelyszín, a XXI. kerületben, a Kvassay-zsilip térségében, az észak-csepeli szigetcsúcson, az olimpiai parkban lesz. A helyszín közvetlenül kapcsolatban van kiszolgáló területekkel (médiafalu, olimpiai falu, bemelegítő pályák), és könnyen megközelíthető a dél-budai versenyhelyszínekről (Etele tér, Kopaszi-gát és környezete).

35. ábra: A pályakerékpár elhelyezkedése (Forrás: Óbuda Group)

Megközelíthető lesz közösségi közlekedéssel és egyénileg, a parkolás megoldható lesz a területen

A terület jelenlegi megközelíthetősége:

- A létesítmény jól megközelíthető közösségi közlekedéssel: H6-os, H7-es hév, 2-es, 24-es villamos, 23-as, 54-es, 55-ös és 179-es busz.

Fehér úti lőtér (10)

Államilag kiemelt beruházássá emelték a projektet

A lövészet alapvetően beltéri és kültéri részre csoportosítható. A kültéri versenyeket sörétes puskával, a beltéri versenyeket golyós puskával és pisztollyal végzik. A Magyar Kormány a 237/2014. (IX. 18.) Korm. rendelet „a Budapest Fehér úti lőtér fejlesztésére és bővítésére irányuló beruházás megvalósításával összefüggő közigazgatási hatósági ügyek kiemelt jelentőségű üggyé nyilvánításáról és az eljáró hatóságok kijelöléséről” alapján kiemelt beruházássá emelte a Fehér úti lőtér beruházást. Ezt a kültéri lőteret kiegészítve a Kincsem Park területén létesítendő ideiglenes (kizárólag az olimpia miatt építendő) beltéri lövészetet kiszolgáló épületekkel alkalmassá válhat a lőtér az olimpiai lövészeti számok megrendezésére.

Sportágak:

11. táblázat: A lövészethez tartozó sportágak (Forrás: NOB [30])

Puska (beltéri)			
50 m puska 3 pozícióból		Férfi	nő
50 m rifle hason fekvő helyzet		Férfi	
10 m légpuska		Férfi	nő
Pisztoly (beltéri)			
50 m pisztoly		Férfi	
25 m pisztoly			nő
25 m gyorstüzelésű pisztoly		Férfi	
10 m légpisztoly		Férfi	nő
Sörétes puska (kültéri)			
Trap		Férfi	nő
Double trap		Férfi	
Skeet		Férfi	nő

[30] A sportágak és azok követelményei követelmények a NOB technikai kézikönyvében találhatók meg (Technical Manuel on Venues)

Sportág kritériumok:

A NOB sportági követelmények teljesülnek

Alkalmassá tehető ideiglenes és végleges lövészeti helyszínek megrendezésére

12. táblázat: Sportági kritériumok a trap, double trap, skeet lövészet esetében (Forrás: NOB [31])

KÖVETELMÉNYEK	Trap, double trap, skeet lövészet	Tervezett létesítmény
Típus	nyitott, kültéri	teljesül
NOB nézőszám	3.000	3.000

Tervezett létesítmény bemutatása

A lelátók és a kiegészítő infrastruktúra ideiglenes, visszabontható

A lelátók és a kiegészítő infrastruktúra ideiglenes jellegű, a rendezvényt követően teljes egészében visszabontásra kerül.

Becsült költség:

1,6 Mrd Ft

A létesítmény tervezett összes bekerülési költsége 1,6 Mrd Ft, az alábbi felosztás szerint

- Előkészítés költsége 0,0 Mrd Ft
- Végleges létesítmény költsége 0,6 Mrd Ft
- Ideiglenes létesítmény költsége 1,0 Mrd Ft

A nyitott, könnyűszerkezetes lelátó és a pálya megfelelő terület rendelkezésre állása esetén rendkívül gyorsan, alacsony költséggel megvalósítható. Kiszolgáló infrastruktúra létrehozása a meglévő infrastruktúra miatt csak az esetleges többletkapacitás erejéig szükséges, illetve a biztonsági- és beléptető rendszerek kialakítása végett.

[31] A sportági követelmények a NOB technikai kézikönyvében találhatók meg (Technical Manuel on Venues)

36. ábra: Skeet lövészet (Forrás: youtube.com[32])

37. ábra: A 2012-es londoni lövészeti helyszínek (Forrás: divisare.com[33])

Helyszín leírása, megközelíthetőség

A Fehér úti lőtér Budapesten, a X. kerületben a Fehér-út 9-11. szám alatt épül meg.

[32] https://www.youtube.com/watch?v=n3c6ddlJlxE
[33] http://divisare.com/projects/206223-Magma-Architecture-London-Shooting-Venue/images/3335098

Helyszín:

Fehér úton a Kincsem Park mellett

38. ábra: A Fehér úti lőtér elhelyezkedése (Forrás: Óbuda Group)

Közösségi közlekedéssel jól megközelíthető

A terület jelenlegi megközelíthetősége:

- A létesítmény jól megközelíthető közösségi közlekedéssel: M2-es metró a közelben, 37-es, 37A, 3-as, 28-as, 62-es, 62A villamos, 85-ös, 100-as, 161-es busz, elővárosi vasút (Kőbánya felső).

Miskolc DVTK Stadion (11)

Olimpiai selejtezők lebonyolítására alkalmas lesz

Miskolci DVTK stadion a DVTK labdarúgó csapat otthonául szolgál. Miskolc Budapesttől 180 km-re észak keletre helyezkedik el. Az olimpiai labdarúgó selejtezők megrendezése lehetséges nem az olimpiát rendező városban, hanem attól távolabb is, így az új 2017-ben tervezett átadású diósgyőri stadion kiválóan alkalmas lesz olimpiai selejtezők lebonyolítására.

Sportágak:

UEFA 4. kategóriás stadion

- Labdarúgás-selejtezők

Sportág kritériumok

NOB nézőszámot nem elégíti ki, de az Agenda 2020 irányelvei alapján kijelölésre került

- Az olimpiai labdarúgó torna megrendezésével kapcsolatos általános kritériumok kifejtését a Groupama Arénáról jelen fejezetben található leírás tartalmazza.
- Nézőszám tekintetében az NOB követelményt (20.000 fő) nem elégíti ki a miskolci DVTK stadion, de tekintettel az Agenda 2020-ban meghirdetett alapelvekre, és ez alapján a NOB részéről az egyedi mentességek megadására való feltételezhető hajlandóságra, ezt a stadiont is jelöljük a rendezésre alkalmas helyszínek közé.

Létesítmény bemutatása

Új lelátófedést kap, a fejépület UEFA követelmények szerint kerül megtervezésre. Lelátó 15.000 fős, nem bővíthető

A DVTK stadion Miskolc Diósgyőr városrészében helyezkedik el, s kijelenthető, hogy Magyarország 2-3. legnagyobb – mérkőzésre járó - szurkolói bázisával rendelkező klubot szolgálja ki. A stadion átépítése során a fejépülettel szembeni meglévő lelátórész fedést kapna. Az így lefedett lelátórész egy egységesen kialakított lelátókaréj részét képezné, melyet szintén egységes lelátófedés fedne. A fejépület az UEFA követelményeinek figyelembevételével kerül megtervezésre.

- 1939-ben épült régi stadion helyén létesült
- Stadion rekonstrukció, fedett lelátókkal ellátott, aréna jellegű kialakítás (tervezett átadás 2017)
- UEFA 4. kategóriának megfelelő szabványok szerint építendő
- ülőhelyek száma 15.000 fő (nem bővíthető)
    - engedélyezési terv fázisban tart a projekt, jelenleg a régi stadion bontási munkálatai zajlanak

Adatok:

- **Nézőszám**: 15.000 fő
- **NOB ajánlás** 20.000 fő
- **Játéktér nagysága**: 105 x 68 m

Becsült költség:

7,5 Mrd Ft

A létesítmény tervezett összes bekerülési költsége 7,5 Mrd Ft, az alábbi felosztás szerint

- Előkészítés költsége 0,4 Mrd Ft
- Végleges létesítmény költsége 6,9 Mrd Ft
- Ideiglenes létesítmény költsége 0,2 Mrd Ft

Az ideiglenes létesítmények alapvetően az olimpiai megrendezéséhez szükséges létesítményeket (beléptető kapukat és kerítéseket tartalmazzák.

39. ábra: DVTK Stadion (Forrás: www.dvtk.hu[34])

40. ábra: DVTK Stadion (Forrás: www.dvtk.hu[35])

[34] http://dvtk.eu/galeria/az-uj-diosgyori-stadion-latvanyterve/669/
[35] http://dvtk.eu/hirek/igy-nez-majd-ki-az-uj-diosgyori-stadion/8258/

Budapesttől 180 km-re, az M3 autópályán, illetve az M30 autóúton közelíthető meg

Helyszín leírása, megközelíthetőség:

A miskolci DVTK Stadion a diósgyőri városrészben épült. Budapesttől kb. 180km-re helyezkedik el.

Autóval az M3-as autópályán, illetve az M30-as autóúton közelíthető meg.

A létesítmény kiválóan elérhető a következő helyi közösségi járatokkal: 1-es villamos, 1-es, 1/a., 6-os, 29-es busz. A miskolci vasútállomásról 8 km-re található a stadion.

41. ábra: A DVTK-Stadion elhelyezkedése (Forrás: Óbuda Group)

Székesfehérvár Multifunkcionális Csarnok (12)

Új, nem csak sportolási igényeket kielégítő multifunkcionális csarnok épül Székesfehérváron

Székesfehérvár sportélete az elmúlt években, évtizedekben jelentős fejlődésen ment keresztül, beleértve az élvonalbeli kosárlabda, kézilabda és jégkorong csapatokat. A város és térségéből jelentős utánpótlás képzési igény jelent meg, melyet a versenysportok szükségletei mellett nem tud a város meglévő sportlétesítmény kapacitása kielégíteni. Éppen ezért merült fel egy új nem csak sportolási igényeket kielégítő multifunkcionális csarnok létesítésének gondolata. Az olimpiai birkózás és cselgáncs sportágak megrendezése az Agenda 2020 szellemében elvileg lehetséges nem az olimpiai rendező városban, hanem attól távolabb is. Székesfehérvár kb. 50 perc alatt elérhető az olimpia főhelyszínétől, így szinte budapesti helyszínnek tekinthető.

Cselgáncs és birkózó versenyek lebonyolítására alkalmas lesz

Sportágak:

- Birkózás
- Cselgáncs

Sportág kritériumok

olimpiai birkózó és cselgáncs versenyszámok megrendezésével kapcsolatban az alábbi kritériumoknak kell megfelelnie a létesítménynek.

- Fedett csarnok
- **Birkózás:** 12x12m-es emelvény védősávval, 9m sugaras átmérőjű szőnyeg, 1,5m es szegéllyel
- **Cselgáncs:** minimum 14x14m pálya, maximum 16x16m
- **NOB szerinti nézőszám** követelmény: 8.000 fő
- **olimpiai biztonsági előírások** betartása, média kiszolgálása (a biztonsági szempontokat pontosították, az előírásokat szigorították az elmúlt években)
- Figyelembe véve az **Agenda 2020** nyújtotta lehetőségeket, egyes meglévő, de elérhető távolságban lévő sportlétesítményeket a rendező város környezetében is meg lehet vizsgálni, hogy alkalmasak-e a verseny befogadására.

Létesítmény bemutatása

- Fedett csarnok, (jégkorong pálya is kerül kialakításra)
- Székesfehérvári közgyűlés határozott az új multifunkcionális csarnok helyéről
- Tervezési fázisban tart

Adatok:

NOB nézőszám ajánlás teljesíthető

- **Nézőszám**: 8.000 fő
- **NOB ajánlás** 8.000 fő

Becsült költség:

12,1 Mrd Ft

A létesítmény tervezett összes bekerülési költsége 12,1 Mrd Ft, az alábbi felosztás szerint

- Előkészítés költsége 0,6 Mrd Ft
- Végleges létesítmény költsége 11,5 Mrd Ft
- Ideiglenes létesítmény költsége 0,0 Mrd Ft

Budapesttől 65 km-re autópályán közvetlenül megközelíthető

Helyszín leírása, megközelíthetőség:

Székesfehérvár Budapesttől mindössze 65 km-re található. Megközelítése autóval az M7-es autópályán keresztül lehetséges. Parkolás lehetősége biztosítandó nagyobb arányban, mint az OTÉK szerint meghatározott minimális parkoló darabszám a Budapestről és vidékről érkező autósok miatt. Székesfehérvár Budai út 177. lesz várhatóan a tervezett csarnok címe

42. ábra: A székesfehérvári új multifunkcionális csarnok elhelyezkedése (Forrás: Óbuda Group)

Széchy Tamás Uszoda (13)

Sportágak:

- öttusa vívás

Sportág kritériumok

13. táblázat: Sportági követelmények a Széchy Tamás Uszoda esetében (Forrás: NOB[36])

KÖVETELMÉNYEK	Öttusa vívás	Átalakított létesítmény
Típus	beltéri	teljesül
NOB nézőszám	3.000	3.000
NOB sportolószám	72	biztosított
Főbb szakszövetségi követelmények	17-18m hosszú és 1,5-2m széles pást	teljesül

[36] A sportági követelmények a NOB technikai kézikönyvében találhatók meg (Technical Manuel on Venues)

Az uszoda beborításával lenne alkalmassá téve

A meglévő létesítmény bemutatása

A Margitszigeten rendezendő öttusa vívás kiszolgálása érdekében a Széchy Tamás Uszoda 50 m-es kültéri medencéjét borítva, majd nézőtérrel együtt ideiglenesen lefedve adna otthont a sportágnak.

Figyelembe véve a sportág hazai sikereit, az NOB által előírt férőhelyszám 100%-át biztosítja az ideiglenes bővítés.

Becsült költség:

3,4 Mrd Ft

A létesítmény tervezett összes bekerülési költsége 3,4 Mrd Ft, az alábbi felosztás szerint

- Előkészítés költsége 0,2 Mrd Ft
- Végleges létesítmény költsége 0,6 Mrd Ft
- Ideiglenes létesítmény költsége 2,6 Mrd Ft

43. ábra: Széchy Tamás Uszoda (Forrás: Óbuda Group)

44. ábra: Ideiglenes lefedés (Forrás: wikipedia.org[37])

Margitsziget déli oldala, gyaloglási távolságban egyéb öttusa helyszínektől

Helyszín leírása, megközelíthetőség

Az öttusa vívás helyszíne a Margitsziget déli végén a budai oldal felé eső területen lévő Széchy Tamás Uszodában található. A helyszín gyaloglási távolságon belül található az egyéb öttusa sportágak helyszíneitől (Dagály Úszókomplexum, Margitsziget egyéb részei).

[37] http://en.wikipedia.org/wiki/Basketball_Arena_(London)

45. ábra: A Széchy Tamás Uszoda elhelyezkedése (Forrás: Óbuda Group)

A terület jelenlegi megközelíthetősége:

Közösségi közlekedéssel kiválóan megközelíthető

- A terület kiválóan megközelíthető közösségi közlekedéssel: 4-es, 6-os villamos, 26-os busz. Továbbá gyalog vagy kerékpár segítségével.
- Egyéni közlekedéssel

Városi Sportcsarnok (Pick Aréna), Szeged (14)

Kézilabda selejtezők lebonyolítására alkalmas

A kézilabda selejtezők lebonyolításához kisebb kapacitású csarnok is elegendő, mint – a tornaszámokkal osztozó – döntő versenyhelyszíne. Azonban 14 versenynappal számolva ez már csak különálló helyszínen biztosítható.

Sportágak:

- Kézilabda (selejtezők)

NOB kritériumok teljesülnek

14. táblázat: Sportági követelmények a kézilabda selejtezők esetében (Forrás: NOB [38])

KÖVETELMÉNYEK	Kézilabda (selejtezők)	Meglévő létesítmény
Típus	beltéri csarnok	teljesül
NOB nézőszám	6.000	8.000
NOB sportolószám	336	biztosítható
Főbb szakszövetségi követelmények	22 × 44 m-es pálya, min. 7 m belmagasság	teljesül küzdőtér: 29,9 × 48,4 m belmagasság: 9,0 m

Olimpiától függetlenül rekonstrukcióra kerül. 2.700 fős ideiglenes lelátó

A meglévő létesítmény bemutatása

A meglévő létesítmény az olimpiától függetlenül rekonstrukcióra kerül, melynek keretében a jelenlegi 3.000 fős férőhelyszám 5.300-ra nő. Figyelembe véve a sportág hazai népszerűségét és sikereit, az olimpiai rendezvény idejére ez további 2.700 ideiglenes ülőhellyel kerül kibővítésre. Így összesen 8.000 férőhelyes lesz a csarnok. Az ideiglenes lelátó a rendezvényt követően visszabontásra kerül.

Becsült költség:

9,3 Mrd Ft

A létesítmény tervezett összes bekerülési költsége 9,3 Mrd Ft, az alábbi felosztás szerint

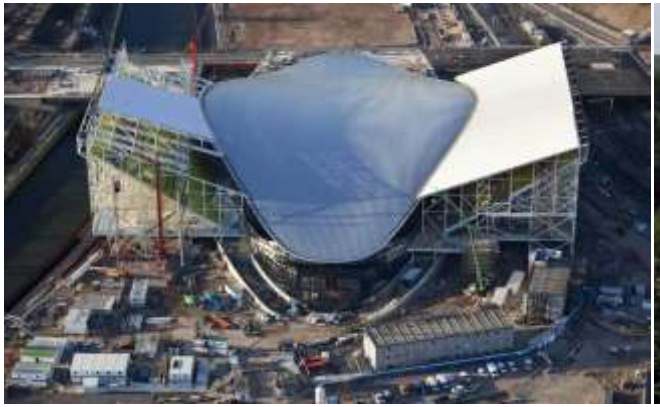
- Előkészítés költsége 0,4 Mrd Ft
- Végleges létesítmény költsége 7,6 Mrd Ft
- Ideiglenes létesítmény költsége 1,3 Mrd Ft

A férőhelyek visszabontására figyelemmel kell lenni a felújítás és bővítés tervezése során, célszerűen a létesítmény egy vagy két

[38] A sportági követelmények a NOB technikai kézikönyvében találhatók meg (Technical Manuel on Venues)

oldalán kerülnek kialakításra a bővített lelátók. A londoni olimpia létesítményei közül a London Aquatics Centre jó példa erre.

46. ábra: London Aquatics Centre építés közben (Forrás: e-architect.co.uk[39])

47. ábra: A Szegedi Városi Sportcsarnok látképe (Forrás: szegedsport.hu[40])

Budapesttől 170 km-re autópályán elérhető. Vonattal érkezve az állomástól 3km

Helyszín leírása, megközelíthetőség

Szeged Budapesttől 170 km-re található, az M5-ös autópályán autóval elérhető. Közösségi közlekedéssel, vonattal (InterCity) érkezve, a vasútállomás 3 km-re található a Városi Sportcsarnoktól. Távolsági buszok pályaudvara 4,4 km-re helyezkedik el a sportlétesítménytől, helyi autóbuszjáratokkal (5,7) megközelíthető.

[39] http://www.e-architect.co.uk/images/jpgs/london/london_olympics_aquatics_centre_o210211_2.jpg
[40] http://www.szegedsport.hu/intezmenyek/varosi-sportcsarnok

48. ábra: A Szegedi Városi Sportcsarnok (Pick Aréna) elhelyezkedése (Forrása: Óbuda Group)

A terület jelenlegi megközelíthetősége:

- A létesítmény megközelíthető közösségi közlekedéssel: Újszeged vasútállomás közelében, illetve az 5-ös és 7-es trolibuszokkal.
- Egyéni közlekedéssel: az ideiglenes bővítés várhatóan a parkolók rovására történik.

Illovszky Rudolf Stadion (15)

Bővítés nélkül, átalakítással rendezhető meg a rögbi verseny

Budapest, Angyalföldön, a Fáy utcában található a 3.000 ülőhelyű és 6.000 állóhelyű lelátókkal rendelkező Illovszky Rudolf Stadion (Vasas SC otthona). Az Illovszky Rudolf Stadionban bővítés nélkül, de az élőfüves pálya és a futókör átalakításával rendezhető meg a 120,0 m x 80,0 m nagyságú pályát igénylő rögbi verseny. A rögbi edzéshelyszínt másutt, vagy a stadion mellett rendelkezésre álló edzőpályákon lehet létrehozni. Az NOB és WR követelményeket kielégítő füves pályaméret elhelyezhető a jelenleg 105,0 m x 68,0 m nagyságú labdarúgó pályán, valamint a körülötte lévő atlétikai pályán, így a meglévő lelátók átalakítása nem szükséges.

Lelátók átalakítása nem szükséges

Sportágak:

- Rögbi

Sportág kritériumok

15. táblázat: Sportági követelmények az Illovszky Rudolf Stadion esetében (Forrás: NOB[41])

KÖVETELMÉNYEK	Rögbi	Felújított létesítmény
Típus	kültéri	teljesül
NOB nézőszám	8.000	8.000
NOB sportolószám	288	biztosított
Főbb szakszövetségi követelmények	pálya mérete 120 × 80 m, ebből játéktér 100 × 70 m	teljesül

Kültéri pálya és 8.000 fős nyitott lelátó szükséges

Meglévő létesítmény bemutatása

Az Illovszky Rudolf Stadion Angyalföld, Fáy utcában található, mely 2004 óta Vasas SC tulajdona.

[41] A sportági követelmények a NOB technikai kézikönyvében találhatók meg (Technical Manuel on Venues)

A legrosszabb állapotban lévő stadion.

Becsült költség:

2,2 Mrd Ft

A fővárosi csapatok közül a Vasas pályája az egyik legrosszabb állapotban lévő stadion, felújítása sürgős lenne. A futballpálya füves, körülötte salak futópálya van. A stadionhoz tartozik VIP helyiség, étterem, raktár és mellékhelyiségek. A lelátó nagy része állóhelyes, a beton rossz állapotban van. A stadionban elektromos, de nem színes kijelző található, óriás kivetítő nincs, hangosítás központilag megoldott.

A létesítmény tervezett összes bekerülési költsége 2,2 Mrd Ft, az alábbi felosztás szerint

- Előkészítés költsége 0,1 Mrd Ft
- Végleges létesítmény költsége 1,5 Mrd Ft
- Ideiglenes létesítmény költsége 0,6 Mrd Ft

49. ábra: Illovszky Rudolf Stadion látképe (Forrás: index.hu[42])

50. ábra: Illovszky Rudolf Stadion belső képe (Forrás: berkeczi.hu[43])

[42] http://index.hu/sport/futball/2008/11/29/a_vasas-palyan_is_lehet_az_mlsz-arena/
[43] http://www.berkeczi.hu/picture.php?pic_id=218&tipus_id=hazak

NOB követelményeket kielégítő távolságra van az Olimpiai falutól.

Helyszín leírása, megközelíthetőség

A Vasas Stadion Budapesten, a XIII. kerületben, a Fáy utca és a Béke út által határolt területen (Fáy utca 58. szám alatt) található. Az olimpiai követelményeket kielégítő távolságra helyezkedik el az olimpiai falutól, illetve központi helyszíntől.

51. ábra: Az Illovszky Rudolf Stadion elhelyezkedése (Forrás: Óbuda Group)

Közösségi közlekedéssel kiválóan megközelíthető

A terület jelenlegi megközelíthetősége:

- A létesítmény kiválóan megközelíthető közösségi közlekedéssel: M3-as metró, 14-es villamos (Frangepán utcai megálló).

6.6. Egyéb területek

6.6.1. Közművek

Az Uniós csatlakozással a követelmények is változtak, az ezeknek való megfelelés hosszabb ideig elhúzódik

Magyarországnak az Európai Unióhoz való csatlakozása együtt járt a tagállamok jogrendjének átvételével is. A jogrend átvétele, illetve az azzal összeegyeztethető szabályozások bevezetése az egyes területeken jelentős ütemben zajlik, illetve már megtörtént. Mivel az uniós követelmények teljesítése rendkívül nagy költséggel jár, az egyes követelmények teljesítése több területen – különös tekintettel a nemzetgazdaság teherbíró képességére – hosszabb ideig elhúzódik.

Az olimpia megrendezésének az ivóvíz mennyiségi biztosítása szempontjából minimális a kockázata, a vízművek többsége szabad kapacitásokkal rendelkezik

Vízellátás

Az olimpia megrendezésének az ivóvíz mennyiségi biztosítása szempontjából minimális a kockázata, az utóbbi évtizedekben a vízfogyasztás jelentős mértékben visszaesett, a vízművek többsége szabad kapacitásokkal rendelkezik.

Magyarországon az emberi fogyasztásra szánt víz minőségéről szóló 98/83/EK számú Tanácsi Irányelvben foglaltakra figyelemmel - a Csatlakozási Szerződés szerinti időbeli eltérésekkel meghatározott határidős feladatokra alapozva - országos ivóvízminőség javító program került kidolgozásra. Kiemelt paraméterek az arzén, a bór, a fluorid és a nitrit, közegészségügyi okokból megállapított sajátos hazai kiemelt paraméter továbbá az ammónium. Az ivóvíz minőségi követelményeiről és az ellenőrzés rendjéről szóló 201/2001. (X. 25.) Korm. rendelet melléklete 2006. december 25. és 2009. december 25. határidővel, települések szerinti bontásban rögzítette az ország időbeli eltérések szerinti határidős feladatait. A beruházások végrehajtását 2007-től a Környezet és Energia Operatív Program pályázati konstrukciója segítette. A beruházások jellemzően jelenleg is, és a jövőben is társfinanszírozásúak, a kötelező saját forrás mellett EU támogatásokból, és központi költségvetési forrásból tevődnek össze

Budapest kivételesen jó helyzetben van vízellátás szempontjából

Budapest kivételesen jó helyzetben van vízellátás szempontjából, a lakásszámra vetített ivóvízzel való ellátottság szinte teljes körűnek tekinthető, a vízigények gond nélkül kielégíthetők és a vezetékes víz minősége Magyarországon itt a legjobb. Az olimpiai helyszínként számításba vett egyéb települések közül Szeged és Debrecen az említett kormányrendelet szerint a 0,5 mg/l-nél magasabb ammóniatartalmú ivóvízzel ellátott települések között szerepel.

Az ivóvízminőség javítása az országos program keretében az olimpia megrendezésének tervezett időszakára megtörténik

Az ivóvízminőség javítása az országos program keretében az olimpia megrendezésének tervezett időszakára megtörténik.

A szolgáltatott víz minőségét döntően meghatározza a vízbázis állapota és védettségi szintje, ezért a vízbázisok, a távlati vízbázisok, valamint az ivóvízellátást szolgáló vízi létesítmények védelméről szóló 123/1997. (VII. 18.) Korm. rendelet előírta, hogy a

rendeletben előírt módon meghatározott védőidomot, védőterületet kell kialakítani. A Budapest vízellátását biztosító üzemelő vízbázisokon a munka megkezdődött, s várhatóan a jogszabályban előírt határidőt megelőzően kialakítják a védőidomokat, védőterületeket, tehát ebből a szempontból az olimpia kockázatmentesen lebonyolítható.

Az Európai Közösség a települési szennyvíz kezeléséről szóló 91/271/EGK irányelvben szabályozza, hogy megóvja a környezetet a települési és egyes ipari szennyvízkibocsátások káros hatásaitól

Szennyvíz

Magyarország Európai Uniós tagságával összefüggő feladatai közül a legtöbb fejlesztési igény a szennyvízelvezetés és tisztítás megvalósításával kapcsolatos.

Az Európai Közösség a települési szennyvíz kezeléséről szóló 91/271/EGK irányelvben szabályozza, hogy megóvja a környezetet a települési és egyes ipari szennyvízkibocsátások káros hatásaitól.

Az irányelv 2.000 lakosegyenérték (LE) 1 szennyezőanyag-terhelés felett kötelező feladatként írja elő a tagállamok részére a települések szennyvizeinek gyűjtését és tisztítását és az egységes végrehajtás érdekében meghatározza az alkalmazandó fogalmakat is.

Az irányelv a követelményeket a szennyvízelvezetési agglomerációk szennyezőanyag kibocsátásának és a befogadó érzékenységének függvényében határozza meg. Előírásai szerint a teljesítendő feladatok és azok határidői Magyarországra vonatkozóan a Csatlakozási Szerződésben kapott átmeneti mentességre tekintettel a következők:

Budapesten és az olimpiai helyszínként számításba vett többi településen legkésőbb 2015 végére az uniós követelményeket kielégítő szennyvízelvezetési és tisztítási helyzet valószínűsíthető

- legkésőbb 2010. december 31-éig minden 15.000 LE szennyezőanyag-terhelésnél nagyobb szennyvízelvezetési agglomerációt el kellett látni szennyvízgyűjtő rendszerrel és legalább biológiai (II. fokozatú) szennyvíztisztító teleppel,
- legkésőbb 2015. december 31-éig minden 2.000 és 15.000 LE szennyezőanyag-terhelés közötti szennyvízelvezetési agglomerációban meg kell oldani a szennyvízgyűjtő rendszer kiépítését és a legalább biológiai (II. fokozatú) szennyvíztisztítást,
- legkésőbb 2008. december 31-éig az érzékeny területeken fekvő 10.000 LE szennyezőanyag-terhelés feletti szennyvízelvezetési agglomerációkban biztosítani kellett a szennyvízgyűjtő rendszer kiépítését és a biológiai (II. fokozatú) szennyvíztisztítás mellett a III. fokozatú tisztítást, azaz a tápanyag-eltávolítást (nitrogén és foszfor).
- amennyiben 2.000 LE szennyezőanyag-terhelés alatti település, vagy szennyvízelvezetési agglomeráció is rendelkezik közműves szennyvízelvezetéssel és a befogadó felszíni víz, akkor a befogadónak megfelelő szennyvíztisztításra megállapított határidő 2005. december 31. volt. (Ez esetben az Irányelvben szereplő határidő a mérvadó.)

Mindez azt jelenti, hogy Budapesten és az olimpiai helyszínként számításba vett többi településen legkésőbb 2015 végére az uniós

követelményeket kielégítő szennyvízelvezetési és tisztítási helyzet valószínűsíthető.

Magyarország tagja a Nyugat-európai villamosnergia-rendszer egyesülésnek, így üzemzavar esetén is biztosítható az ellátás

Villamos energia

A villamos energia a termelőktől a fogyasztók felé továbbítását, a villamos energia rendszerek közötti kapcsolatot – köztük a nemzetközi energiacserét is – az átviteli hálózatok biztosítják. 1999-ben Magyarország a nyugat-európai villamosenergia-rendszeregyesülés (UCPTE) tagja lett. Az így létrejött átviteli hálózatok együttműködő rendszere lényegesen magasabb szintű szolgáltatási biztonságot nyújt, gazdaságosabb a tartalékképzés és hatékonyabban kezelhetők az üzemzavar okozta rendszer elem kiesések.

A nyári időszakban lebonyolítandó olimpia létesítményeinek földgázigénye nem követel komolyabb felülvizsgálatot

Gázellátás

A földgázellátással szembeni alapkövetelmény, hogy a többi energiaközművel összehangoltan, a környezet- és energiatudatosság szempontjait maximálisan figyelembe véve biztosítsa a különféle létesítmények fűtési és egyéb használati földgázigényét A földgázellátás szempontjából meghatározó főművi elemek (nagy- és nagyközépnyomású elosztóhálózat és gáznyomás-szabályozók) a téli csúcsigények (fűtési szezon) kielégítésére épültek ki, ezért a nyári időszakban lebonyolítandó olimpia létesítményeinek földgázigénye nem követel komolyabb felülvizsgálatot, csupán az egyes helyszínek konkrét ellátását kell megoldani.

Az olimpiától függetlenül egy új szennyvíziszap- és hulladékhasznosító-mű beilleszthető lesz a távhőrendszerbe

Távhő ellátás

A felmerülő energiaellátási lehetőségek között kiemelt helyen szerepel - többek között - a távfűtés. A távfűtés nagy előnye, hogy a hőtermelés és annak felhasználása külön helyen történik, így egy tiszta energiaellátási módot jelent. Az olimpiai helyszínek közül reálisan a budapesti helyszínen kívül a vidéki nagy városokban is lehet a távhőellátással számolni.

Budapesten a Hulladékhasznosító Mű jelenleg folyó fejlesztése lehetővé teszi a hulladék elégetéséből származó hőenergia fokozott hasznosítását a távhőrendszerben, ezzel jelentősen csökkentve a földgázfüggőséget és az üvegház hatású gázok kibocsátását.

Az olimpiától függetlenül várható új beruházás lehet egy új szennyvíziszap-és hulladékhasznosító-mű létesítése Dél-Budapesten. Az új mű távhőrendszerbe illesztése további jelentős potenciál lenne a lakossági - és intézményi hődíjak mérséklésére.

A magyarországi hulladékkezelést és a hosszú távú terveket több jogszabály és stratégiai is kezeli

Hulladékkezelés

A hulladék-eltávolítás alapvetően közegészségügyi és környezetvédelmi követelményeket kielégítő közszolgáltatás. A 2012. évi CLXXXV. törvény a hulladékról az Európai Közösség jogszabályaival összeegyeztethető módon szabályozza a hulladékgazdálkodás témakörét, részletesen pedig 44 végrehajtási rendelet foglalkozik a hulladékokkal. A törvény értelmében minden településen legkésőbb 2015. január 1-től kötelezően meg kell szervezni a házhoz menő szelektív hulladékgyűjtést, és külön kell gyűjteni a

papír, fém, műanyag, üveg, biológiai és veszélyes hulladékokat.

A Kormány által a 2055/2013. (XII.31.) Korm. határozattal elfogadott Országos Hulladékgazdálkodási Terv 2014-2020-ig érvényes változata tartalmazza hazánk hulladékgazdálkodással kapcsolatos szakmapolitikai elképzeléseit, jogszabályi hátterét, majd hulladékáramonként feltárja az adott hulladékáram kezelésének jelenlegi helyzetét, meghatározva az elérendő célokat és a megvalósításhoz szükséges eszközöket, intézkedéseket. Az Országos Hulladékgazdálkodási Terv részét képezi az Országos Megelőzési Program is, amely tartalmazza a hulladékképződés megelőzésével kapcsolatos célkitűzéseket és az ezek elérése érdekében megvalósítandó intézkedéseket.

16. táblázat: Budapesti közmű és környezetvédelmi alapeseti beruházások (Forrás: Főmterv)

Projekt	Indikatív nettó beruházási költség (Mrd Ft)
Csillaghegyi öblözet védelme	10,0
A Budapest vízellátó hálózatában vízminőség javító projektek	27,7
BKISZ csatornázás II. szakasz	6,8
HUHA II. Új Hulladék-hasznosító és Iszapégető Erőmű	50,0
A fővárosi hulladékgazdálkodási rendszer környezetbarát technológiájának bővítése, a hulladékfeldolgozás és újrahasznosítás arányának növelése II. szakasz	5,9
HUHA I. komplex: távhő mennyiségének növelése, turbina csere, kazánrekonstrukciók	7,4
Összesen	107,8

A fenti felsorolásban nem szereplő, de e fejezetrészben megemlített közmű és hulladékgazdálkodási feladatok a már korábban deklarált „alapeset” definícióba szigorúan nem tartoznak bele. Jelentőségüknél fogva azonban áttekintésüket mellőzhetetlennek tartottuk.

6.6.2. Városrehabilitáció

Az Olimpiai Játékok megrendezése kapcsán a város-rehabilitációs költséggel is számolni kell, akkor is, ha nem tartozik közvetlenül az alapeseti költségek közé. Az olimpiai helyszínek tágabb környezetét, az elérési útvonalakat a sportlétesítmények színvonalának megfelelően kell kialakítani, rendezni. Az olimpiára látogatók a várossal is ismerkedni fognak. Kedvezőtlenül befolyásolná az ország-reklám értékét, ha a látogatókban a város egyik-másik műszakilag jelentősen erodált részének képe is megmaradna. Mindenképpen indokolt tehát egy olyan általános város-rehabilitációs program megvalósítása, mely legalább a város várhatóan sűrűbben látogatott részének az arculatát teszi vonzóbbá az idelátogatók számára. Budapest, mint az olimpia rendezője, a vendéglátó szerepében arra is fel kell, hogy készüljön, hogy vendégei számára előnyös oldalát mutathassa be.

A fővárosban ilyen nagy kiterjedésű területekre egységes városrehabilitációs-programot eddig még nem dolgoztak ki, így az ezzel kapcsolatos költségek is csak közelítő becslésként értelmezhetőek.. Saját becsléseink térbeli alapját a Róbert Károly körút – Hungária körút – Könyves Kálmán körút – Duna által bezárt terület képezte. Részben azért, mert ez a térség hozzávetőlegesen lefedi az olimpiai struktúrába foglalt területet, és amely a látogatók szempontjából várhatóan a legfrekventáltabb lesz. A rehabilitációnak csak a legszükségesebb, a csak a beépített ingatlanokra terjedő feladatai költségének nagyságrendjét becsültük meg. Természetesen komplex rehabilitáció megvalósítására kell törekedni.

A rendezvények helyszínének közvetlen környékén is nélkülözhetetlen a város arculatának javítása. Figyelembe kell venni azt, hogy a versenyek időpontján túl az idelátogatók jelentős része fogja idejét a városban, a város megismerésével tölteni, ezért a város legkirívóbban tönkrement részeinek és elemeinek rekonstrukciója szintén elkerülhetetlen. Becsléseink szerint ennek költségvonzata – figyelembe véve a rehabilitációba vont terület lényeges csökkenését – így is a teljes volumen érzékelhető részére tehető.

A fenti indokokra tekintettel a tanulmány alapesetként részleges (minimális) városrehabilitációs projekttel (48 Mrd Ft) számol.

Ábrajegyzék

1. ábra: Országos közútfejlesztés 2014-2020 között (Forrás: Közlekedésfejlesztési koordinációs Központ) 218
2. ábra: Országos vasútfejlesztés 2014-2020 között (Forrás: Közlekedésfejlesztési koordinációs Központ) 221
3. ábra: A Balázs Mór Terv projektjei (2014-2020) (Forrás: BMT) 229
4. ábra: A BKRFT és a BMT projektjei (2015 évi árszinten) (Forrás: Főmterv) 231
5. ábra: Tervezett elővárosi hajójáratok (Forrás: BKK) 236
6. ábra: Alapeseti létesítmények elhelyezkedése az országban (Forrás: Óbuda Group) 242
7. ábra: Alapeseti létesítmények Budapesten (Forrás: Óbuda Group) 242
8. ábra: Groupama Aréna I. (Forrás: Miniszterelnökség) 250
9. ábra: Groupama Aréna II. (Forrás: Miniszterelnökség) 250
10. ábra: A Groupama Aréna elhelyezkedése (Forrás: Óbuda Group) 251
11. ábra: Nagyerdei Stadion I. (Forrás: www.dvsc.hu) 254
12. ábra: Nagyerdei Stadion II. (Forrás: www. dvsc.hu) 254
13. ábra: A Nagyerdei Stadion elhelyezkedése (Forrás: Óbuda Group) 255
14. ábra: Főnix Csarnok (Forrás: www.debrecen.varosom.hu) 257
15. ábra:Kézilabda mérkőzés a Főnix Csarnokban (Forrás: nemzetisport.hu) 257
16. ábra: Főnix Csarnok (Forrás: epiteszforum.hu) 257
17. ábra: A Főnix Csarnok elhelyezkedése (Forrás: Óbuda Group) 258
18. ábra: Londoni olimpia 2012 asztalitenisz (Forrás: : www.dailiymail.co.uk) 260
19. ábra: Audi Aréna belső tere (Forrás: Építészfórum) 260
20. ábra: Az Audi Aréna elhelyezkedése (Forrás: Óbuda Group) 261
21. ábra: Tollaslabda a 2012-es londoni olimpián a Wembley Arena-ban (Forrás: www.telegraph.co.uk) 263
22. ábra: Veszprém Aréna (Forrás: itthon.hu) 263
23. ábra: Veszprém Aréna belső tere (Forrás: itthon.hu) 264
24. ábra: Kézilabda mérkőzés a Veszprém Arénában (Forrás: Wikipédia) 264
25. ábra: A Veszprém Aréna elhelyezkedése (Forrás: Óbuda Group) 264
26. ábra: Dagály Úszókomplexum I. (Forrás: Miniszterelnökség) 268
27. ábra: Dagály Úszókomplexum II. (Forrás: mvlsz.hu) 268
28. ábra: A Dagály Úszókomplexum elhelyezkedése (Forrás: Óbuda Group) 269
29. ábra: Meglévő Puskás Ferenc Stadion (Forrás: wikipedia.hu) 272
30. ábra: Tervezett Puskás Ferenc Stadion (Forrás: mnsk.hu) 272

31. ábra: A Puskás Ferenc Stadion elhelyezkedése (Forrás: Óbuda Group) 273
32. ábra: A Konferencia Központ elhelyezkedése (Forrás: Óbuda Group) 275
33. ábra: London Aquatics Centre építés közben (Forrás: e-architect.co.uk) 277
34. ábra: Velodrom a London Lee Valley Veloparkban (Forrás: velodrome.co.uk) 277
35. ábra: A pályakerékpár elhelyezkedése (Forrás: Óbuda Group) 278
36. ábra: Skeet lövészet (Forrás: youtube.com) 281
37. ábra: A 2012-es londoni céllövészeti helyszínek (Forrás: divisare.com) 281
38. ábra: A Fehér úti lőtér elhelyezkedése (Forrás: Óbuda Group) 282
39. ábra: DVTK Stadion (Forrás: www.dvtk.hu) 284
40. ábra: DVTK Stadion (Forrás: www.dvtk.hu) 284
41. ábra: A DVTK-Stadion elhelyezkedése (Forrás: Óbuda Group) 285
42. ábra: A székesfehérvári új multifunkcionális csarnok elhelyezkedése (Forrás: Óbuda Group) 288
43. ábra: Széchy Tamás Uszoda (Forrás: Óbuda Group) 289
44. ábra: Ideiglenes lefedés (Forrás: wikipedia.org) 289
45. ábra: A Széchy Tamás Uszoda elhelyezkedése (Forrás: Óbuda Group) 290
46. ábra: London Aquatics Centre építés közben (Forrás: e-architect.co.uk) 292
47. ábra: A Szegedi Városi Sportcsarnok látképe (Forrás: szegedsport.hu) 292
48. ábra: A Szegedi Városi Sportcsarnok elhelyezkedése (Forrása: Óbuda Group) 293
49. ábra: Illovszky Rudolf Stadion látképe (Forrás: index.hu) 295
50. ábra: Illovszky Rudolf Stadion belső képe (Forrás: berkeczi.hu) 295
51. ábra: Az Illovszky Rudolf Stadion elhelyezkedése (Forrás: Óbuda Group) 296

Táblázatjegyzék

1. táblázat: Az olimpiától függetlenül is megvalósult vagy folyamatban lévő közlekedésfejlesztési elemek (Forrás: Főmterv) 214
2. táblázat: A BKRFT projektlistája a 2014-2027 közötti időszakra (Forrás: BKRFT) 226
3. táblázat: A BKRFT projektlistája a 2014-2027 közötti időszakra (Forrás: BKRFT) 227
4. táblázat: A BKRFT projektlistája a 2014-2027 közötti időszakra (Forrás: BKRFT) 228
5. táblázat: A BKRFT projektlistája a 2014-2027 közötti időszakra (Forrás: BKRFT) 228
6. táblázat: Az UEFA előírásai a 4. kategóriájú stadionokra vonatkozólag (Forrás: UEFA) 246
7. táblázat: Sportági követelmények a Főnix Csarnok esetében (Forrás: NOB) 256
8. táblázat: Sportági követelmények az Audi Aréna esetében (Forrás: NOB) 259
9. táblázat: Sportági követelmények a Veszprém Aréna esetében (Forrás: NOB) 262
10. táblázat: Sportági követelmények a pályakerékpár esetében (Forrás:NOB) 276
11. táblázat: A lövészethez tartozó sportágak (Forrás: NOB) 279
12. táblázat: Sportági kritériumok a trap, double trap, skeet lövészet esetében (Forrás: NOB) 280
13. táblázat: Sportági követelmények a Széchy Tamás Uszoda esetében (Forrás: NOB) 288
14. táblázat: Sportági követelmények a kézilabda selejtezők esetében (Forrás: NOB) 291
15. táblázat: Sportági követelmények az Illovszky Rudolf Stadion esetében (Forrás: NOB) 294
16. táblázat: Budapesti közmű és környezetvédelmi alapeseti beruházások (Forrás: Főmterv) 300

7. Master Plan

Tartalomjegyzék

7. Master Plan 308
7.1. A fejezet összefoglalása 308
7.2. Bevezetés 309
7.3. A helyszínkiválasztás általános módszertana 311
7.4. Olimpiai követelmények a helyszín kiválasztásnál 316
7.4.1. Általános követelmények 316
7.4.2. Sportági követelmények 318
7.5. A helyszínkiválasztás komplex értékelési szempontrendszere 326
7.6. Helyszínek a budapesti településszerkezetben 328
7.7. A helyszínek megközelítési stratégiája 332
7.8. A szükséges integrált közlekedési rendszer kialakítása 338
7.9. Sporthelyszínektől független utazások 345
7.10. A fejlesztések technikai megvalósításának realitásai 347
7.10.1. A technikai megvalósítás fő kockázati elemei 349
7.10.2. Idő- és kapacitáskorlátok 359
7.11. A város számára fontos főbb fejlesztési célok kiszolgálása 370
7.12. Az egyedi adottságú vagy olimpiai szerkezetbe nem illeszkedő budapesti helyszínek véleményezése 375
7.13. Az önálló helyszínekből olimpiai szerkezet képzése 376
7.13.1. Vizsgálati szempontok 396

7.13.1.1. Logisztika 397
7.13.1.2. Közlekedés 400
7.13.1.3. Utóhasznosítás 402
7.13.1.4. Zöld olimpia 404
7.13.1.5. Tulajdonviszonyok vizsgálata (hozzáférhetőség) 406
7.14. A kiválasztott olimpiai szerkezet koncepciója 413
7.15. Az olimpiai szerkezetbe beemelt egyes sporthelyszínek részletes értékelése 418
7.15.1. A helyszínek részletes bemutatása és elhelyezkedése 418
7.15.2. A helyszínek megközelíthetősége, távolságok, utazási idők 432
7.16. A vidéki helyszínek 434
7.16.1. Javasolt vidéki helyszínek és azok településszintű ismertetése 434
7.16.2. Közlekedési vonatkozások 442
7.17. További lehetséges helyszín változatok 446
7.18. Megvalósításhoz szükséges infrastrukturális fejlesztések bemutatás 448
7.18.1. A közlekedési rendszer kialakításához szükséges fejlesztések: 448
7.18.2. Közművek (főhelyszín és közvetlen környezete) 449
7.18.3. Közlekedés 452
7.18.3.1. A város és a régió közlekedési kihívásai, az azokra adott válaszok 452
7.18.3.2. A meglévő és a tervezett közlekedési infrastruktúra bemutatása 454
7.18.3.3. További Duna-híd létesítésének a vizsgálata 473
7.18.3.4. Légiközlekedés 480
7.19. A város és az olimpiai szerkezet közlekedési rendszere 481

7.19.1. Nézőközönség és munkaerő közlekedése, közösségi közlekedés 483
7.19.2. Sportolók és csapat-tisztségviselők közlekedésének útvonalai 486
7.19.3. VIP vendégek közlekedésének útvonalai 487
7.19.4. Média közlekedésének biztosítása 488
7.20. A sporthelyszínek csúcsforgalmi terhelése és annak megoszlása közlekedési módok szerint, az olimpiai naptár alapján 490
Ábrajegyzék 493
Táblázatjegyzék 495

7. Master Plan

7.1. A fejezet összefoglalása

A Master Plan a sportcélú és nem sportcélú olimpiai helyszínek összessége, illetve ezek strukturált elrendezésének, rendszerbe foglalásának bemutatása

A Master Plan a sportcélú és nem sportcélú olimpiai helyszínek összessége, illetve ezek strukturált elrendezésének, rendszerbe foglalásának bemutatása. Ahhoz azonban, hogy egy kiforrott, komplett egésszé formálódott terv megszülessen, szükséges volt a helyszínkiválasztások módszertanának kialakítása és következetes alkalmazása. Ezen szempontok szerinti szűrés nyomán alakultak ki a különböző olimpiai szerkezeti elemek, amelyek a város főbb természeti adottságából fakadó és épített tengelyeit használták ki arra, hogy ezek a szerkezeti elemek, helyszínek koherens egésszé álljanak össze.

A városrendezési, közlekedési és közmű infrastrukturális szempontok mellett a meglévő sportlétesítmények elhelyezkedése, tulajdoni viszonyok és utóhasznosítási lehetőségek is vizsgálat alá kerültek

A szerkezetek, valamint azokon belül a különböző helyszínek elhelyezésének változatai egy komplex értékelési szempontrendszer alkalmazásával, egy részletes szűrés után alakultak ki estek át. Lényegükben kissé eltérő olimpiai struktúrák alakultak ki, amelyekből öt, eltérő helyszín-elhelyezésű Master Plan változat született. A terv foglalkozik a Kvassay-zsilip és környezetének, a Fehér-dűlő és környezetének, valamint az Istvánmező és közvetlen környezetének központi, olimpiai park kialakítási lehetőségének vizsgálatával. Ezen változatok különböző szempont- és értékrendszerek alapján részletes vizsgálat alá kerültek. Fontos kiemelni, hogy nem csak városrendezési, de közlekedési, közmű infrastrukturális szempontokat, a meglévő sportlétesítmények elhelyezkedését, valamint a tulajdonviszonyokat, az utóhasznosítási lehetőségeket is górcső alá vette az elemzésünk.

A kiválasztási és értékelési folyamat eredményeként három, majd azok újabb részletes szűrése, illetve egymáshoz viszonyítása alapján már csak egy olimpiai szerkezet a preferált.

A kiválasztott olimpiai szerkezet markánsan a Dunára szerveződik, ugyanakkor magába foglalja az átmeneti zóna egy, a városközpontot keletről körülölelő területsávját, ahol a város számos hagyományos sporthelyszíne is található.

A központi helyszín a Kvassay-zsilip térsége és az Észak-Csepel szigetcsúcsa. Ez a városközponthoz déli irányból közvetlenül kapcsolódó terület, amely a város jelentős fejlesztési tartalékterületeit is tartalmazza. A kiválasztott olimpiai szerkezet közlekedési és közmű infrastruktúrájának fejlesztéséről, valamint a szükséges, építendő sport- és egyéb létesítményeknek bemutatásáról a tanulmány részletesen értekezik.

7.2. Bevezetés

A helyszínkiválasztás a városszerkezetbe illeszkedő markáns, önálló struktúrát eredményezett

A követett városfejlesztési elvek (a kompaktság, a közösségi közlekedés elsődlegessége, a környezet megóvása stb.) alapján történt olimpiai helyszínkiválasztás a városszerkezetbe illeszkedő markáns, önálló struktúrát eredményezett.

A korszerű városfejlődési irány kijelölése és erősítése érdekében követett értékrendben az ökológiai és fenntarthatósági szempontokat meghatározó tényezőként kezeltük. A környezeti értékek előtérbe helyezése mellett alkalmazott szempontok – kompaktság és a tagoltság érvényesítése, a vegyes területhasználat és a többközpontúság erősítése, a kényszerű utazások csökkentése, a közterületi minőség fejlesztése, a hagyományos városmag megújítása és vonzerejének növelése – azonosak Budapest városfejlesztési céljainak megvalósítására elhatározottakkal.

A budapesti olimpia megrendezése akkor hasznos, ha olyan – a város számára szükséges – fejlesztések valósulnak meg, amelyek az olimpia nélkül nem lennének elérhetők

A budapesti olimpia – mint városfejlesztést elősegítő eszköz – megrendezése akkor hasznos a főváros számára, ha a Játékok kapcsán olyan – a város számára szükséges – fejlesztések valósulnak meg, amelyek az olimpia nélkül nem lennének elérhetők, vagy legalábbis megvalósítási idejük kitolódna. Ehhez feltétel, hogy „az olimpiai helyszínek kiválasztása egybeessen a városfejlesztés céljaival, térszerkezetének alakításával, az olimpia kiszolgálására felépített közlekedési rendszer „utóhasznosítása" pedig egy környezetbarát, a mind lakhatóbb és egyre vonzóbb város megteremtésére legyen alkalmas.

Mindezek érdekében az olimpiai helyszíneket úgy kellett kiválasztani, hogy azok összhangban legyenek a város fejlesztési elképzeléseivel, érvényben levő településszerkezeti tervével és a hálózatfejlesztési tervekkel. Ez nemcsak a lakossági szimpátia és a döntéshozói egyetértés megszerzése miatt fontos, hanem meg is gyorsíthatja és problémamentesebbé teheti az elhatározott fejlesztések megvalósítását, biztosítva, hogy az olimpia kapcsán a már megtervezett és egyébként is szükséges hálózatok mielőbb épüljenek meg, mintegy előhasznosítva a város számára szükséges fejlesztések eredményét.

Több lépcsős szűrés után egymástól két, lényegileg eltérő változat került kialakításra

Az olimpiai helyszínek elrendezését illetően – több lépcsős szűrés után – **egymástól két, lényegileg eltérő területi változat** került kialakításra:

A. **Duna tengely** fejlesztésére épít és a városon belüli, Duna-parti tartalékterületek hasznosítására törekszik,

B. **Az átmeneti zónában** megvalósuló: a városban már régóta sürgető és egyre inkább halaszthatatlanná váló rehabilitációt segítené elő

Mindkét változat a Budapest által kitűzött fejlesztési célokkal – de különböző mértékben – azonosul.

A változatok mindegyike jelentős értékeket hordoz:

- „A Duna-menti olimpia" inkább szabad, a belvároshoz közeli területeket értékel fel, a Duna tengelyre szervezi a rendezvényeket, a Duna az olimpia főutcája. A belváros együtt él a rendezvényekkel.
- „A városmegújítás olimpiája" egy ma leromlott minőségű városi területet „értékel" fel, a rehabilitációt szinte „belerobbantja" a város közepébe.

Közlekedési szempontból a Duna menti olimpia nyitottabb, több oldalról feltárható, a játékokból fakadó közlekedési terheléseket jobban teríti. A városmegújítás olimpiája koncentrálja a közlekedési igényeket. A belső mozgások – ha elválaszthatók a megközelítő és az egyéb városi mozgásoktól – látszólag könnyebben szervezhetők, ugyanakkor a megközelítés kockázatosabb, sebezhetőbb. Az olimpiai park jelleg még részben sem biztosítható az igényelt kapacitás szintjén.

7.3. A helyszínkiválasztás általános módszertana

Az olimpiai helyszínek kiválasztása a főváros teljes területének vizsgálata alapján történt

Budapest esetében az 1960-as sikertelen pályázat után 2002 és 2010 években is már készült átfogó tanulmány egy olimpia megrendezhetőségével kapcsolatban. Mindkét tanulmányban számos helyszín vizsgálata megtörtént. Amellett, hogy ezek a tanulmányok megállapították, hogy az olimpiához igényelt területek elvileg rendelkezésre állhatnak, jelezték, hogy az alkalmasnak ítélt helyszínek más célú hasznosítása, valamint a közlekedési infrastruktúra, a közúti és kötöttpályás kapcsolatok krónikus hiánya a megvalósítás esélyeit jelentősen befolyásolják.

Jelen tanulmány – a korábbi dokumentumok ismeretében – tág teret nyitott a lehetséges helyszínek kiválasztása számára annak érdekében, hogy az utóbbi években történt változások, s így a főváros jelenlegi adottságai messzemenően figyelembe legyenek véve. A helyszínkiválasztás folyamán minden lehetséges önálló területegység vizsgálatra került, egységes módszertan alapján:

1. ábra: A helyszínkiválasztás általános módszertana (Forrás: BFVT)

A vizsgált helyszínekkel szemben támasztott **alapkövetelmények** az alábbiak voltak:

A vizsgált helyszínek három kiemelt alapkövetelmény szerint lettek értékelve

- A területek meg tudjanak felelni a NOB követelményrendszerében előírt feltételeknek
- A kompakt város elvének megfelelő, jellemzően korábban már hasznosított, ma beépítetlen, hasznosítatlan vagy alulhasznosított területek kerüljenek felhasználásra
- A tervezett hasznosítás és utóhasznosítás a területfelhasználás szempontjából városszerkezetileg illeszkedjen

A budapesti olimpia megrendezése akkor hasznos a főváros számára, ha a játékok kapcsán olyan – a város számára szükséges – fejlesztések valósulnak meg, amelyek az olimpia nélkül nem lennének elérhetők, vagy legalábbis megvalósítási idejük kitolódna. Ehhez feltétel, hogy az olimpiai helyszínek megválasztása egybeessen a városfejlesztés céljaival, településszerkezetének kompakt alakításával, segítse a barnamezős területek hasznosítását. Fentiek érdekében az olimpiai helyszínek úgy kerültek kiválasztásra, hogy azok összhangban legyenek a városfejlesztési szándékokkal, és az érvényben levő településszerkezeti tervével. Ez nemcsak elvárás a NOB részéről, hanem a későbbiekben meg is gyorsíthatja a lebonyolítást, biztosítva, hogy az olimpia kapcsán a már megtervezett és egyébként is szükséges hálózatok épüljenek meg, valamint garantálhatja az utóhasznosítás lehetőségét és realitását.

Az olimpiai helyszínek kiválasztása komplex szempontrendszeren alapul

Az alapkövetelmények szempontjainak megfelelő, az egyes olimpiai funkciók elhelyezésére alkalmasnak tűnő területeket az alábbi **objektív szempontok alapján vizsgáltuk tovább:**

- A területek elérhetőségének, városszerkezeti pozíciójának vizsgálata.
- Telekmorfológiai vizsgálat a szükséges létesítmények helyigénye alapján.

Kizárásra kerültek egyrészt azok a területek, amelyek sem ma, sem távlatban nem rendelkeznek megfelelő közösségi közlekedési kapcsolattal, másrészt azon területek, ahol kedvezőtlen a terület alakja, vagy domborzata.

Figyelembe vettük a városrendezési, környezeti és közlekedési vonatkozásokat is

Ezt követően a fennmaradt lehetséges helyszíneket **szakmai szempontból** részletesen, **súlyozottan értékeltük**, szűrtük a városrendezés, a környezeti vonatkozások és a közlekedési adottságok és fejlesztési lehetőségek témakörökben:

A **városrendezési szempontú súlyozás** elemei az alábbiak voltak:

- környezeti illeszkedés,
- utóhasznosítás,
- területfejlesztő erő,

- városkép-alakító hatás,
- tulajdonviszonyok,
- kapcsolódás tervezett, előkészítés alatt álló fejlesztésekhez.

A **környezeti szempontú súlyozás** elemeiként szerepeltek:

- a környezeti állapot megfelelősége, és
- a védett épített és természeti környezet értékelése, figyelembevétele.

A **közlekedési elemek súlyozása** pedig az alábbiakat vette figyelembe:

- kockázati tényezők,
- közúti közlekedés,
- közösségi közlekedés,
- gyalogos közlekedés.

A szakmai, súlyozott értékelés alapján az alkalmasnak ítélt területek elsősorban a Duna-menti területsávban, valamint a belváros és a külső kerületek között elhelyezkedő átmeneti zónában kerültek azonosításra.

Az olimpiai (atlétikai) stadion kiválasztásánál összesen 54 telekcsoport (~1.400 ingatlan) került megvizsgálásra

Ezt követte az egyes helyszínek környezetalakítási, építészeti elemzése.

A **kiemelt létesítmények**re vonatkozóan a fentiek szerint részletes alkalmassági vizsgálat készült (amelynek lépéseit a 19.1. melléklet tartalmazza), az alábbi szempontok figyelembevétele mellett:

1. **ATLÉTIKAI STADION**

- Alapkövetelményeknek megfelelő helyszínek: ~15 ha területigény, alulhasznosított terület, meglévő/tervezett vegyes és sportterületek (összesen 54 helyszín azonosítása)
- Kizárás objektív szempontrendszer alapján: telekmorfológia és elérhetőség, városszerkezeti szempontból nem elzárt területek (31, illetve 10 helyszín kizárása)
- Szakmai szűrés, súlyozott értékelés: összesen 7 alkalmas helyszín meghatározása

- Részletes elemzés során kiemelten vizsgált szempontok:
    - Olimpiai park kialakításának lehetősége a stadion környezetében
    - Észak-déli tájolású pálya, melytől legfeljebb 15 fokos eltérés megengedett
    - Két edzőpálya helyének biztosítása
    - Biztonságtechnikai szempontok.

Az olimpiai falu helyszínének kiválasztásánál összesen 11 telekcsoport (~950 ingatlan) került megvizsgálásra.

2. OLIMPIAI FALU

- Alapkövetelményeknek megfelelő helyszínek: ~40 ha területigény (összefüggő terület), beépítetlen vagy alulhasznosított terület, tervezett lakó- és vegyes területek, sporthelyszínek 50 perces elérési távolságban helyezkedjenek el, utóhasznosítása a városfejlesztési terveivel összhangban elsődlegesen lakófunkció (összesen 11 helyszín azonosítása)
- Kizárás objektív szempontrendszer alapján: telekmorfológia és elérhetőség
- Szakmai szűrés, súlyozott értékelés: összesen 4 alkalmas helyszín meghatározása

A decentralizált médiafalvak helyszíneinek kiválasztásához összesen 42 telekcsoport (~1.150 ingatlan) került megvizsgálásra.

3. MÉDIAFALU

- Alapkövetelményeknek megfelelő helyszínek: ~40 ha területigény (több helyszínen is lehetséges), legalább 10 ha-os beépítetlen vagy alulhasznosított terület, tervezett lakó- és vegyes területek, utóhasznosítása a városfejlesztési terveivel összhangban elsődlegesen lakófunkció (összesen 42 helyszín azonosítása)
- Kizárás objektív szempontrendszer alapján: telekmorfológia és elérhetőség
- Szakmai szűrés, súlyozott értékelés: összesen 22 alkalmas helyszín meghatározása

Fontos annak az összefüggésnek a figyelembevétele, hogy a médiafalu legalább 10%-a a médiaközponttól 1 km-en belül helyezkedjen el, a többi terület pedig legfeljebb 30 perces utazási távolságon belül legyen elérhető.

A technikai falu helyszínének kiválasztásához összesen 42 telekcsoport (~1.100 ingatlan) került megvizsgálásra.

4. TECHNIKAI FALU

- Alapkövetelményeknek megfelelő helyszínek: ~15 ha területigény (több helyszínen is lehetséges), tervezett lakó- és vegyes területek, utóhasznosítása a városfejlesztési terveivel összhangban, elsődlegesen lakófunkció (összesen 42 helyszín azonosítása)
- Kizárás objektív szempontrendszer alapján: telekmorfológia és elérhetőség
- Szakmai szűrés, súlyozott értékelés: összesen 10 alkalmas helyszín meghatározása

Fontos annak a figyelembevétele, hogy a sporthelyszínek 50 perces utazási távolságon belül helyezkedjenek el.

A médiaközpont helyszíneinek kiválasztásához összesen 42 telekcsoport (~1.150 ingatlan) került megvizsgálásra.

5. MÉDIAKÖZPONT (SAJTÓ- ÉS KÖZVETÍTŐKÖZPONT)

- Alapkövetelményeknek megfelelő helyszínek: ~15 ha területigény, tervezett lakó- és vegyes területek, utóhasznosítása a városfejlesztési terveivel összhangban elsődlegesen iroda és egyéb gazdasági funkció (összesen 42 helyszín azonosítása)
- Kizárás objektív szempontrendszer alapján: telekmorfológia és elérhetőség
- Szakmai szűrés, súlyozott értékelés: összesen 20 alkalmas helyszín meghatározása

Fontos annak az összefüggésnek a figyelembevétele, hogy a médiafalu legalább 10%-a a médiaközponttól 1 km-en belül helyezkedjen el, a többi terület 30 pedig maximum perces utazási távolságon belül helyezkedjen el.15 ha területigény.

Az olimpiai helyszínek elrendezését illetően – több lépcsős szűrés után – egymástól három lényegileg eltérő, de egyenként alkalmas területi változat kerülhetett meghatározásra. (Lásd: 7.13. fejezet)

7.4. Olimpiai követelmények a helyszín kiválasztásnál

7.4.1. Általános követelmények

A NOB és NPB a legapróbb részletekre is kiterjedő követelményrendszert állít a rendező városok elé

A játékok időzítését a rendező város határozza meg

Az olimpián 28 sportág versenyzői több mint 30 versenyhelyszínen mérik összesze tudásukat

Az Agenda 2020 kapcsán felvetődik, hogy a NOB rugalmasabban kezeli a nézőszám elvárásokat és a sportágak vidéki kiterjesztést

Az olimpiai mozgalom csúcsszerve, a játéksorozat lebonyolításáért felelős Nemzetközi Olimpiai Bizottság (a továbbiakban NOB) és a Nemzetközi Paralimpiai Bizottság (NPB) a legapróbb részletekre kiterjedő követelményrendszert állít az olimpiai és paralimpiai játékok megrendezésére pályázó városok elé. Ezek legfontosabb pontjait az alábbiakban foglaljuk össze.

Az olimpiai játékok időzítése

Az olimpiai játékok 16 versenynapból állnak, amelyet a nyitóünnepség napja egészít ki. A játékok a nyári (késő tavaszi, kora őszi) időszakra eshetnek, ennek időpontját a rendező város határozza meg. A létesítmények már működnek a megnyitó előtti két hetes edzési periódusban. Az Agenda 2020 kapcsán (utóhasznosítási szempontok) felmerül annak a lehetősége, hogy bizonyos selejtező (tehát nem éremosztó) mérkőzések már a megnyitó ünnepség előtt akár több nappal elkezdődhessenek.

Sportinfrastruktúra

Az olimpián mintegy 28 sportág 41 szakága sportág vesz részt nagyjából 30-40 versenyhelyszínen és több száz önálló sportesemménnyel.

Az egyes versenyhelyszínek technikai követelményeire szigorú előírások vonatkoznak, amelyektől csak különösen indokolt esetben lehet eltérni. A speciális sporttechnikai követelményeken felül a nyitott létesítmények esetében a legfontosabb elvárások a férőhely- és ülőhely-kapacitásra vonatkoznak, míg a fedett létesítmények esetében az ülőhely-kapacitás, belmagasság és a megfelelő vizuális élmény biztosítása érdekében az alátámasztás nélküli egységes tér – esetleg nagy tengelytávú pillérkiosztás – a főbb szűrő kritériumok. Emellett általános elvárás, hogy az egyes versenyhelyszínek az olimpiai falutól legfeljebb 1 órán belül elérhetők legyenek. Ez alól csak a labdarúgás selejtezői és néhány speciális sportág (pl. vitorlázás) jelentenek kivételt. Az Agenda 2020 kapcsán felvetődhet, hogy a NOB és a nemzetközi sportszövetségek rugalmasabban kezelik a minimum férőhely elvárásokat, valamint egyes sportágak (leginkább selejtezők) vidéki kiterjesztését. Ez jelentősen könnyítheti egy esetleges rendezés terheit.

Az olimpiai faluban mintegy 17 ezer olimpikon és hivatalos kísérő lesz elszállásolva

Az olimpia minden tekintetben a világ legnagyobb sporteseménye: a résztvevők és nézők száma, a szervezés és lebonyolítás összetettsége, a költségek és bevételek nagyságrendje, a média- és diplomáciai jelenlét szempontjából egyaránt.

Olimpiai falu

Az olimpiai falu mintegy 17.000 olimpikon és hivatalos kísérő (edző, gyúró, stb.) szállásául szolgál. Elhelyezésük 2.000-2.200 apartmanban, a tapasztalatok szerint mintegy 30-40 ha területen oldható meg. A falut fel kell osztani lakóövezetre a sportolók számára és nemzetközi övezetre, ahol a szolgáltatások, üzletek és kulturális létesítmények találhatók. Területén egy poliklinika is építendő, amely az összes csapatnak orvosi szolgáltatásokat nyújt. Az olimpiai falu védett, zárt zóna, ahová csak megfelelő akkreditáció után lehet belépni.

Javasoljuk, hogy a falut a játékokat követően lakásokká alakítsuk és e funkciójuk szerint hasznosítsuk

Elhelyezésének legfontosabb szempontja, hogy a legközelebb essen a versenyhelyszínekhez. A rendező városban egyetlen olimpiai falu lehet, a vidékre szervezett versenyek esetén szükséges egy-egy kiegészítő olimpiai falu felépítése, vagy kijelölése. Ezek kapacitása nem csökkentheti a központi falu előírt kapacitását.

Az olimpiai falu utóhasznosítására vonatkozó általános elgondolás, hogy az olimpiai szálláshelyeket a játékokat követően lakásokká lehessen átalakítani és értékesíteni a lakosság számára, illetőleg különféle bérlakás programok (pl. közszolgálati pályakezdők és alkalmazottak) vagy kollégiumi programok tárgyi alapját teremtheti meg. Ez a koncepció általában jelentős arányú magánforrás bevonására teremt lehetőséget.Akkreditált vendégek elhelyezése

A mintegy 42 ezer akkreditált vendéget legalább 3-os szállodában kell elhelyezni*

A NOB előírásai szerint a rendező városban mintegy 42.000 akkreditált vendéget kell elhelyezni legalább 3*-os, de jellemzően 4*-os és 5*-os szállodákban. Ennek a számnak több, mint a fele tudósító (~26.000 fő), a másik része diplomata, sportszakmai vezető vagy státusza miatt kiemelt figyelmet igénylő személy.

A rendezvények nagyságrendje miatt a közösségi közlekedést minden esetben előnyben kell részesíteni

Elterjedt gyakorlat a tudósítók számára egy ún. médiafalu építése, amelyet a fő versenyközpont és az olimpiai falu közelében, a tudósítók munkahelyéül szolgáló médiaközponttól legfeljebb 30 perc útra kell kialakítani.

Közlekedési infrastruktúra

Meg kell találni a helyszínek elosztásának és csoportosításának megfelelő egyensúlyát, ami a helyszínek közötti hatékony utazás alapfeltétele. A NOB ajánlása szerint a versenyhelyszínek az olimpiai falutól maximum 50 km távolságra, illetve legfeljebb 1 óra utazásra legyenek, az e szabálytól eltérő helyszínek mellett meggyőző érveket kell felsorakoztatni. Célszerű a helyszíneket a rendező város közigazgatási határain belül elhelyezni. A kompaktság előnyt jelent a pályázat elbírálása során. A rendezvények nagyságrendje miatt a közösségi közlekedést minden esetben előnyben kell részesíteni. A fejlesztési tervek megvalósíthatóságát igazolni

kell abból a szempontból, hogy hogyan illeszkednek egyrészt a jelenlegi fejlesztési tervekhez, másrészt az olimpiai játékok koncepciójához.

A látogatók túlnyomó többségének helyben kell szállást biztosítani

Az olimpiai faluban használt, a falun belüli, a versenyhelyszínekre és a városközpontba irányuló közlekedésben használt járműveknek környezetbarátnak kell lennie.

Látogatók száma

Az olimpia rendezvényeire átlagosan nagyjából 5,9 millió jegyet tesznek elérhetővé. Naponta 300.000 – 500.000 látogató jelentkezik az olimpia városában megrendezett sportesemények. Ezek túlnyomó részének helyben kell szállást biztosítani.

7.4.2. Sportági követelmények

Asztalitenisz

Az asztalitenisz összesen négy versenyszámmal (férfi és női egyéni illetve csapatmérkőzésekkel) képviselteti magát. A versenyeket 5-6.000 nézőt befogadó fedett csarnokban rendezik, ahol 4 asztalt állítanak fel egyenként 8x16 m-es területen. Az asztaliteniszcsarnok elhelyezéséhez a tapasztalatok szerint ~1 ha terület szükséges.

Atlétika

Az olimpiákon az atlétika a legnagyobb múltú, egyben a legnépesebb sportág. Összesen 47 versenyszámban mérkőznek meg az olimpikonok: a sík-, gát-, akadály- és maratonfutás, magas-, rúd-, távol- és hármasugrás, súly-, diszkosz-, kalapácsvetés, gerelyhajítás, tízpróba és gyaloglás versenyszámaiban.

Az atlétikai versenyek igen sok nézőt vonzanak, ezért mindig a főstadionban rendezik azokat. Ennek befogadóképesség a NOB normák alapján minimum 60.000 főnek kell lennie. A stadionban egy 400 m-es szabványos futókör és egy nehézatlétikai dobópálya található. A hosszú távú gyalogló- és maratonfutó versenyek pályáját a rendező város utcáin jelölik ki, de a cél szinte mindig a főstadionban van. Az atlétikai stadionhoz csatlakozva két bemelegítő pályát (egy 400 m-es futó és egy dobópályát) kell biztosítani.

A szakági szövetség szerint Magyarországon nagy igény lenne egy színvonalas atlétikai stadionra, ezenfelül egy 5-10.000 fős fedett edzőcsarnokra is.

Birkózás

A birkózás összesen 18 versenyszámmal – kötött- és szabadfogásban különböző súlycsoportokban, férfiak és nők szerinti bontásban – szerepel az olimpián. Versenyeinek lebonyolításához a NOB előírásai szerint minimum 8.000 fő befogadóképességű csarnok szükséges 52x26 m-es küzdőtérrel. Ez jellemzően ~1,1 ha területet igényel.

A szakági szövetség szerint Magyarországon egy 4-8.000 fő végleges kapacitású küzdősport-csarnok építése lenne indokolt.

Cselgáncs

A cselgáncs (judo) összesen 14 versenyszámmal – különböző súlycsoportokban, férfiak és nők szerinti bontásban – szerepel az olimpián. Versenyeinek lebonyolításához a NOB előírásai szerint minimum 8.000 fő befogadóképességű csarnok szükséges 60x40 m-es küzdőtérrel, mellette egy azonos méretű bemelegítő teremmel. Ez jellemzően ~1,1 ha területet igényel.

Evezés

Az evezés az olimpiákon 14 versenyszámmal (egypár, kétpár, kettes, négyes, négypár, nyolcas könnyűsúlyú kétpár, könnyűsúlyú négyes) van jelen. Ez a sportág igen kiterjedt létesítményeket igényel, ugyanis a versenyközpont kulcseleme egy 2220 m hosszú, 162 m széles, min. 3 m mély állóvíz, amelyet két partján párhuzamos út kísér a TV-közvetítés számára, mellette pedig visszaevező csatorna található. A pálya jellemzően észak-déli tájolású, és a szélviszonyok szempontjából minden versenyző számára semleges kell, hogy legyen, emiatt a két parton 60-60 m széles, fátlan és beépítetlen sávot kell szabadon hagyni. A NOB előírásai szerint a tribünöket minimum 12.000 nézőre kell méretezni.

Gyeplabda

A főként a Brit Nemzetközösség tagállamaiban népszerű gyeplabdát az olimpián férfi és női csapatok egyaránt játsszák. A NOB követelményei szerint minimum 10.000 nézőt kell elhelyezni a stadionban, amely küzdőterületének mérete 91,5x55 m, tájolása észak-déli. Emellett a versenyhelyszínen még egy bemelegítő pálya is szükséges. A létesítmény összterülete 150x200 méter.

Golf

A golf új olimpiai sportág, amely a 2016-os Rio de Janeiro-i olimpián debütál. Férfi és női egyéni versenyeket bonyolítanak le a 18 lyukas golfpályán. A NOB elvárásai szerint a golfversenyeken napi, minimum 1.000 nézővel kell számolni a helyszínen.

Íjászat

Az olimpián az íjászat összesen négy versenyszámmal (férfi illetve női egyéni és csapat) szerepel. A NOB követelményei szerint minimum 4.000 nézőt befogadó nyitott stadion szükséges 1 pályával, 150x150 m-es mérettel, észak-déli tájolással. A helyszínen egy azonos tájolású bemelegítő pálya is építendő. Mindezek elhelyezése a tapasztalatok szerint 250x300 m-es területet igényel.

Kajak-kenu (síkvízi)

A kajak-kenu 12 versenyszámmal (férfi és női K-1, K-2, K-4, C-1, C-2) van jelen. Megrendezésére teljes mértékben alkalmas a fent említett evezőspálya, ugyanis a követelmények szerint 1500 m hosszú, 110 m széles, min. 2 m mély állóvízre van szükség, szintén közvetítőúttal és visszaevező csatornával. Az evezőspályával ellentétben itt nem követelmény a szélviszonyokat befolyásoló alakulatoktól mentes sáv kialakítása. A kajak-kenu versenyeket legalább annyian látogatják, mint az evezést, ám figyelembe kell venni, hogy a sportág népszerűsége Magyarországon igen magas, így ennek figyelembe vételével kell a férőhelyeket kialakítani.

Kajak-kenu (szlalom)

A kajak-kenu szlalom 4 versenyszámmal (férfi és női K-1, C-1, C-2, női K-1) van jelen. Versenyeit egy speciális nyitott vagy fedett pályarendszerben tartják, amely zúgókkal, vízesésekkel és épített akadályokkal szimulálja az élő vízfolyást. A kanyargós pálya hossza 300-500 m, szélessége átlagosan 10 m, így a kiszolgáló létesítményekkel együtt kb. 10 ha területet foglal el. A NOB követelményei szerint a lelátókon 8.000 ülőhelyet kell biztosítani.

Kerékpár (BMX)

A bike motocross (BMX) a 2008-as játékokon szerepelt először, ahol férfi és női egyéni versenyeket rendeztek. A versenyzők egy kb. 5.000 nézőt befogadó nyitott stadionban kialakított, mesterséges terepakadályokkal, ugratókkal ellátott pályán mérkőznek meg egymással. A szabadidős sportnak tekintett BMX közvetítésénél fontos szempont a rendező város városképi értékeinek bemutatása.

Kerékpár (hegyi)

A hegyi kerékpár viszonylag új sportágnak számít, amelyben férfi és női egyéni versenyeket rendeznek. Ehhez egy kb. 1,5-2 km hosszú, terepakadályokkal megtűzdelt és változatos lejtésű pálya szükséges természeti környezetben, amelyen a versenyzők mintegy 40 km-t tesznek meg. Ehhez állandó létesítmények nem szükségesek, a versenyközpont ideiglenes konténerekben, sátrakban elhelyezhető. A NOB ajánlása szerint a pálya mentén mintegy 2.000 nézőre kell számítani.

Kerékpár (országúti)

Az országúti kerékpárversenyeken férfi és női időfutamokat, illetve mezőnyversenyt tartanak. A futamokat a rendező város és környékének közúthálózatán rendezik meg. Az útvonal sík és hegyi szakaszokat egyaránt tartalmaz. Jelentős létesítmények nem szükségesek, csak a célnál kell ideiglenes építményeket elhelyezni. A szurkolók jórészt az útvonal mentén állva kísérik figyelemmel a versenyt.

Kerékpár (pálya)

Az olimpián összesen 10 versenyszámban rendeznek pályakerékpáros versenyeket. Színhelyük egy 250-400 m hosszú elliptikus pályával ellátott fedett stadion, amely körülbelül 1 ha területet foglal el. A versenyek nézőszáma 5-6.000 fő. Fontos, hogy a velodrom mellett szokták kialakítani – a közös infrastruktúra használatának lehetősége érdekében – a BMX kerékpárverseny megrendezésére alkalmas pályát.

Kézilabda

A kézilabdában férfi illetve női mérkőzéseket rendeznek, a selejtezők, elődöntők és döntők szintén végigkísérik az egész olimpiát. A selejtezőkön 6.000, a döntőn 10.000 néző várható, akiket egy 24x42 m-es pályával, 12,5 m belmagassággal rendelkező fedett csarnokban kell elhelyezni, amely jellemzően 1 ha területet igényel. Az épülethez csatlakozva egy külön bemelegítő pálya is építendő.

Kosárlabda

A kosárlabdában férfi illetve női mérkőzéseket rendeznek, a selejtezők, elődöntők és döntők végigkísérik az egész olimpiát. A selejtezőkön 8.000, a döntőn 15.000 néző várható. A fedett csarnokban 15x28 m-es pályát kell kialakítani 7 m-es belmagassággal; a létesítmény a tapasztalatok szerint 1,4 ha területet igényel.

Labdarúgás

Az atlétika mellett a futball az olimpiák legnézettebb sportága. A 16-16 férfi és női csapat részvételével zajló mérkőzéseket a selejtezőkön 20-30.000, a döntőn 50.000 néző kíséri figyelemmel. Ezért a selejtezőket kisebb – gyakran vidéki helyszíneken lévő – stadionokban, míg a döntőket az olimpiai főstadionban rendezik meg. A nyitott pálya 105x68 m-es méretű, mellette kiegészítő létesítményként egy bemelegítő pálya is szükséges.

Lovaglás

Az olimpiai lovasversenyek 6 versenyszámban zajlanak (egyéni illetve csapatos military, díjlovaglás és díjugratás), a három ágazat külön pályákat igényel. A díjugratáshoz 5 db 90x45 m-es pálya és egy 30x50 m-es melegítőpálya, a díjlovagláshoz 3 db 60x20 m-es négyszög, a militaryhoz (más néven tereplovagláshoz) épített és természetes jellegű terepakadályokkal tűzdelt, természeti környezetben kiépített 2 km-es galopp- és emelkedős vágtaszakasz szükséges. A lovasversenyek nézőszáma minimálisan a NOB ajánlása szerint 12.000 fő, a szükséges terület nagysága minimum 50-60 hektár.

Lövészet

E sportág olimpikonjai 15 versenyszámban mérik össze tudásukat. A különböző ágazatoknak egy helyszínen öt különböző lőteret és további egyet kell építeni az agyaggalamb-lövészet számára. A NOB előírásai szerint minimum 3.000 férőhely biztosítandó.

Műugrás

A műugróversenyek 8 férfi és női versenyszámban zajlanak, melyekre a NOB követelményei szerint 5.000 férőhelyet kell biztosítani. Erre a célra a fedett olimpiai úszóközpontban 5 m mély műugró medencét kell biztosítani.

Ökölvívás

Az ökölvívás összesen 11 versenyszámmal, súlycsoportok szerinti bontásban szerepel az olimpián. Versenyeinek lebonyolításához a NOB előírásai szerint minimum 6.000 fő befogadóképességű csarnok szükséges 7,6 m-es belmagassággal és 1 vagy 2 szorítóval, ehhez két bemelegítő terem csatlakozik. A csarnok, mindennel együtt, összesen körülbelül ~1,1 ha területet igényel.

Öttusa

A pentatlonban férfi és női versenyzők vívásban, futásban, úszásban, lovaglásban és lövészetben mérik össze a tudásukat. A versenyek egyes szakaszait célszerű egymáshoz közel eső létesítményekben megrendezni. Ezek a versenyszámok megrendezhetőek a lovassport, vívás stb. számára kijelölt helyszíneken és létesítményekben. Az öttusa lebonyolításához szükséges egy nyitott, 50 m-es versenyuszoda, egy lövészcsarnok, egy vívócsarnok, egy 3 km-es futópálya és egy lovas stadion 350-400 m-es pályával.

Ritmikus sportgimnasztika

A sportágban kizárólag női versenyszámok vannak melyek lebonyolítása 2-4 napot igényel. A NOB ajánlása szerinti, minimum 5.000 néző előtt zajló versenyhez 34x60 m-es pályával, 12 m belmagassággal rendelkező fedett csarnok és egy ahhoz csatlakozó bemelegítő pálya szükséges, amelyek együtt körülbelül 1,1 ha területet foglalnak el.

Rögbi

Az ún. hetes rögbi új olimpiai sportág, amely a 2016-os Rio de Janeiro-i olimpián jelenik meg először. A rögbi a NOB iránymutatása szerint, minimum 8.000 fő befogadóképességű nyitott stadiont igényel 110x70 m-es pályával. Ez megfelel egy standard futballpálya méreteinek.

Röplabda

A röplabdában férfi, illetve női mérkőzéseket rendeznek, a selejtezők, elődöntők és döntők végigkísérik az egész olimpiát. A fedett, legalább 12,5 m belmagasságú csarnokban 18x9 m-es küzdőteret kell elhelyezni, mellette 2 db 24x15 m-es bemelegítő pálya építendő. A létesítmény a tapasztalatok szerint 1,1 ha területet igényel. A NOB követelményei a nézőszámot minimálisan 15.000 főben állapítják meg.

Strandröplabda

A strandröplabdában férfi illetve női párosok mérkőznek meg. Ehhez egy nyitott stadion szükséges 40x28 m-es pályával, lehetőleg észak-déli tájolással; befogadóképessége minimum 12.000 fő. A versenyközpont összesen körülbelül 3 hektáros területén emellett további 2 edző- és bemelegítő pályát is el kell helyezni. A szabadidős sportnak tekintett strandröplabda közvetítésénél fontos szempont a rendező város városképi értékeinek bemutatása.

Súlyemelés

A súlyemelés összesen 15 versenyszámmal – különböző súlycsoportokban, férfiak és nők szerinti bontásban – szerepel az olimpián. Versenyeinek lebonyolításához a NOB előírásai szerint minimum 5.000 fő befogadóképességű csarnok szükséges egy 12x12 m-es dobogóval és a csarnokhoz csatlakozó bemelegítő teremben további 10-12 dobogóval.

Szertorna

Az olimpikonok e sportágban összesen 14 férfi és női versenyszámban mérik össze a tudásukat. A minimum 12.000 néző előtt zajló versenyekhez 34x60 m-es pályával, 10 m belmagassággal rendelkező fedett csarnok szükséges, amely körülbelül 1,3 ha területet foglal el.

Szinkronúszás (műúszás)

Két női versenyszámban rendeznek versenyeket, amelyekre a NOB követelményei szerint 5.000 férőhelyet kell biztosítani. A fedett olimpiai úszóközpont 50 m hosszú, legalább 2,5 m mély, 10 sávos medencéje e célra is alkalmas.

Taekwondo

A taekwondo összesen 8 versenyszámmal – különböző súlycsoportokban, férfiak és nők szerinti bontásban – szerepel az olimpián. Versenyeinek lebonyolításához a NOB előírásai szerint 5.000 fő befogadóképességű csarnok szükséges egy vagy két 12x12 m-es tatamival. Ez jellemzően 1ha területet igényel.

Tenisz

Az olimpián férfi és női egyéni és páros mérkőzéseket vívnak. A selejtezők, elődöntők és döntők más-más nézőszámot jelentenek, ezért a NOB elvárásai szerint egy nyitott 10.000 fős központi stadiont, egy-egy 5.000 és 3.000 fős kisebb stadiont és 7 bemelegítő pályát kell építeni 250 fős lelátókkal. Elhelyezésük összesen 14-20 hektárt igényel.

Tollaslabda

Az olimpián a tollaslabda összesen öt versenyszámmal (férfi egyéni és páros, női egyéni és páros, vegyes páros) szerepel. A NOB követelményei szerint 5.000 nézőt befogadó fedett csarnokot kell minimálisan biztosítani 3 pályával, 46x30 m-es mérettel és 12 m-es belmagassággal. Ennek elhelyezéséhez a tapasztalatok szerint 250x300 m-es terület szükséges.

Trampolin

A sportágban csak egy-egy női és férfi versenyszám van, amely az olimpiai menetrendből 2 napot vesz igénybe. A NOB ajánlása szerinti, minimum 12.000 néző előtt zajló versenyhez 34x60 m-es pályával, 12 m belmagassággal rendelkező fedett csarnok és egy ahhoz csatlakozó bemelegítő pálya szükséges, amelyek együtt körülbelül 1,1 ha területet foglalnak el.

Triatlon

A háromtusa az olimpián férfi és női egyéni versenyszámokkal szerepel; 1,5 km úszásból, 40 km kerékpározásból és 10 km futásból áll. Az úszáshoz megfelelő mélységű és vízminőségű természetes állóvíz, a futáshoz és a kerékpározáshoz közutak szükségesek. A nézők jellemzően a pálya kiemelt pontjain (az egyes résztávok céljánál, illetve a befutónál) csoportosulnak, létszámuk mintegy 10.000 fő.

Úszás

Az úszóversenyek az atlétikához hasonló népszerűségnek örvendenek. Összesen 32 férfi és női versenyszámban rendeznek versenyeket, amelyhez a fedett olimpiai úszóközpontban egy 50 m hosszú, legalább 2,5 m mély, 10 sávos medence szükséges. A NOB követelményei szerint 12.000 férőhelyet kell minimálisan biztosítani.

A 10 km-es nyíltvízi (maraton-) úszás versenyeit természetes, kellő mélységű és vízminőségű állóvízben rendezik meg. Ehhez jelentős létesítmények nem szükségesek.

Vitorlázás

A vitorlázás 9 versenyszámmal van jelen az olimpián. A versenyeket nyílt és kellő mélységű természetes állóvízen lehet megrendezni. Az olimpiát rendező városok a legritkább esetben számítanak a vitorlásélet hagyományos központjainak, így e sportág versenyeit gyakran igen távoli helyszíneken rendezik meg.

Vívás

A vívás összesen 10 versenyszámmal – kard, tőr és párbajtőr férfiak és nők szerinti bontásban – szerepel az olimpián. Versenyeinek lebonyolításához a NOB ajánlása szerint minimum 4.000 fős befogadóképességű csarnokot kell biztosítani 5 pásttal (egyenként 8x22 m). Ez jellemzően 1ha területet igényel.

Vízilabda

A vízilabdában férfi illetve női mérkőzéseket rendeznek, és a selejtezők, elődöntők és döntők végigkísérik az egész olimpiát. A versenyen 5.000 férőhely biztosítandó az 50 m hosszú, legalább 2,5 m mély medencével rendelkező fedett uszodában. A helyszín kiválasztásánál figyelembe kell venni, hogy a sportág Magyarországon, valamint a közvetlenül határos országokban kiemelt népszerűségnek örvendenek, így fokozott érdeklődés mutatkozhat egyes selejtező és rájátszási mérkőzésekre.

7.5. A helyszínkiválasztás komplex értékelési szempontrendszere

A helyszínkiválasztás módszertanát a 7.3. fejezet taglalja részletesen.

A kialakított olimpiai struktúrák kétfelé bonthatók, de az ezek közötti eltérések lényegesen befolyásolják egy adott helyszín értékelését

A kialakított olimpiai struktúrákat kétfelé bonthatjuk. Az első, amelyen a hangsúly a Duna menti, valamint a Hungária körúti tengelyre helyeződik. Ezt a struktúrát az „A" változatok mutatják. A másik, amelyet a „B" és „C" változat hangsúlyoz, a Rákóczi út – Kerepesi út menti, valamint a Hungária körúti tengelyekre fűződne fel.

A két szerkezet közötti eltérések lényegesen befolyásolhatják egy adott helyszín értékelését.

A javaslatok maximálisan figyelembe vették azt az elvárást, hogy a rendezvény igényelte fejlesztések javítsák a város épített- és természeti környezetének állapotát, a város életminőségét

A fővárosba és környékére telepített rendezvény helyszínek elrendezésénél – túl a térszerkezeti harmonizáción – a javaslatok maximálisan figyelembe vették azt az elvárást, hogy a rendezvény igényelte fejlesztések javítsák a város épített- és természeti környezetének állapotát, a város életminőségét. A sporthelyszínek közlekedési kiszolgálása, a város – olimpiai időszak alatti – működése olyan kell, hogy legyen, hogy az ahhoz szükséges fejlesztések „utóhasznosításai" egy környezetében és közlekedésében megújult, mind lakhatóbb városi élethez teremtsenek megfelelő feltételeket.

A budapesti és a lehetséges vidéki sporthelyszínek megfelelnek az érvényes országos, regionális és települési, területi (szerkezeti, szabályozási, fejlesztési) terveknek, valamint a fejlesztésre és a védelemre kijelölt zónák figyelembevételének és a közlekedéshálózati szerkezetre vonatkozó elhatározásoknak.

A helyszínek közötti különbségek felméréséhez szükséges volt egy kiválasztási, értékelési szempontrendszer felállítása. Az értékelési rendszer négy nagy alapvetést fogalmazott meg. Az első a **stratégiai illeszkedés**, melyben öt lényeges szempont lett meghatározva:

- Olimpiai szerkezetbe illeszthetőség
- Városfejlesztési célokhoz való illeszkedés
- Területfejlesztő erő (katalizáló-hatás) és városkép-alakító hatás
- Olimpiai közlekedési igények gazdaságos és színvonalas kiszolgálhatósága
- Közlekedési örökség, közlekedésfejlesztési célokhoz való illeszkedés

A stratégiai illeszkedés mellett a helyszínkiválasztás meghatározó tényezői a **gazdasági szempontok**, amelyek a következő altényezőkből tevődnek össze:

- Területek megszerzésének költsége
- Infrastruktúra megvalósítási költségei (közmű, közlekedés)
- Létesítmények megvalósítási költségei
- EU források elérhetősége
- Elő/utóhasznosítás (lehetséges költségei és bevételtermelő képessége)

A **megvalósíthatóság kockázatai** az egész olimpiai rendezvénysorozatra kiható tényezőket jelöl, amelyek:

- Területek megszerezhetősége (tulajdonviszonyok)
- Egyéb jogi kockázatok
- Térbeli és időbeli megvalósíthatóság
- Építési kapacitás kockázat

Budapestnek és az egész országnak olyan adottságai vannak, amelyek lehetővé teszik a korábbiaktól eltérő emberközelibb, az urbánus térbe és létbe természetesebben integrálható játékok megrendezését. A tényezők, amelyek elősegíthetik budapesti pályázat sikerességét, a jelen tanulmányban több pontban is kifejtésre kerülnek részletesen.

- Attraktivitás, „branding”
- Környezeti fenntarthatóság
- Gazdasági fenntarthatóság
- Meglévő infrastruktúra mind teljesebb használata

7.6. Helyszínek a budapesti településszerkezetben

Budapest városszerkezete öt jól elkülönülő zónára osztható:

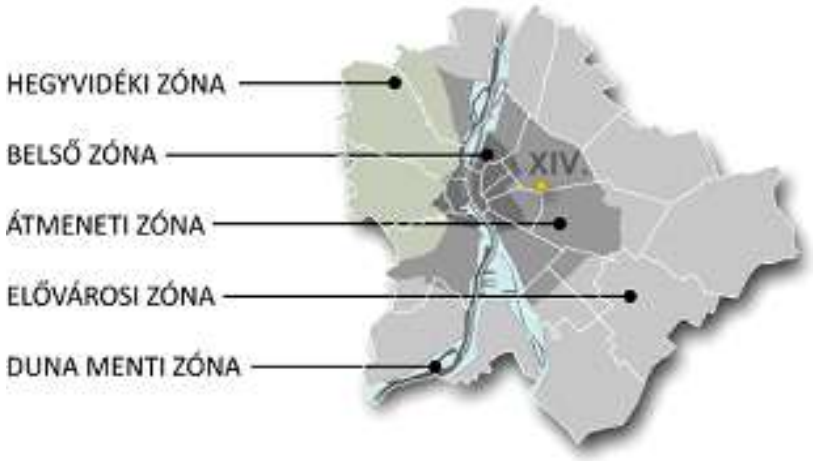
- ***belső zóna***
- ***átmeneti zóna***
- ***elővárosi zóna***
- ***budai hegyvidéki zóna***
- ***Duna menti zóna***

Budapest városszerkezetét erőteljesen a természeti és földrajzi adottságok határozzák meg, befolyásolva mind a hálózati, mind a területi elemek kialakulását, visszahatnak a város fejlődésének irányaira, kapcsolataira, működtetésére, fenntarthatóságára.

A városszerkezet hálózati elemei egyfelől kiszolgálják az egyes területeket és közöttük kapcsolatot létesítenek, másfelől el is választanak területeket egymástól, ami működési zavarhoz, elhatárolódáshoz vezet, önálló, szegregálódó területi struktúrák jöhetnek létre (pl. a vasútvonalak kedvezőtlen elválasztó hatása miatt). Budapest jól lehatárolható térségeinek jellemzői különbözőek. A város meghatározó részein eltérő használat és különböző intenzitású beépítési sűrűség alakult ki. E tények alapján a településrendezési eszközök is öt zónát jelölnek ki a Dunára települt főváros mai városszerkezetében:

- a belső zóna, a történeti városmag és a köré szerveződött, történeti szerkezetet megőrző nagyvárosias térség
- az átmeneti zóna, a belső városrészt körülvevő heterogén szerkezetű területrészek
- „az elővárosi zóna", a peremkerületeket alkotó, alacsony beépítési intenzitású és népsűrűségű térség
- a budai hegyvidéki zóna, a legalacsonyabb beépítettségű, túlnyomórészben lakóterületeket magába foglaló térség
- a sokarcú Duna menti zóna, amely a belső zóna szakaszán a páratlan szépségű világörökségi területeket foglalja magába, és amelynek a hajdan ide összpontosult volt iparterületei felhagyása után visszamaradt nagy kiterjedésű barnamezős területek is részét képezik.

2. ábra: Budapest városszerkezeti zónái (Forrás: BFVT)

Az egyes zónákban az adottságok függvényében a fejlesztési lehetőségek és célok is eltérőek, amit a sporthelyszínek kiválasztásakor is figyelembe kellett venni. A tervezés tekintettel volt az alábbi legfontosabb zonális jellemzőkre és célokra:

- a belső zónában a forgalmi terhelések csökkentése, az épített környezet értékes jellemzőinek megőrzése
- az átmeneti zónában a jellemzően barnamezős, szerkezetalakító fejlesztési céltérségek átstrukturálása, felhasználása, a gyűrűirányú városszerkezeti elemek bővítése
- az elővárosi zónában visszafogottabb mértékű beruházások megvalósítása, elsősorban az új zöldmezős fejlesztések visszaszorítása
- a hegyvidéki zónában a sűrűségi értékek szinten tartása és a természeti értékek védelme
- a Duna menti zónában változatos – a vízzel való kapcsolatot erősítő, barnamezőket hasznosító, rekreációs célokat megvalósító – fejlesztések.

A kiválasztott olimpiai sporthelyszínek legnagyobb része a Duna menti alulhasznosított területeken és az átmeneti zóna rozsdaövezeteiben helyezkedik el

A fenti célrendszer szem előtt tartásával a kiválasztott olimpiai sporthelyszínek legnagyobb része a Duna menti, alulhasznosított területeken és az átmeneti zóna rozsdaövezeteiben helyezkedik el.

A helykiválasztás kiemelt céljai között szerepelt továbbá, hogy az olimpia rendezvényeit minél inkább a folyóval szimbiózisban rendezzék meg, minél több helyszín építsen a Duna látványára és fizikai közelségére és ezeknek köszönhetően a város a mainál sokkal inkább a folyó felé forduljon. Ennek megfelelően több, közvetlenül a Duna-parton, vagy azzal kapcsolatban álló helyszín került kiválasztásra.

A belső zónában új, állandó létesítmény nem épül az olimpiai játékokra, hanem csak ideiglenes, könnyen elbontható infrastruktúra kerül elhelyezésre

Az olimpiai struktúra ugyanakkor magába foglalja az átmeneti zóna Hungária körút-Róbert Károly körút gyűrűirányú nyomvonala menti területsávot, ahol a város számos hagyományos sporthelyszíne is található.

A fenti törekvés alapján összeállt struktúra követi Budapest városszerkezeti tagolódását, magába foglalja a város Duna menti zónájának és az átmenti zónájának azon térségeit, ahol az olimpiai játékok a legoptimálisabb körülmények között rendezhetőek meg és e célra a város érdemi fejlesztésre szánt területei kerülnek felhasználásra.

Teljesül az a követelmény, hogy az olimpiai helyszínek megválasztása egybeessen a városfejlesztés céljaival, térszerkezetének alakulásával, az olimpia kiszolgálására felépített közlekedési rendszer „utóhasznosítása” pedig egy környezetbarát, mind lakhatóbb város megteremtésére legyen alkalmas.

Vannak helyszínek – legyen az sport, vagy nem sportcélú –, amelyek mindegyik olimpiai szerkezetben azonosak. A terepkerékpár versenyek a budai hegyvidéki zónában, vagy a gyeplabda mérkőzések az újpesti elővárosi zónában lesznek megrendezve. Fő metszéspont még valamennyi struktúrában a Hungária és Könyves Kálmán körút menti területek is, ahová a Rákóczi-hídtól egészen az Óbudai-szigetig fűződnek fel a sport vagy éppen nem sportcélú helyszínek.

Fontos ezen felül kiemelni, hogy a belső zónában új, állandó létesítmény nem épül az olimpiai játékokra. Itt kizárólag ideiglenes, könnyen elbontható, de a történelmi városképet kiemelő infrastruktúra kerül elhelyezésre.

A legnagyobb különbséget az olimpia központi helyszínei jelentik az egyes változatokat tekintve.

„A" szerkezet

Olimpiai stadion

A játékok ideje alatt az olimpiai stadion szolgáltatja a központi szerepet a városban. A szerkezetben nem csak az olimpiai stadion, de az azt körülölelő olimpiai park egyként kezelendő. A struktúrában a VITUKI terület, vagy az észak-csepeli szigetcsúcs barnamezős, Duna menti zóna területein valósulna meg az olimpiai központ.

Olimpiai falu

A rendezvény ideje alatt a sportolókat egy, a publikumtól elzárt lakóterületen helyezik el. Itt nagyjából 17.000 sportoló és segítőik (edző, gyúró, stb.) élnek 16 napig, majd utána ezeket a lakóegységeket lakásokká átalakítva, ezen funkciójuk megtartása mellett hasznosítják. Mivel az olimpiai parkban és azon belül is az olimpiai stadionban a játékok ideje alatt a sportolók több, mint egyötöde fog versenyezni, így célszerű a létesítményhez közel elhelyezni azt. Gondolni kell azonban az utóhasznosítás kérdésére is, amely magával hozza egy komplett terület fejlesztését, rehabilitációját is. Ezek alapján a Nagyvásártelep, valamint Gubacsidűlő Duna-menti és barnamezős területei a tervezett Duna City projektre támaszkodva ideális javaslat.

Médiaközpont

A médiaközpontot a médiafalvak decentralizáltságához, valamint az olimpiai központhoz (a főstadion környezetéhez) igazodva kell elhelyezni. A városszerkezetben a fejlesztési terveket is figyelembe véve kell kijelölni a megfelelő területet. Ez az adott szerkezetben – a stadion elhelyezéstől függően – a Duna mentén, barnamezős területeket felhasználva javasolt

„B" szerkezet

Olimpiai stadion

A fő (atlétikai) stadion elhelyezése a kialakított szerkezetbe illeszkedve a Kerepesi út menti barnamezős területeken képzelhető el a fentebb említett parkkal egyetemben.

Olimpiai falu

A sportolók és a létesítmények közötti jó kapcsolat megtartása és kialakításának lehetőségét figyelembe véve a Fehér-dűlő hatalmas barnamezős területei ideális lehetőséget nyújtanak utóhasznosítás szempontjából is.

Médiaközpont

A médiaközpontot a médiafalvak decentralizáltságához, valamint az olimpiai központhoz igazodva kell elhelyezni, ez megegyezik minden struktúránál. A városszerkezetben a fejlesztési terveket is figyelembe véve kell kijelölni a megfelelő területet. Ez az adott szerkezetben – a stadion elhelyezéstől függően – a körút mentén az Északi Járműjavító, vagy a FOKA-öböl barnamezős területén javasolt az elhelyezése.

„C" szerkezet

Olimpiai stadion

Az olimpiai stadion a már meglévő sportlétesítményekre alapozva a város belső és átmeneti zónájának határán, a már meglévő, de jelen állapotában erre a célra alkalmatlan, ún. „Olimpiai Központban" helyezkedne el.

Olimpiai falu

Az olimpiai falu a parkkal szinte közvetlen kapcsolatban a Józsefvárosi pályaudvar vasúti, barnamezős, rehabilitációra szoruló területein lenne javasolt felépíteni.

Médiaközpont

A médiaközpont elhelyezésére vonatkozó kritériumok és városszerkezeti, valamint utóhasznosítási javaslatok alapjait már az előző két változat esetén taglalta a dokumentáció. Az Istvánmezőn kijelölt központi helyszín városszerkezetileg nem sokban különbözik a Fehér-dűlőn létrejött helyszíntől. Ezek alapján megállapítható, hogy ahogyan ott is, így ezen változatban is elsősorban az Északi-Járműjavító, vagy a FOKA-öböl barnamezős, átmeneti zónába eső területein javasolt az elhelyezése.

7.7. A helyszínek megközelítési stratégiája

„Csak az olimpia miatt ne építsünk drága infrastruktúrát!”

3. ábra: Példa a drága infrastruktúrára (Forrás: HITACHI)[1]

A tapasztalatok azt mutatják, hogy az utóbbi 20 évben az egyes városok olimpiai költségvetésének több mint 50%-a közlekedésfejlesztési beruházásokra ment el

Az NOB új irányelve (Agenda 2020) elviekben búcsút intett a megalomán olimpiáknak. A tapasztalatok azt mutatják, hogy az utóbbi 20 évben az egyes városok olimpiai költségvetésének több mint 50%-a közlekedésfejlesztési beruházásokra ment el. Nem kétséges, hogy voltak közöttük hasznos, előremutató fejlesztések, de az olimpiai játékok elnyerése sok olyan presztízsberuházást is eredményezett, amelyre a rendező városnak nem volt valós szüksége. A téves beruházási programok alapvető oka, ahogy azok az olimpiai játékok keltette rendkívül intenzív forgalom alapján kerültek méretezésre, a játékok végeztével pedig ezek az infrastruktúrák túlméretezettek, a felesleges kapacitások üzemeltetése fenntarthatatlanná válik. Felmerül a kérdés, hogy akkor hogyan lehet a játékok alatt fellépő rendkívüli közlekedési igényeket mégis kezelni? Alapelv, hogy **a rendkívüli igényeket rendkívüli módszerekkel kell kezelni**. Egy új olimpiai stadion kiszolgálásához például felesleges metrót építeni. Elsősorban azért, mert a stadionba belépő 50-60 ezer ember illetve a stadion környékére érkező 30-40 ezer önkéntes és külső szurkoló olyan nagy tömeget jelent, amelynek csupán 1/5-ét tudja egy metróvonal egy óra alatt kiszolgálni (egy metróvonal szabad kapacitása legfeljebb 18.000 utas/óra) – míg például a sok irányból, védett buszsávon érkező ráhordó buszhálózat sokkal jelentősebb és rugalmasabb megoldást tud adni. Természetesen ésszerű lehet egy új kötöttpályás vonal kiépítése, ha azt az olimpia után is sokan használják akkor is, ha az olimpiai parkok, stadionok környezete ritkán és lassan vagy egyáltalán nem épül be intenzív, városias módon.

[1] http://www.hitachi.ae/eng/infra/project/monorail.html

„Használjuk ki, amink van!”

4. ábra: Példa a meglévő infrastruktúrára (Forrás: Főmterv)

A „létesítményt az infrastruktúrához” elv használata eredményezhet hosszútávon is rentábilis fejlesztéseket

Az előzőekből következik, hogy ha nem akar egy rendező város hatalmas összegeket költeni az olimpiai csúcsidőben jelentkező többletkapacitás kiépítésére, szükségtelen közlekedési infrastruktúrára, akkor arra kell támaszkodnia, amije van. Követni kell a **„létesítményt az infrastruktúrához”** elvet. Ennek első és legfontosabb lépése a helyszínkiválasztás, különösen olyan pályázó városokban, amelyeknek számos sportlétesítményt kell még felépítenie. Budapest esetében különös jelentősége van annak, hogy a sportlétesítmények mennyire vannak terítve a Duna két partján (ez nagyban meghatározza a szükséges új hídkapacitás mértékét), hogy mennyire vannak egy helyre koncentrálva a nagy tömeget vonzó létesítmények (a túlzott koncentráció az adott közlekedési tengely túlterhelését eredményezheti), illetve, hogy a főbb sportesemények mennyire vannak távol a kötöttpályával jól feltárt belvárostól (minél inkább, annál rosszabb lesz átlagos eljutási idő). A helyszínkiválasztás mellett az olimpiai versenynaptár optimalizálása is fontos, de a megrendezendő 600 önálló sportesemény miatt ebben kicsi a mozgástér – a fő szempont leginkább az, hogy a legnagyobb tömegeket megmozgató atlétikai versenyek és a labdarúgó-mérkőzések időben (és térben) minél jobban különüljenek el egymástól.

Budapestnek jó közlekedési alapot ad a világ 10. legkiterjedtebb villamos-hálózata, sűrű buszhálózata és a várost átszövő vasúti vonalai. Utóbbiak a városi közlekedésben még kevéssé kihasználtak, de kihasználhatóvá tehetők (S-Bahn koncepció).

„Hozzuk kiváló állapotba a meglévő közlekedési hálózatot!”

5. ábra: Példa a korszerűsített infrastruktúrára (Forrás: Kuko.hu[2])

Csak kifogástalan állapotban lévő közlekedési infrastruktúrára lehet olimpiai közlekedést alapozni

A meglévő infrastruktúrára csak akkor tudunk alapozni, ha az kifogástalan állapotban van. Budapesten egy olimpia méretű esemény lebonyolításához nem új metróvonalakra vagy más *high-tech* megoldásokra van leginkább szükség, hanem arra, hogy a meglévő hálózat megbízhatóan és kiszámíthatóan működjön. 20 éves buszokra, 30 éves villamosokra, 40 éves kisföldalattira és 50 éves HÉV-ekre nemhogy olimpiát, de városi alapellátást sem lehet építeni. A mai meglévő struktúra feljavítása, a pályák és a járműflotta újszerű állapotba hozatala kétszer-háromszor nagyobb pénzügyi kihívás egy új metró építésénél. Az előbbi mellőzhetetlen, az utóbbi nem minősíthető alapvető szükségletnek.

[2] http://www.kuko.hu/project-details/1

„Kevesebb betont, több okos megoldást!”

6. ábra: Olimpiai közlekedést segítő változtatható jelzésképű jelzőlámpa (Forrás: BBC[3])

Az olimpia idejére teljesen átszabott közösségi közlekedési hálózat és „okos” megoldások jelenthetik a megoldást

Véleményünk szerint az olimpia idejére teljesen átszabott közösségi közlekedési hálózat a fenntartható válasz a közlekedési igényekre. Ebbe beletartozik új villamosjáratok kialakítása az egyes vonalak ideiglenes, repülő-vágányokon történő összekötésével; teljesen újragondolt buszhálózat; ideiglenes megállókkal, vidékről átcsoportosított szerelvényekkel megerősített vasút.

Az okos megoldások közé tartoznak változtatható jelzésképű táblákkal kialakítható időszakos buszsávok, olimpiai sávok, amelyek nagy rugalmasságot adnak a közlekedésszervezésben. A külföldről, vidékről gépkocsival érkezők fogadására olcsón kialakíthatók olyan nagykapacitású P+R parkolók – például ideiglenesen a budaörsi repülőtér területén –, ahonnan a vasút vagy olimpiai expressz busz a versenyhelyszínekig szállítja a közönséget.

[3] http://www.bbc.com/news/uk-18979103

„A Duna-parton mindenki szívesen sétál!”

7. ábra: Nagy tömeg gyalogos közlekedése Budapesten (Forrás: Főmterv)

Budapest esetében a javasolt olimpiai főhelyszín mindössze 2,5 km-re van egymástól

A legutóbbi rendező városokhoz képest Budapest egy kis város. Ebből az adottságból előnyt is kovácsolhatunk, hiszen a javasolt olimpiai főhelyszín mindössze 2,5 km-re van a pesti belvárostól (Duna – Kiskörút által határolt terület)! Ez az út gyalogszerrel is rövidebb ideig tart, mint mondjuk a londoni belvárostól a londoni olimpiai stadionig való utazás metrón, több átszállással. Budapesten lehetőség van arra, hogy a pesti rakpart lezárásával a belváros és az olimpiai főhelyszín között egy gyalogos korzót hozzunk létre, amely rendkívül attraktív útvonalon, olimpiához kapcsolódó kulturális és gasztronómiai rendezvényekkel méltó felvezető útja lehet a látogatóknak. Megjegyzendő, hogy **egy ilyen akadálymentes sétány keresztmetszeti kapacitása egy metróvonaléval azonos**, miközben kialakítási költségei össze sem vethetőek.

„Legyen a budapesti az első olimpia, ahol a szurkolók legalább 10%-a kerékpárral jön!”

8. ábra: Budapesti kerékpáros rendezvény (Forrás: index.hu[4])

A kerékpározás felfuttatása mind közlekedés, mind szurkolói élmény szempontjából speciálissá tenné a budapesti olimpiát

Budapest a világ 10 leginkább kerékpáros-barát városa közé tartozik. A kerékpározás a reneszánszát éli a városban. Erre a sportos és környezettudatos képre fontos építenie a városnak: legyen a budapesti az első olimpia, ahol a szurkolók legalább 10%-a kerékpárral közlekedik! A cél eléréséhez szükséges ideiglenes és végleges kerékpáros útvonalak kialakítása szinte elhanyagolható kiadást jelent az olimpiai költségvetésben, miközben a csúcsterheléskor jelentkező közlekedési gondok tizedét megoldja. Az, hogy a kerékpáros közlekedés mennyire reális alternatíva, arra csupán egy számadat: a Deák tér és a főstadion közötti út kerékpárral 15 perc! A kerékpárok tárolását természetesen nem a stadion közvetlen közelében kell megoldani. Erre a célra megfelelő a közeli kihasználatlan ipari csarnokok kínálnak megoldást.

[4] http://index.hu/nagykep/2012/09/22/critical_mass_az_illegalitastol_a_sztarsagig

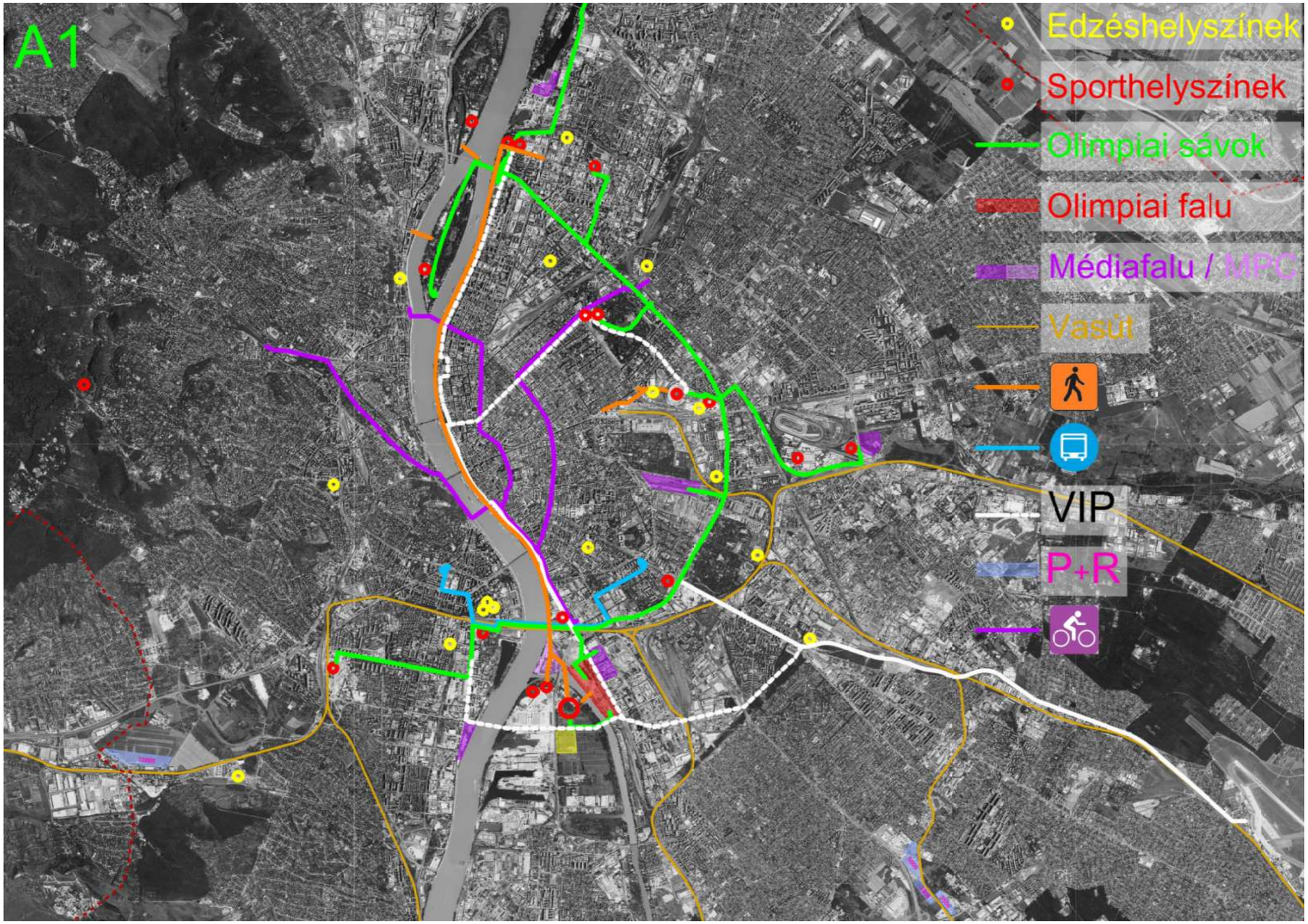
7.8. A szükséges integrált közlekedési rendszer kialakítása

Mindhárom Master Plan változatban számos közlekedési fejlesztés szükséges az integrált rendszer megteremtéséhez

Az A1 Master Plan változathoz tartozó integrált közlekedési rendszer főbb elemei:

- Liszt Ferenc Nemzetközi Repülőtér T1 terminál és a kiemelt belvárosi szállodák közötti VIP-sáv kijelölése (Repülőtérre vezető gyorsforgalmi út – Üllői út – Soroksári út – Belgrád rakpart – Apáczai Csere János utca)
- Időszakos VIP-sávok, amelyek a kiemelt belvárosi szállodákat kötik össze a Dagály Úszókomplexumig illetve a Stadionkertig, továbbá tartalék VIP-sáv a médiaközpont és a repülőtér között (új Galvani-híd – Illatos utca – Határ út)
- A Soroksári úti olimpiai falut a versenyhelyszínekkel illetve a Kopaszi-gáti médiaközpontot a médiafalvakkal összekötő olimpiai sávok (Hungária körúton illetve a hozzá csatlakozó „csápok")
- Új vasúti megállóhelyek kialakítása a Kopaszi-gátnál, a Rákóczi-híd pesti hídfőjében (Danubius megálló) és a Népligetnél (átszállási kapcsolattal a Népliget buszpályaudvarhoz, illetve a 3-as metró Népliget állomásához)
- A Galvani-híd és csatlakozó úthálózat kiépítése
- A villamos-vonalak rekonstrukciója (2-es, 47-es, 51-es, és 60-as vonal) és ideiglenes összekötése az olimpiai park elérése érdekében
- Kiegészítő olimpiai expressz buszjárat kialakítása a Móricz Zsigmond körtér – olimpiai park – Nagyvárad tér között.
- Gyalogos korzó kiépítése a teljes pesti alsó rakparton (Dagály Úszókomplexum – olimpiai stadion).
- Kiegészítő gyalogos útvonalak kialakítása az egyes versenyhelyszín-központok és a legközelebbi kötöttpályás megálló között (mai Kvassay út, Turbina utca, Verseny utca).
- Gyalogos hidak kiépítése a soroksári Duna-ágon (összességében 150 m szélességben, jellemzően 100-150 m hosszon)
- Kerékpársávok kialakítása az olimpiai parkhoz vezető főbb útvonalak mentén és a park körül 12 db 500-600 férőhelyes fedett, őrzött kerékpártároló kialakítása
- 20.000 ideiglenes P+R férőhely kialakítása az M1/M7 és az M5 bevezető szakasz mentén.
- Ideiglenes turistabusz / távolsági busz fogadótér kialakítása a tervezett olimpiai stadion, a Puskás Ferenc Stadion és a Dagály Úszókomplexum közelében (100-100-50 férőhellyel)

9. ábra: Integrált közlekedési rendszer az A1 Master Plan változatban (Forrás: Főmterv)

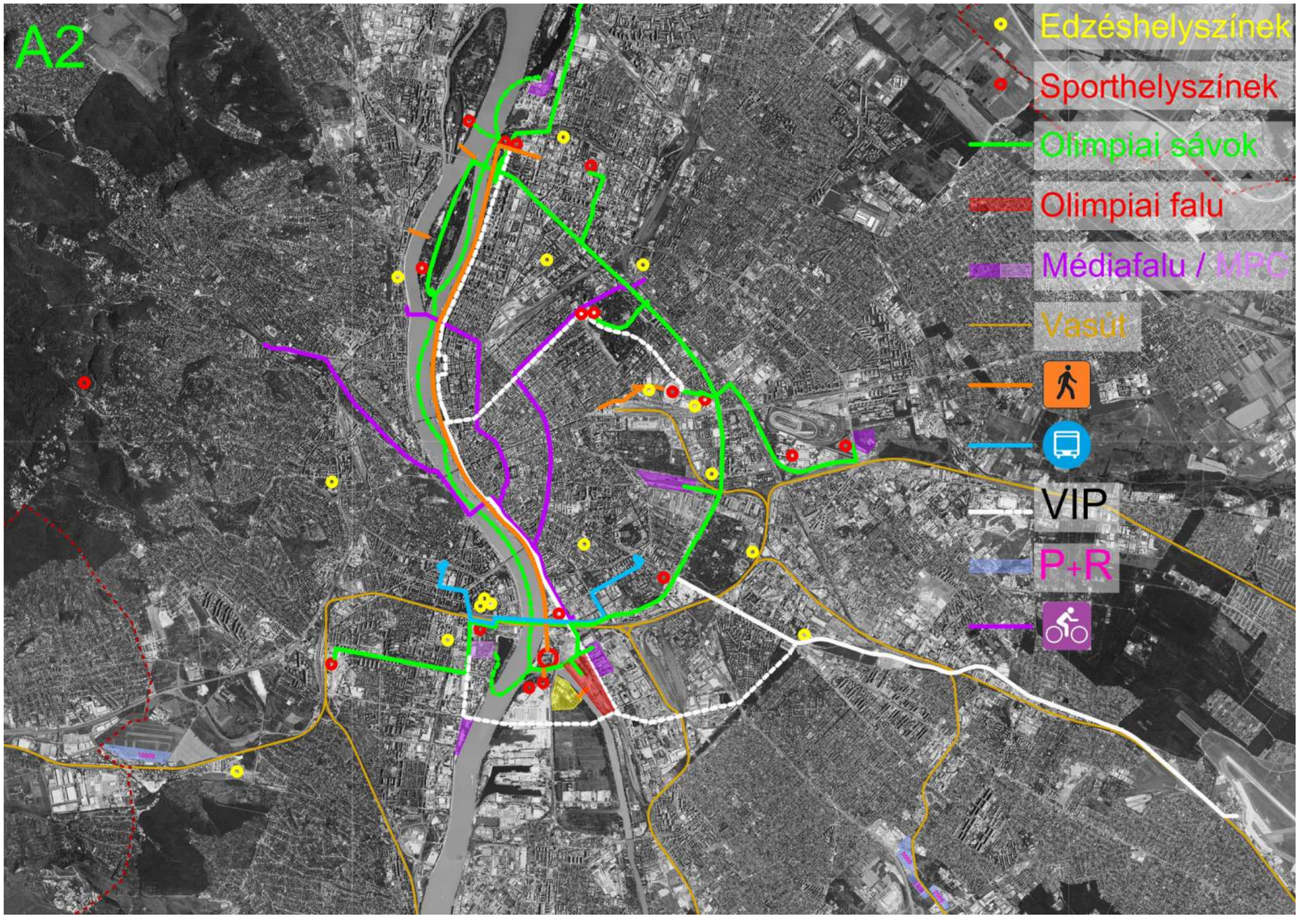

Az A2 (javasolt) változat közlekedésfejlesztési szempontból megegyezik az A1 változattal, leszámítva a főstadion elhelyezkedését

Az A2 (javasolt) Master Plan változathoz tartozó integrált közlekedési rendszer főbb elemei:

- Liszt Ferenc Reptér T1 terminál és a kiemelt belvárosi szállodák közötti VIP-sáv kijelölése (Repülőtérre vezető gyorsforgalmi út –Üllői út – Soroksári út – Belgrád rakpart – Apáczai Csere János utca)
- Időszakos VIP-sávok, amelyek a kiemelt belvárosi szállodákat kötik össze a Dagály Úszókomplexumig illetve a Stadionkertig, továbbá tartalék VIP-sáv a médiaközpont és a repülőtér között (új Galvani-híd – Illatos utca – Határ út)
- A Soroksári úti olimpiai falut a versenyhelyszínekkel illetve a Kopaszi-gáti médiaközpontot a médiafalvakkal összekötő olimpiai sávok (Hungária körúton illetve a hozzá csatlakozó „csápok")
- Új vasúti megállóhelyek kialakítása a Kopaszi-gátnál, a Rákóczi-híd pesti hídfőjében (Danubius megálló) és a Népligetnél (átszállási kapcsolattal a Népliget buszpályaudvarhoz, illetve a 3-as metró Népligeti állomásához)
- A Galvani-híd és csatlakozó úthálózat kiépítése
- A villamos-vonalak rekonstrukciója (2-es, 47-es, 51-es, és 60-as vonal) és ideiglenes összekötése az olimpia park elérése érdekében
- Kiegészítő olimpiai expressz buszjárat kialakítása a Móricz Zsigmond körtér – olimpiai park – Nagyvárad tér között.
- Gyalogos korzó kiépítése a teljes pesti alsó rakparton (Dagály Úszókomplexum – olimpiai stadion).
- Kiegészítő gyalogos útvonalak kialakítása az egyes versenyhelyszín-központok és a legközelebbi kötöttpályás megálló között (mai Kvassay út, Turbina utca, Verseny utca).
- Gyalogos hidak kiépítése a soroksári Duna-ágon (összességében 40 m szélességben, jellemzően 100-150 m hosszon)
- Kerékpársávok kialakítása az olimpiai parkhoz vezető főbb útvonalak mentén és a park körül 12 db 500-600 férőhelyes fedett, őrzött kerékpártároló kialakítása
- 20.000 ideiglenes P+R férőhely kialakítása az M1/M7 és az M5 bevezető szakasz mentén.
- Ideiglenes turistabusz / távolsági busz fogadótér kialakítása a tervezett olimpiai stadion, a Puskás Ferenc Stadion és a Dagály Úszókomplexum közelében (100-100-50 férőhellyel)

10. ábra: Integrált közlekedési rendszer az A2 Master Plan változatban (Forrás: Főmterv)

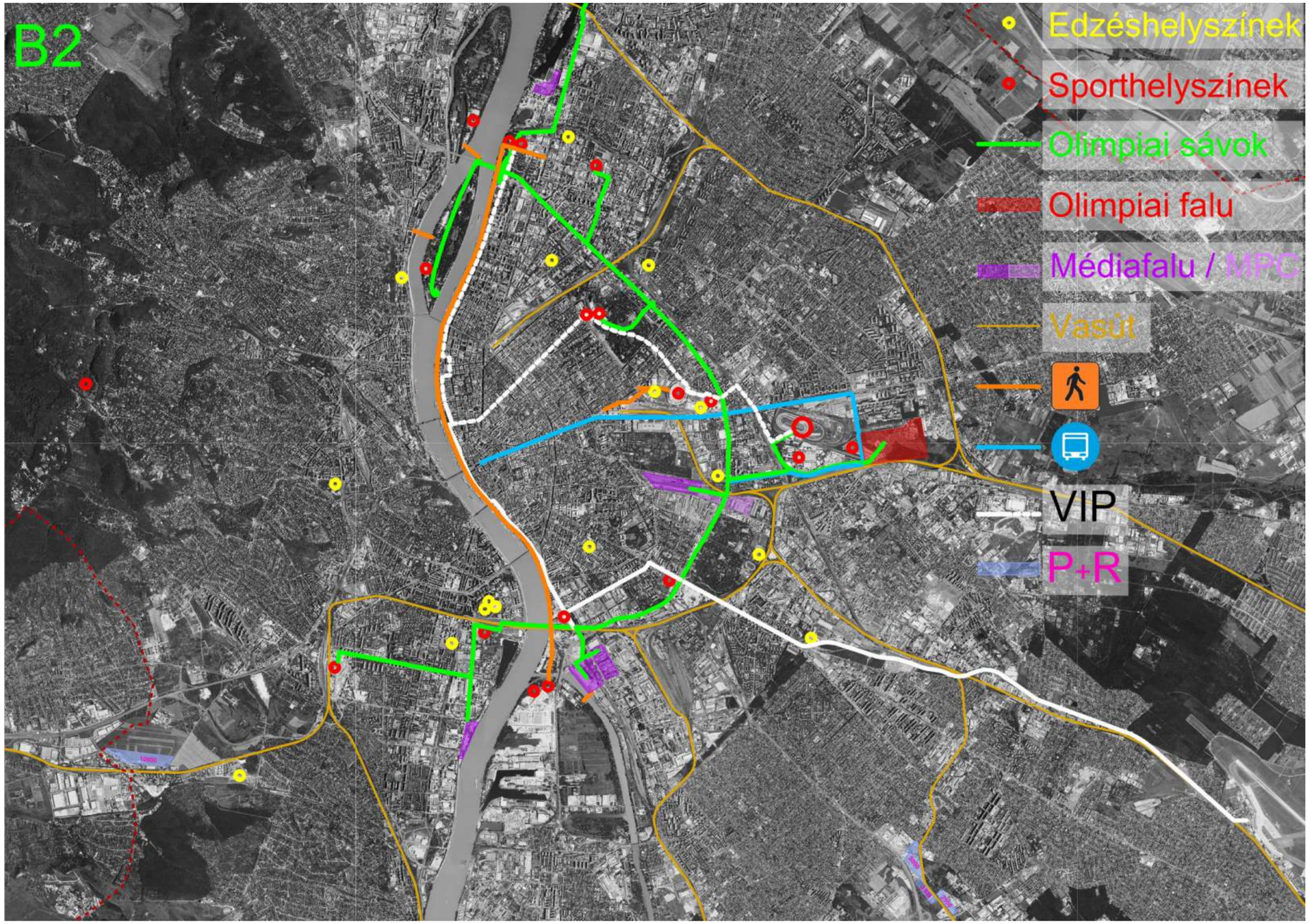

A B2 változat közlekedésfejlesztési szempontból eltérő, mivel a főhelyszín döntően befolyásolja elsődleges a közlekedési útvonalakat

A B2 Master Plan változathoz tartozó integrált közlekedési rendszer főbb elemei:

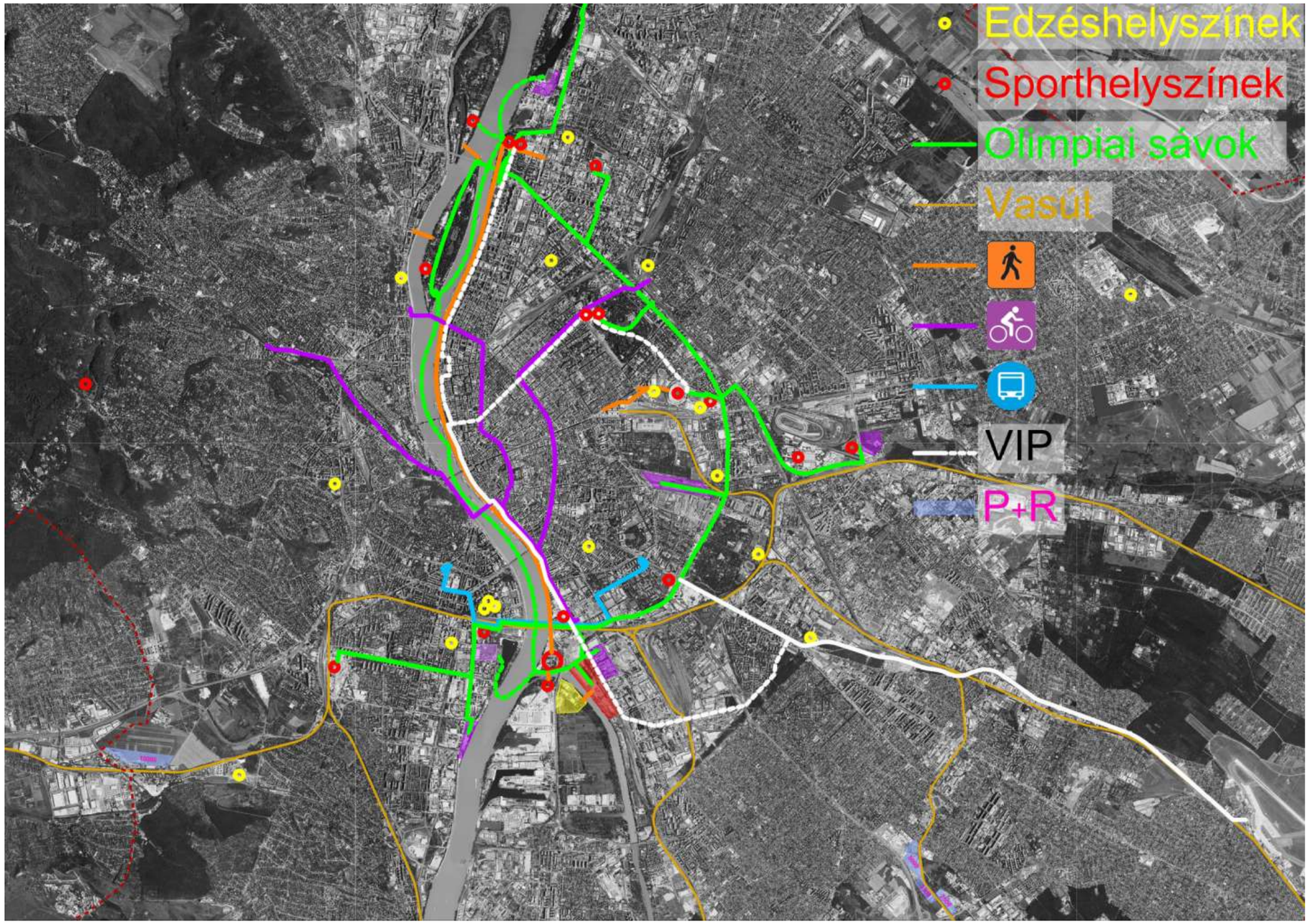
- Liszt Ferenc Reptér T1 terminál és a kiemelt belvárosi szállodák közötti VIP-sáv kijelölése (Repülőtérre vezető gyorsforgalmi út –Üllői út – Vágóhíd utca – Soroksári út – Belgrád rakpart – Apáczai Csere János utca)
- Időszakos VIP-sávok, amelyek a kiemelt belvárosi szállodákat kötik össze a Dagály Úszókomplexumig illetve a Puskás Ferenc Stadion érintésével az Olimpiai stadionig.
- A Fehérdűlő olimpiai falut a versenyhelyszínekkel illetve a Kopaszi-gáti médiaközpontot a médiafalvakkal összekötő olimpiai sávok (Hungária körúton illetve a hozzá csatlakozó „csápok")
- Új vasúti megállóhelyek kialakítása a Rákóczi-híd pesti hídfőjében (Danubius megálló), a Népligetnél (M3) és az Éles saroknál
- A Salgótarjáni út kiépítése új külön szintű kapcsolat kialakításával a vasút alatt.
- A villamos-vonalak rekonstrukciója (2-es, 37-es, 47-es, és 60-as vonal)
- Kiegészítő olimpiai expressz buszjárat kialakítása a Ferenciek tere – Örs vezér tere – Salgótarjáni út között.
- Gyalogos korzó kiépítése a teljes pesti alsó rakparton (Dagály Úszókomplexum – csepeli szlalompálya).
- Kiegészítő gyalogos útvonalak kialakítása az egyes versenyhelyszín-központok és a legközelebbi kötöttpályás megálló között (Turbina utca, Verseny utca).
- 20.000 ideiglenes P+R férőhely kialakítása az M1/M7 és az M5 bevezető szakasz mentén.
- Ideiglenes turistabusz / távolsági busz fogadótér kialakítása a tervezett olimpiai stadion, a Puskás Ferenc Stadion és a Dagály Úszókomplexum közelében (100-100-50 férőhellyel)

11. ábra: Integrált közlekedési rendszer az B2 Master Plan változat (Forrás: Főmterv)

Az alábbi, a javasolt A2-es Master Plan változaton alapuló ábrán – vörös karikákkal – a budapesti sporthelyszínek szerepelnek, amelyeket a világoszölddel jelölt olimpiai sávok rendszere köt össze a soroksári út mentén elhelyezkedő olimpiai faluval.

12. ábra: Integrált közlekedési rendszer az olimpia alatt (Forrás: Főmterv)

7.9. Sporthelyszínektől független utazások

Budapest közlekedési rendszere a nyári időszak alatt jeentősen kisebb terhelés alatt áll, mint az év más időszakaiban – ez az olimpia idején nagy mértékben változna

Budapest közlekedési rendszere a nyári időszak alatt jelentősen kisebb terhelés alatt áll, mint az év más időszakaiban. Közlekedési torlódások elvétve fordulnak elő, és azok is leginkább egyes közlekedési felújítási terület környékén. A közösségi közlekedési hálózat csökkentett üzemmódban, nyári menetrend szerint üzemel. Az olimpia megrendezése esetén ez az alapállapot az alábbiak szerint módosulna:

- A jelenlegi, egyidejűleg mintegy 50.000 itt tartózkodó turista száma várhatóan 300.000 főre nő
- Jelentősen megnő versenyhelyszínekhez vezető közösségi közlekedési járatok forgalma
- Jelentősen nő a repülőtér és a belváros közötti forgalom

Annak érdekében, hogy a város a játékok alatt is működőképest maradjon, az alábbi intézkedések megtétele szükséges:

Ahhoz, hogy a város ekkor is működőképes maradjon, számos intézkedést kell megtennie

- Jól felépített kommunikációs kampánnyal fel kell készíteni a városlakókat a várható és a rendkívüli helyzetekre, egyúttal az olimpiára érkező vendégeket is tájékoztatni kell az utazási lehetőségekről. A kampány egyik fő üzenete az, hogy **a VIP-vendégek kivételével, gépkocsival nem lesz lehetséges a versenyhelyszínek megközelítése. A szurkolóknak a közösségi közlekedés, a gyaloglás vagy a kerékpár közül kell választaniuk.**
- A közösségi közlekedési hálózat teljes kapacitással, minden működőképes jármű beállításával kell, hogy üzemeljen.
- Sűríteni szükséges a versenyhelyszíneket érintő járatokat.
- Ideiglenes buszjáratokkal és buszsávokkal mentesítő járatokat kell szervezni a kiemelt terhelésű versenyhelyszínek kiszolgálására (pl. atlétikai stadion).
- Az út-, közműépítési és felújítási munkákat úgy kell szervezni, hogy a játékok idején egyáltalán ne legyenek forgalomkorlátozások.
- A VIP-vendégek számára külön sávot kell kijelölni a repülőtér, az olimpiai park és a belváros között.
- A kiemelten védett államfők közlekedtetését lehetőség szerint légi úton (helikopterrel) kell biztosítani, hogy a teljes útzárral járó korlátozások minimalizálhatóak legyenek.
- A város közlekedését jól ismerő önkéntesekkel kell segíteni a szurkolói tömegek közlekedését.

- A rendkívüli helyzetek gyors megoldásáért megerősített szolgálatot kell szervezni a közlekedésrendészeti egységeknél, a tömegközlekedési diszpécser központban, a jelzőlámpás hibaelhárító szerviznél, a járműkarbantartóknál, a közterület-felügyelet járműelszállítással foglalkozó részegénél és minden olyan egységnél, amely a közlekedés zavartalanságához hozzá tud járulni.

7.10. A fejlesztések technikai megvalósításának realitásai

Általános ismertetés

A projekteket négy kockázati tényező mentén vizsgáljuk:

- *Időbeni megvalósíthatóság*
- *Műszaki megvalósíthatóság*
- *Jogi megvalósíthatóság*
- *Pénzügyi megvalósíthatóság*

Az alábbi fejezetben ismertetjük az egyes létesítményekhez kapcsolódó kockázati elemeket, a fejlesztések technikai megvalósításának realitását. A pályázati (2017 szeptemberéig) és előkészületi (az olimpia kezdetéig) szakaszokban esetlegesen felmerülő kockázatokat a 17. Kiemelt kockázatok c. fejezetben foglaljuk össze. Ebben a fejezetben ettől eltérően csak és kizárólag a létesítményszintű kockázatokat vizsgáljuk.

Az egyes projekteket az alábbi a kockázati tényezők mentén vizsgáljuk:

- Időbeni megvalósíthatóság kockázata
- Műszaki megvalósíthatóság kockázata
- Jogi megvalósíthatóság kockázata
- Pénzügyi megvalósíthatóság kockázata

A projektek egyes fázisaiban más-más kockázati elemek kritikusak

A projektek egyes fázisaiban más-más kockázati elemek kritikusak.

- A projekt igény vizsgálati fázisában elsősorban a jogi természetű kockázatok léphetnek fel, azaz hogy a vizsgált lokáció lehetőséget nyújt-e a projekt megvalósítására. Szükséges a projekt építésjogi hátterének, illetve a telek tulajdonosi hátterének vizsgálata.
- A projekt koncepció vizsgálati fázisában a költségek és az idő vizsgálata kritikus, azaz úgy kell megbecsülni egy koncepció alapján a költségeket, hogy azok a részletesebb kidolgozottság esetén se térjenek el lényegesen az eredetileg meghatározott költség- és időkerettől.
- A projekt tervezés (engedélyezési és kiviteli terv) vizsgálati fázisban a műszaki megvalósíthatósági és a jövőbeni, üzemeltetési kérdések kerülnek előtérbe.
- A projekt kivitelezési fázisában a kapacitások rendelkezésre állása jelentheti a kockázatokat.

Megfelelő odafigyeléssel az adott projekten fellépő kockázati elemek minimalizálhatók

Megfelelő odafigyeléssel az adott projekten fellépő kockázati elemek minimalizálhatók.

Az egyes projekteken fellépő kockázatok összeadódhatnak

Az egyes projekteken fellépő kockázatok összeadódhatnak, így akár szektoriális problémákat is okozva.

- Ha a jogszabályi környezet nem egyértelmű vagy nem projektbarát, úgy az ebben rejlő kockázatok nőnek meg.
- Ha nincs elegendő vagy nem megfelelő a mérnöki, tervezői kapacitás, úgy a projekt előkészítési fázisából olyan státuszban kerülnek tovább a projektek, melyek további problémákat generálhatnak a jövőben.
- Ha Magyarországon egyszerre szükséges építeni jelentős számú olimpiai projekteket, úgy az elérhető daru, zsalu, betongyári és előregyártott betonelem kapacitás korlátokat jelenthet. Hasonló okokból kapacitás-korláttal kell számolni az ideiglenes lelátók létesítésekor.

A kockázati elemeket pénzügyi szempontból is vizsgálni kell, azaz amennyiben egyszerre kell biztosítani jelentős kapacitásokat, úgy hiány léphet fel az adott szektorban, ami árfelhajtó tényezőként jelenhet meg.

Ezek elkerülése végett minden egyes projektet külön-külön is elő kell készíteni (projektterv), de egy összesített projekttervre is szükség van, vizsgálva a fellépő kockázatokat.

Az egyes projektekre vonatkozóan az alábbi fő kockázati elemeket különböztethetjük meg.

7.10.1. A technikai megvalósítás fő kockázati elemei

A technikai megvalósítás során egyaránt felléphet idő-, minőség- és költségkockázat is

A technikai megvalósítás fő kockázati elemei minden projektnél külön-külön határozhatók meg.

Általánosan elmondható, hogy mind idő, mind minőség, mind költség kockázat felléphet minden egyes projektfázisban legyen az előkészítés, tervezés, közbeszerzés, kivitelezés, beüzemelés, üzemeltetés.

A projektek kockázatait csökkenthetjük a megfelelő projektszervezet, minőségbiztosítás és ellenőrzési rendszer felállításával.

A jogi kockázatok csökkenthetőek a jogi környezet projektbarát kialakításával (kormányhatározat, kormányrendelet, törvény), ahogy az alábbi alapeseti projektek esetén történt:

- **Puskás Ferenc Stadion**

  Az 1482/2012.(XI.6.) „a budapesti Istvánmező rehabilitációs programja, kiemelten a Budapesti Olimpiai Központ integrált rekonstrukciója programhoz kapcsolódó egyes feladatokról" nevet viselő kormányhatározat kiemelten kezeli a Puskás Ferenc Stadion felújítását.

- **Dagály Úszókomplexum**

  A 2017-es Világbajnokság vállalásával kiemelt fontosságú projektté vált a sikeres, határidőre történő megvalósítása, melyet „a Budapesten megrendezendő Úszó-, Vízilabda-, Műugró-, Műúszó és Nyíltvízi Világbajnokság megvalósításához szükséges létesítményfejlesztésről" szóló 2015. évi XXXIII. törvény segít elő.

- **Millenniumi Konferencia Központ – Budapest**

  „Az új budapesti konferencia-központ létesítésének előkészítésével kapcsolatos intézkedések megtételéről, valamint a szükséges források biztosításáról" szóló a 1871/2013.(XI.22.) számú kormányhatározat kiemelten támogatja e létesítmény megvalósítását.

- **Tervezett Székesfehérvári Multifunkcionális Csarnok**

  A város képviselő testülete kijelölte az új sportcsarnok helyét Székesfehérváron.

- **Fehér úti lőtér**

A Kormány rendelete erre vonatkozóan, a 237/2014. (IX.18) számú „a Budapest Fehér úti lőtér fejlesztésére és bővítésére irányuló beruházás megvalósításával összefüggő közigazgatási hatósági ügyek kiemelt jelentőségű üggyé nyilvánításáról és az eljáró hatóságok kijelöléséről.” szóló kormányhatározat kiemelten támogatja e létesítmény megvalósítását.

Az egyes projektekre vonatkozó kockázatokat az alábbiakban mutatjuk be a fenti alapelvek szerint.

Létesítmény	**(1) Groupama Aréna, Budapest**
Projektfázis	Üzemelés
Projekt kockázatok	Nincs projekt kockázat

Létesítmény	**(2) Nagyerdei Stadion, Debrecen**
Projektfázis	Üzemelés
Projekt kockázatok	Nincs projekt kockázat

Létesítmény	**(3) Főnix Csarnok, Debrecen**
Projektfázis	Előkészítés
Projekt kockázatok	Alapeseti projekt. Az alapépület rendelkezésre áll, műszakilag megvalósítható a lelátó bővítés, így inkább pénzügyi és műszaki kapacitás problémák állhatnak fenn a projekt megvalósítása során.

Létesítmény	**(4) Audi Aréna, Győr**
Projektfázis	Előkészítés
Projekt kockázatok	Alapeseti projekt. Az alaplétesítmény rendelkezésre áll, műszakilag megvalósítható a pálya kialakítás és lelátó bővítés. Mivel magánkézben van a létesítmény, ezért jogi, pénzügyi és műszaki kapacitás problémák állhatnak fenn a projekt megvalósítása során.

Létesítmény	**(5) Veszprém Aréna, Veszprém**
Projektfázis	Előkészítés
Projekt kockázatok	Alapeseti projekt. Az alaplétesítmény rendelkezésre áll, műszakilag megvalósítható a pálya kialakítás és lelátó bővítés. Mivel magánkézben van a létesítmény, ezért jogi, pénzügyi és műszaki kapacitás problémák állhatnak fenn a projekt megvalósítása során.

Létesítmény	**(6) Dagály Úszókomplexum, Budapest**
Projektfázis	Tervezés (Megvalósítás céldátuma: 2017)
Projekt kockázatok	Az extrém rövid tervezési és megvalósítási idő kapacitás, idő és költségkockázatot eredményez. A kb. 100 m hosszú alátámasztás nélküli acélszerkezetű tető olyan egyedi megoldást igényel, melyet magyar kivitelező cég még nem készített.

Létesítmény	**(7) Puskás Ferenc Stadion, Budapest**
Projektfázis	Tervezés (Megvalósítás céldátuma: 2018)
Projekt kockázatok	Ekkora volumenű és nagyságú épületet a magyar tervező társadalom még nem tervezett, a magyar építőipar még nem épített. A projekt kivitelezése során jelentős daru-, előregyártott betonszerkezet gyártás és szerkezeti acél kapacitás lekötése várható. Más projekttel együtt árfelhajtó tényezőként számolhatunk vele.

Létesítmény	**(8) Millenniumi Konferencia Központ, Budapest**
Projektfázis	Tervezés (Megvalósítás céldátuma: 2018)
Projekt kockázatok	A millenniumi konferencia központ megvalósítási ideje egybeesik a Dagály, Puskás Ferenc Stadion projektekkel, így kapacitás, valamint forráshiányok jelenhetnek meg kockázati tényezőként.

Létesítmény	**(9) Új Velodrom, Budapest**
Projektfázis	Előkészítés
Projekt kockázatok	Bár a Magyar Kormány célul tűzte ki a Millenáris Velodrom felújítását, az a jelenlegi tervek alapján történő felújítás esetén sem lenne alkalmas az olimpiai versenyszám megrendezésére. Az így kialakult helyzetet, jogi kockázatot fel kell oldani. Jelenleg alapeseti projektként számolunk egy újonnan építendő, olimpia rendezésére is alkalmas Velodrommal.

Létesítmény	**(10) Fehér úti lőtér, Budapest**
Projektfázis	Előkészítés

Projekt kockázatok	A Fehér úti lőtér (trap, double trap, skeet lövészeti pálya kialakítására kormányzati akarat (237/2014 (IX.18) korm. rendelet) fogalmazódott meg. A költségkeretek biztosítását a jelenlegi magyar költségvetésben nem találjuk, így elsősorban pénzügyi kockázatot látunk a projektben. Műszaki, illetve jogi kockázat nem valószínűsíthető, mivel nem magánterületen valósulna meg a beruházás.

Létesítmény	**(11) DVTK Stadion, Miskolc**
Projektfázis	Tervezés
Projekt kockázatok	A diósgyőri DVTK stadion megvalósulását mind a kormány, mind a város, mind a klub támogatja. Jogi és pénzügyi kockázatok elhárultak, egyedül a műszaki, kapacitásbeli kockázatok jelenthetnek veszélyt, de mivel ez nem egy kiemelkedően nagy volumenű stadion, így a helyi kapacitások kiaknázásával biztosítható a létesítmény megvalósulása.

Létesítmény	**(12) Multifunkcionális Csarnok, Székesfehérvár**
Projektfázis	Előkészítés
Projekt kockázatok	Jelenleg önkormányzati akarat létezik a projekt megvalósítására, a helyi igények megszondázása után. Jogi kockázata nincs a projektnek, de a pénzügyi kockázata is jelentős.

Létesítmény	**(13) Széchy Tamás Sportuszoda, Budapest**
Projektfázis	Előkészítés
Projekt kockázatok	Alapeseti projekt. Az alaplétesítmény rendelkezésre áll, műszakilag megvalósítható a vívópálya és lelátó fedés kialakítás, így egyedül pénzügyi és műszaki kapacitás problémák állhatnak fenn a projekt megvalósítása során.

Létesítmény	**(14) Városi Sportcsarnok, Szeged (Pick Aréna)**
Projektfázis	Előkészítés
Projekt kockázatok	A szegedi Városi Sportcsarnok bővítésének és felújításának megvalósulását mind a kormány, mind a város, mind a klub támogatja. Jogi és pénzügyi kockázatok elhárultak, egyedül a műszaki, kapacitásbeli

	kockázatok jelenthetnek veszélyt, de mivel ez nem egy kiemelkedően nagy volumenű projekt, így a helyi kapacitások kiaknázásával biztosítható a létesítmény megvalósulása.

Létesítmény	**(15) Illovszky Rudolf Stadion, Budapest**
Projektfázis	Előkészítés
Projekt kockázatok	Alapeseti projekt. Az alaplétesítmény rendelkezésre áll, műszakilag megvalósítható a pálya és lelátó bővítés, így inkább pénzügyi és műszaki kapacitás problémák állhatnak fenn a projekt megvalósítása során.

Létesítmény	**(16) Iharos Sándor Margitszigeti Atlétikai Centrum, Budapest**
Projektfázis	Előkészítés
Projekt kockázatok	Olimpiai projekt. Az alaplétesítmény rendelkezésre áll, műszakilag megvalósítható a lelátó bővítés, így inkább pénzügyi és műszaki kapacitás problémák állhatnak fenn a projekt megvalósítása során.

Létesítmény	**(17) Hajós Alfréd Nemzeti Sportuszoda, Budapest**
Projektfázis	Előkészítés
Projekt kockázatok	Olimpiai projekt. Az alapépület rendelkezésre áll, műszakilag megvalósítható a lelátó bővítés, így inkább pénzügyi és műszaki kapacitás problémák állhatnak fenn a projekt megvalósítása során.

Létesítmény	**(18) ETO Stadion, Győr**
Projektfázis	Előkészítés
Projekt kockázatok	Olimpiai projekt. Az alaplétesítmény rendelkezésre áll, műszakilag megvalósítható a lelátó bővítés, így inkább pénzügyi és műszaki kapacitás problémák állhatnak fenn a projekt megvalósítása során.

Létesítmény	**(19) Olimpiai Központ, Szeged**
Projektfázis	Előkészítés
Projekt kockázatok	Olimpiai projekt. Az alaplétesítmény rendelkezésre áll, műszakilag megvalósítható a pálya és lelátó bővítés, így inkább pénzügyi és műszaki kapacitás problémák állhatnak fenn a projekt megvalósítása során.

Létesítmény	**(20) Golfpálya, Göd**
Projektfázis	Előkészítés
Projekt kockázatok	Olimpiai projekt. Az alaplétesítmény rendelkezésre áll, műszakilag megvalósítható a lelátó bővítés, így inkább pénzügyi és műszaki kapacitás problémák állhatnak fenn a projekt megvalósítása során.

Létesítmény	**(21) Lóversenypálya, Dunakeszi-Alag**
Projektfázis	Előkészítés
Projekt kockázatok	Olimpiai projekt. Az alaplétesítmény rendelkezésre áll, műszakilag megvalósítható a lelátó építés, így inkább pénzügyi és műszaki kapacitás problémák állhatnak fenn a projekt megvalósítása során.

Létesítmény	**(22) Szusza Ferenc Stadion, Budapest**
Projektfázis	Előkészítés
Projekt kockázatok	Olimpiai projekt. Az alaplétesítmény rendelkezésre áll, műszakilag megvalósítható a pálya és lelátó bővítés, így inkább pénzügyi és műszaki kapacitás problémák állhatnak fenn a projekt megvalósítása során.

Létesítmény	**(23) Papp László Sportaréna, Budapest**
Projektfázis	Előkészítés
Projekt kockázatok	Olimpiai projekt. Az alapépület rendelkezésre áll, műszakilag megvalósítható a lelátó bővítés, így inkább pénzügyi és műszaki kapacitás problémák állhatnak fenn a projekt megvalósítása során.

Létesítmény	**(24) Hungexpo 'G' pavilon, Budapest**
Projektfázis	Előkészítés
Projekt kockázatok	Olimpiai projekt. Az alaplétesítmény rendelkezésre áll. Műszakilag megvalósítható a pálya kialakítás és lelátó építés. Mivel magánkézben van a létesítmény, ezért jogi, pénzügyi és műszaki kapacitás problémák állhatnak fenn a projekt megvalósítása során.

Létesítmény	**(25) Kvassay-zsilip térsége, 15 000 fős atlétikai stadion, Budapest**
Projektfázis	Előkészítés
Projekt kockázatok	Olimpiai létesítmény. Volumenét és összetettségét tekintve ez az egyik legnagyobb kockázatot magában hordozó projekt. A terület részben magánkézben van, így a fellépő jogi kockázatot is kezelni kell. A jelenlegi szabályozási terv sem alkalmas jelenleg egy ekkora volumenű épület tervezésének, építésének kezelésére. A közlekedési hálózat átalakítása nélkül nem valósítható meg a projekt, s a terület árvízvédelmét is biztosítani kell. A felépítendő Olimpiai Főstadion a Puskás Ferenc Stadion után a második legnagyobb volumenű sportlétesítmény lenne Magyarországon, de szemben a Puskás Ferenc Stadion állandó 65.000 fős kapacitásával, itt 15.000 fő kapacitású állandó és 45.000 fő kapacitású visszabontandó, ideiglenes lelátót kell megvalósítani. Erre Magyarországon nincs, de a világban is kevés példa létezik, így mindenképpen időben kell elkezdeni a projekt tervezését, megvalósítását, hogy a lehető legoptimálisabb megoldást találják meg a mérnökök, tervezők. Jogi, pénzügyi, időbeni és műszaki megvalósíthatósági kockázatokat is kell kezelni a projekt életútja során.

Létesítmény	**(26) Kvassay-zsilip térsége, BMX-pálya, Budapest**
Projektfázis	Előkészítés
Projekt kockázatok	Olimpiai projekt. A terület rendelkezésre áll, műszakilag megvalósítható a pálya és lelátó építés, így inkább pénzügyi és műszaki kapacitás problémák állhatnak fenn a projekt megvalósítása során.

Létesítmény	**(27) Észak-Csepel, kajak-kenu szlalom pálya, Budapest**
Projektfázis	Előkészítés
Projekt kockázatok	Olimpiai projekt. A terület rendelkezésre áll, műszakilag megvalósítható a pálya és lelátó építés, így inkább pénzügyi és műszaki kapacitás problémák állhatnak fenn a projekt megvalósítása során. A kajak-kenu szlalom pálya építésére szakosodott cégek alkalmazásával a műszaki és kapacitásbeli problémák kezelhetők.

Létesítmény	**(28) Lágymányosi teniszkomplexum, Budapest**
Projektfázis	Előkészítés
Projekt kockázatok	Olimpiai projekt. A terület rendelkezésre áll, műszakilag megvalósítható a pálya és lelátó építés, így egyedül pénzügyi és műszaki kapacitás problémák állhatnak fenn a projekt megvalósítása során. Az ideiglenes részek visszabontását figyelembe kell venni már a tervezés során is, így elkerülhetőek a végleges kiszolgáló létesítmények megtartásából és az ideiglenes lelátó bontásából származó konfliktushelyzetek.

Létesítmény	**(29) Etele téri 15.000 fős ideiglenes csarnok, Budapest**
Projektfázis	Előkészítés
Projekt kockázatok	Olimpiai projekt. Ekkora volumenű ideiglenes fedett csarnokot csak a legritkább esetekben építenek, mivel a csarnok nagysága már egyedi épületszerkezet tervezést és kivitelezést igényel. A csarnok építése felér egy végleges csarnok építésével, de szemben egy 15.000 fős végleges csarnok folyamatos üzemeltetésével, az ideiglenes csarnok jövőbeni üzemeltetésével nem kell számolni. Ideiglenes csarnokot abban az esetben építünk, ha annak kapacitására nincs szükségünk a jövőben. A 15.000 fős ideiglenes csarnok kockázata kisebb, mint a főstadioné, de lényegesen nagyobb egy kültéri pár ezer fős ideiglenes lelátó építésénél.

Létesítmény	**(30) Turbina utcai 6.000 fős ideiglenes csarnok, Budapest**
Projektfázis	Előkészítés
Projekt kockázatok	Olimpiai projekt. Bár nem akkora volumenű, mint az 15.000 fős kapacitású Etele téri csarnok, de ez a csarnok is fokozott odafigyelést igényel. A csarnok építése felér egy végleges csarnok építésével, de szemben egy 6.000 fős végleges csarnok folyamatos üzemeltetésével, az ideiglenes csarnok jövőbeni üzemeltetésével nem kell számolni. Ideiglenes csarnokot abban az esetben építünk, ha annak kapacitására nincs szükségünk a jövőben.

Létesítmény	**(31) Csillebérc, ideiglenes lelátó, Budapest**
Projektfázis	Előkészítés

Projekt kockázatok	Olimpiai projekt. A terület rendelkezésre áll, műszakilag megvalósítható a pálya és lelátó építés, így inkább pénzügyi és műszaki kapacitás problémák állhatnak fenn a projekt megvalósítása során.

Létesítmény	**(32) Kopaszi-gát, ideiglenes lelátó, Budapest**
Projektfázis	Előkészítés
Projekt kockázatok	Olimpiai projekt. A terület rendelkezésre áll, műszakilag megvalósítható a pálya és lelátó építés, így inkább pénzügyi és műszaki kapacitás problémák állhatnak fenn a projekt megvalósítása során.

Létesítmény	**(33) Fehér úti lőtér, ideiglenes csarnok, Budapest**
Projektfázis	Előkészítés
Projekt kockázatok	Olimpiai projekt. Közel azonos kockázati tényezőt jelent, mint egy 6.000 fős ideiglenes csarnok építése. A csarnok építése felér egy végleges csarnok építésével, de szemben egy 3.000 fős végleges csarnok .folyamatos üzemeltetésével, az ideiglenes csarnok jövőbeni üzemeltetésével nem kell számolni. Ideiglenes csarnokot abban az esetben építünk, ha annak kapacitására nincs szükségünk a jövőben.

Létesítmény	**(34) Margitsziget, ideiglenes lelátó, Budapest**
Projektfázis	Előkészítés
Projekt kockázatok	Olimpiai projekt. A terület rendelkezésre áll, műszakilag megvalósítható a pálya és lelátó építés, így inkább pénzügyi és műszaki kapacitás problémák állhatnak fenn a projekt megvalósítása során.

Létesítmény	**(35) Óbudai-sziget, ideiglenes komplexum, Budapest**
Projektfázis	Előkészítés
Projekt kockázatok	Olimpiai projekt. A terület rendelkezésre áll, műszakilag megvalósítható a pálya és lelátó építés, így inkább pénzügyi és műszaki kapacitás problémák állhatnak fenn a projekt megvalósítása során.
Létesítmény	**(36) Hősök tere, Budapest**
Projektfázis	Előkészítés

Projekt kockázatok	Olimpiai projekt. A Hősök terén épülő ideiglenes lelátók elhelyezése műszaki kockázatot nem rejt magában. A triatlon és országúti kerékpár befutó hasonlítható számos –a téren megtartott – rendezvényhez, így pl. a Magyar Vágtához, így különösebb kockázatot nem hordoz megában a projekt.

Létesítmény	**(37) Városligeti Műjégpálya, Budapest**
Projektfázis	Előkészítés
Projekt kockázatok	Olimpiai projekt. Az alaplétesítmény rendelkezésre áll, műszakilag megvalósítható a pálya és lelátó építés, így egyedül pénzügyi és műszaki kapacitás problémák állhatnak fenn a projekt megvalósítása során.

Létesítmény	**(38) Balaton, Balatonfüred**
Projektfázis	Előkészítés
Projekt kockázatok	Olimpiai projekt. A helyszín és a vízfelület rendelkezésre áll, műszakilag megvalósítható a pálya kitűzése és a lelátó építés, így egyedül pénzügyi problémák állhatnak fenn a projekt megvalósítása során.

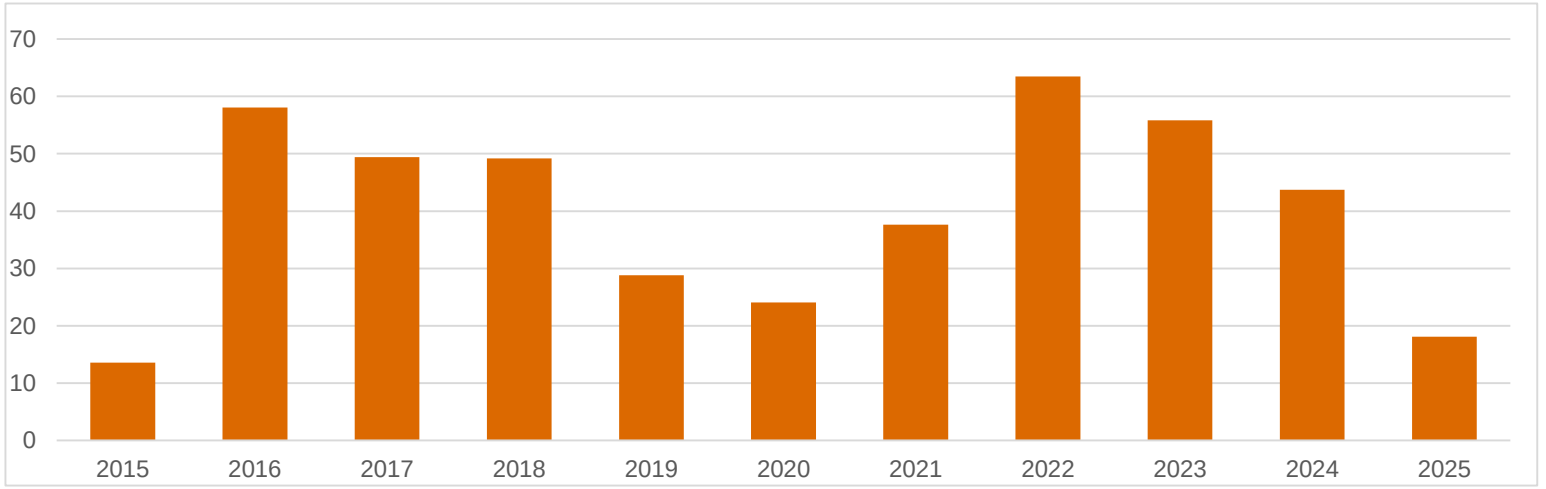
7.10.2. Idő- és kapacitáskorlátok

A versenyhelyszínek megvalósítása szempontjából szektorszintű kockázatot képvisel a rendelkezésre álló kapacitás, amelynek időbeli és volumen vetületei vannak.

A magyarországi magasépítési ágazat (épületek építésére vonatkoztatott) termelési volumene 2008 óta 525 Mrd és 750 Mrd Ft között mozog, amelyből a nem lakóépületek értéke 450-640 Mrd Ft. A versenyhelyszínekkel összefüggő költségek éves eloszlása az alábbi grafikon szerint alakul, annak 11 évre vetített összege 442 Mrd Ft.

Csúcsidőszakokban a versenyhelyszínek kivitelezése a magyarországi építőipari kapacitás 10%-át köti le a jelenlegi ütemezés szerint

13. ábra: A versenyhelyszínekkel összefüggő költségek éves megoszlása (Mrd Ft) (2015-2025) (Forrás: Óbuda Group)

Jól látható, hogy az éves kapacitásszükséglet 17 és 62 Mrd Ft közötti, amely – az elmúlt öt év termelési volumenét feltételezve az építőipari kapacitás átlagának – egyes években eléri a rendelkezésre álló termelési kapacitások 10%-át.

Ez a viszonylag egyenletes eloszlás az alapeseti létesítményekkel összefüggő, javarészt 2018-ig megvalósuló beruházásoknak köszönhető, így a szükséges beruházások két részletben, átlagosan 3 éves periódusokban valósulnak meg.

A projektek évek szerinti eloszlását mutatja be az alábbi sávos ütemterv:

1. táblázat: A létesítményekhez kötődő projektek tervezett ütemezése (Forrás: Óbuda Group)

	Létesítmény	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024
1	Groupama Aréna										
2	Nagyerdei Stadion										
3	Főnix Aréna										
4	Audi Aréna										
5	Veszprém Aréna										
6	Dagály Úszókomplexum										
7	Puskás Ferenc Stadion										
8	Millenniumi Konferencia Központ										
9	Velodrom										
10	Fehér úti lőtér										
11	DVTK Stadion										
12	Székesfehérvár Multifunkcionális Csarnok										
13	Széchy Tamás Sportuszoda										
14	Szeged Városi Sportcsarnok										
15	Illovszky Rudolf Stadion										
16	Iharos Sándor Margitszigeti Atlétikai Centrum										
17	Hajós Alfréd Nemzeti Sportuszoda										
18	Győri ETO Stadion										
19	Maty-ér										
20	Gödi golfpálya										
21	Alagi lóversenypálya										
22	Szusza Ferenc Stadion										
23	Papp László Budapest Sportaréna										
24	Hungexpo G pavilon										
25	Kvassay-zsilip térsége, atlétikai stadion										
26	Kvassay-zsilip térsége, BMX pálya										
27	Észak-Csepel, kajak-kenu szlalom pálya										
28	Dél-Lágymányos, teniszcentrum										
29	Etele tér, 15 000 fős ideiglenes csarnok										
30	Turbina utca, 6 000 fős ideiglenes csarnok										
31	Csillebérc, ideiglenes lelátó										
32	Kopaszi-gát, ideiglenes lelátó										
33	Fehér úti lőtér, ideiglenes csarnok										
34	Margitsziget, ideiglenes csarnok										
35	Óbudai-sziget, ideiglenes komplexum										
36	Hősök tere										
37	Városligeti Műjégpálya										
38	Balaton										

Jelmagyarázat

Végleges létesítmények megvalósítási ideje
Ideiglenes létesítmények/bővítések megvalósítási ideje
Legkorábbi kezdésből fakadó tartalékidő

Az alapeseti létesítmények 2018-ig megvalósulnak, ezt követően 6 év áll rendelkezésre

Az ütemtervből kiderül, hogy az alapeseti létesítmények megvalósulnak 2018-ig, míg az olimpiai létesítmények megvalósítására ezt követően 6 év áll rendelkezésre. A jelenlegi, egyenletes felfutású projekttervben jelentős tartalékok vannak, ugyanis az ideiglenes létesítmények kivételével, az olimpiai létesítményekkel összefüggő feladatok jelentős része előrehozható a 2019-2021-es időszakra. Az egyes projektben lévő tartalékidőt jelzi a lehetséges legkorábbi kezdéshez tartozó vonalazott terület.

Az ütemezésben kellő tartalék van az időbeli kockázatok csökkentéséhez

Az időbeli kockázatok tekintetében kijelenthető, hogy a jelenleg előkészítés illetve megvalósítás alatt álló alapeseti létesítményeknek köszönhetően az olimpiáig rendelkezésre álló idő elegendő a versenyhelyszínek megvalósításához, szükség esetén pedig a projektek jelentős része átütemezhető az időbeli kockázatok csökkentése érdekében.

Figyelembe véve a sportlétesítmények speciális technológiai igényeit, a 10%-os kapacitás lekötése kritikussá is válhat, különösen az alábbiak tekintetében:

- Daruzási, zsaluzási, előregyártási kapacitás
- Ideiglenes létesítmények előállítása

Átütemezéssel a kapacitáskorlátokból fakadó kockázatok is csökkenthetők

A versenyhelyszín projektek jelenlegi ütemezése szerint az utolsó 6 évben közel 250 Mrd Ft értékű fejlesztést kell megvalósítani. Ennek szükség szerinti átütemezésével nemcsak az időbeli kockázatok, de a kapacitáskorlátok okozta kockázatok is csökkenthetők, átlagosan 40 Mrd Ft értékű éves termelési volumenre csökkentve a szükséges kibocsátást 2020 és 2025 között.

Ezek alapján kijelenthető, hogy projekttervezéssel a kapacitásokból adódó kockázatok jelentősen csökkenthetők.

Időbeli- és kapacitáskorlátból fakadó kockázatok csökkentése technológiai eszközökkel

A kapacitáskorlátokból fakadó kockázatok technológiai eszközökkel is csökkenthetők. Figyelembe véve, hogy az olimpiát megelőző utolsó két évben – a főstadion rendszereit nem számítva – közel 35 Mrd Ft értékű ideiglenes férőhely-kapacitás biztosítása szükséges, a technológiai lehetőségekben különösen nagy kockázatkezelési potenciál rejlik. Az alábbi táblázatban ismerteti, mely létesítményekben a férőhely kapacitás mekkora hányada biztosítandó ideiglenes lelátókkal.

2. táblázat: A tervezett helyszíneken levő sportlétesítmények típusa és az ideiglenes lelátók aránya (Forrás: Óbuda Group)

	Létesítmény	Típus	Ideiglenes (%)
1	Groupama Aréna	nyitott	0%
2	Nagyerdei Stadion (Debrecen)	nyitott	0%
3	Főnix Aréna (Debrecen)	fedett	0%
4	Audi Aréna (Győr)	fedett	0%
5	Veszprém Aréna	fedett	0%
6	Dagály Úszókomplexum	fedett	72%
7	Puskás Ferenc Stadion	nyitott	0%
8	Millenniumi Konferencia Központ	fedett	0%
9	Új Velodrom	fedett	50%
10	Fehér úti lőtér	nyitott	100%
11	DVTK Stadion	nyitott	0%
12	Székesfehérvár Multifunkcionális Csarnok	fedett	0%
13	Széchy Tamás Sportuszoda	fedett	0%
14	Tervezett Szegedi Sportcsarnok (Pick Aréna)	fedett	34%
15	Illovszky Rudolf Stadion	nyitott	25%
16	Iharos Sándor Margitszigeti Atlétikai Centrum	nyitott	84%
17	Hajós Alfréd Nemzeti Sportuszoda	fedett	50%
18	ETO Stadion (Győr)	nyitott	25%
19	Szegedi Olimpiai Központ	nyitott	100%
20	Gödi golfpálya	nyitott	100%
21	Dunakeszi-Alag, Alagi lóversenypálya	nyitott	100%
22	Szusza Ferenc Stadion	nyitott	0%
23	Papp László Sportaréna	fedett	29%
24	Hungexpo 'G' pavilon	fedett	100%
25	Főstadion, Kvassay-zsilip térsége	nyitott	75%
26	BMX-pálya, Kvassay-zsilip térsége	nyitott	100%
27	Kajak-kenu szlalom pálya, Észak-Csepel	nyitott	88%
28	Építendő Lágymányosi teniszkomplexum	nyitott	52%
29	Etele téri ideiglenes csarnok	fedett	100%

30	Turbina utcai ideiglenes csarnok	fedett	100%
31	Csillebérc, ideiglenes lelátó	nyitott	100%
32	Kopaszi-gát, ideiglenes lelátó	nyitott	100%
33	Fehér úti lőtér, ideiglenes csarnok	fedett	100%
34	Margitsziget, ideiglenes csarnok	nyitott	100%
35	Óbudai-sziget, ideiglenes komplexum	nyitott	100%
36	Hősök tere	nyitott	100%
37	Városligeti Műjégpálya	nyitott	100%
38	Balaton	nyitott	100%
Összesen			**46%**

Ideiglenes mobil lelátók esetében közel 100%-os előregyártás valósítható meg, jelentősen lerövidítve az építési időt

A fenti aránnyal kedvezően befolyásolja az egységnyi férőhelyre vetített építési időt, ugyanis az ideiglenes lelátórendszerek esetében közel 100%-os előregyártás valósítható meg, és minimális helyszíni előkészítést igényelnek. Az ilyen típusú lelátórendszerek minél nagyobb arányú alkalmazásával szintén csökkenthetők az időbeli és kapacitáskorlátokból fakadó kockázatok.

Nemzetközi példák az ideiglenes megoldásokra

Az ideiglenes technológiai megoldások nagy mértékben hozzájárulnak a fenntarthatósághoz is, ezért számos esetben alkalmazzák az olimpiáknál. A legutóbbi nyári olimpia esetén a 80.000 fős londoni atlétikai stadion 25.000 fős kapacitásúra bontották vissza. A 17.500 fős úszókomplexum az olimpiai után 2.500 fős állandó kapacitásra került visszabontásra. Szintén Londonban, az ideiglenes 12.000 fős kosárlabda csarnokot a 15.000 fős strandröplabda pályát vagy az 5.000 vízilabda csarnokot teljesen elbontották. A szigetországi olimpia 17.000 fős gyeplabda pályáját teljesen lebontották, de máshol kisebb, 5.000 állandó kapacitással építették fel újra. Rióban is számos visszabontható és ideiglenes létesítménnyel terveznek. A kézilabda csarnok elbontása után például az egyes elemeket iskolák építésére fogják használni.

14. ábra: Példák ideiglenes lelátórendszerekre – Valencia, Spanyolország (Forrás: Óbuda Group gyűjtés[5])

[5] http://www.pakar-seating.com/projects-gallery-ps/

15. ábra: Példák ideiglenes lelátórendszerekre (1)
(Forrás: Óbuda Group gyűjtés)

16. ábra: Példák ideiglenes lelátórendszerekre (2)
(Forrás: Óbuda Group gyűjtés)

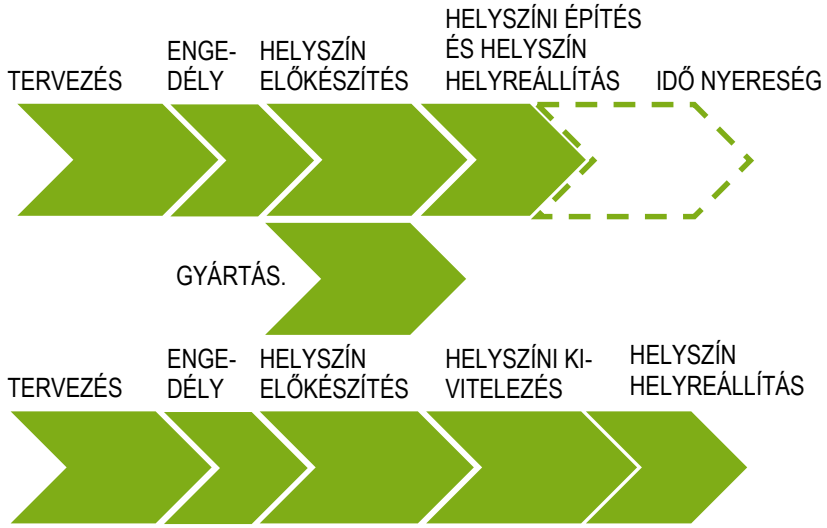

Moduláris épület-rendszerekkel az ideiglenes létesítmények kiszolgáló infrastruktúrájának építési ideje is csökkenthető

Az ideiglenes vagy ideiglenes férőhely-kapacitással rendelkező létesítmények esetében nemcsak a lelátókat, hanem a kapcsolódó kiszolgáló létesítményeket is a nagyobb férőhelyszámra kell méretezni. Az utóhasznosítás szempontjából ugyanakkor célszerűtlen a kiszolgáló infrastruktúrát teljes egészében hagyományos technológiával megépíteni. Az időbeli és kapacitáskorlátokból fakadó kockázatok csökkentését is szolgálja ebben az esetekben a nagyobb fokú előregyártással, ún. moduláris épületrendszerekkel megvalósított ideiglenes kiszolgáló infrastruktúra építése.

A moduláris épületrendszer egy építési módot jelent, ahol az építmény egyes részeinek (modul, panel) építése (gyártása) kontrollált, gyári körülmények között zajlik, majd az előre gyártott elemeket helyszínen összeállítva véglegesedik az építmény.

17. ábra: A moduláris épületek létesítési fázisai (Forrás: Óbuda Group)

A moduláris épület-rendszerek segítségével kisebb épületrészekből többféle épülettípus is megvalósítható

A moduláris épületrendszerek segítségével kisebb épületrészektől (beléptető kapuk, szociális blokkok) teljes épületekig bármi megvalósítható. Megvizsgáltuk a moduláris épületrendszerek használatát az olimpiai falu, média falu tekintetében is. Vizsgálataink azt mutatják, hogy amennyiben a nagy tömegben létesített épületek utóhasznosítása helyben megoldott, úgy a szükséges épületeket hagyományos épület kivitelezési módon ésszerűbb építeni. A moduláris, panelizált épületek mellett ebben az esetben csakis a gyors megvalósulás szól. Amennyiben az utóhasznosítás helyben nem megoldható, vagy nem ésszerű, úgy ésszerű arányban felvetődhet

az áthelyezhető, utóértékesíthető moduláris házépítési technológia felhasználása. Mindezen vizsgálatok eredménye azt mutatja, hogy az olimpiai falvak együttes szükségleteiből kb. 20%-os igényt érdemes előregyártott technológiával kielégíteni.

Az alábbiakban néhány példával illusztráljuk a felhasználási lehetőségeket:

Moduláris épületrendszerek felhasználási területei (külföldi példák)

18. ábra: Nemzetközi példák a moduláris épületrendszerekre (Forrás: modular.org)
(jobbra: Gatwick, Egyesült Királyság: Manor Royal Hotel[6], balra: Philadelphia, USA: Temple University[7])

Egyszeri felállítás végleges helyszínen:

- hotelek
- lakóházak
- irodák, adminisztrációs épületek
- oktatási intézmények, kollégiumok
- egészségügyi létesítmények

[6] http://www.hotelopia.com/h/hotel-premier-inn-gatwick-manor-royal_london_143900/
[7] http://www.modular.org/htmlPage.aspx?name=Market_Commercial_Housing

Moduláris épületrendszerek magyarországi tapasztalatai és lehetőségei:

- a magyarországi tudásbázis rendelkezésre áll
- a magyarországi beszállítói kör rendelkezésre áll
- a magyarországi gyártóbázis újra létrehozható

A moduláris épületrendszerek előnyei

- budapesti ideiglenes használat esetén a moduláris épületeket vidékre véglegesen kitelepíthetőek
- magyarországi gyártókapacitással létrehozásával munkahelyteremtés
- exportképes termék (rendkívül magas lakás igény Közel-Keleten, Afrikában)

19. ábra: Moduláris épületrendszerek felhasználási módjai
(Forrás: Óbuda Group gyűjtés: Atcostructures.com[8], shetlandtimes.co.uk)

[8] http://www.atcosl.com/en-ca/Products-and-Services/; http://www.atcosl.com/en-ca/About-Us/Why-Modular

7.11. A város számára fontos főbb fejlesztési célok kiszolgálása

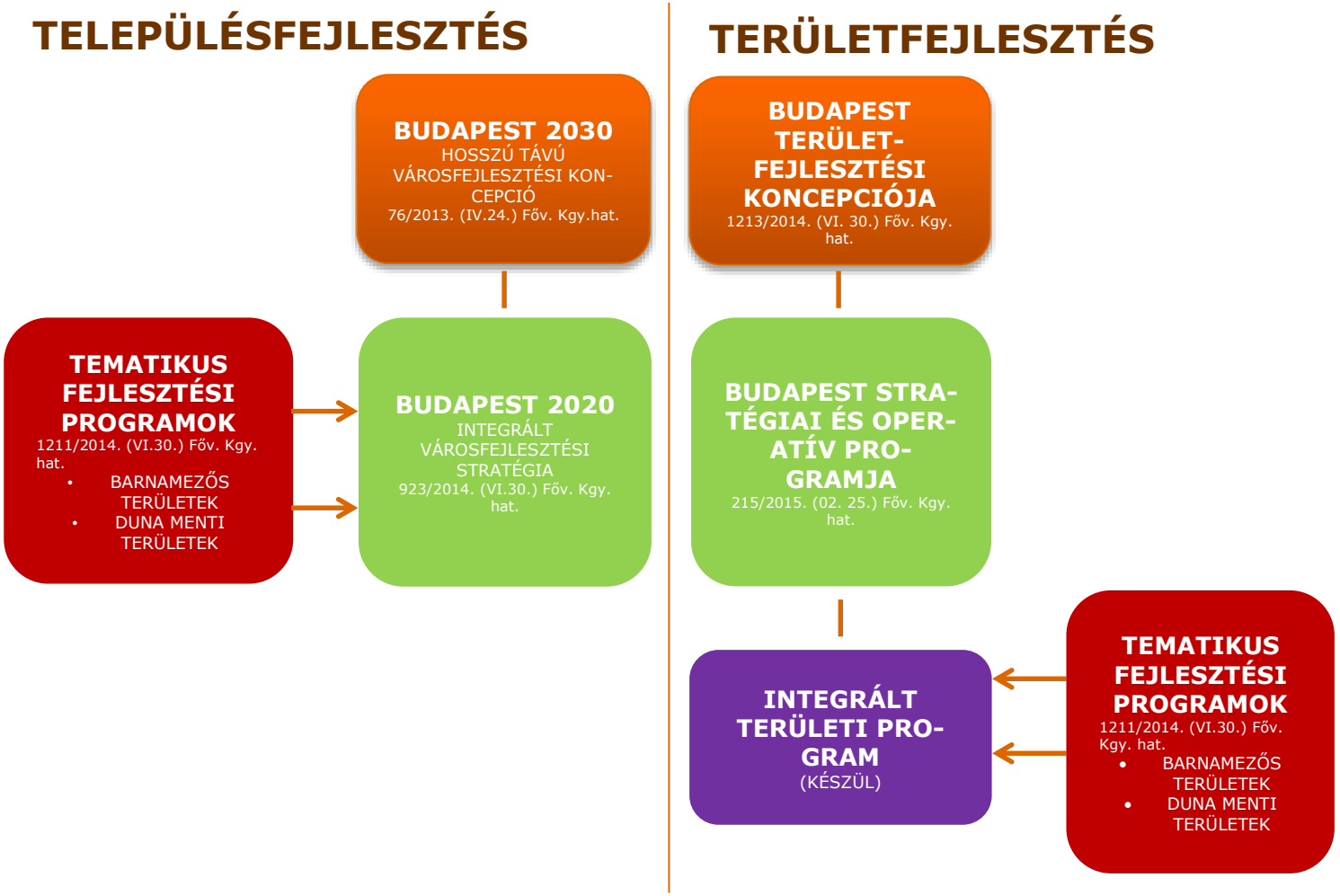
A főváros hosszú távú fejlődését stratégiai és operatív programok és területfejlesztési koncepciók biztosítják

Budapest főbb fejlesztési céljai a település- és területfejlesztési dokumentumokban egyaránt rögzítettek.

A **területfejlesztési koncepció** megfogalmazza a térség 2030-ra elérni kívánt jövőképét, térstruktúráját, valamint a 2020-ra szóló átfogó és stratégiai célokban előirányzott célállapotot. A koncepció alapján készült Budapest **stratégiai és operatív program**ja, ami középtávú cselekvési tervet jelent.

A főváros hatályos **hosszú távú** városfejlesztési koncepcióját („Budapest 2030") a főváros önkormányzatának közgyűlése a 767/2013.(IV.24.) Főv. Kgy. határozatával egyhangúan fogadta el. A koncepció tartalmazza Budapest teljes közigazgatási területére a településfejlesztés irányát. Ezt követően új középtávú program került kidolgozásra, a főváros **integrált településfejlesztési stratégiája**, amelyet a Fővárosi Közgyűlés által a 923/2014 (VI.30) sz. határozatban szintén egyhangúlag elfogadott. A Budapest 2020 Integrált Településfejlesztési Stratégia" a koncepció jövőképe és elvrendszere alapján különböző programokat és projekteket jelöl ki, arra vonatkozóan, hogy a Fővárosi Önkormányzatnak középtávon milyen konkrét fejlesztéseket kell megtennie, hogy a megfogalmazott hosszú távú célok érvényesülhessenek. A tervek legitimitását növeli az a tény, hogy egyhangúlag fogadták el őket, így a tanulmány olimpia terve ezekhez illeszkedik.

20. ábra: Budapest fejlesztési dokumentumai (Forrás: BFVT)

Az olimpia megrendezése hozzá tud járulni a városfejlesztési célok megvalósításához

Az olimpia a hosszú távú fejlesztési koncepcióban szereplő 17 célkitűzés mindegyikét képes támogatni, illetve hozzá tud járulni ezen célok megvalósításához, kiemelten az alábbiakhoz:

- **Kezdeményező városfejlesztés**: Budapest főváros pályázhat az olimpia megrendezésére, tudatosan felvállalva az ezzel járó szükséges fejlesztéseket az összes lehetséges partner bevonásával. Lehetőség nyílik a fejlesztési kulcsterületek, meghatározott céltérségek helyzetbe hozására.
- **Partnerség – a jövő közös tervezése a térségben és az országban**: Az olimpia megrendezése csak akkor lehet sikeres, ha a területi együttműködés erősödik, az olimpia hatása így kisugárzik a várostérségre, illetve az ország teljes területére.
- **Egységes Budapest**: Az olimpia lebonyolítása Budapest területén egy cél mentén összekovácsolhatja a kerületeket egy megfelelő munkamegosztás és jól meghatározott olimpiai szerkezet mentén.
- **Budapest nemzetközi és európai szerepkörének erősítése:** Az olimpia lenne a térség legjelentősebb nemzetközi eseménye, mely kiemelheti Budapest regionális szerepét és segítheti a főváros előtérbe kerülését a régió más nagyvárosaival való versenyben. Ez alapja lehet további térségbeli partnerségi megállapodásoknak a gazdaság, a kultúra és a tudomány területén.
- **Egészséges környezeti feltételek megteremtése**: Az olimpia elősegíti a sport és rekreációs létesítmények fejlesztését, és ráirányítja a társadalom figyelmét a sportra. A létesítmények fejlesztése együtt jár a zöldterületek fejlesztésével. A szükséges infrastruktúra fejlesztések révén javul a környezet állapota.
- **Klímavédelem és hatékony energiafelhasználás**: Fenntartható olimpia csak környezet- és klímatudatos fejlesztések révén képzelhető el.

Az olimpia helyszínei összhangban a fejlesztési stratégiával támogathatják a barnamezős és Duna menti területek fejlesztését

- **Egyedi városkarakter értékalapú megőrzése és fejlesztése:** Budapest egyedülálló természeti és táji, valamint ezzel harmóniában lévő épített örökség a szervesen a városba illesztett olimpia révén megújulhat, innovatív új fejlesztésre van lehetőség.
- **A Dunával együtt élő város**: A Duna és alulhasznosított partjai fejlesztési tengelyként szervezhetik az olimpiai eseményeket. Hasznosulhatnak a Duna-menti barnamezős területek, javulhat a partok elérhetősége, megteremthető a partok közcélú hasznosítása.

- **Hatékony és kiegyensúlyozott városszerkezet – kompakt város:** Az olimpiai szerkezet előnyösen alakítja a várost, vegyes funkciójú városi területhasználat alakul ki az utóhasznosítás során.
- **A barnamezős területek a városfejlesztés célterületei**: A fejlesztési helyszínek elsődlegesen a barnamezős területek, így előmozdítható ezen területek megújulása, funkcióváltása és komplex rehabilitációja.
- **Intelligens mobilitás:** Célirányosan fejleszthető a közlekedési infrastruktúra. Egyrészt a közösségi közlekedés, másrészt a környezetet kímélő közlekedési módok előnyben részesítésével növelhető a lakosság mobilitása, és egyben a város környezeti állapota is javul.
- **A kulturális sokszínűség megőrzése és fejlesztése:** Az olimpia felkelti az érdeklődést a főváros kulturális adottságai iránt, és húzóerőt jelenthet más városi projektek számára, így pl. a kulturális kínálat gazdagítására.

A területfejlesztésről és területrendezésről szóló 1996. évi XXI. törvény hatályos rendelkezései alapján Budapest Főváros Önkormányzatának feladata a Budapest területére eső fejlesztési elképzelések összehangolása; a fejlesztési tervezés koordinációja. E feladatkörből adódóan, egyben egy új tervműfajt létrehozva, zajlott le a **Tematikus Fejlesztési Programok** (TFP) tervezési folyamata a budapesti területi szereplők (elsősorban a kerületi önkormányzatok és a Fővárosi Önkormányzat) részvételével. Intenzív közös munka során, 2014 tavaszán kerültek lefektetésre a 2014-2020-as időszakra vonatkozó fejlesztési elképzelések, melyek közül az olimpia szempontjából

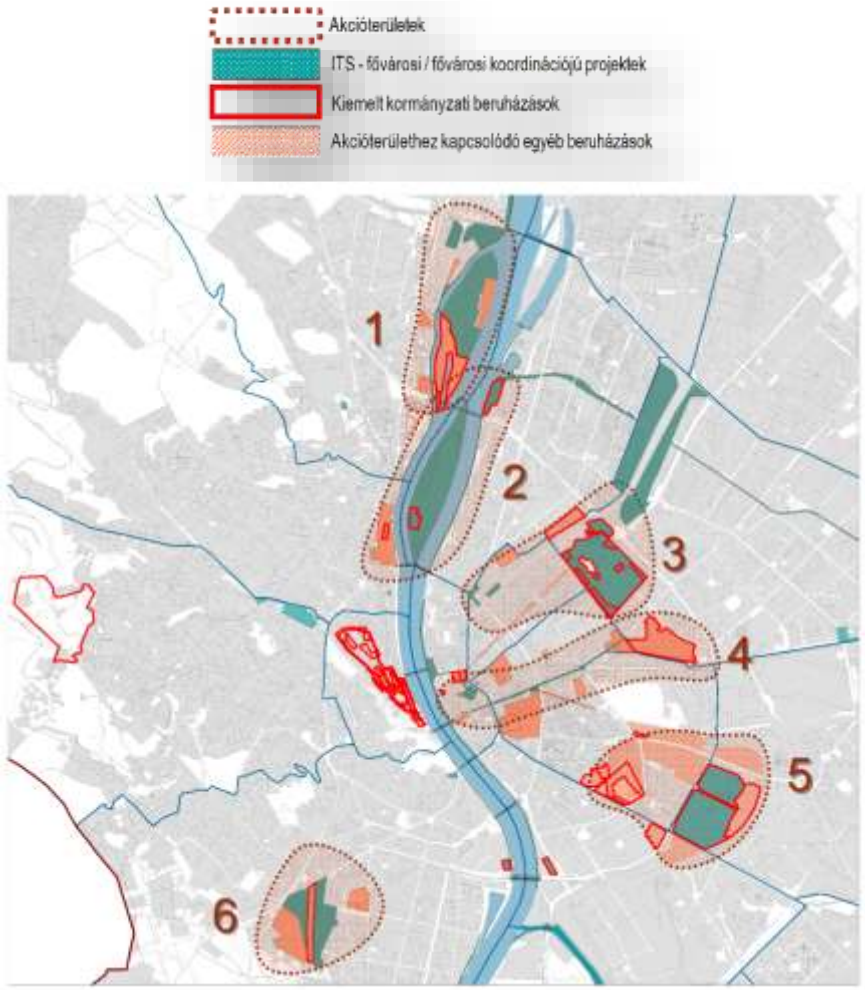
- a Duna menti területek összehangolt fejlesztése; és a
- Barnamezős területek fejlesztése

című programok bírnak kiemelt jelentőséggel. A TFP eredményeit a párhuzamoson készült stratégia is tartalmazza.

Budapest integrált településfejlesztési stratégiája területi célként a Dunára fokuszál, számos projektlehetőséget azonosít a Duna mentén. Ezen területek számára az olimpia olyan impulzust jelent, amely előmozdíthatja a területek funkcióváltását, illetve megújítását.

A stratégia által nevesített akcióterületek az olimpiai fejlesztések helyszínei is, így időben több esély van az egyes beavatkozások gyorsabb ütemű megvalósítására.

21. ábra: A Budapest 2020 akcióterületei (Forrás: BFVT)

7.12. Az egyedi adottságú vagy olimpiai szerkezetbe nem illeszkedő budapesti helyszínek véleményezése

Egyes helyszínek speciális követelmények vagy az utóhasznosítás fontossága miatt nem illeszkednek az olimpiai szerkezetbe

Csillebérc

A főváros hegyikerékpározásra alkalmas területei jóval az olimpiai szerkezeten kívül esnek. Elsősorban azok a területek lettek vizsgálva, amelyeknek a közösségi, rekreációs és sportélete a múltra is visszavezethető, valamint azok, ahol környezeti védettség nem érinti a sporteseményt. A csillebérci Gyermekváros teljes területe 46 ha, ebből az olimpiai versenyközpont számára legfeljebb 4-5 hektárt kell igénybe venni. A terület domborzati és morfológiai adottságait figyelembe véve gyermektábor körül elterülő erdők a hegyi kerékpározás versenyeinek helyszínéül szolgálnának, a versenyközpont (depó, iroda, elsősegélyhely) a tábor kerítésén belül működne.

Szusza Ferenc Stadion (Újpest)

A stadiont 1922. szeptember 17-én nyitották meg a nagyközönség előtt, majd 2000 és 2001 között átépítették. A jelenlegi befogadóképessége 13.501 fő, amely jóval meghaladja a NOB által a gyeplabdára előirányzott ajánlott létszámot. A 3-as jelzésű metróval Újpest-Városkaputól könnyedén megközelíthető a létesítmény. A Duna-mentiséget erősíti, hogy a stadion mindössze 1 kilométerre van a parttól.

Fehér úti Sporttelep, Fehér-Dűlő és Hungexpo

A Fehér úti Sporttelep a fehér-dűlői médiafaluval együtt, valamint a közvetlen közelükben lévő Hungexpo elhelyezkedését tekintve jóval kívül esik az olimpiai szerkezeten. A megvalósult és a tervben lévő fejlesztések és a tulajdonosi struktúra mindenképpen alkalmassá teszi a helyszíneket sport- és nem sportcélú létesítmények fejlesztésére és kihasználására az olimpia ideje alatt.

7.13. Az önálló helyszínekből olimpiai szerkezet képzése

Az olimpia helyszínek – a jelen tanulmány keretében - komplex vizsgálatok eredményeként kerültek kiválasztásra a 7.3. fejezetben bemutatott módszertan szerint. Az egyes helyszíneknek mindenekelőtt a NOB és az NPB legapróbb részletekre kiterjedő általános, valamint sportági követelményeinek (lásd. 7.4. fejezet) kell megfelelniük. A helyszínekkel szemben támasztott további alapkövetelmények, hogy:

- korábban már hasznosított, ma hasznosítatlan, vagy alulhasznosított területek legyenek,
- területfelhasználás szempontjából illeszkedjenek a városszerkezetbe.

A városfejlesztési célok figyelembevételével tudatosan kiválasztott helyszínek Budapest városszerkezetébe szervesen illeszkedő struktúrába rendeződnek

Az első szűrést követően alkalmasnak talált helyszínek közül már részletes városrendezési, **környezeti és közlekedési szempontú súlyozott értékelés eredményeként történt a következő fázisú kiválasztás.**

A célokhoz való illeszkedés szempontjainak figyelembevételével **tudatosan kiválasztott helyszínek a Budapest városszerkezetébe szervesen illeszkedő struktúrába rendeződnek.** Így az olimpiai fejlesztések megfelelő helyszíneken fejtenek ki területfejlesztő, városképjavító hatást. Az egyes helyszínek egymással az összehangolt közlekedésfejlesztésnek köszönhetően megfelelő kapcsolatban állnak. Gyors elérésük több irányból biztosított.

A számos követelményeknek és elvárásnak megfelelő, kiválasztott olimpiai helyszínek jól integrálódnak Budapest városszerkezetébe, sajátos rendbe – **olimpiai szerkezetbe** – szerveződnek, ami több előnyt is jelent:

- képletszerű struktúra identitás-meghatározó, megkönnyíti a tájékozódást
- a területfejlesztő erő a legfontosabb érintett területekre koncentrálódik,
- a struktúra kompaktsága közlekedési szempontból előnyös, jól érvényesíthető a rövid elérések stratégiája.

A főhelyszín kiválasztásnak kulcsszerepe van az olimpiai játékok egyedi arculatának kialakításában

Az olimpiai szerkezet központja a **főhelyszín**, amelynek legfontosabb létesítménye a főstadion (atlétikai stadion), ahol a rendezvény nyitó és záró ünnepsége, valamint az atlétikai versenyek is zajlanak. Ez a legnagyobb számú nézőt és látogatót vonzó sport helyszín. A főstadiont nagyobb zöldfelületekkel kialakított olimpiai park övezi, amelyben jelentős számú nézősereg kivetítőkön követheti a stadionban zajló eseményeket, ezáltal részesévé válhat a sportünnep közös megélésének. E sportparkban helyezkednek el a különböző programokat kínáló szponzorok sátrai, valamint a látogatókat kiszolgáló infrastrukturális építmények. A főhelyszínhez közvetlenül, vagy közvetve, de attól nagyon kis távolságra, számos további fontos olimpiai helyszín, mint az olimpiai falu, a média- és sajtóközpont csatlakozik a NOB követelményeknek megfelelően.

A tanulmányban három, az előzetes alkalmassági szűrésen átesett főhelyszín kerül bemutatásra

Az olimpiai játékok sikertényezői között meghatározó fontosságú, hogy az olimpiai szerkezet – ezen belül kiemelten a főhelyszín – sajátos karakterű legyen, ami alapvetően meghatározza az olimpiai rendezvény egyedi arculatát, jellegét.

A fentiekre is tekintettel, a tanulmánytervben az előzetes alkalmassági szűrést követően három olimpiai főhelyszín – ezen belül, a főstadion elhelyezésének több változata – került megvizsgálásra és összehasonlításra:

- Kvassay-zsilip és környezete (A1 és A2 jelű főhelyszínek);
- Fehér-dűlő és környezete (B1 és B2 jelű főhelyszínek);
- Istvánmező (C jelű főhelyszín).

Elkészült a meghatározó fontosságú főhelyszín-változatokhoz kapcsolódó sportcélú és nem sportcélú helyszínek kiosztása is, így tulajdonképpen a lehetséges olimpiai szerkezetek és Master Plan változatok összevetése történik meg.

Az „A" változat lehetővé teszi a Dunára szervezett olimpia egyedi arculatának kialakítását

Főhelyszín változatok és az ezekhez csatlakozó további helyszínek kijelölése

Olimpiai szerkezet – „A" változat

Az olimpiai főhelyszínnek a Kvassay-zsilip térségében történő kijelölése – az „A1" és „A2" főhelyszín változatnak megfelelően – továbbá az ezekhez rendelt helyszínkiosztások eredményezik a lehetséges olimpiai szerkezet „A" változatát. Ez a szerkezet lehetővé teszi a Dunára szervezett olimpiai játékok egyedi arculatának kialakítását. Az elrendezés révén a város történeti városszerkezete és az olimpiai szerkezet egybeforr. Az olimpia és a város történelmi, sajátos atmoszférája együttesen válik érzékelhetővé. A Duna az olimpiai helyszínek nagy része vízen, gyalogosan és kerékpárral is könnyen elérhető. E változat biztosít leglátványosabb környezetet a sportvilág találkozójához. A Duna a város kiemelt fejlesztési tengelye, amelynek mentén számos beépítetlen, vagy alulhasznosított terület felértékelődik, hasznosul.

A főhelyszínt déli irányú megközelítését elősegítő és a dél-budapesti területek közötti kapcsolatot erősítő híd és a rávezető útvonal hálózat épül ki a Galvani út – Kén utca irányú nyomvonalon.

A további budapesti sporthelyszínek a Könyves Kálmán krt. – Hungária krt. – Róbert Károly krt. gyűrűirányú nyomvonalára fűzve, vagy ahhoz nagyon közel helyezkednek el. Ettől keletre a Fehér dűlő és Hungexpo térségben kialakított helyszínek csoportját találjuk.

Az Istvánmező ún. olimpiai központ területe több sportág versenyeinek (labdarúgás, ritmikus sportgimnasztika, szertorna, trampolin) helyszíne.

A Duna északi partján, a Dagály úszóközpont környezetében és a Duna szigetein a helyszínek egy másik nagyobb csoportja található. A szerkezeti egységbe rendeződő helyszínektől távolabb, különállóan helyezkednek el a terepkerékpározás és a gyeplabda sporthelyszínei (Csillebérc és Szusza Ferenc Stadion).

Az „A" változat két alváltozatot tartalmaz, melyek a Kvassay-zsilip környezetére koncentrálódnak

„A" főhelyszín-változatok

„A1" jelű helyszín

E helyszínelrendezési-változatban az olimpiai játékok fő helyszíne a Kvassay-zsilip környezetében van kijelölve. A fő (atlétikai) stadion és az azt övező olimpiai park a Csepel-sziget északi csúcsának keleti felében helyezkedik el. A szigetcsúcs nyugati oldalán épül a velodrom és a kajak-kenu szlalom pálya. A főstadionnal szoros kapcsolatot igénylő olimpiai falu, valamint a médiaközpont a Duna-ág bal partján a (Duna-City és VITUKI területeken) található.

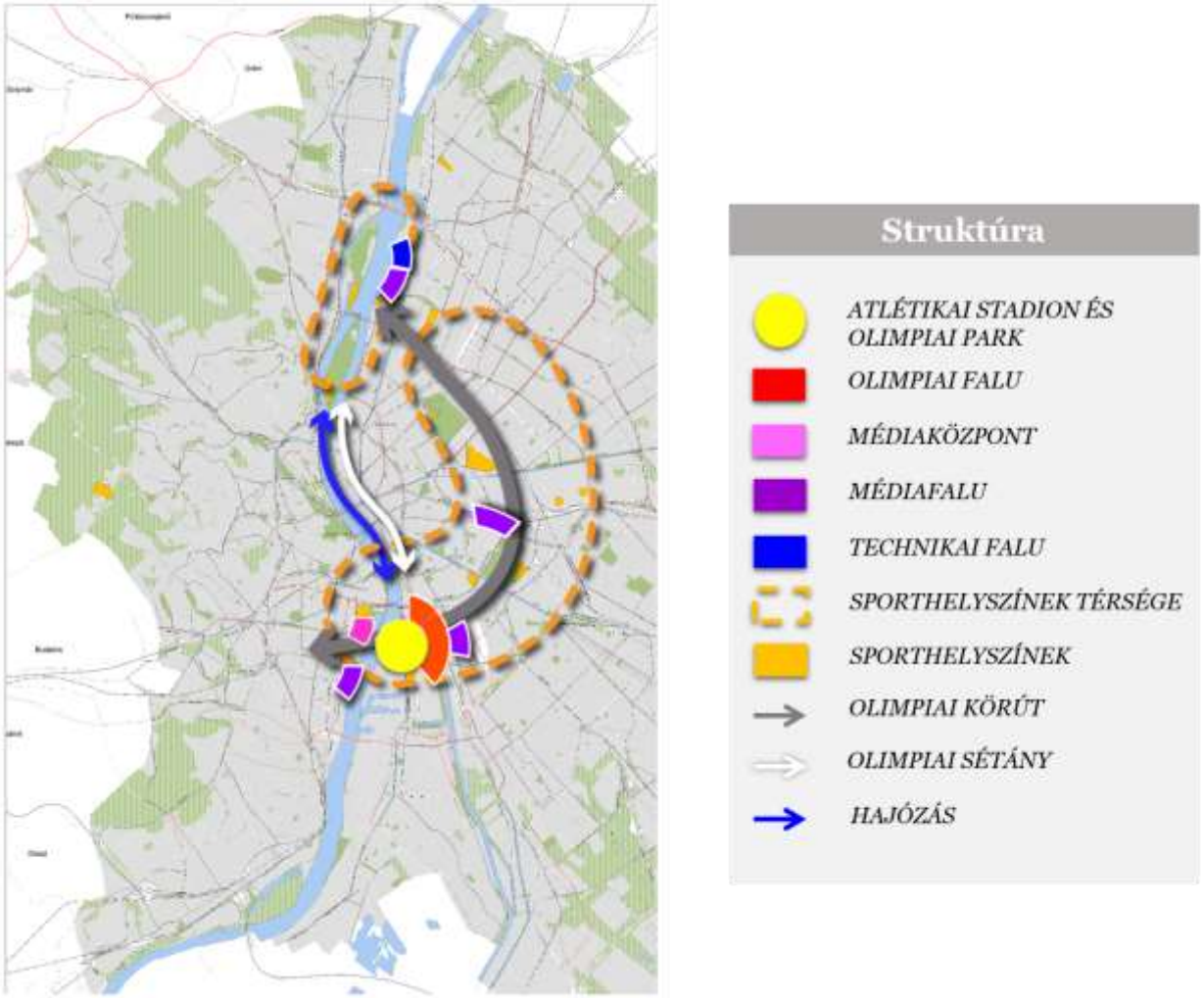
„A2" jelű helyszín

Ezen elrendezési változat szerinti főhelyszín is a Kvassay-zsilip térségében helyezkedik el. A fő (atlétikai) stadion és az olimpiai park a jelenleg a VITUKI által használt Duna parti területsávban kap helyet. A létesítmények elhelyezéséhez szükséges kiterjedésű terület a Kvassay Jenő út nyomvonalának kismértékű módosításával – keleti irányú elhúzásával – hozható létre. A stadion a közvetlen közelében a Rákóczi-híd pesti hídfőjénél kialakított közösségi közlekedési csomópontból nagyon rövid úton megközelíthető. Közvetlenül az olimpiai parkba és így az olimpiai stadionhoz csatlakozik a Duna-part millenniumi szakaszán kialakított sétány és kerékpárút, amely a főhelyszín és a történelmi városközpont között biztosít gyors elérési lehetőséget.

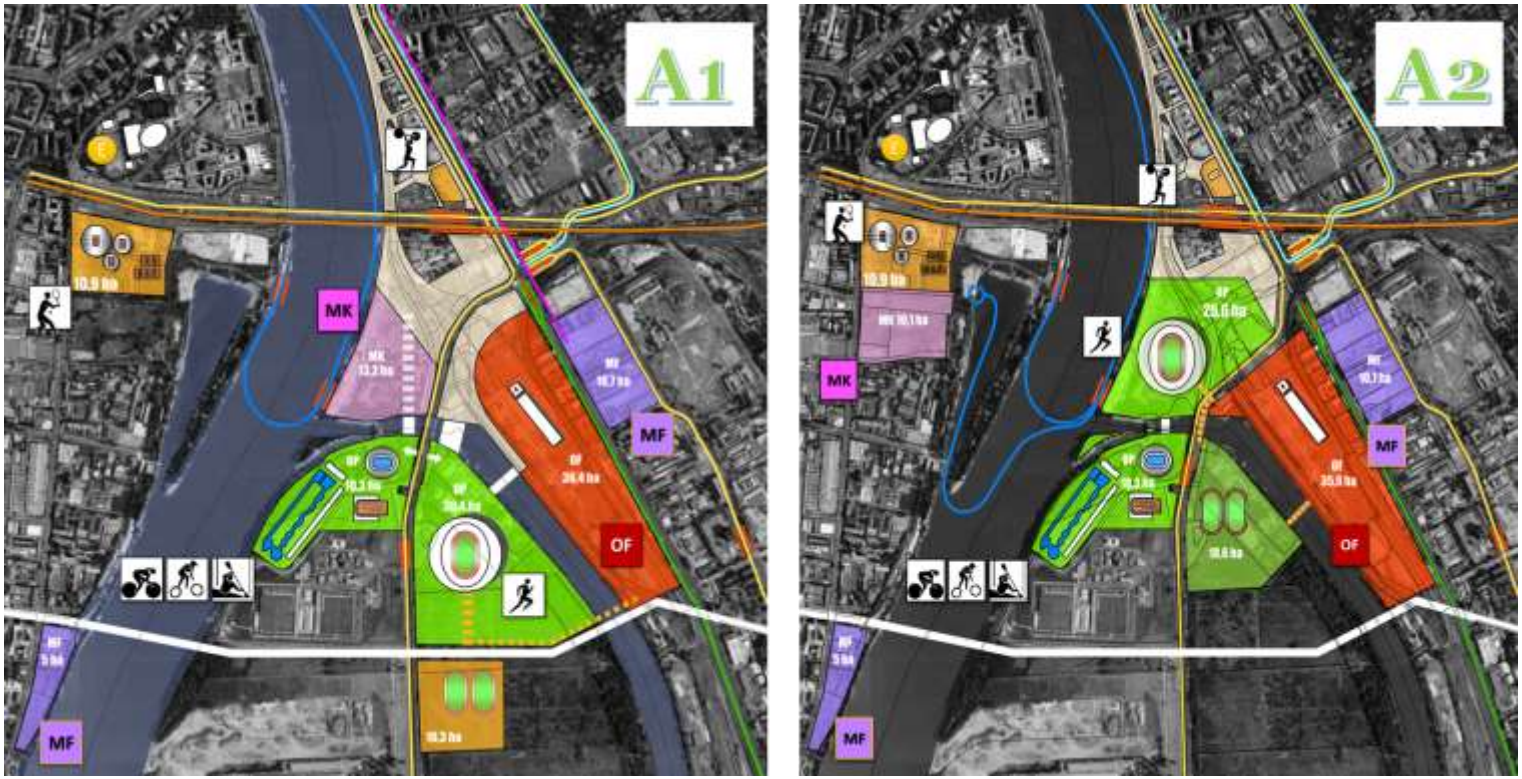
Az olimpiai falu a Duna-ág bal partján, a Duna-City területén helyezkedik el, mögötte a Soroksári út mentén található egy kisebb médiafalu. A Csepel-sziget északi csúcsán további sporthelyszínek és park kerül kialakításra. Utóbbi a bemelegítő pályákat is magába foglalja.

A médiaközpont a Duna jobb oldalán, a Lágymányosi öböl partján helyezkedik el. Kapcsolata a főhelyszínhez vízi úton is biztosítva lesz.

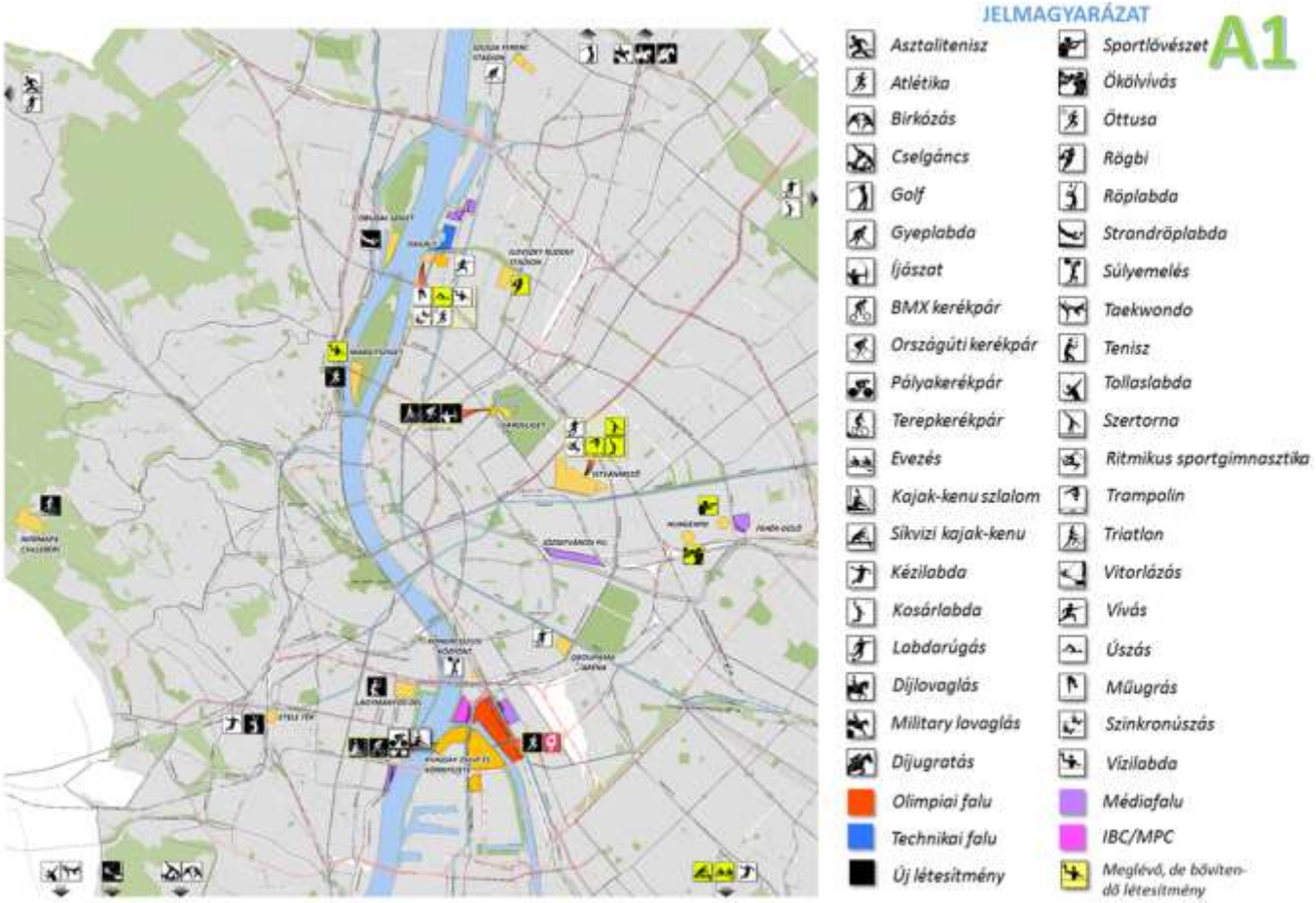
22. ábra: Az „A” Master Plan változatok olimpiai szerkezete (Forrás: BFVT)

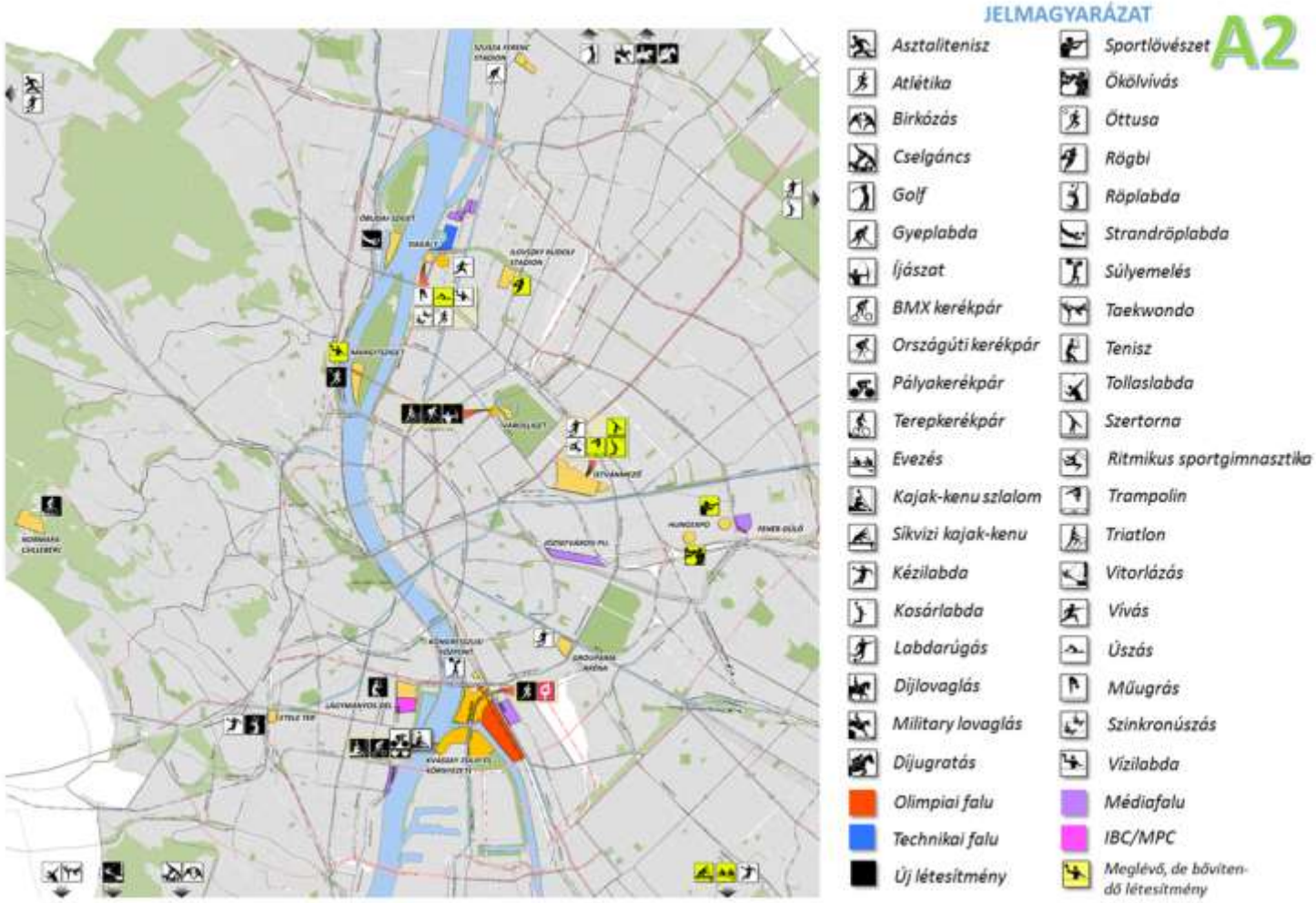
23. ábra: Az A1 és A2 főhelyszín változatok (Forrás: BFVT és PwC)

24. ábra: Az A1 Master Plan változat budapesti versenyhelyszínei (Forrás: BFVT)

25. ábra: Az A2 Master Plan változat budapesti versenyhelyszínei (Forrás: BFVT)

A „B” változatokban a főhelyszín változatok az átmeneti zóna súlypontjában helyezkednek el, s nagyobb arányban érintenek barnamezős, alulhasznosított területeket

Olimpiai szerkezet – „B” változat

Az olimpiai szerkezet „B” változatában a főhelyszín változatok a struktúrán belül centrálisan, az átmeneti zóna súlypontjában helyezkednek el, így nagyobb arányban érintenek barnamezős, alulhasznosított területeket. Így az olimpiai fejlesztések terület felértékelő hatása a kiemelt városfejlesztési célterületeken érvényesül.

A szerkezet kompaktsága rövid elérési távolságokat biztosít a kiválasztott helyszínek között. A legtöbb helyszín a Könyves Kálmán krt. – Hungária körút – Róbert Károly körút által alkotott olimpiai körút mentén helyezkedik el. Olimpiai sétány húzódik a Dunaparton, amely vízparti sporthelyszíneket köt össze. A Dunára merőleges Rákóczi út – Kerepesi út gyalogos tengely olimpiai sétány funkciót is betölt, a főhelyszín gyalogos és kerékpáros elérését biztosítja. A fejlesztések városkép-alakító hatása jelentős, mivel kevésbé attraktív környezetben a létesítmények látványosabb megfogalmazása indokolt. A szerkezet hagyományos sporttérségeket (Istvánmező, Kincsem park, FTC sporttelepek) amelyek erősítik a rendezvény identitását. Az utóhasznosításuk megfelelően megoldott.

„B” főhelyszín-változatok

A „B1” jelű változat szerint az olimpia főhelyszíne a Fehér dűlő területén kerülne elhelyezésre

„B1” jelű helyszín

A változat szerint a főhelyszín a Fehér dűlő beépítetlen területén kerül elhelyezésre. Az Örs vezér tér és a Kőbánya állomás felől érkező látogatókat a Fehér út mentén kialakított megfelelő nagyságú olimpiai park fogadja. Az edzőpályák a dűlő keleti végében kapnak elhelyezést.

A főhelyszín Fehér úttól nyugatra elhelyezkedő részén találhatók a sporthelyszínek. A Fehér úti lőtér alapeseti beruházásként valósul meg, a HUNGEXPO területének fejlesztése jó ideje napirenden szereplő igény. Az olimpiai falu a Józsefvárosi pályaudvar területén helyezkedik el egyenlő távolságra az olimpiai főhelyszíntől és az Istvánmezőtől, amelyekhez a Salgótarjáni út, illetve a vasút mentén kialakítandó gyalogos sétány kapcsolódik.

A főhelyszín a kompakt város elvének megfelelő fejlesztési terület, de az olimpia körúton kívül, a város főközpontjától távol helyezkedik el. A terület fejlesztése nem szerepel kiemelten a főváros közép- és hosszú távú tervei között.

A főhelyszín és ahhoz kapcsolódó funkciók nagy területet foglalnak el, jelenetős kiterjedésű barnamezőket hasznosítanak. A térség egyébként ingatlanfejlesztési és városképi szempontból kevésbé vonzó, ezért a főhelyszín megfelelő attraktivitását látványos fejlesztésekkel kell megteremteni. A kiválasztott területek - utóhasznosításuk során – jól integrálhatóak a város funkcionális szerkezetébe.

A „B2" változat szerint a Kincsem Park adna otthont a főstadionnak

„B2" jelű helyszín

A „B2" változat szerinti főhelyszín esetében a főstadion a Kincsem Parkban helyezkedik el, ahol elegendő hely áll rendelkezésre az olimpiai park és az edzőpályák elhelyezésére is. Ehhez közel azonos, gyaloglási távolságra kapcsolódik az olimpiai falu, a médiaközpont, a médiafalu és az Istvánmező sporthelyszínei.

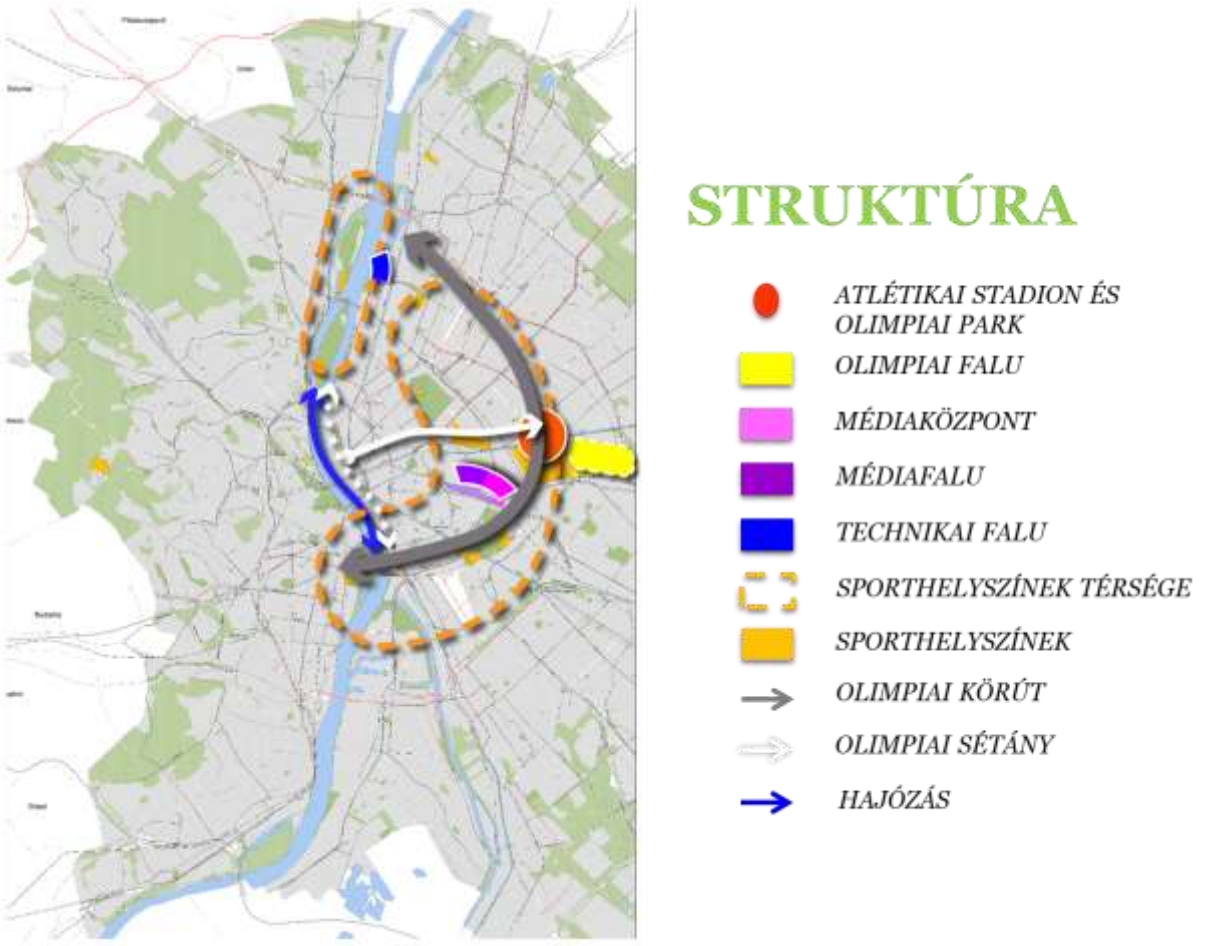
A Kincsem Park központú kialakítás ellehetetleníti az itteni hagyományos lovas sportközpont működését, amelyet új helyszínre kell áttelepíteni.

A főhelyszín elhelyezkedése megfelel a kompakt város elvének, de a város főközpontjától távol fekszik.

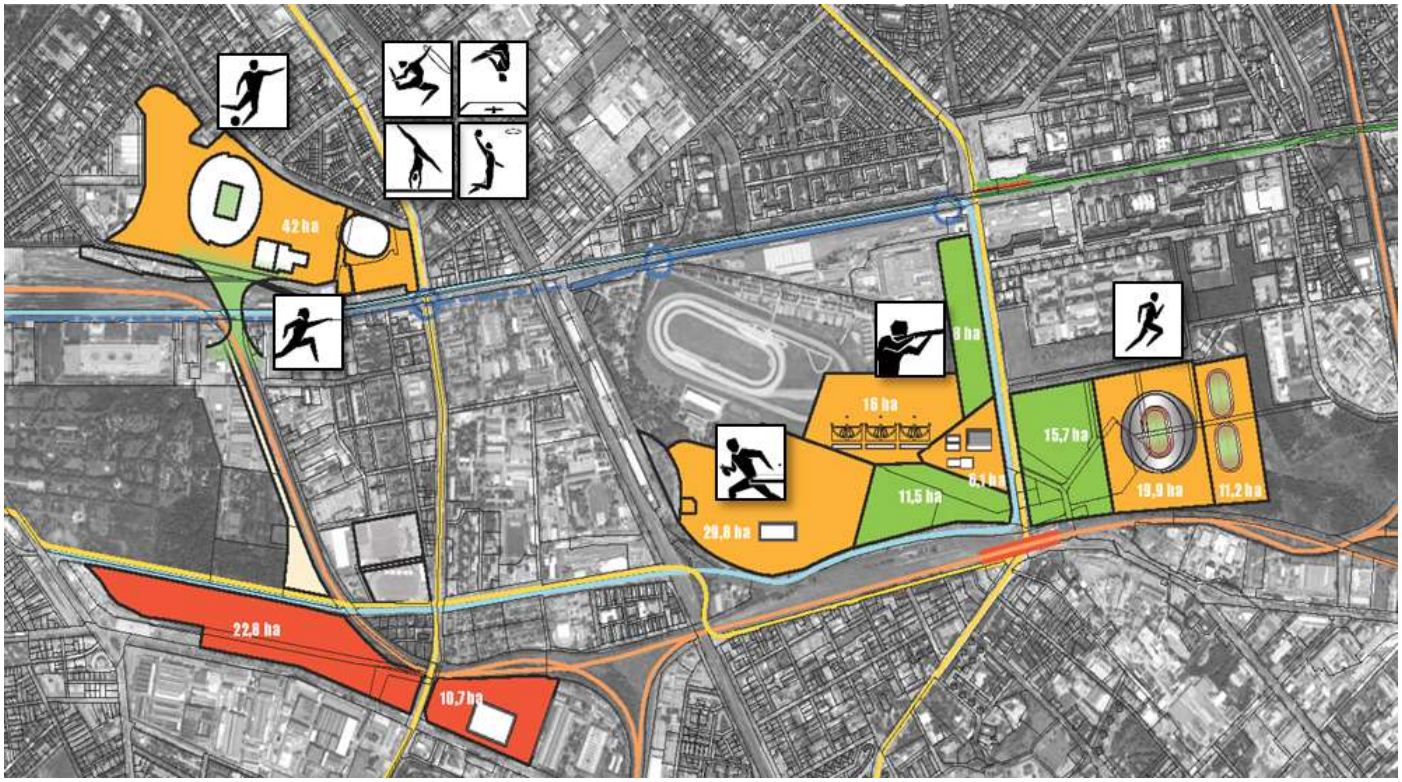
A terület fejlesztésének szándéka korábban nem merült fel a város hosszú távú tervei között, de az jól illeszkedik a térség általános fejlesztésének szándékához. A térségben nagyobb kiterjedésű – köztük számos barnamezős – terület megújítása szükséges. Rendezést igényel a helyszíneket összekötő gyalogos útvonalak környéke is.

Az igénybe vett területek ingatlanfejlesztési szempontból jelenleg nem túlzottan vonzóak, de az utóhasznosítás során a környék rehabilitálása folytatódhat. Az utóhasznosítás során a fennmaradó létesítmények kitűnően integrálhatók a főváros funkcionális szerkezetébe.

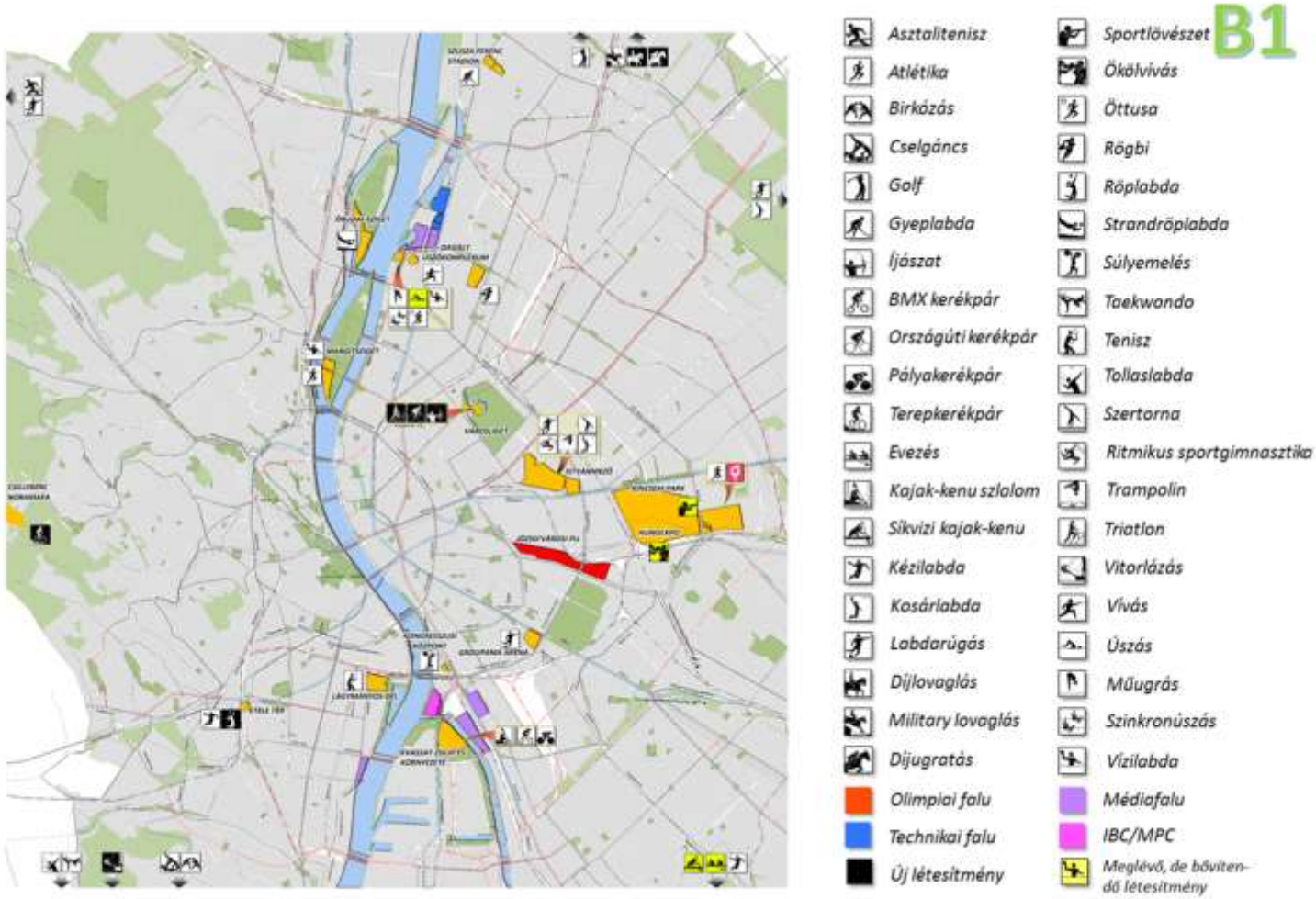
26. ábra: A B Master Plan változatok olimpiai szerkezete (Forrás: BFVT)

27. ábra: A B1 főhelyszín változat (Forrás: BFVT)

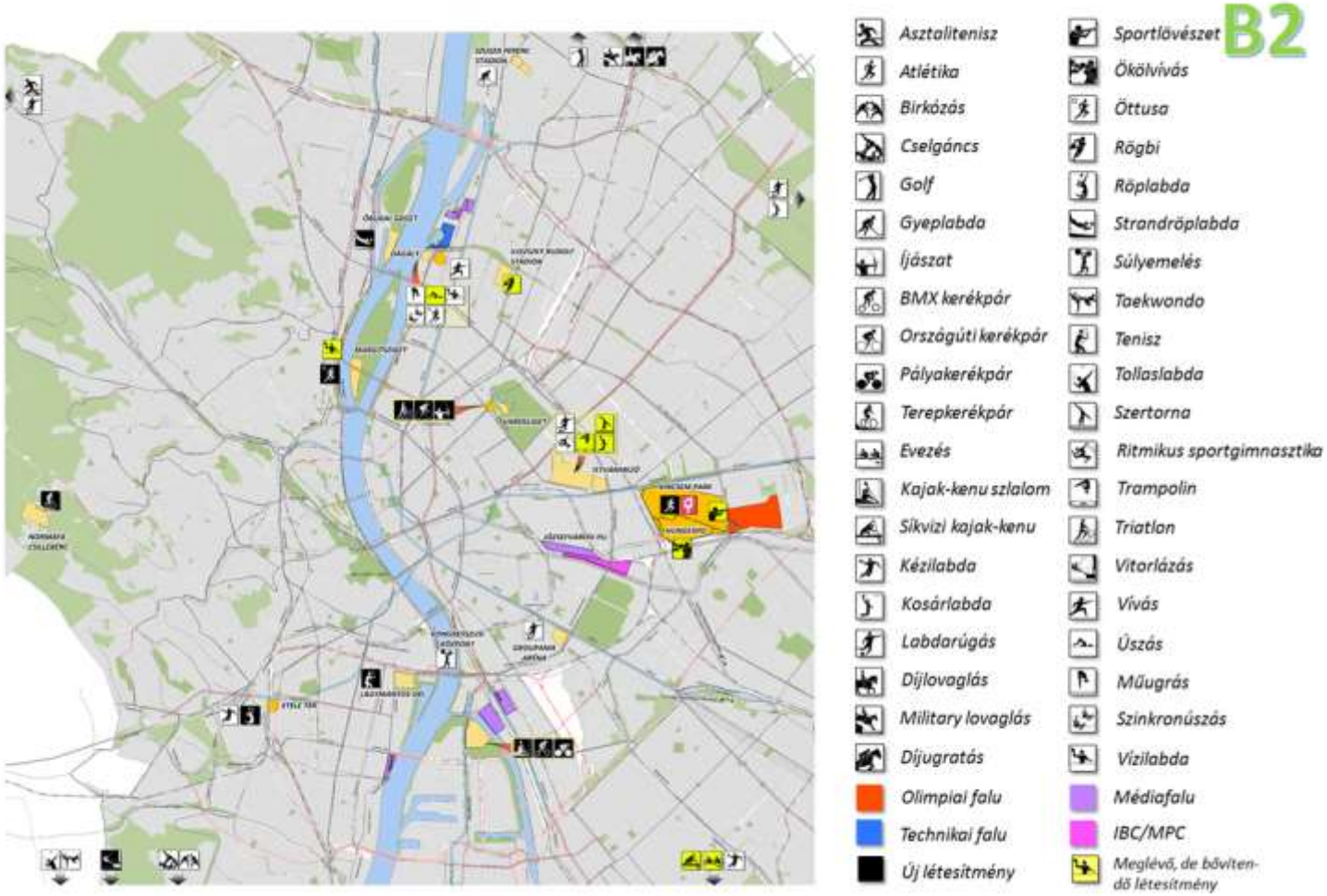
28. ábra: A B1 Master Plan változat budapesti versenyhelyszínei (Forrás: BFVT)

29. ábra: A B2 főhelyszín változat (Forrás: BFVT)

30. ábra: A B2 Master Plan változat budapesti versenyhelyszínei (Forrás: BFVT)

Olimpiai szerkezet – „C” változat

Az Istvánmező olimpiai központ lenne a központi helyszíne az olimpiának a „C” változat szerint

A javasolt olimpiai szerkezet központi helyszíne az Istvánmező olimpiai központ. Ebben az esetben a Puskás Ferenc Stadionnak atlétikai versenyek befogadására alkalmasnak kell lennie.

A központ területe szűkös, itt további sporthelyszínek helyezkednek el, de elfogadható nagyságú olimpiai park a környező közterületek és MÁV területek felülépítésével alakítható ki. A média- és sajtóközpont a központ közvetlen szomszédságában helyezkedik el, az olimpiai falu azonban távolabb, így azt a vasút mentén létrehozott gyalogos sétánnyal kell a főhelyszínhez kapcsolni.

A „C” főhelyszín-változata szerint a főstadiont a Puskás Ferenc Stadion jelentené

A médiafalu elosztva részben a város északi, Duna-menti területein, részben a déli ráckevei Duna-ág menti területen helyezkedik el. A technikai falu helye ugyancsak az északi Duna-parti területeken van kijelölve. A sporthelyszínek a többi olimpiai szerkezet – változatokhoz hasonlóan a Könyves Kálmán krt. – Hungária krt. – Róbert Károly krt. nyomvonala, valamint a Duna mentén és annak szigetein helyezkednek el.

A város budai oldalán kevés számú sporthelyszín kijelölés történt.

A főhelyszín az olimpiai szerkezet súlypontjában jól elérhető az olimpiai körúton. A Duna menti sporthelyszínek közötti kapcsolat hajóközlekedéssel erősíthető. A főhelyszínt és a város történelmi központját Rákóczi út – Kerepesi út tengely mentén gyalogos olimpiai sétány köti össze.

„C” főhelyszín-változat

E főhelyszín változatban a Puskás Ferenc Stadion a nyitó és záró rendezvény, valamint az atlétikai versenyek befogadója. A stadion körül és részben a MÁV területek felülépítésével olimpiai park kerül kialakításra. Az olimpiai központ területén a SYMA és a Papp László Sportaréna befogadója az ide kiosztott sportágaknak (vívás, kosárlabda, szertorna, ritmikus sportgimnasztika, trampolin).

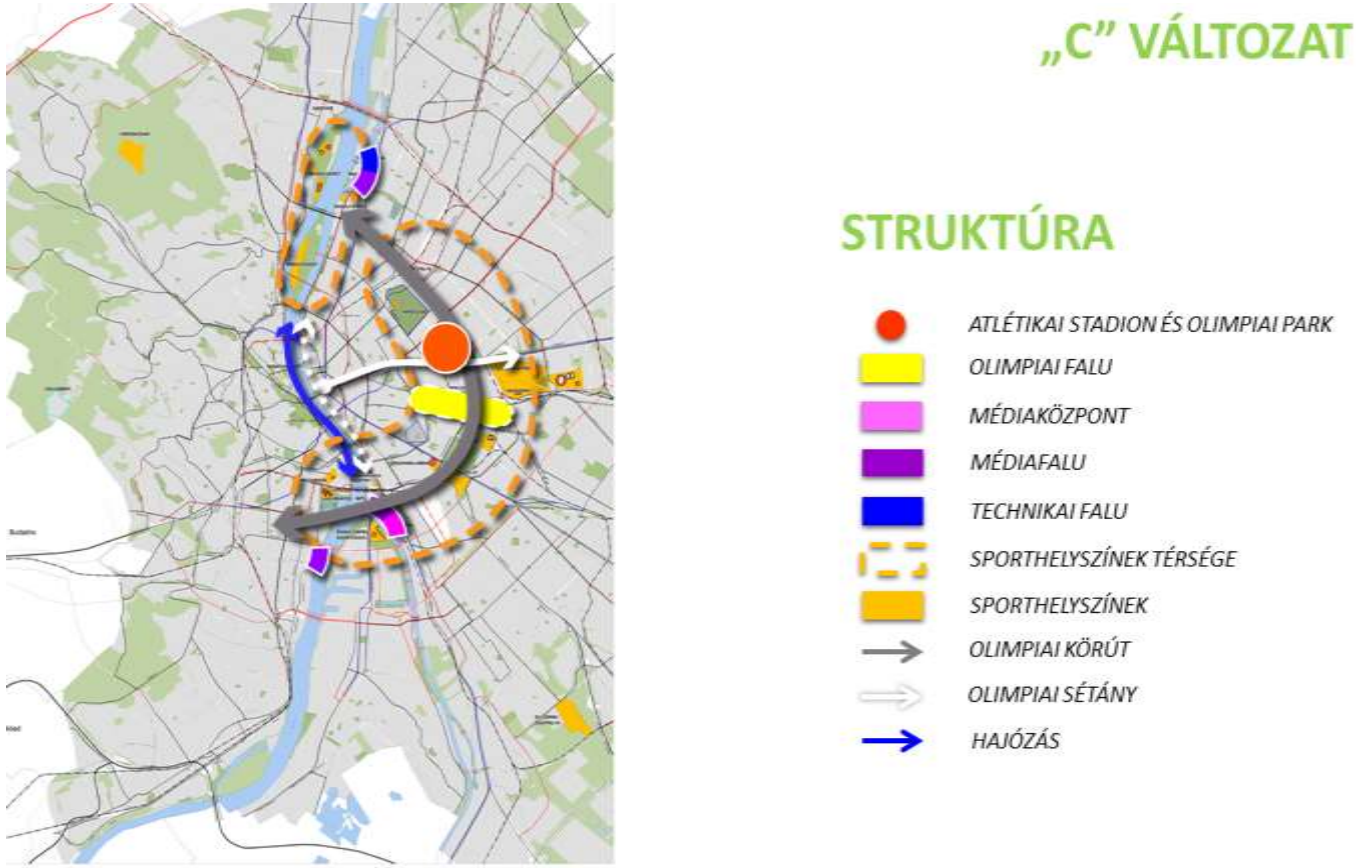
Az olimpiai falu a Józsefvárosi pályaudvar területén helyezkedik el, gyalogos kapcsolatát a stadionnal a vasút menti sétány kialakításával kell megteremteni.

Az elrendezés hátránya, hogy a sportolók nézőktől elszeparált közlekedése nehezen alakítható ki. A terület a város történelmi központjából a Rákóczi úton keresztül érhető el. A helyszín és az elérési útvonal környezetében lévő területek fejlesztése és rehabilitációja kiemelten szerepel a város hosszú távú fejlesztési terveiben.

A főhelyszín és környezete ingatlanfejlesztés szempontjából jelenleg kevésbé vonzó, de a sportcélú fejlesztések jelentős felértékelő hatása érvényesül, a zömében beépített környék is megújul, a barnamezős területek hasznosítása lendületet vehet.

Az olimpiához szükséges fejlesztésekhez legnagyobb részben állami és önkormányzati tulajdonú területek kerülnek felhasználásra. A főhelyszín arculata a helyszín sporthagyományaira alapozható, új attraktív fejlesztésekkel kiegészíthető.

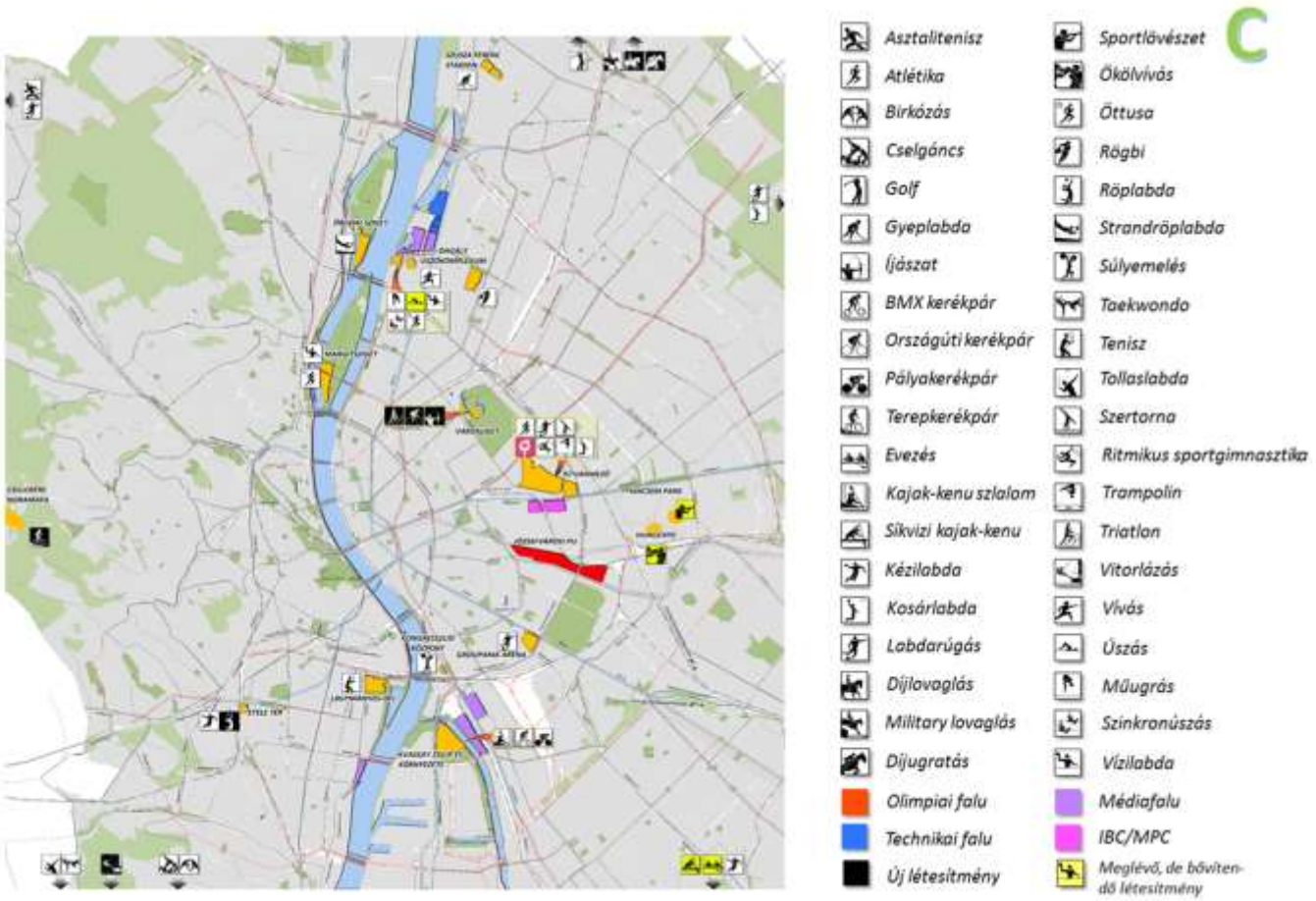
31. ábra: A C Master Plan változat olimpiai szerkezete (Forrás: BFVT)

32. ábra: A C főhelyszín változat (Forrás: BFVT)

33. ábra: A C Master Plan változat budapesti versenyhelyszínei (Forrás: BFVT)

Az olimpiai szerkezet-változatok összehasonlítása

A változatok súlyozott pontozással lettek összehasonlítva, s az „A" változat kapta összesítve a legtöbb pontot

A három olimpiai szerkezet-változat **súlyozott pontozással**, a 7.5. fejezetben részletezett szempontrendszer alapján került összehasonlításra. Az összehasonlításban az „A" változat kapta összesítve a legtöbb pontot, míg a „B" és „C" változatokat alacsonyabb, de közel egyforma pontszámot kaptak (lásd 19.1. sz. melléklet).

„A" változat

E változat a pályázási sikertényezők és a stratégiai illeszkedés szempontjainak terén kapott kiugróan magas pontszámot. Ez nem meglepő, tekintettel arra, hogy a Duna menti fekvése révén a legattraktívabb környezetet kínálja a főhelyszín számára, amely markáns arculatot biztosít az egész olimpiai szerkezet számára. A főhelyszín hatékony szervező központként működtethető, amelynek közlekedési infrastruktúrája magas szintűre fejleszthető. A főhelyszín és a városközpont között létesítendő Duna-parti sétány a városszerkezet hangsúlyos elemévé válik, mind örökségvédelmi, mind közlekedésfejlesztési szempontból páratlan jelentőségű.

„B" változat

A változat szerinti olimpiai szerkezet jól kiszolgálható a város közlekedésfejlesztési elképzeléseinek megvalósítása esetén. A főhelyszín kialakítására kijelölt területek megszerzésének költsége alacsony, tekintettel az állami és önkormányzati tulajdonok magas arányára. Ez tehát nem jelent jogi vagy pénzügyi kockázatot.

„C" változat

A változat összesített pontszámát jelenetős mértékben csökkentette annak térbeli megvalósíthatósági korlátozottsága. Kevés terület áll rendelkezésre további fejlesztésekre az Istvánmező területén és környezetében. Az olimpiai park koncepció ezen a területen kivitelezhetetlen.

A főhelyszín – egyébként - kedvező módon az olimpiai szerkezet súlypontjában helyezkedik el, az olimpia körút révén kitűnően kapcsolódik a más versenyhelyszínekhez. A főhelyszín térségének fejlesztése egybeesik a kormányzati és a városfejlesztési célokkal.

A térség a Rákóczi út – Kerepesi út tengelyen keresztül kapcsolható a történelmi városszerkezethez. A főhelyszín környezete városmegújítási akcióterület. A változat a pályázati sikertényezők szempontjából is jól értékelt, mivel az itt kiépített, meglévő infrastruktúra jól kihasználható. Az utóhasznosítás és a gazdasági fenntarthatóság biztosított.

A tervezés ideje alatt megszületett kormányzati döntések értemében a Puskás Ferenc Stadion átépítése felgyorsult. A stadion tervezett formájában nem lesz alkalmas az atlétikai versenyek lebonyolítására, így e főhelyszín- és olimpiaiszerkezet-változat kialakításának lehetősége megszűnt. A térség egy további stadiont (fő/atlétikai) már nem képes befogadni. A „C" változat kiesését, figyelmen kívül hagyását a Puskás Ferenc Stadion futballstadionná történő átalakításáról szóló kormánydöntés tovább erősítette.

A kiválasztás a fő helyszínek esetében is súlyozásos értékelés alapján történt (ennek szempontrendszerét lásd. a 7.5. fejezetben), amelynek alapján a tanulmány az A2 jelű helyszínt jelöli ki az olimpiai játékok fő helyszínének.

Az olimpiai szerkezet-változatok értékelése

A „C" jelű olimpiai szerkezet, a tervkészítés során megerősített – a Puskás Ferenc Stadion futballstadionná történő átalakítására vonatkozó – kormányzati döntés miatt kiesett a lehetséges változatok közül

Az „A" és „B" jelű főhelyszínek részletes - pontozásos eljárás alapján történt összehasonlításának - eredményeként a Duna parti „A" jelű helyszínek kerültek kedvezőbb megítélés alá, mindenekelőtt a sokkal nagyobb attraktivitásuk, kedvezőbb szerkezeti illeszkedésük, nagyobb területfejlesztő hatásuk miatt.

Az „A1" és „A2" jelű főhelyszín-változatok egymáshoz viszonyított értékelését alapvetően a főstadion elhelyezésének lehetőségei határozták meg.

A főstadion a Csepel-sziget csúcs keleti részén – „A1" jelű főhelyszínen – történő elhelyezésének adottságai:

- a stadion a Ráckeve-Soroksári Duna-ág melletti fekvése attraktív;
- bőségesen áll rendelkezésre fejleszthető szabad terület;
- a visszabontást követően csökkentett méretű stadion az egyéb, ide tervezett sportlétesítményekkel együtt szintén jól integrálható az itt megmaradó városi parkba.
- a közösségi közlekedési megállóktól távol helyezkedik el, a nézők tömegének átvezetése a Duna-ágon költséges és kockázatos;
- a stadion a szennyvíztisztító közvetlen közelében helyezkedik el.

Az olimpiai játékok számára az olimpiai szerkezet „A" változata és ezen belül az „A2" alváltozat biztosítja a legkedvezőbb feltételeket.

A főstadion Kvassay-zsilip térségében – „A2" jelű főhelyszínen – történő elhelyezésének adottságai:

- a főstadion elhelyezése közvetlenül a Duna-parton látványos;
- a legközvetlenebbül kapcsolódik a városközponthoz;
- legnagyobb részben állami tulajdonú területen helyezkedik el;

- a közösségi közlekedési megállók közvetlen közelében helyezkedik el. A gyalogos megközelítés megfelelően biztosítható;
- utóhasznosításának lehetősége kedvező, a stadion visszabontást követően az itt megmaradó városi parkba integrálható.

A fentieknek megfelelően az olimpiai játékok számára az olimpiai szerkezet „A" változata és ezen belül az „A2" alváltozat biztosítja a legkedvezőbb feltételeket.

7.13.1. Vizsgálati szempontok

Az egyes helyszínek elemzésekor figyelembe vett szempontok:

- stratégiai illeszkedés,
- gazdasági szempontok,
- megvalósíthatósági kockázatok,
- pályázati sikertényezők.

Fenti tényezőknek megfelelő, az adott célra alkalmas helyszínek nagyobb részben beépítetlen, vagy alulhasznosított területeken vannak kijelölve, amelyek fejlesztésének feltételei reálisan megteremthetők, és amelyek alkalmasak utóhasznosításra.

A helykijelölések a területek megszerezhetősége szempontjából kedvezőek, számos hasznosításra javasolt terület állami, vagy önkormányzati tulajdonú.

Az olimpiai falu és a versenyhelyszínek, valamint a versenyhelyszínek egymáshoz való távolsági követelményei, az elérés minél rövidebb időtartama alapján egymáshoz viszonylag közel fekvő, vagy egymással jó közlekedési kapcsolatban álló területek szerveződnek egybe.

Teljesül az a követelmény, hogy a sportolók a versenyhelyszíneket az olimpiai faluból részükre rendszeresített közlekedési eszközzel külön olimpiai sávon, lehetőleg 1 órán belül tudják megközelíteni. A nézőközönség pedig minél nagyobb arányban a közösségi közlekedés igénybevételével tud eljutni a versenyhelyszínekre.

7.13.1.1. Logisztika

A játékok sikeres megszervezése nagyban múlik olyan szervezési jellegű intézkedéseken, melyek optimalizálják a közlekedési rendszert és hatékony választ adnak a felmerülő problémákra

Közlekedés-logisztikai szempontból kiemelt jelentősége van a forgalomirányító központ hatékony működésének

A logisztika általános értelemben személyek, áruk és információk áramlásának szervezése. Az olimpia és a közlekedés szempontjából fontos tudatosítani, hogy a játékok sikeres megszervezése nemcsak a szükséges infrastruktúra fejlesztések megvalósulásán múlik, hanem azokon a szervezési jellegű intézkedéseken, amelyek optimalizálják a közlekedési rendszert, illetve gyors és hatékony választ adnak a rendkívüli eseményekre. Közlekedés-logisztikai szempontból kiemelt jelentősége van a forgalomirányító központ hatékony működésének. Ilyen Budapesten már létezik a BKK kezelésében, erre alapozva lehet az olimpiai igényeket is kiszolgálni. A forgalomirányító központ hatékonyságát az alábbi alterületeken lehet fejleszteni:

- Fontos, hogy minden olimpiai jármű a FUTÁR-rendszerhez hasonlóan GPS-adóval rendelkezzen, hogy a forgalomirányító központban követhessék pillanatnyi helyzetüket, a késésben levő járműveket pedig segíteni tudják (zöldjelzés nyújtása, meghibásodás esetén pótjármű küldése, rendkívüli rendőri felvezetés biztosítása)
- Az olimpiai szempontjából releváns jelzőlámpás csomópontokat a forgalomirányító központból kell vezérelni, többféle jelzőlámpás programmal kell ellátni.
- Az olimpia szempontjából releváns útvonalat kamerákkal és forgalomszámláló detektorokkal figyelni kell.
- Az áruszállítást a sportlétesítményekhez lehetőség szerint a hajnali órában kell megoldani.
- Minden – ma még talán nem is létező – kommunikációs csatornát ki kell használni a közlekedési információk továbbítására. A fő hangsúly a mobiltelefonon személyre optimalizálható tartalom, de a változtatható jelzésképű táblákat illetve a hangos utastájékoztatási lehetőségeit is ki kell használni.
- A forgalomirányító központ, az Országos Meteorológiai Szolgálat, a Katasztrófavédelmi Központ és Terrorelhárítási Központ között forródrótot kell létesíteni, hogy a sporteseményekre igyekvő százezres tömegeket váratlan vihar, tűzeset vagy éppen merénylet esetén a megfelelően lehessen kezelni.

34. ábra: A BKK Közúti Forgalomirányító Központja – a nagy monitoron a zöld pontok a jelzőlámpás csomópontokat mutatják (Forrás:www.origo.hu)

Logisztikai szempontból nemcsak a játékok lebonyolítása állítja a várost különleges kihívások elé, hanem a szükséges olimpiai létesítmények felépítése is. Különösen kritikus az Olimpiai park környezete, ahol 2,5 km²-es területen építkezések sora fog zajlani:

Logisztikai szempontból mind a játékok lebonyolítása, mind a létesítmények felépítése is rengeteg kihívást jelent

- Déli vasúti összekötő híd felújítása, bővítése
- 3. vágány kiépítése Kelenföld-Ferencváros között, új vasúti megállóhelyek létesítése
- Kelebiai vasútvonal áthelyezése, Ferencváros pályaudvar vágánykapcsolatainak módosítása
- Galvani úti híd és kapcsolódó úthálózat kiépítése
- Vituki-terület bontása; Kvassay út és a csepeli hév, illetve a szennyvíz-nyomóvezetékpár és túlfolyó nyomvonal-korrekciója, árvízvédelem megoldása
- Olimpiai stadion, új velodrom, szlalom-pálya és teniszközpont kiépítése
- Olimpiai falu és bemelegítő pályák,
- Médiafalu és médiaközpont
- Ideiglenes villamos-végállomás kiépítése, gyalogos hidak,

- Parképítés

A rendkívüli logisztikai feladat megoldásához szükséges:

- Összehangolt, időben elkezdett tervezés
- Nagyon jól átgondolt, több váratlan eseményt is kezelni tudó időbeli ütemezés
- A területek gyors jogi rendezése (vásárlás, kisajátítás), régészeti feltárás, lőszermentesítés, környezetvédelmi kárelhárítás (pl. esetlegesen szennyezett talaj cseréje)

35. ábra: Jelentős lőszermentesítési igény várható a területen – egy jó ütemtervben minden kockázati tényezővel számolni kell (Forrás: Fortepan)

- A térségben található üres területek (Észak-Csepel, Kopaszi-gát északi része, szanált Nagyvásártelep) mielőbbi felhasználása konténerváros, helyi összeszerelés vagy építőanyag-depónia részére
- A nagytömegű építési anyag ki- és beszállítás minél nagyobb hányadának vasútra illetve, vízi útra terelése. Közúti megközelítés esetében a lakóterületeket leginkább elkerülő M5-Illatos út illetve 6-os út – Budafoki út nyomvonallal lehet számolni.

7.13.1.2. Közlekedés

A Master Plan megalkotásánál öt kiemelt közlekedési szempont lett megvizsgálva

A Master Plan megalkotásánál közlekedési szempontból az alábbi tényezők vizsgálata szükséges:

- A sportolók legnépesebb csoportját az atléták alkotják, ezért az olimpiai falu és az olimpiai stadion közeli – lehetőleg gyalogos távolságon belüli – elhelyezése kulcskérdés.
- Az olimpiai versenyhelyszínek kiszámítható megközelítéséhez **olimpiai sávok** kijelölése szükséges 2x1 sávos utakon. Ez csaknem lehetetlen, mert a létesítmények megközelítését biztosítani kell. A 2x2 sávos főutakon olimpiai sáv kijelölése a kapacitás felezését eredményezi, ezért – buszsáv nélküli – **2x3 sávos főút az ideális** megoldás. Ilyen főútvonalból Budapesten csak néhány van (Szentendrei út, Váci út, Budaörsi út, M3 bevezető és a Hungária körút). Ez nagyban lecsökkenti az életképes változatok számát.
- Az olimpiai szerkezet megalkotásánál kiemelt jelentőségű a koncentráció-dekoncentráció optimális arányának megtalálása. A sportolók és újságírók közlekedtetése, a biztonsági szempontok és a város napi működése biztosítása szempontjából a legjobb megoldás, egyetlen hatalmas olimpiai témapark kialakítása lenne. Fenntarthatósági szempontból és a szurkolók közlekedése miatt viszont az az ideális, ha a versenyhelyszínek a városban elosztva helyezkednek el úgy, hogy a nagyobb létesítmények a nagy kapacitású vonalak mellett, a kisebbek a kisebbek mellett. Az elmúlt olimpiákon az a megoldás vált általánossá, hogy kialakítanak egy központi olimpiai parkot (általában az olimpiai stadion, egy teremsport és az úszóközpont együtteséből) és több kisebb gócpontot a legnézettebb versenyszámok részére. A 6000 férőhely alatti sportágakat pedig ezektől független útvonalak mentén helyezik el.
- Budapest esetében ez az általános képlet nem adaptálható, mivel a városnak nincs olyan területe – és a rendelkezésre álló idő- és pénzkeret nem teszi lehetővé egy ilyen összefüggő terület teljes infrastruktúrával való ellátását, amelyen egy klasszikus olimpiai park teljes közlekedési és közmű igénye kiszolgálható lenne. Budapestnek egy NOB szerinti minimális nézőszámú olimpiai stadion és az atlétikai versenyszámokkal nem „interferáló” sportágakkal kiegészített csökkentett méretű olimpiai park kialakítása a reális. Nincs a városnak elegendő 5-6 ezer férőhelyes sportcsarnoka sem, de Agenda 2020 reformjának köszönhetően, ezeket vidéki helyszínekkel lehet pótolni. Kisebb gócpontok közül kettő kialakítása reális: az egyik a már létező a stadionkerti olimpiai központ, a másik a Dagály körül formálódó.
- A közlekedési koncepció sarkalatos elemei a Duna-hidak. Közlekedési szempontból ésszerű felvetés az legtöbb versenyhelyszínt a folyó egyik oldalára (Pestre) telepíteni, mert ez esetben a hidak okozta kapacitásszűkület, ún. „üvegnyak”-hatás nem

okozna gondot. Ezzel a megoldással azonban elvesztenénk minden budai és Duna-szigeti verseny- és edzéshelyszínt, miközben a pesti hídfőknél levő helyszínek is nagyon kockázatossá válnak (elég egyetlen baleset a hídon és az egész környék megbénul). Ezzel a Duna-parti látványra, mint Budapest fő imázsára épülő koncepció is értelmét vesztené. További hátrány, hogy miközben az Agenda 2020 lehetővé teszi a játékok miatt szükséges fejlesztések szétterítését vidéken is, Buda teljesen kimaradna az Olimpiából.

Az optimális megoldásnak Buda mérsékelt bevonása jelentheti, míg a dunai keresztezés kapacitáshiányát új folyamhíd felépítésével lehetne megoldani

A Rákóczi-híd az olimpia ideje alatt a városi forgalomtól mentes lesz

Az előnyöket és hátrányokat elemezve optimális megoldásnak Buda mérsékelt bevonása kínálkozik, elsősorban Dél-Budára telepítve a nagyobb tömegeket vonzó létesítményeket, kihasználva a fejlett villamoshálózat, az összekötő vasúti vonal és a 4-es metró adta kapacitástartalékot. A dunai keresztezés kapacitáshiányát a városfejlesztési tervekkel összhangban levő új folyamhíd felépítése oldhatja meg – lehetővé téve, hogy a Rákóczi-híd az olimpia ideje alatt a városi forgalomtól mentes legyen.

7.13.1.3. Utóhasznosítás

A javasolt „A2" változat szerint az olimpia után Budapest 60 hektárnyi friss területtel gazdagodna

Az utóhasznosítás az olimpia tervek előkészítésekor rendkívül fontos szempont. Az olimpiának a városfejlődésre gyakorolt hatásai többféle vonatkozásban és területen is katalizátorként nyilvánulnak meg, legtöbbször az amúgy is szükséges folyamatok megindításával, vagy felgyorsításával:

- előremozdítja egyes meglévő, leromlott vagy alulhasznosított városrészek komplex rehabilitációját
- hozzájárul új területek hasznosításához, újszerű városi struktúrák kialakításához
- városi jelentőségű új közcélú zöldterületek jönnek létre, illetve újulnak meg
- felgyorsítja a közterületi rehabilitációt a Duna-parton és a Belvárosban
- lendületet ad az egyes városnegyedekből hiányzó sportinfrastruktúra megteremtésére, ezzel is szolgálva az egészségmegőrzésre és a szabadidő kulturált eltöltésére ösztönző törekvéseket

E témakörben kiemelendő, hogy a javasolt „A2" szerkezet megvalósítása esetén az olimpiai játékokat követően Budapest rendkívül nagy zöldterületi örökséggel gazdagodik. A Kvassay-zsilip és a Csepel-sziget északi csúcsán kialakított olimpiai park és sporthelyszín, mintegy 60 hektár nagyságú városi közparkként megmarad, benne több, tovább üzemeltethető sportlétesítménnyel. Budapest 100 éve nem gazdagodott ekkora zöldterülettel.

36. ábra: A főstadion környezetének utóhasznosítása (Forrás: BFVT és PwC)

A városfejlesztési elképzelésekkel összhangban tervezett olimpiai szerkezet megvalósítása felgyorsítja a városrész fejlődését. Az olimpia központi helyszínén megvalósuló városszerkezeti jelentőségű fejlesztések révén folytatódik a városközpont déli irányú kiterjedése.

A Hungária körút – Soroksári út csomópontjában létrejövő intermodális közösségi közlekedési csomópont nagyobb kiterjedésű dél-pesti területeket szolgál ki. Összeköti a Duna-part eddig elvágott részeit, és ezzel további területek fejlesztését is ösztönzi.

A belvárost a városi közparkkal összekötő parti sétány a főváros új idegenforgalmi látványosságai közé sorakozik fel.

A haránt-és gyűrűirányú kapcsolatok fejlesztésének – elsősorban az új híd építése - hozadékaként az átmeneti zóna nagykiterjedésű területeinek fejlődése további új lendületet vehet. A belvárosra nehezedő terhelések csökkennek.

7.13.1.4. Zöld olimpia

Budapest pályázatának struktúrája ki kell hogy elégítse korunk környezettudatos elvárásait

Korunk nyomasztó kihívásainak tükrében fontos a környezettudatos követelmények alkalmazása, ezért Budapest pályázata olyan struktúrát alkalmaz, amely hangsúlyozottan megfelel a legkorszerűbb városfejlesztési elveknek –(kompaktság, közösségi-, kerékpáros és gyalogos közlekedés előnyben részesítése, a természeti környezet megóvása, stb.) Az ökológiai és fenntarthatósági szempontok a szerkezet kijelölésnél a kompaktság, a tagoltság, a vegyes területhasználat, a többközpontúság, a kényszerű utazások csökkentése, elvek alkalmazása révén érvényesülnek. Mindezek egybeesnek Budapest városfejlesztési céljaival, így az olimpiai fejlesztések alkalmasak arra, hogy utóhasznosításuk során egy környezetbarát és mind lakhatóbb város legyen az olimpia „öröksége”.

A Duna-parti elhelyezés látványos területmorfológiai adottságú természeti környezetbe illeszti központi helyszínt és egyértelműen hangsúlyozza az olimpia zöld karakterét, hasonlóan a müncheni olimpiához, ahol az olimpiai stadion tájba illesztése kitűnően sikerült

37. ábra: A müncheni olimpiai stadion tájba illesztése (designnontopic.com[9])

A Dunához közel fekvő valamint az átmeneti zónában létrejövő létesítmények mind gyarapítják majd a város zöldfelületét

A Dunához további vízparti vagy vízpart-közeli helyszínek is kapcsolódnak. Közös jellemzőjük, hogy a folyam menti rekreációs zöld sáv részeivé válnak. (Óbudai-sziget, Margitsziget, Dagály Úszókomplexum, Lágymányos, stb.) Az átmeneti zónában kijelölt legtöbb sporthelyszín átalakítással, felújítással, vagy új építéssel válik alkalmassá a rendezvényre. Ezáltal további jelentős zöldfelületekkel gazdagodik az így helyszínként megjelölt terület. A meglévő verseny- és edzéshelyszínek környezete is rendezettebbé válik.

Nincs zöld olimpia környezetbarát közlekedési megoldások nélkül:

- A belvároshoz közeli fekvés, az atlétikai stadion és az olimpiai falu, valamint az egyes sporthelyszínek közötti kis távolságok a gyalogos és kerékpáros közlekedést ösztönzik, új közlekedési kultúrát terjesztenek.
- A kiterjedtségében már ma is a világ élvonalába tartozó fővárosi villamoshálózat további fejlesztésével környezetbarát, fenntartható és az igényekhez – kapacitásban és vonalvezetésben - rugalmasan alakítható hálózattá válik, amely a főhelyszín kiszolgálásában kulcsszerepet kap.

[9] https://designontopic.files.wordpress.com/2014/01/olympia_park.jpg

„Nincsen zöld olimpia környezetbarát közlekedési megoldások nélkül”

- Új átszállópontok létesítésével a vasút szerepet kap a városi közlekedésben (S-Bahn koncepció).
- Jelentős szerep jut a környezetbarát vízi közlekedésnek.

Az egyéni gépjármű közlekedés korlátozásával, a vidékről/külföldről érkező forgalom városhatáron történő megállításával az olimpiai idején egy energetikailag hatékonyabb, jobb levegőminőséggel járó, magasabb közösségi közlekedési *modal splittel* jellemezhető közlekedési rendszer kialakítása valósítható meg.

7.13.1.5. Tulajdonviszonyok vizsgálata (hozzáférhetőség)

Területbiztosítás

A helyszínkiválasztás során figyelembe lettek véve a tulajdonjogi viszonyok is

Csillebérc

A 9121/7 helyrajzi számú ingatlan, a csillebérci gyermektábor tulajdonjoga jelenleg vitatott. A per kimenetelétől függetlenül állíthatjuk, hogy a tábor egy részének ideiglenes bérbevétele nem fog akadályba ütközni az olimpia idején.

Etele tér

Egy ideiglenes csarnok elhelyezéséhez szánt terület 100%-ban köztulajdonban (Magyar Állam, valamint Fővárosi Önkormányzat) van, így nincs akadálya olimpiai célú hasznosításnak. A sportesemény után a felszabaduló területutóhasznosító más közösségi célra.

Észak-Csepel

A csepeli szigetcsúcs keleti oldalának meghatározó ingatlantulajdonosa a Fadesa Hungária Zrt., amely a 209988 hrsz.-ú, valamint a 209990/3 hrsz.-ú telkeket birtokolja. A terület többi része köztulajdon: a Magyar Állam tulajdonában van a Ráckevei-Duna parti sávja, Fővárosi tulajdonban van a Weiss Manfréd út, valamint a XXI. kerület tulajdonában vannak a 209989 és a 209993 hrsz.-ú telkek.

A szigetcsúcs nyugati oldalán homogénebb a tulajdoni struktúra, mivel közel egyensúlyban vannak a Magyar Állami, valamint a Fővárosi Önkormányzati tulajdonú telkek. Az itt érintett magántulajdonú telkek kisajátításával számolni kell, annak feltételezett költségeivel kalkuláltunk.

FOKA-öböl és Meder utca

A technikai- és médiafalu egy részének elhelyezését szolgáló terület teljes egészében magántulajdonú. A dominánsan lakófunkciójú beépítés illeszkedik a jelenleg megkezdett fejlesztésekhez a területen. A területen elsősorban magánbefektetők által megvalósított ingatlanfejlesztés képzelhető el.

Galvani utca

A Galvani utca és Duna-part menti területek – amelyek a médiafalu egy részét képezik – kb. 2/3-a magántulajdonban van, míg a maradék harmad a Fővárosi Önkormányzat tulajdona. A terület kiváló lehetőséget nyújt egy lakódominanciájú fejlesztésre, ami köztulajdonú ingatlanokkal, valamint a megvalósuló híddal párosulva még inkább vonzó egy ingatlanfejlesztéshez.

Göd

Az olimpiai golfpálya területe magántulajdonban van. Mivel itt már jelenleg is nemzetközi szintű golfpálya található (bár jelenleg nem üzemel), a tulajdonossal kizárólag ennek ideiglenes felhasználásáról (bérbevételéről) kell megállapodni.

Illovszky Rudolf Stadion, Vasas

A Vasas sportegyesület futballstadionjának helyet adó 26085/1123 helyrajzi számú ingatlan magántulajdonban van; ott a tulajdonos, valamint a Magyar Állam egy új labdarúgó arénát kíván építeni, amelyet a jelenleg meglévő Illovszky Rudolf Stadion helyén valósítanának meg. A stadion az olimpiai játékok során a rögbimérkőzések helyszínéül szolgálna, ezért a futballpálya rögbire is alkalmas kialakításáról, a biztonsági követelmények kielégítéséről és a létesítmény ideiglenes felhasználásának feltételeiről megegyezésre kell jutni a tulajdonossal.

Istvánmező

A Stadionok térsége ma is az olimpia szolgálatában áll. Az olimpikonok felkészítésére szolgáló sportterület tulajdonosa a Magyar Állam. A létesítmények működtetését, a terület kezelését a Nemzeti Utánpótlás-nevelési és Sportszolgáltató Intézet (NUSI) végzi. A területen várható és szükséges sportcélú fejlesztések megvalósítása során nagyobb mérvű állami szerepvállalás célszerű.

Józsefvárosi pályaudvar

A vasúti terület teljes egészében a MÁV tulajdonában van, így az ott megvalósítandó médiafalu egy részének felépítése akadályokba nem ütközne.

Kincsem Park és Fehér úti Sporttelep

A Kincsem Park (39206/27 hrsz.), valamint az ahhoz közvetlenül csatlakozó Fehér úti sporttelep (39206/11 hrsz.) telkeinek tulajdonosa a Magyar Állam. A terület olimpiai célra való felhasználása nem ütközik akadályba, a profiljától eltérő fejlesztésekről azonban meg kell egyezni a Kincsem Park Kft-vel.

Lágymányos

A Nádorkert területe magántulajdonban van, ott más célú fejlesztéseket terveznek, a Duna felé eső részét ezért a teniszközpont számára kisajátítandó területként kezeljük. Mivel az olimpiai játékok után a terület egy része üzleti célra hasznosíthatóvá válik, felvetődik annak időleges bérbevétele is.

A Hauszmann Alajos utcától délre lévő területek közel egyenlő arányban magán és XI. kerületi önkormányzati tulajdon. Mindkét terület esetében nagyobb mértékű kisajátítással jár az olimpiai célú hasznosítás megvalósulása.

Margitsziget

Az ingatlanok és a felépítmények tulajdonjoga gyakran eltérő. Mindegyik érintett telek esetében a Fővárosi Önkormányzat, illetve a Magyar Állam részleges vagy kizárólagos tulajdonosa. A létesítmények fővárosi illetve állami tulajdonban vannak, így azok olimpiai célra való felhasználása nem ütközik akadályba.

Soroksári út (Vágóhíd)

A Soroksári út menti területek döntő többsége magántulajdonban van. Néhány - nem szerkezeti jelentőségű - közterület, valamint építési terület tartozik a IX. kerületi Önkormányzat, valamint a Magyar Állam tulajdonába. A médiafalu egy részének megépülése a területen a tulajdonviszonyok rendezését irányozza elő.

Turbina utcai területek

Az épülő Dagály Úszókomplexum mellett elhelyezkedő, jelenleg parkoló hasznosítású terület alkalmas egy 10.000 férőhelyes ideiglenes csarnok elhelyezésére az olimpia idejére. Mivel a területet alkotó telkek (25872/1 és 25884/4 hrsz.) teljes egészében köztulajdonban vannak, így ideiglenes felhasználása olimpiai célra nem ütközik akadályokba.

Óbudai-sziget

A strandröplabda verseny befogadására szánt, Duna-parti telek (23796/18 hrsz.) kizárólagos tulajdonosa a Magyar Állam. Az ideiglenes stadion felépítése tehát nem ütközik akadályba.

Városliget

A Liget közparki telke (hrsz. 29732/1) 97%-ban a Fővárosi Önkormányzat, szűk 3%-ban pedig a Magyar Állam tulajdona. A XIV. kerületi Önkormányzat és a Magyar Alkotóművészeti Közalapítvány tulajdoni hányada együtt sem éri el a 0,2%-ot. A terület tehát döntően köztulajdonban van, így olimpiai célú alkalmassága nem kérdéses.

VITUKI – Nagyvásártelep – Gubacsi dűlő VITUKI – Nagyvásártelep

A VITUKI terület teljes egészében köztulajdon. A nagyvásártelepi területek igen vegyes képet mutatnak tulajdonlás szempontjából. A legnagyobb része magánkézben van (pl.: régi Vásárcsarnok telke), de a 150-es vasútvonal és annak közvetlen környezete a Magyar Állam tulajdona. Az itt elszóródó apróbb telkek kisajátítása, valamint a problémás tulajdonviszonyok rendezése a terület olimpiai célú felhasználásának alapfeltétele. A terület olimpiai alkalmasságának biztosítására az érdekelt felekkel mielőbb szükséges megállapodni. Fontos, hogy a Magyar Állam a MÁV-területek átadását a megfelelő feltételekkel hagyja csak jóvá.

Összefoglalás

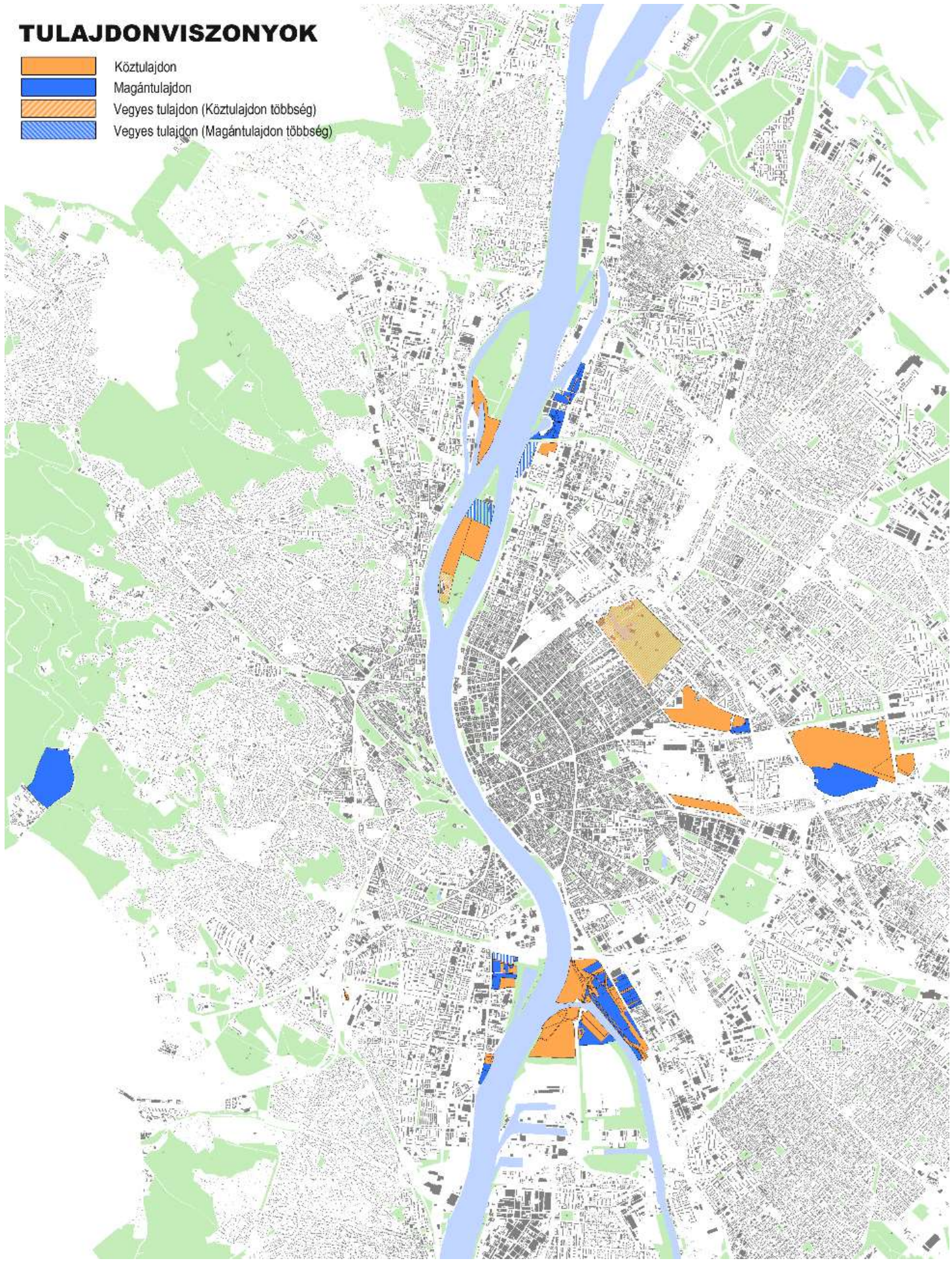
A versenyhelyszínek területének túlnyomó többsége közösségi tulajdonban van

A versenyhelyszínek területének túlnyomó része közösségi tulajdonban van. Vélhetően a magánterületek többségénél is megállapodásra lehet jutni a tulajdonosokkal a területek felhasználásának módjáról (médiafalvak, technikai falu). Kisajátításra csak központi helyszín közelsége miatt kiemelten fontos Lágymányoson lehet szükség.

Kiemelt figyelem és több megállapodás szükséges azonban az észak-csepeli főhelyszín biztosításához. Mindenekelőtt elengedhetetlen az olimpiai park teljes területének köztulajdonba vétele (bár a szorosan vett főstadion területe – Vituki - már most is kizárólagos állami tulajdon). Az olimpiai park területbiztosítására és megvalósítására a Főváros és a Fadesa-Hungária Zrt. között fennálló megállapodások bizonyos garanciát nyújtanak. A Nagyvásártelep (Duna City) és a Gubacsi- dűlő területén érdekelt ingatlanberuházókkal folytatandó tárgyalásokra azonban ez idáig nem került sor, noha ez sürgető feladat, ugyanis az olimpiai falu számára hasonló alkalmas hely máshol nem kínálkozik.

Az olimpiai helyszínek kiválasztásánál nagy hangsúlyt kapott a közösségi tulajdonú ingatlanok mind nagyobb arányú igénybevétele

38. ábra: Tulajdonviszonyok megoszlása az "A2" jelű olimpiai szerkezet esetében (Forrás: BFVT)

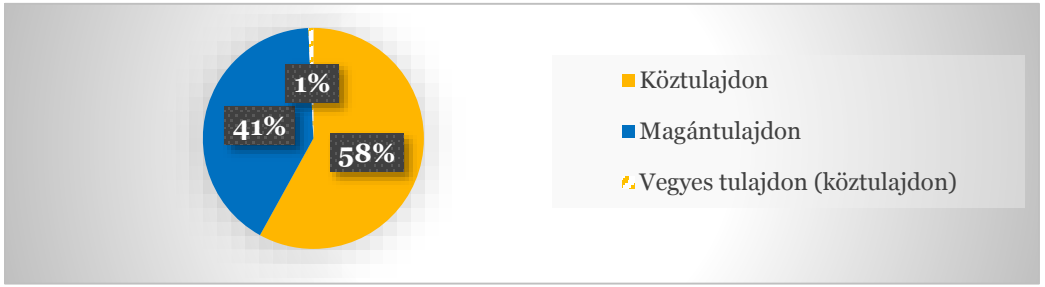

A magán és köztulajdonú telkek aránya 40-60%-ban oszlik meg.

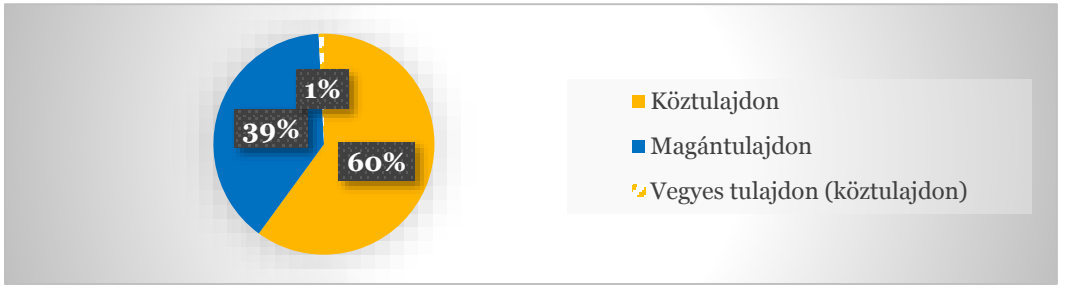
Az öt olimpiai változatok közel azonos, kb. 270-300 ha összterületen valósulna meg

Az öt olimpiai szerkezeti változat (A1, A2, B1, B2, C) közel azonos, körülbelül 270-300 ha összterületen valósulna meg. Az alábbi táblázatok szemléltetik a tulajdonviszonyok arányát az egyes változatok esetében.

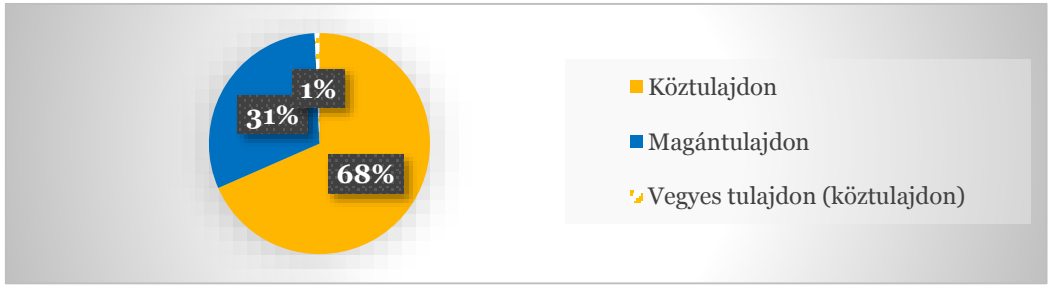
39. ábra: A1 változat tulajdonviszonyainak megoszlása (Forrás: BFVT)

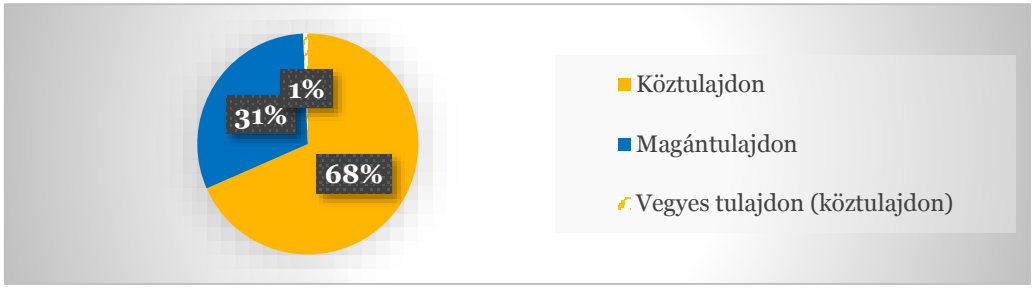
40. ábra: A2 változat tulajdonviszonyainak megoszlása (Forrás: BFVT)

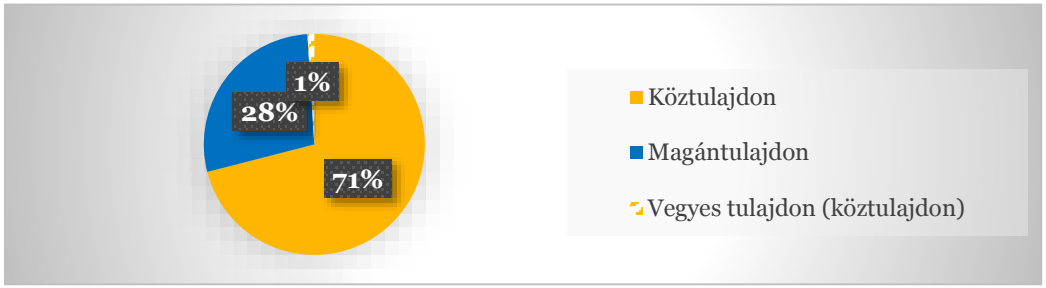
41. ábra: B1 változat tulajdonviszonyainak megoszlása (Forrás: BFVT)

42. ábra: B2 változat tulajdonviszonyainak megoszlása (Forrás: BFVT)

43. ábra: C változat tulajdonviszonyainak megoszlása (Forrás: BFVT)

7.14. A kiválasztott olimpiai szerkezet koncepciója

A javasolt szerkezet az olimpiai játékok megrendezésének egyedi, humánökológiai arculatot ad

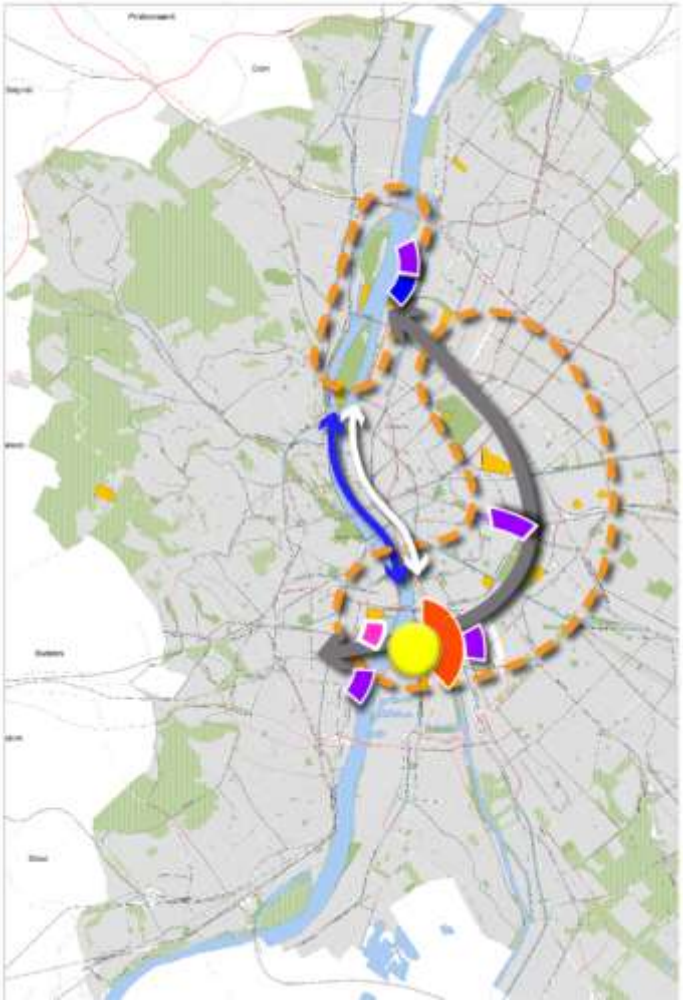
A javasolt szerkezet az olimpiai játékok megrendezésének egyedi, humánökológiai arculatot ad. A jelentős részben a Dunára szervezett és a városközpontot körülölelő, átmeneti zónában elhelyezkedő olimpiai helyszínek a város történelmi szerkezetébe integrálja a játékokat. A Duna és a Hungária körút az olimpiai játékok főutcája. Az olimpia és a történelmi város sajátságosan dinamikus atmoszférája együttesen válik megélhetővé. Mindez remek szerkezetbe szerveződik, amelyben a helyszínek legtöbbje gyalogosan és kerékpárral is jól elérhetők.

A Duna olyan egyedi arculati eleme a városnak, amivel más városok nem rendelkeznek

A Duna Budapest arculatának meghatározó egyedi eleme olyan adottság, amellyel más versenyző városok nem, vagy korlátozottabb mértékben rendelkeznek. A folyam attraktív regionális és városi jelentőségű természeti, térszerkezeti és közlekedési tengely, egyben kiemelt fejlesztési térség.

A kiválasztott olimpiai szerkezet a Duna mentén és az átmeneti zónában elhelyezkedő szabad, beépítetlen területeket használja és értékeli fel, egyedülálló karakterű rendezvénynek nyújt keretet.

44. ábra: Az olimpiai helyszínek területi elhelyezkedése a városon belül (Forrás: BFVT)

A főhelyszín, az atlétikai stadion és környezete

Az olimpiát követően a tervezett főstadion és környezete a vízparti fekvéssel, zöld felületeivel értékes részét képzik majd a városnak

Az atlétikai stadion és a köré szervezett olimpiai park számára megfelelő kiterjedésű hely a Kvassay Jenő út területet érintő szakaszának nyomvonal-áthelyezésének eredményeként biztosított. A főstadion közvetlen vízparti fekvése rendkívül látványos térszerkezetet eredményez.

Az olimpiai park nagy kiterjedésű zöldfelületei övezik a stadiont, amelyek az utóhasznosítás során az itt megmaradó és kibővülő városi park részévé válnak.

A főhelyszín megközelítésének fő irányát és lehetőségét a Rákóczi-híd pesti hídfőjénél kialakított tömegközlekedési csomópont nyújtja.

A HÉV nyomvonalától megszabadított Duna-parton kialakított komfortos gyalogos sétány és kerékpárút kapcsolja össze a főhelyszínt a belvárossal. E nagyon jelentős városszerkezeti elem új minőségi kapcsolatot képez az eddig elszigetelt északi és déli partszakaszok és városrészek között.

A főhelyszín részeként, a Csepel-sziget északi csúcsának nyugati felén további sportlétesítmények –kajak-kenu szlalom pálya, új velodrom és BMX-pálya – helyezkednek el, amelyek az olimpiai játékok után ugyancsak a városi park sportfunkcióinak sorába integrálhatók.

Az olimpiai falu

Az olimpiai falu terveinek kialakítása figyelembe vette a Duna City projekt elképzeléseit is

Az olimpiai falu Csepel-sziget északi csúcsának magasságában a Ráckevei- Duna-ág bal partján helyezkedik el, az atlétikai stadion és az olimpiai park, valamint a szigeten elhelyezett sportlétesítmények, továbbá a városi park az abban kialakított bemelegítő pályák közvetlen szomszédságában.

A területet a városrendezési tervek vegyes területhasználatra, intenzív beépítésre jelölik (az ide vonatkozó fejlesztési elképzelés a Duna City projekt néven ismert).

Az olimpiai falu központja, a szórakoztatást és a kikapcsolódást szolgáló létesítmények célszerűen a meglévő védett Nagyvásárcsarnok épületének felhasználásával alakíthatók ki.

Utóhasznosítás szempontjából a falu lakásainak egy része piaci értékesítésre kerül lakóingatlanokként, egy másik része pedig közszolgálati pályakezdők és alkalmazottak kedvezményes lakhatását segíti elő szintén lakóingatlan formájában – a közszolgálati életpálya modellek részeként - illetve kollégiumként való hasznosítás is szóba jöhet.

A médiaközpont és a médiafalu helyszínei különállóan helyezkednek el az olimpiai szerkezetben

Az utóhasznosítás érdekében a médiafalu több részre lesz bontva

A technikai falu létesítményei magasabb komfortú lakásokként értékesíthetők

Médiaközpont

A médiaközpont és a médiafalu helyszínei különállóan helyezkednek el az olimpiai szerkezetben. E decentralizációnak több előnye mutatkozik az olimpiai játékok alatt és elsősorban az utóhasznosítás során.

A médiaközpont a főhelyszínnel átellenes Duna-parton, lágymányosi területen helyezkedik el. A két hely között közúton és vízen is rövid az elérési távolság. Az utazási lehetőségeket a hely nyújtotta látványelemek figyelembevételével, azokra hangolva kell kialakítani (pl. kilátást biztosító járművek, gyalogoshíd). A központ utóhasznosítása elképzelhető elsősorban bérirodaként, de felmerülhet hivatalok céljaira közvetlen használat, vagy piaci értékesítés befektetők számára.

Médiafalu

Elsősorban a kedvezőbb utóhasznosítás érdekében a médiafalu több részre bontva, a város különböző területein kapott helyet. A széttagolás eredményeként a szálláshelyek eltérő környezetbe kerülnek és a helyszínek különbözőségének megfelelően más-más komfortszintet nyújtanak. utóhasznosításkor a városszövet nem egy túlméretezett lakótelepi struktúrát, hanem differenciált méretű és minőségű lakóegyütteseket örököl és integrálhat magába. Az utóhasznosítás (az olimpiai faluhoz hasonlóan) lakóingatlanként való értékesíthetőség vagy közszolgálati lakhatás, illetve kollégium formájában valósulhat meg.

Technikai falu

A technikai falu vízparti elhelyezkedése is sajátos szerkezetű kialakítást tesz lehetővé, vízparti elhelyezkedése miatt létesítményei magasabb komfortú lakásokként értékesíthetők. Utóhasznosítás az olimpiai faluhoz és médiafaluhoz hasonlóan lakóingatlanként való értékesíthetőség vagy közszolgálati lakhatás, illetve kollégium formájában képzelhető el.

Budapesti sporthelyszínek

A sporthelyszínek részben a Duna-parton, részben az átmeneti zónában, összefüggő rendszerben helyezkednek el. A legtöbb sporthelyszín a központi helyszín közelében helyezkedik el, nagyobb részük a pesti, kisebb részük a budai oldalon. A sporthelyszínek második csoportja az Istvánmezőn, a Puskás Ferenc Stadion körüli hagyományos sporthelyszínen található. A rendezvényhelyszínek kisebb hányada a dunai szigeteken (Óbudai-sziget, Margitsziget) és a Dagály úszóközpontban, illetve annak közelében helyezkedik el. Az elrendezés szervező tengelye a Hungária körút, amely egyben a fő összekötő tengely szerepét is betölti. Az olimpiai szerkezet a Duna két partja közötti kapcsolat erősítésére új hidat is tartalmaz a Galvani út – Kén utca nyomvonalon.

45. ábra: "A2" olimpiai szerkezet főhelyszín területi szerkezetének 3 dimenziós megjelenítése (Forrás: BFVT)

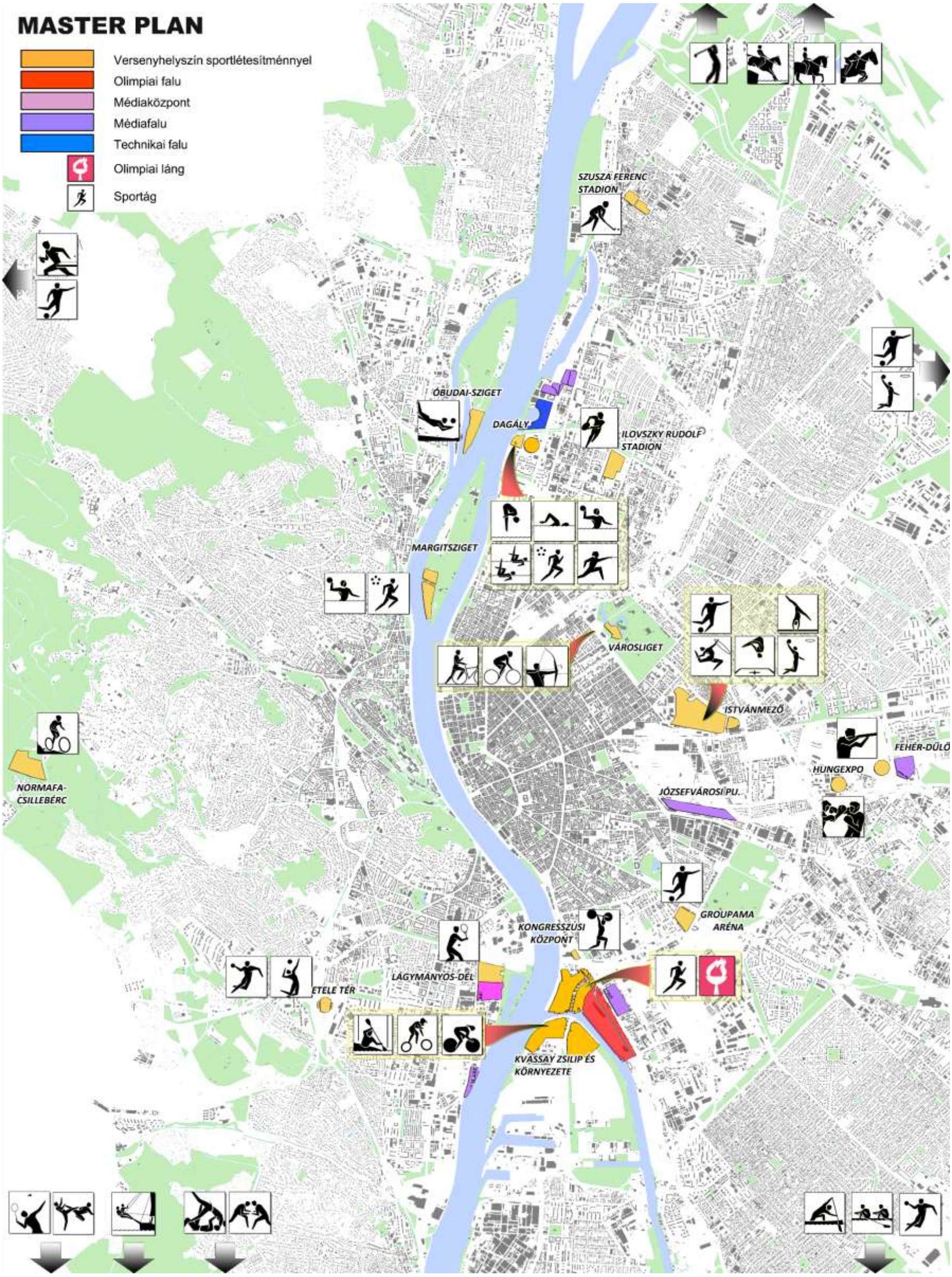
7.15. Az olimpiai szerkezetbe beemelt egyes sporthelyszínek részletes értékelése

A kiválasztott olimpiai szerkezet két fő alappillére a Hungária körúti, valamint a Duna és a szigetek által alkotott tengely

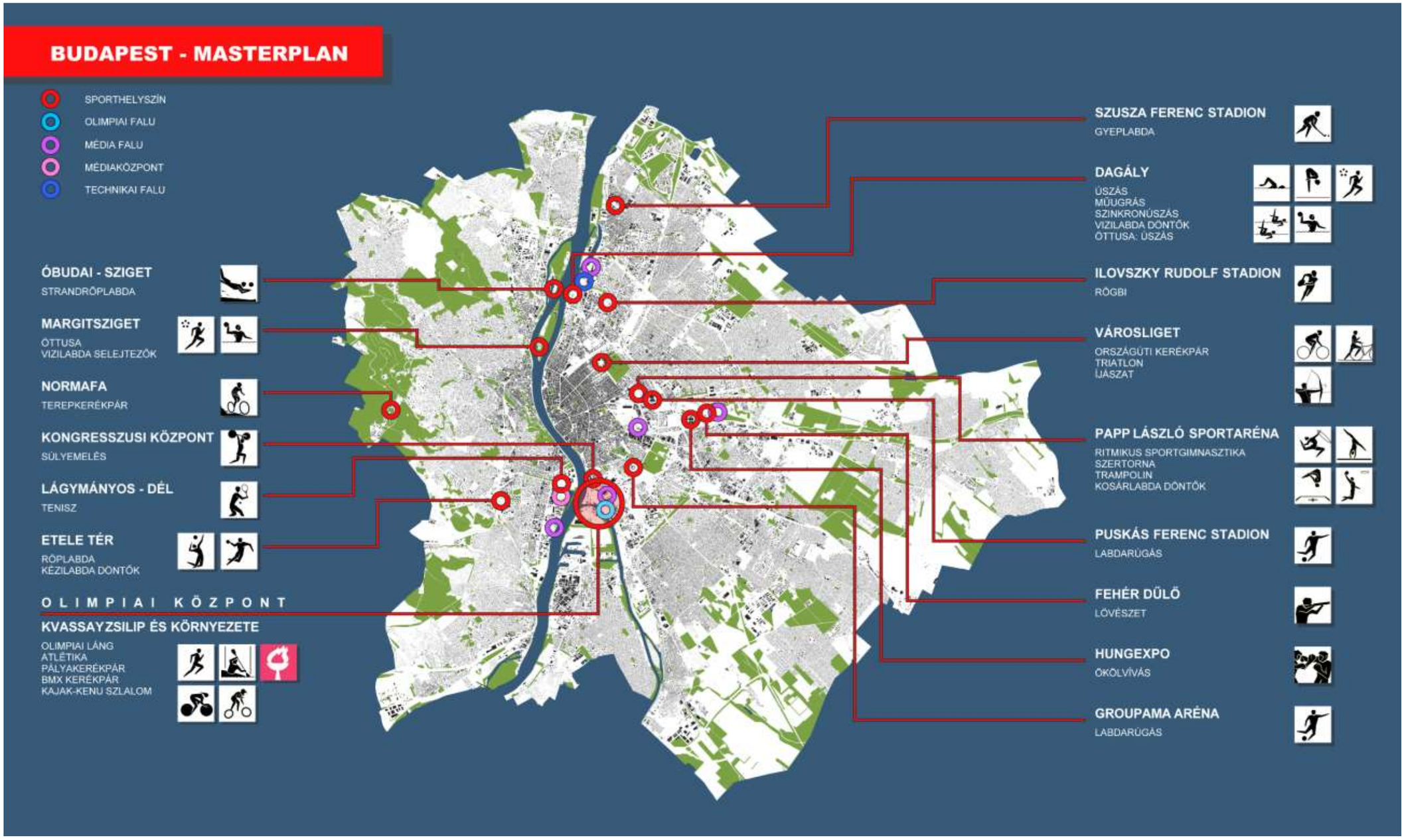
A kiválasztott olimpiai szerkezet két fő alappillére a Hungária körúti, valamint a Duna és a szigetek által alkotott tengely. Ezen a markáns vonalon haladva, egyenként fűződnek fel azok a verseny és egyéb helyszínek, amelyek az olimpia fő részét alkotják. Ezek közül is kiemelendő az olimpiai stadion és az ahhoz kapcsolódó olimpiai park és falvak területei, amelyek a rendezvény centrumát alkotják. Az olimpiai és a paralimpiai játékoknál a sportolók, a nézők, a média képviselői, valamint a versenyhelyszínek között folyamatos, jó kapcsolatot kell megalkotni és fenntartani.

7.15.1. A helyszínek részletes bemutatása és elhelyezkedése

46. ábra: A versenyhelyszínek és más főbb létesítmények területi elhelyezkedése (Forrás: BFVT)

47. ábra: A javasolt budapesti Master Plan, a sportágak szöveges megjelenítésével (Forrás: BFVT)

Jelenleg a szigetcsúcs jórészt beépítetlen

A Csepel-sziget északi csúcsának nyugati része az olimpia központhoz szorosan kapcsolódó terület

A komplexumok Duna felé való tájolásával rálátást kínálnak a belvárosra és a budai hegyekre

Észak-Csepel, szigetcsúcs

Terület: A szigetcsúcs teljes kiterjedése – a Weiss Manfréd út keleti oldalán a majdani Körvasútsori körúttól északra, illetve a nyugati oldalán a majdani Galvani körúttól északra eső területet beszámítva – közel 265 hektár. Az olimpiai sportpark ebből kb. 20 hektárt igényel a keleti részen, míg kb. 10 hektárt igényel a nyugati részen.

Jelenlegi állapot: A szigetcsúcs jórészt beépítetlen. A Nagy-Duna felőli oldalon megépültek a központi szennyvíztisztító telep technológiailag korszerű, ám kedvezőtlen megjelenésű létesítményei, földszintes és egyemeletes épületei. A Kvassay hídnál vegyes képet mutató telephelyek működnek, a Weiss Manfréd utat kísérő véderdő és a Soroksári-Duna partját szegélyező ártéri erdő parlagon heverő szántókat fog közre.

Olimpiai alatti állapot: A Csepel-sziget északi csúcsának nyugati része az olimpia központhoz szorosan kapcsolódó területe, amely a pályakerékpár, a BMX kerékpár, valamint a kajak-kenu szlalom sportágaknak nyújt otthont. A komplexumok Duna felé való tájolásával rálátást kínálnak a belvárosra és a budai hegyekre, a folyó felől nézve a VITUKI területén elhelyezkedő Atlétikai Stadionnal (Főstadion) kiegészülve az olimpia maradandó látképévé válhatnak.

48. ábra: Észak-Csepel és a Vituki terület olimpiai célú hasznosításra javasolt területe (Forrás: BFVT)

A keleti rész a nyilvánosság elől elzárt terület, amely az olimpiai faluhoz közvetlenül kapcsolódó edzőkomplexumnak ad helyet.

Elvárt, hogy magas minőségű építészeti formálása révén e helyszín maga is emblematikusan jelenjen meg a média tudósításaiban, így az olimpia szellemiségét már e léptékben is hangsúlyoznia kell.

Az Óbudai-szigeten az egykori Álomsziget-projekt helyén épülnének fel az ideiglenes olimpiai célú létesítmények

Óbudai-sziget

Terület: Az Óbudai-szigeten egy olimpiai célra hasznosítható területet jelöltünk ki. A sziget déli részén, a hajógyári öböl
keleti partján az egykori Álomsziget-projekt helyén épülnének
fel az ideiglenes olimpiai célú létesítmények.

Jelenlegi állapot: Területén a régészeti előkészítés lezárult az egykori Álomsziget-projekt keretein belül. Figyelmet érdemel, hogy itt ma is tartanak nagy létszámú látogató egyidejű jelenlétével járó, a parkot lökésszerűen terhelő rendezvényeket (pl. Sziget Fesztivál).

Olimpiai alatti állapot: A strandröplabda lebonyolításához szükséges szabadtéri létesítmények ideiglenes jelleggel épülhetnek fel a közparkban.

49. ábra: Az Óbudai-sziget dél-keleti részének olimpiai célú hasznosításra javasolt területe (Forrás: BFVT)

A Margitsziget a főváros egyik legkedveltebb területe

Az olimpiai célra javasolt intézményei jó állagúak, pályáikat folyamatosan karban tartják

Margitsziget

Terület: A sziget teljes területe 93 ha, ebből az olimpiai játékok céljára a MAC-pályát és a Hajós Alfréd Nemzeti Sportuszodát és Széchy Tamás Uszodát kell igénybe venni (összesen 10,2 ha), továbbá a parti futókört lezárni.

Jelenlegi állapot: A Margitsziget a főváros egyik legnagyobb, értékes növényállományú parkja, melynek területén strandfürdő, uszoda, sport-szabadidős, kulturális célú épületek, romkertek és szállodák találhatók. Általában véve a főváros legnívósabb közparkja, ám bizonyos közterületei és sportlétesítményei erősen leromlottak. Az olimpiai célra javasolt intézmények jó állagúak, pályáikat folyamatosan karbantartják.

Olimpiai alatti állapot: A Margitszigeten már sikerrel rendeztek öttusa-világbajnokságot. E hagyományhoz hűen az öttusaversenyeket az olimpia idején is itt bonyolítanák le. A lovaglás, a lövészet/futás az Atlétikai Centrum átalakított pályáin, az vívás a Hajós Alfréd Nemzeti Sportuszodában és Széchy Tamás Uszodában lenne megrendezve. Egyedül az úszás versenyszámot szükséges átvinni a Dagály Úszókomplexumba.

A helyszínek igen közel esnek egymáshoz, így a szurkolók gyalogosan mozognak közöttük. A versenyek napjaira ezért a sziget lehető legnagyobb részét le kell zárni a közhasználat elől. Minden átalakítás ideiglenes, kivéve a futókör szélesítését és felújítását.

50. ábra: A Margitsziget használatra javasolt sportlétesítményeinek elhelyezkedése (Forrás: BFVT)

A Dagály Úszókomplexum 2017-re, a vizes világbajnokságra készül el

A Turbina utcai sportcsarnok ideiglenes létesítmény lesz

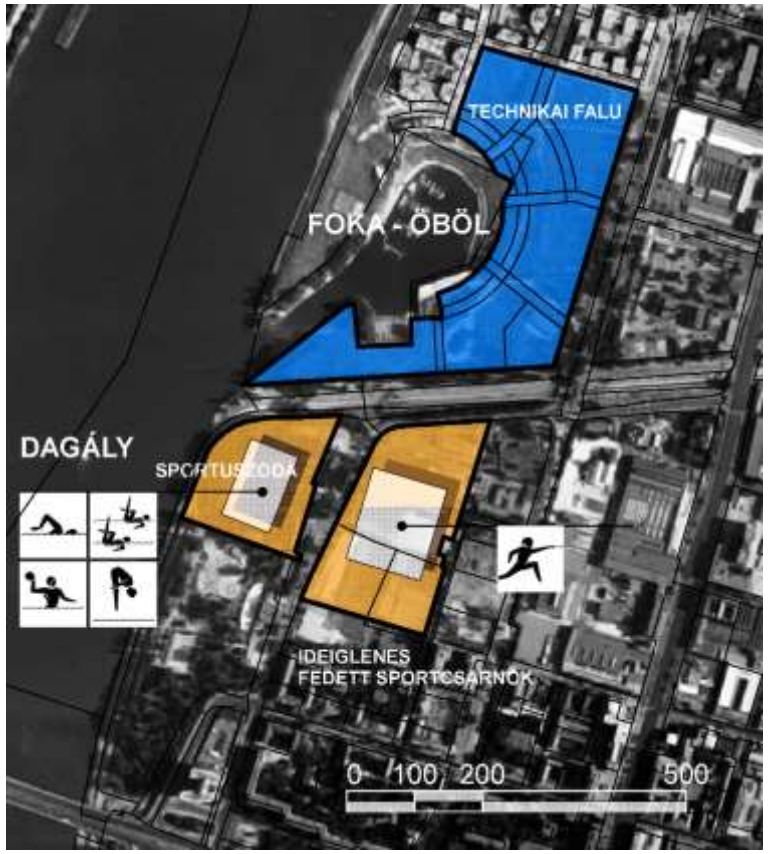
Dagály Úszókomplexum és Turbina utcai terület

Terület: A mostani Dagály-fürdő és a Turbina utcától északra elhelyezkedő, Fővárosi Csatornázási Művek telekterületei összesen 16 hektárt tesznek ki. Ebből a Dagály Úszókomplexum körülbelül 1,3 hektárt, míg az ideiglenes sportcsarnok 1,1 hektárt foglal majd el.

Jelenlegi állapot: A Dagály Úszókomplexum tervezés alatt áll, hiszen 2017-re, a vizes világbajnokság idejére el kell, hogy készüljön a létesítmény. A Turbina utcától északra lévő, városüzemeltetési terület nagy része beépítetlen, használaton kívüli. A terület déli részét az ERDÉRT Sport Egyesület használja.

Olimpiai alatti állapot: A Dagály Úszókomplexum az olimpia idejére vizes világbajnokságot rendezett meg. Az olimpia alatt az úszóversenyekre ideiglenesen 12 ezer férőhelyesre bővítik. A Turbina utcai sportcsarnokot, amely a vívóversenyek lebonyolítását szolgálná csak a versenyek idejére építik fel 6.000 férőhely befogadására alkalmas módon.

51. ábra: A Dagály úszókomplexum és a környező területek hasznosítási javaslata (Forrás: BFVT)

Városliget és Hősök tere

A Városliget és Hősök tere az országúti kerékpár és triatlon versenyek befutójához lesznek igénybe véve

Terület: A park teljes területe 117 ha, ebből az olimpiai játékok céljára a Műjégpálya területét (nagyjából 3,5 hektárt), valamint az országúti kerékpár és triatlon versenyek befutójához a Hősök terét kell igénybe venni.

A Műjégpályán ideiglenes íjászpálya kerül kialakításra

Jelenlegi állapot: A nagy múltú park igen nagyszámú látogatót vonz, noha állapota leromlott, zöldfelületei túlhasználtak. A Városligeti-tó betonmedre jórészt szárazon marad, csónakázásra alkalmatlan. A jelentős középületek állaga általában megfelelő, a kisebb építmények összképe azonban az utóbbi évtizedek koncepciótlan toldozgatását tükrözi.

Olimpiai alatti állapot: A Városligeti-tó medrében épített ideiglenes íjászpályán kerülne sor a sportág olimpiai versenyeire. A létesítmény nézőszáma 4 ezer fő. A helyszín előnye a városképi értékek bemutatása: a közvetítés során a Vajdahunyad vár és a Hősök terének épületegyüttese egyaránt exponálható. Ez utóbbi épületegyüttes lenne a befutók helyszíne az országúti kerékpár, valamint triatlon versenyek esetén.

52. ábra: A városliget olimpia alatti hasznosítási lehetőségei (Forrás: BFVT)

Istvánmező

Az Istvánmező jelenleg is a magyar élsport egyik legfontosabb központja

Terület: Az olimpiai célra hasznosítható terület nagysága mintegy 45 hektár.

Jelenlegi állapot: A terület jelenleg is a magyar élsport egyik legfontosabb központja. A Budapesti Olimpiai Központon belül itt helyezkedik el az újjáépülő Puskás Ferenc Stadion, valamint a déli edzőpálya együttese, a Papp László Sportaréna és létesítményei (uszoda, tornacsarnok, jégszínház, süllyesztett tornacsarnok), a Kisstadion, a Millenáris, a Körcsarnok, valamint a SYMA Rendezvényközpont. A terület állapota igen leromlott, az építmények – a Papp László Sportarénán kívül – jelenleg nem alkalmasak az olimpiai versenyek elvárt színvonalú megrendezésére. Rekonstrukciójának előkészítése jelenleg folyik.

Olimpiai alatti állapot: A felújított és megfelelő befogadóképességű Puskás Ferenc Stadion a labdarúgó döntők mérkőzéseinek adhat helyet, míg a Papp László Sportaréna a kosárlabda-döntők, valamint a tornasportok igényeit szolgálja ki. A területen belül a szükséges edző- és bemelegítő pályák is elférnek.

53. ábra: A városliget olimpia alatti hasznosítási lehetőségei (Forrás: BFVT)

Hungexpo és Fehér úti sporttelep

A többször megkísérelt privatizáció ellenére a Kincsem Park továbbra is a lovassportot szolgálja

Terület: A Kincsem Park mintegy 90 ha területéből az agyaggalamb-lövészet céljaira kijelölt, használaton kívüli, kiépített és olimpiai célra hasznosítható rész nagysága körülbelül 10 hektár. A Fehér úti sporttelep jelenleg 6 hektáron helyezkedik el. A Hungexpo területe összesen 36 hektár, ebből ökölvívás céljára egy pavilon lenne olimpiai célra hasznosítva.

A Hungexpo területén a 2007-ben átadott multifunkciós bemutatócsarnok áll rendelkezésre

Jelenlegi állapot: A többször megkísérelt privatizáció ellenére a Kincsem Park továbbra is a lovassportot szolgálja; területen jelenleg a Kincsem Park épületegyüttese működik. A hátsó, Fehér úti sporttelephez közel eső, kb. 10 ha területet jelenleg a lóversenytér nem hasznosítja, és a terület fejlesztése nem szerepel a hosszú távú tervekben. A Hungexpo területén a 2007-ben átadott multifunkciós bemutatócsarnok áll rendelkezésre.

54. ábra: A Hungexpo és a Fehér úti sporttelep területén javasolt olimpiai célú hasznosítások (Forrás: BFVT)

Olimpiai alatti állapot: Az agyaggalamb-lövészethez a lóversenytér használaton kívüli, Fehér út menti területét hasznosítaná ideiglenesen a program. Ez közvetlenül kapcsolódna az MSNK Fehér úti sporttelep fejlesztési terveihez, ahol a pontlövészet kerülne megrendezésre. A Hungexpo „G" pavilon ideiglenes lelátókkal való bővítésével az ökölvívó események lebonyolítására lenne kijelölve.

Groupama Aréna (FTC-stadion)

A 2014-ben átadott Groupama Aréna tökéletesen alkalmas az egyes labdarugó-selejtezők lebonyolítására

Terület: A sportklub területe 7,5 ha.

Jelenlegi állapot: A sportklub nyitott, 22.000 főt befogadni képes futballstadionja működik itt, a terület máskülönben alulhasznosított. A fejlesztési tervekben egy irodaház komplexum megépítése is szerepel.

Olimpiai alatti állapot: A jelenlegi stadion 22.000 néző befogadására alkalmas. Ez a kapacitás és pályaméret tökéletesen alkalmas az olimpia egyes labdarúgó-selejtezőinek lebonyolítására.

55. ábra: A Groupama Aréna és környékének javasolt hasznosítása (Forrás: BFVT)

Lágymányos

A Rákóczi-hídtól délre fekvő területen teniszközpont és a médiaközpont kerül kialakításra

Terület: A Nádorkert beépítésre szánt része körülbelül 25 ha, amely teljes egészében szükséges az olimpia lebonyolításához.

Jelenlegi állapot: A Nádorkert üres, részben előkészített építési terület, melynek közepén a Főgáz gázátadó állomásának épületei állnak. A területhez szorosan csatlakozik a Lágymányosi-öblöt övező, újonnan kialakított közpark, amelynek tájépítészeti színvonala és karbantartása példaértékű.

Olimpiai alatti állapot: A Rákóczi-hídtól délre, az öböl partján körülbelül 13 hektáros területen terülne el a teniszközpont. A központi stadionban 10 ezer, két kisebb stadionban 5 ezer és 3 ezer, további hét pályánál pedig 250-250 néző elhelyezésére kell felkészülni. Az egyes pályák közötti kapcsolat megteremtése érdekében a közpark egy részét is indokolt bevonni. Tőle délre eső területen új, irodaházas funkció kerülne kiépítésre, amely a média- és sajtóközpont helyszíne lenne az olimpia ideje alatt. A Lágymányosi-öböl a triatlon első versenyszámának, a 1,5 km-es úszásnak ad helyet.

56. ábra: A lágymányosi öböl és környékének olimpiai célú hasznosítási lehetőségei (Forrás: BFVT)

A Kongresszusi Központ megépülése folyamatban van, s alkalmas lesz a súlyemelő versenyek lebonyolítására

Millenniumi Konferencia Központ

Terület: A telek összesen 1,7 hektáron terül el.

Jelenlegi állapot: A Kongresszusi Központ megépülése folyamatban van.

Olimpiai alatti állapot: A megépülő központ alkalmas lesz a súlyemelő versenyek lebonyolítására. A verseny az olimpia teljes ideje alatt tart. A Kongresszusi Központ szorosan kapcsolódik az atlétikai stadion, valamint annak közvetlen környezetéhez.

57. ábra: Millenniumi Konferencia Központ elhelyezése (Forrás: BFVT)

A Szusza Ferenc Stadion felületét átalakítva alkalmas lehet gyeplabda mérkőzések lebonyolítására

Szusza Ferenc Stadion

Terület: A telkek összesen 2 hektáron terülnek el.

Jelenlegi állapot: A stadion 15 éve került felújításra. Azóta is az UTE sportegyesület hasznosítja, rendeltetésének megfelelően. Több magyar bajnoki és kupamérkőzés helyszíne a mai napig.

Olimpiai alatti állapot: Az olimpia ideje alatt a pálya felületét át kell alakítani, hogy alkalmas legyen gyeplabda mérkőzések lebonyolítására.

58. ábra: Szusza Ferenc Stadion elhelyezése (Forrás: BFVT)

Etele tér

Terület: A telkek összesen 3 hektáron terülnek el.

Jelenlegi állapot: A 4-es metró megépülésével az állomások és közvetlen környezetük teljes rehabilitáción estek át. Mivel az Etele tér a Kelenföldi vasút- és buszállomás miatt fontos közlekedési csomópontja nem csak a kerületnek, de a fővárosnak is, így ezen a területnek is szükséges volt a megújulás. A fogadótértől délre azonban alulhasznosított vasúti területek találhatóak, amelyek rehabilitációja szükségszerű

Olimpiai alatti állapot: Az olimpia ideje alatt a röplabda verseny egészére, valamint a kézilabda-döntőkre egy ideiglenes, 15.000 férőhelyes csarnok kerülne megépítésre az alulhasznosított területeken.

59. ábra: Ideiglenes Etele-téri csarnok elhelyezése (Forrás: BFVT)

A csillebérci Gyermek város területe megfelelő a hegyikerékpár versenyeknek, de az itt lévő infrastruktúra és épületek felújításra szorulnak

Csillebérc

Terület: A csillebérci Gyermekváros teljes területe 46 ha, ebből az olimpiai versenyközpont számára legfeljebb 4-5 hektárt kell igénybe venni.

Jelenlegi állapot: A gyermektábor mai állapota közepesnek mondható. Épületállományának nagy részére ráférne egy alapos felújítás, belső úthálózata, sportpályái és zöldfelületei modernizálásra szorulnak.

Olimpiai alatti állapot: A gyermektábor körül elterülő erdők a hegyi kerékpározás versenyeinek helyszínéül szolgálnának, a versenyközpont (depó, iroda, elsősegélyhely) a tábor kerítésén belül működne. Mivel valamennyi létesítmény ideiglenes, azok sátrakban vagy konténerekben, esetleg bizonyos épületek átalakításával elhelyezhetők. A pálya célszerűen a gyermekvasúttal és a Normafa irányából gyalogosan is kényelmesen megközelíthető Budakeszi-erdőben jelölhető ki; létesítése maradandó környezeti beavatkozással nem jár.

60. ábra: A Csillebérci gyermektábor olimpiai célú hasznosítási lehetőségei (Forrás: BFVT)

Egyéb, utcai sportágak helyszínei

A maratonfutást, valamint a 20 és 50 km-es gyaloglást Budapest és környékének közútjain és közterületein lehet megrendezni. Ezek állandó létesítmények építését nem igénylik, csak átmeneti lezárásokat és ideiglenes építményeket. Fő útvonaluk a budai alsó rakpart a Rákóczi-híd és Óbuda között, ahol a versenyzők látványos, jól közvetíthető helyszíneken haladnak keresztül anélkül, hogy a közúti forgalmat túlzottan akadályoznák. A rakparti útvonal észak és dél felé egyaránt meghosszabbítható: a maratonfutás és a gyaloglás például a csepeli főstadionba érkezik a lezárt Rákóczii hídon át, míg az országúti kerékpárversenyek a Pilis és a Dunakanyar közútjait is igénybe veszik.

7.15.2. A helyszínek megközelíthetősége, távolságok, utazási idők

Az átlagos utazási idők kiszámításához a Deák tér lett kiindulási pontnak kiválasztva

Tekintettel arra, hogy szurkolók döntő többsége Budapesten fog lakni és közösségi közlekedéssel fogja megközelíteni a versenyhelyszíneket, ezért az egyes helyszínek elérését a város középpontjának tekinthető Deák térről számítottuk. Az alábbi táblázatból kitűnik, hogy - két kivétellel - már ma is minden budapesti helyszín fél órán belül elérhető a Deák térről. Ezek az értékek a tervezett alapeseti fejlesztésekkel (pl. Fogaskerekű vasút meghosszabbítás), illetve a kifejezetten az olimpiára hangolt ideiglenes menetrenddel tovább javulnak. A vidéki versenyhelyszínek elérése Budapestről maximum 1-3 órán belül teljesíthető akkor, ha az adott város főpályaudvara és az versenyhelyszín között a vonatok közlekedéséhez hangolt olimpiai expressz-buszjáratok is közlekednek.

A sportolók szállása és a versenyhelyszínek távolságának jellemzésére az olimpiai falu és a versenyhelyszín közötti közúti elérési időt vettük alapul, autóbusz esetén, torlódásmentes olimpiai sávokkal kiépített útvonalon. Az adatok szerint a budapesti helyszínek 30 perc alatt mind elérhetők és további három vidéki helyszín pedig 60 perc alatt. Debrecen és Miskolc kivételével minden vidéki versenyhelyszín két órán belül elérhető a tervezett központi olimpiai faluból.

3. táblázat: Az egyes versenyhelyszínek elérési ideje (Forrás: Főmterv)

Helyszín	Sportág	Tömegközlekedési elérés ma (a Deák térről)	Közúti elérés az Olimpiai falutól (Soroksári útról)
Vituki-telek	atlétika,	0:26	0:02
Csepel-szigetcsúcs	teremkp.-BMX, szlalom	0:30	0:01
Kopaszi-gát	tenisz	0:18	0:04
Groupama Aréna	labdarúgás (s)	0:14	0:04
Szusza Ferenc Stadion	gyeplabda	0:28	0:26
VASAS-pálya	rögbi	0:26	0:19
Margitsziget - NSU	vízilabda (s), öttusa	0:20	0:27
Papp László aréna	torna, kosárlabda (d)	0:15	0:10
Etele tér	röplabda, kézilabda (d)	0:23	0:09
Csillebérc	terepkerékpár	0:33	0:22
Hősök tere	íjászat, orsz. kerékpár	0:13	0:18
Hajógyári-sziget	strandröplabda	0:40	0:28
Millenniumi vk.	súlyemelés	0:18	0:01

Hungexpo G pavilon	ökölvívás	0:30	0:13
Puskás Ferenc Stadion	labdarúgás (d)	0:20	0:10
Turbina utca	vívás	0:23	0:20
Fehér út	lövészet	0:25	0:15
Dagály Úszókomplexum	vízi sportok	0:23	0:20
VIDÉK[10]			
Győr	labdarúgás (s), asztalitenisz	1:41	1:25
Debrecen	labdarúgás (s), kosárlabda (s)	2:56	2:36
Miskolc	labdarúgás (s)	2:17	2:18
Székesfehérvár	birkózás, cselgáncs	1:11	0:53
Veszprém	taekwondo, tollaslabda	1:46	1:31
Szeged (Maty-ér)	gyorsasági kajak-kenu, evezés, kézilabda (s)	2:42[11]	1:49
Göd	golf	0:46	0:37
Dunakeszi-Alag	lovaglás	0:36	0:28
Balatonfüred	vitorlázás, hosszútávúszás	2:30	1:42

[10] A vidéki helyszínek tömegközlekedési elérésénél a Deák tér és a fejpályaudvarok között illetve a végállomás a sportlétesítmény között 10-10 perce utazási időt számítottunk. Előbbi a metró, utóbbi a vasúthoz igazodó olimpiai expresszbuszok miatt reális idő. Az így kapott utazási idő nettó idő, tehát jegyvásárlás, tartalékidő nincs benne.
[11] A Népliget – Maty-ér utazás expresszbuszok segítségével 1:45-ra szorítható le, a Deák tértől számítva tehát 2:00 belül teljesíthető a táv.

7.16. A vidéki helyszínek

7.16.1. Javasolt vidéki helyszínek és azok településszintű ismertetése[12]

A legnagyobb közép-európai tó szélerőssége és vízparti infrastruktúrája megfelelő lehetőséget biztosít a vitorlás versenyek lebonyolítására Balatonfüreden

Balatonfüred **Sportág:** vitorlázás, hosszútávúszás

Hajógyári Kikötő, Balatonfüred, Tihanyi műút

Balatonfüred Közép-Európa legnagyobb tava, a Balaton északi partjának fővárosa a Balaton-part legrégebbi üdülőhelye, mely régóta kedvelt központja a magyar művészek és tudósok, valamint a vízi sportok kedvelői nyári találkozóinak. A város országúton Budapesttől 130 km-re fekszik, ebből 90 km már most autópályán tehető meg. Vasúton Budapestről átszállás nélkül alig több mint két óra alatt érhető el az általában 1 óránként – esetenként 2 óránként – induló gyorsvonatokkal. A lankás dombok által körülölelt 13.500 lakosú kisváros ismertségét elsősorban mediterrán jellegű klímájának és szénsavas forrásainak köszönheti. Az utóbbi, mintegy fél évszázadban Balatonfüred a magyar hobby- és versenyvitorlázás központjává lett, mely számos rangos nemzetközi verseny sikeres megrendezésével méltán foglal előkelő helyet az európai vitorlássport versenynaptárában. A település vízparti részén, az ún. Füredi öbölben számos kikötő található, legnagyobb ezek közül a Füred Marina Vitorlás és kishajó kikötő, a Hajógyári kikötő és a Balatonfüredi Yacht Club kikötője.

A város vízparti infrastruktúrája megfelelő lehetőséget biztosít úgy a vitorlázás, mint a hosszútávúszás versenyszámainak a lebonyolításához, a méltán turisztikai célpont Balatonfüred idegenforgalmi létesítményei pedig kellő hátteret biztosítanak mindehhez.

A Füredi öbölnél a nyári szélerősség általában 2-6 m/sec között van, a legjobb napokon a napi átlag 6-7 m/sec. A leghosszabb szélmentes időszak 5 napnál nem szokott hosszabb lenni, így a vitorlás versenyek nagy biztonsággal lebonyolíthatóak lesznek. A versenyek nézői ez esetben is az olimpiai vitorlás versenyek gyakorlatának megfelelően a kijelölt pályaszakaszon kívül, hajókról nézhetik a futamokat.

[12] A fejezetben a Google Maps térképrészleteit használtuk fel.

Ugyancsak rendszeresen kerül sor nyílt vízi úszásra a Füredi öbölben (öböl átúszás, Balaton átúszás, stb.), így a hely a hosszútávúszás számára is ideális. A rajtot és a célba érést a nézők a parton ideiglenes lelátókról tekinthetik meg.

A fővárosból alig két óra alatt elérhető Főnix Csarnok alkalmasságát megerősíti a nagyobb volumenű rendezvények befogadásában szerzett jelentős múltja

Debrecen

Sportág: kosárlabda (selejtezők), labdarúgás (selejtezők)

Debrecen az ország északkeleti részében, a termálvizekben leggazdagabb régióban, az Észak-Alföldön található. Mint Kelet-Magyarország régióközpontja minden környező nagyvárosból könnyen elérhető. Budapesttől 230 km-re lévő város az M3-as (+M35) autópályán alig több mint két óra utazással elérhető. A város Budapest Nyugati pályaudvarról óránként, Keleti pályaudvarról kétóránként induló InterCity járatokkal érhető el vasúton közel három óra alatt. Nemzetközi repülőtérrel is rendelkezik. Debrecen két ízben volt az ország fővárosa, a forradalom és háború idején, 1849-ben és 1944-45 fordulóján. Debrecen Kelet-Magyarország gazdasági, közigazgatási, kulturális és oktatási központja. A nemzetközi hírű Debreceni Virágkarnevál mellett egész évben egymást érik a kulturális és kulináris fesztiválok, nemzetközi sportesemények. A város hosszú évtizedek óta kiemelkedő szerepet játszik mind a hazai, mind a nemzetközi sportéletben. A futballisták mellett a női és férfi kézilabdások, a röplabdások, valamint a férfi kosárlabdázók szerepelnek évek óta eredményesen az élvonalban. A cívisvárosban zajlott többek között az 1. IAAF Utcai Futó Világbajnokság, az I. Férfi és Női Egyéni Tornász Európa-bajnokság, a 6. Női Kézilabda Európa-bajnokság, a Tornász Világbajnokság, és a Rövidpályás Úszó Európa-bajnokság.

Debrecen, Főnix Csarnok, Kassai út 28.

A Főnix Csarnok jelentős múlttal rendelkezik a nagyobb volumenű rendezvények befogadásában. A csarnok már a 2002-es üzembe helyezésekor sikeresen vizsgázott, amikor a Tornász Világbajnokságot látta vendégül. Azóta is számos kulturális program és sportesemény, így jégkorong-, teremlabdarúgó-, kézilabda és kosárlabda mérkőzés került benne sikeresen megrendezésre. A jövő évi Női Kosárlabda Európa-bajnokság középdöntőit is a debreceni létesítményben lehet megtekinteni.

A Nagyerdei Stadion a legmagasabb UEFA minősítéssel rendelkezik

A csarnok méretéből, műszaki paramétereiből és kialakításából adódóan alkalmas a sportág selejtezőinek fogadására. A 8.000 fős maximális befogadóképességgel rendelkező létesítmény úgy került kialakításra, hogy mozgáskorlátozottak is akadály nélkül tudják használni. Kosárlabda selejtezők lebonyolítása esetén is megfelel a NOB férőhely-kapacitás előírásainak.

Debrecen, Nagyerdei Stadion, Nagyerdei park 12.

A Nagyerdei Stadion története egészen 1934-ig nyúlik vissza, de az olimpiai esemény már a teljesen új, 2014-ben átadott, az Európai Labdarúgó Szövetség (UEFA) rendszerében 4. kategóriába sorolt, azaz a legmagasabb technikai követelményeknek megfelelő létesítményben kerülne megrendezésre. A stadion a környezetvédelem szempontjait figyelembe véve épült, LEED Gold minősítésű. Befogadóképessége és modern technikai felszereltsége alapján egyértelműen alkalmas a labdarúgás olimpiai programjában szereplő egyes selejtező mérkőzések befogadására.

A fővároshoz közeli Dunakeszi-Alagon Európa egyik legfejlettebb lovas tréningtelepe jött létre

Dunakeszi – Alag **Sportág:** Lovaglás

Dunakeszi, Alagi Lóversenypálya

Dunakeszi város Pest megyében, Budapest közvetlen szomszédságában, attól 22 km távolságra, a Duna bal partján, a Pesti-síkságon fekszik. A fővárostól vasúttal a Nyugati pályaudvartól indulva 20 percnyire található. Az M0-s autóút északi szektorának és a 2/A gyorsforgalmi útnak a megépülése után Dunakeszi közúti kapcsolatai jelentősen megjavultak, ami jótékony hatással volt a város gazdaságának fejlődésére. Napjainkban a budapesti agglomeráció egyik legnagyobb ütemben fejlődő városa. Népességszáma évről évre folyamatosan növekedik. 1890-1950 között a Magyar Lovas Egylet építkezése nyomán Európa egyik legfejlettebb tréningtelepe jött létre Dunakeszi-Alagon. Dunakeszi az egyetlen magyar város, melynek versenyló tréningtelepe van. Az Alagi Lóversenypálya és Tréningközpont a magyar lóversenyzés történetének egyik ikonikus helyszíne, mely több mint 150 éves hagyományra tekint vissza. Egyes megrendezett versenyei CCI/CIC besorolással rendelkeznek, azaz a Nemzetközi Lovassport Szövetség (FEI) által elismertek.

A gödi golfpálya alkalmas a sportág versenyeinek lebonyolítására

Göd **Sportág:** Golf

Göd - golfpálya

Göd város Budapesttől északra található Dunamenti település. Budapesttől 25 km-re, Dunakeszi és Vác között található. Budapest felől autóval a 2-es főúton vagy a 2/A gyorsforgalmi úton, vonattal a Budapest–Vác vonalon érhető el. Göd múltját tekintve, a XIX. század elejétől napjainkig - kedvező természeti adottságai miatt - kedvelt üdülőhely, a közelmúltban a lakó- és üdülőterület jellege egyaránt erősödött. Göd rendezvényekben gazdag település, számos kulturális, kulináris, illetve sporteseménynek ad helyet. A Dunakanyar egyik legrangosabb vízi rendezvénye, a Göd Kupa, melyet 1994 óta rendeznek. Itt található mindössze 20 percre a budapesti belvárostól a legközelebbi golf szállodája a 18 lyukú golfpályával. Ez a létesítmény jelenleg nem üzemel. A sportág versenyeinek lebonyolítására a pálya – a szükséges rekonstrukcióval - alkalmas.

Győr **Sportág:** Asztalitenisz, labdarúgás selejtezők

Győr Győr-Moson-Sopron megye székhelye, a Nyugat-Dunántúl régió központja. A város a Kisalföld keleti felében, a Mosoni-Duna, a Rába és Rábca torkolatánál, a Bécs–Pozsony–Budapest innovatív tengelyen fekszik. Kiváló közlekedési adottságokkal rendelkezik. Budapestről gépkocsival az M1-es autópályán kevesebb mint másfél óra alatt elérhető. Vonattal a Déli és a Keleti pályaudvarról is indítanak IC járatot a városba. Győr jelentős gazdasági, ipari, vallási, oktatási, kulturális és sportközpont. A fővárostól 120 km-re lévő város nagy hagyományokkal és kiváló adottságokkal rendelkezik a verseny- és a szabadidősport területén. Győrt napjainkban nem csak a Találkozások és a Folyók városaként emlegetik, hanem 2010 óta a Legsportosabb városként is. A testépítéstől a labdarúgáson keresztül a vízi sportokig számos sportlehetőség megtalálható itt. Sportlétesítmények sokasága lelhető fel a városban.

A 2014-ben átadott Audi Aréna modern felszereltséggel rendelkezik és megfelel az asztaliteniszre vonatkozó követelményeknek

Győr - Audi Aréna

A 2014-ben, a Magvassy Mihály Sportcsarnok közvetlen közelében épített Audi Aréna modern felszereltségű és megfelel a NOB e sportág esetében előírt férőhely igényének. A sportlétesítmény megfelel a sportágra vonatkozó követelményeknek, így alkalmas az olimpiai esemény befogadására. Az Audi Aréna működőképességét a 11. női Kézilabda Európa-bajnokság (2014. december) során is bizonyította.

Az újjáépített ETO Stadion megfelel az UEFA szabványainak és ideiglenes lelátóval alkalmas lehet labdarúgó selejtezők befogadására

Győr - ETO Stadion

Az újjáépített Győri ETO FC Stadion az Európai Labdarúgó Szövetség (UEFA) szabványainak megfelelően készült el 2008-ban. 15 ezer férőhelyes befogadóképessége jelentősen bővíthető. A létesítmény fedett nézőtérrel rendelkezik, modern technológiai és biztonsági megoldásokkal jól ellátott. A stadion befogadó képessége ideiglenes lelátó építésével alkalmassá válhat egyes labdarúgó selejtezők megrendezésére.

Miskolc – Diósgyőr **Sportág:** Labdarúgás selejtezők

A tervek szerint 2016-ig megépülő UEFA 4. kategóriás stadion befogadóképessége megközelíti az előírásokat

Miskolc – Diósgyőr, DVTK Stadion

Miskolc Észak-Magyarország legnagyobb városa, Borsod-Abaúj-Zemplén megye székhelye. Magyarország negyedik legnépesebb városa a Bükk hegység keleti oldalán, a Szinva, Hejő és a Sajó völgyében épült. A fővárostól 180 km távolságra, az M3-as és az M30-as autópálya, egyben az E71-es és E79-es utak közelében található, ezen kívül a 3-as és az 26-os főutak találkozópontja. A várost vasúttal a Keleti Pályaudvarról induló járatokkal alig több mint 2 óra utazással érhetjük el. Miskolc számos sportban képviselteti magát az első osztályban. Két nagy múltú focicsapata van, a Diósgyőri VTK az NB I-ben játszik, az MVSC a megyei első osztályban. 1945-ben Diósgyőrt hozzácsatolták a városhoz. Diósgyőr Magyarország egyik történelmi települése, Miskolc belvárosához a Győri kapu nevű városrész kapcsolja össze a Felsővároson keresztül Újgyőrön át. Diósgyőrről kapta a nevét Miskolc labdarúgócsapata, a Diósgyőri VTK is, amelynek stadionja szintén e városrészben található, mely Miskolc legnagyobb sportlétesítménye.

A DVTK nagy múltú stadionját elbontják, majd a tervek szerint 2016-ig egy új, korszerű létesítményt építenek a helyére. Ez az UEFA szerinti 4. kategóriába tartozik majd, így számos rangos sportesemény befogadására lesz alkalmas. A fedett nézőterén mintegy 15.000 néző befogadására

lesz alkalmas. A nézők mellett a játékosok és a további látogatók kiszolgálására is megfelelő infrastruktúra épül. A megvalósuló létesítmény befogadóképessége megközelíti a NOB ajánlásban foglaltakat.

Szeged **Sportág**: Evezés, síkvízi kajak-kenu, kézilabda selejtezők

Szeged megyei jogú város, a Dél-Alföld legnagyobb városa, Csongrád megye székhelye. A város az Alföldön, a Tisza és a Maros folyók találkozásánál, Magyarország déli határához közel fekszik. A város az M5-ös autópálya - egyben az E75-ös út, M43-as autópálya, az 5-ös, a 43-as, 47-es és az 55-ös főutak találkozópontja. szeged a fővárostól kb. 170 km-re, közel 1,5 óra távolságra található. Vasúttal a Nyugati pályaudvarból induló vonatok közel három óra alatt érik el a megyeszékhelyet. A városban három közúti híd található a Tiszán: az M43-as autópályán a Móra Ferenc híd, a városközpontban a Belvárosi híd, a 43-as főúton a Bertalan híd. Szeged rendezvényei, mint például a Szegedi Szabadtéri Játékok, számos látogatót vonzanak évente. Szeged a dél-alföldi régió sportcentruma. Nagy múltja van a kajak- kenu és evezős sportnak. A város melletti színvonalas evezőspályán, a Maty-éren található Gróf Széchenyi István Nemzetközi Kajak-kenu és Evezős Olimpiai Központban megtartott rangos sportesemények gyakran vonzzák a városba a sportrajongókat.

Szeged, Olimpiai Központ

A nemzetközi téren is elismert Szegedi Olimpiai Központ pályája számos világversenynek adott már otthont

A Szegedi Olimpiai Központ megfelel a Nemzetközi Kajak-Kenu és az Evezős Szövetség előírásainak. Négy sor, kilenc elemből álló rajtgéppel felszerelt versenypályát lehet kialakítani. Számos világversenyt rendeztek itt az elmúlt évtizedekben. A szegedi sportközpontban tartották az 1998. évi kajak-kenu világbajnokságot, a 2002. évi kajak-kenu Európa-bajnokságot, a 2005. évi ifjúsági kajak-kenu világbajnokság, a 2005. évi Első Európai Kajak-Kenu Masters Bajnokságot, a 2006. évi síkvízi felnőtt kajak-kenu világbajnokságot és a 2011. évi olimpiai kvalifikációs kajak-kenu világbajnokságot is.

A helyszín elfogadottságát alátámasztja, hogy a magyar sportolók mellett külföldi kajak-kenu és evezős csapatok is szívesen tartják itt edzőtáboraikat. A Maty-éri versenypályát 1981 júniusában adták át. Azóta több fejlesztés történt, legutóbb a 2013-as kajak-kenu Világkupa előtt.

A Szegeden tervezett új városi csarnok várhatóan úgy kerül kialakításra, hogy megfeleljen az olimpiai követelményeknek

Tervezett új létesítmény – Pick Aréna

Egy közel 6.000 fő befogadására alkalmas csarnok építését (valószínűleg a jelenlegi teljes rekonstrukciójával) tervezik Szegeden, mely várhatóan úgy kerül kialakításra, hogy megfelelő lesz az olimpia esemény befogadására. A létesítmény mellett egy edzőcsarnok és egy uszoda is épülhet 2015 után.

Székesfehérvár **Sportág**: Cselgáncs, birkózás

Tervezett új létesítmény – Székesfehérvári Multifunkcionális Csarnok

A tervezett 8.000 fős székesfehérvári multifunkcionális csarnok alkalmas lehet a cselgáncs és birkózás versenyszámok befogadására

Székesfehérvár megyei jogú város, a Közép-Dunántúli régió központja, Fejér megye székhelye. Budapest és a Balaton között félúton fekszik, a fővárostól autóval 50 perc távolságra. A város a Dunántúl egyik fő közlekedési csomópontja, érinti az M7-es autópálya és a 7-es főút Budapest, ill. a Balaton irányába, valamint a 8-as, a 81-es főút, a 62-es főút és a 63-as főút. Fehérvárnak nyolc irányba van vasúti kapcsolata. Budapestről a Déli pályaudvarról indulva alig több mint 1 óra utazással elérhető. Az egyik legnagyobb múltú magyar város, történelmi fővárosunk. Híres élénk sport- és kulturális életéről. Számos egyesület és sportlétesítmény található a városban. A tervezett multifunkcionális csarnok várhatóan 8.000 fős befogadóképességgel rendelkezik majd és megépülése esetén alkalmas lehet az ide tervezett versenyszámok lebonyolítására.

Veszprém **Sportág**: Taekwondo, Tollaslabda

A korszerűen felszerelt Veszprém Aréna 2008-as nyitása óta számos eseménynek, köztük sportesemé-nyeknek adott otthont

Veszprém Aréna

A város a megye névadója és egyben székhelye. Budapest felől az M7-es autópályán, majd Székesfehérvárnál a 8-as főútra letérve érhető el a leggyorsabban a fővárostól 120 km távolságra lévő város. Vonattal a fővárosból a Déli pályaudvarról induló járatokkal, kevsebb mint két óra alatt érhetjük el. Veszprém legkedveltebb sportja egyértelműen a kézilabda. Itt kerül megrendezésre a Cell-Cup Nemzetközi Kézilabda és Kulturális Fesztivál is, ahol Európából, valamint a világ további országaiból érkező több száz ifjúsági és felnőtt női illetve férfi sportoló mérkőzik meg minden évben. Veszprém a kézilabda és a labdarúgás mellett a küzdősportok városa is. Számtalan egyesület kínálja ezekben a sportágakban szolgáltatásait. A küzdősportok jeles képviselője a Veszprémi Taekwondo Sportegyesület, akik több kiemelkedő nemzetközi eredménnyel dicsekedhetnek. Edzéseiket a Veszprémi Arénában tartják.

A sportlétesítmény 2008-ban nyitotta meg kapuit és azóta számtalan sport- és kulturális eseménynek, konferenciának adott sikeresen otthont. A Nemzeti Bajnokság mellett a kézilabda EHF-bajnokok ligája mérkőzéseit több alkalommal a Veszprém Arénában rendezték meg. Az Aréna mobil lelátókkal, korszerű technikai háttérrel, parkolóval és VIP, az olimpia esetén akkreditált személyek kiszolgálásra alkalmas helyiségekkel is rendelkezik.

7.16.2. Közlekedési vonatkozások

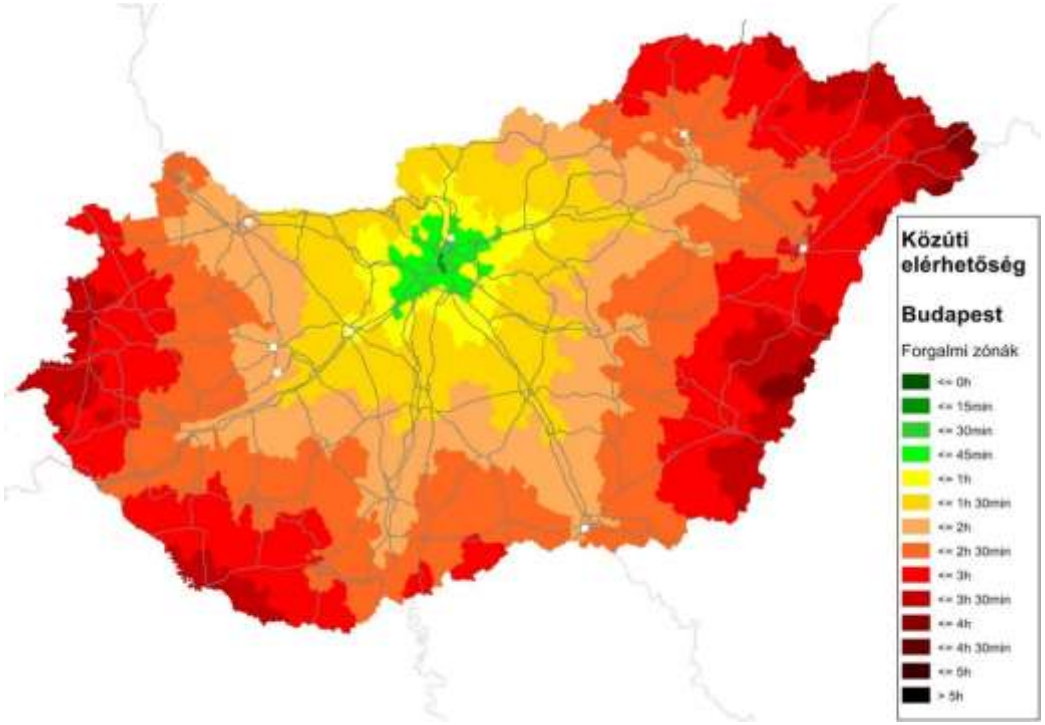
A vidéki olimpiai versenyhelyszínek elérési idejét Budapestről az alábbi táblázat mutatja:

4. táblázat: Vidéki versenyhelyszínek elérési ideje (Forrás: Főmterv)

Város	Közúti elérés	Vasúti elérés	Autóbuszos elérés
Győr	1:17	1:41	1:25
Debrecen	2:15	2:56	2:36
Miskolc	2:01	2:17	2:18
Székesfehérvár	0:48	1:11	0:53
Veszprém	1:20	1:46	1:31
Szeged (Maty-ér)	1:34	2:42	1:49
Göd	0:35	0:46	0:37
Dunakeszi	0:28	0:36	0:28
Balatonfüred	1:31	2:30	1:42

Közúti és autóbuszos elérés alatt az adott vidéki sporthelyszín és Budapest, Soroksári út-Kvassay út csomópont közötti utazási időt kell érteni. Vasúti elérés esetén a Deák tér és a vidéki versenyhelyszín közötti utazási idő szerepel, amely 10 perc metróutat és átszállást tartalmaz a Deák tér és az induló pályaudvar között, ehhez jön a vasúti menetidő és újabb 10 perc, amely az érkező vasútállomás a sporthelyszín közötti olimpiai expresszjárat menetidejét tartalmazza. A vasúti elérési idő tehát a mai vasúti menetrendi idő + 20 perc).

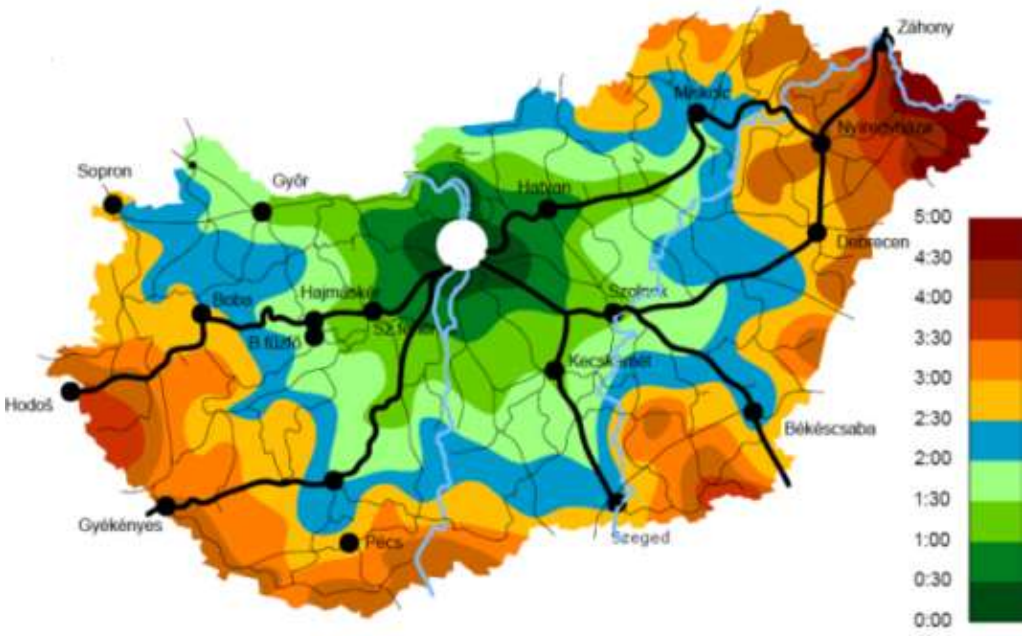
61. ábra: Közúti eljutási idők Budapestről (Forrás: Főmterv)

Budapestről minden vidéki helyszín 2,5 óra alatt elérhető

A táblázat adatait értékelve megállapítható, hogy közúton minden helyszín 2,5 óra alatt elérhető, sőt Debrecen és Miskolc kivételével 2 órán belül. A közösségi közlekedési menetidők Szeged és Balatonfüred kivételével nagyon hasonlóak a közútéhoz, ennek oka, hogy ezen vidéki helyszínek mind felújított vasúti fővonalak mentén fekszenek. Szeged esetében a vasút jelenlegi kedvezőtlen menetideje, elsősorban a rossz pályaállapotnak tulajdonítható. Ezt a rossz menetidőt tovább rontja, hogy a kajak-kenu – evezős pálya a város határában fekszik, tehát helyi buszra is át kell még szállni.

62. ábra: Vasúti eljutási idők Budapestről (Forrás: Főmterv)

Több beavatkozás is indokolt, hogy a vidéki helyszínek megközelítése színvonalasabb legyen

Javasolt beavatkozások a vidéki helyszínek színvonalas megközelítéséért az olimpia alatt:

1. A MÁV pályafenntartási munkákat úgy kell ütemezni, hogy Budapest és a vidéki olimpiai helyszínek között 2020-2023 között lehetőség szerint minden lassújel megszüntetésre kerüljön. Az olimpiai időszakban előre tervezhető munkavégzés egyik fővonalon se legyen.
2. Az előző ponthoz hasonlóan az érintett elsőrendű főutakat és az autópályákat kiváló állapotba kell hozni a fenntartási munkák megfelelő ütemezésével. A játékok alatt viszont kerülni kell ezeket a munkákat.

3. Szeged Maty-ér megközelítését a Népligeti buszpályaudvar és a versenypálya közötti 162 km-t expressz buszokkal is ki kell szolgálni, amelyek minisztériumi felmentéssel akár 110 km/h-val is közlekedhetnek az autópályán, így a menetidő 1:30-ra csökkenne.
4. Balatonfüred vasúti elérése csak Székesfehérvárig történik villamosított fővonalon, onnan mozdonycsere miatt nagy az időveszteség. A megoldás lehet, hogy a vitorlásversenyek ideje alatt dízel mozdonyok, értelemszerűen mozdonycsere nélkül járnak a főváros és a Balaton északi partja között, csak székesfehérvári megállással.
5. A Balaton/Veszprém és Budapest közötti közúti közlekedésben kritikus a vasárnapi közlekedés, rendszeresek a torlódások. Az Olimpia időszakába három vasárnap is beleesik. A közlekedés megbízhatóságának növeléséért érdemes előrehozott fejlesztésként megvalósítani a 710 főút és az M7-es új csomópontját, valamint az M7 szélesítését a főváros irányába a 710-es főút és Székesfehérvár között.

7.17. További lehetséges helyszín változatok

Üllői úti területek

A több mint 27 hektár méretű, vasút menti üres, magántulajdonban lévő területek alkalmasak ideiglenes csarnokok elhelyezésére. A népligeti sportközpontok, Groupama Arénához, Hungária körúthoz, valamint a 3-as számú metróhoz való, szinte közvetlen közelsége miatt alkalmas helyszíne lehet az olimpiának.

Terület alkalmas az alábbi sportág(ak) megrendezésére és az azokhoz tartozó sportlétesítmény(ek) elhelyezésére

- *Röplabda (15.000 férőhelyes sportcsarnokigény)*
- *Vívás (4-6.000 férőhelyes sportcsarnokigény)*
- *Kézilabda-döntők (10.000 férőhelyes sportcsarnokigény)*
- *Pályakerékpár (5.000 férőhelyes velodrom igény)*
- *BMX kerékpár (5.000 férőhelyes BMX pályaigény)*

Népliget

Meglévő és fejlesztés előtt álló FTC sporttelep, valamint magához a ligethez kapcsolódó sportközpontú fejlesztések mellett ideiglenes és állandó létesítményeknek is teret nyújthat.

Terület alkalmas az alábbi sportágak megrendezésére és az azokhoz tartozó sportlétesítmények elhelyezésére

- *Vívás (4-6.000 férőhelyes sportcsarnokigény)*
- *Kézilabda-döntők (10.000 férőhelyes sportcsarnokigény)*
- *Pályakerékpár (5.000 férőhelyes velodrom igény)*
- *BMX kerékpár (5.000 férőhelyes BMX pályaigény)*

Bozsik Stadion

A megújuló futballstadion a mai szabályoknak és igényeknek megfelelő pályamérettel épül, amely előreláthatólag 9.000 fő befogadására lesz képes. Minimális átalakításokkal rögbi, vagy NOB által megadott minimum férőhelyszámok enyhe mértékű eltérés engedélyezésével gyeplabda mérkőzések színhelyévé is válhat.

A sportlétesítmény alkalmas az alábbi sportágak megrendezésére:

- *Gyeplabda (NOB szerinti minimum 10.000 férőhely)*
- *Rögbi (8.000 férőhelyes nyitott stadion igény)*

Kincsem Park

A lóversenyek fővárosi központja, hatalmas lovas infrastruktúrával. A befogadóképessége jelenleg csak 3.500 fő, de felbővíthető. Meg kell említeni, hogy a sportlétesítmény nagy hátránya az alagi sportcentrummal összevetésben, hogy a területen military pálya nem alakítható ki, míg Dunakeszin egy nemzetközi versenyek lebonyolítására is alkalmas létesítmény üzemel.

A sportlétesítmény alkalmas az alábbi sportágak megrendezésére:

- *Díjlovaglás, díjugratás (NOB szerinti minimum 12.000 férőhely)*

Vöröskővár (Hármashatár-hegy)

A Hármashatár-hegy domborzati és morfológiai adottságai lehetővé teszik, hogy ideiglenesen terepkerékpár pálya kerülhessen kialakításra, a hozzá tartozó ideiglenes kiszolgáló létesítmények elhelyezésével együtt.

A terület alkalmas az alábbi sportágak megrendezésére:

- *Terepkerékpár (NOB szerinti minimum 2.000 férőhely)*

BVSC sporttelep

1911 óta a Főváros és Zugló sportéletében jelen lévő Budapesti Vasutas Sport Club sporttelepe egy állandó sportcsarnok, vagy pályakerékpározásra alkalmas velodrom elhelyezése illeszkedne az egyesület profiljába. Az infrastruktúra fejlesztése a szakosztályokat újra a BVSC fő sporttelepére hozná és alapot adhatna a sikeres utánpótlásképzésnek.

Terület alkalmas az alábbi sportágak megrendezésére és az azokhoz tartozó sportlétesítmények elhelyezésére

- *Pályakerékpár (5.000 férőhelyes velodrom igény)*
- *BMX kerékpár (5.000 férőhelyes BMX pályaigény)*

7.18. Megvalósításhoz szükséges infrastrukturális fejlesztések bemutatás

7.18.1. A közlekedési rendszer kialakításához szükséges fejlesztések:

- Meglévő kötöttpályás gerincvonalak kiváló állapotba hozása (különösen: M1, M3, H7, H8-H9, villamosok közül: 2-es, 47-es, 51-es, és 60-as vonal)
- A meglévő járműállomány döntő részének lecserélése megbízható, környezetbarát, akadálymentes, légkondicionált járművekre (az M3 teljes gördülőállományának rekonstrukciója, 1000 új autóbusz, 80 új villamos, 30 új hév-szerelvény, új MillFAV és Fogas járművek, elővárosi motorvonatok beszerzése)
- Liszt Ferenc Nemzetközi Repülőtér vasúti bekötése átmenő jelleggel
- Új vasúti megállóhelyek kialakítása a Kopaszi-gátnál, a Rákóczi-híd pesti hídfőjében (Danubius megálló) és a Népligetnél (átszállási kapcsolattal a Népliget buszpályaudvarhoz, illetve a 3-as metró Népligeti állomásához)
- A Galvani-híd és csatlakozó úthálózat kiépítése
- Gyalogos hidak kiépítése a Soroksári Duna-ágon (összességében 40 m szélességben, jellemzően 100-150 m hosszon)
- Gyalogos korzó kiépítése a teljes pesti alsó rakparton (Boráros tér – olimpiai stadion).
- A Játékok a lebonyolításához ideiglenes forgalomtechnikai és hálózatszervezési beavatkozások (olimpiai és VIP-sávok kijelölése, ideiglenes villamoshálózat kialakítása, S-Bahn jellegű elővárosi vasúti járatok közlekedtetése, kiegészítő olimpiai expressz buszjáratok indítása)

7.18.2. Közművek (főhelyszín és közvetlen környezete)

Vízellátás

A terület vízigényét biztosító hálózat kiépíthető

A területen a Fővárosi Vízművek Zrt. ivóvízhálózata üzemel. A hálózat a 20-as pesti alapzónához tartozik. A tervezett stadion használati, valamint oltóvíz igényét a területet keletről határoló Kvassay Jenő úton haladó a meglévő DN800 göv főnyomóvezeték biztosítja, melyről leágazva az elosztó vezeték hálózat kiépíthető.

Gázellátás

A konkrét gázigénytől függően kell a későbbiekben meghatározni a gázhálózathoz szükséges infrastruktúra kiépítését

A területen a FŐGÁZ Földgázelosztási Kft. kisnyomású és nagyközépnyomású hálózata üzemel. Későbbiekben a konkrét gázigénytől függően vizsgálni kell, hogy a Kvassay Jenő úton haladó Na110 Pe (6 bar) nagyközépnyomású gázvezeték tartalék kapacitása elegendő-e. Amennyiben nem, akkor a kisnyomású elosztóvezetéket a Soroksári úti Na 500 (6 bar) nagyközépnyomású gázvezetéktől kell kiépíteni. Új nyomásszabályozó állomás telepítése szükséges.

Csatornázás

A fejlesztési területen keletkező szenny- és csapadékvizek elvezetésére helyi elválasztott hálózatot célszerű kiépíteni

A terület a Ferencvárosi szivattyútelep vízgyűjtőterületéhez tartozik, és a szivattyútelep közvetlen környezetében fekszik. A tervezett stadion területét keresztülszelik az alábbi vezetékek:

- 300/260 Pb2/vb havária kiömlő csatorna, mely az esetleges túlfolyó vizeket a Soroksári Duna-ágba vezeti. Ezt a csatornát üzemszerűen nem használják, amennyiben a stadion építés idején a tervezett létesítmények miatt jelenlegi nyomvonalán nem tud megmaradni, vizsgálni kell a kiváltásának lehetőségét, illetve szükségességét.
- 2xDN1400 öv főnyomó vezeték pár, melyek a csepeli Központi szennyvíztisztító telepre viszik a szennyvizeket. Ezeknek a csatornáknak a kiváltásával a tervezett létesítmények miatt nagy valószínűséggel számolni kell.

A fejlesztési területen keletkező szenny- és csapadékvizek elvezetésére helyi elválasztott hálózatot célszerű kiépíteni, a szennyvizek befogadója a közvetlen környezetében lévő Ferencvárosi szivattyútelep, a stadion és a belső úthálózat csapadékvizei megfelelő tisztítás után a Dunába bevezethetők.

Jelenleg a távhőellátás a hídtól délre nem üzemel, de igény szerint a távfűtő hálózat kiépíthető

Távhőellátás

A FŐTÁV Zrt. tulajdonában lévő távfűtő vezetékek a Rákóczi-hídtól északra megtalálhatók. A vezetékek a Kelenföldi Erőmű hőkiadójából indulnak, a Rákóczi-hídon átjőve, a pesti oldali hídfőkamrát elhagyva, vasbeton védőcsatornában elhelyezve haladnak a Komor Marcell utcában. A távhővezetékek nyomvonala a MÜPA előtt halad el és érkezik a Soroksári úthoz.

Jelenleg a távhőellátás a hídtól délre nem üzemel, de igény szerint a távfűtő hálózat kiépíthető, a szükséges hőenergiát, meleg vizet biztosítani tudja.

Alternatív energiaforrásként a terület adottságait figyelembe véve a későbbiekben az alábbiakat szükséges megvizsgálni:

- termálvízellátás új kutak létesítésével
- szennyvízhő felhasználás, mely a Ferencvárosi szivattyútelepről kiépíthető.

Mind a főstadion, mind a médiaközpont nagy energiaigényt fog támasztani, melyhez a jelenlegi infrastruktúrát ki kell bővíteni

Elektromos ellátás

A Vituki-telken elhelyezett 60.000-es atlétikai stadion várható energia igénye 4-5 MW, erre a teljesítményre eső hálózatfejlesztési díj 100 M Ft. A biztonság érdekében két független betápot kell kiépíteni a közeli alállomásokhoz. Az egyik ilyen alállomás a Laczkovich utcai, amelynek elhelyezkedése rendkívül kedvező, a tervezett létesítménytől mindössze 400 m-re található. A másik betáplálási pont a Csepeli erőmű, amelynek eléréséhez 4 km-en 10 kV-os kábelt kell fektetni, ennek becsült költsége 40 M Ft.

Várhatóan az atlétikai stadionnál is 2-3-szor nagyobb energiaigényt fog támasztani a médiaközpont. Ebben az esetben a Kelenföldi és Albertfalvai alállomásról célszerű a betáplálást megoldani. A hálózatfejlesztési díj és a kábelfektetési összesen 300-400 M Ft-ra becsülhető.

63. ábra: Budapesti elektromos alállomások elhelyezkedése (Forrás: ELMŰ Nyrt.[13])

[13] www.elmu.hu

7.18.3. Közlekedés

7.18.3.1. A város és a régió közlekedési kihívásai, az azokra adott válaszok

Egy átlagos hétköznap 3,7 millió olyan utazás történik, amelynek kezdő és végpontja is a városon belül van

Budapest - mint általában a világ nagyvárosai - számos kihívással néz szembe a városi közlekedés terén.

Növekvő mobilitási igények

Budapesten egy átlagos hétköznap 3,7 millió olyan utazás történik, amelynek kezdő és végpontja is a városon belül van. Ehhez további 1,5 millió olyan utazás jön hozzá, ami Budapestre irányul vagy onnan ered – (az átmenő utazások száma elhanyagolható). Az elmúlt évtizedek tendenciát figyelve megállapítható, hogy egyre többször és egyre hosszabb távokra utazunk. Különösen igaz ez a rendszerváltás óta a fővárosból az agglomerációba kiköltözött 300.000 emberre, napon belüli mozgásukra. A gazdasági fejlődéssel együtt az embereknek egyre nagyobb igényük támad a szabadidő minőségi eltöltésére, ami gyakran távoli helyek meglátogatását, programokon való sűrűbb részvételt jelent. Egyre több ember tart fenn saját gépkocsit.

A budapesti utazások közel 60%-át ma a közösségi közlekedés szolgálja

5. táblázat: Budapest és Budapest régiójában közösségi és egyéni közlekedést használók aránya (Forrás: Főmterv)

	Budapest		Budapest régió	
	utazás	**km**	**utazás**	**km**
Közösségi közlekedés	2.135.956	14.080.840	2.505.257	26.308.867
Egyéni közlekedés	1.590.609	9.074.876	2.733.538	35.266.301
Modal split	57,3%	60,8%	47,8%	42,7%

Az olimpia során arra törekszünk, hogy a látogatók a versenyhelyszíneket tömegközlekedéssel közelítsék meg

A budapesti utazások közel 60%-át ma a közösségi közlekedés szolgálja ki, ez kiemelkedően jó érték más fejlett városokkal – különösen az amerikaiakkal – egybevetve. Rögtön látszik ugyanakkor, hogy ha a város szétterülését, a szuburbanizációt is figyelembe vesszük, akkor az arányok megfordulnak, mert Budapest és agglomerációjában együttesen többen használnak személygépkocsit, mint közösségi közlekedést, ha pedig az utazások hosszuk alapján súlyozzuk, akkor 40 % közelébe süllyed a közösségi közlekedés részaránya.

Budapest válasza a fenti folyamatra a közösségi közlekedés előnyben részesítése, a kompakt, élhető, emberléptékű városi vonások erősítése továbbá a barnamezős fejlesztések támogatása a zöldmezősek helyett. Ehhez az olimpia nagyban hozzájárul, **hiszen a látogatók közlekedtetésénél a versenyhelyszínek gépkocsival való megközelítését tekintve 0%-os részarányra törekszünk**. Az olimpiai falu és az olimpiai park egy kivételes adottságú, folyóparti, barnamezőre épül, sétálótávolságra a belvárostól.

A motorizált közlekedés számos vonása rontja a város élhetőségét

Környezeti ártalmak

A motorizált közlekedés nemcsak a légszennyezés, hanem a zaj, rezgés, elválasztó hatás és vizuális ártalmak útján sok esetben nehezen élhetővé teszik városaink jelentős részét. Sajnos ebben az értelemben még a zéró emissziós közlekedési módok is durván környezetszennyezők: egy vasútvonal vagy egy villamospálya környezetében sem ideálisak az életfeltételek.

Budapest válasza a nem motorizált közlekedési módok kiemelt támogatása. Ehhez az olimpia nagy lökést adhat, hiszen a sport, a mozgás népszerűsítése a közlekedési kultúrára is hatással lehet: sokan rájöhetnek, hogy a belvárosban gyalog is minden elérhető. A belvárosból kerékpárra pattanva pedig még a külső kerületek is versenyképes idő alatt elérhetőek.

Az olimpiai szerkezet kialakításánál ügyelni kell a belváros tehermentesítésére

A belváros védelme

A történelmi városmaggal rendelkező települések esetében törvényszerű, hogy a legtöbb hivatal, kulturális és oktatási intézmény a belvárosban összpontosul. Emiatt a hivatásforgalom, a tanulói forgalom, sőt még a turizmus is oda koncentrálódik, miközben a közutak szélessége általában 200-300 évvel ezelőtti igényekhez épültek ki.

Budapest válasza erre a városközpont forgalomcsillapítása. Ennek legfőbb akadálya fővárunkban, hogy Duna-hídjaink történelmi okokból a belváros 7 km-es szakaszán koncentrálódnak – leszámítva az M0 gyűrű két hídját. A forgalmi terhek oldására új híd épül délen, a Galvani út tengelyében, amely az olimpia-szervezést is nagyban segíti, de örökségként meghatározó városszerkezeti elem lesz. Az új híd kapcsán fontos, hogy a kapacitása ne új igényeket generáljon, hanem a belvárost tehermentesítse: megnyitásának napján érdemes életbe léptetni a belváros forgalomcsillapításának újabb elemeit (Lánchíd lezárása, Rákóczi úti tengely szűkítése)

A kialakított közlekedési elemeket hosszú távon is fenn kell tudni tartani

A közösségi közlekedés színvonala, fenntarthatósága

Nem elegendő korszerű, zöldelvek alapján megvalósítani a beruházásokat, ha azokat a város nem bírja fenntartani. Minden lépésnél mérlegelni kell az egyén a közösség teherviselő képességét. Különösen igaz ez a rendkívül költséges közlekedési beruházásoknál.

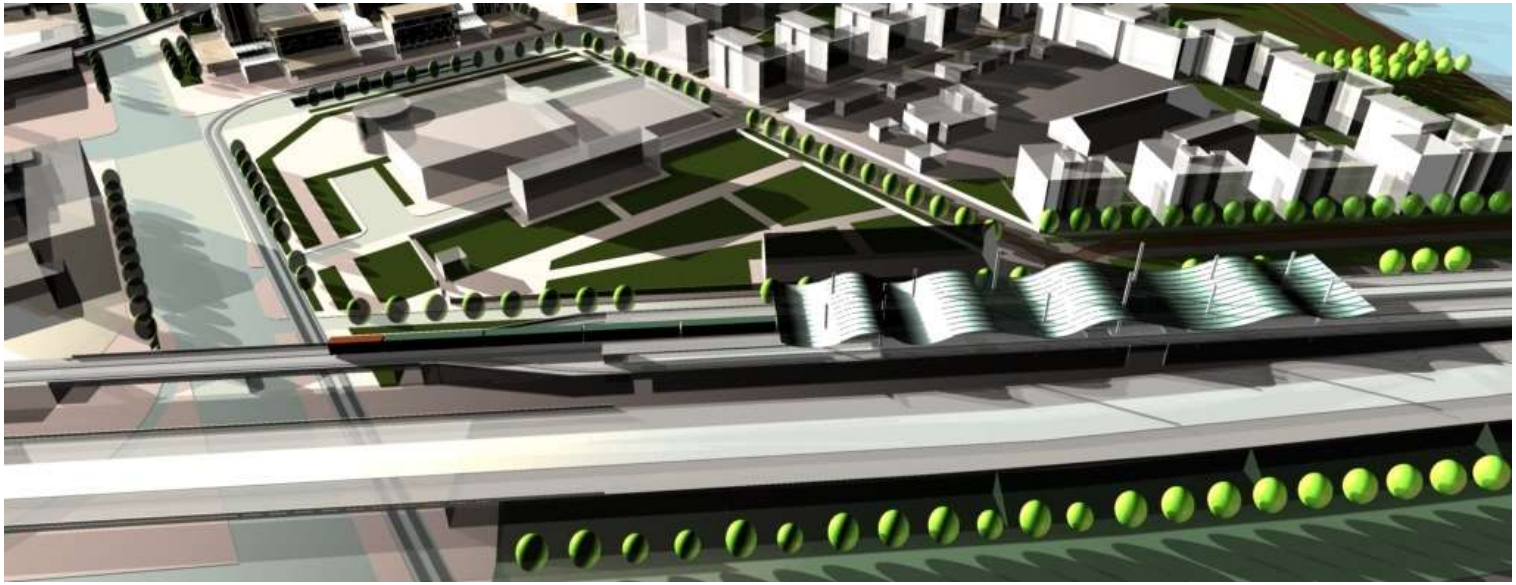
Budapest válasza a fenntarthatóságra a józan beruházás politikája. Különösen nagy szükség lesz erre az olimpia kapcsán, amikor nagy a kísértés a presztízsberuházások és nem szorosan a játékokhoz kapcsolódó fejlesztésekre. Bár technikailag lehetséges lenne, de Budapest nem épít az olimpiára sem szuperexpressz vonatot, de még metrót sem. Viszont Európa egyik legelavultabb buszflottáját a legkorszerűbb környezetvédelmi normákat teljesítő új járművekkel cseréli le. Emellett épít új rakparti korzót és kerékpársávokat. Mindenben a kis költséggel járó, de nagy komfortérzetet javító, okos megoldásokat keresi.

7.18.3.2. A meglévő és a tervezett közlekedési infrastruktúra bemutatása

A Danubius vasúti megállóhely fontos átadópont lesz a vasúti és városi közlekedési hálózat között

Az olimpiai főhelyszín vasúti kiszolgálásához szükséges, hogy megtörténjen a Kelenföldi pályaudvar és a Ferencvárosi pályaudvar közötti harmadik vágány kiépítése, új vasúti Duna-híddal és megállókkal (ideiglenes Kopaszi-gáti ill. végleges Danubius és Üllői úti megállóval).

64. ábra: A Danubius megálló egy lehetséges kialakítsa a mai OBI áruház mögött (Forrás: BFVT)

Az olimpia alatt olyan vasúti menetrendet kell kialakítani, amely maximalizálni tudja ezen megállók utasforgalmát. Az átszervezett és sűrített elővárosi vasúti közlekedést **hármas csatolt motorvonatok**kal kell lebonyolítani, amelyekre a folyamatban levő illetve tervezett járműbeszerzések elegendő járműállományt biztosítanak. Az alábbi viszonylatok esetében különösen fontos a férőhelyszám jelentős növelése:

S26 Esztergom – Sárbogárd

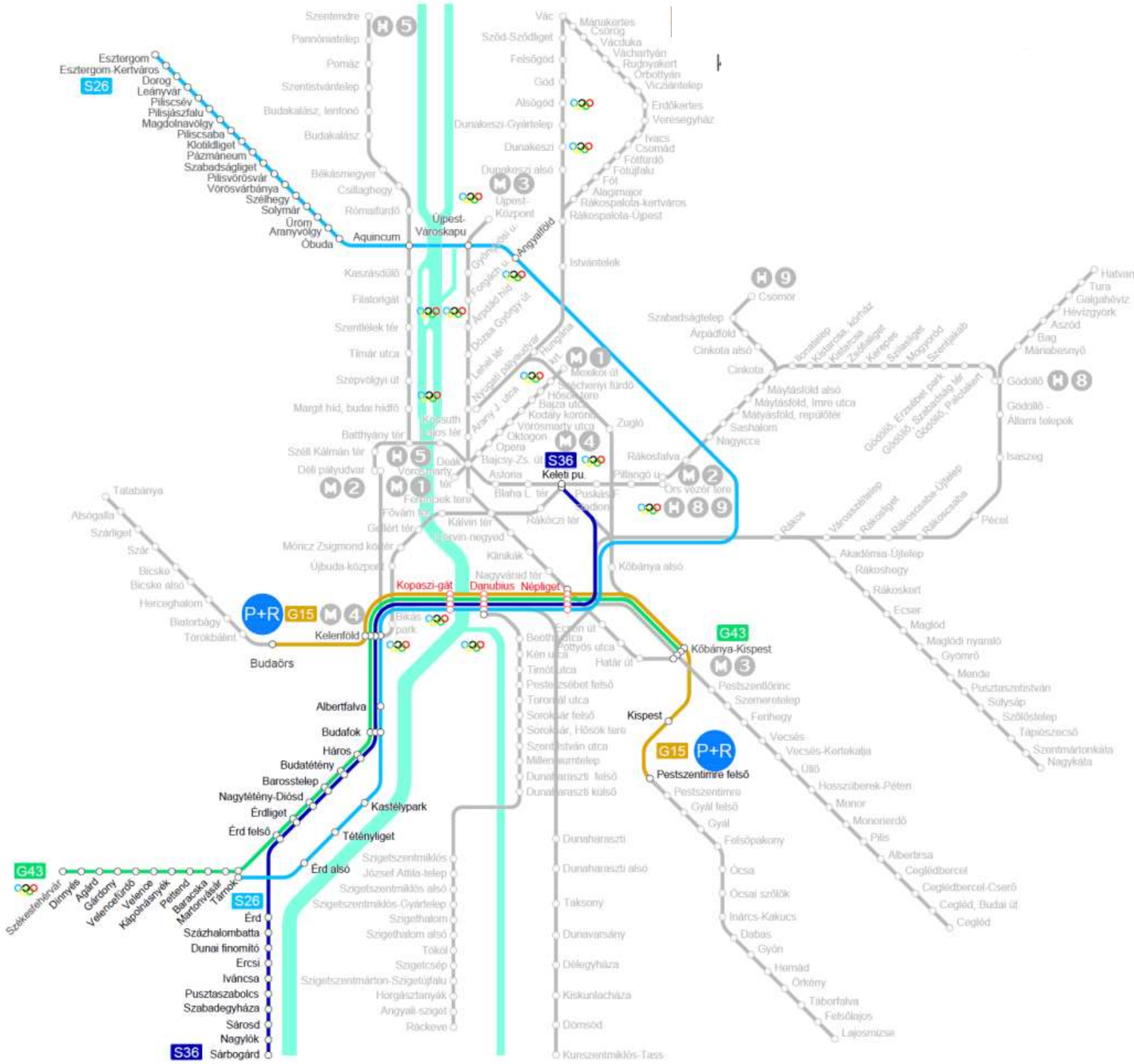
G15 Budaörs (M1/M7 P+R) –Pestszentimre (M5 P+R) - új, ideiglenes elővárosi viszonylat

S36 Tárnok – Keleti pályaudvar

G43 Székesfehérvár – Kőbánya-Kispest

Az olimpiai igényekre szabott elővárosi járatok követlen kapcsolatot adnak a Kopaszi-gáthoz, az Olimpiai parkhoz, és a Népliget metróállomáshoz

65. ábra: Elővárosi (S-Bahn) viszonylatszervezési javaslat az olimpia idejére – kiemelt vonalak az olimpiai játékok alatt (Forrás: Főmterv)

A S-Bahn rendszer fejlesztése mellett fontos a Liszt Ferenc nemzetközi repülőtér kötöttpályás kapcsolatának kialakítása:

- A korábbi elképzelésekkel szemben a Liszt Ferenc repülőtér kötöttpályás kapcsolatát nem egy ingavonattal kell megoldani a ma is túlterhelt 100-as vonalból kiágaztatva (Ferex-projekt), hanem a 100-as és 120-as vonalak átmenő jellegű bekötésével. Az új vonalszakaszt IC-járatok használnák, a vidéki nagyvárosokat a lehető leggyorsabban a reptéri kapcsolathoz juttatva.
- A repülőtéri fejlesztés és az S-bahn közlekedés ott kapcsolódik össze, hogy előbbi fejlesztés pont a legterheltebb elővárosi vonalakat tehermentesíti. Újabb vágányépítés nélkül lehetővé teszi a kapacitás növelését (sűrűbb, ütemesebb menetrend kialakítását és a teherforgalom gyorsabb átbocsájtását)
- Az Olimpia szempontjából ez a fejlesztés azért kulcskérdés, mert a repülőtérre vezető gyorsforgalmi úton jelentős korlátozások lesznek, így a vasútra hárul a belváros és a repülőtér közötti forgalom lebonyolítása.

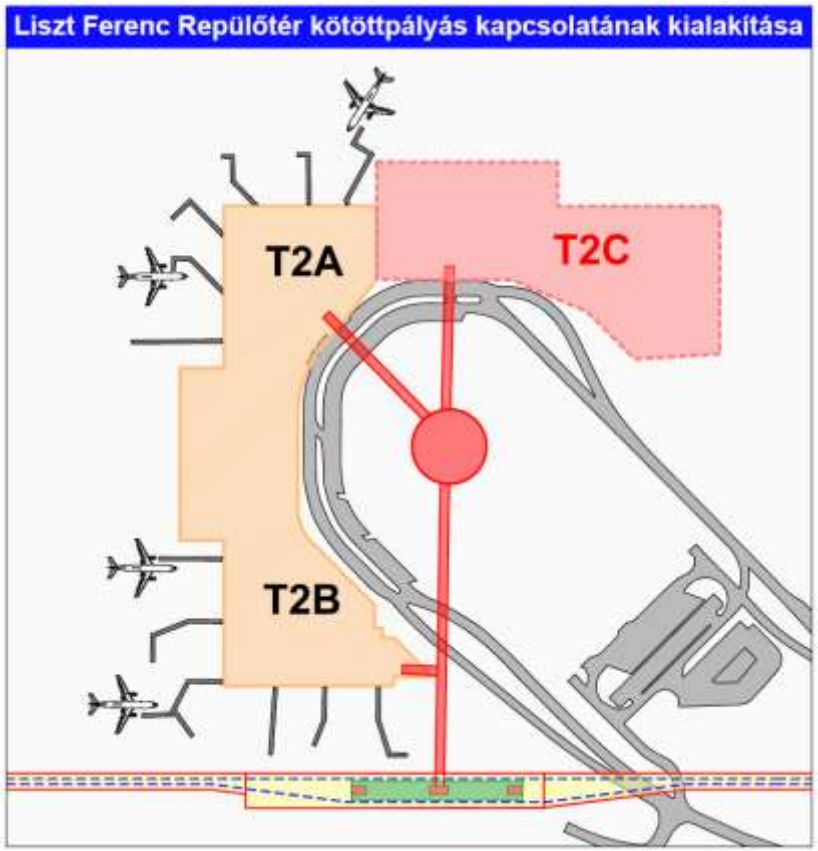
Új átmenő vasúti kapcsolat oldja meg a Liszt Ferenc Reptér kötöttpályás kiszolgálását

66. ábra: Liszt Ferenc Repülőtér kötöttpályás kapcsolata a 100-as és 120-as vonal bekötésével (Forrás: Főmterv)

Épületszerkezeti okokból a Liszt Ferenc Repülőtér vasúti megálló nem kerülhet a régi terminál-épületek alá

67. ábra: Elvi elrendezési vázlat Liszt Ferenc Repülőtér bővítésére (2C Terminál) és kötöttpályás kapcsolatának kialakítására (Forrás: Főmterv)

A modernkori olimpiák történetében még sosem szántak akkora szerepet a villamos-hálózatnak, mint amilyet Budapest esetében. Ennek oka az, hogy a 2024-es játékokig nincs elegendő idő a főstadionig építendő új metróvonal tervezésére, engedélyeztetésére és kivitelezésre, továbbá, hogy ez a metróvonal ellentmondana az Agenda 2020 elveinek. Roppant költséges és fenntarthatatlan beruházás volna, amelyet a jelenlegi utasforgalom nem indokol. Másfelől Budapest a világ tíz legkiterjedtebb villamos-hálózatával rendelkező városának egyike, és különösen a dél-pesti térség az, amelyik számos alulhasznosított kötöttpályával rendelkezik. A tervezett olimpiai park bejáratának számító Rákóczi-híd pesti hídfőjét hat irányból is meg lehet villamossal közelíteni. Ha mindegyik vonalon 2 perces követéssel hármas Tátrák vagy korszerű egyterű villamosok (Combino, CAF) szállítanák az utasokat, akkor irányonként 9-10 ezer férőhely/óra kapacitást lehet a térségbe koncentrálni. Ez 50 %-os szabad kapacitás mellett, 2 óra töltési idő alatt 60.000 főt jelent – ez a tervezett olimpiai stadion férőhelyszámával egyenlő (Sportlétesítményeknél a nézők beléptetése általában 2 óra alatt történik meg, az adott sportlétesítményt érintő járatokon azonban nem minden helyet a szurkolók foglalnak el, ezért indokolt a biztonsági tartalékot is figyelembe véve a kapacitás 50%-ával számolni.

A villamos járatok ideiglenes módosításával az olimpiai főhelyszín a város nagy részéről átszállásmentesen elérhető lesz kötöttpályán

Az Olimpia idején, ideiglenesen módosított útvonalon, az Olimpiai parkhoz vezethető villamos-járatok:

1-es (Esztergomi vasút [Bécsi út]– Olimpia park – Etele tér)

2-es (Jászai Mari tér – Olimpia park – Csepel)

3-as (Mexikói út – Olimpia park)

6-os (Széll Kálmán tér – Olimpia park)

14-es (Káposztásmegyer – Olimpia park – Savoya Park)

24-es (Keleti pályaudvar – Olimpia park)

50-es (Béke tér – Olimpia park)

61-es (Hűvösvölgy – Olimpia park – Csepel)

Az 1-es, 2-es és 24-es villamos szerepeltetése a listában magától értetődik, hiszen azok ma is érintik az olimpiai park térségét. A 3-as és 50-es villamosok – egyetlen vágánykapcsolat kiépítése után - a külső Mester utcai szakasz felhasználásával érhetik el az olimpiai parkot úgy, hogy eredeti fő funkciójuk – a 3-as metróra való ráhordás – nem sérül. A 6-os villamos felhasználását az teszi lehetővé, hogy a dél-budai szakaszon a nagykörúti villamosok nagyon alacsony kihasználtsággal közlekednek, amelyet az ráadásul a 4-es metró tovább apaszt. Ezért elegendő, hogy a dél-budai kapcsolatot csak minden második nagykörúti villamos adja meg, a 6-os járat pedig a belső Mester utcán keresztül az Olimpia parkig közlekedjen. Ehhez természetesen ideiglenesen át kell építeni a Mester utca torkolatában a vágánykapcsolatot. A 61-es villamos egy Móricz Zsigmond körtéti és egy Boráros téri összekötő vágány segítségével kapcsolhatja Észak-Budát az Olimpiai parkhoz. Jelen tanulmány ezen vágánykapcsolatok olimpia utáni elbontásával számol, de megfontolandó a megtartásuk annak érdekében, hogy a sok szempontból szigetüzemként működő villamos vonalak hálózatosodásával rugalmasan alakítható rendszer álljon össze.

68. ábra: Az Olimpia park és a tervezett villamoshálózat (Forrás: Főmterv)

Összességében kijelenthető, hogy a főváros villamoshálózatának ideiglenes átszervezésével – maximum 10 perces rágyaloglási távolsággal számolva – a teljes belváros lefedhető átszállásmentes kötöttpályás kapcsolattal, sőt a külváros jó része is (Óbuda, Káposztásmegyer, Pestszentlőrinc, Albertfalva, stb.) A villamos-hálózat a játékok két és fél hete alatt úgy fog működni, mint a falevélen az erek: összegyűjti és egy pontba koncentrálja az utasokat (lásd a 69. ábra). Ez a levél-ér topológiájú hálózat ráadásul sokkal kevésbé zavar-érzékeny, mintha egyetlen, de nagykapacitású vonal szolgálná ki a főstadiont.

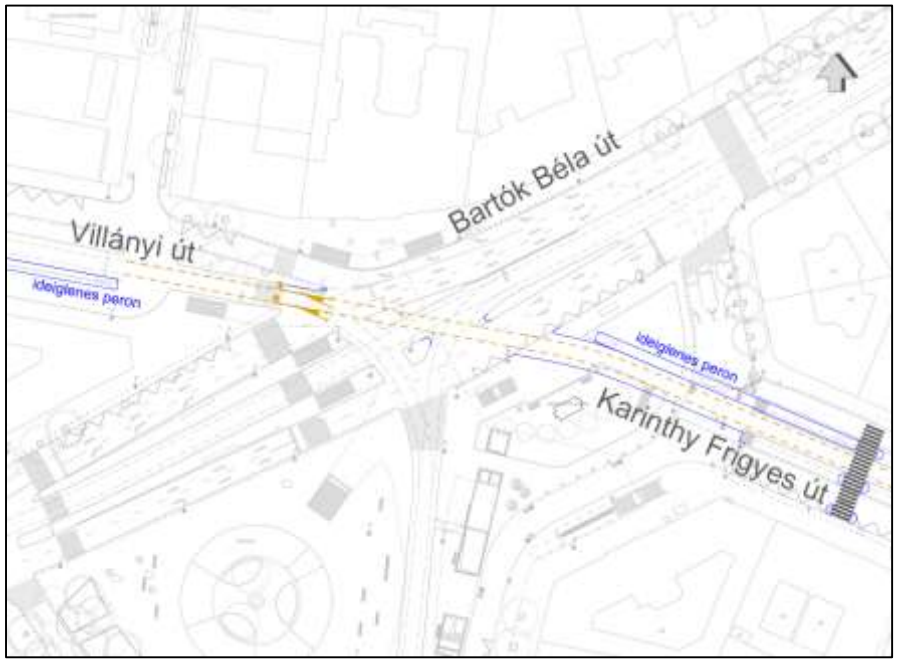
69. ábra: Falevél-topológia kialakítása a villamosvonalak összekötésével (vörös színnel jelölve) (Forrás: Főmterv)

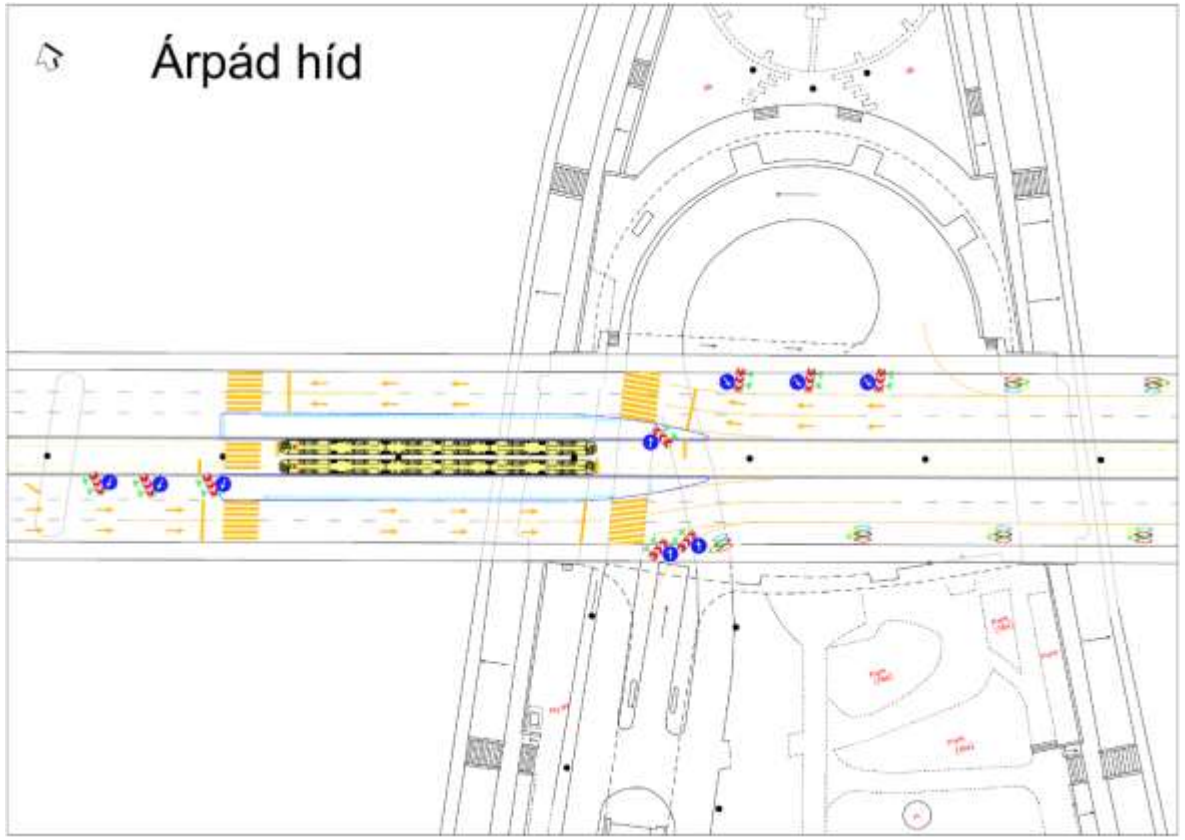
A villamoshálózat-átalakítás feladatai:

- A fenti nyolc vonalból csak egynél biztosított minden megállónál az 56 m-es hasznos hossz. Ideiglenes/végleges kiskorrekciókkal ez összesen 110 megállópár átalakítását és 5 végállomás átalakítását igényli. A mai Budapest Park helyén ideiglenes villamos-végállomást kell kialakítani a belső Mester utcai és a külső Mester utcai járatok számára.
- Ideiglenes összekötéseket kell építeni a Határ úti és az Üllői út, A Róbert Károly körút és Lehel út, a Nagykörút és a Mester utca, a Haller út és Mester utca, a Petőfi híd és a Soroksári út, illetve Villányi úti és a Karinthy Frigyes út között. Az építendő vágányok hossza mindössze 920 m.
- Az Árpád hídon a pesti oldal és a Margitsziget között olimpiai sáv kerül kijelölésre, ezért csak 2x2 sáv vezethető át a hídon. Ez azonban lehetőséget ad arra, hogy ideiglenes megálló épüljön a Margitszigetnél. A megálló fontosságát fokozza, ha a Margitsziget és az Óbudai-sziget között pontonhíd is kiépül, így ez a megálló a vízilabda és öttusa versenyszámokon kívül a strand-röplabda fő megközelítési pontja is lehet.

70. ábra: Ideiglenes villamos-összekötés a Móricz Zsigmond körtéren (Forrás:Főmterv)

71. ábra: Ideiglenes villamosmegálló az Árpád hídon a Margitszigetnél (Forrás: Főmterv)

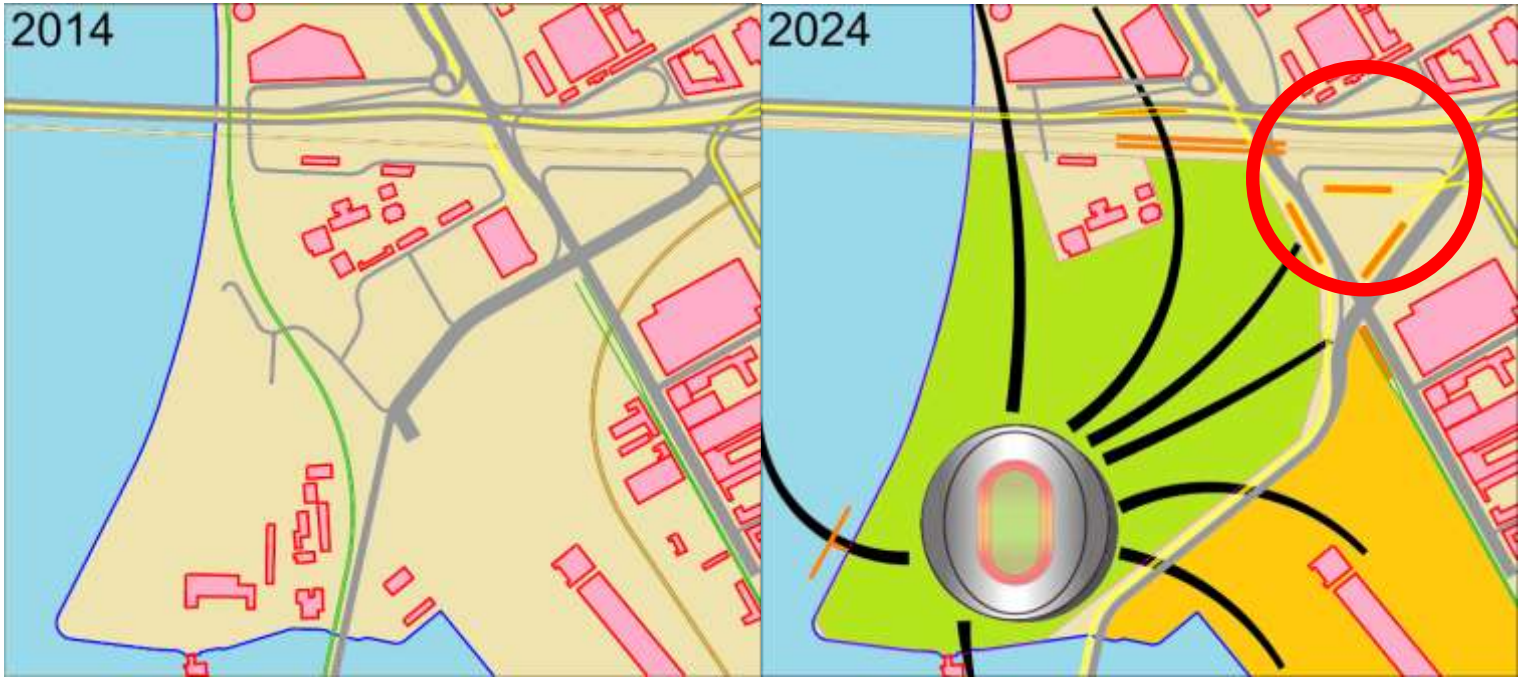

- A csepeli hév vonalat a villamos hálózat részévé kell tenni. Az átalakításra nem az olimpia miatt van szükség, hanem az elavult járműpark és a rossz átszállási kapcsolatok miatt. Az átalakítás eredményeképp a maival megegyező kapacitású, 2 perces közös követésű 2-es és 6-os villamos járat adná a kötöttpályás kapcsolatot Csepel és a belváros között, gyors és végre átszállás mentes kapcsolatot adva valamennyi metróvonalhoz. Ehhez a 2-es villamos végállomásától mintegy 800 fm-en új vágányok kiépítése szükséges a Kvassay-hídig. Ki kell építeni a soroksári út és a Ferenc körút között hiányzó kapcsolatot

a Boráros téren (270 fm). Az áramellátó és felsővezeték-rendszert a villamos közlekedésnek megfelelően kell átalakítani (600 V). A vasúti biztosító berendezések elbonthatók. Villamos holdfényjelzők telepíthetők.

- Mivel minden vonalat hosszú szerelvényekkel kell kiszolgálni, ez megnöveli a járműigényeket. Célszerű minél több helyen hármas Tátrákat alkalmazni olyan módon, hogy a középső kocsi akadálymentesített pótkocsi legyen.

72. ábra: Az Olimpiai park elhelyezése és az ideiglenes villamos végállomás a mai Budapest park területén (Forrás: Főmterv)

Közel 100 km-en kerül sor a közút korlátozására

A közúti forgalom csillapítása kulcskérdés az olimpiai közlekedési stratégia szempontjából. Ennek szükségességét az adja, hogy számos főútvonal kerül a játékok ideje alatt időszakosan vagy folyamatosan, részben vagy egészben lezárásra.

Végig, teljes keresztmetszetben le lesz zárva:

- a pesti alsó rakpart
- Rákóczi-híd
- Albertirsai út
- Népfürdő utca (a Dagály utca – Vizafogó utca között)

Végig csökkentett sávszámmal/kapacitással fog üzemelni:

- Árpád híd,
- Róbert Károly körút,
- Hungária körút,
- Könyves Kálmán körút,
- Dombóvári út
- Budafoki út (Dombóvári út – Hengermalom út között)
- Hengermalom út
- Etele út
- Soroksári út (Rákóczi-híd és Boráros tér között)
- Közraktár utca
- Népfürdő utca (Róbert Károly körút – Dagály utca között)
- Vizafogó utca
- Váci út (Vizafogó utca – Megyeri út között)
- Lehel út (Róbert Károly körút – Fáy utca között)
- Mogyoródi út (Hungária körút – Mexikói út között)

- Mexikói út (Mogyoródi út – Kerepesi út között)
- Illatos út

Időszakosan teljes keresztmetszetben le lesz zárva:

- Akadémia utca
- Széchenyi rakpart (Kossuth tér – Jászai Mari tér között)
- Újpesti rakpart
- Népfürdő utca (Dózsa György út – Dagály utca között)

Időszakosan csökkentett sávszámmal/kapacitással fog üzemelni:

- Liszt Ferenc Nemzetközi Repülőtérre vezető út
- József Attila utca
- Andrássy út
- Stefánia út

Ezen felül a védett delegációk vonulásakor további útvonalakon is várhatók ideiglenes korlátozások.

A Galvani-híd és a csatlakozó úthálózat megépítése elengedhetetlen

A fenti lista alapján jól látható, hogy a legkomolyabb korlátozás a Hungária körutat érinti, mivel a pesti rakpartok lezárásával jelentős É-D-i forgalom terelődik át oda, miközben a sportolók és a sajtó közlekedtetése miatt egy-egy sávot el kell venni a keresztmetszetből. Ráadásul a Rákóczi-híd teljes egészében le lesz zárva az olimpiai sávok és buszsávok részére.

Budapest működőképességének érdekében az Árpád híd - Hungária körúton 2x2 forgalmi sávot minden keresztmetszetben biztosítani kell, a körút budai átvezetését pedig a Könyves Kálmán körút – Soroksári út – új Galvani úti híd – Andor utca/Szerémi út nyomvonalra kell átterelni, szintén folyamatos 2x2 sávos keresztmetszet biztosításával.

Ehhez a Galvani-híd és a csatlakozó úthálózat megépítése elengedhetetlen.

A játékok alatt jelentős számú parkolóhely ideiglenes megszűnésével kell számolni, az alábbi útvonalakon:

- pesti alsó rakpart

- Apáczai Csere János utca
- Akadémia utca
- Etele út

Annak érdekében, hogy teljesüljön látogatói *modal split*re vonatkozó célkitűzés [0% érkezik saját gépkocsival a kiemelt budapesti versenyhelyszínekre], fontos hogy a sportlétesítmények 2 km-es körzetében parkolási tilalom lépjen életbe. Amennyiben a körzeten belül olyan területek találhatók, ahol közterületen kívüli parkolás nem oldható meg, akkor a helyi lakosság számára külön parkolási engedélyeket kell kiadni, és ezeket jól látható módon kell elhelyezni a gépkocsikon (pl. szélvédőre ragasztott matrica formában). A játékok alatt a tömegtájékoztatási eszközök segítségével folyamatosan kommunikálni kell, hogy gépkocsival senki ne induljon útnak, ne számítson arra, hogy a sportlétesítményekhez közeli utcákban talál majd parkolóhelyet. Önkéntesekkel helyben is figyelmeztetni kell a gépkocsival közlekedőket a változásra, és végső eszközként járműelszállító trailerekkel is biztosítani kell a forgalmi rendet.

A vidékről/külföldről gépkocsival érkezők számára ideiglenes óriásparkolók kialakítása szükséges. Kötöttpályás kapcsolattal rendelkező nagy szabad területek, az alábbi helyeken találhatók:

- M1/M7 bevezető mellett a Budaörsi repülőtér
- M5 bevezető szakasz mellett a Fővárosi autópiac, a Dél-pesti Autóbuszgarázs illetve kettő közötti terület

Az említett helyszíneket a játékok idejére ki kell bérelni és ideiglenes óriásparkolókat kell létrehozni 10+10 ezer férőhellyel. A környező úthálózatot ideiglenes korrekciókkal úgy kell kialakítani, hogy képes legyen csúcsórában a parkoló-kapacitás 15%-át befogadni illetve elvezetni úgy, hogy a környék forgalma ne bénuljon meg. A budaörsi reptér esetében ez azzal jár, hogy a bevásárlóközpontok kiszolgálása a körfelüljárós csomópontról történik, míg a P+R ürítése a Sport utcai felüljárón át lesz megoldható.

73. ábra: M1/M7 óriásparkoló javasolt közúti kapcsolatai (Forrás: Főmterv)

Vidékről/külföldről busszal érkező látogatókat nem szükséges a városhatárnál megállítani, ezeket a járműveket a fő létesítmények közelébe lehet engedni. Ehhez ideiglenes autóbusz leszállóhelyeket és busztárolókat kell kialakítani:

- a Weiss Manfréd úton a Galvani-hídnál (100 fh-es), kijelölt megközelítő út: Csepeli gerincút
- a Puskás Ferenc Stadion mellett a Stefánia úton (100 fh-es), kijelölt megközelítő út: M3- Hungária krt.
- A Dagály Úszókomplexumnál a Vizafogó utcában (50 fh-es) kijelölt megközelítő út: M3- Róbert Károly krt.
- emellett 4-es metró Őrmező P+R nagy része is autóbuszok részére lesz átengedve (100 fh)

A budapesti olimpia a gyalogosok olimpiája kíván lenni

A budapesti olimpia a gyalogosok olimpiája kíván lenni. A megapoliszok után egy emberléptékű városban a gyaloglás preferálása magától értetődő megoldás, különösen egy olyan festői adottságú helyen, mint Budapesten. Természetesen rengetek tennivaló van ahhoz, hogy a „gyalogos olimpia" ne csak szlogen, hanem valóság legyen. Fontos, hogy ne csak a megfelelő, közúti forgalom keresztezéseitől mentes infrastruktúra épüljön ki az alábbi helyszíneken, hanem megfelelő utcabútorokkal (padok, árnyékos terek, esővédők, tájékoztató táblák), kísérő rendezvényekkel (kulturális, gasztronómiai, sport témájú) és kommunikációval kedvet csináljunk a városba érkezőknek akár 3-4 km-es távokra is a sétáláshoz.

74. ábra: A rakpartot használó tömegek 2004. május 1-jén (Forrás: Főmterv)

A rakparti korzó csúcsórában akár 20.000 fő/irány kapacitást is tud biztosítani

Optimális esetben a rakparti korzó csúcsórában akár 20.000 fő/irány kapacitást is tud biztosítani. Ez messze több, mintha a mai 2 forgalmi sávot felhasználva félperces követéssel 100 férőhelyes csuklós buszokat járatnánk oda-vissza .

Gyalogos útvonalak fejlesztése:

- Pesti alsó rakpart (Kossuth tér - Fővám tér között) – fővárosi beruházásban épül, előkészítése megkezdődött
- Rakparti korzó (Fővám tér – Nehru-part között) – a 4-es metró ill. a Bálna beruházás keretében megvalósult

- Rakparti korzó (Nehru-part – Olimpiai Stadion között) – olimpiai beruházásként fog megépülni nagyrészt a mai HÉV-vágányok helyén
- Turbina utca

Ideiglenes gyalogos útvonalak kialakítása

- Verseny utca – Jobbágy utca – Istvánmezei út
- Rakparti korzó (Kossuth tér – Dagály Úszókomplexum között)

75. ábra: A Dagály Úszókomplexumhoz vezető rakparti korzó átvezetési helye az Árpád híd alatt (Forrás: Google Streetview[14])

A gyalogos közeledés egy kitüntetett eleme a Dunán való átkelés

A gyalogos közlekedés segítésének kitüntetett eleme a Dunán való átkelés. A folyami átkelési lehetőségeket az alábbi intézkedésekkel kívánjuk javítani:

- A Rákóczi-híd északi járdáján a játékok idejére teljes egészében a gyalogosok kapják meg, a kerékpárút megszűnik, helyette az útpályán kerékpársávok kerülnek felfestésre, a négy forgalmi sáv 3,75 m-ről 3,00-3,00 m-esre szűkül.

[14] https://www.google.hu/maps

- A Déli vasúti összekötő híd átépítését úgy célszerű megvalósítani, hogy annak déli oldalán legalább egy 3,75 m széles járda épüljön.
- A tervezett Galvani úti hidat és a kapcsolódó új soroksári Duna-ági hidat is gyalogos-kerékpáros átvezetésre alkalmas, akadálymentes módon kell megtervezni. A gyalogos forgalmat ösztönözheti, ha a tervezett hidak valamelyike olyan pilonnal épül meg, amely kilátótoronyként/kávézóként is szolgál, páratlan látványt nyújtva a városra, előtérben az olimpiai stadionnal.
- Új, állandó gyalogos híd építése szükséges az olimpiai falu és a túlparti bemelegítő/edzőpályák között, illetve a főstadion és a csepeli szigetcsúcsra tervezett Új Velodrom között. Utóbbihoz fel lehet használni a Kvassay-zsilip műtárgyát.
- Ideiglenes pontonhíd építése javasolt a Szépvölgyi út – Margitsziget, illetve a Margitsziget - Óbudai-sziget között. A pontonhídra fektetett járda 6 m hasznos szélességű. Ezen irányonként és óránként 6.000 fő biztonságos áthaladását lehet lebonyolítani. Ezek a hidak nagyban segítik a vízilabda és a strandröplabda helyszínének megközelítését (utóbbi a Szentlélek tér felől csak a hév-vágányok és a rakparti út keresztezésével, szűk járdák felhasználásával lehetséges vagy igen jelentős kerülővel a K-híd felől). Felmerülhet még pontonhíd építése a Kopaszi-gát és a Főstadion között, ennek előnye, hogy az olimpiai park területe kiterjedhetne a budai oldalra is, hátránya, hogy a folyami hajózást folyamatossága miatt csak napi 2x5 óráig működhet, illetve biztosítani kell, hogy az olimpiai stadionban és környékén szurkoló akár 100.000-es tömeg nehogy egyszerre próbálja meg azt igénybe venni.

76. ábra: Az „Európa híd” 2003-ban (Forrás: Budapest-fotó[15])

7.18.3.3. További Duna-híd létesítésének a vizsgálata

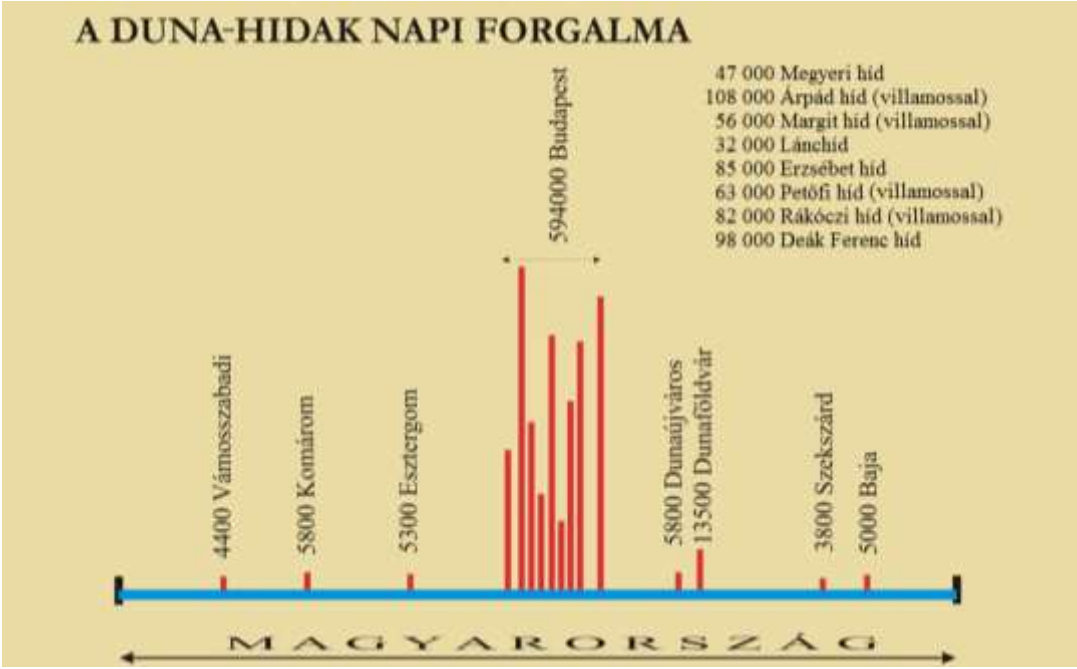
Fővárosunk történelméből tudjuk, hogy Buda és Pest létrejöttének oka, fő várostelepítő tényezője a Dunán való jó átkelési lehetőség volt. A két város egyesítése jogi értelemben 1873-ban történt meg, de valójában a Lánchíd megépítésével jött létre Budapest. A város legfontosabb fejlődési irányait mindig új hidak építése jelölte ki. A városegyesítés és a II. világháború között átlagosan 20 évente új híd épült a fővárosban, ennyi idő alatt a város be is lakta az új hidak által összekapcsolt városrészeket. Budapest ostroma után a város újjáélesztésének legnehezebb feladata a Duna-hidak helyreállítása volt. A hidak pótlása, illetve a kor igényeinek való kiszélesítése egészen a rendszerváltásig lekötötte az erőforrásokat. Az M0 hidakat nem számítva, budapesti híd utoljára a tervezett EXPO-ra épült. Ennek átadása 1995-ben volt, de a kapcsolódó úthálózat megépítése és a villamos-vonal átvezetése 20 évig tartott. Eközben vidéken számos új folyamhíd épült, csak a Dunán 3 (Esztergom 2001, Szekszárd 2003, Dunaújváros 2007) és két újabb van a tervekben (Komárom 2016, Kalocsa 2018). Nem vitatva a vidéki hidak gazdaságélénkítő, területfejlesztő hatását, azt világosan látni kell, hogy közlekedési szempontból ezek a hidak hosszútávon várhatóan napi 4-5 ezres forgalmat fognak lebonyolítani, míg Budapesten bármelyik tervezett híd épül meg (Aquincumi, Galvani, Albertfalvai) 50 ezer jármű/nap forgalom garantálható már az átadás évében.

[15] http://www.budapest-foto.hu/europa%20hid_5.htm

A budapesti hidak állandó telítettsége, rendkívül nagy zavarérzékenysége, egyes városrészek összeforratlansága feltétlen szükségessé teszik, hogy újabb budapesti Duna-híd épüljön. Ezt az alapvető városfejlesztési igényt egy olimpiarendezési szándék további érvekkel támasztja alá. Az új híddal szemben támasztott igények:

- Illeszkedjen a város szerkezeti tervéhez
- Tehermentesítse a meglévő hidakat, hogy a belváros forgalomcsillapításában tovább lehessen lépni
- Az érintett városrészek között legyen olyan városegyesítő hatása, mint annak idején a Lánchíd megépítésének volt
- Segítse a közvetlen közelében fekvő térségek fejlődését
- A forgalmi változások összességében csökkentsék a lakosság környezeti ártalmait. A fejlesztés költségei ne haladják meg város lehetőségeit

77. ábra: A magyarországi Duna-hidak forgalma (Forrás: Főmterv)

A 2008-ban átadott Megyeri híd jelentősen tehermentesítette az Árpád hidat, emiatt új híd a belvárostól délre indokolt. A Duna-híd helye a Galvani út vonala vagy Albertfalva (Savoya Park magassága). Az elvégzett forgalmi modellezés eredményeit az alábbi táblázat foglalja össze, a terhelési különbség ábrákat a következő oldalak tartalmazzák.

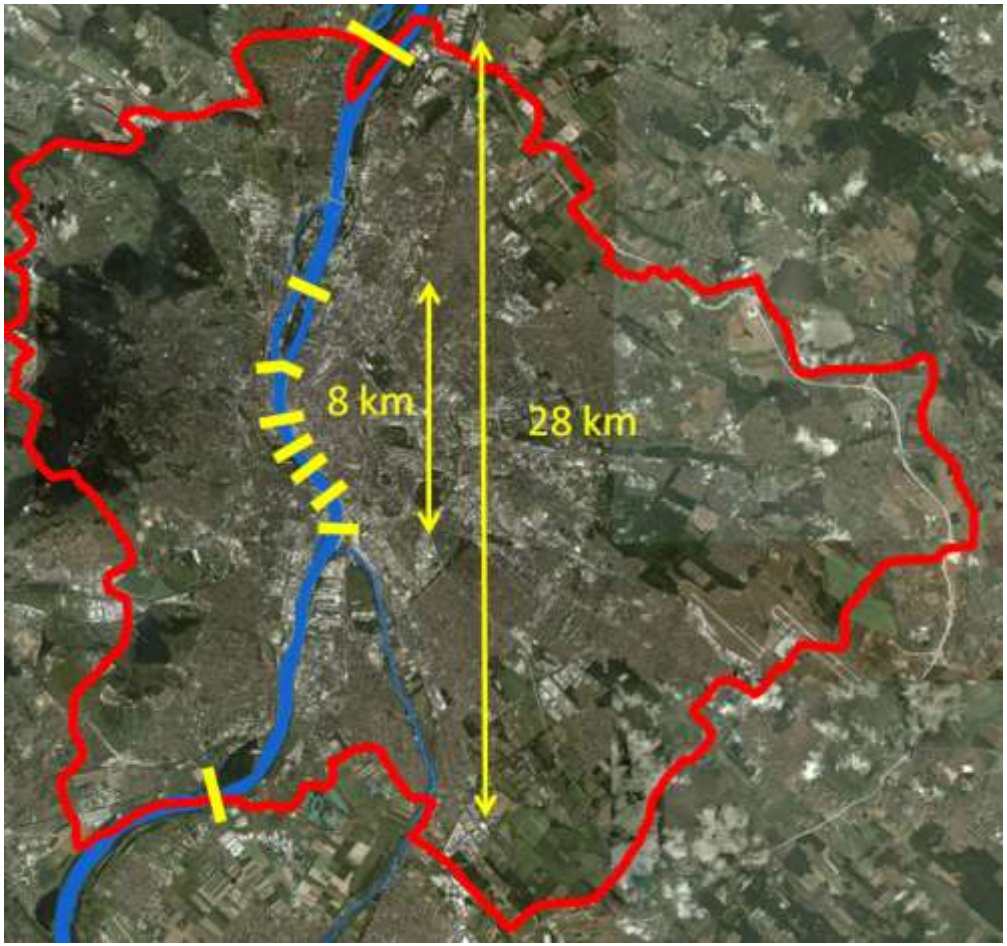
6. táblázat: A forgalmi modellezés eredményei (Forrás: Főmterv)

Változás 2030-ban (Ej/nap)	Galvani-híd esetén	Albertfalvai híd esetén
Andor utca:	+4.000	+2.000
Petőfi híd	-9.000	-6.000
Rákóczi-híd	-9.000	-4.000
Új Duna-híd	+53.000	+51.000
Határ út	-2.000	+31.000

A fentiek alapján a Galvani-híd és kapcsolódó úthálózat megépítését célszerű priorizálni, mert:

- A körvasútsori körút kiépítésével távlatban ezt tud az 1-es főúttól a 11-esig vezető teljes harintirányú kapcsolatot adni, különösen drága műszaki megoldások nélkül.
- Közel kétszer akkora mértékben csökkenti a belvárosi hidak forgalmát, mint ahogy az Albertfalvai híd tenné. A csökkentés mértéke megegyezik a Lánchíd forgalmával.
- Elősegíti a XI. és a XXI. kerület fejlődését. A jelentősen csökkenő utazási idő lehetővé teszi, hogy az érintett kerületek lakóinak valós alternatíva legyen a másik kerületben dolgozni, tanulni vagy éppen vásárolni. Az új híd felhasználásával az Etele tér (M) és a Határ út (M) között gyorsbuszjárat is kialakítható.
- A közúti fejlesztéssel Észak-Csepel és a Soroksári út térségének megközelíthetősége jelentősen javul.
- Az új Duna-híd hatására jellemzően olyan helyen nő meg a forgalom (Egér út, Szennyvíztisztító-telep, Illatos út), ahol nincs számottervő lakosság. Az Andor utca forgalma alig változik, a mai 48.000 Ej/nap értékről 51.000 Ej/napra nő. Ez csúcsórában 300 jármű növekményt jelent.
- Ezzel szemben az Üllői út, a Soroksári út és a Szerémi út egyes szakaszainak forgalma napi 10-18 ezer járművel csökken. Az Alberfalvai híd az Andor utca forgalmát a mai 48.000 Ej/nap értékről 50.000 Ej/napra növelné, de ennél fontosabb, hogy a Pesterzsébeti határút forgalma 100%-kal nőne és jelentősen terhelné a csepeli lakótelep főútjainak forgalmát. Az Albertfalvai híd forgalomcsökkentő hatása a belváros helyett az M0 térségében lenne domináns.
- A Galvani-híd és kapcsolódó úthálózat kiépítése a Fehérvári út és az Üllői út között 75 Mrd Ft-ra becsülhető, míg az Albertfalvai hídé 85 Mrd Ft-ra, ha pedig a 1-es és 4-es főút közötti kapcsolatot tekintjük, akkor 75 Mrd Ft áll a 150 Mrd Ft-tal szemben. Utóbbi magyarázata, hogy Rózsavölgyben csak alagútban vezethető a nyomvonal, de fontos tényező hogy a Galvani-híd pesti ráhordó szakasza lényegesen rövidebb nyomvonalon a 2x2 sávos Illatos út felhasználásával épülhet meg.

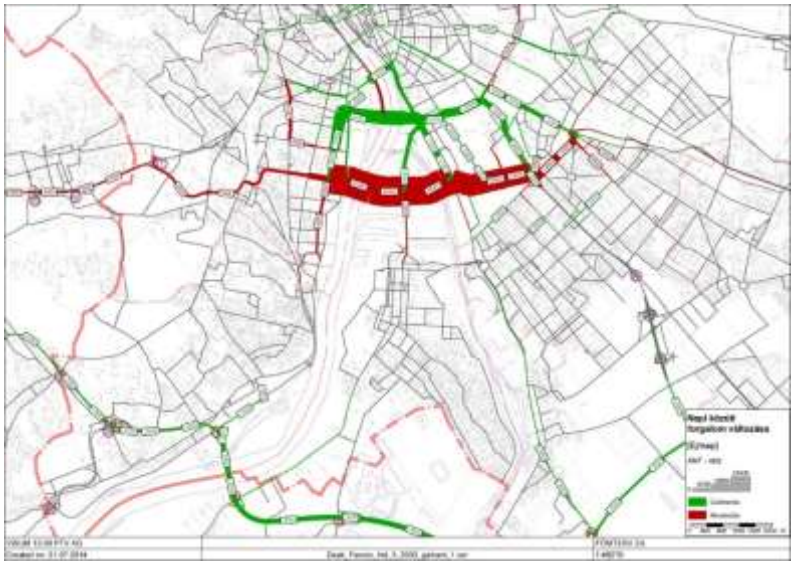
78. ábra: A budapesti Duna-hidak elhelyezkedése – cél a belvárosi hidak túlterheltségének oldása (Forrás:Főmterv)

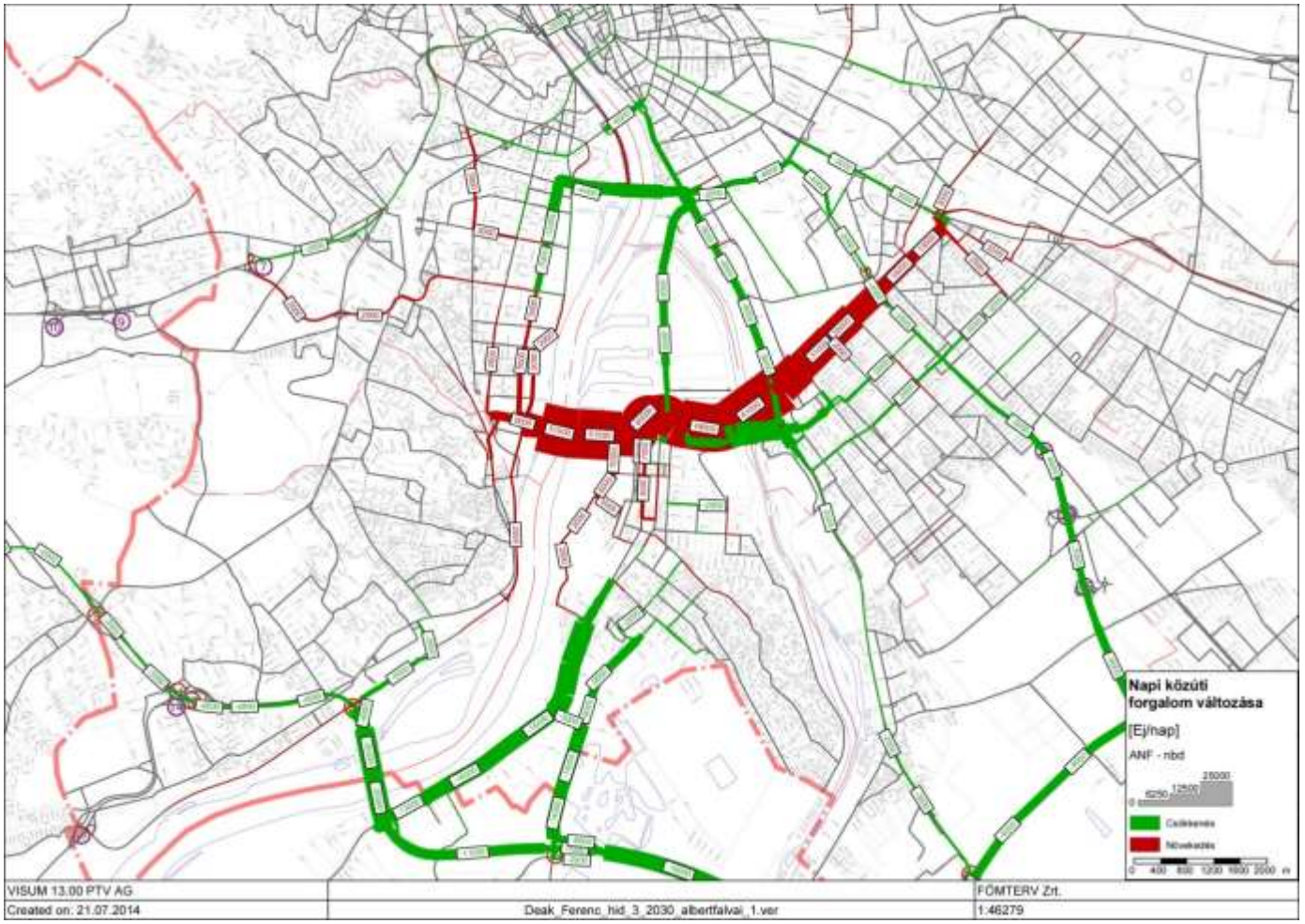
A városfejlesztési szempontok és a Olimpia érdeke szerencsésen találkozik, mivel utóbbit is egyértelműen a Galvani-híd szolgálja inkább. A Galvani-híd szerepe az Olimpia alatt:

- A Kvassay út ideiglenes lezárásával Csepel és a belváros kapcsolatát biztosítja (a Gubacsi híd mellett)
- Átveszi a Rákóczi-hídról kiszoruló forgalmat: a dél-budai sporthelyszínek miatt a Rákóczi-hídon irányonként legalább időszakosan egy-egy sáv az olimpiai forgalom számára lesz fenntartva, de elképzelhető olyan eset is, hogy a híd útpályáját teljes egészében lefoglalja a kerékpársáv , az olimpiai sáv és a buszsáv. Mindkét esetben a Hungária körút és Dél-Buda közötti hiányzó kapacitást az új Galvani-híd tudja biztosítani.
- Alternatív útvonalat nyújt a protokoll és VIP-forgalomnak Buda és az olimpiai főhelyszínek iletve a repülőtér és az olimpiai főhelyszínek között.
- Az M1/M7 és az M5 autópályák bevezető szakasza mellett kiépítendő óriás P+R parkolók és az olimipiai főhelyszínek közötti legrövidebb útvonal ezen az új kapcsolaton keresztül jön létre.

79. ábra: Napi közúti keresztmetszeti forgalom változása a Galvani-híd megvalósulása esetén (2030) (Forrás: Főmterv)

80. ábra: Napi közúti keresztmetszeti forgalom változása az Albertfalvai híd megvalósulása esetén (2030) (Forrás: Főmterv)

7.18.3.4. Légiközlekedés

Összességében a 2024-re rendelkezésre álló kapacitások a többletforgalom kiszolgálására alkalmasak lesznek

Budapest Liszt Ferenc Nemzetközi Repülőtér jelenlegi kapacitásait, továbbá a 2024-ig tervezett fejlesztéseket figyelembe véve az olimpia lebonyolításához kiegészítő légiközlekedési kapcsolatra sem Magyarországon belül, sem a környező országok repülőtereinek (Bécs, Pozsony, stb.) kapacitásait felhasználva nem lesz szükség, az olimpia teljes légiforgalmát képes lesz a budapesti repülőtér lebonyolítani.

Az olimpia egy-egy kihelyezett sporteseményére repülővel érkező sportolók és szurkolók fogadása a budapesti repülőtéren kívül adottságaiknál fogva még három magyarországi repülőtéren lehetséges, korlátozott mértékben: Debrecen repülőtéren, Hévíz-Balaton repülőtéren (Sármellék) és Győr-Pér repülőtéren. Az országon belüli légi közlekedés ideiglenes újranyitása az olimpia kapcsán ugyanakkor nem reális.

Havária esetén a légitársaságok maguk döntenek, hogy kitérő repülőtérnek melyik Budapesthez közeli repülőteret választják. A környező országokban számos olyan repülőtér található, ahol a megfelelő műszaki feltételek és a szükséges kapacitások rendelkezésre állnak a budapesti járatok ideiglenes fogadására, továbbá közúton és vasúton is viszonylag könnyen elérhetők. A felsorolt repülőterek közül kiemelkedik a Budapesttől közúton 2 óra, vasúton 3 óra távolságra lévő schwechati (Bécs) repülőtér, mely jelenleg a régió legnagyobb repülőtere, ezért havária esetén fontos szerepet kaphat, mint tartalék repülőtér. Schwechat repülőtér kapacitásáról pontos adatok nem állnak rendelkezésre, forgalma 2014. évben 22,5 millió utas volt.

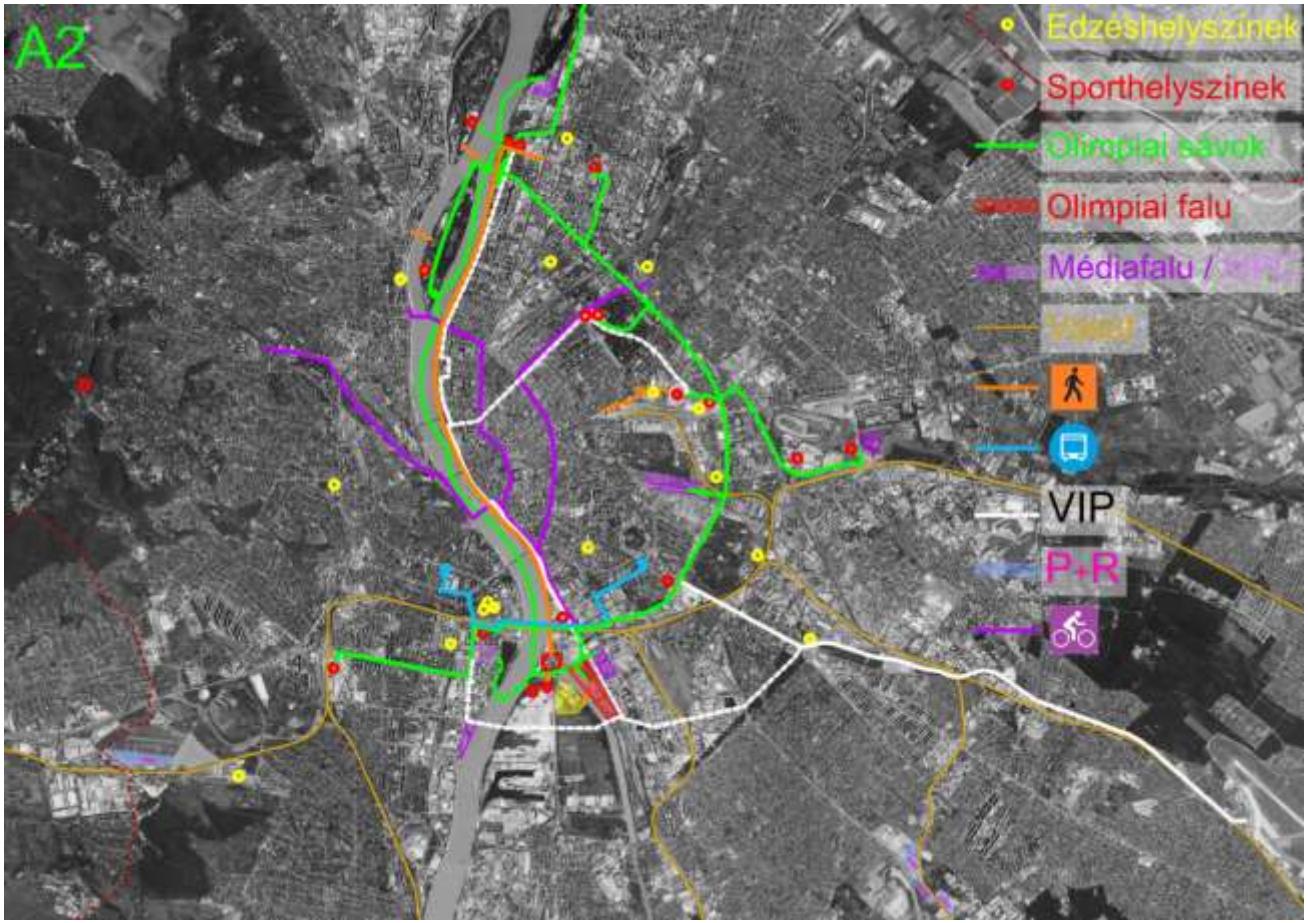
7.19. A város és az olimpiai szerkezet közlekedési rendszere

A közlekedési rendszer főbb elemei:

- Liszt Ferenc Reptér T1 terminál és a kiemelt belvárosi szállodák közötti VIP-sáv kijelölése (repülőtérre vezető gyorsforgalmi út –Üllői út – Soroksári út – Belgrád rakpart – Apáczai Csere János utca)
- Időszakos VIP-sávok, amelyek a kiemelt belvárosi szállodákat kötik össze a Dagály Úszókomplexumig illetve a Stadionkertig, továbbá tartalék VIP-sáv a médiaközpont és a repülőtér között (új Galvani-híd- Illatos utca – Határ út)
- A Soroksári úti olimpiai falut a versenyhelyszínekkel illetve a Kopaszi-gáti médiaközpontot a médiafalvakkal összekötő olimpiai sávok (Hungária körúton illetve a hozzá csatlakozó „csápok")
- Új vasúti megállóhelyek kialakítása a Kopaszi-gátnál, a Rákóczi-híd pesti hídfőjében (Danubius megálló) és a Népligetnél (átszállási kapcsolattal a Népliget buszpályaudvarhoz, illetve a 3-as metró Népligeti állomásához)
- A Galvani-híd és csatlakozó úthálózat kiépítése
- A villamos-vonalak rekonstrukciója (2-es, 47-es, 51-es, és 60-as vonal) és ideiglenes összekötése az Olimpia park elérése érdekében
- Kiegészítő olimpiai expressz buszjárat kialakítása a Móricz Zsigmond körtér – Olimpiai park – Nagyvárad tér között.
- Gyalogos korzó kijelölése a teljes pesti alsó rakparton (Dagály Úszókomplexum – olimpiai stadion).
- Kiegészítő gyalogos útvonalak kialakítása az egyes versenyhelyszín-központok és a legközelebbi kötöttpályás megálló között (mai Kvassay út, Turbina utca, Verseny utca).
- Gyalogos hidak kiépítése a Soroksári Duna-ágon (összességében 40 m szélességben, jellemzően 100-150 m hosszon)
- Kerékpársávok kialakítása az olimpiai parkhoz vezető főbb útvonalak mentén és a park körül 12 db 500-600 férőhelyes fedett, őrzött kerékpártároló kialakítása
- 20.000 ideiglenes P+R férőhely kialakítása az M1/M7 és az M5 bevezető szakasz mentén.

- Ideiglenes turistabusz / távolsági busz fogadótér kialakítása a tervezett olimpiai stadion, a Puskás Ferenc Stadion és a Dagály Úszókomplexum közelében (100-100-50 férőhellyel)

81. ábra: A város és a javasolt olimpiai szerkezet közlekedési rendszere (Forrás: Főmterv)

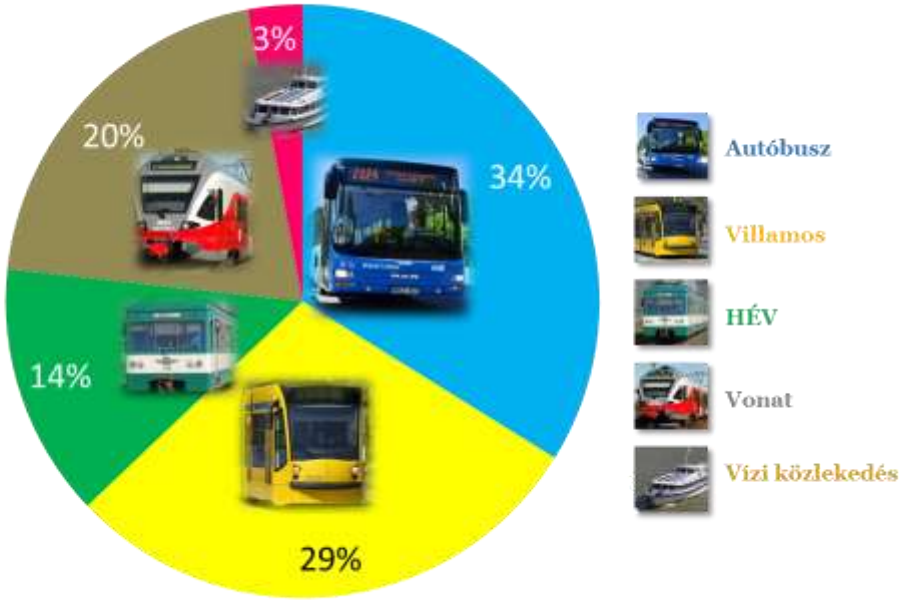
7.19.1. Nézőközönség és munkaerő közlekedése, közösségi közlekedés

Az olimpiai helyszínek szurkolók általi megközelítésében az alábbi általános *modal splitre* kell törekedni:

- 70% közösségi közlekedés
- 20% gyalogos közlekedés
- 10% kerékpáros közlekedés
- 0% egyéni gépkocsihasználat

Az olimpia alatti közösségi közlekedés bázisa a ma működő BKK hálózat, amellyel két kivétellel minden budapesti versenyhelyszín a Deák térről fél órán belül elérhető. Ez illeszkedik az olimpiai helyszínek szurkolók általi megközelítése kapcsán javasolt, közlekedési eszközök közötti megosztásra. Mint az alábbi ábra is mutatja, a főhelyszín közösségi közlekedési megközelítése közel 2/3 részben kötöttpályás közlekedési eszközökkel lehetséges.

82. ábra: Az olimpiai parkhoz vezető közlekedési eszközök megoszlása (Forrás: Főmterv)

A nyári időszakban a közösségi közlekedésben az alábbi változások tapasztalhatók:

- az átlagos napi utasok száma 15-20%-kal kisebb az őszi/tavaszi időszakhoz képest
- az iskoláskorúak lényegesen kevesebbszer utaznak, viszont megnő a turisták száma
- a reggeli csúcsidőszak későbbre tolódik, a délutáni csúcs lassabban cseng le

A változásokat a közösségi közlekedés módosított (csökkentett), nyári menetrenddel követi le.

Az olimpiai játékok alatt a fentiekhez képest:

- teljes kapacitással kell üzemelni, mivel a városba látogató turisták száma jelentősen megnő
- a menetrendet, különösen csúcsideit a játékok programjához kell igazítani (a délelőtti versenyek jellemzően 10:00-kor kezdődnek)
- sűríteni kell azon járatokat, amelyek versenyhelyszíneket érintenek (pl. 1-es villamos)
- nagyobb befogadóképességű járművekkel kell kiszolgálni

7.19.2. Sportolók és csapat-tisztségviselők közlekedésének útvonalai

Sportolók és csapat-tisztviselők közlekedésének alapkritériuma a biztonság és a kiszámíthatóság

Sportolók és csapattisztviselők közlekedésének alapkritériuma a biztonság és a kiszámíthatóság. Ennek érdekében számukra a városi közlekedéstől független rendszert kell kialakítani. A rendszer elemei:

- A sportolók fogadása a Liszt Ferenc Nemzetközi Repülőtér I. terminálján történik.
- A repülőtér az olimpiai falu között a sportolókat szállító autóbuszok elkülönített (VIP) sávon haladhatnak a Liszt Ferenc Nemzetközi Repülőtérre vezető gyorsforgalmi út – Távíró utca – Illatos út – Soroksári út útvonalon.
- Az olimpiai falu az atlétikai stadion és a bemelegítő pályák közvetlen közelében található, így a sportolók 20%-át adó atléták közlekedése gyalogosan megoldható.
- A Csepel-sziget ÉK-i részén kialakítandó bemelegítő pályákat célszerű úgy megtervezni, hogy az minél több sportoló részére biztosítson az edzési lehetőséget. Emellett a Tüske-csarnok környéke, illetve a népligeti Fradi-város tehető alkalmassá több sportágat befogadó edzéshelyszínné. A Rákóczi-híd környékére koncentrált edzéshelyszínek lehetővé teszik, a biztonsági és az utaztatási kiadások jelentős csökkentését (részletek a 8.4.2. Edzéshelyszínek c. alfejezetben).
- Az olimpiai falu és a versenyhelyszínek között a sportolókat védett, olimpiai sávokon, kisbuszokkal célszerű szállítani. Az olimpiai sávok rendszere a Róbert Károly körút – Hungária körút – Könyves Kálmán körút – Rákóczi-híd – Budafoki út – Galvani út – Etele út útvonalra épül. Ehhez a „gerincvonalhoz” kisebb leágazások kapcsolódnak, például: Kerepesi út – Albertirsai út; Stefánia út; Erzsébet királyné útja – Zichy Mihály sétány – Olof Palme sétány; Lehel út; Népfürdő utca – Vizafogó utca – Váci út – Megyeri út illetve Árpád híd – Margitsziget útvonalon. Az olimpiai sávok tervezett hossza 70 km.
- Az olimpiai sávok két kivétellel (strandröplabda és hegyi kerékpár) minden budapesti versenyhelyszínt és a legtöbb edzéshelyszínt felfűzik. A kimaradt létesítmények eléréséhez rendőri felvezetés szükséges.
- Tekintve, hogy az olimpiai faluból pár perces sétával elérhető a Kvassay-zsilip, illetve a Duna főága, lehetőség van arra, hogy folyót, mint közlekedési útvonalat kihasználjuk, különösen a versenyekről az olimpiai faluba visszautazó sportolók és kísérőik esetében. A Dagály Úszókomplexum és Kvassay-zsilip közötti táv a Dunán 10 perc alatt megtehető, látványban, hangulatban felejthetetlen utazási élményt ad.

7.19.3. VIP vendégek közlekedésének útvonalai

VIP vendégek részére megoldható külön sáv kijelölése a belváros és a három nagy olimpiai körzet illetve a reptér között

A VIP-vendégek (államfők, NOB-vezetők, kiemelt médiaszemélyiségek és egyéb meghívott hírességek) rangjához méltó vendéglátása nagyban hozzájárulhat ahhoz, hogy a budapesti olimpiáról kedvező vélemény alakuljon ki világszerte. A kényelmes körülmények megteremtésének fontos eleme a közlekedés. A VIP-vendégek közlekedését az alábbi elemekkel célszerű megoldani:

- A VIP vendégek fogadására a Liszt Ferenc repülőtér I-es terminálja lesz kijelölve.
- A VIP-vendégek döntő többségének a szállása a legmagasabb kategóriájú belvárosi szállodákban lesz, ezen belül is kiemelt szerepet kapnak a Duna-parti szállodák.
- A repülőtér az olimpiai park és a kijelölt szálláshelyek súlypontja között megszakításmentes VIP forgalmi sáv lesz kijelölve mindkét irányban a Liszt Ferenc Nemzetközi Repülőtérre vezető gyorsforgalmi út – Távíró utca – Illatos út – Soroksári út – Közraktár utca – Sóház utca – Fővám tér –Belgrád rakpart – Március 15. tér – Apáczai Csere János utca – Széchenyi István tér útvonalon.
- A védett útvonal működőképességéhez szükséges, hogy a repülőtérre vezető gyorsforgalmi út középső két sávja a mai rendszer hasonlóan fizikailag el legyen választva a többi sávtól, továbbá, hogy az Üllői út –Távíró utca csomópontban ideiglenes jelzőlámpás csomópont biztosítsa a nagyíves kanyarodási lehetőséget illetve szükséges az Apáczai Csere János utca ideiglenes kétirányúsításra (és harmadik sáv felfestése a helyi forgalomnak).
- Biztonsági szempontból a VIP-sávokkal érintett útszakaszokon a parkolást meg kell tiltani. Ez a követelmény a Belgrád rakparton és az Apáczai Csere János utcában okoz jelentős parkolóhely-veszteséget. Utóbbi esetében viszont így lehetővé válik, hogy a két VIP-sáv mellett egy a helyi közlekedést szolgáló sáv is megmaradjon.
- Azokban az időszakokban, amikor VIP-sávok nincsenek használat alatt, meg lehet nyitni a közúti forgalom számára. Ehhez változtatható jelzésképű táblák telepítése célszerű. Leginkább a Liszt Ferenc Nemzetközi Repülőtérre vezető gyorsforgalmi út esetében célszerű ilyen kialakítást alkalmazni.
- Lehetőség van a VIP-sávok időszakos meghosszabbítása a Dagály Úszópalotáig az Akadémia utca – Kossuth tér– felső rakpart – Népfürdő utca útvonalon, illetve a Puskás Stadionig a József Attila út – Andrássy út – Olof Palme sétány – Stefánia úton. Ezzel az olimpia második és harmadik legfontosabb versenyhelyszín-csoportja védett úton érhető el.

83. ábra: Kiemelten védett személyt szállító konvoj a Lánchídon (Forrás: 444[16])

7.19.4. Média közlekedésének biztosítása

A média dolgozói kisbusszal, hajóval és kerékpárral is utazhatnak

Az olimpia alatt közel 20.000 médiamunkás érkezik a Magyarországra. Közlekedésük színvonalas megszervezése nélkülözhetetlen a kedvező országkép kialakításához. A sikeres lebonyolítás kulcstényezői az alábbiak:

- A média szálláshelyeit szétszórtan, a legfontosabb sporthelyszínek közelébe érdemes telepíteni. A szálláshelyek elosztását úgy kell megoldani, hogy az adott sportágról tudósító „médiamunkások" a versenyhelyszínhez legközelebb eső médiafaluban kapjanak szállást. Ezzel a közlekedési igények radikálisan csökkenthetők.
- Természetesen a szálláshely-optimalizálás ellenére szükséges a média szereplőinek közlekedtetésére. Erre a célra nagyságrendileg 300 mikrobuszból álló flottát célszerű bérelni az olimpiára, amelyek iránytaxi jelleggel, a védett olimpiai sávokon keresztül közlekednek, érintve valamennyi versenyhelyszínt, médiafalut és a médiaközpontot.

[16] http://444.hu/2015/02/17/itt-a-putyin-mutatjuk/

- A médiaközpont az olimpiai park közelében a Kopaszi-gátnál kerül kialakításra. Megközelítésére kiváló és attraktív megoldás vízibuszok közlekedtetése a Foka-öböl (médiafalu) – Dagály Úszókomplexum – Margitsziget –Vígadó tér – Olimpiai stadion – Kopaszi-gát (médiaközpont) – Budafoki út (médiafalu) útvonalon.
- Az előbbi, menetrendszerű vízibuszjáraton felül, gyors „vízitaxikat" (motorcsónakokat) is szükséges az olimpia idejére bérelni, mert ezekkel a rendkívüli helyzeteket könnyen lehet kezelni, fokozva ezzel a média elégedettségét. Motorcsónakkal a médiaközpont és a Dagály közötti utazási idő akár 10 percre is leszorítható).
- Budapest sportos imázsát erősítendő, megfontolandó, hogy a médiadolgozók saját, az olimpiai karikák dizájnját felhasználó kerékpárt kapjanak a játékok idejére, amelyet a játékok után a lakosság vagy az idelátogató külföldiek praktikus emléktárgyként megvehetnek.
- Alternatív megoldás lehet a média-dolgozók számára saját közkerékpár-rendszer kialakítása, amelyet a játékok után valamely vidéki város közkerékpár-rendszere lehet.

7.20. A sporthelyszínek csúcsforgalmi terhelése és annak megoszlása közlekedési módok szerint, az olimpiai naptár alapján

A csúcsforgalmi terhelések számítása esetén nem az egyes sporthelyszíneket kell külön-külön vizsgálni, hanem azokat az idő- és térbeli együttállásokat kell elemezni, amelyek azonos időben, azonos fő közlekedési artériáról kerülnek kiszolgálásra. Térbeli szempontból az alábbi versenyhelyszín-csomósodási pontok azonosíthatók:

A 3-as metróra alapozható a teljes északi körzet kiszolgálása

Északi körzet

- Versenyhelyszínek: Óbudai-sziget, Dagály Úszókomplexum, Turbina utcai ideiglenes csarnok, Illovszky Rudolf Stadion, Szusza Ferenc Stadion
- Kiszolgált sportágak: strandröplabda, vizes sportok, vívás, rögbi, gyeplabda.
- Mértékadó együttállás: vizes sportok, gyeplabda és vívás (a strandröplabda és a rögbi kezdési időpontjai 1,5-2 órával eltérnek az előbbi sportágakra jellemző 9:00, 14:00 és 19:00-s kezdési időponttól, együttes hatásuk tehát nincs).
- Mértékadó nézőszám: 18.000+13.500+6.000 = 37.500
- Mértékadó terhelési irány: városközpont irányából 2 óra alatt a nézők 50%-a = 9.375 Fő/ó/ir. (további irányok: Hungária körút felől 20%, Árpád hídon át 15%, észak felől 15%)
- Tervezett kapacitás: M3 2'15"-es követéssel, 6 kocsis szerelvény (820 fő), 50%-os szabad kapacitással = 11.000 fő/ó/ir.

A 2-es és 4-es metró együttesen ki tudja szolgálni a keleti körzet igényeit

Keleti körzet

- Versenyhelyszínek: Puskás Ferenc Stadion, Papp László SportAréna, Hungexpo 'G' pavilon, Fehér úti lőtér
- Kiszolgált sportágak: labdarúgás (döntős), torna-kosárlabda (döntő), ökölvívás, lövészet
- Mértékadó együttállás: labdarúgás (a versenynaptár lehetőségeit kihasználva a labdarúgó döntők kezdetéhez képest legalább két órával később kezdődik a következő sportesemény a térségben).
- Mértékadó nézőszám: 68.000
- Mértékadó terhelési irány: városközpont irányából 2 óra alatt a nézők 50%-a = 17.000 Fő/ó/ir. (további irányok: Örs vezér tere felől 15%, Hungária körút felől 15%, Könyves Kálmán körút felől 15%, Csömöri út felől 5%)

- Tervezett kapacitás: M2 és M4 2'15"-es követéssel, 5 ill. 4 kocsis (775 ill. 615 fő), 50%-os szabad kap. = 18.765 fő/ó/ir.

A déli körzetet alapvetően a villamoshálózattal lehet kiszolgálni, amelyre a vasút, olimpiai buszjárat és a hajó rásegít

Déli körzet

- Versenyhelyszínek: Olimpiai park, Millenniumi Konferencia Központ, Lágymányosi teniszkomplexum, Groupama Aréna
- Kiszolgált sportágak: atlétika, kerékpár, szlalom, súlyemelés, tenisz, labdarúgás
- Mértékadó együttállás: atlétika, súlyemelés, labdarúgás (a 10. versenynapon este)
- Mértékadó nézőszám: 60.000+5.000+22.000 = 88.000
- Mértékadó terhelési irány: városközpont irányából 2 óra alatt a nézők 50%-a = 22.000 Fő/ó/ir. (további irányok: Rákóczi-hídon át 20%, Csepel+Soroksár felől 10%, Könyves Kálmán körút felől 10%, Határ út felől 10%)
- Tervezett kapacitás a centrum felől: Olimpiai expressz buszok az M3 Nagyvárad téri megállójától + Soroksári úti és Mester utcai villamosok + hajó= 10.000 + 9.000 + 5.000 = 24.000 fő/ó/ir.

Jelentős kapacitástartalékot jelentenek a kötöttpályán kívüli közlekedési módok

Megjegyzések:

- Jól látható, hogy mindegyik létesítmény-csoportnál a tervezett kapacitások ~10%-kal meghaladják a maximális igényeket.
- Jelentős tartalékot jelenet a közlekedési rendszerben, hogy a mértékadó nézőszámot az egyes sportlétesítmény férőhely-számával vettük egyenlőnek, holott még teltházas rendezvény esetén is a férőhelyek 10-15%-át elviszik a VIP-vendégek és a média, részükre pedig a tömegközlekedési hálózattól független közlekedési módok állnak rendelkezésre.
- A számításnál nem vettük figyelembe, hogy a BKK-s autóbusz- és trolibuszhálózat módosításával további 5-10% kapacitás biztosítható. Ugyancsak nem vettük figyelembe az eseményekre érkező különbuszokat. A Dagály, a Puskás és az atlétikai stadion mellett 50-100-100 autóbusz tárolását lehet megoldani, ez azt jelenti, hogy a nézők akár újabb 5-10% érkezhet a kötöttpályás vonalakat nem terhelő módon.
- A biztonság szempontjából további tartalékot jelent, hogy, jelentős számú gyalogosra szurkolóra számítunk mindegyik kiemelt helyszínnél (Az Olimpiai stadiont és a Dagály Úszókomplexumot a közúti forgalom elől lezárt alsó rakparton keresztül érhetik el a tömegek, a Puskás Ferenc Stadiont pedig a Keleti pályaudvartól kijelölt ideiglenes sétálóutcán).

- További tartalékot jelent, hogy minden sporteseménynél a nézők várhatóan legalább 10%-a kerékpárral érkezik. Ehhez kerékpáronként 1,5 m² tárolófelület szükséges a létesítmény 1 km-es körzetében, lehetőség szerint több kisebb egységben, minden tárolót pedig önkéntesekkel őriztetni kell.
- A számításokból kitűnik, hogy az északi körzet esetén a szűk keresztmetszet az Árpád híd és a Forgách utcai metrómegálló közötti szakasz, mivel az a belvárosból érkező szurkolókon felül már az 1-es villamosról az Szusza Ferenc Stadion felé igyekvők is terhelik. Szerencsére az Árpád hídi állomásnál jelentős terhelési utaslépcső található, így a plusz terhelés a csökkenő utasforgalom miatt még kiszolgálható, de ennek részletes elemzését a következő tervfázisban kiemelten kell vizsgálni.
- A keleti körzet szűk keresztmetszete a Thököly úton a Baross tér és a Dózsa György út közti szakasz. A Thököly úton közlekedő autóbuszok Buda legforgalmasabb tereiről indulnak és átszelik az egész belvárost, így óránként és irányonként akár 4 ezer utast és ugyanennyi szurkolót is szállíthatnak. Melléjük már semmiképp nem fér fel a 4-es metróval, a trolikkal és a vonatokkal a Keleti pályaudvarra érkező tömeg. Utóbbiakat a gyalogosan Verseny utca – Jobbágy utca – Istvánmezei úton kell közvetlenül a stadionhoz vezetni. Ez 1,1 km-es sétát jelent, amely átlagos tempóval 20 perc alatt megtehető.
- A déli körzet esetén a szűk keresztmetszet a Népliget metrómegálló és a Közvágóhíd közötti 1-es villamos szakasz. Az 1-es villamos eleve terhelten érkezik a Népligethez, mivel a keleti városrészekből ez a járat visz leggyorsabban az olimpiai parkhoz. Erre még a belváros felől metróval érkezők már biztosan nem tudnak felszállni. Ezért a közlekedési terv azt tartalmazza, hogy a Nagyvárad téren kell leszállítani minden az olimpiai stadionhoz igyekvő szurkolót, akiket a Vágóhíd utcán haladó expressz-buszokkal közvetlenül az olimpiai park bejáratához lehet szállítani.
- Mindegyik kiemelt jelentőségű létesítmény és az azt kiszolgáló fő közösségi közlekedési megálló közötti közutat az olimpiai idejére sétálóutcává kell alakítani: a Dagály Úszókomplexumnál a Turbina utcát, a Puskás Stadionnál az Istvánmezei utat, míg az Olimpiai stadion esetében a Kvassay út mai nyomvonalát.

Ábrajegyzék

1. ábra: A helyszínkiválasztás általános módszertana (Forrás: BFVT) 311
2. ábra: Budapest városszerkezeti zónái (Forrás: BFVT) 328
3. ábra: Példa a drága infrastruktúrára (Forrás: HITACHI) 332
4. ábra: Példa a meglévő infrastruktúrára (Forrás: Főmterv) 333
5. ábra: Példa a korszerűsített infrastruktúrára (Forrás: Kuko.hu) 334
6. ábra: Olimpiai közlekedést segítő változtatható jelzésképű jelzőlámpa (Forrás: BBC) 335
7. ábra: Nagy tömeg gyalogos közlekedése Budapesten (Forrás: Főmterv) 336
8. ábra: Budapesti kerékpáros rendezvény (Forrás: index.hu) 337
9. ábra: Integrált közlekedési rendszer az A1 Master Plan változatban (Forrás: Főmterv) 339
10. ábra: Integrált közlekedési rendszer az A2 Master Plan változatban (Forrás: Főmterv) 341
11. ábra: Integrált közlekedési rendszer az B2 Master Plan változat (Forrás: Főmterv) 343
12. ábra: Integrált közlekedési rendszer az olimpia alatt (Forrás: Főmterv) 344
13. ábra: A versenyhelyszínekkel összefüggő költségek éves megoszlása (Mrd Ft) (2015-2025) (Forrás: Óbuda Group) 359
14. ábra: Példák ideiglenes lelátórendszerekre – Valencia, Spanyolország (Forrás: Óbuda Group gyűjtés) 364
15. ábra: Példák ideiglenes lelátórendszerekre (1) (Forrás: Óbuda Group gyűjtés) 365
16. ábra: Példák ideiglenes lelátórendszerekre (2) (Forrás: Óbuda Group gyűjtés) 365
17. ábra: A moduláris épületek létesítési fázisai (Forrás: Óbuda Group) 366
18. ábra: Nemzetközi példák a moduláris épületrendszerekre (Forrás: modular.org) (jobbra: Gatwick, Egyesült Királyság: Manor Royal Hotel, balra: Philadelphia, USA: Temple University) 367
19. ábra: Moduláris épületrendszerek felhasználási módjai (Forrás: Óbuda Group gyűjtés: Atcostructures.com, shetlandtimes.co.uk) 368
20. ábra: Budapest fejlesztési dokumentumai (Forrás: BFVT) 371
21. ábra: A Budapest 2020 akcióterületei (Forrás: BFVT) 374
22. ábra: Az „A” Master Plan változatok olimpiai szerkezete (Forrás: BFVT) 379
23. ábra: Az A1 és A2 főhelyszín változatok (Forrás: BFVT és PwC) 380
24. ábra: Az A1 Master Plan változat budapesti versenyhelyszínei (Forrás: BFVT) 381
25. ábra: Az A2 Master Plan változat budapesti versenyhelyszínei (Forrás: BFVT) 382
26. ábra: A B Master Plan változatok olimpiai szerkezete (Forrás: BFVT) 385
27. ábra: A B1 főhelyszín változat (Forrás: BFVT) 386
28. ábra: A B1 Master Plan változat budapesti versenyhelyszínei (Forrás: BFVT) 387
29. ábra: A B2 főhelyszín változat (Forrás: BFVT) 388

30. ábra: A B2 Master Plan változat budapesti versenyhelyszínei (Forrás: BFVT) 389
31. ábra: A C Master Plan változat olimpiai szerkezete (Forrás: BFVT) 391
32. ábra: A C főhelyszín változat (Forrás: BFVT) 392
33. ábra: A C Master Plan változat budapesti versenyhelyszínei (Forrás: BFVT) 393
34. ábra: A BKK Közúti Forgalomirányító Központja – a nagy monitoron a zöld pontok a jelzőlámpás csomópontokat mutatják (Forrás:www.origo.hu) 398
35. ábra: Jelentős lőszermentesítési igény várható a területen – egy jó ütemtervben minden kockázati tényezővel számolni kell (Forrás: Fortepan) 399
36. ábra: A főstadion környezetének utóhasznosítása (Forrás: BFVT és PwC) 403
37. ábra: A müncheni olimpiai stadion tájba illesztése (designnontopic.com) 405
38. ábra: Tulajdonviszonyok megoszlása az "A2" jelű olimpiai szerkezet esetében (Forrás: BFVT) 410
39. ábra: A1 változat tulajdonviszonyainak megoszlása (Forrás: BFVT) 411
40. ábra: A2 változat tulajdonviszonyainak megoszlása (Forrás: BFVT) 411
41. ábra: B1 változat tulajdonviszonyainak megoszlása (Forrás: BFVT) 411
42. ábra: B2 változat tulajdonviszonyainak megoszlása (Forrás: BFVT) 412
43. ábra: C változat tulajdonviszonyainak megoszlása (Forrás: BFVT) 412
44. ábra: Az olimpiai helyszínek területi elhelyezkedése a városon belül (Forrás: BFVT) 414
45. ábra: "A2" olimpiai szerkezet főhelyszín területi szerkezetének 3 dimenziós megjelenítése (Forrás: BFVT) 417
46. ábra: A versenyhelyszínek és más főbb létesítmények területi elhelyezkedése (Forrás: BFVT) 419
47. ábra: A javasolt budapesti Master Plan, a sportágak szöveges megjelenítésével (Forrás: BFVT) 420
48. ábra: Észak-Csepel és a Vituki terület olimpiai célú hasznosításra javasolt területe (Forrás: BFVT) 421
49. ábra: Az Óbudai-sziget dél-keleti részének olimpiai célú hasznosításra javasolt területe (Forrás: BFVT) 422
50. ábra: A Margitsziget használatra javasolt sportlétesítményeinek elhelyezkedése (Forrás: BFVT) 423
51. ábra: A Dagály úszókomplexum és a környező területek hasznosítási javaslata (Forrás: BFVT) 424
52. ábra: A városliget olimpia alatti hasznosítási lehetőségei (Forrás: BFVT) 425
53. ábra: A városliget olimpia alatti hasznosítási lehetőségei (Forrás: BFVT) 426
54. ábra: A Hungexpo és a Fehér úti sporttelep területén javasolt olimpiai célú hasznosítások (Forrás: BFVT) 427
55. ábra: A Groupama Aréna és környékének javasolt hasznosítása (Forrás: BFVT) 428
56. ábra: A lágymányosi öböl és környékének olimpiai célú hasznosítási lehetőségei (Forrás: BFVT) 428
57. ábra: Millenniumi Konferencia Központ elhelyezése (Forrás: BFVT) 429
58. ábra: Szusza Ferenc Stadion elhelyezése (Forrás: BFVT) 430
59. ábra: Ideiglenes Etele-téri csarnok elhelyezése (Forrás: BFVT) 430
60. ábra: A Csillebérci gyermektábor olimpiai célú hasznosítási lehetőségei (Forrás: BFVT) 431
61. ábra: Közúti eljutási idők Budapestről (Forrás: Főmterv) 443

62. ábra: Vasúti eljutási idők Budapestről (Forrás: Főmterv) 444
63. ábra: Budapesti elektromos alállomások elhelyezkedése (Forrás: ELMŰ Nyrt.) 451
64. ábra: A Danubius megálló egy lehetséges kialakítsa a mai OBI áruház mögött (Forrás: BFVT) 454
65. ábra: Elővárosi (S-Bahn) viszonylatszervezési javaslat az olimpia idejére – kiemelt vonalak az olimpiai játékok alatt (Forrás: Főmterv) 456
66. ábra: Liszt Ferenc Repülőtér kötöttpályás kapcsolata a 100-as és 120-as vonal bekötésével (Forrás: Főmterv) 457
67. ábra: Elvi elrendezési vázlat Liszt Ferenc Repülőtér bővítésére (2C Terminál) és kötöttpályás kapcsolatának kialakítására (Forrás: Főmterv) 458
68. ábra: Az Olimpia park és a tervezett villamoshálózat (Forrás: Főmterv) 461
69. ábra: Falevél-topológia kialakítása a villamosvonalak összekötésével (vörös színnel jelölve) (Forrás: Főmterv) 462
70. ábra: Ideiglenes villamos-összekötés a Móricz Zsigmond körtéren (Forrás:Főmterv) 463
71. ábra: Ideiglenes villamosmegálló az Árpád hídon a Margitszigetnél (Forrás: Főmterv) 464
72. ábra: Az Olimpiai park elhelyezése és az ideiglenes villamos végállomás a mai Budapest park területén (Forrás: Főmterv) 465
73. ábra: M1/M7 óriásparkoló javasolt közúti kapcsolatai (Forrás: Főmterv) 469
74. ábra: A rakpartot használó tömegek 2004. május 1-jén (Forrás: Főmterv) 470
75. ábra: A Dagály Úszókomplexumhoz vezető rakparti korzó átvezetési helye az Árpád híd alatt (Forrás: Google Streetview) 471
76. ábra: Az „Európa híd" 2003-ban (Forrás: Budapest-fotó) 473
77. ábra: A magyarországi Duna-hidak forgalma (Forrás: Főmterv) 475
78. ábra: A budapesti Duna-hidak elhelyezkedése – cél a belvárosi hidak túlterheltségének oldása (Forrás:Főmterv) 477
79. ábra: Napi közúti keresztmetszeti forgalom változása a Galvani-híd megvalósulása esetén (2030) (Forrás: Főmterv) 478
80. ábra: Napi közúti keresztmetszeti forgalom változása az Albertfalvai híd megvalósulása esetén (2030) (Forrás: Főmterv) 479
81. ábra: A város és a javasolt olimpiai szerkezet közlekedési rendszere (Forrás: Főmterv) 482
82. ábra: Az olimpiai parkhoz vezető közlekedési eszközök megoszlása (Forrás: Főmterv) 484
83. ábra: Kiemelten védett személyt szállító konvoj a Lánchídon (Forrás: 444) 488

Táblázatjegyzék

1. táblázat: A létesítményekhez kötődő projektek tervezett ütemezése (Forrás: Óbuda Group) 360
2. táblázat: A tervezett helyszíneken levő sportlétesítmények típusa és az ideiglenes lelátók aránya (Forrás: Óbuda Group) 362
3. táblázat: Az egyes versenyhelyszínek elérési ideje (Forrás: Főmterv) 432
4. táblázat: Vidéki versenyhelyszínek elérési ideje (Forrás: Főmterv) 442
5. táblázat: Budapest és Budapest régiójában közösségi és egyéni közlekedést használók aránya (Forrás: Főmterv) 452
6. táblázat: A forgalmi modellezés eredményei (Forrás: Főmterv) 475

8. Versenyhelyszín vizsgálatok eredménye

Tartalomjegyzék

8. Versenyhelyszín vizsgálatok eredménye 496
8.1. A fejezet összefoglalása 496
8.2. A NOB és a Nemzetközi Sportszövetségek követelményeinek és ajánlásainak bemutatása 502
8.3. A Budapesten meglévő és tervezett jelentősebb sportlétesítmények számbavétele 505
8.4. Olimpia megrendezéséhez szükséges és javasolt magasépítési létesítmények 510
8.4.1. Versenyhelyszínek 510
8.4.2. Edzéshelyszínek 584
8.4.3. Olimpia megrendezéséhez szükséges nem sportcélú magasépítési létesítmények 610
8.4.3.1. Olimpiai falvak 610
8.4.3.2. Média falvak 619
8.4.3.3. Technikai falvak 632
8.4.3.4. Közvetítő központ 633
8.5. Utóhasznosítási javaslatok 636
8.6. Létesítményi költségek elemzése 638
8.6.1. Versenyhelyszínek kialakítási költségei 638
8.6.2.Edzéshelyszínek kialakítási költségei 649
8.7. Az olimpiai játékok időzítése 650
Ábrajegyzék 652
Táblázatjegyzék 655

8. Versenyhelyszín vizsgálatok eredménye

8.1. A fejezet összefoglalása

Jelentős mértékű bővülés történt a versenyhelyszínek terén 2002-höz képest

Általános ismertetés

Összevetettük mind a **28 nyári olimpiai sportág 41 szakágának** követelményeit és a jelenleg rendelkezésre álló **budapesti és vidéki versenyhelyszínek**et abból a szempontból, hogy ezek mennyiben felelnek meg **az olimpiai elvárásoknak**. Az **eredmények** azt mutatják, hogy a versenyhelyszínekre vonatkozó követelményeknek a 2002-es tanulmány vizsgálataihoz képest **nagyobb mértékben felelnek meg a jelenlegi sportlétesítmények**, illetve kisebb mértékű rekonstrukcióra van szükség az alkalmassá tételhez. Ez köszönhető a számos időközben megvalósult új létesítménynek, illetve felújításnak.

Vidéki helyszínek bevonása intenzív az Agenda 2020 ajánlásait követve

Bár a korábbi olimpiákon is sor került vidéki helyszínek bevonására, valamint hagyományosan a labdarúgó-selejtezők sem kizárólag a rendező városban kerültek lebonyolításra, az Agenda 2020 tágította a vidéki helyszínek bevonásának lehetőségét. Egyes sportágak (vitorlázás, hosszútávúszás, gyorsasági kajak-kenu, evezés, tollaslabda, taekwondo, asztalitenisz) selejtezői és döntői is vidéken kerülhetnek megrendezésre. Emellett egyes labdajátékok esetén csak a selejtezők vidéken rendezhetőek meg (a kézilabda selejtezők Szegeden, a kosárlabda selejtezők Debrecenben). A labdarúgás esetében pedig a Groupama Aréna mellett Győr, Miskolc és Debrecen adhatna helyet a selejtezőknek. További négy sportág, a golf, a lovaglás, a birkózás és a cselgáncs versenyszámai Budapest 50 km-es körzetében találhatóak. Ezeket a döntéseket alátámasztják a gazdaságossági, utóhasznosítási szempontok, összhangban az Agenda 2020 kitűzött céljaival.

38 versenyhelyszín, 4 db új visszabontandó, 10 db ideiglenes létesítmény

Sportlétesítményi szükséglet

A nyári olimpiai játékok megrendezése nagyléptékű és összetett feladat, a versenyhelyszínek kiválasztása, csoportosítása, a sportlétesítmények kialakítása gondos tervezést igényel. Elemzéseink alapján a 28 nyári olimpiai sportág versenyszámainak lebonyolításához **38 versenyhelyszín** – beleértve a létesítményt nem igénylő speciális helyszíneket is – szükséges. A 38 versenyhelyszínből **15 db meglévő vagy tervezett és ideiglenesen bővített létesítmény, 9 db meglévő vagy tervezett állandó létesítmény, 4 újonnan építendő, de később visszabontandó létesítmény, és 10 db ideiglenes létesítmény (amiből 4 db csak ideiglenes lelátó építését jelenti).** Olimpia után egy olyan létesítmény portfolió birtokában lesz Magyarország, melynek ésszerű (utóhasznosítása biztosított) mind sport, mind egyéb célokra.

Az olimpia utáni utóhasznosítás az Agenda 2020 szerint is kiemelt kérdés a NOB számára

Utóhasznosítás kérdésköre

A NOB számára az **Agenda 2020** szerint is kiemelt tényező a rendező város kiválasztásakor az, hogy a játékokat követően az egyes sportágak létesítményeit a hazai sportszövetségek, illetve a nagyközönség hogyan tudják hasznosítani. A vidéki helyszínek bevonása az **utóhasznosítás** szempontjából rendkívül kedvező, mert meglévő sportlétesítményeket vagy új, az adott vidéki város szükségleteit kielégítő létesítmények valósulhatnak meg, melyek az olimpiát követően hozzájárulnak a vidéki városok sportéletének fejlődéséhez. Így elkerülhető, hogy Budapesten nagyszámú, piaci szempontból nehezen hasznosítható létesítmény épüljön.

Ideiglenes létesítményeknél szóba jöhet az áthelyezhető – moduláris – épületek alkalmazása is

Egyes meglévő létesítmények átalakítása elősegíti az olimpiát követő használatukat, például férőhelybővítés, létesítmény felújítás, pálya felújítás. Az új - a megrendezéshez szükséges - létesítmények esetén többféle megoldást elemeztünk utóhasznosítás szempontjából; például sportcélú, sporttól eltérő, esetleg multifunkcionális épületek, moduláris épületként épített, majd utólag áthelyezhető épületek.

Eleve úgy valósulnak meg olimpiai létesítmények, hogy véglegesként csak a megfelelően utóhasznosítható részek épülnek meg

A sportcélú utóhasznosítás esetén a sportszövetségek új, korszerű, az olimpiai kritériumoknak megfelelő létesítménnyel vagy edzéshelyszínnel gazdagodhatnak. Ez esetben figyelembe kell venni a hosszú távú igényt, és ennek megfelelően előfordulhat, hogy az új létesítmény egy része véglegesen, másik része ideiglenesen kerül megépítésre. Másik lehetőség a létesítmény olimpia utáni átalakítása más funkció számára például kiállító csarnokként, parkolóházként, koncert-, kereskedelmi vagy akár konferencia központként.

A moduláris épületrendszerek használatának lehetőségét is tanulmányoztuk, s ez alapján javasoljuk, hogy egyes kiszolgáló létesítmények moduláris elemekből épülve készüljenek el. A moduláris elemekből összeállított, olimpiai eseményre felállított kiszolgáló létesítményeket az olimpia után igény szerint más helyszínen (vidéken, más budapesti helyszínen) lehet felhasználni, szóba jöhet az ideiglenes építmények külföldi értékesítése is.

Az ideiglenes sportlétesítmények utólag máshol újra felépíthetők

A játékok után az adott helyszínen nem utóhasznosítható sportlétesítmények esetén olyan ideiglenes jellegű építmények kerülnek kialakításra, melyek elbonthatóak és a felhasznált anyagok, vagy maguk a komplett létesítmények újrahasznosíthatóak.

A nagyszámú ideiglenes lelátó rendszer egyedi tervezést igényel. Kisebb nézőszámú mobil lelátók esetén a bérlés lehetőségét is figyelembe kell venni, így azok utóhasznosítása megoldott.

Ideiglenes lelátókat bérelni is lehet

A nagyobb férőhellyel tervezett ideiglenes lelátók bekerülési költségei utólagos értékesítéssel csökkenthetőek. Az ideiglenes lelátók összes ülőhelyeinek száma 207.050. Ekkora mennyiségnél az értékesítés azonban korlátozott. Az olimpia után véglegesen megmaradó ülőhelyek száma 247.590-re tehető, melyet sport és egyéb célú utóhasznosítással ésszerűen lehet kihasználni. Az olimpiáig elkészülő létesítmények összesített férőhely száma. 454.640 ülőhely. Ebből is látható, hogy arányait tekintve az ideigle-

Az ideiglenes lelátók aránya 44% az összesített lelátószámhoz képest

nes ülőhelyek számának növelésével, mely kb. 46%-ra tehető az összes ülőhelyek számára vetítve, Magyarország nem kezd felelőtlen beruházásokba. Az olimpia után megmaradó ülőhelyek számából csak az olimpia miatt csupán 25.500 ülőhely létesül megmaradóként. Az így kialakuló megmaradó és ideiglenes ülőhelyek összesített 454.640-es száma kielégíti, sőt optimistán kicsit meghaladja a 413.500-es olimpiai alapkövetelmény ülésszámot úgy, hogy egyes Magyarországon népszerű és sikerszámnak tekinthető sportágaknál növeli meg a minimálishoz képest a lelátóméretet.

Az olimpiától függetlenül a szükséges megmaradó lelátókon elhelyezett ülések 90 %-a 2020-ig elkészül

Ezeket a szempontokat figyelembe véve alakítottuk ki az olimpia kiszolgálására szolgáló lehetséges sporthelyszínek megvalósítási metódusát, melyet részletezve mutatunk be a fejezet alpontjaiban.

Sikersportágainknál az alapkövetelménynél magasabb nézőszám tervezett

Alapfogalom: Az olimpia megrendezéséhez szükséges sporthelyszíneket versenyhelyszínnek hívjuk.

A versenyhelyszíneket arra kell felkészíteni, hogy az olimpia ideje alatt kiszolgálják a nézők, sportolók, média, valamint a NOB igényeit.

A versenyhelyszíneket felsoroltuk az alapeseti (olimpiától függetlenül is meglévő/tervezett) helyszíneket tartalmazó 6.5. fejezetben, illetve az olimpiai (vagyis kizárólag az olimpia miatt, a rendezés biztos tudatában épülő/bővítendő/fejlesztendő) helyszíneket tartalmazó 8.6.1 fejezetben.

Versenyhelyszínek négy kategóriába sorolhatók

A versenyhelyszíneket 4 kategóriába soroltuk:

- Alapeseti
    - Alapeseti, meglévő, olimpiára alkalmas, mindössze az az olimpia speciális igényeit kielégítő biztonsági fejlesztések szükségesek
    - Alapeseti, olimpiai rendezésére 2024-ig alkalmassá váló/tehető létesítmények (ugyanakkor ezen létesítmények igényelnek pl. kapacitásbővítő fejlesztéseket, amelyek az alapeseti, előrehozott, olimpiai csoportosítás szerint az olimpiai fejlesztések közé tartoznak)
- Olimpiai
    - Meglévő olimpiai létesítmények, melyek az olimpiától függetlenül nem válnának alkalmassá olimpiai sportágak megrendezésére (az olimpiához köthető átalakítási, bővítési, felújítási költségeiket olimpiai költségként kell számolni, mivel e létesítményekre vonatkozólag jelenleg nem ismert semmiféle döntés)
    - Nem meglévő olimpiai létesítmények, amelyek olimpiától függetlenül nem lennének szükségesek, de az olimpia után megmaradó létesítményként vagy létesítmény részként kerülnek hasznosításra (visszabontott létesítmé-

nyek), illetve ideiglenes létesítményként elbontásra kerülnek

A négy kategória nézőszámai az alábbiak szerint alakulnak, illetve elégítik ki az olimpiai igényeket.

1. táblázat: Az egyes kategóriákba besorolt versenyhelyszínek férőhelyei (fő) (Forrás: Óbuda Group)

Kategóriák	Olimpiai férőhely igény	Állandó létesítmények férőhelyszáma	Ideiglenes létesítmények férőhely száma	Összesített férőhelyszám
alapeseti, alkalmas	58.000	61.140	-	61.140
alapeseti, alkalmassá váló/tehető	120.000	117.800	23.200	141.000
olimpiai meglévő, alkalmassá tehető	89.000	43.150	54.350	97.500
olimpiai, nem meglévő	146.500	25.500	129.500	155.000
Összesen	413.500	247.590	207.050	454.640

A versenyhelyszíneket tartalmazó táblázatot az alábbiakban mutatjuk be.

2. táblázat: A tervezett versenyhelyszínek besorolása az olimpiai alkalmasság szempontjából (Forrás: Óbuda Group)

	Kategória	Város	Létesítmény	Sportágak
1	alapeseti, alkalmas	Budapest	Groupama Aréna	labdarúgás selejtező
2	alapeseti, alkalmas	Debrecen	Nagyerdei Stadion	labdarúgás selejtező
3	alapeseti, alkalmas	Debrecen	Főnix Csarnok	kosárlabda selejtezők
4	alapeseti, alkalmas	Győr	Audi Aréna	asztalitenisz
5	alapeseti, alkalmas	Veszprém	Veszprém Aréna	tollaslabda, taekwondo
6	alapeseti, alkalmassá váló/tehető	Budapest	Dagály Úszókomplexum	úszás, szinkronúszás, műugrás, öttusa úszás, vízilabda
7	alapeseti, alkalmassá váló/tehető	Budapest	Puskás Ferenc Stadion	labdarúgás döntő

8	alapeseti, alkalmassá váló/tehető	Budapest	Millenniumi Konferencia Központ	súlyemelés
9	alapeseti, alkalmassá váló/tehető	Budapest	Új Velodrom	pályakerékpár
10	alapeseti, alkalmassá váló/tehető	Budapest	Fehér úti lőtér	trap-, doubletrap- és skeetlövészet
11	alapeseti, alkalmassá váló/tehető	Miskolc	DVTK Stadion	labdarúgás selejtező
12	alapeseti, alkalmassá váló/tehető	Székesfehérvár	Multifunkcionális Csarnok	birkózás, cselgáncs
13	alapeseti, alkalmassá váló/tehető	Budapest	Széchy Tamás Uszoda	öttusa vívás
14	alapeseti, alkalmassá váló/tehető	Szeged	Városi Sportcsarnok (Pick Aréna)	kézilabda selejtezők
15	alapeseti, alkalmassá váló/tehető	Budapest	Illovszky Rudolf Stadion	rögbi
16	olimpiai meglévő, alkalmassá tehető	Budapest	Iharos Sándor Margitszigeti Atlétikai Centrum	öttusa futás, lövészet
17	olimpiai meglévő, alkalmassá tehető	Budapest	Hajós Alfréd Nemzeti Sportuszoda	vízilabda
18	olimpiai meglévő, alkalmassá tehető	Győr	ETO Stadion	labdarúgás selejtező
19	olimpiai meglévő, alkalmassá tehető	Szeged	Szegedi Olimpiai Központ	gyorsasági kajak-kenu, evezés
20	olimpiai meglévő, alkalmassá tehető	Göd	Gödi golfpálya	golf
21	olimpiai meglévő, alkalmassá tehető	Dunakeszi-Alag	Alagi lóversenypálya	díjlovaglás, díjugratás, lovastusa
22	olimpiai meglévő, alkalmassá tehető	Budapest	Szusza Ferenc Stadion	gyeplabda
23	olimpiai meglévő, alkalmassá tehető	Budapest	Papp László Sportaréna	kosárlabda döntők, ritmikus gimnasztika, szertorna, trampolin
24	olimpiai meglévő, alkalmassá tehető	Budapest	Hungexpo „G” pavilon	ökölvívás

25	olimpiai, nem meglévő	Budapest	Főstadion	atlétika, nyitó- és záróünnepség
26	olimpiai, nem meglévő	Budapest	BMX-pálya	BMX
27	olimpiai, nem meglévő	Budapest	Szlalom pálya	kajak-kenu szlalom
28	olimpiai, nem meglévő	Budapest	Lágymányosi teniszkomplexum	tenisz
29	olimpiai, nem meglévő	Budapest	Etele téri ideiglenes csarnok	röplabda, kézilabda-döntők
30	olimpiai, nem meglévő	Budapest	Turbina utcai ideiglenes csarnok	vívás
31	olimpiai, nem meglévő	Budapest	Csillebérc	hegyikerékpár
32	olimpiai, nem meglévő	Budapest	Kopaszi-gát	triatlon úszás
33	olimpiai, nem meglévő	Budapest	Fehér úti lőtér	céllövészet
34	olimpiai, nem meglévő	Budapest	Iharos Sándor Margitszigeti Atlétikai Centrum	öttusa lovaglás
35	olimpiai, nem meglévő	Budapest	Óbudai-sziget	strandröplabda
36	olimpiai, nem meglévő	Budapest	Hősök tere	országúti kerékpározás, triatlon kerékpározás
37	olimpiai, nem meglévő	Budapest	Műjégpálya	íjászat
38	olimpiai, nem meglévő	Balatonfüred	Balaton	hosszútávúszás, vitorlázás

A versenyhelyszínek kiválasztásának szempontrendszerét a 8.2. fejezet mutatja be.

A versenyhelyszín vizsgálatok során olimpiai versenyhelyszínként nem kiválasztott létesítmények közül több alkalmas edzéshelyszínként. Ezeket 8.4.2 alfejezetben mutatjuk be.

8.2. A NOB és a Nemzetközi Sportszövetségek követelményeinek és ajánlásainak bemutatása

A helyszínek kiválasztásakor figyelembe vettük a NOB versenyhelyszínekre vonatkozó előírásait

Tekintettel arra, hogy az olimpia megrendezése rendkívül komplex feladat, a Nemzetközi Olimpiai Bizottság javaslatokat bocsát a pályázó ország rendelkezésére, annak érdekében, hogy az esemény megrendezésével összefüggő lehetőségek a kapcsolódó kockázatok minimalizálásával kerüljenek kihasználásra. Más nemzetközi sporteseményekhez viszonyítva az olimpia keretein belül megrendezett eseményeknek még magasabb minőségi követelményeknek kell megfelelnie.

A versenyhelyszínek kiválasztásakor kiemelt figyelmet fordítottunk a sportáganként meghatározott férőhelyszámra, a megközelítésre, a biztonságra és az utóhasznosításra vonatkozó ajánlások figyelembe vételére.

Az egyes sportágaknál a szakszövetségek elvárásainak is megfelelő versenyhelyszínt szükséges választani

A NOB különböző szempontok alapján előírja azt a minimális befogadóképességet, amelyet az egyes sportágaknak otthont adó létesítményekben biztosítani kell. Ezek ún. bruttó nézőkapacitások, azaz az olimpiára érkező nézőkön felül tartalmazza az akkreditált személyeket, beleértve a sportolók kísérőit és a média képviselőit. A férőhelyek biztosítása fontos lehet a pályázat sikere szempontjából, ugyanakkor az Agenda 2020 szellemiségével összeegyeztethetően várható, hogy bizonyos előírások finomodnak, rugalmasabbá válnak és egyes sportágaknál, indokolt esetben a rendező város könnyítést kap. Az Agenda 2020 fontos szempontjai közé tartozik a fenntarthatóság, ezért célszerű, hogy csak olyan olimpiai létesítmények kerüljenek alkalmazásra, amelyeknél biztosított az utóhasznosítás. Ehhez illeszkedik, hogy amennyiben nincs igény egy adott, az olimpia alatt szükséges kapacitású létesítményre, ott ideiglenes vagy részben visszabontható megoldásokat alkalmazzanak.

A következő táblázat sportáganként tartalmazza a NOB bruttó nézőkapacitásra vonatkozó ajánlásait. A feltüntetett nézőszám-kapacitások minimumnak tekinthető ajánlások, azaz attól el lehet térni a bővítés irányába, például az adott sport helyi népszerűsége vagy a rendelkezésre álló infrastruktúra alapján.

3. táblázat: Nemzetközi Olimpiai Bizottság helyszíni férőhely-kapacitás elvárásai sportesemények szerint (Forrás: NOB)

Sport - Sportág	NOB kapacitás-elvárás (fő)
Asztalitenisz	5.000
Atlétikai számok	60.000
Birkózás	8.000
Cselgáncs	8.000
Evezés	12.000

Golf	1.000
Gyeplabda	10.000
Íjászat	4.000
Kajak-kenu - Síkvízi	10.000
Kajak-kenu - Szlalom	8.000
Kerékpár - BMX	5.000
Kerékpár - Hegyi kerékpár	2.000
Kerékpár - Országúti	1.000
Kerékpár - Pályakerékpár	5.000
Kézilabda selejtező	6.000
Kézilabda döntők	10.000
Kosárlabda selejtezők	8.000
Kosárlabda döntők	15.000
Labdarúgás selejtező	20.000
Labdarúgás éremosztók	50.000
Lovastusa, díjugratás és díjlovaglás	12.000
Lövészet	3.000
Ökölvívás	6.000
Öttusa - Lovaglás	10.000
Öttusa - Futás	10.000
Öttusa - Lövészet	3.000
Öttusa - Úszás	12.000
Öttusa - Vívás	3.000
Rögbi	8.000
Röplabda	15.000
Strandröplabda	12.000
Súlyemelés	5.000
Taekwondo	5.000

Tenisz - Centerpálya	10.000
Tenisz - Pálya 1	5.000
Tenisz - Pálya 2	3.000
Tenisz - Pálya 3-9	250
Tollaslabda	5.000
Torna - Ritmikus gimnasztika	5.000
Torna - Szertorna	12.000
Torna - Trampolin	12.000
Triatlon - Futás	2.500
Triatlon - Kerékpározás	2.500
Triatlon - Úszás	2.500
Vitorlázás	250
Vívás	4.000
Vízi sportok - Műugrás és toronyugrás	5.000
Vízi sportok - Úszószámok	12.000
Vízi sportok - Vízilabda	5.000
Vízi sportok - Szinkronúszás	5.000
Vízi sportok – Hosszútávúszás	2.500
Vízilabda	5.000

A korábban említetteken felül további, sportonként eltérő, a NOB vagy a nemzetközi szakszövetségek felől érkező elvárásokkal is szükséges kalkulálni a versenyhelyszínek kiválasztásakor és kialakításakor. Ezen követelmények vonatkozhatnak a létesítmény befogadóképességén felül egyéb műszaki paraméterekre, így például annak méreteire, belső világítására, a nézőtér dőlésszögére, a nézőtér és a sportpálya távolságára, a bemelegítő pályákra és azok a versenypályához képesti elhelyezésére. A sportág-specifikus követelmények az egyes versenyhelyszíneknél kerülnek kifejtésre.

8.3. A Budapesten meglévő és tervezett jelentősebb sportlétesítmények számbavétele

Felmérésre kerültek a meglévő sport és nem sportcélú létesítmények az olimpiai alkalmassá tétel függvényében

Annak érdekében, hogy megállapíthassuk a meglévő és új sportlétesítmények olimpiai célú hasznosításra való megfelelőségét, a létesítmények számbavétele és vizsgálata szolgálta az alapot. Felmérésre kerültek a meglévő sport és egyes nem sport céllal funkcionáló, de olimpiai versenyszám megrendezésére alkalmassá tehető létesítmények. Elvégeztük annak vizsgálatát, hogy ezen építmények milyen mértékben felelnek meg az olimpiai elvárásoknak és ajánlásoknak, különös tekintettel a befogadóképességre, valamint a sportágak egyéni sajátosságainak megfelelően az alkalmassá tétel feltételeire. A meglévő létesítmények maximális férőhelyszám bővíthetőségénél az Agenda 2020 figyelembe vételével meghatároztuk a szükséges és lehetséges kapacitásokat, ezek ismeretében a javasolt kapacitástól való maximális eltérés határát. Mindezen vizsgálatok eredményeként egyértelművé vált, hogy hány darab és milyen új sportlétesítményre van szükség az olimpia megrendezéséhez.

Az alkalmassági vizsgálatok során számos alapkövetelményt vettünk figyelembe

Általános ismertetés

Budapesten számos olyan létesítmény van, amely alkalmas sportrendezvények, tömegrendezvények lebonyolítására, illetve az olimpiai követelményeket figyelembe véve számos létesítmény alkalmassá tehető olimpiai edzéshelyszínnek.

Versenyhelyszínek szempontjából az alábbi követelményeknek kell megfelelniük a helyszíneknek:

- olimpiai sportági verseny követelmények
- olimpiai sportági edzés követelmények
- olimpiai sportolói pihenés követelmények
- nemzetközi szakszövetségi követelmények
- olimpiai nézőszám követelmények
- olimpiai megközelítési követelmények (sportolók, bírók, sajtó, nézők, VIP személyek számára)
- olimpiai biztonsági követelmények
- olimpiai média (közvetítés technológia, sajtó) követelmények

Ezeken az alapkövetelményeken kívül ugyanolyan fontos szempontként veszik figyelembe – különös tekintettel az Agenda 2020-

Az Agenda 2020 új értékelési szempontokat vezetett be

ra – az alábbi szempontokat:

- megvalósítási gazdaságossági szempont
- üzemeltetési gazdaságossági szempont
- utóhasznosítási szempont
- fenntarthatósági szempont.

Magyarországon számos, olimpiai szempontból alkalmas sportlétesítmény megvalósult vagy tervezés alatt áll

Magyarország az elmúlt években és a közeljövőben jelentős előrelépést tett/tesz az olimpia rendezéséhez szükséges sportlétesítmények terén. A létesítmények tervezése, megvalósítása ésszerűen figyelembe veszi a világversenyek – köztük az olimpia – rendezésének szempontrendszerét is. Legtöbb létesítménynél sikerül ezeket a szempontokat ötvözni a helyi közösségi, utóhasznosítási, üzemeltetési, valamint a hazai sportélet igényeivel úgy, hogy a létesítmények megvalósítása az átlagos költségkereten belül maradjon.

Az NOB által meghirdetett Agenda 2020 program előtérbe helyezi azt az alapelvet, hogy a rendező város/ország a már létező létesítményeket (átalakítással, vagy anélkül) készítse fel olimpia rendezésére, hogy az olimpia után egy ésszerűen fenntartható, üzemeltethető létesítményparkot hagyjon örökül az utókornak.

Az alábbi helyszínek kiválasztása a rendelkezésre álló helyszínek közül a fentebb bemutatott széles spektrumú követelményrendszer figyelembevételével történt (olimpiai követelmények, közlekedési követelmények, szakszövetségi követelmények, utóhasznosítási követelmények, költség kockázatok, tulajdonviszonyból származó kockázatok, időbeli megvalósítás kockázata stb.). Minden lehetséges helyszín vizsgálata megtörtént, az alapkritériumok vizsgálata mentén szűkítettük le a lehetséges helyszínek számát. Végül meghatározásra kerültek a javasolt és szükség esetére az alternatív helyszínek, azzal a feltétellel, hogy azok egy egységes, az olimpia rendezésére alkalmas rendszert alkossanak.

A létesítmények egymáshoz viszonyított, Budapesten belüli vagy vidéki elhelyezkedését 7. Master Plan c. fejezet mutatja be, melyben nem a létesítmények, hanem az olimpiai szerkezet bemutatása a cél.

Az így kiválasztott létesítmények közül az ún. olimpiai sportlétesítményeket mutatjuk be alább.

Az olimpiához köthetően megvalósuló sportlétesítmény fejlesztések 2 csoportba oszthatóak:

Az ún. olimpiai sportlétesítmények körébe azok a létesítmények tartoznak, amelyek megléte kifejezetten az olimpia megrendezéséhez szükséges, és nem szerepelnek az alapeseti vagy előrehozott létesítmények sorában. Ezen sportlétesítmények között szerepelnek új, illetve speciálisan az olimpia miatt átalakítandó, bővítendő épületek is.

Olimpiai sportlétesítményeknek nevezzük a meglévő, a rendezés elnyerése esetén, annak biztos tudatában olimpiára alkalmassá teendő (bővítés, felújítás, átalakítás, építés), valamint az újonnan megépítendő visszabontható vagy ideiglenes sportlétesítményeket.

Ezek két fő csoportja a következő:

(1) meglévő és tervezett létesítmények

(1) Meglévő olimpiai létesítmények, melyek az olimpiától függetlenül nem válnának alkalmassá olimpiai sportágak megrendezésére: olyan létesítmények, melyek bár rendelkezésre állnak, de jelenlegi állapotukban nem alkalmasak olimpia rendezésére. Az olimpiához köthető átalakítási, bővítési, felújítási költségeiket olimpiai költségként kell számolni, mivel e létesítményekre vonatkozólag jelenleg nem ismert semmiféle döntés.

- Budapest, Papp László Sportaréna (bővíteni szükséges olimpia esetén) – kosárlabda-döntő, ritmikus sportgimnasztika, szertorna, trampolin
- Budapest, Iharos Sándor Margitszigeti Atlétikai Centrum (bővíteni szükséges olimpia esetén)– öttusa kombinált lövészet, futás
- Budapest, Hajós Alfréd Nemzeti Sportuszoda (bővíteni szükséges olimpia esetén) – vízilabda-selejtezők
- Győr, ETO Stadion (bővíteni szükséges olimpia esetén)– labdarúgás-selejtezők
- Szeged, Szegedi Olimpiai Központ - Maty-ér (felújítani, bővíteni szükséges olimpia esetén)– gyorsasági kajak-kenu, evezés
- Göd, golfpálya (felújítani, bővíteni szükséges olimpia esetén) – golf
- Dunakeszi-Alag, Alagi lóversenypálya (felújítani, bővíteni szükséges olimpia esetén) – díjlovaglás, díjugratás, military
- Budapest, Szusza Ferenc Stadion (átalakítani, felújítani, bővíteni szükséges olimpia esetén) – gyeplabda
- Budapest, Hungexpo “G” pavilon (átalakítani, felújítani, bővíteni szükséges olimpia esetén) – ökölvívás

(2) nem meglévő, visszabontható és ideiglenes létesítmények

(2) Nem meglévő olimpiai létesítmények, amelyek olimpiától függetlenül nem lennének szükségesek, de az olimpia után megmaradó létesítményként vagy létesítmény részként (visszabontás) kerülnek hasznosításra, illetve ideiglenes létesítményként elbontásra kerülnek.

Olyan létesítmények, melyek jelenleg nem állnak rendelkezésre, de az olimpia rendezésének idejére vonatkozóan a helyük kijelölésre került, az utóhasznosítási, üzemeltetési, hazai sportélet igényei, valamint a költségkeret szempontokat is figyelembe véve a legoptimálisabb helyszínen. A létesítmények megmaradó (visszabontható) vagy ideiglenes létesítményként kerülnek megépítésre olimpia rendezése esetén.

- Budapest, Kvassay-zsilip térsége, atlétikai stadion – atlétika
- Budapest, Kvassay-zsilip térsége, BMX-pálya – BMX kerékpár
- Budapest, Észak Csepel, kajak-kenu szlalom pálya – kajak-kenu szlalom
- Budapest, Lágymányos-Dél, Lágymányosi teniszkomplexum- tenisz
- Budapest, Etele téri ideiglenes 15.000 fős csarnok – röplabda, kézilabda-döntő
- Budapest, Turbina utcai ideiglenes 6.000 fős csarnok – vívás
- Budapest, Csillebérc, ideiglenes helyszín (lelátó) – terepkerékpár
- Budapest, Kopaszi-gát, ideiglenes helyszín (lelátó) – triatlon úszás
- Budapest, Fehér úti lőtér, ideiglenes csarnok – céllövészet
- Budapest, Margitsziget, ideiglenes helyszín (lelátó) – öttusa lovaglás
- Budapest, Óbudai-sziget, ideiglenes komplexum – strandröplabda
- Budapest, Hősök tere (átalakítani, felújítani szükséges olimpia esetén) – országúti kerékpár, triatlon kerékpár
- Budapest, Városligeti Műjégpálya (átalakítani, bővíteni szükséges olimpia esetén) – íjászat
- Balatonfüred, Balaton (a szárazföldi létesítmények átalakítása, felújítása, bővítése szükséges olimpia esetén) – hosszútávúszás, vitorlázás

A férőhelyekre vonatkozó NOB követelmények több mint 100%-a kerül biztosításra, ennek azonban csupán 32%-a állandó férőhely

Az utóhasznosítás biztosítása végett a férőhelyszámok tekintetében másfajta rendezőelv érvényesül: a rendezvényt követő, állandó férőhelyek tekintetében a későbbi reális nézőszámokat kell alapul venni. Így ebből a szempontból, a technikai realitások határain belül maradva az ideiglenes férőhelyek minél nagyobb arányú biztosítása járul hozzá a gazdaságos utóhasznosításhoz. Az alábbi táblázatból látszik, a biztosított férőhelyek igazodnak az igényekhez, az NOB követelmények 107%-a kerül biztosításra, ugyanakkor a biztosított férőhelyek csupán 32%-a megmaradó férőhely.

4. táblázat: Az olimpiai létesítmények férőhelyeinek megoszlása kategóriák és típusok szerint (Forrás:NOB, Óbuda Group)

Kategóriák	Férőhely igény	Állandó férőhelyszám	Ideiglenes férőhelyszám	Összes férőhelyszám
Olimpiai meglévő, alkalmassá tehető	89.000	43.150	54.350	97.500
Olimpiai, nem meglévő	146.500	25.500	129.500	155.000
Összesített	235.500	68.650	183.850	252.500

Az olimpiai létesítmények részletes bemutatása a 8.4-es fejezetben meghatározott sorrend szerint a következő oldalakon található.

8.4. Olimpia megrendezéséhez szükséges és javasolt magasépítési létesítmények

Olimpiai megrendezése esetén a Nemzetközi Olimpiai Szövetség (NOB) által meghatározott követelményeknek kell megfelelniük a sporthelyszíneknek. Alábbi felsorolásba azon létesítmények kerülnek, melyek kifejezetten az olimpia megrendezéséhez szükségesek vagy javasoltak, a játékoktól függetlenül meglévő és tervezett létesítmények sorában nem szerepelnek.

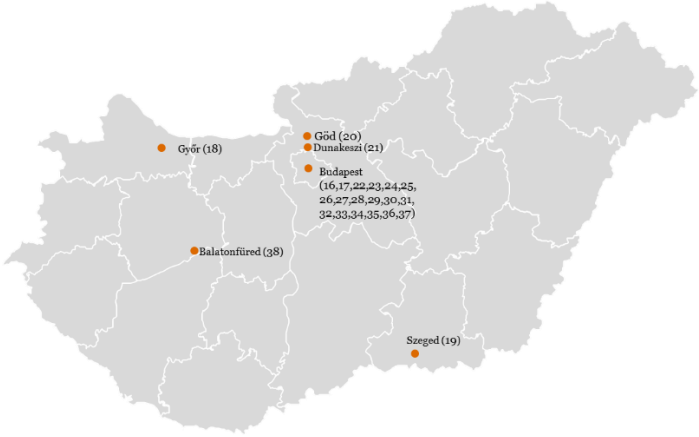
8.4.1. Olimpiai versenyhelyszínek

Az olimpia megrendezéséhez szükséges 23, nem alapeseti versenyhelyszín 6 városban helyezkedik el.

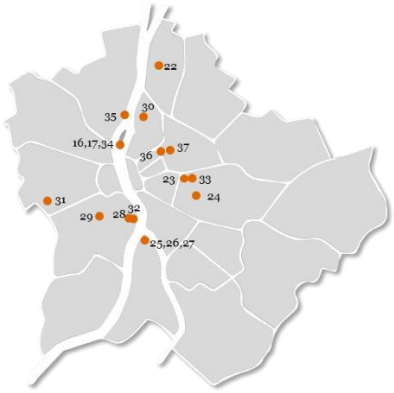
A versenyhelyszínek az alábbi szempontok szerint kerülnek bemutatásra:

- versenyhelyszínen tervezett sportágak
- a helyszínre vonatkozó NOB és szakszövetségi követelmények, ezeknek való megfelelés mértéke
- versenyhelyszín olimpia helyszínre alkalmassá tételének költsége
- elhelyezkedés

1. ábra: Versenyhelyszínek elhelyezkedése az országban (Forrás: Óbuda Group)

2. ábra: Versenyhelyszínek Budapesten (Forrás: Óbuda Group)

Az öttusa öt számának egymáshoz közeli helyszínen kell lenniük

Iharos Sándor Margitszigeti Atlétikai Centrum (16)

A modern pentatlon, azaz öttusa 1912 óta olimpiai sportág. Magyarországon különösen népszerű az olimpián és más világversenyeken elért sikerek végett. Az öttusa megrendezésének alapkövetelménye, hogy a megrendezendő öt szám:

- vívás
- úszás
- lovaglás
- lövészet
- futás

Az öttusa a Margitszigeten a Dagály Úszókomplexum közelében kerül megrendezésre

egymáshoz közeli helyszíneken legyen lebonyolítva.

Mivel az öttusa úszás versenyszámára vonatkozó olimpiai nézőszám követelményeket egyedül a Dagály Úszókomplexum tudja majd kielégíteni, így egy ehhez közeli helyszínt kellett találni, amely alkalmas a további 4 versenyszám befogadására. Ez a helyszín teljesíti a komplex követelményrendszert nézőszám és sportági követelmények tekintetében úgy, hogy ez a sportág magyarországi népszerűségéhez méltó helyszínen kerüljön megrendezésre. Így az öttusa megrendezése a Margitszigeten, illetve a Dagály Úszókomplexumban kerülne sor.

Sportágak:

- Öttusa- kombinált futás- lövészet

NOB követelmények szerinti 10.000 fő nézőszám biztosítása szükséges

Sportág kritériumok

5. táblázat: Sportági követelmények az Iharos Sándor Margitszigeti Atlétikai Centrum esetében (Forrás: NOB[1])

KÖVETELMÉNYEK	Öttusa kombinált (futás-lövészet)	Felújított létesítmény
Típus	kültéri	teljesül
NOB nézőszám	10.000	10.000
NOB sportolószám	72	biztosított
Főbb szakszövetségi követelmények	Egymáshoz közel eső létesítmények: 50 m-es versenyuszoda, vívócsarnok, 800m-es futókör kijelölt lőpályával, lovagláshoz versenyaréna min 50 × 50m + bemelegítő terület biztosítása	teljesül

Iharos Sándor Margitszigeti Atlétikai Centrum felújítására van szükség

Az 1.650 fős lelátót ideiglenes létesítményekkel 10.000 fősre szükséges növelni

A meglévő létesítmény bemutatása

Az Iharos Sándor Stadion a Margitszigeten található atlétikai centrum. 1.650 fős meglévő lelátóval rendelkezik, mely részben fedett. Jelenlegi állapotában egy labdarúgó pálya, körülötte egy futókör, illetve dobópálya van. Ezen rendelkezésre álló területet kell úgy kialakítani, hogy az öttusa kombinált (futás, lövészet) számok rendezéséhez és a nézők kiszolgálásához szükséges pálya és ideiglenes lelátó követelményeket kielégítsük. A futás versenyszáma a Margitszigeten kijelölt útvonalon történik és az Iharos Sándor Stadionba érkeznek a futók, ahol a kialakított lőpályán lőnek. A vonatkozó követelményekhez a meglévő létesítmény felújítására van szükség, illetve a szükséges nézőszám biztosításához a meglévő 1.650 fős lelátót további ideiglenes lelátókkal kell bővíteni 10.000 főre.

A létesítmény tervezett összes bekerülési költsége 3 Mrd Ft, az alábbi felosztás szerint:

Becsült költség: 3,0 Mrd Ft

- Előkészítés költsége 0,1 Mrd Ft
- Végleges létesítmény költsége 0,6 Mrd Ft
- Ideiglenes létesítmény költsége 2,3 Mrd Ft

[1] A sportági követelmények a NOB technikai kézikönyvében találhatók meg (Technical Manuel on Venues)

3. ábra: Iharos Sándor Margitszigeti Atlétikai Centrum I.
(Forrás: Panoramio[2])

4. ábra: Iharos Sándor Margitszigeti Atlétikai Centrum II.
(Forrás: rendezvenyhelyszin.specia.hu[3])

5. ábra: Az öttusa versenyszám helyszínei
(Forrás: Óbuda Group)

6. ábra: A versenyhelyszín kialakítása a stadionban
(Forrás: Óbuda Group)

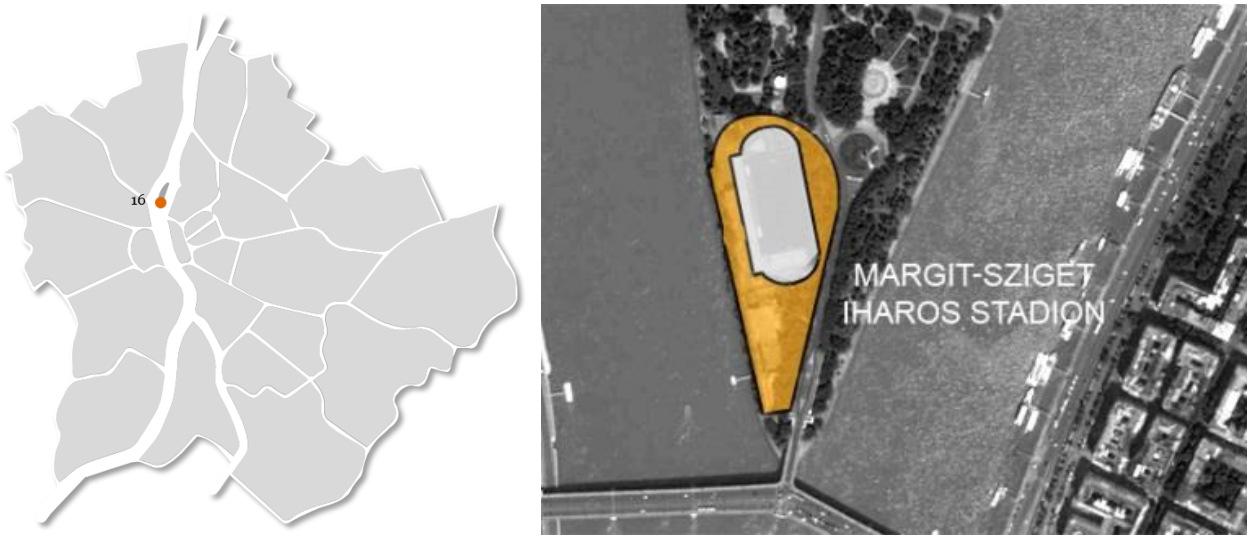
[2] https://ssl.panoramio.com/photo/38341195
[3] http://www.rendezvenyhelyszin.specia.hu/helyszin/iharos-sandor-margitszigeti-atletikai-centrum

Margitsziget déli oldala, gyaloglási távolságban az öttusa egyéb helyszíneitől

Helyszín leírása, megközelíthetőség

Az öttusa kombinált szám helyszíne a Margitsziget déli oldalán található a Margit-hídhoz közelebbi oldalon, gyalog megközelíthető távolságban a versenyszám többi versenyhelyszínétől.

7. ábra: Az Iharos Sándor Margitszigeti Atlétikai Centrum elhelyezkedése (Forrás: Óbuda Group)

A Margitsziget közösségi közlekedéssel közelíthető meg

A terület jelenlegi megközelíthetősége:

- Közösségi közlekedéssel: 4-es, 6-os villamos, 26-os busz.
- Egyéni közlekedéssel: az olimpiai biztonsági előírások előtérbe helyezése miatt a Margitsziget az olimpia versenyszámok ideje alatt a nagyközönség számára nem lesz nyitott.

A Dagály Úszókomplexum kapacitása nem elegendő minden vizes esemény lebonyolításához

Hajós Alfréd Nemzeti Sportuszoda (17)

Az újonnan megvalósuló Dagály Úszókomplexum kapacitása nem elegendő az úszó, műugró, szinkronúszó, öttusa úszó versenyek mellett a vízilabda selejtezők megrendezésére, így a 2006-os Vízilabda EB és a jövőbeni 2017-es úszó és vízilabda világbajnokság példáját követve a vízilabda selejtezők a Margitszigeti Hajós Alfréd Nemzeti Sportuszodában kerülnének megrendezésre. Az öttusa, úszó sikerek mellett a vízilabda versenyeken elért eredmények miatt kapná ezt a központi helyszínt Budapesten. Így a vízilabda elődöntői és döntői is a Dagály Úszókomplexumban kerülne megrendezésre.

A vízilabda selejtezők során 5.000 fős kapacitás elegendő

Sportágak:

- vízilabda

Sportág kritériumok

6. táblázat: Sportági követelmények a Hajós Alfréd Nemzeti Sportuszoda esetében (Forrás: NOB[4])

KÖVETELMÉNYEK	Vízilabda (selejtezők)	Felújított létesítmény
Típus	kültéri	teljesül
NOB nézőszám	5.000	6.000
NOB sportolószám	260	biztosított
Főbb szakszövetségi követelmények	30 X 25 m, min. 1,8 m (javasolt: 2 m) mély medence	teljesül

A meglévő létesítmény bemutatása

A helyszín már számos nemzetközi eseménynek adott otthont

A Margitszigeten rendezendő vízilabda selejtezők legalkalmasabb helyszíne a már bizonyított Hajós Alfréd Sportuszoda ideiglenes nézőtéri bővítéssel kiegészítve. A közelmúltban számos rangos vizes versenynek adott otthont a létesítmény.

Figyelembe véve a sportág hazai sikereit, az NOB által előírt férőhelyszám 120%-át biztosítja az ideiglenes bővítés.

A létesítmény tervezett összes bekerülési költsége 3 Mrd Ft, az alábbi felosztás szerint

- Előkészítés költsége 0,1 Mrd Ft

[4] A sportági követelmények a NOB technikai kézikönyvében találhatók meg (Technical Manuel on Venues)

Becsült költség:

3,0 Mrd Ft

- Végleges létesítmény költsége 0,00 Mrd Ft
- Ideiglenes létesítmény költsége 2,9 Mrd Ft

8. ábra: Hajós Alfréd Nemzeti Sportuszoda I. (Forrás: mob.hu[5])

9. ábra: Hajós Alfréd Nemzeti Sportuszoda II. (Forrás: ompackbau referencia[6])

Margitsziget déli oldala, egyéb vizes helyszínektől gyaloglási távolságban helyezkedik el

Helyszín leírása, megközelíthetőség

A vízilabda selejtezők helyszíne a Margitsziget déli végén a budai oldal felé eső területen lévő Hajós Alfréd Nemzeti Sportuszodában található. A helyszín gyaloglási távolságon belül található az egyéb vizes sportágak helyszíneitől (Dagály Úszókomplexum).

[5] http://www.mob.hu/tokeletes-kornyezet-varja-a-vizilabda-europa-bajnoksag-mezonyet
[6] http://www.compackbau.hu/lelatorefkep.html

10. ábra: A Hajós Alfréd Nemzeti Sportuszoda elhelyezkedése (Forrás: Óbuda Group)

A Hajós Alfréd Nemzeti Sportuszoda csak közösségi közlekedéssel megközelíthető

A terület jelenlegi megközelíthetősége:

- A terület kiválóan megközelíthető közösségi közlekedéssel: 4-es, 6-os villamos, 26-os busz. Továbbá gyalog vagy kerékpár segítségével.
- Egyéni közlekedéssel: a Margitsziget az olimpia versenyszámok ideje alatt a nagyközönség számára nem lesz nyitott, az olimpiai biztonsági előírások előtérbe helyezése miatt.

A labdarúgó selejtezők vidéki helyszíneken is lebonyolíthatóak

Győr, ETO Stadion (18)

Az olimpiai sportágak közül a legnagyobb férőhely kapacitást a labdarúgás köti le. Ebben az esetben a selejtezők lebonyolíthatók a főhelyszíntől eltérő városban, minimálisan 20.000 főt befogadni képes, UEFA/FIFA 4. kategóriájú stadionban.

Sportágak:

- labdarúgás

Sportág kritériumok

A létesítménynek UEFA/FIFA kompatibilisnek kell lennie, mely az európai és nemzetközi labdarúgó szövetségek követelményeinek való megfelelőséget jelenti. Az UEFA/FIFA kategóriákba sorolja a stadionokat és az egyes kategóriákhoz alapkövetelményeket határoz meg a minimális befogadóképességre – külön-külön a nézőtérre és a VIP ülőhelyek számára –, továbbá a pályaméretre, pályavilágítás minőségére, VIP parkolók darabszámára, VIP és média területek méretére vonatkozóan.

7. táblázat: Sportági követelmények az ETO-stadion esetében (Forrás: NOB[7])

UEFA STADION ELŐÍRÁSOK		**Kategória 4**
Stadion befogadóképessége	*Általános*	Minimális befogadóképesség 8.000 ülőhely NOB ajánlás, selejtező: 20.000 ülőhely NOB ajánlás, döntő: 50.000 ülőhely
	Ülő- és állóhelyek	Kizárólag ülőhelyek megengedettek, az állóhelyes szektorokat be kell zárni. Ugyanígy a padok alkalmazása sem megengedett, ezek is állóhelyeknek minősülnek
	VIP helyek minimális száma összesen	500
	VIP helyek minimális száma a vendégek számára	500
	exkluzív vendéglátási terület	400 m²
Megvilágítás	*Megvilágítás a rögzített kamerák felé*	min. 1.400 lux
	Megvilágítás a mobil kamerák felé	min 1.000 lux
Szünetmentes áramforrás		Az aggregátnak azonnal és szünet nélkül a teljes megvilágítást biztosítania kell
Kontroll helyiség		Olyan ellenőrző helyiség, amely a stadion teljes belső

[7] A sportági követelmények a NOB technikai kézikönyvében találhatók meg (Technical Manuel on Venues)

		terére rálátást biztosít és megfelelő kommunikációs berendezésekkel ellátott
Video felügyelet		Állandó video ellenőrző és felügyelő rendszer mind a stadionon belül, mind azon kívül, színes állóképes kivetítéssel és a kontroll helyiséggel való kapcsolattal
Játéktér	*Hossz*	105
	Szélesség	68
	Kerítés a játéktér és a nézőtér között	nem megengedett
Parkolóhelyek	*Biztosított VIP parkolók száma*	150
	Buszok	Parkolóhely legalább 400 busz számára a stadion közelében.
Munkahely a média számára		150 m²
Kamerák elhelyezése	*Minimális platform a kamerák számára*	12 m²
Sajtótribün	*Minimálisan kialakított fedett ülések száma*	200
	Minimálisan kialakított fedett ülések száma írópulttal	100
	A sajtótribün pozíciója	A főtribün középső zónájában, a csapatöltözők közelében, médiaeszközökkel felszerelve.
TV és rádiókommentátor állások száma		40
	Minimális szám	3
	Szükséges méret	Stúdiónként 5x5x2,3 minimum méret.
	Egyéb kívánalmak	Egy moderátor stúdió rálátással a játéktérre és elégséges hely egy Mixed Zone kialakítására.
Közvetítő kocsik helye	*Felület*	min. 2.000 m²
	Elhelyezés	ugyanazon az oldalon, mint a főkamera
Sajtókonferencia terem	*Követelmény*	Legalább egy sajtókonferencia helyiség, pulttal, pódiummal, kamera platformmal, Split Box-szal, hangosítással és székekkel berendezve.

A meglévő stadion UEFA/FIFA 4. kategóriájú, a NOB nézőszám követelményt azonban csak ideiglenes bővítéssel teljesíti

A meglévő létesítmény bemutatása

Az új, fedett lelátóval rendelkező, Győri ETO Stadion 2007 áprilisában nyitotta meg kapuit az ETO FC szurkolói előtt. 15.600 néző befogadására képes – így nézőszám tekintetében az NOB követelményt bővítéssel elégíti ki a stadion. Egyéb paramétereit tekintve a stadion kielégíti az UEFA/FIFA 4. kategória követelményeit. A létesítmény egy komplex fejlesztési terv keretében valósult meg, így nem csak a labdarugó pályához közvetlen kapcsolatú lelátó és pálya épült meg, hanem egy négy csillagos hotel, labdarúgó akadémia és konferenciaközpont is helyet kapott egyebek mellett.

A stadion sarkos kialakítású, tehát nem zárt aréna jellegű. Azonban adott esetben akár 30.000 fős befogadóképességűre is bővíthető. Ez az alapvonali lelátók több szintesítésével, valamint a sarkok beépítésével érhető el. A pálya egy modern, fűtéssel, csapadékvíz elvezetéssel és öntözőrendszer kiépítésével került kialakításra.

Becsült költség:

3,4 Mrd Ft.

A létesítmény tervezett összes bekerülési költsége 3,4 Mrd Ft, az alábbi felosztás szerint

- Előkészítés költsége 0,2 Mrd Ft
- Végleges létesítmény költsége 0,00 Mrd Ft
- Ideiglenes létesítmény költsége 3,2 Mrd Ft

11. ábra: Az ETO Stadion lelátója (Forrás: www.funzine.hu[8])

12. ábra: Az ETO Stadion távlati képe (Forrás: www.nb1.hu[9])

13. ábra: Az ETO Park Hotel stadion fele néző homlokzata (Forrás: www.etoparkhotel.hu[10])

[8] http://www.funzine.hu/hu/venues/eto-park-gyor/#prettyPhoto
[9] http://m.nb1.hu/?ourl=/hirek/eto-varos-megszerezne-teljes-eto-parkot
[10] http://etoparkhotel.hu/

Helyszín leírása, megközelíthetőség

A győri ETO Stadion a multifunkciós ETO Parkban található, melyben található többek közt sport, szórakoztató és bevásárló központ és 4* business hotel is. Budapesttől kb. 120 km-re helyezkedik el. Közvetlen autópálya csatlakozással (M1) rendelkezik. A létesítmény a városközpontból is jól megközelíthető tömegközlekedéssel: 8-as, 14-es busz. A győri vasút-állomásról 3 km-re található a stadion.

A stadion közvetlen közelében több mint 2.000 db parkolóhely áll a rendelkezésre.

14. ábra: Az ETO Stadion elhelyezkedése (Forrás: Óbuda Group)

Kiváló adottságú meglévő kajak-kenu- és evezős pálya

Szegedi Olimpiai Központ, Maty-ér (19)

A Szegeden található Olimpiai Központ része a meglévő evezős és gyorsasági kajak-kenu pálya. Az elmúlt 10-15 évben számos nemzetközi versenyt rendeztek már rajta. Kiváló adottságokkal rendelkezik. 2.400 m hosszú, 140 m széles, körülbelül 3m-es vízmélységgel kialakított állóvizű pálya. Az olimpiát megelőzően 2017-ben a Gyorsasági Kajak- Kenu Világkupa, majd 2019-ben az Olimpiai Kvalifikációs Kajak- Kenu Világbajnokság kerül megrendezésre.

Sportágak:

Kültéri pályák és 12.000 fős nyitott lelátó szükséges

- evezés
- gyorsasági kajak-kenu

Sportági kritériumok

8. táblázat: Sportági követelmények a Szegedi Olimpiai Központ esetében (Forrás: NOB[11])

KÖVETELMÉNYEK	Evezés	Gyorsasági kajak-kenu	Meglévő létesítmény
Típus	kültéri	kültéri	teljesül
NOB nézőszám	12.000	10.000	15.000
NOB sportolószám	550	248	biztosítható
Főbb szakszövetségi követelmények	min 2.172 m hosszú (ajánlott 2.222m), 162 m széles, min 3 m mély állóvíz	teljesül	

Evezés versenyszám érdekében kiszélesítése szükséges

Ideiglenes lelátóval növelendő a férőhely

Tervezett létesítmény bemutatása

A vonatkozó követelményeket a meglévő pálya hossza és vízmélysége mindkét sportág esetében kielégíti, viszont az **evezés esetén a pálya szélessége nem elegendő**, a pálya kiszélesítésére van szükség min. 22 m-rel. A pálya melletti meglévő lelátó 1.100 négyzetméteres, 2.000 fő számára elegendő ülőhellyel. Mivel a közkedvelt magyar sikersportágak közé tartozik az evezés és a kajak-kenu, így az NOB által javasolt minimum 10.000 fős nézőszámhoz képest nagyobb ülőhely kapacitás biztosítása javasolt. Összesen 15.000 férőhely áll rendelkezésre az ideiglenes lelátó bővítéssel.

[11] A sportági követelmények a NOB technikai kézikönyvében találhatók meg (Technical Manuel on Venues)

Becsült költség:

8,5 Mrd Ft

A létesítmény tervezett összes bekerülési költsége 8,5 Mrd Ft, az alábbi felosztás szerint

- Előkészítés költsége 0,4 Mrd Ft
- Végleges létesítmény költsége 3,2 Mrd Ft
- Ideiglenes létesítmény költsége 4,9 Mrd Ft

15. ábra: Mobil lelátók a Maty-éren felállítva (Forrás: Compackbau referencia[12])

16. ábra: Maty-éri pálya távlati képe (Forrás: Panoramio[13])

A pálya Szeged vonzáskörzetében helyezkedik el

Helyszín leírása, megközelíthetőség

Az Olimpiai Központ Szeged belvárosától nyugati irányban 8 kilométerre helyezkedik el. A pálya közvetlen szomszédságában található a reptér, északi oldalról az 55. számú (Szeged-Baja), délről az 5. számú (Szeged-Röszke) út határolja. A tó keleti partjától kb. 2 kilométerre halad az M5-ös autópálya.

[12] http://www.compackbau.hu/lelatorefkep.html
[13] http://www.panoramio.com/photo/5159145

17. ábra: A Szegedi Olimpiai Központ elhelyezkedése (Forrás: Óbuda Group)

Országúton közelíthető meg, parkolóhely bővítendő

A terület jelenlegi megközelíthetősége:

- Közösségi közlekedéssel: helyközi járatok a szegedi Mars térről közlekednek a helyszínre
- Egyéni közlekedéssel: A meglévő parkoló férőhely 100 db autó, ez nem elegendő, ideiglenes parkolóhely bővítés vizsgálata javasolt.

Meglévő, nemzetközi sztenderdeknek megfelelő golfpálya

Gödi golfpálya (20)

Budapest központjától 30 km-re lévő meglévő Gödi golfpálya 18 szakaszos pályaként épült, s 2002-ben nyílt meg. A golfpálya mellett egy 5*-os 56 szobás szálloda épült. A pálya és a szálloda jelenleg nem üzemel. A golfpálya megfelel a nemzetközi golfszövetség által meghatározott követelményeknek, de a NOB előírásainak megfelelő nézőszám befogadására alkalmas lelátók jelenleg nem találhatók a helyszínen, azokat ideiglenesen kell elhelyezni az olimpiai követelményeknek megfelelően.

Sportágak:

- Golf

1.000 fős nyitott lelátó szükséges

Sportág kritériumok

9. táblázat: Sportági követelmények a Gödi golfpálya esetében (Forrás: NOB[14])

KÖVETELMÉNYEK	Golf	Meglévő létesítmény
Típus	18 szakaszos golfpálya	teljesül
NOB nézőszám	1.000	ideiglenes lelátókkal
NOB sportolószám	60	biztosítható
Főbb szakszövetségi követelmények	72 lyukas verseny biztosítása mind a nőknél, mind a férfiaknál (IGF)	teljesül

Ideiglenes létesítmény, mely hasznosítás után visszabontandó

Meglévő létesítmény bemutatása

A vonatkozó követelmények biztosíthatók a meglévő létesítményen. Az ideiglenes lelátókat NOB követelményei szerint a green(ek) közelében kell elhelyezni.

A meglévő gödi golfpályát korábban használták mind hazai, mind nemzetközi versenyekre, az olimpiai jelenlét további környékbeli infrastruktúra-bővítési lehetőségeket indíthat el a környékbeli önkormányzatok és magánberuházók számára.

[14] A sportági követelmények a NOB technikai kézikönyvében találhatók meg (Technical Manuel on Venues)

Becsült költség: 1,2 Mrd Ft

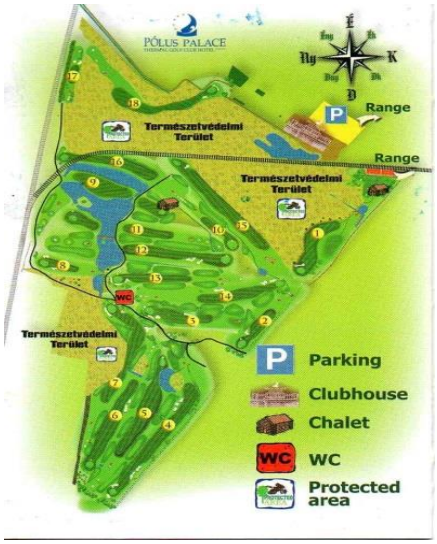
A létesítmény tervezett összes bekerülési költsége 1,2 Mrd Ft, az alábbi felosztás szerint

- Előkészítés költsége 0,1 Mrd Ft
- Végleges létesítmény költsége 0,00 Mrd Ft
- Ideiglenes létesítmény költsége 1,2 Mrd Ft

18. ábra: Gödi golfpálya korábbi látképe (Forrás: Gödliget[15])

19. ábra: Gödi golfpálya térképe (Forrás: HotalabcBudapest[16])

Helyszín:

Göd, Budapesttől 30 km-re

Helyszín leírása, megközelíthetőség

Göd Budapesttől északra, 30 km-re helyezkedik el Dunakeszi és Vác között. Megközelítése autóval az M2-es, illetve a 2. sz. főúton keresztül lehetséges Budapest irányából. Távolsági busz és vasúti járatokkal Göd szintén megközelíthető. A gödi golfpálya az olimpiai követelményeket kielégítő távolságra helyezkedik el az olimpiai falutól, illetve központi helyszíntől.

[15] http://www.godliget.hu/galeria/K%C3%B6rnyezet/K%C3%B6rnyezet/
[16] http://www.hotelabcbudapest.hu/hotels/pictures/polus_palace_thermal_golf_club_hotel_god.picture.21.hu.html

20. ábra: A Gödi golfpálya elhelyezkedése (Forrás: Óbuda Group)

Országúti megközelítés és elegendő parkoló- terület

A terület jelenlegi megközelíthetősége:

- Közösségi közlekedéssel: távolsági buszjárattal, MÁV vasúti járattal
- Egyéni közlekedéssel: parkolóhelyek biztosításához elegendő terület áll rendelkezésre

Alkalmas mindhárom olimpiai lovas szám megrendezésére

A Dunakeszi, Alagi lóversenypálya (21)

A sportágak közül rendkívül népszerű a lovaglás, melynek három különböző alfaja is olimpiai sportág. Magyarországon a XIX. század óta Alagpuszta az egyik központja a magyar lovassportnak. Alagon lóversenypálya, illetve lovas központ is létesült, s jelenleg is üzemel. –Dunakeszi-Alag alkalmas mind a három olimpiai lovas szám megrendezésére, s kellő közelségben helyezkedik el a budapesti főhelyszínhez.

Kültéri pályák és 12.000 fős nyitott lelátó szükséges

Sportágak:

- Díjlovaglás
- Díjugratás
- Military lovaglás

Sportág kritériumok

10. táblázat: Sportági követelmények az Alagi lóversenypálya esetében (Forrás: NOB[17])

KÖVETELMÉNYEK	Díjlovaglás	Díjugratás	Bemutató Lovaglás	Felújított létesítmény
Típus	kültéri	kültéri	kültéri	teljesül
NOB nézőszám	12.000	12.000	12.000	12.000
NOB sportolószám	60	75	65	biztosított
Főbb szakszövetségi követelmények	díjugratás: 2 db min 90X45 m díjlovaglás: min 3 db 60-x20 m paddock: 1 db 20x60m terület gallop: 800-100 m-es pálya (bemelegítő pálya: 30X50m a versenypálya mellett)			teljesül

Zöldterületen felépítendő ideiglenes lelátók

Létesítmény bemutatása

Az alagi lovas központ méretéből fakadóan mindhárom lovas versenyhelyszínnek, illetve edzéshelyszínnek elegendő helyet tud biztosítani, s megközelítése is egyszerűen történhet a meglévő közlekedési infrastruktúrára épülve. A zöldterületen felépítendő,

[17] A sportági követelmények a NOB technikai kézikönyvében találhatók meg (Technical Manuel on Venues)

ideiglenes lelátókkal körülvett lovaglópályát akár végleges pályaként is ki lehet alakítani. A díjugratás és díjlovaglás lovaglópálya nagysága 50,0 m x 50,0 m.

Becsült költség:

4,5 Mrd Ft.

A létesítmény tervezett összes bekerülési költsége 4,5 Mrd Ft, az alábbi felosztás szerint

- Előkészítés költsége 0,2 Mrd Ft
- Végleges létesítmény költsége 1,9 Mrd Ft
- Ideiglenes létesítmény költsége 2,5 Mrd Ft

A létesítmény felújítását, pálya kialakítását tartalmazza a végleges költség, az ideiglenes bővítés költsége 8.350 férőhelyet jelent.

21. ábra: Dunakeszi-Alag lovascentrum (Forrás: Wikipédia[18])

22. ábra: Greenich Park, lovaglás (Forrás: www.lovasok.hu[19])

[18] http://hu.wikipedia.org/wiki/Dunakeszi
[19] http://www.lovasok.hu/index.php?i=65864

Helyszín leírása, megközelíthetőség[20]

Dunakeszi-Alag Budapest és Göd között helyezkedik el, a Duna partján.

Dunakeszi-Alag Budapest szomszédságában a Duna bal partján található

23. ábra: A Dunakeszi-Alag lovascentrum elhelyezkedése (Forrás: Óbuda Group)

Megközelíthető az M0-ás körgyűrűn, illetve az M2A autóúton, valamint a 2-e számú főközlekedési úton, továbbá kompal és vasúttal

A terület jelenlegi megközelíthetősége:

- 2-es számú (E77) főútvonal, 2/a jelű gyorsforgalmi út, megépült az M0 körgyűrű 2/b. jelű szakasza is.
- Kompösszeköttetés a Szentendrei szigettel.
- Megközelíthető továbbá vasúton vagy távolsági buszjárattal (Újpest, Városkapu).

[20] http://www.eventing.hu/?hu_bemutatkozas-dunakeszi-alag,724

Meglévő stadion megfelelő lelátóval

Szusza Ferenc Stadion (22)

Újpest városrészben, a Megyeri úton található a 13.500 férőhelyes fedett lelátókkal rendelkező Szusza Ferenc Stadion, mely az Újpesti Torna Egylet otthona. A Szusza Ferenc stadionban bővítés nélkül, de az élőfüves pálya átalakításával rendezhető meg a 91,40 m x 55,0 m nagyságú műfüves pályát igénylő gyeplabda verseny. A gyeplabda edzéshelyszínt másutt, vagy a stadion mellett rendelkezésre álló edzőpályákon lehet létrehozni. Az NOB és FIH követelményeket kielégítő műfüves pályaméret elhelyezhető a jelenleg 105,0 m x 68,0 m nagyságú labdarúgó pályán, így a meglévő lelátók átalakítása nem szükséges.

Sportágak:

- Gyeplabda

A gyeplabdához 10.000 fős lelátó szükséges

Sportág kritériumok

11. táblázat: Sportági követelmények a Szuasza Ferenc Stadion esetében (Forrás: NOB[21])

KÖVETELMÉNYEK	Gyeplabda	Meglévő létesítmény
Típus	91,4 x 55,0 műfű, vagy műanyag borítás	biztosítható
NOB nézőszám	10.000	13.500
NOB sportolószám	10 női és 12 férfi csapat	biztosítható
Főbb szakszövetségi követelmények	műfüves, vagy műanyag borítású pálya 91,4 x 55,0 m (FIH)	biztosítható

A pálya átalakítása szükséges

A meglévő létesítmény bemutatása

A stadionon az utolsó nagy fejlesztés, 2001-ben történt. 13.501 ülőhellyel avatták fel, 2003 nyarán egy új fejépülettel bővítették. A stadiont nem sokkal utána nevezték át. [22]

Az előre gyártott vasbeton lelátó elemekre szerelt műanyag székekkel ellátott lelátórészt, acél fegyverzetű fedés védi. A vonatkozó NOB követelmények biztosíthatók a meglévő létesítményben.

A Szusza Ferenc stadion az olimpiai követelményeket kielégítő távolságra helyezkedik el az olimpiai falutól, illetve központi helyszíntől.

[21] A sportági követelmények a NOB technikai kézikönyvében találhatók meg (Technical Manuel on Venues)
[22] http://www.ujpestfc.hu/oldalak/32

Becsült költség:

1,3 Mrd Ft

A létesítmény tervezett összes bekerülési költsége 1,3 Mrd Ft, az alábbi felosztás szerint

- Előkészítés költsége 0,1 Mrd Ft
- Végleges létesítmény költsége 0,0 Mrd Ft
- Ideiglenes létesítmény költsége 1,3 Mrd Ft

24. ábra: Szusza Ferenc Stadion látképe (Forrás: www.magyarfutball.hu[23])

25. ábra: Szusza Ferenc stadion belső képe (Forrás: Újpesti TE, www.ujpestfc.hu[24])

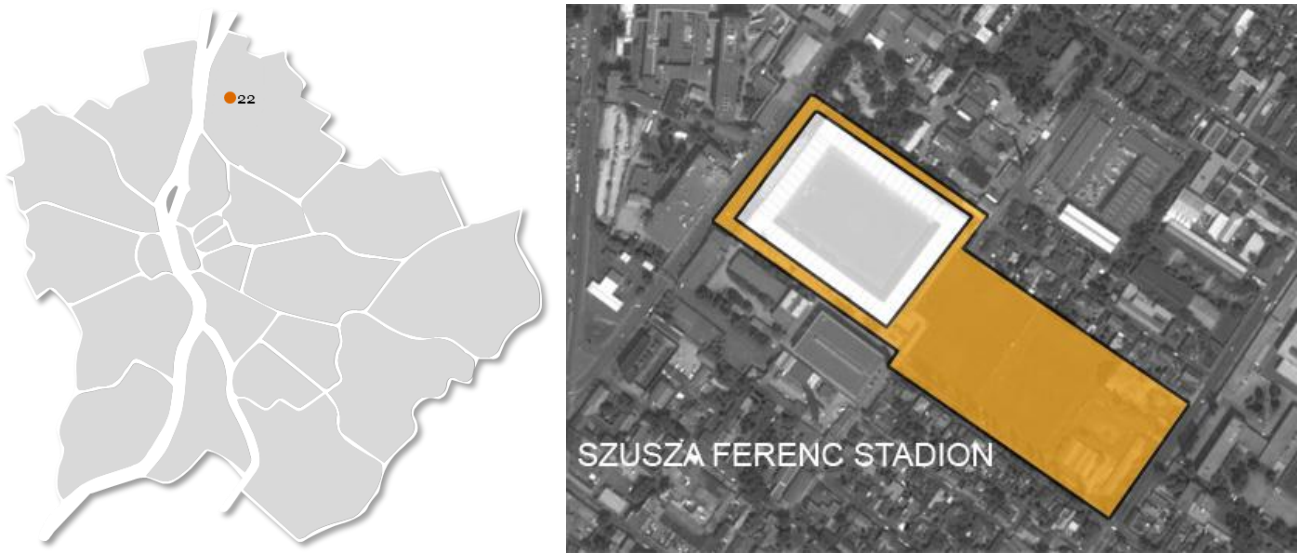

[23] http://www.magyarfutball.hu/hu/stadionok/adatlap/3/szusza_ferenc_stadion
[24] http://www.ujpestfc.hu/hirek/hir/ujpest_fc_debrecen_jegyvasarlas_beleptetes

Helyszín leírása, megközelíthetőség

A stadion Újpesten, a Megyeri út 13. szám alatt található.

26. ábra: A Szusza Ferenc Stadion elhelyezkedése (Forrás: Óbuda Group)

Közösségi közlekedéssel jól megközelíthető

A terület jelenlegi megközelíthetősége:

A létesítmény jól megközelíthető közösségi közlekedéssel (Újpest Központ, M3 metró végállomástól): 30-as, 147-es, 196-os, 104-es, 122-es busz.

A kosárlabda döntők lebonyolítására nagyobb kapacitású helyszín szükséges

Papp László Sportaréna (23)

A kosárlabda-döntők lebonyolításához nagyobb kapacitású helyszín szükséges, mint a selejtezők esetében. A helyszín a versenyek tervezett beosztására tekintettel a tornaszámok lebonyolítására is alkalmas.

Zárt fedett aréna igény, és 14.000 fős lelátó biztosítható

Sportágak:

- Kosárlabda (döntő)
- Szertorna
- Ritmikus sportgimnasztika

Ugróasztal (trampolin)

Sportág kritériumok

Küzdőtér területe biztosítható

12. táblázat: Sportági követelmények a Papp László Sportaréna esetében (Forrás: NOB[25])

KÖVETELMÉNYEK	Kosárlabda (döntő)	Ritmikus sportgimnasztika	Szertorna	Trampolin	Meglévő létesítmény
Típus	zárt, fedett aréna	zárt, fedett aréna	zárt, fedett aréna	zárt, fedett aréna	teljesül
NOB nézőszám	15.000	5.000	12.000	12.000	14.000
NOB sportolószám	288	96	196	32	biztosított
Főbb szakszövetségi követelmények	15 × 28 m-es pálya, a min 2 m-es védősávval min 7 m-es belmagasság	18 × 18 m versenyterület (ebből 13 × 13m a bemutatótér) belmagasság: min 8 m, ajánlott 10-14 m	12 × 12 m versenyterület	5,05 × 2.91 m, 1,155 m magas) belmagasság: min 8 m, ajánlott 10-12 m	teljesül küzdőtér: 130 × 65 m belmagasság:

2003 óta használatban lévő nagy rugalmasságú fedett csarnok

A meglévő létesítmény bemutatása

A Papp László Sportaréna 2003-ban került átadásra, az 1999-ben leégett Budapest Sportcsarnok helyén. Az átadás óta nagy kihasználtsággal üzemel, sport- és nem sportcélú rendezvények sokasága került benne lebonyolításra. A küzdőtér és a létesítmény

[25] A sportági követelmények a NOB technikai kézikönyvében találhatók meg (Technical Manuel on Venues)

általános méretei úgy kerültek meghatározásra, hogy minél nagyobb rugalmasságot biztosítsanak a berendezés tekintetében.

Felújításra lesz szükség bizonyos rendszerek tekintetében.

Az épület a 2024-es rendezvény idején már több mint 20 éves lesz, ezért az olimpiai helyszín felkészítés költségei mellett általános rekonstrukció is szükséges lesz. Az ideiglenes létesítés költsége a beléptető rendszer, biztonsági rendszer és ideiglenes lelátók építési és bontási költségét foglalja magában. Az ideiglenes lelátókkal az állandó, 12.500 fős befogadóképesség 14.000 főre bővíthető úgy, hogy a küzdőtér továbbra is kielégítse a sportági kritériumokat. A kosárlabda döntők kapcsán szükséges lesz bizonyos mentességet kérni a NOB-tól a 15.000 férőhelyes minimális kapacitás tekintetében. A májusi Lausanne-i találkozó alapján erre a NOB részéről hajlandóság mutatkozik az Agenda 2020 szellemében.

Becsült költség:

2,9 Mrd Ft.

A létesítmény tervezett összes bekerülési költsége 2,9 Mrd Ft, az alábbi felosztás szerint

- Előkészítés költsége 0,1 Mrd Ft
- Végleges létesítmény költsége 1,7 Mrd Ft
- Ideiglenes létesítmény költsége 1,0 Mrd Ft

27. ábra: Papp László Sportaréna (Forrás: Wikipédia[26])

28. ábra: Kézilabda mérkőzés a Papp László Sportarénában (Forrás: MOB[27])

[26] http://hu.wikipedia.org/wiki/Papp_L%C3%A1szl%C3%B3_Budapest_Sportar%C3%A9na
[27] http://www.mob.hu/budapesten-lesz-a-noi-kezilabda-bl-negyes-dontoje

29. ábra: A Harlem Globetrotters a Papp László Sportarénában (Forrás: Forrás: youtube.com[28])

Helyszín: Istvánmező, több más olimpiai helyszín vonzáskörzetében

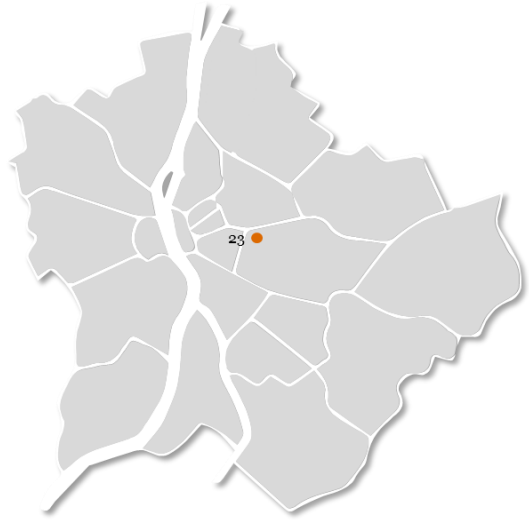
Helyszín leírása, megközelíthetőség

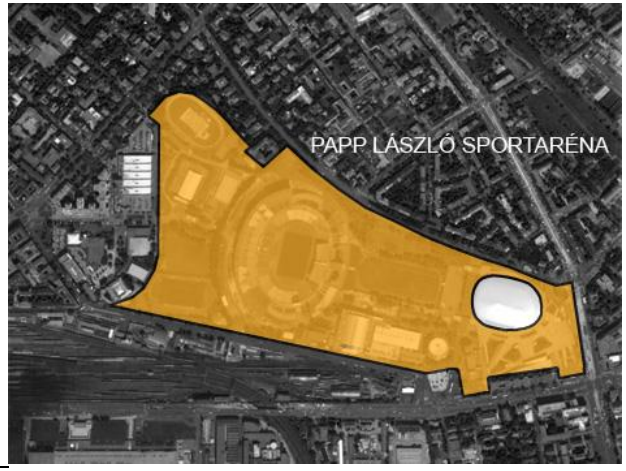
A Papp László Sportaréna az Istvánmező szélén helyezkedik el, közösségi közlekedéssel jól ellátott pozícióban. Nemcsak városi, de távolsági közlekedés szempontjából is kiváló helyszín.

Az olimpiai versenyhelyszínek közül a telken található a Puskás Ferenc Stadion, a közelben pedig a Hungexpo „G" pavilonja, és a Kincsem Parktól délre található céllövő létesítmények. Szintén rövid, akár gyalogosan is áthidalható távolságon belül vannak a városligeti ideiglenes létesítmények (Hősök tere, Műjégpálya).

[28] https://www.youtube.com/watch?v=kDJLLssgGxM

30. ábra: A Papp László Sportaréna elhelyezkedése (Forrás: Óbuda Group)

Közösségi közlekedéssel jól megközelíthető

A terület jelenlegi megközelíthetősége:

- Közösségi közlekedéssel: M2-es metró,1-es villamos, 75-ös, 77-es, 80-as, 88/A trolibusz, 95-ös, 130-as, 195-ös busz, távolsági busz valamint vonat (Keleti pályaudvar).

Egyéni közlekedéssel: az arénához tartozó, meglévő P+R parkolóban 1.149 férőhely található.

A Hungexpo területén csak a „G" pavilon alkalmas építészetileg versenyhelyszín ki-alakítására

Hungexpo 'G' pavilon (24)

A Hungexpo területén több csarnok található. A kiállítóterekben lévő sűrű pillérosztás és a nem megfelelő belmagasságok miatt nem alakíthatóak ki az előírt lelátók, továbbá a megfelelő küzdőtér sem. Ezek közül kivételt képez a 'G' pavilon nagy belmagasságú, pillérosztás nélküli tere, amely ideiglenes lelátókkal alkalmassá tehető ökölvívás versenyhelyszínének.

Sportágak:

- ökölvívás

Sportág kritériumok

13. táblázat: Sportági követelmények a Hungexpo 'G' pavilon esetében (Forrás: NOB[29])

A 6.000 fős NOB nézőszám befogadása biztosított

Maximum 18 soros lelátó

KÖVETELMÉNYEK	Ökölvívás	Meglévő létesítmény
Típus	beltéri csarnok	teljesül
NOB nézőszám	6.000	6.000
NOB sportolószám	286	biztosított
Főbb szakszövetségi követelmények	dobogó 7,8 × 7,8 m	teljesül

Tervezett létesítmény bemutatása

A 'G' pavilon bruttó alapterülete 9.500 m², méretei 72 m × 130,3 m, belmagassága 12 m. A vonatkozó követelményeknek - ideiglenes lelátók elhelyezésével 6.000 főre - megfelel a 'G' pavilon. Az ökölvívás során a dobogót négy oldalt veszik körül lelátók, a belmagasság adottságaiból fakadóan maximum 18 soros lelátó állítható fel.

[29] A sportági követelmények a NOB technikai kézikönyvében találhatók meg (Technical Manuel on Venues)

Becsült költség:

2,1 Mrd Ft

A létesítmény tervezett összes bekerülési költsége 2,1 Mrd Ft, az alábbi felosztás szerint

- Előkészítés költsége 0,1 Mrd Ft
- Végleges létesítmény költsége 0,6 Mrd Ft
- Ideiglenes létesítmény költsége 1,4 Mrd Ft

31. ábra: Hungexpo távlati képe (Forrás: www.geocaching.com[30])

Istvánmezei létesítmények közelében, a Kincsem Park oldalán helyezkedik el

Helyszín leírása, megközelíthetőség

A Hungexpo Budapesten a X. kerületben az Albertirsai út 10. szám alatt található. Az Istvánmezői létesítmények területének közelében helyezkedik el a Kincsem Park déli oldalán.

[30] http://www.geocaching.com/geocache/GC44FTD_hungexpo?guid=4cee1b7d-c749-4e06-8b42-9f0c1edfa2fe

Közösségi közlekedéssel és egyéni megközelítéssel egyaránt elérhető

32. ábra: A Hungexpo 'G' pavilon elhelyezkedése (Forrás: Óbuda Group)

A terület jelenlegi megközelíthetősége:

- Közösségi közlekedéssel: villamossal (28, 37,37A, 3), vonattal Kőbánya felső megálló

Legnagyobb befogadó képességű az atlétikai, vagy főstadion

Főstadion, Kvassay-zsilip térsége, 60.000 fős stadionból 15.000 fős fennmaradó atlétikai stadion (25)

Az olimpiai létesítmények közül a legnagyobb befogadóképességű az atlétikai versenyek lebonyolítására szolgáló stadion, vagy más néven a Főstadion. A létesítmény egyben a nyitó- és záróünnepségek helyszíne és opcionálisan a kültéri atlétikai sportágak – maraton, gyaloglás – célterülete is.

Nyitó- és záróünnepségek helyszíne

Sportágak:

- Nyitó- és záróünnepség
- Atlétikai versenyszámok (kivéve maraton és gyaloglás)
- Maraton és gyaloglás célterülete (opcionális)

60.000 néző befogadására képes

Sportág kritériumok

14. táblázat: Sportági követelmények az atlétika stadion esetében (Forrás: NOB[31])

400 m-es futókörrel

KÖVETELMÉNYEK	Atlétika	Maraton Gyaloglás	Nyitó- és záróünnepség	Tervezett létesítmény
Típus	nyitott sportcsarnok	közutak + célterület	nyitott sportcsarnok	biztosítható
NOB nézőszám	60.000	-	60.000	60.000
NOB sportolószám	2.005	-	-	biztosítható
Főbb szakszövetségi követelmények	400m futókör, max 92,52m × min 157,39 max 179,61 fordulósugara 36,5 m, többi sportág belső területen biztosítható (IAAF)	külső pályák (42,195 km, 20 km, 50km)	-	teljesül

[31] A sportági követelmények a NOB technikai kézikönyvében találhatók meg (Technical Manuel on Venues)

15.000 fős megmaradó kapacitás

Becsült költség: 120,7 Mrd Ft

Tervezett létesítmény bemutatása

A vonatkozó követelmények csak teljesen új létesítménnyel biztosíthatók. Szakszövetségekkel egyeztetve a tervezett létesítmény csak úgy lesz gazdaságos az olimpia utáni időszakban, ha 15.000 állandó ülőhelyből áll a stadion, melyet az olimpia idejére 45.000 ideiglenes ülőhellyel kiegészítenek majd.

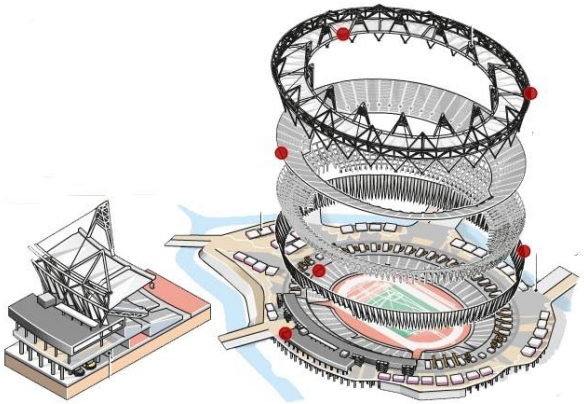
A létesítmény tervezett összes bekerülési költsége 120,7 Mrd Ft, az alábbi felosztás szerint

- Előkészítés és kisajátítás költsége 16,4 Mrd Ft
- Végleges létesítmény költsége 46,0 Mrd Ft
- Ideiglenes létesítmény költsége 58,3 Mrd Ft

A férőhelyek ilyen arányú visszabontása volt az eredeti elképzelés a 2012-es londoni olimpiai játékok főhelyszíne, a London Olympic Stadium esetében. Az utóhasznosítás ezeket a terveket ugyan felülírta, de a megvalósítás struktúrája érvényes: a 45.000 ideiglenes férőhely a lelátókra való ráépítéssel valósítható meg, arra alkalmas fogadószerkezettel.

Hasonló létesítmény volt a London Olympic Stadium

33. ábra: London Olympic Stadium szerkezeti felépítése (Forrás: www.engtechmag.wordpress.com[32])

34. ábra: London Olympic Stadium belső tere (Forrás: The Guardian[33])

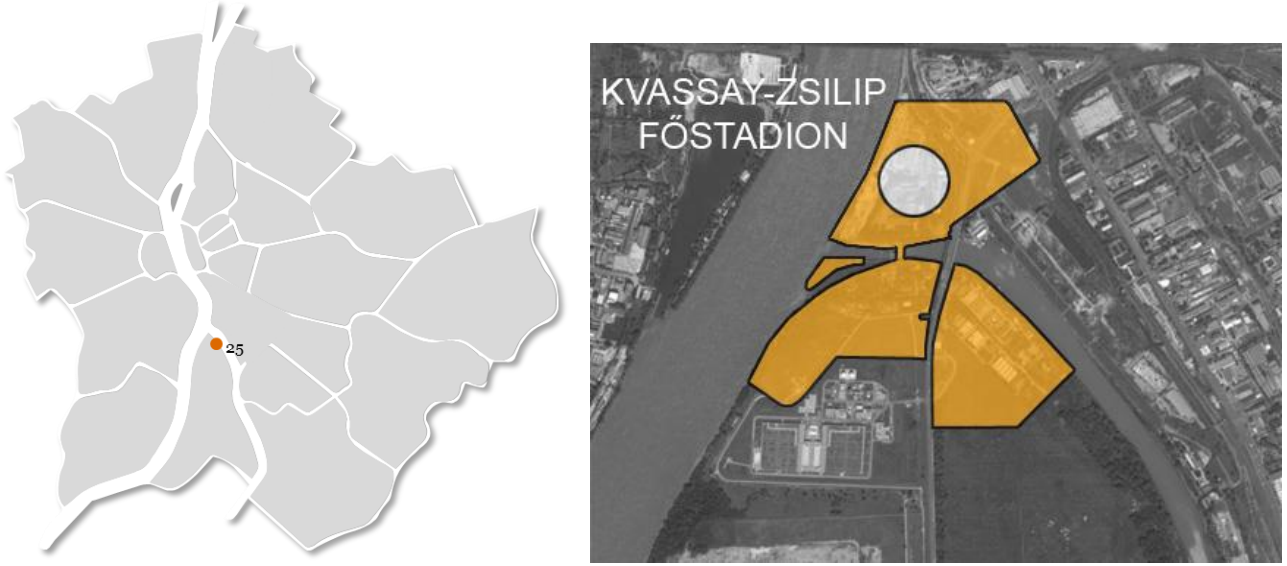
[32] https://engtechmag.wordpress.com/tag/london-olympics/page/2/
[33] http://www.theguardian.com/sport/2012/jul/17/london-2012-olympic-stadium-formula-one

Helyszín: észak-csepeli szigetcsúcs, az olimpia tervezett fő-helyszíne

Helyszín leírása, megközelíthetőség

A Főstadion/Atlétikai stadion Budapesten a XXI. kerületben, a Kvassay-zsilip térségében, az észak-csepeli szigetcsúcson létesítendő olimpiai parkban kerül elhelyezésre. A helyszín közvetlenül kapcsolatban van a kiszolgáló területekkel (médiafalu, olimpiai falu, bemelegítő pályák), és könnyen megközelíthető a dél-budai versenyhelyszínekről (Etele tér, Kopaszi-gát és környezete).

35. ábra: A főstadion elhelyezkedése (Forrás: Óbuda Group)

A terület jelenlegi megközelíthetősége:

- A létesítmény jól megközelíthető közösségi közlekedéssel: H6-os, H7-es hév, 2-es, 24-es, villamos, 179-es busz.

A BMX versenyekhez kültéri pálya és az 5.000 fős lelátó szükséges

A létesítmény használat után visszabontandó

Kvassay-zsilip térsége, BMX-pálya (26)

A BMX versenyek lebonyolításához a kültéri tereprendezés mellett nyitott lelátók kialakítására van szükség – ezek ideiglenes elhelyezés céljából a főhelyszín környezetében, az észak-csepeli szigetcsúcson kapnak helyet.

Sportágak:

- BMX kerékpár

Sportág kritériumok:

15. táblázat: Sportági követelmények a BMX-pálya esetében (Forrás: NOB[34])

KÖVETELMÉNYEK	BMX	Tervezett létesítmény
Típus	kültéri	teljesíthető
NOB nézőszám	5.000	5.000
NOB sportolószám	48	biztosítható
Főbb szakszövetségi követelmények	zárt kör (hurok) pálya 300-400 m terepakadályokkal ellátva	teljesíthető

Tervezett létesítmény bemutatása

A teljes infrastruktúra helyigénye nem nagyobb, mint 3 ha, így célszerű a pályakerékpáros létesítmény közelében elhelyezni. Az infrastruktúra kizárólag ideiglenes létesítményekből áll, melyek a rendezvényt követően visszabontásra kerülnek.

A nyitott lelátó telepítéséhez kellő hely áll rendelkezésre.

[34] A sportági követelmények a NOB technikai kézikönyvében találhatók meg (Technical Manuel on Venues)

Becsült költség:

1,3 Mrd Ft

A létesítmény tervezett összes bekerülési költsége 1,3 Mrd Ft, az alábbi felosztás szerint

- Előkészítés költsége 0,1 Mrd Ft
- Végleges létesítmény költsége 0,0 Mrd Ft
- Ideiglenes létesítmény költsége 1,2 Mrd Ft

A nyitott, könnyűszerkezetes lelátó és a pálya - megfelelő terület rendelkezésre állása esetén - rendkívül gyorsan, alacsony költséggel megvalósítható. Az olimpiai főhelyszín kiszolgáló infrastruktúrája hasznosítható a BMX kerékpárversenyekhez kapcsolódóan.

36. ábra: A pekingi Laoshan BMX (és motocross) pálya (Forrás: Wikipédia[35])

37. ábra: A londoni Lee Valley VeloParkban kialakított ideiglenes lelátó és megmaradó BMX pálya (Forrás: Zimbio36)

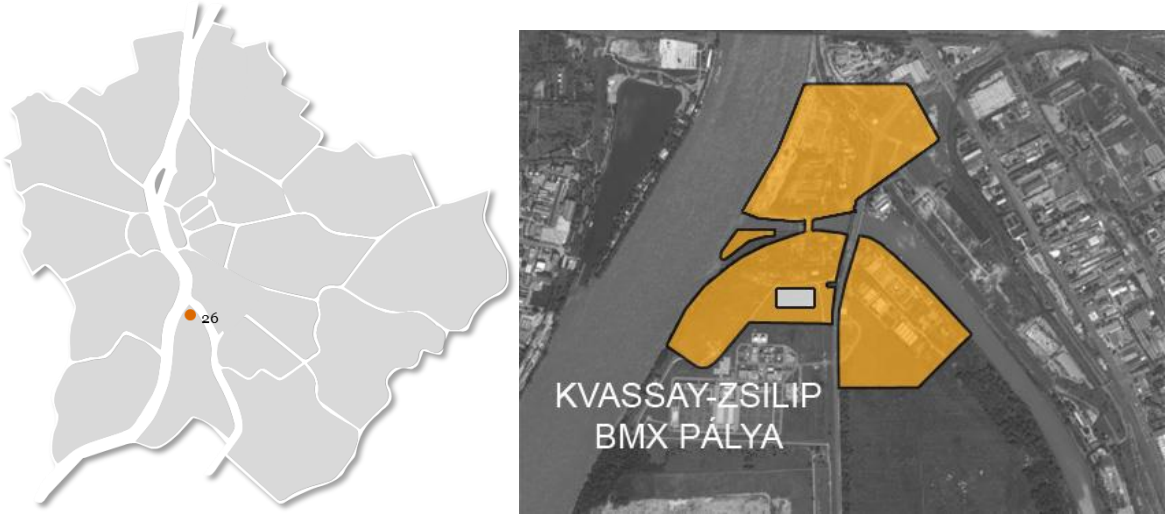
Helyszín: Kvassay-zsilip térsége

Helyszín leírása, megközelíthetőség

A BMX-pálya tervezett helyszíne a pályakerékpáros létesítmény (Új Velodrom) mellett, Budapesten, a XXI. kerületben, a Kvassay-zsilip térségében, az észak-csepeli szigetcsúcson létesítendő olimpiai parkban található. A helyszín közvetlenül kapcsolatban van kiszolgáló területekkel (médiafalu, olimpiai falu, bemelegítő pályák), és könnyen megközelíthető a dél-budai versenyhelyszínekről (Etele tér, Kopaszi-gát és környezete).

[35] http://en.wikipedia.org/wiki/Laoshan_Bicycle_Moto_Cross_(BMX)_Venue
[36] http://www.zimbio.com/pictures/6Rbqs3_k-qz/Olympics+Day+12+Cycling+BMX/1AjAl08zGOA

38. ábra: A BMX-pálya elhelyezkedése (Forrás: Óbuda Group)

A Kvassay-zsilip környéke jól megközelíthető

A terület jelenlegi megközelíthetősége:

- A létesítmény jól megközelíthető közösségi közlekedéssel: H6-os, H7-es jelű hév, 2-es, 24-es jelű, villamos, 179-es jelű busz.

Általában mesterséges pályákat létesítenek az olimpiákra

Észak-Csepel, kajak-kenu szlalom pálya (27)

A szlalom pálya lehet természetes, illetve mesterségesen képzett. Világversenyek rendezésére általában mesterségesen képzett szlalom pályákat szoktak használni a nézőtéri követelmények miatt. Európa és Észak-Amerika szerte igen népszerű ez a látványsportág, melyet jelentős helyszíni nézőközönség is nyomon tud követni. Magyarországon jelen pillanatban nincs sem mesterséges, sem természetes szlalom pálya. A legközelebbi mesterséges pályák Szlovákiában – Cunovonál, illetve Ausztriában – Bécsben találhatók. A magyar síkvízi kajak-kenu sportág kiemelkedő eredményei mellett elképzelhető lenne a szlalom szakágban is egy jó olimpiai eredmény elérése, de ehhez hazai edzéslehetőség biztosítása szükséges. Mivel a szakág hazánkban is egyre népszerűbb, így az edzés és versenyhelyszín mellett a nagyközönség számára is vonzó lehetne egy ilyen létesítmény. A szlalom versenyek lebonyolításához a kültéri tereprendezés mellett nyitott lelátók kialakítására van szükség – ezek ideiglenes elhelyezés céljából a főhelyszín környezetében, az észak-csepeli szigetcsúcson kapnak helyet.

Sportágak:

- Kajak-kenu szlalom

Sportág kritériumok:

200-400 m hosszú, kültéri pálya

16. táblázat: Sportági követelmények a szlalom pálya esetében (Forrás: NOB[37])

KÖVETELMÉNYEK	Kajak-kenu szlalom	Tervezett létesítmény
Típus	kültéri	teljesül
NOB nézőszám	8.000	8.000
NOB sportolószám	82	biztosított
Főbb szakszövetségi követelmények	200-400m hosszú pálya, 18-25 kapuval	teljesül

Célszerűen a Duna közelében

Tervezett létesítmény bemutatása

A teljes infrastruktúra helyigénye nem nagyobb, mint 3-5 ha, célszerűen a Duna közelében helyezendő el. A szlalom pálya állandó létesítményként épülne, s átfolyásos, illetve szivattyúzott rendszerként lenne megtervezve. Az ezen felüli infrastruktúra kizárólag ideiglenes létesítményekből áll, melyek a rendezvényt követően visszabontásra kerülnek. A nyitott lelátó telepítéséhez kellő hely áll rendelkezésre.

Kizárólag ideiglenes, nyitott lelátó

[37] A sportági követelmények a NOB technikai kézikönyvében találhatók meg (Technical Manuel on Venues)

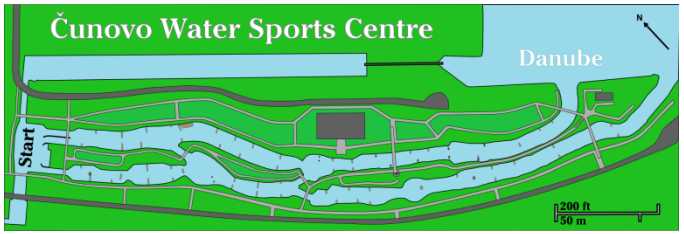
39. ábra: A bécsi szlalom pálya (Forrás: www.sportscene.tv[38])

40. ábra: A bécsi szlalom pálya alaprajza (Forrás: Wikipédia[39])

41. ábra: A cunovoi szlalom pálya alaprajza (Forrás: Wikipédia[40])

Becsült költség:

5,4 Mrd Ft

A létesítmény tervezett összes bekerülési költsége 5,4 Mrd Ft, az alábbi felosztás szerint

- Előkészítés, kisajátítás költsége 0,4 Mrd Ft
- Végleges létesítmény költsége 3,5 Mrd Ft
- Ideiglenes létesítmény költsége 1,5 Mrd Ft

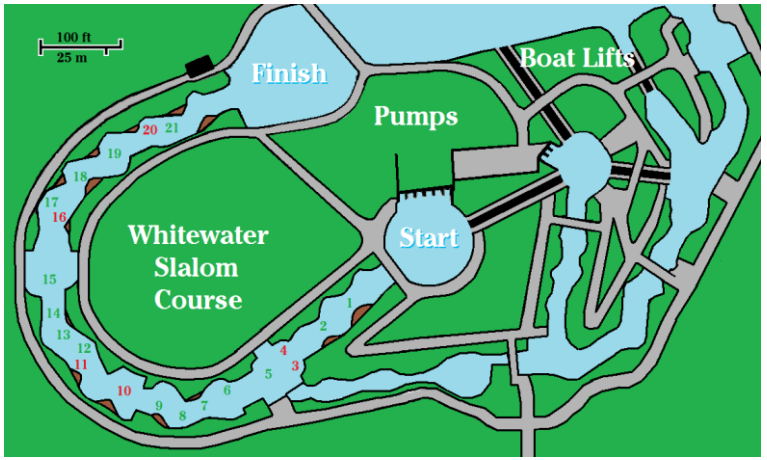
[38] http://www.sportscene.tv/courses/vienna/
[39] http://en.wikipedia.org/wiki/Vienna_Watersports_Arena
[40] http://en.wikipedia.org/wiki/%C4%8Cunovo_Water_Sports_Centre

A nyitott, könnyűszerkezetes lelátó és a pálya - megfelelő terület rendelkezésre állása esetén - rendkívül gyorsan, alacsony költséggel megvalósítható. Az olimpiai főhelyszín kiszolgáló infrastruktúrája hasznosítható a kajak-kenu szlalom versenyekhez kapcsolódóan.

42. ábra: A pekingi kajak-kenu szlalom) pálya (Forrás: Modern Building Blogspot[41])

43. ábra: A pekingi kajak-kenu szlalom pálya alaprajza (Forrás: Wikipédia[42])

Helyszín: Kvassay-zsilip térsége

Helyszín leírása, megközelíthetőség

A kajak-kenu szlalom pálya tervezett helyszíne Budapesten a XXI. kerületben, a Kvassay-zsilip térségében, az észak-csepeli szigetcsúcson létesítendő olimpiai parkban található. A helyszín közvetlenül kapcsolatban van kiszolgáló területekkel (médiafalu, olimpiai falu, bemelegítő pályák), és könnyen megközelíthető a dél-budai versenyhelyszínekről (Etele tér, Kopaszi-gát és környezete).

[41] http://modern-buildings.blogspot.hu/p/beijing.html
[42] http://en.wikipedia.org/wiki/Shunyi_Olympic_Rowing-Canoeing_Park

44. ábra: A szlalom-pálya elhelyezkedése (Forrás: Óbuda Group)

Közösségi közlekedéssel jól megközelíthető

A terület jelenlegi megközelíthetősége:

- A létesítmény jól megközelíthető közösségi közlekedéssel: H6-os, H7-es hév, 2-es, 24-es villamos, 179-es busz.

A főhelyszín közelében, új teniszcentrum létrehozásával

Dél-Lágymányos, Lágymányosi teniszkomplexum (28)

Az olimpiai főhelyszín „magasságában" a Duna túloldalán, a Kopaszi-gát triatlon helyszín „mögött" kerül elhelyezésre egy állandó, utóhasznosításra alkalmas, ideiglenes, fedetlen lelátókkal és versenyinfrastruktúrával bővített teniszcentrum. Az így kialakított létesítmény egy sok éve fennálló hiányt pótol Budapesten, hiszen a sportág egyedüli nemzetközi teniszversenyét a Római Akadémián rendezik meg. Rangosabb nemzetközi tenisztorna rendezésére alkalmas létesítmény nincs ma Magyarországon, így az olimpia rendezése után egy olyan teniszcentrum jönne létre, melynek utóhasznosítása funkcióváltás nélkül megoldott.

Sportágak:

- tenisz

Sportág kritériumok

17. táblázat: Sportági követelmények a teniszcentrum esetében (Forrás: NOB[43])

KÖVETELMÉNYEK	Tenisz	Meglévő létesítmény
Típus	kültéri	teljesül
NOB nézőszám	10.000	10.000
NOB sportolószám	172	biztosított
Főbb szakszövetségi követelmények	egy pálya minimum: 35,57m x 18,29m; ajánlott 40,17m x 20,11m összesen 10 db egy helyszínen	teljesül

Részben ideiglenes létesítmény, a rendezvény után kisebb kapacitású, fedett létesítménnyé alakítandó

Tervezett létesítmény bemutatása

A tervezett létesítmény egy ideiglenes és végleges lelátókkal körülvett centerpályából, 2 további ideiglenes és végleges lelátókkal körülvett főpályából, illetve 7 egyenként 250 néző fogadására alkalmas ideiglenes lelátóval ellátott kispályákból áll.

A versenyt követően a már szükségtelen ideiglenes infrastruktúra visszabontásra kerül, s megmaradnak az állandó, végleges pályák és lelátók.

- Centerpálya: 7.000 ideiglenes, 3.000 állandó lelátó

[43] A sportági követelmények a NOB technikai kézikönyvében találhatók meg (Technical Manuel on Venues)

- Főpálya 1: 5.000 állandó lelátó
- Főpálya 2: 1.500 ideiglenes, 1.500 állandó lelátó
- 7 db kispálya, egyenként 250 ideiglenes lelátó

Becsült költség: 17,7 Mrd Ft

A létesítmény tervezett összes bekerülési költsége 17,7 Mrd Ft, az alábbi felosztás szerint

- Előkészítés és kisajátítás költsége 7,7 Mrd Ft
- Végleges létesítmény költsége 4,6 Mrd Ft
- Ideiglenes létesítmény költsége 5,3 Mrd Ft

A nyitott, könnyűszerkezetes lelátó a megfelelő terület rendelkezésre állása esetén rendkívül gyorsan, alacsony költséggel megvalósítható. A Kopaszi-gát meglévő kiszolgáló infrastruktúrája hasznosítható a rendezvény alatt, ami további költségmegtakarítást eredményez.

45. ábra: Ideiglenes teniszpálya (Forrás: www.skyscrapercity.com[44])

46. ábra: A londoni olimpiai teniszcentrum (Forrás: Wikipédia[45])

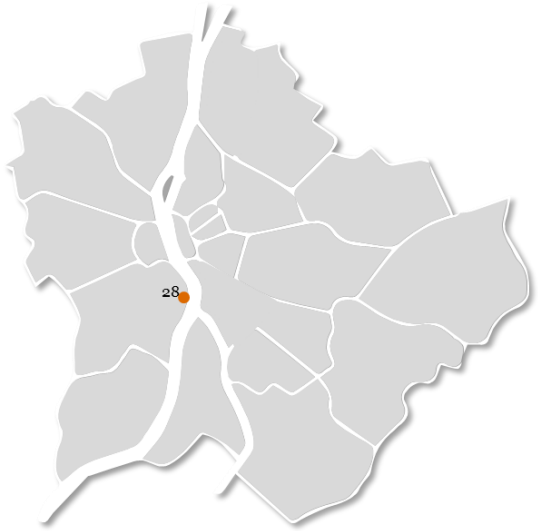
[44] http://www.skyscrapercity.com/showthread.php?p=86111284
[45] http://en.wikipedia.org/wiki/Eton_Manor

A Kvassay-zsilip akár gyalogosan is elérhető

Helyszín leírása, megközelíthetőség

A tervezett helyszín legfőbb előnye, hogy alacsony költség mellett megvalósítható az ideiglenes infrastruktúra, és akár gyalogosan is megtehető távolságra helyezkedik el a Kvassay-zsilip környezetében tervezett olimpiai központtól valamint a Kopaszi-gát mögött kialakítandó egyéb ideiglenes létesítményektől, médiaközponttól.

47. ábra: A teniszpálya elhelyezkedése (Forrás: Óbuda Group)

Jó közösségi közlekedés

A terület jelenlegi megközelíthetősége:

- Közösségi közlekedéssel: 1-es villamos, 33-as, 133-as, 233-as busz.

Etele téri ideiglenes csarnok, 15.000 fő (29)

A röplabda versenyek és a kézilabda-döntők lebonyolítását egy közös, a nagyobb nézőszámra méretezett ideiglenes létesítményben célszerű lebonyolítani. A kézilabda-selejtezők más helyszínen, Szegeden kerülnek megrendezésre.

Sportágak:

- Kézilabda (döntők)
- Röplabda

Fedett sportcsarnok, a kézilabda döntőkhöz 10.000 fős, a röplabdához 15.000 fős lelátó szükséges

Minden követelményből a nagyobbra kell méretezni

Sportág kritériumok

18. táblázat: Sportági követelmények a kézilabda döntő és röplabda esetében (Forrás: NOB[46])

KÖVETELMÉNYEK	Kézilabda (döntő)	Röplabda	Tervezett létesítmény
Típus	beltéri csarnok	beltéri csarnok	teljesül
NOB nézőszám	10.000	15.000	15.000
NOB sportolószám	336	288	biztosított
Főbb szakszövetségi követelmények	22 × 44 m-es pálya, min. 7 m belmagasság	40 × 25 m-es csarnok, pálya 18 × 9 m + védősáv (3-5 m) min 12,5 m-es belmagasság	teljesül

A létesítmény ideiglenes jellegű, használat után visszabontandó

Tervezett létesítmény bemutatása

A tervezett csarnok ideiglenes lesz, a rendezvényt követően teljes egészében elbontásra kerül mivel az utóhasznosítás ebben az esetben nem gazdaságos. A csarnok kialakítása esetében a sporttechnológiai szempontok és igények a mértékadók: 44×25 m-es pálya, 12,5 m belmagasság és 15.000 fő befogadóképesség szükséges. Az ideiglenes létesítmény előnyei az egyszerűbb technológia, rendkívül rövid létesítési idő, illetve sok esetben megengedett kevésbé tartós anyagok alkalmazása. amelyek segítségével alacsonyan tarthatók a létesítési költségek.

[46] A sportági követelmények a NOB technikai kézikönyvében találhatók meg (Technical Manuel on Venues)

Becsült költség:

27,0 Mrd Ft

A létesítmény tervezett összes bekerülési költsége 27,0 Mrd Ft, az alábbi felosztás szerint

- Előkészítés költsége 1,0 Mrd Ft
- Végleges létesítmény költsége 0,0 Mrd Ft
- Ideiglenes létesítmény költsége 26,0 Mrd Ft

Olimpiai és egyéb rendezvények esetében is számos külföldi példa található ideiglenes, de a technológiai igényeket maximálisan kielégítő csarnokokra: a képen látható 12.000 fős befogadóképességű, könnyűszerkezetes ideiglenes csarnok mindössze 6 hét alatt épült fel, kizárólag újrahasznosítható anyagokból, amely kihatással vannak a visszabontás költségére.

48. ábra: London Basketball Arena („The Marshmallow") látképe (Forrás: Wikipédia[47])

49. ábra: London Basketball Arena („The Marshmallow") belső tere (Forrás: Wikipédia[48])

Helyszín leírása, megközelíthetőség

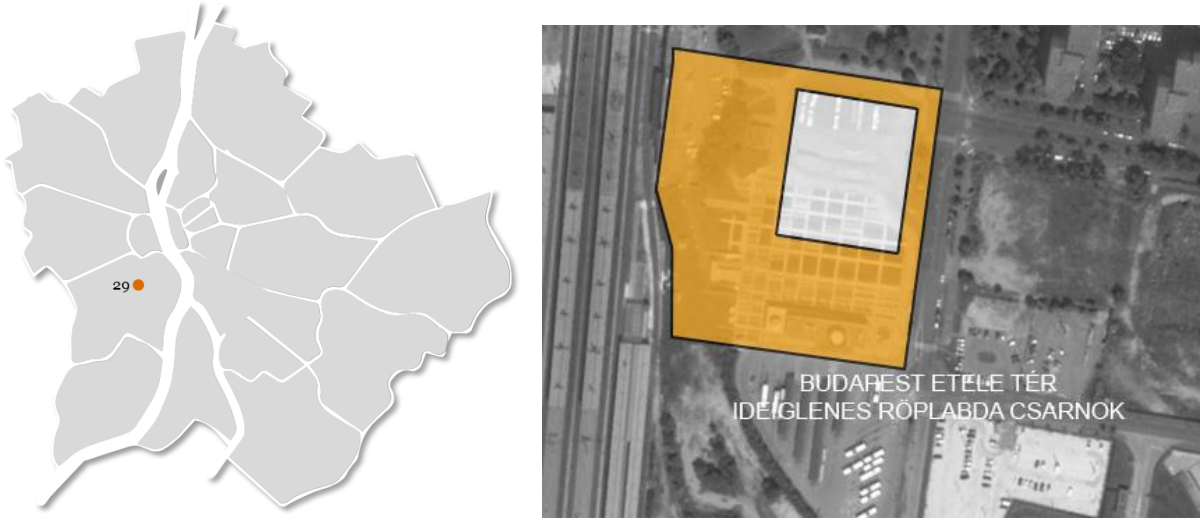
Az ideiglenes, 15.000 fős befogadóképességű sportcsarnok tervezett helyszíne a Budapest XI. kerületben található Etele téri busz-végállomás területe. Itt kellő hely áll rendelkezésre egy körbejárható, megfelelő méretű ideiglenes csarnok létesítéséhez. Az Etele

[47] http://en.wikipedia.org/wiki/Basketball_Arena_(London)
[48] http://en.wikipedia.org/wiki/Basketball_Arena_(London)

tér Budapest egyik legfontosabb intermodális közlekedési csomópontja (vasút, busz, és helyi közlekedés), ahonnan a főhelyszín és az Istvánmező is rövid idő alatt elérhető.

Helyszín: Budapest XI., Etele tér

50. ábra: Az Etele téri ideiglenes csarnok elhelyezkedése (Forrás: Óbuda Group)

Budapest egyik legfontosabb közlekedési csomópontja

A terület jelenlegi megközelíthetősége:

- A létesítmény kiválóan megközelíthető közösségi közlekedéssel: M4-es jelű metró, 1-es jelű villamos, nagyszámú buszjárat, távolsági autóbuszok, és vasúti pályaudvar található a közvetlen közelében.

A vívósportokhoz fedett sportcsarnok és 4.000 fős lelátó szükséges

A létesítmény ideiglenes jellegű, használat után visszabontandó

Hazai népszerűsége miatt a megnövelt, tervezett nézőszám 6.000 fő

Turbina utcai 6.000 fős ideiglenes csarnok (30)

A kisebb befogadóképességű helyszínek között – versenyek intenzitását figyelembe véve – a vívásnak ideiglenes csarnokot szükséges biztosítani. A sportágak tervezett elosztása mellett ebben a csarnokban kizárólag a vívás kapna helyet.

Sportágak:

- Vívás

Sportág kritériumok

19. táblázat: Sportági követelmények a vívó terem esetében (Forrás: NOB[49])

KÖVETELMÉNYEK	Vívás	Tervezett létesítmény
Típus	fedett sportcsarnok	biztosítható
NOB nézőszám	4.000	6.000
NOB sportolószám	212	biztosítható
Főbb szakszövetségi követelmények	1,5-2,0m × 17,0-18,0m pást (FIE)	teljesül

Tervezett létesítmény bemutatása

A tervezett csarnok ideiglenes, a rendezvényt követően teljes egészében elbontásra kerül mivel az utóhasznosítás ebben az esetben nem gazdaságos. Mivel más sportágak ebben a létesítményben nem kapnak helyet, sporttechnológiai szempontból kizárólag a vívás igényeit kell figyelembe venni. Az ideiglenes létesítmény további előnyei az egyszerűbb technológia, rendkívül rövid létesítési idő, illetve sok esetben megengedett kevésbé tartós anyagok alkalmazása. amelyek segítségével alacsonyan tarthatók a létesítési költségek.

Figyelembe véve a sportág hazai sikerességét, az NOB által megkövetelt kapacitásnál 50%-kal nagyobb, 6.000 férőhelyes kapacitás került megtervezésre.

[49] A sportági követelmények a NOB technikai kézikönyvében találhatók meg (Technical Manuel on Venues)

Becsült költség:

10,2 Mrd Ft

A létesítmény tervezett összes bekerülési költsége 10,2 Mrd Ft, az alábbi felosztás szerint

- Előkészítés költsége 0,4 Mrd Ft
- Végleges létesítmény költsége 0,0 Mrd Ft
- Ideiglenes létesítmény költsége 9,8 Mrd Ft

Helyszín: Dagály Úszócentrum térsége

Helyszín leírása, megközelíthetőség

Az ideiglenes, 6.000 fős befogadóképességű sportcsarnok tervezett helyszíne a Dagály Úszókomplexum közelében, Budapesten, a XIII. kerületben, a Turbina utcával határos üres telken található.

51. ábra: A Turbina utcai ideiglenes vívócsarnok elhelyezkedése (Forrás: Óbuda Group)

Jól megközelíthető

A terület jelenlegi megközelíthetősége:

A létesítmény kiválóan megközelíthető közösségi közlekedéssel: M3-as jelű metró, 1-es jelű villamos, 15-ös, 115-ös, 26-os, 34-es, 106-os, 901-es jelű busz. Továbbá távolsági autóbuszokkal, valamint gyalog vagy kerékpár segítségével illetve 11-es, 12-es, 13-as jelű hajók által is elérhető a terület.

Terepkerékpárhoz sziklás, természetes akadálypálya szükséges

Csillebérc, ideiglenes létesítmény (31)

A terepkerékpár versenyszám lebonyolításához sziklákkal, akadályokkal tűzdelt természetes erdei utakra van szükség. Ez kiválóan megvalósítható a Budai-hegységben, amelyhez ideiglenes kiegészítő infrastruktúra (rajt-célhely, mobil lelátók) telepítése szükséges.

Sportágak:

- Terepkerékpár

Sportág kritériumok

20. táblázat: Sportági követelmények a vívó terem esetében (Forrás: NOB[50])

KÖVETELMÉNYEK	Terepkerékpár	Tervezett létesítmény
Típus	nyitott	teljesül
NOB nézőszám	2.000	2.000
NOB sportolószám	80	biztosítható
Főbb szakszövetségi követelmények	5-9 km erdei pálya természetes akadályokkal	teljesül

[50] A sportági követelmények a NOB technikai kézikönyvében találhatók meg (Technical Manuel on Venues)

Ideiglenes létesítmény, mely a rendezvény után visszabontandó

Becsült költség:

0,6 Mrd Ft

Létesítmény bemutatása

A csillebérci szabadidőközpont számos terepkerékpáros versenynek adott már otthont az elmúlt években.

A pálya kijelölése és a lelátók mellett biztosítani kell a kiszolgáló infrastruktúrát, beléptető és biztonsági rendszert. Mind a létesítmény, mind a kapcsolódó infrastruktúra kizárólag ideiglenes létesítményekből áll, melyek a rendezvényt követően visszabontásra kerülnek.

A létesítmény tervezett összes bekerülési költsége 0,6 Mrd Ft, az alábbi felosztás szerint

- Előkészítés költsége 0,0 Mrd Ft
- Végleges létesítmény költsége 0,0 Mrd Ft
- Ideiglenes létesítmény költsége 0,6 Mrd Ft

A költségek tartalmazzák a mobil lelátók, beléptető és biztonsági rendszerek telepítési és bontási költségeit, valamint a pálya kialakításának költségét. A nyitott, könnyűszerkezetes megoldás rendkívül gyorsan, alacsony költséggel megvalósítható.

52. ábra: Terepkerékpáros verseny Csillebércen (Forrás: www.bikefun.hu[51])

53. ábra: A 2012-es londoni olimpián a Hadleigh Farm adott otthont a terepkerékpáros versenynek (Forrás: Wikipédia[52])

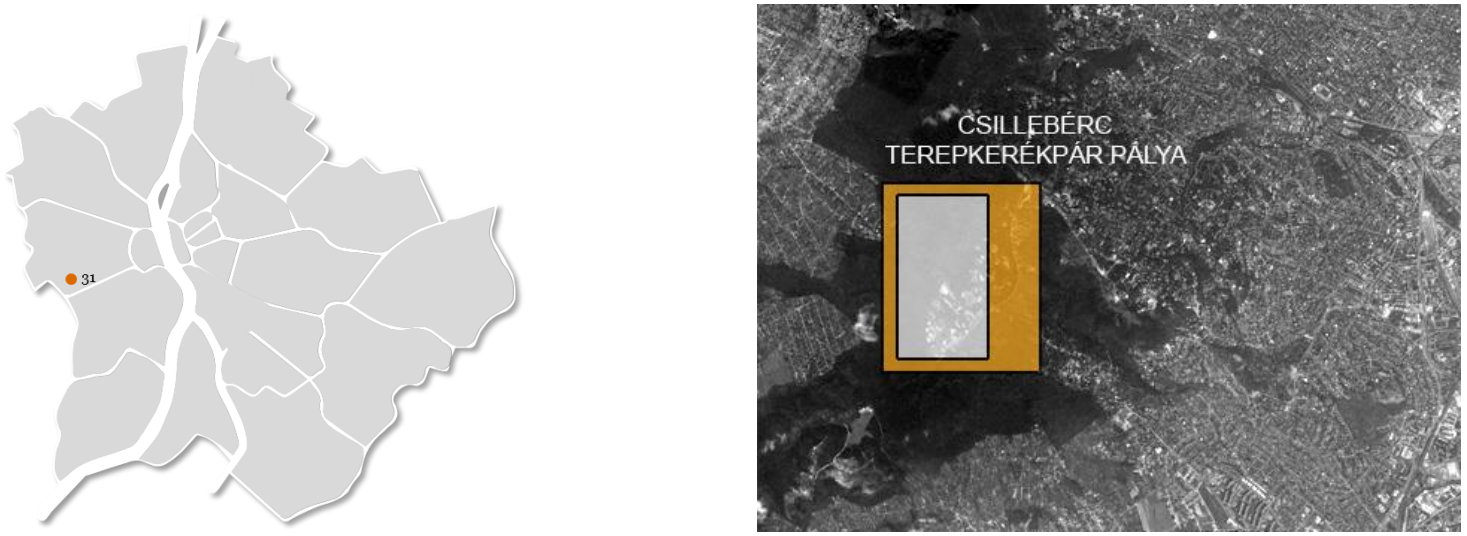

[51] http://bikefun.hu/tesztelheted-a-2014-es-meridakat
[52] http://en.wikipedia.org/wiki/Hadleigh_Farm

Helyszín leírása, megközelíthetőség

A terepkerékpár versenyszám helyszíne a Budai-hegységben, a Budapest XII. kerületi csillebérci szabadidőközpontban található. Elérhetősége, megközelíthetősége elmarad a többi budapesti helyszínétől. Ugyanakkor az ideiglenes létesítmények megépítéséhez kellő hely áll rendelkezésre a területen.

54. ábra: A csillebérci terepkerékpár pálya elhelyezkedése (Forrás: Óbuda Group)

A terület jelenlegi megközelíthetősége:

- A szabadidőközpont közösségi közlekedéssel való közvetlen megközelítése jelenleg a 21-es busszal lehetséges, ami nem elégséges kapacitású a rendezvényhez.
- A parkolás a Normafa környékén általában problémát jelent.
- A kerületi fejlesztési tervek a 60-as jelzésű fogaskerekű vasút Normafáig történő meghosszabbítását és a parkolás kérdésének rendezését tartalmazzák, amely jelentősen javítja a csillebérci helyszín elérhetőségét is.

A triatlon verseny-szám nyitó helyszíne

Kopaszi-gát, ideiglenes létesítmény (32)

A Kopaszi-gátnál ideiglenes, fedetlen lelátók és versenyinfrastruktúra kialakításával biztosítható a triatlonhoz szükséges infrastruktúra egy része. Innen indul a triatlon három versenyszáma közül az első, a 1,5 km-es nyíltvízi úszás, illetve az első depó (úszás-futás) is itt kapna helyet. A triatlon a Hősök téri kerékpáros befutónál ér véget.

Sportágak:

- Triatlon (úszás)

Sportág kritériumok

A triatlon úszáss számához 2.500 fős nyitott lelátó szükséges

21. táblázat: Sportági követelmények a triatlon (úszás) esetében (Forrás: NOB[53])

KÖVETELMÉNYEK	Triatlon (úszás)	Tervezett létesítmény
Típus	nyitott lelátó	biztosítható
NOB nézőszám	2.500	2.500
NOB sportolószám	110	biztosítható
Főbb szakszövetségi követelmények	összesen 1,5 km hosszú, legalább 1,5 m mély, megfelelő vízminőségű állóvíz	teljesül

Ideiglenes létesítmény, mely hasznosítás után visszabontandó

Tervezett létesítmény bemutatása

A Budapest környéki állóvizek közül az egyik legjobb vízminőségű a Lágymányosi öböl vize. Mélysége 1,5-2,5 m között változik, az öböl hossza körülbelül 800 m. A versenyszám lebonyolításához szükséges infrastruktúra kizárólag ideiglenes létesítményekből áll a területen, melyek a rendezvényt követően visszabontásra kerülnek.

A nyitott lelátó telepítéséhez kellő hely áll rendelkezésre.

[53] A sportági követelmények a NOB technikai kézikönyvében találhatók meg (Technical Manuel on Venues)

Becsült költség:

0,8 Mrd Ft

A létesítmény tervezett összes bekerülési költsége 0,8 Mrd Ft, az alábbi felosztás szerint

- Előkészítés költsége 0,0 Mrd Ft
- Végleges létesítmény költsége 0,0 Mrd Ft
- Ideiglenes létesítmény költsége 0,7 Mrd Ft

A nyitott, könnyűszerkezetes lelátó megfelelő terület rendelkezésre állása esetén rendkívül gyorsan, alacsony költséggel megvalósítható. A Kopaszi-gát meglévő kiszolgáló infrastruktúrája hasznosítható a rendezvény alatt, ami további költségmegtakarítást eredményez.

55. ábra: Kopaszi-gát látképe (Forrás: Wikipédia[54])

56. ábra: A Hyde Parkban kialakított ideiglenes triatlonlelátó (Forrás: Carmen Xu[55])

Helyszín:

Kopaszi-gát

Helyszín leírása, megközelíthetőség

A tervezett helyszín legfőbb előnye, hogy alacsony költség mellett megvalósítható az ideiglenes infrastruktúra. Emellett közel,

[54] http://hu.wikipedia.org/wiki/Kopaszi-g%C3%A1t
[55] http://carmenxu.com/2012/08/07/olympic-mens-triathlon-in-hyde-park/hyde-park-triathlon-stand/

akár gyalogosan is megtehető távolságban található a Kvassay-zsilip környezetében tervezett olimpiai központ és a Kopaszi-gát mögött kialakítandó egyéb ideiglenes létesítmények, médiaközpont is.

57. ábra: A Kopaszi-gát elhelyezkedése (Forrás: Óbuda Group)

Közösségi közlekedéssel jól megközelíthető

A terület jelenlegi megközelíthetősége:

- A terület jól megközelíthető közösségi közlekedéssel (1-es villamos, 33-as, 133-as, 233-as busz), továbbá gyalog vagy kerékpárral.

Fehér úti lőtér, ideiglenes csarnok (33)

A lövészet alapvetően beltéri és kültéri részre csoportosítható. A kültéri versenyeket sörétes puskával, a beltéri versenyeket golyós puskával és pisztollyal végzik. A Magyar Kormány a 237/2014. (IX. 18.) Korm. rendelet „a Budapest Fehér úti lőtér fejlesztésére és bővítésére irányuló beruházás megvalósításával összefüggő közigazgatási hatósági ügyek kiemelt jelentőségű üggyé nyilvánításáról és az eljáró hatóságok kijelöléséről” alapján kiemelt beruházássá emelte a Fehér úti lőtér beruházást. Ezt a kültéri lőteret kiegészítve a Kincsem Park területén létesítendő ideiglenes (kizárólag az olimpia miatt építendő) beltéri lövészetet kiszolgáló épületekkel megrendezésre alkalmassá válhat a lőtér az olimpiai lövészeti számok megrendezésére.

Sportágak:

- Céllövészet

Sportág kritériumok:

22. táblázat: Sportági követelmények a lövészet esetében (Forrás: NOB[56])

KÖVETELMÉNYEK	Céllövészet	Tervezett létesítmény
Típus	zárt, fedett	teljesül
NOB nézőszám	3.000	3.000
NOB sportolószám	390	biztosított
Főbb szakszövetségi követelmények	300 m-nél hosszabb épület	teljesül

A lelátók és a kiegészítő infrastruktúra ideiglenes, visszabontható

Tervezett létesítmény bemutatása

Az ideiglenes létesítmények kiszolgálására szolgáló infrastrukturális beruházások a jövőben hasznosíthatók. Az ideiglenes céllövészeti csarnokokat akár a jövőben is fel lehet használni egyéb versenyek megrendezésére is. A lelátók és a kiegészítő infrastruktúra ideiglenes jellegű, a rendezvényt követően teljes egészében visszabontásra kerülnek.

[56] A sportági követelmények a NOB technikai kézikönyvében találhatók meg (Technical Manuel on Venues)

Becsült költség:

5,2 Mrd Ft

A létesítmény tervezett összes bekerülési költsége 5,2 Mrd Ft, az alábbi felosztás szerint:

- Előkészítés költsége 0,2 Mrd Ft
- Végleges létesítmény költsége 0,0 Mrd Ft
- Ideiglenes létesítmény költsége 5,0 Mrd Ft

A nyitott, könnyűszerkezetes lelátó és a pálya megfelelő terület rendelkezésre állása esetén rendkívül gyorsan, alacsony költséggel megvalósítható.

58. ábra: Céllövészeti csarnok belülről a 2012-es londoni olimpián (Forrás: Olympic.org[57])

59. ábra: A 2012-es londoni céllövészeti helyszínek (Forrás: wikimedia commons)

Helyszín:

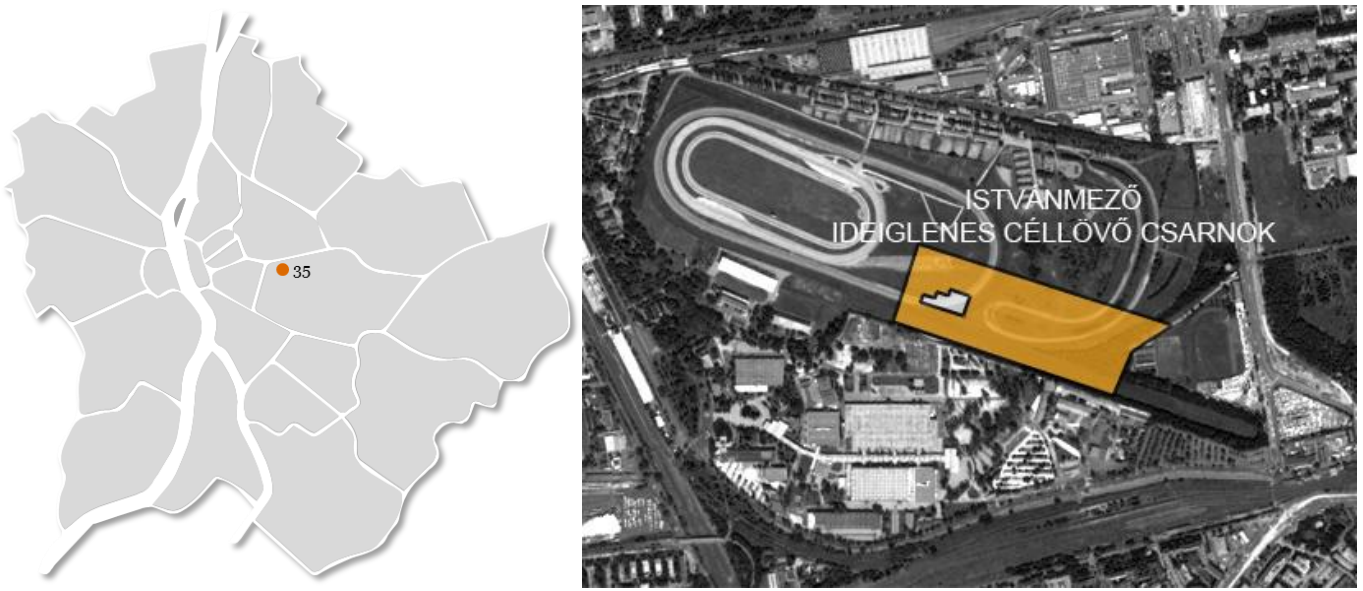
Fehér úton a Kincsem Park mellett

Helyszín leírása, megközelíthetőség

A Fehér úti lőtér Budapesten, a X. kerületben a Fehér-út 9-11. szám alatt épül meg.

[57] http://darkroom.baltimoresun.com/2012/08/august-6-photo-brief-hiroshima-marks-67th-anniversary-of-atomic-bomb-curiosity-on-mars-olympics-day-10-and-an-underwater-wedding/olympics-day-10-shooting/

60. ábra: A Fehér úti lőtér elhelyezkedése (Forrás: Óbuda Group)

Közösségi közlekedéssel jól megközelíthető

A terület jelenlegi megközelíthetősége:

- A létesítmény jól megközelíthető közösségi közlekedéssel: M2-es metró a közelben, 37-es, 37A, 3-as, 28-as, 62-es, 62A villamos, 85-ös, 100-as, 161-es busz, elővárosi vasút (Kőbánya felső).

Az öttusa öt számát egymáshoz közeli helyszínen szükséges elhelyezni

Margitsziget, ideiglenes létesítmény (34)

A modern pentatlonról szóló leírás a (13)-as pontnál található meg, ezen rész csak a szükséges kiegészítéseket tartalmazza .

Sportágak:

- Öttusa – lovaglás

NOB követelmények szerinti 10.000 fős nézőszám biztosítható

Sportág kritériumok

23. táblázat: Sportági követelmények az öttusa lovaglásesetében (Forrás: NOB[58])

KÖVETELMÉNYEK	Öttusa (lovaglás)
Típus	kültéri
NOB nézőszám	10.000
NOB sportolószám	72
Főbb szakszövetségi követelmények	Egymáshoz közel eső létesítmények: 50 m-es versenyuszoda, vívócsarnok, 800m-es futókör kijelölt lőpályával, lovagláshoz versenyaréna min 50 × 50m + bemelegítő terület biztosítása

Ideiglenes, nyitott lelátók és lovaglópálya

Tervezett létesítmény bemutatása

A Margitszigeten rendezendő öttusa lovaglás legalkalmasabb helyszíne a zöldterületen felépítendő ideiglenes lelátókkal körülvett ideiglenes lovaglópálya. A lovaglópálya nagysága 50,0 m x 50,0 m.

Becsült költség: 3,4 Mrd Ft

A létesítmény tervezett összes bekerülési költsége 3,4 Mrd Ft, az alábbi felosztás szerint

- Előkészítés költsége 0,2 Mrd Ft
- Végleges létesítmény költsége 0,0 Mrd Ft

[58] A sportági követelmények a NOB technikai kézikönyvében találhatók meg (Technical Manuel on Venues)

- Ideiglenes létesítmény költsége 3,3 Mrd Ft

61. ábra: Olympic Sports Centre távlati képe, Peking Kína (Forrás::www.oknation.net[59])

62. ábra: Greenich Park, lovaglás (Forrás: www.lovasok.hu[60])

Helyszín:

Margitsziget

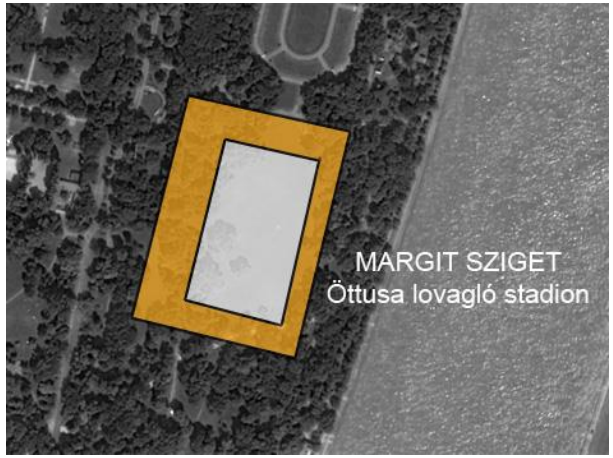
Helyszín leírása, megközelíthetőség

Az öttusa lovagló szám helyszíne a Margitsziget közepén a keleti, Pest felé eső oldalon található.

[59] http://www.oknation.net/blog/jui880/2008/08/07/entry-1
[60] http://www.lovasok.hu/index.php?i=65864

63. ábra: A margitszigeti ideiglenes létesítmény elhelyezkedése (Forrás: Óbuda Group)

Kizárólag közösségi közlekedéssel

A terület jelenlegi megközelíthetősége:

- A terület kiválóan megközelíthető közösségi közlekedéssel: 4-es, 6-os villamos, 26-os busz. Továbbá gyalog vagy kerékpár segítségével.

Egyéni közlekedéssel: a Margitsziget az olimpia versenyszámok ideje alatt a nagyközönség számára nem lesz nyitott, az olimpiai biztonsági előírások előtérbe helyezése miatt.

Az strandröplabdához kültéri pályák és 12.000 fős nyitott lelátó szükséges

Óbudai-sziget, ideiglenes létesítmény (35)

A strandröplabda versenyek lebonyolításához a pálya technológiai igénye (pl. homok) miatt mindenképpen külön létesítményre van szükség. Ennek tervezett helyszíne egy nyitott, ideiglenes stadion az Óbudai-szigeten.

Sportágak:

- Strandröplabda

Sportág kritériumok:

24. táblázat: Sportági követelmények a strandröplabda esetében (Forrás: NOB[61])

KÖVETELMÉNYEK	Strandröplabda	Tervezett létesítmény
Típus	kültéri	teljesíthető
NOB nézőszám	12.000	12.000
NOB sportolószám	96	biztosítható
Főbb szakszövetségi követelmények	26-28 m × 18-20 m pálya, min. 40 cm tömörített homokkal, 12,5 m szabad belmagasság (FIVB)	teljesíthető/ teljesül (kültéri)

Ideiglenes létesítmény, a rendezvény után visszabontandó

Tervezett létesítmény bemutatása

A pálya és lelátók mellett biztosítani kell a kiszolgáló infrastruktúrát, illetve edzőpályákat is létesíteni szükséges. Mind a létesítmény, mind a kapcsolódó infrastruktúra kizárólag ideiglenes létesítményekből áll, melyek a rendezvényt követően visszabontásra kerülnek.

A nyitott lelátó telepítéséhez kellő hely áll rendelkezésre.

Becsült költség: 5,5 Mrd Ft

A létesítmény tervezett összes bekerülési költsége 5,5 Mrd Ft, az alábbi felosztás szerint

[61] A sportági követelmények a NOB technikai kézikönyvében találhatók meg (Technical Manuel on Venues)

- Előkészítés és kisajátítás költsége 0,4 Mrd Ft
- Végleges létesítmény költsége 0,00 Mrd Ft
- Ideiglenes létesítmény költsége 5,2 Mrd Ft

A nyitott, könnyűszerkezetes lelátó és a pálya - megfelelő terület rendelkezésre állása esetén - rendkívül gyorsan, alacsony költséggel megvalósítható.

64. ábra: Az Óbudai-sziget látképe (Forrás: Metropol[62])

65. ábra: A londoni ideiglenes strandröplabda pálya a Horse Guards Parade területén (Forrás: www.telegraph.co.uk[63])

Helyszín:

Óbudai-sziget

Helyszín leírása, megközelíthetőség

Az ideiglenes létesítménynek az Észak-Budán található Óbudai-sziget adna helyet. A sziget közúti híddal kapcsolódik a városhoz, annak déli része megfelelő közlekedési infrastruktúrával rendelkezik. Mivel a sziget területe rendszeresen otthont ad különböző szabadtéri rendezvényeknek, az elhelyezés és a közművek megoldása nem jelent problémát.

[62] http://www.metropol.hu/itthon/cikk/1201602-irany-a-zold
[63] http://www.telegraph.co.uk/sport/olympics/8691364/London-2012-Olympics-beach-volleyball-test-event-rescheduled.html

66. ábra: Az Óbudai-sziget elhelyezkedése (Forrás: Óbuda Group)

Közösségi közlekedéssel jól megközelíthető

A terület jelenlegi megközelíthetősége:

- Közösségi közlekedéssel: H5-ös HÉV,1-es villamos,34-es, 106-os, 137-es, 218-as, 237-es jelű busz

A Hősök tere az országúti kerékpár és triatlon kerékpár versenyek befutó helyszíne

Hősök tere (36)

A Hősök terénél érnek véget a triatlon és az országúti kerékpár versenyszámok, ahol a mindkét sportágnak megfelelő kapacitású nyitott ideiglenes lelátók és beléptető rendszer mellett a befutó terület infrastruktúrája, a díjátadás helyszíne is kialakításra kerül.

Sportágak:

- Országúti kerékpár
- Triatlon kerékpár

Sportág kritériumok:

Az országúti kerékpár számokhoz 2.500 fős lelátó szükséges

25. táblázat: Sportági követelmények a Hősök tere esetében (Forrás: NOB[64])

KÖVETELMÉNYEK	Országúti kerékpár	Triatlon kerékpár	Tervezett létesítmény
Típus	kültéri	kültéri	teljesíthető
NOB nézőszám	1.000	2.500	5.000
NOB sportolószám	211	110	biztosítható
Főbb követelmények	250-280 km pálya, városi közúthálózat + célterület	40 km, városi közúthálózat + célterület	teljesíthető

Indulási és célterület ideiglenes kialakítása releváns

Tervezett létesítmény bemutatása

Figyelembe véve a kerékpáros pályák szükséges hosszát, az olimpiai létesítmények között a két sportág szempontjából csak az indulási és célterület infrastruktúrája releváns. A létesítmény kizárólag ideiglenes létesítményekből áll, melyek a rendezvényt követően visszabontásra kerülnek.

A nyitott lelátó telepítéséhez kellő hely áll rendelkezésre.

[64] A sportági követelmények a NOB technikai kézikönyvében találhatók meg (Technical Manuel on Venues)

Becsült költség:

1,3 Mrd Ft

A létesítmény tervezett összes bekerülési költsége 1,3 Mrd Ft, az alábbi felosztás szerint

- Előkészítés költsége 0,1 Mrd Ft
- Végleges létesítmény költsége 0,0 Mrd Ft
- Ideiglenes létesítmény költsége 1,2 Mrd Ft

A nyitott, könnyűszerkezetes lelátó és a pálya - megfelelő terület rendelkezésre állása esetén - rendkívül gyorsan, alacsony költséggel megvalósítható. Kiszolgáló infrastruktúra, biztonsági- és beléptető rendszerek létrehozása itt szintén szükséges.

67. ábra: A Nemzeti Vágta ideiglenes infrastruktúrája a Hősök terén (Forrás: www.legifoto.com[65])

68. ábra: Az athéni olimpia országúti kerékpár versenyének városi szakasza (Forrás: http://larsmoeller.photoshelter.com/ [66])

Helyszín leírása, megközelíthetőség

A tér számos rendezvénynek adott otthont a múltban, rendelkezik a szükséges kapacitással, az ideiglenes létesítmények kiépíthetők.

[65] http://www.legifoto.com/magyar/oldalak/a_nemzeti_vagta_legifotozasa/
[66] http://larsmoeller.photoshelter.com/image/I00003YEag6JLxpk

69. ábra: A Hősök tere elhelyezkedése (Forrás: Óbuda Group)

Közösségi közlekedéssel kiválóan megközelíthető

A terület jelenlegi megközelíthetősége:

- A terület kiválóan megközelíthető közösségi közlekedéssel: M1-es metró, 75-ös trolibusz, 105-ös busz. Továbbá gyalog vagy kerékpár segítségével.

A Műjégpálya területén biztosítható az íjászat versenyhelyszíne

Műjégpálya (37)

Az íjászati versenyek lebonyolításához nyitott lelátó és megfelelő tájolású, méretű pálya szükséges – ezek a Műjégpálya területén biztosíthatók.

Sportágak:

- Íjászat

Sportág kritériumok:

Kültéri pályák és 4.000 fős nyitott lelátó és előírás szerint tájolt pályák biztosíthatók

26. táblázat: Sportági követelmények a Műjégpálya esetében (Forrás: NOB[67])

KÖVETELMÉNYEK	Íjászat	Tervezett létesítmény
Típus	kültéri	teljesül
NOB nézőszám	4.000	4.000
NOB sportolószám	128	biztosított
Főbb szakszövetségi követelmények	90, 70 és 50 méteres pályák, É-D tájolással	teljesül

Az infrastruktúra rendelkezésre áll

Tervezett létesítmény bemutatása

A Műjégpálya területe a nyári időszakban kihasználatlan, az észak-dél irányú átlója mentén 130 m hosszú, sík szabad terület áll rendelkezésre. Az intézmény csúcsnapi látogatószáma meghaladja a 3.000-et. A meglévő infrastruktúra és kiszolgáló létesítmények, amelyek 2013-ban felújításra kerültek az infrastrukturális igény nagy részének kielégítéséhez felhasználhatók, a fennmaradó terület elegendő a nyitott lelátó megépítéséhez.

Ideiglenes lelátók kialakítása szükséges

A lelátók és a kiegészítő infrastruktúra ideiglenes jellegű, a rendezvényt követően teljes egészében visszabontásra kerülnek.

Becsült költség: 1,4 Mrd Ft

A létesítmény tervezett összes bekerülési költsége 1,4 Mrd Ft, az alábbi felosztás szerint

[67] A sportági követelmények a NOB technikai kézikönyvében találhatók meg (Technical Manuel on Venues)

- Előkészítés költsége 0,1 Mrd Ft
- Végleges létesítmény költsége 0,0 Mrd Ft
- Ideiglenes létesítmény költsége 1,4 Mrd Ft

A nyitott, könnyűszerkezetes lelátó és a pálya megfelelő terület rendelkezésre állása esetén rendkívül gyorsan, alacsony költséggel megvalósítható. Kiszolgáló infrastruktúra létrehozása a meglévő infrastruktúra miatt csak az esetleges többletkapacitás erejéig szükséges, illetve a biztonsági- és beléptető rendszerek kialakítása végett.

70. ábra: A Városliget Műjégpálya látképe (Forrás: www.futas.net[68])

71. ábra: A pekingi olimpia ideiglenes íjászati helyszíne (Forrás: Wikipédia[69])

[68] http://www.futas.net/budapest/varosliget/
[69] http://it.wikipedia.org/wiki/Olympic_Green_Archery_Field

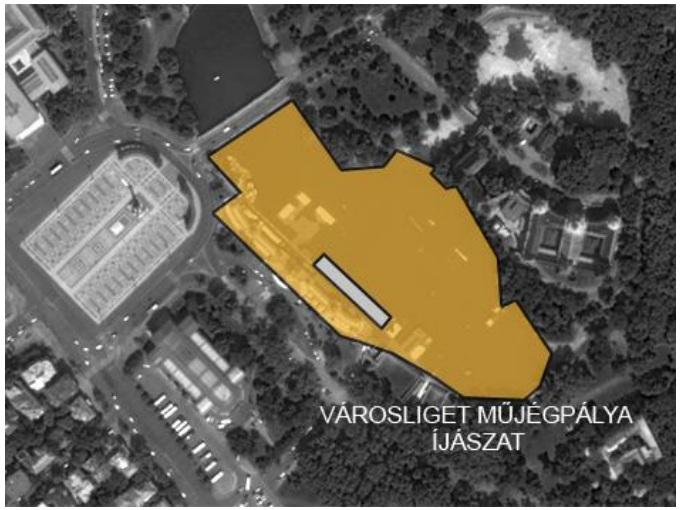
Helyszín leírása, megközelíthetőség

Budapest egyik legnagyobb és leglátogatottabb közparkja közelében

A tervezett helyszín Budapest egyik legnagyobb közparkjának közelében, turisták által legtöbbet látogatott területen helyezkedik el. A Műjégpálya felszereltsége, kapacitása – megfelelő karbantartást feltételezve a következő évekre – alkalmassá teszi a versenyszám lebonyolítására. A kerékpáros versenyek befutó helyszínének közelsége előnyt jelent a közös infrastruktúra és a szinergiák szempontjából.

72. ábra: A Műjégpálya elhelyezkedése (Forrás: Óbuda Group)

Közösségi közlekedéssel jól megközelíthető

A terület jelenlegi megközelíthetősége:

- A terület kiválóan megközelíthető közösségi közlekedéssel: M1-es metró, 75-ös trolibusz, 105-ös busz. Továbbá gyalog vagy kerékpár segítségével.

A hosszútávúszás 10km hosszú kört jelent a kijelölt pályán

Balatonfüred, Balaton (38)

A balatonfüredi öböl átúszást 1992 óta rendezik meg, így elmondható, hogy nagy hagyománya van a hosszútávúszásnak a Balaton e részén is. A Tihany és Balatonfüred közötti 3.600 méteres táv majdnem háromszorosát, azaz 10 km-t kell megtenniük az olimpiai nyíltvízi hosszútávúszásban a résztvevőknek. A 10 km-es olimpiai nyíltvízi távot viszont egy 1,67 km hosszú kb. vese alakú pályán kell megtenniük az úszóknak 6 körön keresztül.

A balatoni vitorlázás nagy hagyományokkal rendelkezik, s ennek egyik központja Balatonfüred. A Balatonon számos hajóosztály versenyez egymással, illetve hajóosztályon belül számos igazolt versenyző használja Balatonfüred kikötőjét. Éppen ezért lehetségeset, hogy ha Magyarországon rendezik a vitorlázás olimpiai számát, akkor azt a megfelelő szélviszonyok vizsgálata mellett a Balatonon, Balatonfüred központtal rendezzék meg. A Balatonon már számos olimpiai hajóosztályban rendeztek nemzetközi versenyeket (470, Finn, Laser). A Magyar Vitorlás Szövetség által nemrég végeztetett szélerősség-mérés[70] alapján az olimpiai játékok tervezett időpontjában a napi szélerősség nagyjából 2,3 és 4 m/s között mozog, bizonyos napokon elérve a 4-6 m/s-os tartományt. Ez elvileg megfelel a Nemzetközi Vitorlás Szövetség előírásainak.

A nyílt Vizi pálya és a szárazföldi 2500 fős ideiglenes lelátó biztosítható

Sportágak:

- hosszútávúszás
- vitorlázás

Sportág kritériumok

27. táblázat: Sportági követelmények Balatonfüred esetében (Forrás: NOB[71])

KÖVETELMÉNYEK	Hosszútávúszás	Vitorlázás	Adott helyszín
Típus	nyílt víz, nyitott lelátó	kültéri	teljesül
NOB nézőszám	–	250	2.500
NOB sportolószám	25 női és 25 férfi	380	biztosított
Főbb szakszövetségi követelmények	10km-es kijelölt pálya (NOB és WOWSA)	nyílt és kellő mélységű természetes állóvíz	teljesül

[70] A Magyar Vitorlás Szövetség információi alapján
[71] A sportági követelmények a NOB technikai kézikönyvében találhatók meg (Technical Manuel on Venues)

Kizárólag ideiglenes létesítmények épülnek

Lelátó telepítéshez kellő hely van

Létesítmény bemutatása

A balatonfüredi Marina Hotel, illetve a kemping előtt kerülne megrendezésre a nyíltvízi hosszútávúszó verseny. A balatonfüredi hajókikötőből indulva kerülnének megrendezésre az olimpiai vitorlázás versenyszámai. Összesen 380 sportoló versenyezne 4 női, 5 férfi és egy vegyes hajóosztályban. A versenyszám lebonyolításához szükséges infrastruktúra kizárólag ideiglenes létesítményekből áll a területen, melyek a rendezvényt követően visszabontásra kerülnek. A nyitott lelátó telepítéséhez kellő hely áll rendelkezésre.

Becsült költség:

1,4 Mrd Ft

A létesítmény tervezett összes bekerülési költsége 1,4 Mrd Ft, az alábbi felosztás szerint

- Előkészítés költsége 0,1 Mrd Ft
- Végleges létesítmény költsége 0,0 Mrd Ft
- Ideiglenes létesítmény költsége 1,3 Mrd Ft

Az ideiglenes létesítmények alapvetően az olimpiai megrendezéséhez szükséges létesítményeket (ideiglenes lelátókat, beléptető kapukat és kerítéseket tartalmazzák

73. ábra: Balatonfüred Kemping látkép (Forrás: www.balatonfured.info.hu[72])

74. ábra: A Hyde Parkban kialakított ideiglenes lelátó (Forrás: Carmen Xu[73])

[72] http://balatonfured.info.hu/szallashelyek/olvas/balatontourist-fured-kemping-es-udulofalu
[73] http://carmenxu.com/2012/08/07/olympic-mens-triathlon-in-hyde-park/hyde-park-triathlon-stand/

Balatonfüred Marina Hotel, kemping és kikötő

Helyszín leírása, megközelíthetőség

Balatonfüreden a Marina Hotel illetve a balatonfüredi kemping előtt kerülne megrendezésre az olimpiai nyíltvízi hosszútávúszó verseny.

75. ábra: Balatonfüred elhelyezkedése (Forrás: Óbuda Group)

Vasúton vagy egyénileg közelíthető meg

A terület jelenlegi megközelíthetősége:

- Közösségi közlekedéssel: távolsági buszjárattal (Népliget), MÁV vasúti járattal (Déli pályaudvar).
- Egyéni közlekedéssel: M7-es autópálya, 71-es számú főúton (Veszprémből a 73-as számú). A parkolóhelyek biztosításához elegendő terület áll rendelkezésre.

8.4.2. Edzéshelyszínek

Összességében elmondható, hogy új edzéshelyszín építése nem szükséges, de átalakítások és felújítások sok esetben elengedhetetlenek

Az edzéshelyszínek vizsgálata során (a NOB és a nemzetközi szakszövetségek előírásai és útmutatásai alapján) az alábbi fő szempontokat vizsgáltuk:

- az edzéshelyszín távolsága/elérhetősége a versenyhelyszíntől és az olimpiai falutól,
- a helyszín/küzdőtér méretei és egyéb műszaki paraméterei (padlóburkolat, megvilágítás, tájolás, stb.)
- öltözőhelyiségek és más kapcsolódó funkciók helyiségei, létesítményei (dopping szoba, sajtó szoba, szauna, stb.)

Egyes sportágak edzéshelyszínei esetén speciális követelményeket is ki kell elégíteni (pl. a szertorna esetében külön helyszín a nők és férfiak számára, stb.).

Az olimpiai követelményeknek és sportági ajánlásoknak megfelelően Budapesten 86 helyszínen 178 létesítmény került megvizsgálásra

A helyszínek kiválasztása során szempont volt, hogy amennyiben egy sportág számára több edzéshelyszín szükséges, azok gyakorlatilag azonos feltételeket tudjanak biztosítani.

Összességében elmondható, hogy a meglévő sport-infrastruktúra megfelelő helykiválasztást képes biztosítani, így edzéshelyszín építésére nincs szükség, de természetesen a meglévő létesítmények esetében kisebb átalakítások, illetve felújítások szükségesek, ezek költségvonzatait a számításainkban figyelembe vettük.

Budapesti helyszínek

A költségszámításokban csak a kiválasztásra javasolt létesítmények átalakítási és felújítási költségei szerepelnek

Az edzéshelyszínek kapcsán 86 helyszínen, összesen 178 különböző létesítmény helyszíni vizsgálata alapján, az egyes sportági szakszövetségek javaslatait is figyelembe véve döntöttünk az olimpiai követelményeknek megfelelő számú és kialakítású helyszínek kiválasztásáról. A nem alkalmas vagy költséghatékonyan nem alkalmassá tehető helyszíneket kiszűrve választottunk a lehetséges helyszínek közül, a kiválasztás szempontjai mellett ügyelve a létesítmények optimális kiosztására. A javasolt edzéshelyszíneket az alábbiakban sportáganként mutatjuk be, felsorolva egyúttal azon további létesítményeket is, amelyek az adott sportág szempontjából még szóba jöhetnének. A költségszámításban csak a kiválasztásra javasolt létesítmények átalakítási és felújítási költségei szerepelnek. A további, az adott sportág szempontjából alkalmasnak ítélt létesítmények átalakítási és felújítási költségei a létesítményi adatlapokkal együtt a függelékben találhatóak meg.

Atlétika

A NOB és az IAAF követelményei

Edzéshelyszínek szükséges száma: 3-6

Egyéb követelmények: 400 m-es futópálya, 8 futósávval

Javasolt edzéshelyszínek

28. táblázat: Javasolt edzéshelyszínek – atlétika (Forrás: PwC)

Srsz.[74]	Város	Cím	Létesítmény
13.	Budapest XI.	Bogdánfy u. 12.	BME Bogdánfy úti Sporttelep (MAFC) Kültéri futópálya
14.	Budapest XI.	Bogdánfy u. 12.	BME Bogdánfy úti Sporttelep (MAFC) Labdarúgó pálya
35.	Budapest XXI.	Béke tér 1.	Csepel Stadion
123.	Budapest IV.	Szilágyi út 30.	UTE Atlétikai pálya

Edzéshelyszín céljára alkalmas további létesítmények

A megvizsgált helyszínek közül az alábbiak alkalmasak még atlétika edzéshelyszín céljára.

29. táblázat: Edzéshelyszín céljára alkalmas további létesítmények – atlétika (Forrás: PwC)

Srsz.	Város	Cím	Létesítmény
70.	Budapest XIV.	Istvánmezei út 3-7.	Puskás Ferenc Stadion
149.	Budapest XVI.	Bátonyi u. 1-33.	Ikarus BSE Sporttelep

[74] A Melléklet 19.3 pontjában lévő, a helyszínen vizsgált lehetséges edzéshelyszínek listájában szereplő sorszám.

Gyeplabda

A NOB és az IHF követelményei

Edzéshelyszínek szükséges száma: legalább 1

Pályák száma: összesen 2

Javasolt edzéshelyszínek

30. táblázat: Javasolt edzéshelyszínek – gyeplabda (Forrás: PwC)

Srsz.	Város	Cím	Létesítmény
150.	Budapest XVI.	Bátonyi u. 1-33.	Ikarus BSE Sporttelep

Edzéshelyszín céljára alkalmas további létesítmények

A megvizsgált helyszínek közül az alábbiak alkalmasak még edzéshelyszín céljára.

31. táblázat: Edzéshelyszín céljára alkalmas további létesítmények – gyeplabda (Forrás: PwC)

Srsz.	Város	Cím	Létesítmény
157.	Budapest XIV.	Kövér Lajos u. 5.	Varga Zoltán Sportpálya
160.	Budapest II.	Pasaréti út 11-13.	VASAS SC Sporttelep

Íjászat

Az edzések a versenyhelyszínen tarthatók (Városligeti Műjégpálya).

Kajak-kenu szlalom

Az edzések a versenyhelyszínen tarthatók (Kvassay-zsilip térsége).

Kerékpár

BMX kerékpár

Az edzések a versenyhelyszínen tarthatók (Kvassay-zsilip térsége).

Hegyi kerékpár

Az edzések a versenyhelyszínen tarthatók (Csillebérc).

Országúti kerékpár

Önálló útvonalat kell kijelölni

Pályakerékpár

Az edzések a versenyhelyszínen tarthatók (Kvassay-zsilip térsége).

Kézilabda – döntő

A NOB és az IHF követelményei

Edzéshelyszínek szükséges száma: 4 pálya (selejtezők és döntők együtt)

Javasolt edzéshelyszínek

32. táblázat: Javasolt edzéshelyszínek – (Forrás: PwC)

Srsz.	Város	Cím	Létesítmény
91.	Budapest XI.	Kánai út 2.	Sport 11 Szabadidő és Rendezvény Központ
166.	Budapest XII.	Csörsz utca 14-16.	MOM Sport

Edzéshelyszín céljára alkalmas további létesítmények

A megvizsgált helyszínek közül az alábbiak alkalmasak még edzéshelyszín céljára.

33. táblázat: Edzéshelyszín céljára alkalmas további létesítmények – kézilabda (döntő) (Forrás: PwC)

Srsz.	Város	Cím	Létesítmény
4.	Budapest X.	Kőér u. 1/A.	Kispest AC Spartacus
17.	Budapest XIII.	Népfürdő u. 18-20.	Budapesti Elektromos Sportegyesület
29.	Budapest IX.	Könyves Kálmán krt. 28.	SINOSZ Sportcentrum (Emszt Sportcsarnok)
52.	Budapest XI.	Hauszmann Alajos u. 5-7.	MAFC Csarnok
62.	Budapest XIII.	Klapka utca 12 /Tüzér utca 56.	HONVÉD Csarnok
64.	Budapest XIII.	Fáy u. 58.	VASAS SC (Régi kézilabda csarnok)
65.	Budapest XIII.	Fáy u. 58.	VASAS SC (Új kézilabda csarnok)
107.	Budapest XXII.	Promontor u. 89.	Budafoki MTE Sporttelep
115.	Budapest X.	Hungária krt. 9-11.	Honvéd Zrínyi Sportegyesület Sporttelep
143.	Budapest XIII.	Rozsnyai u. 4.	Angyalföldi Sporttelep – A csarnok
144.	Budapest XIII.	Rozsnyai u. 4.	Angyalföldi Sporttelep – B csarnok
170.	Budapest XI.	Magyar tudósok körútja 7.	Tüskecsarnok
171.	Budapest XIV.	Dózsa György út 1.	SYMA Rendezvénycsarnok – A csarnok
172.	Budapest XIV.	Dózsa György út 1.	SYMA Rendezvénycsarnok – B csarnok

Kosárlabda – döntő

A NOB és az IBF követelményei

Edzéshelyszínek szükséges száma: 3 pálya (selejtezők és döntők együtt)

Javasolt edzéshelyszínek

34. táblázat: Javasolt edzéshelyszínek – kosárlabda (döntő) (Forrás: PwC)

Srsz.	Város	Cím	Létesítmény
38.	Budapest XXIII.	Sportcsarnok u. 2.	Soroksári Sportcsarnok
71.	Budapest XIV.	Istvánmezei út 3-7.	Körcsarnok

Edzéshelyszín céljára alkalmas további létesítmények

A megvizsgált helyszínek közül az alábbiak alkalmasak még edzéshelyszín céljára.

35. táblázat: Edzéshelyszín céljára alkalmas további létesítmények – kosárlabda (döntő) (Forrás: PwC)

Srsz.	Város	Cím	Létesítmény
27.	Budapest II.	Ady Endre u. 3.	Szent Angéla Ferences Általános Iskola és Gimnázium
33.	Budapest XX.	Török Flóris u. 89.	Eötvös Lóránd Szakközépiskola és Szakiskola
34.	Budapest XX.	Mártírok útja 47.	Zrínyi Miklós Általános Iskola
37.	Budapest XXII.	Tanműhely köz 7.	Weiss Manfréd Szakközépiskola, Szakiskola
55.	Budapest XII.	Alkotás út 44.	Testnevelési Főiskola Köz. ter. – Kosárlabda csarnok
58.	Budapest XIII.	Csata utca 20.	Csata utcai Általános Iskola
59.	Budapest XIII.	Dózsa György út 53.	BHSE (Honvéd) pálya – Csarnok
77.	Budapest XII.	Városmajor u. 61. (Acsády I. u. 3.)	MTK Sportcsarnok

88.	Budapest III.	Kalap utca 1.	TVE Sportpálya
91.	Budapest XI.	Kánai út 2.	Sport 11 Szabadidő és Rendezvény Központ
98.	Budapest IV.	Megyeri út 6.	TUNGSRAM SC Megyeri úti csarnok
107.	Budapest XXII.	Promontor u. 89.	Budafoki MTE Sporttelep
111.	Budapest XI.	Bogdánfy u. 10.	ELTE Sporttelep
117.	Budapest X.	Hungária krt. 9-11.	Honvéd Zrínyi Sportegyesület Sporttelep
158.	Budapest II.	Pasaréti út 11-13.	VASAS SC Sporttelep
170.	Budapest XI.	Magyar tudósok körútja 7.	Tüskecsarnok
171.	Budapest XIV.	Dózsa György út 1.	SYMA Rendezvénycsarnok – A csarnok

Labdarúgás – döntő

A NOB és az FIFA követelményei

Edzéshelyszínek szükséges száma: 2 csapat számára kell 1 pályát biztosítani (selejtezők és döntők együtt)

Javasolt edzéshelyszínek

36. táblázat: Javasolt edzéshelyszínek – labdarúgás (döntő) (Forrás: PwC)

Srsz.	Város	Cím	Létesítmény
70.	Budapest XIV.	Istvánmezei út 3-7.	Puskás Ferenc Stadion
-	Budapest VIII.	Salgótarjáni út 12-14.	Hidegkúti Nándor Stadion - MTK
-	Budapest IX.	Üllői út 129.	Groupama Aréna

Edzéshelyszín céljára alkalmas további létesítmények

A megvizsgált helyszínek közül az alábbiak alkalmasak még edzéshelyszín céljára.

37. táblázat: Edzéshelyszín céljára alkalmas további létesítmények – labdarúgás (döntő) (Forrás: PwC)

Srsz.	Város	Cím	Létesítmény
6.	Budapest X.	Kőér u. 1/A.	Pénzügyőr SE Sporttelep – Labdarúgó pálya
22.	Budapest III.	Sújtás u. 1-3.	ASR Gázgyár Sporttelep
35.	Budapest XXI.	Béke tér 1.	Csepel Stadion
41.	Budapest IV.	Tábor utca 16-18	Chinoin Sport és Szabadidő Központ
50.	Budapest X.	Kőér utca 2/d	Richter Gedeon Pihenő Park
66.	Budapest XIII.	Fáy utca 58.	VASAS SC – Illovszky Rudolf centerpálya
67.	Budapest XIII.	Fáy utca 58.	VASAS SC – Mészöly Dezső pálya
78.	Budapest XXII.	Angeli utca 64.	Nagytétényi SE Sporttelep
89.	Budapest IV.	Tábor utca 22.	TUNGSRAM Sporttelep
100.	Budapest XIV.	Szőnyi út 2.	BVSC Labdarúgó pálya
103.	Budapest XIV.	Tatai út 3/b.	BVSC-Zugló FC Labdarúgó Sporttelep
108.	Budapest XXII.	Promontor u. 89.	Budafoki MTE Sporttelep – Labdarúgó pálya 1.
109.	Budapest XXII.	Promontor u. 89.	Budafoki MTE Sporttelep – Labdarúgó pálya 2.
113.	Budapest VIII.	Sport utca 2.	BKV Előre SC Sport és Szabadidő Központ
119.	Budapest X.	Hungária krt. 9-11.	Honvéd Zrínyi Sportegyesület Sporttelep
126.	Budapest IV.	Szilágyi út 30.	UTE Atlétikai pálya
149.	Budapest XVI.	Bátonyi u. 1-33.	Ikarus BSE Sporttelep – Atlétika pálya
150.	Budapest XVI.	Bátonyi u. 1-33.	Ikarus BSE Sporttelep – Labdarúgó pálya

Lövészet

Az edzések a versenyhelyszínen tarthatók (Nemzeti Sportközpont/Lőtér).

Maratoni futás

Az edzések a versenyhelyszínen tarthatók (közút/Atlétikai stadion/Kvassay-zsilip térsége).

Műugrás

A NOB és az FINA követelményei

Edzéshelyszínek szükséges száma: 1 medence

Javasolt edzéshelyszínek

38. táblázat: Javasolt edzéshelyszínek – műugrás (Forrás: PwC)

Srsz.	Város	Cím	Létesítmény
137.	Budapest XIII.	Margitsziget	Széchy Tamás Uszoda

Ökölvívás

A NOB és az AIBA követelményei

Edzéshelyszínek szükséges száma: 12 ring

Egyéb követelmények: szauna

Javasolt edzéshelyszínek

39. táblázat: Javasolt edzéshelyszínek – ökölvívás (Forrás: PwC)

Srsz.	Város	Cím	Létesítmény
45.	Budapest X.	Albertirsai út 10.	HUNGEXPO Csarnok

Edzéshelyszín céljára alkalmas további létesítmények

A megvizsgált helyszínek közül az alábbiak alkalmasak még edzéshelyszín céljára.

40. táblázat: Edzéshelyszín céljára alkalmas további létesítmények – ökölvívás (Forrás: PwC)

Srsz.	Város	Cím	Létesítmény
82.	Budapest XXII.	Borkő utca 12.	Bakos Sportközpont
96.	Budapest XI.	Hengermalom út 19-21. D lh.	Life Combat Gym

Öttusa

Az edzések a versenyhelyszínen tarthatók (Széchy Tamás uszoda, Dagály Úszókomplexum, Margitsziget, Iharos S. Margitszigeti Atlétikai Centrum).

Rögbi

A NOB és az IRB követelményei

Edzéshelyszínek szükséges száma: 2 önálló pálya

Javasolt edzéshelyszínek

41. táblázat: Javasolt edzéshelyszínek – rögbi (Forrás: PwC)

Srsz.	Város	Cím	Létesítmény
60.	Budapest XIII.	Dózsa György út 53.	BHSE (Honvéd) pálya
66.	Budapest XIII.	Fáy utca 58.	Illovszky Rudolf Stadion - versenyhelyszín

Edzéshelyszín céljára alkalmas további létesítmények

A megvizsgált helyszínek közül az alábbiak alkalmasak még edzéshelyszín céljára.

42. táblázat: Edzéshelyszín céljára alkalmas további létesítmények – rögbi (Forrás: PwC)

Srsz.	Város	Cím	Létesítmény
6.	Budapest X.	Kőér u. 1/A.	Pénzügyőr SE Sporttelep – Labdarúgó pálya
18.	Budapest XIII.	Népfürdő u. 18-20.	Budapesti Elektromos Sportegyesület
66.	Budapest XIII.	Fáy utca 58.	VASAS SC – Illovszky Rudolf Centerpálya
67.	Budapest XIII.	Fáy utca 58.	VASAS SC – Mészöly Dezső pálya
160.	Budapest II.	Pasaréti út 11-13.	VASAS SC Sporttelep

Röplabda

A NOB és az FIVB követelményei

Edzéshelyszínek szükséges száma: 6 pálya

Egyéb követelmények: speciális padlóburkolat, légkondicionálás

Javasolt edzéshelyszínek

43. táblázat: Javasolt edzéshelyszínek – röplabda (Forrás: PwC)

Srsz.	Város	Cím	Létesítmény
52.	Budapest XI.	Hauszmann Alajos utca 5-7.	MAFC Csarnok
170.	Budapest XI.	Magyar tudósok körútja 7.	Tüskecsarnok

Edzéshelyszín céljára alkalmas további létesítmények

A megvizsgált helyszínek közül az alábbiak alkalmasak még edzéshelyszín céljára.

44. táblázat: Edzéshelyszín céljára alkalmas további létesítmények – röplabda (Forrás: PwC)

Srsz.	Város	Cím	Létesítmény
1.	Budapest XI.	Villányi út 29-43.	Budapesti Corvinus Egyetem Budai Campus
56.	Budapest XII.	Alkotás út 44.	Testnevelési Főiskola Központi terület
76.	Budapest XII.	Szamos u. 2/b. (Maros u. 37.)	MTK Ikercsarnok
79.	Budapest III.	Folyondár utca 15.	Folyondár Vasas Sport és Tánc Központ
98.	Budapest IV.	Megyeri út 6.	TUNGSRAM SC Megyeri úti csarnok
107.	Budapest XXII.	Promontor u. 89.	Budafoki MTE Sporttelep
111.	Budapest XI.	Bogdánfy u. 10.	ELTE Sporttelep
171.	Budapest XIV.	Dózsa György út 1.	SYMA Rendezvénycsarnok – A csarnok

Strandröplabda

Az edzések a versenyhelyszínen tarthatók (Óbudai-sziget). A versenyhelyszín környezetében szükséges kialakítani 6 db edző-bemelegítő pályát, speciális homokkal.

Súlyemelés

A NOB és az IWF követelményei

Edzéshelyszínek szükséges száma:	2 db
Egyéb követelmények:	szauna

Javasolt edzéshelyszínek

45. táblázat: Javasolt edzéshelyszínek – súlyemelés (Forrás PwC)

Srsz.	Város	Cím	Létesítmény
172.	Budapest XIV.	Dózsa György út 1.	SYMA Rendezvénycsarnok – B csarnok
173.	Budapest XIV.	Dózsa György út 1.	SYMA Rendezvénycsarnok – C csarnok

Edzéshelyszín céljára alkalmas további létesítmények

A megvizsgált helyszínek közül az alábbiak alkalmasak még edzéshelyszín céljára.

46. táblázat: Edzéshelyszín céljára alkalmas további létesítmények – súlyemelés (Forrás PwC)

Srsz.	Város	Cím	Létesítmény
1.	Budapest XI.	Villányi út 29-43.	Budapesti Corvinus Egyetem Budai Campus
5.	Budapest X.	Kőér u. 1/A.	Pénzügyőr SE Sporttelep – Birkózó csarnok
4.	Budapest X.	Kőér u. 1/A.	Pénzügyőr SE Sporttelep – Sportcsarnok
45.	Budapest X.	Albertirsai út 10.	HUNGEXPO Csarnok
72.	Budapest XIV.	Istvánmezei út 1-3.	Gerevich Aladár Nemzeti Sportcsarnok
75.	Budapest IV.	Megyeri út 13.	UTE Judo terem
158.	Budapest II.	Pasaréti út 11-13.	VASAS SC Sporttelep – Kosárlabda csarnok és klubház
159.	Budapest II.	Pasaréti út 11-13.	VASAS SC Sporttelep – Vívócsarnok
166.	Budapest XII.	Csörsz utca 14-16.	MOM Sport Uszoda és Sportközpont
171.	Budapest XIV.	Dózsa György út 1.	SYMA Rendezvénycsarnok – A csarnok

Szertorna, RSG, trampolin

A NOB és az FIG követelményei

Edzéshelyszínek szükséges száma: RSG és trampolin – 5 terem

szertorna – 12 db (6 női és 6 férfi)

Javasolt edzéshelyszínek

47. táblázat: Javasolt edzéshelyszínek – szertorna, RSG, trampolin (Forrás: PwC)

Srsz.	Város	Cím	Létesítmény
31.	Budapest IX.	Vendel u. 14-16.	Vendel utcai Sportcsarnok
56.	Budapest XII.	Alkotás út 44.	Testnevelési Főiskola Központi terület
72.	Budapest XIV.	Istvánmezei út 1-3.	Gerevich Aladár Nemzeti Sportcsarnok
77.	Budapest XII.	Városmajor u. 61. (Acsády I. u. 3.)	MTK Sportcsarnok
79.	Budapest III.	Folyondár utca 15.	Folyondár Vasas Sport és Tánc Központ
91.	Budapest XI.	Kánai út 2.	Sport 11 Szabadidő és Rendezvény Központ
98.	Budapest IV.	Megyeri út 6.	TUNGSRAM SC Megyeri úti csarnok
122.	Budapest IV.	Szilágyi út 30.	UTE Atlétikai pálya
143.	Budapest XIII.	Rozsnyai u. 4.	Angyalföldi Sporttelep - A csarnok
144.	Budapest XIII.	Rozsnyai u. 4.	Angyalföldi Sporttelep – B csarnok
171.	Budapest XIV.	Dózsa György út 1.	SYMA Rendezvénycsarnok – A csarnok
-	Budapest XIV.	Stefánia út 2.	Papp László Sportaréna - versenyhelyszín

Edzéshelyszín céljára alkalmas további létesítmények

A megvizsgált helyszínek közül az alábbiak alkalmasak még edzéshelyszín céljára.

48. táblázat: Edzéshelyszín céljára alkalmas további létesítmények – szertorna, RSG, tramplin (Forrás: PwC)

Srsz.	Város	Cím	Létesítmény
1.	Budapest XI.	Villányi út 29-43.	Budapesti Corvinus Egyetem Budai Campus
27.	Budapest II.	Ady Endre u. 3	Szent Angéla Ferences Általános Iskola és Gimnázium
33.	Budapest XX.	Török Flóris u. 89.	Eötvös Lóránd Szakközépiskola és Szakiskola
38.	Budapest XXIII.	Sportcsarnok u. 2.	Soroksári Sportcsarnok
45.	Budapest X.	Albertirsai út 10.	HUNGEXPO Csarnok
71.	Budapest XIV.	Istvánmezei út 3-7	Körcsarnok
76.	Budapest XII.	Szamos u. 2/b. (Maros u. 37.)	MTK Ikercsarnok
106.	Budapest XIV.	Tatai út 85.	BVSC teniszcsarnok
107.	Budapest XXII.	Promontor u. 89.	Budafoki MTE Sporttelep
111.	Budapest X.	Bogdánfy u. 10.	ELTE Sporttelep
166.	Budapest XII.	Csörsz utca 14-16.	MOM Sport

Szinkronúszás

A NOB és a FINA követelményei

Szükséges medencék száma: 4 db

Javasolt edzéshelyszínek

49. táblázat: Javasolt edzéshelyszínek – szinkronúszás (Forrás PwC)

Srsz.	Város	Cím	Létesítmény
134.	Budapest XIII.	Margitsziget	Hajós Alfréd Nemzeti Sportuszoda (fedett medence)
137.	Budapest XIII.	Margitsziget	Hajós Alfréd Nemzeti Sportuszoda (műugró medence)
138.	Budapest XIII.	Margitsziget	Széchy Tamás Uszoda (nyitott medence)
139.	Budapest XIII.	Margitsziget	Széchy Tamás Uszoda (műugró medence)

Tenisz

Az edzéshelyszínekre vonatkozó külön előírás nincs.

Javasolt edzéshelyszínek

50. táblázat: Javasolt edzéshelyszínek – tenisz (Forrás: PwC)

Srsz.	Város	Cím	Létesítmény
15.	Budapest XI.	Bogdánfy út 12.	BME Bogdánfy úti Sporttelep (MAFC)
112.	Budapest XI.	Bogdánfy út 10.	ELTE Sporttelep

Edzéshelyszín céljára alkalmas további létesítmények

A megvizsgált helyszínek közül az alábbiak alkalmasak még edzéshelyszín céljára.

51. táblázat: Edzéshelyszín céljára alkalmas további létesítmények – tenisz (Forrás: PwC)

Srsz.	Város	Cím	Létesítmény
7.	Budapest X.	Kőér u. 1/A.	Kispest AC Spartacus
10.	Budapest III.	Királyok útja 31.	KSH Petőfi SC Sporttelep
19.	Budapest XIII.	Népfürdő u. 18-20.	Budapesti Elektromos Sportegyesület
24.	Budapest III.	Mikoviny u. 2-4.	Nemzeti edzésközpont Tálentum Tenisz Centrum
39.	Budapest I.	Czakó u. 2-4.	Budavári Sport- és Szabadidő központ
42.	Budapest IV.	Tábor utca 16-18.	Chinoin Sport és Szabadidő Központ
51.	Budapest X.	Kőér utca 2/d.	Richter Gedeon Pihenő Park
53.	Budapest XI.	Hauszmann Alajos utca 5-7.	MAFC Teniszpálya
80.	Budapest III.	Folyondár utca 15.	Folyondár Vasas Sport és Tánc Központ
90.	Budapest IV.	Tábor utca 22.	TUNGSRAM Sporttelep
93.	Budapest XI.	Kánai út 2.	Sport 11 Szabadidő és Rendezvény Központ
97.	Budapest III.	Királyok útja 105.	Római Teniszakadémia
104.	Budapest XIV.	Tatai út 3/b.	BVSC-Zugló FC Labdarúgó Sporttelep
106.	Budapest XIV.	Tatai út 85.	BVSC Teniszcsarnok
110.	Budapest XXII.	Promontor u. 89.	Budafoki MTE Sporttelep
114.	Budapest VIII.	Sport utca 2.	BKV Előre SC Sport és Szabadidő Központ
118.	Budapest X.	Hungária krt. 9-11.	Honvéd Zrínyi Sportegyesület Sporttelep
141.	Budapest XII.	Jánoshegyi út, hrsz.: 10503/9	Budai Sport Hotel
147.	Budapest XIII.	Rozsnyai u. 4.	Angyalföldi Sporttelep
161.	Budapest II.	Pasaréti út 11-13.	VASAS SC Sporttelep
164.	Budapest XI.	Hunyadi Mátyás út 56.	Kelen Sport Klub - Kelen SC

Triatlon

A futás és kerékpározás céljára önálló útvonal kijelölése szükséges, az úszó edzés a versenyhelyszínen tartható.

Úszás

A NOB és a FINA követelményei

Szükséges medencék száma: 4 db

Javasolt edzéshelyszínek

52. táblázat: Javasolt edzéshelyszínek – úszás (Forrás: PwC)

Srsz.	Város	Cím	Létesítmény
99.	Budapest XIV.	Szőnyi út 2.	BVSC Laky Károly uszoda
131.	Budapest II.	Árpád fejedelem útja 8.	Császár-Komjádi Uszoda (fedett medence)
132.	Budapest II.	Árpád fejedelem útja 8.	Császár-Komjádi Uszoda (nyitott medence)
135.	Budapest XIII.	Margitsziget	Hajós Alfréd Nemzeti Sportuszoda (nyitott medence)

Edzéshelyszín céljára alkalmas további létesítmények

A megvizsgált helyszínek közül az alábbiak alkalmasak még edzéshelyszín céljára.

53. táblázat: Edzéshelyszín céljára alkalmas további létesítmények – úszás (Forrás PwC)

Srsz.	Város	Cím	Létesítmény
138.	Budapest XIII.	Margitsziget	Széchy Tamás Uszoda

Vízilabda

A NOB és a FINA követelményei

Szükséges medencék száma: 2 db, 8 sávos

Javasolt edzéshelyszínek

54. táblázat: Javasolt edzéshelyszínek – vízilabda (Forrás: PwC)

Srsz.	Város	Cím	Létesítmény
131.	Budapest II.	Árpád fejedelem útja 8.	Császár-Komjádi Uszoda (fedett medence)
132.	Budapest II.	Árpád fejedelem útja 8.	Császár-Komjádi Uszoda (nyitott medence)
135.	Budapest XIII.	Margitsziget	Hajós Alfréd Nemzeti Sportuszoda (nyitott medence)
136.	Budapest XIII.	Margitsziget	Hajós Alfréd Nemzeti Sportuszoda (nyitott medence)

Edzéshelyszín céljára alkalmas további létesítmények

A megvizsgált helyszínek közül az alábbiak alkalmasak még edzéshelyszín céljára.

55. táblázat: Edzéshelyszín céljára alkalmas további létesítmények – vízilabda (Forrás: PwC)

Srsz.	Város	Cím	Létesítmény
84.	Budapest XI.	Kondorosi út 14.	Nyéki Imre uszoda
94.	Budapest XI.	Kánai út 2.	Sport 11 Szabadidő és Rendezvény Központ
138.	Budapest XIII.	Margitsziget	Széchy Tamás Uszoda
167.	Budapest XII.	Csörsz utca 14-16.	MOM Sport (beltéri medence)
168.	Budapest XII.	Csörsz utca 14-16.	MOM Sport (kültéri medence)

Vívás

A NOB és a FIE követelményei

Edzéshelyszínek szükséges száma: 1 - 24 pásttal

Javasolt edzéshelyszínek

56. táblázat: Javasolt edzéshelyszínek – vívás (Forrás: PwC)

Srsz.	Város	Cím	Létesítmény
102.	Budapest XIV.	Szőnyi út 2.	BVSC Bay Béla vívóterem
112.	Budapest XI.	Bogdánfy út 10.	ELTE Sporttelep

Edzéshelyszín céljára alkalmas további létesítmények

A megvizsgált helyszínek közül az alábbiak alkalmasak még edzéshelyszín céljára.

57. táblázat: Edzéshelyszín céljára alkalmas további létesítmények – vívás (Forrás PwC)

Srsz.	Város	Cím	Létesítmény
77.	Budapest XII.	Városmajor u. 61. (Acsády I. u. 3.)	MTK Sportcsarnok
83.	Budapest XVI.	Erzsébet liget	Erzsébet ligeti volt Tiszti Kaszinó
159.	Budapest II.	Pasaréti út 11-13.	VASAS SC Sporttelep

Vidéki helyszínek bevonása esetére vidéki edzéshelyszínek is megvizsgálásra kerültek

Vidéki edzéshelyszínek

Abban az esetben, ha a vidéki helyszínek bevonására születik döntés, értelem szerűen a vidéki versenyhelyszínekhez is edzéshelyszíneket kell biztosítani. Ebben az esetben az alábbi létesítmények kiválasztását javasoljuk. Az edzéshelyszíneket az elérhető publikus információk alapján vizsgáltuk, és ennek alapján adtunk becslést a szükséges átalakítási és/vagy felújítási munkákra és azok költségére. Kiegészítő helyszíni vizsgálatokra a versenyhelyszínekről hozott döntést követően szükség szerint kerülhet sor. A javasolt edzéshelyszíneket sportágak szerint mutatjuk be.

Asztalitenisz

A NOB és az ITTF követelményei

Edzéshelyszínek szükséges száma: 2 db, 16 db asztal

Javasolt edzéshelyszínek

58. táblázat: Javasolt edzéshelyszínek – asztalitenisz (Forrás: PwC)

Srsz.	Város	Cím	Létesítmény
	Győr	Egyetem tér 1.	Győr Városi Egyetemi Csarnok

Birkózás

A NOB és a FILA követelményei

Edzéshelyszínek szükséges száma: –

Egyéb követelmények: szauna, rugalmas padlófelület

Javasolt edzéshelyszínek

59. táblázat: Javasolt edzéshelyszínek – birkózás (Forrás: PwC)

Srsz.	Város	Cím	Létesítmény
	Székesfehérvár	Malom u. 2.	Honvéd Szondi György SE

Cselgáncs

A NOB és az IJF követelményei

Szükséges tatamik száma: 16 db

Javasolt edzéshelyszínek

60. táblázat: Javasolt edzéshelyszínek – cselgáncs (Forrás: PwC)

Srsz.	Város	Cím	Létesítmény
	Székesfehérvár	Tobak utca 27.	Székesfehérvári Kempo Sportegyesület
	Székesfehérvár	Berényi út 101.	Videoton Oktatási Központ
	Székesfehérvár	Deák Ferenc és Martinovics u. sarka	Harcklub Hungary RSE
	Székesfehérvár	Gugásvölgyi utca 4.	Cosmo Sport

Golf

Az edzések a versenyhelyszínen tarthatók (Gödi golfpálya).

Evezés

Az edzések a versenyhelyszínen tarthatók (Szeged Olimpiai Központ).

Síkvizi kajak-kenu

Az edzések a versenyhelyszínen tarthatók (Szeged Olimpiai Központ).

Kézilabda

A NOB és az IHF követelményei

Edzéshelyszínek szükséges száma: 4 pálya

Javasolt edzéshelyszínek

61. táblázat: Javasolt edzéshelyszínek – kézilabda (Forrás: PwC)

Srsz.	Város	Cím	Létesítmény
1.	Szeged	Temesvári krt. 33.	Városi Sportcsarnok (Pick Aréna)
2.	Szeged	Szabadkai út	Műjégpálya
3.	Szeged	Felső Tisza-part 1-3.	Városi Stadion (Etelka sori csarnok)
4.	Szeged	József Attila sugárút 118-120.	Szegedi Deák Ferenc Gimnázium sportcsarnoka

Kosárlabda (selejtezők)

A NOB és a FIBA követelményei

Edzéshelyszínek szükséges száma: 3 pálya

Javasolt edzéshelyszínek

62. táblázat: Javasolt edzéshelyszínek – kosárlabda (Forrás: PwC)

Srsz.	Város	Cím	Létesítmény
5.	Debrecen	Oláh Gábor u. 5.	Oláh Gábor utcai Sportcsarnok
6	Debrecen	Kassai út 32-34.	Hódos Imre rendezvénycsarnok
7.	Debrecen	Böszörményi u. 138	Kecskeméti János Sportcsarnok
8.	Debrecen	Egyetem téri campus Dóczy utcai sporttelepének keleti sarkában	Sporttudományi Oktatóközpont (Építés alatt)

Labdarúgás

A NOB és a FIFA követelményei

Edzéshelyszínek szükséges száma: 2 csapat számára kell 1 pályát biztosítani

Javasolt edzéshelyszínek

63. táblázat: Javasolt edzéshelyszínek – labdarúgás (Forrás: PwC)

Srsz.	Város	Cím	Létesítmény
9.	Debrecen	Dóczy József utca 9.	DEAC Egyetemi Sportcentrum
10.	Debrecen	Oláh Gábor u. 5.	Oláh Gábor utcai Sporttelep
11.	Debrecen	Gázvezeték utca 35.	Hajdú Volán Stadion
12.	Debrecen	Vágóhíd utca 5.	Vágóhíd utcai Stadion
20.	Győr	Ménfői út 59.	Ménfő úti Sporttelep
21.	Győr	Körtöltés utca	Postás pálya
22.	Győr	Pápai út	Nádorvárosi Stadion
23.	Győr	Bezerédi utca 21.	Bezerédi utcai pálya

25.	Miskolc	Budai József utca 1.	Borsod Volán Stadion
26.	Miskolc	Egyetem út 3.	Egyetemi Sporttelep
27.	Miskolc	Csokonai Vitéz Mihály út 3.	MVSC Stadion
28.	Miskolc	Sütő János utca 47.	Holcim Sporttelep

Lovaglás

Díjlovaglás

Az edzések a versenyhelyszínen tarthatók (Dunakeszi-Alag).

Lovastusa (díjlovaglás+tereplovaglás+díjugratás)

Az edzések a versenyhelyszínen tarthatók (Dunakeszi-Alag).

Díjugratás

Az edzések a versenyhelyszínen tarthatók (Dunakeszi-Alag).

Taekwondo

A NOB és a WTF követelményei

Edzéshelyszínek szükséges száma: –

Javasolt edzéshelyszínek

64. táblázat: Javasolt edzéshelyszínek – taekwondo (Forrás: PwC)

Srsz.	Város	Cím	Létesítmény
14.	Veszprém	Kádár u. 1.	Belvárosi Sportcsarnok

Tollaslabda

A NOB és az IBAF követelményei

Edzéshelyszínek szükséges száma: max. 2 db

Pályák szükséges száma: 8 db

Javasolt edzéshelyszínek

65. táblázat: Javasolt edzéshelyszínek – tollaslabda (Forrás: PwC)

Srsz.	Város	Cím	Létesítmény
13.	Veszprém	Kemecse u. 1	Vetési Albert Sportcsarnok – Vetési Albert Gimnázium

Hosszútávúszás

Az edzések a versenyhelyszínen tarthatók (Balatonfüred).

Vitorlázás

Az edzések a versenyhelyszínen tarthatók (Balatonfüred).

8.4.3. Olimpia megrendezéséhez szükséges nem sportcélú magasépítési létesítmények

A nem sportcélú magasépítési létesítmények az olimpiai, a média és technikai falvakat valamint a közvetítő központot jelentik

A műszaki tartalmak és paraméterek összeállítása NOB által kiadott kézikönyvek és a korábbi olimpiák tapasztalatai alapján készültek

Az olimpia megrendezéséhez szükséges nem sportcélú magasépítési létesítmények alatt az alábbiakat értjük.

Olimpiai falu:	A sportolók és a kapcsolódó személyek (szakvezetők, edzők, sportorvosok, pszichológusok, gyúrók, stb.) elhelyezésére és a versenyen kívüli napi életvitel kiszolgálására szolgáló létesítmény
Média falu:	A média képviselői (újságírók, média szakértők, az infrastruktúrát működtető szakszemélyzet, stb.) részére szolgáló – nem első sorban a napi életvitel kiszolgálására szolgáló – létesítmény
Technikai falu:	A versenyek lebonyolításához szükséges technikai szakszemélyzet (játékvezetők, bírók, döntnökök, stb.) részére szolgáló – nem első sorban a napi életvitel kiszolgálására szolgáló – létesítmény
Közvetítő központ:	Az elektronikus és az írott sajtó munkatársai, műsorszerkesztők, az őket kiszolgáló mérnöki- és technikusi gárda központi munkahelye (média központ és sajtó központ)

Az egyes létesítmények műszaki tartalmát, paramétereit konkrét előírások hiányában az eddigi olimpiai játékok tapasztalatai (különösen a NOB által kiadott technikai kézikönyvnek a londoni olimpiát követő, 6. átdolgozott változata) és az ezután lebonyolításra kerülő (különösen a 2020-as tokiói) olimpiai játékok nyertes pályázataiban foglaltak alapján állítottuk össze.

8.4.3.1. Olimpiai falvak

Az olimpiai falu a játékok egyik legfontosabb színtere

Több korlátozottan átjárható részből áll, melynek legbelső része a sportolók közösségi életének színtere

A központi olimpiai falu

Az olimpiai falu az olimpiai eszme hordozójaként a játékok egyik legfontosabb színtere. A résztvevők számára egy kívülről zárt (vagyis az itt lakókon kívül mindenki más csak különösen indokolt esetben, és csak külön engedély alapján léphet be) de belül nyitott (vagyis az olimpiai falu a különböző nemzetiségű, vallású, eltérő társadalmi berendezkedésű országokból érkező résztvevők együttélésének színtere) önálló egységként kerül kialakításra, ahol a résztvevők a külső zavaró hatásoktól mentesen ismerkedhetnek, bonyolíthatnak le különböző közös programokat, egyszóval közösségi életet élhetnek. A létszámot ennek megfelelően éppen azért úgy kalkuláltuk, hogy abba a vidéken lebonyolításra kerülő versenyek résztvevőit is beleszámítottuk – akiknek a nyitó- és záróünnepségen történő részvételét, így elszállásolását egyébként is figyelembe kell venni. (A vidéki versenyhelyszíneken a résztvevők helyi olimpiai falvakban lesznek elhelyezve.) A vidéki olimpiai falvak kapacitásával tehát nem csökkenthető a központi olimpiai falu kapacitása.

A vidéki helyszíneken versenyző sportolóknak is helyet kell biztosítani a központi olimpiai faluban

A szálláshelyek megfelelő hányada akadálymentesített lesz

A szállásépületeket az olimpia után lakóházakként javasoljuk hasznosítani

A központi olimpiai falut 17.000 fős kapacitással vettük figyelembe. A szállásterület esetében 16 m²/fő értékkel kalkuláltunk (ahol az egy főre eső terület magában foglalja a nappali tartózkodás, az alvás helyigényét, valamint a tisztálkodás és tárolás lehetőségét, egy minimális szintű főzési lehetőséget – ételmelegítés, kávé- és teafőzés, stb. – és étkezési lehetőséget egyaránt). mindez 272.000m² szállásterület (a közlekedőkkel, egyéb közös használatú területekkel együtt 292.000 m² hasznos épületterület) megépítését jelenti. A pince szinten (szinteken) teremgarázsok építésével számolunk (az utóhasznosítás teremgarázs nélkül nem elképzelhető – és az építésügyi előírások miatt ez egyébként sem mellőzhető). A szálláspületeket az olimpia után lakóházakként javasoljuk hasznosítani, ezt már a tervezés során indokolt figyelembe venni, és a szálláshelyeket úgy kialakítani, hogy azok a legkisebb műszaki beavatkozással lakásokká alakíthatóak legyenek. Ugyancsak gondolva a paralimpiai játékokra, a szálláshelyek megfelelő hányadát akadálymentesített formában kell kialakítani.

Az olimpiai faluban történő napi életvitelszerű tartózkodás megköveteli a különböző közösségi létesítmények megépítését

Az olimpiai faluban történő napi életvitelszerű tartózkodás, illetőleg a részvetők számára biztosítandó közösségi élettér megköveteli a különböző közösségi (és a falu működtetéséhez szükséges) létesítmények megépítését is. Az alábbi közösségi létesítmény mennyiségekkel kalkuláltunk.

66. táblázat: Az olimpiai falu kiegészítő létesítményei (Forrás: PwC)

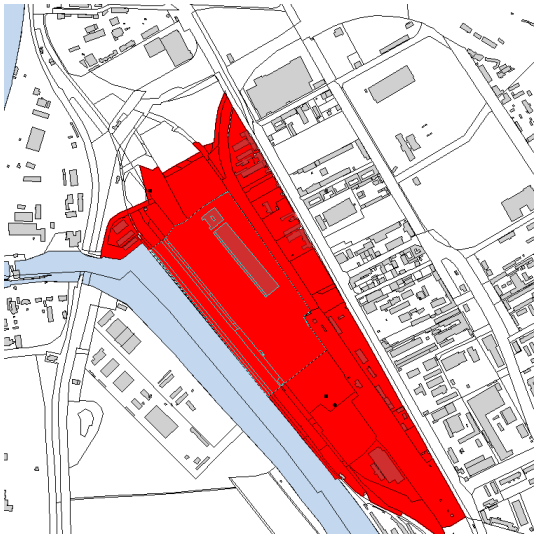
Srsz.	Funkció	Hasznos terület	Srsz.	Funkció	Hasznos terület
1.	Információs centrum	600 m²	**5.**	Üzletek, szolgáltatás	6.000 m²
2.	Irodák, tárgyalótermek	1.000 m²	**6.**	Rekreációs létesítmények	26.000 m²
3.	Orvosi rendelő, masszázs, gyúrás	3.500 m²	**7.**	Szerviz centrum	10.000 m²
4.	Éttermek (a résztvevők és az itt dolgozó személyzet részére)	17.000 m²	**8.**	Logisztikai centrum	7.000 m²

Az „A" változat szerint az olimpiai falu a Nagyvásártelep helyén épülne fel, mely megfelelő távolságra helyezkedik el a főstadiontól és a körülötte elhelyezkedő sportlétesítményektől

Központi olimpiai falu „A" változat – Nagyvásártelep

Az „A" változatban a központi olimpiai falut a Nagyvásártelep helyén a Ráckevei-Duna és az abból kiágazó vízterek által felosztott keleti részen (majdani DunaCity) javasoljuk elhelyezni. Ez jó megközelítést biztosít a Csepel-sziget északi részén lévő központi versenyhelyszínhez úgy a Rákóczi hídon, mint az új, a Galvani utcai hídnak a Ráckevei Duna feletti, az Illatos úthoz csatlakozó szakaszán egyaránt. A többi versenyhelyszín első sorban a Duna part és a Lágymányost a Rákóczi híddal magában foglaló Hungária gyűrű vonalán ugyancsak jól megközelíthető.

76. ábra: Központi olimpiai falu "A" változata (Forrás: PwC)

A kialakításnál fontos szempont, hogy jó minőségű, akár különböző kategóriák szerint is értékesíthető lakások jöjjenek létre

A terület fő feltárási pontja az északi oldal felől alakítható ki, további feltárási pontok úgy a Duna part felől, mint a Soroksári út felől jelölhetők ki. Az olimpiai falu közösségi centrumát a területen lévő, műemléki védettséget élvező csarnok épület köré gondoljuk szervezni, a szállásépületek és a közösségi létesítmények kisebb részre ettől délre helyezkedhetne el. A Duna part bevonására egy Duna parti sétány kiépítésén túl a résztvevők utaztatását segítő hajók kikötési helyeinek kialakításával van mód.

A szállásépületeket F+6 szintesnek javasoljuk, ez hozzávetőlegesen 35%-os beépítési intenzitást jelent, ami megfelel a lakáscélú utóhasznosítás számára. A kiválasztott terület megítélésünk szerint lakóterületként az olimpiát követő időre kellően felértékelődhet, így itt összességében az átlagot meghaladó minőségű lakások kialakítását céloztuk meg. Ezen belül a Dunára panorámás

lakások (melyek arányát az összmennyiség 10%-ában tartjuk reálisnak) jó értékesíthetősége miatt magas minőségű lakásokként készülhetnek, a Dunát még látni engedő lakások (melyek arányát az összmennyiség 30%-ára becsüljük) átlag feletti, a többi lakás az átlagos minőségi kritériumoknak megfelelően alakítható ki.

A „B" Master Plan megvalósulása esetén az olimpiai falu megépítését a Kincsem Park mellé javasoljuk

Központi olimpiai falu B változat – Fehérdűlő

A B változatban a Fehérdűlőre (Fehér út – Gyógyszergyári út – Keresztúri út – Újszászi vasútvonal által határolt terület) javasoljuk a központi olimpiai falut elhelyezni, így a központi olimpiai falu közvetlenül a Kincsem parkba telepített központi versenyhelyszín mellé kerül. A többi versenyhelyszín a közeli Hungária gyűrűbe való bekapcsolással egyszerűen elérhető lesz.

A terület fő feltárási pontja a Fehér útról adódik, további feltárási pontok a Gyógyszergyári út felől alakíthatók ki. A terület átlagos lakóparki lakásminőség kialakítására alkalmas, ennek megfelelően 30%-os beépítési intenzitással számolunk. A környezetbe átlagosan F+4 szintes épületek lennének jól beilleszthetők. A területnek nincs olyan adottsága, amely a különböző lakásminőségekben való gondolkodást indokolná, így egységes minőségi színvonal lenne kialakítható. Az olimpiai falu központja a középponttól a Fehér út felé eső részen kaphatna helyet.

77. ábra: Központi olimpiai falu „B" változata – Fehérdűlő (Forrás: BFVT)

A Budapesttől 1 órás távolságon belül elhelyezkedő vidéki versenyhelyszínek mellé nem tervezzük önálló olimpiai falvak kialakítását

Javaslatunk szerint Balatonfüreden szállodák, míg a vidéki nagyvárosokban felújított kollégiumi épületek felhasználásával meg lehet spórolni új falvak építését

A vidéki olimpiai falvak

Abban az esetben, ha a vidéki helyszínek bevonására születik döntés, értelem szerűen a vidéki versenyhelyszíneken is meg kell oldani a résztvevők, a média képviselői és a versenyek technikai személyzete elhelyezését. A vidéki versenyek lebonyolítására javasolt városok egy része Budapesttől 1 órán belül elérhető (Székesfehérvár, Göd és Dunakeszi – Alag), ezek esetében nem tervezzük önálló olimpiai falu kialakítását. A Balatonfüredi versenyek (hosszútávúszás és vitorlázás) résztvevőit – a rendelkezésre álló bőséges szállodai kapacitásra való tekintettel – szállodákban javasoljuk elhelyezni. A többi helyszínen (Debrecen, Győr, Miskolc – Diósgyőr, Szeged és Veszprém) a meglévő kollégiumokban, szükséges esetben azok átalakításával és bővítésével az olimpiai követelményeknek megfelelő színvonalon biztosíthatók a résztvevők elhelyezése, így önálló helyi olimpiai falu építését ezekben a városokban sem tervezzük. A rendelkezésre álló és a tervezett kollégiumi kapacitásokat felmértük, és az olimpiai szállásigényekkel egybe vetettük.

A kollégiumi elhelyezés esetére az olimpiai falvakkal szemben megfogalmazott elvárásoknak megfelelő elvárást fogalmaztuk meg (2 ágyas szobák, illetve két szobánként egy közös vizesblokk). Az egyes helyszínek kiválasztása során fő szempontnak a versenyhelyszínektől, illetve a belvárostól való távolságot, illetve a szóba jöhető épületeknek a fentieknek megfelelő – lehetőleg minél költséghatékonyabb módon történő – átalakíthatóságát tekintettük.

Figyelemmel a meglévő kollégiumi közösségi- és üzemeltetési létesítményekre, illetve a városoknak a kollégiumok környezetében ugyancsak meglévő, az olimpiai falu közösségi létesítményei céljára alkalmas infrastruktúrára, külön közösségi létesítmények építésével nem számolunk. Az egyes helyszíneken egymás melletti épületekben történő elhelyezést tudunk biztosítani, ezáltal az olimpiai falvak probléma mentesen izolálhatók lesznek a környezetüktől.

Az egyes helyszíneken a résztvevők elhelyezését az alábbiak szerint javasoljuk.

Debrecen

Campus Hotel

A Debrecenben megvizsgált kollégiumok közül a Debreceni Egyetem Campus Hotel nevű kollégiumát találtuk legalkalmasabbnak olimpiai falu céljára. Az itt rendelkezésre álló férőhely önmagában elegendő a szükséges létszám befogadására. A 10 évvel ezelőtt átadott, PPP konstrukcióban épült létesítmény a gondos karbantartásnak köszönhetően kiváló műszaki állapotban van. Az épületben 2 ágyas szobák találhatók, melyekhez kettesével közös vizesblokk tartozik – ez teljes mértékben megfelel az általunk támasztott igényeknek, ebből következően az épület átépítésére, átalakítására nincs szükség. Az olimpia előtt így elegendő egy „szépészeti felújítás” (festés, burkolatok szükség szerinti felújítása, cseréje, stb.).

Jelenlegi kollégiumi férőhelyek száma:	821 fő
Olimpiai falu szükséges kapacitása:	621 fő
Kihasználtság:	76%
Megszüntetett kollégiumi férőhelyek száma:	–
Újonnan létesített kollégiumi férőhelyek száma:	–

Győr

A szoba jöhető kollégiumokban az összes résztvevő egy helyszínen történő elhelyezése nem biztosítható, ezért a résztvevőknek a sportáganként egy azon helyszínen történő elhelyezésére teszünk javaslatot.

Cuha Kollégium

A kollégium egy az 1970-es évek elején épített házgyári paneles épületben került kialakításra 2009-ben. 2010-13 között felújították a konyhákat, 2011-ben megkezdődött a vizesblokkok felújítása, mely még folyamatban van. A kollégiumi férőhelyek az eredeti lakásokban lettek kialakítva. Így egy-egy lakóegységben 2 vagy 3 szoba osztozik egy vizesblokkon, nappalin, konyhán. Ahhoz, hogy az általunk kívánt 2x2 férőhelyes, saját vizesblokkos lakóegységek kialakítását biztosítani tudjuk, építészeti átalakításra nincs szükség, az egyes lakásokban a bútorok mozgatásával előállíthatók a kívánt egységek. Az olimpia előtt így elegendő egy „szépészeti felújítás” (festés, burkolatok szükség szerinti felújítása, cseréje, stb.).

A Cuha Kollégiumban az asztaliteniszezők férőhelyeit javasoljuk kialakítani.

Jelenlegi kollégiumi férőhelyek száma:	335 fő
Férőhelyek száma átalakítás nélküli 2x2 fős egységekben:	260 fő)
Olimpiai falu szükséges kapacitása:	258 fő
Kihasználtság:	99%
Megszüntetett kollégiumi férőhelyek száma:	–
Újonnan létesített kollégiumi férőhelyek száma:	–

Famulus Kollégium

A kollégium a Hotel Famulus épületében, annak részeként működik. A kollégiumi szobák az általunk kívánt 2x2 fős elrendezésűek, közös főzőfülkével és vizesblokkal. Az épület műszaki állapota a gondos karbantartásnak köszönhetően jó. Az olimpia előtt így elegendő egy „szépészeti felújítás" (festés, burkolatok szükség szerinti felújítása, cseréje, stb.).

A Famulus Kollégiumban a labdarúgók férőhelyei lesznek kialakítva.

Jelenlegi kollégiumi férőhelyek száma:	198 fő
Olimpiai falu szükséges kapacitása:	189 fő
Kihasználtság:	95%
Megszüntetett kollégiumi férőhelyek száma:	–
Újonnan létesített kollégiumi férőhelyek száma:	–

Miskolc

Bolyai Kollégium (E/6 épület)

A PPP projekt keretében megvalósult új építésű kollégium 2006-ban került átadásra. A kollégium négy ágyas szobaegységekből áll, melyek két darab két ágyas szobát jelentenek, köztük közös vizesblokkal – ez pontosan az általunk kívánt kialakítás. Az olimpia előtt egy szépészeti (festés, burkolatok szükség szerinti felújítása, cseréje, stb.) és általános épületgépészeti felújítás javasolt.

Jelenlegi kollégiumi férőhelyek száma:	260 fő
Olimpiai falu szükséges kapacitása:	189 fő
Kihasználtság:	73%
Megszüntetett kollégiumi férőhelyek száma:	–
Újonnan létesített kollégiumi férőhelyek száma:	–

Szeged

Öthalmi diáklakások

A területen a volt szovjet laktanya tiszti szállás céljára épített épületei állnak. 3 db, eredetileg egyforma, földszint + 4 emeletes házgyári paneles kialakítású lakóépület egyenként 3-3 lépcsőházzal, szintenként 4-4 db lakással (2-2 db egy plusz fél szobás és 2-2 db egy plusz két fél szobás), továbbá egy tégla szerkezetű, földszint +3 emeletes lakóépület és egy földszintes vasbeton csarnoképület (mely eredetileg mozi teremnek és multifunkciós szórakozó helyiségnek volt kialakítva). A kollégium céljára 1997-ben 2 paneles épületet újítottak fel, az egy plusz fél szobás lakásokban 4-4 férőhely, az egy plusz két fél szobás lakásokban 6-6 férőhely kialakításával. (18 lakást más célra alakítottak át, így a jelenlegi tényleges kollégiumi férőhelyszám 510 fő.) 2008 óta jelentős építészeti és gépészeti felújítások zajlottak: teljes padlóburkolat csere a lakásokban, vizesblokkok felújítása, homlokzati hőszigetelés, napelemek felszerelése a lapos-tetőkre.

A kollégiumban az olimpiai résztvevők elhelyezéséhez nincs szükség építészeti átalakításra, lakásonként 2x2 résztvevő elhelyezése pusztán bútormozgatással megoldható, ez összesen 408 (meglévő) férőhelyet jelent. Az összes résztvevő számára 1.329 férőhely szükséges, így további 921 férőhely kialakítása szükséges. Mivel a többi szegedi kollégiumi férőhely eloszlása nem tenné lehetővé a résztvevők egy helyszínen történő elhelyezését, de még azt sem, hogy legalább az ugyan azon sportág résztvevői egy helyszínen lehessenek elhelyezve, ezért más lehetőség hiányában az Öthalmi diáklakások bővítését javasoljuk. Ennek keretében a szükséges férőhely-igények kielégítése érdekében a 3, rossz állapotban lévő panel épületnek a már két felújítottal hasonló műszaki színvonalú felújítását, a vasbeton csarnok és a tégla szerkezetű lakóépületet bontását, és az így felszabaduló helyre 3 új, a meglévőket mintának tekintő épület építését javasoljuk. Ez (épületenként 2-2 lakás helyén közösségi funkciót feltételezve 4 fő/lakás elhelyezéssel számolva) összesen további 928 új férőhelyet jelent. (Kollégiumi hasznosítás esetén ez 1.160 fős kapacitásnak felel meg).

Jelenlegi kollégiumi férőhelyek száma:	510 fő
4 fő/lakás esetén a férőhelyek száma	408 fő
Olimpiai falu szükséges kapacitása:	1.329 fő
Kialakítandó férőhelyszám:	849 fő
Újonnan létesített férőhelyek száma (4 fő/lakás esetén):	928 fő

Összes férőhely 4 fő/lakás esetén:	1.336 fő
Kihasználtság:	99%
Megszüntetett kollégiumi férőhelyek száma:	–
Újonnan létesített kollégiumi férőhelyek száma:	1.160 fő
Összesen kollégiumi férőhely:	***1.670 fő***

Veszprém

Központi Kollégium

Az 1964-ben átadott épület a PPP program keretében teljes belső felújításon esett át, jelenlegi állapotát 2008-ra nyerte el. A megfelelő szintű karbantartásnak köszönhetően műszaki állapota jó. A kollégiumi férőhelyek 2x3 ágyas lakóegységekbe vannak rendezve, melyekhez közös használatú közösségi tér tartozik a két szoba között. Mivel a kívánt résztvevői férőhelyeknek saját vizesblokkal kell rendelkezniük, ezért ennek a közösségi térnek egy része fürdőszobává (másik része konyhává) alakító át – a megfelelő gépészeti strangok létesítésével egy időben. A férőhelyek száma ezzel nem csökken, a 2x2 fős egység a bútorok mozgatásával kialakítható. Az olimpia előtt egy szépészeti (festés, burkolatok cseréje), általános épületgépészeti és általános homlokzati felújítás javasolt.

Jelenlegi kollégiumi férőhelyek száma:	450 fő
4 fő/lakás esetén a férőhelyek száma	300 fő
Olimpiai falu szükséges kapacitása:	250 fő
Kihasználtság:	86%
Megszüntetett kollégiumi férőhelyek száma:	–
Újonnan létesített kollégiumi férőhelyek száma:	–

8.4.3.2. Média falvak

A budapesti szűk szálloda-kapacitás miatt csak média falu létrehozásával lehet megoldani a sajtó képviselőinek elszállásolását

Média falvak

Az utóbbi évek gyakorlata szerint – mivel a technikai kézikönyv (vagy más mértékadó előírás) alapján az olimpiai faluhoz hasonló média falura nincs szükség – a média képviselőit szállodákban helyezik el. Tekintettel azonban arra, hogy úgy a magyarországi, mint a budapesti szállodai férőhely-kapacitás más olimpiai helyszínekéhez képest alacsonyabb, indokoltnak tartjuk média falu építését annak érdekében, hogy ezáltal a szűkös szállodai kapacitás a látogatóknak állhasson rendelkezésére.

A fő változatoktól függően 5-5 helyszínen jönnének létre a média falvak, hogy az olimpiát követően könnyebb legyen értékesíteni az új lakásokat (lakóházakat)

Központi Média falu

A média képviselőinek számát 26.000 főre becsüljük, és a különböző szintű résztvevőknek a különböző színvonalú és méretű szállások iránti igényét figyelembe véve 22.000 db szobaegységet, szobaegységenként pedig 22,0 m² területet határoztunk meg. Ennek alapján 484.000 m2 szállásterület (a közlekedőkkel, egyéb közös használatú területekkel együtt 538.000 m² hasznos épületterület) megépítésével kalkuláltunk. Az épületek utóhasznosítását illetően a lakás célú hasznosítás a kézenfekvő, ekkora volumenű lakás egy azon helyen történő utólagos hasznosítása viszont rendkívüli nehézségekbe ütközne. Ezért, mivel semmi nem írja elő a média képviselőinek egy azon helyszínen történő elhelyezését, több, de lényegesen kisebb média falu megépítését javasoljuk. E célra mindkét fő változatban 5-5 helyszín kiválasztására teszünk javaslatot.

A média falvaknál a közösségi létesítmények összes alapterülete a szállásépületek mindössze 10%-át teszi ki, hiszen azokat nem életvitelszerűen fogják használni a média képviselői

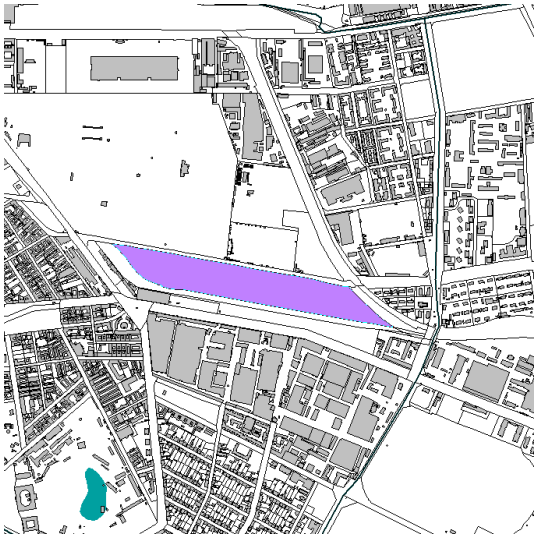
Amint az olimpiai falu esetében, úgy a média falvak esetében is a szálláspületeket az olimpia után lakóházakként javasoljuk hasznosítani, ezt már a tervezés során indokolt figyelembe venni, és a szálláshelyeket úgy kialakítani, hogy azok a legkisebb műszaki beavatkozással lakásokká alakíthatóak legyenek.

A média képviselői a szálláshelyüket nem első sorban a napi életvitelszerű használatnak megfelelően veszik igénybe, így míg az olimpiai falu esetében a közösségi (és a működtetéshez szükséges) létesítmények összes alapterülete a szállás épületek területének mintegy egynegyede, a média falu esetében a közösségi (és a működtetéshez szükséges) létesítmények összes alapterületét a szálláspületek területének 10%-ával vettük figyelembe.

Média falu 1. (Józsefvárosi pályaudvar – „A” és „B” változat)

A terület a versenyhelyszínek súlypontjában van, így ide terveztük a legnagyobb kapacitású média falut. A Lágymányost a Rákóczi híddal magában foglaló Hungária gyűrű vonalán valamennyi helyszín jól megközelíthető, egyúttal ideális távolságra lesz az összes versenyhelyszíntől.

78. ábra: Média falu 1. (Józsefvárosi pályaudvar – „A” és „B” változat) (Forrás: PwC)

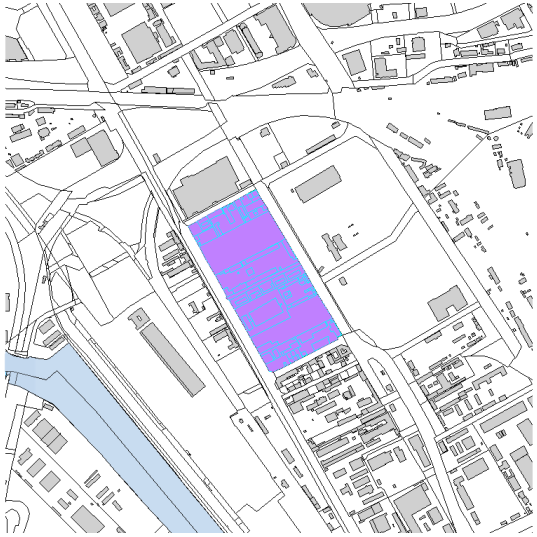
A terület elsődleges feltárása az Orczy tér felől adott, de a telekmorfológia a Kőbányai út felől legalább két további fő megközelítési pontot indokol.

A területen 9.000 fő részére 168.000 m² szállás terület (a közlekedőkkel, egyéb közös használatú területekkel együtt 292.000 m² hasznos épületterület) megépítésével számolunk. A terület átlagos lakóparki lakásminőség kialakítására alkalmas, a környezetbe átlagosan F+6 szintes épületek beillesztését tartjuk optimálisnak. A beépítés során az ennek leginkább megfelelő 30%-os beépítési intenzitással számolunk. A területnek nincs olyan adottsága, amely a különböző lakásminőségekben való gondolkodást indokolná, így egységes minőségi színvonal lenne kialakítható.

Média falu 2. (Sertésvágóhíd – „A" és „B" változat)

A Média falu 2-t a valamikori sertésvágóhíd térségében (a Soroksári út – Kvassay Jenő út – Gubacsi út – Koppány utca – Külső Mester utca – Hentes utca által határolt területen) javasoljuk elhelyezni. Bár a területet a Gubacsi út és a Földváry utca is kettéosztja, a homogenitás a média faluval szemben nem követelmény. A terület az olimpiai központ közelében van, így az Észak-Csepel térségében elhelyezett létesítmények egyszerűen elérhetők. A Lágymányost a Rákóczi híddal magában foglaló Hungária gyűrű vonalán valamennyi további helyszín jól megközelíthető. A terület elsődlegesen a Soroksári út felől tárható fel, a további feltárási pontok a Gubacsi út felől biztosíthatók. A nagyvásártelepi fejlesztésekkel együtt egy új rehabilitáció kezdődhet el a IX. kerületben.

79. ábra: Média falu 2. (Sertésvágóhíd – „A" és „B" változat) (Forrás: PwC)

A területen 4.500 fő részére 84.000 m² szállás terület (a közlekedőkkel, egyéb közös használatú területekkel együtt 93.000 m² hasznos épületterület) megépítésével számolunk. A terület az átlagosnál magasabb lakóparki lakásminőség kialakítására alkalmas, a környezetbe átlagosan F+4 szintes épületek beillesztését tartjuk optimálisnak. A beépítés során a környezethez leginkább illeszkedő 35%-os beépítési intenzitással számolunk. A területnek nincs olyan adottsága, amely a különböző lakásminőségekben való gondolkodást indokolná, így egységes minőségi színvonal lenne kialakítható.

Média falu 3. (Fehérdűlő – „A" változat)

A Fehérdűlőn csak az „A" változat esetében kerülne megépítésre a Média falu 3. (a B változat esetében itt olimpiai faluval számolunk), mely a terület keleti részén lenne kialakítva. A versenyhelyszínek a közeli Hungária gyűrűbe való bekapcsolással egyszerűen elérhetőek lesznek. A terület fő feltárási pontja a Fehér útról adódik, további feltárási pontok a Gyógyszergyári út felől alakíthatók ki. A terület beépítésével, valamint a tőle északra lévő telkek ingatlanfejlesztésének megvalósulásával elindulhat a terület beépítése.

80. ábra: Média falu 3. (Fehérdűlő – „A" változat) (Forrás: PwC)

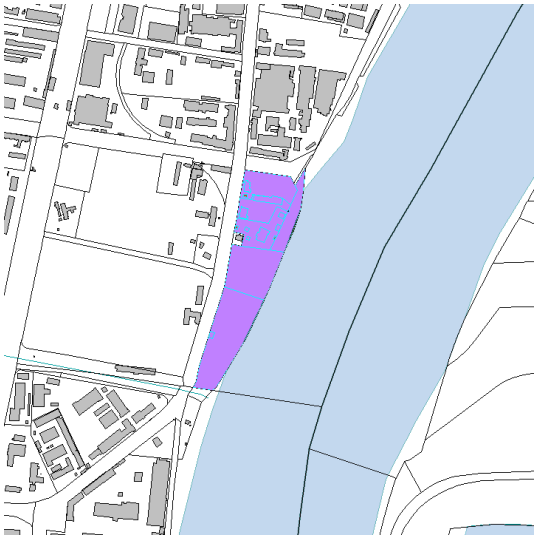

A területen 3.500 fő részére 65.000 m² szállás terület (a közlekedőkkel, egyéb közös használatú területekkel együtt 72.000 m² hasznos épületterület) megépítésével számolunk. A terület átlagos lakóparki lakásminőség kialakítására alkalmas, a környezetbe átlagosan F+4 szintes épületek beillesztését tartjuk optimálisnak. A beépítés során az ennek leginkább megfelelő 30%-os beépítési intenzitással számolunk. A területnek nincs olyan adottsága, amely a különböző lakásminőségekben való gondolkodást indokolná, így egységes minőségi színvonal lenne kialakítható.

Média falu 4. (Galvani utca térsége – „A" és „B" változat)

A Média falu 4-et a Galvani utca térségében (a Budafoki út – a Vízpart utca helyén a Galvani utca meghosszabbítása – Duna által határolt területen) javasoljuk elhelyezni. A területet a Galvani utcai híd közvetlenül összeköti az Észak-Csepel térségében lévő központi helyszínnel, a Budafoki úton és Észak-Csepelen keresztül pedig bekapcsolódva a Hungária gyűrűbe a többi verseny helyszín is egyszerűen elérhető lesz. Az Észak-pesti versenyhelyszínek a Duna és/vagy a rakpart igénybevételével is jól megközelíthető. A terület a Budafoki út felől több ponton is feltárható. A Duna-menti területen sétány elhelyezésére van lehetőség, amely még vonzóbbá, attraktívabbá teszi a helyszínt.

81. ábra: Média falu 4. (Galvani utca térsége – „A" és „B" változat) (Forrás: PwC)

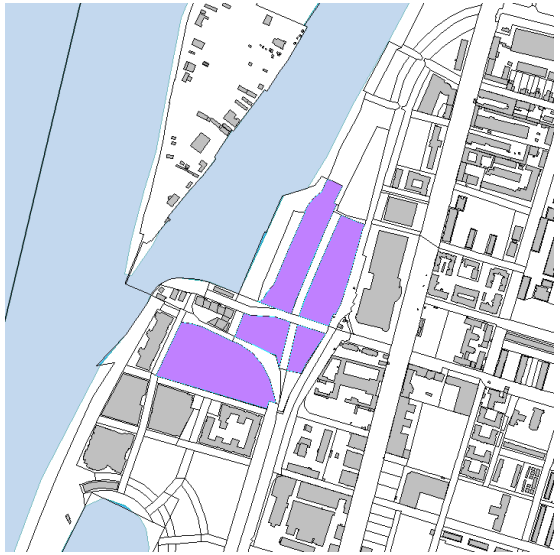
A területen 3.000 fő részére 56.000 m² szállás terület (a közlekedőkkel, egyéb közös használatú területekkel együtt 62.000 m² hasznos épületterület) megépítésével számolunk. A terület körülbelül 20%-án egy Duna-parti sétány kialakítása indokolt. A terület magas minőségű lakópark kialakítására alkalmas. A területen a jó értékesíthetőséget is figyelembe véve 35%-os beépítést tartunk indokoltnak. A szükséges lakásszám nagyobbrészt F+4, kisebb részben F+5 szintes épületekben megvalósítható, de magasabb beépítést is elképzelhetőnek tartunk, így egy későbbi ütemben az így megmaradó területen a majdani lakópark bővíthető lehet.

A terület víz közeli adottságait kihasználva eltérő minőségű lakások épülhetnek: a Dunára panorámás lakások (melyek arányát az összmennyiség 10%-ában tartjuk reálisnak) magas minőségű lakásokként készülhetnek, a Dunát még látni engedő lakások (melyek arányát az összmennyiség 30%-ára becsüljük) átlag feletti, a többi lakás az átlagos minőségi kritériumoknak megfelelően alakítható ki.

Média falu 5. (Meder utca térsége – „A" és „B" változat)

A Média falu 5-öt a Meder utca térségében (a Turóc utca (a Marina Part északi határa) – Cserhalom utca és annak a Meder utcától északra eső folytatása (25923/2 hrsz.) – Párduc köz – Duna (Újpesti-öböl) által határolt területen) javasoljuk elhelyezni. A területnek a Váci úton a Hungária gyűrűbe való bekapcsolásával a verseny helyszínek egyszerűen elérhetőek. Az Észak-csepeli központi versenyhelyszínek a Duna és/vagy a rakpart igénybevételével is jól megközelíthető. A terület fő feltárási pontja a Meder utcai csatlakozásnál alakítható ki, más feltárási pontokra a Cserhalom utca és annak meghosszabbítása biztosít jó lehetőséget. Ez a helyszín a Duna-partra tekintő panorámával, valamint a Dagály Úszókomplexum és az ideiglenes 10.000 férőhelyes csarnokkal egy igen attraktív tényezője lehet az eseménynek.

82. ábra: Média falu 5. (Meder utca térsége – „A" és „B" változat) (Forrás: PwC)

A területen 6.000 fő részére 112.000 m² szállás terület (a közlekedőkkel, egyéb közös használatú területekkel együtt 124.000 m² hasznos épületterület) megépítésével számolunk. (Valamennyi változatban a Marina Parttó déli irányban javasoljuk elhelyezni a technikai falut, így a média faluban további résztvevők számára történő szállásépületek kialakítását nem javasoljuk.) A terület magas minőségű lakópark kialakítására alkalmas. A területen jelenleg 40%-os beépítési arány a megengedett, ez F+5 szintes épületekben teszi elhelyezhetővé a tervezett szállásterületet. A Marina part kialakult beépítéséhez igazodva az F+7 szintes épületeket is elképzelhetőnek tartjuk, ez a beépítési mérték akár 30%-ra való csökkentését is lehetővé teszi.

A terület víz közeli adottságait kihasználva eltérő minőségű lakások épülhetnek: a Dunára panorámás lakások (melyek arányát az összmennyiség 10%-ában tartjuk reálisnak) magas minőségű lakásokként készülhetnek, a Dunát még látni engedő lakások (melyek arányát az összmennyiség 30%-ára becsüljük) átlag feletti, a többi lakás az átlagos minőségi kritériumoknak megfelelően alakítható ki.

Média falu 6. (Nagyvásártelep – B változat)

A B változatban a központi olimpiai falu helye a Fehérdűlőn lesz, így a Nagyvásártelep jó elhelyezést biztosíthat a Média falu 6. számára. Ez jó megközelítést biztosít a Csepel-sziget északi részén lévő központi versenyhelyszínhez úgy a Rákóczi hídon, mint az új, a Galvani utcai hídnak a Ráckevei Duna feletti, az Illatos úthoz csatlakozó szakaszán egyaránt. A többi versenyhelyszín első sorban a Duna part és a Lágymányost a Rákóczi híddal magában foglaló Hungária gyűrű vonalán ugyancsak jól megközelíthető. A terület fő feltárási pontja az északi oldal felől alakítható ki, további feltárási pontok úgy a Duna part felől, mint a Soroksári út felől jelölhetők ki. A Duna part bevonására egy Duna parti sétány kiépítésén túl a résztvevők utaztatását segítő hajók kikötési helyeinek kialakításával van mód.

83. ábra: Média falu B - Nagyvásártelep (Forrás: BFVT)

A szállásépületeket F+6 szintesnek javasoljuk, ez hozzávetőlegesen 35%-os beépítési intenzitást jelent, ami megfelel a lakáscélú utóhasznosítás számára. A kiválasztott terület megítélésünk szerint lakóterületként az olimpiát követő időre kellően felértékelődhet, így itt összességében az átlagot meghaladó minőségű lakások kialakítását céloztuk meg. Ezen belül a Dunára panorámás lakások (melyek arányát az összmennyiség 10%-ában tartjuk reálisnak) jó értékesíthetősége miatt magas minőségű lakásokként készülhetnek, a Dunát még látni engedő lakások (melyek arányát az összmennyiség 30%-ára becsüljük) átlag feletti, a többi lakás az átlagos minőségi kritériumoknak megfelelően alakítható ki.

A vidéki helyszíneken a média képviselőinek nagy része kollégiumokban, míg kisebb hányaduk szállodákban lesz elhelyezve

Vidéki média falvak

Tekintetbe véve, hogy a vidéki versenyhelyszíneknek helyt adó városok szállodai kapacitása még Budapestnél is alacsonyabb, kézenfekvőnek tűnt, hogy a médiaszemélyiségeket is kollégiumokban helyezzük el. Ott, ahol ez teljes mértékben nem volt megvalósítható, az ésszerűen kollégiumokban kialakítható férőhelyeken túli férőhely szükségleteket szállodai szobák igénybe vételével elégítjük ki. Ez a szállodai férőhely igény azonban csupán olyan mértékű, hogy bőven marad szabad szállodai férőhely a versenyekre szurkolóként érkező turisták számára is.

Debrecen

Kossuth Lajos Kollégiumok

A PPP konstrukcióban rekonstrukción átesett, 8 éve átadott épület jó műszaki állapotban van a rendszeres karbantartásnak köszönhetően. Az épületben 2 ágyas szobák találhatók, melyekhez kettesével közös vizesblokk tartozik – ez tökéletesen megfelel az általunk támasztott igényeknek, ebből kifolyólag az épület átépítésére, átalakítására nincs szükség. Az olimpia előtt egy szépészeti felújítás (festés, burkolatok cseréje) javasolt.

Jelenlegi kollégiumi férőhelyek száma:	1099 fő
Elszállásolandó médiaképviselők száma:	1099 fő
Kihasználtság:	100%
Megszüntetett kollégiumi férőhelyek száma:	0 fő
Létesített kollégiumi férőhelyek száma:	0 fő

OEC (Medikus) West Hostel

A PPP konstrukcióban rekonstrukción átesett, 7 éve átadott épület jó műszaki állapotban van a rendszeres karbantartásnak köszönhetően. Az épületben 2 ágyas szobák találhatók, melyekhez kettesével közös vizesblokk tartozik – ez tökéletesen megfelel az általunk támasztott igényeknek, ebből kifolyólag az épület átépítésére, átalakítására nincs szükség. Az olimpia előtt egy szépészeti felújítás (festés, burkolatok cseréje) javasolt.

Jelenlegi kollégiumi férőhelyek száma:	330 fő
Elszállásolandó médiaképviselők száma:	330 fő
Kihasználtság:	100%
Megszüntetett kollégiumi férőhelyek száma:	0 fő
Létesített kollégiumi férőhelyek száma:	0 fő

Auguszta Hotel és Diákszálló

A 11 éve épült, 5 apartman épület kiváló műszaki állapotban van a rendszeres karbantartásnak köszönhetően. Az épületben 1, illetve 2 ágyas szobák találhatók, melyekhez saját vizesblokk tartozik – ez tökéletesen megfelel az általunk támasztott igényeknek, ebből kifolyólag az épület átépítésére, átalakítására nincs szükség. Az olimpia előtt egy szépészeti felújítás (festés, burkolatok cseréje) javasolt.

Jelenlegi kollégiumi férőhelyek száma:	594 fő
Elszállásolandó médiaképviselők száma:	247 fő
Kihasználtság:	42%
Megszüntetett kollégiumi férőhelyek száma:	0 fő
Létesített kollégiumi férőhelyek száma:	0 fő

Győr

Hegedűs Gyula (Központi) Kollégium

Az 1974-ben épült három szárnyas épület 2010 óta teljes körű szépészeti felújításon (festés, burkolatok cseréje) esett át. A szobák 3 fő számára nyújtanak férőhelyet, két szoba alkot egy lakóegységet közös vizesblokkal. A vizesblokkok és a gépészeti strangok 2010-14 között teljes körű felújításon estek át. A médiaszereplők számára kívánt lakóegységek kialakításához nincs szükség építészeti átalakítására, ez a bútorok mozgatásával megoldható.

Jelenlegi kollégiumi férőhelyek száma:	1325 fő (átalakítás nélküli 2x2 fős egységekben: 900 fő)
Elszállásolandó médiaképviselők száma:	776 fő
Kihasználtság:	86%
Megszüntetett kollégiumi férőhelyek száma:	0 fő
Létesített kollégiumi férőhelyek száma:	0 fő

Külső Kollégium

Az két szárnyas épület 2002-ben épült. A megfelelő karbantartásból kifolyólag műszaki állapota jó. A kollégiumi szobák 2 férőhelyesek, két szobánként önálló melegítőkonyha-fülke és vizesblokk tartozik hozzájuk. 2010 óta a vizesblokkok építészeti és gépészeti felújításon estek át. Az olimpia előtt egy szépészeti (festés, burkolatok cseréje) és általános épületgépészeti felújítás javasolt.

Jelenlegi kollégiumi férőhelyek száma:	736 fő
Elszállásolandó médiaképviselők száma:	736 fő
Kihasználtság:	100%
Megszüntetett kollégiumi férőhelyek száma:	0 fő
Létesített kollégiumi férőhelyek száma:	0 fő

Miskolc

Uni Hotel & Bolyai Kollégium (E/1 épület)

A PPP projekt keretében megvalósult új építésű kollégium 2006-ban került átadásra. A kollégium 2, 3, illetve 4 ágyas szobákat kínál. A két és három ágyas szobák önálló vizesblokkal rendelkeznek – itt mindössze bútorok mozgatására van szükség (a három ágyas szobák esetében) az általunk kívánt szobaszínvonal eléréséhez. A négy ágyas szobaegységek két darab két ágyas szobát jelentenek, köztük közös vizesblokkal – ez pontosan az általunk kívánt színvonal. Az olimpia előtt egy szépészeti (festés, burkolatok cseréje) és általános épületgépészeti felújítás javasolt.

Jelenlegi kollégiumi férőhelyek száma:	850 fő
Elszállásolandó médiaképviselők száma:	749 fő
Kihasználtság:	100%
Megszüntetett kollégiumi férőhelyek száma:	0 fő
Létesített kollégiumi férőhelyek száma:	0 fő

Szeged

Fodor József Kollégium

A jelenlegi kollégium kevés férőhellyel rendelkezik, az épület csak jelentős átalakítások árán lenne hasznosítható médiaszemélyiségek elszállásolására. A terület azonban, ahol a kollégium áll, kiválóan alkalmas építési telekként új, az olimpiai célokra megfelelő épület (ek) létesítésére. Terveink szerint az itt található kisebb építmények bontásával szabadítanánk fel területet az új, médiaképviselők befogadására épülő létesítménynek, mely később kollégiumként lenne utóhasznosítva.

Jelenlegi kollégiumi férőhelyek száma:	150 fő (olimpiai hasznosításra alkalmatlan)
Elszállásolandó médiaképviselők száma:	650 fő
Kihasználtság:	100%
Megszüntetett kollégiumi férőhelyek száma:	0 fő
Létesített kollégiumi férőhelyek száma:	650 fő (új épület)

Károlyi Mihály Kollégium

A 3 szárnyból – fogadó fejépület, kiszolgáló csarnokszerkezetű épület, kollégiumi toronyépület – álló épületkomplexum a 70-es évek derekán épült. Építészeti kialakításából kifolyólag is többféle szobatípussal rendelkezik. A fejépületben 2 férőhelyes vendégszobák találhatók melyek 2010-ben kerültek kialakításra. Ezekhez a szobákhoz saját vizesblokk tartozik, műszaki állapotuk kiváló, színvonaluk egy 4*-os szállodának megfelelő. Szintén a fejépületben találhatók turistaszálló jellegű szobák, melyek 10-12 fő elhelyezésére alkalmas nagy alapterületű, egyterű helyiségek. Vizesblokk a szintek végén található, a szinten található 6-8 szoba

közösen használja ezeket. A szobák és a közlekedő területek műszaki állapota erősen leromlott, a közös vizesblokkok 2010-ben szépészeti (burkolatok cseréje, festés) és épületgépészeti felújításon estek át. A fejépület legfelső szintjén 3 férőhelyes kollégiumi szobák találhatók, szintén közös, a folyosó végén található vizesblokkal. A toronyépületben szintén az előbb említett 3férőhelyes szobák találhatók, szintenkénti közös vizesblokkal. Mind a szobák, mind a közlekedők (lépcsők, folyosók, liftek) műszaki állapota erősen leromlott. A teljes épületkomplexum homlokzata elavult, nyílászárói hőhidasak, felújításra, cserére szorulnak. A műszaki állapotból látható, hogy az épület olimpiai hasznosítása csak a tartószerkezetig való „lecsupaszítással" és azt követő teljes építészeti átalakítással valósítható meg. A tervek alapján minden 3 férőhelyes szobából alakítanánk ki egy 2x2-es szobablokkot – mely az olimpia után 2x3 ágyas szobablokként funkcionálhatna – a középső szoba konyhává és közös vizesblokká való átalakításával. Hasonló szobablokkok kerülnének kialakításra a jelenlegi vizesblokkok, konyhák területein. Ez az átalakítás, bár jelentős férőhely csökkenéssel jár, jelentős színvonalbeli emelkedést jelent. A férőhelyek csökkentése pedig város szinten nem okoz problémát, figyelembe véve az Öthalmi és a Fodor kollégiumokban való új létesítésű férőhelyek számát.

Jelenlegi kollégiumi férőhelyek száma:	886 fő
Elszállásolandó médiaképviselők száma:	600 fő
Kihasználtság:	100%
Megszüntetett kollégiumi férőhelyek száma:	268 fő (átalakítás után maradó férőhelyek száma: 600 fő)
Létesített kollégiumi férőhelyek száma:	0 fő

Veszprém

Hotel Magister

A PPP projekt keretében megvalósult új építésű kollégium 2006-ban került átadásra. Belső kialakítását tekintve 2, illetve 2x2 fős mini apartmanokból áll, melyek saját konyhával, vizesblokkal rendelkeznek – ez tökéletesen megfelel az általunk támasztott elvárásoknak, színvonalnak. A megfelelő és rendszeres karbantartásnak köszönhetően az épület kiváló műszaki állapotban van. Az olimpia előtt egy szépészeti (festés, burkolatok cseréje) és általános épületgépészeti felújítás javasolt.

Jelenlegi kollégiumi férőhelyek száma:	798 fő
Elszállásolandó médiaképviselők száma:	569 fő

Kihasználtság:	72%
Megszüntetett kollégiumi férőhelyek száma:	0 fő
Létesített kollégiumi férőhelyek száma:	*0 fő*

8.4.3.3. Technikai falvak

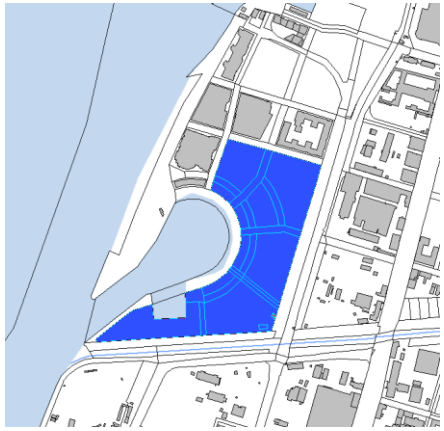
A technikai falu elhelyezésére valamennyi változatban a Meder utca térsége szerepel

Technikai falu

Központi Technikai falu (FOKA-öböl – „A” és „B” változat)

A technikai falu elhelyezésére valamennyi változatban a Meder utca térségét (a FOKA öbölt övező területnek a Marina Parttól délre elő részét) javasoljuk. A területnek a Váci úton a Hungária gyűrűbe való bekapcsolásával a verseny helyszínek egyszerűen elérhetőek, a Duna és/vagy a rakpart igénybevételével az Észak-csepeli központi versenyhelyszínek is jól megközelíthetők. A terület fő feltárási pontjai a Cserhalom utca, illetve a Rákos-patak északi oldalán lévő névtelen utca felől alakíthatók ki. A terület feltárása vízi úton a FOKA öböl bevonásával lehetséges. Az olimpiai szerkezetben illeszkedő, Duna-menti terület a Dagály Úszókomplexum, valamint a vívás és kézilabda-döntők lebonyolítását is szolgáló csarnok, valamint a médiafalu közelségével kiváló atmoszférájú „alközponti” része a programnak a terület.

84. ábra: Központi Technikai falu (FOKA-öböl – „A” és „B” változat) (Forrás: PwC)

A területen 5.300 fő részére 4.400 db szállásegység kialakítását javasoljuk, ez 20 m²/szállásegység alapulvételével 88.000 m² szállás területet (a közlekedőkkel, egyéb közös használatú területekkel együtt 98.000 m² hasznos épületterület) jelent. A szállásépületeket F+4 szintesként javasoljuk kialakítani, ez hozzávetőlegesen 35%-os beépítési intenzitást jelent, ami megfelel a lakáscélú utóhasznosítás számára. (A meglévő Marina Part beépítéséhez igazodva magasabb épületek telepítését is elképzelhetőnek tartjuk.) A kiválasztott terület megítélésünk szerint lakóterületként az olimpiát követő időre kellően felértékelődhet, így itt összességében az átlagot meghaladó minőségű lakások kialakítását céloztuk meg. Ezen belül a Dunára panorámás lakások (melyek arányát az összmennyiség 10%-ában tartjuk reálisnak) jó értékesíthetősége miatt magas minőségű lakásokként készülhetnek, a Dunát még látni engedő lakások (melyek arányát az összmennyiség 30%-ára becsüljük) átlag feletti, a többi lakás az átlagos minőségi kritériumoknak megfelelően alakítható ki. A közösségi létesítményeket – a média faluhoz hasonlóan – a szállásépületek területének 10%-ával vettük figyelembe.

Vidéken média és technikai falu között nem lesz különbség. A technikai személyzetet a „média falu" néven kialakított létesítményekben tervezzük elszállásolni

Vidéki technikai falvak

A vidéki média falvak kollégiumokban való elhelyezésével azonos okból a vidéki technikai személyzet szükséges férőhelyeit is igyekeztünk kollégiumokban biztosítani. Ebből kifolyólag vidéken nem teszünk különbséget média falu és technikai falu között. A technikai személyzet részére szükséges férőhelyeket a „média falu" néven kialakított létesítményekben biztosítjuk.

8.4.3.4. Közvetítő központ

Közvetítő központ

A Közvetítő központ speciális igényei miatt egy különálló, irodaház jellegű épületben lesz elhelyezve

Központi közvetítő központ

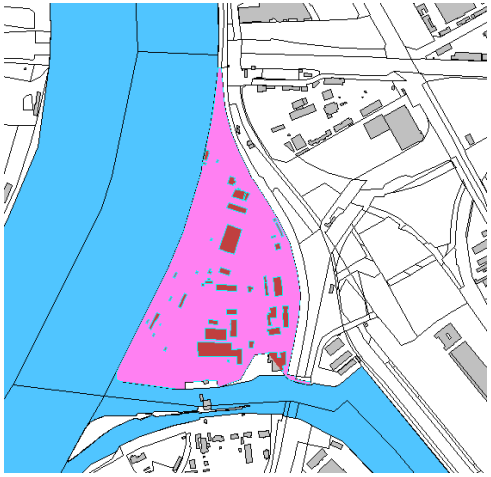
A Közvetítő központ (média és sajtóközpont) kialakítása tekintetében a két fő funkciót azok hasonlósága miatt tömbösített formában javasoljuk kialakítani. Ez a gyakorlatban egy speciális (adat- és távközlési) technológiát is magába fogadó irodaház jellegű épületet jelent. A 2012-es londoni olimpia tapasztalatai alapján az épület hasznos alapterületét 110.000 m²-ben határoztuk meg. Az irodaházak tényleges igényeit alapul véve 2.145 db parkoló kialakítását javasoljuk mélygarázsban illetve térszíni parkolókban, 50-50%-os megoszlásban. Az itt dolgozók számára az épület hasznos területének 5%-ának megfelelő mértékű közösségi létesítmény területet (első sorban vendéglátó egységek, illetve kisebb részben egyéb kereskedelmi és szolgáltató funkciók egységei)

A fővárosi központ elhelyezésére három változat készült

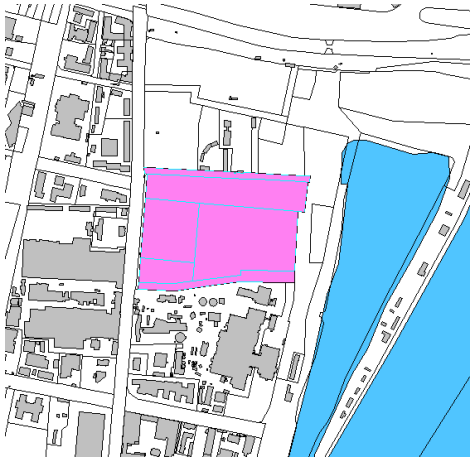
vettünk figyelembe.

A Közvetítő központ elhelyezésére három változattal számoltunk, az A1 változat esetében a Duna – Ráckevei Duna – Csepeli HÉV vonal által határolt területtel (a volt VITUKI területtel), az A2 változat esetében a Budafoki út – Hauszmann Alajos utca – Vízpart utca – Kelenföldi Erőmű által határolt területtel (a Kopaszi gát térsége), illetőleg a B változatban a Józsefvárosi Pályaudvar keleti részével és az Északi Járműjavító területének egy részével.

85. ábra: Közvetítőközpont (Vituki – „A1 változat") (Forrás: PwC)

86. ábra: Közvetítő központ („A2" változat) (Forrás: BFVT)

87. ábra: Közvetítő központ (Foka „B" változat) (Forrás: BFVT)

Vidéken már létező létesítmények bérletével vagy mobil létesítmények felhúzásával lehetséges kiküszöbölni az utóhasznosítás problémáit

Vidéki közvetítő központok

A vidéki helyszíneken – első sorban az utóhasznosítással kapcsolatos problémák miatt – meglévő létesítmények bérletével, illetve mobil létesítményekkel javasoljuk a funkció kielégítését. A részletes vizsgálatokra célszerűen csak a végleges versenyhelyszínekről hozott döntést követően kerül majd sor.

8.5. Utóhasznosítási javaslatok

Olimpiai falu, technikai falu, média falvak

A központi létesítmények

A versenyeket követően a szállásépületek lakóépületekké történő átalakításával, az egyéb létesítmények esetében azok felújításával számolunk, illetve feltételezzük, hogy valamennyi létesítmény értékesítésre kerül

Szállásépületek

Az olimpiai falu, a technikai falu és a média falvak utóhasznosítása leginkább lakóterületként képzelhető el, a közösségi létesítmények (üzletek, szolgáltató egységek, orvosi rendelők, mozi, stb.) változatlan funkcióval megtartható a lakófunkció kiszolgálásához. Amennyiben az étterem, éttermek nagykapacitású, központi egységként lesz kialakítva, átalakítása szükségessé válik, ha azonban decentralizáltan létesülhet, úgy a változatlan formában történő utóhasznosításnak jóval nagyobb a valószínűsége.

A falvak céljára készülő szállásegységeket úgy kell tervezni, hogy azok a legkisebb átalakítással lakásként hasznosulhassanak. Ezt megkönnyíti, hogy az elvárt minőség közel hasonló az új lakásokkal szemben támasztott minőségi elvárásokkal. Egy az átalakítások után mintegy 4-5.000 lakást tartalmazó lakóparkot, mini lakótelepet, és további 6 helyszínen nagyságrendben még kétszer ennyi lakást még a 2008-as pénzpiaci válság előtti rendkívül intenzívnek számító lakásépítési boom időszakában sem lehetett egyszerre a piacra vinni, ami feltétlenül a lakások hasznosításának alapos átgondolását igényli. Kormányzati szinten több ágazat vonatkozásában felmerültek olyan életpálya modellek, amelyeknek része egy fajta lakáshoz juttatás. Lakáspolitikai szempontból ugyancsak folyamatosan napirenden van a bérlakás szektor jelentős bővítésének igénye. E koncepciók kidolgozása, nem különben az elfogadása és a szükséges források hozzárendelése még a jövő tennivalói között szerepel, az állami és/vagy önkormányzati szerepvállalással működtethető, részleteiben is programmá érett lehetőségek még nagyrészt váratnak magukra. A falvak utóhasznosítási programja nagyban elősegíthet, illetve felgyorsíthatja ezen koncepciók kialakítását és végrehajtását. Ezen távlati elképzelések hiányában magunk részéről a lakások értékesítésében gondolkodunk. (Szó lehet a megépítendő szálláshelyek egy – akár – jelentős részét mobil építményekként kialakítani, és az olimpiát követően más helyszínen hasznosítva az értékesítést a helyszínek diverzifikációjával elősegíteni.

A jelenleg ismeret igényeket a jövőre vetítve a lakáspiac által preferáltnak minősíthető területeken (ilyennek tekintjük az Észak-Csepeli térséget, a Galvani utca térségét, a FOKA öböl és a Meder utca térségét) a magasabb igényszintet kielégítő és nagyobb alapterületű lakások kialakításával számolunk, és ezen belül is kiemelt minőségűként kezeljük a Dunai panorámás, illetve a Dunát még látni engedő lakásokat. A többi faluban az átlagos igényszintnek megfelelő és az előzőeknél kisebb lakások kialakításával kalkulálunk.

Az értékesítést – a nagy volumenre való tekintettel – legalább 4 éves távlattal képzeljük el a 2024-re kialakult lakáspiaci helyzet,

illetve különböző lakáshoz juttatási formák függvényében.

Közvetítő központ

A közvetítő központot – jellegénél fogva bérirodai hasznosítással vesszük figyelembe. Az államigazgatás aktuális elhelyezési igényeit is figyelembe véve úgy a hivatalok céljaira történő közvetlen hasznosítás, mint befektető (k) számára történő a piaci értékesítés is szóba jöhet.

A vidéki létesítmények

A bemutatott koncepció szerint vidéken önálló falvak létesítésével nem számoltunk, a férőhelyeket a meglévő kollégiumokban (azok szükség szerint korszerűsítésével és/vagy átalakításával), illetve azok bővítésével alakítjuk ki. Vizsgálataink szerint úgy a korszerűsítés, mint a bővítés összhangban van a vidéki kampuszok hosszú távú igényeivel, így az utóhasznosítás – kollégiumi férőhelyként – automatikusan biztosított.

Közvetítő központok építésével úgyszintén nem számolunk, így az utóhasznosítás ezen a téren nem jelentkezik.

Sportlétesítmények

A sportlétesítmények helyszíneinek és építési módjának kiválasztásánál kiemelten figyelembe vettük az Agenda 2020 által generált változásokat a követelményrendszerben, többek között a megvalósítási gazdaságossága, az üzemeltetési gazdaságossága, az utóhasznosítási lehetőségek, és a fenntarthatóság vonatkozásában.

Az Agenda 2020 program támogatja, hogy a rendező város/ország a már létező létesítményeket (átalakítással, vagy anélkül) készítse fel olimpia rendezésére, hogy az olimpia után egy ésszerűen fenntartható, üzemeltethető létesítménypark alakuljon ki.

Az utóhasznosítási vonatkozások részletes kifejtésre kerültek a 8.3 fejezetben.

8.6. Létesítményi költségek elemzése

8.6.1. Versenyhelyszínek kialakítási költségei

Általános ismertetés

A versenyhelyszínek költségeivel kapcsolatos általános ismertetésben vázoljuk a költségelemek felosztását, igazodva az egyes helyszínek korábban meghatározott felosztásához, illetve összefoglaljuk ezek műszaki tartalmi alapját és módszertanát. Ezekből kiolvasható a költségek alátámasztottsága és a bennük rejlő kockázatok mértéke.

Költségek felosztása a létesítmények és az utóhasznosítás szempontjából

A létesítményekhez kapcsolódó költségek az alábbi csoportokra oszthatók.

Alapeseti és olimpiai létesítmények egyaránt megvalósítási és ideiglenes létesítési költségelemekre bonthatóak

1. Alapeseti, azaz az Olimpia nélkül is megvalósuló létesítmények
    - végleges megvalósítási költségei
    - kiegészítő, ideiglenes létesítményi elemek költségei
2. Olimpiához köthető, a megrendezéshez szükséges létesítmények
    - végleges megvalósítási költségei
    - kiegészítő, ideiglenes létesítményi elemek költségei – amely lehet az egész létesítmény, vagy egy ideiglenes bővítés és visszabontás költsége

A költség meghatározás módszertana eltér az egyes csoportok esetében.

Minden költség tartalmaz előkészítési, kisajátítási és megvalósítási költséget

Költségelemek

Minden csoporthoz az alábbi költségelemek tartoznak.

- Projekt előkészítési költségek: amely magában foglalja a tervezés, lebonyolítás költségeit.
- Projekt ingatlan kisajátítási költségek: a projekt megvalósításához szükséges ingatlan tulajdonjogának megszerzésének költségei (nem állami tulajdonú ingatlanok esetében).

A megvalósítási költség nem tartalmaz prognosztizációt, média költségeket, tartalékkeretet és kapcsolódó infrastruktúra költségét

- Projekt megvalósítási költségek: amely minden esetben
  - tartalmazza: beléptető kapuk, kerítések költségét, amely egy általánosan feltételezett átalány műszaki költség – az alapeseti és olimpiára alkalmas létesítmények esetében is
  - nem tartalmazza:
    - Prognosztizáció költségét
    - Média költségeket: közvetítéstechnológia és az ahhoz köthető infrastrukturális (helybiztosítás, erős- és gyengeáramú rendszerek) költségét
    - Kapcsolódó infrastruktúra költségét: gát, közművédelem, és egyéb közmű-, közlekedés- és infrastruktúra beruházások költségét

Költségelemek meghatározásának módszertana

Az előkészítési költség általánosan 5% a megvalósításra vetítve.

A projektek előkészítési költségei a Magyarországon általánosan szokásos, megvalósítási költségre vetített költséghányaddal kerültek meghatározásra, amely a végleges és ideiglenes részek nettó beruházási költségének 5%-a.

A megvalósítási költségek fajlagos költségtényezők felhasználásával készültek. Tartalmazzák a teljes megvalósítás bekerülési költségét, a fajlagos költségek meghatározása benchmarking és/vagy gyártói beszerzési árak, a létesítmény típusra rendelkezésre álló szakmai kiadványok adatai, piaci információk és korábban megvalósult projektek árinformációi alapján történt.

A fajlagos költségeknél a létesítmények elsődleges meghatározó jellemzői

A megvalósítási költségek fajlagos költség alapon, a létesítmény típusa, nézőszáma és a sportág alapján kerültek meghatározásra

- létesítmény típusa: fedett vagy nyitott
- nézőszám
- sportág
- és abból adódó speciális technológiai igény

A megvalósítási költség meghatározásának módszertanát az egyes létesítménytípusok és az utóhasznosítás szempontjából az alábbi táblázat foglalja össze.

67. táblázat: A megvalósítási költség meghatározásának módszertana (Forrás: Óbuda Group)

	Végleges megvalósítás	Ideiglenes létesítményi elemek
Alapeseti létesítmények	a még meg nem valósult projektek esetében a költségek a kapcsolódó kormányhatározatokban vagy egyéb módon nyilvánosságra hozott összes költséget tartalmazzák; költségellenőrzést ezekben az esetekben a tanulmány nem tartalmaz	alapeseti létesítmények esetében is felmerülhet ideiglenes költség, ha a megvalósulást követően az olimpiára további fejlesztés szükséges
Olimpiai létesítmények	hazai vagy külföldi, megvalósult példák alapján férőhelyszámra vonatkozó benchmark költség került kiszámításra	• beléptetés, kerítés: létesítményi átalányár került meghatározásra • nyitott lelátók, kültéri létesítmények: fajlagos költség, két klaszterre bontva, 3.000 fő alatt és 3.000 fő felett • fedett lelátók, beltéri infrastruktúra: fajlagos költség, a végleges megvalósítással azonos klaszterek szerint

A fajlagos költségek meghatározása a csarnokok és szlalom létesítmények esetében benchmarking segítségével történt, nemzetközi példákra építve

Benchmarking

A sportlétesítmények költségeinek meghatározásához már meglévő hazai (nyitott sportlétesítmények) és nemzetközi példák kerültek összehasonlításra költség, nézőszám és sportág tekintetében – melyek közül az utóbbi kettő összefügg. Az egyes példákat az építési év szerinti költséghez képest az adott ország inflációját figyelembe véve 2015-ös árakra prognosztizálva, és euró alapon költségre vetítve kerültek.

Benchmark alapon vizsgáltuk a fedett csarnokokat (6.000, 8.000, 10.000, 12.000 és 15.000 fős csarnokokra vonatkozóan) és külön kajak-kenu szlalom létesítményeket, mivel releváns magyar példa 15.000 fős vagy annál nagyobb kapacitású új csarnokra, szlalom pályára nincs.

68. táblázat: Fedett csarnokok benchmark költségei (Forrás: Wikipedia.org, Óbuda Group)

Létesítmény	Ország, város	Néző	Sport-ágak	Év	Építési költség	Építési költség (2015)	Fajlagos költség (2015)	Klaszter átlag
Ratiopharm Arena	Németország, Ulm	6.100	kosárlabda, röplabda	2011	EUR 27.600.000	EUR 28.600.000	EUR 4.689	EUR 3.812
MHPArena	Németország, Ludwigsburg	5.325	kosárlabda	2009	EUR 21.000.000	EUR 22.550.000	EUR 4.235	
Boris Trajkovski Sports Center	Macedónia, Skopje	6.000	kosárlabda	2004	EUR 17.000.000	EUR 19.850.000	EUR 3.308	
Telekom Dome	Németország, Bonn	6.000	kosárlabda	2008	EUR 16.800.000	EUR 18.100.000	EUR 3.017	
Copper Box	Egyesült Királyság, London	7.500	kézilabda	2011	EUR 53.000.000	EUR 55.000.000	EUR 7.333	EUR 5.415
Superior Dome	USA, Marquette	8.000	amerikai futball	1991	USD 23.900.000	EUR 34.585.000	EUR 4.323	
Arena 2000	Oroszország, Jaroszlavl	9.000	jéghoki	2001	USD 62.000.000	EUR 69.165.000	EUR 7.685	
Round Valley Ensphere	USA, Eagar	9.000	kosárlabda	1991	USD 11.000.000	EUR 16.000.000	EUR 1.778	
TatNeft Aréna	Oroszország, Kazán	9.300	jéghoki	2005	USD 50.000.000	EUR 50.500.000	EUR 5.430	
TUI Aréna	Németország, Hannover	10.768	kézilabda	2000	EUR 70.000.000	EUR 86.400.000	EUR 8.024	

Bilbao Aréna	Spanyolország, Bilbao	10.014	kosárlabda	2010	USD 38.000.000	EUR 34.500.000	EUR 3.445	EUR 7.100
Faliro Sports Pavilion Arena	Görögország, Athén	10.000	kézilabda	2002	EUR 38.000.000	EUR 45.300.000	EUR 4.530	
Arena OMSK	Oroszország, Omszk	10.318	jéghoki	2007	USD 150. 000.000	EUR 142.720.000	EUR 13.832	
Leipzig Arena	Németország, Lipcse	12.000	kézilabda	2002	EUR 41.400.000	EUR 49.400.000	EUR 4.117	EUR 5.315
The Marshmallow	Egyesült Királyság, London	12.000	kosárlabda	2011	EUR 49.000.000	EUR 50.730.000	EUR 4.228	
Color Line Arena	Németország, Hamburg	12.500	kézilabda	2002	EUR 83.000.000	EUR 102.900.000	EUR 8.232	
König Pilsner Arena	Németország, Oberhausen	13.000	kézilabda	1996	EUR 45.000.000	EUR 58.400.000	EUR 4.492	
Malmö Aréna	Svédország, Malmö	13.000	multifunkcionális	2008	EUR 85.000.000	EUR 91.200.000	EUR 7.015	
SAP ARÉNA	Németország, Mannheim	14.300	kézilabda	2005	EUR 70.000.000	EUR 83.000.000	EUR 5.804	
Arena Armeec	Bulgária, Szófia	14.373	kosárlabda	2011	EUR 46.000.000	EUR 47.700.000	EUR 3.319	
Jyske Bank Boxen	Dánia, Herning	15.000	kézilabda	2010	EUR 44.000.000	EUR 47.200.000	EUR 3.147	EUR 4.355

Arena Zagreb	Horvátország, Zágráb	15.200	kézilabda	2008	EUR 89.000.000	EUR 92.200.000	EUR 6.066	
Hellenikon Olympic Arena	Görögország, Athén	15.000	kosárlabda	2003	EUR 49.000.000	EUR 57.800.000	EUR 3.853	
Kombank Aréna	Szerbia, Belgrád	25.000	multifunk-cionális	2004	EUR 70.000.000	EUR 81.300.000	EUR 3.252	

A fentiek összegzésével az alábbi fajlagos költségekhez jutunk.

Grafikusan ábrázolva az összegzést (táblázat alatt) megállapítható, hogy a vizsgált fedett csarnokok között a legmagasabb fajlagos költséggel a 10.000 férőhely körüli kapacitással rendelkező csarnokok épültek meg, míg a két szélső klaszterben lévők fajlagos költsége alacsonyabb.

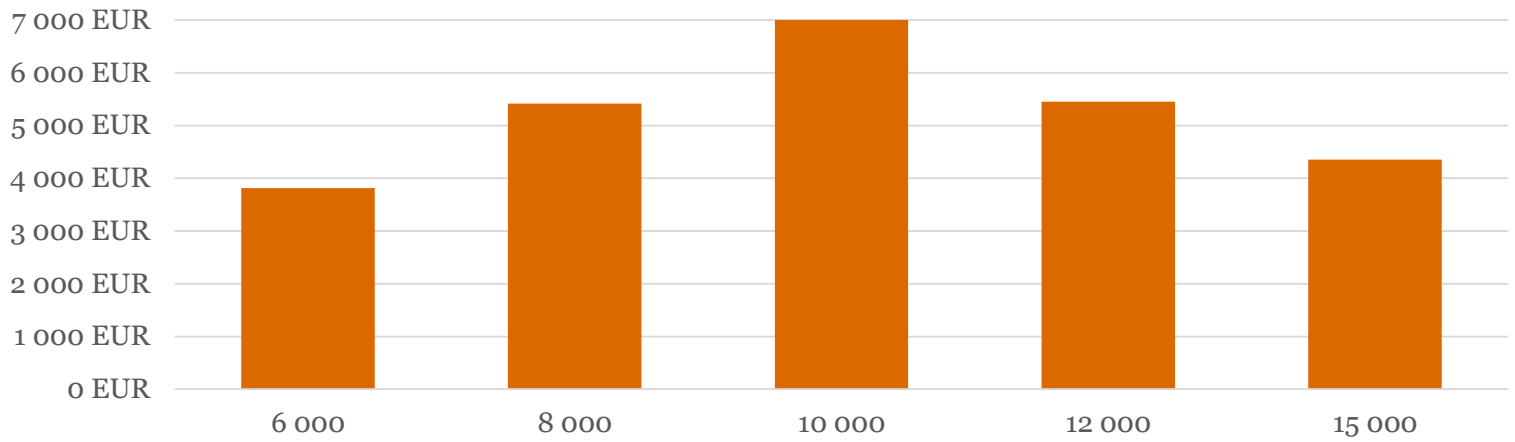
Ez műszaki okokra vezethető vissza: a kisméretű csarnokok lefedése egyszerűbb, könnyebb szerkezettel oldható meg. A nézőszám növekedésével a szerkezet költsége is nő, ugyanakkor a mérettől független költségek azonosak. 10.000 néző fölött ismét a változó költségek dominálnak, a fajlagos költség csökken.

69. táblázat: A különböző nézőszámú létesítményekhez kapcsolódó benchmark költségek (Forrás: Wikipedia.org, Óbuda Group)

Nézőszám	Sportág	Bekerülési költség (EUR)	Fajlagos ár/szék (EUR)
6.000	kosárlabda	22.872.400	3.812
8.000	kosárlabda	43.317.008	5.415
10. 000	kézilabda	71.001.984	7.100
12.000	kézilabda	65.428.939	5.315
15.000	röplabda	65.328.947	4.355

Fajlagosan a 6.000 és 8.000 férőhely közötti, illetve a 15.000 férőhelyes fedett sportcsarnok megépítése a legkedvezőbb

88. ábra: A különböző nézőszámú létesítményekhez kapcsolódó benchmark költségek (Forrás: Wikipedia.org, Óbuda Group)

A szivattyúzott típusú kajak-kenu szlalom létesítmények magasabb költségűek, benchmarkként ezek kerültek figyelembe vételr

70. táblázat: Szivattyúzott kajak-kenu szlalom létesítmények benchmark költségei (Forrás: Hydrostadium.org, Wikipedia.org)

Létesítmény	Ország, város	Év	Hossz	Építési költség	Építési költség (2015)
Vienna Hydrostadium	**Ausztria, Bécs**	2013	250 m	EUR 5.100.000	EUR 5.250.000
Sydney Hydrostadium	**Ausztrália, Sydney**	1999	320 m	EUR 3.960.000	EUR 6.400.000
Nanjing Hydrostadium	**Kína, Nanjing**	2004	314 m	EUR 1.600.000	EUR 2.200.000
Cergy Hydrostadium	**Franciaország, Cergy**	2000	250 m	EUR 2.900.000	EUR 3.850.000
Lee Valley White Water Centre	**Egyesült Királyság, Hertfordshire**	2010	300 m	GBP 31.000.000	EUR 50.000.000
Cardiff Hydrostadium	**Egyesült Királyság, Cardiff**	2010	258 m	GBP 13.300.000	EUR 21.000.000
Intercommunal Whitewater Course	**Franciaország, Sainte-Suzanne**	2013	250+50 m	EUR 4.000.000	EUR 4.000.000

A mesterséges szlalom létesítmények közül a szivattyúzott típusúak képviselik a nagy költségű változatot. Mivel a pontos műszaki tartalma a tervezett szlalom létesítménynek nem ismert, benchmark adatokhoz ilyen a költségesebb változat került feltételezésre.

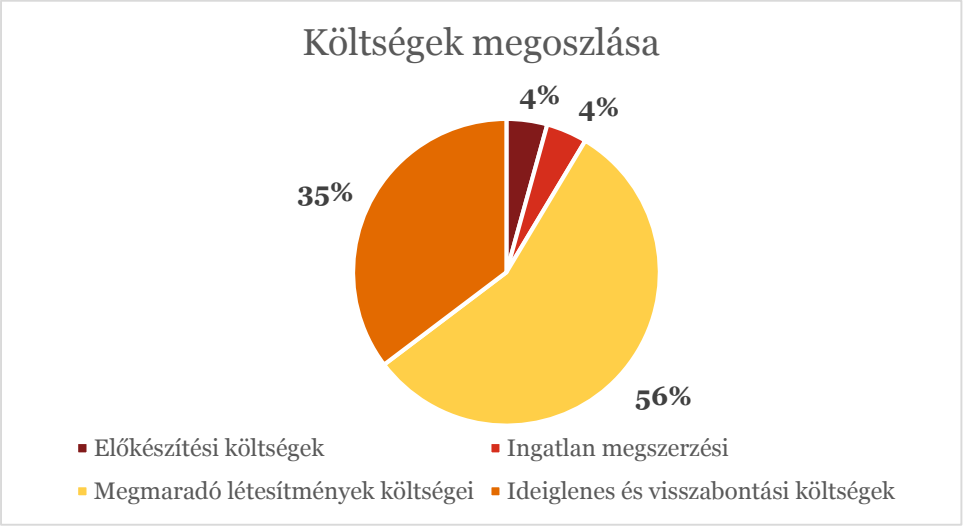
A versenyhelyszínekkel összefüggő összes költség 442 Mrd Ft

A versenyhelyszínek biztosításának teljes becsült költsége – a fenti korlátozások figyelembe vételével – **442 Mrd Ft.** A költségek megoszlása az alábbiak szerint alakul:

- Előkészítési költségek 19 Mrd Ft
- Ingatlan megszerzési költségek 19 Mrd Ft
- Megmaradó létesítmények költségei 248 Mrd Ft
- Ideiglenes és visszabontási költségek 156 Mrd Ft

Az összes költség egyharmada köthető ideiglenes sportlétesítményhez

89. ábra: Költségek megoszlása (Forrás: Óbuda Group)

A fenti számokból látszik, hogy a teljes költségeknek csupán körülbelül az egyharmada (35%) ideiglenes sportlétesítményekhez köthető költség.

71. táblázat: A versenyhelyszínek költségeinek összefoglalása (Forrás: Óbuda Group)

Ssz	Létesítmény	Költségek				
		Előkészítés	Megmaradó	Ideiglenes	Visszabontás	Összesen
1	Groupama Aréna	0	0	0,2	0	0,2
2	Nagyerdei Stadion (Debrecen)	0	0	0,2	0	0,2
3	Főnix Csarnok (Debrecen)	0	0	0,2	0	0,2
4	Audi Aréna (Győr)	0	0	0,2	0	0,2
5	Veszprém Aréna	0	0	0,2	0	0,2
6	Dagály Úszókomplexum	1,5	19,5	9,8	0	30,8
7	Puskás Ferenc Stadion	5,2	103,5	0	0	108,7
8	Millenniumi Konferencia Központ	0,4	8,1	0	0	8,5
9	Új Velodrom	1,3	22,6	0,9	0	24,8
10	Fehér úti lőtér	0	0,6	1	0	1,6
11	DVTK Stadion (Miskolc - Diósgyőr)	0,4	6,9	0,2	0	7,5
12	Tervezett Székesfehérvári Multifunkcionális Csarnok	0,6	11,5	0	0	12,1
13	Széchy Tamás Uszoda	0,2	0,6	2,6	0	3,4
14	Tervezett Szegedi Sportcsarnok (Pick)	0,4	7,6	1,3	0	9,3
15	Illovszky Rudolf Stadion	0,1	1,5	0,6	0	2,2
16	Iharos Sándor Margitszigeti Atlétikai Centrum	0,1	0,6	2,3	0	3
17	Hajós Alfréd Nemzeti Sportuszoda	0,1	0	2,9	0	3
18	ETO Stadion (Győr)	0,2	0	3,2	0	3,4
19	Szegedi Olimpiai Központ	0,4	3,2	4,9	0	8,5

20	Gödi golfpálya	0,1	0	1,2	0	1,2
21	Dunakeszi-Alag	0,2	1,9	2,5	0	4,5
22	Szusza Ferenc Stadion	0,1	0	1,3	0	1,3
23	Papp László Sportaréna	0,1	1,7	1	0	2,9
24	Hungexpo 'G' pavilon	0,1	0,6	1,4	0	2,1
25	Főstadion	16,4	46	49,7	8,6	120,7
26	BMX pálya	0,1	0	1,2	0	1,3
27	Szlalom pálya	0,4	3,5	1,5	0	5,4
28	Építendő Lágymányosi teniszkomplexum	7,7	4,6	5,3	0	17,7
29	Etele téri ideiglenes csarnok	1	0	20	6	27
30	Turbina utcai ideiglenes csarnok	0,4	0	7,3	2,5	10,2
31	Csillebérc, ideiglenes lelátó	0	0	0,6	0	0,6
32	Kopaszi-gát, ideiglenes lelátó	0	0	0,7	0	0,8
33	Fehér úti lőtér, ideiglenes csarnok	0,2	0	4	1	5,2
34	Margitsziget, ideiglenes csarnok	0,2	0	3,3	0	3,4
35	Óbudai-sziget, ideiglenes komplexum	0,4	0	5,2	0	5,5
36	Hősök tere	0,1	0	1,2	0	1,3
37	Műjégpálya	0,1	0	1,4	0	1,4
38	Balatonfüred	0,1	0	1,3	0	1,4
Összesen		**38,6**	**244,5**	**140,8**	**18,1**	**441,7**

8.6.2.Edzéshelyszínek kialakítási költségei

A budapesti edzéshelyszínek kialakítási költsége nagyságrendileg 5,1 Mrd Ft, míg a vidéki edzéshelyszíneké 2,5 Mrd Ft

Budapesti helyszínek

A vizsgálataink során 175 létesítmény helyszíni szemléjét végeztük el. Ezt követően az egyes létesítmények jelenlegi állapota, a karbantartás kialakult gyakorlata, valamint szakmai tapasztalataink alapján prognosztizáltuk a 2024-es műszaki állapotokat, majd becslést készítettünk azon felújítási, átalakítási, bővítési munkákra, amelyek az egyes létesítmények szempontjából az edzéshelyszín céljára való alkalmasságuk tekintetében várhatóan szükségessé válik. Vizsgálataink kiterjedtek a küzdőtéren (pálya, medence, stb.) túl az öltözőkre, bírói- és orvosi szobákra, közlekedőkre, az egyéb járulékos helyiségekre (gyúró, masszőr, stb.), valamint a létesítménynek az olimpia szempontjából elvárható külső megjelenésére egyaránt. Az egyes létesítményekkel kapcsolatban várhatóan felmerülő költségeket az egyes helyszínekről készült, a Függelékben található összefoglaló tartalmazza.

Az edzéshelyszín céljára végül kiválasztott létesítmények fenti költsége összesen (az előkészítés, a lebonyolítás költségeit, a tartalékkeretet is figyelembe véve), ÁFA nélkül 5,1 Mrd Ft.

Vidéki helyszínek

A vidéki helyszínek helyszíni bejárása csak a végleges versenyhelyszínekről hozott döntést követően kerül majd sor. Az ezen létesítményekkel kapcsolatos költségekre vonatkozóan ennek megfelelően csak a rendelkezésünkre álló információkon és szakmai tapasztalatainkon alapuló nagyságrendi becslést végeztünk. A költségek várható mértéke (az előkészítés, a lebonyolítás költségeit, a tartalékkeretet is figyelembe véve), ÁFA nélkül 2,5 Mrd Ft.

8.7. Az olimpiai játékok időzítése

Az olimpia játékok időpontjának a 2024. július 19-től augusztus 4-ig tartó időszakot javasoljuk

A **budapesti olimpiai játékok dátumára tett javaslat több szempont figyelembe vételén alapszik**. Az olimpia hagyományosan július 15. után és augusztus 31. előtt kerül megrendezésre és 16 napon át tart. Indokolt esetben a Nemzetközi Olimpiai Bizottság felmentést adhat ez alól, ezért előfordult, hogy korábbi olimpiák kívül estek ezen az időszakon.

A város vélhetően könnyebben fogadja be a nagy igénybevétellel és forgalommal járó rendezvényt a nyári iskolai szünet idején, ami kedvező a hagyományos időszak szempontjából Budapest számára. A korábbi olimpiák időpontjai és a magyarországi tanév jellemző rendje mellett megvizsgáltuk az elmúlt évtizedekben Budapestet sújtó árvizeket, a világvallások egyes hosszan tartó, sokakat érintő időszakait, Magyarország éghajlatát és tipikus időjárási körülményeit sokéves meteorológiai átlagadatok alapján, a Magyarországra és Budapestre látogató belföldi és külföldi turisták által eltöltött vendégéjszakák számát, továbbá ellenőriztük a Rendező Város Szerződés esetleges vonatkozásait.

Ezek alapján az olimpia játékok időpontjának a **2024. július 19-től augusztus 4-ig** tartó időszakot javasoljuk, ahol július 19. a nyitó ünnepség napját jelöli, így a megnyitó előtti programok (egyes selejtezők) a tervezett versenynaptárnak megfelelően július 16-án kezdődnének. A NOB az előzetes konzultáció során ezt a fenntarthatóságot szem előtt tartva lehetségesnek látta. A megnyitó pontos dátumát indokolja továbbá, hogy a megnyitó ceremónia hagyományosan pénteken, míg a záróesemény 16 nappal később vasárnap kerül megrendezésre.

Az olimpia naptár az olimpiai játékok napszakra lebontott időbeli programja

Az olimpia megrendezésének napszakra lebontott időbeli programját az olimpiai naptár mutatja be. Az olimpiai naptár hasonlóan több szempont figyelembevételével került kialakításra. Az alábbi szempontok fokozottan érvényesültek:

- Sportági hagyományok: A legtöbb sportágra jellemző, hogy minden meccsnek/mérkőzésnek egy megadott üteme van pihenőnapokkal egybekötve. Ilyen például a labdarúgás, ahol minden harmadik napon pihenőnap van, amikor nincsenek mérkőzések.
- Olimpiai hagyományok: Több sportág elhelyezése hagyományosan a 16 nap adott napján/napjain kerül megrendezésre. Ilyen például a maratoni futás az utolsó napon, vagy az atlétika, mely a 7. versenynapon kezdődik és a 15. versenynapig tart.
- Média szempontok: A népszerűbb sportágak döntőinél a naptár összeállításánál fontos szempont volt, hogy a TV-nézettségi csúcs az esti órákban jelentkezik, így a döntők időzítése ennek megfelelően lett elhelyezve.
- Benchmark szempontok: A versenynaptár alapszik továbbá benchmark adatokon, az elmúlt londoni, pekingi és a legközelebbi tervezett riói olimpia pontos programján.

8. Sportlétesítményi vizsgálatok eredménye

72. táblázat: Napszaki lebontású tervezett versenynaptár (Forrás: PwC saját szerkesztés)

| H=helyosztó, E=elődöntő, D=döntő | | Hónap | július 17. | | | július 18. | | | július 19. | | | július 20. | | | július 21. | | | július 22. | | | július 23. | | | július 24. | | | július 25. | | | július 26. | | | július 27. | | | július 28. | | | július 29. | | | július 30. | | | július 31. | | | ######### | | | ######### | | | ######### | | | ######### | | | Sportszám |
|---|---|---

Ábrajegyzék

1. ábra: Versenyhelyszínek elhelyezkedése az országban (Forrás: Óbuda Group) 510
2. ábra: Versenyhelyszínek Budapesten (Forrás: Óbuda Group) 510
3. ábra: Iharos Sándor Margitszigeti Atlétikai Centrum I. (Forrás: Panoramio) 513
4. ábra: Iharos Sándor Margitszigeti Atlétikai Centrum II. (Forrás: rendezvenyhelyszin.specia.hu) 513
5. ábra: Az öttusa versenyszám helyszínei (Forrás: Óbuda Group) 513
6. ábra: A versenyhelyszín kialakítása a stadionban (Forrás: Óbuda Group) 513
7. ábra: Az Iharos Sándor Margitszigeti Atlétikai Centrum elhelyezkedése (Forrás: Óbuda Group) 514
8. ábra: Hajós Alfréd Nemzeti Sportuszoda I. (Forrás: mob.hu) 516
9. ábra: Hajós Alfréd Nemzeti Sportuszoda II. (Forrás: ompackbau referencia) 516
10. ábra: A Hajós Alfréd Nemzeti Sportuszoda elhelyezkedése (Forrás: Óbuda Group) 517
11. ábra: Az ETO Stadion lelátója (Forrás: www.funzine.hu) 521
12. ábra: Az ETO Stadion távlati képe (Forrás: www.nb1.hu) 521
13. ábra: Az ETO Park Hotel stadion fele néző homlokzata (Forrás: www.etoparkhotel.hu) 521
14. ábra: Az ETO Stadion elhelyezkedése (Forrás: Óbuda Group) 522
15. ábra: Mobil lelátók a Maty-éren felállítva (Forrás: Compackbau referencia) 524
16. ábra: Maty-éri pálya távlati képe (Forrás: Panoramio) 524
17. ábra: A Szegedi Olimpiai Központ elhelyezkedése (Forrás: Óbuda Group) 525
18. ábra: Gödi golfpálya látképe (Forrás: Gödliget) 527
19. ábra: Gödi golfpálya térképe (Forrás: HotalabcBudapest) 527
20. ábra: A Gödi golfpálya elhelyezkedése (Forrás: Óbuda Group) 528
21. ábra: Dunakeszi-Alag lovascentrum (Forrás: Wikipédia) 530
22. ábra: Greenich Park, lovaglás (Forrás: www.lovasok.hu) 530
23. ábra: A Dunakeszi-Alag lovascentrum elhelyezkedése (Forrás: Óbuda Group) 531
24. ábra: Szusza Ferenc Stadion látképe (Forrás: www.magyarfutball.hu) 533
25. ábra: Szusza Ferenc stadion belső képe (Forrás: Újpesti TE, www.ujpestfc.hu) 533
26. ábra: A Szusza Ferenc Stadion elhelyezkedése (Forrás: Óbuda Group) 534
27. ábra: Papp László Sportaréna (Forrás: Wikipédia) 536
28. ábra: Kézilabda mérkőzés a Papp László Sportarénában (Forrás: MOB) 536
29. ábra: A Harlem Globetrotters a Papp László Sportarénában (Forrás: Forrás: youtube.com) 537
30. ábra: A Papp László Sportaréna elhelyezkedése (Forrás: Óbuda Group) 538

31. ábra: Hungexpo távlati képe (Forrás: www.geocaching.com) 540
32. ábra: A Hungexpo 'G' pavilon elhelyezkedése (Forrás: Óbuda Group) 541
33. ábra: London Olympic Stadium szerkezeti felépítése (Forrás: www.engtechmag.wordpress.com) 543
34. ábra: London Olympic Stadium belső tere (Forrás: The Guardian) 543
35. ábra: A főstadion elhelyezkedése (Forrás: Óbuda Group) 544
36. ábra: A pekingi Laoshan BMX (és motocross) pálya (Forrás: Wikipédia) 546
37. ábra: A londoni Lee Valley VeloParkban kialakított ideiglenes lelátó és megmaradó BMX pálya (Forrás: Zimbio) 546
38. ábra: A BMX-pálya elhelyezkedése (Forrás: Óbuda Group) 547
39. ábra: A bécsi szlalom pálya (Forrás: www.sportscene.tv) 549
40. ábra: A bécsi szlalom pálya alaprajza (Forrás: Wikipédia) 549
41. ábra: A cunovoi szlalom pálya alaprajza (Forrás: Wikipédia) 549
42. ábra: A pekingi kajak-kenu szlalom) pálya (Forrás: Modern Building Blogspot) 550
43. ábra: A pekingi kajak-kenu szlalom pálya alaprajza (Forrás: Wikipédia) 550
44. ábra: A szlalom-pálya elhelyezkedése (Forrás: Óbuda Group) 551
45. ábra: Ideiglenes teniszpálya (Forrás: www.skyscrapercity.com) 553
46. ábra: A londoni olimpiai teniszcentrum (Forrás: Wikipédia) 553
47. ábra: A teniszpálya elhelyezkedése (Forrás: Óbuda Group) 554
48. ábra: London Basketball Arena („The Marshmallow") látképe (Forrás: Wikipédia) 556
49. ábra: London Basketball Arena („The Marshmallow") belső tere (Forrás: Wikipédia) 556
50. ábra: Az Etele téri ideiglenes csarnok elhelyezkedése (Forrás: Óbuda Group) 557
51. ábra: A Turbina utcai ideiglenes vívócsarnok elhelyezkedése (Forrás: Óbuda Group) 559
52. ábra: Terepkerékpáros verseny Csillebércen (Forrás: www.bikefun.hu) 561
53. ábra: A 2012-es londoni olimpián a Hadleigh Farm adott otthont a terepkerékpáros versenynek (Forrás: Wikipédia) 561
54. ábra: A csillebérci terepkerékpár pálya elhelyezkedése (Forrás: Óbuda Group) 562
55. ábra: Kopaszi-gát látképe (Forrás: Wikipédia) 564
56. ábra: A Hyde Parkban kialakított ideiglenes triatlonlelátó (Forrás: Carmen Xu) 564
57. ábra: A Kopaszi-gát elhelyezkedése (Forrás: Óbuda Group) 565
58. ábra: Skeet lövészet (Forrás: Olympic.org) 567
59. ábra: A 2012-es londoni céllövészeti helyszínek (Forrás: wikimedia commons) 567
60. ábra: A Fehér úti lőtér elhelyezkedése (Forrás: Óbuda Group) 568
61. ábra: Olympic Sports Centre távlati képe, Peking Kína (Forrás::www.oknation.net) 570
62. ábra: Greenich Park, lovaglás (Forrás: www.lovasok.hu) 570

63. ábra: A margitszigeti ideiglenes létesítmény elhelyezkedése (Forrás: Óbuda Group) 571
64. ábra: Az Óbudai-sziget látképe (Forrás: Metropol) 573
65. ábra: A londoni ideiglenes strandröplabda pálya a Horse Guards Parade területén (Forrás: www.telegraph.co.uk) 573
66. ábra: Az Óbudai-sziget elhelyezkedése (Forrás: Óbuda Group) 574
67. ábra: A Nemzeti Vágta ideiglenes infrastruktúrája a Hősök terén (Forrás: www.legifoto.com) 576
68. ábra: Az athéni olimpia országúti kerékpár versenyének városi szakasza (Forrás: http://larsmoeller.photoshelter.com/) 576
69. ábra: A Hősök tere elhelyezkedése (Forrás: Óbuda Group) 577
70. ábra: A Városliget Műjégpálya látképe (Forrás: www.futas.net) 579
71. ábra: A pekingi olimpia ideiglenes íjászati helyszíne (Forrás: Wikipédia) 579
72. ábra: A Műjégpálya elhelyezkedése (Forrás: Óbuda Group) 580
73. ábra: Balatonfüred Kemping látkép (Forrás: www.balatonfured.info.hu) 582
74. ábra: A Hyde Parkban kialakított ideiglenes lelátó (Forrás: Carmen Xu) 582
75. ábra: Balatonfüred elhelyezkedése (Forrás: Óbuda Group) 583
76. ábra: Központi olimpiai falu "A" változata (Forrás: PwC) 612
77. ábra: Központi olimpiai falu „B" változata – Fehérdűlő (Forrás: BFVT) 613
78. ábra: Média falu 1. (Józsefvárosi pályaudvar – „A" és „B" változat) (Forrás: PwC) 620
79. ábra: Média falu 2. (Sertésvágóhíd – „A" és „B" változat) (Forrás: PwC) 621
80. ábra: Média falu 3. (Fehérdűlő – „A" változat) (Forrás: PwC) 622
81. ábra: Média falu 4. (Galvani utca térsége – „A" és „B" változat) (Forrás: PwC) 623
82. ábra: Média falu 5. (Meder utca térsége – „A" és „B" változat) (Forrás: PwC) 624
83. ábra: Média falu B - Nagyvásártelep (Forrás: BFVT) 626
84. ábra: Központi Technikai falu (FOKA-öböl – „A" és „B" változat) (Forrás: PwC) 632
85. ábra: Közvetítőközpont (Vituki – „A1 változat") (Forrás: PwC) 634
86. ábra: Közvetítő központ („A2" változat) (Forrás: BFVT) 634
87. ábra: Közvetítő központ (Foka „B" változat) (Forrás: BFVT) 635
88. ábra: A különböző nézőszámú létesítményekhez kapcsolódó benchmark költségek (Forrás: Wikipedia.org, Óbuda Group) 644
89. ábra: Költségek megoszlása (Forrás: Óbuda Group) 646

Táblázatjegyzék

1. táblázat: Az egyes kategóriákba besorolt versenyhelyszínek férőhelyei (fő) (Forrás: Óbuda Group) 499
2. táblázat: A tervezett versenyhelyszínek besorolása az olimpiai alkalmasság szempontjából (Forrás: Óbuda Group) 499
3. táblázat: Nemzetközi Olimpiai Bizottság helyszíni férőhely-kapacitás elvárásai sportesemények szerint (Forrás: NOB) 502
4. táblázat: Az olimpiai létesítmények férőhelyeinek megoszlása kategóriák és típusok szerint (Forrás:NOB, Óbuda Group) 509
5. táblázat: Sportági követelmények az Iharos Sándor Margitszigeti Atlétikai Centrum esetében (Forrás: NOB) 512
6. táblázat: Sportági követelmények a Hajós Alfréd Nemzeti Sportuszoda esetében (Forrás: NOB) 515
7. táblázat: Sportági követelmények az ETO-stadion esetében (Forrás: NOB) 518
8. táblázat: Sportági követelmények a Szegedi Olimpiai Központ esetében (Forrás: NOB) 523
9. táblázat: Sportági követelmények a Gödi golfpálya esetében (Forrás: NOB) 526
10. táblázat: Sportági követelmények az Alagi lóversenypálya esetében (Forrás: NOB) 529
11. táblázat: Sportági követelmények a Szuasza Ferenc Stadion esetében (Forrás: NOB) 532
12. táblázat: Sportági követelmények a Papp László Sportaréna esetében (Forrás: NOB) 535
13. táblázat: Sportági követelmények a Hungexpo 'G' pavilon esetében (Forrás: NOB) 539
14. táblázat: Sportági követelmények az atlétika stadion esetében (Forrás: NOB) 542
15. táblázat: Sportági követelmények a BMX-pálya esetében (Forrás: NOB) 545
16. táblázat: Sportági követelmények a szlalom pálya esetében (Forrás: NOB) 548
17. táblázat: Sportági követelmények a teniszcentrum esetében (Forrás: NOB) 552
18. táblázat: Sportági követelmények a kézilabda döntő és röplabda esetében (Forrás: NOB) 555
19. táblázat: Sportági követelmények a vívó terem esetében (Forrás: NOB) 558
20. táblázat: Sportági követelmények a vívó terem esetében (Forrás: NOB) 560
21. táblázat: Sportági követelmények a triatlon (úszás) esetében (Forrás: NOB) 563
22. táblázat: Sportági követelmények a lövészet esetében (Forrás: NOB) 566
23. táblázat: Sportági követelmények az öttusa lovaglásesetében (Forrás: NOB) 569
24. táblázat: Sportági követelmények a strandröplabda esetében (Forrás: NOB) 572
25. táblázat: Sportági követelmények a Hősök tere esetében (Forrás: NOB) 575
26. táblázat: Sportági követelmények a Műjégpálya esetében (Forrás: NOB) 578
27. táblázat: Sportági követelmények Balatonfüred esetében (Forrás: NOB) 581
28. táblázat: Javasolt edzéshelyszínek – atlétika (Forrás: PwC) 585
29. táblázat: Edzéshelyszín céljára alkalmas további létesítmények – atlétika (Forrás: PwC) 585
30. táblázat: Javasolt edzéshelyszínek – gyeplabda (Forrás: PwC) 586

31. táblázat: Edzéshelyszín céljára alkalmas további létesítmények – gyeplabda (Forrás: PwC) 586
32. táblázat: Javasolt edzéshelyszínek – (Forrás: PwC) 587
33. táblázat: Edzéshelyszín céljára alkalmas további létesítmények – kézilabda (döntő) (Forrás: PwC) 588
34. táblázat: Javasolt edzéshelyszínek – kosárlabda (döntő) (Forrás: PwC) 589
35. táblázat: Edzéshelyszín céljára alkalmas további létesítmények – kosárlabda (döntő) (Forrás: PwC) 589
36. táblázat: Javasolt edzéshelyszínek – labdarúgás (döntő) (Forrás: PwC) 590
37. táblázat: Edzéshelyszín céljára alkalmas további létesítmények – labdarúgás (döntő) (Forrás: PwC) 591
38. táblázat: Javasolt edzéshelyszínek – műugrás (Forrás: PwC) 592
39. táblázat: Javasolt edzéshelyszínek – ökölvívás (Forrás: PwC) 592
40. táblázat: Edzéshelyszín céljára alkalmas további létesítmények – ökölvívás (Forrás: PwC) 593
41. táblázat: Javasolt edzéshelyszínek – rögbi (Forrás: PwC) 593
42. táblázat: Edzéshelyszín céljára alkalmas további létesítmények – rögbi (Forrás: PwC) 594
43. táblázat: Javasolt edzéshelyszínek – röplabda (Forrás: PwC) 594
44. táblázat: Edzéshelyszín céljára alkalmas további létesítmények – röplabda (Forrás: PwC) 595
45. táblázat: Javasolt edzéshelyszínek – súlyemelés (Forrás PwC) 596
46. táblázat: Edzéshelyszín céljára alkalmas további létesítmények – súlyemelés (Forrás PwC) 596
47. táblázat: Javasolt edzéshelyszínek – szertorna, RSG, trampolin (Forrás: PwC) 597
48. táblázat: Edzéshelyszín céljára alkalmas további létesítmények – szertorna, RSG, tramplin (Forrás: PwC) 598
49. táblázat: Javasolt edzéshelyszínek – szinkronúszás (Forrás PwC) 599
50. táblázat: Javasolt edzéshelyszínek – tenisz (Forrás: PwC) 599
51. táblázat: Edzéshelyszín céljára alkalmas további létesítmények – tenisz (Forrás: PwC) 600
52. táblázat: Javasolt edzéshelyszínek – úszás (Forrás: PwC) 601
53. táblázat: Edzéshelyszín céljára alkalmas további létesítmények – úszás (Forrás PwC) 601
54. táblázat: Javasolt edzéshelyszínek – vízilabda (Forrás: PwC) 602
55. táblázat: Edzéshelyszín céljára alkalmas további létesítmények – vízilabda (Forrás: PwC) 602
56. táblázat: Javasolt edzéshelyszínek – vívás (Forrás: PwC) 603
57. táblázat: Edzéshelyszín céljára alkalmas további létesítmények – vívás (Forrás PwC) 603
58. táblázat: Javasolt edzéshelyszínek – asztalitenisz (Forrás: PwC) 604
59. táblázat: Javasolt edzéshelyszínek – birkózás (Forrás: PwC) 605
60. táblázat: Javasolt edzéshelyszínek – cselgáncs (Forrás: PwC) 605
61. táblázat: Javasolt edzéshelyszínek – kézilabda (Forrás: PwC) 606
62. táblázat: Javasolt edzéshelyszínek – kosárlabda (Forrás: PwC) 607

63. táblázat: Javasolt edzéshelyszínek – labdarúgás (Forrás: PwC) 607
64. táblázat: Javasolt edzéshelyszínek – taekwondo (Forrás: PwC) 608
65. táblázat: Javasolt edzéshelyszínek – tollaslabda (Forrás: PwC) 609
66. táblázat: Az olimpiai falu kiegészítő létesítményei (Forrás: PwC) 611
67. táblázat: A megvalósítási költség meghatározásának módszertana (Forrás: Óbuda Group) 640
68. táblázat: Fedett csarnokok benchmark költségei (Forrás: Wikipedia.org, Óbuda Group) 641
69. táblázat: A különböző nézőszámú létesítményekhez kapcsolódó benchmark költségek (Forrás: Wikipedia.org, Óbuda Group) 643
70. táblázat: Szivattyúzott kajak-kenu szlalom létesítmények benchmark költségei (Forrás: Hydrostadium.org, Wikipedia.org) 645
71. táblázat: A versenyhelyszínek költségeinek összefoglalása (Forrás: Óbuda Group) 647
72. táblázat: Napszaki lebontású tervezett versenynaptár (Forrás: PwC saját szerkesztés) 651

9. Paralimpia

Tartalomjegyzék

9. Paralimpia 659
9.1. A fejezet összefoglalója 659
9.2. A paralimpia és az olimpia viszonya 662
9.3. A paralimpia céljai, öröksége 664
9.4. A rendezvény időzítése és az átmeneti időszak 665
9.5.Paralimpiai sportágak és sportlétesítmények 667
9.5.1. Sportágak 667
9.5.2. Helyszínek 668
9.6. Egészségügyi ellátás 675
9.7. Szállás és turizmus 676
9.7.1. Paralimpiai falu 676
9.7.2. Paralimpiai család és média szállása 678
9.7.3. Általános turizmus 679
9.8. Közlekedés 680
9.9. Akadálymentesség 682
9.10. Önkéntesség 683
9.11. Költségvetés 684
9.12. Arculat és kommunikáció 688
Ábrajegyzék 689
Táblázatjegyzék 689

9. Paralimpia

9.1. A fejezet összefoglalója

Az olimpiát és paralimpiát egyaránt az OCOG szervezi

A budapesti paralimpia kezdése az olimpia befejezése után kb. 2 héttel tervezhető és a NOB előírások, illetve a korábbi tapasztalatok alapján 12 napig fog tartani. A NOB követelményeknek megfelelően az olimpiához képest a helyszín változatlan, mivel ugyanolyan létesítmények szükségesek a két sporteseményhez, illetve a szervezésnek nagy előnyt jelent a még várhatóan tartó „olimpiai láz" és a jelenlévő önkéntesek. A paralimpia szervezéséért ugyanúgy az Olimpiai Játékok Szervező Bizottsága (OCOG) felel, arra hasonlóképpen 7 év áll rendelkezésre, azonban hangsúlyozni kell a két esemény önállóságát.

A paralimpia egyik fő célja a társadalmi kötelezettségvállalás növelése az egyenlő esélyek kialakítására

A paralimpiák látogatottsága és nézettsége az elmúlt évek során egyre nőtt, a londoni eseményt közel 2,7 millióan nézték a helyszínen, 3,8 milliárdan TV közvetítésen keresztül, Rióba pedig közel 1.600 újságírót és 900 fotóst várnak. A rendezvény egyik fontos célja, hogy növelje a társadalmi elkötelezettséget az egyenlő esélyek kialakítására, illetve hangsúlyozza a fogyatékkal élő személyek helyzetét a társadalomban. A londoni szervezés és lebonyolítás jó példaként állhat Magyarország előtt, hiszen itt nem csak az eseményt kezelték kiemelt figyelemmel, hanem annak örökségét is (pl. Nemzeti Paralimpiai Nap szervezése minden évben, fogyatékos és rokkant személyek munkavállalási lehetőségeinek bővítését célzó kampányok, stb.).

A sportolók és sportágak száma egyre bővül, Rióban 23 sportágban versenyeznek

A paralimpián jelen lévő sportágak száma a rendező város szervezőbizottságának döntésének függvényében alakul, Budapesten Rióhoz hasonlóan 23 sportággal számolunk, melyek közül mindössze három kifejezetten paralimpiai sportág (bocsa, csörgőlabda és erőemelés), míg a többi általában megegyezik, illetve csak kis mértékben tér el olimpiai megfelelőjétől.

1. táblázat: Paralimpiai sportágak (Forrás: PwC)

Paralimpiai sportágak			
Íjászat	Lovaglás	Evezés	Ülőröplabda
Atlétika	Látássérültek futballja öt játékossal	Vitorlázás	Kerekesszékes kosárlabda
Bocsa	Futball hét játékossal	Sportlövészet	Kerekesszékes vívás
Kenu	Csörgőlabda	Úszás	Kerekesszékes rögbi
Országúti kerékpár	Cselgáncs	Asztalitenisz	Kerekesszékes tenisz
Pályakerékpár	Erőemelés	Triatlon	-

Az olimpián használt létesítmények többsége megfelel a paralimpián is

A paralimpiai sportágak lebonyolítására kisebb módosításokkal megfelelnek az olimpiai sportlétesítmények is. A Nemzetközi Paralimpiai Bizottság minden sportág esetén ajánlást tesz a helyszíneket illetően, melyet nem szükségszerű, de célszerű szem előtt tartani a helyszínek kiválasztása során. Az általunk javasolt versenyhelyszínek kijelölésénél legfontosabb szempontként az NPB ajánlásait, a létező helyszínek maximális kihasználását, azok klaszteres elhelyezkedését, az utazási időket és a költségek minimalizálását vettük figyelembe. A Budapesti Paralimpia ennek megfelelően új sportlétesítményt nem igényel, mindössze néhány olimpiai helyszín módosítása szükséges a paralimpia-specifikus sportági előírások miatt.

Mivel az olimpián használt versenyhelyszínek esetén már figyelembe kell venni a NOB és NPB akadálymentesítési előírásait is, így a paralimpiai felhasználás nem okoz problémát, egyes helyszíneken azonban az akadálymentesített helyek bővítése szükséges lehet, mivel a létesítményekben rendelkezésre álló ülőhelyek 1-1,2%-ának megfelelőnek kell lennie kerekesszékkel, mankóval, vakvezető kutyával közlekedők részére is.

A paralimpiára érkező személyek elszállásolása nem jelent gondot Budapesten

Az eseményre érkező sportolók, hivatalos személyek és nézők elszállásolása várhatóan nem jelent gondot Budapesten, hiszen az olimpiához képest mérsékeltebb szállás követelmények vonatkoznak a paralimpiára és a sportesemények száma is alacsonyabb. A paralimpiai falunak kb. 8.000 főt kell elszállásolnia, így az olimpiai falu apró átalakításokkal teljes mértékben megfelel a követelményeknek. A NOB és NPB előírásoknak megfelelően összesen 5.145 szállodaszoba szükséges a hivatalos résztvevők számára, melyből azonban az 1.200 fős média a médiafaluban és a 900 játékvezető, ill. 450 sportolói kísérő a paralimpiai faluban is elszállásolható. A szállodák kategóriáját illetően a szóban forgó résztvevők 20%-a 5 csillagos, 80%-a pedig 3-4 csillagos szállodai elhelyezést igényel, mely már a jelenlegi budapesti kapacitások mellett is maradéktalanul teljesíthető.

Várhatóan 1,3 millió paralimpiai jegy kerülhet eladásra

A korábbi paralimpiai játékok tapasztalatai alapján a paralimpiai jegyek száma az olimpiai jegyek 20-30%-ával egyenlő, így a budapesti előrejelzések szerint megközelítőleg 1,3 millió paralimpiai jegy kerülhet eladásra. Várhatóan a jegyarányoknak megfelelően alakulhat a paralimpiai nézők létszáma is, kik elszállásolása az olimpia után szintén nem okozhat problémát Budapesten.

A paralimpia alatt ugyanúgy elvárás a paralimpiai család gördülékeny közlekedtetése. A nagyszámú kerekesszékes személy számára több akadálymentesített autóbusz szükséges, illetve a helyszíneken fontos biztosítani számukra a megfelelő infrastruktúrát, ez utóbbinak azonban már az olimpia idejére meg kell valósulnia. Budapesten a megfelelő buszállomány biztosítására szükséges lehet a buszállomány részleges átalakítása, vagy speciálisan ilyen célra kialakított buszok bérlése, valamint kiemelt figyelmet igényel a közösségi közlekedés más formáinak is minél nagyobb fokú akadálymentesítése. A város közlekedése, de főleg közlétesítményei jelenleg jelentősen alulmúlják az Európai Uniós általános akadálymentességi előírásokat, melyre a paralimpia szervezése megoldást, illetve fejlesztési lehetőséget kínálhat.

A paralimpia várható költségvetése 151 M USD

Az esemény szervezésére és lebonyolítására elkülönített költségvetésre az előírások szerint állami garanciát szükséges vállalni, illetve annak körülbelül 50%-ához kormányzati forrásból kell hozzájárulni. A korábbi tapasztalatok alapján a paralimpiai működési költségek az olimpiai költségvetés közel 3-6%-át teszik ki. Budapest esetében 151 M USD-s költségvetéssel számolunk, melyből nagyobb tételként 75 M USD-t állami támogatások, 35 M USD-t szponzorációs díjak és 17 M USD-t az értékesített jegyekből származó bevétel fedez.

9.2. A paralimpia és az olimpia viszonya

A paralimpia egyből az olimpiát követően kerül megrendezésre

A paralimpiát a Nemzetközi Olimpiai Bizottság és a Nemzetközi Paralimpiai Bizottság (International Paralympic Committee, IPC) 2001-es egyezménye alapján ugyanazon időszak alatt és ugyanott kell szervezni, mint az olimpiát. Ennek azon túl, hogy az eszme egy és ugyanaz, praktikus okai is vannak, miszerint ugyanolyan létesítmények kellenek hozzá, ráadásul nagyobb figyelem jut a paralimpikonoknak, ha egy olimpia után közvetlenül következik a paralimpia, hiszen tart még az ”olimpiai láz”, a sport iránti érdeklődés, valamint jelen vannak az önkéntesek. Ugyanakkor arra is oda kell figyelni, hogy az olimpia ne nyomja el a paralimpiát, valamint az olimpiai játékok lezárását követően minden rendező városnak további kihívás újra motiválni a szervezőket, az önkénteseket, illetve elvégezni a kisebb átalakításokat a rendelkezésre álló sportlétesítmények és helyszínek esetében, hogy azok megfeleljenek a paralimpiai követelményeknek és fogadni tudják az érkező paralimpiai sportolókat és látogatókat.

Az olimpiát és Paralimpiát egyaránt az OCOG szervezi

A két rendezvény sikeres megszervezésének feltétele, hogy a paralimpiai szervező bizottság szorosan integrálva legyen az Olimpiai Játékok Szervező Bizottságába (Organizing Committee for the Olympic Games, OCOG), így a 2001-es egyezmény szerint a paralimpia szervezéséért is az OCOG felel. Emellett viszont fontos, hogy valójában két rendezvényről van szó, melyet már a szervezés során is hangsúlyozni kell. Ennek érdekében Londonban az OCOG szervező bizottságon belül alakult egy külön paralimpia divízió, és ők koordinálták a rendezvény teljes szervezését, így biztosítva egyrészt az eltérő arculatot, hogy a közös olimpiai kép ellenére megkülönböztethető legyen a két rendezvény, másrészt pedig a hatékony együttműködést is az olimpia szervezőivel. A szervezés során további elvárás, hogy az OCOG szorosan együttműködjön, illetve megfelelő támogatást kapjon a rendező várostól, az NPB-től és a NOB-tól is. A paralimpiai játékok előkészítésére szintén 7 év áll rendelkezésre, megvalósíthatóságáért ugyanúgy pénzügyi garanciát kell vállalnia a kormánynak, valamint 50%-ban a működési költségekhez is hozzá kell járulnia.[1]

[1] Technical Manual on Paralympic Games, 2007: 61.

A szervezés során külön figyelmet kell szentelni az eltérő igényekre

A két rendezvény különböző adottságaiból adódóan a paralimpia szervezése során kiemelt figyelmet kell szentelni a paralimpiai helyszínekre (mivel az olimpiához képest különböző sportágak szerepelnek, ill. eltérő követelmények vonatkozhatnak a paralimpiára), a szállásra (paralimpiai falu, paralimpiai család és nézők), a közlekedésre, a finanszírozásra és a költségvetésre, valamint a paralimpiai összképre (eltérő arculat, kommunikáció, stb.).

9.3. A paralimpia céljai, öröksége

A rendezvény célja a paralimpiai eszme terjesztése

A célokról azért érdemes beszélni, mert ezek mentén mérhető a rendezvény sikeressége. A médiafigyelem maximalizálása mindenképpen kulcskérdés, hiszen ez járul hozzá leginkább ahhoz, hogy minél több emberhez eljusson a paralimpiai eszme, a résztvevő sportolók sikerei és inspiráló példája. A londoni paralimpiát közel 2,7 millióan nézték a helyszínen, és összesen 3,8 milliárdan TV közvetítésen keresztül. Rióba körülbelül 1.600 újságírót, és 900 fotóst várnak a rendezvényre.

A fogyatékkal élők társadalmi integrálását azonban nem csak eszmei szinten, az elfogadás fontosságának kommunikálásával segíti a paralimpiai játékok megrendezése.

A paralimpia növeli a társadalmi elkötelezettséget az egyenlő esélyek kialakítására

A paralimpiára kialakított speciális infrastruktúra, közlekedésfejlesztés a legtöbb esetben a rendezvényt követően a városi vérkeringés szerves része lesz. Rióban (ahol már korábban rendeztek Parapan Amerikai játékokat[2]) például a versenyhelyszíneken, és a belvárosi közlekedési eszközökön túl a város látványosságainak nagy részéhez is kiépítik a kerekesszékes megközelíthetőséget, így mutatva példát egész Dél-Amerikának. London már az olimpiai rendezési jog elnyerése előtt is híres volt a toleranciáról, az egyenlő esélyek biztosításáról. Itt a fiatal generációk oktatása, az önkénteseknek szervezett tréningek kerültek előtérbe. A 2012-es paralimpián közel 20.000 önkéntes tevékenykedett, mely jól mutatja a társadalmi elköteleződést.[3] A paralimpiai örökségre is nagy figyelmet szenteltek Londonban a szervezők, hiszen a mai napig jelentősen érezhető a 2012-es paralimpia hatása, mely többek között az alábbiakban nyilvánul meg:

- 2014-ben már második alkalommal rendezték meg a Nemzeti Paralimpiai Napot, mely iránt óriási az érdeklődés az angolok körében (2013-ban 18.000, 2014-ben pedig már 30.000 résztvevője volt[4]);
- a paralimpiai fáklya útja 2014-ben – a Sochi Téli Paralimpián – a történelemben először tartalmazott nemzetközi helyszínt, sőt a lángot Angliában, Stoke Mandeville városában gyújtották meg, mely helyszín az NPB bejelentése alapján ezentúl minden paralimpiai láng útvonalának része lesz;
- a paralimpiai sportágak népszerűsítése érdekében elindult a „Motivate East" paralimpiai Legacy program, mely által minél több rokkant, ill. fogyatékos emberhez szeretnék eljuttatni a sportolás lehetőségét (az első évben már 1.874 személy került bevonásra és 6.335 sportesemény került megrendezésre);
- elindult egy kampány, mely a fogyatékos és rokkant személyek munkavállalási lehetőségeinek bővítését tűzte ki célul;
- létrehoztak 2 magazint a sérült fiatalok paralimpiai örökségbe való bevonása érdekében.[5]

[2] A Pánamerikai játékok után kerül megrendezésre, ahhoz igazodva négyévente.
[3] http://www.bbc.com/news/uk-19512993
[4] http://www.paralympic.org/news/national-paralympic-day-hailed-great-success-britain

9.4. A rendezvény időzítése és az átmeneti időszak

A paralimpia az olimpia befejezése után nagyjából 2 héttel kezdődik, és 12-14 napig tart

Az olimpiai és paralimpiai előírások alapján a nyári paralimpiai játékok lebonyolítására legalább 10, de legfeljebb 13 nap áll rendelkezésre, mely magában foglalja a 0. napot, a nyitó- és a záró ünnepséget egyaránt.[6] A korábbi olimpiák tapasztalatát és tervezett versenynaptárakat figyelembe véve általában 12 nap alatt kerül megrendezésre a sportesemény (Peking, London, Rio), azonban Tokióban 13 naposra tervezik a játékokat.

A paralimpiai játékok alapvetően az olimpia befejezése után kb. 2 héttel kezdődnek és a 0. nap a rendezvény hosszától függően hétfőre, keddre, illetve szerdára eshet, hogy a záró ünnepség lebonyolítása mindenképpen vasárnapi napon történjen (Pekingben ettől eltérően szombaton kezdődött és szerdán fejeződött be).

A paralimpiai játékok technikai leírása alapján a rendezvény általános menetének az alábbi időzítést ajánlott követnie.

2. táblázat: A paralimpiai játékok időzítése (Forrás: NOB[7])

Idő	Tevékenység
t–12. nap	▪ Olimpiai falu bezárása
Elsődleges tranzíciós időszak	
t–7. nap	▪ Paralimpiai falu megnyitása ▪ Paralimpiai család szállásának megnyitása
t–6. nap	▪ Edzéshelyszínekhez való hozzáférés biztosítása
t–5. nap	▪ MPC és IBC (média és sajtó központ) megnyitása
0. nap	▪ Nyitó ünnepség
1-8. nap (max. 1-11. nap)	▪ Versenynapok
9. nap (max. 12. nap)	▪ Versenyszámok lezárása (döntők) ▪ Záró ünnepség
11. nap (max. 14. nap)	▪ Paralimpiai falu bezárása

**t időszak megegyezik a 0. nappal*

***Eltérő hosszúságú lehet a rendezvény, így az időszakok esetén a minimális és maximális időtartamokat is feltüntettük.*

[5] UK Government – Mayor of London: Inspired by 2012: The legacy from the Olympic and Paralympic Games, 2014: 73–82.
[6] IPC Handbook Paralympic Games Chapter, 2013: 8.
[7] Technical Manual on Paralympic Games, June 2007

Mivel az olimpia befejeztével minimális létesítménybeli és szolgáltatásbeli változtatásokkal szükséges előkészíteni a paralimpiai játékokat, így már az olimpiai játékok előkészületei során figyelembe kell venni a későbbi rendezvény követelményeit is. Emellett a két rendezvény közötti 2 hetes, rövid időtáv is meghatározó szempont és korlát az átalakítások kivitelezése során.

Az átmeneti időszakban végrehajtott módosítások alapelvei:

- rövidtávú követelmények, megközelíthetőség növelése, ünnepségek stb.,
- a média területek megközelíthetőségének módosítása,
- a sportolói/csapat öltözők és a sportolók kiszolgáló területeinek módosítása,
- a tájékozódást elősegítő jelek és feliratok módosítása,
- felállítani és kipróbálni a létesítményeket a paralimpiai játékok függvényében,
- lehetséges a nézőszám kapacitás csökkentése, de a mozgáskorlátozott nézőhelyek növelése szükséges,
- tribün ülőhelyek módosítása,
- biztonsági paraméterek enyhítése és helyszíni parkolási lehetőség kialakítása,
- ki- és bejárati zónák kialakítása a sportolók, hivatalos személyek, Paralimpiai Család és a sportfelszerelések számára.

9.5.Paralimpiai sportágak és sportlétesítmények

9.5.1. Sportágak

A sportolók és sportágak száma egyre bővül, Rióban már 23 sportágban rendeznek versenyeket

A mozgás- és látássérült, valamint az értelmi fogyatékos sportolók legmagasabb szintű versenyét először 1960-ban, Rómában rendezték meg, 23 ország 400 versenyzőjének részvételével. A legutóbbi paralimpián, 2012-ben Londonban már 164 ország 4.237 versenyzője vetélkedett 21 sportágban, és a résztvevők, illetve a sportágak száma is egyre bővül.[8] A riói olimpián 23 sportágban rendeznek majd versenyeket, név szerint a következőkben.

3. táblázat: Paralimpiai sportágak (Forrás: PwC)

Paralimpiai sportágak			
Íjászat	Lovaglás	Evezés	Ülőröplabda
Atlétika	Látássérültek futballja öt játékossal	Vitorlázás	Kerekesszékes kosárlabda
Bocsa	Futball hét játékossal	Sportlövészet	Kerekesszékes vívás
Kenu	Csörgőlabda	Úszás	Kerekesszékes rögbi
Országúti kerékpár	Cselgáncs	Asztalitenisz	Kerekesszékes tenisz
Pályakerékpár	Erőemelés	Triatlon	-

Ezek közül a bocsa, a csörgőlabda és az erőemelés kizárólag paralimpiai sportág, míg egyes sportágak szinte egy az egyben megtalálhatóak az olimpián is. A látássérültek futballja öt játékossal, a futball hét játékossal és a kerekesszékes rögbi térnek el legjobban az olimpiai megfelelőjüktől. A triatlon és a kenu 2016-ban debütál, mint paralimpiai sportág.

- **Bocsa**

  Ezt a mediterrán országokban népszerű játékot háromfős csapatok játsszák egy zárt térben található, sima talajú, 12,5x6 m-es pályán. Céljuk, hogy bőrlabdáikat a lehető legközelebb dobják egy, a játszma elején elhelyezett golyóhoz. Minden körben pontot kap a közelebbi dobást elért csapat, a végeredményt a pontok összege adja meg. A bocsa játékosok a paralimpián férfi és női csapatokban vesznek részt. A sportág népszerűségét jelzi, hogy színhelyéül 2016-ban Rióban az olimpiai birkózó- és cselgáncsversenyekkel egyező kapacitású csarnokot választottak.

[8] A látássérültek 5 fős futballját és a 7 fős futballt külön paralimpiai számként feltüntetve.

- **Csörgőlabda**

  Látássérült sportolók számára kifejlesztett labdajáték, amelyben háromfős férfi és női csapatok mérkőznek meg egymással. Nevét a kb. 75 cm átmérőjű labdába rejtett csörgőkről kapta. A 18x9 m-es pályát egy fedett csarnokban kell elhelyezni.

- **Erőemelés**

  A paralimpián súlyemelés helyett az erőemelés (gyakorlatilag fekvenyomás) szerepel, amelyet jellemzően az olimpiai súlyemelő versenyek helyszínén bonyolítanak le.

- **Látássérültek futballja 5 játékossal és futball 7 játékossal**

  A futball látássérültekre adaptált változatát két ötfős csapat játssza egy kisebb, védőpalánkokkal körülvett szabadtéri pályán. A 7 fős labdarúgás az agysérülést szenvedett paralimpikonok sportja, amelyben szintén egy csökkentett méretű futballpályán mérkőznek meg.

- **Kerekesszékes rögbi**

  Kerekesszékes sportolók számára kifejlesztett sportág, melyben vegyítik a rögbi, kosárlabda és kézilabda elemeit. A mérkőzést két négyfős, vegyesen női és férfi játékosokból álló csapat játssza azzal a céllal, hogy a labdát – passzolva vagy hordozva – átjuttassák az ellenfél alapvonalán. Speciálisan erre a sportra kialakított kerekesszékekkel játsszák, az ütközések megengedettek, sőt blokkoláskor részei a játéknak. A mérkőzések lebonyolításához egy fedett csarnokban lévő 15x28 m-es pálya szükséges, mely egy FIBA minősített kosárlabda pályának felel meg.

Londonban 33 magyar paralimpikon 9 versenyszámban indult

2012-ben Londonban összesen 33 magyar paralimpikon indult úszás, sportlövészet, kerekesszékes vívás, kerekesszékes tenisz, cselgáncs, evezés, erőemelés, atlétika és asztalitenisz versenyszámokban. Itthon feltételezhetően ezeket a versenyszámokat övezné a közönség legnagyobb érdeklődése, ám a cél az összes paralimpiai versenyszám népszerűsítése, a helyszínek nézőkkel való feltöltése.

9.5.2. Helyszínek

Az olimpián használt létesítmények többsége megfelel a paralimpiai sportágak követelményeinek

A paralimpiai helyszíneket illetően általában igaz, hogy az olimpiai sportok által használt létesítmények megfelelnek a paralimpia esetében is, ritkán fordul elő, hogy új helyszínre, illetve létesítményre van szükség. Ennek megfelelően az olimpiai tervezést segítő technikai kézikönyvek csoportosítása szerint a paralimpiai sportágak megrendezése 3 féle helyszínen lehetséges:

- olyan helyszíneken, melyeknél az olimpia után nem történik (vagy minimális mértékű a) funkcionális változás,
- olyan helyszíneken, ahol funkcionális változás történik, tehát az olimpia alatt másik sport versenyhelyszíneként, esetleg edzőhelyszíneként szolgált,
- olyan helyszíneken, melyeket kizárólag paralimpiai helyszínként használnak.

Azok a sportágak, melyek az olimpiához képest módosított formában vannak jelen, nem rendelkeznek eltérő technikai követelményekkel. Az ülőröplabda, a 10- és 14 fős futball, a kerekesszékes vívás, valamint a kerekesszékes rögbi esetén is mindössze annyi a változás, hogy az eredeti sportághoz viszonyítva csökkentett méretű pályán játsszák őket, illetve a rögbi kemény burkolatú pályát igényel. A bocsa és a csörgőlabda esetében pedig a sportági követelményeknek megfelel például egy kézilabdára alkalmas fedett csarnok.

A Nemzetközi Paralimpiai Bizottság (NPB) ajánlást ad arra, hogy mely paralimpiai sportágakat mely olimpiai versenyszám helyszínén érdemes megrendezni. Ez korántsem előírás, de a következő táblázat jól szemlélteti, hogy a londoni, a riói és a tokiói szervezőbizottság is csak pár helyen tér el ezektől.

A Nemzetközi Paralimpiai Bizottság ajánlást tesz, hogy mely paralimpiai sportágakat mely olimpiai versenyszám helyszínén érdemes megrendezni

4. táblázat: Az olimpiai helyszínek lehetséges felhasználása a paralimpiai sportágak számára (Forrás: NOB, PwC)

Paralimpiai sportág	Lehetséges helyszín-párosítás olimpiai sportággal[9]			
	NPB ajánlás	Londoni helyszín	Riói helyszín (tervezett)	Tokiói helyszín (tervezett)
íjászat	íjászat	sportlövészet	íjászat	íjászat
atlétika	atlétika	atlétika	atlétika	atlétika
atlétika – maraton	atlétika – maraton	maraton	maraton	maraton
bocsa	kézilabda, cselgáncs, birkózás (tollaslabda)	ökölvívás, vívás, asztalitenisz, súlyemelés, cselgáncs és birkózás	cselgáncs és birkózás	vívás és taekwondo
pályakerékpár	pályakerékpár	pályakerékpár	pályakerékpár	pályakerékpár
országúti kerékpár	országúti kerékpár	új helyszín	országúti kerékpár	triatlon, maraton
lovaglás	lovaglás, lovaglás az öttusa részeként	lovaglás	lovaglás	lovaglás
futball hét játékossal	gyeplabda	gyeplabda	rögbi, lovaglás az öttusa részeként	gyeplabda
látássérültek futballja öt játékossal	gyeplabda	gyeplabda	tenisz	gyeplabda
csörgőlabda	kézilabda, röplabda	kézilabda	kézilabda	ritmikus gimnasztika
cselgáncs	cselgáncs, birkózás (taekwondo)	cselgáncs	vívás és taekwondo	cselgáncs
erőemelés	súlyemelés	súlyemelés	súlyemelés	birkózás
evezés	evezés	evezés	evezés	evezés
vitorlázás	vitorlázás	vitorlázás	vitorlázás	vitorlázás
sportlövészet	sportlövészet	sportlövészet	sportlövészet	sportlövészet
úszás	úszás	úszás	úszás	úszás
asztalitenisz	asztalitenisz	asztalitenisz	asztalitenisz	asztalitenisz
ülőröplabda	röplabda, vívás elődöntők, ökölvívás	ökölvívás, vívás, asztalitenisz, súlyemelés, küzdősportok	ökölvívás	röplabda
kerekesszékes kosárlabda	kosárlabda	kosárlabda	kosárlabda	kosárlabda
kerekesszékes vívás	vívás (tollaslabda)	vívás	kosár és vívás (öttusa rész)	kosárlabda
kerekesszékes rögbi	kosárlabda (kézilabda)	kosárlabda	kosárlabda	kézilabda
kerekesszékes tenisz	tenisz	tenisz edzőhelyszín	tenisz	tenisz

[9] Rio és Tokió esetében a pályázati anyag alapján.

A versenyhelyszínek kiválasztásának legfontosabb szempontjai a létező helyszínek maximális kihasználása, a helyszínek klaszteres elrendezése, az utazási idők és a költségek minimalizálása

Összességében, a helyszínekkel kapcsolatos technikai kézikönyv iránymutatása alapján a következő szempontokat kell figyelembe venni a paralimpiai sportágak versenyhelyszínének kiválasztásakor:

- A létező olimpiai helyszínek kihasználásának maximalizálása és a felmerülő költségek minimalizálása.
- Pályák, küzdőterek átalakítási idejének figyelembe vétele, különös tekintettel a technológiai megoldásokra. Ahol lehetséges, már az olimpiai helyszín berendezése során érdemes előre lefektetni a paralimpiához szükséges kábeleket is.
- Elkerülendő a tranzíciós időszakban pótlólagosan kiépítendő áram-, távközlési- és adatátviteli infrastruktúra.
- Ahol csak lehetséges, az olimpiai helyszínek funkcióinak és technológiai megoldásainak fenntartása, különös tekintettel a hasonló sportágak esetén.
- Ahol csak lehetséges, a már megépített közvetítő- és sajtóinfrastruktúra kihasználása, esetleg azoknak a területeknek az azonosítása, ahol ezek összevonhatóak.
- A közúti rendezvények szétosztása a versenynaptárban, hogy az OCOG erőforrásai minél inkább kihasználhatóak legyenek (pl. kivetítők, időmérő és pontozóeszközök, munkaerő).
- A helyszínek egymáshoz minél közelebbi, klaszteres elhelyezése, a logisztikai és szállítási költségek csökkentése érdekében. Továbbá ez az elhelyezés (az egy nap alatt több sportágra érvényes jegyekkel együtt) növelheti a sporteseményeken megjelenő nézők számát.
- A több sportág között megosztott vagy egymáshoz közel elhelyezett helyszíneknél a sportesemények közti szünetet időben a lehető legrövidebbre szükséges tervezni, ami alatt megtörténhet a nézőtér kiürítése/megtöltése, a helyszín kitakarítása és a munkaerő váltása.
- Olyan biztonságos eszköztárolók tervezése szükséges a helyszínen, melyekben a paralimpiai átalakítás részeként eltávolított eszközök tárolhatóak.
- Utazási idő és távolság minimalizálása a paralimpiai falu, verseny- illetve edzőhelyszínek között
- A nemzeti, illetve lokális előírásokat meghaladó, kifejezetten a Nemzetközi Paralimpiai Bizottság által előírt helykapacitások vizsgálata.

A Nemzetközi Paralimpiai Bizottság ajánlását, a fentiekben meghatározott szempontokat, és egyéb speciálisan felmerülő előnyöket, hátrányokat és korlátokat figyelembe véve a paralimpiai sportok egy – a budapesti és néhány vidéki olimpiai helyszíneken való – lehetséges elhelyezését a következő táblázatban foglaltuk össze.

A paralimpiai sportágak lehetséges elhelyezése Budapesten és vidéken

5. táblázat: Javasolt és alternatív paralimpiai helyszínek (Forrás: PwC elemzés)

Sportesemény	Versenynapok száma	Helyszín	Kapacitás (fő)	Lehetséges alternatív helyszín
Nyitó és záró ünnepség	2	Főstadion	60.000	Puskás Ferenc Stadion
Íjászat	7-8	Műjégpálya	4.000	Puskás Ferenc Stadion
Atlétika	10-11	Főstadion	60.000	Óbudai-sziget
Bocsa	6-7	Tervezett Székesfehérvári Multifunkcionális Csarnok	8.000	Főnix Csarnok (Debrecen)
Kenu	2-4	Szegedi Olimpiai Központ	15.000	-
Országúti kerékpár	3-4	Közút/Hősök tere	5.000	Közút/Budai vár
Pályakerékpár	4	Új velodrom	5.000	-
Lovaglás	5-6	Dunakeszi-Alag	12.000	-
Futball (10 fős)	5-6	Szusza Ferenc Stadion	13.500	Groupama Aréna / vidéki labdarúgó stadionok
Futball (14 fős)	5	Szusza Ferenc Stadion	13.500	Groupama Aréna / vidéki labdarúgó stadionok
Csörgőlabda	8-9	Tüskecsarnok	4.000	Veszprém Aréna
Cselgáncs	3	Tervezett Székesfehérvári Multifunkcionális Csarnok	8.000	Főnix Csarnok (Debrecen)
Erőemelés	7	Millenniumi Konferencia Központ	5.000	-
Evezés	3	Szegedi Olimpiai Központ	15.000	-
Vitorlázás	5-6	Balatonfüred	3.000	-
Lövészet	6-8	Fehér úti lőtér	3.000	-
Úszás	9-10	Dagály Úszókomplexum	18.000	-
Asztalitenisz	8-10	Hungexpo 'G' pavilon	6.000	Audi Aréna (Győr)
Triatlon	2	Kopaszi-gát, Közút/Hősök tere	2.500/ 5.000	Kopaszi gát, Közút/Budai vár

Sportesemény	Versenynapok száma	Helyszín	Kapacitás (fő)	Lehetséges alternatív helyszín
Ülőröplabda	9-10	Turbina utcai ideiglenes csarnok	6.000	Tervezett Szegedi Sportcsarnok
Kerekesszékes kosárlabda	10	Etele téri ideiglenes csarnok / Papp László Sportaréna	15.000/ 14.000	-
Kerekesszékes vívás	4-5	SYMA Rendezvénycsarnok	3.200	Széchy Tamás Uszoda
Kerekesszékes rögbi	5	Etele téri ideiglenes csarnok	15.000	-
Kerekesszékes tenisz	8	Építendő Lágymányosi teniszkomplexum	19.750	-

Mind az újépítésű létesítményeknél, mind az átalakításra szoruló helyszíneknél külön hangsúlyt kell fektetni a NOB és NPB akadálymentesítési előírásaira

A budapesti olimpiai helyszínek paralimpiai, illetve általános akadálymentességi megfelelését tekintve legfőképpen azokra a sportlétesítményekre, illetve egyéb helyszínekre kell odafigyelni, melyeknél már meglévő létesítményt, ill. területet szükséges átalakítani az olimpia miatt. Ezen helyszíneknél – akár verseny-, akár edzéshelyszín – különös figyelmet kell fordítani arra, hogy az átalakítási vagy kibővítési munkálatok során kellőképpen odafigyeljenek a nemzetközi olimpiai és paralimpiai bizottságok előírásaira és így a munkálatok után a létesítmény minden szempontból megfeleljen az elvárásoknak (a versenyzők, a nézők és a média számára egyaránt). Az új létesítmények már alapvetően e feltételek figyelembe vételével épülnek meg, azonban felújítások és kibővítések esetén az elvárásoknak való megfelelés további költségekkel és átépítésekkel, esetleg megvalósíthatósági korlátokkal járhat. A létesítmények kialakításánál a következő szempontokat mindenképpen figyelembe kell venni:

- Megfelelő és elegendő ülőhely biztosítása kerekesszékes mozgássérültek és kísérőik számára
- Mozgássérültek számára kialakított ülések
- Hallókészülékek
- Mozgássérültek számára kialakított mellékhelyiségek
- Szoba WC (néhány létesítményben)
- Kapaszkodók
- Eligazodást segítő jelzések

- Domborjelzésű padlófelület, világító csíkok a lépcsőszéleken
- Alacsony pultokkal hozzáférés biztosítása büfében, étteremben és jegyirodában
- Világítás
- Kerekesszékes út kijelölése
- Rámpák a kerekesszékesek számára

A fentiek alapján a helyszíneknek már az olimpia idején is teljesen akadálymentesítettnek kell lenniük a kerekesszékes versenyzők és nézők számára, így ezt a követelményt az olimpiai helyszín paralimpiára való alkalmassága szempontjából már nem szükséges külön figyelni. A létesítményekben rendelkezésre álló ülőhelyek 1-1,2%-ának megfelelőnek kell lennie kerekesszékkel, mankóval, vakvezető kutyával közlekedők részére is.

Rióban például az általános olimpiai helyszínkövetelmények része volt, hogy a kerekesszékeseknek fenntartott nézőhelyek 50 m-es körzetében kell, hogy legyenek akadálymentesített mosdók, különben a helyszín nem alkalmas sportverseny rendezésére. Ebből is jól látszik, hogy a Nemzetközi Paralimpiai Bizottság igen szigorúan veszi az akadálymentesítés kérdését.

9.6. Egészségügyi ellátás

Az egészségügyi ellátás elvárásai azonosak az olimpián előírt elvárásokkal

A paralimpiai szervező bizottság felelős a paralimpiai Játékok alatti egészségügyi ellátás biztosításáért. A paralimpiai játékok egészségügyi programja szorosan integrálódik az olimpiai játékok egészségügyi programjába, így az ellátó orvosok, nővérek és egyéb kiszolgáló személyzet feladata ennek értelmében kettős. A NOB előírások alapján a szolgáltatások színvonala, az eljárások, a dokumentáció és az irányelvek megegyeznek mindkét rendezvény esetén, az olimpiai bizottság mindössze az ellátás méretbeli csökkentését, tehát az alacsonyabb sportolói és résztvevői létszám által indokolt változtatásokat engedélyezi. Az egészségügyi szolgáltatás kiterjed a sportolók, a paralimpiai család, a média, a nézők, a szponzorok, más hivatalos résztvevők és a játékok kiszolgáló személyzetének ellátására.

Ugyanúgy, mint az olimpia esetében, egészségügyi ellátásról kell gondoskodni minden olimpiai helyszínen (sportlétesítmények, edzéshelyszínek, paralimpiai falu, a paralimpiai családnak biztosított szállodák). Fontos, hogy az orvosi ellátásért felelős személyek minden érintett helyszínen tisztában legyenek a paralimpián részt vevő sportolók speciális igényeivel is.

A paralimpia egészségügyi infrastrukturális oldala is szorosan integrálódik az olimpia egészségügyi programjába, miszerint az olimpiai helyszíneken kialakítandó ellátó helyek tervezésénél már a paralimpia igényeit (pl. a kerekesszékkel közlekedők ellátása) is figyelembe kell venni. A poliklinika a legnagyobb egészségügyi ellátó hely mind az olimpia, mind a paralimpia ideje alatt, amely az olimpiai/paralimpiai faluban kerül kialakításra.

9.7. Szállás és turizmus

9.7.1. Paralimpiai falu

A paralimpiára érkező sportolók száma az elmúlt időszak játékai során fokozatosan emelkedett: míg Athénban 3.808 paralimpikon vett részt, Londonban már 4.237. A NOB a különböző sportszámok esetében több szempontot figyelembe véve (például nemek, régiók megoszlása) kvótákat állapít meg, ezek alapján pedig egy maximális sportolói létszámot közöl, amely alapján tervezhető a résztvevők szállásigénye. A 2016-os Rióban rendezendő paralimpián a Nemzetközi Paralimpiai Bizottság 4.350 főben állapította meg a sportolók maximális létszámát.

Az olimpiai falu apró átalakítással teljes mértékben megfelel a paralimpiai falu követelményeinek

A paralimpia résztvevőinek elszállásolására szolgáló paralimpiai falu megegyezik az olimpiai faluval, csak apróbb átalakításokat igényel, így ezek beruházási igénye nem jelentős. Már az olimpiára való kialakítás során figyelni kell a falu akadálymentesítésére, illetve későbbi paralimpiai felhasználására. Athénban körülbelül 3.800 kerekesszékes számára kínáltak férőhelyet, míg ez a szám a következő olimpiákra már 7-8 000 fölé emelkedett.

Az előírások alapján a paralimpiai falunak min. 8.000 főt el kell tudni szállásolnia, mely férőhelyszám már az 5%-os előre nem látott férőhelyigényt (puffer kapacitást) is tartalmazza. A 2012-es olimpiai/paralimpiai falura vonatkozó technikai kézikönyv alapján megközelítőleg 4.200 sportolóval, 2.400 kísérővel és 900 játékvezetővel és versenybíróval szükséges számolni, akik közül körülbelül 1.900 kerekesszékes személy. A várható kerekesszékes résztvevők számától függetlenül azonban látható, hogy a paralimpiai szervezők igyekeznek a falu kapacitásának többségét teljesen akadálymentesíteni, hiszen Londonban 8.756 kerekesszékes férőhely állt rendelkezésre (a falu 100%-a), míg Rióban és Tokióban összesen 8.002 és 8.012 férőhelyesre tervezik a paralimpiai falut, melyek 85 és 90%-a kerekesszékes személyek számára akadálymentesített.[10]

[10] Pályázati anyagok alapján.

6. táblázat: A paralimpiai falu férőhely kapacitása (Forrás: NOB[11])

Paralimpiai faluban lakó csoportok	Létszám (fő)
Versenyző	4.200
Csapat tisztségviselők és nem versenyző résztvevők	2.400
Játékvezetők, versenybírók	900
Előre nem látott kontingens (5-7%)	500
Paralimpiai falu minimum kapacitása	**8.000**

Az olimpiai falu paralimpiai faluvá történő átalakításának a főbb területei általában a következők:

- rámpák, járdák és bejáratok;
- lépcsők, felvonók;
- sürgősségi rendszerek és riasztók;
- parkoló;
- asztalok, pultok, prospektus állványok és polcok;
- kapcsolók és üzletek;
- telefonok;
- kiadványok, brosúrák a faluról;
- feliratok és útjelzők;
- közlekedési lehetőségek.

Az olimpiai falu kialakítása során törekedni kell arra, hogy a két rendezvény között minél kevesebb átalakítást kelljen kivitelezni

Ahogy a sportlétesítményeknél, úgy az olimpiai és paralimpiai falu esetében is fontos, hogy Budapest már a tervezés fázisában figyelembe vegye a létesítményekkel szembeni paralimpiai elvárásokat. Korábbi tapasztalatok és a következő olimpiák tervezetei alapján látható, hogy már az olimpiai előkészületek során nagy figyelmet fordítanak arra, hogy a két rendezvény közti tranzíciós időszakban csak minimális változtatások legyenek szükségesek mind a szállások, mind az egyéb létesítmények terén, így az ekkor felmerülő költségek is minimalizálhatók. A részletes akadálymentesítési követelmények a Nemzetközi Paralimpiai Bizottság akadálymentesítésről szóló leírásában találhatóak (IPC Technical Manual on Accessibility/IPC Accessibility Guide).

[11] Technical Manual on Olympic Village, 2012: 327.

9.7.2. Paralimpiai család és média szállása

A Paralimpiára szükséges szállodakapacitás kisebb, mint az Olimpiáé így ez nem okoz szervezési problémát

Akárcsak az olimpia esetében a paralimpiai család és a média számára is meg van határozva a rendező városban szükséges szállodakapacitás. A paralimpiai család többek között magában foglalja a Nemzetközi Paralimpiai Bizottság vezetőségét és kísérőiket, különböző bizottságainak tagjait, a Paralimpiai Szervező Bizottság igazgatóságának tagjait, fogyatékos szervezetek és nemzetközi sportszövetségek képviselőit, a nemzeti paralimpiai bizottságok és Nemzetközi Sportszövetség képviselőit, valamint azok meghívott vendégeit és a szponzorokat. A NOB és NPB által előírt követelmények alapján összesen 5.145 szállodaszobára van szükség a paralimpia idejére, hogy elszállásolják a hivatalos résztvevőket, melyből azonban az 1.200 fős média a médiafaluban és 900 játékvezető, valamint további 450 kísérő a paralimpiai faluban is elhelyezhető (a 900 játékvezető elhelyezését már tartalmazza a paralimpiai falu kapacitás követelménye). A szállodák kategóriáját illetően a szóban forgó résztvevők megközelítőleg 20%-a (kb. 1.100 szoba) 5 csillagos, a maradék 80% (kb. 4.000 szoba) pedig 3-4 csillagos szállodai elhelyezést igényel. A NOB és NPB követelmények szerint a paralimpiai család számára fenntartott szállodaszobák (főleg 5 csillagos kategória) minimum 5%-ának akadálymentesnek kell lennie (ezen belül 2% teljesen akadálymentesített), míg a többi szálloda esetében az akadálymentesített követelmény a garantált szobák 3%-ára (ezen belül 1% teljesen akadálymentesített) érvényes létesítményenként.[12]

A NOB által előírt paralimpiai szálláskövetelményeket az alábbi táblázatban foglaljuk össze.

7. táblázat: A paralimpiai család szálláshely követelménye (Forrás: NOB[13])

Ügyfélcsoport	Szálláskategória	Szállástípus	Szobaszám	Megoszlás
Paralimpiai család	4-5 csillagos	PF hotel*	905	18%
Egyéb hivatalos partnerek és meghívottak	3-4 csillagos, néhány 5 csillagos	CG hotel**	1.690	33%
Média	2-3 csillagos, néhány 4 csillagos	CG hotel / médiafalu	1.200	23%
Játékvezetők és kísérők	3-4 csillagos	CG hotel / paralimpiai falu	1.350	26%
Összesen	**-**	**-**	**5.145**	**100%**

*PF hotel (Paralympic Family hotel) – Paralimpiai Család számára fenntartott szálloda
**CG hotel (Client Group hotel) – az olimpiára meghívott egyéb hivatalos személyek számára fenntartott szálloda

[12] Az akadálymentesített és a teljesen akadálymentesített szobák leírását az 'IPC Accessibility Guide' dokumentum tartalmazza.
[13] Technical Manual on Accommodation, 2012: 130-131.

Mivel a paralimpiai szállás követelmény jóval alatta van az olimpiai követelménynek, így a paralimpia hivatalos résztvevőinek elhelyezése nem okozhat problémát, hiszen Budapesten jelenleg is több mint 14.000 4-5 csillagos szállodaszoba található, melyből 3.800 az 5 csillagos szállodai szobák száma.[14] Az 5 csillagos szállodák esetén alapvetően is előírás, hogy az egész szálloda akadálymentesítve legyen, ill. tartalmazzon teljesen akadálymentesített szobát, így a kerekesszékes résztvevők elszállásolása is megoldott.

9.7.3. Általános turizmus

A nézők elszállásolása várhatóan nem jelent gondot a budapesti paralimpián

A korábbi Játékok tapasztalatai alapján a paralimpiai jegyek száma kb. 20-30%-a az olimpiai jegyeknek, így az előrejelzett adatok szerint a Budapesti Paralimpiára megközelítőleg 1,3 millió jegy kerülhet eladásra. Az eladott jegyek számából következve a paralimpiára érkező belföldi és külföldi nézők száma tehát jelentősen elmarad az olimpiai látogatók számától. Mindezek alapján a látogatók elszállásolása várhatóan nem jelenthet problémát a paralimpiai játékok alatt.

[14] KSH adatok alapján.

9.8. Közlekedés

A paralimpia alatt is azonos közlekedési feltételeket kell biztosítani, kiegészítve ezt a kerekesszékesek számára is szükséges feltételek biztosításával

Elvárt, hogy a rendező város a paralimpiai család számára az olimpiai családéval megegyező közlekedési lehetőségeket biztosítson. Fontos, hogy ezen lehetőségek alkalmasak legyenek a paralimpiára érkező nagyszámú kerekesszékes személy utaztatására is (a paralimpiai család többi tagja számára megfelelnek az olimpián is alkalmazott közlekedési megoldások). A NOB ezen adatai és ajánlásai alapján:

- a nyitó ünnepség során 200-230 akadálymentesített busz szükséges a szövetségek, játékvezetők és bírók, illetve a paralimpiai család mozgatására;
- a hétközi játéknapok során 180-210 akadálymentesített buszra van szükség a nemzeti delegációk és a média képviselőinek mozgatására;
- a hétvégi játéknapok során 210-250 akadálymentesített buszra van szükség a nemzeti delegációk és a média képviselőinek mozgatására.

Már az olimpia előtti közlekedési előkészületek és fejlesztések során figyelembe kell venni a speciális kerekesszékes igényeket

A kerekesszékes személyek zavartalan közlekedésének biztosítása érdekében a helyszíneken is fontos figyelni a közlekedésre kijelölt folyosók, sávok szélességére, illetve a felszálló és leszálló helyek megfelelő kialakítására. Mindezt már az olimpiai tervezés és kivitelezés folyamán számba kell venni, hogy a tranzíciós időszakban minél kevesebb munkálatra legyen szükség.

Pekingben az alapkövetelményeken kívül az aluljárókat is igyekeztek teljes egészében megközelíthetővé tenni. A földön a vakok és gyengén látók számára taktilis jeleket fektettek le, a feljáróknál pedig Braille írással is kihelyezték a feliratokat. A mozgáskorlátozottak számára is könnyen használhatóvá váltak az aluljárók, a gond nélküli hozzáférhetőség érdekében még 300 új liftet alakítottak ki a meglévőkön túl. A város 2.835 alacsonypadlós és 600 teljesen akadálymentesített autóbusszal rendelkezett a játékok ideje alatt, valamint a szervező bizottság 70 akadálymentesített taxit is biztosított a kerekesszékes személyek számára.[15]

London közlekedési rendszere már az olimpia előtt is élen járt a fogyatékkal élők speciális igényeinek kielégítésében. Az olimpia előtt 6 évvel már minden busz, illetve 21.000 taxi is akadálymentesített volt, és a metróban hangos, illetve Braille írásos utastájékoztatást is biztosítottak. Rio pályázati anyagának ígérete szerint 2016-ra a brazil fővárosban is akadálymentesített lesz az egész közlekedési rendszer.

[15] http://news.xinhuanet.com/english/2008-09/05/content_9800006.htm

Budapesten a megfelelő buszállomány biztosításához szükséges lehet a buszállomány részleges átalakítása, vagy speciálisan ilyen célra kialakított buszok bérlése. Ezen kívül fontos és Budapest esetén kiemelt figyelmet igényel a közösségi közlekedés más formáinak is minél nagyobb fokú akadálymentesítése, beleértve a metrókat, elővárosi vasútvonalakat, taxikat és az ezekhez tartozó állomásokat.

9.9. Akadálymentesség

Budapest közintézményei és közlekedési eszközei átfogóan nem felelnek meg az akadálymentesség előírásainak

Magyarországon 2013-ban mindössze 40-60%-ra becsülték az akadálymentesített közintézmények arányát, azonban a korábban törvényben előírt akadálymentesítési határidő eltörlése és az Európai uniós támogatások feltételeinek megváltozása (már nem tartalmaz akadálymentesítéssel kapcsolatos feltételeket) miatt nem is várható nagy változás e tekintetben.[16] A paralimpia megrendezése azonban minden bizonnyal pozitívan hatna e tendenciára és megváltoztatná a jelenlegi várakozásokat, így nagyobb figyelmet fordítva a szellemi- és mozgássérült személyek ellátására és az általuk jelenleg nem látogatható intézmények átalakítására.

A közintézményekkel ellentétben, a közlekedési eszközök esetén (főleg a fővárosban) az elmúlt években láthatóan növekedett a hozzáférhetőség a fogyatékossággal élő személyek számára, azonban a teljes akadálymentesség eléréséhez még e téren is jelentős beruházásokra lesz szükség a jövőben.[17] Jelenleg a fővárosban közlekedő autóbuszok több mint fele alacsonypadlós, melynek köszönhetően a vonalak 97%-a részlegesen vagy teljesen akadálymentes, míg a trolibuszok esetén minden vonalon jár akadálymentesített jármű. A metrók közül egyedül a 4-es metró alkalmas kerekesszékes személyek szállítására a teljes vonalon és a villamos vonalak közül is csak a 4-6-os villamosok alacsonypadlósak. A hévvonalak jelenleg nem akadálymentesek.

A tervek szerint 2018-ra a teljes budapesti autóbusz járműpark alacsonypadlós lesz, illetve a következő években újabb akadálymentesített trolibuszok és villamosok beszerzése és forgalomba állítása várható a fővárosban. A metróvonalak felújítása még bizonytalan, azonban a hév esetében 2015-től tervezik a peronok átépítését és új akadálymentes felszállást lehetővé tévő járművek beszerzését.[18]

[16] http://www.vg.hu/vallalatok/egeszsegugy/lassan-megy-az-akadalymentesites-szazmilliardok-kellenek-meg-417805
[17] http://europa.eu/rapid/press-release_IP-14-2321_en.htm
[18] http://www.bkk.hu/akadalymentesen-budapesten/

9.10. Önkéntesség

A Paralimpia során is nagyszámú önkéntesre van szükség, azonban bizonyos részüknek eltérő képzést kell biztosítani

Ahogy az olimpián, úgy a paralimpián is nagyszámú önkéntesre van szükség a Játékok sikeres lebonyolításához. Számuk az elmúlt paralimpiák során jelentősen megnőtt: míg 2004-ben Athénban még csak 11.089 önkéntes vett részt[19], Pekingben már 30.000[20], Londonban pedig 20.000. Rióban 25.000 önkéntest várnak a Paralimpiai Játékokra.[21]

Az olimpiai és paralimpiai önkéntesek kiválasztásának egyazon integrált folyamatban kell megtörténnie, de nincs semmiféle előírás arra, hogy ezen önkénteseknek meg kell egyeznie a két rendezvény során. Az önkéntesek megtartása mellett szól az olimpián szerzett tapasztalat, amelyet a paralimpián kamatoztathatnak. Ugyanakkor új önkéntesekkel biztosítható, hogy a paralimpia idejére is kitartson a szervezői lelkesedés, illetve több ember vehet részt a játékok szervezésében. A NOB ez alapján azt javasolja, hogy a speciális képességeket igénylő feladatok esetében a szervező város alkalmazza ugyanazon önkénteseket az olimpia és a paralimpia alatt, más területeken pedig igyekezzen minél több új önkéntest bevonni. Az önkéntesek számára ugyanakkor biztosítani kell a lehetőséget, hogy amennyiben kívánják, folytathassák munkájukat a paralimpia során is. Az athéni 2004-es rendezvény esetében a paralimpiai önkéntesek közel 60%-a végzett önkéntes munkát az olimpián is.[22]

Fontos továbbá a paralimpiai önkéntesek megfelelő képzése is, hogy a paralimpiai család és a játékokra érkező fogyatékkal élők speciális igényeit megfelelően ki lehessen szolgálni. E tekintetben a paralimpiai önkéntesek egy részének szükséges olyan képzések tartása, mely az olimpiai képzéstől eltérő.

[19] Official Report of the XXVIII Olympiad, 2005: 217.
[20] Források: Paralympic.org; http://www.fih.ch/en/news-1013-beijing-2008-volunteer-recruitment-goes-international
[21] Forrás: http://www.rio2016.org.br/en/the-games/paralympic
[22] Official Report of the XXVIII Olympiad, 2005: 217.

9.11. Költségvetés

A paralimpiai költségek az olimpiai költségvetés közel 3-6%-át teszik ki

A paralimpia költségvetése részét képezi a Játékok teljes költségvetésének. A korábbi és tervezett paralimpiák költségvetése általában a teljes olimpiai költségvetés 3-6%-át tette ki mind bevételi, mind kiadási oldalon.

A NOB előírásai alapján kormányzati forrásokból (akár helyi, regionális vagy központi szinten) garancia szükséges a paralimpiai játékok költségvetésének biztosítására, és állami támogatás címén körülbelül 50%-kal hozzá kell járulni a működési költségekhez is. Ezt a garanciát már a jelölti (2.) fázisban biztosítani szükséges.

A Budapesti Paralimpia költségvetése a londoni, riói, és tokiói tervek szerint várhatóan a következőképpen alakul.

A bevételek jelentős hányadát az állami támogatások és a szponzorálás adja

8. táblázat: A tervezett paralimpiai költségvetés bevételi oldala (Forrás: PwC elemzés)

Bevételek (M USD 2014)	**London**	**Rio**	**Tokió**	**Budapest**
Állami támogatások	91	82	82	75
Szponzorálás	44	64	26	25
Jegyárbevétel	29	21	48	17
Licensz bevételek	4	6	1	6
Közvetítési díjak	-	13	4	23
Egyéb bevételek	14	5	3	5
Összes bevétel	**182**	**191**	**165**	**151**

** A kerekítésből eltérések adódhatnak.*

Az olimpiától eltérően kiugró költségeket a személyszállítás, ill. a ceremóniák és kulturális események jelentenek

9. táblázat: A tervezett paralimpiai költségvetés kiadási oldala (Forrás: PwC elemzés)

Kiadások (M USD 2014)	London	Rio	Tokió	Budapest
Sportlétesítmények	25	4	8	10
Paralimpiai falu és alternatív szállások	9	3		8
Közvetítő- és sajtóközpont	1	2		2
Munkaerő	15	39	12	7
Technológia	8	34	24	30
Ceremóniák és kulturális kiadások	14	29	28	15
Egészségügyi ellátás	4	3	1	3
Étkeztetés	10	17	7	10
Személyszállítás	38	23	28	25
Biztonsági kiadások	3	-	14	3
Hirdetés és promóció	11	6	7	5
Adminisztráció	9	-	15	7
Olimpia előtti események	3	12	2	2
NPB Marketing és közvetítési jogok	23	13	-	16
Egyéb	10	7	20	9
Összes kiadás	**182**	**191**	**165**	**151**

** A kerekítésből eltérések adódhatnak.*

A korábbi paralimpiák bevételi oldalát tekintve látható, hogy a legnagyobb bevételi forrás mindhárom vizsgált esetben – a NOB előírásnak megfelelően – az állami támogatás. Míg Londonban és Rióban a szponzorálás a második legjelentősebb bevételi forrás, Tokióban ezt a jegyeladás generálta bevétellel szeretnék felváltani. Kiadások tekintetében a személyszállítás mindig az egyik legjelentősebb tényező, hiszen a speciális igényekkel rendelkező sportolók mozgatására külön figyelmet kell szentelni, illetve a ceremóniák, kulturális események és a technológia is jelentős ráfordítást igényelnek.

Főbb feltételezések

A korábbi paralimpiák, a várható trendek és a Budapesti Paralimpia jellegzetességei alapján az alábbi feltételezésekkel élünk a meghatározó költségvetési tételeket illetően:

- *Állami támogatások*

A NOB előírások alapján a működési költségek kb. 50%-át kormányzati támogatásból szükséges biztosítani. A londoni és tokiói költségvetésben megjelenik az 50%-os állami hozzájárulás, azonban Rio esetében a kormányzat a költségek alacsonyabb, mindössze 43%-os hányadára vállal anyagi támogatást. Budapesten az előírásoknak megfelelően szintén nagyarányú állami támogatással számolunk, mely a költségvetés 50%-át, azaz 75 M USD-t jelent.

- *Szponzorálás*

  Az OCOG költségvetésben szereplő szponzorálási bevételek a helyi szponzorcégek hozzájárulásának 90%-át tartalmazzák, mivel – a korábbi olimpiákhoz hasonlóan – feltételezzük, hogy az összeg 10%-át a paralimpia támogatására fogják fordítani. Így a szponzorálási bevételeket 25 M USD-ra becsüljük.

- *Jegyárbevétel*

  A budapesti előzetes olimpiai versenynaptár alapján becsült eladható és várhatóan eladásra kerülő jegyek számából került kiszámításra a paralimpiai jegyek száma. A korábbi olimpiák alapján a paralimpiára eladott jegyek száma az olimpiai jegyek számának kb. 20-30%-ával egyenlő, illetve a paralimpiai jegyek ára is átlagosan az olimpiai jegyárak kb. 20%-a. Mindezek alapján a megközelítőleg 1,3 millió paralimpiai jegy értékesítéséből 17 M USD bevételt várunk. A korábbi és tervezett paralimpiák jegyeladási mutatói és az értékesítésből származó bevételek a következő táblázatban vannak összefoglalva.

Várhatóan 1,3 millió paralimpiai jegy kerül eladásra, mely 17 M USD bevételt jelent

10. táblázat: Korábbi és tervezett olimpiák jegyeladási és jegyárbevételi mutatói (Forrás PwC elemzés)

Helyszín	Eladott jegyek száma	Bevétel
Sydney	1.2 M	24 M USD
Athén	0.85 M	n/a
Peking[23]	1.8 M	1,4 M USD
London[24]	2.8 M	29 M USD
Rio*[25]	1.5 M	21 M USD
Tokió*[26]	2.3 M	48 M USD

**előrejelzett adatok. Bevételek 2014-es áron.*

[23] Sydney, Athén és Peking forrás: http://www.bbc.com/news/uk-19240972
[24] National Audit Office (2012): The London 2012 Olympic Games and Paralympic Games: post-Games review. 11.o.
[25] Rio 2016 Candidature file vol. 1. 147.o.
[26] Tokyo 2020 Candidature file vol. 1. 98.o.

- *Költségek*

A korábbi események paralimpiai költségeinek részletes alábontásának hiányában a költségtételek meghatározása során jelentős mértékben a benchmark értékekre, illetve az előzetes budapesti olimpiai költségvetésre támaszkodtunk. Az olimpia költségvetéséhez képest a személyszállítási kiadások, valamint a ceremóniákhoz és kulturális eseményekhez köthető kiadások kapnak nagyobb hangsúlyt a paralimpián. Az arányosan magasabb kiadásokat az első esetben a nagyszámú rokkant és fogyatékos résztvevők, míg utóbbi esetben a paralimpia népszerűsítése iránti törekvések fellendülése indokolják.

9.12. Arculat és kommunikáció

A paralimpia olimpiához kapcsolódó kettősségét meg kell jeleníteni az arculati elemekben

A paralimpia arculata – ahogy maga az olimpia és paralimpia rendezvényére általánosan igaz – el kell, hogy különüljön az olimpiáétól, ugyanakkor meg kell teremteni a két esemény közötti folytonosságot is. Egyszerre kell tehát hangsúlyozni, hogy egy másik rendezvényről van szó, és felhívni a figyelmet, hogy a paralimpia része és egyenlő elbírálás alá eső eleme az olimpiai játékoknak.

Ennek a kettősségnek a paralimpia arculatában is meg kell nyilvánulnia: a felhasznált dizájnelemeknek (például: színeknek, formáknak, kabalának, logó, megfogalmazott üzenet) tükrözniük kell azt. Peking, London és Rio esetében a dizájnnal nagyon jól sikerült ezt érzékeltetni. Az olimpiai és paralimpiai játékok logója rendkívül hasonló stílusban készült, de mégis különbözött. Különös figyelmet kell arra fordítani, hogy az olimpia és paralimpia közötti időszakban ezen logók cseréje megtörténjen mind az írott és a digitális kommunikációban, mind pedig a paralimpiai helyszíneken.

1. ábra: A pekingi, londoni és riói olimpia és paralimpia logója (Forrás: Olimpia és Paralimpia hivatalos honlapja[27])

Peking 2008 **London 2012** **Rio de Janeiro 2016**

A „paralimpia jelképei” (pl. a zászló, a mottó, paralimpiai szimbólumok és azonosító nevek, fáklya) a Nemzetközi Paralimpiai Bizottság tulajdonában állnak. Amikor a rendező bizottság megtervezi az adott játékok szimbólumait, a Nemzetközi Paralimpiai Bizottsággal írásban egyeztetnie kell. Ennek a stratégiának, és az egész paralimpia arculatának azért is nagyon fontos a szerepe, mert a rendezvény egyik fő célja a nagyközönség, a helyi közösségek és a média figyelmének minél magasabb szintű felkeltése. Ez Budapesten, illetve Magyarországon és Közép-Európában különösen fontos, hiszen – például Londonnal ellentétben – mi még elmaradottak vagyunk a fogyatékkal élők helyzetének megkönnyítését célzó szolgáltatások és infrastruktúra tekintetében (lásd 9.9 Akadálymentesség fejezet)

[27] http://www.olympic.org/ és http://www.paralympic.org/

9.9. Akadálymentesség

Ábrajegyzék

1. ábra: A pekingi, londoni és riói olimpia és paralimpia logója (Forrás: Olimpia és Paralimpia hivatalos honlapja) 688

Táblázatjegyzék

1. táblázat: Paralimpiai sportágak (Forrás: PwC) 659
2. táblázat: A paralimpiai játékok időzítése (Forrás: NOB) 665
3. táblázat: Paralimpiai sportágak (Forrás: PwC) 667
4. táblázat: Az olimpiai helyszínek lehetséges felhasználása a paralimpiai sportágak számára (Forrás: NOB, PwC) 670
5. táblázat: Javasolt és alternatív paralimpiai helyszínek (Forrás: PwC elemzés) 672
6. táblázat: A paralimpiai falu férőhely kapacitása (Forrás: NOB) 677
7. táblázat: A paralimpiai család szálláshely követelménye (Forrás: NOB) 678
8. táblázat: A tervezett paralimpiai költségvetés bevételi oldala (Forrás: PwC elemzés) 684
9. táblázat: A tervezett paralimpiai költségvetés kiadási oldala (Forrás: PwC elemzés) 685
10. táblázat: Korábbi és tervezett olimpiák jegyeladási és jegyárbevételi mutatói (Forrás PwC elemzés) 686

10. Turizmus és szálláshelyek

Tartalomjegyzék

10. Turizmus és szálláshelyek 692
10.1. Eredményeink összefoglalása 692
10.1.1. Szálláshelyek és az olimpia kapcsán Magyarországra érkező látogatók száma 692
10.1.2. Az olimpiai és paralimpiai turizmus közvetlen gazdasági hatásai 696
10.1.3. A turizmusról, szálláshelyekről, és a turizmus gazdasági hatásairól szóló fejezet szerkezete 698
10.2. Rendelkezésre álló szálláshelyek jelenleg és 2024-ben 699
10.2.1. Referenciapontok kijelölése 699
10.2.2. Várhatóan rendelkezésre álló szállodák mennyisége 700
10.2.3. Egyéb rendelkezésre álló szálláshelyek 704
10.2.4. Alternatív szálláshely-lehetőségek 705
10.3. A NOB szálláshely-elvárásai: sportolók és kiemelt olimpiai csoportok létszáma és szálláshely-igénye 706
10.3.1. Budapesti szálláshely-igény 706
10.3.2. Vidéki szálláshely-igény 709
10.4. Az olimpiai munkaerő létszáma és szálláshely-követelménye 711
10.4.1. Fizetett munkaerő 712
10.4.2. Önkéntesek 713
10.4.3. Szerződéses (nem-OCOG) munkaerő 714
10.5. A 2024-es szálláshely-kínálat és a NOB-előírások összevetése 715

10.5.1. A tervezett olimpiai falvak szálláshely-mennyisége 717
10.6. Az olimpiai turizmus: a szurkolók és a látogatók létszáma 720
10.6.1. A szurkolók számára rendelkezésre álló eladott jegyek mennyiségének becslése 721
10.6.2. A rendelkezésre álló és figyelembe vett szálláshelyek mennyisége 726
10.6.3. A szurkolók létszámának becslése 727
10. 7. Az olimpiai és paralimpiai turizmus közvetlen gazdasági hatása 728
10.7.1. A turizmus gazdasági hatása az olimpia időszakában 730
10.7.2. A turizmus hosszú távú gazdasági hatása 733
Ábrajegyzék 738
Táblázatjegyzék 738

10. Turizmus és szálláshelyek

10.1. Eredményeink összefoglalása

10.1.1. Szálláshelyek és az olimpia kapcsán Magyarországra érkező látogatók száma

A pályázat értékelésében 23%-os súllyal szerepelnek a szálláshelyek

Az olimpia megrendezésének fontos feltétele a megfelelő mennyiségű és minőségű szálláshely biztosítása az olimpia érintettjei részére. Már a pályázási időszakban demonstrálnunk kell, hogy ez az olimpiai idejére meg fog valósulni, teljesíthető lesz. A rendező város kiválasztásának értékelésében összesen megközelítőleg 23%-os súllyal szerepel a szálláshelyek értékelése, melyből 9%-ot az olimpiai falu, 14%-ot a *kiemelt olimpiai csoportok* (NOB-küldöttek, nemzetközi szövetségek tagjai, egyéb akkreditált személyek, a média képviselői, stb.) elszállásolásának értékelése tesz ki.[1] A NOB egyes esetekben pontosan meghatározott, más érintettek (például a szurkolók, nézők) esetében lazább követelményeket ír elő a szálláshelyekre vonatkozóan.

NOB előírás: 42 ezer db 3-5*-os szállodai szoba plusz 17 ezer fős olimpiai falu

A Budapestre vonatkozó számításaink szerint az 50 km-es távolságra vonatkozó NOB szálláshely-követelmények jórészt teljesülnek: a 4 és 5 csillagos szállodakínálat már 2015-ben is kielégítheti a jelenleg ismert előírást. A 3 csillagos kategóriába eső szálláshely-kapacitásban a 2024-es előrejelzésünket figyelembe véve hiány mutatkozik, ugyanakkor erre megoldás jelent a 4 és 5 csillagos szállodaszoba többlet. A NOB előírása szerint 42 ezer db 3-5*-os szállodai szoba biztosítására van szükség az olimpiai falu 17 ezer-es férőhely követelményén túl. A NOB követelmények teljesülését nagy mértékben támogatja továbbá az olimpiai-, technikai-, és médiafalu megvalósítására vonatkozó terv, hiszen így a sportolók, technikai személyzet, valamint a média számára a férőhelyek a várható szálláshely-kínálaton felül biztosítottak. Eredményeinket a következő táblában összegezzük.

[1] Az értékek változhatnak, a megadott értékek a 2016-os XXXI. olimpia jelölti értékeléséhez kapcsolódó arányok. Forrás: IOC (2008): Games of the XXXI Olympiad 2016 Working Group Report. Elérhető online: http://www.olympic.org/documents/reports/en/en_report_1317.pdf, 9. oldal. Az aktuális, 2024-es olimpiai játékokra vonatkozó követelmények ettől még nem ismertek, és ettől eltérő, enyhébb feltételeket határozhatnak meg.

A jelenlegi szállás kapacitás összességében nem elegendő Budapesten, így a média és technikai személyzet részére további szálláshelyek építése szükséges

1. táblázat: Az olimpiai akkreditált személyek szállásigényére vonatkozó NOB előírás és a jelenlegi, valamint 2024-ben várható szálláshely-kínálat Budapest 50 km-es körzetében (Forrás: PwC elemzés, 2015)

Olimpiai akkreditált személyek	Szállástípus	NOB szobaszám előírás	Várható szobaszám szükséglet*	Rendelkezésre álló szobaszám (2015)	Előrejelzett / tervezett szobaszám (2024)
NOB meghívottak, hivatalos személyek	3*-os szálloda	9.800	9.800	6.269	7.867
	4-5*-os szálloda	10.200	10.200	15.062	18.900
Sportolók és kísérőik	Olimpiai falu	10.200	10.200	-	10.200
Média képviselői*	Médiafalu	17.500	22.000	-	22.000
Technikai személyzet	Technikai falu	4.500	4.500	-	4.500

* A korábbi olimpiák tapasztalatai alapján és a szakértői várakozások szerint a média a NOB-előírásoknál nagyobb számban képviselteti magát.

Vidéken a következő sportágak és versenyszámok rendezésével számolunk:

- Balatonfüred – vitorlázás, hosszútávúszás;
- Debrecen – kosárlabda selejtezők, labdarúgás selejtezők;
- Győr – asztalitenisz, labdarúgás selejtezők;
- Miskolc – labdarúgás selejtezők;
- Szeged – evezés, kajak-kenu, kézilabda selejtezők;
- Székesfehérvár – birkózás, cselgáncs;
- Veszprém – taekwondo, tollaslabda.

A vidéki helyszínekre vonatkozó számításaink Budapesthez hasonlóan szintén vegyes képet mutatnak: a versenyhelyszínek 10 és 25 km-es környezetén belüli szálláshely-kínálat jelenleg, és a természetes növekedési ütemet tekintve várhatóan 2024-ben sem elégíti ki a NOB-követelményeket minden városban. Ugyanakkor a NOB-követelmények teljesülését biztosítják a vidéki helyszíneken az olimpia rendezésének elnyerése esetén megvalósítani tervezett hiánypótló beruházások, jellemzően kollégiumfejlesztési projektek, melyek a Budapesten tervezett olimpiai-, technikai- és médiafalvakkal egyenértékű szállást és szolgáltatást kínálnának.

Az akkreditált személyek részére vidéken is hiánypótló beruházásokra van szükség, melyek tervezetten kollégiumfejlesztési projektekben valósulhatnak meg

Balatonfüreden a rendelkezésre álló szálláshelyek mennyisége jelentősen felülmúlja a hivatalos olimpiai keresletet, illetve Székesfehérvár az olimpiai főhelyszínhez viszonyított – NOB követelményként meghatározott – egy órás utazási távolságon belül esik, így e két helyszínen nem szükséges szálláskapacitást pótló beruházásokkal számolni.

Ezzel szemben Debrecenben, Győrben, Miskolcon, Szegeden és Veszprémben összesen 15 kollégium kerülhet felújításra, melyek így közel 5 ezer db – kisebb részben 3*-os, nagyobb részben 4*-os - szállodai kategóriájú szobát kínálhatnak a sportolók és kísérőik, technikai személyzet és média képviselői számára. A javasolt elképzelés alapján a kollégiumok többsége csak szerkezeti átalakítást igényel, míg Szegeden 1.330 új kollégiumi férőhely kerülne kialakításra.

A sportolók és kísérőik – Balatonfüred és Székesfehérvár kivételével – városonként egy, illetve Győrben két kollégiumban szállnának meg, míg a fennmaradó felújított kollégiumok és a szállodakínálat egy része a technikai személyzet és a média képviselői számára biztosítanának szállást.

Az olimpiára érkező látogatók számának becslése során több forrásra támaszkodtunk. Elemzésünk során a kiindulási alapot a NOB jelenleg ismert legfrissebb előírásai adták, melyek meghatározzák a sportolók és kísérőik (17 ezer fő), valamint az egyéb olimpiai akkreditált személyek (42 ezer szoba) szállásigényét. Ezeket az értékeket az elmúlt és a tervezett olimpiák összehasonlító (benchmark) értékei fényében vizsgáltuk meg és módosítottuk az akkreditált média képviselői esetében (plusz 4.500 szoba). A számszerű NOB-elvárások a sportolókra és a kiemelt olimpiai csoportokra vonatkoznak, és a jelentkezési és jelöltségi szakaszban ezen érintettek számára való megfelelő szálláshely biztosítása kiemelt kritérium.

Az önkénteseket, munkaerőt és nézőket a fennmaradó szállodákban és egyéb szálláshelyeken tervezzük elszállásolni

A számszerűen leírt NOB-követelménynél azonban nagyobb lehet a megvalósíthatósági szintű olimpiai szálláshely-szükséglet, amely az olimpiához kötődő összes érintett személy (beleértve a szurkolókat, szervezőket, a munkaerőt stb.) várható számából is látható. A NOB követelményeken kívül eső önkéntesek, munkaerő és nézők esetén szintén a korábbi és tervezett olimpiák tapasztalatait vettük figyelembe, valamint megvizsgáltuk a Budapest és a vidéki helyszínek által kínált lehetőségeket és korlátozó tényezőket is. A versenyhelyszínek környékén számukra a fennmaradó szállodák, panziók, üdülőházak, közösségi szálláshelyek, magánszálláshelyek, kollégiumok, továbbá Budapesten a szállodahajók jelenthetnek megoldást, valamint feltételezéseink szerint egy részük rokonoknál és barátoknál találhat szállást. A budapesti olimpia célja lehet a játékok megszerettetése elsősorban a jövő generációival, megteremtve a valaha volt legfiatalabb átlagéletkorú helyi nézőközönséget. Így akár sátorvárosokban, fesztiválkörnyezetben nagyszámú szállás létrehozható[2].

[2] Ezzel a feltételezéssel a jelenlegi modellben nem számoltunk

Becsléseink szerint 2024-ben Budapesten és 50 km-es körzetében az akkreditált személyek számára elkülönített 20 ezer db 3-5*-os szállodai szobán kívül az alábbi táblázatban feltüntetett férőhely kapacitások maradnak fent az önkéntesek, munkaerő és nézők elhelyezésére. Szálloda és panzió előrejelzésünket regressziós elemzés segítségével készítettük. A jelenleg ismert folyamatban lévő és a következő 3-4 évben tervezett konkrét szállodafejlesztéseket is számba vettük Budapesten és környékén, mely adatok érdemi különbséget nem mutatnak a regressziós előrejelzéshez viszonyítva.

2. táblázat: Budapest és 50 km-es körzetében az akkreditált személyek után fennmaradó férőhely kapacitások 2024-ben (Forrás: PwC elemzés, 2015)

Szálláshely típusa	Férőhelyek száma
1-5* szállodák	17.472
Panziók	5.582
Üdülőházak és közösségi szálláshelyek	13.184
Kollégiumok	32.808
Üzleti- és nem üzleti célú magánszálláshelyek	51.408
Szállodahajók	20.000
Összesen	**140.453**

Budapesten és vidéken összesen 161 ezer férőhelyet tervezünk felhasználni az önkéntesek, munkaerő és külföldi nézők számára

A vidéki rendező városok – Balatonfüred, Debrecen, Győr, Miskolc, Szeged, Székesfehérvár és Veszprém – központi versenyhelyszínének 25 km-es körzetét vizsgálva 2024-ben még várhatóan további 247 ezer férőhely állhat rendelkezésre a szóban forgó olimpiai résztvevők számára Budapesten kívül.

Feltételezéseink szerint az akkreditált személyek számára lefoglalt szálláshelyeken kívül Budapesten és a vidéki helyszíneken összesítve naponta mintegy 161 ezer férőhelyet tervezünk felhasználni a 2024-ben külföldről érkező olimpiai nézők elszállásolására.

72 ezer akkreditált személy és 132 ezer fő munkaerő és önkéntesek formájában

A szálláshely-kínálat természetes módon korlátozza a hazánkba érkezők számát, hiszen a több napra ide látogató személyek feje fölé fedelet kell biztosítani. A külföldi nézőknél – a szálláshely korláton kívül – figyelembe vettük még a rendelkezésre álló jegyek számát, a versenyszámonkénti értékesíthetőségi arányt, az egy főre jutó jegyek számát és eltöltött éjszakák számát.

Mindezek alapján, az alábbi táblázatban ismertetjük a kiemelt olimpiai érintetteken túl hazánkba várható látogatószámot.

553 ezer külföldi és 1,07 millió belföldi néző várható az olimpiára

3. táblázat:Az olimpiai érintettek várható száma Magyarországon a 2024-es olimpián (Forrás: PwC elemzés 2015)

Olimpián résztvevő csoportok	Várható létszám összesen
Sportolók és kísérőik	17.000
Egyéb olimpiai akkreditált személyek	54.500
Önkéntesek	45.000
Munkaerő (nem-OCOG)	87.200
Külföldi nézők	553.500
Belföldi nézők	1.070.000

A paralimpiai szállásigény jelentősen elmarad az olimpiaitól

A paralimpiára a NOB és az NPB szintén külön követelményeket támaszt a rendező város szálláskínálatát illetően, mely az olimpiai szükségleteknél azonban jelentősen alacsonyabb. Az előírások alapján min. 8 ezer fős paralimpiai falut, illetve 5.145 db 3-5*-os szállodai szobát (melyből 900 főt már tartalmaz a paralimpiai falu kapacitás követelménye) igényelnek a paralimpiai akkreditált személyek. A Budapestre tervezett olimpiai-, technikai- és médiafalvak, illetve a rendelkezésre álló szállodakapacitás a paralimpiai igényeket hiánytalanul kielégítik.

A paralimpiára érkező nézők szállásigénye – az eladható jegyek számából következtetve – szintén nem okozhat problémát Budapesten, hiszen korábbi tapasztalatok alapján a paralimpiai jegyek száma mindössze 20-30%-a az olimpiai jegyeknek és várhatóan a nézőszám is hasonló arányban alakulhat az olimpiához viszonyítva.

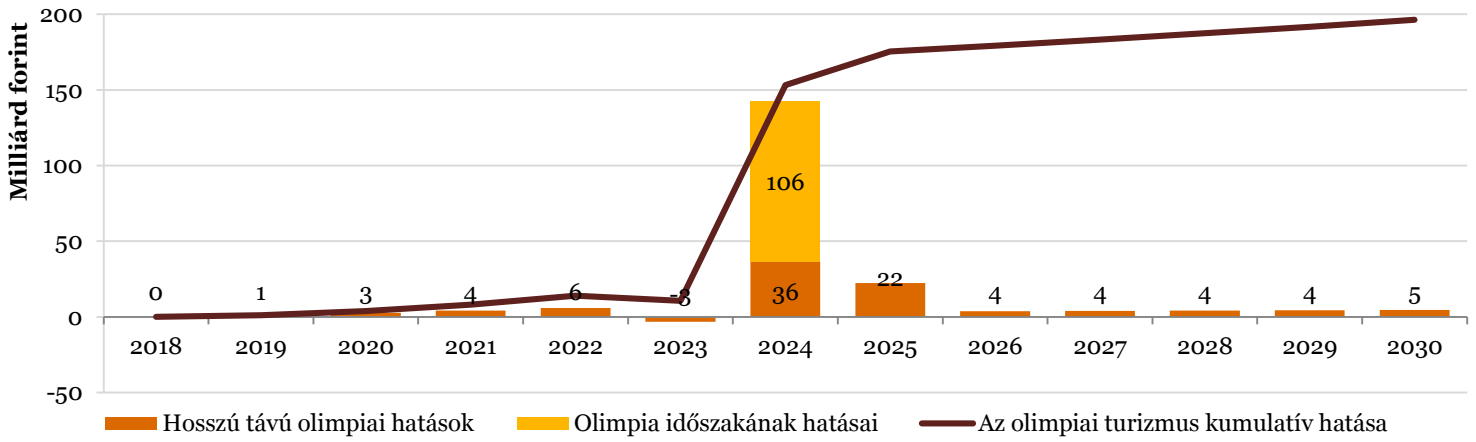
10.1.2. Az olimpiai és paralimpiai turizmus közvetlen gazdasági hatásai

A turizmusból származó közvetlen gazdasági hatás meghaladhatja a 196 Mrd Ft-ot

Az olimpiai és paralimpiai turizmus közvetlen gazdasági hatása többletbevételt jelent a magyar gazdaság számára. Az olimpia látogatószám- és látogatóköltés-növekedés jellemzően már a rendezés éve előtti 7 éves időszakban megjelenik, a Játékok időtartama alatt kicsúcsosodik, és a hasonlítható nagy sportrendezvényeket számba vévő összehasonlító elemzés alapján az olimpiát követő 6 évben is érzékelhető marad.

A 2024-es budapesti olimpia és paralimpia a Magyarországra látogatók számát mintegy 1,37 millió fővel növelheti a hosszú és rövid távú hatásokat is beleszámítva, így a turizmusból származó várható, közvetlen gazdasági hatása a 196 Mrd Ft-ot is meghaladhatja becsléseink szerint a 2018-2030-as időszak alatt.

1. ábra: Az olimpiai turizmus hosszú és rövid távú közvetlen nettó gazdasági hatásainak összefoglalása (Forrás: PwC)

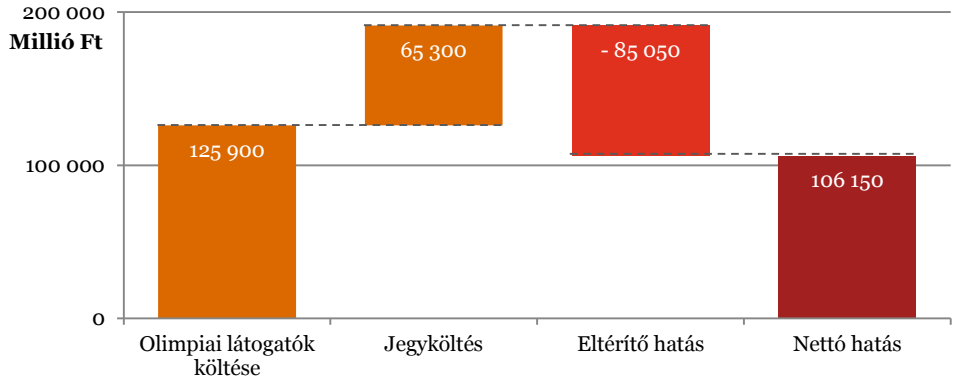

A turizmus közvetlen gazdasági hatása magában foglalja a Magyarországra látogató külföldiek költéseit, valamint a belföldi turizmussal kapcsolatos változások (munka célú turizmus, tömegelkerülő turizmus, stb.) hatásait. Ennek megfelelően, számításaink során figyelembe vettük a külföldről Magyarországra érkező turisták számának várható bővülését és magasabb átlagos költésüket éppúgy, mint a hasonló nagy sportrendezvényeket megelőzően tapasztalható, kisebb mértékű, feltehetően a beruházásokhoz köthető építkezések által kiváltott időszakos visszaesést (az éves növekedés -1 százalékpontos csökkenése). A belföldi turizmus alakulásának becslésére összehasonlító elemzést végeztünk, és előrejelzést készítettünk a rendezést megelőzően várhatóan fellendülő belföldi munka célú turizmus mértékére. Figyelemmel voltunk arra a benchmark értékekkel alátámasztható tapasztalatra is, mely szerint a hazai nyaralni vágyók egy része az „olimpiai tömeget" kikerülendő a külföldi utazást választhatja majd a belföldi nyaralás helyett. Végül, megalapozott feltételezést tettünk az olimpián túl is megjelenő, hosszabb távú hatásaira is: a magyar turisztikai lehetőségek ismertségének növekedése becslésünk szerint az olimpiát és paralimpiát követően hosszabb távon is kifejti majd hatását.

Az előrejelzésünk és számításaink teljeskörűségének érdekében a különböző, Magyarország gazdasága szempontjából jellemzően pozitív közvetlen gazdasági hatásokat nettósítottuk, vagyis az összességében pozitív eredmény már tartalmazza a kis mértékű negatív hatásokat is. Számításba vettük a külföldiek olimpiai jegyköltéseit is, ugyanakkor a belföldi szurkolók jegyköltéseit nem vettük számításba, hiszen az nem minősül turisztikai exportnak a magyar nemzetgazdaság szempontjából. Az olimpia és

paralimpia időszakára vonatkozóan a következő módon alakulhat a magyar turizmus gazdasági hatása:

2. ábra: Az olimpia és paralimpia időszakára eső turizmus gazdasági hatásainak összefoglalása (Forrás: PwC elemzés, 2015)

Az itt bemutatott közvetlen hatásoknál az olimpiai és paralimpiai turizmus közvetett és indukált gazdasági (GDP) hatása ennél is nagyobb értéket mutat, amelyet részletesen a 15. Makrogazdasági megvalósíthatóság c. fejezetben ismertetjük.

10.1.3. A turizmusról, szálláshelyekről, és a turizmus gazdasági hatásairól szóló fejezet szerkezete

Jelen fejezet során a szálláshelyekre, látogatók számára, és a közvetlen gazdasági hatásokra vonatkozó számítási logikánknak megfelelően először bemutatjuk a 2024-re várható budapesti szálláshely-kínálatra vonatkozó becslésünket. A NOB által előírt szálláshely-szükséglet bemutatását követően összevetjük a kínálatot és az elvárásokat, így feltárjuk az esetleges kapacitáshiányt.

A fejezet másik hangsúlyos részében az olimpia alatt várható turizmussal foglalkozunk: bemutatjuk a külföldi és belföldi látogatók várható mennyiségét, valamint számszerűsítjük az olimpia kapcsán várhatóan fellendülő turizmus becsült közvetlen gazdasági hatásait.

10.2. Rendelkezésre álló szálláshelyek jelenleg és 2024-ben

A budapesti pályázatra várhatóan kedvező hatással bír az Agenda 2020

A Nemzetközi Olimpiai Bizottság nagy hangsúlyt fektet az olimpiára érkező személyek megfelelő elszállásolására, így a pályázatok elbírálása során a meglévő és tervezett szálláskapacitások, illetve a szálláshelyek minősége és földrajzi elhelyezkedése kiemelkedően fontos tényező. A budapesti olimpia megvalósíthatóságának pedig egyik legnagyobb kihívása a szálláskapacitások terén várható, mivel a város és az ország mérete többszörösen elmarad az utóbbi időszak rendező helyszíneitől, így szálláslehetőségeinek mennyiségétől is. Az Agenda 2020 javaslatai alapján kedvező változás várható a szálláshelyekkel kapcsolatos elvárások enyhítése irányában, és bár ennek részletei jelenleg nem ismertek, a NOB-bal való személyes egyeztetésünk alapján a vidéki versenyhelyszínektől való távolság határát 25 km-ben határoztuk meg. Ennek megfelelően az elérhető információk, így a korábbi és a már tervezett olimpiákra vonatkozó követelmények szerint vizsgáljuk és értékeljük Budapest és a vidéki helyszínek helyzetét.

10.2.1. Referenciapontok kijelölése

Az olimpiai stadion 10 km-es körzetében több mint 17 ezer szállodai szoba található

A szálláskövetelményeket felvázoló technikai kézikönyv (*Technical Manual on Accommodation*) alapján a pályázás során ismertetni kell a kijelölt olimpiai központtól (viszonyítási pont) légvonalban 10 és 50 km távolságban lévő szálláshelyek rendelkezésre álló szobamennyiségét, ahol lehetséges kategóriánként (csillagonkénti), ill. minőségi besorolás szerinti bontásban.

Budapest esetében a tervezett olimpiai stadiont (Észak-Csepel, szigetcsúcs, az *„A2" master plan* elrendezése szerint) határoztuk meg viszonyítási pontként, hiszen annak javasolt elhelyezkedése a fővárosi olimpiai sportlétesítmények középpontjában található. Jelenleg a tervezett olimpiai stadion 50 km-es körzetében 22 ezer 3-5*-os szállodai szoba található, melyből 17.385 szoba 10 km-es távolságon belül helyezkedik el.[3]

A vidéki helyszínek esetében a NOB-előírásoknak megfelelően megvizsgáltuk a versenyhelyszínek 10 km-es körzetében rendelkezésre álló szálláshelyek mennyiségét. Ezen túl megvizsgáltuk a versenyhelyszíntől megközelítőleg 25 km-es távolságban elhelyezkedő, rendelkezésre álló szálláshelyeket is. A vidéki referenciapontokat az ott található vagy tervezett sportlétesítményekhez rendeltük, és az alábbiak szerint határoztuk meg:

[3] 1-5 csillagos szállodai szobák összesen.

- Balatonfüred: Balatonfüredi Vitorlás Központ
- Debrecen: Nagyerdei Stadion
- Győr: ETO Stadion
- Miskolc: DVTK Stadion
- Szeged: városközpont (mivel a versenyhelyszín a városon kívül esik)
- Székesfehérvár: *különálló referenciapontot nem határoztunk meg*[4]
- Veszprém: Veszprém Aréna

10.2.2. Várhatóan rendelkezésre álló szállodák mennyisége

Magyarországon 2024-re várhatóan 195-215 ezer szállodai és hotel ekvivalens férőhely fog rendelkezésre állni

A 2024-ben várhatóan rendelkezésre álló szállodák és hotel-ekvivalens panziók mennyiségét egész Magyarországra vonatkozóan 195-215 ezer férőhelyre becsültük. A mennyiségek meghatározásakor a KSH, illetve az Eurostat historikus adataiból indultunk ki, és a PwC magyar gazdasági teljesítmény (GDP) előrejelzési forgatókönyvei alapján, lineáris regresszió alkalmazásával készítettünk becslőfüggvényt a jövőbeli szállodakapacitások alakulására vonatkozóan.[5] A visszafogott, éves szinten 2%-os GDP növekedést mutató forgatókönyv szerint így 195 ezer férőhely, míg a dinamikus, 4%-os éves GDP növekedéssel számoló forgatókönyv alapján 215 ezer férőhely állhat rendelkezésre Magyarországon 2024-ben. A becslés során feltételeztük a növekmények jelenlegi földrajzi eloszlásnak megfelelő alakulását.

Budapesten és környékén mindemellett megvizsgáltuk a jelenleg ismert folyamatban lévő, illetve a következő 3-4 évben tervezett konkrét szállodafejlesztéseket is, mely adatok az optimista, 4%-os évi GDP növekedésre illesztett regressziós előrejelzésnél nagyobb szállodai kapacitásnövekedést mutatnak az elkövetkező évekre. A vizsgált szállodafejlesztési projektek és tervek azonban több esetben is hiányos vagy pontatlan információkkal szolgálnak a várható kapacitást illetően, valamint egy részüknek tényleges megvalósítása is bizonytalan a jövőre nézve. Mindezt figyelembe véve a várhatóan megvalósuló szállodafejlesztési projektek és a dinamikus GDP növekedés alapján előrejelzett szállodai férőhely növekedés nem mutat érdemi eltérést, így a továbbiakban az optimista GDP növekedés szerinti előrejelzéssel számolunk, mely 215 ezer férőhelyet jelez előre a 2024-es évre.

[4] Székesfehérvár esetében nem határoztunk meg külön referenciapontot, mivel az számításaink szerint a budapesti olimpiai stadiontól közúton egy órán belül megközelíthető, így megfelel a NOB előírásoknak.
[5] A becslés részletes leírását lásd a függelékben.

A rendelkezésre álló szállodai szobamennyiség a NOB-előírásnak megfelelő elhelyezkedésben és kategóriák szerint az alábbiak szerint alakulhat Budapest és a vidéki helyszínek esetében.

Jelenleg Budapest 50 km-es körzetében 22.000 szállodai szoba található

4. táblázat: Jelenlegi szállodai szálláshely-kapacitás Budapest 50 km-es körzetében (Forrás: PwC elemzés)

Jelenlegi 2015-ös szállodai szobaszám						
Szállástípus	**A főhelyszín 0-10 km-es körzetében**		**A főhelyszín 10-50 km-es körzetében**		**Összesen**	
	Szálláshelyek száma	**Szobák száma**	**Szálláshelyek száma**	**Szobák száma**	**Szálláshelyek száma**	**Szobák száma**
5*-os szálloda	18	3.865	-	-	18	3.865
4*-os szálloda	68	9.069	23	2.128	91	11.197
3*-os szálloda	75	4.271	51	1.998	126	6.269
2*-os szálloda	6	145	14	372	20	517
1*-os szálloda	2	35	2	117	4	152
Összesen	**169**	**17.385**	**90**	**4.615**	**259**	**22.000**

Optimista növekedést feltételezve 27.600 szoba is rendelkezésre állhat a játékok idején

5. táblázat: 2024-ben várható szállodai szálláshely-kapacitás Budapest 50 km-es körzetében (Forrás: PwC elemzés)

Előre jelzett 2024-es szállodai szobaszám			
Szállástípus	**Szobák száma a főhelyszín 0-10 km-es körzetében**	**Szobák száma a főhelyszín 10-50 km-es körzetében**	**Szobák száma összesen**
5*-os szálloda	4.850	-	4.850
4*-os szálloda	11.380	2.670	14.050
3*-os szálloda	5.359	2.507	7.867
2*-os szálloda	182	467	649
1*-os szálloda	44	147	191
Összesen	**21.815**	**5.791**	**27.607**

6. táblázat: Jelenlegi szállodai szálláshely-kapacitás a vidéki helyszíneken (Forrás: PwC elemzés)

Jelenlegi 2015-ös szállodai szobaszám						
Szállástípus	**Balatonfüred 25 km-es körzetében**		**Debrecen 25 km-es körzetében**		**Győr 25 km-es körzetében**	
	Szálláshelyek száma	**Szobák száma**	**Szálláshelyek száma**	**Szobák száma**	**Szálláshelyek száma**	**Szobák száma**
5*-os szálloda	-	-	1	177	-	-
4*-os szálloda	20	1.726	15	1.284	7	250
3*-os szálloda	27	1.807	15	1.165	26	817
2*-os szálloda	6	283	-	-	1	25
1*-os szálloda	-	-	-	-	1	63
Összesen	**53**	**3.816**	**31**	**2.626**	**35**	**1.155**

Szállástípus	**Miskolc 25 km-es körzetében**		**Szeged 25 km-es körzetében**		**Veszprém 25 km-es körzetében**	
	Szálláshelyek száma	**Szobák száma**	**Szálláshelyek száma**	**Szobák száma**	**Szálláshelyek száma**	**Szobák száma**
5*-os szálloda	-	-	-	-	-	-
4*-os szálloda	9	447	9	644	22	1.763
3*-os szálloda	15	465	6	246	22	1.552
2*-os szálloda	2	38	2	30	5	223
1*-os szálloda	-	-	1	39	-	-
Összesen	**26**	**950**	**18**	**959**	**49**	**3.538**

7. táblázat: 2024-ben várható szállodai szálláshely-kapacitás a vidéki helyszíneken (Forrás: PwC elemzés)

Előre jelzett 2024-es szállodai szobaszám			
Szállástípus	**Szobák száma Balatonfüred 25 km-es körzetében**	**Szobák száma Debrecen 25 km-es körzetében**	**Szobák száma Győr 25 km-es körzetében**
5*-os szálloda	-	222	-
4*-os szálloda	2.166	1.611	314
3*-os szálloda	2.268	1.462	1.025
2*-os szálloda	355	-	31
1*-os szálloda	-	-	79
Összesen	**4.789**	**3.295**	**1.449**

Szállástípus	**Szobák száma Miskolc 25 km-es körzetében**	**Szobák száma Szeged 25 km-es körzetében**	**Szobák száma Veszprém 25 km-es körzetében**
5*-os szálloda	-	-	-
4*-os szálloda	561	808	2.212
3*-os szálloda	584	309	1.948
2*-os szálloda	48	38	280
1*-os szálloda	-	49	-
Összesen	**1.193**	**1.204**	**4.440**

Olimpiai szállás kapacitás-növekedéssel nem számolunk

Az előrejelzésünk kizárólag a természetes kapacitásnövekedésre irányul, és a szakértői véleményekre alapozva nem vesz figyelembe *olimpiai kapacitás-növekedést*. Az olimpiai kapacitásnövekedés abban az esetben jelentkezne, ha az olimpiát rendező város megnövekedett turistaforgalmára, vagy magára az olimpia eseményére alapozva magánbefektetésekből új kapacitások jelennének meg a piacon. Az iparági szakértők véleménye szerint a magánbefektetők számára a mintegy kéthetes olimpia nem indokolja a szálloda-beruházást, a jelenleg tapasztalható alacsonynak nevezhető kihasználtság pedig megfelelő teret enged az olimpiai turizmusnövekedés kiszolgálására. Az előrejelzés szintén nem kalkulál *ösztönzött növekedéssel,* vagyis az esetleges várható kapacitáshiány megszüntetésére irányuló célzott ösztönzők hatásával.

10.2.3. Egyéb rendelkezésre álló szálláshelyek

Az olimpiai látogatók esetében a szállodai kapacitást jelentősen kiegészíthetik a panziók, üdülőházak, közösségi szálláshelyek és a kollégiumok

Közel 45.000 további férőhely áll rendelkezésre alacsonyabb kategóriájú szálláshelyeken és kollégiumokban Budapest 50 km-es körzetében

A 2024-ben várhatóan rendelkezésre álló panziók is alkalmasak az olimpiai látogatók fogadására. Várható mennyiségüket a szállodákkal együtt becsültük meg. Az egyéb szálláshelyek kategóriába sorolt további üdülőházak és közösségi szálláshelyek 2024-ben várható férőhely kapacitását is megbecsültük, előrejelzésük az elmúlt években tapasztalt növekedési trendeknek megfelelően történt. Ezen a soron vettük figyelembe a Budapesten elérhető felsőoktatási (főiskolai, egyetemi) kollégiumokban elérhető és kialakítandó férőhelyeket is, hiszen a kollégiumok jelenlegi formájukban vagy célirányos fejlesztések által szintén alkalmasak lehetnek az olimpiai látogatók szállásolására. Néhány korábbi olimpia esetében lakókocsiparkok kialakításával egészítették ki a szálláshely-kapacitást. Budapest és a vidéki helyszínek esetében is fennáll ennek lehetősége, ugyanakkor a számításaink során a kempingek és lakókocsiparkok kapacitásával nem kalkuláltunk. A várható 2024-es kínálatot az alábbi ábrán foglaltuk össze.

8. táblázat:Városokra lebontott egyéb szálláshely-kapacitás jelenleg 2015-ben (Forrás: PwC elemzés)

Férőhelyek száma	Budapest (50 km)	Balatonfüred (25 km)	Debrecen (25 km)	Győr (25 km)	Miskolc (25 km)	Szeged (25 km)	Veszprém (25 km)
Panziók	4.448	3.182	1.022	933	1.185	590	2.491
Üdülőházak és közösségi szálláshelyek	7.519	12.051	1.011	213	1.774	661	5.784
Kollégiumok	32.808	2.931	8.420	4.516	3.879	5.623	3.181
Összesen	**44.775**	**18.164**	**10.453**	**5.662**	**6.838**	**6.874**	**11.456**

9. táblázat Városokra lebontott egyéb szálláshely-kapacitás előrejelzés 2024-re (Forrás: PwC elemzés)

Férőhelyek száma	Budapest (50 km)	Balatonfüred (25 km)	Debrecen (25 km)	Győr (25 km)	Miskolc (25 km)	Szeged (25 km)	Veszprém (25 km)
Panziók	5.582	3.993	1.282	1.171	1.487	740	3.126
Üdülőházak és közösségi szálláshelyek	13.184	21.130	1.773	373	3.110	1.159	10.141
Kollégiumok	32.808	2.931	8.420	4.106	3.879	6.785	3.031
Ebből új	-	-	-	-	-	1..162	-
Ebből felújított	-	-	2.844	2.184	1.110	1.528	1.098
Összesen	**51.574**	**28.054**	**11.475**	**5.650**	**8.476**	**8.684**	**16.298**

10.2.4. Alternatív szálláshely-lehetőségek

A „sharing economy", magánszálláshelyek és a szállodahajók további 71.500 férőhelyet biztosíthatnak Budapest környékén

Az alternatív szálláshelyek Budapesten mintegy 71.500 férőhelyet biztosíthatnak Budapest, illetve az olimpiai központ 50 km-es körzetében az olimpiai látogatóforgalom elszállásolására. A korábbi olimpiák tapasztalatait is figyelembe véve, a fennálló szálláshelykapacitás-hiány kezelésére is alkalmazott lehetőségek a következők lehetnek:

- A nem kereskedelmi célú, közösségi megosztásra épülő magánszálláshelyek *(„sharing economy")*: jelenleg mintegy 8.000 főre becsüljük a potenciális vendéget fogadó regisztrált tagok számát a budapesti *sharing economy* szférában, és konzervatív feltételezésünk szerint legalább ez a szálláshely-mennyiség rendelkezésre fog állni a 2024-es olimpia idején is.
- Az üzleti célú magánszálláshelyek: a kategória jelentős kapacitásnövekedést mutatott az elmúlt időszakban, így a jelenleg elérhető 16.500 férőhelyről becsléseink szerint akár 43.500-ra növekedhet mennyiségük 2024-re.
- Ideiglenes vízi szállodák rendelkezésre bocsájtása: a budapesti tervezett kikötő-kapacitások alapján maximálisan mintegy 20 ezer férőhely állhat rendelkezésre csak Budapesten és környékén.
- A rokonoknál, barátoknál való szálláslehetőség: ez globális szinten jelenleg a látogatások 8%-ában igénybe vett szállástípus, és feltételeztük, hogy az arány fennáll majd 2024-ben is, vagyis hogy a külföldről ide látogatók 8%-a, vagyis megközelítőleg 13 ezer látogató fog szálláshelyet találni magyarországi illetve budapesti ismerőseinél, rokonainál.

Az alternatív szálláshely-lehetőségekre vonatkozó részletesebb számításaink és feltételezéseink leírása a 19.4 *Turizmus és szálláshelyek: alternatív szálláshely-lehetőségek* c. függelékben található.

10.3. A NOB szálláshely-elvárásai: sportolók és kiemelt olimpiai csoportok létszáma és szálláshely-igénye

A Nemzetközi Olimpiai Bizottság több kézikönyvében is részletesen kitér az olimpiához kapcsolódó szálláshely-elvárásokra. Ezek a dokumentumok nagyságrendi értékeket tartalmaznak, és a végleges elvárások (szükséges szálláshelyek mennyisége kategóriánként) minden olimpia esetében csak a rendező város kiválasztása után kerülnek meghatározásra. Ugyanakkor a korábbi olimpiák tapasztalata is irányadó a létszám és a szálláshely-mennyiségek tekintetében.

A szálláshelyek mennyiségére és jellegére vonatkozó NOB-elvárások összefoglaló módon vonatkozó kézikönyvekben[6] találhatóak. A kézikönyvek részletesen leírják az egyes olimpiai érintett csoportokra vonatkozó szobaszám-elvárásokat, illetve az adott szobák típusát. Elemzésünkhöz az elérhető legfrissebb (jellemzően a londoni olimpiát követő, 6. frissítési ciklus utáni) kézikönyvekben található információkat használtuk fel.

10.3.1. Budapesti szálláshely-igény

A NOB megkülönbözteti, egyes esetekben előírja a *falu* szállásjelleget, így egy adott érintett csoport egy helyen való elszállásolását. Ilyen a sportolók és kísérőik számára kijelölt *olimpiai falu,* a technikai személyzet számára létrehozandó *technikai falu,* vagy a média számára kijelölt *médiafalu* intézménye. A falvak kialakítása lehet kötelező, mint a sportolók, közvetlen kísérőik és támogató személyzet számára kijelölt olimpiai falu esetében, ahol a kiemelt cél az olimpiai közösség szellemében való együttlét biztosítása; de praktikussági szempontok miatt is előnyös lehet, például a médiafalu esetében elsődlegesen a megfelelő közlekedés biztosítását támogatja a közös helyszín. A hírközvetítés *(broadcast)* és sajtó *(press)* képviselői számára épített médiafalu Budapest esetében várhatóan megoldást jelent a szálláshelyek korlátozott számának kezelésében is.

A sportolók elhelyezésére előírás az olimpiai falu létrehozása. A minimálisan 16 ezer férőhely mellett biztosítani kell a megfelelő ráhagyást (tartalékot) is, hiszen a résztvevő sportolók pontos létszáma a rendező város kiválasztását követően, az olimpiát megelőző időszakban válik véglegessé.[7] A 2024-es Játékokra való szálláshely-kapacitás kiszámításakor figyelembe vettük a legfrissebb NOB előírás mellett az elmúlt évek pályázati anyagaiban megjelölt összehasonlító (benchmark) kapacitásokat is.

[6] IOC: Technical Manual on Olympic Village, 6th Update Cycle (Post London 2012 Olympic Games); IOC: Technical Manual on Accommodation, 6th Update Cycle (Post London 2012 Olympic Games)
[7] IOC: Technical Manual on Olympic Village, 6th Update Cycle (Post London 2012 Olympic Games), 36. oldal

17 ezer fős olimpiai falu követelmény

Összességében 17 ezer fő elhelyezésének szükségét prognosztizáljuk az olimpiai faluban, mely létszámnak megközelítőleg kétharmadát a sportoló, egyharmadát a sportolók edzői és támogató személyzete teszi majd ki.

Az olimpiai falun túl az egyéb olimpiai érintettek számára is jelentős szálláshelykapacitás-előírás van érvényben. A jelentkező város a jelentkezési és jelölti szakaszokban 42 ezer szállodai szobát szükséges garantáljon. A garancia közvetlenül a szálláshelyek tulajdonosaival vagy menedzsereivel kötött nyilatkozatot jelent, a MOB meghatározott keretek közötti garanciavállalásával.[8] A garancia többek között lefekteti a szálláshely földrajzi elhelyezkedését cím szerint, az olimpia tervezett fő helyszínétől való távolságát (10 és 50 km-es távolságban), a szobák vagy férőhelyek mennyiségét, a szállás és a kapcsolódó szolgáltatások árát, a minimum foglalási blokkokat (ha van ilyen), vagy akár a tervezett fejlesztések időrendjét és finanszírozását, stb.[9]

Jelen tanulmány a szükséges és a várhatóan rendelkezésre álló szálláshely-kapacitást vizsgálja, a földrajzi elhelyezkedés és a minőségi elvárások (szálláshely jellege, szálloda minősítés) figyelembe vételével.

A NOB elvárása a sportolókon kívüli kiemelt olimpiai csoportok elszállásolására 42 ezer szobát tesz ki, amelyek meghatározott része egyágyas, illetve további része kétágyas kell legyen.[10] Az elvárás kisebb része szobánként több személy elhelyezését is lehetővé teszi, ez esetben a szobaszám-elvárás a létszámot kétágyas szobákra vetítő kalkulált mennyiség.[11] A szobamennyiség-elvárást az alábbi összefoglaló táblázatban mutatjuk be.

[8] A garancianyújtás részleteit részletesen 16.2.4.A jelentkezési fázisban benyújtandó Garanciák, kötelezettségvállalások, nyilatkozatok c. fejezetben az mutatjuk be.
[9] A részletes követelménylista megtalálható a *Technical Manual on Accommodation, 6th Update Cycle (Post London 2012 Olympic Games)* kézikönyvben, illetve a *Candidature Procedure and Questionnaire* pályázati anyagban.
[10] IOC: Technical Manual on Olympic Village, 6th Update Cycle (Post London 2012 Olympic Games)
[11] A szobamennyiség számításának képlete: [elszállásolandó létszám] / 2 = [szobamennyiség-elvárás]

10. táblázat: A sportolókra vonatkozó, valamint az olimpiai falun kívül elhelyezendő kiemelt olimpiai csoportok elszállásolását szolgáló kapacitáselvárás a NOB technikai kézikönyvei alapján (Forrás: PwC elemzés)

Kiemelt olimpiai érintettcsoport	Szobaszám-előírás	Szobatípus	Létszám (becslés, fő)
Sportolók és kísérőik (olimpiai falu)*	10.200	egy vagy kétágyas apartmanszobák	17.000
NOB	1.400	duplaágyas szobák	1.400
Nemzetközi szövetségek (IF)	3.700	duplaágyas és egyágyas szobák	3.700
Nemzeti olimpiai bizottságok	3.420	duplaágyas, egyágyas, valamint többfős szobák	4.220
OCOG (beleértve az OCOG munkaerőt, és sorrendben következő olimpia küldöttségét is)	6.805	duplaágyas és többfős szobák	11.205
Marketing partnerek	9.175	duplaágyas szobák	9.175
Média (hírközvetítés, sajtó, stb.)	17.500	duplaágyas és egyágyas szobák	20.700
Olimpiai falun kívül összesen	**42.000**		**50.400**

* A sportolók és kísérőik esetében a NOB a férőhelyek számát illetően támaszt igényt, a szobaszám ez alapján került becslésre.

4.500 szobás technikai falu és 22 ezer szobás médiafalu

A fent számszerűsített szobamennyiség egy része a jelenleg ismert tervek szerint *falvak* létrehozásával lesz biztosítva. Így Budapesten a nemzetközi sportszövetségekhez *(IF – International Federations)* tartozó személyek és a további bírák *(NOC Ao)* a technikai faluban, a hírközvetítés és sajtó képviselői a médiafaluban lesznek elszállásolva. A megközelítőleg 4.500 szobás technikai falu és az utóbbi olimpiák összehasonlító elemzése alapján Budapesten – a NOB követelménynél nagyobb kapacitásúra – tervezett összesen 26 ezer média képviselőt befogadni képes 22 ezer szobányi médiafalu így 26.500 darab szobát biztosítana az olimpia idején.

Számításaink során a várható teljes sportolói létszámot a 2016-os riói olimpia sportolói kvótái alapján határoztuk meg, a várható teljes média létszámát a legutóbbi nyári, londoni olimpia számaira, valamint szakértői becslésre alapoztuk, míg a technikai személyzetnél a NOB kézikönyvekben meghatározott értékeket használtuk. A sportolói kíséret, mely főleg az edzőket és segítő személyzetet foglalja magába, a NOB leírás alapján megközelítőleg a sportolói létszám felét teszi ki.

A nem falvakban elszállásolandó kiemelt olimpiai érintett csoportok, így a Nemzetközi Olimpiai Bizottság, a nemzeti olimpiai bizottságok, az olimpiai szervezőbizottság és a marketing partnerek elszállásolására a NOB által előírt, megfelelő elhelyezkedésű és kategóriájú budapesti szállodákban lesz lehetőség a jelenlegi tervek szerint.

10.3.2. Vidéki szálláshely-igény

Mivel a budapesti olimpia jelenleg tervezett koncepciója szerint több vidéki város is verseny helyszíne lesz, az itt szervezett sportesemények idejére itt is szükséges szállást biztosítani az érintett sportolók és kísérőik, a technikai személyzet és a média számára. A NOB kézikönyvek kiemelik a lovassportokat és a labdarúgó mérkőzéseket, melyeket általában a központi helyszíntől távolabb eső helyszíneken valósítanak meg az olimpiákon, de egyéb (pl. vitorlázás, evezés, kajak-kenu) sportágak esetét is megemlítik, amikor szükséges kiegészítő szálláshelyeken elhelyezni a szóban forgó személyeket. Kiegészítő szálláshely biztosítása akkor szükséges, ha a sporteseményt a fő olimpiai falutól több mint 50 km-re vagy utazási időben 1 óránál messzebb szervezik, illetve mivel Budapesten az érintett személyek elhelyezése falvakban történik, ezen helyek nem helyettesítik a falvak kapacitását, így az érintettek számára az események ideje alatt két helyszínen szükséges helyeket fenntartani.

A sportolókat és kísérőiket a vidéki helyszíneken kiegészítő olimpiai faluban vagy azzal megegyező színvonalú szálláshelyeken szükséges elszállásolni, míg a technikai személyzet és a média számára szintén a technikai- és médiafaluval megegyező minőségű szálláshelyet kell garantálni. A vidéki helyszíneken az alábbi táblázatban feltüntetett sportágakhoz kapcsolódó olimpiai résztvevői létszámokkal számolhatunk.

11. táblázat:Vidéki városokban rendezett versenyszámok, valamint sportolói, kísérői, média és technikai személyzet létszámok (Forrás: PwC elemzés)

Vidéki helyszín	Sportág	Sportolói és kísérői létszám	Média képviselőinek létszáma	Technikai személyzet létszáma
Balatonfüred	Hosszútávúszás	75	361	15
	Vitorlázás	570	435	108
Debrecen	Kosárlabda selejtezők	432	524	292
	Labdarúgás selejtezők	189	906	77
Győr	Asztalitenisz	258	418	246
	Labdarúgás selejtezők	189	806	62
Miskolc	Labdarúgás selejtezők	189	806	46
Szeged	Evezés	825	490	62
	Kajak-kenu	372	490	46
	Kézilabda selejtezők	504	380	323
Székesfehérvár	Birkózás	208	511	77
	Cselgáncs	386	511	108
Veszprém	Taekwondo	192	451	92
	Tollaslabda	258	396	185

Vidéken további 10.300 szállodai férőhely szükséges az akkreditált személyek számára

A vidéken tervezett sportesemények száma és a várható sportolói/kísérői, technikai és média létszám alapján vidéken további mintegy 10.300 szállodai minőségű férőhely szükséges, mely kiegészítő falu kapacitásként szerepel majd. A szállásigény becslése során a Budapesttől távolabbi helyszíneken megrendezendő sportszámokon résztvevő sportolók, ill. kísérőik létszámát vettük figyelembe. A technikai személyzet esetében a vidéken tervezett sportesemények számát viszonyítottuk a budapesti eseményekéhez és az így kapott arányszám alapján bontottuk két részre a fővárosi és vidéki versenyhelyszíneken szükséges technikai személyzetet, míg a vidéki média létszámot a londoni olimpiai versenyhelyszíneken jelen lévő médiához tartozó személyek száma alapján határoztuk meg.

10.4. Az olimpiai munkaerő létszáma és szálláshely-követelménye

Az olimpia kivitelezhetetlen a rendezést lehetővé tevő, segítő, támogató munkaerő nélkül. A NOB kézikönyvei három alapvető munkaerőcsoportot különböztetnek meg:

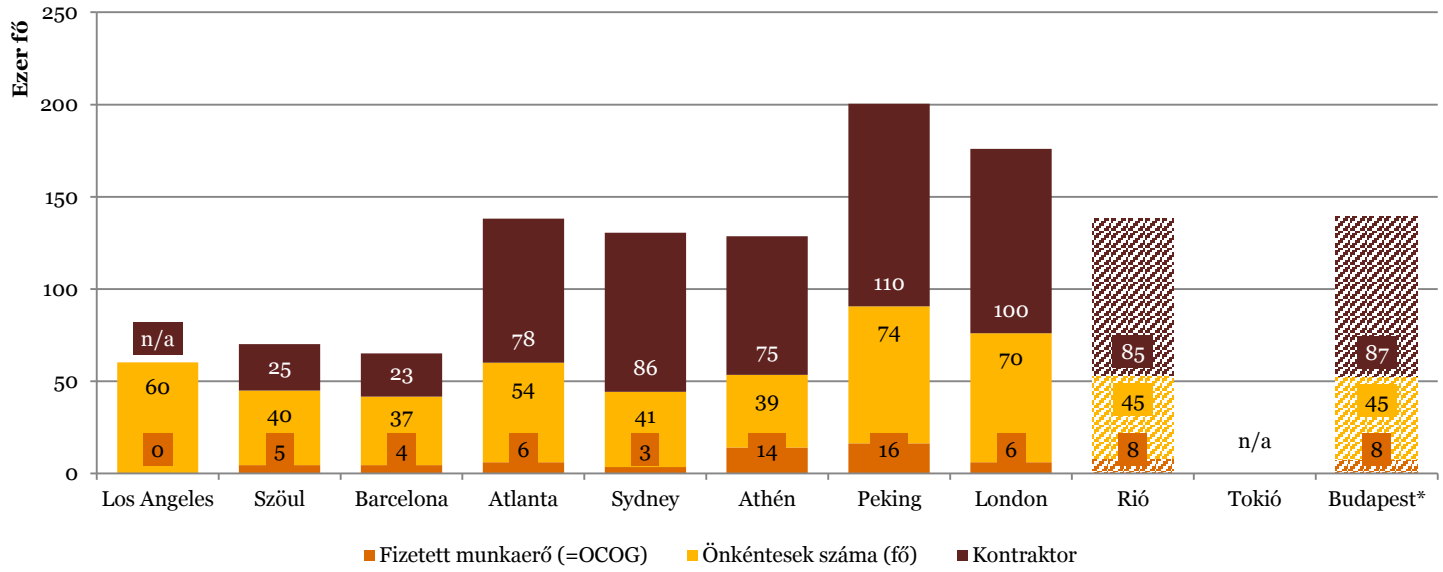
- A fizetett munkaerő (OCOG-munkaerő)
- Az önkéntes munkaerő
- A szerződéses munkaerő (kontraktorok)

Az olimpiai teljes munkaerőt 141 ezer főre becsüljük

A három csoport összlétszáma 141 ezer főre is rúghat a budapesti olimpia esetén, az alábbi ábrán összefoglalt összehasonlító elemzésünk alapján készült becslés szerint. A historikus létszámok az egyes Nyári Játékok során nagy szórást mutatnak, elemzésünkben átlagos értékkel kalkuláltunk. Az átlagos értékek számításakor a naprakészebb létszámszükséglet érdekében az időben közelebbieket vettük figyelembe, valamint összehasonlíthatósági nehézségek miatt nem vettük figyelembe a pekingi olimpia adatait.

Az olimpiai munkaerő szálláshely-szükséglete a teljes létszámnál jelentősen alacsonyabb, becsléseink szerint mintegy 15.900 férőhely, átszámítva 7.950 szoba. Az eltérés oka, hogy a fizetett (OCOG) munkaerő szálláshely-szükségletét a kiemelt olimpiai csoportok között az ottani követelmények szerint vesszük figyelembe, illetve hogy feltételezéseink szerint az önkéntesek és a szerződéses munkaerő egyaránt nagy többségében budapesti vagy magyarországi személy lesz, akik számára külön szálláshely biztosítása Budapesten és a vidéki helyszíneken nem szükséges.

3. ábra: Az olimpiai munkaerő historikus és tervezett létszáma Los Angelestől Rióig, valamint a várható budapesti értékek (Forrás: PwC elemzés)

* Becslésünk szerint

10.4.1. Fizetett munkaerő

A fizetett munkaerő a NOB szálláshely-kézikönyvében a kiemelt olimpiai érintett csoportok részét képezi, így a szálláshely-elvárások összesítésekor az OCOG munkaerőt nem az olimpiai munkaerő, hanem a kiemelt olimpiai érintett csoportokkal együtt kezeljük. A (sok szempontból eltérő pekingi olimpia kivételével) megalkotott átlagos fizetett szervezői benchmark-létszám 7.500 főt tesz ki, amely nagyságrendileg megegyezik a NOB szálláshely-alapon kalkulált 8.800 fős követelményével. A szálláshely-követelmények megállapításakor a NOB által előírt szobamennyiséget vettük figyelembe.

A fizetett munkaerő szálláshely-követelményét a NOB a szálláshelyekről szóló kézikönyvekben határozza meg, mind mennyiség,

mind kategória szerint. A kézikönyv alapján összesen 4.400 szoba, vagyis 8.800 fő szállásáról kell gondoskodjon a szervező város.[12] A korábbi olimpiák tapasztalataira alapozott összehasonlító (benchmark) elemzésünk szerint létszámuk hasonló szinten alakulhat: a historikus adatok Atlanta, Sydney, vagy London esetében alacsonyabb, 3-6 ezer fős létszámot mutatnak, míg Athén vagy Peking esetében a fizetett munkaerő létszáma a 13-16 ezres régióban mozgott.[13]

10.4.2. Önkéntesek

Az önkéntesek az olimpia megrendezésének elengedhetetlen támogatói. Munkájukért legfeljebb jelképes összegű támogatásban részesülnek. A NOB nem ír elő kifejezetten az önkéntesek számára biztosítandó szálláshelymennyiséget vagy kategóriát. A megvizsgált jelentkezési és jelölti bírálati jelentések ugyanakkor azt mutatják, hogy a pályázati anyagokban, megvalósíthatósági szinten, figyelembe kell venni létszámukat a szükséges mennyiségű szálláshely biztosítása érdekében. A szálláshelyek tekintetében elsősorban a külföldi önkéntesek kapcsán fontos számításba venni őket.

45 ezer önkéntes

Az önkéntes munkaerő létszáma az 1984-es Los Angeles-i olimpia óta a 40-50 ezres tartományban mozog, Peking és London (megközelítőleg 75 és 70 ezer fő) kivételével. A benchmark-értékek valamint szakértői becslések figyelembe vételével 45 ezer fő önkéntes munkaerő-létszámmal kalkuláltunk a budapesti olimpia esetében.[14]

Az önkéntes munkaerő szálláshely-igényét 5.400 férőhelyben határoztuk meg. A korábbi becslésnek megfelelő feltételezésünk szerint az önkéntesek 88%-a vagy Budapesten, illetve a vidéki versenyhelyszínként szolgáló városban lakhellyel rendelkezik, vagy rokonoknál és barátoknál száll majd meg – így hivatalos szálláshely-kapacitást nem vesz igénybe.[15] Az önkéntesek kisebb része, feltételezésünk szerint mintegy 12%-a távolabbról érkezik, feltételezésünket a Budapesthez leginkább hasonló athéni olimpia tapasztalataira alapoztuk. Ezen személyek esetében nem lesz lehetősége arra, hogy barátoknál vagy rokonoknál szállást kapjanak, így ők a hivatalos budapesti, illetve vidéki szálláshelyeket vehetik majd igénybe.

[12] IOC Technical Manual on Accommodation, 6th Update Cycle (Post London 2012 Olympic Games)
[13] IOC: Technical Manual on Workforce, 5th Update Cycle, 32. oldal; A 2012-es londoni olimpia online összefoglalója. Elérhető: http://www.olympic.org/london-2012-summer-olympics
[14] Technical Manual on Workforce, 5th Update Cycle, 32. oldal, A 2012-es londoni olimpia online összefoglalója. Elérhető: http://www.olympic.org/london-2012-summer-olympics
[15] PwC (2002): Olimpia 2012 megvalósíthatósági tanulmány.

10.4.3. Szerződéses (nem-OCOG) munkaerő

A szerződéses munkaerő kategóriája tartalmaz minden nem-szervezőbizottsági (nem-OCOG) dolgozót, beleértve a különböző szolgáltatókat, a helyszínek személyzetét, a biztonsági személyzetet, szponzoroldali személyeket, államigazgatási szerveket, közlekedési személyzetet, és minden olyan személyzetet, aki alvállalkozói minőségben valamilyen szolgáltatást nyújt vagy biztosít az olimpia idején. Az elemzésünkben felhasznált érték az elmúlt olimpiákra vonatkozó értékek átlagain alapul.

A szerződéses munkaerő állományára vonatkozó historikus adatok nagy szórást mutatnak. A szöuli vagy a barcelonai olimpiák 25 ezer fős nagyságrendű értékeivel szemben az 1996-os atlantai olimpiától a 2012-es londoni Játékokig a 75-110 ezres létszám a jellemző.[16] Az elemzésünk során az összehasonlító elemzés értékeiből kiindulva, 87 ezer fő szerződéses munkaerő-létszámmal kalkuláltunk. Mindazonáltal, a jelentős szerződéses munkaerő-létszám a megvalósíthatósági szempontú szálláshely-szükségletre kis hatással van, mivel feltételezésünk szerint e csoport többsége budapesti, illetve a versenyhelyszínként szolgáló vidéki városbeli lesz, s mindössze az olimpia által igényelt nagyszámú biztonsági és közlekedési személyzet egy része fog hivatalos szálláshely-igénnyel élni, mely létszám, az önkéntesekhez hasonlóan, teljes szerződéses munkaerő megközelítőleg 12 százalékát, közel 10.500 főt tehet ki.

[16] IOC: Technical Manual on Workforce, 5th Update Cycle, 32. oldal; A 2012-es londoni olimpia online összefoglalója. Elérhető: http://www.olympic.org/london-2012-summer-olympics

10.5. A 2024-es szálláshely-kínálat és a NOB-előírások összevetése

Az olimpia megrendezésének – a jelentkezési és jelölti folyamatot is beleértve – fontos feltétele a megfelelő mennyiségű és minőségű szálláshely biztosítása az olimpia érintettjei részére. Az olimpia megrendezésének – a jelentkezési és jelölti folyamatot is beleértve – fontos feltétele a megfelelő mennyiségű és minőségű szálláshely biztosítása az olimpia érintettjei részére. A NOB egyes esetekben pontosan meghatározott, más érintettek (például a szurkolók, nézők) esetében lazább követelményeket ír elő a szálláshelyekre vonatkozóan.

Az elvárt, és várhatóan szükséges szálláshely-kapacitást az előírás szigorúságának sorrendjében vettük figyelembe. Számításunk során a szálláshelyekről szóló technikai kézikönyv sorrendjét követtük, így a három, négy, és ötcsillagos szállodák kapacitását első hullámban a nemzeti és nemzetközi olimpiai bizottságok és meghívottaik számára különítettük el, stb.. Amennyiben a kapacitás megengedte, a fennmaradó helyeket a következő érintett csoporthoz rendeltük, és a sort az olimpiai munkaerővel, önkéntesekkel zártuk. Az ezek után fennmaradó szálláshelyeket a külföldről hazánkba látogató olimpiai szurkolókhoz rendeltük. Külön kezeltük az olimpiai, média-, és technikai falvakban elhelyezendő személyeket és kapacitásokat, mivel a jelenlegi tervek szerint a sportolók és kísérőik, az akkreditált médiaképviselők, valamint a technikai személyzet számára külön e célra létrehozott létesítményekben lesz biztosítva a szállás.

A NOB-meghívottak és a hivatalos személyek 22 ezer 3-5*-os szobaszám-elvárását Budapest jelenleg is teljesíteni tudja

Összességében a NOB-előírások szerinti szálláshely-szükséglet Budapesten és vidéken a természetes növekedés és a tervezett beruházások figyelembe vételével 2024-ben várhatóan rendelkezésre fog állni.

A Budapestre vonatkozó számításaink szerint az 50 km-es távolságra vonatkozó NOB-követelmények jórészt teljesülnek: a 4 és 5 csillagos szállodakínálat már 2015-ben is kielégítheti a jelenleg ismert előírást. Ugyanakkor a 3 csillagos kategóriába eső szálláshely-kapacitásban – mind a jelenlegi állapot szerint, mind a szállodakapacitásokra vonatkozó 2024-es előrejelzésünket figyelembe véve – hiány mutatkozik. A budapesti 3 csillagos szálláshely-hiány azonban kielégítően kezelhetőnek tűnik az előírtnál magasabb, 4-5 csillagos kategóriájú szálláshelyek felhasználásával.

A 3 csillagos szálloda-szoba hiány felsőbb kategóriás szállodai szobákkal pótolható

A NOB-követelmények teljesülését nagymértékben támogatja a technikai- és médiafalu megvalósítására vonatkozó szándék, hiszen így a technikai személyzet, valamint a média számára a férőhelyek a várható szálláshely-kínálaton felül is biztosítottak.

A vidéki helyszínekre vonatkozó számításaink szintén vegyes képet mutatnak: a versenyhelyszín 10 és 25 km-es környezetén belüli szálláshely-kínálat jelenleg, és várhatóan 2024-ben sem elégíti ki a NOB-követelményeket. Ugyanakkor a NOB-követelmények teljesülését támogatják a vidéki helyszíneken megvalósítani tervezett hiánypótló beruházások. Számításainkat az alábbi táblában összegeztük:

12. táblázat: Az olimpiai akkreditált személyek szállásigényére vonatkozó NOB előírás és a jelenlegi, valamint 2024-ben várható szálláshely-kínálat Budapest 50 km-es körzetében (Forrás: PwC elemzés, 2015)

Olimpiai akkreditált személyek	Szállástípus	NOB szobaszám előírás	Várható szobaszám szükséglet*	Rendelkezésre álló szobaszám (2015)	Előrejelzett / tervezett szobaszám (2024)
NOB meghívottak, hivatalos személyek	3*-os szálloda	9.800	9.800	6.269	7.867
	4-5*-os szálloda	10.200	10.200	15.062	18.900
Sportolók és kísérőik	Olimpiai falu	10.200	10.200	-	10.200
Média képviselői*	Médiafalu	17.500	22.000	-	22.000
Technikai személyzet	Technikai falu	4.500	4.500	-	4.500

** A korábbi olimpiák tapasztalatai alapján és a szakértői várakozások szerint a média a NOB-előírásoknál nagyobb számban képviselteti magát.*

Vidéken az akkreditált személyek szállása felújított kollégiumokban és 3-5 csillagos szállodákban lesz biztosítva

13. táblázat:Az olimpiai akkreditált személyek elszállásolása a vidéki helyszínek 25 km-es körzetében (Forrás: PwC elemzés, 2015)

Vidéki helyszín	Olimpiai akkreditált személyek	Szállástípus	Várható szobaszám szükséglet*	Rendelkezésre álló szobaszám (2015)[17]	Előrejelzett / tervezett szobaszám (2024)
Balatonfüred	Sportolók és kísérőik	3-5*-os szálloda	323	3.533	4.433
	Média és technikai személyzet	3-5*-os szálloda	777		
Debrecen	Sportolók és kísérőik	Faluval egyenértékű kollégium	311	2.626	4.717
	Média és technikai személyzet	Faluval egyenértékű kollégium és 3-5*-os szálloda	1.438		
Győr	Sportolók és kísérőik	Faluval egyenértékű kollégium	224	1.067	2.386
	Média és technikai személyzet	Faluval egyenértékű kollégium és 3-5*-os szálloda	1.296		
Miskolc	Sportolók és kísérőik	Faluval egyenértékű kollégium	95	912	1.699
	Média és technikai személyzet	Faluval egyenértékű kollégium és 3-5*-os szálloda	721		

[17] A vidéki helyszíneken rendelkezésre álló kollégiumok jelenleg nem érik el a faluval egyenértékű minőséget, így a 2015-ös szobaszám mindössze a rendelkezésre álló 3-5*-os szállodai szobák számát tartalmazza. Egyes kollégiumok 4*-os szállodai szintre történő felújítása, ill. kibővítése szükséges a 2024-re tervezett szoba kapacitás elérése érdekében.

Vidéki helyszín	Olimpiai akkreditált személyek	Szállástípus	Várható szobaszám szükséglet*	Rendelkezésre álló szobaszám (2015)[18]	Előrejelzett / tervezett szobaszám (2024)
Szeged	Sportolók és kísérőik	Faluval egyenértékű kollégium	665	890	2.462
	Média és technikai személyzet	Faluval egyenértékű kollégium és 3-5*-os szálloda	1.062		
Székesfehérvár	*Budapestről közúton egy órán belül megközelíthető, így a NOB előírásoknak megfelelően nem szükséges szállást biztosítani ezen a helyszínen.*				
Veszprém	Sportolók és kísérőik	Faluval egyenértékű kollégium	129	3.315	4.709
	Média és technikai személyzet	Faluval egyenértékű kollégium és 3-5*-os szálloda	492		

*Korábbi olimpiák tapasztalata és NOB sportági előírások alapján került meghatározásra.

10.5.1. A tervezett olimpiai falvak szálláshely-mennyisége

Budapesten összesen 36.700 szobányi olimpiai-, média- és technikai falu építése szükséges

A NOB-előírások teljesítésére Budapesten 10.200 szobás olimpiai falu, valamint összesen 22.000 szobát kitevő médiafalvak, és 4.500 szobás technikai falu kerül felépítésre. Az olimpia budapesti szálláshely-szükségletéből így mindösszesen 36.700 szoba célfalvakban, új épületek segítségével lesz biztosítva. A vidéki helyszínek esetében szintén kisebb olimpiai falvakban lesz biztosítva a szükséges mennyiségű szálláshely, a NOB-előírásoknak megfelelően. A vidéki helyszínek falvai a jelenlegi tervek szerint jellemzően kollégiumokból lesznek kialakítva.

A sportolók és kísérőik, technikai személyzet és a média képviselők elszállásolása a vidéki versenyhelyszínek közelében vegyesen kollégiumok és 3-5*-os szállodák felhasználásával lesz biztosítva. A sportolók és kísérőik minden esetben a média és a technikai személyzettől különállóan, kollégiumban kerülnek elhelyezésre, míg a média és technikai személyzet elhelyezése a kollégiumokban fennmaradó szobákkal lesz biztosítva. A NOB előírásoknak megfelelően az akkreditált személyek által használt vidéki szálláshelyeknek egyenértékűnek kell lenniük az olimpiai-, technikai- és médiafalvakkal, így minőségükben és szolgáltatásukban nem múlhatják alul azokat. A vidéki kollégiumok így minden esetben felújításra, illetve átépítésre szorulnak, mely hatására 4*-os szállodával egyenértékű szálláshelyként üzemelnek majd az olimpia idején. A vidéki városok mindegyikében felújításra kerülnek a vizsgált kollégiumok, valamint Szegeden új kollégiumi épületek építése is szükséges az olimpiai résztvevők elszállásolására. A rendelkezésre álló és a tervezett kollégiumi kapacitásokat felmértük, és az olimpiai szállásigényekkel egybe

[18] A vidéki helyszíneken rendelkezésre álló kollégiumok jelenleg nem érik el a faluval egyenértékű minőséget, így a 2015-ös szobaszám mindössze a rendelkezésre álló 3-5*-os szállodai szobák számát tartalmazza. Egyes kollégiumok 4*-os szállodai szintre történő felújítása, ill. kibővítése szükséges a 2024-re tervezett szoba kapacitás elérése érdekében.

vetettük.
A tervezett létrehozandó kapacitások vidéken és Budapesten az alábbi táblázat szereplők szerint alakulnak.

Vidéken 15 kollégiumban összesen 4.918 kollégiumi szoba kerül felújításra

14. táblázat: Városokra lebontott, újonnan létrehozandó olimpiai célfalvak, ill. egyéb olimpiai szálláshelyek (Forrás: PwC)

	Sportolók és kísérőik	Média képviselők	Technikai személyzet	Összesen
Budapest	**Olimpiai falu** 10.200 szoba (17.000 férőhely)	**Médiafalu** 22.000 szoba (26.000 férőhely)	**Technikai falu** 4.500 szoba (5.300 férőhely)	**Falvak: 36.700 szoba**
Balatonfüred	**3-5* szálloda** 323 szoba (645 férőhely)	**3-5* szálloda** 673 szoba (796 férőhely)	**3-5* szálloda** 104 szoba (123 férőhely)	**3-5* szálloda: 1.100 szoba**
Debrecen	**Kollégium** 311 szoba (621 férőhely)	**Kollégium és 3-5* szálloda** 1.124 szoba (1.330 férőhely)	**Kollégium és 3-5* szálloda** 313 szoba (369 férőhely)	**Kollégium: 1.422 szoba** **3-5* szálloda: 326 szoba**
Győr	**Kollégium** 224 szoba (447 férőhely)	**Kollégium és 3-5* szálloda** 1.035 szoba (1.224 férőhely)	**Kollégium és 3-5* szálloda** 261 szoba (308 férőhely)	**Kollégium: 1.047 szoba** **3-5* szálloda: 473 szoba**
Miskolc	**Kollégium** 95 szoba (189 férőhely)	**Kollégium és 3-5* szálloda** 681 szoba (806 férőhely)	**Kollégium és 3-5* szálloda** 39 szoba (46 férőhely)	**Kollégium: 555 szoba** **3-5* szálloda: 260 szoba**
Szeged	**Kollégium** 665 szoba (1.329 férőhely)	**Kollégium és 3-5* szálloda** 736 szoba (870 férőhely)	**Kollégium és 3-5* szálloda** 327 szoba (385 férőhely)	**Kollégium: 1.345 szoba** **3-5* szálloda: 382 szoba**
Veszprém	**Kollégium** 129 szoba (258 férőhely)	**Kollégium és 3-5* szálloda** 335 szoba (396 férőhely)	**Kollégium és 3-5* szálloda** 157 szoba (185 férőhely)	**Kollégium: 549 szoba** **3-5* szálloda: 72 szoba**

A fenntarthatóság, az olimpia öröksége hangsúlyos szerepet kap a jelentkezési és jelölti pályázati értékelésekben. Olimpiai és iparági szakértők is hangsúlyozzák, hogy az olimpiai létesítmények összhangban kell legyenek az olimpiát követő időszak felhasználási igényeivel. A szállodaipar piaci egyensúlyára feltehetően torzító hatással lenne, amennyiben a tervezett összesen 24.500 szobás szálláshelytömeg, vagyis megközelítőleg mintegy 6 ezer lakás egyidőben megjelenne a piacon. Ezért támogatandó a kollégiumok vagy ideiglenes szálláshelyek kialakítása, hiszen ezeket később egyéb célra lehet hasznosítani. Sydney esetében a játékvezetők és bírák elszállásolását is egy külön erre a célra létrehozott 1.300 szobás faluban biztosították, vagyis a falvak létrehozása elfogadott gyakorlat az olimpiákon. Amennyiben később értékesítésre kerülő ingatlanok segítségével lenne kiegészítve a várható szűkös kínálat, úgy kiemelt fontosságú lehet az épületek földrajzi elhelyezése is, hiszen a térben megfelelően elosztott ingatlantömeg vélhetően lényegesen jobban kezelhető az utóhasznosítás szempontjából, mint ugyanez egyetlen lokációba tömörülve.

A mobil szálláshely-lehetőségekre vonatkozó részletes vizsgálatunk leírása a 19.4 *Turizmus és szálláshelyek: mobil szálláshelyek* c. függelékben található.

10.6. Az olimpiai turizmus: a szurkolók és a látogatók létszáma

553 ezer külföldi, és 1,07 millió hazai szurkoló várható, ez napi mintegy 260 ezer nézőt jelent az olimpia 19 napja alatt

Az olimpia elengedhetetlen szereplői maguk a szurkolók. Az olimpia szervezőinek különös figyelmet kell fordítani az események helyszíni nézettségére, hiszen az üres lelátók gyengíthetik nemcsak az olimpiai márkát, de a rendező város és ország presztízsét is. Számításaink szerint naponta átlagosan mintegy 260 ezer szurkoló várható a 2024-es budapesti olimpiára.[19]

Az olimpiára érkező látogatók várható mennyiségének meghatározására egy kombinált, jegykapacitás és rendelkezésre álló szálláshely-kapacitás alapú eljárást választottuk.

A kizárólag a korábbi olimpiák látogatói mennyiségén (benchmark értékeken) alapuló becslési eljárást jelentős bizonytalanság mellett tartottuk csak alkalmazhatónak. Ennek oka az összehasonlítható események ritkasága, vagyis összehasonlítható értékek időbeli távolsága; valamint a sportlétesítmények struktúrája, kapacitása sem kedvez a megbízható következtetések levonhatóságának.

A rendelkezésre álló jegyek mennyisége az olimpiai szurkolók számának egyik legfőbb meghatározó tényezője. Ám önmagában a jegyek mennyiségére építő becslés félrevezető eredményt hozhat: valószínűtlen, hogy egy távolról, több napra érkező külföldi látogató jegyek birtokában, de szálláshely hiányában részt vesz az olimpián. Emellett felmerülhet még az egynapos olimpiai turisták érkezésének lehetősége is: ezen szurkolók a nap végén hazatérnének. Ez utóbbi lehetőség, bár London és Szocsi esetében sem volt ismeretlen, olyan kis mértékűre tehető, hogy a modell szintjén a szakértői véleményeknek megfelelően elhanyagolhatónak értékeltük.[20]

Az olimpiai szurkolók számának további alakítója a rendelkezésre álló szálláshelyek száma. Önmagában azonban a szálláshelyek mennyiségére építő becslés is félrevezető lehet, hiszen nem venné figyelembe a szurkolók jegyvásárlási szokásait.

Elemzésünk során így a fenti módszerek közül az elérhető jegyek mennyiségét és a rendelkezésre álló szálláshely-kapacitást egyaránt figyelembe vettük, és további feltételezések mellett e két meghatározó vezérlő mentén jeleztük előre a 2024-es budapesti olimpia várható hazai és külföldi szurkolóinak számát. Logikánk és a kiválasztott becslési módszerünk szerint is, amennyiben Budapesten illetve az olimpiai központ 50 km-es körzetében a szálláshelyek mennyisége növekedne, akkor még a becsültnél is nagyobb számú külföldi látogató fogadására lenne alkalmas Magyarország.

[19] Beleértve a -2., és -1. nap, valamint a Nyitóünnepség napjának várható alacsonyabb értékeit is. Az 1-16. napok eladott jegymennyiség alapján számított várható látogatószáma közel 300.000 néző naponta. A számítás 1 jegy/fő/nap értéket feltételez.
[20] Személyes interjú Kamuti Balázzsal, a MOB korábbi aranyfokozatú támogatója, hivatalos utaztatója és magyarországi jegyértékesítője, a Pegazus Tours ügyvezető igazgatójával.

4. ábra: Az olimpiai látogatók létszámának becslési logikája (Forrás: PwC elemzés, 2015)

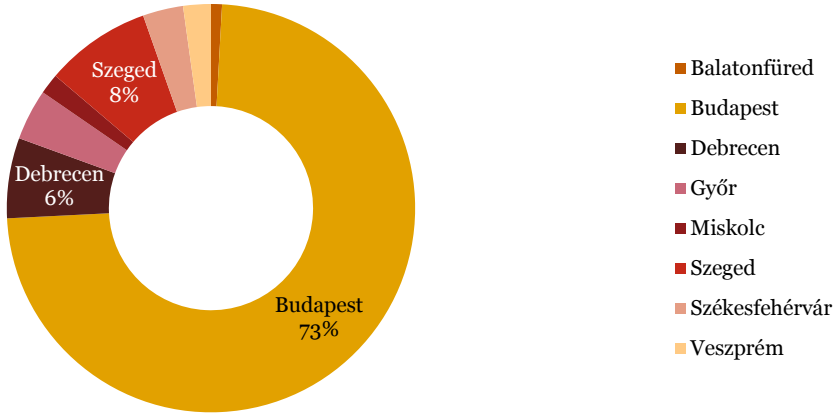

10.6.1. A szurkolók számára rendelkezésre álló eladott jegyek mennyiségének becslése

4,88 millió a szurkolók számára értékesített jegy a 7,4 millió összes jegyből

A 2024-es budapesti olimpiára számításaink szerint összesen 7,4 millió jegy/férőhely lesz a tervezett kapacitások alapján. A NOB és a média számára mintegy 1,4 millió jegy és férőhely kell rendelkezésre álljon. Az értékesíthető 5,99 millió jegyből 4,88 millió jegyet vásárolnak majd meg az olimpiára érkező hazai és külföldi szurkolók. Ez az érték 81,5%-os értékesítési arányt takar, amely az elmúlt és tervezett olimpiák átlagos eladási rátájának közel megfelelő érték. A becslés így naponta átlagosan mintegy 260 ezer jegyet, illetve a sportszámokkal leginkább tűzdelt napon több, mint 412 ezer eladott jegyet jelez előre konzervatívan a vidéki és budapesti helyszíneken összességében. Az eladott jegyek 73%-a budapesti eseményre szól, míg a fennmaradó 27% a vidéki helyszínek között oszlik meg.

5. ábra: Az értékesített jegyek megoszlása Budapest és a vidéki helyszínek között (Forrás: PwC elemzés, 2015)

A korábbi olimpiákhoz képest a rendező városon kívül tartott események aránya Budapest esetében magas, ám ez összhangban áll az Agenda 2020 javaslatokkal. Az Agenda 2020-ban, kiemelten az 1. javaslat 2-4 alpontjaiban megfogalmazott célok alapján a NOB a fenntartható olimpiai események rendezését kívánja lehetővé tenni, többek között a meglévő sportlétesítmények lehető legnagyobb arányú kihasználásának támogatásával, valamint a rendező városon kívüli helyszínek kijelölésének támogatásával.[21]

Az eladott jegyek számításának kiindulási alapja a sportlétesítmények technikai kapacitása, amelyeket a hazai fejlesztési tervek és a NOB által ajánlott kapacitások figyelembe vételével határoztunk meg; valamint a versenynaptár jelenleg ismert előzetes beosztása volt. A jelenleg ismert tervek szerinti létesítmények kapacitásának fényében egyes helyszínek eladható jegymennyisége a NOB-elvárásokat meghaladja, az ilyen esetekben a nagyobb kapacitással számoltunk: az úszó- vagy vízilabda-eseményekre vonatkozó 5 ezres minimális kapacitáshoz képest a tervezett budapesti Dagály Úszókomplexum kapacitása ideiglenesen a 18 ezer-et is elérheti. Jelentős mértékű negatív irányú eltérést az ismert tervek alapján nem találtunk. Azon, jellemzően hosszútávú kültéri események esetében, amelyekre a NOB nem irányoz elő kapacitást (pl. maratoni futás, hosszútávúszás), a benchmark értékeknek megfelelően és sportágtól függően jellemzően 2-3 ezer-es kapacitással számoltunk.

A kapacitások és versenynaptár által kijelölt értéket korrigáltuk a nézőtér kapacitását korlátozó tényezőkkel, például az

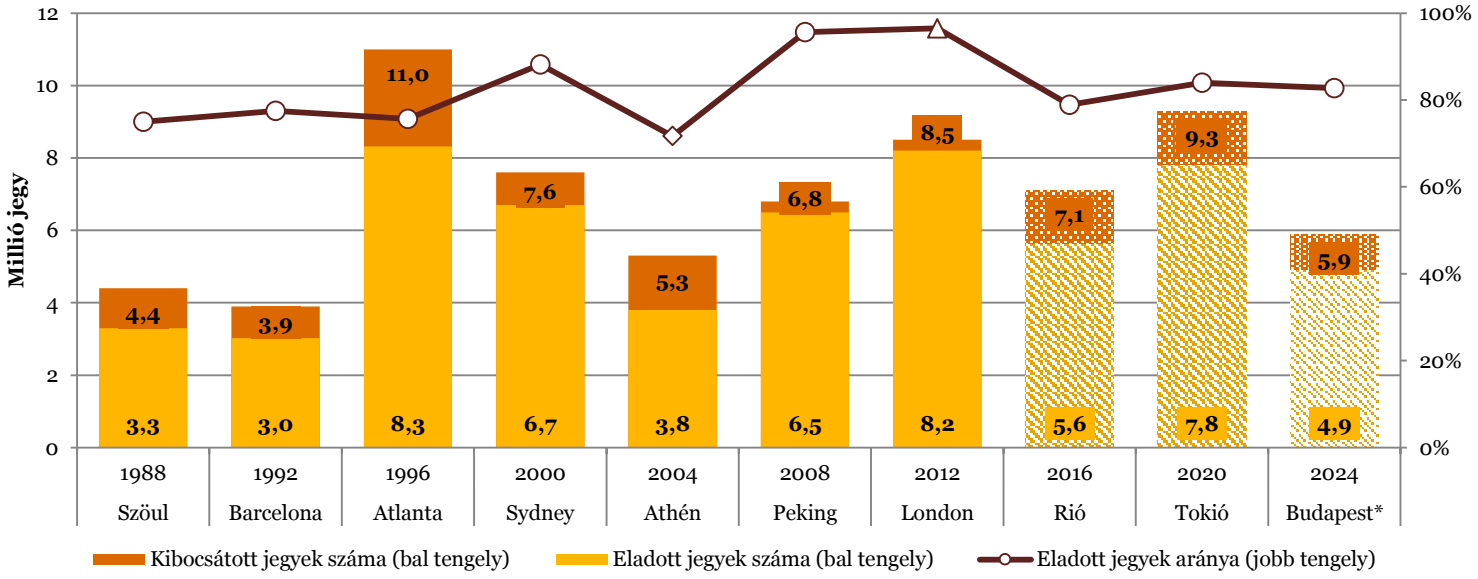
[21] IOC (2014): Olympic Agenda 2020: 20+20 Recommendations. Elérhető online: http://www.olympic.org/Documents/Olympic_Agenda_2020/Olympic_Agenda_2020-20-20_Recommendations-ENG.pdf

eseményeket közvetítő média helyszükségletével *(kitakart helyek, vagy angol terminológiával „seat kill”),* a NOB- és MOB-képviselők, valamint a sportolók és egyéb akkreditált személyek számára lefoglalt helyekkel.

Ezen túl, az elmúlt olimpiák tapasztalatai alapján figyelembe vettük a jegyeladási rátát is (eladott jegyek / értékesíthető jegyek), mely az 1988-as szöuli olimpia óta számítva átlagosan 83%-os értéket mutat, a legalacsonyabb 72%-os teljesítményű athéni olimpia és a kiemelkedő 96%-os eladási rátával büszkélkedő londoni olimpia értéke között ingadozva.

Az átlagos jegyeladási ráta 83%-os volt az olimpiákon

6. ábra: Az olimpiai látogatók számára eladható és eladott jegyek történeti és tervezett mennyiségei 1988 és 2024 között (Forrás: PwC elemzés, 2015)

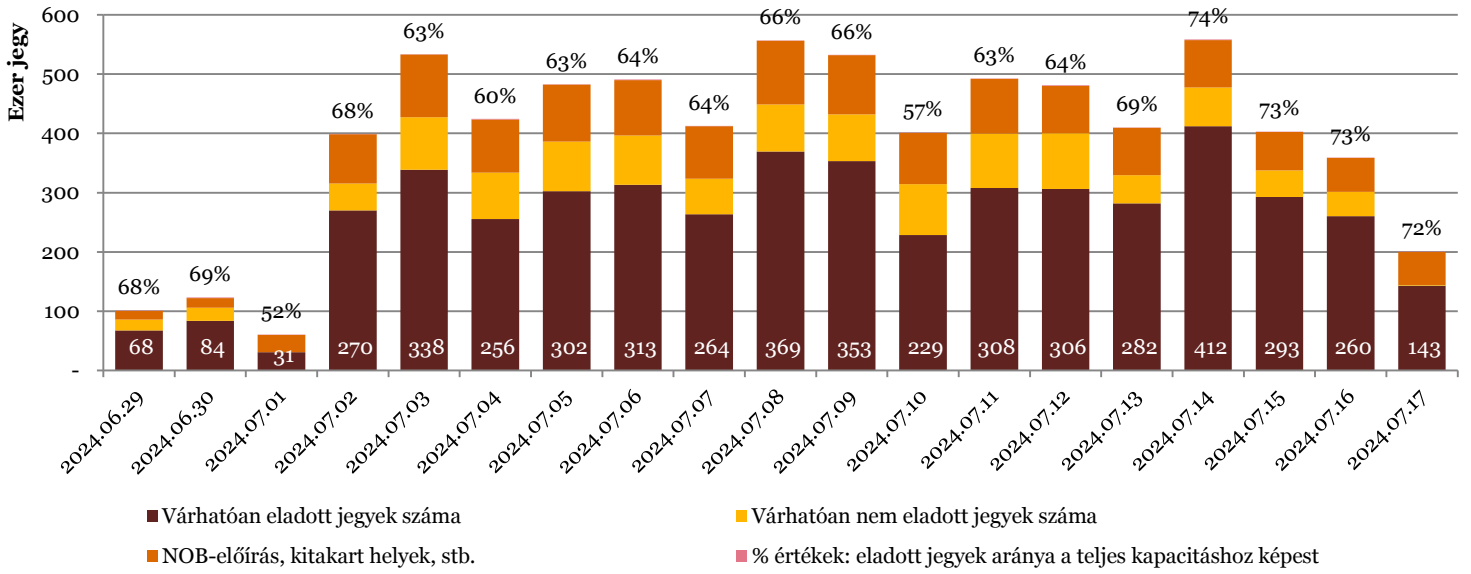
* Budapest: a jelenleg ismert előzetes terv szerint

A budapesti olimpia esetében az eladott jegyek arányának vezérlői a számításaink során a sport népszerűsége és a mérkőzés rangja voltak. 100%-os jegyértékesítési rátát rendeltünk a nyitó- és záróünnepségekhez, valamint azokhoz a sporteseményekhez, amelyek Magyarországon sikersportágaknak számítanak, és amelyekben kiemelkedő teljesítményű sportolókkal büszkélkedhetünk: a vízilabda, az úszás, vagy a kajak-kenu, hogy csak néhányat említsünk. Mérsékeltebb eladást feltételeztünk az Európában népszerű sportok esetében, és a földrajzi távolság növekedésével egyre alacsonyabb értéket kaptak a tengerentúli országokban kedvelt, ám a kontinensünkön kevésbé népszerű sportok. A látogatók földrajzi megoszlásának becslésekor figyelembe vettük a hasonló a hasonlítható nemzetközi események – elsősorban a közelmúlt európai olimpiái (Athén és London[22]), valamint a Forma-1 Magyar Nagydíjak, továbbá a legnagyobb nemzetközi könnyűzenei fesztiválok (Sziget, Balaton Sound) – látogatóinak megoszlását is.

További korrekciós tényezőként magas eladási rátákat rendeltünk azon sporteseményekhez, amelyek éremosztó mérkőzésekre szólnak, míg a selejtezők esetében ismét alacsonyabb eladási rátákat feltételeztünk. Ennek megfelelően, napi bontásban a következőképp alakul majd becsléseink szerint a jegyek eladása az olimpia időszaka alatt:

[22] E megoszlás alkalmazására a londoni benchmark alapján esett a döntés: a londoni olimpia esetén a jegyek mintegy 90%-át az Egyesült Királyságban értékesítették. Figyelembe véve az Egyesült Királyság közelítőleg 65 milliós népességét, a becslésünket az ezen földrajzi eloszláshoz közelítő értékekre építettük.

7. ábra: Az olimpiai látogatók számára eladható és eladott jegyek mennyiségei Budapesten és a vidéki helyszíneken, napi bontásban (Forrás: PwC elemzés, 2015)

* A megjelölt dátumok indikatív jellegűek, és az elemzés elkészültekor ismert időpontok vannak feltüntetve. A jelölt napok egymáshoz képesti viszonya állandó, a kezdő dátum változása esetén a többi dátum is annak megfelelően változtatandó.

10.6.2. A rendelkezésre álló és figyelembe vett szálláshelyek mennyisége

A szurkolók számára 161 ezer férőhely fog rendelkezésre állni Budapesten és a vidéki helyszíneken

A szurkolók számára 161 ezer férőhely fog rendelkezésre állni 2024-ben becslésünk szerint. Az érték figyelembe veszi a korábbiakban bemutatott, NOB-előírások teljesülését követően fennmaradó szálláshely-kapacitást, valamint a külföldről hazánkba érkező önkéntesek és munkaerő szálláshely-igényét is.

A már ismertetetteken túl további meghatározó feltételezéseink a következők voltak:

- Az átlagos külföldi olimpiai szurkolóról feltételeztük, hogy 5 vendégéjszakát tölt el Magyarországon, vagyis minden esetben szüksége lesz szálláshelyre. Ez összhangban áll a szakértő becslésekkel és hasonló mértékű az összehasonlítható olimpiákéhoz: ezek elemzése azt jelzi, hogy egy átlagos néző 4,7 napot tartózkodik az olimpia helyszínén.[23]
- A vendégek esetében figyelemmel voltunk arra, hogy a globális trendnek megfelelően a külföldiek 8%-a barátoknál vagy rokonoknál száll majd meg.
- Feltételeztük, hogy a külföldiek az események elosztása miatt vélhetően elsősorban a budapesti szállást részesíthetik majd előnyben, így egy ennek megfelelő súlyozást alkalmaztunk a vidéki és Budapesti szálláshelyekre.
- A hazai szurkolók szálláshelyigénye esetében a következő feltételezésekkel éltünk: egyrészt feltételeztük, hogy az ország kis mérete lehetővé teszi, hogy a magyar szurkolók egy része hazatérjen az olimpiai mérkőzéseket követően: egy délelőtti vagy délutáni eseményt követően feltehetően kielégítő mennyiségű idő áll majd rendelkezésre a hazatérésre. A hazai szurkolók szálláshelyigényének kielégítésére Budapest esetében a barátoknál, rokonoknál való szálláshelyek mennyiségét elegendőnek feltételeztük, illetve a vidéki helyszínek esetében a számításaink szerint megfelelő mennyiségű kereskedelmi szálláshely áll majd a nézők rendelkezésre..

A rendelkezésre álló szálláshelyek esetében egy sor alternatív szálláshelyet is figyelembe vettünk, így kalkuláltunk a Budapesten potenciálisan elhelyezhető szállodahajó-kapacitással, a közösségi megosztáson alapuló, ún. „sharing economy" területére tartozó szálláshelyekkel (*couchsurfing,* AirBnB), az üzleti célú magánszálláshelyekkel – ezekkel a típusú szálláshelyekkel részletesen a 19.4 *Turizmus és szálláshelyek: alternatív szálláshely-lehetőségek* c. függelékben foglalkozunk.

[23]PwC (2002): Olimpia 2012 megvalósíthatósági tanulmány.

10.6.3. A szurkolók létszámának becslése

553 ezer külföldi, és 1,07 millió hazai szurkoló várható az olimpián

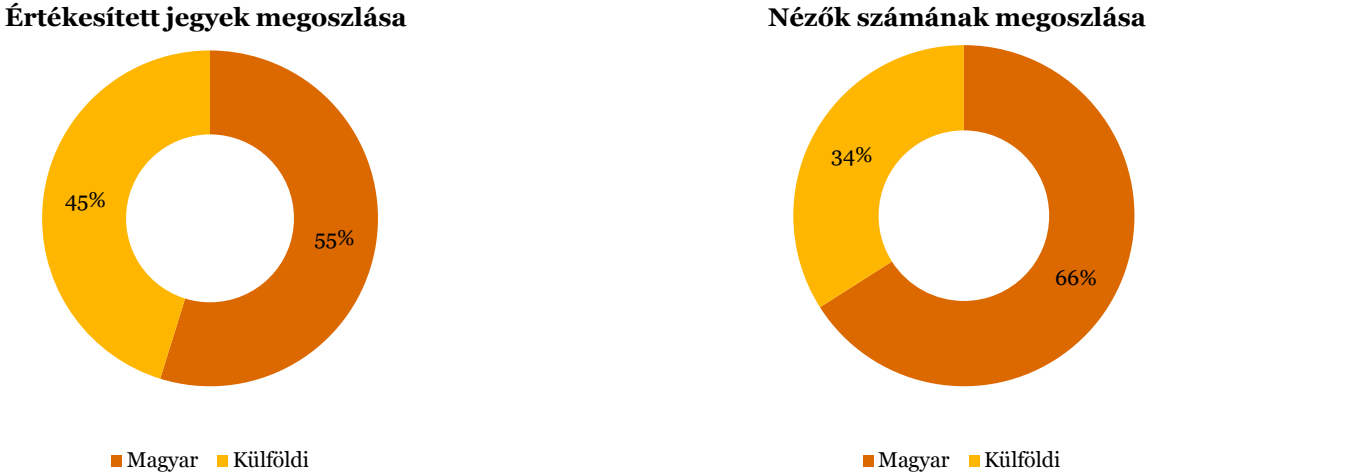
Becslésünk szerint 2024-ben Budapest és Magyarország 553 ezer szurkolót láthat vendégül az olimpia időszaka alatt, emellett mintegy 1,07 millió magyar nézője lesz várhatóan a Játékoknak; a paralimpiát is figyelembe véve 700 ezer külföldi, és 1,35 millió hazai nézője lehet a Játékoknak Budapesten.

A feltételezéseinknek megfelelően a megvásárolható (vagy akár a londoni példa alapján jótékony célra felajánlott) jegyek mennyiségén túl a szálláshelyek korlátozzák az olimpiai szurkolók számát, méghozzá a külföldi nézők mennyiségén keresztül.

A jegymennyiség alapján készülő becslés fontos feltételezése az egy szurkoló által megvásárolt jegyek mennyisége. Az átlagos külföldi néző esetében 4 jegy megvásárlásával kalkuláltunk, e módon közelítőleg 2,2 millió jegy, vagyis az összes jegy 45%-a kerülhet külföldi néző kezébe. Így várhatóan az eladott jegyek összességében 55%-át magyarok vásárolják majd meg, és minden magyar nézőre fejenként 2,5 jegy jut majd.

A budapesti olimpián várhatóan az értékesített jegyek több, mint felét magyarok veszik meg, és a nézők 2/3-a hazai lesz

8. ábra:A szurkolók és jegyek várható külföldi/hazai megoszlása a 2024-es Budapesti Olimpián (Forrás: PwC elemzés)

10. 7. Az olimpiai és paralimpiai turizmus közvetlen gazdasági hatása

Az olimpiai és a paralimpiai látogatók költése mindösszesen 196 Mrd Ft-tal járulhat hozzá a magyar gazdaság teljesítményéhez a 2018-2030-as időszakban

Az olimpiai és a paralimpiai turizmus a látogatók közvetlen költésén keresztül mindösszesen mintegy 1,37 millió fő látogató (775 ezer az olimpia és paralimpia időszakában, ezen túl 594 ezer fő hosszabb távon) becsléseink szerint 196 Mrd Ft-tal járulhat hozzá a magyar gazdaság teljesítményéhez a 2018-től 2030-ig terjedő időszakban.

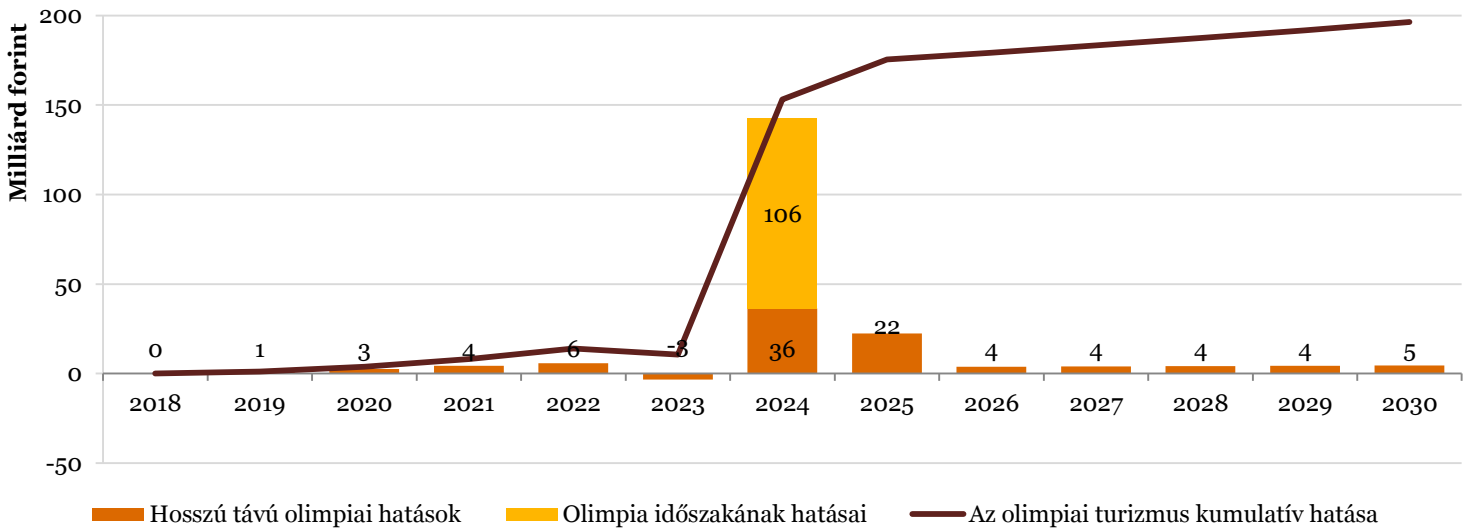
A turizmus közvetlen gazdasági hatása magában foglalja a Magyarországra látogató külföldiek költéseit, valamint a belföldi turizmussal kapcsolatos változások (munka célú turizmus, tömegelkerülő turizmus, stb.) hatásait. Ugyanakkor az érték nem tartalmazza az olimpia és paralimpia közvetett és indukált gazdasági hatásait: vagyis azokat a beruházásokat, bevétel- és foglalkoztatás-növekedésből adódó gazdasági hatásokat, amelyek a megnövekedő turizmussal járhatnak. Ennek megfelelően, az olimpia és paralimpia közvetett és indukált gazdasági hatása ezt az értéket is meghaladhatja.

A számszerűsített közvetlen gazdasági hatást tovább emelheti a hazai nézők által jegyekre költött összeg, amelyet 20,5 Mrd Ft-ra becsülünk. Az összeg becslésekor 36 USD átlagárú (280 HUF/USD árfolyamon számított) jegyeket használtunk fel. Tettük ezt feltételezve, hogy a kedvezőbb árú jegyeket hazai nézők, míg a magasabb árkategóriájú jegyeket külföldi szurkolók vásárolják majd meg. A hazai nézőkhöz kerülő jegyek árát konzervatív módon magasnak feltételeztük, és az alacsonyabb árú jegyek átlagos értékét a nyilvánosságra hozott riói jegyárazás alapján határoztuk meg.[24]

Az olimpia és paralimpia közvetlen gazdasági hatásának nagyobb része, mintegy 69%-a az olimpia évében, azon belül is a Játékok időszakában várható, míg a közvetlen gazdasági hatások fennmaradó része a rendező város címének elnyerése és az eseményt követő ±7 éves időszakban várható.

[24] Rio OCOG: Rio Olympic Games Ticket Prices, January 2016. Elérhető online: http://www.rio2016.com/sites/all/themes/rio2016_agosto_14/doc/pdf/Ticket_prices_for_the_Rio_2016_Olympic_Games.pdf

9. ábra:Az olimpiai turizmus közvetlen gazdasági hatásainak összefoglalása (Forrás: PwC elemzés, 2015)

Az olimpia időszakára eső költés mintegy 106 Mrd Ft

Az olimpia és paralimpia időszakára eső, a szurkolói és olimpiához köthető személyek (pl. NOB-delegáltak, média, stb.) költéseiből származó többletköltés mintegy 106 Mrd Ft-ra becsülhető. A szurkolók az egyébként szokásos, általános turistákkal szemben jellemzően hosszabb időtartamra érkeznek, vagyis több vendégéjszakát töltenek a célországban, és az egy főre eső költésük is magasabb: a londoni kimutatások szerint 198%-kal többet hagytak ott fejenként az olimpiai látogatók a rendező országban.[25]

Az olimpiát megelőző és az azt követő évek turizmusa fellendülhet a rendező országgal kapcsolatos hírverés, fokozott figyelem, a rendezéssel kapcsolatos előkészületek. A korábbi olimpiák tapasztalata azt mutatja, hogy a megfelelő proaktív lépések segítségével ez a hatás sikeresen fokozható, felerősíthető. Számításaink szerint az olimpiát megelőző és az azt követő években a

[25] ONS – az Egyesült Királyság Nemzeti Statisztikai Hivatala (2012): News Release: London 2012 Olympic & Paralympic Games attracted 680,000 overseas visitors. Elérhető online: http://www.ons.gov.uk/ons/dcp29904_287477.pdf; ONS – az Egyesült Királyság Nemzeti Statisztikai Hivatala (2012): News Release: London 2012 Games attract over half a million overseas visitors in July and August. Elérhető online: http://www.ons.gov.uk/ons/dcp29904_282888.pdf

közvetlen pozitív gazdasági hatás elérheti a 90 Mrd Ft-ot.

Az olimpiát megelőző és az azt követő évek turizmus-hatása 90 Mrd Ft

A rendezési jog elnyerésétől a nemzetközi sajtó kiemelten foglalkozik a rendező várossal és országgal. A megnövekedett publicitást proaktívan meglovagoló városok és országok a tapasztalatok szerint sikeresen növelték a turisztikai bevételeiket: ebben kiemelten sikeresnek bizonyult Sydney. A város az olimpiát felhasználva általános turisztikai szempontból sikeresen újrapozícionálta és modernizálta a róla alkotott képet, és a távoli elhelyezkedése ellenére a világ 1. számú konferenciaturisztikai központjává vált a 2ezer-et megelőző időszakban.[26] A historikus adatok tanúsága szerint 1993 és 2000 között Sydney 34%-kal sikeresebben pályázott konferenciák rendezésére, amely a számítások szerint közel 1 Mrd AUD GDP-hatást eredményezett.[27] Az olimpiát követő időszakban az ország turisztikai marketingje szintén építhet a fokozott ismertségre, ugyanakkor ennek valóban sikeres megvalósítására korlátozottan található csak példa.[28]

10.7.1. A turizmus gazdasági hatása az olimpia időszakában

Az olimpia és paralimpia időszakára vonatkozóan 106 Mrd Ft-os közvetlen nettó gazdasági hatás várható

Az olimpia és paralimpia időszakára vonatkozóan 106 Mrd Ft-os közvetlen nettó gazdasági hatást becsültünk a turizmushoz kapcsolódóan. A hatást turisztikai export szempontjából kontextusba helyezve egyenértékű a 2024 augusztusában várható teljes Magyarországra vonatkozó alapeseti külföldi látogatóköltés 55%-os növekedésével, vagy éves szinten 6%-os ráadás látogatóexport-növekedéssel.

A számításaink során több tényezőt vettünk figyelembe, így:

- A külföldről érkező szurkolók számát,
- Az olimpiai család tagjainak számát,
- A szurkolók és az általános turisták költési szerkezetét,
- A turizmus éven belüli részarányát, valamint
- Az olimpiai turizmus eltérítő hatását.

[26] Laurence Chalip (2002): Using the Olympics to optimise tourism benefits, p11. Elérhető online: http://olympicstudies.uab.es/lec/pdf/chalip.pdf
[27] Harry Arne Solberg és Holger Preuss (2007): Major Sport Events and Long-Term Tourism Impacts. Journal of Sport Management, 2007, 21, 213-234 Elérhető online: http://wspahn.camel.ntupes.edu.tw/ezcatfiles/t063/download/attdown/0/event%20long%20term%20tourism%20JSM%202007.pdf
[28] Harry Arne Solberg és Holger Preuss (2007): Major Sport Events and Long-Term Tourism Impacts. Journal of Sport Management, 2007, 21, 213-234 Elérhető online: http://wspahn.camel.ntupes.edu.tw/ezcatfiles/t063/download/attdown/0/event%20long%20term%20tourism%20JSM%202007.pdf

A számítási logikánkat alább ismertetjük:

15. táblázat: Az olimpia időszakának közvetlen nettó gazdasági hatása: számítási logika (Forrás: PwC elemzés, 2015)

Számítás	Tényező	Érték
(1)	Olimpiához és paralimpiához köthető látogatók száma[29]	774.700 fő
(2)	Egy külföldire jutó költés, általános turizmus (2024-ben, 2014-es árakon)	109.800 Ft
(3)	Olimpiai látogatók költési szorzója, az olimpiai jegykiadásokkal együtt	250%
(4)	Eltérülő turisták száma	774.700 fő
(5) = (1)×(2)×(3)	Olimpiai látogató-export	191.200 M Ft
(6) = (2)×(4)	Elmaradó „általános látogató”-export	- 85.050 M Ft
(7) = (5)-(6)	**Nettó közvetlen gazdasági hatás**	**106.150 M Ft**

700 ezer külföldi olimpiához és paralimpiához köthető látogató

A külföldről érkező olimpiai és paralimpiai látogatók létszámát a korábban bemutatottak szerint 700 ezer szurkolóban határoztuk meg, emellett figyelembe vettük az olimpiai család létszámát, valamint a külföldről hazánkba érkező munkaerő becsült létszámát is. Így összességében mintegy 775 ezer külföldi olimpiához köthető látogatóval kalkulálhatunk, beleértve az akkreditált személyeket, a média képviselőit, a NOB tagjait és küldötteit, egészen a szurkolókig.

250%-os szorzó az olimpiai látogatók költési szokására jegykiadások nélkül

Az olimpiára érkező külföldiek költési szerkezetét a KSH Magyarországra látogató külföldiek 2014-es fogyasztási szerkezete alapján határoztuk meg.[30] A fejenkénti költés összértéke esetében kiindulópontunkat az általános turistákra vonatkozó 2024-es előrejelzés adta, az olimpiai látogatók esetében ezt korrigáltuk az olimpiákra jellemző költési szorzóval. A kompozit egy főre eső költési szorzó értéke 250%, ebben a következő tényezőket vettük figyelembe:

[29] A látogatók számának meghatározásakor egyedüliként a sportolókat nem vettük itt számításba, mivel feltételezésünk szerint a költési szokásaik és így gazdasági hatásuk elhanyagolható mértékű.
[30] KSH, 4.5.4. Magyarországra látogató külföldiek fogyasztási szerkezete (2009–) (teherautósofőrök nélkül), Elérhető online: http://www.ksh.hu/docs/hun/xstadat/xstadat_eves/i_ogt005.html

- A Játékok időtartamára jellemző megemelkedett szálláshely-költségek, valamint
- Az általános kiadások (pl. élelmiszerek, stb.) esetében moderált időszakos áremelkedés,
- A közlekedési költségek terén figyelembe vettük, hogy újabban az olimpiai játékokra jellemző, hogy az olimpiai jegyek tömegközlekedés használatára is jogosítanak,
- A gyógyászati és egészségmegőrzési célú szolgáltatások korlátozott igénybevételét valószínűsítettük,
- A megvásárolt olimpiai jegyek összegét a fejenkénti költés „kulturális, sport és egyéb turisztikai szolgáltatások" során jegyeztük, az olimpiai jegyeket az átlagosnál magasabb, 100 USD-s áron vettük figyelembe, a paralimpiai jegyek átlagárát 20 USD-vel számítottuk;[31] 280 HUF/USD árfolyamon, a korábbi becsléseinknek megfelelően 4 jegy/külföldi látogató mennyiségben.

A költési szorzónk valószerűségének alátámasztására összehasonlítást végeztünk: a Londonban tapasztalható 198%-os szorzóhoz[32] hasonló nagyságrendű értéket elfogadható becslésnek tekintjük.

Az olimpiával kapcsolatosan érkező külföldi személyek összességében mintegy 191 Mrd Ft összeggel járulhatnak várhatóan hozzá Magyarország turisztikai exportbevételéhez, nem levonva az eltérülő „általános turizmus" csökkenése következtében kiesett bevételt.

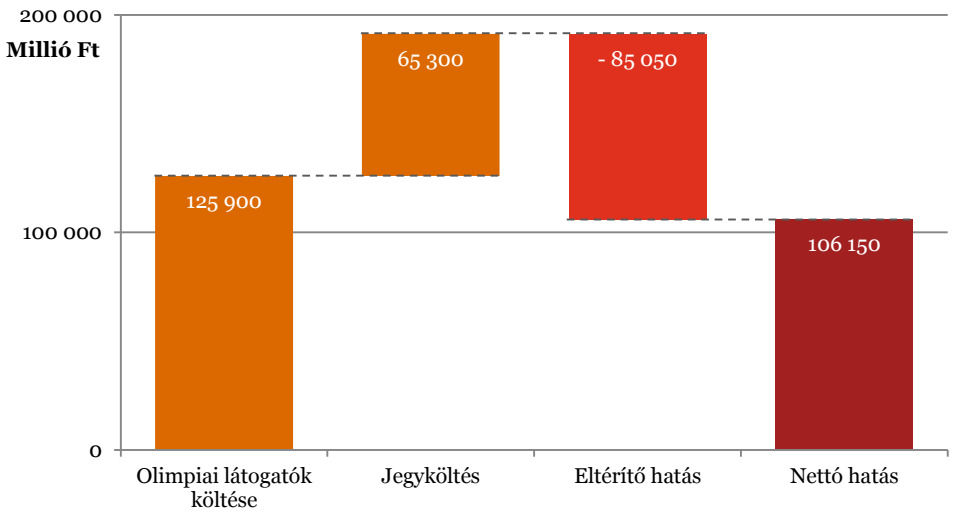
A 775 ezer eltérülő „általános turista" átlagos költése alacsonyabb a szurkolói költésnél

Az olimpia a külföldi turisták számára eltérítő hatással is lehet: mivel sokan a Játékokat tömeg és zsúfoltság fogalmakkal párosítják, ezért különösen a rendezvény időszakát elkerülve halasztják el vagy hozzák korábbra látogatásaikat. A kieső közelítőleg 775 ezer látogató így mintegy 85 Mrd Ft elmaradó turisztikai exportbevétel elmaradását vetíti előre az olimpia időszakában.

Összességében az olimpia és paralimpia időszakának közvetlen gazdasági hatása így nettó 106 Mrd Ft-ra becsülhető, az alábbi ábrán bemutatott módon.

[31] A riói benchmark alapján a paralimpiai jegyek árát az olimpiai jegyek 20%-ában határoztuk meg.
[32] ONS – az Egyesült Királyság Nemzeti Statisztikai Hivatala (2012): News Release: London 2012 Olympic & Paralympic Games attracted 680,000 overseas visitors. Elérhető online: http://www.ons.gov.uk/ons/dcp29904_287477.pdf; ONS – az Egyesült Királyság Nemzeti Statisztikai Hivatala (2012): News Release: London 2012 Games attract over half a million overseas visitors in July and August. Elérhető online: http://www.ons.gov.uk/ons/dcp29904_282888.pdf

10. ábra:Az olimpia időszakának közvetlen nettó gazdasági hatása: eredményeink (Forrás: PwC elemzés, 2015)

10.7.2. A turizmus hosszú távú gazdasági hatása

90 Mrd Ft közvetlen hosszú távú gazdasági hatás várható

Az olimpia a rendezést megelőző ötödik évtől az azt követő hatodik évig tartó összes, turizmushoz kapcsolódó közvetlen gazdasági hatása 90 Mrd Ft-ra tehető becslésünk szerint. A számításaink során az alábbi meghatározó tényezőket vettük figyelembe:

- A *többnapos turizmus*,[33] ezen belül a külföldről Magyarországra érkező látogatók számának, a magyarországi belföldi turizmus mértékének, és a Magyarországról külföldre induló látogatók számának alakulása,
- A többnapos látogatók utazási célja szerint való megbontása és a kategóriák jövőbeli alakulása
- Az egy főre eső költések mértéke és várható alakulása mind a külföldről Magyarországra, mind az itthonról külföldre

[33] Több napra látogatók

utazók, mind a belföldi turizmus esetében

- Az alappályától való eltérést a releváns, összehasonlítható, európai nagyméretű sportesemények hatásainak benchmarkjára alapoztuk, mind a turisztikai jellegű beutazások várható változása, a munka célú turizmus alakulása, valamint az egyéb nem turisztikai jellegű látogatások esetében.

A számítási logikánkat alább ismertetjük:

16. táblázat: Az olimpiát övező, 2018-2030-as időszak éves, közvetlen, nettó gazdasági hatása: számítási logika (Forrás: PwC elemzés, 2015)

Számítás	Tényező
(A1)	Külföldről több napra Magyarországra látogatók számának alappályája
(A2)	Olimpia által indíttatott beutazások száma kategóriánként (turisztikai jellegű, munka jellegű, vagy egyéb nem turisztikai jellegű látogatás)
(A3)	Külföldről több napra Magyarországra látogatók egy főre eső költési jellemzői
(A4) = [(A2)-(A1)]×(A3)	Külföldről érkező, olimpiai indíttatású látogatók gazdasági hatása
(B1)	Többnapos belföldi turizmus alappályája
(B2)	Olimpia által indíttatott belföldi utazások száma kategóriánként (turisztikai jellegű, munka jellegű, vagy egyéb nem turisztikai jellegű látogatás)
(B3)	Belföldi látogatók egy főre eső költési jellemzői
(B4) = [(B2)-(B1)]×(B3)	Belföldi, olimpiai indíttatású látogatók gazdasági hatása
(C1)	Magyarországról kifelé irányuló turizmus alappályája
(C2)	Olimpia által indíttatott külföldre irányuló utazások száma kategóriánként (egyedül turisztikai jellegű)
(C3)	Külföldre látogatók egy főre eső költési jellemzői
(C4) = [(C2)-(C1)]×(C3)	Külföldre irányuló, olimpiai indíttatású látogatók gazdasági hatása
(D1) = (A4)+(B4)-(C4)	**Nettó közvetlen gazdasági hatás hosszú távon (2018-2030 között)**

A látogatók számának és a költési szokásoknak számításakor minden esetben a 2014-es éves, KSH által közzétett adatokból indultunk ki. Feltételeztük, hogy a látogatók mennyisége 2014-től évente átlagosan 2,8%-kal növekszik hosszú távon, ennek megfelelően a külföldről több napra érkező látogatók száma az olimpia évében 16 millió fő körül alakulhat várhatóan, 2030-ra pedig a 19 milliós határt ostromolhatja.[34]

A gazdasági alappálya további kiemelt tényezője a látogatók költési szokásának változása, erre vonatkozóan aggregált szinten 5%-os éves átlagos növekedési ütemet feltételeztünk hosszú távon. Így az egy külföldi több napot Magyarországon tartózkodó látogatóra eső költés a 2014-es közel 90 ezer Ft-ról az olimpia évére, 2024-re eléri a 110 ezer Ft-ot, 2030-ra pedig megközelítheti a 125 ezres értéket.[35] A hazai látogatók külföldi költései ehhez az értékhez hasonló nagyságrendben alakulhatnak majd (becslésünk szerint a 2014-es 86 ezer Ft-ról 15 év alatt 121 ezer Ft-ra emelkedve). A belföldi (szintén többnapos) turizmus egy főre eső költése a nemzetközi költésünk 23%-a körül alakulhat majd becslésünk szerint.

Az olimpia hatását három alapvető látogatói motiváció: a turisztikai célú, a munka célú, és az egyéb nem turisztikai jellegű kategóriák mentén jeleztük előre. Az előrejelzés nagy sportesemények összehasonlító elemzésének eredményein alapul, részint a makrogazdasági benchmark elemzésünk, részint az Oxford Economics által a londoni olimpiára készített benchmark tanulmánya alapján.[36]

Az összehasonlító elemzés alapján a Magyarországra látogató külföldiek esetében két hatás érvényesülhet várhatóan:

- **A turisztikai célú látogatások tekintetében** az olimpiát megelőző évben egy eltántorító hatás figyelhető meg az összehasonlító elemzésbe bevont események körében, így Magyarországon is összességében 1 százalékpontos visszaesést feltételezünk a turizmus éves növekedési ütemében. Az olimpia évében a látogatók számának 3 százalékpontos növekedésével kalkulálunk éves szinten. Fontos megjegyezni, hogy az eltérés a látogatószámra vonatkozó alappályához képest való eltérést jelzi, és nem az éves szintű növekedést – így összhangban van a makrogazdasági benchmark fejezet turizmussal foglalkozó részében leírtakkal. Végül, a turisztikai célú látogatások 1,5 százalékpontos növekedése jelezhető előre az olimpiát követő évre.

[34] WTTC (2014): Travel & Tourism – Economic Impact, Hungary, 2014. Elérhető online: http://itthon.hu/documents/28123/4102691/WTTC_hungary2014.pdf
[35] WTTC (2014): Travel & Tourism – Economic Impact, Hungary, 2014. Elérhető online: http://itthon.hu/documents/28123/4102691/WTTC_hungary2014.pdf
[36] Az összehasonlító elemzés 1990-től 2006-ig veszi számba az elérhető sportesemányeket, a mintába Barcelona, Sydney és Athén olimpiái mellett a FIFA Világbajnokságok és az UEFA Európa Bajnokságok is helyet kaptak, azok mérete, földrajzi régióbeli és gazdasági hasonlóságai következtében. Forrás: Oxford Economics (2007): The value of the Games to UK tourism. Elérhető online: http://www.visitbritain.org/Images/VB%20VL%20Tourism%20Impact%20Study%20-%20exec%20summary_tcm29-15220.pdf

- **Az olimpiát követő időszakbeli látogatószámokra** az összehasonlító elemzés tanúsága szerint kevés hatása lehet az olimpiának. A nagy sporteseményeket házigazdául látó fejlett országok turizmusában lényegében nem mutatható ki a sportesemény követően hatás. Barcelona kiemelkedő teljesítménye az országon belüli regionális összehasonlításban nem mutatkozik meg,[37] így a turizmus növekedésének oroszlánrészét indokoltnak tűnhet a szintén azon időszakban történő EU-csatlakozásnak betudni. Az elemzésbe bevont országok között 1,8 százalékpontos növekedésével[38] Ausztrália, illetve Sydney városa – mint turisztikailag újra felfedezett célpont –, szolgálhat pozitív példával Magyarország számára. Ennek megfelelően feltételeztük, hogy Magyarország képes az olimpia évét követően is fennmaradó, a hosszú távú alaptrendet 1 százalékponttal meghaladó, tartós előnyt kovácsolni a jelenleg növekedési potenciállal rendelkező, nem turisztikai célú (pl. egészségturizmus) idegenforgalmi területeken.

A belföldi turizmus tekintetében az összehasonlító elemzés szintén két meghatározó hatást valószínűsít:

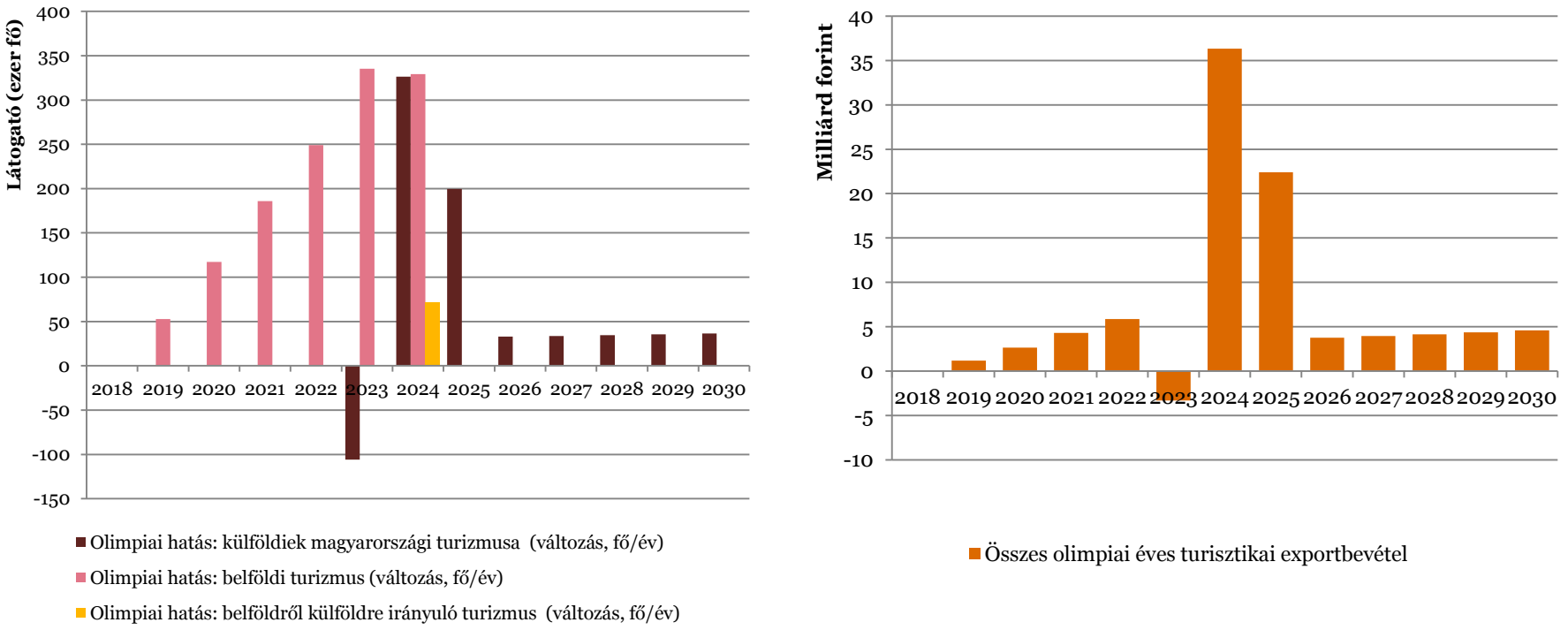
- **A belföldi turizmus tekintetében** az összehasonlító elemzés az esemény előkészítésével kapcsolatos üzleti célú utazások számának növekedését valószínűsíti. A belföldi üzleti célú utazások esetében a Magyarországra szóló feltételezésünk a közelítőleg 0,5 százalékpontos részarány-növekedéssel járó portugál Európa Bajnokságnál optimistább, ám a vizsgált benchmark-értékek közötti legmagasabb, 4 százalékpontot meghaladó németországi Labdarúgó Világbajnokságnál visszafogottabb,[39] és 2018-tól 2024-ig lineáris növekedéssel 2 százalékpontos részarány-növekedést ér el.

- **Az összehasonlító elemzés a belföldi turisták tömegelkerülő viselkedését** jelzi előre, így Magyarország esetében a kifelé irányuló turizmus 1 százalékpontos megnövekedésével, és ezzel párhuzamosan a belföldi turisztikai jellegű utazások mennyiségének 0,42 százalékpontos csökkenésével számolunk az egész évre vonatkozóan.

A benchmark alapú, százalékpontban meghatározott eltéréseket egyszeri hatásként használjuk fel kalkulációinkban. A látogatószám változása az adott években az alábbiak szerint alakulnak várakozásaink szerint:

[37] Samantha Edds (2012): Economic Impacts of the Olympic Games through State Comparison. Elérhető online: http://www.freakonomics.com/media/Economic_Impacts_of_the_Olympic_Games.pdf
[38] Oxford Economics (2007): The value of the Games to UK tourism. Elérhető online: http://www.visitbritain.org/Images/VB%20VL%20Tourism%20Impact%20Study%20-%20exec%20summary_tcm29-15220.pdf
[39] Oxford Economics (2007): The value of the Games to UK tourism. Elérhető online: http://www.visitbritain.org/Images/VB%20VL%20Tourism%20Impact%20Study%20-%20exec%20summary_tcm29-15220.pdf

11. ábra: A látogatók számának változása az adott években (fő), valamint a nettó bevételhatás várható éves alakulása (Mrd Ft) (Forrás: PwC elemzés, 2015)

Ábrajegyzék

1. ábra: Az olimpiai turizmus hosszú és rövid távú közvetlen nettó gazdasági hatásainak összefoglalása (Forrás: PwC) 697
2. ábra: Az olimpia és paralimpia időszakára eső turizmus gazdasági hatásainak összefoglalása 698
3. ábra: Az olimpiai munkaerő historikus és tervezett létszáma Los Angelestől Rióig, valamint a várható budapesti értékek (Forrás: PwC elemzés) 712
4. ábra: Az olimpiai látogatók létszámának becslési logikája (Forrás: PwC elemzés, 2015) 721
5. ábra: Az értékesített jegyek megoszlása Budapest és a vidéki helyszínek között (Forrás: PwC elemzés, 2015) 722
6. ábra: Az olimpiai látogatók számára eladható és eladott jegyek történeti és tervezett mennyiségei 1988 és 2024 között (Forrás: PwC elemzés, 2015) 723
7. ábra: Az olimpiai látogatók számára eladható és eladott jegyek mennyiségei Budapesten és a vidéki helyszíneken, napi bontásban (Forrás: PwC elemzés, 2015) 725
8. ábra:A szurkolók és jegyek várható külföldi/hazai megoszlása a 2024-es Budapesti Olimpián (Forrás: PwC elemzés) 727
9. ábra:Az olimpiai turizmus közvetlen gazdasági hatásainak összefoglalása (Forrás: PwC elemzés, 2015) 729
10. ábra:Az olimpia időszakának közvetlen nettó gazdasági hatása: eredményeink (Forrás: PwC elemzés, 2015) 733
11. ábra: A látogatók számának változása az adott években (fő), valamint a nettó bevételhatás várható éves alakulása (Mrd Ft) (Forrás: PwC elemzés, 2015) . 737

Táblázatjegyzék

1. táblázat: Az olimpiai akkreditált személyek szállásigényére vonatkozó NOB előírás és a jelenlegi, valamint 2024-ben várható szálláshely-kínálat Budapest 50 km-es körzetében (Forrás: PwC elemzés, 2015) 693
2. táblázat: Budapest és 50 km-es körzetében az akkreditált személyek után fennmaradó férőhely kapacitások 2024-ben (Forrás: PwC elemzés, 2015) 695
3. táblázat:Az olimpiai érintettek várható száma Magyarországon a 2024-es olimpián (Forrás: PwC elemzés 2015) 696
4. táblázat: Jelenlegi szállodai szálláshely-kapacitás Budapest 50 km-es körzetében (Forrás: PwC elemzés) 701
5. táblázat: 2024-ben várható szállodai szálláshely-kapacitás Budapest 50 km-es körzetében (Forrás: PwC elemzés) 701
6. táblázat: Jelenlegi szállodai szálláshely-kapacitás a vidéki helyszíneken (Forrás: PwC elemzés) 702
7. táblázat: 2024-ben várható szállodai szálláshely-kapacitás a vidéki helyszíneken (Forrás: PwC elemzés) 703
8. táblázat:Városokra lebontott egyéb szálláshely-kapacitás jelenleg 2015-ben (Forrás: PwC elemzés) 704
9. táblázat Városokra lebontott egyéb szálláshely-kapacitás előrejelzés 2024-re (Forrás: PwC elemzés) 704
10. táblázat: A sportolókra vonatkozó (→Q10.13), valamint az olimpiai falun kívül elhelyezendő kiemelt olimpiai csoportok elszállásolását szolgáló kapacitáselvárás a NOB technikai kézikönyvei alapján (Forrás: PwC elemzés) 708
11. táblázat:Vidéki városokban rendezett versenyszámok, valamint sportolói, kísérői, média és technikai személyzet létszámok (Forrás: PwC elemzés) 710

12. táblázat: Az olimpiai akkreditált személyek szállásigényére vonatkozó NOB előírás és a jelenlegi, valamint 2024-ben várható szálláshely-kínálat Budapest 50 km-es körzetében (Forrás: PwC elemzés, 2015) 716
13. táblázat:Az olimpiai akkreditált személyek elszállásolása a vidéki helyszínek 25 km-es körzetében (Forrás: PwC elemzés, 2015) 716
14. táblázat: Városokra lebontott, újonnan létrehozandó olimpiai célfalvak, ill. egyéb olimpiai szálláshelyek (Forrás: PwC) 718
15. táblázat: Az olimpia időszakának közvetlen nettó gazdasági hatása: számítási logika (Forrás: PwC elemzés, 2015) 731
16. táblázat: Az olimpiát övező, 2018-2030-as időszak éves, közvetlen, nettó gazdasági hatása: számítási logika (Forrás: PwC elemzés, 2015) 734

11. A gazdasági elemzés módszertani keretei

Tartalomjegyzék

11. A gazdasági elemzés módszertani keretei 741
11.1. A gazdasági elemzés során alkalmazott makrogazdasági feltételezések 741
11.2. Alkalmazott költségfogalmak 742
11.3. Módszertanunk korlátai 745
Ábrajegyzék 747

11. A gazdasági elemzés módszertani keretei

11.1. A gazdasági elemzés során alkalmazott makrogazdasági feltételezések

A tanulmányban a budapesti olimpia költségadatait jellemzően milliárd forintban (Mrd Ft) szerepeltettük.

A budapesti olimpia költségeinek számszerűsítéséhez 310 EUR/HUF, illetve 280 USD/HUF árfolyamot alkalmaztunk

Egyes fejezetek módszertani okokból amerikai dollárban (USD) vagy euróban (EUR) számolnak, ezek végkövetkeztetéseit azonban minden esetben átváltottuk forintra. A budapesti olimpia költségeinek számszerűsítéséhez 310 EUR/HUF, illetve 280 USD/HUF árfolyamot alkalmaztunk.

A gazdasági számításokat egységesen 2015. évi árakon mutatjuk be. Az előrejelzéseink reál (inflációt nem tartalmazó) számokat tartalmaznak.

A beruházási projektek költségeinek becslésénél minden esetben nettó, általános forgalmi adó (áfa) nélküli árakkal kalkuláltunk. Ugyanakkor az olimpiát követő értékesítések bevételénél (pl. olimpiai falu lakásai) jellemzően bruttó, azaz áfával növelt értékeket szerepeltettünk feltételezve azt, hogy a vevők áfa levonási joggal nem rendelkeznek.

A tanulmányban az állami kiadásokat egységesen kezeltük, függetlenül attól, hogy a kiadás ténylegesen az államháztartás központi, vagy önkormányzati alrendszerét fogja terhelni. Ennek megfelelően az alrendszerek kiadásai között nem tettünk különbséget, és az egymás közötti esetleges pénzmozgásokat (pl. telekvásárlások) nem mutattuk ki.

11.2. Alkalmazott költségfogalmak

A pályázati költségvetés az olimpia rendezésének elnyeréséig felmerülő kiadásokat tartalmazza

A pályázati költségvetés a pályázati szándék bejelentésétől (határidő 2015. szeptember 15.) a NOB rendező városról szóló döntéséig terjedő 2 éves időszakban felmerült kiadásokat tartalmazza. A költségek finanszírozása részben állami forrásból, részben pedig a már a pályázási szakaszba bevont szponzorok támogatásából biztosítható.

Az OCOG az olimpia lebonyolítására létrehozott szervezet

A pályázat elnyerését követően az olimpia lebonyolítására létrehozott szervezet az Olimpiai Játékok Szervező Bizottsága (OCOG, Organising Committee for the Olympic Games). Az OCOG költségvetés részét képezi bevétel oldalról a Nemzetközi Olimpia Bizottság (NOB) részéről kapott összeg, a magánszektor által fizetett marketing, illetve szponzori díjak, a jegyárbevétel, az esetleges állami támogatás, valamint egyéb bevételek. Kiadási oldalon a működési és a szervezési költségek mellett az ideiglenes létesítmények felépítési és elbontási költségei is megjelennek.

Az OCOG költségvetés tartalmazza a működési és szervezési költségeket

Bár a szervező bizottság a működését a pályázat elnyerését követően azonnal megkezdi, az OCOG költségvetés sorait általában nem éves bontásban, hanem egy összegben szokták meghatározni. Feltételezzük, hogy a NOB-tól és a szponzoroktól jövő bevételek, illetve az OCOG-nak adott állami támogatások ütemezésével a bevételek és kiadások időbeli ütemezése összehangolható. Az OCOG költségvetést a pályázat beadási évének, valamint a rendezés évének reál USD értékén kell elkészíteni. A tanulmányunkban a könnyebb értelmezhetőség kedvéért az OCOG költségvetést 2015. évi áron, a korábban említett 280 USD/HUF árfolyamon készítettük el.

A nem-OCOG költségvetésben szerepelnek az infrastrukturális beruházások, a sportlétesítmények az olimpiai falu és a médiafalvak

Az olimpiai célú létesítmények biztosítása mellett a pályázó városnak be kell mutatnia mindazokat az olimpiától függetlenül tervezett infrastrukturális fejlesztéseket, amelyek az olimpia megrendezéséhez és zökkenőmentes lebonyolításához elengedhetetlenül szükségesek, de amelyeket a pályázó város és ország az olimpia rendezés gondolatától függetlenül valósít meg vagy tervez megvalósítani, és amelyek végső soron a város hosszú távú fejlesztését szolgálják. Az olimpia rendezéséhez szükséges sportcélú- és nem-sportcélú létesítményeket, valamint infrastrukturális beruházásokat a nem-OCOG költségvetésben kell összefoglalni.

Fontos megjegyezni, hogy a pályázat benyújtásához összeállított nem-OCOG költségvetés az összes szükséges infrastrukturális beruházásnak (közút, vasút, repülőtér, stb.) csak egy, a NOB felé kommunikálni kívánt szeletét tartalmazza. Azt a döntést, hogy ezek közül melyeket kell a pályázás során a NOB felé a nem-OCOG költségvetésben bemutatni, később kell majd meghozni.

A hosszú távú tervekben nem szereplő, de az olimpia rendezéséhez szükséges fejlesztések az olimpiai fejlesztések

Megvalósíthatósági tanulmányunkban az összes szükséges fejlesztés mértékének, ütemezésének és finanszírozhatóságának kérdésére, valamint makrogazdasági hatásainak vizsgálatára helyezzük a hangsúlyt, függetlenül attól, hogy azok végül az OCOG (ideiglenes létesítmények), vagy a nem-OCOG (NOB felé kommunikált végleges fejlesztések) költségvetés részét képezik-e, illetve hogy egyáltalán bekerülnek-e majd a végső pályázati anyagba.

A hosszú távú tervekben szereplő projekteket az alapeseti, vagy az előrehozott fejlesztések közé soroltuk be

Az olimpia megrendezéséhez szükséges sportcélú- és nem-sportcélú létesítményeket, valamint infrastrukturális beruházásokon (a továbbiakban projektek) belül elkülönítettük a kizárólag az olimpia miatt felmerülő fejlesztési és beruházási költségeket, az olimpiától függetlenül is szükségessé váló fejlesztésekhez kapcsolódó kiadásoktól. Olimpiai fejlesztésnek tekinthető az az olimpia rendezése miatt felmerülő projekt, amely a hosszú távú fejlesztési tervek, illetve budapesti vagy országos szakmai koncepciókban nem szerepel, viszont az olimpia, illetve a paralimpia megrendezéséhez szükséges fejlesztésnek minősül (tipikusan az olimpiai sportcélú- és nem-sportcélú létesítmények). A „nem olimpiai", vagy más néven olimpiától fügetlen fejlesztéseket időbeli alakulásuk alapján két kategóriába soroltuk:

- Alapeseti fejlesztésnek tekinthető minden olyan projekt, mely a hosszú távú fejlesztési tervek, illetve budapesti vagy országos szakmai koncepciók alapján – az olimpiától függetlenül – 2024-ig megvalósításra kerül;
- Előrehozottnak, vagy felgyorsítottnak minősül egy projekt amennyiben a fejlesztés a hosszú távú fejlesztési tervek, illetve budapesti vagy országos szakmai koncepciók alapján az olimpiától függetlenül megvalósításra kerül, azonban a befejezés várható időpontja 2024 utánra esik, így azt olimpia rendezéséhez előre kell hozni;

A két kategória között nem mindig létezik egyértelmű elhatárolás, mert jellemzően a hosszú távú tervek az olimpia rendezési évén túl nyúlnak és részletes, évekre lebontott ütemezést nem tartalmaznak. Ebből adódóan a projektek besorolása több esetben szubjektív, szakértői véleményen alapul, figyelembe véve a fejlesztések előkészítettségét, Budapest és az ország fejlesztésében betöltött szerepét, kritikusságát. Az alapeseti-előrehozott besorolás viszont nem jelent az olimpia szempontjából prioritásbeli különbséget a projektek között.

Az olimpia rendezéséhez szükséges nem-OCOG projektek megvalósításának előkészítésére, lebonyolítására és koordinációjára nem terveztünk egy egységes projektmenedzsment szervezet felállításának költségével. Ugyanakkor az egyes projektekkel kapcsolatos előkészítési és lebonyolítási költség az adott projektek árazásánál egyedileg figyelembe lett véve.

A definiált költségfogalmakat és a lehetséges finanszírozási forrásokat a következő ábrán foglaltuk össze.

1. ábra: Olimpiai költségvetések összefoglalása (Forrás: PwC elemzés)

Az „olimpia költsége" a pályázati költségek, a szervezőbizottság nettó költségének, valamint az olimpiai fejlesztések költségének összessége, csökkentve az olimpiát követő értékesítések bevételével

Az „olimpia bruttó költsége" azok a kizárólag az olimpia megrendezéséhez köthető kiadások, amelyek tartalmazzák a pályázati és nettó szervezési (OCOG) költségeket, valamint az olimpiai fejlesztéseket. A pályázati költségek a rendező város kiválasztásáig tartó időszak kiadásait tartalmazza, beleértve a pályázat előkészítésének, összeállításának, beadásának, valamint a pályázáshoz kapcsolódó marketing és PR tevékenységnek a költségeit. Az „OCOG nettó költsége" az olimpiai szervező bizottság bevétellel (állami támogatás nélkül) nem fedezett költségei, az átmeneti létesítmények építési és elbontási költségei nélkül. A kizárólag az olimpia miatt felmerülő „olimpiai fejlesztési költségek" a hosszú távú fejlesztési tervekben nem szereplő, ugyanakkor az olimpia megrendezéséhez szükséges fejlesztések költségei (pl. infrastruktúra, sportcélú és nem-sportcélú létesítmények). Az olimpiai fejlesztések egy részének esetében (pl. olimpiai falu, sportlétesítmények ideiglenes lelátói) azonban az olimpiát követően számolhatunk az ingatlanok, illetve ingóságok értékesítésének bevételével, ami végső soron csökkenti az olimpia megrendezésének költségét. Így az „olimpia költsége" a pályázati költségek, a szervezőbizottság (OCOG) nettó költségének, valamint az olimpiai fejlesztések költségének összessége, csökkentve az olimpiát követő értékesítések bevételével. A korábban definiált alapeseti és előrehozott projektek költsége tehát nem része az olimpia költségének.

11.3. Módszertanunk korlátai

Az alapeseti, az előrehozott és az olimpiai fejlesztések meghatározásához a meglévő hosszú távú fejlesztési terveket és koncepciókat vettük alapul, de a meglévő tervekből csak az olimpia megvalósíthatósága szempontjából jelentőséggel bíró fejlesztésekkel foglalkoztunk. Ez nem biztosítja az olimpia nélküli tényleges fejlődési pálya megismerését, ami azt jelenti, hogy a különböző tervekben szereplő, esetleg már kötelezettség formájában is megjelenő beruházások kívül esnek vizsgálatunk látómezején. A már kivitelezés alatt álló beruházások (pl. budai fonódó villamoshálózat) szintén nem képezték elemzésünk tárgyát, azaz feltételeztük, hogy ezek a beruházások – jellemzően már a tényleges pályázást megelőzően – megvalósulnak.

A hosszú távú fejlesztési tervek és koncepciók – kevés kivételtől eltekintve – finanszírozási oldalt nem tartalmaznak, ezért erre vonatkozóan feltételezésekkel kellett élnünk. Az Európai Uniós finanszírozást illetően a hatályos jogszabályokat és a 2014-2020. időszakra vonatkozóan elfogadott Operatív Programokat vettük alapul. Magánfinanszírozással közvetlenül (beleértve a PPP konstrukciót is) kizárólag a magántulajdonban lévő létesítmények esetében kalkuláltunk (pl. Liszt Ferenc repülőtér). Ugyanakkor az olimpiai falu, a médiafalvak, a technikai falu és a médiaközpontok utóhasznosítása, vagyis az értékesítés során számolunk a magánszektor részvételével.

Az előrehozott fejlesztések előrehozásának költségével nem számoltunk. E költségtétel megítélésünk szerint a valóságban nem feltétlenül merül fel, hiszen az előrehozás miatti többletberuházást a maastrichti kritériumok betartási kényszere miatt az állam nem hitelfelvétellel (államadósság növeléssel), hanem a költségvetés belső átcsoportosításával is előteremtheti, vagy akár többletnövekedésből is finanszírozhatja.

Az olimpiát követően is állami tulajdonban maradó infrastrukturális fejlesztések és létesítmények olimpia utáni fenntartási és üzemeltetési költségével közvetlenül nem számoltunk. Azzal a feltételezéssel éltünk, hogy az olimpia után is megmaradó fejlesztések esetében a fejlettebb infrastruktúra miatt, valamint az utóhasznosítás során keletkező gazdasági és társadalmi hasznok ellensúlyozzák a fenntartási költségeket. Azoknál a fejlesztési igényeknél, amelyeknél ez a feltételezés nem tartható, ideiglenes fejlesztésekkel és elbontható létesítmények építésével kalkuláltunk.

A projektek között nem szerepeltettük:

- a meglévő infrastruktúra alapeseti karbantartás jellegű költségeit;
- a technológiai fejlődésből adódó telekommunikációs, közmű és egyéb alapeseti fejlesztések költségét;
- a magánszektor által finanszírozott szálláshely-bővítő beruházásokat;
- az állami rendfenntartó, védelmi szervezeteknél (pl. rendőrség, honvédség, terrorelhárítás, titkosszolgálat, stb.) az olimpia rendezésével kapcsolatban jelentkező biztonsági költségeket.

Az „olimpia költsége" nem tartalmazza a makrogazdasági hatásvizsgálat és a turizmus elemzés során meghatározott gazdaságban megjelenő többletjövedelmeket és nem számszerűsítettük az olimpia rendezésével összefüggésben jelentkező társadalmi hatásokat sem.

A költségkalkulációk a korábban ismertetett makrogazdasági feltételek mellett tekinthetők érvényesnek. A fejlesztések költségbecslései a szokásos piaci árakon, az iparági gyakorlatoknak megfelelő tartalékok beépítésével készültek. Ebből következően – figyelembe véve az olimpia rendezésének fix időpontját – az olimpia költsége nem tükrözi a projektek esetleges időbeli csúszásából adódó pénzügyi többletterhet, mely korábban több olimpiánál is a költségek nagyságrendi növekedését okozta.

Ábrajegyzék

1. ábra: Olimpiai költségvetések összefoglalása (Forrás: PwC elemzés) 744

12. Infrastrukturális fejlesztések (nem-OCOG költségek)

Tartalomjegyzék

12. Infrastrukturális fejlesztések (nem-OCOG költségek) 750
12.1. A fejezet összefoglalása 750
12.2.1. Bevezetés, módszertani összefoglaló 762
12.2.2. Kiválasztott benchmark városok bemutatása 763
12.2.3. A kiválasztott benchmark városok olimpiai célú infrastrukturális beruházásainak összehasonlítása 764
12.3. Az infrastrukturális fejlesztések költsége 778
12.3.1. Az infrastrukturális fejlesztések költségeinek tartalma 778
12.3.2. Olimpiai fejlesztési költségek és kapcsolódó bevételek 778
12.3.3. Olimpiai fejlesztési költségek az OCOG és a nem-OCOG költségvetésben 783
12.3.4. Az infrastrukturális fejlesztések összes költsége 784
12.3.5. Országos és fővárosi fejlesztések 786
12.3.6. Közlekedési és közműfejlesztések 787
12.3.7. Olimpiai falu, médiafalvak, sajtó- és közvetítőközpont 790
12.3.8. Sportlétesítmények 794
12.3.9. Városrehabilitáció és környezetvédelem 797
12.3.10. Egyéb fejlesztések (biztonság, technológia, idegenforgalom) 797
12.4. A fejlesztések finanszírozása 799
12.4.1. Módszertani összefoglaló, a lehetséges források azonosítása 799
12.4.2. Az európai uniós támogatások felhasználásának lehetőségei 800

12.4.3. Az egyes fejlesztési szükségletek finanszírozásának bemutatása 817
12.5. A fejlesztések és a finanszírozás időbeli ütemezése 833
12.5.1. A projektek ütemezésének szempontrendszere 833
12.5.2. A fejlesztések időbeli ütemezése 834
12.5.3. Állami, magán és EU források időbeli ütemezése 838
12.5.4. Állami finanszírozási igény 840
Ábrajegyzék 843
Táblázatjegyzék 844

12. Infrastrukturális fejlesztések (nem-OCOG költségek)

12.1. A fejezet összefoglalása

Nincs egyértelmű előírás a nem-OCOG költségvetés tartalmára

A nem-OCOG költségvetés („non-OCOG budget") elsődlegesen azokat a hosszú távú beruházásokat és fejesztéseket tartalmazza, amelyek a pályázó város hosszú távú fejlesztését szolgálják az olimpia rendezésétől függetlenül, ugyanakkor megvalósulásuk a játékok megrendezésének elengedhetetlen feltétele is. A NOB nem fogalmaz meg konkrét szabályokat vagy előírásokat a nem-OCOG költségvetés tartalmára vonatkozóan, de az viszont követelmény, hogy a pályázat során definiálásra kerüljön az OCOG és nem-OCOG költségvetések tartalma, valamint a nem-OCOG költségvetés megvalósításának forrása.

A nem-OCOG költségvetés pályázati stratégiai kérdés is

A nem-OCOG költségvetési terv összeállítása a pályázó város részéről jelentős mértékben stratégiai szempontok alapján történik. A stratégia ebben az esetben akkor szolgálhatja a nyerési esélyek javítását, ha a NOB várhatóan nem fogja egyrészt túlzottnak és ezért megvalósíthatatlannak tartani a fejlesztési elképzeléseket, másrészt azonban nem fogja túl szerénynek és ezért az olimpiát nem kellő színvonalon kiszolgálónak sem ítélni az infrastrukturális háttér színvonalát.

Az elmúlt három és a következő két olimpia nem-OCOG költségvetési terve 5-16 Mrd USD közé esik.

1. ábra: Benchmark olimpiák nem-OCOG terv-tény költségvetései (Forrás: PwC elemzés)

A vizsgált városok nem-OCOG költségvetéseinek mindegyikére jellemző a tervezett költségek jelentős, akár két-háromszoros túllépése

Bizonytalan becslések és nehéz összehasonlíthatóság

A korábbi olimpiák, illetve a nyertes pályázók adatait nem lehet egymással közvetlenül összehasonlítani a városok sajátos pályázási stratégiája, az eltérő kiindulási adottságok, és nem utolsó sorban a rendelkezésre álló adatok bizonytalansága miatt. Ebből következően a budapesti olimpia nem-OCOG tervét csak alulról építkezve, a helyi adottságokat és lehetőségeket figyelembe véve lehet megtervezni. Ez döntően az az összeg, amelyet Magyarország, Budapest olimpiától függetlenül költ olyan fejlesztésekre, amelyek egyébként támogatják az olimpia megrendezését is. Ugyanakkor más városok nem-OCOG fejlesztésének elemzése, értékelése számos olyan tanulsággal szolgálnak, amelyek a későbbi rendező városok előnyére válhat. Ezek a tanulságok a következőkben foglalhatók össze röviden:

- Az olimpiához kapcsolódó infrastrukturális beruházások, fejlesztések pontos tervezése és kivitelezése a sikeres olimpiai rendezés elengedhetetlen feltétele, miközben illeszkednie kell a város hosszú távú fejlesztési céljaihoz is.
- A pályázati anyagban bemutatott nem-OCOG költségvetés tartalma elsősorban pályázási stratégiai kérdés.
- Az olimpia megrendezésének időpontja nem változtatható, így a projektek kivitelezési határideje is rögzített. Bármilyen csúszás a költségek exponenciális növekedését eredményezheti.
- A nem-OCOG költségeken belül jellemzően a fejlesztések fele közlekedési projekt.
- A tényleges nem-OCOG költések jellemzően két-, háromszoros mértékben túllépik a tervezettet.
- A sport- és egyéb létesítmények utóhasznosításának jelentős költségei lehetnek, de utóhasznosítás nélkül a beruházási költség értelmét vesztheti.

A 2024-es olimpia megrendezéséhez szükséges infrastrukturális fejlesztések, valamint létesítmények 2015-2025-ös időszaki költsége 1.043 Mrd Ft. Az olimpiai fejlesztések költségeinek költségkategóriánkénti bontását a következő táblázat mutatja:

A budapesti olimpia létesítményeinek költsége 1.043 Mrd Ft a 2015-2025-ös időszakban

1. táblázat: Olimpiai fejlesztések összes költsége (Forrás: PwC elemzés)

Költségkategória	Olimpiai fejlesztések	
	Mrd Ft	%
Idegenforgalom	2	0
Környezetvédelem	65	6
Közlekedés	28	3
Olimpiai falu, médiafalvak	570	55
Médiaközpontok	72	7
Sportlétesítmények	258	25
Városrehabilitáció	48	5
Összesen	**1.043**	**100**

** A kerekítésből eltérések adódhatnak.*

Az olimpiai fejlesztések költségét 299 Mrd Ft-tal csökkentik az olimpia utáni értékesítések bevételei

Az olimpiai fejlesztések költségét (1.043 Mrd Ft) 299 milliárd Ft-tal csökkentik ezen fejlesztésekkel létrehozott javaknak az olimpia utáni részbeni értékesítéséből származó bevételei, így a bevételeket is figyelembe véve 744 Mrd forint költséget jelentenek az olimpiai fejlesztések 2015 és 2030 között.

Az ideiglenes létesítmények költségét az OCOG költségvetés tartalmazza, mert ezek az olimpiát követően elbontásra kerülnek, így közvetlenül nem szolgálják a rendező város hosszú távú fejlődését. Az alábbi táblázatban összefoglaltuk, hogy az olimpiai fejlesztési költségekből és bevételekből mekkora összeg került az OCOG és a nem-OCOG költségvetésbe.

Az OCOG költségvetésben szereplő ideiglenes fejlesztések költsége 175 Mrd Ft

2. táblázat: Olimpiai fejlesztések OCOG és nem-OCOG költségvetés közötti megoszlása (Forrás: PwC elemzés)

Költségkategória	Olimpiai		OCOG költségvetés		Nem-OCOG költségvetés	
	Mrd Ft	%	Mrd Ft	%	Mrd Ft	%
Idegenforgalom	2	0	2	1	-	0
Környezetvédelem	65	6	-	0	65	8
Közlekedés	28	3	10	6	18	2
Olimpiai falu, médiafalvak	570	55	-	0	570	66
Médiaközpontok	72	7	-	0	72	8
Sportlétesítmények	258	25	163	93	95	11
Városrehabilitáció	48	5	-	0	48	5
Összesen	**1 043**	**100**	**175**	**100**	**868**	**100**
Olimpia utáni értékesítések bevétele	**-299**	**-29%**	**-6**	**-3%**	**-293**	**-34%**
Bevétellel csökkentett költségek összesen	**744**	**71%**	**169**	**97%**	**574**	**66%**

** A kerekítésből eltérések adódhatnak.*

A budapesti olimpiát támogató, alapeseti és előrehozott

A kifejezetten olimpiai fejlesztések mellett még számos olyan alapeseti és előrehozott fejlesztési projektet szükséges megvalósítani az olimpiára, melyek már olimpiától függetlenül megjelennek a rövid és hosszú távú tervekben, koncepciókban. Az olimpia e projektek esetében azt biztosíthatja katalizátorként, hogy az elhatározott szándékból valóság legyen. Ezekből a tervezett

fejlesztések költsége 2.070 Mrd Ft a 2015-2025-ös időszakban

projektekből csak azokat emeljük ki, amelyek megvalósítása valóban kapcsolódik az olimpiához és egyben szükséges is a megfelelő rendezéshez. Az olimpiai fejlesztéseken felül, még azonosítottunk 2.070 Mrd Ft értékű nem olimpiai, vagyis alapeseti és előrehozott projektet, amelyet a város és az ország egyébként is tervez, de megvalósulásuk szükséges a sikeres rendezéshez.

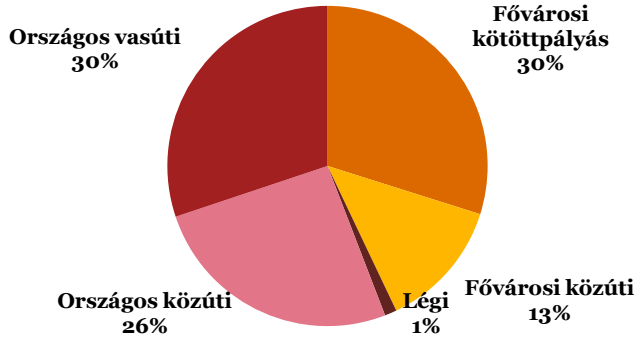
Az olimpiai fejlesztési költségek Budapest központúak, amennyiben az összes projektet vizsgáljuk közel 40% a vidékhez, az egész országhoz köthető fejlesztés

Az összes alapeseti, előrehozott és olimpiai projektek költségének 63%-a fővárosi fejlesztés, míg 37%-os részesedést képviselnek az országos fejlesztések. Az Agenda 2020 által az olimpia nem csupán budapesti, hanem vidékfejlesztési projektté is válik.

A közlekedési projektek teljes költsége 1.900 Mrd Ft, aminek mindössze 1,5%-a (28 Mrd Ft) olimpiai fejlesztés, 1.872 Mrd Ft pedig olimpiától független, alapeseti és előrehozott projekt. Az összes olimpiai és olimpiát támogató közlekedési beruházás 57%-a országos projekt, amelyek elsősorban Budapest látogatók általi jobb megközelítését és a vidéki helyszínek könnyebb elérését szolgálják. A közlekedési beruházások kiadásainak 43%-a olyan fővárosi projektek költsége, amelyek Budapest működőképességének fenntartását és az olimpiai helyszínek városon belüli megközelíthetőségét biztosítják. Az olimpiát támogató közlekedési projektek költségeinek ágazatok közötti megoszlása a következő ábrán látható.

2. ábra: Fejlesztések országos-fővárosi megbontása (Forrás: PwC elemzés)

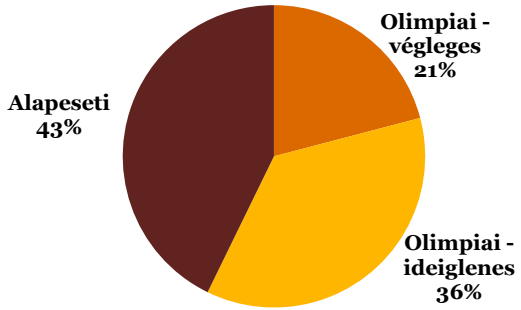
A közlekedési projektek többsége alapeseti és előrehozott

A sportlétesítmények között szerepelnek az olimpiai és paralimpiai igényeket kielégítő végleges és ideiglenes csarnokok, stadionok, sportközpontok és pályák fejlesztése, beruházása. Az összességében 449 Mrd Ft összegű sportlétesítmény-fejlesztés jellegének összetétele szerepel a következő ábrán.

A sportlétesítmények költségeinek több mint harmada az ideiglenes létesítmények és lelátók költségei

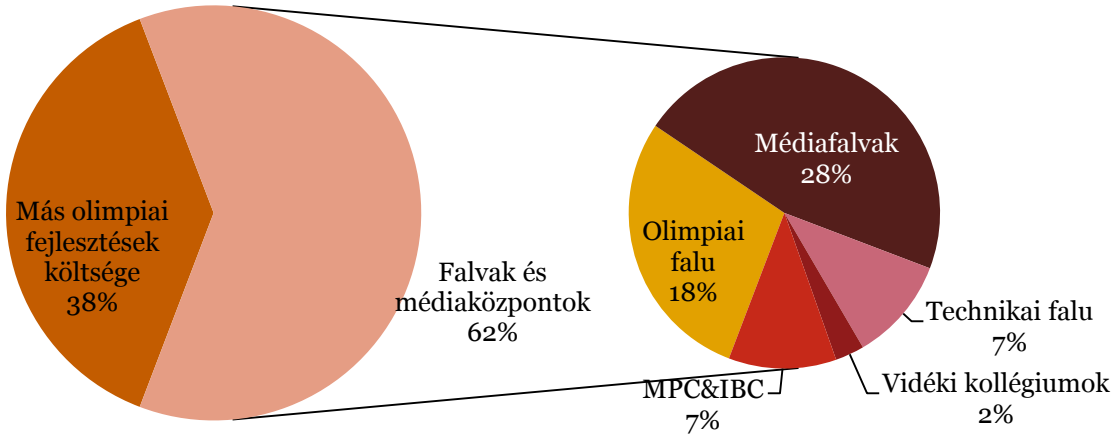
3. ábra: Alapeseti és olimpiai sportlétesítmény-fejlesztések (Forrás: PwC elemzés)

Az olimpiai falu, a médiafalvak, valamint a sajtó- és közvetítőközpont (MPC és IBC) költsége a teljes olimpiai fejlesztési költség legjelentősebb tétele. A falvak és médiaközpontok költségén (642 Mrd Ft) belül a legnagyobb költsége az 5 helyszínen épülő összesen 26 ezer férőhelyes médiafalvaknak (297 Mrd Ft), illetve a 17 ezer férőhelyes olimpiai falunak van (184 Mrd Ft).

4. ábra: Falvak és médiaközpontok költsége a teljes olimpiai fejlesztési költségeken belül (Forrás: PwC elemzés)

A falvak és médiaközpontok költsége a legnagyobb tétel az olimpiai fejlesztési költségeken belül

A biztonsági nem-OCOG költségeket nem számszerűsítettük

Az infrastrukturális fejlesztések költségei között nem számszerűsítettük a biztonsági és az olimpiai és médiafalvakon kívüli szálláshely-építési költségeket. Ezekre a fejlesztésekre jelen tanulmány nem terjed ki. A biztonsági költségek a benchmark olimpiák adatai alapján akár több milliárd USD nagyságrendű tételt is jelenthetnek.

Finanszírozási lehetőségek: állami, EU és magán

Tanulmányunkban részletesen vizsgáltuk az olimpiához kapcsolódó projektek megvalósításához elérhető finanszírozási forrásokat. Mivel a budapesti olimpia előkészítése és megrendezése állami, illetve önkormányzati feladat, ezért a költségek alapvetően az állami költségvetést terhelik. Ezt jelentősen csökkenthetik ugyanakkor a kapcsolódó projektekhez felhasználható EU támogatások, valamint egyes projektekhez korlátozott mértékben a magántőke is bevonható. Ezért részletesen, valamennyi projekt esetében megvizsgáltuk az EU támogatások bevonásának lehetőségét. Ahol az EU támogatás, illetve a magánforrás bevonásának lehetőségét nem láttuk reálisnak, ott állami finanszírozással számoltunk.

Az Európai Unió 2014-2020-as ciklusra vonatkozó előírásai határolják be a Magyarország számára felhasználható EU-s forráskeretet, illetve kijelölik azokat a stratégiai területeket, melyekre a forrásokat allokálni lehet. A tervezés során Magyarország is igazodott az Európa 2020 stratégiához, az EU célokkal összehangolt hazai fejlesztési elképzeléseket a Partnerségi Megállapodás tartalmazza.

A jelenlegi hétéves tervidőszak kulcsfontosságú az olimpiai felkészülés során, a forrásigény nagyobb része ebben a ciklusban keletkezik. A tervezés során ugyanakkor számoltunk a várhatóan 2021-2027-ben hozzáférhető források egy részének felhasználásával is.

Az EU források felhasználásának lehetőségei: IKOP, KEHOP és VEKOP

Magyarország számára 2020-ig összesen mintegy 7.750 Mrd Ft (25 Mrd EUR) támogatás érthető el, melyből az olimpia szempontjából az infrastrukturális fejlesztésekre fordítható források érdekesek. A támogatások szektoronként, illetve földrajzi régiónként kerülnek felosztásra, mely felosztást az Operatív Programok (OP) rögzítik.

Az olimpiához kapcsolódó beruházások megvalósításához döntően három OP forrásai vehetők igénybe, ezek a közlekedési projekteket támogató **Integrált Közlekedésfejlesztési OP (IKOP)**, a környezetvédelmi fejlesztéseket finanszírozó **Környezeti és Energiahatékonysági OP (KEHOP)**, illetve a kifejezetten a Közép-magyarországi Régió fejlesztéseinek támogatására szánt **Versenyképes Közép-Magyarország OP (VEKOP)**. Ezek teljes költségvetése eléri a 2.660 Mrd Ft (8,6 Mrd EUR) összeget, ugyanakkor figyelembe kell venni, hogy egy OP-nak az adott szektor/földrajzi terület valamennyi fejlesztési igényét finanszíroznia kell, tehát a teljes keret nem használható fel egészében az olimpiára való felkészülésre. Amennyiben ugyanakkor az ország hosszú távú fejlesztési terveit sikerül összehangolni az olimpiához kapcsolódó projektekkel, úgy a felhasználási arány jelentős lehet.

A tanulmány készítése során valamennyi, az olimpiához kapcsolódó projekt esetében egyenként megvizsgáltuk az EU finanszírozás lehetőségét. Az elemzés során projektek három típusát azonosítottuk.

- Projektek, melyek támogathatósága a rendelkezésre álló dokumentumok alapján jelenleg is biztosítottnak tekinthető.

Városon belüli kötöttpályás és országos vasúti projektek támogathatók EU forrásból

- Projektek, melyek illeszkednek az EU stratégiai céljaihoz, azaz támogathatók, ugyanakkor az eltérő hazai fejlesztési prioritások, valamint forráshiány miatt a jelenlegi tervdokumentumok alapján mégsem jutnak támogatáshoz. Ezeknél a projekteknél meghatározó szempont, hogy támogatásukra a magyar kormány javaslatot tehet, azaz a fejlesztési prioritások megváltoztatása, vagy a források átcsoportosítása által EU források biztosíthatók számukra. Az olimpia kapcsán tervezett városrehabilitációs projektek, illetve a forráshiány miatt a fejlesztési tervekben nem szereplő közlekedési nagyberuházások tartoznak elsősorban ebbe a kategóriába.
- Projektek, melyek nem illeszkednek az EU stratégiai céljaihoz, így az Európai Unió nem támogatja őket. Ide tartoznak a sportlétesítmények fejlesztései, különböző környezetvédelmi, gazdaságossági és stratégiai megfontolások miatt nem támogathatók a városon belüli közúthálózati fejlesztések, légiközlekedési beruházások, a lakóingatlan utóhasznosítású létesítmények, valamint az olimpiához közvetlenül kapcsolódó ideiglenes fejlesztések sem.

Sportlétesítmények, városon belüli közúthálózati, légiközlekedés és ideiglenes fejlesztések nem támogathatók EU pénzből

A támogatásokat elsősorban a közlekedésfejlesztési projektek kötik le, melyek nagy költségvetésűek, és illeszkednek az EU stratégiai célkitűzéseihez. A közlekedési szektorban az EU kiemelten támogatja a kötöttpályás városi és nagyvasúti fejlesztéseket. A városi közlekedésfejlesztés ugyanakkor az olimpiára való felkészülés szempontjából is az egyik legfontosabb terület, ezért a forrásigény a rendelkezésre álló kereteket az EU támogató hozzáállása mellett is jelentősen meghaladja. Nagy a támogatási igénye a gyorsforgalmi úthálózatot érintő beruházásoknak. Több milliárd forint a forrásigénye a támogatható, de a hazai fejlesztési prioritások között nem szereplő budapesti városrehabilitációs projekteknek is.

A támogatások átcsoportosítása természetesen más fejlesztési területek forrásainak szűkülését eredményezi, mivel az országra jutó támogatás nem bővíthető. Fel kell hívni a figyelmet továbbá arra, hogy az átcsoportosításokhoz az Európai Bizottság jóváhagyása is szükséges, ami egyes esetekben hosszas tárgyalásokat vehet igénybe. A keretek szűkösségéből eredő feszültségek bizonyos szintig mérsékelhetők, amennyiben figyelembe vesszük a 2021-2027 EU ciklus első három évében felhasználható forrásokat. Jelen tanulmányban egyes projektek esetében konzervatív módon becsülve számoltunk ezzel a lehetőséggel, mérsékelve a 2014-2020 időszakra nehezedő finanszírozási nyomást.

904 Mrd Ft EU-s forrás biztosított és további 951 Mrd Ft átcsoportosítható az olimpiához kapcsolódó projektekhez

További 367 Mrd Ft EU-s támogatás biztosítható a következő ciklusból

3. táblázat:A projektek finanszírozásához kapcsolódó legfontosabb megállapításaink (Forrás: PwC)

Fejlesztési terület megnevezése (támogatható területek)	Beruházási költség (Mrd Ft)	Rendelke-zésre álló támogatás (Mrd Ft)[1]	Olimpia által lekötött forrás (Mrd Ft)	Fennmaradó forrásigény 2014-2020 (Mrd Ft)	Átcsoportosít ható igény 2021-2027 (Mrd Ft)[2]
Fővárosi közösségi közlekedés fejlesztés (forrás: IKOP)	599	180	146	453	121
Országos közúthálózat fejlesztés (forrás: IKOP, CEF)	489	283	201	288	184
Országos vasúthálózat fejlesztés (forrás: IKOP, CEF)	636	748	540	96	62
Városrehabilitáció és forgalomcsillapítás (forrás: VEKOP)	61	17	6	55	0
Környezetvédelem és kármentesítés (forrás: KEHOP)	68	9	9	59	0
Összesen	**1.853**	**1.237**	**904**	**951**	**367**

[1] A táblázatban a rendelkezésre álló forrásoknál az EU támogatás (85%), illetve a nemzeti társfinanszírozás (15%) mértékét együttesen tüntettük fel.
[2] Szintén 85% EU és 15% hazai társfinanszírozással együtt

EU finanszírozási források átcsoportosítását időben el kell kezdeni, az egyeztetések és a jóváhagyás folyamata akár egy évet is igénybe vehet

A támogatások átcsoportosításához és ezzel az állami források minimalizálásához a következő lehetőségek adódnak: a nagyprojektek cseréje a prioritáson belül, forrásátcsoportosítás az OP-n belül, végül az OP-k között. A változtatások eltérő szereplőkkel igényelnek egyeztetést, és jelentős időigénye is lehet. A becsült időigényt az alábbi táblázat tartalmazza.

4. táblázat:A finanszírozási források átcsoportosításának becsült időtartama (Forrás: PwC)

Szempontok/ Lehetőségek	Nagyprojektek eseréje fejlesztési prioritáson belül	Forrás-átcsoportosítás Operatív Programon belül	Forrás-átcsoportosítás Operatív Programok között*
Átcsoportosításhoz szükséges lépés	EB jóváhagyás	Operatív Program módosítás	Partnerségi Megállapodás módosítása
Módosítás időtartama	2-3 hónap	4-6 hónap	9-12 hónap

** Az EU2020 tematikus célkitűzéseknek megfelelő indikátorok elérését az átcsoportosítást követően is biztosítani kell*

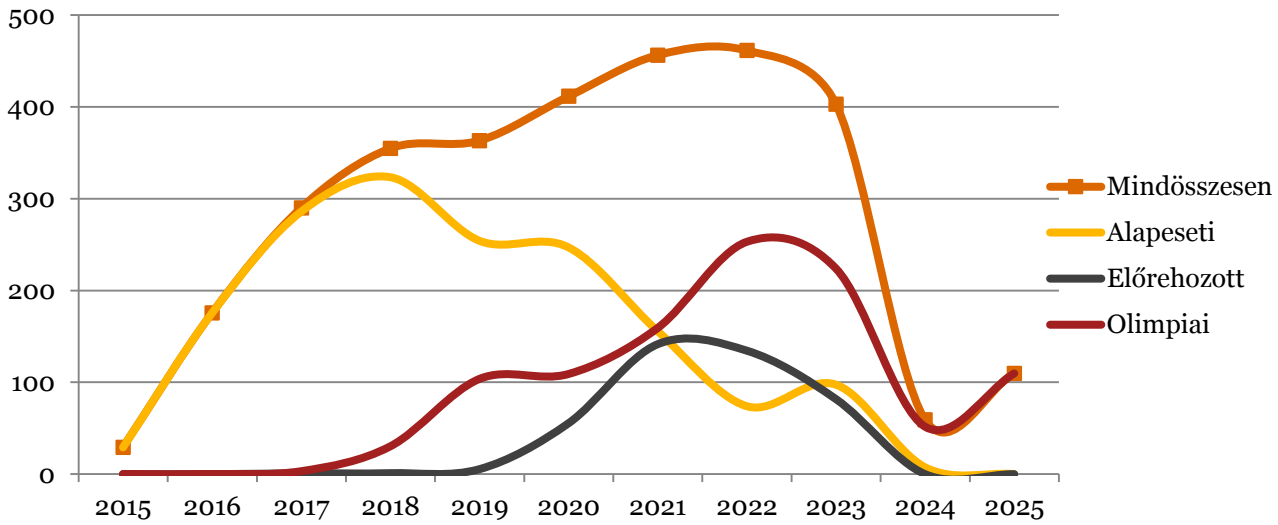
Amennyiben ilyen változtatási szándék van, a fentiek függvényében legkésőbb az ún. rövid listára kerülés időpontjában (2016. május) már kezdeményezni kell a tárgyalásokat és a változtatásokat, ahhoz hogy valóban fel lehessen majd használni a forrásokat.

Különösen javasolt már 2015-17-ben áttekinteni a 2014-20-as EU programozási időszak költéseit, valamint a következő 2021-27-es ciklus finanszírozását, hogy az uniós források felhasználása a magyar költségvetés számára a legoptimálisabban támogassa az olimpiarendezés programját. A felkészülés szempontjából a jelentkezés leadása után meg kell kezdeni az olimpiához kapcsolódó nagyprojekteket, forrásátcsoportosításokat, operatív programokat érintő lehetséges döntések vizsgálatát.

Az olimpiai és nem olimpiai projektek 2015-2025 közötti éves ütemezése a következő ábrán látható.

5. ábra: Olimpiai és nem olimpiai fejlesztési projektek ütemezése (Mrd Ft) (Forrás: PwC elemzés)

Az összes olimpiai és nem olimpiai fejlesztési projekt éves költsége a csúcsévet jelentő 2022-es évben eléri a 461 Mrd Ft-ot

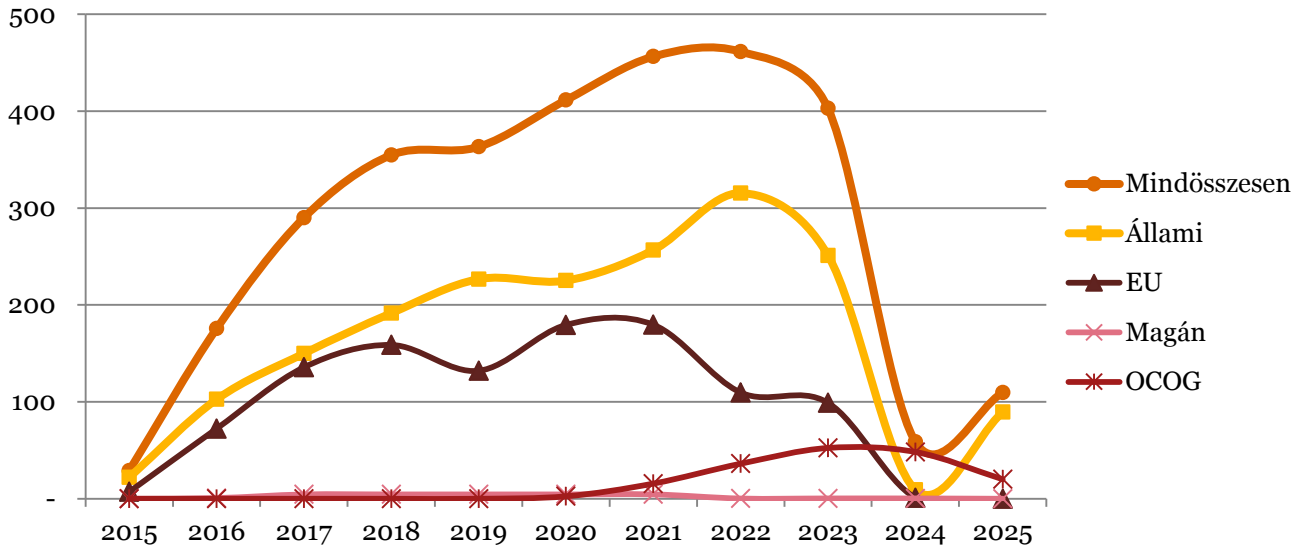
Az alapeseti projektek költsége a 2016-2021 közötti időszakra koncentrálódik. Az előrehozott és olimpiai fejlesztési projekteket– néhány előkészítési feladattól eltekintve – 2018-tól ütemeztük, figyelembe véve, hogy a 2024-es olimpia rendező városáról 2017 őszén dönt a NOB. Az olimpiai projektek tekintetében a 2018-2020 közötti időszak viszonylag alacsony költségét a projektek előkészítésének, a kisajátításoknak és – ahol szükséges – az érintett telkek kármentesítésének időigénye indokolja. 2022-ben és 2023-ban az olimpiai fejlesztések költsége már meghaladja a nem olimpiai fejlesztések (alapeseti és előrehozott) összes költségét.

Az összes fejlesztési – vagyis olimpiától független (alapeseti, előrehozott) és olimpia-specifikus - projekt finanszírozása az olimpia rendezésének elnyerését követő három évben (2018-2020.) évente kb. 200 Mrd Ft állami forrás felhasználását igényli. 2021-ben a projektek állami finanszírozása az OCOG-ot is beleértve már megközelíti a 300 Mrd Ft-ot és 2022-2023-ban meg is haladja azt. Az EU-s források felhasználása kiegyenlítettnek mondható, 2017 és 2023 között évente 100-180 Mrd Ft uniós finanszírozással számolunk. Magánfinanszírozással a tíz év alatt összesen 24 Mrd Ft költség esetében számoltunk, ami az összes fejlesztési kiadás kevesebb mint 1%-a. Az olimpia utáni átalakítások és bontások költségét közvetlenül, vagy közvetve, az OCOG-on keresztül állami

források biztosítják.

Az állami finanszírozás éves mértéke – OCOG-ot is beleértve – 2022-ben eléri a 350 Mrd Ft-ot

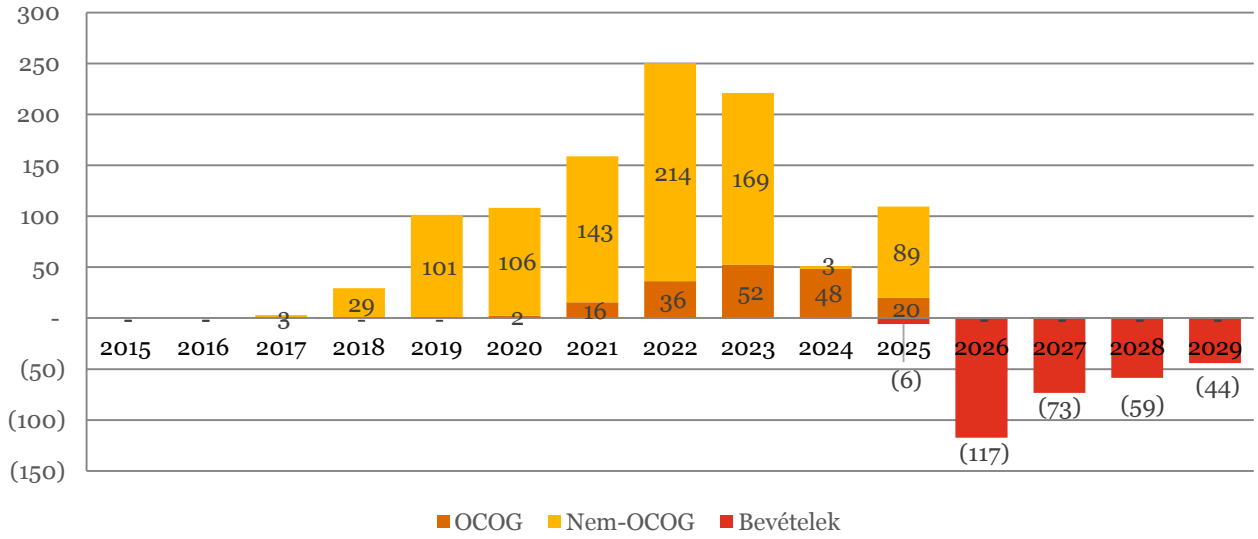
6. ábra: Olimpiai és nem olimpiai fejlesztési projektek finanszírozásának ütemezése (Mrd Ft) (Forrás: PwC elemzés)

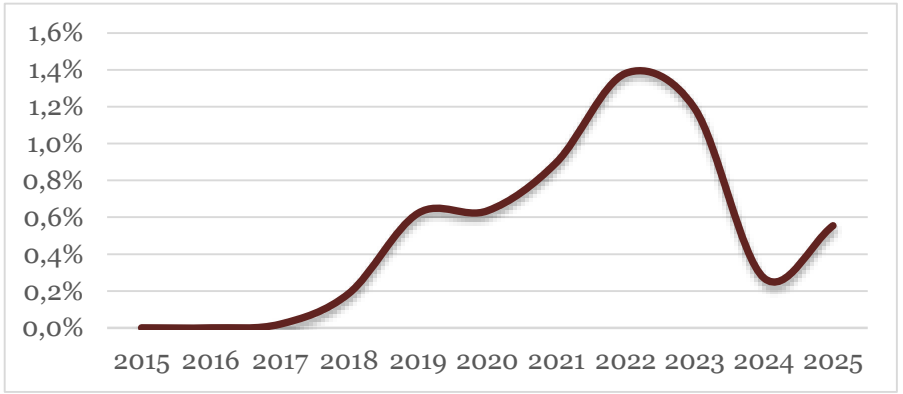
Az olimpia-specifikus projektek 2015-2025 között felmerülő állami finanszírozási igénye nem koncentráltan egy évben, hanem 2018-tól folyamatosan, az évek között megosztva jelentkezik. Hasonlóan, az olimpia utáni értékesítések is csak több év alatt realizálódnak. Igazán komoly finanszírozási igény csak 2019-től merül fel. Ha csak az olimpia-specifikus fejlesztési projekteket nézzük, akkor az éves többlet állami finanszírozási igény még a csúcsévnek tekinthető 2022-ben sem haladja meg az évi 250 Mrd Ft-ot. Jellemzően 100 és 210 Mrd Ft között van a finanszírozási igény, átlagosan 143 Mrd Ft a 2019-2025-ös időszakban, ez az éves államháztartási kiadások 0,3 és 1,4%-a között mozog, éves átlagban mintegy fél százalék. Az állami finanszírozású OCOG és nem-OCOG olimpiai fejlesztések költségeinek és bevételeinek időbeli ütemezése a következő ábrákon látható:

Az olimpia-specifikus projektek állami finanszírozási igénye egyetlen évben sem haladja meg a 250 Mrd Ft-ot

7. ábra: Állami finanszírozású olimpiai fejlesztési projektek költsége és várható bevétele (Forrás: PwC elemzés)

8. ábra: Az olimpia-specifikus fejlesztések költsége az államháztartási kiadások arányában (Forrás: PwC elemzés)

12.2. Benchmarking

12.2.1. Bevezetés, módszertani összefoglaló

Nincs egyértelmű előírás a nem-OCOG tartalmára

A nem-OCOG költségvetés („non-OCOG budget") elsődlegesen azokat a hosszú távú beruházásokat és fejlesztéseket tartalmazza, amelyek a pályázó város hosszú távú fejlesztését szolgálják az olimpia rendezésétől függetlenül, ugyanakkor megvalósulásuk a játékok megrendezésének elengedhetetlen feltétele is. Emellett a nem-OCOG költségvetés tartalmazhatja a rendezés következtében a rendvédelem, biztonság, közösségi közlekedés, egészségügy, hulladékgazdálkodás stb. területeken felmerülő, jellemzően állami finanszírozású üzemeltetési többletköltségeket is.

A nem-OCOG költségvetés pályázati stratégiai kérdés is

A NOB nem fogalmaz meg konkrét szabályokat vagy előírásokat a nem-OCOG költségvetés tartalmára vonatkozóan, de az viszont követelmény, hogy a pályázat során definiálásra kerüljön az OCOG és nem-OCOG költségvetések tartalma, valamint a nem-OCOG költségvetés megvalósításának forrása. További elvárás, hogy a nem-OCOG költségvetésnek kell tartalmaznia a sport- és egyéb létesítmények beruházásait, az infrastrukturális fejlesztéseket, az olimpiai falu és a sajtó- és közvetítőközpont beruházásait.

A nem-OCOG költségvetési terv összeállítása a pályázó város részéről jelentős mértékben stratégiai szempontok alapján történik. A stratégia ebben az esetben akkor szolgálhatja a nyerési esélyek javítását, ha a NOB várhatóan nem fogja egyrészt túlzottnak és ezért megvalósíthatatlannak tartani a fejlesztési elképzeléseket, másrészt azonban nem fogja túl szerénynek és ezért az olimpiát nem kellő színvonalon kiszolgálónak sem ítélni az infrastrukturális háttér színvonalát.

Bizonytalan becslések és nehéz összehasonlíthatóság

A kandidáló és a korábban olimpiai rendezést elnyerő városok a lehetőségeikhez mérten és pályázási stratégiájukhoz igazodóan eltérően értelmezték a fenti általános szabályokat és így a költségvetési tervek eltérő mértékben tartalmazzák az államilag és különösen a magánszektor által finanszírozott beruházási elemeket. A tény adatok tekintetében még nagyobb a bizonytalanság: a nem-OCOG költségvetésekről utólagos tény adatok hivatalosan nem kerülnek publikálásra, ezért ezekről leginkább csak független tanulmányok és sajtócikkek állnak rendelkezésre.

Az e fejezetben szereplő számokat inkább csak tájékoztató jellegű iránymutatásnak és benchmarknak kell tekinteni, ami segíthet a magyar nem-OCOG költségvetés lehetséges kategóriáinak, jellemzőinek kialakításában, így ezeket a számokat nem szabad a nem-OCOG célú tőkeberuházások kizárólagosan korrekt, hivatalosan is jóváhagyott és/vagy auditált végleges számaiként kezelni. Továbbá nem győzzük hangsúlyozni, hogy mivel minden kandidáló és rendező város igen eltérő adottságokkal rendelkezik a nem-OCOG költségvetést illetően, ezért igencsak megkérdőjelezhetőek a költségtervek összehasonlításából levonható következtetések.

12.2.2. Kiválasztott benchmark városok bemutatása

Athén (2004) az olimpiai játékok megrendezése érdekében nagyszabású infrastrukturális fejlesztéseket hajtott végre, melyeken belül meghatározóak voltak a – részben EU-s forrásból finanszírozott – közlekedési fejlesztések. Az olimpiára való felkészülés jegyében új repülőteret, két új metróvonalat, elővárosi vasutat építettek, valamint részben magán forrásból elkészült az Athén körüli autópálya-körgyűrű is. Az infrastruktúra fejlesztése mellett számos új sportlétesítmény is épült (pl.: az öt sportlétesítményt – kosárlabda csarnok, gyeplabdapálya, softball pálya, baseball pálya, kajak-kenu centrum – magába foglaló Hellinikon Olympic Complex, a strandröplabda-pálya, az asztalitenisz-csarnok, a súlyemelő-csarnok, a tollaslabda és öttusa eseményeknek helyt adó Goudi Olympic Complex és a teniszközpont), de ezek utólagos hasznosítását, fenntarthatóságát nem minden esetben sikerült biztosítani.

Peking (2008) már a pályázati anyagában minden korábbi olimpiához képest nagyobb nem-OCOG költségvetéssel számolt, amit elsősorban a speciális környezetvédelmi fejlesztési projektek indokoltak. Ennek megfelelően az önmagában is grandiózus közlekedésfejlesztési projektekkel hasonló nagyságrendben hajtottak végre környezetvédelmi beruházásokat (pl.: elavult erőművek kiváltása, ipari vállalkozások áttelepítése, parkosítás, víztisztítás és szennyvízkezelés), és biztonságra is minden korábbinál többet költöttek.

London (2012) pályázatában és később az olimpiai kommunikációban is a fenntarthatóságot és az olimpiai örökséget (legacy) helyezte a középpontba. Ezek a célkitűzések az infrastrukturális fejlesztésekre vonatkozóan újrahasznosított alapanyagok felhasználásában, környezetbarát közlekedési módok előtérbe helyezésében, ideiglenes sportlétesítmények építésében, valamint a sport- és egyéb létesítmények olimpia utáni hasznosításának megoldásában öltött testet.

Rio (2016) pályázati anyagában nagyban támaszkodott a 2007-ben megrendezett Pánamerikai Játékok meglévő infrastruktúrájára és a korábban elnyert 2014-es labdarugó-világbajnokságra vállalt fejlesztéseire. Elsősorban pályázási stratégiai oka lehetett, hogy miközben a teljes nem-OCOG költségvetés összességében meglehetősen magas, a csak az olimpia rendezése miatt felmerülő beruházási igény relatíve alacsony, azaz a fejlesztések többségének az olimpia rendezésétől függetlenül történő megvalósulásával számoltak.

Tokió (2020) fejlettségéből, és az ezt hangsúlyozó pályázati stratégiájából adódóan minimális infrastrukturális beruházást tervez az olimpiára: a nem-OCOG költségvetésében gyakorlatilag csak a sportlétesítmények fejlesztése, valamint az olimpiai falu építése szerepel.

12.2.3. A kiválasztott benchmark városok olimpiai célú infrastrukturális beruházásainak összehasonlítása

A vizsgált városok nem-OCOG költségvetéseinek mindegyikére jellemző a tervezett költségek jelentős, akár két-háromszoros túllépése

Az alábbi táblázat viszonyítási alapként bemutatja az előző három olimpia tervezett és becsült tényleges nem-OCOG költéseit, valamint a következő két rendezőváros olimpiai, illetve teljes nem-OCOG költségvetéseit is. Ismét fel kell hívnunk a figyelmet arra, hogy az adatok fenntartásokkal kezelendők és nem minden esetben közvetlenül összehasonlíthatóak az eltérő tartalom, az időben és országonként eltérő árszínvonal és vásárlóerő, illetve a változó devizaárfolyamok miatt. Emellett a tényadatok esetében hivatalos, átfogó jelentések nem állnak rendelkezésre és az egyébként meglehetősen csekély számú forrás sokszor egymásnak ellentmondó adatokat tartalmaz. Az adatok összehasonlítását számos tényező nehezíti, különösképp:

- Athén tény médiafalu építési költségei nem állnak rendelkezésre. Az egyéb költségek tartalma nem ismert.
- Peking olimpiai falujának, médiafaluinak és közvetítőközpontjának tény költségei nem elérhetőek. Lehetséges, hogy az egyéb soron szereplő összeg tartalmazza.
- A londoni olimpiai falu tény költsége tartalmazza a telekvásárlási és telekrendezési költségeket, illetve részben az értékesítési bevételeket is.
- London tény biztonsági költsége – egyes források szerint, és összhangban a többi rendező város költségvetésével is – nem tartalmazza a terror-elhárítási és hírszerzési költségeket, melyek tipikusan az állami rendvédelmi szervek költségvetését terhelik.

5. táblázat: Tőkeberuházások (tényadatok: folyó áron, tervadatok: pályázati anyagban szereplő áron) (Forrás: PwC elemzés)

M USD (folyó áron)[3]	Athén 2004[4]		Peking 2008[5]		London 2012[6]		Rio 2016		Tokió 2020	
	Terv	Becsült tény	Terv	Becsült tény	Terv	Becsült tény[7]	Terv olimpiai	Terv össz.	Terv olimpiai	Terv össz.
Környezetvédelem	-	-	8.627	10.326	-	-	445	1.205	-	-
Repülőtér	2.202	2.752	85	3.500	-	-	-	1.001	-	-
Út- és vasúthálózat	2.732	4.648	3.673	15.569	11.522	10.299	1.071	4.452	-	-
Metró	1.524	1.905								
Sportlétesítmények	332	3.184	1.531	2.406	917	1.743	254	490	1.344	3.106
Szállodák	-	-	-	-	-	-	56	56	-	-
Olimpiai falu	330	358	485	n/a	1.040	1.824	-	427	-	1.084
Média falu	-	n/a	-	n/a	-	-	-	812	-	-
Sajtó- és közvetítőközpont	27	194	45	n/a	215	469	203	203	164	164
Biztonság	75	1.368	-	7.000	n/a	1.535	802	1.250	100	100
Egyéb	345	2.317	-	1.014	2.100	10.292	859	1.722	209	464
Összesen	**7.567**	**16.727**	**14.446**	**39.814**	**15.794**	**26.162**	**3.690**	**11.618**	**1.817**	**4.918**

** A kerekítésből eltérések adódhatnak.*

A következő összefoglaló ábrán látható, hogy a vizsgált városok nem-OCOG költségvetéseinek mindegyikére jellemző a tervezett költségek jelentős, akár két-háromszoros túllépése:

[3] Tervadatok forrása: olimpiák pályázati anyagai
[4] Kasimati: Macroeconomic and financial analysis of mega-events: evidence from Greece, 2006; Attika Tollway webpage: http://en.aodos.gr/summary.asp?catid=21615 ; PwC elemzés
[5] http://en.wikipedia.org/wiki/Beijing_Capital_International_Airport ; Jennings: Olympic Risks, 2012; The Wall Street Journal: China Counts the Cost of Hosting the Olympics, 2008 http://online.wsj.com/articles/SB121614671139755287 ; PwC elemzés
[6] Olympic Delivery Authority: Annual Report and Accounts 2012-13, 2013-14; National Audit Office: The London 2012 Olympic Games and Paralympic Games: post-Games review, 2012; Transport for London: London 2012 Games Transport: Performance, Funding and Legacy, 2012; PwC elemzés
[7] A londoni tényadatok tartalmazzák a Public Sector Funding Package (PSFP) teljes (működési, beruházási) összegét (9 Mrd GBP), a Transport for London által közzétett közlekedési költséget (6 Mrd GBP) és a National Audit Office által publikált PSFP-n kívüli költségeket is (2 Mrd GBP)

A nem-OCOG költségvetést a valóságban jelentősen 2-3 akár 4-szeres mértékben is túllépték

9. ábra: Benchmark olimpiák nem-OCOG terv-tény költségvetései (Forrás: PwC elemzés)

A nem-OCOG költségeken belül jellemzően a fejlesztések fele közlekedési projekt

Az egyes városok nem-OCOG költségeinek költségkategóriánkénti összetételét – figyelembe véve a korábban említett hiányos adatokat és összehasonlítási problémákat – a következő diagramok szemléltetik:

10. ábra: Benchmark olimpiák nem-OCOG költségvetéseinek összetétele (Forrás: PwC elemzés)

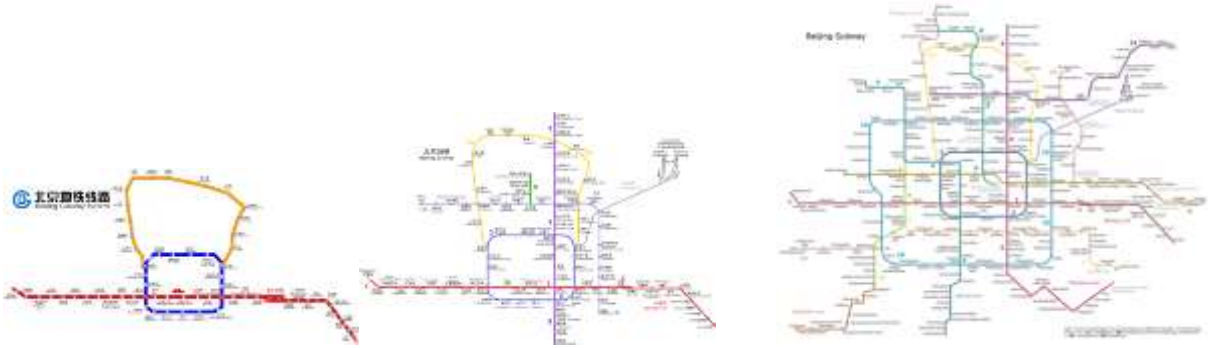
Közlekedés – út- és vasúthálózat, metró

Athén EU-s és magánforrásokat is bevonva fejlesztette közlekedési infrastruktúráját az olimpiai felkészülés jegyében. Elkészült Athén körül egy új autópálya körgyűrű, új metró- és villamosvonalak épültek, valamint felújították az elővárosi vasutat. Pekingben

A nem-OCOG költségvetésen belül a legnagyobb tételek a közlekedési fejlesztések

a közlekedésfejlesztés a környezetvédelmi programmal összhangban zajlott: többek között elkészült a 108 km hosszú 5. számú körgyűrű, a 208 km hosszú 6. számú körgyűrű kétharmada, kiépült a város metrórendszere és a korábbi papíralapú jegyeket elektronikus jegyrendszer váltotta fel. A metróhálózat hossza 2000-ben még csak 53 km volt (összesen 2 vonal), 2008-ban az olimpia évében már 200 km-re nőtt (összesen 8 vonal), 2014-ben pedig elérte a 465 km-t (összesen 17 vonal).[8] London már a játékok előtt is a világ vonalhosszt tekintve legnagyobb metróhálózatával rendelkezett. Ennek ellenére 6,5 Mrd GBP-t költöttek a városi közlekedés fejlesztésére az olimpiát megelőző években.[9] Többek között vonalfelújításokat, új járművek beszerzését és állomás-felújításokat hajtottak végre, de fejlesztették a felszíni városi vasúti hálózatot is. Rio pályázatában is hangsúlyos részt kaptak a közlekedési fejlesztések: új metróvonal építése (16 km) mellett új járművek beszerzését és a BRT (bus rapid transit) hálózat fejlesztését tervezik. Tokió a világ legmodernebb tömegközlekedési hálózatával rendelkezik és ennek megfelelően nem is látták szükségesnek bármilyen közlekedésfejlesztési projekt szerepeltetését pályázatukban.

11. ábra: A pekingi metróhálózat 2002-ben, 2008-ban és napjainkban (Forrás: Napatra WP[10], Wikipedia[11])

Repülőtér

Athén új, évi 16 millió utas (később 21 millióra fejlesztették) kiszolgálására alkalmas nemzetközi repülőteret épített a játékokra.[12]
Peking a meglévő repülőterét bővítette, új terminált épített, ami 35 millióról 80 millió (!) utasra növelte a repülőtér kapacitását.[13]

8 http://en.wikipedia.org/wiki/Beijing_Subway
9 Transport for London (2012): London 2012 Games Transport – Performance, Funding and Legacy
10 https://napatra.wordpress.com/2009/11/11/13-a-subway-tells-a-thousand-words/
11 http://en.wikipedia.org/wiki/Beijing_Subway
12 http://en.wikipedia.org/wiki/Athens_International_Airport
13 http://www.airport-technology.com/projects/beijing-terminal/

Rio a meglévő repülőtereinek (a riói és a labdarúgás eseményeinek helyt adó más városokban) fejlesztését tervezi, de ezek az olimpiától függetlenül, a labdarúgó világbajnokság rendezéséhez is szükségesek voltak.

12. ábra: A pekingi nemzetközi repülőtér 3-as terminálja (Forrás: Foster & Partners[14])

Sportlétesítmények

13. ábra: Az athéni olimpiai strandröplabda-pálya 2004-ben és 2012-ben (Forrás: Daily Mail[15])

A sportlétesítmény-beruházások a legutóbbi rendező városok mindegyikénél a tervezettnél lényegesen nagyobb kiadást jelentettek, de közülük is kiemelendő Athén, ahol tervezési, jogi, kivitelezési problémák következtében a végső költségvetés az eredetileg

[14] http://www.fosterandpartners.com/projects/beijing-airport/
[15] http://www.dailymail.co.uk/news/article-2723515/Athens-Olympics-leave-mixed-legacy-10-years-later.html

Az utóhasznosítás és az ideiglenes sportlétesítmények szerepe egyre fontosabb

tervezett összegnek – egyes források szerint – a tízszeresét is elérhették.[16] Athén rendezési pályázatában minimális sportlétesítmény-beruházással tervezett, azzal a feltételezéssel élve, hogy a szükséges infrastruktúra kb. 75%-ban rendelkezésre áll.[17] A rendezés elnyerését követő három évben nem indult el komoly építkezés a városban pénzügy-politikai (euró bevezetése), jogi-engedélyezési és tervezési okokból. A késedelem miatt felmerült az olimpiai rendezés jogának elvesztése is. Ennek következtében a sportlétesítményeknek az olimpia kezdetére való elkészülése minden hatékonysági, várospolitikai és utólagos hasznosítási szempontot felülírt. A sportlétesítmények végül az olimpia rendezése előtt 1-2 hónappal készültek el, de a költségek a tervezett többszörösére nőttek és a létesítmények jelentős része az olimpiát követően kihasználatlan maradt. Peking és London esetében is az olimpiai stadion jelentette a legnagyobb sportlétesítmény-beruházást: előbbi 428 M USD-ből épült,[18] utóbbi költsége közel 680 M USD volt.[19] Rio többségében a meglévő sportlétesítmények felújítását tervezi, a központi helyszínt jelentő Olimpiai stadion 2007-ben, a rendezés elnyerését megelőzően – mintegy 200 M USD-s költséggel – elkészült.[20] Tokió nem-OCOG költségvetésének meghatározó része 11 új sportlétesítmények építése, beleértve az új Olimpiai stadiont is.

14. ábra: Londoni ideiglenes sportlétesítmények (Forrás: A As Architecture[21])

[16] Tényadat: Evangelia Kasimati (2006): Macroeconomic and financial analysis of mega-events: evidence from Greece 51. oldal
[17] John R. Gold, Margaret M. Gold (2010): Olympic Cities - City Agendas, Planning and the World's Games 1896-2016 270. oldal
[18] http://en.wikipedia.org/wiki/Beijing_National_Stadium
[19] Department for Culture, Media and Sports: London 2012 Olympic and Paralympic Games — Quarterly Report June 2012 17. oldal (428 mGBP)
[20] http://en.wikipedia.org/wiki/Est%C3%A1dio_Ol%C3%ADmpico_Jo%C3%A3o_Havelange
[21] http://aasarchitecture.com/2012/07/architecture-of-the-olympic-games-in-london.html

Az Olimpiai falut általában lakásként hasznosították a Játékok után

Olimpiai falu

Athénban a sportlétesítményekhez hasonlóan az olimpiai falu utólagos hasznosítását sem sikerült megoldani. Az állami pénzből elkészült, 10 ezer lakó befogadására képes 2300 lakást a piaci ár feléért értékesítették alacsony jövedelmű családoknak. A szociális szempontok szerint kiválasztott 17 ezer jelentkező közül sorsolással döntöttek. A lakások a beköltözések előtt évekig üresen álltak, a városszéli elhelyezkedés miatt szükséges lakosságot kiszolgáló infrastruktúra (iskolák, könyvtárak, üzletek stb) később sem készült el, de felelősségi problémák miatt még a szemétszállítással is gondok voltak. Mindezek következtében az épületek lepusztultak és a lakások jelentős része jelenleg is üresen áll.[22] A **pekingi** olimpiai falut a Játékokat követően luxuslakásokká alakították át. A 750 ezer USD-s átlagár ellenére a lakások 80%-át értékesítették.[23] Az olimpiai falu **londoni** költsége tartalmazza a földvásárlási és infrastruktúra-kialakítási költségeket, valamint az értékesítésből befolyt bevételeket is. Az építkezés önmagában 1,1 Mrd USD-be került.[24] Az olimpiát követően az olimpiai faluból kialakított 2.800 darab lakás fele alacsony és közepes jövedelmű családok számára megfizethető lakásokat kínáló állami-magán vegyesvállalat (PPP) kezelésébe került, míg a megmaradó lakásokat egy magántulajdonú konzorcium (katari befektetővel) vásárolta meg továbbértékesítésre.[25] **Rio** a közel 18 ezer ágyas olimpiai falu létrehozására 2.450 3-4 szobás apartman építését tervezi 427 M USD-ért, amelyeket később közép- és felsőkategóriás lakásokká alakítanak át.[26] Az árszínvonalbeli különbségek és a kiépítendő kapcsolódó infrastruktúra eltérő tartalma is indokolhatja, hogy a magánberuházásban épülő **tokiói** olimpiai falu tervezett költsége (1,1 Mrd USD) két és félszerese a Rio által tervezettnek.[27]

[22] Bernstock (2014): Olympic Housing: A Critical Review of London 2012's Legacy 14. oldal
[23] http://www.treehugger.com/corporate-responsibility/beijings-olympic-village-is-worlds-largest-green-neighborhood.html
[24] Department for Culture, Media and Sports: London 2012 Olympic and Paralympic Games — Quarterly Report June 2012 17. oldal (712 mGBP)
[25] http://en.wikipedia.org/wiki/East_Village,_London
[26] Rio 2016 Candidature file
[27] Tokyo 2020 Candidature file

15. ábra: Az athéni és a pekingi olimpiai falu (Forrás: Business Insider[28])

6. táblázat: Olimpiai falvak a benchmark olimpiákon (Forrás: PwC elemzés)

Olimpiai falu	Méret	Költség	Finanszírozás módja	Utóhasznosítás
Athén	17 ezer ágy, 8.800 szoba, 2.300 apartman	358 MUSD	állami	lakások
Peking	9.900 szoba	n/a	állami	lakások
London	17 ezer ágy, 9.500 szoba, 3.300 apartman	1.824 M USD	állami	lakások
Rio	17,7 ezer ágy, 8.900 szoba, 2.500 apartman	427 M USD	PPP	lakások
Tokió	17 ezer ágy, 11 ezer szoba	1.084 M USD	magán	lakások

[28] http://www.businessinsider.com/past-olympic-villages-2012-7#2008-beijing-summer-olympics-3

Médiafalu

A média számára szükséges szállásokat a rendező városok adottságaikhoz igazítva biztosították. **Athén** 7 helyszínen összesen 9 ezer szobás média falut épített, mely épületek az olimpiát követően többek között diákszállókként, az oktatási minisztérium épületeként, illetve rendőrségi akadémiaként kerültek hasznosításra.[29] **London** és **Tokió** esetében a szállodai kínálat nem tette szükségessé külön médiafalu építését, a rendezők a szállodai kapacitások lekötését vállalták.

Peking egy 6 ezer és egy kisebb, 1 ezer szobás médiafalut épített, annak ellenére, hogy a szállodai kapacitás ott is rendelkezésre állt.[30] **Rio** pályázatában a szálláshelyhiányt egy 21 ezer szobás média falu építésének vállalásával (PPP konstrukcióban) igyekezett enyhíteni.[31] Az építési költséget nem tekintették olimpiai beruházásnak utalva arra, hogy a városban jelentős lakáshiány miatt egyébként is szükségesek új lakásépítések.

7. táblázat: Médiafalvak a benchmark olimpiákon (Forrás: PwC elemzés)

Médiafalu	Méret	Költség	Finanszírozás módja	Utóhasznosítás
Athén	szállodák és 7 helyszínen 9 ezer ágy	n/a	állami	diákszálló, minisztérium, rendőrségi akadémia
Peking	szállodák és 2 helyszínen 7 ezer szoba	n/a	állami	n/a
London	szállodák	-	-	-
Rio	1 helyszín 21 ezer szoba	812 M USD	PPP	lakások
Tokió	szállodák	-	-	-

[29] Athens 2004 Official Report
[30] Beijing 2008 Official Report
[31] Rio 2016 Candidature file

A sajtó és médiaközpont az egyik legjelentősebb nem sportcélú létesítmény

Sajtó- és közvetítőközpont (médiaközpont)

A sajtó- és közvetítőközpont (MPC: Main Press Center, IBC: International Broadcasting Center) alapterület szempontjából az olimpia legnagyobb létesítménye. Az újonnan épített közvetítőközpontból **Athén** a játékok után részben szórakoztató- és bevásárlóközpontot, részben pedig olimpiai múzeumot alakított ki[32], míg **Pekingben** a Nemzeti Kongresszusi Központ kapott helyet a létesítményben.[33] **London** bár pályázatában – az olimpiai faluhoz hasonlóan – magánforrásból tervezte megépíteni a médiaközpontot, a 2008-ban kirobbant gazdasági válság miatt végül állami finanszírozás mellett döntött. Jelenleg is zajlik az épületegyüttest „digitális negyeddé", innovációs központtá alakítása (iCITY), amely további 150 M GBP-s beruházást igényel.[34]

Rio PPP konstrukcióban épít új médiaközpontot, melyet az olimpiát követően kereskedelmi központként, irodaépületként és hotelként hasznosítanak majd.[35] **Tokió** az 1996-ban épült Nemzetközi Kiállítási Központban (Tokyo Big Sight) tervezi kialakítani az olimpiai közvetítőközpontot.[36]

8. táblázat: Médiaközpontok a benchmark olimpiákon (Forrás: PwC elemzés)

Sajtó- és közvetítőközpont	Méret	Költség	Finanszírozás módja	Utóhasznosítás
Athén	153.000 m²	194 M USD	állami	szórakozató- és bevásárlóközpont, olimpiai múzeum
Peking	152.000 m²	n/a	állami	Nemzeti Kongresszusi Központ
London	160.000 m²	469 M USD	állami	innovációs központ (iCITY)
Rio	140.000 m²	203 M USD	PPP	kereskedelmi központ, irodaépület, hotel
Tokió	143.000 m²	meglévő épület	-	Nemzetközi Kiállítási Központ

[32] http://en.wikipedia.org/wiki/2004_Summer_Olympics
[33] http://www.cnccchina.com/en/
[34] http://www.constructionenquirer.com/2014/03/19/orourke-to-win-150m-olympic-media-centre/
[35] Rio 2016 Candidature file
[36] http://tokyo2020.jp/en/plan/venue/index.html

Környezetvédelem

Nem minden pályázó tervez környezetvédelmi költséget

Nevesítve csak Peking és Rio nem-OCOG költségvetésében jelentek meg a környezetvédelmi beruházások, de a környezetvédelem, fenntarthatóság a többi város pályázatában is kiemelt szempontként szerepelt, így ezek a városok a megvalósult környezetvédelmi fejlesztéseket feltehetően egyáltalán nem, vagy más sorokon (pl.: közlekedés, egyéb) szerepeltették.

Peking a pályázatába beépítette a városi kormányzat által korábban elfogadott 1996-2015. közötti időszakra szóló Környezetvédelmi Master Plan-t, ami energetikai, közlekedési, iparáthelyezési, levegőminőség-javítási, hulladékkezelési és életminőség-fejlesztési projekteket tartalmazott.[37] **Rio** többek között szennyvízkezelési, levegőminőség-javítási és oktatási projekteket tervez megvalósítani ezen a soron.

16. ábra: Peking 2005-ben: bal oldalon két napos eső után, jobb oldalon szmogos időben (Forrás: Wikipedia[38])

Biztonság

A biztonsági kiadások nehezen követhetők és akár igen jelentős nagyságrendűek is lehetnek

A biztonsági kiadások a korábbi 1-200 M USD-s szintről a 2004-es athéni (illetve már a 2002-es Salt Lake City-i téli) játékokon ugrottak meg nagyságrendileg, elsősorban a 2001-es amerikai, a 2002-es bali, majd a 2004-2005-ös madridi és londoni terrortámadások miatt. **Athén** egy központi megfigyelő és kommunikációs rendszert alakított ki, amibe minden biztonsági szempontból releváns információ összegyűjtött, és ezáltal képessé vált integrált vészhelyzeti válaszadásra. A 67 alrendszerből álló rendszer tartalmazott 130 fix és 5 mozgó irányító központot, védett digitális rádiórendszert 23 ezer állomással, döntéstámogató és

[37] United Nations Environment Programme (2009): Independent environmental Assessment: Beijing 2008 Olympic Games 13. oldal
[38] http://commons.wikimedia.org/wiki/File:Beijing_smog_comparison_August_2005.png

adathálózati rendszereket, biometrikus azonosító rendszereket, 1.800 térfigyelő kamerát, valamint infravörös megfigyeléssel és csúcstechnológiai kommunikációs rendszerrel a sportlétesítményeket ellenőrző léghajót.[39] **Peking** a „Grand Beijing Safeguard Sphere" néven futó biztonsági stratégiája keretében 6,5 Mrd USD-t költött egy becslések szerint 300 ezer kamerát magába foglaló térfigyelő rendszer kiépítésére.[40]

London publikált biztonsági kiadásán belül a létesítmények biztonságának biztosítása 514 M GBP-be került, amit tovább növelt a létesítményeken kívüli biztosítás 455 M GBP-s költsége.[41] A riportált biztonsági kiadások nem tartalmazzák az építkezések biztosítási költségét és a terrorelhárítás, valamint a központi hírszerzés a Játékok miatt megnövelt költségvetését sem. **Rio** nem-OCOG költségvetésében 0,9 Mrd USD összegben tervez biztonsági eszközbeszerzéseket és további 0,4 Mrd USD-t üzemeltetési feladatokra.[42] A létesítmények védelmét az OCOG terv tartalmazza. Az OCOG és nem–OCOG költségvetésben szereplő tételeken felül, Rio 2014 októberében, 2,2 Mrd USD-re becsült értékben komplex biztonsági koordinációs és irányítási feladatok ellátására állapodott meg az izraeli ISDS biztonsági céggel (bár a szerződéskötést a kormányzat képviselői 2015 áprilisában cáfolták), amely már korábban is több olimpia biztonsági előkészítésében és biztosításában vett részt.[43] **Tokió** biztonsági kiadást minimális mértékben tervez a nem-OCOG költségvetésében, mert a játékok kapcsolatos biztonsági költségeket az egyes állami szervezetek saját költségvetése tartalmazza majd.[44]

Az olimpiai rendezés biztonsági költségeinek még a becslése is nehézséget okoz különösen három okból kifolyólag: egyrészt a biztonsági kiadások jelentős része csak közvetetten, állami szervezetek többletköltségvetésében jelenik meg (pl.: rendőrség, terrorelhárítás stb.), másrészt a biztonsági információkat természetükből adódóan jellemzően titkosan kezelik, harmadrészt a rendező városok eltérő felkészültséggel és különböző biztonsági fenyegetettséggel indultak neki az olimpiarendezésnek. A korábban felsoroltak mellett közel 1 Mrd USD-s biztonsági kiadása volt a 2010-es téli olimpiát megrendező 600 ezer lakosú Vancouver-nek[45] és a 2014-es brazíliai labdarúgó világbajnokságnak is. Általánosságban ugyanakkor megállapítható, hogy 2004 óta minden olimpiai rendezőváros a többszörösét költötte biztonságra, mint amennyit eredetileg tervezett.

[39] Boyle, Haggerty (2009): Spectacular Security: Mega-Events and the Security Complex
[40] Bennett, Haggerty (2011): Security Games: Surveillance and Control at Mega-Events 42. oldal
[41] National Audit Office (2012): The London 2012 Olympic Games and Paralympic Games: post-Games review
[42] Rio 2016 Candidature file
[43] http://www.israeldefense.co.il/en/content/exclusive-exposure-israeli-company-selected-security-coordinator-rio-2016-olympics
[44] Tokyo 2020 Candidature file
[45] Vancouver 2010 Integrated Security Unit: After action report 209. oldal

17. ábra: Léghajó az athéni olimpia biztonságának biztosításában és antiterrorista egység a pekingi olimpián (Forrás:NBC News[46], beijingolympicsblog.com[47])

Szállodák

A benchmark olimpiák nem-OCOG költségvetésében gyakorlatilag egyáltalán nem szerepel szállodák építése és nem állnak rendelkezésre tényadatok sem, mivel ezek jellemzően a magánszektor finanszírozásában valósultak meg. **Athénban** a szálláskínálatot 11 darab összesen 3 ezer kabinos szállodahajóval bővítették.[48] **Londonban** az olimpia rendezéséhez szükséges szálláshely többszöröse állt rendelkezésre már a pályázáskor is, **Peking** pedig az elvárt szobaszámon felül további százezer hotelszobát tudott biztosítani a nézők számára is. **Rio** a szükséges szobakapacitást csak mintegy 8 ezer szállodahajó-szoba kínálatának vállalásával tudta igazolni (6 hajó),[49] miközben **Tokió** meglévő szállodakapacitásával könnyedén megfelelt a NOB elvárásainak, hiszen összességében közel 150 ezer hotelszoba található a Japán fővárosban, illetve 50 km-es körzetében[50].

[46] http://www.nbcnews.com/id/5490540/ns/business-business_of_the_olympics/t/record-expense-security-plans-set-olympics/
[47] https://beijingolympicsblog.wordpress.com/tag/anti-terrorism/
[48] http://www.invgr.com/olympics_family.htm
[49] Rio 2016 Candidature file
[50] Tokyo 2020 Candidature file

18. ábra: A riói olimpián rendelkezésre álló egyik luxushajó, a Norwegian Getaway közel 2.000 szobája 4.000 látogató elhelyezését biztosítja (Forrás: CruiseHive[51])

Egyéb

Az egyéb költségek jellemzően kommunikációs, energiaellátási, város-rehabilitációs, valamint turisztikai fejlesztéseket tartalmaznak. **Athénban** az olimpiai felkészülés jegyében a legjelentősebb ilyen projekt az elsősorban uniós finanszírozásból megvalósuló ókori műemlékhelyszínek összekötésének kialakítása volt (Unification of Archaelogical Sites).[52] **London** esetében az egyéb soron mutatunk ki minden olyan közvetlen és közvetett állami ráfordítást, ami valamilyen módon az olimpiai rendezéshez kapcsolódott. A legjelentősebb tételek ezen belül[53]:

- terep-előkészítő közüzemi és infrastrukturális beruházások (2,9 Mrd USD),
- földvásárlások (1,2 Mrd USD),
- olimpia utáni „utóhasznosítási" költségek (pl: turizmus, vállalkozások támogatása a rendezésből adódó lehetőségek kihasználására stb. 1,3 Mrd USD),
- olimpiai park kialakításával kapcsolatos költségek (kb. 2 Mrd USD),
- OCOG által nem finanszírozott rendezési költségek (pl.: paralimpia költségének 50%-a, nyitó-záróünnepséghez hozzájárulás, nézők helyszínek közötti áramlásának szabályozása stb. 0,9 Mrd USD) és
- az olimpiai felkészülés logisztikai, program-menedzsmenttel kapcsolatos költségei, adók, kamatok (1,2 Mrd USD).

Rio terveiben 0,8-0,9 Mrd USD-vel szerepelnek az olimpia rendezésétől független villamosenergia-hálózatfejlesztési és közösségi-városrendezési projektek.[54]

[51] http://www.cruisehive.com/norwegian-getaway-used-2016-summer-olympics-rio/5836
[52] IOC Olympic Review 2011 August-September 49-50. oldal
[53] Olympic Delivery Authority Annual Report and Accounts 2013–14, National Audit Office (2012): The London 2012 Olympic Games and Paralympic Games: post-Games review
[54] Rio 2016 Candidature file

12.3. Az infrastrukturális fejlesztések költsége

12.3.1. Az infrastrukturális fejlesztések költségeinek tartalma

Az infrastrukturális fejlesztések költségeit projekt szinten határoztuk meg

A 2024-es olimpiai játékok budapesti megrendezéséhez szükséges infrastrukturális fejlesztések költsége projekt-szinten, beruházási költségként kerültek meghatározásra. Ennek megfelelően a bemutatott összegek magukban foglalják az egyes projektek kivitelezési, előkészítési, valamint, ahol szükséges a területszerzéssel kapcsolatos költségeket is, illetve tartalmazzák a hasonló jellegű projektek esetében jellemző költségvetésbe beépített tartalékokat is. Amennyiben az olimpiát követően az adott fejlesztési projekt esetében átalakítási, vagy bontási költség merül fel az utóhasznosítással kapcsolatban, akkor ezt a költséget az adott projekt teljes költsége tartalmazza. Azok a költségek, amelyek a megfelelő utóhasznosításra teszik alkalmassá a létesítményeket, tehát nem egy összegben lettek tervezve, hanem projektenként, az adott projekt költségbecslésében kerültek figyelembevételre.

A sportlétesítmények esetében az ideiglenes jellegű fejlesztéseket egy adott helyszínen belül is szétválasztottuk a végleges fejlesztésektől, mert egyrészt ezek időbeli ütemezése, finanszírozási módja és sokszor az alapeseti-előrehozott-olimpiai besorolása is eltérő, másrészt ezáltal volt biztosítható a hasonló műszaki tartalmú projektek egységes árazása (pl.: ideiglenes lelátók).

Az infrastrukturális és létesítményekkel kapcsolatos költségek minden esetben beruházási, építési költséget jelentenek. Bérlési lehetőséget csak egyes már meglévő, önkormányzati, illetve magántulajdonban lévő sportlétesítmény esetén feltételeztünk. Ezekben az esetekben azonban feltételezzük, hogy a létesítményeket az üzemeltető az olimpia idejére térítésmentesen, vagy a rendezés teljes költsége szempontjából elhanyagolható mértékű díj fizetése mellett rendelkezésre bocsátja, így bérleti díj költséggel nem számoltunk.

12.3.2. Olimpiai fejlesztési költségek és kapcsolódó bevételek

Az olimpiai fejlesztések költségét csökkentik az olimpia utáni értékesítések bevételei

A NOB előírások, a Master Plan kialakítása kijelöli az olimpia rendezéséhez szükséges projektek összességét. A kizárólag az olimpia miatt szükséges projektek köre is azonosítva lett, vagyis azok a projektek, amelyek olimpia rendezése nélkül nem valósulnának meg, és nem jelennek meg a rövid és hosszú távú fejlesztési tervekben.

Az olimpiát követően az infrastrukturális fejlesztések és sportcélú létesítmények állami tulajdonban tartását feltételezzük, így ezen fejlesztések esetében nem számoltunk olimpia utáni értékesítési bevételekkel. Ugyanakkor a nem sportcélú olimpiai létesítmények olimpia utáni utóhasznosítása az ingatlanok és ingóságok magánszektor részére történő értékesítésével oldható meg. Az értékesítések bevétele a speciális adottságokból (nagy mennyiségű, térben és időben koncentrált értékesítés) adódóan ugyan

elmarad a szokásos piaci áraktól és az építési költségektől is, de ezzel együtt is biztosítják az építési költségek részbeni megtérülését és ezzel végső soron csökkentik az olimpia költségét. Az olimpiai fejlesztések bevételekkel csökkentett költségét mutatja a következő tábla:

Az olimpiai fejlesztések nettó költsége 744 Mrd Ft, amely a 2015-2025-ös időperiódusban merül föl

9. táblázat: Olimpiai fejlesztések költségei és bevételei (Forrás: PwC elemzés)

Költségkategória	Olimpiai fejlesztések költsége		Olimpia utáni értékesítések bevétele		Olimpiai fejlesztések bevételekkel csökkentett költsége	
	Mrd Ft	%	Mrd Ft	%	Mrd Ft	%
Idegenforgalom	2	0	-	0	2	0
Környezetvédelem	65	6	-	0	65	9
Közlekedés	28	3	2	1	26	4
Olimpiai falu, médiafalvak	570	55	251	84	319	43
Médiaközpontok	72	7	43	14	29	4
Sportlétesítmények	258	25	4	1	254	34
Városrehabilitáció	48	5	-	0	48	6
Összesen	**1.043**	**100**	**299**	**100**	**744**	**100**

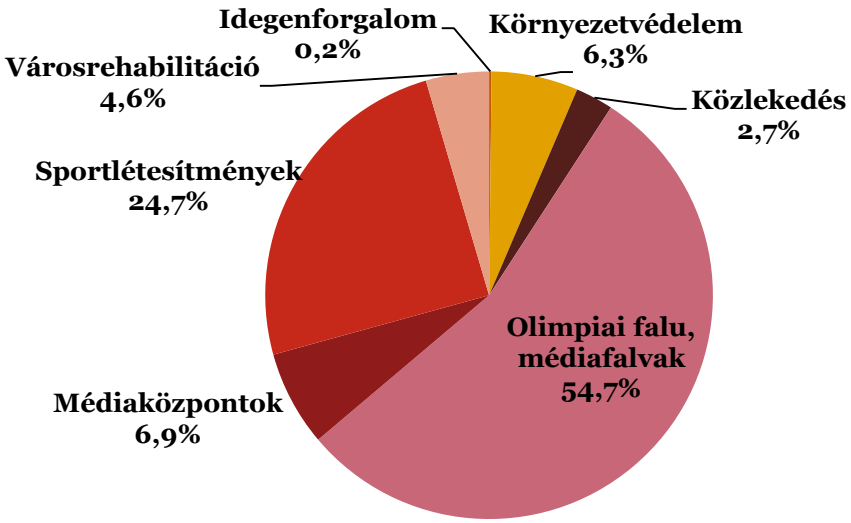
** A kerekítésből eltérések adódhatnak.*

Legjelentősebb tétel a falvak építése, a bevételek figyelembevétele után is

Az olimpiai fejlesztések költségét (1.043 Mrd Ft) 299 Mrd Ft-tal csökkentik ezen fejlesztésekkel létrehozott javaknak az olimpia utáni részbeni értékesítéséből származó bevételei, így a bevételeket is figyelembe véve 744 Mrd Ft költséget jelentenek az olimpiai fejlesztések 2015 és 2030 között. A bevételek 98%-a, 293 Mrd Ft a falvak és a médiaközpontok értékesítéséből származik és mindössze 1-1%-ot képvisel a teljes bevételen belül a közlekedési projektek és az ideiglenes sportlétesítmények bevétele.

Ebből adódik, hogy míg a teljes költségen belül a falvak és médiaközpontok költsége 62%-ot tesz ki, addig a bevételekkel csökkentett olimpiai költségen belüli arányuk 50% alá csökken. Ezzel párhuzamosan a sportlétesítmények ráfordításainak aránya a 25%-ról 34%-ra emelkedik a bevételek figyelembevételét követően.

19. ábra: Olimpiai fejlesztések megoszlása (Forrás: PwC elemzés)

Az olimpiai költségen belül a közlekedési fejlesztések aránya elhanyagolható (3%) mértékű. A legjelentősebb tétel az olimpiai falu és médiafalvak beruházási költsége, ami az olimpiai költségek 55%-a, 570 Mrd Ft. Ha ehhez még hozzávesszük az elsősorban a falvak építési telkeinek kármentesítését tartalmazó környezetvédelmi költségeket is, akkor elmondható, hogy az olimpiai költségek több mint 60%-a a falvak költségéhez kapcsolódik. Az olimpiai költségeken belül a falvak után a második legnagyobb tétel a sportlétesítmények 258 Mrd Ft-os fejlesztési költsége, ami az összes olimpiai költség egynegyede. Tekintélyes olimpiai költségtételt jelent a csak néhány projektből összeálló médiaközpontok építésének 72 Mrd Ft költsége és a városrehabilitációra fordítandó legalább 48 Mrd Ft-os költség is. Az idegenforgalmi költségek a teljes fejlesztési költségen belül nem képviselnek jelentős összeget.

10. táblázat: Olimpiai projektek becsült költsége (Mrd Ft) (Forrás: PwC elemzés)

Olimpiai fejlesztés megnevezése	Költség (Mrd Ft)
Ideiglenes szállodahajó kikötők kialakítása a Duna-parton, 22 kikötő különböző helyszíneken	1,9
Közterületi zöldfelületek védelme	1,9
Súlyos talajszennyezést szenvedett területek kármentesítése	63,3
Ideiglenes villamospálya-építés az olimpiai fő helyszín jobb megközelíthetőségéért	7,8
Duna-korzó kiépítése a Boráros tér és Csepel-szigetcsúcs között a hév-vágányok felszámolásával, az árvízvédelem megoldásával	11,5
Gyalogoshíd-rendszer építése a Soroksári Duna-ágon	5,8
Nyomvonal-korrekciók az olimpiai park növelése érdekében	1,2
Óriás P+R parkolók kialakítása az olimpiára gépkocsival érkezők részére	2,3
Média- és Sajtóközpont (Kopaszi-gát térsége)	71,8
Médiafalu – Kollégiumok:	
Debrecen Auguszta Hotel	0,4
Debrecen Kossuth Lajos Kollégiumok	0,9
Debrecen OEC Westhostel	0,2
Győr Hegedűs Gyula Kollégium	2,4
Győr Külső Kollégium	1,0
Miskolc Uni-Hotel és Bolyai Kollégium E/1.	0,7
Szeged - Új építés a Fodor József Kollégium mellett	2,7
Szeged Károlyi Mihály Kollégium	1,3
Veszprém Hotel Magister	0,4
Médiafalu I. (Józsefváros)	92,8
Médiafalu II. (Sertésvágóhíd)	56,7
Médiafalu III. (Fehérdűlő)	35,9
Médiafalu IV. (Galvani utca)	34,6
Médiafalu V. (Meder utca)	77,3
Olimpiai falu – Kollégiumok:	
Debrecen Campus Hotel	0,5
Győr Cuha Kollégium	1,0
Győr Famulus Kollégium	0,1
Miskolc Bolyai Kollégium E/6. ép.	0,3
Szeged Öthalmi Diáklakások	6,1
Veszprém Központi Kollégium	1,3
Olimpiai falu (Kvassay-zsilip és környezete)	184,0
Technikai falu (Meder utca)	69,3
BMX kerékpár – BMX-pálya - Kvassay zsilip	1,3
Céllövészet - Kincsem park, új csarnok - Ideiglenes rész	5,2
Hegyi kerékpár – Csillebérc	0,6
Hosszútávúszás - Balatonfüred	0,8
Íjászat - Műjégpálya	1,4
Országúti és triatlon kerékpár - Hősök tere	1,3
Öttusa lovaglás – Margitsziget	3,4
Röplabda és kézilabda-döntő - Etele téri ideiglenes csarnok	27,0
Strandröplabda – Óbudai-sziget	5,5
Trap-, Doubletrap- és skeetlövészet - Fehér úti lőtér - Ideiglenes rész	1,0
Triatlon úszás – Kopaszi-gát	0,8
Vívás - Turbina utcai ideiglenes csarnok (Dagály)	10,2

Olimpiai fejlesztés megnevezése	Költség (Mrd Ft)
Atlétika - Főstadion - Kvassay zsilip és környezete - Ideiglenes rész	60,8
Atlétika - Főstadion - Kvassay zsilip és környezete - Végleges rész	59,9
Pályakerékpár - Kvassay zsilip – Új Velodrom beltéri csarnok - Ideiglenes rész	1,0
Tenisz - Építendő Lágymányosi teniszkomplexum	
Centerpálya 1 Ideiglenes rész	3,0
Centerpálya 1 Végleges rész	1,9
Kispályák 7db	6,1
Teniszpálya 3 Ideiglenes rész	1,6
Teniszpálya 3 Végleges rész	2,2
Teniszpálya 2	2,9
Kajak-kenu szlalom - Kvassay zsilip - Ideiglenes rész	1,6
Kajak-kenu szlalom - Kvassay zsilip - Végleges rész	3,8
Asztalitenisz - Audi Aréna (Győr)	0,2
Budapesti edzéshelyszínek felújítása	5,1
Debreceni edzéshelyszínek felújítása	0,9
Díjlovaglás, Díjugratás, Military – Dunakeszi-Alag - Ideiglenes rész	2,6
Díjlovaglás, Díjugratás, Military – Dunakeszi-Alag - Végleges rész	1,9
Golf - Gödi golfpálya	1,2
Gyeplabda - Szusza Ferenc Stadion (labdarúgó stadion)	1,3
Győri edzéshelyszínek felújítása	0,5
Kajak-kenu - Evezés - Szegedi Olimpiai Központ - Ideiglenes rész	5,1
Kajak-kenu - Evezés - Szegedi Olimpiai Központ - Végleges rész	3,4
Kézilabda - Szeged - Tervezett Szegedi Sportcsarnok (Pick) - Ideiglenes rész	1,4

* A kerekítésből eltérések adódhatnak

Olimpiai fejlesztés megnevezése	Költség (Mrd Ft)
Kosárlabda - Főnix Csarnok (Debrecen)	0,2
Kosárlabda - Szertorna - Ritmikus Sport Gimnasztika - Ugróasztal - Papp László Sportaréna	
Ideiglenes rész	1,1
Végleges rész	1,8
Labdarúgás - Nagyerdei Stadion (Debrecen)	0,2
Labdarúgás - Groupama Aréna (labdarúgó stadion)	0,2
Labdarúgás - ETO Stadion (Győr)	3,4
Labdarúgás - DVTK Stadion (Miskolc - Diósgyőr) - Ideiglenes rész	0,2
Miskolci edzéshelyszínek felújítása	0,4
Műugrás - Öttusa-úszás- Úszás - Szinkronúszás - Vízilabda - Dagály Úszókomplexum - Ideiglenes rész	10,3
Ökölvívás - Hungexpo 'G' pavilon - Ideiglenes rész	1,5
Ökölvívás- Hungexpo 'G' pavilon - Végleges rész	0,6
Öttusa-kombinált (futás - lövészet) - Iharos Sándor Margitszigeti Atlétikai Centrum - Ideiglenes rész	2,4
Öttusa-kombinált (futás - lövészet) - Iharos Sándor Margitszigeti Atlétikai Centrum - Végleges rész	0,6
Öttusa-vívás - Széchy Tamás Uszoda - Ideiglenes rész	2,7
Rögbi - Illovszky Rudolf Stadion - Ideiglenes rész	0,7
Szegedi edzéshelyszínek felújítása	0,2
Székesfehérvári edzéshelyszínek felújítása	0,2
Tollaslabda - Taekwondo - Veszprém Aréna	0,2
Veszprémi edzéshelyszínek felújítása	0,2
Vitorlázás - Balatonfüred	0,6
Vízilabda - Hajós Alfréd Nemzeti Sportuszoda - Margitsziget	3,0
Városrehabilitáció - Budapest	41,5
Városrehabilitáció - vidéki városok	6,0
Végösszeg	1.043

12.3.3. Olimpiai fejlesztési költségek az OCOG és a nem-OCOG költségvetésben

Az ideiglenes fejlesztések költségeit – állami finanszírozással – az OCOG költségvetés tartalmazza

Jelen alfejezetben az olimpiai fejlesztések költségeit aszerint is bemutatjuk, hogy azokat az OCOG, vagy a nem-OCOG költségvetés tartalmazza-e. Az ideiglenes létesítmények költségét az OCOG költségvetés tartalmazza, mert ezek az olimpiát követően elbontásra kerülnek, így közvetlenül nem szolgálják a rendező város hosszú távú fejlődését. A besorolásnak azonban a budapesti olimpiai költség esetében inkább csak technikai jelentősége van, mert az OCOG bevételei (NOB, jegyár-bevételek, szponzori bevételek) nem nyújtanak fedezetet az ideiglenes létesítmények költségeire, így az OCOG költségvetéshez állami hozzájárulás szükséges. Az alábbi táblázatban összefoglaltuk, hogy az olimpiai fejlesztési költségekből és bevételekből mekkora összeg került az OCOG költségvetésbe:

Az olimpiai fejlesztések legjelentősebb OCOG tétele a sportlétesítmények és lelátók 163 Mrd Ft-ja, a legjelentősebb nem-OCOG tétele a falvak 570 Mrd Ft-ja

11. táblázat: Olimpiai fejlesztések OCOG és nem-OCOG költségvetés közötti megoszlása (Forrás: PwC elemzés)

Költségkategória	Olimpiai fejlesztések költsége		OCOG költségvetés		Nem OCOG költségvetés	
	Mrd Ft	%	Mrd Ft	%	Mrd Ft	%
Idegenforgalom	2	0	2	1	-	0
Környezetvédelem	65	6	-	0	65	8
Közlekedés	28	3	10	6	18	2
Olimpiai falu, médiafalvak	570	55	-	0	570	66
Médiaközpontok	72	7	-	0	72	8
Sportlétesítmények	258	25	163	93	95	11
Városrehabilitáció	48	5	-	0	48	5
Összesen	**1.043**	**100**	**175**	**100**	**868**	**100**
Olimpia utáni értékesítések bevétele	**-299**	**-29%**	**-6**	**-3%**	**-293**	**-34%**
Bevétellel csökkentett költségek összesen	**744**	**71%**	**169**	**97%**	**574**	**66%**

** A kerekítésből eltérések adódhatnak.*

Az olimpiai fejlesztési költségek 17%-a (175 Mrd Ft) ideiglenes jellegű, az OCOG költségvetésbe sorolt. Ezen belül a legnagyobb tétel a 163 Mrd Ft értékben tervezett ideiglenes sportlétesítmények és lelátók. Az OCOG költségvetés részei az ideiglenes közlekedési projektek (ideiglenes óriásparkolók, villamos-pályák), valamint az idegenforgalomhoz kapcsolódó ideiglenes

szállodahajó-kikötők létestése. Az olimpia utáni értékesítéseken belül a legnagyobb bevételt a nem-OCOG költségvetés részét képező falvak és médiaközpontok ingatlanjainak értékesítése generálja, ezért a nem-OCOG költségvetést 34%-kal csökkentik a bevételek, miközben az OCOG költségvetésen belüli projektek költsége csak 3%-kal alacsonyabb a bevételek figyelembevételét követően.

12.3.4. Az infrastrukturális fejlesztések összes költsége

A kifejezetten olimpiai fejlesztések mellett még számos olyan olimpiától független, az olimpiát is támogató alapeseti és előrehozott fejlesztési projektet szükséges megvalósítani az olimpiára, melyek már olimpiától függetlenül megjelennek a rövid és hosszú távú tervekben, koncepciókban. Az olimpia e projektek esetében azt biztosíthatja katalizátorként, hogy az elhatározott szándékból, valóság legyen. Ezekből a tervezett projektekből csak azokat emeljük ki, amelyek megvalósítása valóban kapcsolódik az olimpiához és egyben szükséges is a megfelelő rendezéshez.

A 2024-es olimpia megrendezéséhez szükséges infrastrukturális fejlesztésekre, valamint létesítményekre a 2015-2025-ös időszakban 1.043 Mrd Ft az olimpiai fejlesztési költség, ezenfelül 2.070 Mrd Ft-ra becsülhető a nem olimpiai – vagyis alapeseti és előrehozott – de szükséges projektek költsége. Így az olimpiához kapcsolódó fejlesztések összköltsége 3.113 Mrd Ft-ra tehető ebben a tíz évben. A költségeket költségkategóriánkénti bontásban a következő táblázat mutatja:

Az olimpiától független és az olimpiai összes fejlesztés költsége meghaladja a 3.100 Mrd Ft-ot, de ennek csak egyharmada a ténylegesen olimpiai projekt

12. táblázat: Olimpiai és nem olimpiai fejlesztések összes költsége (Forrás: PwC elemzés)

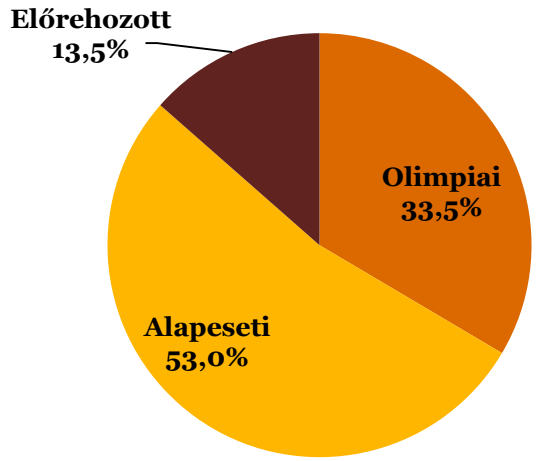
Költségkategória	Olimpiai		Nem olimpiai					
			Összesen		Alapeseti		Előrehozott	
	Mrd Ft	%	Mrd Ft	%	Mrd Ft	%	Mrd Ft	%
Idegenforgalom	2	0	2	0	2	0	-	0
Környezetvédelem	65	6	5	0	5	0	-	0
Közlekedés	28	3	1 872	90	1 451	88	421	100
Olimpiai falu, médiafalvak	570	55	-	0	-	0	-	0
Médiaközpontok	72	7	-	0	-	0	-	0
Sportlétesítmények	258	25	192	9	192	12	-	0
Városrehabilitáció	48	5	-	0	-	0	-	0
Összesen	**1 043**	**100**	**2 070**	**100**	**1 649**	**100**	**421**	**100**

** A kerekítésből eltérések adódhatnak.*

Az összes fejlesztési költség egyharmada olimpiai, kétharmada nem olimpiai költség. A nem olimpiai költségek között meghatározóak a közlekedési fejlesztések, melyek az összes nem olimpiai költség 90%-át teszik ki.

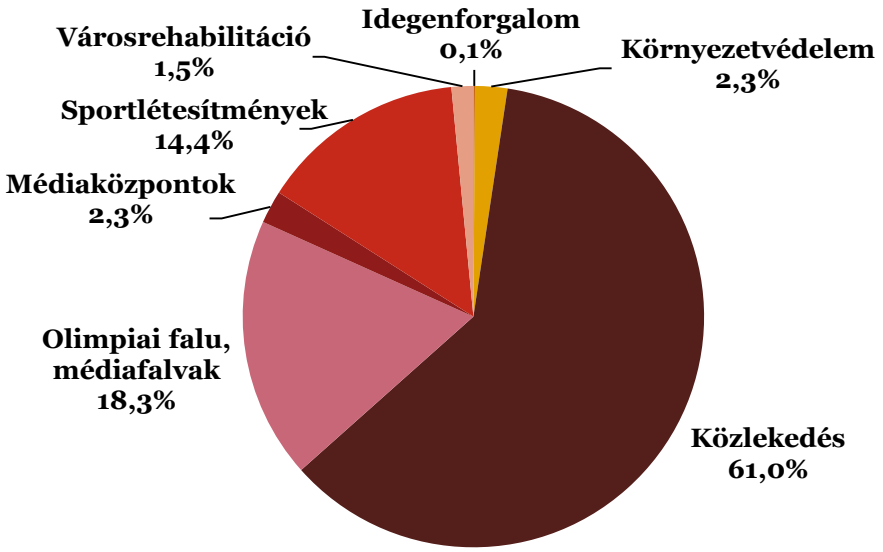
A nem olimpiai fejlesztések 90%-át a budapesti és országos közlekedési projektek adják. Ezen fejlesztések 80%-a alapeseti, vagyis 2024-ig olimpiától függetlenül megvalósítandó

20. ábra: Az összes fejlesztési költség megoszlása (Forrás: PwC elemzés)

A nem olimpiai költségek közel 80%-a (1.649 Mrd Ft) alapeseti és csak kisebbik része (421 Mrd Ft) előrehozott fejlesztés. Utóbbi teljes egészében közlekedési projekteket tartalmaz. Az alapeseti projekteken belül arányaiban csak 12%-ban szerepelnek sportlétesítmények, de összegszerűen a 192 Mrd Ft beruházás megközelíti az olimpiai sportlétesítmény-fejlesztések összegét (258 Mrd Ft). A következő ábra az olimpiai fejlesztések projekttípusok közötti megoszlását mutatja:

21. ábra: Olimpiai és nem olimpiai fejlesztések megoszlása (Forrás: PwC elemzés)

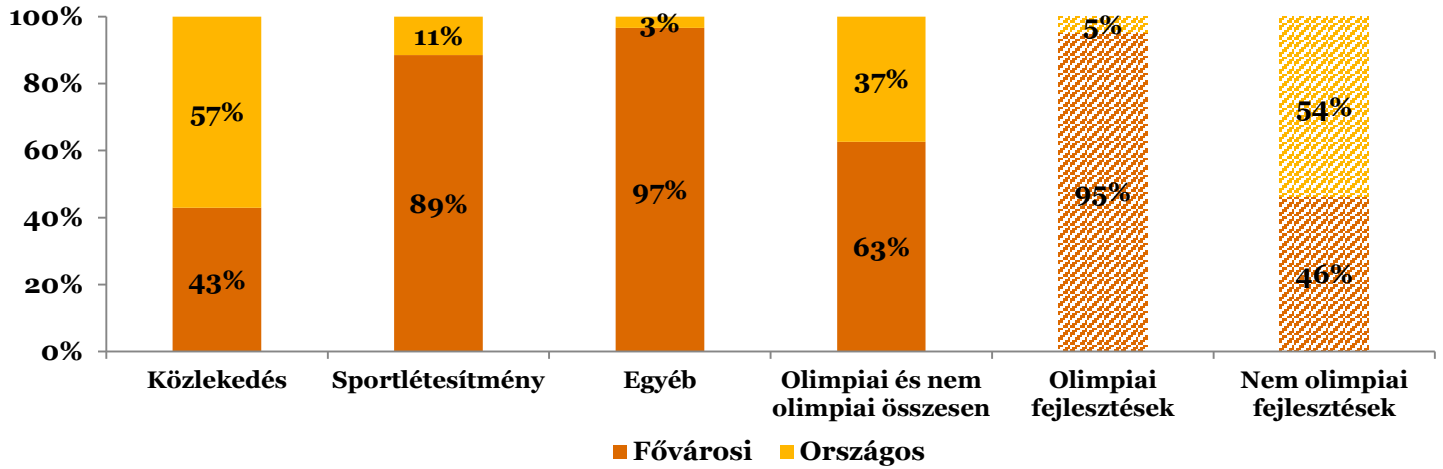
Az olimpiai és nem olimpiai költségeken belül a közlekedési fejlesztések a meghatározóak, arányuk 61%. Az összes fejlesztésen belül közel azonos arányt képviselnek a falvak (18,3%) és a sportlétesítmények (14,4%). A médiaközpontok, a városrehabilitáció, a környezetvédelmi projektek költségei az összes fejlesztési költségen belül egyaránt 2% körüli.

12.3.5. Országos és fővárosi fejlesztések

A budapesti olimpiát ugyan hivatalosan a főváros rendezi, de egyrészt a főváros megközelíthetősége, másrészt a vidéki versenyhelyszínek következtében a fejlesztési projektek az egész országra kiterjednek. Az egyes fejlesztési területek költségeinek fővárosi és országos infrastruktúra közötti megoszlását a következő táblázat szemlélteti:

22. ábra: Fejlesztések országos-fővárosi megbontása (Forrás: PwC elemzés)

Az olimpiai fejlesztések Budapesten koncentrálódnak, a nem olimpiai fejlesztések az egész országra kiterjednek

A kapcsolódó összes fejlesztési projekt közel 40%-a országos szinten valósul meg

Az ábrán látható, hogy a legnagyobb költségtételt jelentő, összesen 1.900 Mrd Ft értékű közlekedési fejlesztések 57%-a az országos közlekedési hálózatra jut, miközben a sportlétesítményeknél ugyanez az arány már csak 11%. Az egyéb oszlop tartalmazza többek között a falvak, a médiaközpontok, a városrehabilitáció és a környezetvédelem költségeit, amelyek gyakorlatilag teljes egészében (97%-ban) Budapest fejlesztését szolgálják.

Az összes alapeseti, előrehozott és olimpiai projektek költségének közel kétharmada fővárosi fejlesztés és a teljes kiadáson belül 37%-os részesedést képviselnek az országos fejlesztések. Ha csak az olimpiai fejlesztéseket tekintjük, akkor azon belül már 95% fővárosi fejlesztés és 5% az országos fejlesztések aránya (jellemzően vidéki médiafalvak és sportlétesítmény-bővítések). Összességében megállapítható, hogy az olimpiai fejlesztési költségek Budapest központúak, de a nem olimpiai fejlesztések között magasabb értékben szerepelnek országos fejlesztések, mint fővárosi projektek.

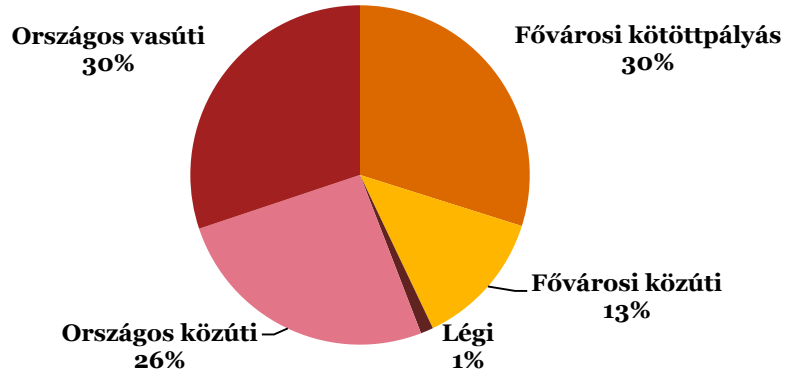
12.3.6. Közlekedési és közműfejlesztések

Az összes olimpiához kapcsolódó fejlesztési projekten belül a közlekedéssel kapcsolatban összesen 44 projektet azonosítottunk, melyek teljes költsége 1.900 Mrd Ft. Ennek az összegnek azonban mindössze 1,5%-a (28 Mrd Ft) olimpiai fejlesztés, 1.872 Mrd Ft pedig alapeseti és előrehozott projekt. Az összes közlekedési beruházás 57%-a országos projekt, amelyek elsősorban Budapest

A közlekedési projektek többsége alapeseti és előrehozott

látogatók általi jobb megközelítését és a vidéki helyszínek könnyebb elérését szolgálják. A közlekedési beruházások kiadásainak 43%-a olyan fővárosi projektek költsége, amelyek Budapest működőképességének fenntartását és az olimpiai helyszínek városon belüli megközelíthetőségét biztosítják. A közlekedési projektek költségeinek ágazatok közötti megoszlása a következő:

23. ábra: Közlekedési fejlesztések összetétele (Forrás: PwC elemzés)

A fővárosi kötöttpályás közlekedésen belül a költségek 68%-a a metró és hév vonalak (M1, M3, H7, H8), valamint járművek rekonstrukciójához kapcsolódik, 21%-a „villamos-projekt" (1-es, 2-es, 47-es, 51-es, 60-as) és a megmaradó 11% az elővárosi vasút fejlesztésére fordítódik. A fővárosi közúti projekteken belül a két legnagyobb projekt az autóbusz állomány fejlesztése és Galvani úti közúti híd és kapcsolódó úthálózat megépítése, melyek a teljes közúti fejlesztések költségének 30-30%-át jelentik. Az országos közúti projektek részben az országhatárig történő autópálya-meghosszabbításokat, részben pedig az M1 és M7 autópályák részben 2x3 sávossá bővítését tartalmazzák. Az országos vasúti projektek költségterve a motorvonat-beszerzésekből és három fő vasúti vonal (20-as, 80-as és 100-as) rekonstrukciójának költségéből állt össze.

Az országos, valamint a budapesti közlekedést támogató infrastrukturális beruházások az olimpiai struktúratervnek megfelelő műszaki tartalommal kerültek meghatározásra. A fejlesztési költségeket 2015. évi áron határoztuk meg, és a költségvetésekbe beépítésre kerültek a hasonló jellegű projektekre jellemző előkészítési költségek és tartalékok is. A projektek költségbecslésénél felhasználtuk az adott projekt esetében rendelkezésre álló koncepciótervek, előkészítő anyagok, megvalósíthatósági tanulmányok és projekttervek költségvetését, de figyelembe vettük a műszaki tartalomban lévő esetleges különbségeket is.

Közműfejlesztési projektet egy szennyvízvezeték nyomvonal-korrekciójától eltekintve nem azonosítottunk, azaz feltételezzük, hogy

a jelenlegi infrastruktúra is alkalmas az olimpia megrendezésének kiszolgálására.

13. táblázat: Közlekedési fejlesztések becsült költsége (Mrd Ft) (Forrás: PwC elemzés)

Fejlesztés megnevezése	alapeseti projekt	előrehozott projekt	olimpiai projekt
1-es villamos meghosszabbítása az Etele térig	3		
2-es villamos felújítása	17		
47-es villamos déli szakaszának felújítása	9		
51-es villamos felújítása		8	
60-as villamos (Fogaskerekű) meghosszabbítása a Normafáig, illetve a Széll Kálmán térig	14		
Budapesti közösségi közlekedés fenntartásához szükséges járműbeszerzés - fogaskerekű	8		
Budapesti közösségi közlekedés fenntartásához szükséges járműbeszerzés - H8-as hév (Gödöllő)	26		
Budapesti közösségi közlekedés fenntartásához szükséges járműbeszerzés - MillFAV	18		
Budapesti közösségi közlekedés fenntartásához szükséges járműbeszerzés - villamos	53		
Budapesti közösségi közlekedés fenntartásához szükséges járműrekonstrukció - M3-as metró	69		
Budapesti városi és elővárosi vasúti közlekedés fejlesztés (S-Bahn) - a 150-es vonal korrekciója		17	

Fejlesztés megnevezése	alapeseti projekt	előrehozott projekt	olimpiai projekt
Budapesti városi és elővárosi vasúti közlekedés fejlesztés (S-Bahn) - Déli vasúti összekötő híd	38		
Budapesti városi és elővárosi vasúti közlekedés fejlesztés (S-Bahn) - Üllői úti megállóhely	2		
Csepeli hév (H7) rekonstrukciója (villamos-hálózat részévé alakítása)	17		
Gödöllői hév (H8) rekonstrukciója	81		
Ideiglenes villamospálya-építés az olimpiai fő helyszín jobb megközelíthetőségéért			8
M3-as metróvonal rekonstrukciója (járműrekonstrukció nélkül)	155		
MillFAV (M1-es metróvonal) rekonstrukciója	17		
A Gubacsi híd rekonstrukciója		10	
Budapesti közösségi közlekedés fenntartásához szükséges járműbeszerzés - autóbusz	74		
Budapesti közösségi közlekedés fenntartásához szükséges járműbeszerzés - troli	15		
Duna-korzó kiépítése a Boráros tér és Csepel-szigetcsúcs között a hév-vágányok felszámolásával, az árvízvédelem megoldásával			12
Galvani úti közúti híd és kapcsolódó úthálózat megépítése		75	
Gyalogoshíd-rendszer építése a Soroksári			6

Budapesti városi és elővárosi vasúti közlekedés fejlesztés (S-Bahn) - Danubius megállóhely	6		

Fejlesztés megnevezése	alapeseti projekt	előrehozott projekt	olimpiai projekt
Liszt Ferenc Nemzetközi Reptér közúti elérésének fejlesztése	14		
Nyomvonal-korrekciók az olimpiai park növelése érdekében			1
Olimpiai helyszínek közeli főutak felújítása		23	
Óriás P+R parkolók kialakítása az olimpiára gépkocsival érkezők részére			2
Őrmező intermodális csomópont kialakítása	6		
Pesti alsó rakpart forgalomcsillapítása, a Duna-part rendezése	12		
Liszt Ferenc Nemzetközi Reptér kapacitásfejlesztése	23		
M15-ös autóút autópályává bővítése	17		
M1-es autópálya kapacitásbővítése, 2x3 sávra bővítése Győrig		184	
M2-es autóút autópályává bővítése Vácig	29		
M35-M4-es autópálya kiépítése az országhatárig	115		

Duna-ágon			
Fejlesztés megnevezése	**alapeseti projekt**	**előrehozott projekt**	**olimpiai projekt**
M6-es kiépítése az országhatárig autóútként	23		
M70-es autóút kapacitásbővítése, autópályává bővítése	17		
M7-es autópálya kapacitásbővítése, 2x3 sávra bővítése Balatonig		104	
100-as vasútvonal kritikus állapotú szakaszának (Püspökladány-Debrecen) felújítása	70		
20-as vasútvonal kritikus állapotú szakaszának (Székesfehérvár-Veszprém) felújítása	84		
80-as vasútvonal kritikus állapotú szakaszának (Rákos-Hatvan) felújítása	119		
Liszt Ferenc Nemzetközi Repülőtér kötöttpályás kapcsolatának kialakítása	115		
Motorvonat beszerzés (MÁV)	185		
Végösszeg	**1.451**	**421**	**28**

** A kerekítésből eltérések adódhatnak.*

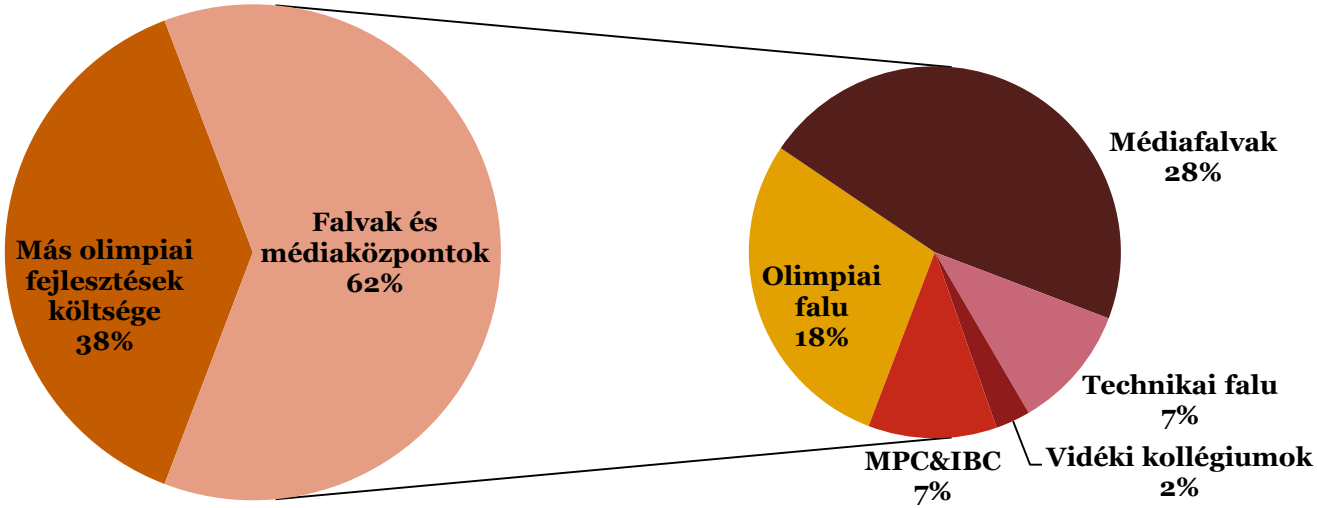
12.3.7. Olimpiai falu, médiafalvak, sajtó- és közvetítőközpont

Az olimpiai falu, a médiafalvak, valamint a sajtó- és közvetítőközpont (MPC&IBC) költsége a teljes olimpiai fejlesztési költség legjelentősebb tétele. A költségbecslések minden esetben férőhely, illetve alapterület alapján, a szükséges kiszolgáló infrastruktúrát (pl.: éttermek, orvosi szoba, szolgáltatások, garázs) figyelembe véve, magántulajdonú telkek esetében a telekköltséggel, tartalékkal valamint az olimpiát követő átalakítások költségével együtt kerültek meghatározásra. A mobiliák költségét az OCOG költségvetés tartalmazza. A falvak és médiaközpontok költségén (642 Mrd Ft) belül a legnagyobb tétel az 5

helyszínen épülő összesen 26 ezer férőhelyes médiafalvaknak (297 Mrd Ft), illetve a 17 ezer férőhelyes olimpiai falunak van (184 Mrd Ft).

24. ábra: Falvak és médiaközpontok költsége a teljes olimpiai fejlesztési költségeken belül (Forrás: PwC elemzés)

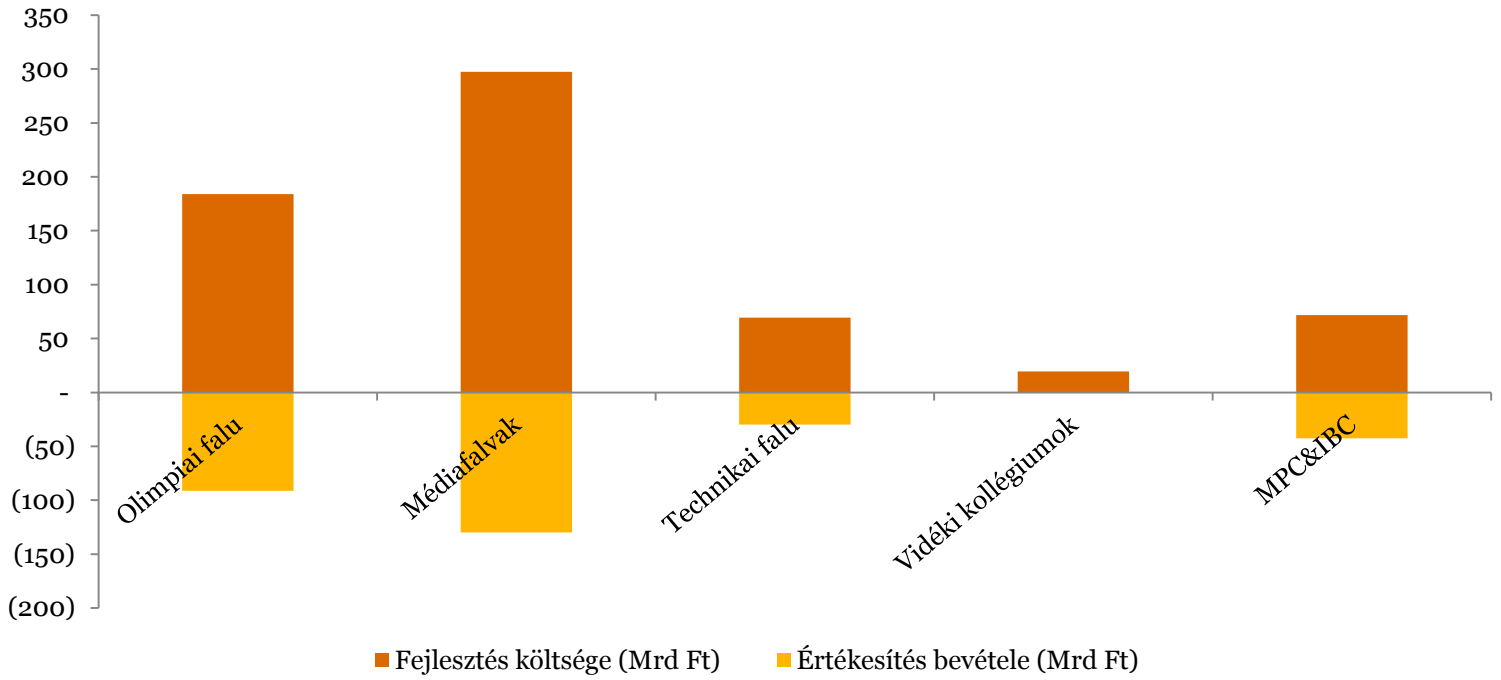
A falvak és médiaközpontok költsége a legnagyobb tétel az olimpiai fejlesztési költségeken belül

Az olimpia rendezését követően a vidéki kollégiumokon kívül valamennyi létesítmény esetében az ingatlanok értékesítését feltételezzük. A nagyszámú, koncentrált helyen lévő lakások és irodák viszonylag gyors ütemű értékesítése a piaci árnál alacsonyabb értékesítési árakat feltételez. Emiatt, valamint az átalakítások miatti többletköltség következtében az értékesítési bevételek az építési költségek egy részére nyújtanak csak fedezetet, ahogy ez a következő ábrán is látható.

A falvak és médiaközpontok költségét csökkenti az olimpia utáni értékesítések bevétele

25. ábra: Nem sportcélú olimpiai létesítmények fejlesztési költsége és értékesítési bevétele (Forrás: PwC elemzés)

A falvak telkeinek kármentesítésének költségét a környezetvédelmi költségek között szerepeltettük.

14. táblázat: Az olimpiai falvak és médiafalvak becsült költsége (Forrás: PwC elemzés)

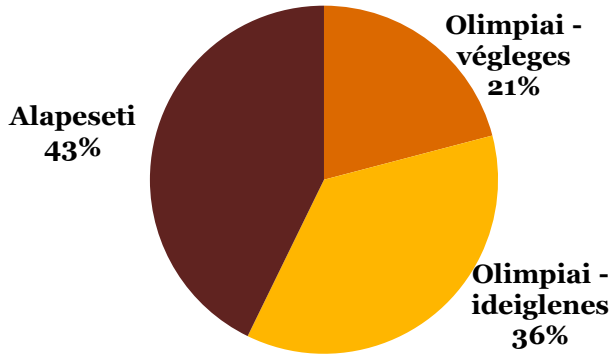
Fejlesztés megnevezése	Költség (Mrd Ft)
Média- és Sajtóközpont (Kopaszi gát térsége)	71,8
Médiafalu - Kollégiumok –	
Debrecen Auguszta Hotel	0,4
Debrecen Kossuth Lajos Kollégiumok	0,9
Debrecen OEC Westhostel	0,2
Győr Hegedűs Gyula Kollégium	2,4
Győr Külső Kollégium	1,0
Miskolc Uni-Hotel és Bolyai Kollégium E/1.	0,7
Szeged - Új építés a Fodor József Kollégium mellett	2,7
Szeged Károlyi Mihály Kollégium	1,3
Veszprém Hotel Magister	0,4
Médiafalu I. (Józsefváros)	92,8
Médiafalu II. (Sertésvágóhíd)	56,7
Médiafalu III. (Fehérdűlő)	35,9
Médiafalu IV. (Galvani utca)	34,6
Médiafalu V. (Meder utca)	77,3
Olimpiai falu – Kollégiumok	
Debrecen Campus Hotel	0,5
Győr Cuha Kollégium	1,0
Győr Famulus Kollégium	0,1
Miskolc Bolyai Kollégium E/6. ép.	0,3
Szeged Öthalmi Diáklakások	6,1
Veszprém Központi Kollégium	1,3
Olimpiai falu (Kvassay-zsilip és környezete)	184,0
Technikai falu (Meder utca)	69,3
Olimpiai- és média falvak összesen	**642**

** A kerekítésből eltérések adódhatnak.*

12.3.8. Sportlétesítmények

A sportlétesítmények között szerepelnek az olimpiai és paralimpiai igényeket kielégítő végleges és ideiglenes csarnokok, stadionok, sportközpontok és pályák fejlesztése, beruházása. Az összességében 449 Mrd Ft összegű sportlétesítmény-fejlesztés jellegének összetétele szerepel a következő ábrán:

26. ábra: Alapeseti és olimpiai sportlétesítmény-fejlesztések (Forrás: PwC elemzés)

A sportlétesítmények költségeinek több mint harmada az ideiglenes létesítmények és lelátók költségei

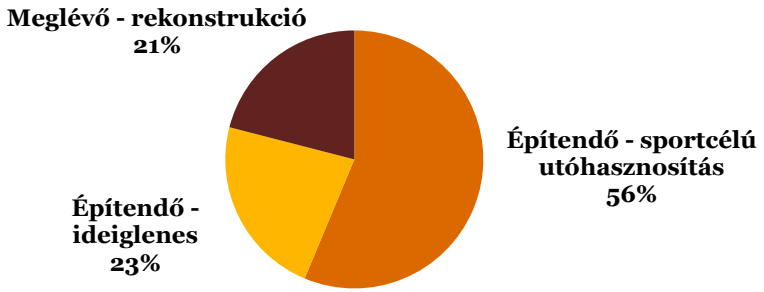
Benchmark adatok alapján a végleges és ideiglenes létesítmények építési költsége közel megegyezik, de utóbbiak esetében nem kell számolni olimpia utáni utóhasznosítási és üzemeltetési költségekkel. Ebből adódóan – hosszú távú gazdaságossági szempontok miatt – a kifejezetten az olimpiára épülő létesítmények esetében az olimpiákon egyre gyakoribb az ideiglenes létesítmények alkalmazása, ahol nem megoldott a megfelelő utóhasznosítás. Ahogy a fenti ábrán is látható, összességében a budapesti olimpiára tervezett sportlétesítmények olimpiai és nem olimpiai költségén belül az ideiglenes fejlesztések aránya 36%.

A fejlesztési tervekben szereplő, alapeseti sportlétesítmények között olyan beruházások szerepelnek, mint a Puskás Ferenc Stadion rekonstrukciója, a Dagály Úszókomplexum, valamint az Új Velodrom felépítése. Az olimpia beruházások közel kétharmada ideiglenes csarnok, illetve lelátó építése, de közel 100 Mrd Ft-ot tesznek ki az olimpiára épülő, de azt követően megmaradó létesítmények fejlesztési költségei.

A sportlétesítmények költségei tartalmazzák az edzéshelyszíneknek helyt adó létesítmények felújításának költségeit is (7 Mrd Ft).

Az olimpiai fejlesztések többsége ugyan ideiglenes jellegű, de az olimpiai költségeken belül az olimpiát követően teljesen elbontandó ideiglenes létesítmények kevesebb mint egynegyed részt tesznek ki. Ezt mutatja a következő ábra:

27. ábra: Olimpiai sportlétesítmények megoszlása (Forrás: PwC elemzés)

Az ábrán a meglévő és az építendő létesítmények költsége tartalmazza az olimpiára épülő ideiglenes bővítések költségét is, míg az építendő ideiglenes létesítmények az olimpiát követően teljes egészében elbontásra kerülnek.

Az ideiglenes lelátók esetében számoltunk értékesítési költséggel, de ennek összege az összes ideiglenes költségnek (163 Mrd Ft) mindössze 2%-a (4 Mrd Ft).

15. táblázat: A sportlétesítmények becsült fejlesztési költsége (Mrd Ft) (Forrás: PwC elemzés)

Fejlesztés megnevezése	alapeseti projekt	olimpiai projekt
BMX kerékpár – BMX-pálya – Kvassay Zsilip		1,3
Céllövészet - Kincsem park, új csarnok - Ideiglenes rész		5,2
Hegyi kerékpár - Csillebérc		0,6
Hosszútávúszás - Balatonfüred		0,8
Íjászat - Műjégpálya		1,4
Országúti kerékpár, Triatlon kerékpár- Hősök tere		1,3
Öttusa lovaglás - Margitsziget		3,4
Röplabda és kézilabda-döntő - Etele téri ideiglenes csarnok		27,0
Strandröplabda – Óbudai-sziget		5,5
Trap-, Doubletrap- és skeetlövészet - Fehér úti lőtér - Ideiglenes rész		1,0

Fejlesztés megnevezése	alapeseti projekt	olimpiai projekt
Triatlon úszás – Kopaszi-gát		0,8
Vívás - Turbina utcai ideiglenes csarnok (Dagály)		10,2
Súlyemelés - Millenniumi Konferencia Központ	8,5	
Atlétika - Főstadion - Kvassay zsilip és környezete - Ideiglenes rész		60,8
Atlétika - Főstadion - Kvassay zsilip és környezete - Végleges rész		59,9
Birkózás,cselgáncs - Tervezett Székesfehérvári Multifunkcionális Csarnok	12,1	
Pályakerékpár - Kvassay zsilip		
Új Velodrom beltéri csarnok - Ideiglenes rész		1,0
Új Velodrom beltéri csarnok - Végleges rész	23,8	

Fejlesztés megnevezése	alapesetiprojekt	olimpiaiprojekt
Tenisz - Építendő Lágymányosi teniszkomplexum		
Centerpálya 1 - Ideiglenes rész		3,0
Centerpálya 1 - Végleges rész		1,9
Kispályák 7db		6,1
Teniszpálya 3 Ideiglenes rész		1,6
Teniszpálya 3 Végleges rész		2,2
Teniszpálya 2		2,9
Kajak-kenu szlalom - Kvassay zsilip - Ideiglenes rész		1,6
Kajak-kenu szlalom - Kvassay zsilip - Végleges rész		3,8
Asztalitenisz - Audi Aréna (győr)		0,2
Budapesti edzéshelyszínek felújítása		5,1
Debreceni edzéshelyszínek felújítása		0,9
Díjlovaglás, Díjugratás, Military		
Dunakeszi-Alag - Ideiglenes rész		2,6
Dunakeszi-Alag - Végleges rész		1,9
Labdarúgás - DVTK Stadion (Miskolc - Diósgyőr) - Ideiglenes rész		0,2
Labdarúgás - DVTK Stadion (Miskolc - Diósgyőr) - Végleges rész	7,2	
Labdarúgás - Puskás Ferenc Stadion	108,7	
Miskolci edzéshelyszínek felújítása		0,4
Műugrás - Öttusa-úszás- Úszás - Szinkronúszás - Vízilabda		
Dagály Úszókomplexum - Ideiglenes rész		10,3
Dagály Úszókomplexum - Végleges rész	20,5	
Ökölvívás - Hungexpo 'G' pavilon - Ideiglenes rész		1,5
Ökölvívás- Hungexpo 'G' pavilon - Végleges rész		0,6
Öttusa-kombinált (futás - lövészet) - Iharos Sándor Margitszigeti Atlétikai Centrum		
Ideiglenes rész		2,4
Végleges rész		0,6

Fejlesztés megnevezése	alapesetiprojekt	olimpiaiprojekt
Golf - Gödi golfpálya		1,2
Gyeplabda - Szusza Ferenc Stadion		1,3
Győri edzéshelyszínek felújítása		0,5
Kajak-kenu - Evezés		
Szegedi Olimpiai Központ - Ideiglenes rész		5,1
Szegedi Olimpiai Központ - Végleges rész		3,4
Kézilabda - Tervezett Szegedi Sportcsarnok (Pick)		
Ideiglenes rész		1,4
Végleges rész	8,0	
Kosárlabda - Főnix Aréna (Debrecen)		0,2
Kosárlabda - Szertorna - Ritmikus Sport Gimnasztika - Ugróasztal -		
Papp László Sportaréna - Ideiglenes rész		1,1
Papp László Sportaréna - Végleges rész		1,8
Labdarúgás - Nagyerdei Stadion (Debrecen)		0,2
Labdarúgás - Groupama Aréna		0,2
Labdarúgás - ETO Stadion (Győr)		3,4
Öttusa-vívás - Széchy Tamás Uszoda		
Ideiglenes rész		2,7
Végleges rész	0,6	
Rögbi - Illovszky Rudolf Stadion - Ideiglenes rész		0,7
Rögbi - Illovszky Rudolf Stadion - Végleges rész	1,6	
Szegedi edzéshelyszínek felújítása		0,2
Székesfehérvári edzéshelyszínek felújítása		0,2
Tollaslabda - Taekwondo - Veszprém Aréna		0,2
Trap-, Doubletrap- és skeetlövészet - Fehér úti lőtér - Végleges rész	0,6	
Veszprémi edzéshelyszínek felújítása		0,2
Vitorlázás - Balatonfüred		0,6
Vízilabda - Hajós Alfréd Nemzeti Sportuszoda		3,0
Végösszeg	**191,6**	**257,7**

** A kerekítésből eltérések adódhatnak.*

12.3.9. Városrehabilitáció és környezetvédelem

A városrehabilitációs projektek az olimpiai létesítmények, eseményhelyszínek és turisztikai helyszínek legalább szűk környezetének épület és közterület rehabilitációit tartalmazzák, míg a környezetvédelmi projektek túlnyomórészt a falvaknak helyt adó telkek talajszennyezésének kármentesítését szolgálják. Mindkét fejlesztési kategória költségeit az olimpiai struktúraterv szerint, az érintett területek nagysága alapján becsültük.

A Dagály-fürdő árvízvédelmének megoldása projektet kivéve, valamennyi környezetvédelmi és városrehabilitációs projekt szorosan az olimpiai helyszínekhez kötődnek ezért ezeket a típusú fejlesztéseket az olimpiai költségek közé soroltuk be. Ezek a projektek elsősorban a városi környezet minőségének emelését célozzák meg az olimpiai helyszínek környékén. A városrehabilitáció projektjei az összes olimpiai fejlesztés 5%-át, a környezetvédelmi projektek pedig a 6%-át teszik ki.

16. táblázat: Környezetvédelmi és városrehabilitációs projektek becsült költsége (Mrd Ft) (Forrás: PwC elemzés)

Fejlesztés megnevezése	Alapeseti projekt költsége	Olimpiai projekt költsége
Dagály-fürdő árvízvédelmének megoldása	5	
Közterületi zöldfelületek védelme		2
Súlyos talajszennyezést szenvedett területek kármentesítése		63
Környezetvédelem összesen	5	65
Városrehabilitáció - Budapest		42
Városrehabilitáció - vidéki városok		6
Városrehabilitáció összesen		48

** A kerekítésből eltérések adódhatnak.*

12.3.10. Egyéb fejlesztések (biztonság, technológia, idegenforgalom)

A biztonsági nem-OCOG költségeket nem számszerűsítettük

Az infrastrukturális fejlesztések költségei között nem számszerűsítettük a biztonsági, és az elsősorban magánfinanszírozású olimpiai és médiafalvakon kívüli szálláshely-építési költségeket. Ezekre a fejlesztésekre jelen tanulmány nem terjed ki.

A tanulmányban megjelenő idegenforgalmi költség 18 állandó (alapeseti) és 22 ideiglenes (olimpiai) kikötő kialakítását tartalmazza 1,5, illetve 1,9 Mrd Ft értékben.

A biztonsági költségek a benchmark olimpiák adatai alapján akár több milliárd USD nagyságrendű tételt is jelenthetnek, mely

költségnek a legnagyobb része az állami biztonsági szervezetek költségvetésében jelentkezik. Ezek a költségek nehezen számszerűsíthetők, mert:

- bármilyen magas költségvetés sem garantál 100%-os biztonságot;
- a költségek a mindenkori biztonsági kockázat és a meglévő biztonsági felkészültség függvényei;
- a ténylegesen felmerülő költségekből az olimpiai költség nem különíthető el objektíven.

A sportlétesítmények költségvetésében azonban szerepel a beléptető kapuk, kerítések költsége, valamint az OCOG-ban a sportlétesítményekhez kapcsolódó (beléptetés, rendezvénybiztosítás) kiadások biztonsági költsége.

A technológia esetében a magánszektor – olimpia rendezésétől független – fejlesztéseit feltételezzük, ami az az olimpiai igényeket is kielégítő infrastruktúra meglétét biztosítja. Az olimpiához közvetlenül kapcsolódó technológiai költségeket az OCOG költségvetés tartalmazza.

Az olimpiai falu és a médiafalvak építésén túl szálláshely-építési költséggel nem számoltunk. Az idegenforgalmi költségek között csak szállodahajó-kikötő építési projektek szerepelnek. Azt feltételezzük, hogy a magánszektor a korábbi trendnek megfelelően, a gazdasági fejlődéssel összhangban bővíti a szállodai szobakínálatot, de mivel ez a bővítés az olimpiától független és állami forrást nem igényel, ezért az olimpia költségét nem befolyásolja.

12.4. A fejlesztések finanszírozása

12.4.1. Módszertani összefoglaló, a lehetséges források azonosítása

Az elemzés az infrastrukturális beruházások finanszírozására terjed ki

Az olimpiára való felkészülés finanszírozásának elemzése során alapvetően az infrastruktúra fejlesztésére, és az ahhoz szükséges állandó, vagy ideiglenes beruházások forrásaira koncentrálunk, ezek között értve az alapeseti, előrehozott és olimpia projekteket. A finanszírozás kapcsán ezek mindegyikét vizsgáltuk, összefoglalóan az olimpiához kapcsolódó fejlesztések elnevezéssel illettük őket. Az OCOG tételek közül itt csak a fejlesztési költségekkel foglalkozunk, az OCOG szervezési és működési költségeket, valamint a bevételeket a tanulmány más fejezetei tárgyalják, mivel ezek a működési jellegű költségek nem finanszírozhatók EU-s forrásokból.

A vázolt fejlesztési célú beruházások finanszírozási háttere az alábbi három fő elemből tevődhet össze:

- EU-támogatásokból,
- állami, önkormányzati forrásokból és
- magántőkéből.

Finanszírozási források: EU támogatás, állami/ önkormányzati és magántőke

A finanszírozási oldal meghatározásának középpontjában az európai uniós források elérhetőségének értékelése áll. Elemzésünk abból az alapelvből indult ki, hogy az olimpia megvalósítása Magyarország esetében alapvetően állami feladat, ezért a forrásokat elsősorban a költségvetés biztosíthatja hozzá. A költségvetést ugyanakkor minél inkább mentesíteni kell a rá nehezedő közvetlen terhektől, ezért a kapcsolódó fejlesztéseket ahol lehetséges, EU források bevonásával kell megvalósítani. Ezt kisebb mértékű magánfinanszírozás egészítheti ki. Ahol a fenti lehetőségek egyike sem állt rendelkezésre, ott közvetlen költségvetési források felhasználásával számoltunk.

Az EU források felhasználásának becsléséhez áttekintettük a lehetséges támogatási formákat, azok jellemzőit és kritériumait, majd ezt követően tételesen, minden egyes beruházásra, illetve beruházás típusra vonatkozóan megvizsgáltuk az EU támogatás felhasználásának lehetőségét. A vizsgálat alapvetően a 2014-2020 támogatási időszakra vonatkozik, mivel a fejlesztések többsége ebben a ciklusban valósul meg, illetve az elemzéshez itt már kellő mélységű információk állnak rendelkezésre. A 2021-től induló fejlesztések támogathatóságára vonatkozóan óvatos becslést teszünk.

Elemzésünk alapját a hatályos Európai Uniós és magyar jogi szabályozás, illetve az ágazati és területi fejlesztési prioritásokat tartalmazó Operatív Programok (OP) részletes vizsgálata jelentette. Mindkét forrás a 2014-2020 időszakra vonatkozó fejlesztési

és finanszírozási kereteket rögzíti. Mivel az elemzés időpontjában a fejlesztési ciklus elején járunk, a hozzáférhető dokumentumok csak a nagyvonalú szabályozás megismerését teszik lehetővé. Ezért az értékelés nélkülözhetetlen elemét jelentették a hazai támogatási intézményrendszer szereplőivel (Irányító Hatóságok), illetve szakmai szervekkel folytatott személyes interjúk, ahol a tervezésre vonatkozó részletesebb, írásban még nem rögzített kérdésekre is választ kaptunk.

12.4.2. Az európai uniós támogatások felhasználásának lehetőségei

Az EU támogatások a tagállamok felzárkóztatása mellett az EU szintű célok elérését szolgálják

Az európai uniós támogatások felhasználásának lehetőségeit alapvetően két területen vizsgáltuk. Először az EU, illetve Magyarország által a 2014-2020 időszakra vonatkozóan meghozott rendeleteit, jogi rendelkezéseit vizsgáltuk, hogy ezek mely fejlesztési területeken teszik lehetővé EU támogatás felhasználását. Ezt követően, kedvező szabályozási környezet esetén megvizsgáltuk, hogy az adott területre allokált források biztosítják-e az egyes projektek támogatásból történő megvalósítását. Az alábbiakban elsőként a jogszabályi környezet vizsgálatának eredményeit mutatjuk be, majd ismertetjük az egyes projektekre vonatkozó értékelések megállapításait.

Az Európai Unióhoz csatlakozott, alacsony relatív fejlettséggel rendelkező tagállamok, illetve régiók fejlettségbeli hátrányuk ledolgozásához az EU regionális politikáján keresztül költségvetési támogatást kapnak. A támogatásokat Magyarország a 2004-es csatlakozást követően döntően a Kohéziós Alap, Európai Regionális Fejlesztési Alap, illetve az Európai Szociális Alap igénybevételével használta fel. Ezek az alapok az EU regionális támogatási politikájának fő eszközei, összefoglaló elnevezésük az Európai Strukturális és Beruházási Alapok (ESB alapok). A kifizetések lebonyolítását az Európai Bizottság (EB) Regionális és Várospolitika Főigazgatósága (DG REGIO) végzi. A támogatások kifizetésének elsődleges célja, hogy a kevésbé fejlett tagállamok / régiók felzárkóztatása mellett az EU közösségi szintű céljainak érvényre juttatása. A beruházási célú közösségi támogatások fő célterületei az alábbiak:

- gazdasági, gazdaságélénkítéshez kapcsolható beruházások;
- az ezekhez kapcsolódó infrastrukturális fejlesztések (pl. közlekedés, vagy ipari infrastruktúra fejlesztései);
- olyan beruházások, melyek valamely Uniós előírás teljesítését segítik elő, pl. környezetvédelem területén;
- egyéb, társadalmi szempontból kiemelten fontos területek (pl. oktatás, esélyegyenlőség).

A támogatások többsége vissza nem térítendő

Fontos kiemelni, hogy a finanszírozás a legtöbb esetben vissza nem térítendő támogatás formájában történik, azaz az így elnyert támogatások a költségvetést ténylegesen tehermentesítik.

Az EU a támogatásokat a következő eszközökön keresztül folyósítja:

Kohéziós Alap

A Kohéziós Alap célja a nagy infrastrukturális fejlesztések finanszírozása

A Kohéziós Alapból (KA) célja a nagy költségvetésű, lassú megtérülésű beruházásokhoz nyújtott támogatás, mellyel a felzárkózó tagállamok költségvetését tehermentesíti. Jellemzően nagy közlekedési, környezetvédelmi és energetikai projektek megvalósítását finanszírozza. Az olimpiához kapcsolódó nagy közlekedésfejlesztési beruházások, mint a gyorsforgalmi úthálózat fejlesztések, illetve a kötöttpályás közlekedés fejlesztése a Kohéziós Alapból juthatnak támogatáshoz. A KA felhasználására az ország egésze és nem egy régiója jogosult, így odaítélésénél a tagállami fejlettség számít, mely nem haladhatja meg az EU-25 átlag GNI 90%-át. Az elérhető társfinanszírozási ráta maximális értéke 85%, azonban a támogatott projekt jövedelemtermelő képességétől függően a tényleges támogatás alacsonyabb lehet.[55] Mivel a közszféra által végrehajtott beruházások esetében a tervezés a gyakorlat szerint 85%-os EU támogatási aránnyal történik, ezért mi is következetesen ezt a rátát alkalmaztuk elemzésünk során.

Európai Regionális Fejlesztési Alap

Az Európai Regionális Fejlesztési Alap kisebb beruházásokat támogat

A regionális gazdasági fejlettség különbségeinek kiegyenlítésére az EU jelenleg az Európai Regionális Fejlesztési Alapon (ERFA) keresztül biztosít forrást. A Kohéziós Alaptól eltérően a támogatást itt régiók és nem országok szerint ítélik meg, különbséget téve a fejlettebb és kevésbé fejlett régiók között. A kevésbé fejlett régiókban tevékenységek szélesebb körére, magasabb intenzitással (85%) kapható támogatás. Az olimpia szempontjából ugyanakkor a fejlesztéseknek helyet adó Közép-Magyarországi Régió (KMR) megítélése lényeges, amely a regionális GDP alapján az EU fejlettebb régiói közé tartozik, az unós átlagot 8,5 százalékponttal meghaladó GDP értékkel. Ennek köszönhetően az ország más régióihoz képest a KMR eltérő elbírálás alá esik. Ennek legfontosabb következményei

- az alacsonyabb EU támogatási intenzitás: az EU hozzájárulás mértéke projektenként legfeljebb 50% lehet, beleértve a közfinanszírozású projekteket is;
- a támogatható tevékenységek szűkebb köre az ERFA jogszabály alapján;
- végül a nagyobb tematikus koncentráció.

Az ERFA a KA-val ellentétben számos területet érintő infrastrukturális fejlesztést támogat (gazdasági, oktatási infrastruktúra, területfejlesztés, helyi jelentőségű közlekedésfejlesztés, stb.). Az olimpia szempontjából kulcsfontosságú, hogy sportlétesítmények támogatásához az ERFA nem nyújt támogatást (ahogy természetesen a KA sem). A fentieknek köszönhetően az olimpiához

[55] Az Európai Parlament és a Tanács 1300/2013/EU rendelete (2013. december 17.) a Kohéziós Alapról, és az 1084/2006/EK tanácsi rendelet hatályon kívül helyezéséről

kapcsolódó beruházások csak kis része (egyes terület-rehabilitációs, kisebb infrastrukturális projektek) fogja tudni kihasználni az ERFA támogatását.[56]

Európai Szociális Alap

Az Európai Szociális Alap (ESZA) döntően a humán területek, az emberi erőforrások fejlesztésére koncentrál, infrastrukturális beruházások csak nagyon kis mértékben, kiegészítő elemként támogathatók belőle. Az ESZA az olimpiai felkészülés finanszírozásában alapvetően nem játszik szerepet.

Az Európai Hálózat-finanszírozási Eszköz közlekedésfejlesztésre használható fel

Európai Hálózatfinanszírozási Eszköz

2014-től az ESB alapok hozzájárulásának egy különleges eleme egy speciális forrás, az Európai Hálózatfinanszírozási Eszköz, angol nevén Connecting Europe Facility (CEF). A CEF a Kohéziós Alap eszközeit használja, melyből európai jelentőségű hálózatos projekteket támogat, a közlekedés, az energia, és az informatika területén. Az új eszközből a transzeurópai közlekedési hálózathoz (TEN-T) tartozó közlekedési útvonalak fejlesztései finanszírozhatók, legfeljebb 85%-os támogatási intenzitással. Olimpiai fejlesztések is abban az esetben támogathatók belőle, amennyiben a TEN-T közúti, vagy vasúti hálózat elemeit képezik. Lényeges, hogy a CEF esetében a támogatásra beterjesztett projekteket hagyományos eljárásrendtől eltérően bírálják el, ezekről nem a DG REGIO, hanem az EB egy másik főigazgatósága, a Mobilitáspolitika és Közlekedés Főigazgatóság (DG MOVE) dönt.[57]

A 2014 – 2020 időszakra külön EU és hazai jogi szabályozás vonatkozik

Az Európai Unió támogatásainak felhasználását hosszú tervezés előzi meg, melynek során a tagállamok az Európai Bizottsággal folyamatosan egyeztetve középtávú, jellemzően az EU hétéves költségvetési ciklusaihoz illeszkedő jogszabályokat, illetve tervdokumentumokat készítenek. A jogszabályok közül az alábbiakat kell kiemelni:

- Az 1303/2013/EU rendelet az ESB alapokra vonatkozó általános rendelkezésekről;
- Az 1300/2013/EU rendelet a Kohéziós Alapról;
- Az 1301/2013/EU rendelet az Európai Regionális Fejlesztési Alapról;

[56] A fejlettségi határ alapvetően (számos részletszabály mellett) az EU-25 tagállama átlagos GDP-jének 75%-a. Amely NUTS II szintű régió ezt a szintet nem éri el, alacsony fejlettségűnek számít, és támogatások nagyobb mértékére, és szélesebb körére számíthat. Források:
A Tanács 1303/2013/EK rendelete az Európai Regionális Fejlesztési Alapra, az Európai Szociális Alapra és a Kohéziós Alapra vonatkozó általános rendelkezések megállapításáról és az 1083/2006/EK rendelet hatályon kívül helyezéséről.
Az Európai Parlament és a Tanács 1301/2013/EU rendelete (2013. december 17.) az Európai Regionális Fejlesztési Alapról és a „Beruházás a növekedésbe és munkahelyteremtésbe" célkitűzésről szóló egyedi rendelkezésekről, valamint az 1080/2006/EK rendelet hatályon kívül helyezéséről
[57] Az Európai Parlament és a Tanács 1316/2013/EU rendelete (2013. december 11.) az Európai Hálózatfinanszírozási Eszköz létrehozásáról, a 913/2010/EU rendelet módosításáról és a 680/2007/EK és 67/2010/EK rendelet hatályon kívül helyezéséről

- Az 1316/2013/EU rendelet az Európai Hálózatfinanszírozási Eszköz létrehozásáról.

Az európai szintű jogszabályok rendelkezéseinek végrehajtásához Magyarország saját rendeleteket alkot, ezek közül kiemelendő a 2014-2020 ciklusra vonatkozó általános intézményi rendelet:

- 272/2014. (XI. 5.) Korm. rendelet a 2014-2020 programozási időszakban az egyes európai uniós alapokból származó támogatások felhasználásának rendjéről.

Az EU a fejlesztési forrásokat az EU 2020 stratégia 11 tematikus célkitűzése mentén allokálja

A 2014-2020 időszak egyik legfontosabb változása az előző ciklusokhoz képest, hogy az EU a támogatható fejlesztéseket fejlesztési prioritásokhoz, ún. tematikus célkitűzésekhez rendeli hozzá. A tematikus célkitűzések az EU 2020 stratégia célkitűzésihez igazodnak, legfontosabb céljuk, hogy biztosítsák az ESB alapok hozzájárulását a stratégiai célok eléréséhez. Az EU összesen tizenegy tematikus célkitűzést határozott meg, melyekhez a fejlesztéseknek igazodniuk kell.[58] Ezen túlmenően, az EU a támogatások célkitűzések közötti allokációját is előírja, a tematikus koncentráció elvének megfelelően. A tematikus koncentráció előírásai az egyes ESB alapokra, illetve a tagországok egyes régiókategóriáira összesen vonatkoznak.

Az ERFA vonatkozásában a tematikus koncentráció a tizenegyből négy célkitűzést (az első négyet) emel ki, melyekre a hozzájárulások jelentős részét koncentrálni kell:

(1) kutatás, a technológiai fejlesztés és innováció erősítése;

(2) az IKT-hoz (információs és kommunikációs technológiák) való hozzáférésnek, azok használatának és minőségének javítása;

(3) a kkv-k versenyképességének növelése;

(4) az alacsony szén-dioxid-kibocsátású gazdaság felé történő elmozdulás támogatása minden ágazatban.

A kevésbé fejlett régiókban a teljes ERFA forrás 50%-át a fenti négy célkitűzésére, ezen belül 12%-át kifejezetten a 4. célkitűzésre kell fordítani. Az előírásnak nemzeti szinten kell teljesülnie, azaz az egyes operatív programok, illetve azok egyes prioritásai között ettől eltérés természetesen lehetséges. A fejlettebb régiókban a teljes ERFA forrás 80%-át kell a négy kiemelt célkitűzésre fordítani, ezen belül 20%-ot kiemelten a 4. célkitűzésre. Ez azért lényeges, mert a KMR fejlettebb régiónak minősül, így a területén ezt a szigorúbb előírást kell Operatív Program szinten teljesíteni.

[58] Ezek tartalmi összefoglalása az alábbi: (1) a kutatás, a technológiai fejlesztés és az innováció erősítése; (2) az IKT-hoz való hozzáférés, használat és minőség javítása; (3) a kkv-k versenyképességének erősítése; (4) az alacsony szén-dioxid kibocsátású gazdaság irányába történő elmozdulás; (5) az éghajlatváltozáshoz való alkalmazkodás; (6) a környezet megóvása és védelme; (7) fenntartható közlekedés előteremtése, és a szűk keresztmetszetek megszüntetése; (8) fenntartható és minőségi foglalkoztatás, mobilitás biztosítása; (9) társadalmi befogadás előmozdítása és szegénység elleni küzdelem; (10) oktatásba, képzésbe, szakképzésbe történő beruházás; (11) hatékonyabb közigazgatás megteremtése. Forrás: 1303/2013/EK rendelet, 9. cikk.

A Kohéziós Alap eleve csak bizonyos tematikus célokat támogat a 11-ből:

- (4) az alacsony szén-dioxid kibocsátású gazdaságra való áttérés támogatása;
- (5) az éghajlatváltozáshoz való alkalmazkodás, valamint a kockázatok megelőzésének elősegítése;
- (6) a környezet védelme és megőrzése;
- (7) a fenntartható közlekedés támogatása;
- (11) a hatóságok és a közigazgatás intézményi kapacitásának növelése.

A 2014-2020 ciklus forrásai 2023 év végéig használhatók fel

A 2014 – 2020 ciklusban a fejlesztési források a jelenleginél egy évvel tovább, 2023 év végéig használhatók fel fejlesztések kifizetésére. Ez azt jelenti, hogy egy támogatott projektnek legkésőbb 2020 év végéig meg kell kezdődnie, rendelkeznie kell támogatási szerződéssel, a végrehajtásra viszont még további legfeljebb három év áll rendelkezésére.[59] A támogatások felhasználásának ütemezését ugyanakkor szigorúan felügyeli az EU, a tagállamoknak valamennyi naptári évre éves pénzügyi keretet kell meghatározniuk, melynek felhasználását az adott évben vállalják. Változás a korábbi tervezési ciklusokhoz képest, hogy az EB egy félidei felülvizsgálat keretében ellenőrzi a programok előrehaladását. 2019-ben valamennyi OP minden prioritását eredményességi felülvizsgálatnak vetik alá, melynek során elsősorban indikátorok alapján vizsgálják a program vállalásainak teljesülését. A célszámokat elérő prioritások esetében lehetőség van az OP költségvetésének 5-7 %-át elérő eredményességi tartalék (performance reserve) felhasználására. Azon prioritások esetében, melyek a kitűzött célokat nem érik el, sor kerül a tartalék más területekre történő átcsoportosítására. Nagyobb mulasztás esetén a folyamatban lévő kifizetések felfüggesztését, illetve pénzügyi korrekciót határozhat el a Bizottság.[60]

[59] 1303/2013/EK rendelet, 65. cikk (2) bekezdés
[60] 1303/2013/EK rendelet, 20-22. cikk.

A 2014-2020 időszakban összesen 25 Mrd EUR támogatáshoz jut az ország, ebből 10,8 Mrd EUR az ERFA, 6 Mrd EUR a KA támogatása

Az Európai Unió a 2014-2020 támogatási időszakban összesen mintegy 25 Mrd EUR fejlesztési támogatást biztosít Magyarország részére, melynek alapok közötti megoszlását a következő táblázat mutatja.[61]

17. táblázat:A magyarországi EU támogatások alapok közötti megoszlása 2012-2020 (Forrás: Partnerségi Megállapodás)

Európai Regionális Fejlesztési Alap (ERFA)	10.757 M EUR
Kohéziós Alap (KA)	6.025 M EUR
Európai Szociális Alap (ESZA)	4.712 M EUR
Egyéb (EMVA + ETHA)[62]	3.494 M EUR

A fentiek közül az olimpia finanszírozásához elsősorban a Kohéziós Alap, illetve az Európai Regionális Fejlesztési Alap támogatásait vesszük figyelembe, melyek infrastrukturális beruházások finanszírozására használhatók fel. A fenti közösségi források felhasználásának szabályait a magyar kormány és az Európai Bizottság a 2014-ben elfogadott Partnerségi Megállapodásban rögzítette. A Partnerségi Megállapodás rögzíti az ország uniós forrásból megvalósuló főbb fejlesztési irányait 2014-2020 között, egyúttal rögzíti a tematikus célkitűzésekhez kapcsolódó forrásallokációt. Mindezek alapvető irányokat adnak az ágazati fejlesztéseket tartalmazó Operatív Programok tervezéséhez.

Magyarország a 2014-2020 időszakra vonatkozóan összesen nyolc operatív programot készített el, melyek az ERFA, a KA és az ESZA forrásait allokálják.

[61] Forrás: Magyarország Partnerségi Megállapodása a 2014–2020-as fejlesztési időszakra, 1.4. fejezet. A táblázat csak az országnak szánt EU támogatások összegét tartalmazza, a hazai társfinanszírozás és önrész nélkül.
[62] Az EMVA és az ETHA a mezőgazdaság és a halászat támogatására szolgáló eszközök, utóbbiak 2007-2013 között nem tartoztak a regionális politika kohéziós támogatásai közé

A KA, ERFA és ESZA forrásokat 8 Operatív Program allokálja

18. táblázat:Operatív programok költségvetése (Forrás: Operatív programok)[63]

Operatív program	Költségvetés (M EUR)[64]	Finanszírozási forrás	Fejlesztési területek
Gazdaságfejlesztési és Innovációs Operatív Program (GINOP)	8.813	ERFA, ESZA	Kutatás-fejlesztés, kkv fejlesztés, munkahelyi képzések, IKT fejlesztések, vállalkozási támogatás, turizmus
Integrált Közlekedésfejlesztési Operatív Program (IKOP)	3.920	KA, ERFA	TEN-T közúti, vasúti és vízi közlekedési hálózatok, illetve közúti ráhordó hálózati elemek fejlesztése, városi kötöttpályás közösségi közlekedés fejlesztése
Emberi Erőforrás Fejlesztési Operatív Program (EFOP)	3.070	ESZA, EFRA	Oktatás, képzés fejlesztése, társadalmi integráció, kapcsolódó infrastrukturális fejlesztések
Terület- és Településfejlesztési Operatív Program (TOP)	3.971	ERFA, ESZA	Helyi vállalkozásfejlesztési, településfejlesztési programok, energiahatékonysági programok, társadalmi programok és helyi közösségi szinten irányított fejlesztések
Környezeti és Energiahatékonysági Operatív Program (KEHOP)	3.785	KA, ERFA	Települési szennyvíz és ivóvízhálózati fejlesztések, hulladékgazdálkodási, kármentesítési projektek, természetvédelem, energiahatékonyság, katasztrófavédelem
Versenyképes Közép-Magyarország Operatív Program (VEKOP)	927	ERFA, ESZA	A KMR-ra eső vállalkozásfejlesztési, K+F, IKT, turisztikai és energiahatékonysági fejlesztések, településfejlesztés, társadalmi és foglalkoztatási programok, közigazgatás fejlesztés
Közigazgatás- és Közszolgáltatás Fejlesztési Operatív Program (KÖFOP)[65]	935	ESZA, KA	Közigazgatási kapacitások növelése, hatékonyságnövelés
Rászoruló Személyeket Támogató Operatív Program (RSZTOP)	110	ESZA	Szegénységgel érintett társadalmi csoportok, elsősorban gyermekek, otthontalanok és megváltozott munkaképességűek segítése

[63] Az Operatív Programok végleges változatai az alábbi hivatkozáson találhatók: http://palyazat.gov.hu/az_europai_bizottsag_altal_elfogadott_operativ_programok_2014_20
[64] A táblázat költségvetése a programhoz kapcsolódó közkiadások összességét tartalmazza, tehát a 85% EU támogatást és a 15% hazai társfinanszírozást együtt.
[65] A tanulmány készítésének idején a KÖFOP még nem volt az EB által jóváhagyva.

Az olimpiához kapcsolódó projektek megvalósításához az IKOP és a CEF támogatásai a legfontosabbak

Az olimpiai projektekhez kapcsolódó infrastrukturális beruházások finanszírozásában az Integrált Közlekedésfejlesztési Operatív Program (IKOP) játssza a legnagyobb szerepet, mellette a Versenyképes Közép-Magyarország Operatív Program (VEKOP), a Környezeti és Energiahatékonysági Operatív Program (KEHOP), és a vidéki helyszínek esetében a Terület- és Településfejlesztési Operatív Program (TOP) forrásai használhatók fel korlátozott mértékben. A többi OP támogatási területe nem hozható összefüggésbe az olimpiai felkészüléssel.

A következőkben röviden bemutatjuk az egyes OP-k támogatási területeit.

Az Integrált Közlekedésfejlesztési Operatív Program négy fő prioritást tartalmaz. Az IKOP támogatásait kiegészítik az Európai Hálózatfinanszírozási Eszköz (CEF) forrásai, melyek a támogatási területüket tekintve nagyfokú egyezőséget mutatnak az IKOP prioritási területeivel, ezért a továbbiakban indokolt ezeket együttesen kezelni. A közlekedésfejlesztési forrásokat az alábbi táblázatban foglaltuk össze.

A két forrásból összesen legfeljebb mintegy 5 Mrd EUR állhat rendelkezésre

19. táblázat:Közlekedés-fejlesztési források az IKOP esetén (Forrás: IKOP)

Prioritás	Költségvetés (M EUR)[66]	Költségvetés (Mrd Ft)	Finanszírozási forrás
1/A. Nemzetközi (TEN-T) közúti elérhetőség javítása – IKOP	1.015	315	KA
1/B. Nemzetközi (TEN-T) közúti elérhetőség javítása - CEF	127	39	KA
2/A. Nemzetközi (TEN-T) vasúti elérhetőség javítása - IKOP	1.481	459	KA
2/B. Nemzetközi (TEN-T) vasúti elérhetőség javítása - CEF	1.138	353	KA
3/A. Fenntartható városi közlekedés fejlesztése, elővárosi vasúti elérhetőség javítása – IKOP	681	211	KA
3/B. Fenntartható városi közlekedés fejlesztése, elővárosi vasúti elérhetőség javítása – IKOP	385	120	ERFA
4. A TEN-T hálózat közúti elérhetőségének javítása	357	111	ERFA

Az elérhető közlekedésfejlesztési források értéke összesen mintegy 5 Mrd EUR. A tanulmány elkészítése során a 2015. évi költségvetési törvényben szereplő 310,1 EUR/HUF tervezési árfolyamot használtuk fel.[67]

Az IKOP támogatásait döntő részben közlekedésfejlesztési nagyberuházások finanszírozására fordítják, melyeket az 1696/2014 Kormányhatározat nevesít,[68] illetve az IKOP nagyprojekt listája is tartalmaz. A kormányhatározat, illetve az IKOP mellékletei is

[66] Forrás: Integrált Közlekedésfejlesztési Operatív Program, az Európai Bizottság által elfogadott változat. A táblázat költségvetése a programhoz kapcsolódó közkiadások összességét tartalmazza, tehát a 85% EU támogatást és a 15% hazai társfinanszírozást együtt.
[67] 2014. évi C. törvény Magyarország 2015. évi központi költségvetéséről, 3.§

tartalmazzák további a CEF eszköz felhasználásával, illetve a tisztán hazai költségvetési forrásokból megvalósuló fejlesztések indikatív listáját, így ezek az egyes projektek finanszírozhatóságának vizsgálata során kulcsfontosságú dokumentumok.

Az IKOP közlekedési fejlesztései közül a 3/B. és a 4. prioritások a Közép-magyarországi Régión kívül megvalósuló, regionális jelentőségű fejlesztéseket támogatnak, így az olimpiára való felkészülésben nem játszanak szerepet. Az IKOP 3/A. prioritása támogatja a Budapesten és agglomerációjában tervezett városi és elővárosi közlekedési fejlesztéseket, így ennek a keretnek a maximális kihasználása az olimpia szempontjából nagy jelentőséggel bír. Látható, hogy a források legnagyobb része az országos vasúthálózat fejlesztésére van tervezve, ez a terület az IKOP és a CEF keretekből is igen nagy arányban részesedik. A CEF források tekintetében Magyarországnak egy összesen mintegy 1.075 M EUR összegű keret áll rendelkezésére (nemzeti társfinanszírozás nélkül), ennek azonban az EU előírásai alapján legfeljebb 10%-a fordítható közúthálózati projektekre, a többi kötelezően vízi, vagy kötöttpályás fejlesztésekhez allokálandó.

Az IKOP szabadon felhasználható forrásait csökkentik a 2007-2013 időszakból fennmaradó ún. szakaszolt projektek költségei, melyek befejezése az IKOP forrásait terheli.

Az IKOP forrásait mintegy 165 Mrd Ft-tal csökkentik a 2007-2013 ciklusból áthúzódó projektek költségei

20. táblázat:Az IKOP-ot terhelő előző időszaki fejlesztések (Forrás: NFM)

Prioritás	Költségvetés (Mrd Ft)[69]	Szakaszolt projektek költsége (Mrd Ft)	Tényleges forrás (Mrd Ft)
1. Nemzetközi (TEN-T) közúti elérhetőség javítása	315	71	244
2. Nemzetközi (TEN-T) vasúti elérhetőség javítása	459	64	395
3/A. Fenntartható városi közlekedés fejlesztése, elővárosi vasúti elérhetőség javítása	211	31	180

[68] 1696/2014. (XI. 26.) Korm. határozat a 2014-2020-as programozási időszak országos jelentőségű közúti, vasúti és vízi közlekedési, városi és elővárosi közlekedési fejlesztéseinek indikatív listájáról, módosítva 2015. március 31-én az 1199/2015. (III. 31.) Korm. határozattal a fővárosi projektek támogathatóságáról a 2014-2020-as európai uniós programozási időszakban.
[69] A táblázat költségvetése a programhoz kapcsolódó közkiadások összességét tartalmazza, tehát a 85% EU támogatást és a 15% hazai társfinanszírozást együtt.

21. táblázat: A Versenyképes Magyarország Operatív Program jelenlegi támogatási prioritásai (Forrás: VEKOP)[70]

Prioritás	Költségvetés (M EUR)[71]	Költségvetés (Mrd Ft)	Finanszírozási forrás
1. Vállalkozások versenyképességének javítása	76	24	ERFA
2. Kutatás, fejlesztés és technológiai innováció	189	59	ERFA
3. Infokommunikációs fejlesztések	20	6	ERFA
4. Turisztikai és természetvédelmi fejlesztések	34	11	ERFA
5. Energiahatékonysági és megújuló energiákat érintő fejlesztések	109	34	ERFA
6. Települési környezet- és közszolgáltatásfejlesztés	87	27	ERFA
7. Humánerőforrás-fejlesztési programok	123	38	ESZA
8. Foglalkoztatási programok	122	38	ESZA
9. Közigazgatás-fejlesztési programok	167	52	ESZA

A VEKOP forrásai a többi OP-hoz képest korlátozottak

A VEKOP forrásai tekintetében elsősorban az tűnik fel, hogy a többi Operatív Programhoz képest jóval alacsonyabbak. A forrásallokáció annak érdekében alakult így, hogy a magyar kormány a támogatások minél nagyobb hányadát a kevésbé fejlett régiók fejlesztésére fordíthassa. A VEKOP rendelkezésre álló forrásainak egy jelentős része humán-erőforrás fejlesztésre fordítandó (ESZA források), ami az olimpia beruházásaihoz nem használható fel. További korlátozás, hogy a fejlesztési források

[70] Versenyképes Közép-Magyarország Operatív Program, az Európai Bizottság által elfogadott verzió, 2015.02.12
[71] A táblázat költségvetése a programhoz kapcsolódó közkiadások összességét tartalmazza, a VEKOP esetében 50% EU támogatást és 50% nemzeti köz- és magánfinanszírozást.

több mint 87%-át a kormány döntésének megfelelően ágazati tervezésű programok KMR „tükörprogramjaira” kell fordítani, ami az országos hangsúlyoknak megfelelően a gazdaságfejlesztési projektek prioritását jelenti a KMR-ban is. A fennmaradó kevesebb, mint 13% tekinthető csupán területi felhasználású forrásnak, melyből Budapest 7,61%-kal részesedik.[72] Mindez a KMR területfejlesztési típusú beruházásai tekintetében rendkívül szűk mozgásteret jelent a hatályos jogi szabályozás szerint.

Budapesten csak szociális célú városrehabilitáció támogatható

A kormány döntése értelmében a 2014-2020 közötti időszakban csak korlátozottan támogathatók a városrehabilitációs célú projektek, elsősorban kedvezőtlen megtérülésük miatt. A VEKOP ezért a KMR területén csak szociális célú városrehabilitációs projekteket támogat, ezeket is korlátozott forráskerettel.

A KEHOP-ból csupán 4 Mrd Ft támogatás fordítható az olimpiához kapcsolódó kármentesítési projektekre

A Környezet- és Energiahatékonysági Operatív Program nagy költségvetésű, számos jelentős környezetvédelmi, illetve közmű infrastruktúra projekt megvalósulásáért felelős program, melyek részletes bemutatásától most eltekintünk. Az olimpia megrendezésére kiválasztott helyszínek előkészítése szempontjából ugyanakkor lényeges, hogy a KEHOP-on keresztül támogathatók árvízvédelmi és környezeti kármentesítési programok. A KEHOP elkülöníti a KMR területén, illetve az ország többi régiójában felhasználható forrásokat.

[72] 1707/2014. (XII. 3.) Korm. határozat a 2014-2020 közötti programozási időszakban a Versenyképes Közép-Magyarország Operatív Program tervezésének egyes szempontjairól, valamint az operatív program területi és ágazati tervezési jogkörbe utalt forrásainak megoszlásáról.

22. táblázat: A KEHOP prioritásai (Forrás: KEHOP)[73]

Prioritás	Költségvetés (M EUR)[74]	Költségvetés (Mrd Ft)	Finanszírozási forrás
1. A klímaváltozás hatásaihoz való alkalmazkodás - A vizek okozta kártételekkel szembeni ellenálló-képesség javítása, KMR	114	35	KA
3/A. Kármentesítéssel kapcsolatos fejlesztések - Ipari területek és szennyezett talaj rehabilitációja, KMR	13	4	KA
3/B. Kármentesítéssel kapcsolatos fejlesztések - Ipari területek és szennyezett talaj rehabilitációja, kevébé fejlett régiók	72	22	KA

A KEHOP-ból tehát a jelenlegi forrásallokáció szerint a KMR területén mintegy 3,96 Mrd Ft fordítható környezeti kármentesítésre és 35,2 Mrd Ft árvízvédelemre.

[73] Környezeti és Energiahatékonysági Operatív Program, az Európai Bizottság által elfogadott verzió, 2015.02.12.
[74] A táblázat költségvetése a programhoz kapcsolódó közkiadások összességét tartalmazza, a KEHOP esetében 85% EU támogatást és 15% nemzeti társfinanszírozást.

A TOP-ból vidéki fejlesztések finanszírozhatók

A Terület- és Településfejlesztési Operatív Program forrásai a KMR-n kívüli helyi gazdaságfejlesztési, területfejlesztési projektekhez nyújtanak támogatást. Mivel a TOP forrásai a KMR-n kívüli fejlesztésekre használhatók, ezért a vidéki helyszínekhez kapcsolódó beruházásokhoz nyújthatnak támogatást. Itt csak az olimpia szempontjából releváns területek forrásait mutatjuk be.

23. táblázat: A TOP olimpiához releváns forrásai (Forrás: TOP)[75]

Prioritás	Költségvetés (M EUR)[76]	Költségvetés (Mrd Ft)	Finanszírozási forrás
6. Fenntartható városfejlesztés a megyei jogú városokban	1.248	387	ERFA, ESZA

A városfejlesztési programokra jelentős költségvetés fordítható, azonban figyelembe kell venni, hogy ez az ország valamennyi megyei jogú városára elosztandó összeg.

A 2021 – 2027 időszak tervezése még nem kezdődött el

Az olimpia előkészítésének időtartama túlmutat a 2014-2020 tervezési időszak keretein. Bár a beruházások jelentős részét 2020 végéig meg kell valósítani, vagy meg kell kezdeni, a 2021-2024 közötti időszakban még van lehetőség további beruházásokra. Mindez a 2014-2020 ciklus EU forrásainak tehermentesítése miatt is lényeges kérdés. A tanulmány készítésekor ugyanakkor a 2021-2027 tervezési időszak előkészítése még nagy vonalakban sem kezdődött meg, így az elérhető támogatások prioritásairól, mértékéről nem készíthető előrejelzés. A források nagyságrendi rendelkezésre állásával kapcsolatban ugyanakkor a jelenlegi trendek alapján tehető néhány feltételezés, melyek egy megfelelően konzervatív, nagyságrendi becslés alapját képezhetik.

A 2020 után megkezdődő fejlesztések támogathatósága számos feltételezéstől függ

Az EU regionális politikájának súlya és költségvetése

A regionális támogatásokra fordítható költségvetési keretek az utóbbi két évtizedben jelentősen megnőttek, a teljes közösségi költségvetés mintegy 40%-át fedik le. A 2007-2013 időszakhoz képest ugyanakkor a források mértéke csökkent, elsősorban az EU költségvetésének szűkülését követve. A következő tervezési ciklus költségvetési kereteit elsősorban Európa gazdasági teljesítménye, illetve különböző politikai fejlemények (pl. a brit kérdés alakulása) határozzák meg. 2021-2027 között, Európa gazdasági teljesítményének növekedése mellett is a regionális politika költségvetésének kismértékű csökkenését feltételezzük, a jelenlegi trendnek megfelelően.

[75] Terület- és Településfejlesztési Operatív Program, az Európai Bizottság által elfogadott verzió, 2015.02.12.
[76] A táblázat költségvetése a programhoz kapcsolódó közkiadások összességét tartalmazza, a KEHOP esetében 85% EU támogatást és 15% nemzeti társfinanszírozást.

Az EU regionális támogatásainak súlyponti területei

Az Európai Unió regionális politikájának célja az EU 2020 stratégia célkitűzéseinek támogatása, az intelligens, fenntartható és inkluzív növekedés biztosítása. 2020 után az elnevezés megváltozik, ugyanakkor az eddigi tapasztalatok alapján nem valószínű, hogy a fő fejlesztési prioritások, illetve a támogatható tevékenységek köre radikálisan változna. Elképzelhető, hogy további hangsúly helyeződik az olyan, valamennyi tagállamot érintő kérdések kezelésére, mint a klímaváltozás, a globalizáció, a demográfiai folyamatok, illetve az energiabiztonság. A jelenlegi folyamatok alapján számítani lehet a környezetvédelmi szempontból károsnak tekintett közúthálózati fejlesztésekre jutó források további csökkenésére, azonban teljes megszüntetésükre (a TEN-T hálózatok fejlesztésének fontossága miatt) nem számítunk. A környezetbarát kötöttpályás közösségi közlekedés fejlesztésének támogatottsága feltételezésünk szerint változatlan marad. Az EU által kevésbé preferált járműbeszerzések kapcsán szintén a források csökkenésére számítunk, de teljes megszűnést itt sem tartunk valószínűnek.

Magyarország részesedése a regionális politika támogatásaiból

A regionális politika költségvetésén belül Magyarország számára allokált források mértékét alapvetően - az EU gazdasági teljesítményén túl - több tényező befolyásolja: ezek között kiemelten fontos a támogatásra jogosult tagállamok, illetve régiók száma, népessége, valamint a magyarországi régiók EU átlaghoz mért fejlettségi szintje. Sok függ az új költségvetési ciklust megelőző vezetői csúcstalálkozók költségvetési megállapodásaitól is. A támogatásra jogosult régiók az EU bővítése esetén változnának számottevő mértékben. Az EU a 2004-es bővítési hullám lezárását követően egyelőre nem tervez további nagyobb bővítéseket, és nincs jele annak, hogy ez változna a következő hat-hét évben. 2020-ig ezért egyes nyugat-balkáni országok (elsősorban a tagjelölt Macedónia, Szerbia, Montenegró és Albánia) felvételére lehetne csupán számítani, ami érdemben nem változtatna a jelenlegi elosztáson, így ennek a költségvetésre gyakorolt hatásaival nem számolunk.

A Magyarországnak jutó támogatás mértékét (a jelenlegi szabályozás alapján) elsősorban az ország régióinak az EU átlagához viszonyított, a GDP alapján mért fejlettsége határozza meg.[77] A régiók átlagos GDP-jének jelentős konvergenciája az EU átlaghoz így az ország részére allokált támogatások csökkenését eredményezné. A magyarországi GDP várható alakulását jelen tanulmány makrogazdasággal foglalkozó fejezete tárgyalja. A rendelkezésre álló adatok alapján kijelenthető, hogy 2004. és 2013. között érdemi felzárkózás nem volt tapasztalható. A következő évek vonatkozásában optimista forgatókönyv alapján, számítva a hazai gazdasági helyzet stabilizálódására enyhe konvergenciát jelezhetünk előre, azonban ez nem jelentene olyan mértékű növekedést, ami érdemi változást jelentene az ország forrásallokációjában. A 2006-os és a 2013-as döntés között a kohéziós támogatás

[77] 1303/2013/EK rendelet, 90. cikk (2) bekezdés

Magyarországra jutó teljes összege mintegy 20%-kal csökkent,[78] óvatos becsléssel ennek a felét elérő (10%-os) csökkenéssel számolunk a 2020-as döntés kapcsán is.

Beruházások támogathatósága a Közép-Magyarországi Régióban

A Közép-magyarországi Régió, mely a tervek szerint az olimpia helyszínét adja, az uniós átlagot meghaladó GDP mutatóval rendelkezik, ezért a jelenlegi szabályozás alapján fejlettebb régiónak minősül, ez a támogatás szempontjából legkevésbé kedvező besorolás. Ez a jövőben minden valószínűség szerint már nem változik, ezért a KMR vonatkozásában az elemzésünk során nem számítunk az elérhető források további csökkenésére. Mindez nem érinti a Kohéziós Alapból finanszírozott beruházásokat, ezek a KA eltérő szabályozása miatt továbbra is a többi régióval megegyező mértékben támogathatók.

A hazai fejlesztési prioritások változásai

A tanulmány készítésének időpontjában természetesen a 2021-2027-re vonatkozó hazai tervdokumentumok sem állnak rendelkezésre. Az ország hosszú távú fejlesztéspolitikai dokumentumai, pl. a 2014-ben elfogadott Nemzeti Közlekedési Infrastruktúra-fejlesztési Stratégia, vagy a Balázs Mór Terv ugyanakkor biztosítják a fejlesztéspolitika hosszú távú kiszámíthatóságát, így a beruházási prioritások, illetve egyes projektek is ütemezetten tervezhetők. Ezt elfogadva feltételezhető, hogy Magyarország mind a gyorsforgalmi úthálózat, mind a főváros közösségi közlekedésének fejlesztéseit továbbra is kiemelten kezeli, és közösségi források bevonásával igyekszik majd megvalósítani.

Összességében az elérhető források csökkenésével, és a fejlesztési prioritások lényegi változatlanságával számolunk

A fentiek figyelembevételével elemzésünk során a 2021-2027. közötti időszak vonatkozásában az alábbi feltételezésekkel éltünk:

- A közösségi forrásokból támogatható tevékenységek köre változatlan marad;
- Magyarország a jelenlegihez képest kismértékben csökkenő támogatásban részesül, részben a regionális politika költségvetésének csökkenése, részben Magyarország fejlettségének növekedése következtében (a csökkenés értéke konzervatív becsléssel 10%, kb. 2 Mrd EUR);
- A gyorsforgalmi úthálózat fejlesztésére fordítható keretek csökkennek, a csökkenés mértékét nagyvonalú becslés alapján a jelenlegi forrásokhoz képest 20%-ban határoztuk meg, azaz a jelenlegi mintegy 355 Mrd Ft összeghez képest kb. 275-280 Mrd Ft értékű projektekkel számolunk;
- A kötöttpályás közlekedésre, illetve a közösségi közlekedés fejlesztésére fordítható támogatások mértéke a jelenlegihez

[78] Forrás: http://eu.kormany.hu/tobbeves-penzugyi-keret-2014-2020

képest az általános csökkenés mértékével megegyezően csökken;

- A Közép-Magyarországi Régió területén megvalósuló beruházások változatlan támogatási intenzitással, változatlan forráskerettel folytatódnak.

Mindezekkel együtt hangsúlyozni kell, hogy a 2021-2027 időszakra vonatkozó előrejelzések pusztán a jelenlegi és korábbi tervezési tapasztalataink kivetítésére alapozottak, azokat konkrét információk nem támasztják alá. Így a 2021 utáni időszakra történő forrástervezés önmagában is kockázatot hordoz magában.

Feltételeztük a Budapest Airport magánforrásból történő megvalósítását, illetve a falvak piaci utóhasznosítását

A magánforrásból történő finanszírozás lehetőségét azon projekteket vettük figyelembe, ahol a jelenleg rendelkezésre álló információk alapján nagy valószínűséggel megállapítható a magánbefektető beruházási hajlandósága, tehát ahol a létesítmény hosszú távú hasznosításából profit realizálható.

Ennek megfelelően a közlekedési és sportlétesítményi projektek közül az előrejelzések szerint teljes mértékben magánberuházásból valósulnak meg a Budapest Airport fejlesztései, a Gödön megvalósuló golfközpont, valamint a Hungexpo területén létesülő ökölvívó csarnok. Ezek közül az Airport fejlesztései a legnagyobbak, az olimpiát is érintő fejlesztéseik összességében mintegy 23 Mrd Ft-ot tesznek ki (az előkészítés költségeivel együtt), a golf és az ökölvívás együttes értéke mintegy 1,5 Mrd Ft. További magánforrások bevonásával számolunk az olimpiai, a médiafalu és a technikai falu lakáscélú, illetve a médiacenter irodai célú utóhasznosítása által. A falvak megépítésének terheit ugyanakkor az olimpiát megelőzően a költségvetés viseli.

Az EU és magánfinanszírozású fejlesztések azonosítása után az állami finanszírozás maradék elven lett meghatározva

A korábbi tanulmányban alkalmazott megközelítésnek megfelelően az állami és önkormányzati forrásokat egységesen állami forrás kategóriába helyeztük. Az állami források maradék-elv alapján kerültek meghatározásra azon projektekre, melyek költségei nem fedezhetők részben, vagy teljes mértékben uniós támogatásból, vagy magánforrásból. A költségvetési finanszírozás kereteivel és korlátaival a makrogazdasági fejezet foglalkozik.

A költségvetést jelentősen megterhelő korábbi PPP (Public Private Partnership) projektek vegyes tapasztalataiból, és a kormányzati prioritásokból kiindulva ilyen típusú finanszírozási konstrukcióval az olimpia kapcsán nem számoltunk.

12.4.3. Az egyes fejlesztési szükségletek finanszírozásának bemutatása

Az olimpiához kapcsolódó projektek 12 típusát azonosítottuk, ami a finanszírozási vizsgálat alapját képezte

A finanszírozhatóság vizsgálatához az infrastrukturális beruházásokat bizonyos jellemzőik alapján tipizáltuk, és fejlesztési típusok szerint csoportosítottuk őket. A csoportképzés alapját a műszaki tartalom, illetve ez alapján az egyes ESB alapok támogatható kategóriáihoz való illeszkedés képezte. Valamennyi fejlesztési típus esetében megvizsgáltuk, hogy a vonatkozó EU rendeletek szerint támogatható beruházás-e, illetve hogy a magyar kormány igényelte-e az adott projekttípus támogatását.

Nagyobb beruházási költségű projektek esetén (jellemzően a közlekedési beruházásoknál) a támogathatóságot az egyes projektek szintjén vizsgáltuk. A vizsgálat során ellenőrizve, hogy az Operatív Programok, illetve a prioritások rendelkezésre álló költségvetése elegendő-e az olimpiához szükséges infrastruktúra támogatásból történő megépítéséhez.

Elemzésünk során az alábbi fejlesztési típusokat különítettük el:

- Fővárosi közösségi közlekedés fejlesztése;
- Fővárosi közúthálózat-fejlesztés;
- Légiközlekedés fejlesztése;
- Országos gyorsforgalmi úthálózat fejlesztése;
- Országos vasúthálózat fejlesztése;
- Az olimpia rendezéséhez közvetlenül kapcsolódó ideiglenes közlekedési fejlesztések;
- Dunai magánforgalmú kikötőhálózat fejlesztése;
- Városrehabilitációs projektek;
- Környezetvédelem és kármentesítési projektek;
- Sportlétesítmények fejlesztése (meglévő, új építésű és ideiglenes fejlesztések);
- Olimpiai falu, médiafalu, technikai falu és egyéb műszaki létesítmények;
- Infokommunikációs fejlesztések.

A következőkben bemutatjuk a fenti projekttípusok, illetve az egyes kategóriákhoz tartozó projektek finanszírozhatósági vizsgálatának eredményeit. A vizsgálat elsősorban az EU forrásokból történő megvalósítás lehetőségére koncentrál.

A fővárosi közösségi közlekedési beruházások közül elsősorban a kötöttpályás fejlesztések juthatnak támogatáshoz

A fővárosi közösségi közlekedés fejlesztése EU forrásból támogatható, mivel illeszkedik a (7) tematikus célkitűzéshez (a fenntartható közlekedés előmozdítása). A kötöttpályás közlekedésfejlesztés valójában számos eltérő műszaki tartalommal bíró beruházás típust magába foglal, ezek azonban EU támogatás szempontjából azonos megítélés alá esnek.

- Metróhálózati fejlesztések;
- Villamoshálózati fejlesztések;
- Elővárosi vasúti (S-Bahn) fejlesztések;
- HÉV-vonalak rekonstrukciója;
- Járműbeszerzések (villamos, troli, autóbusz).

A városi közösségi közlekedés fejlesztését az EU a Kohéziós Alap és az Európai Regionális Fejlesztési Alap egyaránt támogatja, amennyiben környezetbarát és alacsony szén-dioxid kibocsátású közlekedési rendszerekről van szó. Ennek következtében a támogatott projektek jellemzően kötöttpályás fejlesztések, ugyanakkor kisebb támogatási összeg kedvező kibocsátású buszbeszerzésre is fordítható.

Budapest közösségi közlekedésének fejlesztése az olimpia sikeres megrendezése szempontjából kritikus terület, a sportolók és a látogatók nagy tömegének mozgatásához számos beruházást kell megvalósítani 2024-ig. A projektek legnagyobb része alapeseti fejlesztés, tehát a megvalósításuk a város mindennapi működésének fenntartásához is szükséges, a projektek forrásigénye azonban jelentősen meghaladja az erre elkülönített forrásokat. Budapesten a csekély mértékű ERFA hozzájárulásból nem tervezett nagy volumenű közlekedési fejlesztések finanszírozása, ezért a jelenleg e célra csak KA forrásokat különítettek el. Az összes támogatható közösségi közlekedésfejlesztési projekt együttes költsége mintegy 600 Mrd Ft, erre a célra 2014-2020 között ugyanakkor csupán 180 Mrd Ft fejlesztési forrás áll rendelkezésre,[79] ami további mintegy 420 Mrd Ft-os EU finanszírozási igényt jelent. Fontos jelezni, hogy a Kohéziós Alapból finanszírozott projektek támogatásának előfeltétele a főváros részéről egy Fenntartható Városi Mobilitási Terv (Sustainable Urban Development Plan, SUMP) elfogadása, mely információink szerint folyamatban van.

[79] Ebben a felsorolásban minden esetben a program teljes támogatási értékét, azaz a 85% EU támogatást és a 15% hazai társfinanszírozást együttesen jelezzük.

A támogatott közlekedési fejlesztéseket kijelölő kormányhatározat tartalmazza az olimpiához kapcsolódó projektek egy részét

A Budapesten 2014-2020 között megvalósuló közlekedési projekteket az 1696/2014 kormányhatározat 2015 márciusi módosítása sorolja fel. A tervezett közlekedési fejlesztések az alábbiak:

- M3 metró teljes körű rekonstrukciója;
- 1-es villamos Etele téri meghosszabbítása;
- Külső Bécsi úti villamos kiépítése;
- Új villamos vonal kiépítése a Baross tér – Hungária krt. közötti szakaszon;
- Őrmező intermodális csomópont kialakítása;
- Helyi személyszállítási gördülőállomány fejlesztése;

Indokolt lehet egyes fővárosi közlekedésfejlesztési projektek átütemezése, illetve a finanszírozási keretek növelése

A jelenleg hivatalos projektlista a rendelkezésre álló 180 Mrd Ft-ot teljesen lefedi. A tervezett projektek egy része összhangban van az olimpia fejlesztési programjával, ugyanakkor a Baross tér – Hungária krt. villamos, illetve a Külső Bécsi úti villamos önmagában nem szükségesek egy esetleges olimpiai rendezéshez. Mivel a fővárosi közlekedésfejlesztési projektek forrásigénye nagyon magas, ezért javasoljuk megfontolni bizonyos projektek cseréjét, vagy a finanszírozási keret bővítését.

Mivel a kötöttpályás közösségi közlekedés fejlesztése néhány kivételtől eltekintve a magántőke részére általában nem megtérülő és ezért nem vonzó, ezért a fennmaradó projekteket állami forrásból kell megvalósítani. Az olimpia megrendezése esetén, a költségvetés terhelését enyhítendő, megfontolandó lenne a fenti projektek egy részének cseréje, illetve a rendelkezésre álló finanszírozási keret jelentős kibővítése.

A nem európai jelentőségű közúthálózati fejlesztések nem támogathatók

Az Európai Bizottság vonatkozó stratégiai dokumentumai, rendeletei alapján a tiszta, tehát környezetkímélő közlekedési módok fejlesztését kell előnyben részesíteni, a KA és az ERFA forrásai is az ilyen típusú projekteket támogatják. Ez alól kivételt jelent az európai jelentőségű TEN-T hálózat részét képező gyorsforgalmi úthálózat fejlesztése, mivel ennek európai léptékű gazdaságélénkítési hatása igen jelentős. Az olyan közúti szakaszok fejlesztése, bővítése, melyek nem képezik a TEN-T hálózat részét, nem támogathatók EU forrásból, ezért a fővárosi közúthálózat fejlesztéséhez (beleértve a hidak építését is) nem igényelhető EU forrás. Mivel ezeknek a projekteknek magánforrásból történő megvalósítása sem reális, ezért állami költségvetésből történő megvalósításukkal számoltunk.

A légiközlekedés fejlesztése a gyakorlatban a Budapest Airport kapacitásainak bővítését jelenti, melyet a repülőtér üzemeltetőjével folytatott megbeszélések alapján saját forrásból terveznek megvalósítani, így itt EU és állami finanszírozás bevonásával nem

számoltunk.

Az országos gyorsforgalmi úthálózat és vasúthálózat fejlesztése támogatható, a források azonban szűkösek lehetnek

Az országos gyorsforgalmi úthálózat fejleszthető EU támogatással, amennyiben a fejlesztendő szakaszok a TEN-T úthálózat részét képezik. Az olimpiához kapcsolódó fejlesztések részét képezik a hazai TEN-T hálózatnak, így a beruházásoknak támogathatósági akadálya nincs. Az olimpiához kapcsolódó fejlesztések forrásigénye összesen mintegy 490 Mrd Ft, ugyanakkor az IKOP és a CEF a közúthálózati fejlesztésekre együttesen 280 Mrd Ft fejlesztési forrással rendelkeznek. Ezen források nagy részét a tervezett olimpiához kapcsolódó projektek lekötik (a fejlesztési igények az országos célokkal ezen a területen összhangban vannak), azonban a költségvetés tehermentesítéséhez a források bővítése célszerű.

Az országos nagyvasúti hálózat az EU által kiemelten támogatott terület, mind az IKOP, mind a CEF nagyon jelentős forrásokkal rendelkezik ezen a területen. A pályahálózatot érintő fejlesztések mindkét forrás esetén a TEN-T hálózati elemek fejlesztésére koncentrálnak, ami nagyrészt egybeesik az olimpia által igényelt fejlesztésekkel. A vasúti hálózat valamennyi szükséges fejlesztése összesen mintegy 640 Mrd Ft támogatást igényel, a vasúti fejlesztésekre fordított összes forrás ezt jelentősen meghaladja, összesen több, mint 750 Mrd Ft értékű támogatásról van szó. Az olimpiához kapcsolódó beruházások ugyanakkor nem fedik teljes körűen a jelenlegi fejlesztési elképzeléseket, az olimpiai pályázat elnyerése esetén szükséges lehet a támogatott projektek listájának módosítása, a magasabb EU finanszírozási arány elérése érdekében.

Ideiglenes és közvetlen kereskedelmi hasznosítású projektek nem támogathatók

Az EU források támogatásával megvalósuló projekteket általános esetben legalább öt éves fenntartási kötelezettség terheli, ezen időszak alatt különböző célindikátorok elérésében is közre kell működniük. Ennek megfelelően ideiglenes létesítmények finanszírozása EU forrásból nem történhet, ezeket magán, illetve állami forrásból szükséges fedezni.

A szállodahajó kikötők fejlesztése jövedelemtermelő, profitorientált tevékenység, ez az állami támogatási szabályok értelmében akkor is annak tekintendő, ha az önkormányzat, vagy a tulajdonában lévő társaság végzi el. Ennek megfelelően általános vállalkozásfejlesztési támogatással lenne finanszírozható, a Közép-magyarországi Régióban ugyanakkor ilyen célra vissza nem térítendő támogatás nyújtása nem tervezett.

A városrehabilitáció támogathatóságának tervezési háttere hiányzik a KMR-ban

A 2007-2014 közötti időszakban városrehabilitációs projektek két fő típusa valósult meg EU támogatásból, a városközpontok rehabilitációját és a szociálisan elmaradott területek rehabilitációját célzó projektek. A két fejlesztés típus fontos pontokon tért el egymástól. A 2014-2020 tervezési ciklusban a városközpont rehabilitációs projektek a kormány döntésének megfelelően szorulnak hátrébb, a KMR-ban ilyen típusú fejlesztés nem támogatott, míg az ország többi részén a TOP támogat ilyen fejlesztéseket, de a korábbinál alacsonyabb mértékben. A szociális városrehabilitációs projektek célkitűzései az olimpiával nem találkoznak, így ezzel a projekttípussal tanulmányunk keretei között nem foglalkozunk.

Az olimpiához kapcsolódó városrehabilitációs, forgalomcsillapítással járó projektek finanszírozhatóságához a VEKOP-ban

támogatható tevékenységként lehetne megjeleníteni az ilyen fejlesztéseket. Figyelembe kell venni ugyanakkor, hogy ebben az esetben is legfeljebb 50% támogatást lehetne igényelni ezekre a fejlesztésekre. Az ország kevésbé fejlett régióiban a város-rehabilitációra allokált összegek elegendőek a vidéki helyszínek projektjeinek finanszírozásához. Mivel jellemzően a közszférát érintő projektekről van szó, ezért a magánforrások bevonására ilyen projektekbe csak elhanyagolható mértékben kerülhet sor.

A 2007-2013 időszak tapasztalatai mutatják, hogy a városrehabilitációs projektek számos esetben összeköthetők energiahatékonysági fejlesztésekkel, ilyen módon a beruházás egy része támogathatóvá tehető. Annak megítéléséhez, hogy ez a lehetőség fennáll-e az olimpiához kapcsolódó projektek esetében, azok részletesebb műszaki tartalmának ismeretére volna szükség. Köz- és magánépületek energetikai célú felújítására a KMR-ban összesen mintegy 21 Mrd Ft vissza nem térítendő (KEHOP) és 4 Mrd Ft visszatérítendő (VEKOP) támogatás áll rendelkezésre.

A környezetvédelem és kármentesítés forrásigénye a kereteket jelentősen meghaladja

Az olimpiai verseny és edzési helyszínek előkészítéséhez kapcsolódó terület-rehabilitációs költségek elszámolhatók a KEHOP Kohéziós Alap keretéből. A KEHOP rendelkezik egy belső forrásmegosztással a KMR és kevésbé fejlett régiók között, Közép-Magyarországra mintegy 4 Mrd, az ország többi régiójára mintegy 22,4 Mrd Ft összeget szán. A területek előkészítéséhez kapcsolható kármentesítési költségeket jelen tanulmány kapcsán mintegy 40 Mrd Ft-ra becsüljük, azaz amennyiben a kármentesítésbe kormány jelentősebb EU forrásokat tervez bevonni, úgy az ehhez kapcsolódó keretek növelésére lehet szükség. Magánforrások bevonása komplex ingatlanfejlesztési projektek részeként elképzelhető, erre vonatkozó konkrét tervről ugyanakkor nincs ismeretünk.

A Duna-parti olimpia megrendezéséhez bizonyos környezetvédelmi, árvízvédelmi fejlesztések is szükségesek, az Óbudai-szigettel szemközti pesti oldalon, a Dagály Úszókomplexumhoz kapcsolódva. Ezek tervezett költsége mintegy 5 Mrd Ft, mely a KEHOP katasztrófavédelem fejlesztési célra elkülönített mintegy 35 Mrd Ft-jából nyerhet támogatást, 85%-os társfinanszírozás mellett. A projekt a fővárosi fejlesztéseket kijelölő 1199/2015. Korm. határozatban is nevesítve szerepel.[80]

[80] 1199/2015. (III. 31.) Korm. határozat a fővárosi projektek támogathatóságáról a 2014-2020-as európai uniós programozási időszakban

Sportlétesítmények fejlesztését az EU nem támogatja

A sportlétesítmények fejlesztése az EB álláspontja alapján nem támogatható közösségi forrásból. Ez vonatkozik nemcsak a versenysportot érintő fejlesztésekre (ahol állami támogatási kérdések is felmerülhetnek), hanem a tömegsportot kiszolgáló létesítményekre is, azaz edzéshelyszínek kialakítása sem támogatható az EU forrásainak bevonásával. Az EB egyedül az alap- és középfokú oktatáshoz kapcsolódóan engedélyezi testnevelési létesítmények támogatott fejlesztését, kiegészítő beruházásként. Kollégiumok felújítására korábban PPP konstrukcióban több példa is volt, azonban ezek vitatott eredményei miatt a konstrukció további alkalmazása nem tervezett.

Az olimpiai, média- és technikai falvak, kapcsán sem számolunk EU finanszírozással

Az olimpiai falu kapcsán több körben vizsgáltuk a támogatási lehetőségeket, leginkább azzal összefüggésben, hogy a falu épületei az olimpiát követően lakóingatlan célú utóhasznosítást kaphatnának. Lakások építése az EU beavatkozási kategóriákra vonatkozó nómenklatúrája alapján támogatható tevékenység,[81] ugyanakkor a KMR, mint fejlettebb régió területén az EB nem járult hozzá a kiemelt tematikus célokhoz alacsony szinten hozzájáruló közfinanszírozású lakóingatlan építések támogatásához. Budapesten és környékén a meglévő ingatlanállomány főként energetikai célú korszerűsítéséhez járult hozzá az EB. Ennek megfelelően az olimpia kapcsán tervezett „falvak" építése kapcsán EU finanszírozással nem számoltunk.

A médiafalu kiépítéséhez kapcsolódhat vidéki helyszíneken a meglévő kollégiumi állomány felújítása. Kollégiumok korszerűsítése ugyanakkor 2014-2020 között csak oktatási infrastruktúrafejlesztési projektek kísérő beruházásaként és ez esetben is csak középiskolák esetében lehetséges, így egyetemi kollégiumok fejlesztéséhez nincs lehetőség EU támogatásra pályázni.

Az olimpiai, médiafalvak és a technikai falu kiépítése kapcsán ezért költségvetési források bevonásával számolunk. Mindkét esetben számolunk ugyanakkor azzal a lehetőséggel, hogy az olimpia befejezését követően az épületek ingatlanbefektetők felé értékesíthetők, majd ezt követően lakófunkcióval hasznosíthatók. Megjegyzendő, hogy a más tulajdonos részére történő értékesítés ténye (amennyiben az értékesítés nem a kötelező öt éves fenntartási időszakot követően történik) önmagában kizárja az EU forrásokból való finanszírozást.

[81] A Bizottság 215/2014/EU végrehajtási rendelete (2014. március 7.) az Európai Regionális Fejlesztési Alapra, az Európai Szociális Alapra, a Kohéziós Alapra, az Európai Mezőgazdasági Vidékfejlesztési Alapra és az Európai Tengerügyi és Halászati Alapra vonatkozó közös rendelkezések megállapításáról, az Európai Regionális Fejlesztési Alapra, az Európai Szociális Alapra és a Kohéziós Alapra és az Európai Tengerügyi és Halászati Alapra vonatkozó általános rendelkezések megállapításáról szóló 1303/2013/EU európai parlamenti és tanácsi végrehajtási rendeletre vonatkozó szabályoknak az európai strukturális és beruházási alapokat illetően az éghajlatváltozáshoz való alkalmazkodáshoz nyújtott támogatás módszerei, az eredményességmérési keretben foglalt mérföldkövek és célok meghatározása, valamint a beavatkozási kategóriákra vonatkozó nómenklatúra tekintetében történő megállapításáról, I. melléklet (054 beavatkozási terület – Lakás-infrastruktúra)

24. táblázat:Az olimpiához kapcsolódó projekttípusok támogathatósága (Forrás: PwC elemzés, Operatív Programok)[82]

Fejlesztési terület megnevezése	Beruházási költség (Mrd Ft)[83]	Támogatott	Támogatható területek beruházási költség (Mrd Ft)	Megjegyzés
Fővárosi közösségi közlekedés fejlesztés	599	IGEN	599	Nagyon jelentős többlet finanszírozási igény
Fővárosi közúthálózat fejlesztés	143	NEM		
Légiközlekedés fejlesztés	23	NEM		
Országos közúthálózat fejlesztés	489	IGEN	489	
Országos vasúthálózat fejlesztés	636	IGEN	636	Az olimpiához kapcsolódó projektek mellett számos más nagyberuházás finanszírozása is tervezett
Idegenforgalom	3	NEM		
Városrehabilitáció és forgalomcsillapítás - KMR	55	IGEN	55	Az EU támogatás biztosítható, a magyar kormány döntése alapján ugyanakkor nem élvez prioritást
Városrehabilitáció – más régiók	6	IGEN	6	A források más területekkel összevontan szerepelnek
Környezetvédelem és kármentesítés	68	IGEN	68	A KMR-n kívül további kármentesítési források is elérhetők
Sportlétesítmények bővítése, építése	449	NEM		
Olimpiai falu és más létesítmények	642	NEM		A KMR területén lakáscélú fejlesztés nem támogatható
Összes beruházási költség	**3.113**		**1.853**	

Az összefoglalásból látható, hogy a fejlesztések EU támogatás szempontjából három fő csoportra oszthatók. Egy részük az EB rendeleteiből, illetve álláspontjából következően nem támogatható, ebben az esetben a fejlesztést mindenképpen magán, vagy

[82] Letölthetők: http://palyazat.gov.hu/az_europai_bizottsag_altal_elfogadott_operativ_programok_2014_20
[83] A projekteket és költségeiket ebben a fejezetben az EU támogatási szempontok szerint csoportosítottuk, ami egyes esetekben eltérő részösszeget eredményez a más fejezetekben használt csoportosításokhoz képest.

állami forrásból kell megvalósítani. A másik pólust képezik az egyértelműen támogatható és megfelelő forrásokkal is rendelkező beruházások, ahol mindenképpen érdemes a fejlesztést támogatással megvalósítani. A két szélső kategória között helyezkedik el ugyanakkor számos projekt, ahol az EU oldaláról a támogatás lehetősége megvan, azonban a kormánydöntés, vagy a források eltérő allokációja miatt ezekre a beruházásokra jelenleg nem jut teljes körűen finanszírozási forrás. A két utóbbi kategória képezi az EU által támogatható beruházások összességét, melynek teljes beruházási igénye 1.853 Mrd Ft. Az EU támogatás vizsgálata során a továbbiakban ezzel az értékkel számolunk. Az olimpia megrendezésének elnyerése esetén ezért indokolt lehet a támogatási kritériumok, illetve a forrásallokáció felülvizsgálata. Elsősorban a közlekedésfejlesztési beruházások, ezen belül is a városi közösségi közlekedésfejlesztés területén érhető el az EU finanszírozás arányának jelentős javulása a források átcsoportosítása esetén.

Az olimpiához kapcsolódó projektekhez 900 Mrd Ft értékű támogatás érhető el, és további 950 Mrd Ft értékű finanszírozás vonható be az Operatív Programokon keresztül

Az alábbiakban számszerűsítjük az olimpiai rendezés előkészítéséhez rendelkezésre álló EU támogatási igényeket, majd összevetjük őket a jelenlegi szabályok, projektlisták alapján ténylegesen rendelkezésre álló támogatásokkal. Ebben a fejezetben csak azok a projekttípusokkal foglalkozunk, amelyek támogathatóságáról a fentiekben meggyőződhettünk. Ez alól egyedüli kivételt a KMR városrehabilitációs beruházásai jelentenek, melyek kormánydöntés alapján nem támogathatók, azaz a szabályok megengednék EU általi finanszírozást. A táblázat egyes oszlopainak értelmezése a következő:

Beruházási költség

Az olimpiához kapcsolódó egyes projekttípusok összesített beruházási költsége.

Rendelkezésre álló támogatás

A rendelkezésre álló források becsléséhez a kiindulópontot az Operatív Programoknak az Európai Bizottság által 2015. február 12-én elfogadott végleges változatai jelentették. Az IKOP által finanszírozott közlekedésfejlesztési prioritások forrásait korrigáltuk a szakaszolt projektek költségeivel, melyek a 2007-2013-as Közlekedésfejlesztési Operatív Programból (KÖZOP) az IKOP támogatási ciklusára áthúzódó projektek. Ezek költségei a ténylegesen rendelkezésre álló keretet csökkentik, így ezeket az OP rendelkezésre álló forrásaiból levontuk (a pontos összegeket az IKOP bemutatásánál tüntettük fel).

Olimpiai projektek által lekötött forrás

Ebben az oszlopban azokat a projekteket vettük figyelembe, amelyek támogatása a jelenlegi szabályozás, és forrásallokáció mellett biztosítottnak nevezhető. Ezek döntő többsége közlekedési nagyberuházás, melyek elsősorban kötöttpályás fejlesztéseket és országos közúthálózat-fejlesztési projekteket tartalmaz. A tanulmány készítéséhez kapcsolódóan személyes egyeztetéseket folytattunk a Nemzeti Fejlesztési Minisztérium Közlekedési Infrastruktúra Főosztályával, illetve az Európai Uniós Fejlesztések Koordinációjáért Felelős Helyettes Államtitkársággal, ahol azonosítottuk azokat a nagyberuházásokat, melyek az olimpiai projekt

listáján és a kormány által támogatott projektek listáján is szerepelnek. Megjegyzendő, hogy a névleges egyezés mellett a projektek műszaki tartalma esetenként eltér egymástól (pl. 3-as metró), ami azt jelenti, hogy egyes projektek kapcsán a kormány más költségvetéssel, tehát más támogatással kalkulált, mint jelen tanulmány műszaki tervezői. Ilyen esetekben konzervatív becsléssel mindig az alacsonyabb támogatási értékkel számoltunk, azaz ahol a kormány alacsonyabb támogatási összeggel tervezett, ott ehhez alkalmazkodtunk, a támogatás tartalmát 85% alá csökkentve. Ahol jelen tanulmány által tervezett költség az alacsonyabb, ott természetesen a maximális támogatási mértékkel számoltunk. További észrevétel, hogy a tervezés sajátosságai miatt az IKOP egyes prioritásainak keretei mintegy másfélszeres mértékben túltervezettek, azaz a projektek feltüntetése az Operatív Programban, illetve a kormányhatározatban még nem jelenti annak automatikus finanszírozását. A CEF esetében a túltervezettség meghaladja a másfélszeres mértéket.

Figyelembe véve, hogy az olimpiához kapcsolódó beruházások a pályázás esetén feltehetően prioritást élveznek, nem számoltunk azzal a kockázattal, hogy a programokban már nevesített projektek finanszírozására nem kerül sor.

Fennmaradó forrásigény

A táblázat utolsó oszlopában azt a fennmaradó támogatási igényt összesítjük, amely projektek, illetve források átcsoportosításával maximálisan elérhető lehet az olimpiához kapcsolódó projektek számára. Az átcsoportosítások feltételeivel a táblázatot követően foglalkozunk.

25. táblázat: A fejlesztési területek beruházási költsége és Európai Uniós támogatásának lehetséges mértéke 2014-2020, hazai társfinanszírozással együtt (Forrás: PwC elemzés)

Fejlesztési terület megnevezése (támogatható területek)	Beruházási költség (Mrd Ft)	Rendelke-zésre álló támogatás (Mrd Ft)[84]	Olimpia által lekötött forrás (Mrd Ft)	Fennmaradó forrásigény (Mrd Ft)
Fővárosi közösségi közlekedés fejlesztés	599	180	146	453
Országos közúthálózat fejlesztés	489	283	201	288
Országos vasúthálózat fejlesztés	636	748	540	96
Városrehabilitáció és forgalomcsillapítás - KMR	55	0	0	55
Városrehabilitáció – más régiók	6	17	6	0
Környezetvédelem és kármentesítés	68	9	9	59
Összesen	**1.853**	**1.237**	**904**	**951**

A rendelkezésre álló EU források számításánál számolni kell azzal, hogy a Kohéziós Alap projektek, valamint a KMR-n kívül megvalósuló Európai Regionális Fejlesztési Alap projektek esetében a fejlesztések 85%-át finanszírozza az EU. A táblázatokban a tanulmány konzisztenciája és az érthetőség kedvéért teljes projektösszegeket szerepeltettünk, ami tartalmazza a 85% EU, és a 15% hazai társfinanszírozást is, így a tényleges EU támogatás a fenti táblázatban szereplő összegek 85%-a.

A KMR területén az EU társfinanszírozás értéke 50%, ez ugyanakkor csak a KMR városrehabilitációs projektjei esetében merül fel, mely jelenleg (a kormány döntése alapján) nem támogatható beruházás. Amennyiben ez megváltozik, úgy a KMR projekteknél az 50% társfinanszírozással kell számolni.

[84] A táblázatban a korábbi táblázatokkal összhangban a rendelkezésre álló forrásoknál az EU támogatás (85%), illetve a nemzeti társfinanszírozás (15%) mértékét együttesen tüntettük fel.

A rendelkezésre álló források mintegy 85%-a a tényleges EU forrás

A következő táblázatban a fentivel megegyező tartalmat, tehát az egyes projekttípusokra jutó támogatás mértékét mutatjuk be, azonban a hazai társfinanszírozástól megtisztított értékekkel, csak az EU-tól elérhető támogatásokra koncentrálva. Mindez azért lényeges, mert a költségvetést ténylegesen ezekkel az értékekkel lehet tehermentesíteni az EU támogatások bevonása esetén, így ezeket konkrétan is megjeleníti tanulmányunk.

26. táblázat: A fejlesztési területek beruházási költsége és Európai Uniós támogatásának lehetséges mértéke 2014-2020, hazai társfinanszírozás nélkül (Forrás: PwC elemzés)

Fejlesztési terület megnevezése (támogatható területek)	Beruházási költség (Mrd Ft)	Rendelke-zésre álló támogatás (Mrd Ft)[85]	Olimpia által lekötött forrás (Mrd Ft)	Fennmaradó forrásigény 2014-2020 (Mrd Ft)
Fővárosi közösségi közlekedés fejlesztés	599	153	124	385
Országos közúthálózat fejlesztés	489	240	171	244
Országos vasúthálózat fejlesztés	636	636	459	81
Városrehabilitáció és forgalomcsillapítás - KMR	55	0	0	47
Városrehabilitáció – más régiók	6	14	5	0
Környezetvédelem és kármentesítés	68	8	8	50
Összesen	**1.853**	**1.029**	**767**	**807**

A támogatási források átcsoportosításával lehetőség nyílik az olimpiához kapcsolódó projektekhez igénybe vehető EU támogatások növelésére. Az átcsoportosítások ugyanakkor más fejlesztési területektől vonnak el forrásokat, így minden esetben mérlegelni kell ezek hasznosságát. Fontos továbbá, hogy az átcsoportosítási lehetőségek korlátozottak, egyúttal minden ilyen

[85] A táblázatban a beruházási költségek oszlop kivételével csak az EU által finanszírozott értékek szerepelnek.

A támogatási keretek átcsoportosításának lehetőségei: (i) nagyberuházások cseréje; (ii) forrásátcsoportosítás az OP-n belül; (iii) forrásátcsoportosítás az OP-k között

eljárás az EB jóváhagyását igényli, ami hosszabb-rövidebb időt vesz igénybe.

Az elemzés során alaposan vizsgáltuk a forrásátcsoportosítás módozatait, melyek közül három általános lehetőséget azonosítottunk.

Nagyberuházások cseréje

Lehetőség van nagyberuházások cseréjére az Operatív Programok adott prioritásán belül. Ez gyakorlatilag a fejlesztési prioritáslista felülvizsgálatát jelenti (1696/2014 Korm. határozat), és az olimpiához kapcsolódó beruházás(ok) felvételét valamely más projekt elhagyásáért cserébe. Ez több szempontból a legkönnyebben megvalósítható változtatás, ugyanis más támogatási területek forrásaihoz nem kell hozzányúlni, valamint a tematikus célokhoz rendelt célindikátorok is valószínűleg kevésbé sérülnek. Az átcsoportosítási igényt az Európai Bizottság a tapasztalatok szerint megfelelően alátámasztott projektek esetén jóváhagyja. Az átcsoportosítás ideje mintegy 3-4 hónap. Jelentős hátránya, hogy határt szab neki az adott prioritás forráskerete, ezért pl. a városi közlekedésfejlesztési projektek esetében ez a változat érdemi megoldást nem jelent.

Forrásátcsoportosítás az operatív program prioritásai között

Lehetőség van az egyes operatív programok prioritásai között a források átcsoportosítására, pl. az IKOP-on belül a városi közösségi közlekedés forrásait megnövelni más fejlesztési területek rovására. Az átcsoportosítás az Operatív Program módosítását vonja maga után, mely eljáráshoz szintén szükséges az EB hozzájárulása. A tárgyalások során fokozott figyelmet kell fordítani arra, hogy a tematikus célok, ezen belül is a kiemelt (1-4) célok elérését biztosító pénzügyi és teljesítményindikátorok értékei megfelelő szinten maradjanak. A jóváhagyásához szükséges időtartam erősen függ az átcsoportosítás mértékétől, az eddigi tapasztalatok alapján 4-6 hónap szükséges hozzá.

Forrásátcsoportosítás az egyes operatív programok között

Amennyiben az operatív program forrásai is szűkösnek bizonyulnak, úgy lehetőség van az OP-k közötti forrásátcsoportosításra. Az előző ponthoz hasonlóan, itt is kulcskérdés, hogy a tematikus célokhoz kapcsolódó indikátorok továbbra is az EB elvárásainak megfelelő szinten maradjanak. Mivel az átcsoportosítással teljesen eltérő fejlesztési területek lehetnek érintettek, ezért ebben az esetben bizonyulhat legnehezebbnek teljesíteni ezt a követelményt. Fel kell hívni rá a figyelmet, hogy a megoldás a Partnerségi Megállapodás módosítását is jelenti, melyet az Európai Bizottság Regionális Főigazgatósága hagy jóvá, a többi érintett főigazgatósággal egyeztetve. Mivel a PM a tagállam és a Bizottság közötti finanszírozási megállapodás alapdokumentuma, ezért az EB jóváhagyáshoz szükséges időtartam nagyon jelentős lehet. Nehezíti a megállapodást továbbá, hogy ebben az esetben a forráselvonások számos szereplőt érinthetnek. A jóváhagyás várható időtartama ebben az esetben 9-12 hónap is lehet.

A szabályozás behatárolja az átcsoportosítási lehetőségeket

A fenti általános lehetőségeken túl, a forrásátcsoportosítások lehetőségét két további körülmény is behatárolja.

- Az egyes ESB alapok között nem lehetséges átcsoportosítás, azaz Európai Regionális Fejlesztési Alap forrást nem lehetséges Kohéziós Alap forrásra cserélni. Ez azt is jelenti, hogy amennyiben az IKOP keretében a budapesti közösségi közlekedés forrásait szándékozik a kormány a Kohéziós Alap forrásaiból bővíteni, ezt két módon teheti meg: vagy más közlekedési prioritások forrásainak átcsoportosításával (IKOP-on belül), vagy a Környezeti és Energia Operatív Program környezetvédelmi forrásainak terhére (mivel az IKOP mellett ez az egyetlen nagyobb költségvetésű, Kohéziós Alapból finanszírozott program).
- A Közép-Magyarországi Régió számára allokálható források információink jelenleg nincsenek az elérhető legmagasabb szinten, ugyanakkor van egy felső határuk. Ez azt jelenti, hogy legfeljebb ekkora összegig csoportosíthatók át ERFA fejlesztési források a KMR területén megvalósuló városfejlesztési és más projektekre, történjen ez a VEKOP, vagy az IKOP keretében. Az átcsoportosítás a Partnerségi Megállapodás módosítását is maga után vonja. Az ERFA átcsoportosításoknál figyelembe kell venni azt is, hogy ezekre a projektekre csak 50% támogatás biztosítható. Mindez nem vonatkozik a KA forrásokra, ezek korlátozás nélkül felhasználhatók a KMR területén is.
- Az Európai Hálózatfinanszírozási Eszköz támogatásait konkrét projektekhez kötik, ezek jogszabályban is rögzítettek (1316/2013/EK rendelet). így ezek cseréje rendkívül nehézkes (tartalmi módosításuk könnyebben keresztülvihető). Nehezíti a CEF keretébe új projektek beillesztését az a szabály is, mely szerint a tagállamok az ún. nemzeti borítékot (ez a tagállam teljes CEF forrását jelenti) csak 2016 végéig benyújtott projektjeikhez használhatják fel saját döntési körben. A 2016 végéig nem lekötött forrásokat ezt követően egy közös európai szintű alapba vonják össze, melyből a továbbiakban Brüsszelből történik a források szétosztása a tagállamok projektjei között.

A fenti két pont együttesen azt jelenti, hogy jelentősebb források csak Kohéziós Alapon keresztül csoportosíthatók át a KMR közlekedési projektjeihez, ebben az esetben pedig az átcsoportosítások a Környezeti és Energiahatékonysági Operatív Program fejlesztéseit érintik leginkább.

Az átcsoportosítások tervezését, előkészítését már a jelölti szakaszban meg kell kezdeni, a 2017 őszi döntésig nem lehet várni

Korábbi egyeztetéseken a Bizottság jelezte, hogy legfeljebb két-három átcsoportosítási igényt tud a teljes tervezési ciklusban jóváhagyni. Ez azt is jelenti, hogy az olimpiához kapcsolódó átcsoportosítási igényeket célszerű egy nagy csoportban a Bizottság elé terjeszteni. Ahogy jeleztük, az átcsoportosítások időigénye jelentős, ezért amennyiben az átcsoportosítás tényéről döntés születik, az előkészítést minél előbb meg kell kezdeni. Az olimpia rendezéséről várhatóan csak 2017 szeptemberében történik döntés, ezt az időpontot azonban mindenképpen későinek tartjuk az EB-vel történő egyeztetések megkezdéséhez. Ebben az esetben ugyanis, figyelembe véve a fenti jóváhagyási időtartamokat a folyamat akár egy évet is igénybe vehet, így az

átcsoportosítással érintett nagyszámú projekt előkészítése akár 2018-ig is kitolódhat, ami a beruházások összetorlódásához vezethet 2020 után. Emiatt indokoltnak tartjuk az egyeztetések megkezdését már a rendezésről szóló döntést megelőzően, akár a jelölti szakaszba lépést követően közvetlenül.

A fentieken túl, az átcsoportosítás kapcsán figyelemmel kell lenni az Operatív Programok előrehaladásának EB általi ellenőrzésére, különösen a fent is ismertetett félidei eredményességi felülvizsgálatra 2019-ben. Biztosítani kell, hogy az átcsoportosítás kellően átgondoltan történjen, és ne veszélyeztesse az OP-k előrehaladását, elkerülve az eredményességi tartalék elvesztését.

A fejlesztések egy része a 2021-2027 tervezési ciklusban is megvalósulhat, az ezekhez elérhető források azonban csak nagyvonalúan becsülhetők

A 2014-2020 tervezési ciklus forrásainak tehermentesítésére a fejlesztések ütemezett megvalósítása is lehetőséget nyújt, ami a beruházások egy részével a következő, 2021-2027 tervezési ciklusban tervez. Ez azt jelenti, hogy a projektek egy részét a már e következő ciklus forrásaiból valósítja meg, azaz ezek a tételek 2014-2020 között nem merülnek fel. Ennek legfontosabb előnye, hogy csökkenti a 2014-2020 ciklusban elérhető támogatásokra nehezedő nyomást. Kockázata ugyanakkor, hogy a 2021-2027 időszakra vonatkozóan írott dokumentumok, tervezetek nem állnak rendelkezésre, így ezen időszak EU támogatásaival kapcsolatban csak nagyvonalú becslésekre lehet támaszkodni. Az ehhez kapcsolódó előrejelzéseinket fentebb, „Az európai uniós támogatások felhasználásának lehetőségei” alfejezetben bemutattuk.

A támogatási prioritások között elsősorban a legjobban túlterhelt városi közlekedésfejlesztési, gyorsforgalmi úthálózati, és vasúthálózati fejlesztések esetében vizsgáltuk meg egyes projektek 2020 utáni megvalósításának lehetőségét. A projektek közül azokat választottuk ki, amelyek a vonatkozó stratégiák, elsősorban az NKS szerint a középtávon megvalósítandó fejlesztések közé tartoznak. Az alábbi projektekről lehet szó:

- Gödöllői HÉV rekonstrukciója járműbeszerzéssel (városi közlekedésfejlesztés) – elérhető támogatás 91 Mrd Ft;
- Fővárosi villamoshálózati fejlesztések (51-es, 47-es villamos, városi közlekedésfejlesztés) – elérhető támogatás 15 Mrd Ft;
- MÁV motorvonat beszerzés (vasúthálózati fejlesztés) – elérhető támogatás 45 Mrd Ft;
- M1 gyorsforgalmi úthálózati fejlesztés – elérhető támogatás 156 Mrd Ft

Amennyiben a fenti projektek az aktuális szabályozás szerint támogathatók maradnak, úgy becslésünk szerint összesen mintegy 307 Mrd Ft támogatás igényelhető hozzájuk 2021 után, ennyivel enyhítve a 2020-ig keletkező forrásigényt (a hazai társfinanszírozást itt nem vettük figyelembe). Ezt hozzászámolva a már elérhető forrásokhoz, a támogatás lehetséges mértéke a következő.

27. táblázat:A fejlesztési területek beruházási költsége és Európai Uniós támogatásának lehetséges mértéke a 2014 – 2024 közötti teljes időszakot tekintve (Forrás: PwC elemzés)

Fejlesztési terület megnevezése (támogatható területek)	Beruházási költség (Mrd Ft)	Támogatható projektek összértéke 2014-2024 (Mrd Ft)[86]	Összes elérhető EU támogatás 2014-2024 (Mrd Ft)[87]	Csökkentett forrásigény 2014-2020 (Mrd Ft)
Fővárosi közösségi közlekedés fejlesztés	599	270	230	329
Országos közúthálózat fejlesztés	489	385	327	104
Országos vasúthálózat fejlesztés	636	601	504	35
Városrehabilitáció és forgalomcsillapítás - KMR	55	0	0	55
Városrehabilitáció – más régiók	6	6	5	0
Környezetvédelem és kármentesítés	68	9	8	59
Összesen	**1.853**	**1.271**	**1.074**	**582**

Az EU jelenlegi szabályozása alapján az adott tervezési ciklusban támogatásra pályázó projektek támogathatók, amennyiben legkorábban a ciklus kezdő dátumát követően (a jelenlegi ciklusban ez 2014. január 1.) kezdődtek meg. Ezen a téren nem számítunk változásra a következő ciklus kapcsán sem, de itt is hangsúlyozzuk, hogy ez jelenleg még nem eldöntött tény. Ez azt is jelenti, hogy nincs szükség a támogatások allokációját rögzítő megállapodások (Operatív Programok, vagy Partnerségi Megállapodások) jóváhagyására a projektek megkezdéséhez, ezek a később elfogadott OP-ból támogathatók lesznek, amennyiben 2021. január 1-e után kezdődtek meg. Természetesen a tagállam ilyenkor a projektet saját kockázatára kezdi meg, vállalva, hogy az

[86] Szintén 85% EU és 15% hazai társfinanszírozással együtt
[87] A projektekhez elérhető EU támogatás értéke (az összes költség mintegy 85%-a, az egyes projektek sajátosságai kismértékben módosítják ezt az értéket)

EU esetleg nem támogatja az adott beruházást. Mindez pozitívan érinti a budapesti olimpia előkészítését, hiszen az új ciklus támogatási forrásainak felhasználására tisztán mintegy három év állhat rendelkezésre.

Megítélés tárgyát képezi, hogy mi számít egy projekt megkezdésének, azaz pl. hogy a tervezési tevékenység a projekt megvalósítástól leválasztható-e. Amennyiben ez megengedett, úgy a 2021-től megvalósításra javasolt projektek tervezése megkezdődhet a 2020-ig tartó időszakban, csökkentve a projektek átfutási idejét. A jelenlegi hazai szabályozás alapján a projektek előkészítése csak a megvalósítással együtt, közös projektként támogatható. Ha a kormány a 2021-től megvalósítandó beruházások előkészítését már 2021 előtt meg akarja kezdeni, úgy ezt a rendelkezést mindenképp meg kell változtatni.

Az EU-s támogatások kifizetésének tervezett ütemezését és egyben a projektek megvalósításának ütemezését is a 12.5 fejezet tartalmazza.

12.5. A fejlesztések és a finanszírozás időbeli ütemezése

12.5.1. A projektek ütemezésének szempontrendszere

A projektek ütemezése szakmai prioritási, előrehaladottsági, és finanszírozhatósági szempontok figyelembe vételével készült

A nem olimpiai (alapeseti és előrehozott) projekteket tartalmazó hosszú távú fejlesztési programok és stratégiák csak részben, vagy egyáltalán nem tartalmaznak ütemtervet a tervezett fejlesztések megvalósítására. A projektek beazonosítását végző műszaki szakértők a projektek meglévő előkészítettségét és státuszát, valamint a szakmai prioritásokat figyelembe véve tettek javaslatot a projektek ütemezésére. A projekt-adatlapokon minden projekt esetén meghatározásra került az adott beruházás megvalósításához szükséges időigény (években kifejezve), valamint a leghamarabbi kezdés és a legkésőbbi befejezés éve.

Az ütemezés során azzal a feltételezéssel éltünk, hogy egy adott beruházás a meghatározott év elején kezdődik, és a befejezés évének végén ér véget (kivéve az olimpia rendezésének évét). Általánosságban feltételeztük, hogy egy projekttel kapcsolatos költségek egyenletesen oszlanak el a beruházás megvalósításához szükséges évek között. Ettől a feltételezéstől abban az esetben tértünk el, ha a projekt meglévő előkészítő anyagai alapján, vagy a projekt méretéből adódóan egyedi ütemezés volt indokolt.

Az előkészítési költségeket az építési időtartam előtti időszakban, egyenletesen vettük figyelembe; az előkészítési idő minden projekt esetében egyedileg került meghatározásra figyelembe véve az adott projekt méretét, komplexitását és a hasonló projektekre jellemző előkészítési időt. Feltételeztük, hogy a kisajátítási költség az előkészítési időtartam alatt merül fel. Az utóhasznosítással kapcsolatos olimpia utáni bontási, átalakítási költségeket minden esetben az olimpiai rendezés évét követő évre, tehát 2025-re ütemeztük.

Az ütemezés során az olimpiai és előrehozott projektek megkezdhetőségi évét a NOB 2017-es, rendező városról szóló döntését követő évekre ütemeztük. Az EU-s forrásokat vélhetően igénybe vevő projekteknél ütemezési szempont volt a támogatási folyamat jelenlegi előrehaladottsági állapota, valamint az EU finanszírozás ciklusai. Továbbá figyelembe vettük az egyes projektek egymásra épülését, az egymáshoz viszonyított ütemezés műszaki korlátait, függelmi viszonyokat.

A projekt-szinten meghatározott kezdési időpontok után megvizsgáltuk, hogy a beruházások összességében mennyire terhelik az állami költségvetést éves szinten. Abból a célból, hogy a gazdaság, illetve az állami szektor ne legyen indokolatlanul terhelve, a költségek egyenletesebb eloszlására törekedtünk.

Az így kialakult ütemezés és az ütemezéshez kapcsolódó finanszírozási korlátok képezték alapját a makrogazdasági, illetve költségvetési számításoknak.

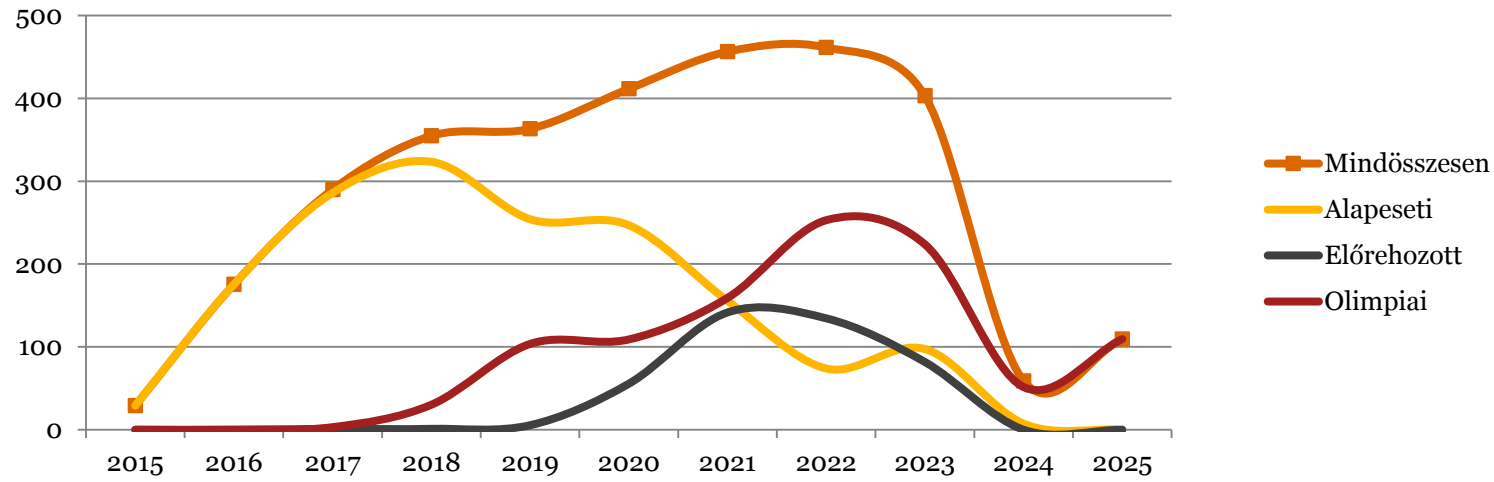
Az olimpiát követő értékesítések bevételének ütemezését jelen fejezet nem tartalmazza.

12.5.2. A fejlesztések időbeli ütemezése

Az alapeseti és előrehozott, azaz a nem olimpiai fejlesztések ugyan csak egy részét képezik a 2015-2025 közötti időszakra vonatkozóan, mégis indokoltnak láttuk az olimpiai projektek ütemezésének ebben a – az olimpiától független, de ahhoz szükséges projekteket is tartalmazó – bővebb körben történő elemzését, ugyanis végső soron valamennyi projekt finanszírozását a rendelkezésre álló állami, EU-s és kisebb részben magán források felhasználásával kell megteremteni. Ezt az elemzést azért szükséges bemutatni, hogy a döntéshozók tisztában legyenek az olimpiához szükséges – de nem csak olimpia-specifikus – fejlesztések körével és ennek együttes állami költségvetésre gyakorolt hatásával, hiszen az olimpiai és nem olimpiai fejlesztéseket párhuzamosan kell majd végrehajtani és finanszírozni. Fontos ismételten leszögezni, hogy ez a két összeg nem az „olimpia költségével" egyenlő. Az olimpiai és nem olimpiai projektek 2015-2025 közötti éves ütemezése a következő ábrán látható:

28. ábra: Olimpiai és nem olimpiai fejlesztési projektek ütemezése (Mrd Ft) (Forrás: PwC elemzés)

Az összes olimpiai és nem olimpiai fejlesztési projekt éves költsége a csúcsévet jelentő 2022-es évben 461 Mrd Ft

Az összes fejlesztési – vagyis olimpiától független (alapeseti, előrehozott) és olimpia-specifikus - projekt közül az olimpiától független (alapeseti és előrehozott) projektek összes költsége 2.070 Mrd Ft, míg az összes olimpia-specifikus projekt költsége 1.043 Mrd Ft. Ebből vezethető le az olimpia 774 Mrd Ft-os tényleges (nettó) költsége úgy, hogy ehhez az összeghez még hozzá-adódik a pályázat és rendezés (nettó) költsége, és levonásra kerül az olimpia-specifikus fejlesztésekkel létrehozott javak rész-beni

értékesítéséből származó 299 Mrd Ft. Mindezen fejlesztési projektek költsége (olimpiai és nem olimpiai) a 2015-2016-os felfutást követően a 2017-2019 közötti időszakban évi 290-360 Mrd Ft-ra tehető, a 2020-2023-as években pedig évi 400-460 Mrd Ft-ra nő. 2024-ben, az olimpia rendezésének évében a felmerülő fejlesztési költségek 60 Mrd Ft-ra esnek vissza, de a bontási, átalakítási munkálatokra 2025-ben még további 110 Mrd Ft költség merül fel. A 2015-ben már folyamatban lévő és az olimpiai rendezést támogató fejlesztési projektek nem kerültek számszerűsítésre.

Előrehozott és olimpiai projektek 2018-tól ütemezve

Az EU-s források felhasználása az összes fejlesztési (olimpiai és nem olimpiai) költségen belül megközelítően 35%-ra tehető. Az olimpia-specifikus fejlesztésekre EU-s forrás nem használható fel, viszont a nem olimpiai költségek túlnyomó hányada EU-s forrásokból finanszírozható. Az uniós források ütemezése kiegyenlítettnek mondható, 2017 és 2023 között évente 100-180 Mrd Ft uniós finanszírozással számolunk.

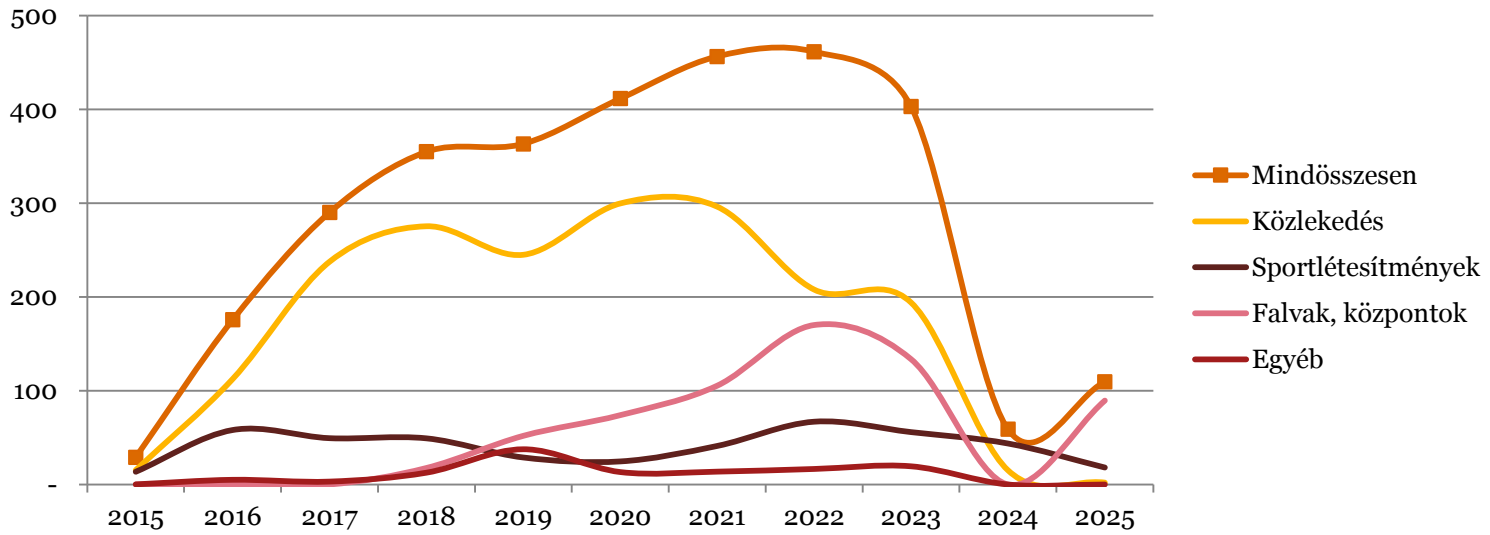
Az alapeseti projektek költsége a 2016-2021 közötti időszakra koncentrálódik, mert az ezt követő időszak alapeseti projektjeinek tartalma várhatóan csak a 2021-ben induló EU-s tervezési ciklus során pontosodhat.

Az előrehozott és olimpiai fejlesztési projekteket– néhány előkészítési feladattól eltekintve – 2018-tól ütemeztük, figyelembe véve, hogy a 2024-es olimpia rendező városáról 2017 őszén dönt a NOB. Az előrehozott fejlesztési költségek elsősorban az M1-M7 autópálya egyes szakaszainak 2x3 sávra bővítését és a Galvani úti közúti híd és kapcsolódó úthálózat megépítését tartalmazzák a 2020-2023-as időszakban.

Az olimpiai projektek tekintetében a 2018-2020 közötti időszak viszonylag alacsony költségét a projektek előkészítésének, a kisajátításoknak és – ahol szükséges – az érintett telkek kármentesítésének időigénye indokolja. Fontos megjegyezni, hogy az olimpiai költségek legnagyobb tételét jelentő, kifejezetten az olimpiára épülő olimpiai falu, médiafalvak és médiaközpontok esetében jellemzően 2023-ra ütemeztük az építkezések végét, mert a túl késői megvalósítás mellett a túl korai kivitelezés is többletköltségeket jelenthet az üresen álló épületek fenntartása, állagmegóvása miatt. 2022-ben és 2023-ban az olimpiai fejlesztések költsége már meghaladja a nem olimpiai fejlesztések (alapeseti és előrehozott) összes költségét.

A közlekedési és sportlétesítmény-fejlesztési költségek eloszlása viszonylag egyenletes, a falvak és központok költsége a 2020-2023 közötti időszakra koncentrálódik

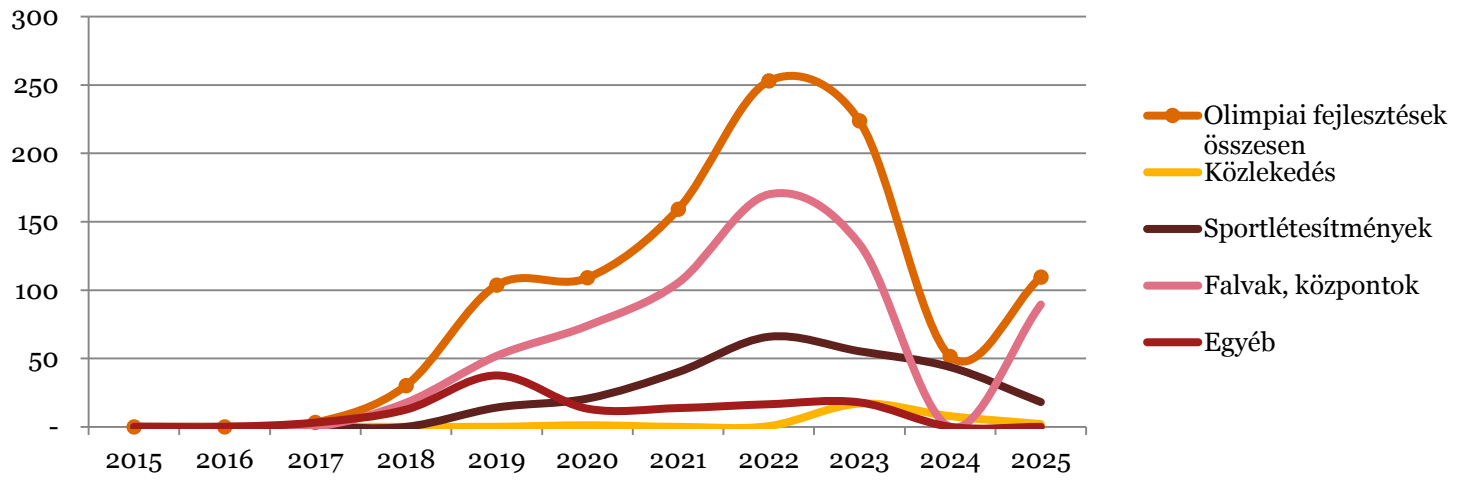
29. ábra: Olimpiai és nem olimpiai fejlesztési projektek költségkategóriánkénti ütemezése (Mrd Ft) (Forrás: PwC elemzés)

Ha az olimpiai és nem olimpiai projekteket együttesen tekintjük, akkor az összes fejlesztési költség 61%-át jelentő közlekedési költségek 2023-ig valamennyi évben a legnagyobb költségtételt jelentik a fejlesztések között, 2017-2023 között évi kb. 200-300 Mrd Ft költséggel. A 2020-2023 közötti időszakra koncentrálódik a falvak és médiaközpontok építésének költsége. 2025-ben ezek értékesítése céljából történő átalakítás költségei jelentik a legnagyobb tételt az összes költségen belül. A sportlétesítmények fejlesztési költsége végig kiegyenlített, évente átlagosan 41 Mrd Ft a teljes időszakra (2015-2025) vonatkoztatva. Az egyéb fejlesztési költségek esetében a csúcsév 2019., amit a falvak telkeinek kármentesítésének költségei magyaráznak.

30. ábra: Olimpiai fejlesztési projektek költségkategóriánkénti ütemezése (Mrd Ft) (Forrás: PwC elemzés)

Az olimpia-specifikus költség a csúcsévnek számító 2022-ben 250 Mrd Ft fölé emelkedik

Az olimpiai-specifikus projekteket 2017-től 2025-ig ütemeztük be, de érdemi költség csak 2018-tól jelentkezik. A 2019-2020-ban évi kb. 100 Mrd Ft-os olimpiai költség a csúcsévnek számító 2022-ben 250 Mrd Ft fölé emelkedik, és ugyan az olimpia évében 50 Mrd Ft közelébe csökken, az utóhasznosítási költségek következtében 2025-ben ismét 100 Mrd Ft feletti. A 2025-ös költségeket azonban már ellensúlyozhatja az értékesítések bevétele.

Az olimpiai projektek költségén belül minden évben a falvak költsége képviseli a legnagyobb részt, Ez alól csak az olimpia éve jelent kivételt, amikor az ideiglenes sportlétesítmények építési költsége a fő olimpiai fejlesztési kiadás. A falvak és médiaközpontok beruházásainak költsége a legmagasabb költségű 2021-2023. években évi 105-170 Mrd Ft. Az olimpiai sportlétesítmények költsége kiegyenlített, a 2022-es csúcsévben 66 Mrd Ft. Az egyéb (környezetvédelmi, városrehabilitációs, idegenforgalmi) költségek aránya a teljes olimpiai költségen belül csak 2019-ben számottevő: az olimpiai falvak telkeinek kármentesítése miatt ebben az évben az összes olimpiai költség több mint egyharmadát teszik ki.

12.5.3. Állami, magán és EU források időbeli ütemezése

Közvetve az OCOG által finanszírozott fejlesztések is állami finanszírozást jelentenek

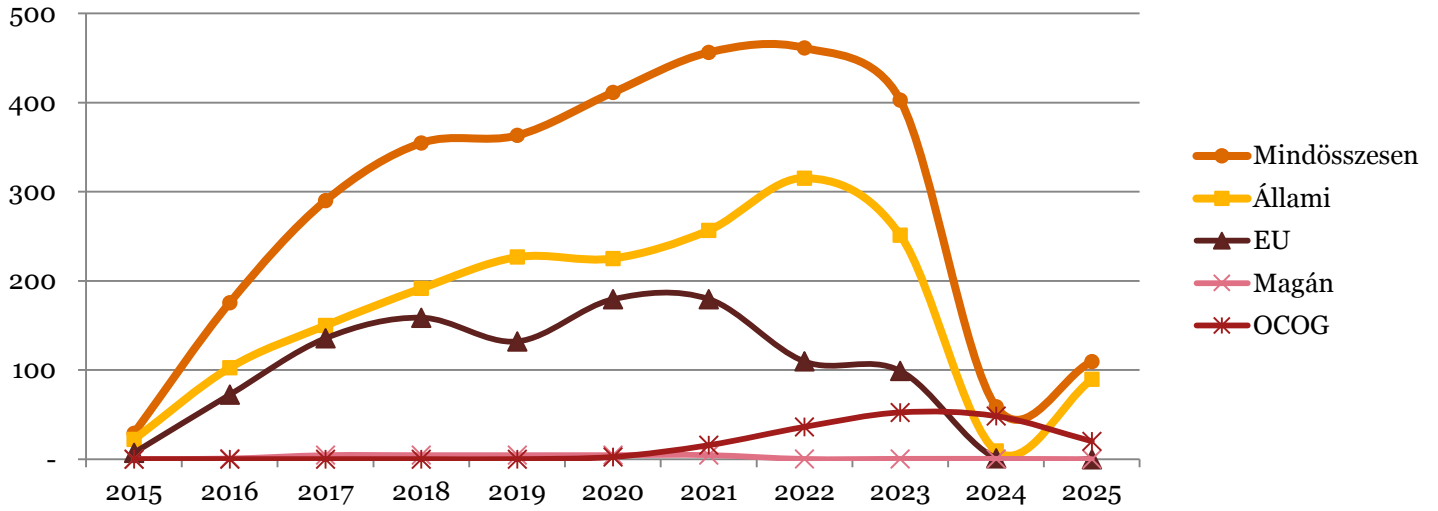
Az előző fejezetben áttekintettük a fejlesztések ütemezését, az olimpiai és nem olimpiai projektek költségeinek évek közötti megoszlását. Jelen fejezetben bemutatjuk, hogy a korábban ismertetett finanszírozási források és a projektek meghatározott ütemezése milyen időbeli megoszlást jelent az egyes finanszírozási források tekintetében.

Az állami és EU-s támogatás mellett külön szerepeltetjük az OCOG által finanszírozott ideiglenes fejlesztéseket, de jelenlegi feltételezésünk szerint az OCOG más forrásból (pl.: jegyárbevétel, vagy szponzoráció) nem tud fedezetet nyújtani e fejlesztésekre, ezért az OCOG költségvetéshez állami hozzájárulás szükséges. Közvetve tehát az OCOG által finanszírozott fejlesztések is állami finanszírozást jelentenek. Magánfinanszírozást csak minimális mértékben, kizárólag meglévő magántulajdonú létesítmények fejlesztése esetében feltételeztük.

A források megoszlását először az összes, olimpiai és nem olimpiai fejlesztés költségeire tekintjük át, majd ezt követően az olimpiai projektek finanszírozása külön is bemutatásra kerül.

Az állami finanszírozás éves mértéke – OCOG-ot is beleértve – 2022-ben eléri a 350 Mrd Ft-ot

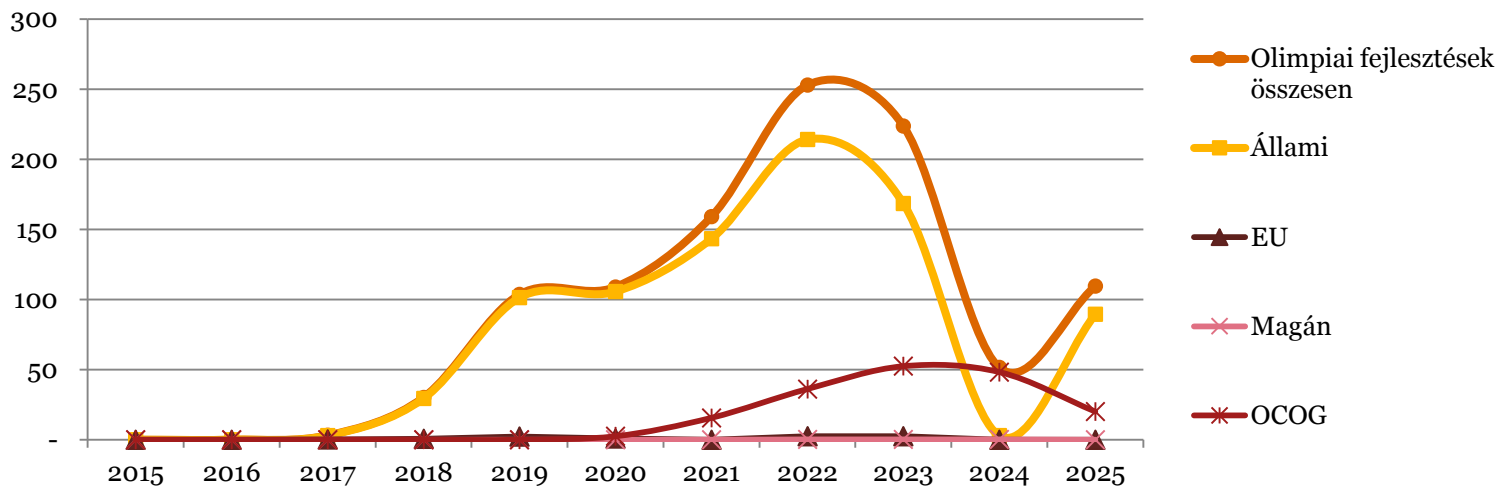
31. ábra: Olimpiai és nem olimpiai fejlesztési projektek finanszírozásának ütemezése (Mrd Ft) (Forrás: PwC elemzés)

Az ábrán látható, hogy az összes projekt finanszírozása az olimpia rendezésének elnyerését követő három évben (2018-2020.) évente kb. 200 Mrd Ft állami forrás felhasználását igényli. 2021-ben a projektek állami finanszírozása az OCOG-ot is beleértve már megközelíti a 300 Mrd Ft-ot és 2022-2023-ban meg is haladja azt. Ennek oka elsősorban az, hogy 2022-től az olimpiai fejlesztési projektek költsége már felülmúlja a nem olimpiai projektek költségét és az olimpiai projektek esetében EU-s támogatást szinte egyáltalán nem lehet igénybe venni.

Az EU-s források felhasználása kiegyenlítettnek mondható, 2017 és 2023 között évente 100-180 Mrd Ft uniós finanszírozással számolunk. Magánfinanszírozással a tíz év alatt összesen 24 Mrd Ft költség esetében számoltunk, ami az összes fejlesztési kiadás kevesebb mint 1%-a. Az olimpia utáni átalakítások és bontások költségét közvetlenül, vagy közvetve, az OCOG-on keresztül állami források biztosítják. A következő ábrán az olimpiai költségek finanszírozási forrásainak ütemezése látható:

32. ábra: Olimpiai fejlesztési projektek finanszírozásának ütemezése (Mrd Ft) (Forrás: PwC elemzés)

Az olimpiai fejlesztési projektek költségeire EU-s és magán források bevonásával gyakorlatilag nem számolunk

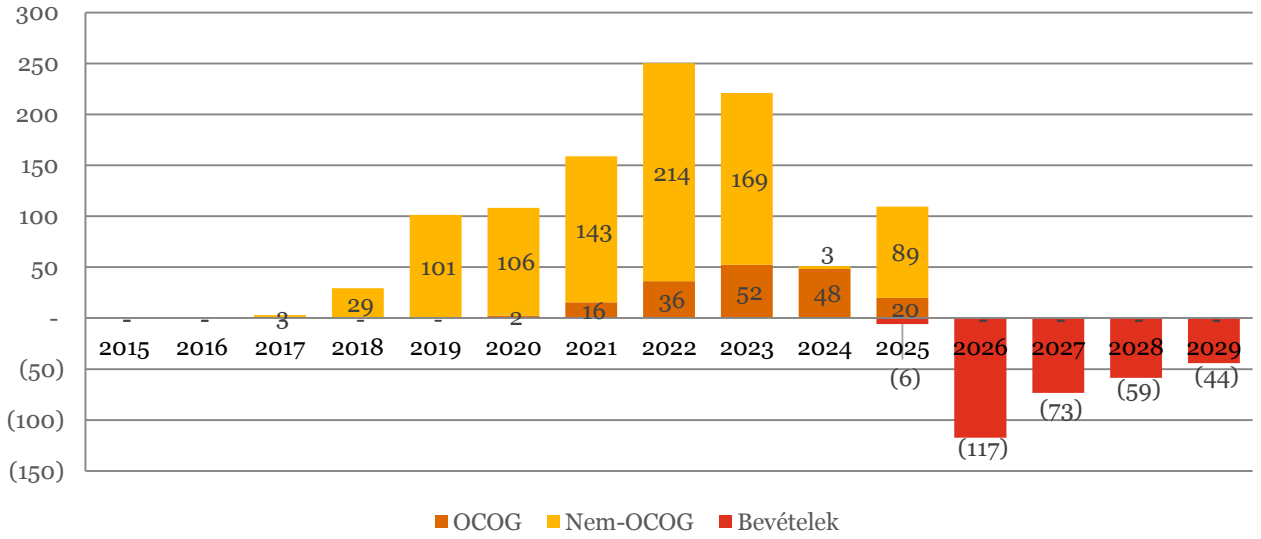
Az olimpiai fejlesztések esetében gyakorlatilag nem számoltunk EU-s és magán források felhasználásával, így az olimpiai fejlesztési költség az állami és az OCOG finanszírozás között oszlik meg. Mivel számításaink szerint az OCOG az ideiglenes fejlesztési költségeket állami hozzájárulás bevonásával tudja csak finanszírozni, ezért végső soron gyakorlatilag a teljes olimpiai költség állami finanszírozását feltételezzük.

12.5.4. Állami finanszírozási igény

Az olimpia-specifikus projektek 2015-2025 között felmerülő állami finanszírozási igénye nem koncentráltan egy évben, hanem 2018-tól folyamatosan, az évek között megosztva jelentkezik. Hasonlóan, az olimpia utáni értékesítések is csak több év alatt realizálódnak. Igazán komoly finanszírozási igény csak 2019-től merül fel. Ha csak az olimpia-specifikus fejlesztési projekteket nézzük, akkor az éves többlet állami finanszírozási igény még a csúcsévnek tekinthető 2022-ben sem haladja meg az évi 250 Mrd Ft-ot. Jellemzően 100 és 210 Mrd Ft között van a finanszírozási igény, átlagosan 143 Mrd Ft a 2019-2025-ös időszakban, ez az éves államháztartási kiadások 0,3 és 1,4%-a között mozog, éves átlagban mintegy fél százalék. Az állami finanszírozású OCOG és nem-OCOG olimpiai fejlesztések költségeinek és bevételeinek időbeli ütemezése a következő ábrákon látható:

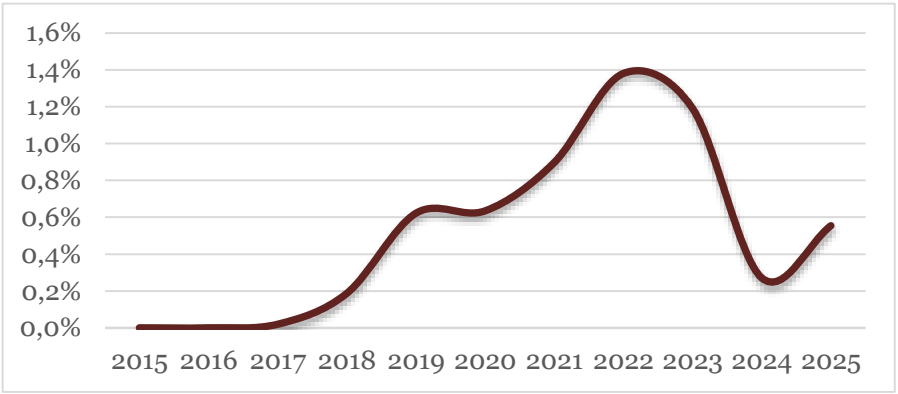
Az olimpiai projektek állami finanszírozási igénye egyetlen évben sem haladja meg a 250 Mrd Ft-ot

33. ábra: Állami finanszírozású olimpiai fejlesztési projektek költsége és várható bevétele (Forrás: PwC elemzés)

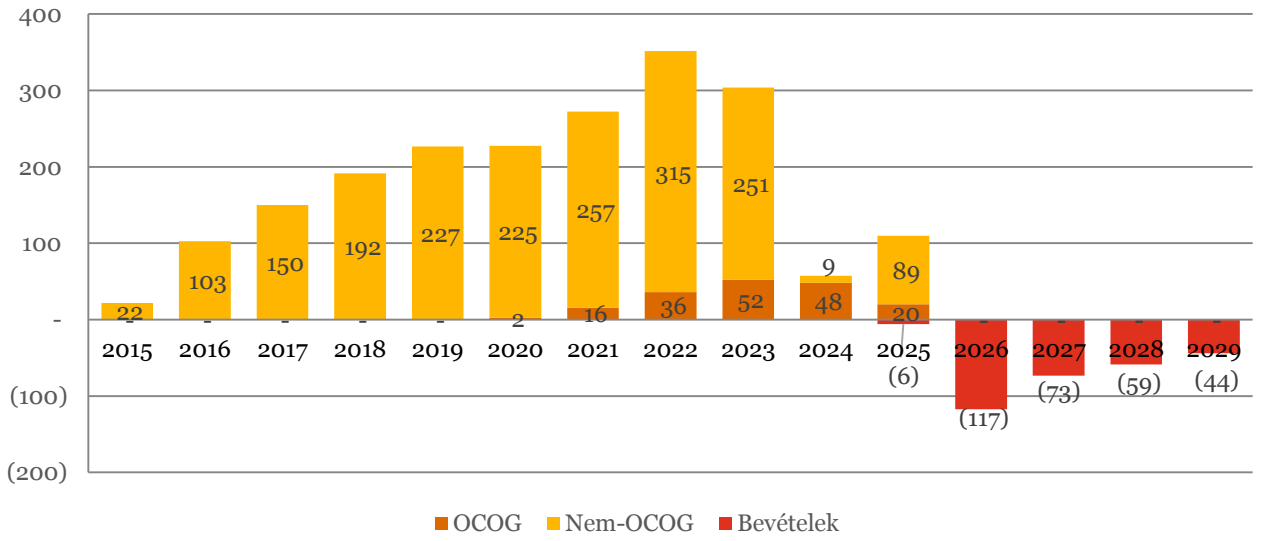
Az olimpia-specifikus fejlesztések az állam-háztartás kiadásai-nak átlagosan mind-össze 0,5%-át teszik ki 2015 és 2025 között

34. ábra: Az olimpia-specifikus fejlesztések költsége az államháztartási kiadások arányában (Forrás: PwC elemzés)

Ha az olimpiától független, de az olimpiát támogató alapeseti és előrehozott projektek állami finanszírozási igényét is figyelembe vesszük, akkor a finanszírozási igény egyenletesebben ugyan, de már 2015-től jelentkezik. A 2017-2025-ös időszakban átlagosan évente 210 Mrd Ft állami finanszírozást szükséges beütemezni, jellemzően 150-300 Mrd Ft-ot évente. Az olimpiai és nem olimpiai fejlesztések finanszírozásához szükséges állami forrás a 2022-es csúcsévben 352 Mrd Ft.

35. ábra: Fejlesztési projektek összes állami finanszírozási igénye és várható bevétele (Forrás: PwC elemzés)

Ábrajegyzék

1. ábra: Benchmark olimpiák nem-OCOG terv-tény költségvetései (Forrás: PwC elemzés) 750
2. ábra: Fejlesztések országos-fővárosi megbontása (Forrás: PwC elemzés) 753
3. ábra: Alapeseti és olimpiai sportlétesítmény-fejlesztések (Forrás: PwC elemzés) 754
4. ábra: Falvak és médiaközpontok költsége a teljes olimpiai fejlesztési költségeken belül (Forrás: PwC elemzés) 754
5. ábra: Olimpiai és nem olimpiai fejlesztési projektek ütemezése (Mrd Ft) (Forrás: PwC elemzés) 759
6. ábra: Olimpiai és nem olimpiai fejlesztési projektek finanszírozásának ütemezése (Mrd Ft) (Forrás: PwC elemzés) 760
7. ábra: Állami finanszírozású olimpiai fejlesztési projektek költsége és várható bevétele (Forrás: PwC elemzés) 761
8. ábra: Benchmark olimpiák nem-OCOG terv-tény költségvetései (Forrás: PwC elemzés) 766
9. ábra: Benchmark olimpiák nem-OCOG költségvetéseinek összetétele (Forrás: PwC elemzés) 766
10. ábra: A pekingi metróhálózat 2002-ben, 2008-ban és napjainkban (Forrás: Napatra WP, Wikipedia) 767
11. ábra: A pekingi nemzetközi repülőtér 3-as terminálja (Forrás: Foster & Partners) 768
12. ábra: Az athéni olimpiai strandröplabda-pálya 2004-ben és 2012-ben (Forrás: Daily Mail) 768
13. ábra: Londoni ideiglenes sportlétesítmények (Forrás: A As Architecture) 769
14. ábra: Az athéni és a pekingi olimpiai falu (Forrás: Business Insider) 771
15. ábra: Peking 2005-ben: bal oldalon két napos eső után, jobb oldalon szmogos időben (Forrás: Wikipedia) 774
16. ábra: Léghajó az athéni olimpia biztonságának biztosításában és antiterrorista egység a pekingi olimpián (Forrás:NBC News, beijingolympicsblog.com) 776
17. ábra: A riói olimpián rendelkezésre álló egyik luxushajó, a Norwegian Getaway közel 2.000 szobája 4.000 látogató elhelyezését biztosítja (Forrás: CruiseHive) 777
18. ábra: Olimpiai fejlesztések megoszlása (Forrás: PwC elemzés) 779
19. ábra: Az összes fejlesztési költség megoszlása (Forrás: PwC elemzés) 785
20. ábra: Olimpiai fejlesztések megoszlása (Forrás: PwC elemzés) 786
21. ábra: Fejlesztések országos-fővárosi megbontása (Forrás: PwC elemzés) 787
22. ábra: Közlekedési fejlesztések összetétele (Forrás: PwC elemzés) 788
23. ábra: Falvak és médiaközpontok költsége a teljes olimpiai fejlesztési költségeken belül (Forrás: PwC elemzés) 791
24. ábra: Nem sportcélú olimpiai létesítmények fejlesztési költsége és értékesítési bevétele (Forrás: PwC elemzés) 792
25. ábra: Alapeseti és olimpiai sportlétesítmény-fejlesztések (Forrás: PwC elemzés) 794
26. ábra: Olimpiai sportlétesítmények megoszlása (Forrás: PwC elemzés) 795
27. ábra: Olimpiai és nem olimpiai fejlesztési projektek ütemezése (Mrd Ft) (Forrás: PwC elemzés) 834
28. ábra: Olimpiai és nem olimpiai fejlesztési projektek költségkategóriánkénti ütemezése (Mrd Ft) (Forrás: PwC elemzés) 836
29. ábra: Olimpiai fejlesztési projektek költségkategóriánkénti ütemezése (Mrd Ft) (Forrás: PwC elemzés) 837

30. ábra: Olimpiai és nem olimpiai fejlesztési projektek finanszírozásának ütemezése (Mrd Ft) (Forrás: PwC elemzés) 839
31. ábra: Olimpiai fejlesztési projektek finanszírozásának ütemezése (Mrd Ft) (Forrás: PwC elemzés) 840
32. ábra: Állami finanszírozású olimpiai fejlesztési projektek költsége és várható bevétele (Forrás: PwC elemzés) 841
33. ábra: Fejlesztési projektek összes állami finanszírozási igénye és várható bevétele (Forrás: PwC elemzés) 842

Táblázatjegyzék

1. táblázat: Olimpiai fejlesztések összes költsége (Forrás: PwC elemzés) 751
2. táblázat: Olimpiai fejlesztések OCOG és nem-OCOG költségvetés közötti megoszlása (Forrás: PwC elemzés) 752
3. táblázat:A projektek finanszírozásához kapcsolódó legfontosabb megállapításaink (Forrás: PwC) 757
4. táblázat:A finanszírozási források átcsoportosításának becsült időtartama (Forrás: PwC) 758
5. táblázat: Tőkeberuházások (tényadatok: folyó áron, tervadatok: pályázati anyagban szereplő áron) (Forrás: PwC elemzés) 765
6. táblázat: Olimpiai falvak a benchmark olimpiákon (Forrás: PwC elemzés) 771
7. táblázat: Médiafalvak a benchmark olimpiákon (Forrás: PwC elemzés) 772
8. táblázat: Médiaközpontok a benchmark olimpiákon (Forrás: PwC elemzés) 773
9. táblázat: Olimpiai fejlesztések bevételei (Forrás: PwC elemzés) 779
10. táblázat: Olimpiai projektek becsült költsége (Mrd Ft) (Forrás: PwC elemzés) 781
11. táblázat: Olimpiai fejlesztések OCOG és nem-OCOG költségvetés közötti megoszlása (Forrás: PwC elemzés) 783
12. táblázat: Olimpiai és nem olimpiai fejlesztések összes költsége (Forrás: PwC elemzés) 784
13. táblázat: Közlekedési fejlesztések becsült költsége (Mrd Ft) (Forrás: PwC elemzés) 789
14. táblázat: Az olimpiai falvak és médiafalvak becsült költsége (Forrás: PwC elemzés) 793
15. táblázat: A sportlétesítmények becsült fejlesztési költsége (Mrd Ft) (Forrás: PwC elemzés) 795
16. táblázat: Környezetvédelmi és városrehabilitációs projektek becsült költsége (Mrd Ft) (Forrás: PwC elemzés) 797
17. táblázat:A magyarországi EU támogatások alapok közötti megoszlása 2012-2020 (Forrás: Partnerségi Megállapodás) 805
18. táblázat:Operatív programok költségvetése (Forrás: Operatív programok) 806
19. táblázat:Közlekedés-fejlesztési források az IKOP esetén (Forrás: IKOP) 808
20. táblázat:Az IKOP-ot terhelő előző időszaki fejlesztések (Forrás: NFM) 809
21. táblázat: A Versenyképes Magyarország Operatív Program jelenlegi támogatási prioritásai (Forrás: VEKOP) 810
22. táblázat: A KEHOP prioritásai (Forrás: KEHOP) 812
23. táblázat: A TOP olimpiához releváns forrásai (Forrás: TOP) 813
24. táblázat:Az olimpiához kapcsolódó projekttípusok támogathatósága (Forrás: PwC elemzés, Operatív Programok) 823

25. táblázat: A fejlesztési területek beruházási költsége és Európai Uniós támogatásának lehetséges mértéke 2014-2020, hazai társfinanszírozással együtt (Forrás: PwC elemzés) 826
26. táblázat: A fejlesztési területek beruházási költsége és Európai Uniós támogatásának lehetséges mértéke 2014-2020, hazai társfinanszírozás nélkül (Forrás: PwC elemzés) 827
27. táblázat:A fejlesztési területek beruházási költsége és Európai Uniós támogatásának lehetséges mértéke a 2014 – 2024 közötti teljes időszakot tekintve (Forrás: PwC elemzés) 831

13. OCOG költségvetés

Tartalomjegyzék

13. OCOG költségvetés 848
13.1. Fejezet összefoglalása 848
13.2. Az OCOG költségvetés - áttekintő benchmarking 853
13.2.1. A költségvetés szerkezete 853
13.2.2. Bevételek 854
13.2.3. Költségek 854
13.2.4. OCOG költségvetések áttekintése 855
13.3. Az OCOG költségvetés tételes elemzése és az alkalmazott feltételezések 859
13.3.1. A Szervező Bizottság bevételei 859
13.3.1.1. Televíziós közvetítési jogok 859
13.3.1.2. TOP szponzori program bevétele 861
13.3.1.3. Helyi szponzorok és hivatalos szállítók 863
13.3.1.4. Licenszbevételek 866
13.3.1.5. Olimpiai érmeprogram 868
13.3.1.6. Bélyegkibocsátás 869
13.3.1.7. Olimpiai lottó 870
13.3.1.8. Jegyárbevétel 871
13.3.1.9. Adományok 873
13.3.1.10. Eszközök értékesítése 874

13.3.1.11. Költségvetési támogatások 875
13.3.1.12. Egyéb bevételek 875
13.3.2. A Szervező Bizottság kiadásai 878
13.3.2.1. Beruházások 878
13.3.2.2. Működési költségek 878
13.3.2.3. Humán erőforrás költségek 881
13.3.2.4. Technológia (informatikai és telekommunikációs költségek) 882
13.3.2.5. Ceremóniák és programok 883
13.3.2.6. Egészségügyi szolgáltatások 884
13.3.2.7. Étkeztetés költségei 886
13.3.2.8. Szállítási költségek 887
13.3.2.9. Biztonság 888
13.3.2.10. Paralimpiai játékok költsége 889
13.3.2.11. Hirdetés és promóció 890
13.3.2.12. Adminisztrációs költségek 891
13.3.2.13. Olimpia előtti események szervezési és koordinációs költsége 891
13.3.2.14. Egyéb költségek 892
13.4. A Szervező Bizottság bevételeinek és kiadásainak összefoglaló táblázata 894
Ábrajegyzék 896
Táblázatjegyzék 896

13. OCOG költségvetés

13.1. Fejezet összefoglalása

Az OCOG felelős a Játékok megszervezéséért és lebonyolításáért

Az olimpiai rendezést elnyert város és a NOB között megkötendő „Rendező város szerződés" (Host City Contract) értelmében a rendező városnak fel kell állítania egy Olimpiai Szervező Bizottságot (Organising Committee for the Olympic Games – OCOG). A szervező bizottság feladata az olimpiai előkészületek megszervezése és a játékok lebonyolítása.

A Pályázati dosszié (Bid Book) összeállításakor az OCOG működésének költségvetési tételeit a NOB által kiadott Pályázati kézikönyv előírásai szerint kell tervezni és prezentálni.

Az OCOG tervezésénél a bevételek és költségek egyensúlyával szoktak számolni, szükség esetén állami támogatás bevonásával.

Az alábbiakban bemutatjuk a megelőző olimpiák (és Budapest tervezett) költségvetését 2015-ös összehasonlító áron.

1. táblázat: OCOG bevételek (tervszámok) (Forrás: PwC saját gyűjtés)[1]

A szervezési bevételek fedezik a szervezéssel járó kiadásokat – szükség esetén állami támogatással

A NOB-tól összesen 1,5 Mrd USD bevételre számíthat a szervező bizottság

M USD - összehasonlító áron	Athén	Peking	London	Rio	Tokió	Budapest
Televíziós közvetítési díjak	767	809	631	664	831	973
TOP szponzori program	143	148	316	329	352	527
Helyi szponzorok	366	171	763	585	980	250
Jegyárbevétel	257	160	522	412	817	334
Licenszbevételek	51	57	97	51	147	60
Olimpiai lottó, érme, bélyeg	48	228	0	0	0	0
Adományok	26	23	0	34	120	0
Állami támogatás	302	114	76	789	0	605
Eszközök értékesítése	26	91	38	37	34	34
Egyéb és paralimpiai bevételek	80	52	148	309	321	180
Hiány	-48	0	0	0	0	0
Összes bevétel*	**2.017****	**1.853**	**2.591**	**3.211**	**3.603**	**2.963**

[1] PwC saját gyűjtés – több forrás (későbbi táblázatok forrásainak összessége)

A költségek az ideiglenes létesítményekből és a működési tételekből állnak

A budapesti 2024-es OCOG költségvetés egyensúlyban van, a bevételek fedezik a kiadásokat

2. táblázat: OCOG kiadások (tervszámok) (Forrás: PwC saját gyűjtés)[2]

M USD - összehasonlító áron	Athén	Peking	London	Rio	Tokió	Budapest
Beruházások	182	217	0	0	0	0
Működési költségek	546	810	717	781	1 129	977
Humán erőforrás költségek	0	0	197	390	265	230
Technológia	0	0	471	557	443	460
Ceremóniák és programok	154	114	97	143	105	100
Egészségügyi ellátás	26	34	20	23	19	23
Étkeztetés költségei	96	58	22	87	70	63
Szállítási költségek	64	80	208	188	246	185
Biztonság	96	57	39	27	119	40
Paralimpiai játékok	64	94	152	194	168	151
Hirdetés és promóció	193	68	97	161	110	110
Adminisztrációs költségek	182	143	268	193	218	180
Olimpia előtti események	51	46	21	51	41	40
Egyéb költségek	361	133	282	416	671	405
Összes kiadás*	2.017**	1.853	2.591	3.211	3.603	2.963

* A kerekítésből eltérések adódhatnak.

** Athén esetében elérhető egy 2002-es módosított OCOG költségvetés, amelynek főösszege összehasonlító áron 2.646 M USD. Ezt annak eltérő struktúrája miatt teljes egészében bemutatni nem tudjuk, de a részletes elemzéseknél és becsléseknél ezt vettük figyelembe.

Az OCOG költségvetés tervezése során megvizsgáltuk korábbi, illetve jövőbeni rendező városok OCOG költségvetését, és a NOB előírások, valamint a Budapest specifikus adottságok figyelembevételével elkészítettük a 2024-re vonatkozó budapesti OCOG költségvetési tervet. Bizonyos tételek esetében számításokkal alátámasztott becslést készítettünk (pl. televíziós bevételek, szponzori bevételek, jegybevételek, szállásbevételek, ideiglenes létesítmények költsége, stb.), más esetekben a korábbi olimpiák körülményeit és adatait mérlegelve alakítottunk ki benchmarkon alapuló becsléseket.

[2] PwC saját gyűjtés – több forrás (későbbi táblázatok forrásainak összessége)

A Budapestre előrejelzett OCOG költségvetés legfontosabb bevételi forrásai a következők:

830 Mrd Ft (2.963 M USD) az OCOG költségvetés fő összege

- NOB-tól származó bevételek (előrejelzett érték: 420 Mrd Ft – 1.500 M USD)[3]: A NOB szerződik a kiválasztott televíziós hálózatokkal, valamint a nemzetközi szponzor vállalatokkal (TOP program), amely bevétel egy meghatározott részét (25-30% a TV közvetítési díj és 33,3%[4] a TOP szponzori bevétel esetében) átadja az OCOG-nak. Mind a szerződött összegek, mind az átadott rész meghatározása a NOB döntési hatásköre. A NOB-tól remélt bevételek nagyságrendjét a Bizottság személyes egyeztetés során megerősítette.
- Magánszektortól származó bevételek (előrejelzett érték: 87 Mrd Ft - 310 M USD): Az OCOG által a belföldi és a TOP programban nem résztvevő nemzetközi vállalatoknak értékesített marketing és szponzori csomagokért, illetve az olimpiai szimbólumok használatáért kapott összegek, licenszdíjak.
- Jegyárbevétel (előrejelzett érték: 94 Mrd Ft - 334 M USD): Az olimpiai rendezvényekre árusított 4,88 millió jegy értékesítéséből származó bevétel, átlagosan 65 USD jegyárral számolva. Ez átlagértéket jelent, a jegyek jelentős része ennél jóval olcsóbban megvásárolható lesz, és a NOB előírásaival összhangban külön programot lehet kialakítani arra, hogy biztosítani lehessen a hazai közönség igényeinek kielégítését a számukra elfogadható árszínvonalon.

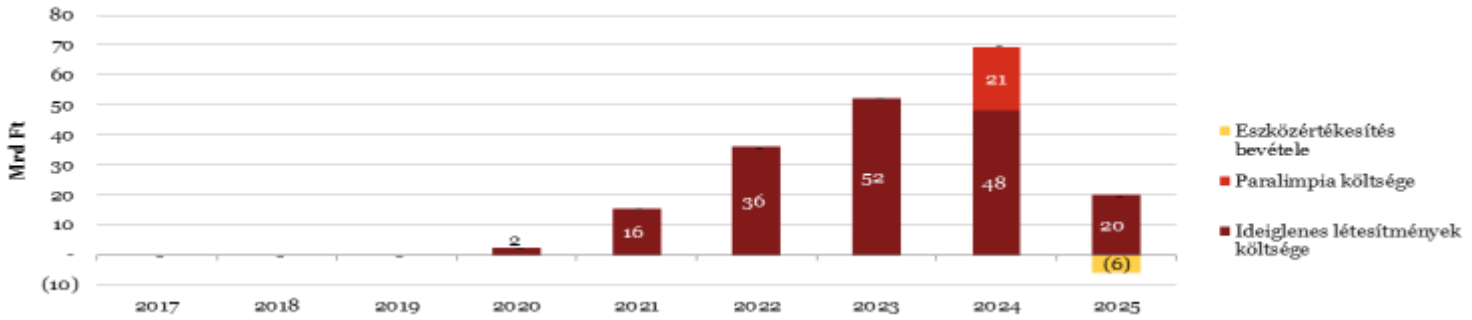
Állami támogatást kizárólag infrastrukturális jellegű ideiglenes létesítményekre fordítunk

- Állami támogatás (előrejelzett érték: 169 Mrd Ft - 605 M USD): A mértéke megegyezik az ideiglenes létesítmények – pl. kapacitásnövelő kiadások, közlekedéssel kapcsolatos infrastruktúra és forgalomtechnikai megoldások – nettó költségével. Az egyéb bevételek között jelenik meg még állami támogatás, amely a NOB előírások szerint a paralimpia költségvetésének 50%-ával – 21 Mrd Ft – kell, hogy megegyezzen[5]. Az időbeli ütemezésről lásd az alábbi ábrát:

[3] NOB személyes egyeztetés
[4] NOB technikai kézikönyv - IOC Technical Manual on OCOG Marketing (5th update cycle - post Vancouver Winter Games) - 2.1 Description of TOP Programme
[5] technikai kézikönyv - Technical Manual on Paralympic Games, June 2007, 61.o.

OCOG állami kiadásai 2022-2024-es években 40-70 Mrd Ft-ot tesznek ki

1. ábra: Az állami támogatások ütemezése (Mrd Ft) (Forrás: PwC elemzés)

A budapesti OCOG költségvetés kiadásait a következő módon csoportosíthatjuk:

- Működési költségek és rövid távú befektetések – sportesemények helyszínei, olimpiai falu, sajtó- és közvetítőközpont, egyéb létesítmények (előrejelzett érték 274 Mrd Ft - 977 M USD): A sportlétesítményekkel, az olimpiai faluval, sajtó- és közvetítőközponttal és egyéb ideiglenes létesítményekkel kapcsolatos létrehozási és bontási, illetve olimpia szempontú átalakítási („olympic overlay" része) költségei. Továbbá ezen létesítmények olimpia időszakában történő üzemeltetési költségei tartoznak ide. A 64%-ot kitevő építési és bontási költségek kapacitás és funkció alapján közvetlenül lettek megbecsülve, míg az üzemeltetési költségek elsősorban a korábbi és jövőbeli olimpiák tapasztalati alapon.

- Egyéb folyó szervezési költségek (előrejelzett érték 443 Mrd Ft – 1.582 M USD): Az olimpia időszakának szervezési költségei, melyek közül legjelentősebbek a technológia, a munkaerő és a szállítási kiadások. A technológiai tételek (129 Mrd Ft – 460 M USD) tartalmazzák az események lebonyolításához szükséges információtechnikai, telekommunikációs eszközök, valamint az internet költségeit. A munkaerővel kapcsolatos kiadások (64 Mrd Ft – 230 M USD) az OCOG szervezet olimpia alatti és azt megelőző költségeit jelenti, valamint a játékok ideje alatt a szükséges ideiglenes munkaerővel kapcsolatos költségeit. A szállítási költségek (52 Mrd Ft – 185 M USD) az olimpia család olimpiai helyszínek közötti szállítását foglalják magukba.

- Egyéb költségek (előrejelzett érték 113 Mrd Ft - 405 M USD): A költségsor tartalmazza a 296 M USD (10%-os) tartalékot és a NOB felé fizetendő járulékokat.

A budapesti olimpiai szervező bizottság költségvetésének összeállítása során minden tételnél óvatos, konzervatív becslést alkalmaztunk. A költségvetés tervezet alapján a szervező bizottság bevétele mintegy 830 Mrd Ft (2.963 M USD), kiadása szintén 830

Mrd Ft (2.963 M USD), bevételeinek és költségeinek egyenlege nulla.

Megjegyzendő hogy az OCOG költségvetés tipikusan egy olyan terület, amely az idő előrehaladtával a körülményeknek megfelelően folyamatosan változik és alakul.

13.2. Az OCOG költségvetés - áttekintő benchmarking

13.2.1. A költségvetés szerkezete

Az OCOG költségvetés a szervező bizottság bevételeit és az olimpiai játékok szervezésének közvetlen költségeit tartalmazza, beleértve a paralimpia bevételeit és költségeit is. Korábban a játékokhoz szükséges állandó létesítmények/építmények felépítési költségeit is magába foglalta az OCOG költségvetés, azonban a 2012-es londoni olimpiától kezdődően ezeket a tételeket a nem-OCOG költségvetés tartalmazza.

Az OCOG költségvetés jelenlegi szerkezetét (kivéve az előbbiekben említett beruházási költségeket) a sydney-i pályázatból örökölte. A Sydney-t megelőző olimpiák számainak összehasonlíthatóságát lényegesen rontja a szabvány struktúra hiánya.

A NOB elvárása szerint a költségvetési tervet a pályázás évének USD értékén kell benyújtani. Ez azt jelenti, hogy az esetleg jövőbeni értéken előrejelzett költségvetési tételeket a pályázás évének USD értékében kell kifejezni.

Elemzésünkben és előrejelzésünkben a 2015-ben előrejelzett USD értéken (280 USD/HUF) számoltunk, a historikus terv- és tényszámokat is inflháltuk, 2015-re kifejezve jelenítettük meg. A jövőbeni olimpiai játékok esetében a pályázatukban vagy más forrásokban szereplő tervezett számokat használtuk, szintén 2015-re kifejezve.

A korábbi olimpiák adatainak elemzését és összehasonlíthatóságát számos tényező nehezíti:

Előző olimpiák pénzügyi adatai több ok miatt nem mindig egyértelműek, összehasonlíthatók

- A NOB elvárásai és előírásai olimpiáról olimpiára jelentősen változnak, a jó kezdeményezések a következő Játékokon már elvárásként jelennek meg, és a hibák vagy nem kívánt irányok újbóli elkövetését is az előírások folyamatos fejlesztésével akadályozzák meg. A számadatok mögött tehát lényegesen eltérő tartalom bújik meg.
- A NOB prioritásai a Játékok tanulságaitól függetlenül is folyamatosan változnak, az ezekhez való alkalmazkodás számottevően változtathatja egy adott olimpia számadatait. A NOB központi feladatának az olimpiai mozgalom fenntartását és támogatását tartja, pénzügyi helyzete, a politikai és környezeti körülmények az egyes olimpiák sikerténeyzőit folyamatosan módosítják.
- A rendelkezésre álló információk minősége és mélysége sokszor elégtelen. Bár Sydney óta a költségvetési tervet részletesen szabályozott struktúrában kell összeállítani, az utólagos számadás formájára semmilyen támpont nincs. Gyakran a szervező bizottság, illetve a szervező város érdekeivel is ellentétben áll a tiszta kép bemutatása. Az újságcikkekben megjelentetett, illetve sajtótájékoztatókon elhangzott adatok tartalma általában bizonytalan és nem kellően definiált tartalmú.

A pályázó városok költségvetési tervének összeállításánál az üzleti racionalitást sok helyen politikai megfontolások, illetve a pályázat elnyerésére irányuló stratégia elemei váltják fel.

A számok megértéséhez azt is szem előtt érdemes tartani, hogy az OCOG költségvetésben a NOB előírásai szerint a naturális juttatások („Value in Kind") piaci értékét bruttó módon, a bevétel- és a költségoldalon is szerepeltetni kell.

A következőkben áttekintjük és bemutatjuk a korábbi és jövőbeli olimpiák OCOG költségvetéseinek bevételei és kiadási elemeit.

Az athéni adatok esetében a lent bemutatott tervszámoknál frissebb verzió is elérhető, közte egy 2002-es módosított költségvetés. Ezt a többi olimpia OCOG költségvetésével nem konzisztens struktúrája miatt teljes egészében bemutatni nem tudjuk, de az egyes költség vagy bevétel sorok részletes elemzésénél az abból kinyert adatokat felhasználtuk az összehasonlításhoz és a becslésünkhöz. Ehhez hasonlóan Peking esetében egyes sorokra elérhetőek voltak tényköltség adatok (pl. technológiai kiadások) is, a 13.3. alfejezetben már ezek a számok jelennek meg.

13.2.2. Bevételek

Az OCOG négy bevételi forrása: NOB, magánszektor, jegyértékesítés és egyéb bevételek

Az OCOG bevételei a következő fő forrásokból származnak:

- NOB: A NOB szerződést köt a kiválasztott televíziós közvetítőkkel, valamint a nemzetközi szponzor cégekkel (TOP program) és a bevétel egy meghatározott százalékát átadja az OCOG-nak az olimpiai játékok finanszírozására. Mind a szerződött összegek, mind az átadott százalékok meghatározása a NOB hatásköre, és esetenként változtatható.
- Magánszektor: Az OCOG által elsősorban belföldi, de akár nemzetközi vállalatoknak is értékesített marketing, illetve szponzori csomagokért, illetve az olimpiai szimbólumok használatáért licenszdíjként jelentős összegeket kaphat a szervező bizottság. Az így szerzett jogosultságok általában a rendező országon belülre korlátozódnak.
- Jegyértékesítés: A jegyértékesítés szervezése alapvetően az OCOG feladata. Az ebből származó bevételből (ideértve a paralimpiát is) az OCOG jutalékot fizet a NOB-nak.
- Egyéb: Olimpiai érme- és bélyegprogram, olimpiai lottó, állami/önkormányzati szervektől kapott támogatások, bármilyen harmadik féltől származó adományok, értékesített tárgyi eszközök, szállás jutalékok, stb.

13.2.3. Költségek

A költségek két fő csoportja: rövid távú beruházások és működési költségek

Az OCOG költségei két fő csoportba sorolhatók:

- Ideiglenes beruházások: A sportlétesítményekkel, az olimpiai faluval, a sajtó- és közvetítőközponttal, közlekedéssel kapcsolatos ideiglenes létesítmények és berendezések/felszerelések létesítésével kapcsolatos költségei, melyek az olimpia

után megszüntetésre kerülnek.

- Működési költségek: Az olimpia megszervezésének, lebonyolításának folyó költségei, melyek a következőket tartalmazzák: sportesemények, olimpiai falu, sajtó- és közvetítőközpont üzemeltetésének költségei, bérleti díjak, technológiai költségek, ünnepségek, sport és kulturális programok lebonyolításának költségei, egészségügyi költségek, ellátás-étkeztetés költsége, utazási és személyszállítási költségek, biztonsági költségek, a paralimpia támogatására fordított összeg, marketing és promóciós költségek, adminisztrációs költségek.

13.2.4. OCOG költségvetések áttekintése

3. táblázat: Bevételek (Forrás: Athén, Peking, London, Rio OCOG budget, Tokyo 2020 Candidate City Report)[6]

M USD - folyó áron	Athén 2004	Peking 2008	London 2012	Rio 2016	Tokió 2020
1. NOB hozzájárulás	597	709	600	582	790
2. TOP szponzori támogatás	111	130	300	289	335
3. Helyi szponzori támogatás	200	130	435	270	824
3. Hivatalos szállítók	85	20	290	243	108
4. Jegyárbevétel	200	140	496	361	776
5. Licenszbevételek	40	50	92	45	140
6. Olimpiai lottó, érme, bélyeg	37	200	-	-	-
7. Adományok	20	20	-	30	114
8. Eszközök értékesítése	20	80	36	33	33
9. Támogatások	235	100	72	692	-
-Szövetségi kormányzati támogatás	-	-	72	231	-
-Állami támogatás	235	50	-	231	-
-Önkormányzati támogatás	-	50	-	231	-
10. Egyéb	62	46	141	271	305
11. Hiány	(37)	-	-	-	-
12. Összesen*	**1.570****	**1.625**	**2.462**	**2.815**	**3.424**

* A kerekítésből eltérések adódhatnak.

** Athén esetében elérhető egy 2002-es módosított OCOG költségvetés, amelynek főösszege 2.059 M USD.

[6] Official Report of the XXVIII Olympiad; The Olympic Games, 2nd edition - A social science perspective, K. Toohey, A. J. Veal; Rio OCOG Budget; Tokyo 2020 Candidate City Report

4. táblázat: Kiadások (Forrás: Hivatalos olimpiai riportok, Rio OCOG Budget, Tokyo 2020 Candidate City Report)[7]

M USD - folyó áron	Athén 2004	Peking 2008	London 2012	Rio 2016	Tokió 2020
B1 Tőke beruházás	142	190	-	-	-
13. -Sportlétesítmények	75	102	-	-	-
-Olimpiai falu és egyéb falvak	40	40	-	-	-
-Közvetítőközpont	27	45	-	-	-
-Sajtóközpont	-	-	-	-	-
-Egyéb	-	3	-	-	-
B2 Működtetési költségek	1.428	1.435	2.462	2.815	3.424
14. Sport helyszínek	250	275	417	318	772
14. Olimpiai falu és egyéb falvak	75	65	218	283	186
14. Sajtó- és közvetítőközpont	100	360	46	21	69
14. Közvetítőközpont	-	-	-	23	-
-Egyéb	-	10	-	-	-
14. Egyéb nem versenyhelyszínek	-	-	-	41	46
15. Munkaerő	-	-	187	342	252
16. Informatikai rendszerek/eszközök	-	-	327	285	293
16. Telekommunikációs és egyéb technológiák	-	-	101	178	108
16. Internet	-	-	20	25	20
17. Ceremoniális és kulturális kiadások	120	100	92	125	99
18. Orvosi ellátás	20	30	19	20	18
19. Étkeztetés	75	51	21	76	66
20. Szállítás	50	70	198	165	234
21. Biztonság	75	50	37	23	113
22. Paralimpiai játékok	50	82	144	170	159
23. Hirdetés és promóció	150	60	92	141	104
24. Adminisztráció	142	125	255	169	207
25. Olimpia előtti események	40	40	20	45	39
26. Egyéb	281	10	163	365	365
27. Tartalék/többlet	-	16	105	-	273
28. Összesen*	**1.570****	**1.625**	**2.462**	**2.815**	**3.424**

* A kerekítésből eltérések adódhatnak.

[7] Official Report of the XXVIII Olympiad; The Olympic Games, 2nd edition - A social science perspective, K. Toohey, A. J. Veal; Rio OCOG Budget; Tokyo 2020 Candidate City Report

Bevételek

A korábbi és jövőbeli olimpiai játékok tervezett költségvetéseit megvizsgálva általánosságban elmondható, hogy bevételi oldalon a legjelentősebb tételt a NOB-tól származó bevételek jelentik. Míg a TOP szponzori programból származó bevételek többnyire folyamatosan növekednek, addig a NOB hozzájárulások (televíziós közvetítői díjak) London után némi visszaesést mutatnak. Ennek oka az, hogy a londoni olimpia óta az OCOG szervező bizottság helyett a NOB közvetlenül finanszírozza a közvetítőközpont működési költségeit, ezzel csökkentve az OCOG szervezési költségeit, így ez a tétel levonásra került a szervező bizottságnak fizetendő hozzájárulás összegéből.

Szintén jelentős bevételt jelenthetnek még a helyi szponzoroktól, támogatóktól befolyó összegek. Ennek aránya Londonban és Tokióban a legmagasabb, a kevésbé fejlett rendező országok esetében ez kisebb súlyt képvisel, ezekben az esetekben a tőkeerős szponzorok szerepét gyakran az állami költségvetési (és/vagy önkormányzati) támogatások pótolják. Athén és Peking esetében említésre méltó még az olimpiai lottó, amely Londontól kezdve teljesen eltűnt a szervezőbizottságok bevételéből.

A teljes OCOG költségvetés Athén óta és a már ismertté vált következő olimpiai játékokon 1,5 és 3,5 Mrd USD között mozog. Az Agenda 2020-ban kijelölt irányvonalat, a gazdaságosabb, fenntarthatóbb rendezést figyelembe véve terveztük meg a budapesti költségvetést.

Kiadások

A londoni olimpia óta kikerült az OCOG kiadások közül minden tartós jellegű beruházás, csak a működtetési költségek, illetve az ideiglenes felépítmények szerepelhetnek itt.

A legjelentősebb kiadás oldali tétel a fő helyszínek, az olimpiai falu, a médiafalu és egyéb műszaki falvak, ill. az egyéb helyszínek ideiglenes beruházásai és működtetési költségei. A kiugró adatokat (Athén, Tokió) leszámítva ennek nominális értéke nem változott jelentős mértékben.

Szintén jelentősnek mondhatóak még a technológiai jellegű (telekommunikáció, internet, információtechnika), illetve a munkaerővel kapcsolatos kiadások. Athén és Peking esetében az eredeti terv költségvetésben nincsenek ilyenek adatok, mert azokat nem tüntették fel külön soron, az egyes funkcionális területekbe ágyazták be. London óta lényeges mértékben nem változtak ezen tételek, Rió esetében a munkaerő költsége tekinthető kimagasló értéknek.

A rendezéshez kapcsolódó szolgáltatások költségei (ceremoniális kiadások, orvosi ellátás, étkeztetés, szállítás, biztonság,) összességében növekedtek, ezek egyre nagyobb szerepet kapnak.

A hirdetés és promóció változó mértéket mutatott, míg Athénben és Rióban kiemelt figyelmet kapott, addig Pekingben kisebb összeget különítettek el erre a célra.

Az egyéb tételekbe tartoznak az adminisztratív jellegű kiadások, az olimpia előtt felmerült események, ill. az esetleges költségvetési többlet, tartalékok.

13.3. Az OCOG költségvetés tételes elemzése és az alkalmazott feltételezések

13.3.1. A Szervező Bizottság bevételei

13.3.1.1. Televíziós közvetítési jogok

Definíció

A televíziós közvetítési jogok értékesítéséből származó bevétel.

Történet

A televíziós közvetítési jogok értékesítéséből származó bevételek alakulását mutatja a következő táblázat:

5. táblázat: Közvetítési díjak
(Forrás: Olympic Marketing Fact File - 2014, Rio OCOG Budget, Tokyo 2020 Candidate City Report, PwC saját becslés) [8]

M USD összehasonlító áron	Szöul 1988	Barcelona 1992	Atlanta 1996	Sydney 2000	Athén 2004	Peking 2008	London 2012	Rio 2016	Tokió 2020	Budapest 2024
Összes TV közvetítési díj	838	1.106	1.395	1.890	1.920	1.983	2.703	2.900	3.200	3.450
OCOG rész	590	766	848	1..131	942	971	750	664	831	973
OCOG részesedése százalékban	70%	69%	61%	60%	49%	49%	28%	23%	26%	28%

Az elmúlt negyven év alatt a televíziós közvetítési jogok értékesítése a szervező bizottság egyre jelentősebb bevételi forrásává vált, ami két fő tényezőnek köszönhető:

- Az olimpiák nézettsége és párhuzamosan a televízió, mint reklámmédia elterjedése miatt az olimpiák közvetítésének reklámértéke a sokszorosára nőtt. Ennek eredményeképpen egyre nőtt a verseny a különböző televíziós társaságok között a közvetítési jogokért.
- 1969 és 1980 között a NOB fokozatosan centralizálta a televíziós közvetítési jogokkal kapcsolatos tárgyalásokat és szer-

[8] Olympic Marketing Fact File - 2014, Rio OCOG Budget, Tokyo 2020 Candidate City Report, PwC saját becslés

ződéskötéseket. Ezzel egyrészt elérte, hogy ne a szervező bizottságok rövid távú megfontolásai, hanem az olimpiai mozgalom hosszú távú érdekei vezéreljék a tárgyalásokat, másrészt maximalizálta tárgyalási erőfölényét.

1988 óta a közvetítési jogok értékesítését teljes egészében a NOB végzi, a befolyt összeg meghatározott százalékát adja át a szervező bizottságnak az olimpiai játékok megrendezésére. A szervező bizottságok részesedése egyre csökken. Míg az OCOG 1976-ban a jogdíjak 85%-át megtarthatta, addig Sydney már csak 60%-ot kapott, Athén és Peking pedig már csak 49%-ból gazdálkodhatott[9]. A 2012-es londoni olimpia szervezőbizottságának százalékos részesedése tovább csökkent, ugyanis 2010-től bizonyos, korábban az OCOG költségvetés részét képező televíziós közvetítéssel kapcsolatos költségeket közvetlenül a NOB finanszíroz, és ezért csökkenti az átadott bevételt is.

A televíziós jogdíjak nőnek, az OCOG részesedése csökken, de még így is a legjelentősebb bevételi forrás

Feltételezések és előrejelzés

A 2010-es vancouveri téli és 2012-es londoni nyári olimpia teljes közvetítési díj bevétele 4,05 Mrd USD volt összehasonlító áron, melyből a londoni olimpia részesedése 2,7 Mrd USD-t tett ki[10]. A londoni szervező bizottság ebből 750 M USD-t kapott a NOB-tól. A NOB 2013. szeptemberben megjelent nyilatkozata szerint a következő időszak (Sochi és Rio) közvetítési díj bevétele el fogja érni a 4,3 Mrd USD-t összehasonlító áron[11], azonban a jövőben nem várnak jelentős növekedést a televíziós közvetítési jogok bevételében, a jövő főbb bevételi forrásait inkább a helyi marketing bevételekben látják.

Rio és Tokió esetében nem voltak információink a teljes közvetítési díjat és az OCOG részesedési hányadot illetően, ezek a számok becslések. Rio esetében feltételeztük, hogy a 2013-2016-os ciklusban felmerülő 4,3 Mrd USD bevétel 2:1 arányban oszlik meg a nyári és a téli olimpia között, ez alapján becsültük meg Rio összes TV közvetítési díját. A tokiói OCOG részből kiindulva és 26%-os OCOG részesedést feltételezve számoltuk ki a tokiói olimpiára jutó teljes televíziós közvetítési díjat, amelyből így Rio után egy stabil, átlagosan 7-10%-os növekedés adódik.

A 2024-re várható OCOG televíziós jogdíjbevétel 973 M USD

A 2024-es olimpiára is ezt a növekedési ütemet feltételeztük az összes közvetítési díjra, az OCOG részesedést illetően pedig a legutolsó tényadat, London alapján 28%-ot terveztünk. Ezek alapján becslésünk az OCOG részesedés mértékére 2015-ös értéken 973 M USD, melyből 23 M USD a paralimpia részesedése. Ez 17%-os növekedést jelent a megelőző, tokiói tervhez képest, ami az Agenda 2020 kedvező hatásaival is indokolható. A Bizottság személyes egyeztetés során megerősítette a NOB-tól várható összes bevétel nagyságrendjét (1,5 Mrd USD).

[9] Olympic Marketing Fact File - 2014
[10] http://www.insidethegames.biz/articles/1015932/ioc-broadcasting-revenues-set-to-top-4-1-billion-in-sochi-rio-quadrennium
[11] http://www.insidethegames.biz/articles/1015932/ioc-broadcasting-revenues-set-to-top-4-1-billion-in-sochi-rio-quadrennium

13.3.1.2. TOP szponzori program bevétele

Definíció

A nemzetközi olimpiai marketing programban, a „TOP Program”-ban résztvevő nagy nemzetközi cégek szponzori díja, amely egy-egy termék- vagy szolgáltatás kategóriában az egész világra vonatkozó szponzori jogokat biztosít a szponzor számára.

Történet

A TOP („The Olympic Partner”) szponzor cégek jelentős bevételhez juttatják a NOB-ot. Korábban minden szponzori tevékenység a szervező bizottság hatáskörébe tartozott. A TOP program 1984-es meghirdetése óta a nemzetközi érvényű szponzori jogokat a NOB adja el, és a bevétel bizonyos százalékát átadja a szervező bizottságnak.

A programban résztvevő cégek:

A TOP szponzorok száma 10–11 körül mozog. A riói olimpia TOP szponzorai a következő vállalatok: Coca-Cola (alkoholmentes üdítőitalok), Atos (technológia), Bridgestone (járműipar), Dow (infrastruktúra), GE (energia és infrastruktúra), McDonald’s (gyorsétterem hálózat), Omega (időmérés és adatkezelés), Panasonic (TV/videó/audió berendezések), Procter&Gamble (felszerelések), Samsung (mobil kommunikációs berendezések), Visa (ügyfél fizetési rendszerek (hitelkártya, stb.))[12].

A NOB a TOP szponzori díjak 1/3-át bevételként átadja az OCOG-nak

A TOP szponzori díjak

A TOP program 1984-es meghirdetésével az átlagos szponzori szerződések értéke megsokszorozódott. A szervező bizottság részesedését a TOP szponzori bevételekből a NOB határozza meg. A NOB utolsó hivatalos dokumentációja 33,3%-ot határoz meg[13] általános irányvonalként a nyári olimpia szervező bizottságának részesedéseként a TOP program bevételéből. Az alábbi táblázat a korábbi olimpiák TOP programjainak bevételét és a szervező bizottságok részesedését mutatja:

[12] http://www.rio2016.com/en
[13] IOC Technical Manual on OCOG Marketing (5th update cycle - post Vancouver Winter Games) - 2.1 Description of TOP Programme

6. táblázat: TOP program
(Forrás: Olympic Marketing Fact File - 2014, Rio OCOG Budget, Tokyo 2020 Candidate City Report, PwC saját becslés) [14]

M USD összehasonlító áron	1985-1988 Szöul	1989-1992 Barcelona	1993-1996 Atlanta	1997–2000 Sydney	2001–2004 Athén	2005–2008 Peking	2009–2012 London	2013–2016 Rio	2017–2020 Tokió*	2021–2024 Budapest
TOP szponzo-rok száma	9	12	10	11	11	12	11	11	11	10
TOP bevétel	200	299	584	822	852	988	999	1.369	1.420	1.580
OCOG részesedés	84	126	262	314	298	455	376	329	352	527
OCOG részesedés (%)	42%	42%	45%	38%	35%	46%	38%	24%	25%	33%

*Megjegyzés: Tokió esetében nem ismert a teljes TOP bevétel, vagy az OCOG aránya ebből az összegből, itt becslésekkel éltünk.

A TOP szponzoroktól származó bevételek további növekedése várható a következő 4 éves olimpia ciklusra

Feltételezések és előrejelzés

A szponzori díjak szintjének a korábbi folyamatos és látványos növekedése az előrejelzések alapján a 2021-2024-es ciklusig is tovább folytatódik.

A fentiek figyelembevételével a 2024-es olimpiára várható bevétel 10 cégtől (jelenleg 11 van, de a NOB 10 cégre vonatkozóan nyilatkozott) 1.580 M USD-ra tehető. A NOB egy nyilatkozata szerint a 2024-es olimpiára vonatkozóan összesen 2 Mrd USD TOP szponzori bevételt célzott meg a 2021-2024-es olimpiai ciklusra.[15] Azonban óvatos becsléssel élve ennél alacsonyabb szintet vettünk figyelembe a várható bevétel meghatározása során. Az OCOG részesedés Budapest esetében 2015-ös áron 527 M USD, ami ugrásszerű, közel 50%-os növekedés a megelőző tokiói adathoz képest. A közvetítési díjakhoz hasonlóan itt is az Agenda 2020 kedvező hatásait vettük figyelembe. A Bizottság személyes egyeztetés során megerősítette a NOB-tól várható összes bevétel nagyságrendjét (1,5 Mrd USD a televíziós jogdíjakból és a TOP szponzoroktól).

[14] Olympic Marketing Fact File - 2014, Rio OCOG Budget, Tokyo 2020 Candidate City Report, PwC saját becslés; http://www.insidethegames.biz/articles/1015935/exclusive-top-programme-breaks-the-1-billion-barrier
[15] http://www.insidethegames.biz/olympics/1023127-exclusive-ioc-targets-2-billion-from-top-programme-by-2024

13.3.1.3. Helyi szponzorok és hivatalos szállítók

A helyi szponzorálás a TOP program által le nem fedett területeken lehetséges

Definíció

A szervező bizottság által szervezett, a TOP szponzori program keretében nem lefoglalt termék és szolgáltatás kategóriákban nyújtott különböző marketing csomagokból származó bevétel, mely pénzbeli és természetbeni juttatásokat is tartalmaz.

Helyi szponzorok: nemzetközi és nemzeti vállalatok részvételével

A nemzeti partner (National Partners) program keretében megvásárolható marketing jogosultságok a szervező ország határain belül érvényesíthetők. A helyi szponzorok között részt vehetnek a TOP programban részt nem vevő nagy nemzetközi vállalatok is, illetve az adott ország nemzeti vagy helyi tulajdonú vállalatai is. A kínált marketing csomag tartalmától függően a helyi partner a lehetséges 2024-es budapesti olimpia hivatalos partnereként, szponzoraként, támogatójaként, illetve szállítójaként hirdetheti magát. Többek között felhasználhatja a szervező város olimpiai logóját termékein és hirdetéseiben, rendezvényeket és kulturális eseményeket szervezhet az olimpia ideje alatt a város különböző pontjain, neve feltüntetésre kerül a hivatalos kiadványokon és promóciós anyagokon. A NOB rendelkezése értelmében a nemzeti partnerek nem használhatják az öt karikát a város logója nélkül, valamint nem hirdethetnek az olimpia hivatalos helyszínein.

Történet

A következő táblázatban látható a helyi szponzorok és hivatalos szállítók száma, valamint az általuk biztosított szponzori bevételek nagysága.

7. táblázat: Helyi szponzorok és hivatalos szállítók
(Forrás: Olympic Marketing Fact File - 2014, Rio OCOG budget, Tokyo 2020 Candidate City File, PwC saját becslés) [16]

M USD összehasonlító áron	1985 - 1988 Szöul	1989 – 1992 Barcelona	1993 – 1996 Atlanta	1997 – 2000 Sydney	2001 – 2004 Athén	2005 – 2008 Peking	2009 – 2012 London	2013 – 2016 Rio	2017 – 2020 Tokió	2021 – 2024 Budapest
Helyi szponzorok száma	13	23	36	31	14	21	14	20	nem ismert	20
Hivatalos beszállí-tók száma	57	71	75	62	24	30	28	20	nem ismert	20
Helyi szponzori és szállítói bevételek	439	992	662	698	388	1.389	1.210	585	980	250

A helyi marketing jogoknak a rendező országon kívülre való kiterjesztése növelheti a bevételeket

Az előző olimpiák esetében, különösen igaz ez Atlantára, egyre erőteljesebben vetődött fel az olimpiai mozgalom elüzletiesedésének kérdése, és azóta ez mind a közvélemény, mind a NOB egyik érzékenyen kezelt témája. Athén hangsúlyozottan új stratégiával közelítette meg a helyi szponzorok kérdését, olyan erőteljesen kommunikált marketing programot létrehozva, amely a minőséget helyezte előtérbe a mennyiséggel szemben, azaz kevés számú szponzort célzott meg, de a kínált marketing csomagok értékének, és ezzel együtt díjának is a maximalizálására törekedett.

Rio négy fő szponzori és szállítói kategóriát hirdetett meg, kategóriánként 10 támogató céget tervez kiválasztani. A kategóriákat az alábbi táblázat tartalmazza:

8. táblázat: Riói helyi szponzorok cégenkénti hozzájárulása (Forrás: Rio OCOG budget)

M USD összehasonlító ár	Szponzorok	Támogatók	Hivatalos szállítók	Szállítók
Minimális hozzájárulás	30	14	9	4

A szponzoroktól és szállítóktól kapott összegek 10%-át a paralimpia támogatására fordítják.

[16] Olympic Marketing Fact File – 2014 edition – Chapter 2: Olympic Partnership; Rio OCOG budget; Tokyo 2020 Candidate City File; PwC saját becslés

Feltételezések és előrejelzés

Tekintetbe véve a NOB-nak a helyi szponzorok alacsony számára vonatkozó preferenciáját is, a Rióban meghirdetett negyven szponzori hely (amelyből 10 kiemelt szponzor) Budapest esetében is megcélozható, igaz, vélhetően alacsonyabb minimális hozzájárulási összegekkel. Magyarország esetében erős hátrány az ország piacméretéből adódó várhatóan alacsonyabb üzleti érdeklődés, ezért érdemes lenne a marketing jogokat a környező országokra is kiterjeszteni. Figyelembe kell azonban venni, hogy a díjak jelentős része (akár több mint 50%-a) áru- vagy szolgáltatásszállítás formájában kerül teljesítésre.

9. táblázat: Budapest helyi szponzori támogatás összesítése (Forrás: PwC saját becslés)

Besorolás (értékek összehasonlító áron)	Cégek száma	Minimális hozzájárulás M USD	Minimális hozzájárulás M Ft*	Összes hozzájárulás M USD	Összes hozzájárulás M Ft*	ebből olimpiai játékok M USD	ebből paralimpia M USD
Hivatalos szponzor	10	13	3.640	130	36.400	117	13
Hivatalos támogató	10	6	1.680	60	16.800	54	6
Hivatalos szállító	20	3	840	60	16.800	54	6
Összesen	40	-	-	250	70.000	225	25

** 280 USD/HUF*

Jelentős helyi szponzorálásra van szükség, amely megfelelő szponzori csomagokkal és marketing stratégiával elérhető

A becsült összes helyi szponzori bevétel 250 M USD, melyből 25 M USD a paralimpia részesedése.

A szponzori és szállítói hozzájárulások bevételét az alábbi módon számítottuk:

- A riói és korábbi olimpiák példái és más megfontolások alapján három szponzori, illetve szállítói szintet becsültünk. Az olimpia megrendezése esetén releváns és a TOP szponzorok által nem foglalt kategóriákra feltételezésünk szerint a magyarországi TOP 200-as lista vállalatai, a MOB és a BOM támogatói közül több olyan cég lehet, amely szóba jöhet szponzorként vagy hivatalos szállítóként. Továbbá vannak olyan nemzetközi vállalatok, melyek állandó szállítói az olimpiáknak (pl. Adidas, Technogym, Mondo) illetve olyanok, amelyek nagyobb érdeklődést mutatnak a közép-kelet európai régió, vagy Magyarország iránt. Azt feltételeztük, hogy az előbb említett cégekből számos hajlandó lesz az olimpiai felkészülés négy évén keresztül (2020-at követően, a tokiói olimpia után) minden évben marketing költségeik egy részét az olimpia szponzorálására fordítani.

- Nagyságrendekkel nőhet a szponzorok hozzájárulása amiatt, hogy teljesíthetnek termék/szolgáltatásszállítással is. A TOP szponzorok szponzori díjuknak átlagosan a felét naturáliában adják.
- A következő 8–10 évben a gazdaság, és ezzel együtt a szponzor cégek növekedése jóvoltából a szponzorálásra fordított összegek is jelentősen magasabbak lesznek a mainál. Makrogazdasági előrejelzésünkben két forgatókönyvvel számoltunk évi átlagos 2%, ill. 4%-os gazdasági növekedést feltételezve hosszú távon. Egy köztes szintű átlagos 3%-os növekedés a következő nyolc évben azt jelenti, hogy a szponzor cégek a jelenlegi lehetőségeiknél több mint 25%-kal többet fognak tudni felajánlani.
- Számításba kell venni a közép-európai régió többi országának bevonási lehetőségét is a marketing programba. Ezáltal a szponzor cégek marketing jogaikat a teljes régióban gyakorolhatnák, ami nemcsak a hazai cégek részvételét serkentené, hanem a környező országok vállalkozásait is be lehetne vonni, és a nemzetközi vállalatok érdeklődése is számottevő lenne. Ezt indokolná az a tény is, hogy számos Magyarországon jelen lévő multinacionális cég egyben régióközpontnak is tekinti Magyarországot és itt alakították ki regionális bázisukat. A szponzori jogok kiterjesztéséhez az egyes országok nemzeti olimpiai bizottságai közötti megállapodásra van szükség, további jogi akadálya ismereteink szerint nincs. Athénnak a francia és a ciprusi olimpiai bizottságokkal kötött hasonló egyezményét a NOB is üdvözölte.
- A helyi szponzori díjak pontosabb becslését a pályázat beadása előtt célszerű lehet elvégezni. Annyit azonban megállapíthatunk, hogy a becsült 250 M USD összegű szponzori részvétel elérése megfelelő szponzori csomagok összeállítását, valamint intenzív marketing és PR támogatást igényli. Amennyiben a marketing programok regionális szintű kiterjesztése megvalósul, ennél magasabb szponzori díjakat is el lehet képzelni.

A szervező bizottságot komoly kihívást jelentő feladat elé állítja a minél magasabb összegű szponzori bevételek megszerzése, mely összegét tekintve még így is lényegesen alacsonyabb, mint Peking, London, Rio vagy Tokió helyi szponzori bevétele, az athéni szinthez közelít.

13.3.1.4. Licenszbevételek

Definíció

Az olimpiai szimbólumokat felhasználó termékek világszerte történő értékesítése után kapott licenszdíjak. E licenszbevételek olyan termékek értékesítéséből származnak, mint kozmetikai cikkek, strandcikkek, esernyők, napszemüvegek, táskák és utazási kellékek, poszterek, kártyák, játékok, ruhák, cipők, számítógépes kiegészítők, törülközők, kalapok, sportruházat, pólók, fotóalbumok, stb.

A bevétel származhat harmadik fél által gyártott és értékesített termékekből, illetve a szervező bizottság saját bolthálózatában értékesített termékekből is.

Történet

A következő táblázat a licenszbevételek alakulását mutatja Szöultól Londonig, kiegészítve Rio és Tokió terv számaival. Az árbevétel mellett feltüntettük a szervező bizottság által deklarált termékkategóriák számát. A termékkategóriák számából következtetni lehet a résztvevő gyártó, illetve forgalmazó cégek számára is, ugyanis kategóriánként általában egy cég kerül kiválasztásra.

Riónál kedvezőbb licenszbevételekkel számolunk

10. táblázat: Licenszbevételek
(Forrás: Olympic Marketing Fact File - 2014, Rio OCOG Budget, Tokyo 2020 Candidate City Report, PwC saját becslés) [17]

M USD összehasonlító áron	1985 – 1988 Szöul	1989 – 1992 Barcelona	1993 – 1996 Atlanta	1997 – 2000 Sydney	2001 – 2004 Athén	2005 – 2008 Peking	2009 – 2012 London	2013 – 2016 Rio	2017 – 2020 Tokió	2021 – 2024 Budapest
Licensz árbevétel	39	30	141	74	79	186	125	51	147	60
Termék-kategóriák száma	62	61	125	100	23	68	65	28	nem ismert	26

Az internetes eladások növelhetik a licenszbevételeket

Feltételezések és előrejelzés

A termékek árazása és a licenszdíj nagysága a szervező bizottság és a szerződő cég megállapodásán múlik. Budapest esetében Magyarország és a környező országok alacsonyabb vásárlóerejű lakosságát figyelembe véve magas árszínvonal kialakítása nem célszerű, amit viszont ellensúlyoz az internetes eladások várható további erősödése. Feltételezésünk szerint a magyar fizetőképes kereslethez igazított alacsonyabb árakkal, nagyobb mennyiség mellett 60 M USD elérhető Budapest esetében, de ehhez szükséges lehet a korábban már említett együttműködés a közép-kelet európai olimpiai bizottságok között. A paralimpia részesedése a licenszbevételekből 6 M USD.

[17] Olympic Marketing Fact File – 2014 edition – Chapter 5: Olympic Licensing; Rio OCOG Budget, Tokyo 2020 Candidate City Report, PwC saját becslés

13.3.1.5. Olimpiai érmeprogram

Definíció

Az olimpiai játékok alkalmából kiadott olimpiai érmék bevételéből kapott részesedés.
Az érméket a kibocsátó ország törvényes fizetőeszközeként bocsátja ki a nemzeti bank. A szervező bizottság elméletileg háromféle módon részesedhet az érmekibocsátás bevételéből:

- A nemzeti bank előállítási költségen átadja az érméket a szervező bizottságnak, amely névértéken vagy afölött adja tovább. Ez a megoldás rejtett állami támogatásnak tekinthető.
- A nemzeti bank névértéken adja át az érméket a szervező bizottságnak, amely felárral értékesíti.
- A szervező bizottság licenszdíjat szed az érmét kibocsátó társaságtól.

Magyarországon a jelenlegi szabályok szerint az MNB törvényes fizetőeszközt csak névértéken bocsáthat ki. Budapesten a működő modell az lehetne, hogy a szervező bizottság névértéken átveszi a nemzeti banktól az érméket, és felárral értékesíti.

Történet

Az utóbbi évtizedekben az érme programból származó bevétel mértéke a szervező bizottság bevételei között jelentősen lecsökkent. A legnagyobb bevételek akkor érhetők el, ha a szervező bizottság jelentősen a névérték alatt tud hozzájutni az érmékhez, és névértéken nagy mennyiséget tud forgalomba hozni. A nagyobb értékű névérték feletti áron kínált érmék elsősorban a viszonylag szűk érmegyűjtő társadalom érdeklődésére tarthatnak számot.

A következő táblázat mutatja a szervező bizottságnak az érmék kibocsátásából származó bevételét.

11. táblázat: Olimpia érme program
(Forrás: Hivatalos olimpiai riportok, Rio OCOG Budget, Tokyo 2020 Candidate City Report, PwC saját becslés) [18]

M USD összehasonlító áron	1985 – 1988 Szöul	1989 – 1992 Barcelona	1993 – 1996 Atlanta	1997 – 2000 Sydney	2001 – 2004 Athén	2005 – 2008 Peking	2009 – 2012 London	2013 – 2016 Rio	2017 – 2020 Tokió	2021 – 2024 Budapest
Érmeprogram bevétele	441	111	46	nem ismert	24	9	2	0	0	0

[18] 2002-es PwC tanulmány, Official Report of the XXVIII Olympiad; The Olympic Games, 2nd edition - A social science perspective, K. Toohey, A. J. Veal; Rio OCOG Budget; Tokyo 2020 Candidate City Report; PwC saját becslés

A számok csökkenő tendenciája egyértelműen látszik, ugyanakkor közvetlenül nem hasonlítható össze a kibocsátott érmék összetétele, a névérték és az ár különbsége, a nemzeti bank, az érmekibocsátó szervezet és a szervező bizottság eltérő szerepe miatt. Sydneyben a kibocsátás összértéke mintegy 106 M USD volt, amelyből a szervező bizottságnak egy minimális licenszdíjon túli részesedését nem ismerjük. A Sydney utáni olimpiák esetében tény adatok nem elérhetőek, azonban az látható, hogy az Athén, Peking és London által tervezett 24 M USD, 7 M USD, illetve 2 M USD kivételével, a többi olimpia esetében nem számoltak érmekibocsátásból szerzett bevétellel.

Az érmeprogramból származó bevétel esetén figyelembe vettük a korábbi és következő olimpiák tapasztalatait

Feltételezések és előrejelzés

Magyarországon mindössze néhány ezer érmegyűjtő van, főleg idősebb emberek, azonban számuk az utánpótlás híján folyamatosan csökken. A külföldi érmeeladások is csökkenő tendenciát mutatnak.

A fentiek alapján az esetleges érmeprogramból származó bevétel marginális jelentőségű és bizonytalan, ezért előrejelzésünkben ilyen bevétellel nem számolunk.

13.3.1.6. Bélyegkibocsátás

Definíció

Az olimpiai bélyegek értékesítéséből származó bevétel. Az érmékhez hasonlóan a szervező bizottság a bélyegek esetében is különböző szerkezetben szerezhet bevételt.

- A bélyeget a névértékénél magasabb áron értékesítik, a különbözet teljesen vagy részben a szervező bizottság bevétele.
- A szervező bizottság névérték alatt jut hozzá a bélyeghez, és névértéken értékesíti. Ez esetben a bevétele a beszerzési érték és a névérték közötti különbségből származik.
- A bélyegkibocsátást végezheti teljes egészében harmadik fél, ez esetben a szervező bizottság minden eladott bélyeg után licenszdíjat kap.

Történet

Az OCOG részesedése a bélyegkibocsátásból elhanyagolható

A bélyegkibocsátásból származó bevétel az utóbbi évtizedben elhanyagolható, korábban viszont jelentős bevételi forrás volt. Athén még 7 M USD, Peking 12 M USD bevételt tervezett, a tényleges bevételekről azonban nincs elérhető információ. London, Rio és Tokió azonban már egyáltalán nem terveztek bélyegkibocsátásból származó bevételt.[19]

Feltételezések és előrejelzés

A bélyegeket vásárlók egy része gyűjtő, másik része vásárlásával az olimpiát kívánja támogatni. A budapesti olimpia kapcsán néhány millió bélyeg kibocsátása elképzelhető, az ebből származó bevétel azonban a Magyar Posta Zrt-t, és nem a szervező bizottságot illetné (elképzelhető, hogy a posta a befolyt összeget támogatásként, vagy szponzori díjként a szervező bizottságnak adná, ezzel a feltételezéssel azonban nem élünk).

A fentiek alapján a bélyegértékesítésből származó bevétel marginális jelentőségű és bizonytalan, ezért előrejelzésünkben ilyen bevétellel nem számolunk.

13.3.1.7. Olimpiai lottó

Definíció

Az olimpiához kapcsolódó nemzeti és más lottójátékból származó bevétel.

E bevételek forrása az olimpia kapcsán indított lottó programból származó bevétel, amelyet a lottót kibocsátó vállalat átenged a szervező bizottságnak. Arra, hogy ez a valóságban eredményez-e ténylegesen bevételt, tény információt nem találtunk. London, Rio és Tokió, illetve ezt megelőzően Atlanta, Sydney és Athén sem tervezetek olimpiai lottó bevételt.

Feltételezések és előrejelzés

Magyarországon a Szerencsejáték Zrt. indíthat lottó játékot. **A Szerencsejáték Zrt. ma is a MOB hivatalos támogatója, és feltételezésünk szerint az olimpia finanszírozásában is helyi szponzorként fog részt venni. Ezért az olimpiai lottó kategóriában külön bevétellel nem számolunk.**

[19] Official Report of the XXVIII Olympiad; The Olympic Games, 2nd edition - A social science perspective, K. Toohey, A. J. Veal; Rio OCOG Budget; Tokyo 2020 Candidate City Report

13.3.1.8. Jegyárbevétel

Definíció

A játékok sporteseményeire, a nyitó- és záróünnepségre, és más programokra szóló belépőjegyek eladásából származó bevétel.

Történet

A jegyeladások legfontosabb adatait foglalja össze a következő táblázat:

12. táblázat: Jegyárbevételek
(Forrás: Olympic Marketing Fact File, Rio OCOG Budget, Tokyo 2020 Candidate City File, PwC saját becslés) [20]

Értékek összehasonlító áron	Mérték-egység	Szöul 1988	Barce-lona 1992	Atlanta 1 996	Sydney 2000	Athén 2004	Peking 2008	London 2012	Rio 2016	Tokió 2020	Budapest 2024
Jegyárbevétel	M USD	75	137	660	782	293	211	1.040	412	817	317
Értékesíthető jegyek száma	M db	4,4	3,9	11	7,6	5,3	6,8	8,5	7,1	9,3	6
Eladott jegyek száma	M db	3,3	3	8,3	6,7	3,8	6,5	8,2	5,6	7,8	4,9
Átlagos jegyár	USD	23	45	79	117	77	32	127	73	105	65
Eladott jegyek aránya	%	75%	77%	76%	88%	72%	96%	96%	79%	84%	82%

A jegyárbevétel elemzésekor annak két fontos összetevőjét kell vizsgálni:
A jegyek számának ugrásszerű növekedése Barcelonáról Atlantára a sportlétesítmények kapacitásának nagyságrendi különbözőségével, illetve a sport- és egyéb rendezvények számának jelentős növekedésével magyarázható. Atlantában jelentek meg először a sportlétesítmények eredeti kapacitását lényegesen megnövelő átmeneti felépítmények. Amerika stadionjainak hatalmas méreteit a következő olimpiákat rendező országok nem kísérelték meg elérni, az átmeneti bővítések rendszere azonban általánossá vált London óta, ami Budapest esetében is fontos szerepet fog játszani, összhangban az „Agenda2020" elnevezésű NOB direktívával.

A jegyárak alakulásában szembetűnő, hogy Atlanta, Sydney és London árai jelentősen meghaladják a kevésbé gazdag országokét, követve ezzel a helyi lakosság pénztárcájának lehetőségeit. Jellemzően a stadionokat nagyobb részben a helyi lakosok töltik meg.

[20] Olympic Marketing Fact File – 2014 edition – Chapter 4: Olympic Games Ticketing; Rio OCOG Budget; Tokyo 2020 Candidate City Report; PwC saját becslés

A jegyárbevétel szorosan összefügg az adott ország fizetőképes keresletével

A NOB nem korlátozza a jegyárak alakítását, de a jóváhagyási jogot fenntartja magának. A jegyárak reális szinten tartása a NOB és a szervező város számára is fontos, hiszen a túl magas árak elriaszthatják a helyi lakosságot, a fizetőképes kereslet elmaradása miatt félig üres stadionok látványa pedig rontja az olimpia imázsát.

Az átlagos jegyárak az egyes események, sportágak tekintetében széles sávban mozognak. A nyitó- és záróünnepségek 400–1.000 USD ára például durván tízszerese az átlagnak, a kevés nézőszámú sportesemények selejtezőire pedig minimális összegekért lehet jegyet kapni.

Feltételezések és előrejelzés

Egy lehetséges budapesti olimpián eladható jegyek száma az egyes sportlétesítmények kapacitásainak ismeretében viszonylag egyértelműen becsülhető. A jegyárbevétel kalkulációjánál a következő feltételezésekkel éltünk:

A sportlétesítmények kapacitását figyelembe véve mintegy 6 millió jegyet lehet majd értékesítésre kínálni

- Sportesemények száma: Részletesen kialakított versenynaptár alapján (napszaki, akár órás időbeosztással versenyszámonként).
- Sportlétesítmények kapacitása: A kapacitások meghatározásánál figyelembe vettük a NOB minimum követelményeit, valamint a hazai sportszövetségekkel folytatott megbeszéléseink során elhangzottakat a reális kapacitásokat illetően. Elemeztük korábbi és tervezett olimpiák adatait is.
- Kihasználtság: Alapul véve az előző olimpiák 80–90%-os jegyeladását, feltételeztük, hogy a döntőkre, valamint a nyitó- és záróünnepségre minden jegy elkel majd, míg a selejtezők és elődöntők esetében kb. 80%-os jegyeladással számoltunk. A kihasználtság becslésénél azt is figyelembe vettük, hogy a jegyek kb. 20%-át a NOB, a sportszövetségek, a nemzeti olimpiai bizottságok, szponzorok, sportolók és a média képviselői kapják meg térítésmentesen. A Magyarországon és Európában népszerűbb sportágak esetében magasabb jegyértékesítést feltételeztünk. A jegyek számának és a jegyértékesítés részletes becslését a 10. Turizmus és szálláshelyek c. fejezet tartalmazza.
- Jegyár: Megvizsgálva előző és következő olimpiák átlagos jegyárait, az Athén és Rio által tervezett átlagos jegyárakat, Budapest esetében 2024-re reálisan elérhetőnek tartottuk. A londoni jegyárak a többi városhoz viszonyítva kiugróan magasak, igazodva az ottani fizetőképes keresethez. A vásárlóerő és árfolyam paritásokat is megvizsgálva a budapesti jegyárak szintjét a londoni árszint felénél határoztuk meg. Benchmarkként figyelembe vettünk olyan jelentős sport-, kulturális és egyéb eseményeket, mint a Forma 1, más kiemelt nemzetközi sportesemények, illetve koncertek. A jegyek jelentős része az átlagértéknél jóval olcsóbban megvásárolható lesz, és a NOB előírásaival összhangban külön programot lehet kialakítani arra, hogy biztosítani lehessen a hazai közönség igényeinek kielégítését a számukra elfogadható árszínvonalon.

A fenti feltételezések alapján a Budapesten tervezett jegybevétel a következő (nem tartalmazza a paralimpiát):

13. táblázat: Budapest jegyárbevétel összesítése (Forrás: PwC saját becslés)[21]

Jegybevétel	
Tervezett jegyárbevétel (M USD)	317
Eladott jegyek száma (M db)	4,88
Átlagos jegyár	65 USD

13.3.1.9. Adományok

Definíció

Harmadik felek által ellenszolgáltatás, marketing jogok szerzése nélkül átadott pénzösszegek.

Történet

Peking 23 M USD, Rio 34 M USD, Tokió 120 M USD (az értékek összehasonlító áron) bevételt tervezett e kategóriában, London nem számolt ilyen bevétellel, korábbi olimpiákról szóló tényadatok nem állnak rendelkezésre.[22]

Feltételezések és előrejelzés

Feltételezhető, hogy az olimpia megrendezése esetén külföldön és belföldön tevékenykedő szervezetek és magánszemélyek nagy számban fogják adományokkal támogatni Budapest erőfeszítéseit, **azonban ez az összes bevételhez képest marginális jelentőségű és bizonytalan. Ezért előrejelzésünkben ilyen bevétellel nem számolunk.**

[21] PwC saját becslés
[22] Official Report of the XXVIII Olympiad; The Olympic Games, 2nd edition - A social science perspective, K. Toohey, A. J. Veal; Rio OCOG Budget; Tokyo 2020 Candidate City Report

13.3.1.10. Eszközök értékesítése

Definíció

A szervező bizottság tulajdonában álló, a Játékok lebonyolítása után értékesítésre kerülő eszközök (sportlétesítmények, olimpiai falu, sajtó- és közvetítőközpont, építményei és berendezései, stb.) eladásából származó bevétel.

A csak az olimpiára szükséges eszközök és berendezések Játékok utáni értékesítése jelentős bevételi forrás lehet

Feltételezések és előrejelzés

London 38 M USD, Rio 37 M USD, Tokió 34 M USD (az értékek összehasonlító áron) bevételt tervezett ebben a kategóriában.[23]

14. táblázat: Eszközök értékesítés
(Forrás: Athén, Peking, London, Rio OCOG Budget, Tokyo 2020 Candidate City Report, PwC saját becslés)[24]

M USD összehasonlító áron	Athén 2004	Peking 2008	London 2012	Rio 2016	Tokió 2020	Budapest 2024
Eszközök értékesítése	66	91	38	37	34	34

Budapest esetében az alábbi tételeknél számoltunk a Játékok utáni értékesítésnél:

- Az olimpiai falu, a média- és technikai falvak mobil eszközei (bútorok, berendezési tárgyak, ill. egyéb ingóságok, amelyek nem részei az ingatlannak). Az értékesítési árat a beszerzési érték 10%-ra becsüljük, mivel használt eszközökről van szó. Az értékesítési árból levonásra kerül még egy 10%-os értékesítési diszkont (egyszerre, nagy mennyiségben kerül majd sor az értékesítésekre), 5% értékesítési költség, ill. további 10%, mint biztonsági tartalék a konzervatív becslés érdekében. Összességében a beszerzési érték 7,7%-át realizálja az OCOG bevételként.
- Olimpiai design – amely az olimpiai design kialakítását jelenti, a riói benchmarkok alapján létesítménytípusonként lett megbecsülve.
- Ideiglenes létesítmények és nézőkapacitás (ülések) – műszaki szakértői becslés alapján.
- Egyes technológiai és biztonsági berendezések – műszaki szakértői becslés alapján.

A fenti becsült eladási árak alapján az eszközök értékesítéséből származó bevétel **34 M USD.**

[23] The Olympic Games, 2nd edition - A social science perspective, K. Toohey, A. J. Veal; Rio OCOG Budget; Tokyo 2020 Candidate City Report
[24] Official Report of the XXVIII Olympiad; The Olympic Games, 2nd edition - A social science perspective, K. Toohey, A. J. Veal; Rio OCOG Budget; Tokyo 2020 Candidate City Report

13.3.1.11. Költségvetési támogatások

Kizárólag az ideiglenes infrastrukturális és kapacitás elemekre és paralimpiára

Definíció

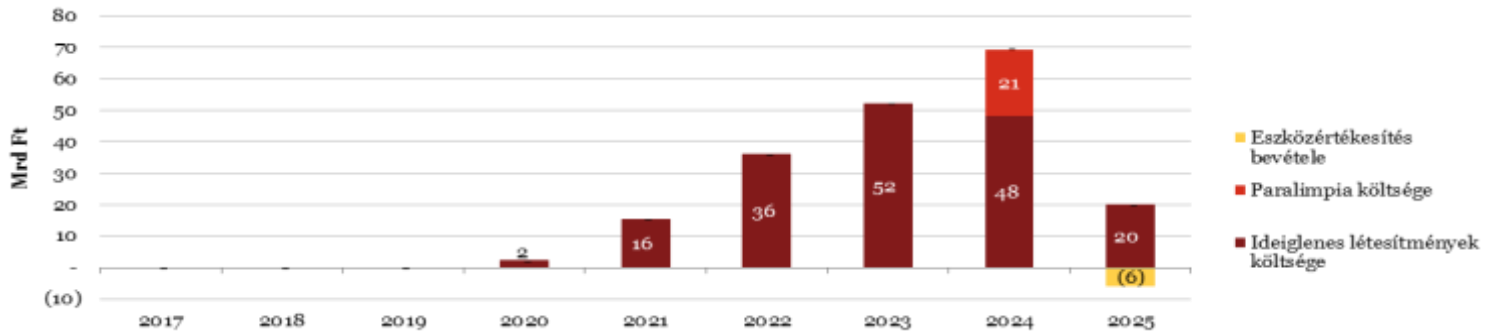
Állami, önkormányzati költségvetésből kapott támogatások.

Feltételezések és előrejelzés

E tétel tervezése a korábbi olimpiák gyakorlata szerint is meglehetősen esetleges, hiszen az állam/önkormányzat szerepvállalásának számos konkrétabb formája is van. A tervezett állami támogatások mértéke Budapest esetében nagyságrendileg megegyezik az ideiglenes létesítmények nettó költségével, azaz a beruházási költségekből levontuk az ezen eszközök olimpia utáni értékesítéséből származó bevételeket, továbbá a NOB előírások szerint a paralimpia költségének felét is állami forrásból kell fedezni. A költségvetési támogatások soron feltüntetett összeg így 605 M USD (169 Mrd Ft). A paralimpia részesedése (75 M USD – 21 Mrd Ft) az egyéb bevételek soron kerül feltüntetésre. A felmerülő költségek időbeli ütemezéséről lásd az alábbi ábrát:

OCOG állami kiadásai 2022-2024-es években 40-70 Mrd Ft-ot tesznek ki

2. ábra: Költségvetési (állami) támogatások ütemezése (Mrd Ft)

13.3.1.12. Egyéb bevételek

Legjelentősebb bevétele a paralimpia kötelező állami támogatása

Az ideiglenes létesítmények értékesítéséből származó bevétel feltételezésünk alapján 2025-ben folyik be, azonban ezek speciális jellege miatt már jóval az események előtt szükséges leszerződni a potenciális vevőkkel.

Definíció

Az egyéb bevételek a következő bevételeket tartalmazzák:

- paralimpia állami támogatása
- az olimpiai falun kívüli szálláshelyadásból és étkeztetésből származó bevételek
- „rate card" bevételek
- szállás jutalékok (a szervezőbizottság részesedése az olimpiai hotel hálózat bevételei után)
- étkeztetés jutalékok (a szervezőbizottság részesedése az egyes helyszíneken alvállalkozók által működtetett étkeztetési szolgáltatások bevételéből)
- az olimpiai lánggal kapcsolatos értékesítések
- teszt események bevétele
- egyéb, máshová nem sorolható bevételek

Történet

A jelentősen különböző tartalom miatt az egyes olimpiák számai nehezen összevethetőek, korábbi tény adatok pedig az egyéb bevételek kategóriában nem állnak rendelkezésre.

15. táblázat: Egyéb bevételek
(Forrás: Athén, Peking, London, Rio OCOG budget, Tokyo 2020 Candidate City Report, PwC saját becslés) [25]

M USD összehasonlító áron	Athén 2004	Peking 2008	London 2012	Rio 2016	Tokió 2020	Budapest 2024
Egyéb bevételek	254	52	148	309	321	180

[25] Official Report of the XXVIII Olympiad; The Olympic Games, 2nd edition - A social science perspective, K. Toohey, A. J. Veal; Rio OCOG Budget; Tokyo 2020 Candidate City Report

Feltételezések és előrejelzés

Budapest esetében az egyéb bevételek sor a következő tervezett tételeket tartalmazza:

16. táblázat: Egyéb bevételek részletezése Budapest esetében (Forrás: PwC saját becslés)

M USD összehasonlító áron	Budapest 2024
Paralimpia állami támogatása	75
Paralimpia (egyéb bevételek)	5
"Rate card" bevételek	33
Szállás díjak (média falvak után)	58
Szállás jutalékok	1
Étkeztetés jutalékok	2
Teszt esemény bevételek	3
Egyéb	4
Összesen*	**180**

* A kerekítésből eltérések adódhatnak.

A paralimpiai költségvetés 50%-a állami támogatásból kerül finanszírozásra.

További jelentős tételt jelentenek még a szállásdíjak. A teljes média, ill. a technikai falvakban megszállók egy része saját maga finanszírozza a szállását, így a falvakból a szervező bizottság komoly bevételre számíthat. Számításaink során a versenynaptárat figyelembe véve megbecsültük az olimpia ideje alatt a fizető vendégek várható „vendégéjszakáinak" számát, ill. átlagoltuk a jelenleg elérhető 4 csillagos budapesti szálláshelyek árát, ami 100 USD. Feltételezzük, hogy a játékok ideje alatt kb. 50%-kal lesz magasabb az átlagos szálláshelydíj, így vendégenként 150 USD árral kalkuláltunk. Tekintetbe véve a szálláshelyek korlátozott mennyiségét, elképzelhető, hogy még nagyobb mértékben növekednek az árak, bár azokat a pályázat benyújtásával egyidőben rögzíteni szükséges.

Budapestre vonatkozóan a fentiek szerint egyéb bevételként összesen **180 M USD-t** terveztünk.

13.3.2. A Szervező Bizottság kiadásai

A költségek vizsgálatánál – a legtöbb tétel esetében – az athéni, londoni és riói pályázatok számaira alapoztunk abban az esetben, amikor benchmark adatok alapján becsültük az adott költség kategóriát. A NOB által a rendezni szándékozó városok részére rendelkezésre bocsátott kézikönyv először 2004-es olimpiára tartalmazott útmutatást a költségek részletes bontására, így ezek a számok összehasonlíthatók. Ugyanakkor a költségek tekintetében a korábbi olimpiákra vonatkozó tény adatok nem álltak rendelkezésre (csak Sydney-től visszamenőleg), ezért becsléseinket pályázati számokra, illetve ahol releváns, ország specifikus kalkulációra alapoztuk.

13.3.2.1. Beruházások

A tervezett OCOG költségvetésben nem számoltunk beruházási költséggel

Definíció

Olyan új sportlétesítmények, az olimpiai falu, a sajtó- és közvetítőközpont építési, szerelési és berendezési költségei, amelyek a Játékok után is megmaradnak.

Feltételezések és előrejelzés

Budapest esetében nem számoltunk azzal, hogy az OCOG részt vállal állandó céllal épülő olimpiai létesítmények beruházásaiban, mivel a 2010-es londoni olimpiától kezdődően az útmutatók rendelkezései szerint ez a költségkategória a nem-OCOG költségvetés részét képezi.

13.3.2.2. Működési költségek

A működési költségek tételes bontása nehezen hozzáférhető és nem egységes az előző olimpiák esetében

Definíció

Az összes, olimpiai játékokhoz kapcsolódó létesítmény-tervezési, implementációs, megvalósítási és működtetési költsége a játékok ideje alatt, ide értve az ideiglenes létesítmények létrehozását, illetve a már meglévő létesítmények átalakítását annak érdekében, hogy megfeleljenek a NOB előírásoknak. A különböző létesítményeknek eltér a működtetési idejük, ami néhány naptól akár hónapokig is tarthat. Az alábbi négy fő létesítmény típust különböztethetjük meg:

- sportesemények helyszínei (verseny- és edzéshelyszínek)
- olimpiai falu és egyéb szálláshelyek, melyeket a szervező bizottság üzemeltet (falvak és egyéb a játékokhoz kapcsolódó

szálláshelyek, pl. olimpiai falu, média falu, technikai dolgozók szállása, stb.)

- sajtó- és közvetítőközpont és egyéb nem versenyhelyszínek (pl. egyenruhákat szolgáltató központ, akkreditációs központ, áruházak, logisztikai létesítmények, stb.)
- egyéb helyszínek

A fenti létesítményekre vonatkozó költségek jellemzően az alábbi kategóriákba sorolhatók:

- bérleti díjak
- olimpiai „overlay": tartalmazza az olimpiai design és a berendezések, felszerelések költségeit
- energiaköltség
- üzemeltetés és logisztika
- takarítás, szemétszállítás, tisztítás
- a versenyhelyszínekre vonatkozóan rendezvény lebonyolítás, irányítás, ellenőrzés, kommunikáció
- az olimpiai falura és egyéb, szervezőbizottság által működtetett szálláshelyekre a recepció és szórakoztatás

Történet

Az előző és következő olimpiák esetében a Játékok költségvetés kiadási oldalának legtöbb tétele nehezen azonosítható, illetve összehasonlítható. Ez abból adódik, hogy különböző formában készítették a költségvetést és sokszor nem egyértelmű, hogy az egyes tételek mit takarnak. A másik nehézséget az okozta, hogy a különböző, akár hivatalos forrásokban is, a számok nem mindig egyeznek, illetve tényszámok nem elérhetőek. A múltbeli és tervezett működési költségek bontását az alábbi táblázat tartalmazza.

17. táblázat: Működési költségek (Forrás: Athén, Peking, London, Rio OCOG Budget, Tokyo 2020 Candidate City Report, PwC saját becslés) [26]

M USD összehasonlító áron	Barcelona 1992	Atlanta 1996	Sydney 2000	Athén 2004	Peking 2008	London 2012	Rio 2016	Tokió 2020	Budapest 2024
Sport-események	153	84	145	321	314	439	362	812	608
Olimpiai falu	315	93	125	96	74	229	322	196	219
Sajtó- és közvetítőközpont	334	253	229	128	411	48	50	73	41
Egyéb nem verseny helyszínek	0	0	0	0	0	0	47	49	110
Összesen*	**801**	**430**	**498**	**546**	**798**	**717**	**781**	**1.129**	**977**

* A kerekítésből eltérések adódhatnak

Feltételezések és előrejelzés

A működési költségeket Budapest esetében tételesen kiszámoltuk. Ennek eredményeképpen feltételezésünk a következő:

18. táblázat: A budapesti működési költségek részletezése (Forrás: PwC saját becslés)

Megnevezés	Budapest (M USD)
Ideiglenes beruházások	625
A falvak és közvetítőközpont berendezése	178
Üzemeltetés	85
Olimpiai design	42
Egyéb, nem versenyhelyszínek	47
Összesen:	**977**

[26] 2002-es PwC tanulmány; Official Report of the XXVIII Olympiad; The Olympic Games, 2nd edition - A social science perspective, K. Toohey, A. J. Veal; Rio OCOG Budget; Tokyo 2020 Candidate City Report; PwC saját becslés

Az **ideiglenes beruházások** tartalmazzák az ideiglenes versenyhelyszínek építési és bontási költségeit, valamint az állandó helyszínek kibővítésének és minden olyan módosításának költségeit, amelyekre kizárólag az olimpiai játékok rendezése miatt van szükség és a rendezvények után elbontásra kerülnek. Itt találhatóak még továbbá az ideiglenes közlekedési infrastruktúra beruházások, úgy, mint ideiglenes villamospálya kiépítése a főhelyszín jobb megközelíthetősége érdekében, ideiglenes kikötők létesítése a Duna-parton a szállodahajók számára, illetve ideiglenes óriás P+R parkolók kialakítása.

A falvak és közvetítőközpont berendezése magába foglalja az olimpia falu, a médiafalvak és a technikai falu mobíliáinak, ill. az sajtó- és közvetítőközpont berendezésének és a technológiájának költségét.

Az **üzemeltetés** soron került kimutatásra a versenyhelyszínek, a szálláshelyek és a közvetítőközpont működtetésével összefüggő minden tétel, mint pl. energia, takarítás, hulladékkezelés, mosodai szolgáltatás, létesítménylogisztika, stb.

Az **olimpiai design** jelenti az olimpia által érintett összes helyszín NOB előírások szerinti dekorációját, feldíszítését: pl. olimpiai logó, emblémák megjelenítése, zászlók, molinók, stb. A budapesti OCOG költségvetésben nem a hagyományos olimpia „overlay" kategóriát mutatjuk be, hogy jobban elkülöníthető legyen az „Ideiglenes beruházások" költségétől.

Egyéb, nem versenyhelyszínek: logisztikai központok, raktárak, akkreditált szállodák, repülőtér, vasútállomások, edzéshelyszínek stb. olimpiával kapcsolatos ideiglenes költségei.

13.3.2.3. Humán erőforrás költségek

Definíció

Az olimpiai játékok lebonyolításának humán erőforrás költségei, melyek az alábbi kategóriákba sorolhatóak:

- a szervező bizottság állandó alkalmazottai
- ideiglenes személyzet
- tanácsadók és alvállalkozók (magánszemélyek bizonyos meghatározott esetekben)
- kölcsönzött és egyéb munkaerő
- önkéntesek

Történet

Az alábbi táblázat szemlélteti e költségek alakulását az elmúlt és jövőbeni olimpiákon.

19. táblázat: Humán erőforrás költségek
(Forrás: Athén, Peking, London, Rio OCOG Budget, Tokyo 2020 Candidate City Report, PwC saját becslés)[27]

M USD összehasonlító áron	Athén 2004	Peking 2008	London 2012	Rio 2016	Tokió 2020	Budapest 2024
Humán erőforrás költségek	0	0	197	390	265	230

Feltételezések és előrejelzés

A humán erőforrás költségek tervezése során a megelőző három esemény - az athéni és pekingi költségvetés humán erőforrás költséget nem mutatott ki, azt vélhetően más funkcionális terület költségei közé ágyazták be - számainak átlagát vettük figyelembe Londonhoz közelítve, szem előtt tartva, hogy Rio mind Londonhoz, mind Tokióhoz viszonyítva kiugró értéket képvisel és Magyarországon alacsonyabb az átlagbér, mint az Egyesült Királyságban vagy Japánban. London humán erőforrás költségeinek egy részét az adminisztrációs költségek sorában mutatta ki. Budapest esetében a 230 M USD humán erőforrás költséggel tervezünk.

13.3.2.4. Technológia (informatikai és telekommunikációs költségek)

Definíció

Minden olimpiai helyszín technológiai felszerelése, berendezése, illetve a játékok közvetítéséhez, technológiai kiszolgálásához és az ehhez szükséges informatikai, technológiai háttér biztosításához szükséges költségek a Rendező Város szerződés alapján. A technológiai költségek három kategóriába sorolhatóak:

- informatikai rendszerek
- telekommunikáció
- internet

[27] Official Report of the XXVIII Olympiad; The Olympic Games, 2nd edition - A social science perspective, K. Toohey, A. J. Veal; Rio OCOG Budget; Tokyo 2020 Candidate City Report; PwC saját becslés

Történet

Az alábbi táblázat szemlélteti a technológiai költségek alakulását az elmúlt és jövőbeni olimpiákon.

20. táblázat: Technológiai kiadások (Forrás: Athén, London, Rio OCOG Budget, olimpiai szakértői vélemény, Tokyo 2020 Candidate City Report, PwC saját becslés)[28]

M USD összehasonlító áron	Barcelona 1992	Atlanta 1996	Sydney 2000	Athén 2004	Peking 2008	London 2012	Rio 2016	Tokió 2020	Budapest 2024
Technológia	492	399	480	429	543	471	557	443	460

Feltételezések és előrejelzés

A technológiai költségek esetében jelentős részt képviselnek a TOP szponzorok természetbeni juttatásai, ezért a tervezésnél figyelembe kell venni a szponzori hozzájárulások várható nagyságát is a Rendező Város szerződésben előírt technológiai tartalom mellett. A korábbi és jövőbeni olimpiák benchmark számai alapján Budapest esetében a technológiai költségek becsült szintje 460 M USD.

13.3.2.5. Ceremóniák és programok

Definíció

A nyitó- és záróünnepség, az éremosztó ceremóniák, az olimpiai lánghoz kapcsolódó ceremónia, a kulturális programok és más egyéb programok költsége (pl. önkéntesek részére rendezett programok).

Történet

Az alábbi táblázat szemlélteti e költségek alakulását az elmúlt és jövőbeni olimpiákon.

[28] 2002-es PwC tanulmány; Official Report of the XXVIII Olympiad; Olimpiai szakértői vélemény; The Olympic Games, 2nd edition - A social science perspective, K. Toohey, A. J. Veal; Rio OCOG Budget; Tokyo 2020 Candidate City Report; PwC saját becslés

21. táblázat: Ceremóniák és kulturális programok
(Forrás: Athén, Peking, London, Rio OCOG Budget, Tokyo 2020 Candidate City Report, PwC saját becslés)[29]

M USD összehasonlító áron	Szöul 1988	Barce-lona 1992	Atlanta 1996	Sydney 2000	Athén 2004	Peking 2008	London 2012	Rio 2016	Tokió 2020	Budapest 2024
Ceremóniák és kulturális programok	204	188	144	129	154	114	97	143	105	100

Az ünnepségek száma és nagyságrendje lényegében adott, ami meghatározza a költségek szintjét is. A kulturális események költségei mutatnak jelentősebb eltérést, mivel ezen események száma és nagyságrendje teljes mértékben a szervezők elhatározásán múlik. Az erre fordított pénz értékének nagyságrendje stratégiai kérdés. A NOB előírása szerint egy kulturális fesztivált szükséges rendezni az olimpia ideje alatt, egy gazdag kulturális programcsomag viszont elősegítheti a jó hangulat megteremtését, a turizmusból származó előnyök maximalizálását, és a szervező ország kultúrájának megismerését.

Feltételezések és előrejelzés

A ceremóniákra és egyéb kulturális programokra költött pénz stratégiai kérdés

Az ünnepségek költsége az elmúlt és jövőbeni olimpiák terv számai alapján 100 M USD körül mozog, mely összeg tartalmazza egy nagyobb – de nem athéni vagy riói nagyságrendű – kulturális programcsomag költségvetését is. A riói költségvetésben a 143 M USD ceremónia költségek 44%-át a nyitóünnepség teszi ki, a záróünnepség, az olimpiai lánghoz kapcsolódó ceremónia és a kulturális programok egyenként 16%-ot alkotnak. A londoni olimpia óta nincs nemzetközi fáklyahordozási ceremónia, ennek a jelentősebb költségtételnek kiesését is figyelembe véve Budapest esetében becslésünk **100 M USD.**

13.3.2.6. Egészségügyi szolgáltatások

Definíció

Az egészségügyi szolgáltatások költségei a következő tételeket tartalmazzák:

- sportolók egészségügyi ellátása a sport- és edzéshelyszíneken
- olimpiai falu egészségügyi szolgáltatása (poliklinika)

[29] 2002-es PwC tanulmány; Official Report of the XXVIII Olympiad; The Olympic Games, 2nd edition - A social science perspective, K. Toohey, A. J. Veal; Rio OCOG Budget; Tokyo 2020 Candidate City Report; PwC saját becslés

- olimpiai családnak és hivatalos résztvevőknek nyújtott egészségügyi szolgáltatások a Rendező Város Szerződés alapján
- sajtó- és közvetítőközpont, illetve egyéb nem sporthelyszínek területén nyújtott egészségügyi szolgáltatások
- dopping vizsgálatok
- kórházi létesítmények
- ambulanciák
- egészségügyi szállítási költségek

Történet

Az egészségügyi költségeknek csak egy része terheli az OCOG-ot

Az olimpiák egészségügyi szolgáltatása esetében fontos különbséget tennünk a szervező bizottság által vállalt kötelezettségek költsége és a kormány egészségügyi szervei által vállalt szolgáltatások költsége között. A szervező bizottság általában felelős a sportolók és a látogatók egészségügyi ellátásáért a verseny-, edzés- és nem verseny helyszíneken, valamint a dopping ellenőrzésekért. A kórházakban vagy más egészségügyi központokban az olimpiai résztvevők és látogatók számára nyújtandó kórházi ellátás már a kormányzat felelőssége.

Korábbi és elkövetkező olimpiákon az OCOG által vállalt egészségügyi költségeket az alábbi táblázat szemlélteti:

22. táblázat: Egészségügyi szolgáltatások
(Forrás: Athén, Peking, London, Rio OCOG Budget, Tokyo 2020 Candidate City Report, PwC saját becslés)

M USD összehasonlító áron	Szöul 1988	Barcelona 1992	Atlanta 1996	Sydney 2000	Athén 2004	Peking 2008	London 2012	Rio 2016	Tokió 2020	Budapest 2024
Egészségügyi szolgáltatások	12	28	6	1	26	34	20	23	19	23

Feltételezések és előrejelzés

Nincs elérhető információ arról, hogy az egyes olimpiák esetében a teljes egészségügyi költség milyen arányban oszlott meg az OCOG és az állam között, ezért feltételezzük, hogy Budapest esetében az OCOG vállalja az olimpiai faluban létrehozandó poliklinika és dopping laboratórium létrehozásának és a vizsgálatok lebonyolításának költségét, illetve a verseny helyszíneken történő ellátás költségeit.

Az egészségügyi költségek közül viszonylag állandó költségnek tekinthető a poliklinika, aminek költsége Rio esetében 5 M USD-t tesz ki.

A másik jelentősebb költségtényező a dopping laboratórium létrehozása és a vizsgálatok lebonyolítása. A jövőben az ilyen célú vizsgálatok fontosságának további növekedésével számolunk (pl. génmanipulált sportolók kiszűrése) és egyre korszerűbb, a vizsgálatoknál alkalmazott technológiával. Rio 4 M USD-t szán a dopping központ létrehozására és működtetésére.

A korábbi és következő olimpiák tény és terv adatainak figyelembevételével a **Budapestre becsült, az OCOG által vállalt egészségügyi költség 23 M USD.**

13.3.2.7. Étkeztetés költségei

Definíció

Az olimpiai család részére biztosított étkeztetés költsége, amely magában foglalja a következő tételeket:

- éttermek és egyéb étkezési helyiségek bérleti költsége, illetve ezek berendezésének, felszerelésének és személyzetének költségei
- sportolók, hivatalos kísérők és a műszaki személyzet étkeztetése
- az olimpia helyszínein a VIP vendégek számára biztosított vendéglátás
- az OCOG munkatársainak nyújtott étkeztetés, beleértve az önkénteseket is

Történet

Sydneyben például a világ legnagyobb éttermét hozták létre, amely mintegy 4.900 embert tudott egy időben kiszolgálni.

Az étkeztetés lebonyolítását általában megpályáztatják a rendező városok.

Az alábbi táblázat mutatja a korábbi és jövőbeni rendező városok által az étkezésre fordított/fordítandó költségeket:

23. táblázat: Étkeztetés
(Forrás: Athén, Peking, London, Rio OCOG Budget, Tokyo 2020 Candidate City Report, PwC saját becslés)[30]

M USD összehasonlító áron	Athén 2004	Peking 2008	London 2012	Rio 2016	Tokió 2020	Budapest 2024
Étkeztetés	96	58	22	87	70	63

Feltételezések és előrejelzés

Az olimpiai család étkeztetésének legnagyobb költségtételét az olimpiai faluban elszállásolt sportolók és kísérőik, valamint az önkéntesek és a kiszolgáló személyzet ellátása jelenti, beleértve az ehhez szükséges éttermek és más étkezési helyiségek létrehozásának és berendezésének költségét is.

Az olimpiai étkeztetés („catering") egy speciális üzleti terület, melyet a világon mindössze néhány vállalat tud megfelelő szinten ellátni. Az étkeztetés várható költségét benchmark adatok alapján becsültük meg, London kivételével – ahol kiugróan alacsony étkeztetési költséggel számoltak – figyelembe véve a korábbi és tervezett olimpiák számait.

A sportolók, hivatalos kísérők és a műszaki személyzet étkeztetését az OCOG biztosítja

Budapestre vonatkozó előrejelzésünk az étkeztetési költségekre vonatkozóan konzervatív becsléssel 63 M USD.

Elképzelhető, hogy a jövőben a NOB az olimpiai étkeztetést saját hatáskörben fogja megszervezni és a NOB közvetlenül szerződik majd a catering szolgáltatókkal Ebben az esetben mind az OCOG költség, mind az OCOG NOB bevétel azonos összegben fog csökkenni. A jelenlegi gyakorlat azonban mégsem ez, ezért tanulmányunkban ezekkel a kiadásokkal és bevételekkel számolunk.

13.3.2.8. Szállítási költségek

Az OCOG fizeti a sportolók és kísérőik versenyhelyszínek és a szállás közötti utazását

Definíció

A szállítási költségek az olimpiai család utaztatását jelentik az egyes olimpiai helyszínek között.

Történet

A szállítási költségek meghatározásánál a következő szempontokat kell figyelembe venni: az olimpiai család nagysága, tartózkodásuk időtartama, az egyes versenyhelyszínek közötti távolság, illetve az olimpiai falu és olimpiai hotelek elhelyezkedése/távolsága a sporthelyszínekhez képest.

[30] Official Report of the XXVIII Olympiad; The Olympic Games, 2nd edition - A social science perspective, K. Toohey, A. J. Veal; Rio OCOG Budget; Tokyo 2020 Candidate City Report; PwC saját becslés

24. táblázat: Szállítási költségek
(Forrás: Athén, Peking, London, Rio OCOG Budget, Tokyo 2020 Candidate City Report, PwC saját becslés)[31]

M USD összehasonlító áron	Szöul 1988	Barcelona 1992	Atlanta 1996	Sydney 2000	Athén 2004	Peking 2008	London 2012	Rio 2016	Tokió 2020	Budapest 2024
Szállítási költségek	19	123	152	124	64	80	208	188	246	185

Az olimpiai család szállítását illetően elsősorban a londoni tervszámot (208 M USD) vettük figyelembe. Mivel Londonban drágább a tömegközlekedés és jelentősen magasabb az árszínvonal, a budapesti szállítási költségeket ennél alacsonyabb szintre terveztük.

A budapesti OCOG teljes közlekedési becsült költsége így 185 M USD.

13.3.2.9. Biztonság

A biztonságon egyre nagyobb hangsúly van, így az erre fordított összeg – mind a nem-OCOG, mind az OCOG rész – jelentősen nőtt

Definíció

Az olimpiai család, a látogatók és a rendező város lakói részére nyújtott biztonsági szolgáltatások a sporthelyszíneken, az olimpiai és média falvakban, szállodákban, valamint az egyes helyszínek közötti utazás során. A biztonsági költségek közé tartoznak a következők:

- felszerelések, berendezések
- magán biztonsági cégek alkalmazása
- tervezés, koordináció és felkészítés
- egyéb, a felelős hatóságokkal megosztott költségek

A biztonsággal kapcsolatos költségek nagyobb részét a nem-OCOG költségvetés tartalmazza.

[31] 2002-es PwC tanulmány; Official Report of the XXVIII Olympiad; The Olympic Games, 2nd edition - A social science perspective, K. Toohey, A. J. Veal; Rio OCOG Budget; Tokyo 2020 Candidate City Report; PwC saját becslés

Történet

A biztonsági költségnek az OCOG költségvetésre eső része nem tükrözi hűen az elmúlt olimpiákon ilyen célra költött összeget. A teljes biztonsági projekt költsége a nem-OCOG költségvetésben jelenik meg, és csak egy kisebb rész terheli az OCOG-ot. A biztonságra költött összeg nagyságrendje jelentősen nőtt 2001. szeptember 11-et követően. Az OCOG-ra eső rész jellemzően egy megbízott biztonsági vállalat díját tartalmazza, mely a játékok ideje alatt ellátja a sportesemények helyszíneinek, az olimpiai és egyéb falvak, a média- és sajtóközpont, és egyéb létesítmények védelmét, illetve a beléptetés szervezését és kontrollját. Az OCOG-ra eső biztonsági költségek alakulását az alábbi táblázat szemlélteti.

25. táblázat: Biztonság
(Forrás: Athén, Peking, London, Rio OCOG Budget, Tokyo 2020 Candidate City Report, PwC saját becslés)[32]

M USD összehasonlító. áron	Szöul 1988	Barcelona 1992	Atlanta 1996	Sydney 2000	Athén 2004	Peking 2008	London 2012	Rio 2016	Tokió 2020	Budapest 2024
Biztonság	19	123	152	124	96	57	39	27	119	40

Feltételezések és előrejelzés

A teljes biztonsági költség meghatározása során Budapestre vonatkozóan Peking, London és Rio átlagát irányoztuk elő OCOG-ot terhelő biztonsági költségként, ami **40 M USD**.

13.3.2.10. Paralimpiai játékok költsége

A Paralimpiai Játékoknak külön költségvetése van, itt az OCOG hozzájárulása szerepel

Definíció

Az Olimpiai Játékok Szervező Bizottsága által a Paralimpiai Szervező Bizottság részére adott előleg/hozzájárulás.

Feltételezések és előrejelzés

Feltételezésünk szerint a paralimpia esetében az OCOG-nál jelentkező költség **151 M USD**. A paralimpiai játékok külön költségvetését a paralimpiával foglalkozó 9. fejezetben tárgyaljuk.

[32] 2002-es PwC tanulmány; Official Report of the XXVIII Olympiad; The Olympic Games, 2nd edition - A social science perspective, K. Toohey, A. J. Veal; Rio OCOG Budget; Tokyo 2020 Candidate City Report; PwC saját becslés

13.3.2.11. Hirdetés és promóció

Definíció

Az olimpiai játékok hirdetési és promóciós költsége, amely többek között a következőket foglalja magában:

- hirdetés és promóció a nemzetközi és belföldi médiákban
- brosúrák kiadása sporteseményekre
- a város dekorációs programja
- marketing és értékesítési költségek szponzorok és támogatók szerzése érdekében
- jegy marketing

Történet

A rendező városok által reklámra, promócióra költött összeg függ a város azon szándékától, hogy mennyire szeretné intenzíven hirdetni a játékokat a nemzetközi és hazai médiákban. Tradicionálisan megfigyelhető, hogy a szervező bizottság kiadásainak kb. 5-8%-át teszi ki ez a költség. Ez alól kivételt képez Athén, ahol pl. Sydneyhez képest kétszer annyit szántak a reklámozásra. Ennek oka pedig az – amit Athén ki is nyilatkoztatott – hogy az olimpia hazatér a szülőföldjére és ezt méltón kell megünnepelni.

London, Rio és Tokió szintjével tervezünk

26. táblázat: Hirdetési és promóciós költségek
(Forrás: Athén, Peking, London, Rio OCOG Budget, Tokyo 2020 Candidate City Report, PwC saját becslés)[33]

USD összehasonlító áron	Szöul 1988	Barcelona 1992	Atlanta 1996	Sydney 2000	Athén 2004	Peking 2008	London 2012	Rio 2016	Tokió 2020	Budapest 2024
Hirdetési és promóciós költségek	87	299	182	118	193	68	97	161	110	110

[33] 2002-es PwC tanulmány; Official Report of the XXVIII Olympiad; The Olympic Games, 2nd edition - A social science perspective, K. Toohey, A. J. Veal; Rio OCOG Budget; Tokyo 2020 Candidate City Report; PwC saját becslés

Feltételezések és előrejelzés

Budapest esetében – mivel Athén kivételes esetnek látszik – a londoni, riói és tokiói számokat vettük alapul. Rio esetében meg kell említeni, hogy tartalmazza az olimpiai helyszínek dekorációjának költségeit is, mintegy 42 M USD értékben, a becslés során az ezzel az értékkel csökkentett összeget vettük figyelembe. Ezek alapján Budapestre **110 M USD költségvetéssel számolunk.**

13.3.2.12. Adminisztrációs költségek

Definíció

A szervező bizottság hatékony menedzseléséhez és koordinációjához kapcsolódó költség, amely magában foglalja a következő költségeket: személyi költségek, a szervező bizottság irodájának költségei, pénzügy, adminisztráció, jogi támogatás, kockázatkezelés, logisztika, szállás és akkreditáció.

27. táblázat Adminisztrációs költségek

(Forrás: Hivatalos olimpiai riportok, Rio OCOG Budget, Tokyo 2020 Candidate City Report, PwC saját becslés)

USD összehasonlító áron	Barcelona 1992	Atlanta 1996	Sydney 2000	Athén 2004	Peking 2008	London 2012	Rio 2016	Tokió 2020	Budapest 2024
Adminisztrációs költségek	614	433	169	182	143	268	193	246	180

Feltételezések és előrejelzés

Athén, Peking és Rio esetében az alacsonyabb adminisztrációs költség az olcsóbb munkaerővel magyarázható, ami az adminisztrációs költség egyik legnagyobb tétele. Budapest esetében a riói számot tartjuk reálisnak fizetési viszonyszám, illetve általános összehasonlítás alapján (Londonban jelentősen magasabb a bérszínvonal), így **előrejelzésünk 180 M USD.**

13.3.2.13. Olimpia előtti események szervezési és koordinációs költsége

Definíció

Ebbe a költség kategóriába tartoznak az olimpiát megelőző események szervezésének költségei, amelyeknek célja a sportlétesítmények tesztelése. Szintén itt kell szerepeltetni az OCOG, a NOB, a Nemzeti Olimpiai Bizottságok és a Nemzetközi Sportszövetség közötti koordinációs költségeket a rendező város megválasztását követően.

Feltételezések és előrejelzés

A korábbi olimpiák terv számai 40 M USD körül alakultak, a riói pályázatban az 51 M USD-ból 43 M USD a teszt események költsége, 4 M USD a NOB és egyéb szervezetek koordinációs költsége, és 4 M USD a szervező bizottság megfigyelő utazásainak költsége.[34] Az athéni játékoktól kezdődően a terv számok átlaga alapján 40 M USD költséget tartunk reálisnak Budapest esetében.

13.3.2.14. Egyéb költségek

Definíció

Minden egyéb működési költség, amelyet a többi tétel nem tartalmaz, különösen az alábbi költségek:

- a helyi szponzori bevételek, a licenszbevételek, a jegyértékesítés, az olimpiai érem és bélyeg program után fizetendő royalty díj (a Rendező Város Szerződés alapján)
- a TOP programhoz kapcsolódó menedzsment költségek
- tartalékok
- egyéb

Történet

Az egyéb költségek esetében nem áll rendelkezésre értékelhető tényadat, a tervszámok pedig nagy ingadozást mutatnak. Tartalmuk általában a következő tételekből tevődik össze:

- NOB, ill. a helyi olimpiai bizottságoknak kifizetett összegek/jutalékok (a NOB-nak a helyi marketing bevételek, a jegyárbevétel és az érme/bélyeg programok bevételeinek 7,5%-át kell általában befizetni)
- esetleges kamatköltségek
- váratlan eseményekre félretett tartalék

Feltételezések és előrejelzés

Rio az OCOG költségvetésben 365 M USD-t szerepeltet az egyéb költségek között, melyből 244 M USD váratlan eseményekre

[34] Rio OCOG Budget

félretett költségkeret, 60 M USD a NOB-nak fizetendő marketing jogdíj, 31 M USD a helyi marketing bevételek, 27 M USD a jegyértékesítés, és 3 M USD a licenszbevételek után a NOB-nak fizetendő jutalék.

Budapest esetében a NOB felé fizetendő 7,5%-os jogdíj alapja 644 M USD, a NOB felé fizetendő százalékos hozzájárulás így 48 M USD, továbbá 60 M USD marketing jogdíjjal is kalkuláltunk. Feltételezésünk szerint a nettó kamatköltség nem lesz materiális tétel. A váratlan eseményekre félretett általános tartalék általában a teljes kiadási keret 5-10%-a. Budapest esetében 296 M USD-t, a kiadási keret 10%-át különítettünk el erre a célra. Az egyéb költségek összetételét az alábbi táblázat mutatja:

28. táblázat Egyéb költségek részletezése Budapest esetében (Forrás: PwC saját becslés)

M USD összehasonlító áron	Jutalékalap	Jutalék %	Budapest 2024
Marketing jogdíj a NOB-nak			60
Helyi szponzori és szállítói bevételek jutaléka	250	7,50%	19
Licensz jutaléka	60	7,50%	5
Jegyárbevétel jutaléka	334	7,50%	25
Tartalék			296
Összesen			**405**

Az egyéb költségek becsült értéke így **405 M USD.**

13.4. A Szervező Bizottság bevételeinek és kiadásainak összefoglaló táblázata

Bevételek

29. táblázat: A budapesti OCOG költségvetés bevételi oldala - összefoglalás (Forrás: PwC saját becslés)[35]

Megnevezés	Előrejelzés alapja	M USD	Mrd Ft
Közvetítési díjak	A NOB által közölt tervszámok alapján	973	273
TOP szponzori bevételek	A NOB által közölt tervszámok alapján (NOB-bal egyeztetett)	527	147
Helyi szponzorok és hivatalos szállítók	Megfelelő marketing csomagok összeállítását és azok regionális kiterjesztését feltételezzük	250	70
Licenszdíjak	Benchmark adatok alapján	60	17
Olimpiai érmeprogram	Nem terveztünk bevételt	0	0
Olimpiai bélyegprogram	Nem terveztünk bevételt	0	0
Olimpiai lottó	Nem terveztünk bevételt	0	0
Jegyárbevétel	Benchmark jegyárak alapján, hazai sportszövetségekkel is egyeztetett kapacitások és részletesen kialakított versenynaptár alapján	334	94
Adományok	Nem terveztünk bevételt	0	0
Eszközök értékesítése	Részletes kalkulációk alapján	34	10
Állami támogatások	Nagyságrendje megegyezik az ideiglenes beruházások tételesen becsült költségével	605	169
Egyéb	Benchmark adatok és kalkulációk alapján	180	50
Összes bevétel		**2.963**	**830**

[35] PwC saját becslés

Kiadások

30. táblázat: A budapesti OCOG költségvetés kiadás oldala - összefoglalás (Forrás: PwC saját becslés)[36]

Megnevezés	Előrejelzés alapja	M USD	Mrd Ft
Beruházások	Nem számoltunk költséggel	0	0
Működési költségek – sportesemények, olimpiai falu, sajtó- és közvetítő-központ	Tételesen kiszámoltuk Budapest esetében	977	274
Humán erőforrás költsé-gek	Benchmark adatok alapján	230	64
Technológia	Benchmark adatok alapján	460	129
Ceremóniák és progra-mok	Londoni adatok alapján	100	28
Egészségügyi szolgáltatá-sok	Benchmark adatok alapján	23	7
Étkeztetés	Peking, Rió és Tokió alapján	63	18
Közlekedés	Londoni adatok alapján	185	52
Biztonság	Peking, London, Rió alapján	40	11
Paralimpia	A részletes paralimpiai költségvetés elkészítése alapján az OCOG hozzájárulását itt tüntettük fel	151	42
Hirdetés és promóció	Peking, London, Rió alapján	110	31
Adminisztráció	Riói adatok alapján	180	50
Olimpia előtti események	Benchmark adatok alapján	40	11
Egyéb	NOB-nak fizetendő jogdíj százaléka alapján, illetve addicionális költségek és tartalék	405	113
Összes kiadás		**2.963**	**830**

[36] PwC saját becslés

Ábrajegyzék

1. ábra: Az állami támogatások ütemezése (Mrd Ft) (Forrás: PwC elemzés) 851
2. ábra: Költségvetési (állami) támogatások ütemezése (Mrd Ft) 875

Táblázatjegyzék

1. táblázat: OCOG bevételek (tervszámok) (Forrás: PwC saját gyűjtés) 848
2. táblázat: OCOG kiadások (tervszámok) (Forrás: PwC saját gyűjtés) 849
3. táblázat: Bevételek (Forrás: Athén, Peking, London, Rio OCOG budget, Tokyo 2020 Candidate City Report) 855
4. táblázat: Kiadások (Forrás: Hivatalos olimpiai riportok, Rio OCOG Budget, Tokyo 2020 Candidate City Report) 856
5. táblázat: Közvetítési díjak (Forrás: Olympic Marketing Fact File - 2014, Rio OCOG Budget, Tokyo 2020 Candidate City Report, PwC saját becslés) 859
6. táblázat: TOP program (Forrás: Olympic Marketing Fact File - 2014, Rio OCOG Budget, Tokyo 2020 Candidate City Report, PwC saját becslés) 862
7. táblázat: Helyi szponzorok és hivatalos szállítók (Forrás: Olympic Marketing Fact File - 2014, Rio OCOG budget, Tokyo 2020 Candidate City File, PwC saját becslés) 864
8. táblázat: Riói helyi szponzorok cégenkénti hozzájárulása (Forrás: Rio OCOG budget) 864
9. táblázat: Budapest helyi szponzori támogatás összesítése (Forrás: PwC saját becslés) 865
10. táblázat: Licenszbevételek (Forrás: Olympic Marketing Fact File - 2014, Rio OCOG Budget, Tokyo 2020 Candidate City Report, PwC saját becslés) 867
11. táblázat: Olimpia érme program (Forrás: Hivatalos olimpiai riportok, Rio OCOG Budget, Tokyo 2020 Candidate City Report, PwC saját becslés) 868
12. táblázat: Jegyárbevételek (Forrás: Olympic Marketing Fact File, Rio OCOG Budget, Tokyo 2020 Candidate City File, PwC saját becslés) 871
13. táblázat: Budapest jegyárbevétel összesítése (Forrás: PwC saját becslés) 873
14. táblázat: Eszközök értékesítés (Forrás: Athén, Peking, London, Rio OCOG Budget, Tokyo 2020 Candidate City Report, PwC saját becslés) 874
15. táblázat: Egyéb bevételek (Forrás: Athén, Peking, London, Rio OCOG budget, Tokyo 2020 Candidate City Report, PwC saját becslés) 876
16. táblázat: Egyéb bevételek részletezése Budapest esetében (Forrás: PwC saját becslés) 877
17. táblázat: Működési költségek (Forrás: Athén, Peking, London, Rio OCOG Budget, Tokyo 2020 Candidate City Report, PwC saját becslés) 880
18. táblázat: A budapesti működési költségek részletezése (Forrás: PwC saját becslés) 880
19. táblázat: Humán erőforrás költségek (Forrás: Athén, Peking, London, Rio OCOG Budget, Tokyo 2020 Candidate City Report, PwC saját becslés) 882
20. táblázat: Technológiai kiadások (Forrás: Athén, London, Rio OCOG Budget, olimpiai szakértői vélemény, Tokyo 2020 Candidate City Report, PwC saját becslés) 883
21. táblázat: Ceremóniák és kulturális programok (Forrás: Athén, Peking, London, Rio OCOG Budget, Tokyo 2020 Candidate City Report, PwC saját becslés) 884

22. táblázat: Egészségügyi szolgáltatások (Forrás: Athén, Peking, London, Rio OCOG Budget, Tokyo 2020 Candidate City Report, PwC saját becslés) 885
23. táblázat: Étkeztetés (Forrás: Athén, Peking, London, Rio OCOG Budget, Tokyo 2020 Candidate City Report, PwC saját becslés) 887
24. táblázat: Szállítási költségek (Forrás: Athén, Peking, London, Rio OCOG Budget, Tokyo 2020 Candidate City Report, PwC saját becslés) 888
25. táblázat: Biztonság (Forrás: Athén, Peking, London, Rio OCOG Budget, Tokyo 2020 Candidate City Report, PwC saját becslés) 889
26. táblázat: Hirdetési és promóciós költségek (Forrás: Athén, Peking, London, Rio OCOG Budget, Tokyo 2020 Candidate City Report, PwC saját becslés) .890
27. táblázat Adminisztrációs költségek 891
28. táblázat Egyéb költségek részletezése Budapest esetében (Forrás: PwC saját becslés) 893
29. táblázat: A budapesti OCOG költségvetés bevételi oldala - összefoglalás (Forrás: PwC saját becslés) 894
30. táblázat: A budapesti OCOG költségvetés kiadás oldala - összefoglalás (Forrás: PwC saját becslés) 895

14. Az olimpia költsége

Tartalomjegyzék

14. Az olimpia költsége 899
14.1. Az „olimpia költségének” definiálása 899
14.2. Az „olimpia költsége” 901
14.3. Az olimpia költségének lehetséges megközelítései 903
Ábrajegyzék 904
Táblázatjegyzék 904

14. Az olimpia költsége

14.1. Az „olimpia költségének” definiálása

Az „olimpia költsége” a pályázati költségek, a szervezőbizottság nettó költségének, valamint az olimpiai fejlesztések költségének összessége, csökkentve az olimpiát követő értékesítések bevételével

Az olimpia költségének definiálásához és kiszámításához az alábbi alapvető összetevőket kell figyelembe venni:

- **A pályázás költségei.** A pályázati költségek a rendező város kiválasztásáig tartó időszak kiadásait tartalmazza, beleértve a pályázat előkészítésének, összeállításának, beadásának, valamint a pályázáshoz kapcsolódó marketing- és PR tevékenység a költségeit.
- **Az OCOG nettó költsége.** Az olimpiai szervezőbizottság bevétellel (állami támogatás nélkül) nem fedezett költségei, az átmeneti létesítmények építési és elbontási költségei nélkül.
- **Az olimpiai fejlesztési költségek.** A kizárólag az olimpia miatt felmerülő olimpiai fejlesztési költségek a hosszú távú fejlesztési tervekben nem szereplő, ugyanakkor az olimpia megrendezéséhez szükséges fejlesztések költségei. Ezek lehetnek infrastruktúra-, sportcélú- és nem-sportcélú létesítmények is.
- **Az olimpiai létesítmények bevétele.** Az olimpiai fejlesztések egy részének esetében az olimpiát követően számolhatunk az ingatlanok, illetve ingóságok értékesítésének bevételével. Ilyenek lehetnek az olimpiai falu berendezése vagy épületei, a sportlétesítmények ideiglenes lelátói, stb. Az értékesítésből származó bevétel végső soron csökkenti az olimpia megrendezésének költségét.

1. ábra: Az „olimpia költsége” 2015-2025. (Forrás: PwC elemzés)

Az „olimpia bruttó költsége” alatt értendő a kizárólag az olimpiai megrendezéséhez köthető kiadások összessége, mely tartalmazza a pályázati és nettó szervezési (OCOG) költségeket, valamint az olimpiai fejlesztések költségeit.

Így az „olimpia költsége” a pályázati költségek, a szervezőbizottság (OCOG) nettó költségének, valamint az olimpiai fejlesztések költségének összessége, csökkentve az olimpiát követő értékesítések bevételével. A korábban definiált alapeseti és előrehozott projektek költsége tehát nem képezik részét az olimpia költségének.

14.2. Az „olimpia költsége”

Az „olimpia bruttó költsége” a pályázati költségek, a szervezőbizottság nettó költségének, valamint az olimpiai fejlesztések költségének összessége. Az „olimpia költsége” az „olimpia bruttó költsége” csökkentve az olimpiát követő értékesítések bevételével.

A lehetséges budapesti pályázat költségvetése optimista becsléssel 35 M USD-re tehető, ami 10 Mrd Ft-nak felel meg.

Az OCOG költségvetésen belül az állami támogatás két tételből adódik össze: egyrészt a NOB-előírások szerint a paralimpia költségének felét állami forrásból kell fedezni (75 M USD, azaz 21 Mrd Ft), másrészt az ideiglenes létesítmények költségét az OCOG költségvetésben kell kimutatni – ugyanakkor az OCOG bevételei várhatóan nem teremtik meg ennek fedezetét.

Az ideiglenes létesítmények összes költsége 625 M USD, azaz 175 Mrd Ft, amit csökkent az ideiglenes lelátók olimpia utáni értékesítésének 20 M USD, azaz 6 Mrd Ft-os várható bevétele.

Az olimpiai fejlesztések költségét az alábbi táblázat foglalja össze.

A megadott definíció szerint az olimpia költsége 774 Mrd Ft

1. táblázat: Olimpiai fejlesztések költsége* (Forrás: PwC elemzés)

Mrd Ft	Olimpiai fejlesztés összesen	OCOG költségvetés	Nem-OCOG költségvetés
Költségek összesen (2015-2025)	**1 043**	175	868
Olimpia utáni értékesítések bevétele (2025-2029)	**-299**	-6	-293
Bevétellel csökkentett költségek összesen	**744**	**169**	**574**

**A fenti költségek a definíciónak megfelelően nem tartalmazzák az alapeseti és előrehozott fejlesztések költségeit. A kerekítésből adódóan az értékekben eltérések adódhatnak.*

Az „olimpia bruttó költsége” 1.074 Mrd Ft, amely a 10 Mrd Ft-os pályázati költséget, a paralimpia megrendezéséhez nyújtott 21 Mrd Ft összegű állami hozzájárulást, az állami finanszírozású, 175 Mrd Ft értékű OCOG fejlesztési költséget, valamint a 868 Mrd Ft-os nem-OCOG olimpiai fejlesztési költséget tartalmazza.

Az „olimpia költsége” egyenlő az „olimpia bruttó költségé”-vel (1.074 Mrd Ft), csökkentve az olimpia utáni értékesítések bevételével (299 Mrd Ft), ami összesen így 774 Mrd Ft-ot tesz ki, az 2. ábrán bemutatottak szerint.

2. ábra: A budapesti olimpia költsége 2015-ös áron 2015-2025 időszaki költségek és 2025-2029 közötti bevételek (Forrás: PwC elemzés)

14.3. Az olimpia költségének lehetséges megközelítései

Az olimpia rendezése egy egyedülálló fejlesztési program

Az olimpia rendezéséhez egy olyan egyedülálló fejlesztési program végrehajtása szükséges, amely mind a hosszát tekintve, mind pedig kiterjedtségét, komplexitását figyelembe véve nem hasonlítható semmilyen más korábbi, vagy jövőbeli beruházási projekthez. Az olimpiát követő átalakítási és értékesítési időszakkal együtt összességében egy 15 éves programról beszélünk (2015-2029), és a fejlesztések közvetlenül, vagy közvetve a nemzetgazdaság szinte valamennyi ágazatát érintik. Ennek megfelelően az olimpia költségét sem önmagában javasolt vizsgálni, hanem az időhorizontnak megfelelő, nemzetgazdasági szintű összehasonlításban lehet csak értelmezni.

Az olimpia költségei a 2015-2025-ös időszak során merülnek fel. Ezt a 11 éves időszakot vizsgálva, az olimpia bruttó költségét tekintve (1.074 Mrd Ft) az egy évre jutó átlagos költség a 100 Mrd Ft-ot sem éri el. Az olimpia költsége esetében (774 Mrd Ft), azaz az olimpia utáni értékesítéseket is figyelembe véve, a 2015-2025 közötti időszakra vetített átlagos éves nettó költség már csak 70 Mrd Ft-ra tehető. Ez utóbbi összeg Magyarország 2015. évi központi költségvetése kiadási főösszegének mindössze 0,4%-a, ha pedig a teljes magyarországi GDP-re vetítjük, akkor az arány 0,2%-ra csökken.

Az olimpia költsége a 2015-2025-ös időszakra vetítve évi 70 Mrd Ft, a teljes magyarországi GDP mindössze 0,2%-a

Az olimpiai költségek a 2021-2023 közötti időszakra koncentrálódnak, a csúcsévet jelentő 2022-es évben 250 Mrd Ft-ra nőnek. Ebben az évben tehát az olimpiai költsége az éves átlagos költség 3,6-szerese, és így a korábban említett viszonyszámok is arányosan megnőhetnek. Ugyanakkor, amennyiben rendelkezésre áll az olimpiai költségek miatt várhatóan felmerülő állami kiadások éves ütemezése, akkor ezt figyelembe véve, más államháztartási kiadások időbeli átütemezésével elkerülhető a kiadások, és végső soron az államháztartási hiány olimpia költségek csúcséveiben történő megugrása.

Az olimpia költsége 595 Ft/fő/hó a magyar lakosságra vetítve

Az olimpia költségét egy másik kontextusban vizsgálva, a teljes olimpiai költség egy magyarországi lakosra lebontva (9,85 millió lakos esetén) 79 ezer Ft/fő összeget jelent összességében a 2015-2025 közötti időszakban. Itt is ki kell azonban emelni, hogy ez az összeg nem egyszerre, hanem egy 11 éves időszak során összességében jelentkezik. A fenti költség a 2015-2025-ös időszakban tehát évente 7,1 ezer Ft/fő többletterhet jelent minden egyes magyarországi lakos számára, ami hónapokra lebontva 595 Ft/fő/hó költséget eredményez.

A meghatározott költségeket lehetséges – és egyben szükséges is – összevetni az olimpia gazdasági és társadalmi hasznaival.

Ábrajegyzék

1. ábra: Az „olimpia költsége” 2015-2025. (Forrás: PwC elemzés)..... 899
2. ábra: A budapesti olimpia költsége 2015-ös áron 2015-2025 időszaki költségek és 2025-2029 közötti bevételek (Forrás: PwC elemzés) 902

Táblázatjegyzék

1. táblázat: Olimpiai fejlesztések költsége* (Forrás: PwC elemzés) 901

15. Makrogazdasági hatáselemzés

Tartalomjegyzék

15. Makrogazdasági hatáselemzés 905
15. Makrogazdasági hatáselemzés 908
15.1 A fejezet összefoglalása 908
15.1.1 Világgazdasági környezet 908
15.1.2 A magyar gazdaság várható fejlődési pályája 908
15.1.3 Az olimpiával kapcsolatos beruházások és költések közvetlen és tovagyűrűző hatásai 911
15.1.4 Az olimpiai többlet-beruházások hatása a külső és belső egyensúlyra 918
15.1.5. Az olimpia költségének nagyságrendje és makrogazdasági hatása összességében 920
15.2 Világgazdasági háttér 922
15.2.1 A világgazdaság főbb térségeinek várható fejlődési tendenciái 922
15.3 Az európai gazdaság várható fejlődése 928
15.3.1 Az európai gazdaság növekedésének fő vezérlő tényezői 928
15.3.2 Az európai gazdaság növekedésének várható tendenciái 932
15.4 Magyarország lehetséges növekedési pályái 2020-ig 938
15.4.1 A jelenlegi gazdasági helyzet legfontosabb jellemzői 938
15.4.2 A magyar GDP növekedését meghatározó gazdaságpolitikai feltételrendszer 941
15.4.3 A magasabb növekedési pálya lehetséges elemei 942
15.4.4 A kormány konvergencia-programjának várható hatása 943
15.4.5 Magyarország várható növekedési pályája 944

15.5 Az olimpia jövedelmi és munkahelyteremtő hatásai 950
15.5.1 A tovagyűrűző hatások becslésének módszertana 950
15.5.2 Az olimpia becsült tovagyűrűző hatásai 951
15.6 Az olimpiai beruházások növekedést gyorsító hatása 967
15.7 A kormányzati beruházások várható alakulása 970
15.8 Az olimpiai beruházások hatása az államháztartásra 978
15.8.1 Az államháztartás szerepe a gazdaságban 978
15.8.2. Az olimpia hatása a magyar államháztartásra 988
15.9 Az olimpia hatása a fizetési mérlegre 995
15.10 Makrogazdasági benchmark, avagy korábbi olimpiák tapasztalatai 1003
15.10.1 Összefoglalás 1003
15.10.2. Bevezetés 1005
15.10.3. Az olimpia hatása a gazdasági aktivitásra, GDP-re 1007
15.10.4. Az olimpia hatása a foglalkoztatásra 1010
15.10.5. Az olimpia hatása az inflációra és árakra 1012
15.10.6. Az olimpia hatása az idegenforgalomra 1012
15.11 Társadalmi hatások 1017
15.11.1 Bevezetés 1017
15.11.2 Sporthatások 1019
15.11.3 Szervezési hatások 1020
15.11.4 Kulturális hatások 1020
15.11.5 Szociális hatások 1022

Táblázatjegyzék 1024
Ábrajegyzék 1026

15. Makrogazdasági hatáselemzés

15.1 A fejezet összefoglalása

15.1.1 Világgazdasági környezet

A világgazdaság egészének fejlődését két fő tendencia fogja meghatározni várhatóan. Egyrészt a ma legfejlettebb régiók viszonylag alacsony – de az évszázados trendnek megfelelő –, 2% körüli növekedése és a felzárkózó országok ennél lényegesen gyorsabb fejlődése és eközben világgazdasági súlyuk növekedése. Ugyanakkor a felzárkózás fázisában lévő országok növekedési dinamikája csökkenni fog. Kína és India esetében például várható, hogy az elmúlt évtizedeket jellemző 8-10%-os növekedésről az ütem 7,0%-ra majd 6,5%-ra csökken. E tendenciák hatására összességében a világgazdaságban a következő évtizedben átlagosan évi 3% körüli gazdasági növekedés várható.

A világgazdaság 3%-kal az EU 2%-kal növekedhet a következő évtizedben

Az Európai Bizottság legutóbbi (2014 őszi) előrejelzése[1] egy fokozottan gyorsuló pályát vetít előre 2016-ig, amikor is az unió egésze 2,1%-os GDP növekedési ütemet érne el 2016-ban. Az egyes országok azonban igen eltérő pályán fejlődnének. Legdinamikusabban a korábbi válság-országok Írország és Görögország, továbbá a balti államok egy része Lengyelország és Szlovákia fejlődhet. A leggyengébbek (2% alatt) között találjuk az unió legfejlettebb országait (Németország, Hollandia, Franciaország, Ausztria, Belgium, Olaszország, Finnország), néhány országot a déli perifériáról (Portugália, Ciprus) és két volt szocialista országot (Horvátország, Bulgária).

Európa a 2010-es évek második felére rátérhet a legfejlettebb országokat jellemző 2% körüli növekedési pályára. Ez a növekedési pálya gyorsabb, akár 3%-os is lehet abban az esetben, ha az Unió képes lesz megoldani a jelenlegi belső gazdasági feszültségeit, és a korábbi adósságproblémával küzdő dél-európai országok és a közép-kelet európai új tagállamok egy évi 4% körüli felzárkózó pályára lépnek.

15.1.2 A magyar gazdaság várható fejlődési pályája

A magyar gazdaság várható fejlődési pályáját több tényező határozza meg. Mint felzárkózó fázisban lévő ország, hazánk – az idevonatkozó nemzetközi tapasztalatok szerint – a termelékenyebb technológiák átvétele miatt lényegesen gyorsabb növekedési

[1] European Commission: European Economic Forecast. Autumn., 2014

ütemet érhet el, mint a már fejlett országok. Ezt a lehetőséget ugyanakkor külső és belső feltételek fogják behatárolni. Ha az Európai Unió képes lesz a jelenlegi belső problémáit (perifériák eladósodása, kiegyenlítetlen belső kereskedelem) kezelni, és esetleg az úgynevezett perifériális régiók felzárkóztatása érdekében speciális, ezekre az államokra szabott programokat alakít ki, akkor azzal nagymértékben elősegítené a kevésbé fejlett tagállamok, közöttünk hazánk dinamikusabb fejlődését. Ha ilyen fordulat nem következik be, akkor a felzárkózó pályára való átállás lényegesen megnehezül.

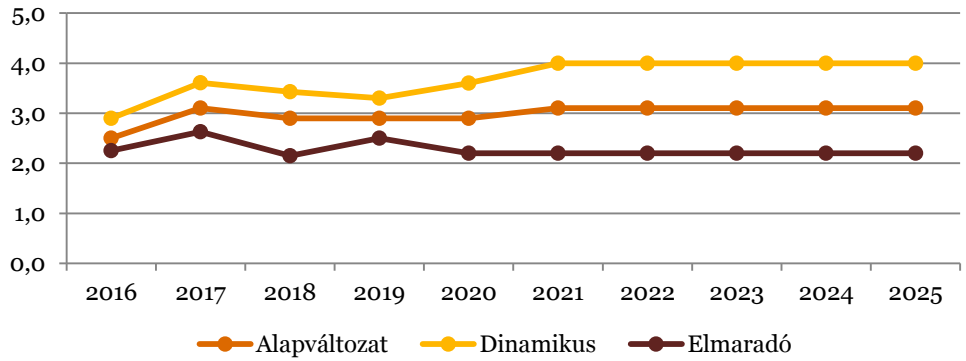
Jelenleg a magyar gazdaság fejlődésének dinamikáját döntő mértékben a hazánkba települt külföldi vállalatok exportja határozza meg. Azonban hosszabb távon a felzárkózó pályára való rátérés érdekében el kell érni, hogy a belső gazdaság, ezen belül a magyar tulajdonú vállalatok exporttevékenysége is gyorsan tudjon fejlődni.

Ha a fenti külső és belső feltételek teljesülnek, akkor a gazdasági növekedés hosszabb távon rátérhet egy felzárkózó növekedési pályára, amely elérheti, sőt akár meg is haladhatja az évi 4%-os ütemet. Ha azonban az említett feltételek nem teljesülnek, akkor egy erősen ciklikus fejlődés mellett egy lassú, az Uniós (2%-ra becsült) átlagot meg nem haladó növekedéssel számolhatunk.

A magyar gazdaság hosszú távú 3%-os növekedésével számolunk

A fejlődés alapváltozataként célszerű a fenti kedvező és kedvezőtlen feltételek közötti átlagos változattal évi 3%-os növekedési lehetőséggel számolunk hosszú távon. Ezen belül úgy gondoljuk, hogy hosszabb távon a növekedés nagyobb hányada egyre inkább a magyar tulajdonú gazdaság fellendüléséből származik, emiatt a jelenleg meglehetősen magas, a GDP 10%-át kitevő külföldi felhasználás (exporttöbblet) csökkenni fog, ezért a belföldi felhasználás gyorsabban növekedhet, mint maga a GDP. Így a háztartások fogyasztása néhány tized százalékponttal, a beruházások növekedése (állóeszköz-felhalmozás), pedig akár 1-1,5 százalékponttal is nagyobb lehet, mint a GDP növekedése (**Error! Reference source not found.**. táblázat).

1. ábra : A GDP növekedési üteme, alapváltozat (%) (Forrás: PwC számítás)

A dinamikusabb fejlődési változatban, mint említettük, a GDP növekedése az alappályát közel 1 százalékponttal is meghaladhatja, ami az olimpia idejére 2.500-3.000 Mrd Ft-os GDP többletet is eredményezhet. Természetesen kedvezőtlen esetben hasonló mértékű ellentétes irányú változással kell számolnunk az alapesethez képest (2. táblázat).

1. táblázat: A GDP várható növekedési üteme, alap- és dinamikus változat (Mrd Ft) (Forrás: PwC számítás)

	Alapváltozat (2015. évi áron)	GDP többlet dinamikus növekedés esetén	Ütemnövekedés (százalékpont)
2015	33.636	16	
2016	34.477	151	0,4
2017	35.546	332	0,5
2018	36.576	532	0,5
2019	37.637	696	0,4
2020	38.729	985	0,7
2021	39.929	1.373	0,9
2022	41.167	1.787	0,9
2023	42.443	2.229	0,9

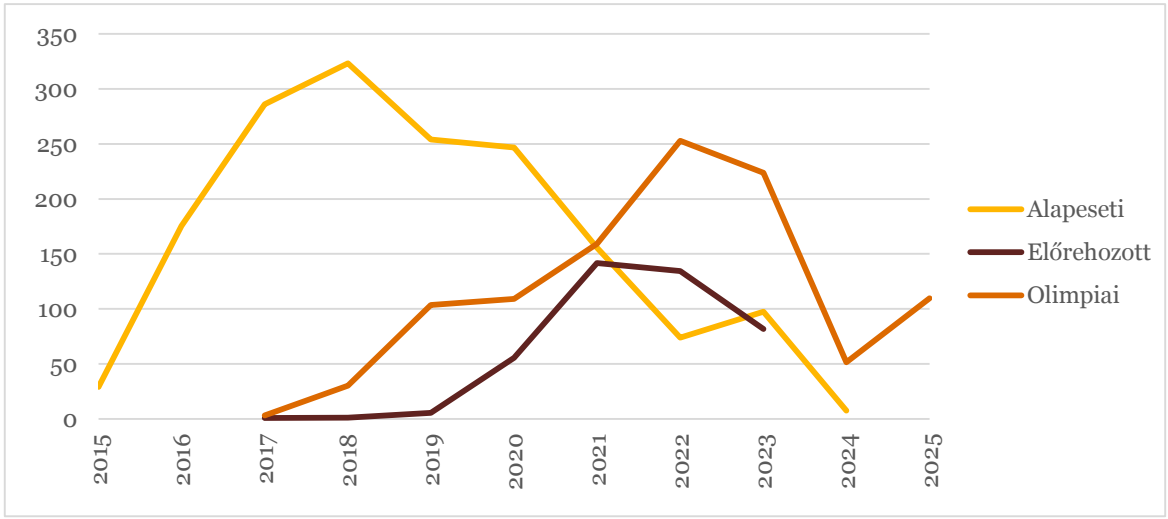
2024	43.759	2.700	0,9
2025	45.115	3.202	0,9

15.1.3 Az olimpiával kapcsolatos beruházások és költések közvetlen és tovagyűrűző hatásai

A 2024-re tervezett olimpiával kapcsolatos beruházások összességében 3.113 Mrd Ft-ot érhetnek el, mely 2015-2025 között évente átlagosan 283 Mrd Ft beruházást jelent. Az összes fejlesztésből az olimpiai beruházások 1.043 Mrd Ft-ot, az olimpia miatt előrehozott beruházások 421 Mrd Ft-ot, az alapeseti (vagyis az általános, olimpia nélkül is szükséges) beruházások 1.649 Mrd Ft-ot tesznek ki.

A 1. ábrából és a 3. táblázatból látható, hogy az olimpiához kapcsolódó összes fejlesztési projektet tekintve a beruházások összességében a 2020-2023 években lesznek a csúcson, ekkor évente átlagosan mintegy 430 Mrd Ft-os beruházás történik az olimpiával összefüggésben.

2. ábra: A 2024-es olimpia költségelemeinek időbeli lefutása (Mrd Ft) (Forrás: PwC számítás)

2. táblázat: Az olimpiai beruházások időbeli lefutása (Mrd Ft) (Forrás: PwC számítás)

	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024	2025	15-25
Alapeseti	29	176	286	323	254	247	156	74	97	7	0	**1.649**
Előrehozott	0	0	1	1	5	56	142	135	82	0	0	**421**
Olimpiai	0	0	3	30	104	109	159	253	224	52	110	**1.043**
Összesen	**29**	**176**	**290**	**355**	**363**	**411**	**456**	**461**	**403**	**59**	**110**	**3.113**

Az alapeseti (olimpiától független) beruházásokat olyannak tekintjük, amelyek megvalósítására az olimpia nélkül is szükség van, vagyis részei a gazdasági növekedés alappályájának – ugyanakkor az olimpia céljait is szolgálják. Ebből az 1.649 Mrd Ft-ból az állami költségvetés 724 Mrd Ft-ot finanszíroz, ami az 2015-2025 közötti időszak nemzetgazdasági beruházásainak 0,9%-át, kormányzati beruházásainak 4,9%-át teszi ki. Ezt egészíti ki az Uniós forrásokból az alapinfrastruktúra fejlesztésére felhasználható 902 Mrd Ft-nyi finanszírozás. Az említett 4,9% azonban nem egyenletesen oszlik meg az időszak egészében, hanem a 2017-2019-es időszakra koncentrálódik, amikor is az olimpia céljait is szolgáló alapberuházások az állami beruházások 10-14%-át érhetik el (4. táblázat).

3. táblázat: Alapeseti beruházások (Mrd Ft) (Forrás: PwC számítás)

	Nemzetgazdasági beruházások	Alapeseti állami finanszírozású beruházások	Az alapeseti állami finanszírozású beruházások aránya a nemzetgazdasági beruházásokban (%)	Kormányzati beruházások	Az alapeseti állami finanszírozású beruházások aránya a kormányzati beruházásokban (%)	Alapeseti EU által finanszírozott beruházások
2015	5.506	22	0,4	1.046	2,1	7
2016	5.456	103	1,9	1.037	9,9	72
2017	5.806	146	2,5	1.103	13,2	135
2018	6.102	161	2,6	1.159	13,9	158
2019	6.586	122	1,9	1.251	9,8	127
2020	6.971	67	1,0	1.325	5,0	176
2021	7.387	29	0,4	1.404	2,1	122
2022	7.822	17	0,2	1.486	1,2	57
2023	8.489	51	0,6	1.613	3,2	46
2024	8.752	6	0,1	1.663	0,4	1

2015-2025 között az alapeseti beruházások állami finanszírozása a nemzetgazdasági beruházások

0,9%-át, a kormányzati beruházások 4,9%-át teszik ki átlagosan

2025	9.023	0	0,0	1.714	0,0	0
2015-2025 Össz.	**77.899**	**724**	**0,9**	**14.801**	**4,9**	**902**

** A kerekítésből eltérések adódhatnak.*

Az olimpia miatti tényleges – részben az EU által is finanszírozott – **többletráfordítások az előrehozott infrastrukturális fejlesztésekből és a közvetlenül az olimpia céljait szolgáló beruházásokból tevődnek össze**. Az állami finanszírozású előrehozott és olimpiai fejlesztések a 2015-2025-ös időszak nemzetgazdasági beruházásainak 1,7%-át, kormányzati beruházásainak 8,7%-át érik el az időszak átlagában. Ugyanakkor a 2021-2023-as csúcsidőszakban ez a többlet a kormányzati beruházások 16-23%-át fogja kitenni várhatóan (5. táblázat).

4. táblázat: Az olimpiai többlet költségekből (előrehozott és olimpiai) a költségvetést terhelő részaránya a nemzetgazdasági és állami beruházásokban (Forrás: PwC számítás)

	Nemzetgazdasági beruházások	Kormányzati beruházások	Előrehozott és olimpiai beruházások	Költségvetést terhelő beruházások	Költségvetést terhelő beruházások	
					Aránya a nemzetgazdasági beruházásokban	Aránya a kormányzati beruházásokban
	Mrd Ft	Mrd Ft	Mrd Ft	Mrd Ft	%	%
2015	5.506	1.046			0	0
2016	5.456	1.037			0	0
2017	5.806	1.103	4	4	0,1	0,4
2018	6.102	1.159	31	31	0,5	2,6
2019	6.586	1.251	109	105	1,6	8,4
2020	6.971	1.325	165	161	2,3	12,2
2021	7.387	1.404	301	243	3,3	17,3
2022	7.822	1.486	387	334	4,3	22,5
2023	8.489	1.613	306	252	3	15,6
2024	8.752	1.663	52	51	0,6	3,1
2025	9.023	1.714	110	110	1,2	6,4
2015-25 Össz.	**77.899**	**14.801**	**1.464**	**1.291**	**1,7**	**8,7**

** A kerekítésből eltérések adódhatnak.*

A költségvetést terhelő előrehozott és olimpiai beruházások 2015-2025 között a nemzetgazdasági beruházások 1,7%-át, a kormányzati beruházások 8,7%-át teszik ki átlagosan

Az olimpiai rendezvényekre fordított költések mások számára jövedelmet jelentenek, amelyet újból elköltenek, és ami újabb keresletet támaszt. A John Maynard Keynes által leírt multiplikátorhatást egy, az ágazati kapcsolatok mérlegére alapozott modellel számítottuk ki. A számítások hat mutatóra koncentrálódtak:

- A GDP-re gyakorolt hatás
- Az állami bevételekre gyakorolt hatás

- A lakossági bevételekre gyakorolt hatás
- A vállalati bevételekre gyakorolt hatás
- A foglalkoztatottakra gyakorolt hatás
- Az importra gyakorolt hatás

A már bemutatott előrehozott és olimpiai beruházásokon (1.464 Mrd Ft) túl, az OCOG által finanszírozott költések (634 Mrd Ft) és a turizmus várható növekedése (131 Mrd Ft) is hatással lesz a makrogazdasági mutatókra (GDP, jövedelmek). Mindkét utóbbi kiadás döntő módon az olimpia évéhez, 2024-hez kapcsolódik, azonban az OCOG költésekkel ellentétben, a turizmust az olimpia rendezése hosszabb időn keresztül is befolyásolja, vagyis a megnövekedett turistaforgalom a rendezés előtti és utáni években is tapasztalható (kivéve az olimpiát megelőző évben, amikor is az a feltételezés, hogy sokan egy évvel elhalasztják magyarországi utazásukat, annak érdekében, hogy az olimpia idején legyenek Magyarországon).

Mintegy 1.142 Mrd Ft állami (kormányzati) bevétel becsülhető a 2015-2035-ös időszakban a tovagyűrűző hatásokból

Az előrehozott és a közvetlenül az olimpiát szolgáló beruházások és egyéb költések (turizmus, OCOG az olimpia évében) szolgáltak bemeneti adatként az ágazati kapcsolatok mérlegére alapozott modellünkhöz.

A megjelenő előrehozott és olimpiai többletberuházás, turizmus és OCOG többletköltések 2.983 Mrd Ft többlet-GDP-t hozhatnak létre, a következő ábra szerinti szektoriális megoszlásban. A feltételezett gazdasági pályán ez átlagosan 0,1%pont GDP növekedést jelenthet, amely a csúcsévekben elérheti a 0,3 százalékpontos éves többletet is.

A vállalati szektor 836 Mrd Ft többletjövedelemre tehet szert, a háztartások 1.006 Mrd Ft-os nagyságrendre

5. táblázat: A nemzetgazdaság többletjövedelmeinek szektoriális megoszlása (Forrás: PwC számítás)

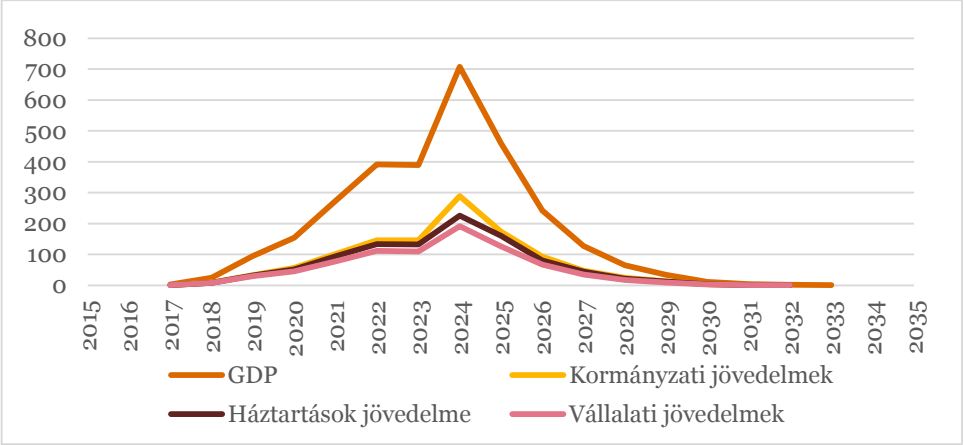
Állami szektor többletjövedelmei	Vállalati szektor többletjövedelmei	Háztartások többletjövedelmei	Nemzetgazdaság többletjövedelmei
1.142 Mrd Ft	836 Mrd Ft	1.006 Mrd Ft	2.983 Mrd Ft

Az összesen mintegy 2.983 Mrd Ft-ra tehető nemzetgazdasági többlet jövedelem a 2022-2025-ös időszakra koncentrálódik, ekkor a többlet jövedelem 400-700 Mrd Ft-os sávban fog mozogni. Ennek legnagyobb része, az időszak alatt összességében

mintegy 1.142 Mrd Ft, évente átlagosan 71 Mrd Ft, a csúcsévekben 150-290 Mrd Ft állami (kormányzati) jövedelem lesz a megnövekedett adóbevételek révén. Kisebb része, összesen 1.006 Mrd Ft, évente átlagosan 63 Mrd Ft, a csúcsévekben 130-230 Mrd Ft a háztartások jövedelme, és mintegy 836 Mrd Ft, évente átlagosan 52 Mrd Ft, valamint a csúcsévekben 110-190 Mrd Ft pedig a vállalatok jövedelme lesz. A jövedelmekre való hatás időbeliségét a következő ábra mutatja.

3. ábra: Az előrehozott és olimpiai beruházások és az OCOG, turizmus költések által indukált többletjövedelmek (Mrd Ft) (Forrás: PwC számítás)

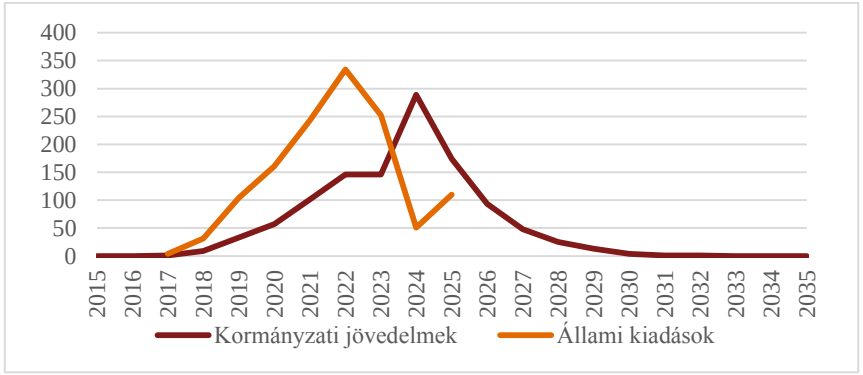
Csúcsévekben 150-290 Mrd Ft többletbevételre is számíthat az állam

A gazdaság egészében megjelenő lehetséges tovagyűrűző hatások számításának alapja az olimpia-specifikus és a nem olimpiai előrehozott, tehát olimpiától függetlenül tervezett és szükséges, de későbbi befejezési határidővel ütemezett fejlesztések által a gazdaságban megjelenő többletkiadások értéke. Itt értelemszerűen nem vettük figyelembe, nem vontuk le az olimpia költségének meghatározásakor a kiadásokkal szembeállított közvetlen szervezési és értékesítési bevételeket. A tovagyűrűző hatásokból fakadó állami jövedelmek összevethetőek a nem olimpiai előrehozott és olimpia-specifikus beruházások állami ráfordításaival. Ezek lényegében azonos nagyságrendben (fejlesztési ráfordítások összesen 1.291 Mrd Ft, jövedelmek 1.142 Mrd Ft), csak időben eltolódottan jelentkeznek. Az 1.291 Mrd Ft fejlesztési ráfordítás az olimpia-specifikus (1.033 Mrd Ft értékű) és a nem olimpiai, de előrehozott fejlesztések (258 Mrd Ft értékű) államilag finanszírozott részösszege. E projektek teljes beruházási költsége - vagyis az állami, az EU és a magán finanszírozású részeket is beleértve – 1.043 Mrd Ft az olimpia-specifikus fejlesztésekre és 421 Mrd Ft a nem olimpiai előrehozott fejlesztésekre. Fontos hangsúlyozni, hogy a nem olimpiai előrehozott fejlesztések olyan beruházások, amelyekre 2024 után egyébként is sor került volna, de az olimpia miatt korábban kerülnek megvalósításra, és így, mint olimpiától függetlenül szükséges és tervezett fejlesztések nem részei az olimpia költségének.

A tovagyűrűző hatásokból származó állami (kormányzati) jövedelem összemérhető a többletkiadások nagyságrendjével

4. ábra: Állami ráfordítások és jövedelmek összehasonlítása (Mrd Ft) (Forrás: PwC számítás)

6. táblázat: Állami (kormányzati) jövedelmek és az olimpia (Mrd Ft) (Forrás: PwC számítás)

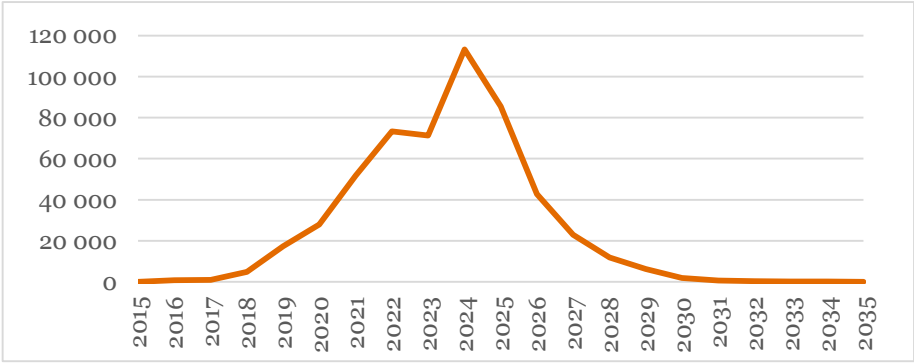
	Állami (kormányzati) jövedelmek				Az előrehozott és olimpiai beruházásokra fordított állami kiadások
	Előrehozott és olimpiai beruházásokból	OCOG költekezéséből az olimpia évében	Turisták többlet költekezéséből	Összesen	
2015	0			0	
2016	0			0	
2017	1			1	4
2018	9			9	31
2019	33		0	33	104
2020	56		1	57	161
2021	99		2	101	243
2022	143		3	146	334
2023	146		0	146	252
2024	87	174	27	289	51
2025	70	83	21	174	110
2026	36	45	12	93	
2027	18	23	7	48	
2028	7	12	5	25	

2029	2	7	4	13	
2030	1		3	4	
2031			1	1	
2032			1	1	
2033			0	0	
2034			0	0	
2035			0	0	
Összesen	**708**	**344**	**90**	**1.142**	**1.291**

** A kerekítésből eltérések adódhatnak.*

Az olimpiai többlet beruházások munkahely-generáló hatása is jelentős lehet, évente akár 19 ezer új munkahely jöhet létre, ez a csúcsévben akár 100.000 fő többletet jelenthet az egész gazdaságban (4. ábra).

5. ábra: Az olimpiai többletberuházás (előrehozott és olimpiai együtt) munkahelyteremtő hatása (fő) (Forrás: PwC számítás)

15.1.4 Az olimpiai többlet-beruházások hatása a külső és belső egyensúlyra

Az államháztartási hiány várhatóan nem éri el a 3%-os felső korlátot és a GDP arányos államadós-

Az államháztartás fő paramétereire (bevétel, kiadás, hiány, adósság, kamatlábak) vonatkozó számítási modell segítségével – amely 2018-ig figyelembe veszi a 2015. áprilisi kormányzati konvergencia program előirányzatait – megvizsgáltuk az olimpiai projekt államháztartásra vonatkozó lehetséges hatását. Az államháztartási kiadások GDP-ben vett aránya – a kormányzati szándéknak megfelelően a 2015. évi 49,1%-ról 43,9%-ra fog csökkenni az alappályán. Az elsődleges egyenleg mindvégig pozitív, a GDP 1,3%-át teszi ki és ily módon az államadósság GDP-ben vett aránya az alappálya szerint is csökken. Az olimpiával kapcso-

ság is csökkenő pályán marad

latos kormányzati kiadások az államháztartási hiány növekedése irányába hatnak, míg a beruházások nyomán keletkező kormányzati bevételek (időben eltolva) bizonyos fokig kompenzálják azt. A két hatás eredőjeként, az államháztartás maastrichti számítás szerinti hiánya a csúcsidőszakban 0,3-0,5 százalékponttal magasabb lehet, mint az alapváltozat esetén, de még így sem éri el a maastrichti 3%-os felső korlátot és az államháztartás adóssága is csökkenő pályán marad – ugyan ez a csökkenés alacsonyabb ütemű lesz várhatóan. Az eltérés 2025-ben az alappályától mindössze 1 százalékponttal lesz magasabb, de így is csökkenő tendenciát mutat.

A nettó külföldi adósság olimpiai beruházások importigénye miatti emelkedését ellensúlyozhatja a felgyorsuló gazdasági növekedés miatti esetleges exporttöbblet

Hasonlóképpen megvizsgáltuk a projekt **külső egyensúlyra** (nettó külföldi adósságra) gyakorolt hatását. Az olimpiai beruházások közvetlen importigénye viszonylag csekély, mintegy 120 Mrd Ft-ra becsülhető. A tovagyűrűző hatásoknak azonban jelentős importvonzata van, ugyanis a vállalati jövedelmek, amelyek vállalati beruházásokban testesülnek meg, számottevő importigényekkel bírnak: általában a vállalati beruházások közel egyharmadát az importgépek teszik ki. Ugyanakkor az olimpiával kapcsolatos devizabevételek, mindenekelőtt a külföldiek költése és a NOB-tól kapott jövedelmek, javítják a fizetési mérleget. A két hatás eredőjeként a nettó külföldi adósság (rezidensek adósságaként megtestesülő tartozások), valamivel magasabb lesz, mint az alapváltozat esetében, amely egyébként – a hosszabb távon csökkenő, de így is jelentős exporttöbblet miatt – csökkenő pályán halad. A különbség 2,4 százalékpontra tehető. De még ezt is kompenzálhatja, ha az olimpiai beruházások hatására felgyorsult gazdasági növekedés egyben – akár csak 0,1 százalékponttal is – növeli az export növekedés ütemét.

15.1.5. Az olimpia költségének nagyságrendje és makrogazdasági hatása összességében

Az olimpiai fejlesztések az államháztartás kiadásainak mindössze 0,5%-át teszik ki a vizsgált időszakban

Az olimpia fejlesztési igénye a 2015-2025-ös időszakot tekintve a várható GDP mindössze 0,72%-át teszi ki várhatóan. Az előrehozott és olimpiai fejlesztések az államháztartás kiadásainak 0,67%-át érik el a teljes időszakot tekintve.

7. táblázat: Az olimpia költsége makrogazdasági kontextusban (Forrás: PwC számítás)

2015-2025, Mrd Ft	**Alapeset**	**Előrehozott**	**Olimpiai**	**Összesen**
Fejlesztési igény	1.649	421	1.043	3.113
Fejlesztési igény az időszakban évente átlagosan	149,9	38,3	94,8	283,0
A GDP arányában (%)*	0,38%	0,10%	0,24%	0,72%
Az államháztartás kiadásai arányában (%)*	0,85%	0,22%	0,54%	1,61%
A nemzetgazdasági beruházások arányában (%)*	2,12%	0,54%	1,34%	4,00%
Állami finanszírozású fejlesztések**		258	1.033	1.291
Állami és OCOG finanszírozású**, az időszakban évente átlagosan		23	94	117
A GDP arányában (%)		0,06%	0,24%	0,30%
Az államháztartás kiadásai arányában (%)*		0,13%	0,53%	0,67%
A nemzetgazdasági beruházások arányában (%)*		0,33%	1,33%	1,66%

* *Az alapeseti arány az alapeseti GDP-hez, míg az előrehozott, olimpiai, és összesen esetben az olimpiai eset GDP-jének arányában*

** *Az olimpiai és előrehozott fejlesztések állami része és az OCOG állami finanszírozású ideiglenes fejlesztési projektek. Az állami és OCOG-finanszírozáson túl EU és magánfinanszírozás áll rendelkezésre*

Az olimpia a hatását tekintve 2015 és 2025 között 0,1 százalékponttal emelheti a gazdaság növekedési ütemét évente. A foglalkoztatottságra való hatását tekintve 521 ezer munkahely-évet teremt majd várhatóan a 2015 és 2035 közötti 20 éves időszak alatt.

Az olimpia megrendezése nem ró elviselhetetlen terheket az országra, sőt kedvező feltételek esetén felgyorsíthatja az ország fejlődését

8. táblázat: Az olimpia hatása a kiemelt makrogazdasági mutatókra (Forrás: PwC)

Az olimpia hatása makrogazdasági szemszögből...	Alapeset	Olimpia hatása	Érték az olimpia hatásával
...az éves átlagos GDP növekedésre (2015-2025 CAGR, %)	2,98%	0,10%	3,08%
...az éves átlagos nominális GDP-re (2015-2025, Mrd Ft)	39.001	227	39.228
...a foglalkoztatottságra, (2015-2035 összesen, munkahelyév)	-	521 ezer	-
...a GDP arányos államadósságra (2025, %pont)	-	1,0 %pont	-
...Magyarország nettó külföldi adósságára (2025, %pont)	-	2,4 %pont	-
...a költségvetés hiányára (%pont)	-	0,3 – 0,5 %pont	-

Összességében azt lehet mondani, hogy az olimpia megrendezése pénzügyileg megvalósítható kiadásokat, finanszírozási igényt jelent, sőt kedvező feltételek esetén felgyorsíthatja az ország fejlődését. A költségvetésre 1.291 Mrd Ft-os többlet fejlesztési kiadás hárulna: ebből 1.033 Mrd Ft az olimpia-specifikus fejlesztések, és 268 Mrd Ft az olimpiától függetlenül eleve megvalósuló, de 2024 után tervezett, előrehozott fejlesztések költsége (mely utóbbi nem olimpiai költség). Ugyanakkor az olimpia megrendezése miatti állami bevételek – néhány éves időkéséssel közel ugyanekkora összeget tennének ki.

Ezen felül a lakosság és a vállalatok jövedelme is számottevően növekedne az olimpia hatására. Így az olimpia makrogazdasági hatásának megítélésénél a nemzetgazdaság szintjén ezekben a szektorokban keletkező többletjövedelmet is figyelembe kell venni.

Az előrehozott és olimpiai beruházások 2015-2025 között a nemzetgazdasági beruházások 1,7%-át teszik ki átlagosan, ezen belül kizárólag az olimpiai fejlesztések az államháztartás kiadásainak mindössze 0,5%-át, azaz fél százalékát (évente átlagosan 94 Mrd Ft-ot) teszik ki átlagosan.

Az olimpia megrendezése nem befolyásolja döntő mértékben az ország külső és belső egyensúlyi helyzetét, a 2015. áprilisi kormányzati konvergencia program tendenciáival összhangban a külső adósság csökkenő pályán tartható és a maastrichti követelmények is betarthatók, melynek nyomán az államháztartás adóssága is csökkenő pályán tartható.

15.2 Világgazdasági háttér

15.2.1 A világgazdaság főbb térségeinek várható fejlődési tendenciái

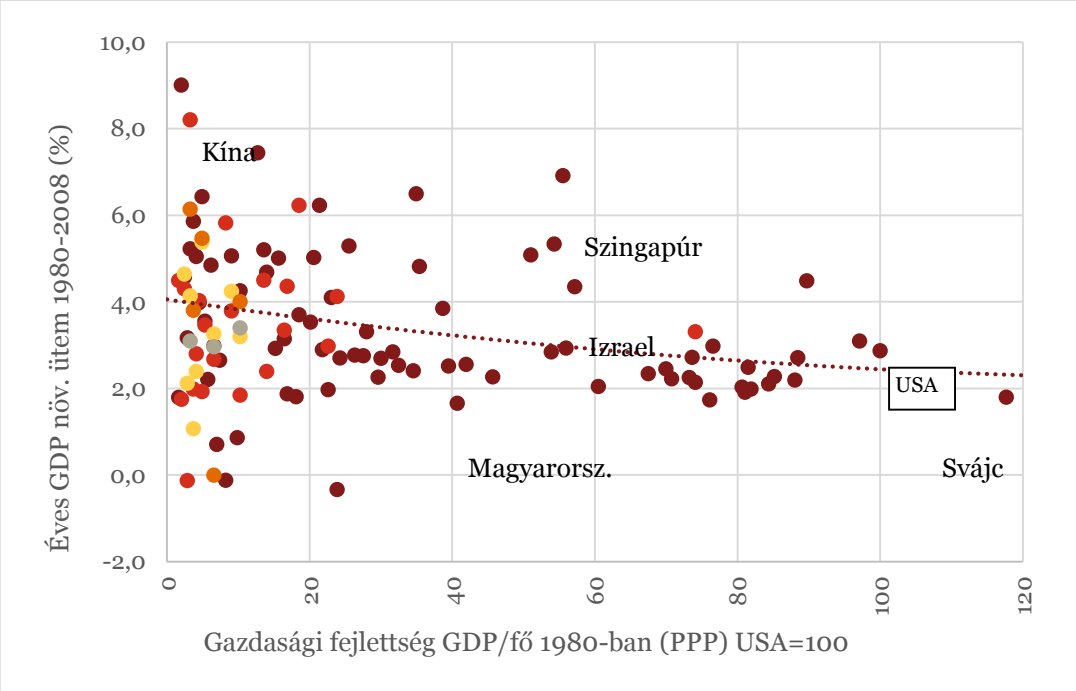
Kevésbé fejlett gazdaságok gyorsabban növekedhetnek

A gazdasági növekedés kereteit több tényező határozza meg. Ezek egyike a gazdasági fejlettség: fejletlenebb (kisebb egy főre eső GDP-vel rendelkező országok megfelelő politikai, társadalmi és környezeti feltételek mellett[2] lényegesen gyorsabban tudnak fejlődni, mint a már fejlettek, egyszerűen azért, mert a fejlettebbektől átvehetik a magasabb technológiai ismereteket, a termelékenyebb technológiát. Ám ez nem egy feltétlenül érvényesülő törvény, függ az országok belső viszonyaitól. Számos kevéssé fejlett ország van, amely belső, vagy külső hatások miatt nem tud felzárkózási pályára kerülni. Belső hatás lehet például a belpolitikai bizonytalanság (esetleg polgárháború), törzsi ellentétek, a gazdasági fejlődéssel szembeni motiválatlanság, esetleg a kedvezőtlen természeti feltételek fékező hatása. Külső hatás lehet a szomszédokkal való viszály, esetleg tartós fegyveres konfliktus, vagy egyszerűen csak a kereskedelmi partnerek szintén lassú fejlődése. Gazdaságtörténeti tapasztalatok szerint a felzárkózáshoz szinte elengedhetetlen feltétel a legfejlettebb régiókkal való szoros politikai és gazdasági kapcsolat. Mindezt az 5. ábra szemlélteti, amelyből látható a növekedési ütemnek a fejlettséggel csökkenő tendenciája és az is, hogy az alacsonyabb fejlettségi szint önmagában nem jelent garanciát a felzárkózásra.

Ezzel szemben a legfejlettebbek maguknak kell utat törjenek, és ez lassúbb növekedési tempót enged meg. A mindenkori legfejlettebb országokban az egy főre jutó GDP (vagyis a legáltalánosabban vett termelékenység) historikusan mintegy évi 2%-kal nőtt. Ezzel szemben a felzárkózó országok évtizedeken keresztül évi 6-8%-os gazdasági növekedést tudtak elérni, sőt egyes kiugróan jól teljesítő országok ennél még többet is. Ezt a gazdaságtörténeti tapasztalatot az egy főre eső GDP hosszú távú alakulását leíró 6. ábra mutatja be. A logaritmikus skálán megfigyelhető az Egyesült Államok évszázados (a nagy gazdasági válság és a II. világháború kivételével) egyenletes, évi átlagban 2%-os fejlődési pályája[3] és a hozzá később felzárkózó országok dinamikusabb fejlődése.

[2] Stabil politikai viszonyok, munka-értékközpontú (szorgalmas) társadalom, fejlettebb régiókkal való jó politikai és gazdasági kapcsolatok, dinamikus gazdasági környezet.
[3] Az Egyesült Államok fejlődését leíró vonal elején még látszik, az USA felzárkózási periódusa (a gyorsabb növekedési ütem), amely a XIX. század második felében történt lényegében az első világháborúig, amikor Amerika az addig élen járó Egyesült Királyságot érte utol, ezt követően állt rá az évi 2%-os szekuláris (évszázados) trendre. A logaritmikus skálán az évi állandó ütemű, exponenciális növekedés egyenesként jelenik meg.

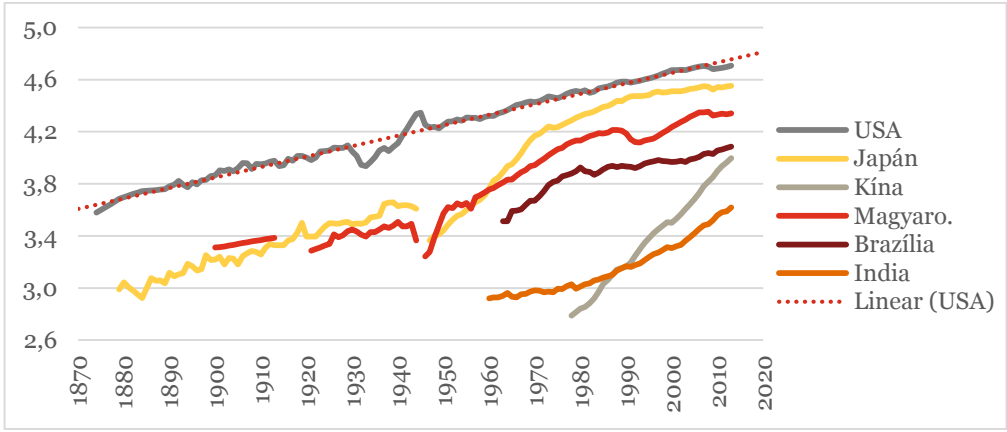
6. ábra: A gazdasági fejlettség és a növekedési ütem összefüggése (Forrás: Világbank)

Fejlettebb országok kb. 2%-kal, a felzárkózók 6-8%-kal is növekedhetnek a hosszú távú trendek alapján

Japán esetében jól érzékelhető, hogy a már felzárkózott országok fejlődése lelassul (hasonló lenne a német, olasz és francia növekedési pálya is) és legújabban Kína és India gyors felzárkózása. Ugyanakkor, mint Brazília példája mutatja, jelentősebb gazdaságpolitikai hibák, vagy világgazdasági zavarok miatt a felzárkózási folyamat félbeszakadhat. Brazília esetében a külső eladósodás volt a felzárkózási pályát megszakító ok, ami Magyarország növekedési pályáján is jól megfigyelhető az 1970-es éveket követő időben.

7. ábra: A GDP/fő hosszú távú alakulása (2012. évi ezer USD, log skála) (Forrás: Mitchell, U.S. Dept. of Commerce, WB[4])

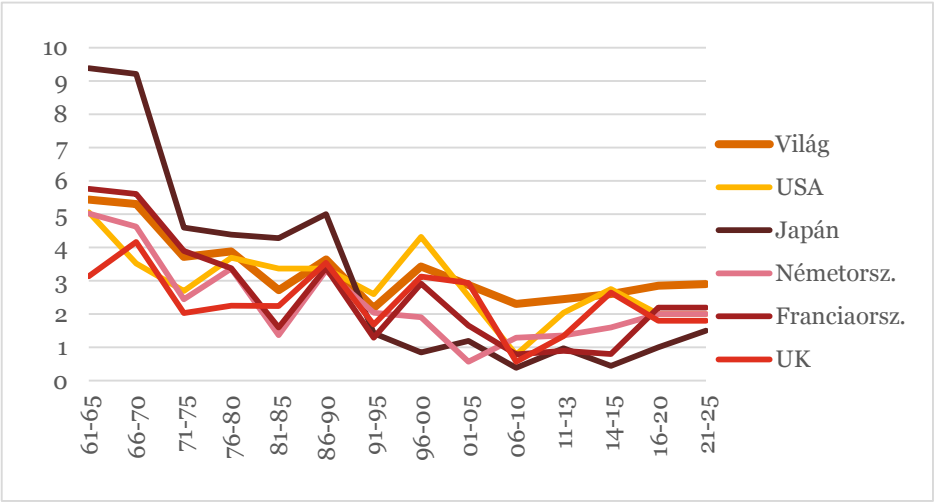
Ami a jövőt illeti, a világgazdaság egészének fejlődését két fő tendencia fogja meghatározni. Egyrészt a ma legfejlettebb régiók viszonylag alacsony (2% körüli) növekedése és ezzel párhuzamosan a felzárkózó országok ennél lényegesen gyorsabb fejlődése és világgazdasági súlyuk növekedése. Ezt a tendenciát a világ GDP-jének 80%-át kitevő G20 országokra egyenként 1960-tól elemeztük és a 2025-ig várható fejlődésre e tendenciák ismeretében adtunk előrejelzést, úgy, hogy a 2014-2015-ös időszakra felhasználtuk a Nemzetközi Valutaalap előrejelzését.[5]

A G20-ak (amibe az eredetileg bele nem tartozó, de gazdasági súlya alapján beleillő Spanyolországot is bevettük) legfontosabb országaira vonatkozó előrejelzéseket és adatokat a 7-9. ábra, valamint a 9. táblázat tartalmazza.

Az előrejelzésnél – az IMF előrejelzésével összhangban – azt tételeztük fel, hogy Európa a 2010-es évek második felére rátérhet a legfejlettebb országokat jellemző 2% körüli növekedési pályára.

[4] / B.R. Mitchell: European Historical Statistics /The Macmillan Press LTD London 1975
2/ Long Term Economic Growth 1860-1970 /U.S. Department of Commerce 1973
3/ World Bank Database
[5] International Monetary Fund: World Economic Outlook, April 2015. Uneven Growth Short- and Long-Term Factors. World Economic and Financial Surveys.

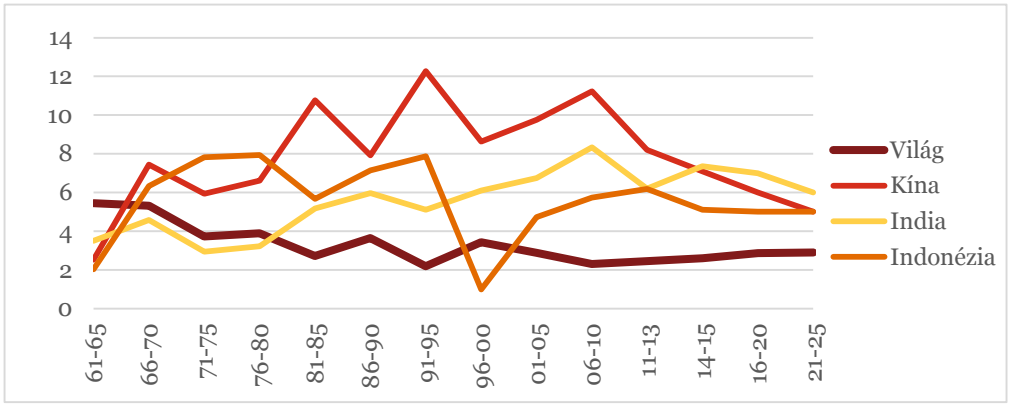
8. ábra: A világ és a legfejlettebb országok GDP növekedési ütemei ötéves ciklusokban, 1961-2025 (%)
(Forrás: WB, IMF, PwC[6])

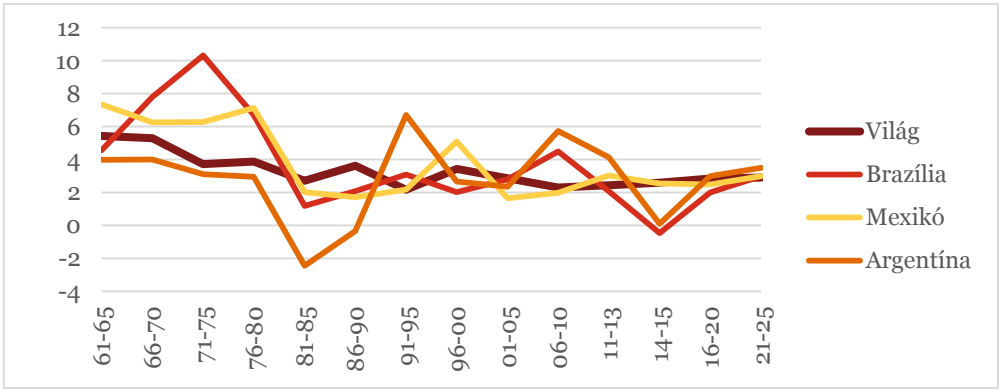
Ez a 2% körüli pálya fogja jellemezni az Egyesült Államokat és a többi fejlett országot, egyedül Japán esetében tételeztük fel, hogy elmarad a fejlett országokat jellemző szekuláris trendtől.[7] A felzárkózás fázisában lévő országokról feltételeztük, hogy továbbra is dinamikusan fognak növekedni, de ez a dinamika csökkenni fog. Kína esetében például feltételeztük, hogy az elmúlt évtizedeket jellemző 8-12%-os növekedésről az ütem 7%-ra, majd 5%-ra csökken. India növekedését is hasonló módon jeleztük előre. Oroszország esetében – a jelenlegi politikai és gazdasági válságot követően – egy 4%-os növekedési pálya valószínűsíthető. A latin-amerikai országok várhatóan szintén kijutnak a jelenlegi mélypontról és az IMF által 2014-2015-re prognosztizált visszaesést követően, hosszabb távon átlagosan 3-4%-os növekedést érhetnek el.

[6] World Economic Outlook: Uneven Growth—Short- And Long-Term Factors
[7] Meg kell jegyezni, hogy bár ez az előrejelzés a következő évtizedre nagy valószínűséggel érvényes lesz, a GDP-ben mért gazdasági növekedés nem fog örökké tartani, és könnyen előfordulhat, hogy ezt az 1930-as években, az akkori viszonyokra kidolgozott mutatót felváltja egy olyan mutató, amely magában foglalja a természeti környezet megóvásának szempontjait is. Ekkor meg fognak változni a gazdasági tervezés és előrejelzés szempontjai is.

9. ábra: A világ és a legnagyobb, dinamikusan fejlődő ázsiai országok GDP növekedési ütemei ötéves ciklusokban (%)
(Forrás: WB, IMF, PwC[8])

10. ábra: A világ és a legnagyobb, dinamikusan fejlődő ázsiai országok GDP növekedési ütemei ötéves ciklusokban (%)
(Forrás: WB, IMF, PwC[9])

[8] World Economic Outlook: Uneven Growth—Short- And Long-Term Factors
[9] World Economic Outlook: Uneven Growth—Short- And Long-Term Factors

A globális gazdaság évi 3%-kal növekedhet

Hasonló elvek alapján a többi G20 országra elvégzett előrejelzés összesítése azt mutatta, hogy a világgazdaságban a következő évtizedben évi 3% körüli gazdasági növekedés várható. Természetesen ezek az értékek az átlagokra vonatkoznak, és még ha el is tekintünk olyan pénzügyi válság lehetőségétől, mint például a 2008. évvel beindult krízis volt, a 3-4 éves üzleti ciklusok az aktuális adatokat eltéríthetik a hosszabb távú trendtől. Ez különösen vonatkozik az olyan esetekre, amikor az üzleti ciklusok az egyes fontosabb országokban akár pozitív, akár negatív irányban szinkronba kerülnek.

9. táblázat: A G20 országok gazdasági növekedése (%) (Forrás: IMF, WB, PwC[10])

	GDP 2010 folyó USD		1961-70	1971-80	1981-90	1991-00	2000-10	2011-13	2014-15	2016-20	2021-25
	63.488	**Világ**	**5,4**	**3,8**	**3,2**	**2,8**	**2,6**	**2,4**	**2,6**	**2,9**	**2,9**
1	14.958	USA	4,3	3,2	3,4	3,5	1,7	2,0	2,8	2,0	2,0
2	5.931	Kína	5,0	6,3	9,3	10,5	10,5	8,2	7,1	7,0	6,5
3	5.495	Japán	9,3	4,5	4,6	1,1	0,8	1,0	0,5	1,0	1,5
4	3.283	Németorsz.	4,8	2,9	2,3	2,0	0,9	1,4	1,6	2,0	2,0
5	2.548	Franciaorsz.	5,7	3,6	2,5	2,1	1,2	0,9	0,8	2,2	2,2
6	2.286	UK	3,7	2,1	2,9	2,4	1,8	1,3	2,7	1,8	1,8
7	2.143	Brazília	6,2	8,5	1,6	2,6	3,6	2,1	-0,5	2,0	3,0
8	2.042	Olaszo.	6,1	3,8	2,4	1,7	0,3	-1,2	0,1	2,0	2,0
9	1.711	India	4,0	3,1	5,6	5,6	7,5	6,2	7,4	7,0	6,0
10	1.577	Kanada	5,7	4,1	2,7	2,9	1,9	2,1	2,4	2,0	2,0
11	1.525	Orosz Föd.	7,2	5,1	2,2	-3,6	4,9	3,0	-1,6	3,0	4,0
12	1.376	Spanyolorsz.	7,6	3,7	2,9	2,8	2,2	-1,3	2,0	3,0	3,0
13	1.142	Ausztrália	5,1	3,0	3,4	3,3	3,0	2,9	2,8	2,5	2,3
14	1.047	Mexikó	6,8	6,7	1,9	3,6	1,8	3,0	2,6	2,5	3,0
15	1.015	Dél-Korea	8,7	9,1	9,7	6,6	4,4	3,0	3,3	3,5	3,5
16	731	Törökorsz.	5,4	4,1	5,3	3,7	4,0	5,0	3,0	4,0	4,0
17	709	Indonézia	4,2	7,9	6,4	4,4	5,2	6,2	5,1	5,0	5,0
18	527	Szaud-Arábia	9,0	13,7	-0,4	2,8	5,4	6,1	3,3	4,0	4,0
19	369	Argentína	4,0	3,0	-1,4	4,7	4,0	4,1	0,1	3,0	3,5
20	363	Dél-Afrika	6,0	3,4	1,5	1,8	3,5	2,5	1,8	2,5	3,0

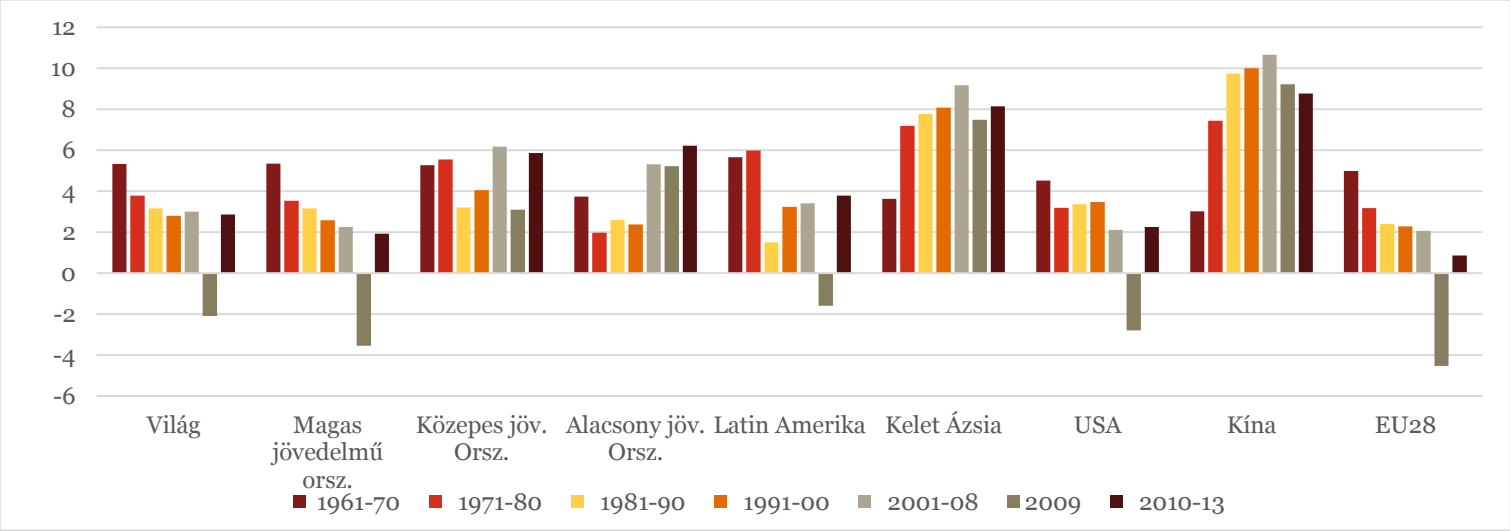
[10] tényadatok 1960-2013 között, IMF prognózis 2014-15-ra, saját prognózis 2016-2025-re

15.3 Az európai gazdaság várható fejlődése

15.3.1 Az európai gazdaság növekedésének fő vezérlő tényezői

Az Európai Unió általános gazdasági fejlődése az utóbbi években erőteljesen lelassult, nemzetközi összehasonlításban a világ legkevésbé dinamikus térsége. A 10. ábrán összehasonlítjuk a világ egyes térségeinek gazdasági növekedését évtizedenként a hatvanas évek elejétől kezdve. Az ábrából látható, hogy az alacsonyabb jövedelmű országok lényegesen dinamikusabban fejlődtek az egész időszakban, mint a magas jövedelmű országok, ahol a növekedési ütem évtizedenként csökkent. De még a magas jövedelműek között is kiugróan alacsony az Európai Unió fejlődése, holott a hatvanas, de még a hetvenes évtizedben is dinamikus volt a fejlődés, és a régió lépést tartott a világ más fejlett térségeivel, különösen az Egyesült Államokkal. A 2008. évi pénzügyi válság azonban felszínre hozta az unió, ebben különösen az euróövezet konstrukciós problémáit, amelyre a nemzetközi pénzügyi rendszerekkel foglalkozó szakértők jó előre figyelmeztettek.

11. ábra: Átlagos gazdasági növekedés az egyes évtizedekben a világ főbb régiójában (%) (Forrás: WB[11])

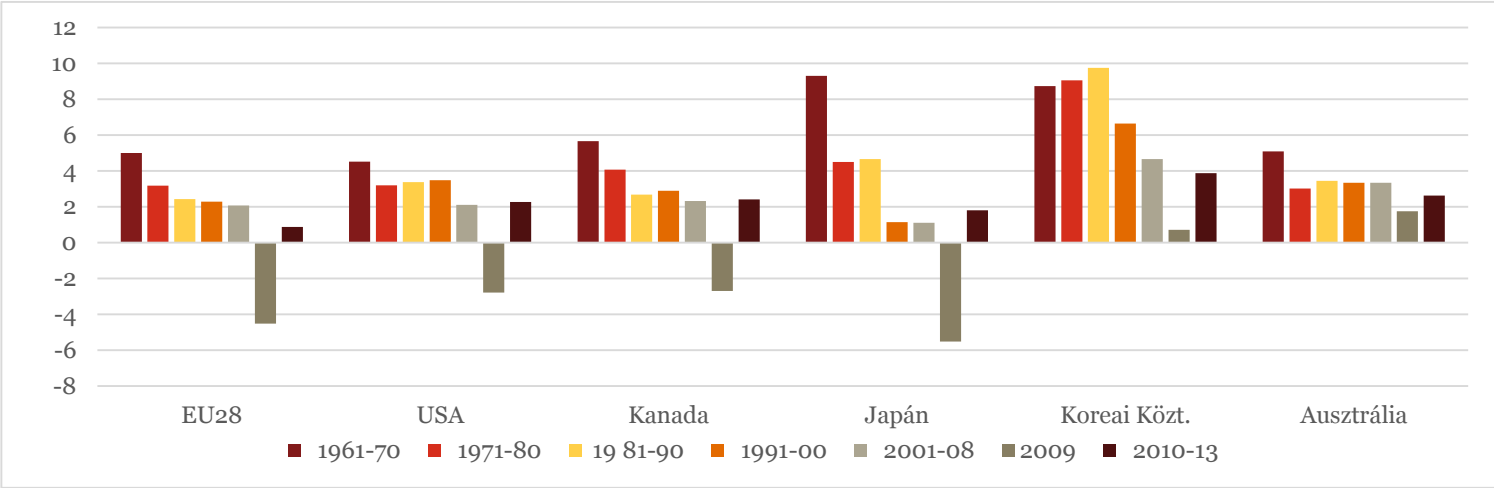
[11] World Bank Database

Számos probléma gátolja az EU gyorsabb gazdasági fejlődését

Néhány terület, ahol kiütköznek a nehézségek:

- Milton Friedman, az ismert Nobel díjas közgazdász szerint az eurózóna potenciális tagjai sem elegendően rugalmas bérekkel és árakkal, sem elegendően mobil munkaerővel, sem pedig megfelelően hatékony pénzügyi kompenzációs mechanizmussal nem rendelkeznek, amelyek kompenzálhatnák a rugalmas valutaárfolyam elvesztésének hatását.
- Jelenleg az olasz árszínvonal 20%-kal magasabb a kelleténél, ami rontja Olaszország nemzetközi versenyképességét és ennek következtében az ország kereskedelmi egyenlegét és fizetési mérlegét. Az euró bevezetése előtt Olaszország leértékelhette volna valutáját és megoldja ezt a problémát. A közös valuta mellett e cél elérése érdekében súlyos költségvetési restrikciókat kell foganatosítania, amelyek magasan tartják a munkanélküliséget és kiélezik a társadalmi feszültségeket.
- Az unió kevésbé versenyképes államai jelentős külkereskedelmi hiányt és ennek nyomán külső adósságot halmoztak fel, amely gátolja fejlődésüket.
- Németországnak már egy évtizede évi 150-200 Mrd EUR-t kitevő aktívuma van a többi uniós országgal szemben és nem is hajlandók – például a belső kereslet növelésével – az egyensúlyt mérsékelni.
- A GDP évi 1%-át kitevő uniós költségvetést egyensúlyban kell tartani, az unió központi költségvetése hitelt nem vehet fel.
- A fenti elveken az utóbbi években súlyos viták folytak és az Európai Központi Bank korlátozott mértékben vásárolt is államkötvényeket a másodlagos piacokon, enyhítve a legrosszabb helyzetben lévő országok (elsősorban Görögország) költségvetésére nehezedő nyomást (a magas CDS felárakat).
- Valamennyi fejlett országhoz képest az unió fejlődik a legkevésbé. Más fejlett országok növekedése a 2008. évi válság után kettő-négyszeresen haladja meg az Európai Unió gazdasági növekedését (11. ábra).
- A maastrichti kritériumok betartatása és annak eszközrendszere erőteljes, holott más komoly problémákat, mint például az országok közötti kereskedelmi és fizetési mérleg egyenlőtlenségek, vagy a központi költségvetés hiánya, abban a formában, ahogy ez például az Egyesült Államokban működik, érdemben nem kezelnek.
- Jelentősek az egyenlőtlenségek az unió országai között, így két kategória alakulhat ki: az adósok és hitelezők csoportja.

12. ábra: Átlagos gazdasági növekedés a legfejlettebb országokban 1960-tól (%) (Forrás: WB[12])

Magyarország az EU országokon belül az utolsó harmadban található a GDP növekedést tekintve

Ugyanakkor az Európai Unión belül sem volt egyforma a fejlődés, az egyes országok között mind a válság előtt, mind a válság után jelentős volt az eltérés és a 2009. évi visszaesés is igen különböző volt. A 10. táblázatban bemutatjuk az egyes országok rangsorát a válság előtti, a válság utáni időszakban, illetve a kettő között, a 2009. évi visszaesést tekintve. A válság előtt az országok döntő többsége meghaladta a 2%-os ütemet és 11 ország még évi 4%-nál is gyorsabban fejlődött. Magyarország ebben az időszakban a középmezőny alján helyezkedett el, évi 3,2%-os átlagos növekedési ütemével a sorrendben a 15. Az összes volt szocialista ország, de még Görögország is gyorsabban fejlődött hazánknál. A 2009. évi visszaesést tekintve még rosszabb a helyzet, a 21.-ikek vagyunk, alig van néhány ország ahol a mienknél nagyobb lett volna a GDP csökkenése, ezek Finnország kivételével a volt szocialista országok. A válság utáni fellendülés hazánkban az egyik leggyengébb. A 0,5%-os éves ütemmel a 19. helyen vagyunk, míg például a 2009-ben szintén jelentősen visszaesett balti országok évi 3-4%-os ütemben fejlődnek és Lengyelország – amely az egyetlen, ahol 2009-ben nem volt visszaesés, hanem majdnem 2%-os növekedés – a válság utáni időszakban évi 3%-os növekedési ütemet ért el. A 2010-13 közötti évi átlagos 0,5%-os növekedéssel Magyarország még 2013-ban sem érte el a GDP változatlan áron számított 2008. évi szintjét.

[12] World Bank Database

A gyenge magyar teljesítmény valószerű oka a 2000-es évek első felében történt eladósodás, amely részben a lakossági eladósodásban, részben az államháztartás hiányában és eladósodásában jelentkezett. Ezt – részben az Európai Unió nyomására is (túlzott deficit eljárás) – 2009-től kezdve kompenzálni kellett, amely jelentős költségvetési restrikciókat vont maga után.

10. táblázat: Az Európai Unió egyes országainak átlagos fejlődése (%) (Forrás: PwC elemzés)

	Átlagos ütem					
	2001-2008		**2009**		**2010-2013**	
1	Litvánia	7,5	Lengyelorsz.	1,8	Észorsz.	4,2
2	Lettország	7,4	Ciprus	-1,7	Litvánia	3,6
3	Románia	6,5	Málta	-2,8	Lettország	3,5
4	Észorsz.	6,2	Belgium	-2,8	Svédorsz.	3,0
5	Szlovák Közt.	6,1	Portugália	-2,9	Lengyelorsz.	3,0
6	Bulgária	5,8	Görögorsz.	-3,1	Szlovák Közt.	2,5
7	Cseh Közt.	4,5	Franciaorsz.	-3,1	Málta	2,4
8	Horvátorsz.	4,3	Hollandia	-3,7	Németorsz.	2,1
9	Szlovénia	4,3	Ausztria	-3,8	Luxemburg	1,7
10	Lengyelorsz.	4,2	Spanyolorsz.	-3,8	Ausztria	1,4
11	Írország	4,1	Cseh Közt.	-4,5	Románia	1,3
12	Ciprus	3,6	Szlovák Közt.	-4,9	Egyesült Kir.	1,2
13	Görögorsz.	3,6	Svédorsz.	-5,0	Belgium	1,0
14	Luxemburg	3,6	Németorsz.	-5,1	Franciaorsz.	1,0
15	**Magyarorsz.**	**3,2**	Egyesült Kir.	-5,2	Finnorsz.	1,0
16	Spanyolorsz.	3,1	Olaszorsz.	-5,5	Bulgária	0,9
17	Finnorsz.	2,9	Bulgária	-5,5	Dánia	0,6
18	Svédorsz.	2,6	Luxemburg	-5,6	Cseh Közt.	0,6
19	Egyesült Kir.	2,5	Dánia	-5,7	**Magyarorsz.**	**0,5**
20	Ausztria	2,2	Írország	-6,4	Írország	0,2
21	Hollandia	2,0	**Magyarorsz.**	**-6,8**	Hollandia	0,1
22	Málta	1,9	Románia	-6,8	Szlovénia	-0,4
23	Belgium	1,8	Horvátorsz.	-6,9	Olaszorsz.	-0,5
24	Franciaorsz.	1,6	Szlovénia	-7,9	Spanyolorsz.	-0,8
25	Németorsz.	1,4	Finnorsz.	-8,5	Portugália	-1,0

26	Dánia	1,3	Észorsz.	-14,1	Horvátorsz.	-1,3
27	Portugália	1,0	Litvánia	-14,7	Ciprus	-1,5
28	Olaszorsz.	1,0	Lettország	-18,0	Görögorsz.	-5,7

15.3.2 Az európai gazdaság növekedésének várható tendenciái

A nemzetközi statisztikai adatokból jól látható, hogy a meglehetősen zárt gazdaságúnak tekinthető Európai Unió fejlődését alapvetően a belső problémák ellentmondások feloldásának lehetősége, vagy annak elmaradása fogja befolyásolni.

Az EB szerint az EU GDP növekedésének üteme 2%-ra tehető

A hivatalos előrejelzések meglehetősen szerények. A 2014-2020-ra vonatkozó költségvetés[13] azzal számol, hogy az adott periódusban az unió évi átlagos gazdasági növekedése 1,6%-os lesz, erre a növekedési pályára épült az Európai Unió 2014-2016-os költségvetése.

Az Európai Bizottság legutóbbi (2014 őszi) előrejelzése[14] egy fokozottan gyorsuló pályát vetít előre 2016-ig, amikor is az unió egésze 2,1%-os GDP növekedési ütemet érne el 2016-ban (11. táblázat). Az egyes országok azonban igen eltérő pályán fejlődnének. Legdinamikusabban a korábbi válság-országok Írország és Görögország, továbbá a balti államok egy része Lengyelország és Szlovákia. A leggyengébbek (2% alatt) között találjuk az unió legfejlettebb országait (Németország, Hollandia, Franciaország, Ausztria, Belgium, Olaszország, Finnország), néhány országot a déli perifériáról (Portugália, Ciprus) és két volt szocialista országot (Horvátország, Bulgária).

11. táblázat: Az Európai Bizottság 2015. tavaszi GDP előrejelzése 2016-ig (%), az országok a 2016. évi növekedés csökkenő sorrendjében (Forrás: Európai Bizottság[15])

	2013	**2014**	**2015**	**2016**	**Változás 2015 és 2016 között**
EU28	**0,0**	**1,4**	**1,8**	**2,1**	**0,3**
Írország	0,2	4,8	3,6	3,5	-0,1

[13] Multiannual Financial Framework 2014–2020 and EU Budget 2014, The Figures
[14] European Commission: European Economic Forecast. Autumn., 2014

[15] European Commission: European Economic Forecast. Spring 2015

Görögország	-3,9	0,8	0,5	2,9	2,4
Lettország	4,2	2,4	2,3	3,2	0,9
Litvánia	3,3	2,9	2,8	3,3	0,5
Szlovákia	1,4	2,4	3,0	3,4	0,4
Lengyelország	1,7	3,4	3,3	3,4	0,1
Luxemburg	2,0	3,1	3,4	3,5	0,1
Románia	3,4	2,8	2,8	3,3	0,5
Észtország	1,6	2,1	2,3	2,9	0,6
Málta	2,7	3,5	3,6	3,2	**-0,4**
Cseh Köztársaság	-0,7	2,0	2,5	2,6	0,1
Svédország	1,3	2,1	2,5	2,8	0,3
Szlovénia	-1,0	2,6	2,3	2,1	-0,2
Egyesült Királyság	1,7	2,8	2,6	2,4	**-0,2**
Spanyolország	-1,2	1,4	2,8	2,6	-0,2
Dánia	-0,5	1,1	1,8	2,1	0,3
Magyarország	**1,5**	**3,6**	**2,8**	**2,2**	**-0,6**
Németország	0,1	1,6	1,9	2,0	0,1
Hollandia	-0,7	0,9	1,6	1,7	0,1
Portugália	-1,6	0,9	1,6	1,8	0,2
Ciprus	-5,4	-2,3	-0,5	1,4	1,9
Franciaország	0,3	0,4	1,1	1,7	0,6
Ausztria	0,2	0,3	0,8	1,5	0,7
Belgium	0,3	1,0	1,1	1,5	0,4
Olaszország	-1,7	-0,4	0,6	1,4	0,8
Finnország	-1,3	-0,1	0,3	1,0	0,7
Horvátország	-0,9	-0,4	0,3	1,2	0,9
Bulgária	1,1	1,7	1,0	1,3	0,3
USA	2,2	2,4	3,1	3,0	-0,1
Japán	1,6	0,0	1,1	1,4	0,3
Kína	7,6	7,4	7,0	6,8	-0,2
Világ	3,3	3,4	3,5	3,9	0,4

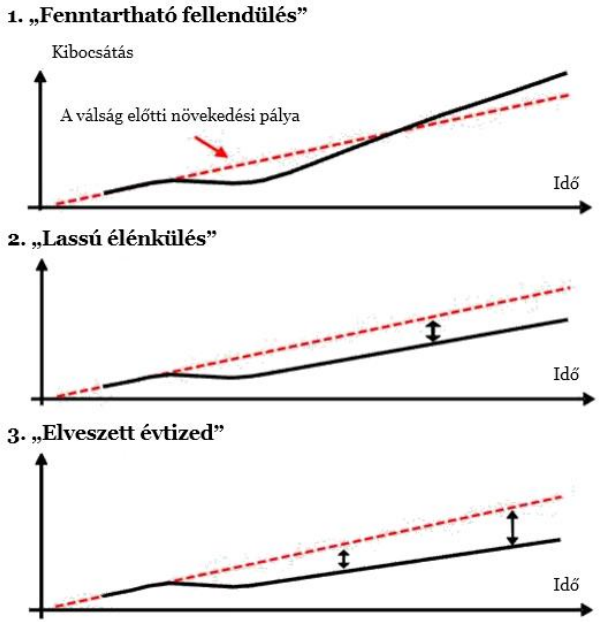
Magyarország az előrejelzés szerint a középmezőny legalján helyezkedik el és egyike annak a három országnak, amely esetében a növekedési ütem 2016-ban csökkenne az előző évihez képest.

Az Európai Unió korábban említett problémái feloldásának módja között felmerül egy egységes államként működő Európai Unió a belső országok közötti egyensúlytalanságokat kiküszöbölve, az adósságproblémát megoldva, a gazdaságot a központi költségvetés és nemzeti bank beruházásaival, pénzkibocsátásával élénkítve. Ugyanakkor az eurózóna (és esetleg az Unió) felbomlásának gondolata is egyre többször megfogalmazódik.

A jelenlegi struktúra és egyes intézkedések (bankok erőteljesebb szabályozása, EKB korlátozott államkötvény vásárlásai a másodlagos piacokon) csak arra elegendőek, hogy ne alakuljon ki nyílt válság (például görög fizetésképtelenség), de úgy tűnik, nem tudják abból a kedvezőtlen pozícióból elmozdítani az uniót, amibe a 2008. évi válság nyomán került.

Ebben a helyzetben a következő évtizedben az unió egészére aligha lehet erőteljesebb fellendülést prognosztizálni. A Bizottság *„Taking stock of the Europe 2020 strategy”* című anyaga, elemezve a 2010-ben kiadott Európa 2020 stratégia[16] előrejelzéseit, azt állapítja meg, hogy a legnagyobb valószínűsége a középső, lassú növekedési változatnak van. Az Európa 2020 stratégia ugyanis három forgatókönyvet vázolt fel. Az első azt tételezte fel, hogy Európa teljes mértékben visszatér a korábbi növekedési ütemhez és növeli annak lehetőségét, hogy azt meg is haladja. A második, hogy Európa tartósan veszít a jólétből és alacsonyabb szintről kezd újra növekedni. Végül a harmadik szerint Európa tartósan veszít a jólétből és a jövőbeli növekedés lehetőségeiből.

13. ábra: A 2010-ben készült Európa 2020 stratégia növekedési változatai (Forrás: Európai Bizottság[17])

[16] A Bizottság közleménye. EURÓPA 2020. Az intelligens, fenntartható és inkluzív növekedés stratégiája. Brüsszel, 2010.3.3. COM(2010) 2020 végleges
[17] A Bizottság közleménye. EURÓPA 2020. Az intelligens, fenntartható és inkluzív növekedés stratégiája. Brüsszel, 2010.3.3. COM(2010) 2020 végleges

Saját előrejelzésünkben 2015-ig követtük az Európai Bizottság előrejelzését, 2016-tól kezdve azonban részben eltértünk tőle. Az általunk „fellendülő" változatban azt tételeztük fel, hogy 2020-ig az unió sikeresen megbirkózik azokkal a problémákkal, amelyeket említettünk, tehát megoldja a belső egyensúllyal, az eladósodással kapcsolatos mai feszültségeket és egy valós élénkítő programmal beindítja az unió növekedését, amely ez esetben 2020 után elérheti a 3 százalékot. A 3%-os átlagos növekedést úgy kell érteni, hogy lehet, hogy a nagy és fejlett országok csak 2%-kal fognak növekedni, de a korábbi válságövezetek akár 4%-os növekedést is elérhetnek. Ezzel a forgatókönyvvel az Európai Unió tulajdonképpen rátérne arra a pályára, amelyet tagjainak fejlettsége alapján reálisan elérhet. Ez az ütem a növekedés és fejlettség közötti összefüggés 6. ábrán bemutatott alakulása alapján a 3%-os ütem körül becsülhető.

A kedvezőtlenebb „tartós válság"-nak nevezett változat azt tételezi fel, hogy a mai patthelyzet az unió vezetőinek szándéka és a realitások között hosszú távon is fenn fog állni. Az unió vezetői ragaszkodni fognak az „egyre szorosabb unió" koncepciójához, közös valuta megtartásához, ugyanakkor ennek gazdasági feltételeit nem teremtik meg. Az unió központi költségvetése nem növekszik az integráció jelenlegi szintjén szükségesnek tartott nagyságúra[18] és az Európai Központi Bank sem teheti meg azt, amit az amerikai FED, vagyis, hogy államkötvények vásárlásával jelentős pénzt tudjon pumpálni az unió gazdaságába. A maastrichti követelmények (tehát főleg a költségvetés hiányára vonatkozó 3%-os limit) felülírják a gazdaság beindításához szükséges élénkítő intézkedéseket.

E változat realitásának megítéléséhez érdemes megjegyezni, hogy 2014-ben, tehát hat évvel a válság kitörése után, az uniós GDP épp hogy elérte 2008. évi szintjét. A tartós válságnál sajnos még rosszabb forgatókönyvek sem kizártak, amikor például az egyes országok közötti súlyos konfliktusokkal az euróövezet felbomlása járna.

A „tartós válság" változatban is azt tételeztük fel, hogy a jelenlegi feszültségeket a jelenleg alkalmazott eszközökkel (Európai Pénzügyi Stabilitási Mechanizmus, a Pénzügyi Felügyeletek Európai Rendszere, az Európai Szemeszter, a Stabilitási és Növekedési Paktum) sikerül annyira feloldani, hogy összeurópai szinten 2020 után egy évi 2%-os növekedés megvalósulhat. Addig azonban a 2014-2020-ra vonatkozó közös költségvetés kidolgozásakor is alkalmazott 1,6%-os évi átlagos növekedéssel számolunk (12. táblázat, 13-14-15. ábra).

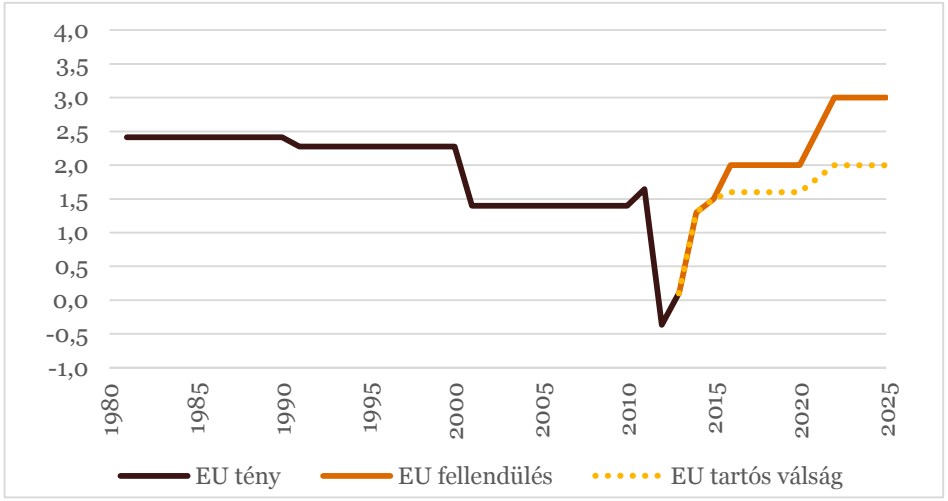
[18] Az 1977-ben készült úgynevezett MacDougall Report az integráció különböző szintjeihez tartozó központi (szövetségi) költségvetés nagyságát vizsgálta szövetségi államok (USA, NSZK) és egységes államok (Franciaország) példáján és azt találta, hogy az integráció jelenlegi szintjén a GDP 5-7%-át kellene központosítani az unió megfelelő működtetése érdekében. Lásd: http://www.cvce.eu/content/publication/2012/5/31/c475e949-ed28-490b-81ae-a33ce9860d09/publishable_en.pdf

12. táblázat: Előrejelzés az Európai Unió várható gazdasági növekedésére 2025-ig (%) (Forrás: PwC számítás)

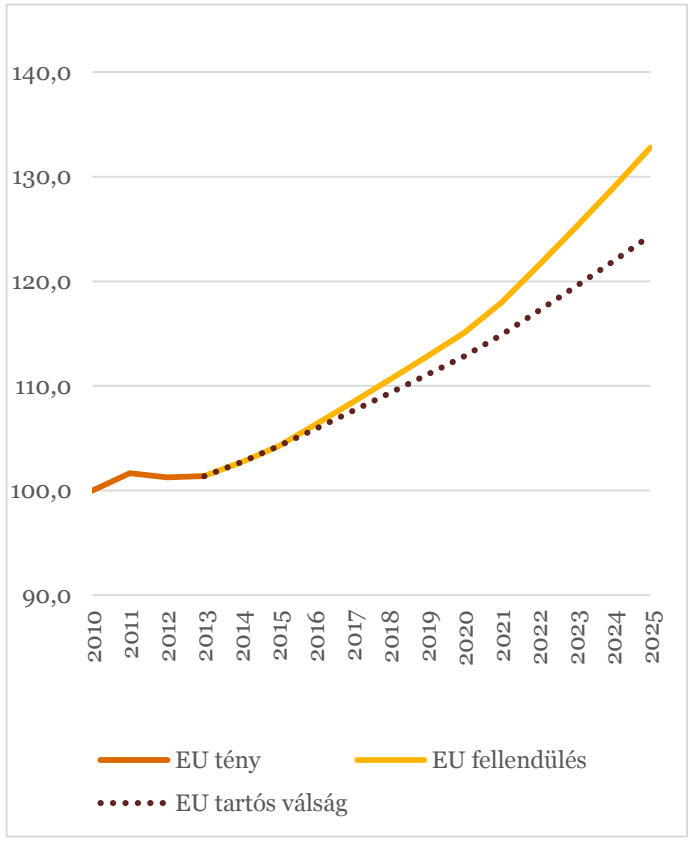
	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024	2025
EU tény	0,9												
EU fellendülés	0,9	1,3	1,5	2,0	2,0	2,0	2,0	2,0	2,5	3,0	3,0	3,0	3,0
EU tartós válság	0,9	1,3	1,5	1,6	1,6	1,6	1,6	1,6	1,8	2,0	2,0	2,0	2,0

A két növekedési pálya közötti különbség 2025-re már jelentőssé válik, ha nem sikerül megoldani az unió említett mai ellentmondásait, a lehetőségektől való elmaradás meghaladhatja az ezermilliárd eurót az akkori GDP hat százalékát.

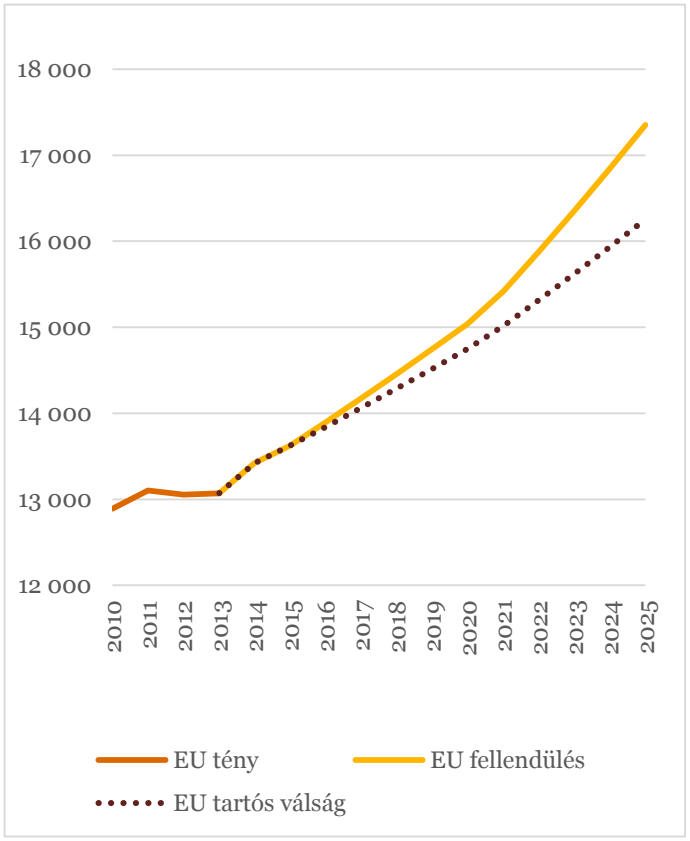
14. ábra: Az Európai Unió várható gazdasági növekedése 2025-ig (%) (Forrás: PwC számítás)

15. ábra: EU GDP (bázisindex, 2010=100)
(Forrás: PwC számítás)

16. ábra: EU28 GDP (Mrd EUR)
(Forrás: PwC számítás)

15.4 Magyarország lehetséges növekedési pályái 2020-ig

15.4.1 A jelenlegi gazdasági helyzet legfontosabb jellemzői

Egy ország gazdasági növekedését számos tényező határozza meg, ezek egy része számszerűsíthető, más részük viszont olyan körülményekre vonatkozik, amelyek kevéssé, vagy egyáltalán nem számszerűsíthetők. Számszerűsíthető például a felhalmozási hányad és a tőkeállomány és az egyszerűbb növekedési modellek (például a Harrod-Domar ezt használja).

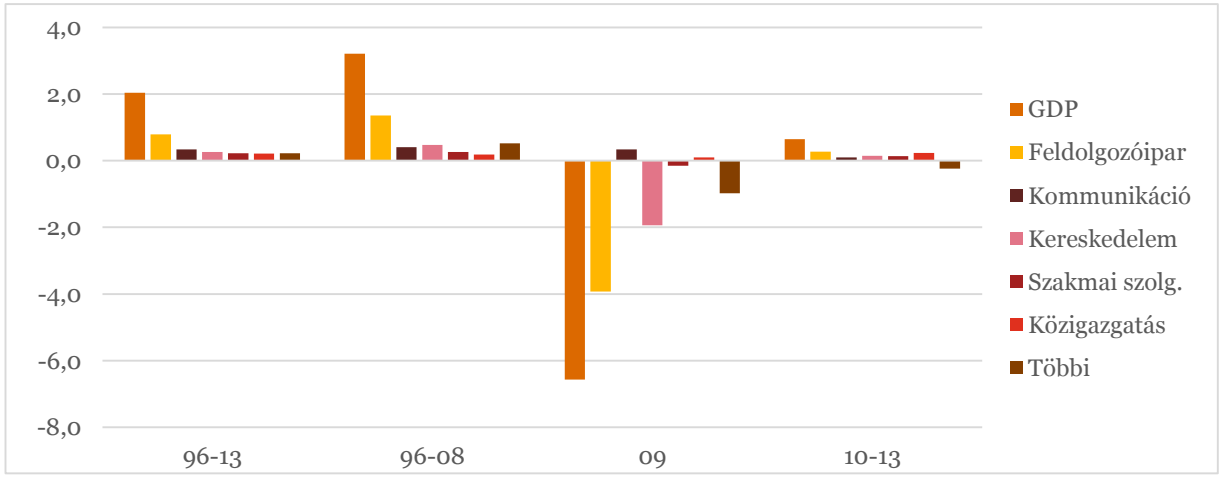
Ha analógiák alapján próbáljuk behatárolni a Magyarország számára hosszú távon lehetséges növekedési pályát, kiindulhatunk az 6. ábra által bemutatott összefüggésből. Mint látható Magyarország PPP (Purchasing Power Parity) alapon számolt fejlettsége az USA 40%-os szintjén van (ez igaz 2015-ben is). Ebben a fejlettségi sávban a gazdasági növekedés évi 1,7%-tól 6,9%-ig változott. A legalacsonyabb a rendszerváltó Magyarországon volt (az 1980-2010 közötti harminc évben átlagosan 1,7%), míg a leggyorsabb Szingapúr évi 6,9%-os növekedéssel. Ha csak a kevésbé dinamikus európaiakat vesszük, akkor is sokan elérték a 3-4%-os növekedési sávot (például Spanyolország, Málta, Izrael Ciprus, Írország) és még az eladósodott Argentína, vagy Portugália is 2,5%os növekedést ért el.

Magyarország utolsó helye ebben az összehasonlításban egyértelműen a kőolajár robbanást követő eladósodáshoz és a rendszerváltáshoz kapcsolható, mindkettő politikai és gazdaságpolitikai hibák eredménye. A 2002-2006 között elért 4,2%-os átlagos növekedés a külső adósság megháromszorozódása, az államháztartási adósság 80%-ra emelkedése mellett ment végbe, ami szintén jelentős gazdaságpolitikai hibaként könyvelhető el. 2007-től már megszorítások következtek, majd a 2008-ban kitört pénzügyi válság következtében egy nagyméretű visszaesés, amely jelentős mértékben tulajdonítható annak, hogy a magyar gazdaság kitettsége ingen jelentős. A következő évek, egészen 2013-ig, a korábban felhalmozódott problémák megoldásával, vagy legalábbis enyhítésével teltek, (túlzott deficit eljárás alól való kikerülés, a lakossági deviza eladósodás problémáinak kezelése), amelyek szintén visszafogták a gazdasági növekedést. Az utolsó hét évben a magyar gazdaság teljesítménye csökkent, reálértékben a 2013. évi GDP 4%-kal volt a 2006. évi szint alatt.

Az egyes nemzetgazdasági ágak GDP növekedéséhez játszott szerepét a 16. ábra mutatja. Az ábrából kiderül, hogy noha a feldolgozóipar GDP-beli súlya csak 23%, a GDP növekedésben (és csökkenésében is 2009-ben) meghatározó szerepe van, sőt számos többi szektor (például a kereskedelem) jelentősen függ az ipar növekedésétől, mert az ipari foglalkoztatás és az ott kifejezett bérek megjelennek a vásárlóerőben is. Érdekes, hogy a mezőgazdaság hosszabb távon egyáltalán nem járult hozzá a GDP növekedéséhez, noha egy-egy évben a mezőgazdasági termelés akár pozitív, akár negatív irányba is egy százalékponttal módosíthatja a GDP növekedését, ami évi 2% körüli ütemnél elég jelentős ingadozás. Mindebből azt a következtetést vonhatjuk le, hogy a

GDP növekedését kínálati oldalról a közeljövőben alapvetően és elsődlegesen a feldolgozóipar dinamikája fogja befolyásolni.

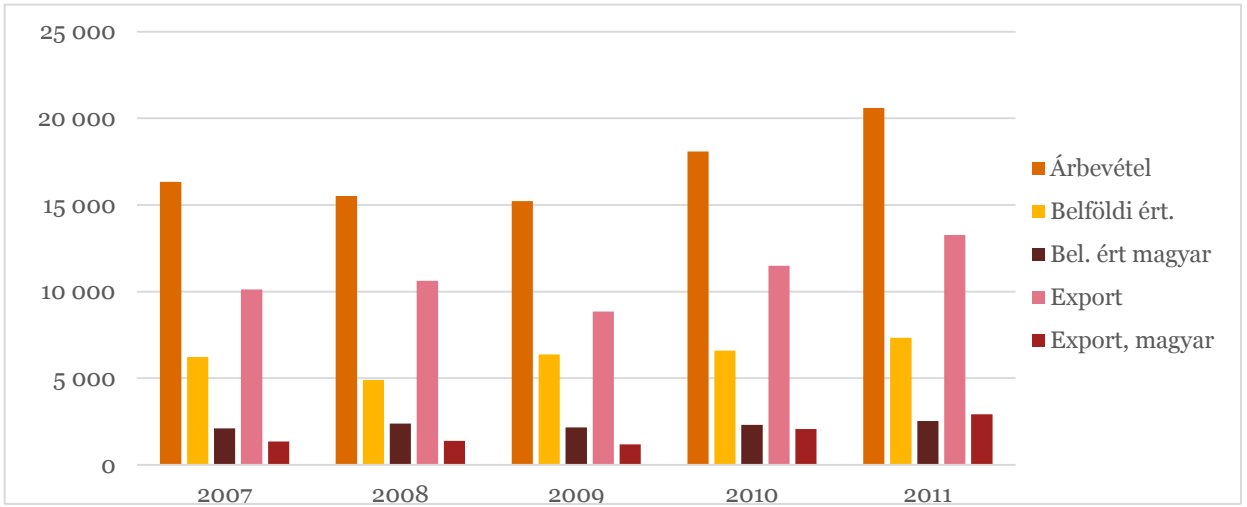
17. ábra: Az egyes nemzetgazdasági ágak hozzájárulása a GDP növekedéséhez (százalékpont, évi átlagos) (Forrás: KSH)

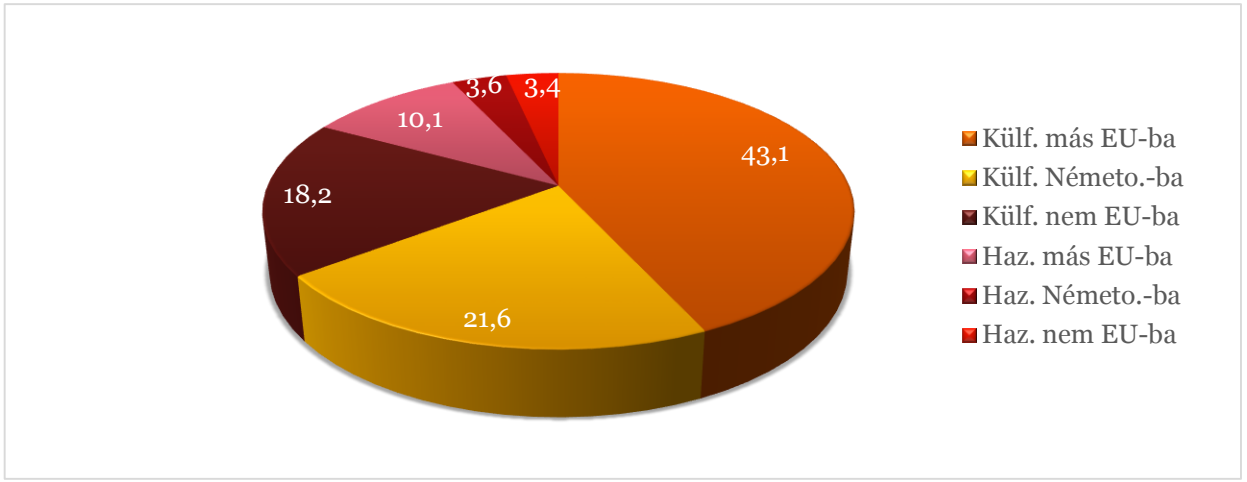
A feldolgozóipar helyzetére a 17. ábra segítségével kívánunk rámutatni. Az ábra a feldolgozóipar értékesítési viszonyait mutatja be. Az ábrából jól érzékelhető, hogy a feldolgozóipar dinamikáját alapvetően a külföldi tulajdonú vállalatok export dinamikája határozza meg. Az értékesítés nettó árbevételében a belföldi értékesítés csak 36%-os arányban szerepel, vagyis az értékesítés kétharmadában külföldre irányul. De a feldolgozóipar belföldi értékesítésében is a külföldi vállalatok szerepe domináns, a fenti 36%ból 23 százalékpont a külföldi vállalatok részesedése és csak 13 százalékpont a magyaroké. Az exportban ennél sokkal nagyobb az eltérés a külföldi vállalatok javára. A feldolgozóipari export, amely egyébként a teljes magyar export hetven százalékát adja, közel nyolcvan százalékban külföldi vállalatoktól származik.

Az elmondottakból az következik, hogy a magyar gazdaság fejlődésének dinamikáját – legalábbis középtávon – döntő mértékben a hazánkba települt külföldi vállalatok termelésének alakulása fogja meghatározni. Mivel e termelés túlnyomó többsége az Európai Unió piacára irányul (18. ábra), a növekedési lehetőségeket behatárolja az Európai Unió általános gazdasági fejlődése.

18. ábra: A feldolgozóipar hazai és külföldi vállalatainak árbevétele, hazai és export értékesítése (Mrd Ft folyó ár) (Forrás: KSH)

19. ábra: A hazai és külföldi tulajdonú vállalatok exportjának földrajzi megoszlása (%) (Forrás: KSH)

15.4.2 A magyar GDP növekedését meghatározó gazdaságpolitikai feltételrendszer

Az előbbi fejezetben kínálati oldalról, a magyar gazdaság szerkezeti sajátosságai alapján tekintettük át a magyar gazdaság mozgásterét befolyásoló tényezőket, e fejezetben azokkal a külső és belső gazdaságpolitikát érintő feltételrendszerekkel (gazdaságpolitikákkal) foglalkozunk, amelyek a gazdaságirányítás oldaláról befolyásolhatják az unió és benne Magyarország gazdasági növekedési lehetőségeit.

Ahogy a korábbi fejezetben említettük, a magyar gazdaság megfelelő feltételek mellett az évized második felétől kezdve elérheti a 3-4%-os gazdasági növekedést, mert ezt a hasonló fejlettségű országok elérték, tehát számunkra is reálisan megvalósítható.

A külső gazdaságpolitikai feltételek oldaláról nagyban hozzájárulna Magyarország (és a többi kevésbé fejlett uniós ország) felzárkózó pályára lépéséhez, ha az Európai Unió vezetése felismerné, hogy a jelenlegi feltételek (a maastrichti egyensúlyi követelmények túlságosan merev megkövetelése, a kiegyensúlyozatlan külkereskedelem, a periféria országainak eladósodása, a spekulációs tőkemozgások) mellett az unió kevésbé fejlett régiói nem lesznek képesek felzárkózni. Az úgynevezett perifériális régiók felzárkóztatása érdekében speciális, ezekre az államokra szabott programokra lenne szükség. E felismerés természetesen csak akkor következhet be, ha az érdekelt tagállamok együttesen lépnének fel megfelelő alternatív politikákat kidolgozva a felzárkózási pálya feltételeinek létrehozása érdekében.[19]

Külön külpolitikai feltétel az Oroszországgal való kapcsolatok rendezése. Ha a feszült viszony fennmarad, akkor az Magyarország számára a keleti nyitás legfontosabb országát zárja el a kereskedelmi kapcsolatok fejlesztése elől.

További problémát okozhat Ukrajna megsegítése, illetve mezőgazdasági termékeinek elhelyezése az unió piacán. Nagymennyiségű mezőgazdasági terméke beáramlása tartósan lenyomhatja az árakat és gazdasági válságba sodorhatja az uniós mezőgazdasági termelők egy részét, közöttük a magyarországiakat is.

Ha az összes fenti feltétel a jelen évtized második felében pozitív módon oldódik meg, akkor mondhatjuk, hogy a potenciális magyar gazdasági növekedés elől a külső akadályok teljes mértékben elhárultak.

A hazai gazdaságpolitika oldaláról elemezve a növekedés feltételeit meg kell jegyeznünk, hogy nemzetközi tapasztalatok szerint nincs példa arra, hogy egy ország úgy zárkózott volna fel, hogy megnyitja piacait a nálánál fejlettebb országok vállalatai előtt. Ennek épp az ellenkezőjét mutatják a felzárkózó országokban (például korábban Japán és Dél-Korea, jelenleg Kína) alkalmazott

[19] Megjegyezzük, hogy a problémakörre számos ismert közgazdász, például Paul Krugman, Jozef Stiglitz és legutóbbi könyvében (The Tragedy of the European Union - Disintegration or Revival? – Az Európai Unió tragédiája - Szétesés vagy újjáéledés?) Soros György is felhívja a figyelmet.

gazdaságpolitikák. Minden felzárkózó pályára állt ország esetében a hazai piac és vállalkozók határozott védelme, ugyanakkor az exporttevékenységek erőteljes támogatása volt jellemző egy erőteljesen súlypontokat képző, és évtizedeken keresztül fenntartott iparpolitika mentén.

15.4.3 A magasabb növekedési pálya lehetséges elemei

A hazai piaci és vállalkozók közvetlen védelmét, ma Magyarország számára az uniós szabályok (szerződések) tiltják. Ugyanakkor Magyarország esetében is a felzárkózási pályára való rátérés alapvető feltétele, hogy legyen az országnak egy súlypontokat képző, a hazai vállalatokat erőteljesen támogató iparpolitikája. Mindezt azonban oly módon kell kialakítani, hogy az uniós rendelkezésekkel összhangba hozható legyen.

Az idetelepült külföldi vállalatokra hosszú távú iparpolitikát nem lehet építeni, mert egyrészt az ipar kitelepítésének az anyaországok előbb-utóbb véget vetnek, másrészt a gazdasági ciklusok elsősorban a kitelepített iparágak termelését és exportját fogják befolyásolni, mint ahogy ez 2009-ben is történt, harmadrészt pedig nem oldják meg a foglalkoztatási gondokat és a vendéglátó ország – ez esetben hazánk – műszaki felzárkózását sem garantálják automatikusan. Ugyanakkor alapvető cél, hogy a már megtelepült vállalatok esetében a hazai bedolgozás aránya növekedjék.

A hazai és külföldi piacok biztosítása a hazai tulajdonú vállalkozások számára a potenciális növekedés elérésének alapvető feltétele. Növekvő hazai és külföldi piaci lehetőségek nélkül az esetleges olcsó hitel nem tudja fellendíteni az országot. Az unió nagy multinacionális vállalatai sokszorta tőkeerősebbek, mint a hazai vállalatok és már esetleg egy évszázada vannak a piacon. A gyenge tőkeerejű és piaci ismeretekkel, bevezetettséggel nem rendelkező magyar vállalatok csak úgy tudnak e téren érvényesülni, ha ehhez erőteljes kormányzati támogatást kapnak, mint az valamennyi már felzárkózott ország esetében is történt.

Még egy elengedhetetlen feltétele van a potenciális növekedés elérésének, az, hogy a kialakított gazdaságpolitika hosszú távon, tehát évtizedeken keresztül érvényesüljön. Ha a prioritások gyakran változnak, a tartós gazdasági fellendülés, az uniós és globális piacokon való versenyképesség nem érhető el és ekkor természetesen a potenciális növekedési ütem sem.

Megítélésünk szerint, ha a fenti külső és belső feltételek teljesülnek, akkor a gazdasági növekedés hosszabb távon rátérhet egy felzárkózó növekedési pályára, amely elérheti, sőt akár meg is haladhatja az évi 4%-os ütemet (az 6. ábra mutatja, hogy erre számos példa található). Ha azonban az említett feltételek nem teljesülnek, akkor egy erősen ciklikus fejlődés mellett egy lassú, az uniós (2%-ra becsült) átlagot meg nem haladó növekedéssel számolhatunk. Igaz ez még így is duplája lesz az elmúlt harmincöt évet jellemző növekedésnek, ami évi egy százalékot ért el csupán.

15.4.4 A kormány konvergencia-programjának várható hatása

Az előttünk álló három évben (2018-ig) a fejlődés kereteit minden bizonnyal a kormány jelenlegi (2015. áprilisi) konvergencia programja fogja behatárolni.

A konvergencia program abból indul ki, hogy az elmúlt évek során hozott stabilizációs intézkedések (mindenekelőtt az államháztartási deficit maastrichti követelmények alá szorítása és ez által az államadósság csökkenő pályára állítása) következtében a gazdaság egy stabil növekedési pályára került, a növekedés szerkezete kiegyensúlyozottabbá vált, és 2014-től az export mellett a belső kereslet-növekedéshez való hozzájárulása is egyre erőteljesebbé vált. A fogyasztás élénkülését a lakosság javuló jövedelmi helyzete támogatta, ami összefügg azzal, hogy egyre több embernek van lehetősége dolgozni, a bérek növekednek, az infláció alacsony és a mérséklődő kamatok miatt javultak a hitelhez jutási feltételek. Kínálati oldalról a növekedés egyik hosszabb távon is hatásos tényezője, hogy – különösen a jármű ágazatban – számottevő termelőkapacitások épültek ki, ahol a globális piacon működő jelentős cégek hoztak létre gyártókapacitásokat és munkahelyeket. E kapacitásokhoz kapcsolódó beszállítói hálózat növekedése hosszabb távon is az ipari termelés és export serkentője lehet.

A kormány az úgynevezett kínálati közgazdaságtan eszközrendszerét alkalmazva az adóterhek csökkentésével, a költségvetés átcsoportosító szerepének mérséklésével kívánja azt az ösztönző gazdasági környezetet létrehozni, amely az ország tartós felzárkózási pályáját biztosítja.

A választott gazdaságpolitikai intézkedések, továbbá a feltételezett viszonylag kedvező külső és belső körülmények mellett a GDP növekedése 2017-2018-ra megközelítheti a potenciálisan hosszú távon lehetségesnek tartott évi 3%-os növekedési ütemet. 2016-ban azonban 2015-höz képest átmeneti visszaesés várható, az Európai Unióból érkező transzferek – új finanszírozási ciklusra való áttérés miatti – átmeneti visszaesésének köszönhetően.

A fenti alappálya mellett a Konvergencia Program számol egy kedvezőbb és egy kedvezőtlenebb esettel is.

A kedvezőbb esetben azt tételezi fel, hogy az olajárak tartósan alacsonyan alakulnak: 10%-kal elmaradnak az alappályában feltételezett szinttől. A mérsékeltebb olajár-dinamika egyrészt azt eredményezi, hogy a fogyasztók rendelkezésre álló jövedelmükből kevesebbet fordítanak üzemanyag-beszerzésre, ami egyéb fogyasztási cikkek vásárlását és a megtakarítások gyarapodását eredményezi. Másrészt a vállalati szféra költségei mérséklődnek, ami kedvezően hat a profitabilitásukra. A jövedelmezőség javulása ösztönzőleg hat a termelési kapacitások alakulására, így a beruházások, valamint a foglalkoztatottak száma egyaránt bővül. A tartósan alacsony olajárakból nem csak Magyarország profitál, hanem – olajimportőrként – hazánk fő külkereskedelmi partnerei is. Következésképp a külső kereslet növekedhet, ami szintén erősíti a magyar exportot. A nominális kamatok mérséklődése fokozza a belső kereslet élénkülését, illetve javítja az államháztartás egyenlegét. Ilyen feltételezések mellett – a Konvergencia

Program szerint – a GDP 2018-ra mintegy fél százalékponttal lehetne magasabb, mint az alappálya esetén feltételezett, vagyis elérné a 3,4%-ot.

A kedvezőtlen esetben a program azt feltételezi, hogy a geopolitikai feszültségek eszkalálódása, valamint az euróövezetben Görögország finanszírozási problémái továbbra is jelentős külső kockázatot hordoznak, amely a növekedési kilátások romlásához vezet. Emiatt a külső kereslet tartósan csökken, negatívan hatva Magyarország export lehetőségeire. Belföldön – az említett külső tényezők hatására is – a forint árfolyama gyengül és a jelenleginél magasabb szinten stabilizálódik. A tőkekiáramlás megfékezése érdekében a magyar jegybank kamatemelésre kényszerül, miközben a kockázati felárak növekedése következtében növekednek az állampapír-hozamok, vagyis növekszik az államadósság finanszírozási terhe. E feltételezések mellett az ország potenciális növekedési lehetőségei beszűkülnek, úgy, hogy 2018-ban a GDP növekedése alig fogja meghaladni a 2%-ot.

A fentiek szerint a Konvergencia Program előrejelzését a 13. táblázat mutatja.

13. táblázat: A 2015. áprilisi konvergencia program előrejelzése a GDP növekedésére 2018-ig (%)

(Forrás: Magyarország Konvergencia Programja)

	2014	2015	2016	2017	2018
Alappálya	3,6	3,1	2,5	3,1	2,9
Max	3,6	3,2	2,9	3,6	3,4
Min	3,6	3	2,3	2,6	2,2

Saját számításainkban 2018-ig a Konvergencia Program alapesetét vettük figyelembe, ezt követően a valószínűsíthető növekedési sáv két szélére dolgoztunk ki konzisztens GDP mérleg előrejelzést.

15.4.5 Magyarország várható növekedési pályája

Módszertani szempontból az előrejelzésnél – a hosszú távú előrejelzéseknél alkalmazott módon – a nemzetközi tapasztalatokból és hosszú távú trendekből indultunk ki és a feltételeket a már gazdasági felzárkózást végrehajtott országokban alkalmazott gazdaságpolitikai eszközök figyelembe vételével határoztuk meg.

A segítő, vagy hátráltató nemzetközi környezet a mi prognózisunkban is fontos szerepet játszik. Hosszú távon azonban nem annyira az olajárak alakulását tartjuk fontosnak, és nem is a görög fizetőképtelenségből származó esetleges pénzügyi bizonytalanságot, hanem azt, hogy az Európai Unió mennyire lesz képes megbirkózni a maastrichti kritériumok erőltetéséből és az uni-

ón belül kialakult egyensúlytalanságokból adódó problémákkal, ahogy azt a korábbi fejezetben részletesen is kifejtettük.

A belső feltételeket tekintve is a prognózisunk optimista és pesszimista variánsa között a választóvonalat a magyar gazdaságpolitika, ezen belül iparpolitika adja. Mint a megelőző fejezetekben részletesebben kifejtettük a nemzetközi tapasztalatok szerint a felzárkózáshoz határozott – és hosszú időn keresztül fenntartott – állami gazdaságpolitika, ezen belül iparpolitika szükséges. Erre – most számunkra közvetlenül nem alkalmazható módon – példát adnak a már korábban felzárkózott országokban alkalmazott gazdaságpolitikák. E téren különösen ismert Japán és Dél-Korea példája, de említeni lehetne a többi „kis tigrist" és korábbról más országok (például a XIX. századból Németország) gyakorlatát. Az uniós szabályok (vámok, kereskedelmi korlátozások, állami támogatások tilalma) erős korlátokat jelent, ugyanakkor az uniós szabályozáson belül is van lehetőség gazdaságpolitikai súlypontok kialakítására (például elmaradott területek felzárkóztatása, leszakadt rétegek integrálása, kis- és középvállalatok gazdálkodási feltételeinek javítása, nemzetközi megjelenésük támogatása, a hazai vállalatoknak adott állami megrendelések stb.).

Kedvező esetben a hazai gazdaság növekedése elérheti a 4%-ot

Mindez azt jelenti, hogy a magyar gazdaságpolitikának van mozgástere. Például a következő hét évben a gazdaságfejlesztésre fordítható mintegy 15 Mrd EUR úgy is elkölthető, hogy a segítséget elsősorban azok kapják, akik már eddig is jelentős eredményeket tudtak felmutatni az unió piacán.

Megítélésünk szerint, ha a gazdaságpolitikai feltételek az unióban és hazánkban is az említett módon kedvezően alakulnak, akkor a magyar gazdaság elérheti (esetleg tartósan meg is haladhatja) az évi 4%-os növekedési pályát, mint ahogy e lehetőséget a nemzetközi tapasztalatok bizonyítják. Ez a növekedés fél százalékponttal dinamikusabb lenne, mint a Konvergencia Program optimista változata, igaz a felzárkózási pálya elérése csak hosszabb távon (a 2020-as években) várható.

Kedvezőtlen változatban csupán 2%-ot ér el a gazdaság

Ha azonban az unió gazdaságpolitikája nem változik érdemben (tehát nem oldja meg azokat a feszültségeket, amelyek az egyes tagországok gazdasági különbségeiből adódnak, például a kereskedelmi mérlegek kiegyensúlyozatlanságát és az ebből következő eladósodást) és a magyar gazdaságpolitika sem lesz képes megfelelő súlypontokat képezni és azokat hosszú időn keresztül fenntartani, akkor az ország nem tud felzárkózási pályára kerülni. Ez esetben a gazdaság növekedése legfeljebb 2%-ot érhet el, bár még ez is jóval magasabb lenne, mint az elmúlt negyed század átlaga. Ez a növekedés lényegében megfelel a Konvergencia Program minimális változatának, de míg ott – középtávon – a kedvezőtlen feltételeket elsősorban a geopolitikai helyzet és a görög válság jelenti, esetünkben ez egyértelműen a hazai és uniós gazdaságpolitikára, pontosabban az alkalmazott gazdaságpolitikai elvekre vezethető vissza.

Esetünkben is célszerű egy átlagos alapváltozattal számolni, amelyről feltételezhető, hogy a legkevésbé tér el az esetleges felzárkózási, vagy elmaradási pályától, így bármelyik változat is válik végső soron valóra, nem lesz túlságosan messze tőle.

Ebben az átlagos változatban évi 3%-os növekedési lehetőséggel számolunk, ezen belül úgy gondoljuk, hogy hosszabb távon a növekedés nagyobb hányada egyre inkább a magyar tulajdonú gazdaság fellendüléséből származik, emiatt a jelenleg meglehetősen magas, a GDP 10%-át kitevő külföldi felhasználás (exporttöbblet) csökkenni fog, ezért a belföldi felhasználás gyorsabban növekedhet, mint maga a GDP. Így a háztartások fogyasztása néhány tized százalékponttal, a beruházások növekedése (állóeszköz-felhalmozás), pedig akár 1-1,5 százalékponttal is nagyobb lehet, mint a GDP növekedése. Az alapváltozat adatait a 14. és 15. táblázat, valamint a 19. ábra mutatja be. A dinamikus változatban a növekedés üteme az időszak második felében – mint említettük – elérheti a 4% körüli ütemet, ez például a GDP esetében az olimpia évében 2.700 Mrd Ft-os többletet jelent (16. táblázat). Hasonló nagyságrendű a negatív eltérés az elmaradó változat esetében. A GDP lehetséges alakulását az egyes változatok esetén a 20. ábra mutatja.

A fent elmondottak szellemében a két növekedési pályát az alábbi ábrákon és táblázatokon mutatjuk be.

14. táblázat: A GDP mérleg elemeinek alakulása az alapváltozatban (Mrd Ft 2015. évi változatlan ár)

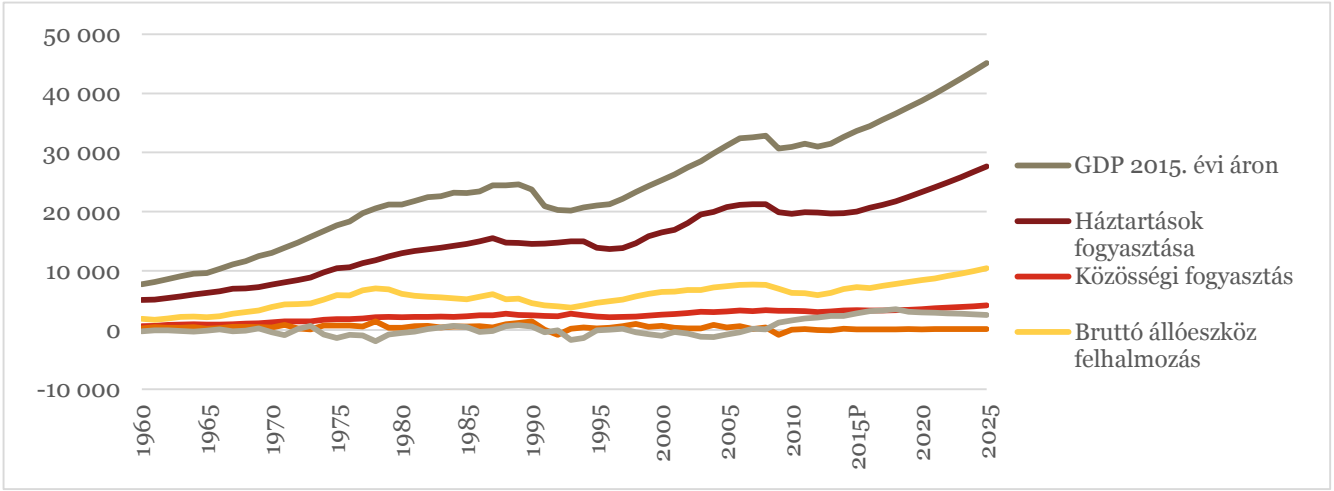
(Forrás: PwC számítás)

	GDP 2015. évi áron	Háztartások fogyasztása	Közösségi fogyasztás	Beruházások	Készletváltozás	Kiviteli többlet	Belföldi felhasználás
2015	33.636	20.048	3.392	7.243	150	2.803	30.833
2016	34.477	20.668	3.290	7.107	147	3.264	31.213
2017	35.546	21.185	3.339	7.474	143	3.405	32.140
2018	36.576	21.756	3.345	7.802	139	3.534	33.043
2019	37.637	22.536	3.425	8.117	171	3.387	34.250
2020	38.729	23.317	3.544	8.434	142	3.292	35.437
2021	39.929	24.135	3.673	8.743	184	3.194	36.735
2022	41.167	24.942	3.808	9.139	190	3.088	38.079
2023	42.443	25.815	3.908	9.552	197	2.971	39.472
2024	43.759	26.717	4.010	9.983	205	2.844	40.915
2025	45.115	27.650	4.156	10.432	170	2.707	42.408

15. táblázat: A GDP mérleg elemeinek növekedési üteme, alapváltozat (%) (Forrás: PwC számítás)

	GDP 2015. évi áron	Háztartások fogyasztása	Közösségi fogyasztás	Beruházások	Belföldi felhasználás
2015					
2016	2,5	3,1	-3,0	-1,9	1,2
2017	3,1	2,5	1,5	5,2	3,0
2018	2,9	2,7	0,2	4,4	2,8
2019	2,9	3,6	2,4	4,0	3,7
2020	2,9	3,5	3,5	3,9	3,5
2021	3,1	3,5	3,7	3,7	3,7
2022	3,1	3,3	3,7	4,5	3,7
2023	3,1	3,5	2,6	4,5	3,7
2024	3,1	3,5	2,6	4,5	3,7
2025	3,1	3,5	3,7	4,5	3,7

20. ábra: A GDP felhasználásának alakulása, alapváltozat (Mrd Ft 2015. évi ár) (Forrás: PwC számítás)

16. táblázat: A GDP mérleg elemeinek eltérése a dinamikus változatban az alapváltozattól (Mrd Ft 2015. évi változatlan ár) (Forrás: PwC számítás)

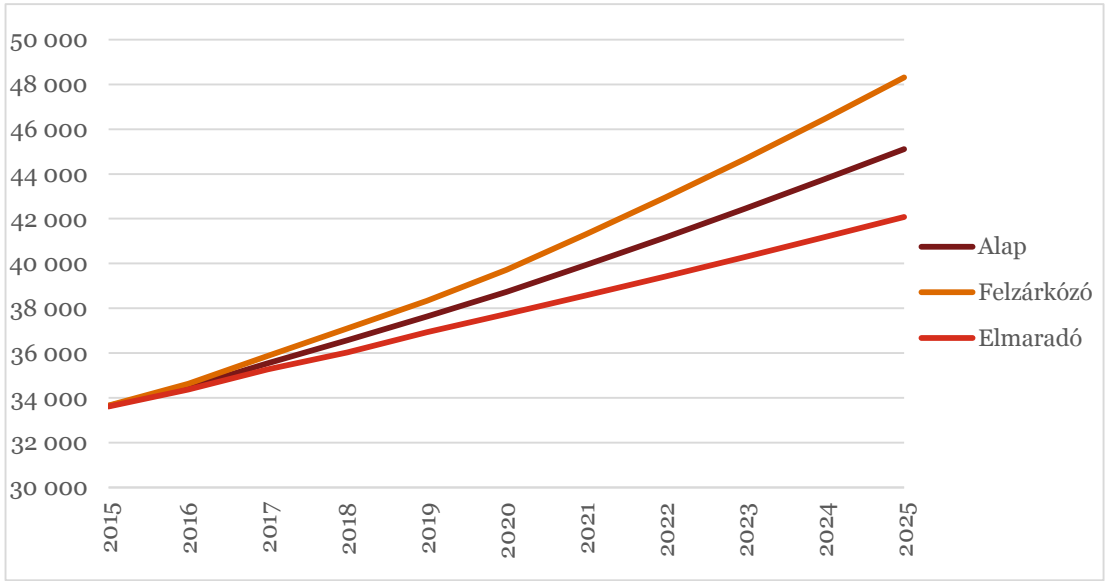
	GDP 2015. évi áron	Háztartások fogyasztása	Közösségi fogyasztás	Beruházások	Készlet-változás	Kiviteli többlet	Belföldi felhasználás
2015	16	-2	-2	6	0	14	2
2016	151	83	-2	68	0	2	149
2017	332	226	-2	141	1	-34	366
2018	532	385	-2	225	2	-77	609
2019	696	417	63	150	3	63	633
2020	985	593	90	214	4	84	901
2021	1.373	830	126	301	6	110	1.263
2022	1.787	1.083	165	397	8	134	1.653
2023	2.229	1.356	205	502	10	156	2.073
2024	2.700	1.648	247	616	13	175	2.524
2025	3.202	1.962	295	740	12	192	3.010

17. táblázat: A növekedési ütemek eltérése a dinamikus és alapváltozatban az alapváltozathoz képest (%) (Forrás: PwC számítás)

	GDP 2015. évi áron	Háztartások fogyasztása	Közösségi fogyasztás	Beruházások	Belföldi fel-használás
2015					
2016	0,4	0,4	0,0	0,9	0,5
2017	0,5	0,7	0,0	1,0	0,7
2018	0,5	0,7	0,0	1,0	0,7
2019	0,4	0,1	2,0	-1,0	0,0
2020	0,7	0,7	0,7	0,7	0,7

2021	0,9	0,9	0,9	0,9	0,9
2022	0,9	0,9	0,9	0,9	0,9
2023	0,9	0,9	0,9	0,9	0,9
2024	0,9	0,9	0,9	0,9	0,9
2025	0,9	0,9	0,9	0,9	0,9

21. ábra: A GDP felhasználásának alakulása, mindhárom változat (Mrd Ft 2015. évi ár)
(Forrás: PwC számítás)

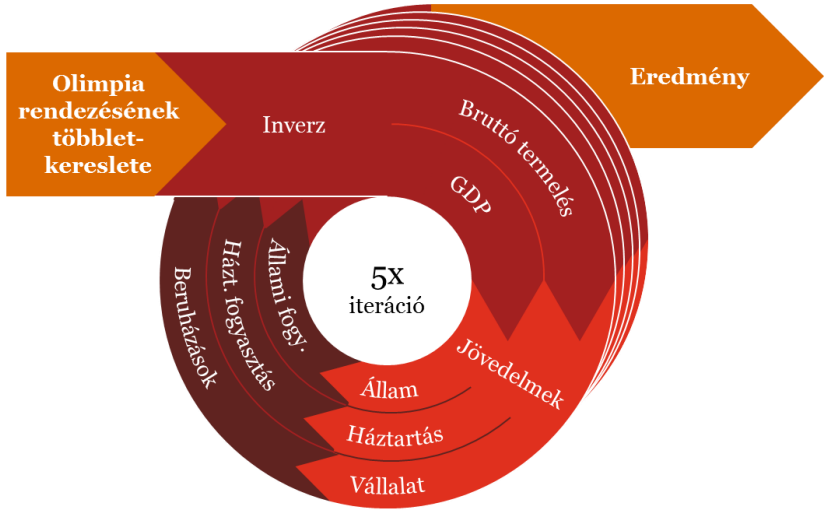
15.5 Az olimpia jövedelmi és munkahelyteremtő hatásai

15.5.1 A tovagyűrűző hatások becslésének módszertana

Az olimpiai és előrehozott beruházások, illetve az olimpiarendezésből eredő OCOG és turisztikai költések tovagyűrűző hatásait a Központi Statisztikai Hivatal 2010. évi ágazati kapcsolatok mérlegével végezzük el. Az eredeti 93 szektoros ÁKM célszerűen összevontuk azokra a szektorokra (15 darab), amelyek a felsorolt beruházási és költési tényezők megítélése szempontjából fontosak.

A tovagyűrűző hatások számításakor a beruházásokat és költéseket felbontjuk kibocsátó ágazatok szerint, tehát például az infrastrukturális fejlesztések egy része az építőipar, más része a gépipar felé jelent megrendeléseket, vagyis kibocsátási igényt. Ezek a termelés-növekmények megint más ágazatok inputját igénylik. Az elsődleges hatás – ez esetben pl. a beruházás – eredményeképpen az egyes ágazatokban jövedelem keletkezik, amelyet a jövedelemtulajdonosok újból elköltenek és így növekszik a termelés ismét. Miután ezek az igények végiggyűrűznek a gazdaságon, létrejön egy végső állapot, amely egyértelmű kapcsolatot határoz meg a végső felhasználás és annak a gazdaság különböző ágazataitól igényelt többlet-termelése között.

22. ábra: Az alkalmazott ágazati kapcsolatok modelljének módszertana (Forrás: PwC elemzés)

Az igény azonban jelentkezhet külföld felé is. Ha egyes kivitelezőket külföldinek tételezzük fel, akkor a vizsgált tevékenységek megfelelő része import formájában jelenik meg és nincs tovagyűrűző hatása a hazai gazdaságban. A tovagyűrűző hatások számításánál 5 lépést számszerűsítettünk, s figyelembe vettük e lépések időtartamát is.

Az ÁKM segítségével a következők becsülhetők: GDP többlet-termelés, foglalkoztatott létszám, lakossági jövedelmek, vállalati jövedelmek, állami jövedelmek, import.

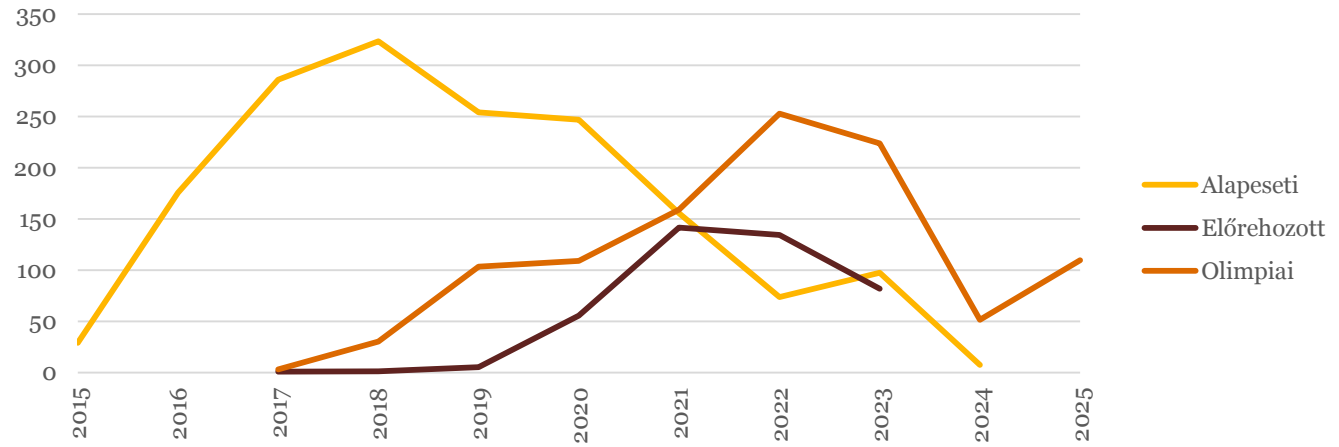
Ezeket a gazdaságban jelentkező többleteket a későbbiekben az államháztartási és fizetési mérleg vizsgálatokban is felhasználjuk.

15.5.2 Az olimpia becsült tovagyűrűző hatásai

A 2024-re tervezett olimpiával kapcsolatos beruházások összességében 3.113 Mrd Ft-ot érnek el, ebből, az alapeseti (vagyis az általános, olimpia nélkül is szükséges) beruházások 1.649 Mrd Ft-ot, az olimpiától független, de amiatt előrehozott beruházások 421 Mrd Ft-ot, az olimpia-specifikus beruházások 1.043 Mrd Ft-ot tesznek ki.

A 22. ábrából és a 18. táblázatból látható, hogy a beruházások összességében a 2020-2023 években lesznek a csúcson, ekkor évente mintegy 400 Mrd Ft-os beruházás történik az olimpiával összefüggésben.

23. ábra: A 2024-es olimpia alapeseti, előrehozott és olimpiai beruházásainak időbeli lefutása (Mrd Ft) (Forrás: PwC számítás)

18. táblázat: Az olimpiai beruházások időbeli lefutása (Forrás: PwC számítás)

	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024	2025	2015-2025
Alapeseti	29	176	286	323	254	247	156	74	97	7		1.649
Előrehozott			1	1	5	56	142	135	82			421
Olimpiai			3	30	104	109	159	253	224	52	110	1.043
Összesen	29	176	290	355	363	411	456	461	403	59	110	3.113

** A kerekítésből eltérések adódhatnak.*

Az említett beruházásokban azonban az alapeseti (olimpiától független) beruházásokat olyannak tekintjük, amelyek megvalósítására az olimpia nélkül is szükség van, vagyis részei a gazdasági növekedés alapvariánsának. Ebből az 1.649 Mrd Ft-ból az állami költségvetés 724 Mrd Ft-ot finanszíroz, ami a 2015-2025 közötti időszak nemzetgazdasági beruházásainak 0,9%-át, kormányzati beruházásainak 4,9%-át teszi ki. Ezt egészíti ki az uniós forrásokból az alapinfrastruktúra fejlesztésére felhasználható 902 Mrd Ft-nyi finanszírozás. Az említett 4,9% azonban nem egyenletesen oszlik meg az időszak egészében, hanem a 2017-

2019-es időszakra koncentrálódik, amikor is az olimpia céljait is szolgáló alapberuházások az állami beruházások 10-14%-át érik el.

19. táblázat: Az alapeseti beruházások állami és uniós finanszírozása (Mrd Ft) (Forrás: PwC számítás)

	Nemzetgazdasági beruházások	Alapeseti állami finanszírozású beruházások	Az alapeseti állami finanszírozású beruházások aránya a nemzetgazdasági beruházásokban (%)	Kormányzati beruházások	Az alapeseti állami finanszírozású beruházások aránya a kormányzati beruházásokban (%)	Alapeseti EU által finanszírozott beruházások
2015	5.506	22	0,4	1.046	2,1	7
2016	5.456	103	1,9	1.037	9,9	72
2017	5.806	146	2,5	1.103	13,2	135
2018	6.102	161	2,6	1.159	13,9	158
2019	6.586	122	1,9	1.251	9,8	127
2020	6.971	67	1	1.325	5	176
2021	7.387	29	0,4	1.404	2,1	122
2022	7.822	17	0,2	1.486	1,2	57
2023	8.489	51	0,6	1.613	3,2	46
2024	8.752	6	0,1	1.663	0,4	1
2025	9.023	0	0	1.714	0	0
2015-2025	**77.899**	**724**	**0,9**	**14.801**	**4,9**	**902**

** A kerekítésből eltérések adódhatnak.*

Az olimpia szempontjából az alapvariánshoz képesti többletet az előrehozott beruházások, valamint a közvetlenül az olimpia célját szolgáló beruházások jelentik és ehhez járulékos hatásként még hozzá jön az OCOG (Olimpiai Szervező Bizottság) költése és a várhatóan megnövekedő turisztikai költekezések.

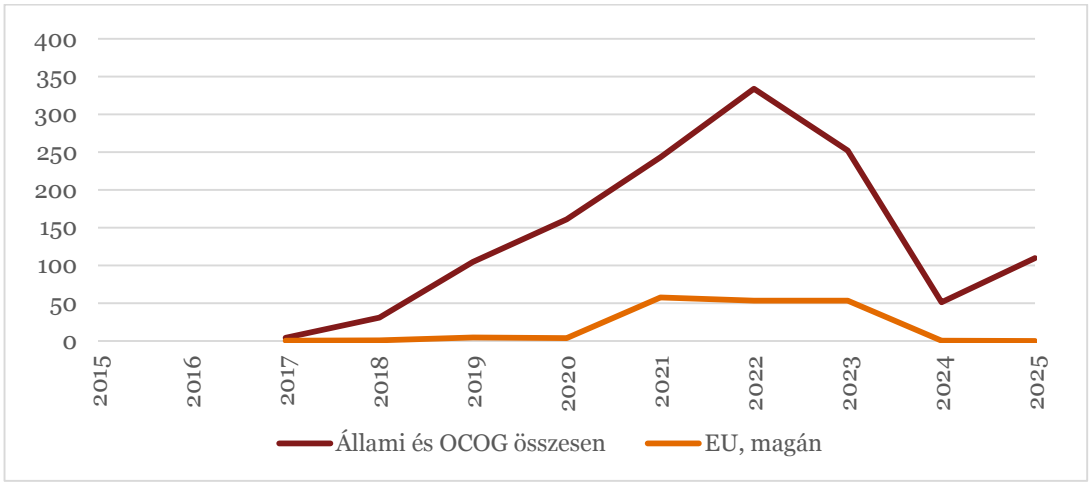
20. táblázat: Az olimpia megrendezése miatti előrehozott és olimpia-specifikus beruházások és finanszírozásuk (Mrd Ft)
(Forrás: PwC számítás)

	Előrehozott		Olimpiai				Állami és OCOG összesen	EU, magán	Mindösszesen
	állami	EU	állami	EU	magán	OCOG			
2015									
2016									
2017	1		3	0			4	0	4
2018	1		29	1			31	1	31
2019	3	2	101	2			104	5	109
2020	53	3	106	1		2	161	3	165
2021	84	57	143	0	0	16	243	57	301
2022	84	51	214	2	0	36	334	53	387
2023	31	51	169	2	0	52	252	53	306
2024			3		0	48	51	0	52
2025			89			20	110	0	110
Összesen	**258**	**163**	**858**	**9**	**1**	**175**	**1.291**	**173**	**1.464**

** A kerekítésből eltérések adódhatnak.*

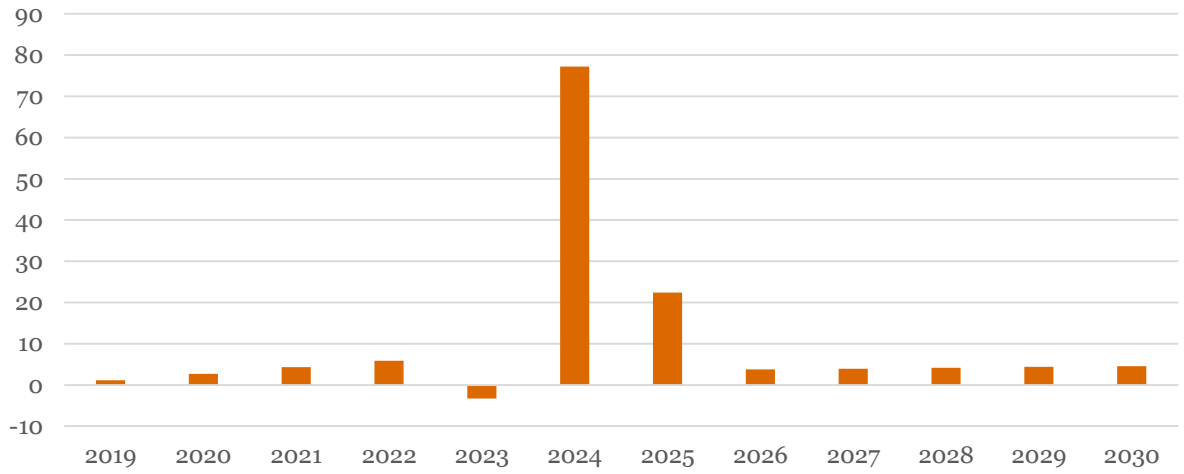
Az elmondottak értelmében az előrehozott és olimpiai beruházásokra és azok finanszírozására vonatkozó adatokat a 20. táblázatban és a 23. ábrán foglaltuk össze. A táblázatból látszik, hogy az állami költségvetést mintegy 1.291 Mrd Ft-nyi beruházás terheli, amelyek elsősorban a 2020-2023-as években jelentkeznek. Az egyéb forrásokból (EU, magán) pedig mintegy 170 Mrd Ft kerül az olimpia céljaira felhasználásra, főleg a 2021-2023-as években. A ráfordítások időbeli lefutását a 23. ábra mutatja.

24. ábra: Az olimpia megrendezése miatt szükségessé váló állami és nem állami finanszírozású beruházások időbeli alakulása (Mrd Ft) (Forrás: PwC számítás)

Az elmondottak mellett a makrogazdasági mutatókra (GDP, jövedelmek) hatással lesz az olimpia évében, 2024-ben az OCOG által finanszírozott költések (ez mintegy 634 Mrd Ft-ot fog kitenni) és a turizmus várható növekedése. Mindkét kiadás döntő módon az olimpia évéhez, 2024-hez kapcsolódik, de a turizmust az olimpia rendezése hosszabb időn keresztül befolyásolja, vagyis egy megnövekedett turistaforgalmat eredményez, kivéve az olimpiát megelőző évben, amikor is az a feltételezés, hogy sokan egy évvel elhalasztják magyarországi utazásukat, annak érdekében, hogy az olimpia idején legyenek Magyarországon.

25. ábra: Az olimpia hatására megnövekedett turizmusból származó közvetlen bevételek (Mrd Ft) (Forrás: PwC számítás)

Az olimpiai rendezvényekre elköltött pénz azonban nem pusztán költség, ugyanis ez mások számára jövedelmet jelent, amelyet újból elköltenek, ami újabb keresletet támaszt. Ezt a John Maynard Keynes által leírt multiplikátorhatást a KSH által publikált legutolsó (2010. évi) ágazati kapcsolatok mérlegére alapozott modellel számítottuk ki. A modell lényege, hogy minden évben kibocsátó szektorok szerint felosztottuk az az évi beruházásokat, vagy egyéb költekezések és ezeknek a gazdaság egészére gyakorolt közvetlen és tovagyűrűző hatását öt éven keresztül követtük, míg a teljes hatás már erősen megközelítette az elméletileg lehetséges értéket.[20]

Az előrehozott és a közvetlenül az olimpiát szolgáló beruházások és egyéb költések (turizmus, OCOG az olimpia évében) nemzetgazdasági hatását hat mutatón keresztül vizsgáltuk és mutatjuk be, ezek a következők:

- a GDP-re gyakorolt hatás
- a foglalkoztatottakra gyakorolt hatás
- az állami bevételekre gyakorolt hatás

[20] Az ÁKM alapú multiplikátor modell működését lásd a mellékletben.

- a lakossági bevételekre gyakorolt hatás
- a vállalati bevételekre gyakorolt hatás
- az importra gyakorolt hatás

A 21. táblázatban összesítettük az előrehozott és olimpiai beruházások, valamint az OCOG olimpia évében történő költéseiből és a turizmusból együttesen származó keresletet, amely végső soron a GDP és jövedelmek növekedését befolyásolja. Ez a hatás az időszak egészére mintegy 2.228 Mrd Ft-ot tesz ki és zöme az olimpia évére és az azt közvetlenül megelőző évekre esik.

Keresleti hatás mind-összesen 2230 Mrd Ft-ot jelenthet

21. táblázat: Az olimpiai beruházások, valamint az OCOG és a turizmusból származó együttes keresleti hatás (Forrás: PwC számítás)

	Előrehozott és olimpiai beruházások	OCOG-költés az olimpia évében	Turisták többletköltése	Összes keresleti hatás
	Mrd Ft			
2015				0
2016				0
2017	4			4
2018	31			31
2019	109		1	110
2020	165		3	167
2021	301		4	305
2022	387		6	393
2023	306		-3	302
2024	52	634	77	762
2025	110		22	132
2026			4	4
2027			4	4
2028			4	4
2029			4	4
2030			5	5
2031				0

2032				0
2033				0
2034				0
2035				0
Összesen	**1.464**	**634**	**131**	**2.228**

** A kerekítésből eltérések adódhatnak.*

A 22. táblázat azt a hatást mutatja, amelyet a 21. táblázatban bemutatott keresletnövekedés gyakorol a GDP-re (úgy, hogy az összes GDP hatás mellett, összehasonlítás céljából bemutatjuk az összes keresleti hatást is). Látható, hogy a többlet GDP az olimpia évében éri el a maximumát, de sokkal szélesebb idősávban, főleg az olimpia előtt, de utána is érezteti a hatását. A többlet GDP a teljes időszakban 2.983 Mrd Ft lehet, mintegy 33%-kal haladja meg az összes keresletet (ami 2.228 Mrd Ft), ez a tovagyűrűző hatások miatt van.

Tovagyűrűző GDP hatás mindösszesen 3 ezer Mrd Ft-ot jelenthet

22. táblázat: Az olimpia rendezése miatt keletkező többlet GDP (Mrd Ft) (Forrás: PwC számítás)

	Többlet GDP				Összes keresleti hatás
	Előrehozott és olimpiai beruházások	OCOG költés az olimpia évében	Turisták többlet költése	Összesen	
2015				0	0
2016				0	0
2017	3			3	4
2018	25			25	31
2019	94		1	95	110
2020	151		3	154	167
2021	268		5	273	305
2022	384		7	392	393
2023	388		1	389	302
2024	227	417	63	707	762
2025	186	222	52	460	132
2026	96	115	30	242	4
2027	46	61	19	127	4
2028	19	32	13	65	4
2029	6	17	11	34	4
2030	3		8	11	5
2031			4	4	0
2032			2	2	0
2033			1	1	0
2034			0	0	0
2035			0	0	0
Összesen	**1.898**	**865**	**221**	**2.983**	**2.228**

** A kerekítésből eltérések adódhatnak.*

Összességében az állami (kormányzati) kiadások és a bevételek azonos szinten vannak

A 23. táblázat a kormányzati jövedelmeket és a kormányzati kiadásokat hasonlítja össze. Összességében a kormányzati kiadások megtérülhetnek, vagyis a kiadások és bevételek is nagyjából azonosak (1.142-1.291 Mrd Ft), csak a kormányzati kiadások időben előbb jelentkeznek, mint a bevételek.

Ehhez az összehasonlításhoz azonban meg kell jegyezni, hogy a jövedelmek keletkezésénél nem csak a kormányzati kiadásokból finanszírozott beruházások, hanem az egyéb forrásokból (EU, OCOG, magán) finanszírozott beruházások és az OCOG olimpia évében felmerülő kiadásai és a turizmus is figyelembe van véve. Végső soron azonban, még ha a keresletet nem is a kormány kelti teljes egészében, a bevételek reálisak, mert a más szereplők által elköltött jövedelmek egy része mindenképpen állami (kormányzati) bevétel lesz.

23. táblázat: Állami (kormányzati) jövedelmek és az olimpia (Mrd Ft) (Forrás: PwC számítás)

	Állami (kormányzati) jövedelmek				Az előrehozott és olimpiai beruházásokra fordított állami kiadások
	Előrehozott és olimpiai beruházásokból	OCOG költségből az olimpia évében	Turisták többlet költéséből	Összesen	
2015				0	
2016				0	
2017	1			1	4
2018	9			9	31
2019	33		0	33	104
2020	56		1	57	161
2021	99		2	101	243
2022	143		3	146	334
2023	146		0	146	252
2024	87	174	27	289	51
2025	70	83	21	174	110
2026	36	45	12	93	
2027	18	23	7	48	
2028	7	12	5	25	
2029	2	7	4	13	
2030	1		3	4	
2031			1	1	
2032			1	1	
2033			0	0	
2034			0	0	
2035			0	0	
Összesen	**708**	**344**	**90**	**1.142**	**1.291**

** A kerekítésből eltérések adódhatnak.*

A kormányzati bevételek mellett jelentkezik a lakosság (háztartások) jövedelme is, hiszen a beruházások közvetlenül és tovagyűrűző hatásaikban részben bérkifizetéseket eredményeznek. Ezek összege a teljes periódus alatt mintegy 1.006 Mrd Ft-ra tehető, mely hatás elsősorban az olimpia évében, illetve az azt megelőző és követő években jelentkezik (24. táblázat).

Több mint 1.000 Mrd Ft többlet jövedelem realizálódhat a lakosságnál 2015-2035-ös időszakban

24. táblázat: A háztartások jövedelme és az olimpia (Mrd Ft) (Forrás: PwC számítás)

	Háztartások jövedelme			Összesen
	Előrehozott és olimpiai beruházások	OCOG költés az olimpia évében	Turisták többlet költése	
2015				0
2016				0
2017	1			1
2018	8			8
2019	31		0	32
2020	51		1	52
2021	92		2	94
2022	132		3	134
2023	133		1	133
2024	77	127	21	226
2025	63	78	18	160
2026	33	38	10	81
2027	16	21	7	44
2028	7	11	5	22
2029	2	6	4	12
2030	1		3	4
2031			1	1
2032			1	1
2033			0	0
2034			0	0
2035			0	0
Összesen	**648**	**282**	**75**	**1.006**

** A kerekítésből eltérések adódhatnak.*

A lakossági jövedelmekhez hasonlóan vállalati jövedelmek is keletkeznek, ezek összege a teljes vizsgált időintervallumban meghaladja a 800 Mrd Ft-ot (25. táblázat).

Több mint 800 Mrd Ft vállalati többlet jövedelem realizálódhat 2015-2025-ös időszakban

25. táblázat: A vállalatok jövedelme és az olimpia (Mrd Ft) (Forrás: PwC számítás)

	Vállalatok jövedelme			Összesen
	Előrehozott és olimpiai beruházások	OCOG költés az olimpia évében	Turisták többlet költése	
2015				0
2016				0
2017	1			1
2018	8			8
2019	30		0	30
2020	45		1	45
2021	77		1	78
2022	110		2	112
2023	110		0	110
2024	63	115	15	192
2025	53	60	14	126
2026	26	32	8	67
2027	13	17	5	35
2028	5	9	4	18
2029	2	5	3	9
2030	1		2	3
2031			1	1
2032			1	1
2033			0	0
2034			0	0
2035			0	0
Összesen	**542**	**238**	**56**	**836**

** A kerekítésből eltérések adódhatnak.*

2020-2024 között évente átlagosan közel 19 ezer munkahely jön létre

Végül a 26. táblázatban bemutatjuk az olimpia foglalkoztatottságra gyakorolt hatását. Látható, hogy a többlet az olimpia évében meghaladja a százezer főt, de az olimpiát megelőző és követő években is jelentős a hatás. Az összesen azonban ebben az esetben nem úgy értendő, hogy félmillió embernek adtak munkát, hanem az olimpia félmillió munkahelyévet generált, amely egyenlő az újonnan foglalkoztatott személyek és az évek számának szorzatával. 2020-2024 között évente átlagosan közel 19 ezer munkahely jön létre, aminek köszönhetően 2024-ben 110 ezren dolgoznak az olimpia közvetlen és tovagyűrűző hatásainak köszönhetően. Ebben a számításban az a konzervatív feltételezés jelenik meg, hogy az olimpiai beruházások és költések következtében létrejövő munkahelyek a beruházások kifutásával nem maradnak meg, így az olimpiát követő években a számuk csökken. A valóságban a létrejövő munkahelyek egy része (pl.: az új létesítményekkel kapcsolatban) az olimpiát követően is megmarad. Az alkalmazott modell a hosszú távon megmaradó munkahelyek becslését nem tartalmazza.

2024-ben az olimpia közvetlenül, illetve tovagyűrűző hatásaiban több mint 100 ezer embernek ad munkát

26. táblázat: A létszám hatás és az olimpia (fő) (Forrás: PwC számítás)

	Létszám hatás			Összesen	Munkahelyek éves változása
	Előrehozott és olimpiai beruházások	OCOG költés az olimpia évében	Turisták többlet költése		
2015					
2016					
2017	572			572	572
2018	4.599			4.599	4.026
2019	16.975		168	17.143	12.544
2020	27.361		471	27.832	10.689
2021	50.961		864	51.825	23.993
2022	72.040		1.296	73.336	21.511
2023	71.010		321	71.331	-2.005
2024	38.826	60.775	10.853	110.455	39.124
2025	33.390	38.970	8.958	81.319	-29.136
2026	16.494	19.103	5.132	40.729	-40.589
2027	7.881	10.611	3.263	21.756	-18.973
2028	3.340	5.574	2.287	11.201	-10.555
2029	1.070	2.956	1.814	5.839	-5.362
2030	477		1.345	1.822	-4.017
2031			657	657	-1.165
2032			328	328	-329
2033			166	166	-162
2034			75	75	-91
2035			26	26	-48
Összesen	**344.995**	**137.989**	**38.024**	**521.009**	

Az elmondottakat röviden összefoglalva az látszik, hogy az olimpia megrendezése esetén a költségvetésre mintegy 1.291 Mrd Ft-os többlet-kiadás hárulna, ugyanakkor az olimpia megrendezése miatti állami (kormányzati) bevételek – néhány éves időbeli késéssel közel ugyanekkora összeget tennének ki, emellett a lakosság és a vállalatok jövedelme is tekintélyesen megnövekedne az olimpia hatására.

Az olimpiai beruházások közvetlen importigénye viszonylag csekély, mintegy 120 Mrd Ft-ra becsülhető. A tovagyűrűző hatásoknak azonban jelentős importvonzata van, ugyanis a vállalati jövedelmek, amelyek vállalati beruházásokban testesülnek meg, számottevő importigényekkel bírnak: általában a vállalati beruházások közel egyharmadát az importgépek teszik ki. Ez a külföl-

dieknél keletkező jövedelem csökkenti a belföldi gazdasági szereplők (állam, háztartások, vállalatok) jövedelmeit és rontja az ország fizetési mérlegét. A fizetési mérlegre vonatkozó hatást később részletesen is bemutatjuk.

27. táblázat: Az import és az olimpia (Mrd Ft) (Forrás: PwC számítás)

	Összes import			
	Előrehozott és olimpiai beruházások	**OCOG-költés az olimpia évében**	**Turisták többlet költése**	**Összesen**
	Mrd Ft	Mrd Ft	Mrd Ft	Mrd Ft
2015				0
2016				0
2017	1			1
2018	8			8
2019	31		0	31
2020	82		1	83
2021	142		1	144
2022	202		2	204
2023	208		1	209
2024	124	201	13	337
2025	95	101	19	215
2026	45	57	14	116
2027	22	28	8	59
2028	9	15	5	29
2029	3	8	4	15
2030	1		3	4
2031			2	2
2032			1	1
2033			0	0
2034			0	0
2035			0	0
Összesen	**973**	**410**	**74**	**1.458**

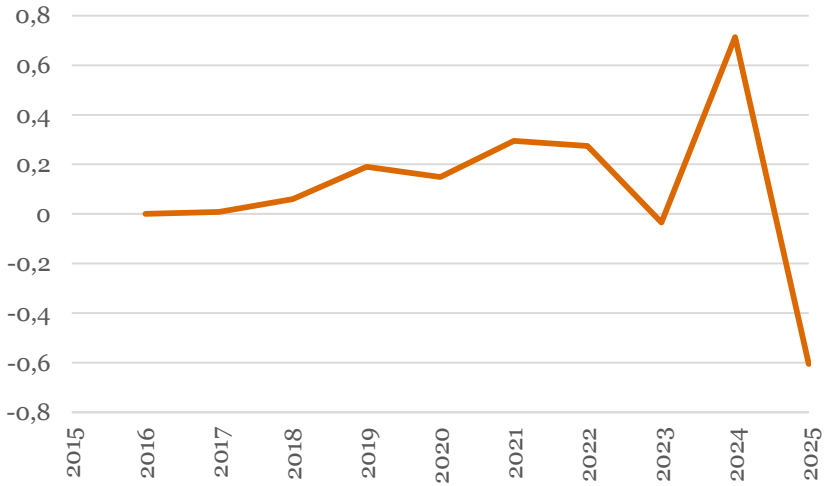
*A táblázat kerekített értékeket tartalmaz

15.6 Az olimpiai beruházások növekedést gyorsító hatása

2015-2025 közötti időszakban az olimpia 2.500 Mrd Ft-tal növelheti a GDP-t

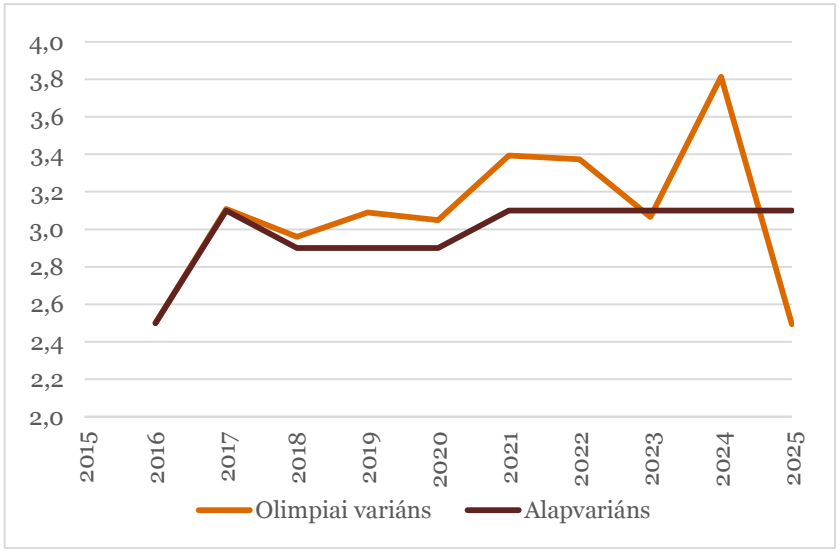
Az olimpiai projekt – előrehozott, olimpiai fejlesztések, OCOG- és turisztikai költések – elsődleges és tovagyűrűző hatásában jelentős GDP növekedést eredményez. A 3% körüli alapvariánshoz képest a 2015-2025-ös időszakban mintegy 2.500 Mrd Ft-ot ad hozzá az alappálya szerinti GDP-hez. Ez a hatás jelentősebb mértékben 2019-től kezdődik és az olimpiáig vezető időszakban 0,3 százalékponttal is gyorsíthatja a gazdaságot évente. A növekedési ütem 2025-ben a magas 2024. évi bázis miatt esik vissza (25. ábra). Ennek megfelelően a 2015-2025 közötti időszakban az olimpia évente átlagosan 0,1 százalékponttal növelheti Magyarország GDP-jét.

26. ábra: A GDP ütemkülönbsége az alap és az olimpiai variáns között (%) (Forrás: PwC számítás)

A növekedési ütemeket (alappálya, növekedési hatás) a 26. ábra mutatja.

27. ábra: Az olimpiai projekt hatására megnövekedett GDP (%) (Forrás: PwC számítás)

Az olimpiai projekt GDP-re gyakorolt hatását a vázolt, különböző feltételezések mellett a 28. táblázat tartalmazza.

2019-2024 közötti időszakban az olimpia évente átlagosan 0,3 százalékponttal növelheti a GDP-t

28. táblázat: Az olimpiai projekt hatása a GDP-re (Forrás: PwC számítás)

	GDP Alapvariáns		GDP többlet olimpiából	Megnövekedett GDP		Ütemnövekedés (%pont)
	Mrd Ft	Növekedési ütem, %	Mrd Ft	Mrd Ft	Növekedési ütem, %	%
2015	33.636		0	33.636		
2016	34.477	2,5	0	34.477	2,5	0,0
2017	35.546	3,1	3	35.549	3,1	0,0
2018	36.576	2,9	25	36.601	3,0	0,1
2019	37.637	2,9	95	37.732	3,1	0,2

2020	38.729	2,9	154	38.883	3,0	0,1
2021	39.929	3,1	273	40.202	3,4	0,3
2022	41.167	3,1	392	41.559	3,4	0,3
2023	42.443	3,1	389	42.833	3,1	0,0
2024	43.759	3,1	707	44.466	3,8	0,7
2025	45.115	3,1	460	45.575	2,5	-0,6
2019-24 éves átlag		3,06			3,34	0,28
Összesen			**2.498**			

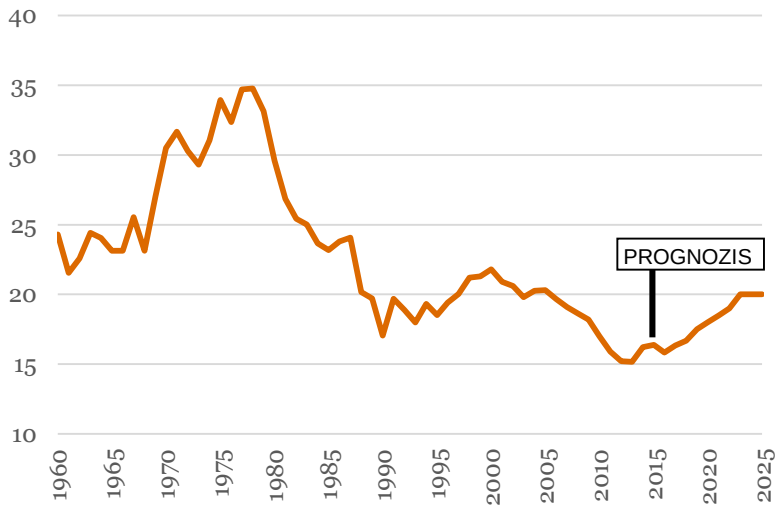
** A kerekítésből eltérések adódhatnak.*

15.7 A kormányzati beruházások várható alakulása

A kormányzati beruházások GDP-hez viszonyított aránya a 2013-as 15%-os mélypont után a 20%-ot is elérheti

A kormányzati beruházások előrejelzésénél a nemzetgazdasági beruházások és a GDP viszonyának hosszú távú tendenciáiból indulunk ki. Mint a 27. ábra mutatja, ez az arány a hetvenes évek közepéig növekvő volt, a csúcson 35%-ot ért el, majd az ország eladósodása után a beruházások GDP-ben vett aránya meredeken csökkenni kezdett. A rendszerváltást követően 20% körül állapodott meg, ami a 2000-es évek költségvetési hiányának mérséklési igénye miatt 2005-től csökkenni kezdett és 2013-ra ért el egy 15%-os mélypontot. Azóta a beruházások GDP-ben vett aránya ismét növekedni kezdett és a kormány legutóbbi (2015. április) konvergencia programja szerint e növekvő tendencia folytatódni fog. Mindezek alapján feltételezhetjük, hogy a gazdaság konszolidálása, a túlzott deficit eljárás alól való kikerülés, a devizaadósok problémáinak megoldása és az uniós finanszírozási periódusváltás (ami 2015-ben jelentősen növelte, 2016-ban csökkenti a beruházásokat) után a beruházások GDP-ben vett aránya újból növekedhet és elérheti az 1990-2005 közötti időszak átlagát, vagyis 20%-ot.

28. ábra: Beruházások a GDP %-ában (Forrás: KSH, PwC számítás)

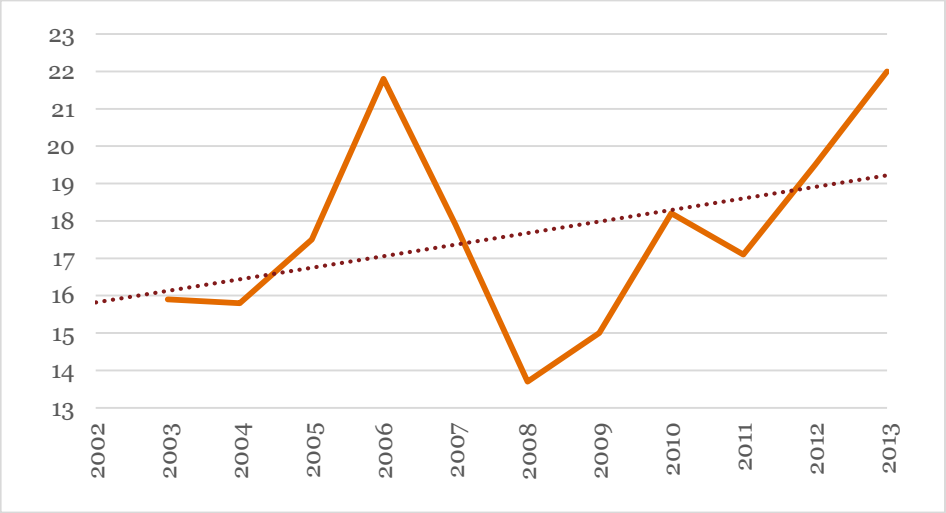

A nemzetgazdasági beruházások egy része kormányzati beruházás.[21] Mint a 28. ábrából látható ennek aránya igen nagymértékben, az elmúlt évtizedben 14-22% között változott, a csúcsok kormányzati nagyberuházások indításával voltak kapcsolatban. Az arány évtizedes átlagos értéke 18%, de emelkedő tendenciájú. Ennek alapján azt feltételezzük, hogy ez az arány a következő évtizedben valamivel az előző évtized átlaga felett lesz, eléri a 19%-ot.

A fenti feltételezések mellett a hosszabb távon 3% körüli GDP növekedést feltételező alapvariánsban a kormányzati beruházások a következő években évi 1.000-1.200 Mrd Ft körül mozoghatnak, majd a tízéves időszak végére 1.500-1.700 Mrd Ft-ra növekedhetnek (29. táblázat).

A nemzetgazdasági beruházások 14-22%-a volt kormányzati beruházás az elmúlt 10 évben

29. ábra: Kormányzat részaránya a bruttó állóeszköz-felhalmozásban (%) (Forrás: KSH)

[21] Forrás: KSH 1.1.3. A bruttó állóeszköz-felhalmozás (beruházások) alakulása (2003–2013)

29. táblázat: A kormányzati beruházások várható alakulása (alapvariáns) (Forrás: PwC elemzés[22])

	Volumenindex		Nemzetgazdasági beruházás 2015. évi ár (Mrd Ft)	Kormányzati beruházások részaránya, %	Kormányzati beruházások (Mrd Ft)
	Beruházás	GDP			
2014	11,7	6,9	5.173		
2015	5,8	5,5	5.506	19	1.046
2016	-0,9	2,5	5.456	19	1.037
2017	6,4	3,1	5.806	19	1.103
2018	5,1	2,9	6.102	19	1.159
2019	7,9	2,9	6.586	19	1.251
2020	5,8	2,9	6.971	19	1.325
2021	6,0	3,1	7.387	19	1.404
2022	5,9	3,1	7.822	19	1.486
2023	8,5	3,1	8.489	19	1.613
2024	3,1	3,1	8.752	19	1.663
2025	3,1	3,1	9.023	19	1.714

Ha azonban a gazdasági növekedési pálya a prognosztizált sáv alsó határához közel alakulna, akkor természetesen az állami beruházások is kisebbek, mint ahogy azt a 30. táblázat mutatja. A prognózis-időszak vége felé a különbség meghaladhatja az évi 100 Mrd Ft-ot. A reálisan prognosztizálható növekedési sáv felső határán (dinamikus változat) a kormányzati beruházások volumene lényegében ugyanilyen mértékben lenne több, mint az alapvariánsban.

22

30. táblázat: A kormányzati beruházások várható alakulása (elmaradó változat) (Forrás: PwC elemzés)

	Volumenindex		Nemzetgazdasági beruházás 2015. évi ár (Mrd Ft)	Kormányzati beruházások részaránya, %	Kormányzati beruházások (Mrd Ft)
	Beruházás	GDP			
2014	11,7	6,9	5.173		
2015	5,8	5,5	5.506	19	1.046
2016	-1,2	2,3	5.439	19	1.033
2017	5,9	2,6	5.761	19	1.095
2018	4,3	2,2	6.010	19	1.142
2019	7,5	2,5	6.463	19	1.228
2020	5,1	2,2	6.793	19	1.291
2021	5,0	2,2	7.136	19	1.356
2022	5,0	2,2	7.490	19	1.423
2023	7,6	2,2	8.057	19	1.531
2024	2,2	2,2	8.235	19	1.565
2025	2,2	2,2	8.416	19	1.599

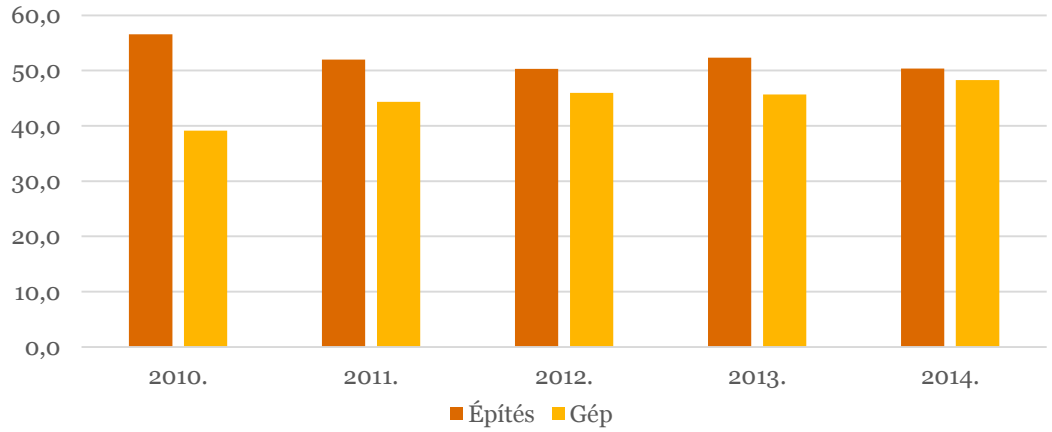
31. táblázat: A kormányzati beruházások várható alakulása (dinamikus változat) (Forrás: PwC elemzés)

	Volumenindex		Nemzetgazdasági beruházás 2015. évi ár (Mrd Ft)	Kormányzati beruházások részaránya, %	Kormányzati beruházások (Mrd Ft)
	Beruházás	GDP			
2014	11,7	6,9	5.173		
2015	5,8	5,5	5.506	19	1.046
2016	-1,2	2,9	5.480	19	1.041
2017	6,9	3,6	5.860	19	1.113
2018	5,6	3,4	6.191	19	1.176
2019	8,4	3,3	6.708	19	1.275
2020	6,6	3,6	7.148	19	1.358
2021	6,9	4,0	7.641	19	1.452
2022	6,8	4,0	8.161	19	1.551
2023	9,5	4,0	8.934	19	1.698

2024	4,0	4,0	9.292	19	1.765
2025	4,0	4,0	9.663	19	1.836

A beruházások anyagi-műszaki összetételét megvizsgálva következtethetünk a várható beruházások építőipar és gépipar iránt megnyilvánuló igényeire. A következő ábra szerint az utóbbi években a beruházásokon belül eltolódás ment végbe az építéstől a gépberuházások felé, míg 2010-ben az építés aránya a beruházásokban még 57% volt, ez 2014-re 50%-ra csökkent. A hosszú idősorok azonban a magasabb arányt valószínűsítik, így hosszabb távra – figyelembe véve például a lakásépítés várható fellendülését is – célszerű inkább azzal számolni, hogy az építések a beruházások 56-57%-át fogják kitenni. A beruházások anyagi-műszaki megbontását a 32. táblázat mutatja, amely szerint a legutolsó rendelkezésre álló évben, 2014-ben az összesen 5.216 Mrd Ft-os beruházásból 2.629 Mrd Ft volt az építési beruházás. A hazai építőipar teljesítménye azonban az építési beruházások teljesítményértékének nagyjából a 80%-a volt (2.070 Mrd Ft), a többi legnagyobb részét az építőipari import tette ki.

30. ábra: A beruházások anyagi-műszaki összetételének megoszlása (%) (Forrás: PwC elemzés)

32. táblázat: A nemzetgazdasági beruházások anyagi-műszaki bontása (folyó áron, Mrd Ft) (Forrás: KSH[23])

	Építés	Gép	Egyéb	Összesen
2010	2.549	1.763	194	4.506
2011	2.283	1.948	160	4.391
2012	2.144	1.959	161	4.264
2013	2.367	2.066	89	4.523
2014	2.629	2.518	70	5.216

** A kerekítésből eltérések adódhatnak.*

Az országos építőipar azonban nem azonos az építőipari vállalatokkal, mert nem építőipari szervezetek és a lakosság is végeznek építőipari tevékenységet, ami az utóbbi években együttesen az országos építés mintegy 7%-át tette ki.

Az építőipar egy szűkebb, nagyvállalati körére, amely azonban az építőipari teljesítmény kétharmadát teszi ki, részletesebb adatokkal is rendelkezünk, amely bizonyos fokig jelzi a hazai építőipar kivitelezői kapacitásainak összetételét, amennyiben a különböző építmény-csoportok (például ipari épületek, vasutak) építése eltérő szaktudást és felszereltséget igényel.

Amint a 33. táblázat a legutóbbi rendelkezésre álló 2013. évi adatok alapján mutatja, a kivitelezői kapacitásban legnagyobb súlya az ipari épületek építésének van, ezt követi az utak építése, majd a csővezetékek, elektromos hálózatok, és a vasutak építése. Ez az elhatárolás azonban rugalmas lehet, hiszen az építőipari gépek nagy része általános rendeltetésű (például daru, vagy szállítóeszköz), a szakmunkákra (például csővezetékek összehegesztésére) pedig akár külföldi szakembereket, vagy alvállalkozókat is fel lehet kérni. Az építőipar viszonylagos rugalmasságát mutatja a 30. ábra, amely szerint az építőipar volumenváltozása nem csak lefelé, de felfelé is követni tudta a beruházások változását. Ez egyben annyit is jelent, hogy az építőipar kivitelezői kapacitása nem jelenthet korlátot dinamikusabb beruházás-fellendülés esetén.

[23] Központi Statisztikai Hivatal 3.3.3 tábla. A nemzetgazdasági beruházások teljesítményértéke anyagi-műszaki összetétel szerint

33. táblázat: Építőipari termelés értéke építmény-alcsoportonként, 2013 (Forrás: KSH[24])

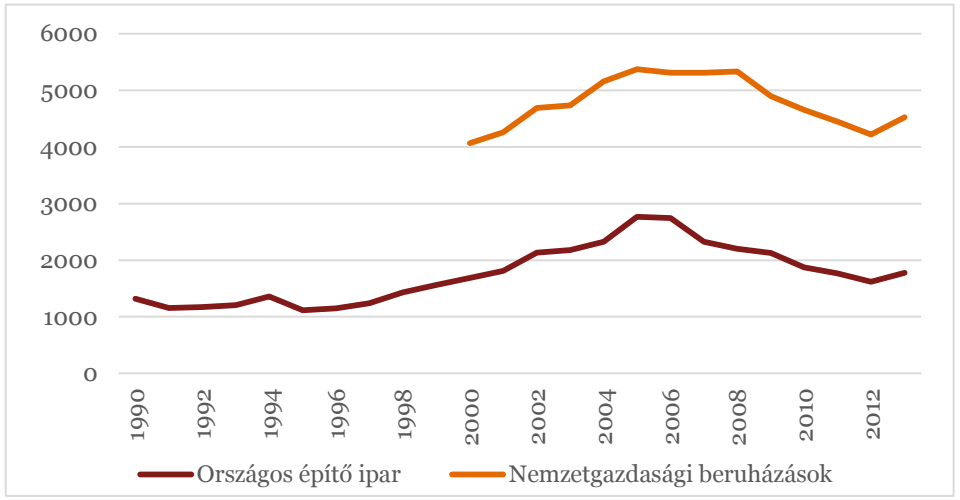
	Mrd Ft	Százalékos megoszlás
Építmények összesen	**1.256**	**100,0**
Kiemelt építmény-alcsoportok		
Ipari épületek és raktárak	232	18,5
Utak	176	14,0
Helyi (települési) csővezetékek, távközlő- és elektromos hálózatok és műtárgyaik	140	11,1
Vasutak	95	7,6
Szórakoztató, közművelődési, oktatási és egészségügyi célú épületek	95	7,6
Távolsági csővezetékek, távközlő- és elektromos hálózatok és műtárgyaik	61	4,8
Hivatali épületek	49	3,9
Kikötők, vízi utak, gátak és egyéb vízgazdálkodási létesítmények	45	3,6
Nagy- és kiskereskedelmi épületek	43	3,5
Két- és annál több lakásos épületek	39	3,1
Komplex ipari létesítmények	37	2,9
Kiemeltek összesen	**1.012**	**80,6**

** A kerekítésből eltérések adódhatnak.*

[24] KSH 4.3.3. Az építőipari termelés értéke építmény-alcsoportonként

Az építőipar képes rugalmasan reagálni az változó keresletre, évente akár 400 Mrd Ft-tal is változik a teljesítménye

31. ábra: A nemzetgazdasági beruházások és az országos építőipar teljesítménye (Mrd Ft, 2013. évi változatlan áron)
(Forrás: PwC elemzés)

15.8 Az olimpiai beruházások hatása az államháztartásra

15.8.1 Az államháztartás szerepe a gazdaságban

Hosszú távú idősorokat vizsgáltunk

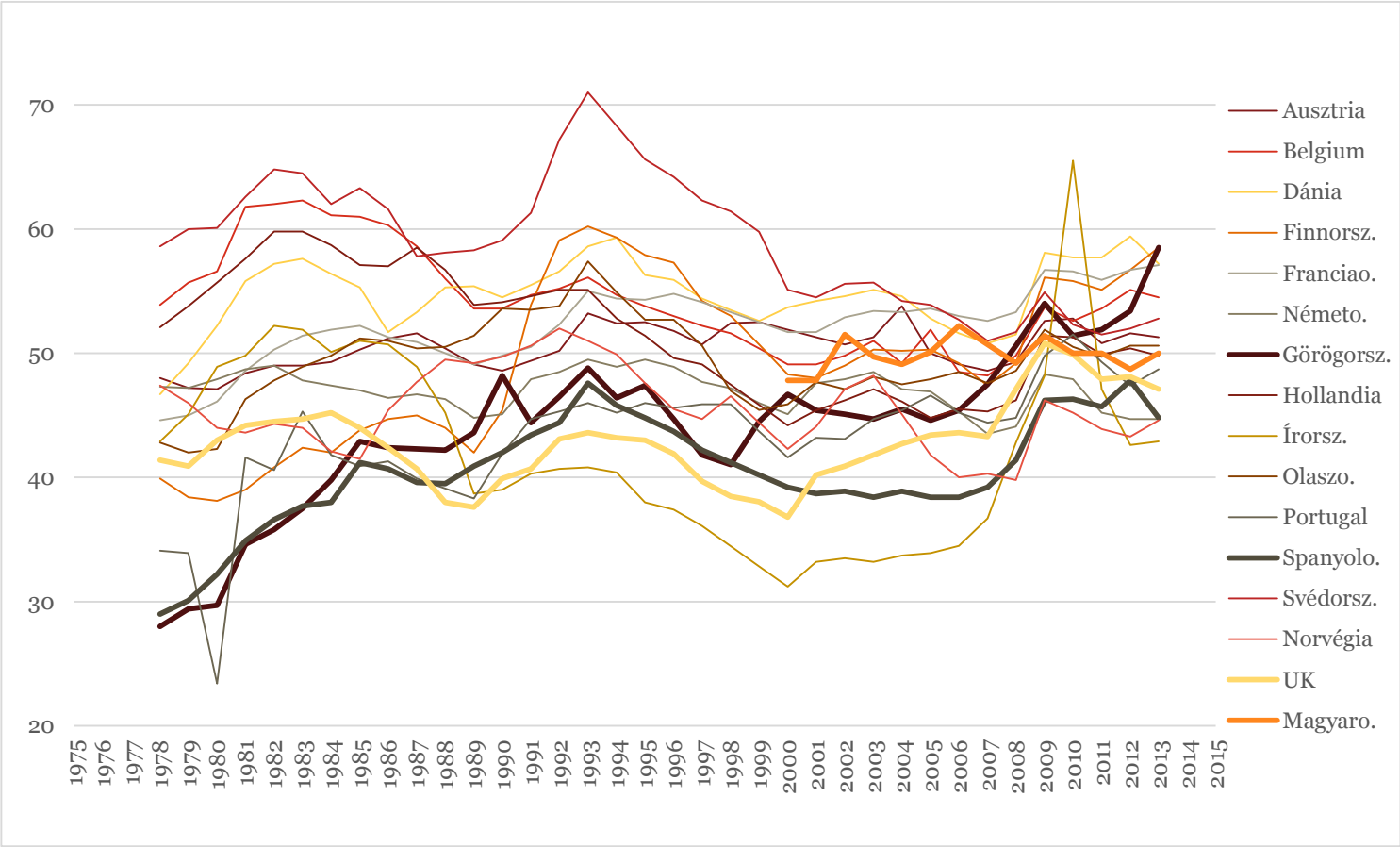
Az olimpiai projekt beruházásainak államháztartásra gyakorolt hatásának megbecslése több lépésben történik. Az első általában annak vizsgálata, hogy hosszú távon hogyan alakul az egyes országok államháztartási bevételeinek és kiadásainak GDP-ben vett aránya. Ennek érdekében a 31. ábrán bemutatjuk az uniós országok államháztartási kiadásainak hosszú távú tendenciáját. Jól látható, hogy az időnként bekövetkező kilengések ellenére nem található határozott tendencia a költségvetési kiadások GDP-ben vett arányában, azon kívül, hogy idővel az egyes országok közötti szórás csökkent. Magyarország csaknem középen helyezkedik el az országok között, amiből azt a következtetést vontuk le, hogy hosszú távon a kiadások 50 százalék körüli stabilizációjával számolhatunk.[25]

Ha a bevételeket nézzük, hasonlókat tapasztalunk. Ebben az esetben az Eurostat egy rövidebb idősorával kell dolgoznunk, de ezek az adatok is azt mutatják, hogy a költségvetési bevételek a GDP százalékában viszonylag stabilak, noha az egyes országok sajátosságai miatt országonként elég széles sávban 35 és 55 százalék között változnak (32. ábra). Magyarország megint egy átlagos helyet foglal el a többi ország között, és az várható, hogy az elmúlt évtizedet jellemző tendencia megmarad.

[25] Rövidebb távon jelentkezhetnek a költségvetési kiadások GDP-ben való arányának csökkentésére irányuló törekvések, amelyek az úgynevezett kínálati közgazdaságtan ajánlásaival vannak összhangban (az állam újraelosztó szerepének csökkentése a hatékonyság növelése érdekében), hosszabb távon azonban ezek a törekvések erős társadalmi ellenállásba ütköznek. Ez az oka annak, hogy az Európai Unióban 35 év alatt sem volt e téren érdemleges elmozdulás, mint ahogy azt a 32. ábra is mutatja.

Nincs meghatározó trend az államháztartási kiadások/GDP arányban. 2009 után némi konvergencia látható az 50%-os arányhoz

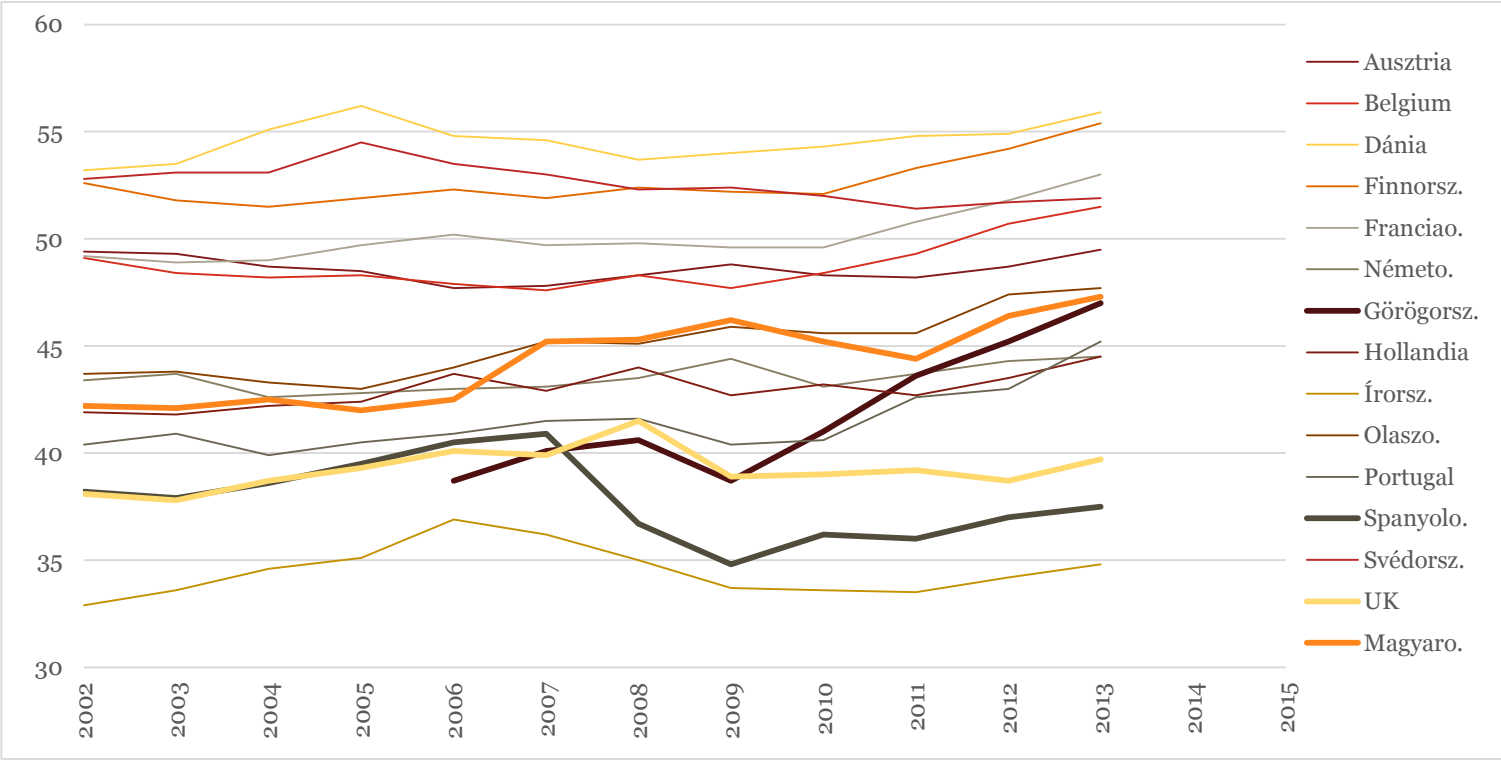
32. ábra: Az államháztartás kiadásai a GDP százalékában (Forrás: Eurostat, OECD[26])

[26] OECD Economic Outlook 1995 június és 1998 szeptember, Eurostat

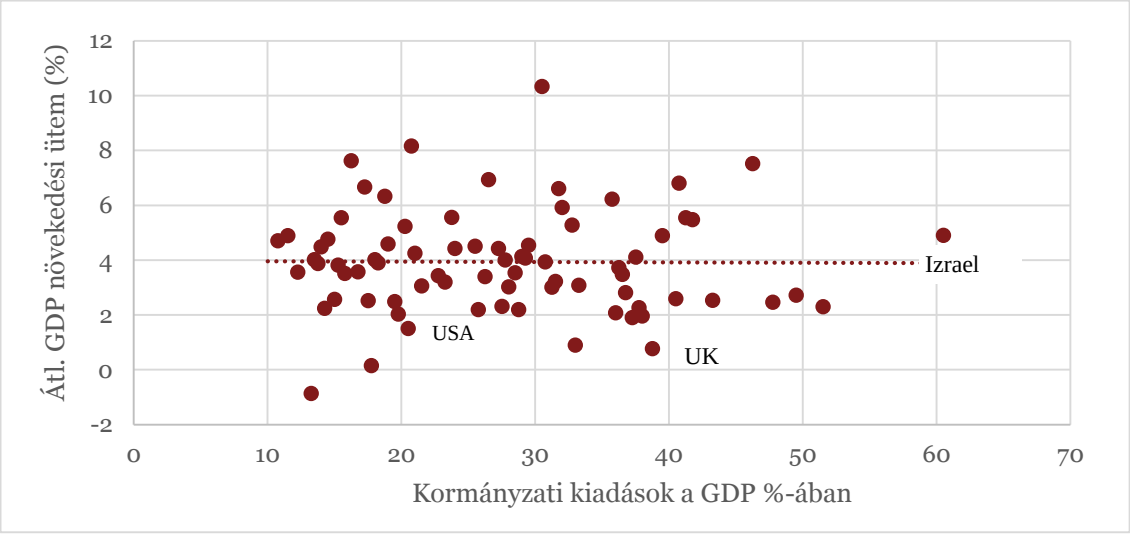
Nagy szórást mutat az államháztartás/GDP arány: az értéke 35-55% között van Európában

33. ábra: Az államháztartás bevételei a GDP százalékában (Forrás: Eurostat)

A 33. ábrán azt is bemutatjuk, hogy sok ország harmincéves idősorai alapján kimondható, hogy a költségvetési kiadások GDP-ben vett aránya és a gazdasági növekedés üteme között nincs összefüggés, vagyis nem állja meg a helyét az a viszonylag elterjedt vélemény, hogy a költségvetési kiadások GDP-ben vett arányának csökkentése a növekedési ütem felgyorsulásával járhat. Ebből az következik, hogy megalapozott az a feltételezésünk, hogy a Magyarországon kialakult, a GDP 50%-a körüli költségvetési kiadások nem veszélyeztetik az ország gazdasági növekedését és akár a jelenleginél lényegesen gyorsabb pályára való átállását. Ugyanakkor számításainknál figyelembe vettük, hogy a 2015. áprilisi konvergencia program 2018-ig a költségvetési kiadások és bevételek mintegy 4 százalékpontos csökkenésével számol és a továbbiakban ezzel a lecsökkent aránnyal számolunk.

34. ábra: A gazdasági növekedés és a kormányzati kiadások kapcsolata az 1970-1999 közötti évek átlaga alapján (Forrás: PwC számítás)

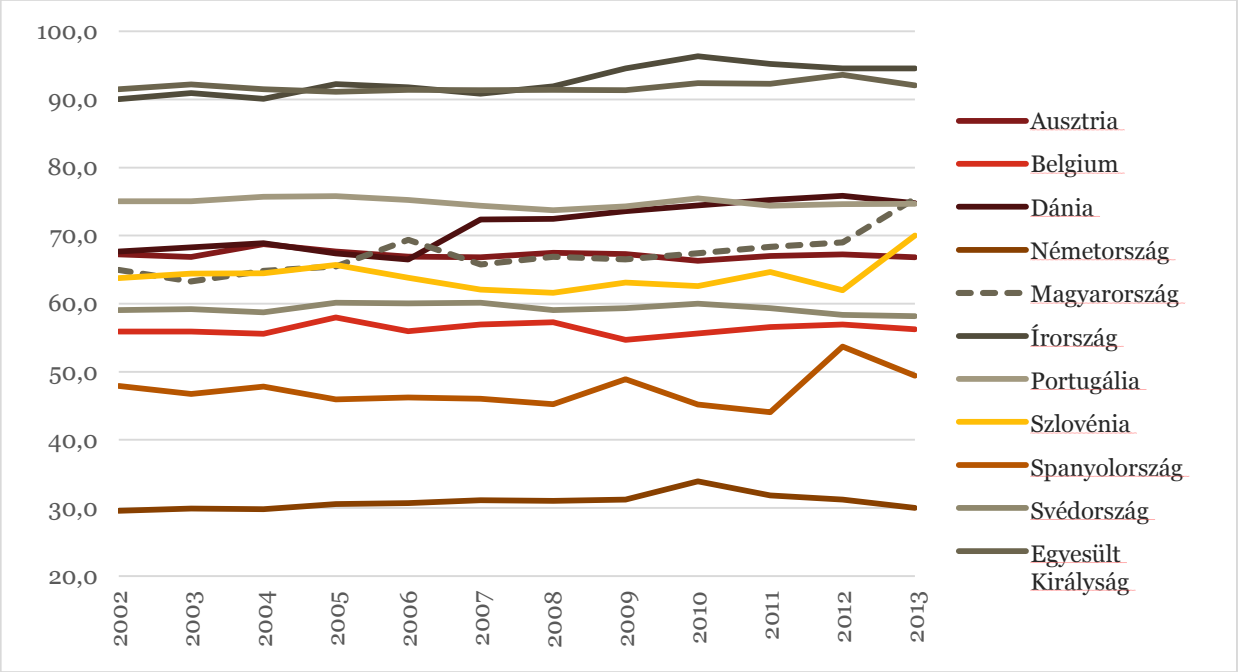

Nincs érdemi kapcsolat a GDP növekedése és a kormányzati kiadások GDP-ben vett aránya között

Magyarország esetében a központi költségvetés kiadási oldala a GDP-ben 31,5%-ra becsülhető hosszú távon

Az olimpiai projekt döntő mértékben a központi költségvetést érinti, amely Magyarország esetében az államháztartás mintegy 70%-át teszi ki. Ez az arány egyébként országonként változó, annak megfelelően, hogy az államháztartás egyes alrendszerei (a központi költségvetés, a társadalombiztosítás, az önkormányzatok és az elkülönített állami alapok) mekkora súlyt képviselnek az államháztartás kiadásaiban. Németország esetében ez az arány kicsi (30%), hiszen egy szövetségi államról van szó, ahol az egyes tartományoknak önálló költségvetésük van, míg Izland, vagy az Egyesült Királyság állami kiadásai a központi költségvetés kiadásaihoz kapcsolódnak, e két országban a központi költségvetés államháztartásbeli súlya igen magas, 90% körüli (34. ábra). Ugyanakkor általában igaz, hogy ezek az arányok – kevés kivételtől eltekintve – stabilak, kevéssé változnak az idő függvényében. Bizonyos mértékig hazánk a kivételekhez tartozik, mert az elmúlt évtizedben a központi költségvetés államháztartásban betöltött szerepe kismértékben növekedett, ami az önkormányzatok relatív visszaszorulásával és az uniós támogatások szerepével van kapcsolatban, mely utóbbiak egy része a központi költségvetésen keresztül kerül kiosztásra. E tendencia folytatódását azonban a jövőre nézve már nem tételezzük fel, úgy, hogy a költségvetési kiadások alakulásánál az utóbbi évek átlagával, 70%-kal számolunk, ami azt jelenti, hogy a központi költségvetés kiadási oldalát a GDP 31,5%-ára becsülhetjük (0,45×0,7=0,315), ehhez kell viszonyítani az olimpiai projekt finanszírozásának a központi költségvetést terhelő részét.

35. ábra: A központi költségvetés kiadásai az államháztartás kiadásaihoz viszonyítva (%) (Forrás: Eurostat)

Az elmondottak szerint a 34. táblázat mutatja, hogy a dinamikusabb és a lassúbb GDP növekedési változatokban milyen nagyságrendű költségvetési kiadásokhoz kell igazítanunk az olimpiai projekt központi költségvetést terhelő kiadásait.

A továbbiakban a központi költségvetés szerkezetét is áttekintjük, annak mérlegelésére, hogy a különböző fontosabb kiadások milyen súlyt képviselnek. A későbbiek folyamán kitérünk a költségvetési bevételekre is, ugyanis az uniós követelmények szerint be kell tartanunk a maastrichti előírásokat, amely szerint az államháztartási kiadások nem haladhatják meg 3%-nál jobban a bevételeket, vagyis a kiadások szűk határok között meghatározzák a szükséges bevételeket, vagy fordítva, a bevételek szűk határok között bekorlátozzák a kiadásokat. Mivel az egyensúly biztosítása alapvetően a központi költségvetésre hárul, ez azt jelenti, hogy a fenti összefüggést (a kiadások és bevételek közötti 3 százalékponton belüli eltérést) a központi költségvetésnek kell biztosítania.

34. táblázat: A GDP és a központi költségvetés mértéke dinamikusabb és lassúbb változatok szerint (Mrd Ft)
(Forrás: KSH)

	GDP 2015. évi áron			A központi költségvetés kiadásai 2015. évi változatlan áron		
	Alap	Dinamikus	Elmaradó	Alap	Dinamikus	Elmaradó
2015	33.636	33.652	33.610	10.595	10.600	10.587
2016	34.477	34.628	34.366	10.860	10.908	10.825
2017	35.546	35.878	35.270	11.197	11.302	11.110
2018	36.576	37.109	36.028	11.522	11.689	11.349
2019	37.637	38.333	36.929	11.856	12.075	11.633
2020	38.729	39.713	37.741	12.199	12.510	11.888
2021	39.929	41.302	38.572	12.578	13.010	12.150
2022	41.167	42.954	39.420	12.968	13.530	12.417
2023	42.443	44.672	40.287	13.370	14.072	12.691
2024	43.759	46.459	41.174	13.784	14.635	12.970
2025	45.115	48.317	42.080	14.211	15.220	13.255

A központi költségvetés szerkezete azt mutatja, hogy miközben a kiadások GDP-ben vett aránya viszonylag stabil, a kiadások között jelentős átrendeződés ment végbe főleg a költségvetési szervek kiadásai (a fejezet kezelésű kiadások) és az alrendszerek támogatása között, amennyiben az előbbi aránya erőteljesen nőtt, az utóbbié pedig csökkent, ami arra utal, hogy a 2010. évi kormányváltást követően erőforrás- és feladatátcsoportosítás történt a minisztériumok és az önkormányzatok között.

A költségvetési szervek kiadásai magukban foglalják az államigazgatás, az oktatás, az egészségügy, a belbiztonság, a honvédelem és más hasonló feladatok finanszírozását. Emellett a 35. táblázatból látható, hogy a költségvetés kiadási tételei között jelentős helyet foglalnak el a kamatkiadások (mintegy 10%-ot), jelentős a család- és szociálpolitikai támogatás aránya (6-7%), valamint ehhez járulnak kisebb tételek, mint az egyedi és normatív támogatások (2,5%) és az uniós költségvetéshez való hozzájárulás, ami szintén mintegy 2,5%-ot tesz ki.

35. táblázat: A központi költségvetés kiadásai (2005–) (%)

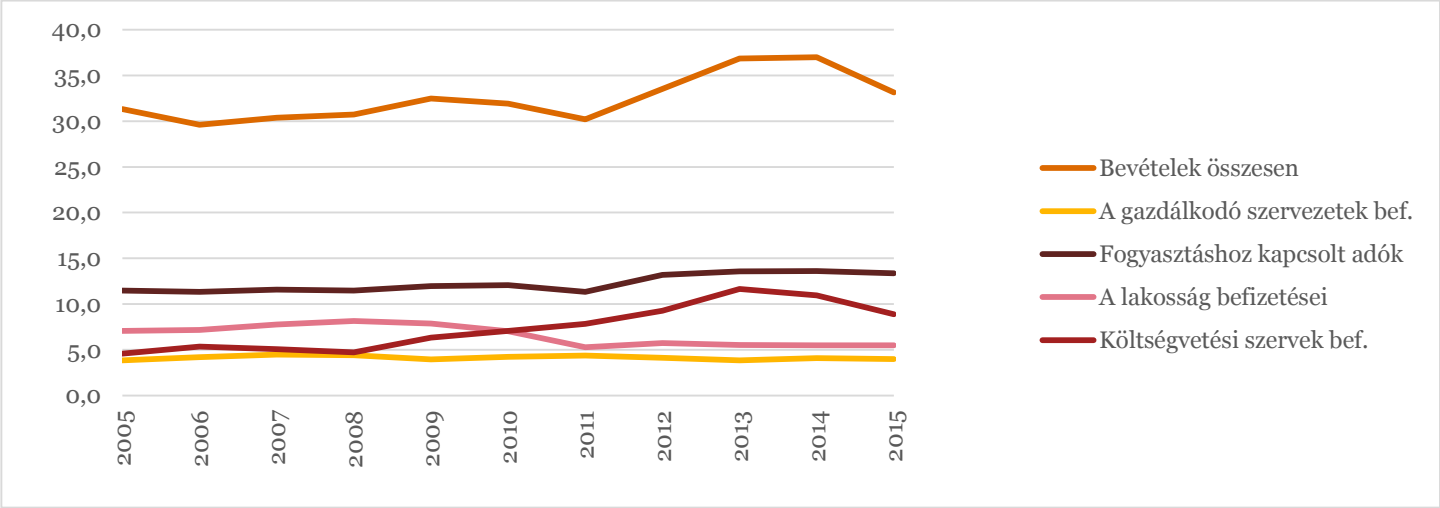
(Forrás: KSH)

	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015
	A központi költségvetés kiadásainak GDP-ben vett aránya										
Kiadások GDP-ben vett aránya	**33,8**	**37,9**	**36,0**	**34,0**	**35,4**	**35,1**	**36,4**	**35,7**	**40,2**	**39,6**	**35,7**
	A központi költségvetés kiadási szerkezete (%)										
A költségvetési szervek kiadásai	44,8	43,4	47,1	44,3	44,6	45,1	47,0	50,6	56,0	58,3	60,0
Alrendszerek támogatása	23,7	24,9	24,0	25,4	25,0	26,0	19,1	19,2	16,4	14,3	11,6
Helyi önkormányzatok támogatása	17,7	14,8	15,1	15,7	14,4	13,5	11,9	10,7	5,6	5,7	5,5
TB-alapok támogatása	5,7	9,9	8,6	9,2	10,1	12,3	6,3	6,9	8,2	7,1	4,9
Kamatkiadások	12,3	11,0	11,2	12,8	13,0	12,2	10,9	12,0	10,7	10,6	9,5
Család- és szociálpolitikai támogatások	6,6	7,2	7,6	7,6	7,1	6,8	6,1	8,2	6,2	5,4	6,0
Egyedi és normatív támogatások	1,5	1,4	2,2	2,2	2,0	2,2	2,1	2,6	2,3	2,2	2,6
Hozzájárulás az EU költségvetéséhez	2,5	2,1	2,1	2,3	2,5	2,5	2,3	2,3	2,3	2,3	2,5
Egyéb	8,6	10,0	5,8	5,4	5,9	5,2	12,4	5,1	6,1	6,9	7,8
Összesen	**100,0**	**100,0**	**100,0**	**100,0**	**100,0**	**100,0**	**100,0**	**100,0**	**100,0**	**100,0**	**100,0**

Bevételi oldalon a bevételek GDP-ben vett aránya az elmúlt évtized átlagában a GDP 32-33%-át tette ki, úgy, hogy 2011-től – a túlzott deficit eljárás alól való kikerülés érdekében növelni kellett a bevételek GDP-ben vett arányát, ami elsősorban a költségvetési szervek befizetéseiből származott, amelybe bele tartozik a fejlesztési kezelésű előirányzatok uniós támogatása is. A sikeres konszolidáció végeztével a bevétel GDP-ben vett aránya lényegében az évtizedes átlagnak megfelelően alakult (35. ábra). A bevételi szerkezetre jelentős hatást gyakorolt az egykulcsos adó bevezetése, amelynek hatására az SZJA aránya közel két százalékponttal csökkent (ez 2010-ről 2011-re 391 Mrd Ft-os csökkenést jelentett), ugyanakkor ezt részben pótolták a pénzügyi intézményekre kivetett különadók. Az arányok elmozdulását részletesebben a 36. számú táblázat mutatja.

36. ábra: A központi költségvetés bevételei a GDP %-ában

(Forrás: KSH)

A nemzetközi összehasonlítás a központi költségvetés bevételeinek esetében is azt mutatja, hogy bár azok országonként igen eltérőek, hosszabb távon stabilak, nincs lényeges trendjük (36. ábra). Ez megerősíti azt a feltételezést, hogy a magyar esetben is élhetünk a bevételek GDP-hez viszonyított arányának stabilitásával. Ugyanakkor 2018-ig ez esetben is figyelembe vesszük a 2015. áprilisi konvergencia program irányszámait.

36. táblázat: A központi költségvetés fő bevételi forrásainak aránya a GDP %-ában

(Forrás: KSH)

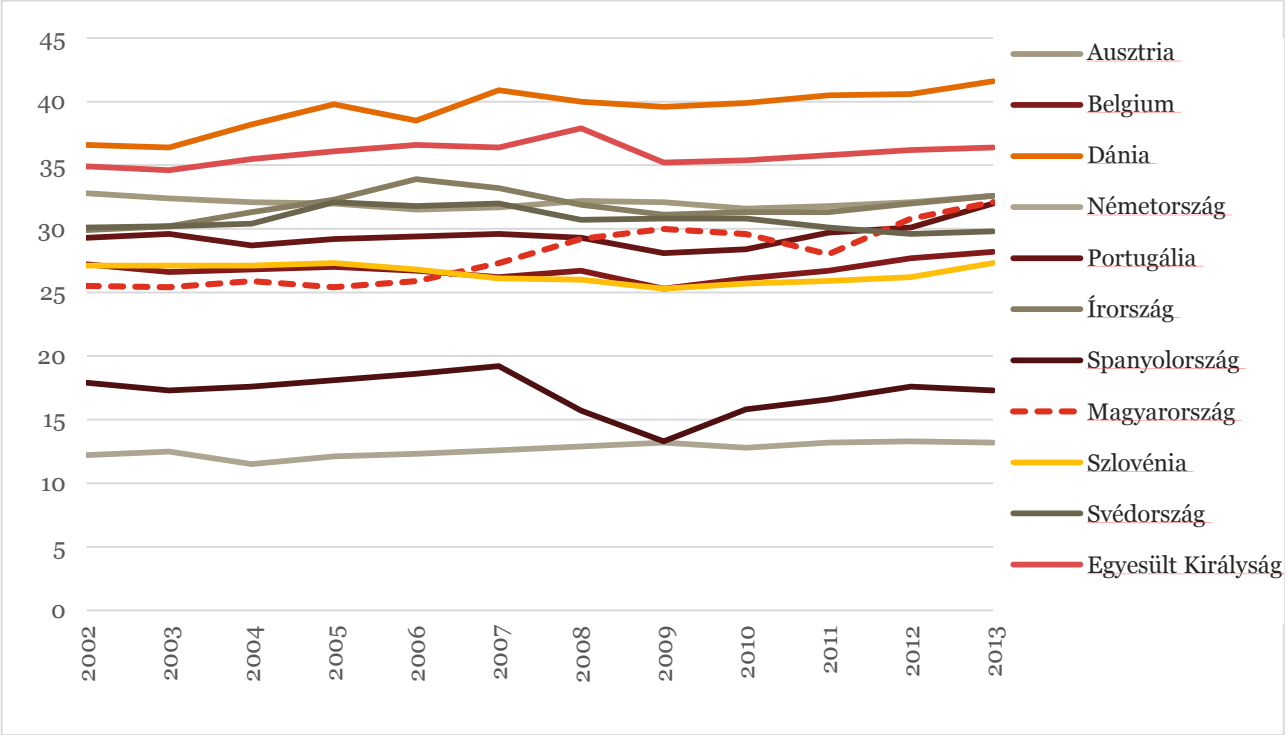
	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015
Bevételek összesen	**31,3**	**29,6**	**30,4**	**30,7**	**32,5**	**31,9**	**30,2**	**33,5**	**36,9**	**37,0**	**33,2**
A gazdálkodó szervezetek befizetései	**3,9**	**4,2**	**4,5**	**4,4**	**4,0**	**4,2**	**4,4**	**4,1**	**3,9**	**4,1**	**4,0**
Társasági adó	2,0	2,0	2,0	1,8	1,5	1,2	1,1	1,2	1,1	1,2	1,0

Egyéb központosított bevételek	0,8	0,6	0,5	0,5	0,4	0,2	0,4	0,6	0,8	1,0	1,1
Pénzügyi szervezetek különadója	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,7	0,7	0,3	0,5	0,5	0,4
Egyszerűsített vállalkozói adó	0,4	0,6	0,6	0,6	0,7	0,7	0,6	0,5	0,4	0,3	0,3
Fogyasztáshoz kapcsolt adók	**11,5**	**11,3**	**11,6**	**11,5**	**12,0**	**12,1**	**11,3**	**13,2**	**13,6**	**13,6**	**13,4**
Általános forgalmi adó	8,1	7,7	7,9	8,0	8,5	8,7	8,0	9,8	9,4	9,5	9,7
Jövedéki és regisztrációs/fogyasztási adó	3,4	3,6	3,6	3,5	3,5	3,3	3,3	3,4	3,1	2,9	2,8
Pénzügyi tranzakciós illeték	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,9	0,9	0,6
A lakosság befizetései	**7,1**	**7,2**	**7,8**	**8,1**	**7,9**	**7,0**	**5,3**	**5,7**	**5,5**	**5,5**	**5,5**
Személyi jövedelemadó	6,5	6,7	7,3	7,6	7,4	6,7	5,0	5,3	5,0	5,0	5,0
Illetékbefizetések	0,5	0,5	0,5	0,5	0,4	0,3	0,3	0,4	0,4	0,4	0,4
Költségvetési szervek befizetései	**4,6**	**5,4**	**5,1**	**4,7**	**6,3**	**7,1**	**7,9**	**9,3**	**11,6**	**10,9**	**8,9**
Kiemelt tételek összesen	**27,0**	**28,1**	**28,9**	**28,7**	**30,2**	**30,4**	**28,9**	**32,3**	**34,6**	**34,1**	**31,8**

** A kerekítésből eltérések adódhatnak.*

Központi költségvetés bevételének aránya a GDP-ben igen eltérő országonként, de stabil

37. ábra: A központi költségvetés bevételeinek aránya a GDP-ben az EU országaiban (%)
(Forrás: Eurostat[27])

Az elmondottak alapján a központi költségvetés bevételei a dinamikus és lassúbb változatban a 37. táblázatban bemutatott módon alakulhatnak. A kialakított, és mind a hazai tendenciák, mind a nemzetközi összehasonlítás alapján reálisnak tekinthető arányok mellett a központi költségvetés bevételei és kiadásai közötti különbség a maastrichti előírások szerinti korlátok között tartható.

[27] Forrás: http://ec.europa.eu/eurostat/eurostat/tgm/table.do?tab=table&init=1&plugin=1&language=en&pcode=tec00021

37. táblázat: A központi költségvetés bevételei a dinamikus és lassúbb változat szerint (Mrd Ft)

(Forrás: KSH)

	GDP 2015. évi áron			A központi költségvetés bevételei 2015. évi változatlan áron		
	Alap	Dinamikus	Elmaradó	Alap	Dinamikus	Elmaradó
2015	33.636	33.652	33.610	9.788	9.793	9.780
2016	34.477	34.628	34.366	10.175	10.219	10.142
2017	35.546	35.878	35.270	10.582	10.681	10.500
2018	36.576	37.109	36.028	10.937	11.096	10.773
2019	37.637	38.333	36.929	11.262	11.470	11.050
2020	38.729	39.713	37.741	11.596	11.891	11.300
2021	39.929	41.302	38.572	11.966	12.377	11.559
2022	41.167	42.954	39.420	12.347	12.883	11.823
2023	42.443	44.672	40.287	12.741	13.410	12.094
2024	43.759	46.459	41.174	13.147	13.959	12.371
2025	45.115	48.317	42.080	13.567	14.530	12.654

15.8.2. Az olimpia hatása a magyar államháztartásra

Az elmondottak alapján egy, az államháztartás fő paramétereire (bevétel, kiadás, hiány, adósság, kamatlábak) vonatkozó számítási modell segítségével megvizsgáltuk az olimpiai projekt államháztartásra vonatkozó hatását. A modell fontosabb paramétereit és a számítások módjára való utalást a táblázatok tartalmazzák. A **Error! Reference source not found.**. táblázat, a GDP előrejelzésre vonatkozó alapvariáns és a konvergencia program figyelembe vételével mutatja az államháztartás fő paramétereinek alakulását alapesetben. Látható, hogy – a kormányzati szándéknak megfelelően – az államháztartási kiadások GDP-ben vett aránya a 2015. évi 49,1%-ról 43,9%-ra csökken. Az elsődleges egyenleg mindvégig pozitív, a GDP 1,3%-a és ily módon az államadósság GDP-ben vett aránya is – a kormányzati szándéknak és az uniós követelményeknek megfelelően – csökken és 2025-ben a 2015. évi 74,9%-kal szemben csak 69,6% lesz az előrejelzésben.

38. táblázat: Alapváltozat (konvergencia programmal 2018-ig)

(Forrás: PwC számítás)

	GDP	Államház-tartási bevételek	Az államháztartás elsődleges kiadásai	Elsődleges egyenleg	Kamat-kiadások	Olimpiai kiadások	Olimpiai bevételek	Az államháztartás kiadásai	Államház-tartás egyenlege	Államház-tartás adóssága év végén	Államháztartási bevételek a GDP %-ában	Államháztartási kiadások a GDP %-ában	Államháztartási egyenleg a GDP %-ában	Államháztartás adóssága a GDP %-ában	Kamat-kiadások a GDP %-ában	Elsődleges egyenleg a GDP %-ában	Kamatláb, %
	Mrd Ft	Mrd Ft	Mrd Ft	Mrd Ft	Mrd Ft	Mrd Ft	Mrd Ft	Mrd Ft	Mrd Ft	Mrd Ft	%	%	%	%	%	%	%
	1	(2= 1*11)	(3= 2-4)	(4= 1*16)	(5= 9e*17)	6	7	(8=3+ 5+6-7)	(9= 2-8)	(10= 10e-9)	11	(12= 8/1)	(13= 9/1)	(14= 10/1)	(15= 5/1)	16	17
2015	33.636	15.708	15.304	404	1.211			17.726	-807	25.193	46,7	49,1	-2,4	74,9	3,6	1,2	4,8
2016	34.477	15.273	14.825	448	1.134			15.959	-685	25.879	44,3	46,3	-2,0	75,1	3,3	1,3	4,5
2017	35.546	15.391	14.894	498	1.113			16.006	-615	26.494	43,3	45,0	-1,7	74,5	3,1	1,4	4,3
2018	36.576	15.545	15.069	475	1.060			16.129	-584	27.078	42,5	44,1	-1,6	74,0	2,9	1,3	4,0
2019	37.637	15.996	15.506	489	1.083			16.590	-594	27.672	42,5	44,1	-1,6	73,5	2,9	1,3	4,0
2020	38.729	16.460	15.956	503	1.107			17.063	-603	28.275	42,5	44,1	-1,6	73,0	2,9	1,3	4,0
2021	39.929	16.970	16.451	519	1.131			17.582	-612	28.887	42,5	44,0	-1,5	72,3	2,8	1,3	4,0
2022	41.167	17.496	16.961	535	1.155			18.116	-620	29.508	42,5	44,0	-1,5	71,7	2,8	1,3	4,0
2023	42.443	18.038	17.487	552	1.180			18.667	-629	30.136	42,5	44,0	-1,5	71,0	2,8	1,3	4,0
2024	43.759	18.598	18.029	569	1.205			19.234	-637	30.773	42,5	44,0	-1,5	70,3	2,8	1,3	4,0
2025	45.115	19.174	18.588	586	1.231			19.818	-644	31.417	42,5	43,9	-1,4	69,6	2,7	1,3	4,0

** A kerekítésből eltérések adódhatnak.*

Ezek után behelyeztük a modellbe az olimpiai projekt hatását reprezentáló számadatokat. Ezek két részből, kiadási és bevételi részből állnak. Kiadási oldalon szerepelnek azok a költségek, amelyeket az állam, leginkább a központi költségvetés fedez, míg bevételi oldalon azokat az állami jövedelmeket tüntettük fel, amelyek az olimpiai projekt (előrehozott és olimpiai+OCOG+turizmus) közvetlen és tovagyűrűző hatásukban generálnak. Az olimpia megrendezése miatti többletberuházásokat és finanszírozásukat a **Error! Reference source not found.**. táblázat mutatja, ebben az állami és OCOG kiadások azok, amelyek terhelik a költségvetést.

39. táblázat: Az olimpia megrendezése miatti előrehozott és olimpia-specifikus beruházások és finanszírozásuk (Mrd Ft) (Forrás: PwC számítás)

	Előrehozott		Olimpiai				Állami és OCOG összesen	EU és magán	Mind-összesen
	állami	EU	állami	EU	magán	OCOG			
2015									
2016									
2017	1		3	0			4	0	4
2018	1		29	1			31	1	31
2019	3	2	101	2			104	5	109
2020	53	3	106	1		2	161	3	165
2021	84	57	143	0	0	16	243	57	301
2022	84	51	214	2	0	36	334	53	387
2023	31	51	169	2	0	52	252	53	306
2024			3		0	48	51	0	52
2025			89			20	110	0	110
Összesen	**258**	**163**	**858**	**9**	**1**	**175**	**1.291**	**173**	**1.464**

** A kerekítésből eltérések adódhatnak.*

Ezzel szembe állíthatók azok az állami (kormányzati) jövedelmek, amelyek a tovagyűrűző hatások eredményeképpen jönnek létre. E kormányzati bevételeket (amelyek az ÁKM számítások eredményei) a **Error! Reference source not found.**. táblázat mutatja be. A tábla magyarázatául meg kell jegyezni, hogy a jövedelmek keletkezésénél nem csak a kormányzati kiadásokból finanszírozott beruházások jönnek számításba, hanem az egyéb forrásokból (EU, magán) finanszírozott beruházások is, továbbá az OCOG olimpia évében felmerülő kiadásai és a turizmusból származó hatások is. Ez azért van így, mert még ha a keresletet nem is a kormány kelti teljes egészében, a más szereplők által elköltött jövedelmek egy része mindenképpen állami (kormányzati) bevétel lesz. Mint látható a hatás túlnyúlik a 2025. évi időhorizonton, ebből az államháztartásra gyakorolt hatást csak 2025-ig vesszük figyelembe.

40. táblázat: Állami (kormányzati) jövedelmek és az olimpia (Mrd Ft) (Forrás: PwC számítás)

	Állami (kormányzati) jövedelmek	Összesen

	Előrehozott és olimpiai beruházások	OCOG költekezés az olimpia évében	Turisták többlet költekezése	
2015				0
2016				0
2017	1			1
2018	9			9
2019	33		0	33
2020	56		1	57
2021	99		2	101
2022	143		3	146
2023	146		0	146
2024	87	174	27	289
2025	70	83	21	174
2026	36	45	12	93
2027	18	23	7	48
2028	7	12	5	25
2029	2	7	4	13
2030	1		3	4
2031			1	1
2032			1	1
2033			0	0
2034			0	0
2035			0	0
Összesen	**708**	**344**	**90**	**1.142**

** A kerekítésből eltérések adódhatnak.*

A **Error! Reference source not found.**következő táblázat az államháztartás fő paramétereinek alakulását mutatja az olimpiai kiadások és bevételek figyelembe vételével. Az olimpiai projekt államháztartásra gyakorolt teljes (közvetlen és tovagyűrűző) hatását a 40. táblázat mutatja.

41. táblázat: Alapváltozat olimpia figyelembe vételével
(Forrás: PwC számítás)

	GDP*	Államház-tartási bevételek	Az államháztar-tás elsődleges kiadásai	Elsődleges egyenleg	Kamat-kiadások	Olimpiai kiadá-sok	Olimpiai bevéte-lek	Az államház-tartás kiadásai	Államház-tartás egyenlege	Államháztartás adóssága év végén	Államház-tartási bevételek a GDP %-ában	Államház-tartási kiadások a GDP %-ában	Államház-tartási egyenleg a GDP %-ában	Államháztartás adóssága a GDP %-ában	Kamat-kiadások a GDP %-ában	Elsődleges egyenleg a GDP %-ában	Kamatláb, %
	Mrd Ft	Mrd Ft	Mrd Ft	Mrd Ft	Mrd Ft	Mrd Ft	Mrd Ft	Mrd Ft	Mrd Ft	Mrd Ft	%	%	%	%	%	%	%
	1	(2=1*11)	(3=2-4)	(4=1*16)	(5=9e*17)	6	7	(8=3+5+6-7)	(9=2-8)	(10=10e-9)	11	(12=8/1)	(13=9/1)	(14=10/1)	(15=5/1)	16	17
2015	33.636	15.708	15.304	404	1.211			17.726	-807	25.193	46,7	49,1	-2,4	74,9	3,6	1,2	4,8
2016	34.477	15.273	14.825	448	1.134			15.959	-685	25.879	44,3	46,3	-2,0	75,1	3,3	1,3	4,5
2017	35.546	15.391	14.894	498	1.113	4	1	16.009	-618	26.497	43,3	45,0	-1,7	74,5	3,1	1,4	4,3
2018	36.576	15.545	15.069	475	1.060	31	9	16.151	-606	27.103	42,5	44,2	-1,7	74,1	2,9	1,3	4,0
2019	37.637	15.996	15.506	489	1.084	104	33	16.662	-666	27.768	42,5	44,3	-1,8	73,8	2,9	1,3	4,0
2020	38.729	16.460	15.956	503	1.111	161	57	17.172	-712	28.480	42,5	44,3	-1,8	73,5	2,9	1,3	4,0
2021	39.929	16.970	16.451	519	1.139	243	101	17.731	-761	29.242	42,5	44,4	-1,9	73,2	2,9	1,3	4,0
2022	41.167	17.496	16.961	535	1.170	334	146	18.319	-823	30.065	42,5	44,5	-2,0	73,0	2,8	1,3	4,0
2023	42.443	18.038	17.487	552	1.203	252	146	18.796	-757	30.822	42,5	44,3	-1,8	72,6	2,8	1,3	4,0
2024	43.759	18.598	18.029	569	1.233	51	289	19.024	-426	31.248	42,5	43,5	-1,0	71,4	2,8	1,3	4,0
2025	45.115	19.174	18.588	586	1.250	110	174	19.773	-599	31.847	42,5	43,8	-1,3	70,6	2,8	1,3	4,0

**A GDP értékek a táblázatban nem tartalmazzák az olimpiai és előrehozott projektekből eredő többletnövekedést*
*** A kerekítésből eltérések adódhatnak.*

42. táblázat: Eltérés az alapváltozattól az olimpiai projekt hatására

(Forrás: PwC számítás)

	GDP	Államház-tartási bevéte-lek	Az államháztar-tás elsődleges kiadásai	Elsődleges egyenleg	Kamat-kiadások	Olimpiai kiadások	Olimpiai bevételek	Az államház-tartás kiadásai	Államháztartás egyenlege	Államháztartás adóssága év végén	Államháztartási bevételek a GDP %-ában	Államház-tartási kiadások a GDP %-ában	Államház-tartási egyenleg a GDP %-ában	Államháztartás adóssága a GDP %-ában	Kamat-kiadások a GDP %-ában	Elsődleges egyenleg a GDP %-ában	Kamatláb, %
		Mrd Ft	Mrd Ft	Mrd Ft	Mrd Ft	Mrd Ft	Mrd Ft	Mrd Ft	Mrd Ft	Mrd Ft	%	%	%	%	%	%	%
	1	(2= 1*11)	(3= 2-4)	(4= 1*16)	(5= 9e*17)	6	7	(8=3+5 +6-7)	(9 =2-8)	(10= 10e-9)	11	(12= 8/1)	(13= 9/1)	(14= 10/1)	(15= 5/1)	16	17
2015	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
2016	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
2017	0	0	0	0	0	4	1	3	-3	3	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
2018	0	0	0	0	0	31	9	22	-22	24	0,0	0,1	-0,1	0,1	0,0	0,0	0,0
2019	0	0	0	0	1	104	33	72	-72	96	0,0	0,2	-0,2	0,3	0,0	0,0	0,0
2020	0	0	0	0	4	161	57	109	-109	205	0,0	0,3	-0,3	0,5	0,0	0,0	0,0
2021	0	0	0	0	8	243	101	149	-149	354	0,0	0,4	-0,4	0,9	0,0	0,0	0,0
2022	0	0	0	0	14	334	146	203	-203	557	0,0	0,5	-0,5	1,4	0,0	0,0	0,0
2023	0	0	0	0	22	252	146	129	-129	686	0,0	0,3	-0,3	1,6	0,1	0,0	0,0
2024	0	0	0	0	27	51	289	-210	210	476	0,0	-0,5	0,5	1,1	0,1	0,0	0,0
2025	0	0	0	0	19	110	174	-46	46	430	0,0	-0,1	0,1	1,0	0,0	0,0	0,0

** A kerekítésből eltérések adódhatnak.*

Az államadósság 1 százalékponttal növekedhet

A számítások szerint az államháztartás többlet kiadásai a csúcson, 2021-2022-ben, mintegy 150-200 Mrd Ft-tal több lesz, mint alapesetben, ám az olimpia évében már jelentős bevételi többlet is várható, mégpedig a korábbi beruházások GDP-növekedést gyorsító és jövedelemtermelő hatása miatt. Az államadósság megközelítőleg 1,0 százalékponttal lesz több 2025-ben, mint az alapesetben, vagyis az olimpiai projekt nélkül.

A modelleredmények stabilitásának ellenőrzésére érzékenységi vizsgálatokat is végeztünk, mégpedig a kamatlábnak és az elsődleges egyenlegnek a feltételezettől való eltérése esetére. A számítások azt mutatják, hogy a kamatláb plusz-mínusz 1 százalékpontos változása az államadósságot plusz-mínusz 7 százalékponttal változtatja meg 2025-ben. Az elsődleges egyenleg plusz-mínusz 1 százalékpontos változásának ennél sokkal erőteljesebb hatása lenne, az államadósságot plusz-mínusz 9 százalékponttal változtatná meg 2025-ben.

Azt is vizsgáltuk, hogy a költségvetés GDP-ben vett arányának változása milyen hatást gyakorol az alapváltozatra. Ha például a konvergencia-programban előírt 4 százalékpontos csökkenés lassúbb ütemben, hosszabb időszakban menne végbe, úgy a kormányzati kiadások – változatlan egyensúlyi követelmények mellett – lényegesen magasabbak lehetnének és a különbség az olimpiai terhelés többszörösére is rúghatna.

Összefoglalóan azt lehet mondani, hogy az olimpia hatása a költségvetési egyensúlyra és az államadósság állományára figyelembe véve a tovagyűrűző hatásokat és az azokból származó állami bevételeket is kismértékű, lényegesen kisebb, mint amilyen eltérések a kamatláb előrejelzésének bizonytalanságából fakadhatnak és sokkal kisebb annál a hatásnál is, amelyet a költségvetési kiadások GDP-ben vett arányának 4 százalékponttal való csökkentése okoz.

15.9 Az olimpia hatása a fizetési mérlegre

Az olimpiai beruházásoknak kétféle hatása van a fizetési mérlegre. Egyrészt van egy közvetlen importigényük, amely mintegy 120 Mrd Ft-ra becsülhető, másrészt a tovagyűrűző hatások miatt jelentkezik egy pótlólagos import, amely főleg a vállalati jövedelmek beruházásokra való újra elköltéséből származik, ugyanis a vállalati beruházások importtartalma az ágazati kapcsolatok mérlege szerint magas, általában a beruházások közel egyharmadát teszi ki. Az olimpiai beruházások importvonzata növeli az összes importot és egyébként változatlan feltételek mellett a fizetési mérleg romlása irányába hat. Ugyanakkor az olimpiával kapcsolatos devizabevételek, mindenekelőtt a külföldiek jegyvásárlása és költései, valamint a NOB-tól kapott források javítják a fizetési mérleget. A teljes hatást tehát a két eltérő irányú hatás összegeként kapjuk meg. Ezt évekre lebontva a 43. táblázat tartalmazza a teljes (tehát közvetlen plusz tovagyűrűző hatásból származó) importra.

43. táblázat: Az olimpiai projekt (előrehozott és olimpiai plusz OCOG és turizmus) importvonzata az átgyűrűző hatások figyelembe vételével (Forrás: PwC számítás)

	Összes import			Turizmusból és NOB-tól származó devizabevétel	Összes hatás a fizetési mérlegre	Összes hatás a fizetési mérlegre	Árfolyam
	előrehozott és olimpiai	OCOG	turizmus				
	Mrd Ft	Mrd Ft	Mrd Ft	Mrd Ft	Mrd Ft	Mrd EUR	Ft/EUR
2015					0	0,0	310
2016					0	0,0	310
2017	1				1	0,0	310
2018	8				8	0,0	310
2019	31		0		31	0,1	310
2020	82		1		83	0,3	310
2021	142		1		144	0,5	310
2022	202		2		204	0,7	310
2023	208		1	-11	221	0,7	310
2024	124	201	13	554	-217	-0,7	310
2025	95	101	19	22	192	0,6	310
2026	45	57	14	4	112	0,4	310
2027	22	28	8	4	55	0,2	310
2028	9	15	5	4	25	0,1	310

2029	3	8	4	4	11	0,0	310
2030	1		3	5	-1	0,0	310
Összesen	**973**	**410**	**71**	**586**	**869**	**2,8**	

** A kerekítésből eltérések adódhatnak.*

Az olimpia fizetési mérlegre gyakorolt hatását egy, a fizetési mérleg előrejelzésére szolgáló modellel végeztük el, amely az MNB 1990-től (illetve az adatok egy részénél 1995-től) rendelkezésre álló fizetési mérleg idősoraira épült. Az előrejelzésnél 2018-ig figyelembe vettük a legutóbbi (2015. április) konvergencia program adatait, ezt követően – a hosszú idősorok által mutatott tendenciák alapján – saját magunk adtunk becsléseket a fizetési mérleget befolyásoló paraméterekre, így mindenekelőtt az export és import várható növekedésére, a külső finanszírozás kamatlábának alakulására, a közvetlen tőkeberuházások várható alakulására és egyes jövedelem-összetevőkre, például az Unióból várható támogatás mértékére, a munkavállalói jövedelmekre és más hasonló paraméterekre.

Amint a 37. ábrán látható, az export és az import a múltban – részben a rendszerváltást követő gazdasági átalakulás, részben a 2008. évet követő válság, részben pedig az Unió nyugati feléből betelepült vállalatok külkereskedelmi tevékenységének felfutása következtében – nagy ingadozásokkal, de gyorsan növekedett. E téren a jövőben konszolidáció várható, az ütemek kismértékben folyamatosan csökkenni fognak, egyrészt a növekedés egyre magasabb bázisról történik, ami önmagában az ütem csökkenése irányába hat (például változatlan működő tőke beáramlás mellett), másrészt a növekedést egyre inkább már nem annyira a relokáció, mint inkább a már ide települt vállalatok piaci bővülési lehetősége határozza meg. Ezért a prognózis időszakban (2015-2025) a külkereskedelmi forgalom volumenének növekedési üteme a jelenlegi 7-8%-ról fokozatosan 5-6%-ra csökken, úgy, hogy a jelenlegi export többlet a fellendülő hazai gazdaság növekvő importigénye miatt a jelenlegi magas szintről csökkenni fog (38. ábra).

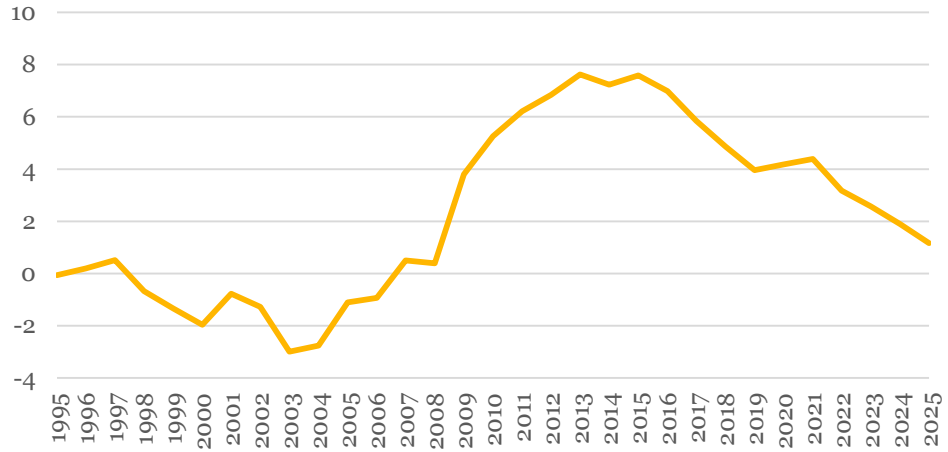
38. ábra: Az export és import növekedési üteme (%)
(Forrás: PwC számítás)

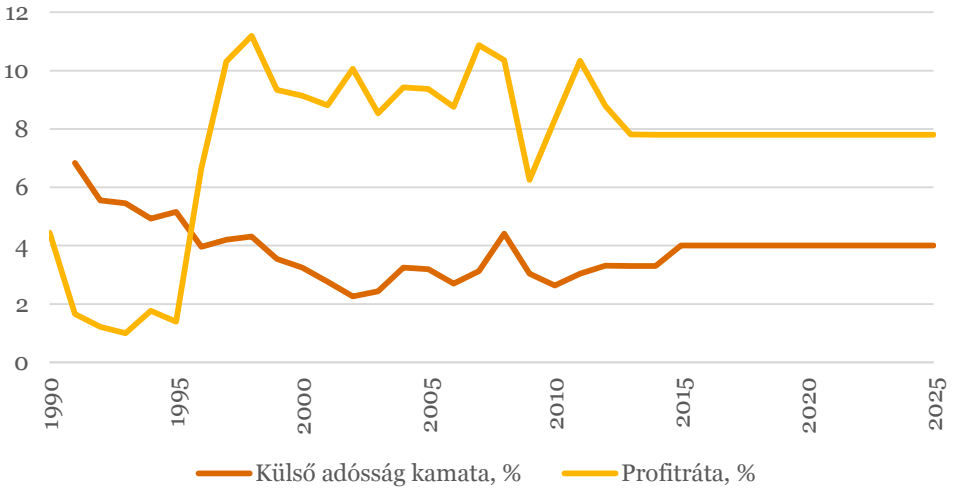
Az előrejelzésben fontos szerepet játszanak a kamatlábak. Kétféle kamatlábbal számoltunk, az egyik a hazánkba települt külföldi vállalatok által kivitt jövedelemre vonatkozik, azt hasonlítja a közvetlen tőkebefektetések állományához, a másik a portfolió és egyéb befektetésekhez kapcsolódó jövedelem kivonást hasonlítja az ország nettó adósságához. Mindkét esetben azt tételeztük fel, hogy a hosszú távú trend e területen fennmarad (39. ábra).

A közvetlen tőkebefektetések esetében az igen jelentős beáramlás az 1996-2006 közötti időben történt, ekkor évi 4 Mrd EUR működő tőke áramlott be az országba, ám ez később, különösen a 2008. évi nemzetközi pénzügyi válság során nagymértékben lecsökkent. Megítélésünk szerint a működő tőke beáramlása továbbra is várható lesz, de szerényebb mértékben. A prognózis időszakban összesen mintegy 12 Mrd EUR FDI beáramlásával számolunk, ez évi átlagban körülbelül 1 Mrd EUR-t fog kitenni (40. ábra).

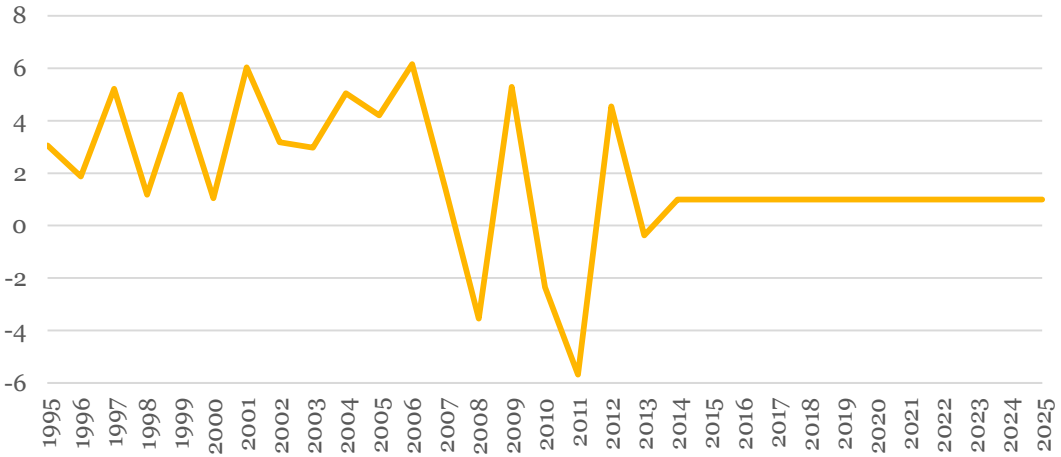
39. ábra: Termékek és szolgáltatások egyenlege (Mrd EUR) (Forrás: PwC számítás)

40. ábra: A külső adósság kamata és a profitráta (%) (Forrás: PwC számítás)

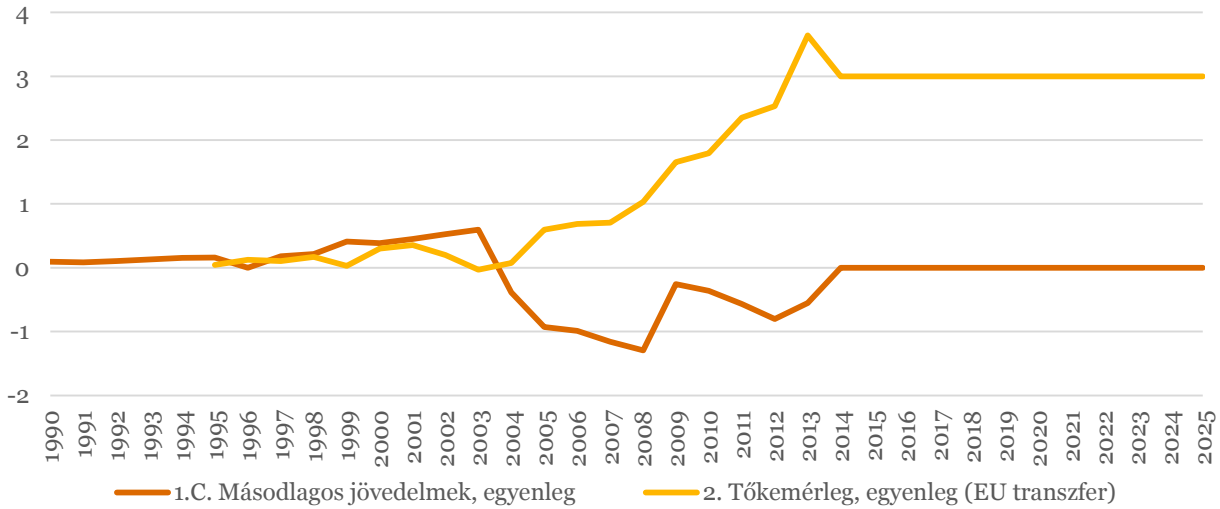
41. ábra: Közvetlen tőkebefektetések növekménye (Mrd EUR) (Forrás: PwC számítás)

Az uniós támogatások esetében (lásd 41. ábra, tőkemérleg egyenlege) azt feltételeztük, hogy az Európai Unió 2014-2020-ra vonatkozó költségvetésének megfelelően, továbbra is mintegy évi 3 Mrd EUR támogatást kapunk.

Az elmondott feltételezéseken kívül a modellszámítások során még több kisebb jelentőségű paraméterre készült előrejelzés, általában a hosszú idősorok tendenciáit vittük tovább, illetve zérónak tételeztük fel a paramétert, ha a múltban sem mutatott egyértelműen pozitív, vagy negatív értéket (például másodlagos jövedelmek egyenlege, vagy tartalékeszközök). Az adósságcsökkentő aktívumok esetében a csökkenést egyenlő mértékben osztottuk meg a portfolió és az egyéb befektetések (ezek lényegében hitelek) között.

42. ábra: Másodlagos jövedelmek és tőkemérleg egyenlege (Mrd EUR) (Forrás: PwC számítás)

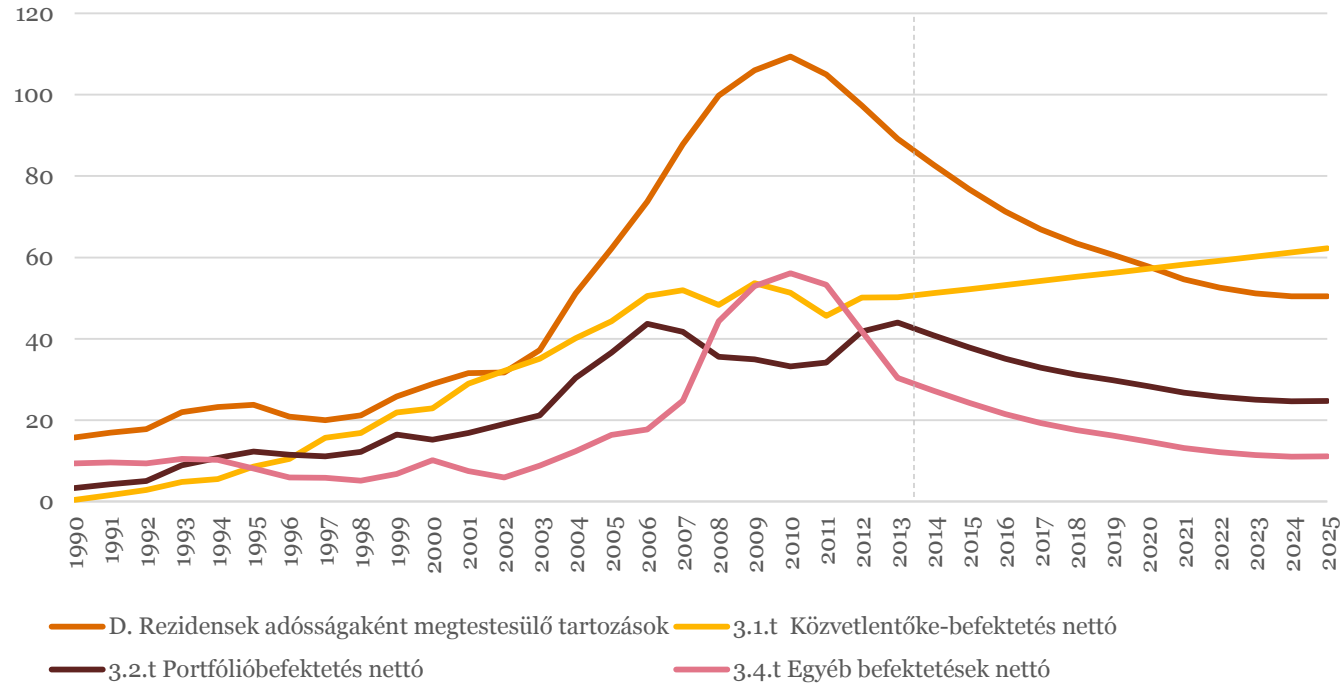
Az elmondottak alapján kiszámítottuk a fizetési mérleg egy alappályáját, amit a 42. ábrán mutatunk be. Mint látható, a prognózis időszakban – a korábban vázolt feltevések mellett – viszonylag gyorsan folytatódni fog a külső adósság leépülése, miközben a hazánkban lévő közvetlen befektetések nettó állománya tovább növekszik, ha nem is olyan ütemben, mint korábban.

Az olimpia nettó importvonzata 2,4 százalékponttal növeli a külső adósságot

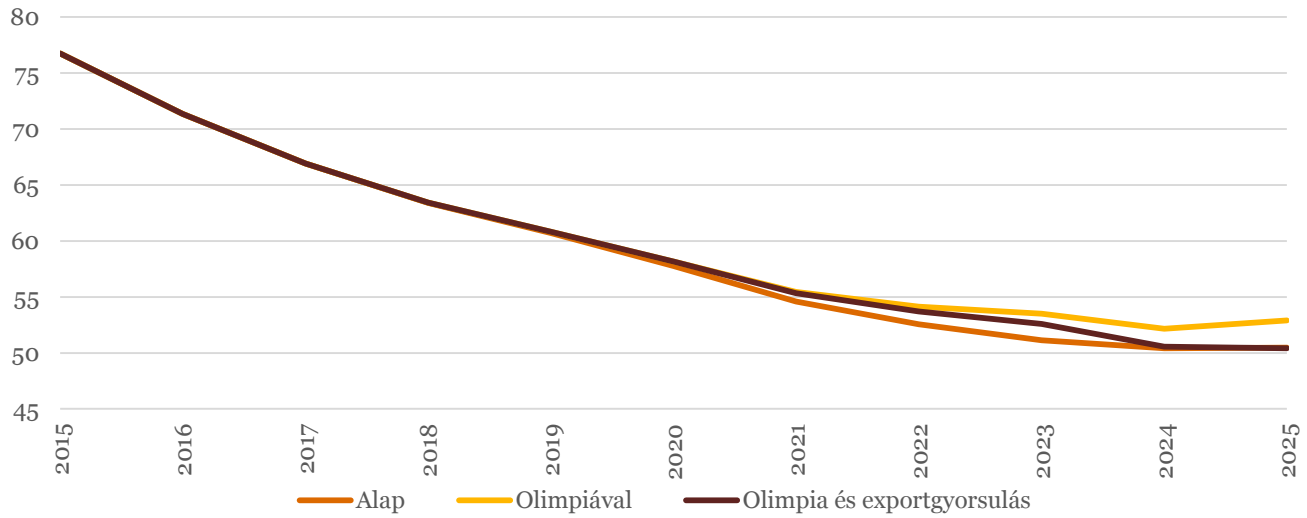
Ezek után az olimpiai projekt importvonzatának hatását úgy vizsgáltuk meg, hogy ezzel az importtal (a prognózis időszakban) csökkentettük a külkereskedelmi mérleg egyébként pozitív egyenlegét. A többlet import az időszak végére a GDP 50,5%-ára csökkent nettó külső adósságot (pontos megnevezése D. Rezidensek adósságaként megtestesülő tartozások), mintegy 2,4 százalékponttal, 52,9%-ra növeli (43. ábra, 44. táblázat). Ha azonban azt feltételezzük, hogy az olimpiai projekt gazdaságélénkítő hatása az export növekedésére is kihat, akkor egy még oly csekély exportgyorsulás, ami nem több mint 0,1 százalékpont, a külső adósságot már megint az alapváltozatnak megfelelő szintre csökkenti le.

Végül is azt mondhatjuk, hogy az olimpiai projekt külső egyensúlyra gyakorolt hatása nem lesz erős, legalábbis nagy valószínűséggel nem rontja, hanem a felgyorsult GDP növekedés miatt esetleg még javítja is az ország külső egyensúlyi helyzetét.

43. ábra: Adósságállományok (Mrd EUR)
(Forrás: PwC számítás)

44. ábra: A nettó adósságállomány alakulása az olimpiai projekt importvonzatát figyelembe véve (a GDP %-ában)
(Forrás: PwC számítás)

44. táblázat: Nettó külföldi adósság (D. Rezidensek adósságaként megtestesülő tartozások) (a GDP %-ában)
(Forrás: PwC számítás)

	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024	2025
Alap	**76,7**	**71,3**	**66,9**	**63,4**	**60,7**	**57,8**	**54,6**	**52,6**	**51,1**	**50,4**	**50,5**
Olimpiával	76,7	71,3	66,9	63,4	60,8	58,2	55,5	54,1	53,5	52,2	52,9
Olimpia és exportgyorsulás	76,7	71,3	66,9	63,4	60,8	58,2	55,3	53,7	52,6	50,6	50,4

15.10 Makrogazdasági benchmark, avagy korábbi olimpiák tapasztalatai

15.10.1 Összefoglalás

Az olimpiák makrogazdasági elemzésénél fontos figyelembe venni, hogy az adatok összehasonlíthatósága nem vagy csak korlátozottan lehetséges. Ennek oka, hogy az adatok különböző forrásokból származnak, illetve a felhasznált módszertanok között lényeges eltérések vannak. Az összehasonlítást tovább nehezíti az adott gazdaságok eltérő általános állapota, szerkezete is, mérete, fejlettségi szintje és az aktuális világgazdasági viszonyok.

Az olimpia rendezésének makrogazdasági hatásának vizsgálata során a legtisztább eredmény elérése érdekében egy tényszerű olimpia nélküli alapesetre lenne szükség, mely forgatókönyvhöz hasonlíthatjuk az olimpia által generált hatásokat. Ilyen alapeset azonban nem létezik, és az olimpiák gazdasági hatását vizsgáló tanulmányok többsége sem számol vele, így az egyéb gazdasági hatások kiszűrése nélkül az olimpiai felkészülés és rendezés időszakában történő változások valódi okait nehéz feltárni.

Ebben fejezetben hat már megrendezett és két, a jövőben megrendezésre kerülő olimpia adatai alapján:

- a gazdasági aktivitásra,
- a foglalkoztatásra,
- az inflációra és
- a turizmusra

kifejtett hatásokat vizsgáljuk részletesebben.

Gazdasági aktivitás

A gazdasági aktivitás esetében a számszerű és százalékos GDP hatás az olimpiával kapcsolatos összes beruházási projektet tartalmazza, beleértve az alapeseti és előrehozott infrastrukturális beruházásokat is, melyek közvetlenül, közvetve és tovagyűrűző módon hatnak a gazdaság egészére.

A vizsgált országokban és régiókban 0,08-1,52%-os éves GDP növekedést, illetve összesen 5-35 Mrd USD GDP-t generált az olimpia szervezése

45. táblázat: A vizsgált olimpiák GDP hatása (Forrás: PwC)

GDP hatás (Mrd USD)								
	Barcelona	Atlanta	Sydney	Athén	Peking	London	*Rio de Janeiro*	*Tokió*
Időszak	1986-1992	1991-1997	1997-2000	1997-2005	2003-2007	2004-2012	*2009-2016*	-
Összesített GDP hatás, Mrd USD	23,7–26,0	5,1	5,0	35,2	40	23,5–25,6	11	~30
Éves GDP-re gyakorolt átlagos hatás	0,67–0,74% (országos)	0,4% (Georgia)	0,15% (Új-Dél-Wales)	1,52% (országos)	0,3%/2,9% (országos/ Peking)	0,11–0,12% (országos)	0,08% (országos)	-

Foglalkoztatás

Az olimpia által közvetlenül előidézett foglalkoztatottság növekedést az olimpiai szervezésbe bevont nagyszámú munkaerő, alvállalkozók és önkéntesek eredményezik. Az olimpiai játékok alatt jelentkező egyéb szolgáltatások (pl. szállás, kiskereskedelem) iránti többlet kereslet kiszolgálását végző megnövekedett számú munkaerő az olimpia közvetett hatásaként növeli az általános foglalkoztatottságot.

Az utóbbi három európai olimpiai játékok évente 39-97 ezer új munkahelyet teremtettek, míg lebonyolításuk 37-70 ezer önkéntest és 28-106 ezer fizetett munkaerőt mozgatott meg

46. táblázat: Az elmúlt évek olimpiáinak foglalkoztatási hatása (Forrás: PwC)

Foglalkoztatás								
	Barcelona	Atlanta	Sydney	Athén	Peking	London	*Rio de J.*	*Tokió*
Időszak	1986-1992	1994-2000	1994-2006	1997-2005	2002-2008	2004-2020	*2012-2025*	-
Az olimpia közvetett hatása								
Új munkahelyek száma összesen	355.800	293.000	90.000–156.000	776.300	1.839.000	618.000–893.000	*1.850.000*	*1.210.000*
Új munkahelyek száma évente átlagosan	59.300	48.800	7.500–13.000	97.000	306.500	39.000–56.000	*123.300*	*170.000*
Közvetlenül az olimpia alatt foglalkoztatottak száma								
Szervezők és alvállalkozók	27.800	84.300	89.600	89.200	126.300	106.000	*93.000*	-
Önkéntesek létszáma	37.300	53.800	40.900	39.300	74.200	70.000	*45.000*	-

Nem észlelhető kiugró inflációs nyomás

Infláció

Az olimpiai játékok rendezésével járó infrastrukturális fejlesztések, beruházások, kínálati korlátok és a megnövekedett kereslet elméletben árnövekedéssel járhat az adott régiókban és országokban, amely negatív hatással lehet a lakosságra és a gazdaságra. A vizsgált olimpiák többségénél azonban általában nem volt tapasztalható kiemelkedő, az olimpia rendezéséhez köthető inflációnövekedés, mindössze egyes iparágakban, mint az építőiparban és a hozzá kapcsolódó lakáspiacon nőttek az árak.

Az olimpiáknak 100-700 ezer külföldi látogatója van, mely szám a következő években várhatóan tovább növekszik

Turizmus

Az olimpia rendezése általában pozitív hatással van az országba érkező turisták számára az olimpiát megelőző és követő évek során, azonban a rendezvény eltérítő hatása miatt az olimpiai játékok évében a szokásosnál alacsonyabb számú látogató várható az adott városban, illetve országban. Az olimpiai látogatók költési szokásai viszont eltérőek az általános turistákhoz képest, így a turisztikai bevételek jellemzően magasabbak az olimpia rendezésének évében. Összességében így az olimpia rendezése hozzájárul az ország idegenforgalmi fellendüléséhez és a turisztikai bevételek növekedéséhez.

15.10.2. Bevezetés

A gazdasági hatás mértéke nehezen összehasonlítható az egyes olimpiák esetében

Ebben a fejezetben a korábbi olimpiák átfogó makrogazdasági hatásait, illetve a következő két olimpia várható makrogazdasági hatásait vizsgáljuk és mutatjuk be. A gazdasági hatás mértéke sok tényezőtől függ, beleértve az adott ország gazdaságának általános állapotát, az ország, illetve város méretét, fejlettségi állapotát, az általános világgazdasági helyzetet, stb.. Ennek értelmében az ebben a fejezetben bemutatott eredmények értelmezéséhez az adott ország viszonyait is szükséges szem előtt tartani, mely az összehasonlítást nehezíti.

Az elemzés elvégzését megnehezíti továbbá az adatok korlátozott rendelkezésre állása, illetve egyes esetekben azok különböző szintű megbízhatósága: mivel az olimpia rendezése egyben politikai kérdés is, egyes becslések nem mindig pártatlanok, olykor túlzóan optimisták lehetnek. Ráadásul az olimpiák pozitív hatásai nagyobb publicitást kapnak, mint azok negatív eredményei. Nehézség továbbá, hogy nem létezik tényszerű gazdasági „alapeset”, mely az olimpiai játékok nélküli esetet jelenti, és melyhez viszonyítva lehetne a gazdasági eltéréseket vizsgálni.

A változások valódi okait szintén nehéz feltárni, hiszen kizárólagosan az olimpiai játékok által generált változások mértékének becsléséhez szükséges kiszűrni az egyéb események (pl. euró bevezetés, gazdasági világválság vagy más nagyobb sportesemények) hatását.

A fő makrogazdasági hatások a GDP, a foglalkoztatás, az infláció és egyes iparágak aktivitásán keresztül mutathatóak ki

Elemzésünkhöz hat már megrendezett és két, a jövőben megrendezésre kerülő olimpia hatásait, illetve becsült hatásait tekintettük át.

47. táblázat: A fejezetben vizsgált olimpiák (Forrás: PwC)

Év	Rendező város
1992	Barcelona
1996	Atlanta
2000	Sydney
2004	Athén
2008	Peking
2012	London
2016	*Rio de Janeiro*
2020	*Tokió*

A külföldi makrogazdasági hatások összegyűjtésekor az alábbi fő területekre koncentráltunk:

- Gazdasági aktivitás, általános gazdasági növekedés (GDP növekedés),
- Foglalkoztatás (azon belül a teremett munkahelyek száma, illetve a munkanélküliség alakulása),
- Infláció és árak,
- Egyes iparágak, ahol a hatás valószínűsíthetően a legnagyobb, elsősorban építőipar és idegenforgalom.

A következő alfejezetekben ezen területek alapján csoportosítva mutatjuk be elemzésünk eredményeit összefoglalóan, illetve a tanulmány függelékében megtalálható az országonkénti részletes összehasonlító (benchmark) elemzésünk.

Az olimpiához kapcsolódó gazdasági hatások jellemzően három fázisban jelentkeznek, így ezek szerint érdemes figyelembe venni és vizsgálni őket.

A gazdaságra gyakorolt hatások az olimpia előtti 7 évben a legjelentősebbek

45. ábra: Az olimpia által kiváltott hatások jelentkezésének időbeli fázisai (Forrás: PwC)

A felkészülési fázisban várhatóak a legközvetlenebb hatások. Ekkor kerül sor az infrastrukturális fejlesztésekre, melyek által a szükséges létesítményeket biztosítják és felkészülnek az egyéb szolgáltatások (pl. szállás, telekommunikáció, közlekedés) nyújtására. A második szakaszban, az olimpia évében jelentkező hatások jellemzően idegenforgalmi szektor teljesítményében mutatkoznak meg. Az olimpiát követő időszakban kerül sor a kiépült infrastruktúra utóhasznosítására, továbbá a rendező város, régió, vagy ország kedvezőbb megítélése és magasabb fejlettsége is potenciálisan hosszú távú előnyöket biztosíthat.

15.10.3. Az olimpia hatása a gazdasági aktivitásra, GDP-re

A hatások több esetben csak régiós szinten értelmezhetőek

A makrogazdasági hatások nem feltétlenül országok, sokszor inkább régiók szintjén értelmezhetők, különösen nagyobb gazdaságok esetében, mint például Spanyolország esetében, ahol a Katalán régió gazdasága erősödött meg, illetve Kínában, ahol csak a pekingi GDP-re volt kimutatható hatása az olimpiai játékoknak.

A gazdasági aktivitást jellemzően az alábbi tényezők fokozzák az olimpiát szervező országokban a három korábban bemutatott fázis során.

48. táblázat: Az olimpia közvetlen és közvetett hatásai a három időbeli fázis során a vizsgált olimpiák esetében[28] (Forrás: PwC és Mizuho)

	Közvetlen hatások	Közvetett hatások
A felkészülési fázis	• Infrastrukturális befektetések miatt megnövekedő kiadások (pl. olimpiai falu építése, sportlétesítmények létrehozása), előrehozott beruházások (olimpia nélkül is megvalósulnának egyes beruházások, csak később) • Infrastrukturális projektek által gerjesztett foglalkoztatás növekedés • Fellendülő turizmus a média-megjelenések kapcsán, idegenforgalmi bevételek	• Az idegenforgalmi bevételek közvetett és indukált gazdasági hatásai: beruházások a kiszolgáló iparágakban, emelkedő fogyasztás, importmérleg kedvező alakulása, emelkedő adó- és járulékbevételek • Emelkedő árak (pl. részvények, ingatlanok) és az ezáltal okozott jóléti hatás • Infrastrukturális állami- és magánbefektetések

[28] Forrás: Mizuho Research Institute, 2014. és PwC elemzés

	• Fellendülő gazdasági aktivitás az olimpiai pályázat gazdasági jelzésértéke következtében[29]	számának növekedése (pl. hotelek építése, felújítása, bővítése, közlekedési eszközök modernizációja, tömegközlekedés átalakítása, kibővítése) • A foglalkoztatottak számának növekedése által emelkedő fogyasztás
Az olimpia éve	• Az olimpiai játékok lebonyolításával kapcsolatos kiadások növekedése (pl. működési költségek, rezsi kiadások) • Belföldi és külföldi turizmus fellendülése, a látogatók költéseinek növekedése (szállás, utazás, étkezés, stb.) • Fogyasztási cikkek magasabb eladásai (pl. olimpiával kapcsolatos ajándéktárgyak)	• Növekvő turizmus a régióban • Sporthoz kapcsolódó költések növekedése, melyet az olimpia inspirált (pl. több költés sporteszközökre) • Média megjelenések hatásai
Az olimpiát követő időszak	• Az olimpiai játékokra épített létesítmények és egyéb infrastruktúrák használata utólagos gazdasági és társadalmi hasznot jelenthet (lakóépületek utóhasznosítása kollégiumként, lakóparkként) • Az olimpiai játékokra épített létesítmények átépítéséhez köthető beruházások GDP-hatása	• Az olimpiának köszönhető pozitív megítélés és nagyobb ismertség következtében élénkebb turizmus • Az ország/régió/város nagyobb fejlettsége, gyorsan elért magasabb infrastrukturális szint miatt megnövekedett versenyképesség, ami további befektetéseket és magasabb termelékenységet indukálhat • A beruházás- és fogyasztás fellendülésének közvetett és indukált hatásai • Jövőbeli sportesemények pályázatánál (el)ismertség; a rendezési tapasztalat előnyt jelenthet

Korábbi olimpiai tapasztalatok alapján ismert, hogy az olimpiai felkészülés időszakában a gazdaság várhatóan nagyobb mértékben nő (magasabb éves GDP növekedést ér el), mint az azt megelőző időszakban, illetve a témában elérhető tanulmányok is kiemelik, hogy az olimpiához kapcsolódó beruházásoknak és egyéb tényezőknek (pl. turizmus fellendülése) köszönhetően nagyobb növekedési pályán futhat a gazdaság, mintha nem rendezne olimpiát az adott ország.

Ehhez hozzájárulnak a nem várt nagymértékű beruházások, az infrastrukturális fejlesztések, melyek az egész gazdaságra élénkítő hatással vannak. Fontos az állami szektor mellett a magánszektor szerepvállalása is, hiszen hosszú távon főleg a magánszek-

[29] Az olimpiai pályázatot a nemzetközi környezet stabilitási és piacliberalizációs jelzésként értékelheti, és befektetések és gazdasági aktivitás-növekedéssel jutalmazhatja – ugyanakkor ez a hatás jellemzően a megelőzően kevésbé liberalizált piacok esetében, fejlődő gazdaságokban érvényesül. Forrás: Andrew K. Rose & Mark M. Spiegel, 2011.

tor jelenléte jelenti a versenyképesség erősödését a nemzetközi színtéren.

Kiemelendő még, hogy a felkészülési fázisban történő beruházások nagy része jellemzően egyébként is megvalósulna az országban, az olimpia rendezése így főként nem kiváltó oka ezeknek a beruházásoknak, hanem ösztönző szerepet játszik abban, hogy azok valóban megvalósuljanak, és időben, a nemzetközi elvárásoknak megfelelő minőségben készüljenek el.

Ebben a fejezetben bemutatott olimpiák számszerű és arányosított GDP hatásai a fentiek alapján a kifejezetten olimpiai beruházások és költések mellett tartalmazzák azoknak az infrastrukturális fejlesztési projekteknek a hatásait is, melyek az olimpiához ugyan valamilyen módon kapcsolódnak, azonban a rendezéstől függetlenül is, alapeseti vagy előrehozott beruházásként megvalósulnának.

A vizsgált országokban és régiókban 0,08-1,52%-os éves GDP növekedést, illetve összesen 5-35 Mrd USD GDP-t generált az olimpia szervezése

A legtöbb olimpia esetében a gazdasági aktivitás fokozódása már a pályázat elnyerése után közvetlenül érezhető, mint Szöulban (1988), Barcelonában (1992) vagy Pekingben (2008), míg egyes országokban, a helyi sajátosságok miatt is, csupán az olimpiát megelőző 2-3 évben indul meg a növekedés, mint például Athénban (2004).

Összességében az olimpia megrendezése és a rendezéssel kapcsolatos fejlesztések, beruházások és fogyasztás az olimpia évében, ill. az azt megelőző 6-7 éves időszakban minden vizsgált esetben évente kb. 0,08 és 1,52% közötti addicionális GDP növekedést eredményezett régiós vagy országos szinten. Az országok és régiók többségének alapeseti GDP növekedéséhez képest a vizsgált időszakokban évente nagyobb növekedést eredményezett az olimpia megrendezése, aminek az összesített hatása összesen 5-35 Mrd USD mértékű volt a vizsgált országokban.

49. táblázat: Az elmúlt évek olimpiáinak GDP hatása (Forrás: PwC)

GDP hatás (Mrd USD)[30]								
	Barcelona	Atlanta	Sydney	Athén	Peking	London	*Rio de Janeiro*	*Tokió*
Időszak	1986-1992	1991-1997	1997-2000	1997-2005	2003-2007	2004-2012	*2009-2016*	-
Összesített GDP hatás, Mrd USD[31]	23,7–26,0	5,1	5,0	35,2	40	23,5–25,6	*11*	*~30*
Éves GDP-re gyakorolt átlagos hatás[32]	0,67–0,74% (országos)	0,4% (Georgia)	0,15% (Új-Dél-Wales)	1,52% (országos)	0,3%/ 2,9%[33] (országos/ Peking)	0,11–0,12% (országos)	*0,08% (országos)*	-

15.10.4. Az olimpia hatása a foglalkoztatásra

Az olimpia alatt jelentkező magas kereslet kiszolgálása munkaerő-igényes, az egyes szolgáltatások (pl. szállás, közlekedés, kiskereskedelem) iránt mindenhol ideiglenesen növeli a foglalkoztatottak mennyiségét, tehát csökkenti a munkanélküliségi rátát. A foglalkoztatás növelésében is megkülönböztethetünk közvetlen és közvetett hatásokat.

Az olimpia szervezése és a felkészülés évente több tízezer munkahelyet teremt és elérheti akár a százezres évi nagyságrendet

- **A közvetlen foglalkoztatottak** közé sorolhatóak azok, akik részt vesznek magának az olimpiának a megszervezésében és lebonyolításában a rendezvény előtti időszakban, ill. legnagyobb számban az olimpia évében.
- **A közvetett foglalkoztatottak** száma a közvetlen foglalkoztatásnál általában jóval magasabb, hiszen közéjük sorolhatóak mindazok, akik az olimpia előtti években, olimpia alatt és utáni időszakban a rendezvény közvetett hatásaként munkához jutnak (pl. részt vesznek az infrastruktúra-fejlesztésekben, az olimpia következtében létrehozott létesítményekben dolgoznak vagy a felerősödött turizmus miatt tudnak elhelyezkedni).

[30] Sydney %-os GDP hatása kivételként szerepel, mivel esetében egy feltételezett alapeseti GDP növekedéshez viszonyítva került bemutatásra az olimpia hatása.
[31] Barcelona – 1995-ös árak; Atlanta – 1994-es árak; Sydney – 1996-os árak; Athén – 2004-es árak; Peking – a beruházások értéke, áttételes hatások nélkül, 2008-as árak; London – 2009-es árak; Rio – 2008-as árak; Tokió – megközelítőleg 3 trillió JPY, 2013-as árak (2013.01.01 és 2015.01.01 közötti átlagos JPY/USD árfolyammal számítva).
[32] Az olimpia átlagos hozzáadott értéke a vizsgált időszak éves GDP-jeihez: Barcelona –1986-1992 közötti országos GDP-hez viszonyított arány; Atlanta – Georgia éves GDP-jeihez viszonyított arány 1991-1997 között; Sydney – Új-Dél-Wales alapeseti GDP-jéhez viszonyított olimpiai növekedés a vizsgált időszakban; Athén –1997-2005 közötti országos GDP-hez viszonyított arány; Peking – Kína GDP-jére vetített arány (és Peking GDP növekedésére vetített százalékpontos többlet növekedés) a vizsgált időszakban; London – 2004-2012 közötti országos GDP; Rio –2009-2016 közötti országos GDP.
[33] Forrás: Chi Lo (Bloomberg Business), 2008.

A közvetlen és közvetett hatásokon keresztül az elmúlt három európai olimpia (Barcelona, Athén, London) 37-70 ezer önkéntest mozgatott meg, 28-106 ezer fizetett munkaerőt foglalkoztatott és évente közvetetten 39-97 ezer munkahelyet teremtett.

Az olimpiai játékok lebonyolítása 37-70 ezer önkéntest mozgat meg

50. táblázat: Az elmúlt évek olimpiáinak foglalkoztatási hatása (Forrás: PwC)

Foglalkoztatás[34]								
	Barcelona	Atlanta	Sydney	Athén	Peking	London	*Rio de Janeiro*	*Tokió*
Időszak	1986-1992	1994-2000	1994-2006	1997-2005	2002-2008	2004-2020	*2012-2025*	-
Az olimpia közvetett hatása*								
Új munkahelyek száma összesen	355.800	293.000	90.000–156.000[35]	776.300	1.839.000[36]	618.000–893.000	*1.850.000*	*1.210.000*
Új munkahelyek száma évente átlagosan	59.300	48.800	7.500–13.000	97.000	306.500	39.000–56.000	*123.300*	*170.000*
Közvetlenül az olimpia alatt foglalkoztatottak száma*								
Szervezők és alvállalkozók[37]	27.800	84.300	89.600	89.200	126.300	106.000	*93.000*	-
Önkéntesek létszáma[38]	37.300	53.800	40.900	39.300	74.200	70.000	*45.000*	-

** Az értékeket kerekítve adjuk meg. Az adatok összevethetősége korlátozott: a fenti gazdasági hatások számítási módszertana eltérő lehet, valamint időbeli eltolódásuk és az országok gazdasági fejlettségeinek különbözőségei is rontják az összehasonlíthatóságot.*

[34] Forrás: A lábjegyzetben itt nem szereplő adatok forrásait a megfelelő helyeken részletesen jelöltük a vonatkozó ország-benchmark mellékletekben.
[35] Forrás: Ben Levy – Paul D. Berger, 2013.
[36] Forrás: Charlie Song – Edward Ranelli, 2008.
[37] Az OCOG szervezőbizottság és az olimpia által közvetlenül foglalkoztatott személyek aggregált száma a vizsgált időszakban.
Forrás: International Olympic Committee (2011): Technical Manual on Workforce, 5th update cycle, 32.o; kivéve Athén: ATHOC (2005): Official Report of the XXVIII Olympiad Vol. 1., 208.o.; London:Az olimpiai mozgalom hivatalos honlapja - http://www.olympic.org/london-2012-summer-olympics; és Rio: A riói olimpia hivatalos honlapja - http://www.rio2016.com/en/the-games/olympic
[38] Forrás: Technical Manual on Workforce, 5th update cycle, 32.o; kivéve Athén: Az olimpia hivatalos kiadványa - Official Report of the XXVIII Olympiad, Vol.1, 208.o.; London:Az olimpiai mozgalom hivatalos honlapja - http://www.olympic.org/london-2012-summer-olympics; és Rio: A riói olimpia hivatalos honlapja - http://www.rio2016.com/en/the-games/olympic

15.10.5. Az olimpia hatása az inflációra és árakra

Az olimpia rendezésével járó beruházások, kínálati korlátok vagy megnövekedett kereslet (pl. szálláshelyek iránt) inflációnövekedést indukálhat a szervező országban. Ennek eredményeként növekedhetnek a lakás- és ingatlanárak, a megélhetési költségek, a fogyasztási cikkek árai stb., ami negatív hatással lehet az ország lakosságára, illetve gazdaságára.

Az olimpia felkészülési időszaka általában nem jár jelentős inflációs nyomással

A vonatkozó elemzésekből kitűnik, hogy az esemény előtti hét éves időszak során országos szinten egyik vizsgált esetben sem eredményezett magasabb inflációt az olimpiaszervezés, jellemzően inkább csökkent vagy stagnált az inflációs ráta a szervező országokban. Az olimpiai játékok megszervezése előtt hét évig három országban is csökkent az infláció mértéke (barcelonai, atlantai és athéni olimpiák előtt). Napjainkban, az olimpiarendezés előtt álló Brazíliában is negatív irányban változik az inflációs trend. Három országban – Ausztráliában, Kínában és az Egyesült Királyságban – változó volt az inflációs ráta az olimpiát megelőző hét éves időszakban, ám sem jelentős negatív, sem jelentős pozitív elmozdulás nem mondható el. A 2020-as tokiói olimpiáig Japánban az inflációs ráta csupán évi 1%-os emelkedésével számolnak.

Régiós szinten a barcelonai és a pekingi eset szolgál érdekes mutatókkal, hiszen a többi olimpiától eltérően Katalóniában az olimpiai növekedés hatására az általános árszínvonal is jobban növekedett, mint országos szinten, mely a megélhetési költségek és főleg a lakásárak növekedésének tudható be. Ugyanez a hatás Pekingben is megfigyelhető, azonban itt csak az ingatlanárak növekedtek nagyobb mértékben a felkészülési időszakban.

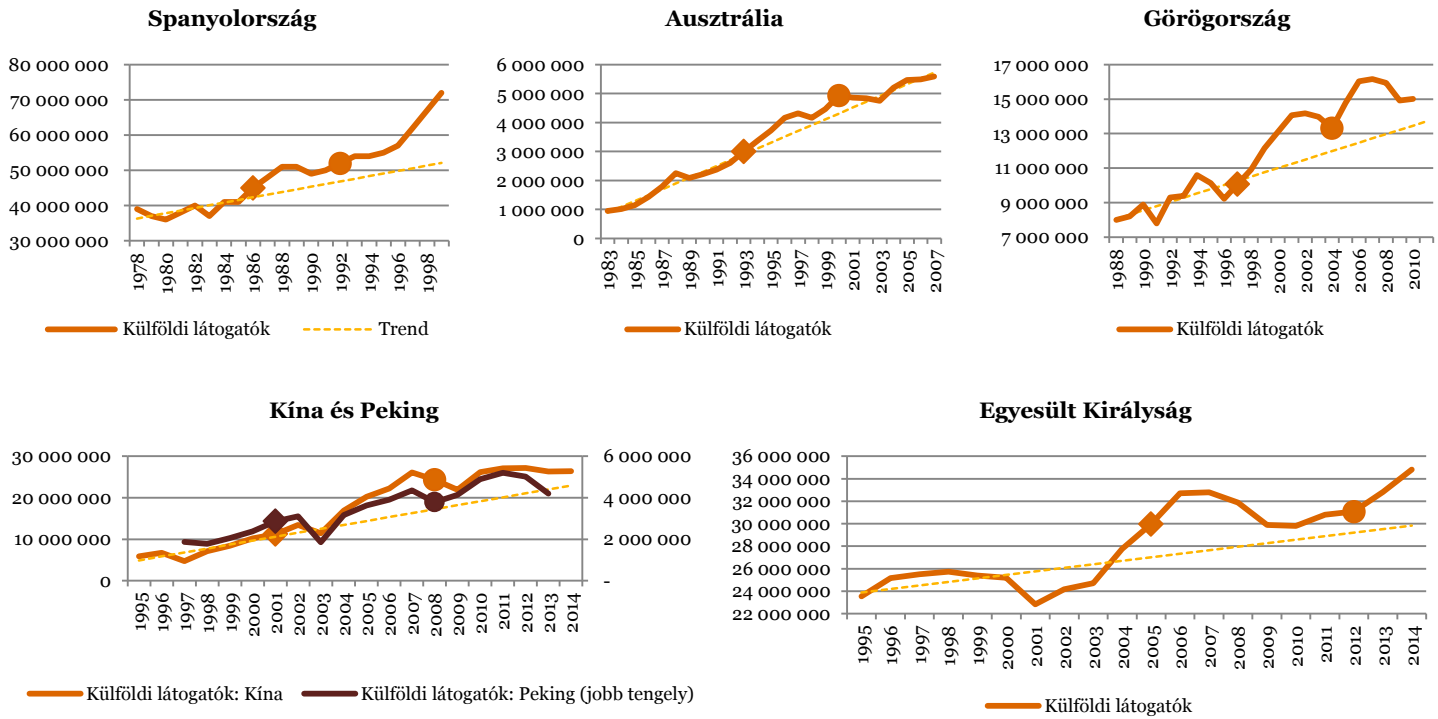
Az olimpia évét külön vizsgálva csak Ausztrália esete kiemelendő, ahol az olimpia évében, 2000-ben szignifikáns áremelkedés történt, s az olimpiát megelőző és követő években 2-3 % körül mozgó infláció hirtelen 6 %-ra emelkedett.

15.10.6. Az olimpia hatása az idegenforgalomra

Az olimpiai játékok rendezése összességében pozitív hatással van az általános turizmusra is

Az olimpia rendezési jogának elnyerése az országokban általában növeli az országba beáramló turisták számát mind az olimpia előtti években, mind azt követően. Az olimpia évében, illetve a rendezvény alatti időszakban azonban a rendező városban, régióban, és országban jellemzően csökken az általános turizmus, és a belföldről külföldre irányuló turizmus is megnövekedhet, amint a lakosság elkerülni igyekszik az olimpiával járó vélt vagy valós tömeget. Az olimpiára érkező látogatók viszont átlagosan többet költenek az általános turistáknál, így jellemzően összességében nagyobb bevételt generálva az idegenforgalmi szektornak. Az alábbi ábrán az érkező látogatók mennyiségét vetettük össze a megelőző tíz év által kijelölt trenddel. Az eredmény, bár statisztikai magyarázó erővel nem bír, szemléletesen mutatja az olimpia hatását az érkező látogatók mennyiségére, és így közvetve az idegenforgalomra.

46. ábra: Az olimpia és az érkező turisták száma (Forrás: PwC[39])

A sikeres pályázat évét [◆] rombusszal, az olimpia évét [●] koronggal jelöltük. A trend az elérhető adatok függvényében a pályázatot megelőző 6-10 év átlagos növekedési ütemén alapszik.

[39] Források: Spanyolország: Subdirección General de Conocimiento y Estudios Turísticos: Visitors including same-day tourists, valamint World Bank: International tourism, number of arrivals. Ausztrália: Australian Bureau of Statistics: Number of movements, short-term (less than one year) visitors arriving. Görögország: Mizuho Research Institute, 2014., valamint World Bank: International tourism, number of arrivals. Kína és Peking: National Bureau of Statisctics, China: Number of Foreigners Arrivals (10000 person-times), valamint Forrás: Zheng Xin, 2014., Egyesült Királyság: Office for National Statistics: Overseas residents' visits to the UK by month.

Olimpiára érkező vendégek száma

Az olimpiával kapcsolatos turizmus – vagyis a rendező város vagy ország látogatóinak mennyisége – jellemzően meghaladja a megelőző időszak által kijelölt várható trendet. Az elmúlt időszak releváns példái között igaz ez a spanyol, ausztrál, görög, kínai, és az Egyesült Királyságbeli olimpiára is. A hatás nem csak az olimpia évében, hanem azt megelőzően is jelentkezhet. Jellemzően a rendező város kijelölésétől számítva érvényesül a pozitív hatás,[40] mint az az alábbi ábrán is látható.

Az olimpia turizmusra és látogatók mennyiségére kifejtett hatása, a többi makrogazdasági hatáshoz hasonlóan, jellemzően három szakaszban vizsgálható:

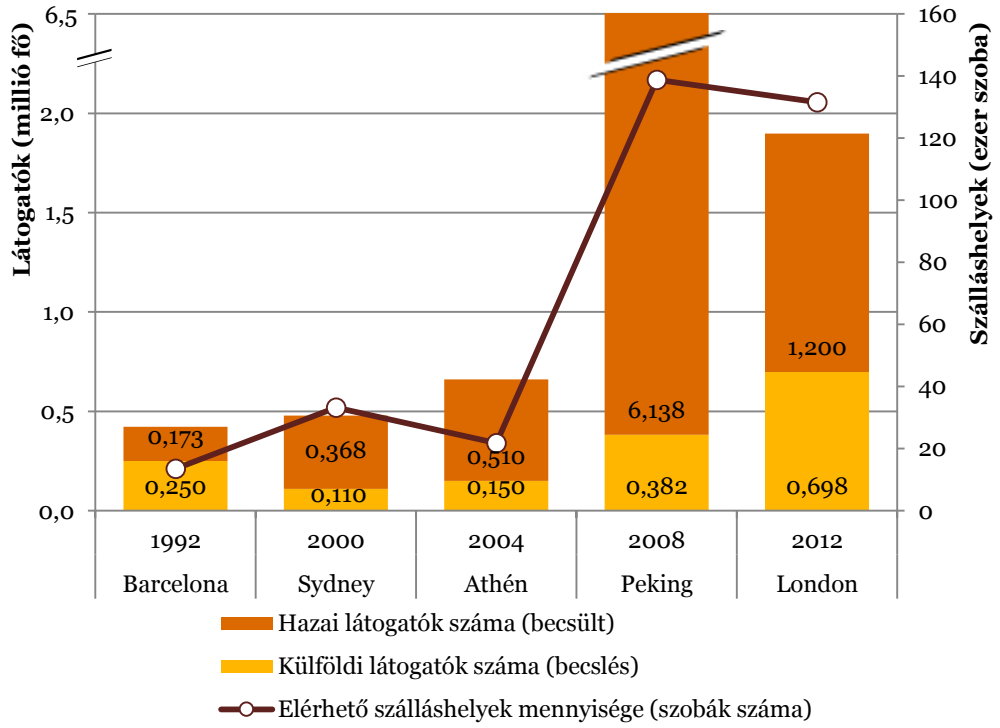
- A rendezői város címének elnyerése és a rendezés közötti időszakra vonatkozó időszak hatásai,
- Az olimpia évére, hónapjára, illetve időtartamára vonatkozó hatások, valamint
- Az olimpiát követő, jellemzően 7 éves időszakra vonatkozó hatások.

Az olimpiára érkező látogatók közül Barcelonát kivéve minden esetben szignifikánsan nagyobb volt a helyiek, illetve az országon belülről érkezők aránya a külföldiekhez képest. Sydneyben például a 110 ezer külföldi látogató mellett 368 ezer belföldi látogatója volt az olimpiának, Athénban 150 ezer külföldi és 510 ezer belföldi nézőt számláltak, míg Pekingben a 380 ezer külföldi mellé 6,14 millió belföldi látogató érkezett a fővárosban szervezett rendezvényre. A korábbi olimpiákhoz képest Londonban szignifikánsan megnőtt az olimpiára érkező külföldi vendégek száma, hiszen megközelítette a 700 ezer főt – ugyanakkor ez az érték tartalmazza az olimpiai és paralimpiai látogatókat, és további külföldieket: atlétákat, olimpiai munkaerőt, stb.. A brazil olimpiára jelenleg 380-480 ezer külföldi látogatót várnak, azonban a 2012-es rio de janeiroi FIFA labdarúgó-világbajnokságra ellátogatott egymillió külföldi turistából kiindulva a tényleges látogatók száma bőven felülmúlhatja a jelenlegi előzetes várakozásokat.

[40] A látogatók mennyiségének növekedése az olimpia mellett egyéb tényezők függvénye is lehet, ide értve a küldő és fogadó ország gazdasági teljesítményét, az utazási lehetőségek változását, a releváns devizaátváltási árfolyamokat, szállodakínálatot, egyéb trendeket, stb.

100-700 ezer külföldi látogatója van az olimpiáknak, mely szám a következő években várhatóan tovább növekszik

47. ábra: Olimpiára érkező személyek száma és az elérhető szálláshelyek mennyisége (millió fő és ezer szoba) (Forrás: PwC elemzés)

Az olimpiát követő időszak

Az olimpiát követő években több országban is jelentősen megnövekedett a turizmus:

- Az egyik legnagyobb növekedést Barcelona érte el, ahol a látogatók mennyisége 68%-kal emelkedett az olimpiát követő nyolc éves periódusban. A szállodaépítések is folytatódtak, így a szállodaipar is erőteljes növekedést mutatott az olimpia után. Barcelona turisztikai szempontból tehát igen sikeressé vált az olimpia által.
- Rio de Janeiro-ra vonatkozóan egyelőre becsült értékek állnak csak rendelkezésre, de a várakozások szerint a FIFA

labdarúgó-bajnokság és az olimpia rendezése együttesen akár 136%-al növelhetik az éves turistaszámot a városban. Az optimizmusra a sikeres FIFA labdarúgó-világbajnokság eredményei adhatnak okot.

Egyes országokban azonban az olimpiai játékok rendezése nem hozott ilyen kimagasló eredményeket a turizmus terén:

- Görögországban csupán 2,7%-kal nőtt 8 év alatt a külföldi turisták száma, miközben a turizmusban dolgozók száma csökkent. E tekintetben azonban Athént és Görögországot külön kell kezelni, mivel itt a turizmus egyébként is az ország kiemelkedő iparága és a külföldi turisták számára az olimpia előtt is vonzó úti célnak számított az ország.
- Pekingben sem volt kiemelkedően nagy növekedés, három év alatt – 2008 és 2011 között – megközelítőleg 37%-kal nőtt a turisták száma, mely nem tért el az olimpia rendezése előtti évek növekedésétől. [41]

[41] Forrás: Zheng Xin, 2014.

15.11 Társadalmi hatások

15.11.1 Bevezetés

Jelentős társadalmi hatások

A gazdasági hatások mellett az olimpia és paralimpia megrendezése számtalan egyéb, a rendező város és ország lakosai számára – tehát a társadalom jelentős része számára – releváns előnyökkel és hátrányokkal jár, amelyek nem számszerűsíthetőek. Ezek a hatások ráadásul időben, térben, az érintett emberek számában gyakran jelentősebbek a jól mérhető gazdasági előnyöknél és hátrányoknál. Ebben a fejezetben az olimpia és paralimpia legfontosabb társadalmi hatásait csoportosítjuk és foglaljuk össze, valamint példaként felhasználjuk a – Budapesthez kulturálisan, térben és időben legközelebb eső – 2012-es londoni olimpia és paralimpia fontosabb társadalmi hatásait.

Már a jelöltségi státusz is jelentős előnyökkel jár az ország számára

Az olimpia és paralimpia társadalmi hatásai kapcsán fontos, hogy nemcsak a rendezvény megszervezésének, de már a jelöltségi státusznak is vannak az ország egésze számára értelmezhető előnyei:

- A rendező város és ország jövőképének megfogalmazása, az ennek elérését célzó stratégia kidolgozása több okból járhat előnyökkel. A jövőkép és stratégia a jelöltségi státuszhoz szükséges, és az olimpiát és paralimpiát lehetővé tévő és annak segítségével elérni kívánt ország- és városkép kidolgozása egy kész koncepciót eredményez, amelyet az adott ország és város az olimpiától és paralimpiától függetlenül is felhasználhat országimázsának, nemzetközi elismertségének építésére, a turizmus fejlesztésére.
- A jelöltségi státusz elérésével Budapest, illetve Magyarország egy olyan, a széles nyilvánosság előtt zajló kiválasztási folyamat részese lehet, amely önmagában képes az ország egészének nemzetközi ismertségét és elismertségét növelni. A jelölt városok az olimpiai ötkarikás logóját felhasználhatják, és olyan globális kampány részeivé válnak, amely egyébként jelentős ország-marketing költségvetést igényelne *(„Bidding is winning”)*.

Az olimpia és paralimpia társadalmi hatásainak jelentős része a jelöltség elnyerését követően, az olimpiai játékok megrendezése előtt és után érvényesül. Ezek a hatások, az olimpia és paralimpia mint különleges rendezvények jellemzői szerint, az alábbi csoportokba sorolhatóak.

Az olimpia nagyrészt pozitív sport-, szervezési, kulturális és szociális hatásokkal jár

51. táblázat: Összefoglaló táblázat az olimpia és paralimpia társadalmi hatásairól (Forrás: PwC elemzés)

Társadalmi hatások			
Sporthatások	**Szervezési hatások**	**Kulturális hatások**	**Szociális hatások**
• Sportolási lehetőségek bővülése, sportinfrastruktúra fejlődése (+) • Egységes sportstratégia, oktatás kidolgozása (+) • Testedzés, egészséges életmód népszerűsítése, a lakosság egészségi állapotának javulása (+) • Versenysportok népszerűsítése (+) • Az ország sportteljesítményének fejlődése (+) • Hosszú távú, egységes sportstratégia kidolgozása (+) • Hazai olimpiai sportolók extra motivációja (+)	• Kapcsolódó szakmák és szakmai képességek fejlődése (+) • Komplex világesemény rendezési tapasztalat (+) • Sportesemény szervezési és *world-class activity* szervezési tapasztalatok • Tudás és tapasztalat gyarapodása (+) • Felkészülési munkálatokkal járó kényelmetlenségek (-) • „Zsúfolt" város az olimpiai játékok ideje alatt (-)	• Társadalmi kohézió erősödése (+) • Önkéntesség népszerűbbé válása (+) • Nyelvtudás, kommunikációs készségek fejlődése (+) • Tolerancia, befogadó attitűd fejlődése (+) • Globális ismertség, turizmus növekedése (+) • Regionális politikai és diplomáciai szerep növekedése (+) • Közösségi sikerélmény, nemzeti büszkeség (+) • Közlekedési kultúra fejlődése, környezettudatosság a közlekedésben (+)	• Munkahelyteremtés (+) • Beruházások okozta kisajátítások, esetleges áttelepítések szükségessége (-) • Minőségi lakásállomány javulása (+) • Városrészek rehabilitációja (+) • Kollégiumi szálláshelyek megújításával vidéki felsőoktatási környezet még vonzóbbá tétele (+) • A fogyatékkal élők helyzetének javulása (+) • Az olimpiai beruházások és intézkedések hatása az olimpia után (+) • *„Feel good"* faktor (+) • Külföldön dolgozó magyarok hazacsábítása (+)

15.11.2 Sporthatások

Több és színvonalasabb sportolási lehetőség

Az olimpia és paralimpia azon hatásai tartoznak ebbe a csoportba, amelyek annak sportrendezvény jellegéből fakadnak. A rendező ország és város az olimpia és paralimpia kapcsán fejleszti sport infrastruktúráját, az olimpiai játékok kapcsán nemzeti sportstratégiát fogalmaz meg, így **több és színvonalasabb sportolási lehetőséget** kínál lakosai számára az olimpiai játékokat megelőzően és azok megrendezését követően is.

Sport és versenysport népszerűsítése és nemzeti sportstratégia kialakítása

Az olimpia és paralimpia a sporteseményeken keresztül a **sportolást, mint tevékenységet is népszerűsíti**: az országban korábban nem ismert vagy kevésbé népszerű sportok elterjedését, a sport és testmozgás, ezen keresztül pedig **az egészséges életmód elterjedését** ösztönözhetik. London esetében például a szervezés elnyerésétől kezdve folyamatos növekedés mutatkozott a lakosság aktivitásában: 2005 és 2013 között 13,9 millióról 15,4 millióra nőtt a hetente legalább egyszer sportolók száma, amely több mint 10%-os növekedést jelent.[42] Ez a hatás hosszú távon a lakosság általános egészségügyi állapotát is javíthatja, hiszen a rendszeres sportolás, illetve mozgás fontos szerepet játszhat olyan krónikus betegségek megelőzésében, mint a szív- és érrendszeri betegségek, a cukorbetegség, a rák, a magas vérnyomás, az elhízás, a depresszió és a csontritkulás[43], melyek nagy része ráadásul Magyarországon népbetegségnek számít.

A mindennapi testmozgás és amatőr sportok mellett az olimpiai játékok a **versenysportot is népszerűsítik** a sportolók által elért teljesítményen és a velük való érzelmi azonosuláson keresztül. A sportolók **teljesítményükkel nemcsak a sport**, de egyéb téren is **inspirációt biztosíthatnak** a szervező város és ország lakossága számára (beleértve: **fiatalokat, súlyos betegeket, hátrányos helyzetű embereket is**). Az olimpia hatására a magyar versenyport egy új, magasabb szintre kerül: a népszerű sportok utánpótlása jelentősen növekszik, eközben korábban nem ismert vagy kevésbé népszerű sportágak terjedhetnek el. Ezáltal **az ország versenysportban nyújtott teljesítménye jelentősen javulhat**.

A felkészülést szolgáló **sportstratégia** a közoktatáson és felsőoktatáson keresztül nemcsak az utánpótlás kinevelését segítheti elő, de közvetítheti azon olimpiai értékeket (pl.: a tolerancia) és tudást (pl.: nyelvtudás), amelyek az olimpiai játékok megszervezéséhez is szükségesek, illetve hosszú távon a közösségek megerősödését szolgálják

[42] Gov.uk: *The legacy from the London 2012 Olympic and Paralympic Games*
[43] Sportanddev.org: *The Health Benefits of Sport and Physical Activity*

15.11.3 Szervezési hatások

Világméretű esemény rendezése

Az olimpia és paralimpia nemcsak budapesti, de országos léptékben is nagyméretű rendezvény (például a beruházási igény, az alkalmazott munkaerő vagy az országba érkező turisták száma alapján). Egy ilyen projektre való felkészülés, illetve a rendezvény lebonyolítása az ezekhez **kapcsolódó szakmák** (például: építőipar, rendezvényszervezés, vendéglátóipar, szolgáltatói ipar) és **képességek fejlődéséhez** (például: projektmenedzsment, kommunikációs képességek), valamint a **tudás és tapasztalat gyarapodásához** vezethetnek. Ez az üzleti élet, a lakosság és az állami szféra számára egyaránt hasznosítható.

Felkészülés ideiglenes kényelmetlenségei

Az olimpiai játékokra való felkészülés ugyanakkor ideiglenes kényelmetlenségekkel is együtt jár: a **beruházási munkálatok útlezárásokkal**, **forgalomkorlátozásokkal** járnak, az építkezések jelentős **zaj- és porszennyezés** forrásai. Ezek kihatnak a város működésének mindennapjaira, növelik a közlekedési stresszt, illetve fokozzák a környezeti terhelést. Ezekhez hasonlóan az olimpiai játékok ideje alatt zsúfolttá váló város is negatív hatásként értékelhető.

15.11.4 Kulturális hatások

Nagyszámú tömegeket mozgat meg

Az olimpia és paralimpia az olimpia szellemiségén keresztül jelentős hatást gyakorol a szervező város és ország kultúrájára is. Az olimpiai játékok sikeres megrendezéséhez nagyszámú, megfelelően képzett munkaerő bevonására van szükség, amelynek jelentős része **önkéntesekből** áll (Sydneyben 47 ezer, Athénban 45 ezer, Pekingben és Londonban mintegy 70 ezer önkéntes segítette a szervezők munkáját[44]). Feltételezhető, hogy Budapest esetében hasonló számú önkéntesre lehet szükség az olimpiai játékok lebonyolításához (lásd 10. Turizmus és szálláshelyek fejezet).

Önkéntesség fejlődése, társadalmi kohézió elősegítése, közösségi élmény

A társadalom szempontjából kiemelten fontos, hogy az önkéntesség hosszú távon hozzájárul a **közösségek** és a **társadalom kohéziójának megerősödéséhez**, illetve értékes **közösségi élményként** szolgál a résztvevők számára. Az Egyesült Királyság lakosságának mintegy 41%-a végzett szervezett önkéntes munkát egy 2013/14-ben készített felmérés szerint.[45] Magyarországon a KSH adatai szerint 2011-ben a lakosság 28,3%-a végzett valamilyen önkéntes munkát, ugyanakkor a magyar felmérés a nem szervezeten keresztül végzett önkéntes munkával (például: rokonoknak tett szívesség) is számolt[46]. Összességében tehát elmondható, hogy az önkéntes munka elterjedtsége Magyarországon érdemben elmarad az Egyesült Királysághoz képest[47], így

[44] WPI.edu: *Identifying and Evaluating the Impacts of the 2012 Olympics: London Borough of Hounslow.*
[45] Institute for Volunteering Research: *How many people regularly volunteer in the UK?*
[46] KSH.hu: *Önkéntes munka Magyarországon.*
[47] Fontos ugyanakkor megjegyezni, hogy a jelentősebb közelmúltbeli magyarországi sportesemények már szinte kivétel nélkül önkéntesek segítségével valósultak meg (például: kézilabda Eb, úszó Eb, kézilabda Eb, műkorcsolya és jégtánc Eb).

az olimpia magyarországi megrendezése ezen a területen számottevő pozitív hatással bírhat. Ugyanakkor fontos megjegyezni, hogy Magyarországon az önkéntesek többsége sporteseményeken vagy egyéb mozgással kapcsolatos rendezvényeken tevékenykedik, az olimpia tehát könnyen megszólíthatja a már önkénteskedő állampolgárokat[48].

Vállalati szponzoráció kultúrájának fejlődése

Az egyéni szerepvállalás mellett **a vállalati támogatások, szponzoráció kultúrája** is **fejlődhet** az olimpia támogatásának köszönhetően.

A 2012-es londoni olimpia és paralimpia miatt közel 700.000 külföldi látogatott Angliába, mintegy 60%-uk Európából, további 18%-uk Észak-Amerikából, 22%-uk pedig egyéb országokból érkezett[49]: látható tehát, hogy az olimpiai játékok látogatói kulturálisan sokszínűek, például nyelv, vallás, vagy szokások terén.

A szervező városnak és országnak fel kell készülnie az eltérő kultúrájú látogatók igényeinek kiszolgálására, informálására és a rendezvényhelyszínek közötti mozgatására (a paralimpiára érkező fogyatékkal élőkre ez kiemelten igaz).

Az olimpia az egyéni készségek és tudás fejlesztéséhez is hozzájárul

A felkészülés magában foglalja a **nyelvtudás**, **kommunikációs készségek tanulását, illetve a tolerancia**, **kulturális befogadás fejlesztését**. Figyelembe véve, hogy Magyarország egy 2012-es elemzés alapján az EU egyik legkevésbé toleráns[50] országa[51], illetve az Unión belül hazánkban a legalacsonyabb az idegennyelv-ismerettel rendelkezők aránya a teljes lakosságon belül[52], Magyarország és Budapest jelentős kihívás előtt áll. Ugyanakkor az említett feltételek teljesítésével a **társadalom széles köre alapvető ismereteket szerezhet**, **illetve fejlesztheti készségeit**. Az olimpia és paralimpia tehát összességében katalizátora lehet az ilyen irányú fejlődésnek is.

Az olimpia olyan pozitív társadalmi hatásokat is kifejthet, amelyek a budapesti olimpia speciális jellegéből fakadnak. Különösen fontos terület az olimpiai helyszínek közti közlekedés, amelyben Budapest kedvező adottságainak és méretének köszönhetően **a biciklis és gyalogos közlekedés** fontos szerepet játszhat. Az ezt szolgáló beruházások, városi átalakítások, illetve ezek ösztönzése fejlesztheti a város biciklis és gyalogos közlekedési kultúráját, környezetkímélőbbé teheti azt (ilyen lehet például a budapesti rakpartok átalakítása biciklis, illetve gyalogos közlekedés céljából). Hasonló hatás volt megfigyelhető Peking esetében is,

[48] GHK: *Volunteering in the European Union.*
[49] Office for National Statistics: *Visits to the UK for the London 2012 Olympic Games and Paralympics;* Grant Thornton UK LLP, 2013: Report 5: Post-Games Evaluation, Meta-Evaluation of the Impacts and Legacy of the London 2012, Olympic Games and Paralympic Games, SUMMARY REPORT, Department for Culture, Media & Sport
[50] Az etnikai és szexuális kisebbségekkel szembeni tolerancia alapján.
[51] Republikon.hu: *Tolerancia az Európai Unió országaiban és Magyarországon.*
[52] EC: *Europeans and their languages – Report.*

ahol a 2002 és 2008 között 18,7%-ról 44,8%-ra növekedett a vasúti közlekedés aránya a városi személyszállításban. [53]

Az ország nemzetközi ismertsége és megítélése jelentősen javulhat

Nemzetközi szinten az olimpián és paralimpián keresztül **Budapest és egész Magyarország globális ismertsége és elismertsége is növekedhet**: a több mint két hétig tartó londoni játékok esetében a tévés közvetítés mintegy 3,6 milliárd emberhez jutott el[54]. Az országba irányuló turizmus növekedése mellett Magyarország széles körű megismertetése hozzájárulhat az **ország közép-kelet-európai regionális szerepének megerősödéséhez** is, mely növeli az ország nemzetközi politikai és diplomáciai jelentőségét. A közösségi szálláshelyek, a rendezvényeken való közös részvétel a magyar lakosság nemzetközi kapcsolatainak erősödését is jelenti, ezen keresztül pedig az ország kulturális beágyazottsága és a tolerancia is növekszik.

Az olimpia és paralimpia megszervezése mindezeken túl az **ország egésze számára jelentős nemzeti siker, sikerélmény** lehet, amely segítheti az ország pozitív önképének javulását (Magyarország jelenleg a 156-ból a 110. helyet foglalja el az ENSZ globális boldogságról készült felmérésében[55]), erősítheti az összetartozás érzését.

15.11.5 Szociális hatások

Munkahelyek teremtése

Az olimpia és paralimpia szociális hatásai az olimpiai játékokat megelőző és követő időszakban, valamint az olimpiai játékok ideje alatt egyaránt megjelennek.

Az olimpiára és paralimpiára való felkészülés jelentős munkaerőigénye a társadalom széles körének nyújthat **munkalehetőséget**, mely csökkenteni fogja a jelenlegi munkanélküliséget. Ezzel részletesebben a fejezet korábbi alfejezetei foglalkoznak. Elképzelhetőek azonban olyan intézkedések is, amelyek a szervező város egyes társadalmi csoportjait negatívan érinthetik. Ilyenek lehetnek potenciálisan például a szálláshelyek biztosítása érdekében áthelyezett fővárosi kollégisták vagy az olimpia és paralimpia során a város bizonyos részeiről vagy az olimpiai játékok területéről kitiltott hajléktalanok. A 2008-as pekingi olimpia és paralimpia esetében például olyan széleskörű kitelepítésekre került sor, amelyek jelentős negatív visszhangot kaptak a nemzetközi sajtóban[56]. Ezek a negatív hatások azonban csak ideiglenes keretek között merülnek fel.

Az olimpiát és paralimpiát követően annak beruházásai nemcsak a sportlétesítményeken, de az olimpiai család elszállásolására potenciálisan felépülő szálláshelyek felhasználásán, a megújított városrészeken keresztül is hatást gyakorolnak a társadalomra.

[53] Yao, Liu & Maseri, Wan & Rasli, Amran (2010): Thoughts on the Real Macroeconomic Effects of Beijing 2008 Olympics on Chinese Economy. Asian Journal of Information Technology, 9. évfolyam, 2. szám 32-36. oldal.
[54] Olympic.org: *Marketing report – London 2012.*
[55] UNSDN.org: *World Happiness Report 2013.*
[56] WSJ.com: *Beijing's Olympics Cleanup Sends Migrants and Homeless Packing.*

Elhagyatott városrészek revitalizációja, élhetőbb lakókörnyezetek

A paralimpia által a fogyatékkal élők társadalmi befogadása és életkörülményeik is javulhatnak

Hosszabb távú olimpiai örökség az általános társadalmi jólét fokozása, amely további indirekt gazdasági előnyökkel is járhat majd

Ezek a szálláshelyek tovább működhetnek **szociális bérlakásként**, de akár az **ingatlanpiacon is értékesíthetőek vagy bevonhatóak a köztisztviselői életpálya programba, ill. kollégiumi fejlesztésekbe**. Ehhez hasonlóan a mobil szálláshelyek lehetséges felhasználása népszerűsítheti az ideiglenes építési formát, amely hozzájárulhat elérhetőbb árú ingatlanok építéséhez. A beruházások segítségével akár egész **városrészek revitalizációjára kerülhet sor, amelyek így élhetőbb lakókörnyezetet**, **munkahelyeket teremthetnek.** Ilyen átalakuláson ment keresztül például Barcelona az 1992-es olimpiára készülve. Az olimpiai beruházásoknak, valamint a városszerkezet és városkép újragondolásának köszönhetően (például a tengerparti iparterületek stranddá alakításával) Barcelona egyszerű iparvárosból Európa egyik legkedveltebb turisztikai célpontjává vált.[57] Ezek a hatások is olyan örökséget hagynak majd, ami indirekt módon a város tőke- és beruházásvonzó képességét hosszú távon növelheti, ami további munkahelyeket teremthet majd.

Különösen sokat **javulhatnak** a paralimpia megrendezése **következtében a fogyatékkal élők életkörülményei**: a nagyfokú **akadálymentesítés**, a **közszolgáltatásokhoz való hozzáférés** bővülése, illetve az általános **társadalmi attitűd fejlődése** folytán.

Az olimpiai **beruházások és intézkedések** (pl.: közlekedési fejlesztések, közbiztonság javítását célzó beruházások az olimpia után is igénybe vehetőek, környezetvédelmi intézkedések az olimpia után is érvényben maradnak) **a rendezvényt követően**, a szálláshelyek és egyéb infrastrukturális fejlesztéseken túl, szélesebb körben is **fokozhatják** a **társadalmi jólétet**.

[57] Bostonglobe.com: Barcelona's Olympic makeover may hold lessons for Boston.

Táblázatjegyzék

2. táblázat: A GDP várható növekedési üteme, alap- és dinamikus változat (Mrd Ft) (Forrás: PwC számítás) ... 910
3. táblázat: Az olimpiai beruházások időbeli lefutása (Mrd Ft) (Forrás: PwC számítás) ... 912
4. táblázat: Alapeseti beruházások (Mrd Ft) (Forrás: PwC számítás) ... 912
5. táblázat: Az olimpiai többlet költségekből (előrehozott és olimpiai) a költségvetést terhelő részaránya a nemzetgazdasági és állami beruházásokban (Forrás: PwC számítás) ... 914
21. táblázat: A nemzetgazdaság többletjövedelmeinek szektoriális megoszlása (Forrás: PwC számítás) ... 915
6. táblázat: Állami (kormányzati) jövedelmek és az olimpia (Mrd Ft) (Forrás: PwC számítás) ... 917
7. táblázat: Az olimpia költsége makrogazdasági kontextusban (Forrás: PwC számítás) ... 920
8. táblázat: Az olimpia hatása a kiemelt makrogazdasági mutatókra (Forrás: PwC) ... 921
9. táblázat: A G20 országok gazdasági növekedése (%) (Forrás: IMF, WB, PwC) ... 927
10. táblázat: Az Európai Unió egyes országainak átlagos fejlődése (%) (Forrás: PwC elemzés) ... 931
11. táblázat: Az Európai Bizottság 2015. tavaszi GDP előrejelzése 2016-ig (%), az országok a 2016. évi növekedés csökkenő sorrendjében (Forrás: Európai Bizottság) ... 932
12. táblázat: Előrejelzés az Európai Unió várható gazdasági növekedésére 2025-ig (%) (Forrás: PwC számítás) ... 936
13. táblázat: A 2015. áprilisi konvergencia program előrejelzése a GDP növekedésére 2018-ig (%) (Forrás: Magyarország Konvergencia Programja) ... 944
14. táblázat: A GDP mérleg elemeinek alakulása az alapváltozatban (Mrd Ft 2015. évi változatlan ár) (Forrás: PwC számítás) ... 946
15. táblázat: A GDP mérleg elemeinek növekedési üteme, alapváltozat (%) (Forrás: PwC számítás) ... 947
16. táblázat: A GDP mérleg elemeinek eltérése a dinamikus változatban az alapváltozattól (Mrd Ft 2015. évi változatlan ár) (Forrás: PwC számítás) ... 948
17. táblázat: A növekedési ütemek eltérése a dinamikus és alapváltozatban az alapváltozathoz képest (%) (Forrás: PwC számítás) ... 948
18. táblázat: Az olimpiai beruházások időbeli lefutása (Forrás: PwC számítás) ... 952
19. táblázat: Az alapeseti beruházások állami és uniós finanszírozása (Mrd Ft) (Forrás: PwC számítás) ... 953
20. táblázat: Az olimpia megrendezése miatti előrehozott és olimpia-specifikus beruházások és finanszírozásuk (Mrd Ft) (Forrás: PwC számítás) ... 954
21. táblázat: Az olimpiai beruházások, valamint az OCOG és a turizmusból származó együttes keresleti hatás (Forrás: PwC számítás) ... 957
22. táblázat: Az olimpia rendezése miatt keletkező többlet GDP (Mrd Ft) (Forrás: PwC számítás) ... 959
23. táblázat: Állami (kormányzati) jövedelmek és az olimpia (Mrd Ft) (Forrás: PwC számítás) ... 961
24. táblázat: A háztartások jövedelme és az olimpia (Mrd Ft) (Forrás: PwC számítás) ... 962
25. táblázat: A vállalatok jövedelme és az olimpia (Mrd Ft) (Forrás: PwC számítás) ... 963
26. táblázat: A létszám hatás és az olimpia (fő) (Forrás: PwC számítás) ... 965
27. táblázat: Az import és az olimpia (Mrd Ft) (Forrás: PwC számítás) ... 966
28. táblázat: Az olimpiai projekt hatása a GDP-re (Forrás: PwC számítás) ... 968

29. táblázat: A kormányzati beruházások várható alakulása (alapvariáns) (Forrás: PwC elemzés) 972
30. táblázat: A kormányzati beruházások várható alakulása (elmaradó változat) (Forrás: PwC elemzés) 973
31. táblázat: A kormányzati beruházások várható alakulása (dinamikus változat) (Forrás: PwC elemzés) 973
32. táblázat: A nemzetgazdasági beruházások anyagi-műszaki bontása (folyó áron, Mrd Ft) (Forrás: KSH) 975
33. táblázat: Építőipari termelés értéke építmény-alcsoportonként, 2013 (Forrás: KSH) 976
34. táblázat: A GDP és a központi költségvetés mértéke dinamikusabb és lassúbb változatok szerint (Mrd Ft) (Forrás: KSH) 983
35. táblázat: A központi költségvetés kiadásai (2005–) (%) (Forrás: KSH) 984
36. táblázat: A központi költségvetés fő bevételi forrásainak aránya a GDP %-ában (Forrás: KSH) 985
37. táblázat: A központi költségvetés bevételei a dinamikus és lassúbb változat szerint (Mrd Ft) (Forrás: KSH) 988
38. táblázat: Alapváltozat (konvergencia programmal 2018-ig) (Forrás: PwC számítás) 989
41. táblázat: Az olimpia megrendezése miatti előrehozott és olimpia-specifikus beruházások és finanszírozásuk (Mrd Ft) (Forrás: PwC számítás) 990
42. táblázat: Állami (kormányzati) jövedelmek és az olimpia (Mrd Ft) (Forrás: PwC számítás) 990
39. táblázat: Alapváltozat olimpia figyelembe vételével (Forrás: PwC számítás) 992
40. táblázat: Eltérés az alapváltozattól az olimpiai projekt hatására (Forrás: PwC számítás) 993
43. táblázat: Az olimpiai projekt (előrehozott és olimpiai plusz OCOG és turizmus) importvonzata az átgyűrűző hatások figyelembe vételével (Forrás: PwC számítás) 995
44. táblázat: Nettó külföldi adósság (D. Rezidensek adósságaként megtestesülő tartozások) (a GDP %-ában) (Forrás: PwC számítás) 1002
45. táblázat: A vizsgált olimpiák GDP hatása (Forrás: PwC) 1004
46. táblázat: Az elmúlt évek olimpiáinak foglalkoztatási hatása (Forrás: PwC) 1004
47. táblázat: A fejezetben vizsgált olimpiák (Forrás: PwC) 1006
48. táblázat: Az olimpia közvetlen és közvetett hatásai a három időbeli fázis során a vizsgált olimpiák esetében (Forrás: PwC és Mizuho) 1007
49. táblázat: Az elmúlt évek olimpiáinak GDP hatása (Forrás: PwC) 1010
50. táblázat: Az elmúlt évek olimpiáinak foglalkoztatási hatása (Forrás: PwC) 1011
51. táblázat: Összefoglaló táblázat az olimpia és paralimpia társadalmi hatásairól (Forrás: PwC elemzés) 1018

Ábrajegyzék

1. ábra: A 2024-es olimpia költségelemeinek időbeli lefutása (Mrd Ft) (Forrás: PwC számítás) 911
2. ábra: Az előrehozott és olimpiai beruházások és az OCOG, turizmus költések által indukált többletjövedelmek (Mrd Ft) (Forrás: PwC számítás) 916
3. ábra: Állami ráfordítások és jövedelmek összehasonlítása (Mrd Ft) (Forrás: PwC számítás) 917
4. ábra: Az olimpiai többletberuházás (előrehozott és olimpiai együtt) munkahelyteremtő hatása (fő) (Forrás: PwC számítás) 918
5. ábra: A gazdasági fejlettség és a növekedési ütem összefüggése (Forrás: Világbank) 923
6. ábra: A GDP/fő hosszú távú alakulása (2012. évi ezer USD, log skála) (Forrás: Mitchell, U.S. Dept. of Commerce, WB) 924
7. ábra: A világ és a legfejlettebb országok GDP növekedési ütemei ötéves ciklusokban, 1961-2025 (%) (Forrás: WB, IMF, PwC) 925
8. ábra: A világ és a legnagyobb, dinamikusan fejlődő ázsiai országok GDP növekedési ütemei ötéves ciklusokban (%) (Forrás: WB, IMF, PwC) 926
9. ábra: A világ és a legnagyobb, dinamikusan fejlődő ázsiai országok GDP növekedési ütemei ötéves ciklusokban (%) (Forrás: WB, IMF, PwC) 926
10. ábra: Átlagos gazdasági növekedés az egyes évtizedekben a világ főbb régiójában (%) (Forrás: WB) 928
11. ábra: Átlagos gazdasági növekedés a legfejlettebb országokban 1960-tól (%) (Forrás: WB) 930
12. ábra: A 2010-ben készült Európa 2020 stratégia növekedési változatai (Forrás: Európai Bizottság) 934
13. ábra: Az Európai Unió várható gazdasági növekedése 2025-ig (%) (Forrás: PwC számítás) 936
14. ábra: EU GDP (bázisindex, 2010=100) (Forrás: PwC számítás) 937
15. ábra: EU28 GDP (Mrd EUR) (Forrás: PwC számítás) 937
16. ábra: Az egyes nemzetgazdasági ágak hozzájárulása a GDP növekedéséhez (százalékpont, évi átlagos) (Forrás: KSH) 939
17. ábra: A feldolgozóipar hazai és külföldi vállalatainak árbevétele, hazai és export értékesítése (Mrd Ft folyó ár) (Forrás: KSH) 940
18. ábra: A hazai és külföldi tulajdonú vállalatok exportjának földrajzi megoszlása (%) (Forrás: KSH) 940
19. ábra: A GDP felhasználásának alakulása, alapváltozat (Mrd Ft 2015. évi ár) (Forrás: PwC számítás) 947
20. ábra: A GDP felhasználásának alakulása, mindhárom változat (Mrd Ft 2015. évi ár) (Forrás: PwC számítás) 949
21. ábra: Az alkalmazott ágazati kapcsolatok modelljének módszertana (Forrás: PwC elemzés) 950
22. ábra: A 2024-es olimpia előrehozott és olimpiai beruházásainak időbeli lefutása (Mrd Ft) (Forrás: PwC számítás) 952
23. ábra: Az olimpia megrendezése miatt szükségessé váló állami és nem állami finanszírozású beruházások időbeli alakulása (Mrd Ft) (Forrás: PwC számítás) 955
24. ábra: Az olimpia hatására megnövekedett turizmusból származó közvetlen bevételek (Mrd Ft) (Forrás: PwC számítás) 956
25. ábra: A GDP ütemkülönbsége az alap és az olimpiai variáns között (%) (Forrás: PwC számítás) 967
26. ábra: Az olimpiai projekt hatására megnövekedett GDP (%) (Forrás: PwC számítás) 968
27. ábra: Beruházások a GDP %-ában (Forrás: KSH, PwC számítás) 970
28. ábra: Kormányzat részaránya a bruttó állóeszköz-felhalmozásban (%) (Forrás: KSH) 971
29. ábra: A beruházások anyagi-műszaki összetételének megoszlása (%) (Forrás: PwC elemzés) 974

30. ábra: A nemzetgazdasági beruházások és az országos építőipar teljesítménye (Mrd Ft, 2013. évi változatlan áron) (Forrás: PwC elemzés) 977
31. ábra: Az államháztartás kiadásai a GDP százalékában (Forrás: Eurostat, OECD) 979
32. ábra: Az államháztartás bevételei a GDP százalékában (Forrás: Eurostat) 980
33. ábra: A gazdasági növekedés és a kormányzati kiadások kapcsolata az 1970-1999 közötti évek átlaga alapján (Forrás: PwC számítás) 981
34. ábra: A központi költségvetés kiadásai az államháztartás kiadásaihoz viszonyítva (%) (Forrás: Eurostat) 982
35. ábra: A központi költségvetés bevételei a GDP %-ában (Forrás: KSH) 985
36. ábra: A központi költségvetés bevételeinek aránya a GDP-ben az EU országaiban (%) (Forrás: Eurostat) 987
37. ábra: Az export és import növekedési üteme (%) (Forrás: PwC számítás) 997
38. ábra: Termékek és szolgáltatások egyenlege (Mrd EUR) (Forrás: PwC számítás) 998
39. ábra: A külső adósság kamata és a profitráta (%) (Forrás: PwC számítás) 998
40. ábra: Közvetlen tőkebefektetések növekménye (Mrd EUR) (Forrás: PwC számítás) 999
41. ábra: Másodlagos jövedelmek és tőkemérleg egyenlege (Mrd EUR) (Forrás: PwC számítás) 1000
42. ábra: Adósságállományok (Mrd EUR) (Forrás: PwC számítás) 1001
43. ábra: A nettó adósságállomány alakulása az olimpiai projekt importvonzatát figyelembe véve (a GDP %-ában) (Forrás: PwC számítás) 1002
44. ábra: Az olimpia által kiváltott hatások jelentkezésének időbeli fázisai (Forrás: PwC) 1007
45. ábra: Az olimpia és az érkező turisták száma (Forrás: PwC) 1013
46. ábra: Olimpiára érkező személyek száma és az elérhető szálláshelyek mennyisége (millió fő és ezer szoba) (Forrás: PwC elemzés) 1015

16. Jogi és szabályozási kérdések

Tartalomjegyzék

16. Jogi és szabályozási kérdések 1031
16.1. A fejezet összefoglalása 1031
16.2. A pályázati folyamathoz kapcsolódó jogi kérdések és dokumentumok 1034
16.2.1. A pályázati szereplők és döntéseik 1034
16.2.2. Pályázati szervezet 1045
16.2.3. Pályázati eljárás 1046
16.2.3.1. A pályázati eljárás jogi kereteit meghatározó dokumentumok 1046
16.2.3.2. A sporttal kapcsolatos magyar jogi környezet megfelelősége a pályázati dokumentumok szempontjából 1050
16.2.4. A jelentkezési fázisban benyújtandó Garanciák, kötelezettségvállalások, nyilatkozatok 1060
16.2.4.1. Szálláshely Garancia 1060
16.2.4.2. Egészségügyi és Anti-dopping Garancia 1060
16.2.4.3. Biztonsági Kockázatelemzés 1061
16.2.4.4. Frekvencia Garancia 1062
16.2.4.5. Frekvencia Garancia 2 1062
16.2.4.6. Védjegy és Domain Név Garancia 1063
16.2.4.7. Beutazási Garancia 1064
16.2.4.8. Kormányzati Támogatás Garancia 1 1064
16.2.4.9. Olimpiai Charta Garancia 1065
16.2.4.10. Marketing Garancia 1065

16.2.4.11. TOP Program Garancia 1066
16.2.4.12. Pénzügyi Garancia 1066
16.2.5. A jelöltségi fázisban benyújtandó Garanciák, kötelezettségvállalások, nyilatkozatok 1067
16.3. A Rendező Város Szerződés („Host City Contract") 1068
16.3.1. Általános rendelkezések 1068
16.3.1.1. Felek; egyetemleges felelősség 1068
16.3.1.2. A Szervezőbizottság 1069
16.3.1.3. A Szerződés struktúrája 1069
16.3.1.4. A Szerződés megszüntetése 1069
16.3.1.5. A Szerződés nyelve; irányadó jog; vitarendezés 1070
16.3.2. A Rendező Város Szerződés magyar jogot érintő tipikus és lényeges rendelkezései 1071
16.3.2.1 Beutazási, vám, munkavállalási szabályok 1071
16.3.2.2. Közlekedéssel összefüggő szabályok 1072
16.3.2.3. Egészségügyi és dopping ellenőrzés szabályok 1072
16.3.2.4. Gerillamarketing-tilalom 1073
16.3.2.5. Érme, bankjegy, bélyeg program 1073
16.3.2.6. Adózási kérdések 1075
16.3.3. A Rendező Város Szerződés egyéb lényeges rendelkezéseinek bemutatása 1076
16.3.3.1. Juttatások az OCOG és a MOB részére 1076
16.3.3.2. További szerződések megkötése OCOG által, tilalmak 1077
16.3.3.3. Szálláshelyek, olimpiai falu 1077
16.3.3.4. Sport és kulturális programok szervezése, ünnepségek 1078
16.3.3.5. Szellemi tulajdon 1079

16.3.3.6 Pénzügyi és egyéb jelentéstételi kötelezettség 1080
16.3.3.7. Jegyértékesítési rendszer 1081
16.3.3.8. Reklám és Marketing 1081
16.3.3.9. Biztosítéki Alap („Retention Fund") 1082
16.3.3.10. Közvetítési jogok, sajtó, internet 1083
16.3.3.11. Biztosítás 1084
16.3.4. A Rendező Város Szerződés kizárt vagy korlátozott tárgyalhatósága 1085
16.4. A javasolt állami döntések, jogszabályok 1086
16.4.1. A korábbi Olimpiai Törvény átvenni javasolt rendelkezései 1087
16.4.2. A kiemelt jelentőségű szabályozandó jogterületek bemutatása 1087
16.4.2.1. Beutazás, vízum, munkavállalás 1087
16.4.2.2. Vámszabályok 1089
16.4.2.3. Szellemi tulajdon 1090
16.4.2.4. Egészségügy és dopping 1098
16.4.3. Az olimpiai játékok nemzetgazdasági szempontból kiemelt jellegű beruházásnak minősítése 1100
16.4.4. Az EU állami támogatással összefüggő követelményeinek való megfelelés 1100
16.4.5. Az önkormányzati, illetve magántulajdonban álló, az olimpiai létesítményekhez szükséges ingatlanok megszerzésének jogi lehetőségei 1104
16.4.6. Közbeszerzési kérdések 1106
Ábrajegyzék 1107
Táblázatjegyzék 1107

16. Jogi és szabályozási kérdések

16.1. A fejezet összefoglalása

Az olimpiai játékok akár a jelenlegi jogi és szabályozási környezetben is megvalósíthatók, azonban célszerű egy speciális, önálló szabályozói rendszer felállítása, a középpontban egy Olimpiai Törvénnyel

Bár a 2024. évi Budapesti Olimpiai Játékok („**olimpiai játékok**”) megrendezése akár **a jelenlegi jogi és szabályozási környezetben is megvalósítható**, célszerű lenne a pályázati eljárás, illetve a rendezés hatékony és eredményes lebonyolítása érdekében **egy speciális, önálló szabályozói rendszer felállítása**, a középpontban egy, az olimpiáról szóló törvénnyel („**Olimpiai Törvény**”).

Az Olimpiai Törvény – szimbolikus jelentőségén túl – egyrészt egységbe foglalná a jelenlegi jogi és szabályozási környezetet, illetve megvalósítaná a különböző szabályozási területek összehangolását; másrészt felhatalmazások útján biztosítaná a hatékonyság és eredményesség érdekében szükséges új és módosító jogszabályok elfogadását.

Az olimpiai játékok megrendezésére vonatkozó pályázattal kapcsolatos **jogszabály-alkotói tevékenység**nek az Olimpiai Törvényen túlmenően egy sor más területet is specifikusan szabályoznia kell annak biztosítása érdekében, hogy Budapest képes legyen hatékonyan teljesíteni az olimpiai játékok megrendezésével kapcsolatos kötelezettségvállalásokat.

A szabályozandó jogterületek, a megalkotni javasolt jogszabályok, jogszabály-módosítások, a meghozandó állami döntések teljes katalógusát felállítani, a hatékony szabályozási technikákat (egy adott területen új jogszabály meghozatala, vagy meglévő jogszabály módosítása, stb.) pontosan meghatározni jelenleg, 9 évvel 2024 előtt még nem lehetséges, és nem is célszerű. Fontos, hogy a szabályozásnak mindvégig rugalmasnak kell maradnia és igazodnia kell az elsősorban a Nemzetközi Olimpiai Bizottság („**NOB**”) által diktált külső szabályozási környezethez, amit adottságként kell kezelni.

A pályázat a lebonyolításban résztvevők magas fokú, konstruktív együttműködését követeli meg

A hatékony hazai jogi és szabályozási környezet megteremtése, és a pályázati eljárás és adott esetben az olimpiai játékok végéig történő fenntartása mellett szintén szükséges a hazai jogi és szabályozási kereteket meghatározó, azzal szemben kötelező elsőbbséget élvező európai uniós (és nemzetközi) jogi és szabályozási környezet folyamatos nyomon követése. Ezzel ugyanis időben fel lehet készülni az esetleges jövőbeni, az olimpiai játékok jogi és szabályozási környezetét kedvezőtlenül érintő változásokra.

Az olimpiai játékok megrendezésére irányuló pályázati eljárás, illetve a rendezés jogi hátterének előteremtése és folyamatos, hatékony biztosítása a lebonyolításban **résztvevő szervek és személyek állandó, magas fokú, konstruktív együttműködésé**t követeli meg. Ezen érintett szervek, személyek bevonása és megfelelő felkészítése már a folyamatok korai fázisaiban indokolt. A jogi ügyek mindennapos intézésénél – különösen az időfaktor szempontjából – kiemelten fontos lesz az eljáró szervek,

személyek megfelelő, együttműködő magatartása. Ezen együttműködés megvalósítása elsősorban kormányhatározat, továbbá miniszteri és egyéb belső utasítások útján biztosítható.

A pályázat elsősorban Budapest, a MOB és a Kormány közös fellépését igényli

Az olimpiai játékok rendezési jogának megpályázása a főváros („**Budapest**"), a Magyar Olimpiai Bizottság („**MOB**") és Magyarország Kormánya („**Kormány**") együttes fellépését igényli. A pályázati eljárás megfelelő lebonyolítása, a NOB által megkövetelt garanciák megadása és a kapcsolódó ügyek ezen szervek eljárása mellett szükségessé teszik – a jogalkotás terén – az Országgyűlés, illetve – a Budapesten kívüli olimpiai események okán – az érintett helyi önkormányzatok közreműködését is. A pályázati, illetve a rendezési folyamat további fontos szereplője a tulajdonképpeni operatív végrehajtó szerv, a rendezési jog elnyerését követően kötelezően felállítandó Olimpiai Játékok Szervező Bizottsága („**Szervezőbizottság**" vagy „**OCOG**").

A pályázat hatékonysága érdekében létre kell hozni a pályázati szervezetet („**pályázati szervezet**"), amelynek feladata a pályázattal kapcsolatos operatív és koordinációs feladatok ellátása. A pályázati szervezetet nonprofit zártkörűen működő részvénytársasági formában javasolt megalapítani. Amennyiben Budapest 2017-ben elnyeri az olimpiai játékok rendezési jogát, akkor a pályázati szervezet alakulna át a Szervezőbizottsággá.

Az olimpiai játékok a NOB rendezvénye, ami a NOB szabályai szerint zajlik; a rendezés során minden érdemi felelősség a rendező oldalra hárul

Az olimpiai játékok megpályázása, illetve megrendezése számos különféle jogi dokumentum kiállítását, megkötését igényli. Általánosságban érdemes figyelembe venni, hogy **az olimpiai játékok a NOB rendezvénye, ami a NOB szabályai szerint zajlik**. A pályázással és a rendezéssel kapcsolatosan a NOB által megkövetelt jogi dokumentumok célja ezért elsődlegesen a NOB azon általános törekvésének a jogi formában történő érvényre juttatása, hogy az olimpiai játékok rendezéséért való **minden felelősséget a rendező oldalra** (rendező város, rendező város országának kormánya, Szervezőbizottság) helyezze át. Az Olimpiai Charta kifejezetten rögzíti, hogy a NOB szervezetét semmilyen pénzügyi felelősség nem terheli az olimpiai játékok szervezésével és megtartásával kapcsolatban. A fenti okokból a pályázati és rendezési folyamat jogi dokumentumainak érdemi tárgyalhatóságát nem tartjuk valószínűnek.

A jogi és szabályozási környezet folyamatosan változik

Az **olimpiai játékok jogi és szabályozási környezetét a NOB folyamatosan alakítja**, változtatja. Ezért fennáll a lehetősége annak, hogy a 2024. évi budapesti olimpiai játékok pályázati eljárásában a jelen tanulmányban vizsgált korábbi jogi dokumentumoktól, szabályoktól részben vagy akár nagymértékben eltérő jogi környezetre, illetve egyéb szabályokra kell majd tekintettel lenni.

A Rendező Város Szerződés az egyik legfontosabb jogi dokumentum, amely a rendezésért való felelősséget egyetemlegesen Budapestre, a MOB-ra és a Szervezőbizottságra helyezi

Az olimpiai játékok megrendezésének egyik legfontosabb jogi dokumentuma az ún. *Host City Contract* („**Rendező Város Szerződés**"). A Rendező Város Szerződés egy, a NOB, a rendező város, valamint a nemzeti olimpiai bizottság között létrejövő szerződés, amely a feleknek az olimpiai játékokkal kapcsolatos jogait és kötelezettségeit határozza meg. A Rendező Város Szerződés a NOB feltételeit tartalmazza és érdemben szintén nem módosítható. A Rendező Város Szerződéshez a Szervezőbizottság a megala-

kulását követően csatlakozik.

Budapest, a MOB, a Kormány és egyéb személyek, szervek garanciák nyújtására is kötelesek

A Rendező Város Szerződés általunk megismert verziói értelmében **Budapest, a MOB, valamint a Szervezőbizottság egyetemlegesen lennének felelősek** az olimpiai játékok tervezésével, szervezésével és lebonyolításával kapcsolatban vállalt kötelezettségekért, kivéve a pénzügyi kötelezettségvállalásokat, amelyekért kizárólag Budapest és a Szervezőbizottság felelne majd, szintén egyetemlegesen.

A NOB előírásai szerint Budapestnek, a MOB-nak, a Kormánynak, illetve más szerveknek és személyeknek számos különböző garanciát („**Garanciák**") is kell nyújtania az olimpiai játékok megszervezésével és lebonyolításával kapcsolatban. A jelentkezési fázisban benyújtandó garanciák inkább általános jellegű, esetenként tájékoztató típusú garanciák, míg a jelöltségi fázisban benyújtandó garanciák már jogi/pénzügyi értelemben véve is konkrét kötelezettségvállalásokat tartalmaznak.

A fentiek megfelelően irányadóak az olimpiai játékokkal együtt rendezendő paralimpiai játékokra is („**Paralimpiai Játékok**").

16.2. A pályázati folyamathoz kapcsolódó jogi kérdések és dokumentumok

A jelen fejezet célja, hogy bemutassa az olimpiai játékok megpályázásának folyamatához kapcsolódó releváns jogi kérdéseket és dokumentumokat. A fejezet kitér a legfontosabb pályázati szereplők bemutatására (16.2.1.), ismerteti a felállítandó pályázati szervezetet (16.2.2.), végigvezet a pályázati eljárás jogilag releváns részein és dokumentumain (16.2.3.). Külön fejezetek mutatják be végül a jelentkezési (16.2.4.), illetve a jelöltségi fázisokban benyújtandó garanciákat, nyilatkozatokat és kötelezettségvállalásokat.

16.2.1. A pályázati szereplők és döntéseik

NOB

A NOB egy nemzetközi, svájci jog alatt bejegyzett egyesület

A NOB egy nemzetközi, nem kormányzati és nem-haszonszerzési céllal, határozatlan időtartamra alapított, a Svájci Államszövetség joga alatt bejegyzett, egyesületi formában működő jogi személy. A NOB célja, hogy az Olimpiai Chartában meghatározott küldetését, szerepét és kötelezettségeit teljesítse. A NOB hivatalos nyelve a francia és az angol, az esetleges eltérések esetén a francia nyelvű szöveg az irányadó.

A NOB tagjai kizárólag természetes személyek

NOB tagok kizárólag természetes személyek. A NOB tagok összlétszáma nem haladhatja meg a 115 főt. A jelenlegi taglétszám 101 fő. Egy országnak több NOB tagja is lehet. A NOB összetétele a következő:

- A tagok többségének tagsági viszonya nem áll kapcsolatban hivatallal vagy tisztséggel, és az összlétszámuk nem haladja meg a 70 főt. Bármely ország állampolgáraként csak egy fő lehet hivatal vagy tisztség nélküli tag;
- Az aktív sportolók, létszámuk nem haladhatja meg a 15 főt;
- A Nemzetközi Sportági Szakszövetségeknél, vagy azok társszerveiknél, valamint a NOB elismerésben részesült szervezeteknél elnöki, végrehajtó bizottsági, illetve vezető tisztséget betöltő tagok, akik létszáma nem haladhatja meg a 15 főt;
- Nemzeti olimpiai bizottságoknál, világ vagy kontinentális szervezeteknél elnöki, végrehajtó bizottsági, illetve vezető tisztséget betöltő tagok, létszámuk nem haladhatja meg a 15 főt. Bármely ország állampolgáraként csak egy fő lehet tag a nevezett szervezetek képviseltében.

A NOB tagjai függetlenek

NOB tag nem fogadhat el semmilyen megbízást vagy utasítást kormánytól, szervezettől, vagy egyéb testülettől, amely befolyásolná a tevékenységét, illetve a szavazati szabadságát. A „rendes” tagokon túl a NOB tiszteletbeli elnököt, továbbá tiszteletbeli és címzetes tagokat is választ, akik azonban nem jogosultak szavazni és tisztséget viselni a NOB szervezetében. NOB tag nem jogosult szavazni az olimpiai játékok rendező városának választásában, amennyiben a NOB tag a pályázó város országának az állampolgára.

A NOB hatáskörében a Közgyűlés („*Session*”), a Végrehajtó Bizottság („*Executive Board*”) és az Elnök („*President*”) gyakorolnak döntési jogkört.

A NOB legfelsőbb döntéshozó szerve a Közgyűlés; az olimpiai játékokat rendező várost a Közgyűlés választja ki

A **NOB legfelsőbb döntéshozó szerve a Közgyűlés**. A Közgyűlés határozata jogerős. Általános Közgyűlés évente egy alkalommal ülésezik. Rendkívüli Közgyűlés összehívását a NOB Elnöke vagy a tagok legalább egyharmada kezdeményezheti írásban. A Közgyűlés kizárólagos hatáskörébe tartoznak – többek között – az Olimpiai Charta elfogadása és módosítása; az Elnök, az Alelnökök és a végrehajtó bizottsági tagok megválasztása; az olimpiai játékokat rendező város kiválasztása.A Közgyűlés határozatképességéhez a NOB teljes taglétszámának 50%-a + 1 fő szükséges. A Közgyűlés határozatait a tagok többségének leadott szavazatával hozza. Azonban az olimpizmus alapelveinek vagy az Olimpiai Charta szabályainak módisításhoz a leadott szavazatok kétharmada szükséges.

Minden tag egy szavazattal rendelkezik. A tartózkodás, üres vagy rontott szavazat a többséghez szükséges szavazatok számlálásakor nem vehető figyelembe. Szavazati jog képviseleti úton történő gyakorlása semmis. Amennyiben az Olimpiai Charta előírja, vagy a Közgyűlés elnöke ekképpen határoz, illetve a jelenlévő NOB tagok egynegyede kéri a szavazást titkosan kell megtartani. Szavazati egyenlőség esetén a Közgyűlés elnöke dönt. Ezeket a rendelkezéseket kell a szavazásra alkalmazni, függetlenül attól, hogy a szavazás személyre vagy rendező városra vonatkozik. Amennyiben összesen kettő jelölt van vagy csak kettő jelölt maradt, azt a jelöltet kell megválasztottnak tekinteni, aki a legtöbb szavazatot kapja.

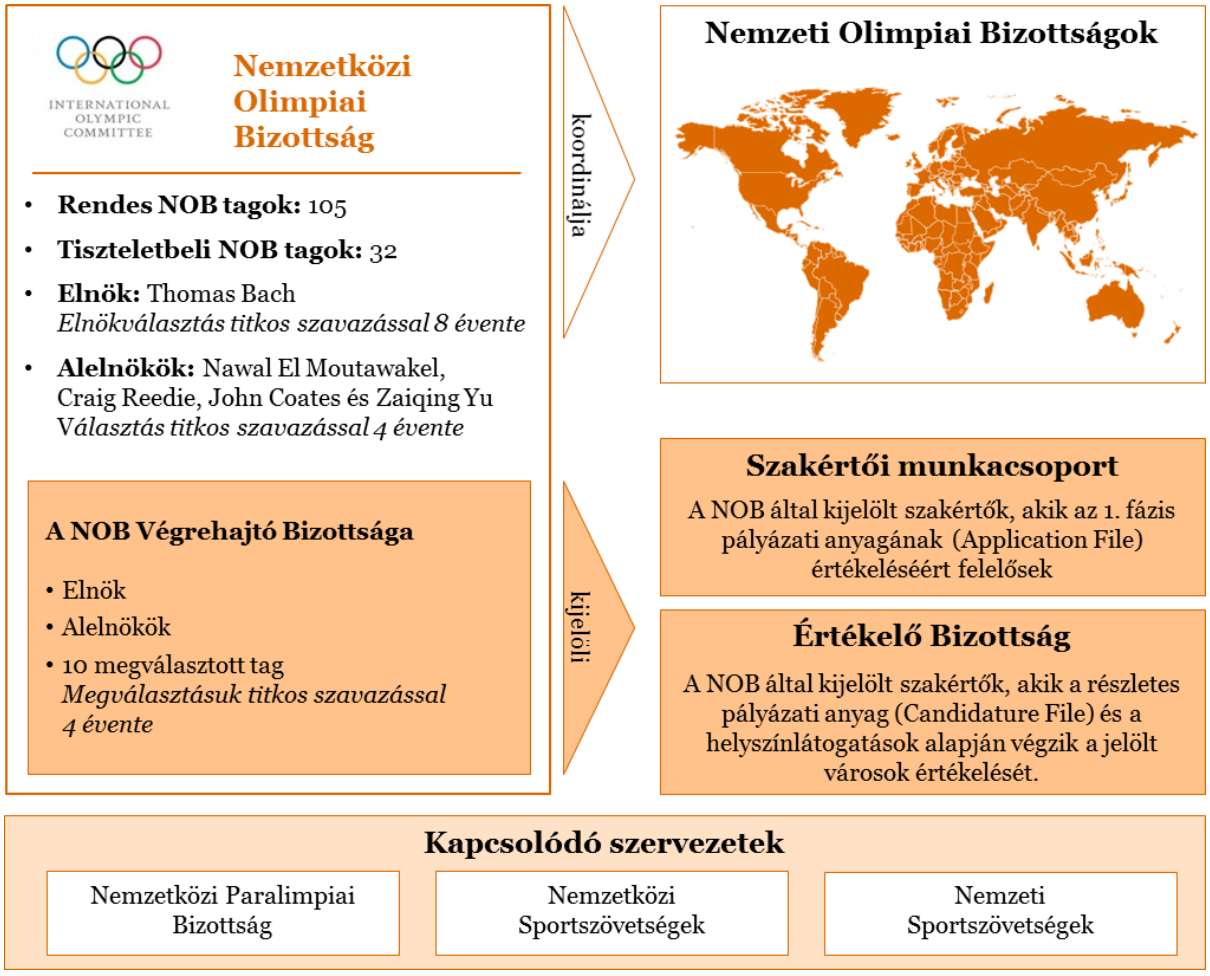
A NOB ügyvezető szerve a Végrehajtó Bizottság; a pályázati eljárást a Végrehajtó Bizottság felügyeli

A **NOB Végrehajtó Bizottsága** az Elnökből, 4 Alelnökből és 10 tagból áll. A végrehajtó bizottsági tagok kiválasztása a Közgyűlés összetételét tükrözi. A NOB Végrehajtó Bizottsága minden tagját a Közgyűlés választja. A NOB Végrehajtó Bizottsága **teljes felelősséggel tartozik a NOB ügyvezetéséért és a NOB vezetéséért**, illetve annak tevékenységéért. A Végrehajtó Bizottság felügyeli az Olimpiai Charta betartását, illetve **megállapítja és felügyeli az olimpiai játékok rendezésére irányuló pályázatok befogadási és kiválasztási eljárási rendjét**. A Végrehajtó Bizottság határozatot hoz, és rendelkezést állapít meg a NOB nevében, amely jogilag kötőerővel rendelkezik, abban a formátumban, amelyben a legmegfelelőbbnek tűnik, elsősorban szabályok, rendelkezések, normák, iránymutatások kézikönyvek, utasítások, kötelezettségek és egyéb döntések formájában, beleértve azokat a rendelkezéseket, amely az Olimpiai Charta betartásához és az olimpiai játékok szervezéséhez szükségesek.

A NOB-ot Thomas Bach képviseli és vezeti Elnökként

A Közgyűlés titkos szavazással a tagjai közül **Elnök**öt választ 8 éves időszakra, amely egy alkalommal 4 évre meghosszabbítható. Az Elnök a NOB szervezetét képviseli és elnököl minden tevékenysége felett. Az Elnök megteheti a szükséges cselekményeket és meghozhatja a szükséges döntéseket a NOB nevében, azokban az esetekben, amikor a Közgyűlés vagy a Végrehajtó Bizottság munkájában akadályozott. Az így megtett cselekményhez és a meghozott döntéshez haladéktalanul a hatáskörrel rendelkező szerv (Közgyűlés vagy Végrehajtó Bizottság) jóváhagyását kell kérni.

1. ábra: A NOB szervezete, főbb bizottságai és kapcsolódó szervezetek (Forrás: NOB[1])

[1] Forrás: http://www.olympic.org/about-ioc-institution

Amennyiben szükséges, **NOB bizottságok**at lehet létrehozni tanácsadó céllal a Közgyűlés, a Végrehajtó Bizottság vagy az Elnök munkájának támogatására. Az Elnök hatáskörébe tartozik az állandó vagy egyéb ad hoc bizottságok és munkacsoportok létrehozása.

A NOB szervezetén belül számos állandó és ad hoc bizottság működik

A jogi és szabályozási kérdések körében releváns NOB bizottságok a következők:

- Jelölt Városok Értékelő Bizottságai ("*Evaluation Commissions for Candidate Cities*") a pályázó városok vizsgálatára annak érdekében, hogy a nyári és a téli olimpiai játékok rendezési jogáért versengő városok pályázatait értékeljék;
- Olimpiai Játékok Koordinációs Bizottságai („*Olympic Games Coordination Commissions*") az olimpiai játékok szervezésének fejlesztése, valamint a NOB és a Szervezőbizottság (OCOG), illetve a nemzetközi sportági szakszövetségek és a nemzeti olimpiai bizottságok (Magyarországon a MOB) közötti együttműködés előmozdítása érdekében;
- NOB Egészségügyi Bizottsága („*IOC Medical Commission*"), többek között a WADA (Nemzetközi Doppingellenes Ügynökség) Doppingellenes Szabályzatának és a NOB doppingellenes rendelkezéseinek betartatása, különös tekintettel az olimpiai játékok időszaka alatt.

Az Olimpiai Mozgalom fejlesztés érdekében a NOB bevételeinek egy részét a nemzetközi sportági szakszövetségeknek és a nemzeti olimpiai bizottságoknak adományozhatja, beleértve a Szervezőbizottságot.

A NOB minden, olimpiai játékokkal kapcsolatos jog jogosultja

A **NOB minden, olimpiai játékokkal kapcsolatos jog és olimpiai tulajdonjog jogosultja**, amely jogok magukban hordozzák a jogosultságot a meghatározott célokhoz szükséges bevételek előteremtésére.

Az olimpiai játékok kizárólagos tulajdonjoga a NOB szervezetét illeti, amely szervezet rendelkezik minden, az olimpiai játékokkal kapcsolatos joggal és adattal, különös tekintettel és korlátozás nélkül minden, bármely formában megjelenő, illetve bármely eszközzel történő, akár létező vagy a jövőben kifejlesztendő szervezésre, felhasználásra, közvetítésre, felvételkészítésre, képviseletre, sokszorosításra, hozzáférhetőségre és terjesztésre vonatkozó jogra.

A NOB hatáskörébe tartozik az olimpiai játékokhoz, illetve az olimpiai játékok versenyeihez és sport teljesítményeihez történő hozzáférés és adatfelhasználás feltételeinek meghatározása.

Az olimpiai szimbólum, zászló, jelmondat, himnusz, azonosító jegyek (ideértve többek között, de nem kizárólag az „olimpiai játékokat" és „Olimpiászt") azonosítók, emblémák, láng és fáklya képezik az Olimpiai Tulajdont („**Olimpiai Tulajdon**" definíciót lásd 16.4.2.3. fejezet). Az Olimpiai Tulajdonnal kapcsolatos jog, valamint az ezekkel kapcsolatos felhasználás a NOB kizárólagos tulajdonát képezi, ideértve többek között, de nem kizárólag bármely haszonszerzési, kereskedelmi vagy reklám célra történő felhasználását. A NOB felhasználói szerződés keretében a tulajdonjogait, illetve annak egyes részeit továbbadhatja a NOB Végrehajtó Bizottság előírásai és feltételei szerint.

A Nemzetközi Olimpiai Bizottság operatív munkáját 25 albizottság végzi:

- Sportolói Bizottság (Athletes)
- Audit Bizottság (Audit)
- Koordinációs Bizottság (Coordination)
- Diplomáciai Bizottság (Entourage)
- Olimpiai Kulturális és Oktatási Bizottság (Culture and Olympic Education)
- Etikai Bizottság (Ethics)
- Értékelő Bizottság (Evaluation)
- Pénzügyi Bizottság (Finance)
- Nemzetközi Kapcsolatokért Felelős Bizottság (International Relations)
- NOB Végrehajtó Bizottság (IOC Executive Board)
- A NOB képviselői a WADA-ban[2] (IOC Representatives in WADA)
- Jogi Bizottság (Juridicial)
- Marketing Bizottság (Marketing)
- Orvosi Bizottság (Medical)
- Olimpiai Kinevezésekért Felelős Bizottság (Nominations)
- Olimpiai Emléktárgyak Bizottsága (Olympic Philately, Numismatic and Memorabilia)
- Olimpiai Programokért Felelős Bizottság (Olympic Programme)
- Olimpiai Szolidaritásért Felelős Bizottság (Olympic Solidarity)
- Sajtóért Felelős Bizottság (Press)
- Rádió és TV Bizottság (Radio and Television)
- Sport és Környezet Bizottság (Sport and Environment)
- Sport és Jog Bizottság (Sport and Law)
- Sport Mindenkiért Bizottság (Sport for all)
- Közvetítési Jogok és Média Bizottság (TV Rights and New Media)
- Nők a Sportban Bizottság (Women and Sport)

[2]WADA: World Anti-Doping Agency, magyarul Nemzetközi Doppingellenes Ügynökség, mely nemzetközi szinten koordinálja a dopping elleni harcot minden sportágra kiterjedően.

Nemzetközi sportági szakszövetségek

A nemzetközi sportági szakszövetségek a pályázat során véleményezési joggal rendelkeznek

A NOB által elismert nemzetközi sportági szakszövetségek szerepe az olimpiai játékok pályázati folyamatában, hogy jogosultak és kötelesek **véleményez**ni az olimpiai játékok rendezési jogáért versengő pályázatokat, különös tekintettel a sportjaikra vonatkozó létesítmények szakmai vonatkozásában.

Nemzeti olimpiai bizottságok

A nemzeti olimpiai bizottságok kizárólagosan jogosultak a saját országukat képviselni az olimpiai játékokon

A nemzeti olimpiai bizottságok kizárólagos hatáskörébe tartozik a saját országuk képviselete az olimpiai játékokon. A nemzeti olimpiai bizottság kizárólagos hatáskörébe tartozik annak a városnak a kiválasztása a saját országában, amely pályázatot nyújthat be az olimpiai játékok megrendezésére. A nemzeti olimpiai bizottság jogosult és köteles **véleményez**ni az olimpiai játékok rendezéséért az adott országban versengő pályázatokat.

A nemzeti olimpiai bizottság fennhatósága alá tartozó terület kizárólag annak az országnak a határáig terjed, amely országban bejegyezték és ügyvezetésének a központja található. A nemzeti olimpiai bizottság saját területére kiterjedően köteles jogvédelmet nyújtani a NOB számára az olimpiai tulajdonjogok vonatkozásában.

MOB

Magyarország nemzeti olimpiai bizottsága a MOB

A MOB Magyarország kizárólagos **nemzeti olimpiai bizottság**a a NOB felhatalmazásával és elismerésével. A MOB a sporttal összefüggő országos közfeladatokat ellátó köztestület, amely nyilvántartásba vétel nélkül közhasznú szervezetnek minősül.

A MOB **kizárólagos hatáskör**rel rendelkezik a rendezési jogért benyújtásra kerülő **pályázati kérelmek előzetes jóváhagyás**ára a nemzetközi sporteseményekre történő magyarországi pályázati szándék esetén.

A MOB az Olimpiai Mozgalom területén végrehajtja az Olimpiai Chartában és a NOB szabályzataiban és határozataiban a nemzeti olimpiai bizottságok részére megállapított irányelveket, célkitűzéseket és feladatokat; biztosítja az Olimpiai Charta, a NOB szabályzatainak, határozatainak, illetve a WADA Doppingellenes Szabályzatának betartását és érvényesülését Magyarországon. A MOB védelemben részesíti az olimpiai szimbólumot és Olimpiai Jelképeket.

A MOB kizárólagosan jogosult Budapest pályázóként történő kiválasztására

A MOB kizárólagosan jogosult a NOB előírásaival összhangban – többek között – sportágak és sportolók nevezésére, illetve sportszakemberek akkreditálására az olimpiai játékokra.

A MOB Magyarországon kizárólagosan jogosult az Olimpiai Jelkép, zászló, jelvény, jelmondat, himnusz, valamint az olimpia és az olimpiai elnevezés kereskedelmi vagy egyéb célú felhasználására, illetve ezek mások általi használatának, hasznosításának engedélyezésére, valamint az ezzel kapcsolatos vagyoni jogok gyakorlására, illetve az ezekkel való rendelkezésre.

A MOB **kizárólagosan jogosult annak a magyarországi városnak a kiválasztására, amely pályázatot nyújthat be az olimpiai játékok megrendezésére.**

A MOB a Magyar Paralimpiai Bizottság útján hajtja végre a paralimpiai mozgalommal kapcsolatos feladatokat

A MOB Magyarországon felel a NOB irányába az Olimpiai Charta 7-14. cikkelyeinek (olimpiai játékokkal kapcsolatos jogok és az olimpiai játékok Tulajdonjoga) betartására. A MOB kötelezettsége, hogy megtiltsa az Olimpiai Tulajdon bármilyen formában megjelenő használatát, amelyet az Olimpiai Charta és annak kiegészítő rendelkezései tiltanak. A MOB megtesz minden tőle telhetőt, a NOB érdekében, hogy biztosítsa a NOB olimpiai tulajdonjogainak védelmét.

A MOB a Nemzetközi Paralimpiai Bizottság **magyarországi tagszervezeteként működő Magyar Paralimpiai Bizottság** útján végrehajtja a Nemzetközi Paralimpiai Bizottság Alapszabályában és egyéb szabályzataiban a nemzeti paralimpiai bizottságok és tagszervezetei részére megállapított célkitűzéseket és feladatokat.

A MOB elismeri és maradéktalanul elfogadja a WADA Doppingellenes Szabályzatában foglaltakat. A WADA Doppingellenes Szabályzatát betartja és a Magyar Olimpiai Mozgalomhoz tartozó jogalanyokkal betartatja.

A MOB az Olimpiai Mozgalommal összefüggésben kizárólagosan jogosult:

- sportolókat, hivatalos kísérőket és sportszakembereket az olimpiai játékokra, az ifjúsági olimpiai játékokra, az európai ifjúsági olimpiai fesztiválra és az Európa Játékokra nevezni és akkreditálni az olimpiai Chartával és az EOC EYOF Chartával összhangban;
- részesedni az olimpiai Szolidaritás pénzügyi támogatásából;
- használni az Olimpiai Tulajdonokat a NOB engedélyének birtokában;
- engedélyezni az olimpiai zászló, jelkép, jelmondat, valamint az „olimpia”, illetve „olimpiai” elnevezések kereskedelmi vagy egyéb célú felhasználását, illetve ezek mások általi hasznosítását Magyarország területére kiterjedően;
- részt venni a NOB irányítása vagy védnöksége alatt álló eseményeken;
- felhasználni a rendelkezésére bocsátott Olimpiai Mozgalomból érkező támogatásokat;
- a NOB által elismert szervezethez tartozni,
- javaslatot megfogalmazni az Olimpiai Chartával és az Olimpiai Mozgalommal kapcsolatosan a NOB irányába, beleértve a nyári és téli olimpiai játékok, ifjúsági olimpiai játékok, az európai ifjúsági olimpiai fesztiválok szervezését;
- véleményezni az olimpiai játékok, ifjúsági olimpiai játékok, az európai ifjúsági olimpiai fesztiválok rendezéséért benyújtott pályázatokat;

A MOB az olimpiai játékokkal kapcsolatban is számos kizárólagos jogosultsággal rendelkezik

- részt venni a NOB bizottságainak munkájában a NOB felkérésére;
- együttműködni az Olimpiai Kongresszus előkészületeiben;
- meghatározni az olimpiai játékok, ifjúsági olimpiai játékok, az európai ifjúsági olimpiai fesztiválok, Európa Játékok illetve ezen eseményekkel kapcsolatos sportversenyek és ünnepségek ideje alatt a nemzeti küldöttségi tagok számára a ruházatot és egyenruhát, illetve a felszereléseket;
- gyakorolni az olimpiai Chartából fakadó vagy a NOB szervezetétől származó egyéb jogokat;
- felhasználni a NOB pénzügyi támogatását a feladatai teljesítése érdekében.

A MOB kötelezettségei, feladatai az olimpiai játékokkal kapcsolatban a következők:

- A MOB alakítja ki, szervezi és vezeti az olimpiai játékokon, az ifjúsági olimpiai játékokon, az európai ifjúsági olimpiai fesztiválokon, az Európa Játékokon és a NOB által elismert vagy védnöksége alatt álló regionális, kontinentális vagy világméretű több-sportágból álló versenyeken részvevő magyar csapatot és küldöttséget;
- A MOB dönt a sportolók nevezéséről az országos sportági szakszövetségek vagy országos sportszövetségek felterjesztése alapján;
- A MOB köteles a küldöttség tagjai számára rendelkezésre bocsájtani a szükséges felszerelést, biztosítani a szállítást és szállást. A MOB felel a magyar csapat és küldöttség tagjainak magatartásáért.

A MOB fő szervezeti egységei a Közgyűlés, az Elnökség, a Felügyelő bizottság és a bizottságok

Az olimpiai Chartával összhangban az olimpiai játékokkal kapcsolatos szavazati joggal kizárólag az olimpiai sportágak versenysportjáért felelős szakmai tagozat MOB-tagjai, valamint a NOB magyar tagjai rendelkeznek mind a Közgyűlésben, mind az Elnökségben.

A MOB szervezeti egységei **a Közgyűlés; az Elnökség; a Felügyelő Bizottság; a szakmai tagozatok** (olimpiai sportágak versenysportjáért, nem olimpiai sportágak versenysportjáért, utánpótlás-nevelésért és diák- és főiskolai-egyetemi sportért, fogyatékosok sportjáért, illetve szabadidősportért felelős szakmai tagozatok); az állandó **bizottságok**; az ideiglenes bizottságok; a Magyar Olimpiai Akadémia; a Magyar Olimpiai Bizottság Irodája; és a Sport Állandó Választottbíróság.

A MOB legfőbb szerve a Közgyűlés, amely a MOB tagok összességéből áll. A Közgyűlés ülései között a MOB munkáját az Elnökség irányítja. Az Elnökség tagjai az Elnök, 5 Alelnök, 5 választott Elnökségi tag, továbbá a NOB magyar tagja(i) és a mindenkori Nyári és Téli olimpiai játékok programján szereplő Nemzetközi Sportági Szakszövetségek, illetve a NOB által elismert sportszervezetek magyar állampolgárságú elnökei.

A MOB (a pénzügyi

Az **Elnökség hatásköre annak a városnak a kiválasztása Magyarországon, amely pályázatot nyújthat be** nemzet-

helytállási kötelezettségek kivételével) egyetemlegesen és korlátlanul felel az olimpiai játékokkal kapcsolatos kötelezettségekért

közi sporteseményekre, így különösen az olimpiai játékok, ifjúsági olimpiai játékok, az európai ifjúsági olimpiai fesztivál, az Európa Játékok és a NOB által elismert sportesemények rendezési jogára.

A MOB – feladatköréhez igazodva – szakterületenként állandó és ideiglenes bizottságokat működtet. A bizottságokat a MOB Elnöksége hozza létre. A bizottságok vezetője csak MOB tag lehet.

Megfontolásra érdemes az olimpiai játékokkal kapcsolatos, a MOB hatáskörébe tartozó feladatok koordinálására és végrehajtására a MOB szervezetén belül kapcsolattartásért felelős személyt kijelölni.

A MOB **(a pénzügyi helytállási kötelezettségek kivételével)** (Budapesttel és a Szervezőbizottsággal) **egyetemlegesen és korlátlanul felel**ős minden egyéni vagy kollektív kötelezettség vállalásért, amely az olimpiai játékok szervezésére és rendezésére irányul.

Budapest Főváros Önkormányzatán belül az önkormányzati hatáskörök a Közgyűlést illetik

Budapest Főváros Önkormányzata

Budapest Főváros Önkormányzata Budapest helyi önkormányzata. Budapest Főváros Önkormányzatának **képviselő-testülete Budapest Főváros Közgyűlése** (**„Közgyűlés”**). A Közgyűlés tagjai a 32 fővárosi képviselő és a főpolgármester. Fővárosi képviselő a 23 fővárosi kerületi polgármester és a fővárosi kompenzációs listáról mandátumot szerző 9 képviselő.

Az önkormányzati hatáskörök - a törvényben meghatározott kivételekkel - a Közgyűlést illetik meg. Az önkormányzati feladatokat a Közgyűlés és szervei: a Közgyűlés bizottságai, a főpolgármester, a főjegyző, a társulás, valamint a Budapest Főváros Főpolgármesteri Hivatal látja el. A Közgyűlés egyes hatásköreit rendeletében átruházhatja.

A Közgyűlés a döntései végrehajtásának szervezésére és ellenőrzésére állandó bizottságokat, valamint ideiglenes bizottságokat hozhat létre. Az ideiglenes bizottság nevét, tagjainak létszámát, a Közgyűléstől átruházott hatásköreit és részletes feladatait a létrehozásával egyidejűleg a Közgyűlés határozza meg. Az ideiglenes bizottság megbízatása feladatának elvégzéséig, és az erről szóló jelentésnek a Közgyűlés által történő elfogadásáig tart.

A Közgyűlés egyes hatásköreinek gyakorlását a főpolgármesterre ruházza át

Megfontolásra érdemes az olimpiai játékokkal kapcsolatos, **Budapest Főváros Önkormányzatának hatáskörébe tartozó feladatok koordinálására és végrehajtására az önkormányzat szervezetén belül kapcsolattartásért felelős személyt kijelölni.**

A Közgyűlés egyes hatásköreinek gyakorlását a **főpolgármester**re ruházza. A főpolgármester az átruházott hatáskörökben hozott döntéseiről a Közgyűlést tájékoztatja. A főpolgármester jelenleg a Közgyűlés által rá átruházott hatáskörében látja el a nemzetközi sportkapcsolatokkal összefüggő feladatokat és a Budapest Főváros Önkormányzatának tulajdonában álló sportlétesítmé-

Budapest egyetemlegesen és korlátlanul felel az olimpiai játékokkal kapcsolatos kötelezettségekért

nyek fenntartásával, működtetésével kapcsolatos feladatokat.

Budapest (a Szervezőbizottsággal és a MOB-bal) **egyetemlegesen és korlátlanul felel**ős minden egyéni vagy kollektív kötelezettség vállalásért, amely az olimpiai játékok szervezésére és rendezésére irányul.

Magyarország Kormánya

A Kormány a végrehajtó hatalom és a közigazgatás legfőbb szerveként központi szerepet tölt be a pályázati eljárásban

A Kormány a **végrehajtó hatalom általános szerveként és a közigazgatás legfőbb szerveként**, valamint jogalkotási hatáskörrel bíró szervként az olimpiai játékok megpályázása körében fontos pályázati szereplőnek minősíthető. A Kormány jogosult és köteles kiadni a Garanciák és kötelezettségvállalások egy részét.

Országgyűlés

Az Országgyűlés, mint Magyarország legfőbb népképviseleti szerve, a központi költségvetés elfogadása, a központi költségvetés végrehajtásának jóváhagyása, és a **törvény-, illetve jogalkotási hatáskör**e okán az olimpiai játékok megpályázása körében szintén fontos pályázati szereplőnek minősíthető. Az Országgyűlés hatáskörébe tartozik többek között az Olimpiai Törvény elfogadása.

Az olimpiai játékoknak helyszínt adó helyi önkormányzatok szerepe szintén jelentős

Helyi önkormányzatok

Tekintettel arra a körülményre, hogy az olimpiai játékok megrendezésére nem kizárólag Budapesten kerül sor, ezért az olimpiai játékoknak helyszínt adó, illetve az olimpiai játékok megrendezése körében bármilyen egyéb feladattal bíró helyi önkormányzatok is fontos pályázati szereplőnek minősíthetőek.

A rendező várostól eltérő városban vagy helyszínen bármely esemény, versenyszám vagy egyéb sportverseny megrendezésére írásos kérelmet kell a NOB szervezetéhez benyújtani legkésőbb a pályázó városok szemle bizottsági látogatása előtt.

Az olimpiai játékok lebonyolításának szervezéséért a Szervezőbizottság felel

Szervezőbizottság (OCOG)

Az olimpiai játékok szervezési jogát a NOB adományozza a rendező város országának nemzeti olimpiai bizottsága, valamint a rendező város számára. A Szervezőbizottság létrehozása a MOB kötelezettsége. A Szervezőbizottság a megalakításától kezdve közvetlen beszámolási felelősséggel tartozik a NOB Végrehajtó Bizottsága felé.

A Szervezőbizottság félként köteles csatla-

A Szervezőbizottság jogállását tekintve országában **jogi személy** kell, hogy legyen. A Szervezőbizottság **legfőbb döntéshozó testülete a következő tagokból áll**: az ország NOB tagja vagy tagjai; a MOB elnöke és főtitkára; legalább egy fő a rendező város kinevezése alapján és képviseletében. A Szervezőbizottság legfőbb döntéshozó testületének **tagjai lehetnek** közhatalmi

kozni a Rendező Város Szerződéshez; egyetemlegesen és korlátlanul felel továbbá az olimpiai játékokkal kapcsolatos kötelezettségekért

szervek képviselői és egyéb vezető személyiségek.

A Szervezőbizottság a létrehozásától a megszűnéséig az Olimpiai Charta rendelkezései, valamint a közte és a NOB, a nemzeti olimpiai bizottság és a rendező város között létrejött megállapodás, illetve a NOB Végrehajtó Bizottság rendelkezései, és utasításai szerint jár el.

A Szervezőbizottság a **megalapítását követően félként csatlakozni köteles a Rendező Város Szerződéshez**.

A Szervezőbizottság (a MOB-bal és Budapesttel) **egyetemlegesen és korlátlanul felel**ős minden egyéni vagy kollektív kötelezettség vállalásért, amely az olimpiai játékok szervezésére és rendezésére irányul.

16.2.2. Pályázati szervezet

A pályázati szervezet feladata a pályázattal kapcsolatos operatív feladatok ellátása

A pályázat hatékonysága érdekében indokolt létrehozni a pályázati szervezetet, amelynek feladata az olimpiai játékok megrendezésére irányuló pályázattal kapcsolatos operatív és koordinációs feladatok ellátása.

Ebben a körben egy nonprofit Zrt. létrehozása javasolt

A pályázati szervezetet **nonprofit zártkörűen működő részvénytársaság**i formában javasolt megalapítani. Ennek a formának az alkalmazását önmagában indokolja a más formákhoz képest rövid alapítási és bejegyzési időtartam.

A pályázati szervezet struktúráját illetően az alábbiakat javasoljuk megfontolásra, azzal, hogy természetesen ezen javaslatoktól eltérő struktúrájú pályázati szervezet kialakítása is lehetséges.

A pályázati szervezet alapításkor javasolt, hogy a tulajdonosai a Magyar Állam, Budapest Főváros Önkormányzata és a MOB legyenek, meghatározott tulajdonjoggal és a szavazatok ennek megfelelő százalékával. A pályázati szervezet székhelye Budapest lenne. A pályázati szervezet által kibocsátott részvények névre szólóak és forgalomképtelenek lennének.

A pályázati szervezet felépítésének részletei a 4. Pályázati szervezet és költségvetés fejezetben találhatók.

A pályázati szervezet tulajdonosi struktúráját a pályázat főbb szereplőinek bevonásával indokolt kialakítani

Kiemelt feladatai:

- Az olimpiai játékok megvalósíthatóságának támogatása és ezzel kapcsolatban együttműködés Budapest Főváros Önkormányzatával, a Kormánnyal, a MOB-bal és a Magyar Paralimpiai Bizottsággal;
- Elősegíteni és támogatni Budapest Főváros Önkormányzata felkészülését az olimpiai játékok megrendezésére való pályázásra, ideértve a pályázáshoz szükséges források előteremtését, továbbá a jelentkezés, a pályázás és az esetleges rendezés ütemtervének, valamint pénzügyi tervének kidolgozását és az olimpiai játékok tervezett helyszíneinek kijelölésében való együttműködést is;
- Irányítani az olimpiai játékok megrendezésének népszerűsítését szolgáló hazai és nemzetközi kommunikációs kampányt;
- Előkészíteni az olimpiai játékok megrendezésére vonatkozó jelentkezéshez és pályázáshoz szükséges dokumentációt.

A pályázati szervezet ügyvezetését a 4-8 tagú igazgatóság látná el, tevékenységét a felügyelő bizottság és a könyvvizsgáló ellenőrizné. A Magyar Állam nevében a tulajdonosi jogokat a Kormány gyakorolná.

A pályázati szervezet számára pénzügyi források biztosítása szükséges

A pályázati szervezet feladatai ellátására a tulajdonosok biztosítanák a szükséges **pénzügyi források**at. A pályázati szervezet emellett rendelkezne saját forrásokkal, így különösen szponzori, támogatói bevételekkel.

Budapest pályázatának győzelme esetén a pályázati szervezet szervezőbizottsággá alakul

A pályázati szervezet a vonatkozó adó- és illetékszabályok módosításával a működése során **teljes adó- és illetékmentességben** részesülne. A szervezet támogatója a szervezetnek a feladataival összefüggésben adott támogatás után jogszabályban meghatározott adó- és illetékkedvezményre lenne jogosult.

Amennyiben Budapest elnyeri az olimpiai játékok rendezését, akkor a pályázati szervezet **alakulna át Szervezőbizottsággá** (OCOG).

16.2.3. Pályázati eljárás

A jelen fejezet célja, hogy bemutassa az olimpiai játékok pályázati eljárását és az annak részét képező jogi dokumentumokat. A jelen fejezet kizárólag a jogi és szabályozási szempontból releváns eljárási kérdéseket és dokumentumokat mutatja be, az alábbiak szerint:

16.2.3.1. A pályázati eljárás jogi kereteit meghatározó dokumentumok

Olimpiai Charta („*Olympic Charter*")

Az Olimpiai Charta alkotmányos természetű alapokmány, a NOB alapszabálya

Az Olimpiai Charta az olimpizmus alapelveinek, illetve a NOB szabályainak és kiegészítő rendelkezéseinek kodifikációja, alkotmányos természetű **alapokmány**. Az Olimpiai Charta szabályozza az Olimpiai Mozgalom szervezetét, cselekményeit és működését, valamint meghatározza az olimpiai játékok megünneplésének feltételeit. Az Olimpiai Charta a NOB alapszabálya.

Az Olimpiai Charta meghatározza az **Olimpiai Mozgalom három legfőbb jogalanyá**nak (NOB, nemzetközi sportági szakszövetségek, nemzeti olimpiai bizottságok) kölcsönös jogait és kötelezettségeit.

Az Olimpiai Charta tartalmazza az olimpiai játékokkal kapcsolatos jogokra (olimpiai zászló, olimpiai jelmondat, olimpiai himnusz, stb.) és az **olimpiai játékok tulajdonjogá**ra vonatkozó, azok védelmét biztosító szabályokat.

Az Olimpiai Charta részletesen bemutatja az olimpiai játékok keretét adó olimpiai mozgalmat; a NOB jogállását, tagjait, szervezetét, működését; a NOB bizottságait; az olimpiai játékok rendezésével és igazgatásával kapcsolatos szabályokat; az olimpiai játékokon történő részvétel és protokoll szabályait, valamint az olimpiai játékok programjára vonatkozó szabályokat.

Az Olimpiai Charta megszegése esetén a NOB jogosult bármikor visszavonni az olimpiai játékok rendezési jogát és kártérítés követelni a rendezés elmaradásáért

Az Olimpiai Charta értelmében **a nemzeti olimpiai bizottság, a Szervezőbizottság és a rendező város egyetemlegesen és korlátlanul felelős** minden egyéni vagy kollektív kötelezettségvállalásért, amely az olimpiai játékok szervezésére és rendezésére irányul, kivéve a pénzügyi helytállási kötelezettséget, amelyért kizárólagosan a rendező várost és a Szervezőbizottságát terheli egyetemleges és korlátlan felelősség, egyéb személyek felelősségének sérelme nélkül. A NOB szervezetét deklaráltan semmilyen pénzügyi felelősség nem terheli az olimpiai játékok szervezésével és megtartásával kapcsolatban.

Az Olimpiai Chartában rögzített **kötelezettség megszegése**, illetve a NOB rendelkezésének vagy utasításának mulasztása, valamint a nemzeti olimpiai bizottság, a Szervezőbizottság vagy a rendező város kötelezettségszegése **esetén a NOB jogosult visszavonni, időkorlátozásra tekintet nélkül és azonnali hatállyal**, a rendező várostól, a Szervezőbizottságtól és a nemzeti olimpiai bizottságtól **az olimpiai játékok rendezési jogát**. A NOB ezen felül a kötelezettségszegés miatt **kártérítési igénnyel** léphet fel. Kötelezettségszegés esetén a nemzeti olimpiai bizottság, a Szervezőbizottság, a rendező város, a rendező város országa, illetve annak kormányzati vagy közhatalmi szervei, vagy más egyéb személyek, akár városi, helyi, állami, tartományi, regionális vagy nemzeti szinten a NOB szervezetével szemben kártérítési igényt nem támaszthatnak.

Az Olimpiai Charta rendelkezik a rendező várossal, a Szervezőbizottsággal, és nemzeti olimpiai bizottsággal szemben alkalmaz-

ható intézkedésekről és joghátrányokról. Ebben a körben a NOB Közgyűlés hatáskörébe tartozik az olimpiai játékok rendezési jogának visszavonása.

Az Olimpiai Charta a NOB Végrehajtó Bizottságát jogosítja fel, hogy szankcióként megszüntesse a jelentkező, pályázó státuszt

Az Olimpiai Charta ugyancsak rendelkezik a jelentkező vagy pályázó várossal és a nemzeti olimpiai bizottsággal szemben alkalmazható intézkedésekről és joghátrányokról. Ebben a körben a **NOB Végrehajtó Bizottság**ának hatáskörébe tartozik az olimpiai játékok rendezéséért versengő **jelentkező vagy pályázó város jogállásának megszüntetése**.

Az Olimpiai Charta értelmében az olimpiai játékok során vagy azzal kapcsolatban felmerült bármely vita rendezésére a **Nemzetközi Sport Választottbíróság** kizárólagos illetékességgel rendelkezik, a Sport Választottbíróság Törvénykönyvével összhangban.

Etikai Kódex („*Code of Ethics*”)

Az Etikai Kódex az Olimpiai Charta alapján létrejött, azt kiegészítő dokumentum. Elnevezése ellenére az Etikai Kódex **jogi és szabályozási szempontból kötelező** az olimpiai játékok megpályázására irányuló eljárásban, mivel ebben a körben is konkrét és részletes szabályozást tartalmaz.

Az Etikai Kódex kötelezően betartandó

Az Etikai Kódex értelmében például a jelentkező városok névsorának nyilvánosságra hozatalát követő 3 hónapon belül ki kell jelölni egy, a pályázati eljárás finanszírozását felügyelő független szakértőt, auditort. A nemzeti olimpiai bizottságnak pedig vállalnia kell, hogy pénzügyi beszámolót prezentál a NOB részére.

Az Etikai Kódex számos egyéb, kötelezően figyelembe veendő szabályt tartalmaz, többek között az Olimpiai Jelképekkel, az internettel és a közösségi médiával, a promóciós tevékenységekkel, az ajándékokkal, a szponzorációs tevékenységgel, illetve a NOB tagokkal való kapcsolattartás szabályaival kapcsolatban.

Az Etikai Kódex betartását az Etikai Bizottság felügyeli

A NOB az Etikai Kódex és az etikai szabályainak betartatása érdekében külön állandó **Etikai Bizottság**ot (’*IOC Ethics Commission*’) működtet, amely kivizsgálja az etikai alapelvek be nem tartása miatti panaszokat, ideértve az Etikai Kódex rendelkezéseinek megsértését. Súlyos, vagy ismétlődő etikai szabálysértés esetén a NOB Etikai Bizottsága joghátrány alkalmazására tesz javaslatot a NOB Végrehajtó Bizottsága számára.

A 2024-es pályázati eljárás konkrét Magatartási Szabályai már közzétételre kerültek

A 2024-es Pályázati Eljárás Magatartási Szabályai (’*Rules of Conduct for the Olympic Games 2024 Bid Process*’)

A 2024-es olimpiai játékok pályázati eljárásával kapcsolatos, a NOB hivatalos honlapján közzétett, a NOB Végrehajtói Bizottsága által elfogadott, lényeges, „soft law” dokumentum. A MOB, mint nemzeti olimpiai bizottság, illetve a pályázati eljárás egyéb résztvevői számára a 2024-es Pályázati Eljárás Magatartási Szabályai („**Magatartási Szabályok**”) kötelezően betartandóak.

A Magatartási Szabályok több, kötelezően figyelembe veendő rendelkezést tartalmaz: a MOB-nak például 2015. november 16-ig le kell adnia egy **listát a Magyarországon megtartani tervezett, olimpiai sportági nemzetközi sporteseményekről**, illetve a NOB által elismert szervezetek által Magyarországon megtartani tervezett eseményekről. Ugyanígy, a MOB-nak 2015. november 16-ig le kell adnia egy listát **a más nemzeti olimpiai bizottságokkal kötött megállapodásokról**. A pályázati eljárásban részt vevő, illetve azt támogató jogi és magánszemélyeket, **tanácsadókat pedig be kell jegyeztetni** a NOB vonat-

kozó nyilvántartásába. A MOB, illetve Budapest kizárólag ezen, a NOB-nál bejegyzett szervek és személyek közreműködését veheti igénybe a pályázati eljárás során.

A Magatartási Szabályok részletes rendelkezéseket tartalmaznak a promóciós tevékenységek, a szponzoráció, a NOB tagokkal való kapcsolattartás, ajándékok elfogadása tárgyában.

A Magatartási Szabályok megszegéséhez számos szankció fűződik

A Magatartási Szabályok megszegésének speciális szankcióira különösen indokolt figyelemmel lenni. Ezen **speciális szankciók** a következők:

- minimum 1 és maximum 5 **szavazat megvonása** a NOB Közgyűlésen a rendező városról történő szavazáson, akár csak az első szavazási fordulóban, akár az összes szavazási fordulóban;
- **pénzbírság** kiszabása;
- a pályázat bemutatására nyitva álló **prezentációs időtartam csökkentése**;
- a jelölt várost támogató delegáció kizárása a prezentáción való részvételből;
- a jelölt város csapata egy tagjának hivatalos kizárása;
- egy tanácsadó bejegyzésének visszavonása a NOB nyilvántartásból meghatározott időtartamra, de legalább 1 évre;
- figyelmeztetés egy NOB hivatalos sajtóközlemény közzététele útján, amelyet minden egyes NOB tagnak külön is megküldenek tájékoztatásul.

Kézikönyv a jelentkező városok részére („*Candidature Acceptance Procedure*”)

A pályázati szándék bejelentését követően a NOB a pályázó városoknak két Kézikönyvet küld a pályázati eljárásról és szabályokról

A pályázati szándék bejelentését követően a NOB által a pályázó városoknak átadott anyag, amelynek első része bemutatja a pályázati eljárást, az Olimpiai Chartát, az eljárási határidőket, az értékelés módját, a fizetendő díjat, a Magatartási Szabályokat, a második része pedig egy kérdőív („*Questionnaire*”) („**I. Kérdőív**”), amely a rendezéssel kapcsolatos különböző területekre vonatkozó kérdések megválaszolását várja el a jelentkezőtől (lásd részletesen a „Pályázati folyamat és sikerkritériumok” fejezet 3.4.1. szakaszában).

A Kézikönyvet a MOB, Budapest és a pályázati szervezet képviselőinek alá kell írniuk, annak igazolásául, hogy a dokumentumot átvették, annak tartalmát megismerték. A Kézikönyvet aláíró felek vállalják, hogy megtartják az Olimpiai Charta, a Kézikönyv, az Etikai Kódex rendelkezéseit, a Magatartási Szabályokat és a NOB Végrehajtói Bizottsága szabályait.

Kézikönyv a jelölt városok részére („*Candidature Procedure and Questionnaire*”)

A NOB által a pályázó városoknak átadott anyag, amely részletesen bemutatja a pályázási folyamat ezen fázisának összes releváns kérdését. Ez a dokumentum szintén tartalmaz egy kérdőívet („*Questionnaire*”) („**II. Kérdőív**”), amely az I. Kérdőívnél jóval részletesebb, és a kérdések megválaszolásához még komolyabb előkészítő munka szükséges. A Kézikönyvet várhatóan az előző pontban kifejtett „Kézikönyv a jelentkező városok részére” dokumentummal együtt kapják meg az érintettek (lásd részletesen

a Pályázati folyamat és sikerkritériumok" fejezet 3.4.2. szakaszában)

A MOB, Budapest és a pályázati szervezet képviselőinek ezt a Kézikönyvet is alá kell írniuk, annak igazolásául, hogy a dokumentumot átvették, annak tartalmát megismerték. A Kézikönyvet aláíró felek itt is vállalják, hogy megtartják az Olimpiai Charta, a Kézikönyv, az Etikai Kódex rendelkezéseit, a Magatartási Szabályokat és a NOB Végrehajtói Bizottsága szabályait.

16.2.3.2. A sporttal kapcsolatos magyar jogi környezet megfelelősége a pályázati dokumentumok szempontjából

Az olimpiai játékok megrendezésének nincs érdemi jogi akadálya

A sporttal kapcsolatos magyar jogi környezet olimpiai megfelelőségének vizsgálatát elsősorban a Kérdőívek legújabb (2020. évre szóló), nyilvánosan hozzáférhető változataira, valamint a legutolsó, nyilvánosan hozzáférhető Rendező Város Szerződésre (2016) és további, hozzáférhető NOB dokumentációra alapozzuk. A 2024-es pályázati folyamat kapcsán a vonatkozó dokumentumok a pályázó városok számára várhatóan 2015. szeptember 16. után, a pályázati szándéknyilatkozat benyújtását követően lesznek elérhetőek a pályázó városok számára. Ezen dokumentumok tartalmazhatnak változásokat a jelenleg hozzáférhető anyagokhoz képest.

Mindenekelőtt ebben a körben is rögzíteni indokolt, hogy **Magyarországon a 2024. évi budapesti olimpiai játékok akár a jelenlegi jogi és szabályozási környezetben is érdemi jogi akadály nélkül megrendezhetőek**.

A jelenlegi jogi és szabályozási környezet

A hatályos sportjogi szabályozás jelenleg is részletes

Magyarországon mindenkinek joga van a test és lelki egészségéghez, melyet az Alaptörvény deklarál. Magyarország támogatja a sportolást és a rendszeres testedzést, a tevékenységet az alábbi jogszabályok szabályozzák:

- a sportról szóló 2004. évi I. törvény;
- a doppingellenes tevékenység szabályairól szóló 43/2011. (III. 23.) Korm. rendelet;
- a sportfegyelmi felelősségről szóló 39/2004. (III. 12.) Korm. rendelet;
- a sportrendezvények biztonságáról szóló 54/2004. (III. 31.) Korm. rendelet;
- az olimpiai központokról szóló 38/2004. (III. 12.) Korm. rendelet;
- az olimpiai járadékról szóló 41/2004. (III. 12.) Korm. rendelet;
- a Nemzet Sportolója Címről szóló 40/2004. (III. 12.) Korm. rendelet;
- a sport területén képesítéshez kötött tevékenységek gyakorlásához szükséges képesítések jegyzékéről szóló 157/2004. (V. 18.) Korm. rendelet;
- a sportorvoslás szabályairól és a sportegészségügyi hálózatról szóló 215/2004. (VII. 13.) Korm. rendelet;
- az állami sportinformációs rendszerről szóló 166/2004. (V. 21.) Korm. rendelet;
- egyes kimagasló sporteredmények állami jutalmáról szóló 200/2013. (VI. 13.) Korm. rendelet;

- az egyes sportcélú ingatlanok tulajdoni helyzetének rendezéséről szóló 1996. évi LXV. törvény szerinti méltányossági hozzájárulás eljárási szabályairól szóló 3/2004. (III. 23.) GyISM rendelet
- az iskolai sporttevékenységről szóló 16/2004. (V. 18.) OM-GyISM együttes rendelet
- a látvány-csapatsportok támogatásával összefüggő sportfejlesztési program jóváhagyására és a támogatási igazolás kiadására irányuló hatósági eljárásban fizetendő igazgatási szolgáltatási díjról szóló 39/2011. (VI. 30.) NEFMI rendelet

Célszerű a jelenlegi szabályozás hatékonyabbá tétele érdekében egy külön Olimpiai Törvény elfogadása

Az Olimpiai Törvény

Függetlenül attól, hogy a jelenlegi jogszabályok részletes rendelkezéseket tartalmaznak az olimpiai játékok megrendezésével kapcsolatban releváns valamennyi jogterületen, **a hatékonyság és az egyes jogterületek összehangolása érdekében indokolt egy külön Olimpiai Törvény elfogadása** a 2024. évi olimpiai játékok rendezési jogáért történő pályázás előkészítéseként, amely a jelentkezési és a jelölti fázissal kapcsolatos kérdéseket, továbbá a rendezéssel kapcsolatos egyes kérdéseket szabályozza.

Fontos és indokolt, hogy az Olimpiai Törvény a 2024. évi olimpiai játékokat a nemzetgazdasági szempontból kiemelt jellegű beruházások megvalósításának gyorsításáról és egyszerűsítéséről szóló 2006. évi LIII. törvény („**Kiemelő Törvény**”) szerint **nemzetgazdasági szempontból kiemelt jelentőségűnek minősítés**e. Ehhez szükségessé válhat a Kiemelő Törvénynek az olimpiai Törvénnyel történő módosítása úgy, hogy hatálya kifejezetten kiterjedjen a 2024. évi olimpiai játékokkal kapcsolatos ügyekre. Az olimpiai játékok nemzetgazdasági szempontból kiemelt jellegű beruházássá minősítésének jelentősége, hogy ezzel lehetővé válik az egyes közigazgatási és más eljárásokban a határidők lerövidítése, valamint meghatározott esetekben mentességeket is biztosít. A kiemeléssel járó konkrét kedvezmények megjelölésére és részletezésére szükséges lehet egy kiemelő kormányrendelet megalkotása.

A sportjogi szabályozást indokolt összehangolni az egyéb, az olimpiai játékok megrendezése körében releváns jogterületekkel

Az Olimpiai Törvény tartalmazná továbbá a **személyi jövedelemadóról, a társasági és osztalékadóról, a helyi adókról, valamint az illetékről szóló törvények módosítás**át, tekintettel arra, hogy a Rendező Város Szerződés különböző adózással kapcsolatos kötelezettségeket ír elő a rendező ország számára.

A „Budapest 2024” védjegy

A NOB szabályozással összhangban a pályázat során a „Budapest 2024” védjegy megfelelő védelmét szükséges biztosítani.

A találmányok szabadalmi oltalmáról szóló 1995. évi XXXIII. törvény alapján a szellemi tulajdonért felelős kormányhivatal a Szellemi Tulajdon Nemzeti Hivatala, amelynek hatáskörébe tartozik az iparjogvédelmi hatósági eljárások lefolytatása és a szellemi tulajdon védelmével kapcsolatos dokumentációs és információs szolgáltatásokat nyújtása. A Szellemi Tulajdon Nemzeti Hivatala („**SZTNH**”) felett az igazságügyért felelős miniszter gyakorol felügyeletet. Az SZTNH által működtetett védjegynyilvántartás közhiteles.

A sportról szóló 2004. évi I. törvény szerint a NOB előírásaival összhangban **a MOB kizárólagosan jogosult az olimpiai**

A NOB szabályozással összhangban, védelemben kell részesíteni a „Budapest 2024” védjegyet

zászló, jelvény, jelmondat, valamint az „olimpia” és az „olimpiai” elnevezés kereskedelmi és egyéb célú felhasználására, illetve ezek mások általi használatának, hasznosításának engedélyezésére, valamint az ezzel kapcsolatos vagyoni jogok gyakorlására valamint az ezekkel való rendelkezésre. Az Internet Szolgáltatók Tanácsa Tudományos Egyesület („**ISZT**”) nyilatkozata szerint a MOB 2008. július 10. napján kelt levelében erre felhívta a figyelmét. Az ISZT ezen nyilatkozatában elismerte, hogy a követelménynek való megfelelés érdekében kizárólag a MOB engedélyével regisztrálható olyan domain név, amely tartalmazza az „olimpia” vagy „olimpiai” szóösszetételeket. A .hu alatti közdomainek nyilvántartása az ISZT internetes oldalán érhető el.

A fentiekre tekintettel álláspontunk szerint a garancia *(i)* védjegyekre vonatkozó része az SZTNH és az igazságügyért felelős miniszter által aláírt nyilatkozattal, *(ii)* a .hu alatti közdomainek regisztrációjára vonatkozó része az igazságügyért felelős miniszter és az ISZT nyilatkozatával, valamint a vonatkozó domainek regisztrációjával kapcsolatos megállapodások mellékelésével, és *(iii)* a .com, .net és .org kiterjesztésű domain nevek regisztrációjával kapcsolatban a MOB és az igazságügy miniszter nyilatkozatával, továbbá a regisztrációval kapcsolatos szerződések és határozatok mellékelésével teljesíthető (lásd még 16.2.4.6. fejezet).

Bevándorlási és vízum szabályok

A magyar bevándorlási és vízum szabályok körében az uniós Vízumkódex és a hazai jogszabályok alkalmazandók

A pályázat és a rendezés körében a pályázati dokumentumok jelentős hangsúlyt fektetnek a rendezésre pályázó város országának bevándorlási és vízum szabályaira.

Magyarországon a szabad mozgás és tartózkodás jogával rendelkező személyek beutazásáról és tartózkodásáról szóló 2007. évi I. törvény és a szabad mozgás és tartózkodás jogával rendelkező személyek beutazásáról és tartózkodásáról szóló 2007. évi I. törvény végrehajtásáról szóló 113/2007. (V. 24.) Korm. rendelet – összhangban az Európai Közösséget létrehozó szerződéssel – rendelkezései alapján **az EGT állampolgárok 180 napon belül 90 napot meg nem haladó tartózkodás céljából érvényes úti okmánnyal vízum nélkül utazhatnak be Magyarország területére**.

A Vízumkódex kivételes rendelkezéseket tartalmaz az olimpiai játékokra

A **vízumkötelezettség alá eső harmadik országbeli állampolgárok**nak az Európai Unió és Magyarország területére történő belépése feltételeit a Közösségi Vízumkódex létrehozásáról szóló, az Európai Parlament és a Tanács 810/2009/EK rendelete (a „**Vízumkódex**”) határozza meg. A Vízumkódex alapján vízumkötelezettség alá nem eső harmadik országbeli állampolgárok száznyolcvan napon belül kilencven napot meg nem haladó tartózkodás céljából érvényes úti okmánnyal vízum nélkül utazhatnak be Magyarországra. A vízumkötelezettség alá eső harmadik országbeli állampolgárok érvényes vízummal utazhatnak be Magyarország területére. A **Vízumkódex kivételes rendelkezéseket tartalmaz olimpiai játékokat rendező tagállamok számára**, amelyek a vízumkiadás megkönnyítését szolgálják. Ennek alapján a felelős szervezetek az akkreditációs kártya kiadására vonatkozó kérelemmel együtt kollektív vízumkérelmet nyújthatnak be az olimpiai család tagjai számára, amelyet továbbítani kell a Szervezőbizottság részére. A Szervezőbizottság a kollektív kérelmet továbbítja a vízumkiadásért felelős szervhez. A kollektív kérelem alapján valamennyi akkreditált személy számára egyéni vízum kerül kiállításra. A vízumok kiadása ingyenes (lásd még 16.3.2.1. Beutazás, vízum, munkavállalás fejezet).

A beutazási célú vízumok tekintetében szükséges lehet a **kollektív vízumkérelmek** elbírálására illetékes hatóság, valamint az eljárás részletes szabályainak jogszabályban történő megállapítása. A kérdést részleteiben a Beutazási és vízumszabályok kapcsán tárgyaljuk, indokoltnak tartjuk továbbá az olimpiai játékokkal kapcsolatos munkavégzés engedélyezése iránt benyújtott ké-

relmek tekintetében külön jogszabályi rendelkezések megalkotását az eljárások egyszerűsítése és gyorsítása érdekében, tekintettel arra, hogy a Magyarországon keresőtevékenység céljából történő tartózkodáshoz szükséges engedélyek beszerzése jelenleg körülményes és meglehetősen időigényes folyamat. Az egyes felvetődő problémák kapcsán a tanulmányban külön jelezzük a jogalkotás szükségességét (lásd a lenti 16.3 fejezet).

Az olimpiai játékokat megelőző **ún. teszt eseményekre** EGT állampolgárok érvényes úti okmány birtokában vízum nélkül utazhatnak be. A harmadik országbeli állampolgárok esetében pedig a fent leírtak alkalmazandók azzal, hogy a vízumkötelezettség alá eső harmadik országbeli állampolgárokra amennyiben még nem rendelkeznek Akkreditációs Kártyával, nem terjed ki a Vízumkódexben megállapított egyszerűsített vízumeljárás. A Vízumkódex alapján vízumkötelezettség alá nem eső államok állampolgárai vízum nélkül utazhatnak be Magyarország területére (lásd még 16.3.2.1. Beutazás, vízum, munkavállalás fejezet)

Magyarország területére belépéshez nincsenek speciális egészségügyi követelmények

A Magyarország területére történő **belépéshez nincsenek speciális egészségügyi követelmények, illetve kötelezően előírt oltások**. A 18/1998. (VI. 3.) NM rendelet bekezdése értelmében azonban, ha a beutazni kívánó személy olyan országból érkezik, ahol a kolera, pestis, sárgaláz, illetve vírusok okozta haemorrhagiás lázak, kiütéses tífusz állandóan, vagy az adott időpontban járványosan fordul elő, a hatályos nemzetközi egyezmények figyelembevételével orvosi, illetve egészségügyi vizsgálatokat kell a beutazón elvégezni. A vizsgálat eredményétől függően meg kell tenni a fertőzés esetleges továbbterjedésének megakadályozásához szükséges intézkedéseket. (lásd még 16.3.2.1. Beutazás, vízum, munkavállalás fejezet).

A Magyar hatóságoknak garantálniuk kell, hogy az olimpiai játékokra akkreditált személyek meghatározott okmányok birtokában beléphetnek az országba és elláthatják feladataikat

A magyar hatóságoknak valószínűleg kötelezettséget kell vállalniuk arra, hogy az **olimpiai játékokra akkreditált személyek meghatározott okmányok birtokában beléphetnek az ország területére és elláthatják feladataikat**.

A Kormány tagjainak feladat-és hatásköréről szóló 152/2014. (VI.6.) Korm. rendelet 21. §- alapján a Kormány határrendészetért, idegenrendészetért és menekültügyért felelős tagja a belügyminiszter. A Bevándorlási és Állampolgársági Hivatalról szóló 162/1999. (XI.19.) Korm. rendelet 5. § (1) bekezdése alapján a Bevándorlási és Állampolgársági Hivatal („**BÁH**"), mint az idegenrendészetért és a menekültügyért felelős miniszter irányítása alatt álló központi hivatal, ellátja a jogszabályokban hatáskörébe utalt állampolgársági, idegenrendészeti és menekültügyi feladatokat.

A fentiekre tekintettel álláspontunk szerint ezt a **„beutazási garanciát"** az idegenrendészetért és menekültügyért felelős miniszternek és a BÁH-nak kell kibocsátania. (lásd még 16.3.2.1. Beutazás, vízum, munkavállalás fejezet)

Az állatok behozatala uniós szinten harmonizált szabályokon nyugszik

A **kutyák behozatalá**ra vonatkozó szabályok uniós jogon alapszanak. Az Európai Parlament és a Tanács 576/2013/EU rendelete (2013. június 12.) a kedvtelésből tartott állatok nem kereskedelmi célú mozgásáról és a 998/2003/EK rendelet hatályon kívül helyezéséről, valamint a magyar végrehajtási jogszabály, a 21/2015. (IV. 30.) FM rendelet (a kedvtelésből tartott állatok nem kereskedelmi célú szállításának állategészségügyi feltételeiről) szabályai kötelezően alkalmazandók. Főszabály szerint a kutyákat transzponderrel kell ellátni. Emellett állategészségügyi bizonyítványt kell részükre kiállítani, és érvényes veszettség elleni vakcinázásban kell részesülnie az állatnak, valamint vérvizsgálatot kell végezni rajta. A főszabály alól számos kivétel létezik, például az állategészségügyi bizonyítvány meghatározott országok esetében útlevéllel kiváltható, továbbá egyes országok tekintetében vérvizsgálat sem szükséges. Szintén fontos szabály, hogy szűk kivétellel csak a Nemzeti Élelmiszerlánc-biztonsági Hivatal („**NÉBIH**") által meghatározott beutazási beléptetési pontokon lehet behozni az állatokat. Fontos mentesítési szabály, hogy ki-

vételes helyzetekben a fenti feltételektől írásbeli kérelemre, a NÉBIH által adott engedéllyel el lehet térni.

A **lovak behozatalá**nak szabályozása EU-s szinten harmonizált, ám erre vonatkozó önálló magyar jogszabály nem született, a lófélék egyedi azonosításáról szóló 110/2013. (IV. 9.) Korm. rendelet szabályai határozzák meg a lóútlevélre vonatkozó követelményeket. A nem tenyésztési célból behozott lovak lóútlevél és állategészségügyi bizonyítvány kíséretében léphetnek be az ország területére, lóútlevél birtokában lehet továbbá versenyre regisztrálni. Fontos továbbá, hogy minden nemzetközi lovasverseny esetén a behozott lovak egészségügyi követelményeire a FEI („*Fédération Equestre Internationale*") szabályzata alkalmazandó, így a versenyen való részvételhez FEI lóútlevél is szükséges. A FEI lóútlevél helyett a FEI által jóváhagyott nemzeti lóútlevél is elegendő, melyhez a FEI ún. FEI Elismerési Kártyát csatol. EU tagállambeli lovak esetén kötelező az EU-s szabályozással összhangban lévő nemzeti lóútlevél, amelyet a FEI elismer. A FEI lóútlevelet a nemzeti lovasszövetségek állítják ki. A lovaknak a FEI által meghatározott mikrocsippel kell rendelkezniük a FEI-hez történő regisztrációjuktól kezdve (lásd még 16.3.2.2. Vámszabályok fejezet).

Munkavállalási szabályok

Az olimpiai játékok megrendezésével kapcsolatban a hazai munkavállalási szabályok figyelembe vétele és alkalmazása szintén kiemelt jelentőséggel bír.

Az olimpiai játékok megrendezésével kapcsolatban a hazai munkavállalási szabályok szintén jelentőséggel bírnak

A szabad mozgás és tartózkodás jogával rendelkező személyek beutazásáról és tartózkodásáról szóló 2007. évi I. törvény és a szabad mozgás és tartózkodás jogával rendelkező személyek beutazásáról és tartózkodásáról szóló 2007. évi I. törvény végrehajtásáról szóló 113/2007. (V. 24.) Korm. rendelet rendelkezései szerint **az EGT állampolgárok munkavállalási engedély nélkül folytathatnak keresőtevékenységet 180 napon belül 90 napot meghaladó tartózkodás esetén**. Ennek feltétele, hogy az EGT állampolgár a 180 napon belül 90 napot meghaladó tartózkodását legkésőbb a beutazásától számított kilencvenharmadik napon személyes adatai közlésével **bejelentse**. A bejelentéskor a jogszabály által előírt, a tartózkodás feltételeinek fennállását igazoló okiratokat be kell mutatni (például a munkaviszony létesítését igazoló okirat). A tartózkodás bejelentéséről szóló igazolást, azaz az ún. regisztrációs igazolást az eljáró hatóság azonnal kiállítja.

Harmadik országbeli állampolgárok Magyarország területén munkát érvényes tartózkodási engedély és munkavállalási engedély birtokában végezhetnek

Harmadik országbeli állampolgárok Magyarország területén munkát érvényes tartózkodási engedély és munkavállalási engedély birtokában végezhetnek. A harmadik országbeli állampolgárok beutazásáról és tartózkodásáról szóló 2007. évi II. törvény, valamint a harmadik országbeli állampolgárok beutazásáról és tartózkodásáról szóló 2007. évi II. törvény végrehajtásáról szóló 114/2007. (V. 24.) Korm. rendelet rendelkezései alapján a tartózkodási engedély kiadása összevont kérelmezési eljárás keretében történik, ha a tartózkodási engedély iránti kérelem előterjesztésének célja meg határozott foglalkoztatóval foglalkoztatási jogviszony létesítése. Az összevont eljárás keretében a foglalkoztató először köteles az illetékes munkaügyi hivatalnál munkaerőigényt bejelenteni. Az illetékes idegenrendészeti hatóság hivatalból megkeresi a munkaügyi hivatalt és amennyiben a harmadik országbeli állampolgár foglalkoztatását jóváhagyta, a tartózkodási engedélyt kiállítja. Az összevont eljárásban az idegenrendészeti hatóság a tartózkodási engedély kiadásáról 90 napon belül dönt. A tartózkodási engedély száznyolcvan napon belül kilencven napot meghaladó tartózkodásra, de legfeljebb két év határozott időtartamra adható ki és két évvel meghosszabbítható. (lásd még 16.3.2.1.)

Ami a **speciális szakszervezeti szabályokat, munkajogi kollektív szerződések**et illeti, az olimpiai játékok alkalmazottai

közül különbséget kell tennünk (i) az OCOG alkalmazottai, valamint az (ii) ideiglenesen a külföldi nemzeti olimpiai bizottságok, sportági szakszövetségek vagy egyéb külföldi munkáltató foglalkoztatásában (pl. OBS) (**„külföldi munkavállaló")** az olimpiai és Paralimpiai Játékok, valamint az azt megelőző és követő kapcsolódó munkálatok során Magyarországon munkát végző alkalmazottak között.

Az OCOG alkalmazottainak munkavégzésére a magyar jog irányadó, velük az OCOG várhatóan határozott idejű munkaszerződést köt a szükséges időre. Az elmúlt évek Olimpiáinak gyakorlata alapján a hivatásos személyzet mellett jelentős számú önkéntesre is szükség van az olimpiai játékok lebonyolításához, akik részére biztosítani kell, hogy fennálló munkaviszonyuk mellett – anélkül, hogy őket bármilyen hátrány érné – részt vehessenek a szervezési és lebonyolítási munkákban.

Külföldi munkavállalók és hosszabb távú magyarországi munkavégzés (pl. az olimpiai játékok előkészítésétől a Paralimpiai Játékok utómunkálatinak befejezéséig történő folyamatos munkavégzés) esetén **vizsgálandó, hogy a munkaviszonyra kiterjed-e Munka Törvénykönyvé**ről szóló 2012. évi I. törvény („**Mt**.") hatálya.

Jogválasztás hiányában az Mt. és a Róma I. rendelet alapján a szokásos munkavégzés helyének jogát kell alkalmazni. A szokásos munkavégzés helye szerinti jog irányadó a munkaviszonyra akkor is, ha a munkavállaló tevékenységét ideiglenesen külföldön végzi. Szokásos munkavégzési helynek minősül az a hely, ahol vagy ahonnan a munkavállaló tevékenységének túlnyomó részét végzi. Ideiglenesnek tekintendő a külföldi munkavégzés, ha feladatának külföldön történő teljesítése után a munkavállalónak származási országában ismét munkába kell állnia. Az ideiglenes munkavégzésnek nincs időbeli korlátja, vagyis az hosszabb időtartamú, akár több hónapig tartó munkavégzés is lehet.

Jogválasztás esetén (vagyis, ha a felek a munkaszerződésben nem magyar jogot kötöttek ki) a munkavállalókra a választott külföldi jog szabályai lesznek irányadóak azzal, hogy a magyar munkajog imperatív rendelkezéseit be kell tartani. Az imperatív rendelkezések nincsenek pontosan meghatározva, de a nemzetközi gyakorlat alapján ide tartoznak a csoportos létszámcsökkentésre vonatkozó szabályok, a munkavállalók képviselőinek felmondásvédelmi szabályai, a betegszabadság esetén történő bérfizetés kötelezettsége, valamint az egyenlő bánásmód követelményének érvényesítése is.

Külföldi munkavállalók és hosszabb távú magyarországi munkavégzés esetén vizsgálandó, hogy a munkaviszonyra kiterjed-e a Munka Törvénykönyve hatálya

Amennyiben a külföldi munkáltató harmadik személlyel megkötött megállapodás alapján a munkavállalót Magyarország területén foglalkoztatja (ideértve például a kiküldetést vagy a munkaerő-kölcsönzést) úgy, hogy arra a magyar munkajog hatálya nem terjed ki, az alábbi esetek tekintetében azonban a magyar jog szabályait kell alkalmazni:

a) a leghosszabb munkaidő vagy a legrövidebb pihenőidő mértéke,

b) a fizetett éves szabadság legalacsonyabb mértéke,

c) a legalacsonyabb munkabér összege,

d) a munkaerő-kölcsönzésnek meghatározott feltételei,

e) a munkavédelmi feltételek,

f) a várandós vagy kisgyermekes nő, valamint a fiatal munkavállaló munkavállalási és foglalkoztatási feltételei, és

g) az egyenlő bánásmód követelménye.

Magyarországon jelenleg nincs hatályban ágazati kollektív szerződés vagy más speciális munkajogi szabály, ami befolyásolná az olimpiai játékok alkalmazottainak magyarországi munkavégzését

A kérdés kapcsán megjegyezzük, hogy **Magyarországon jelenleg nincs hatályban ágazati kollektív szerződés vagy más speciális munkajogi szabály, ami befolyásolná az olimpiai játékok alkalmazottainak magyarországi munkavégzését**. Ugyanakkor, amennyiben a jövőben olyan ágazati kollektív szerződés jönne létre, ami érinti az olimpiai játékok alkalmazottait, az ágazati kollektív szerződés egyes rendelkezéseinek – mint közérdeket védő imperatív normák – alkalmazása vizsgálandó lenne.

Amennyiben tehát az olimpiai játékok személyzetére eltérő szabályok/mentességek alkalmazása indokolt, ezt jogszabályi/jogalkotási szinten kell biztosítani.

Az olimpiai játékok résztvevői, közreműködői eszközeinek behozatala

Az olimpiai játékok megrendezésével kapcsolatos további releváns szabályozási terület az olimpiai játékokon részt vevő, illetve közreműködő személyek különféle eszközeinek behozatalára vonatkozó rendelkezések

Az olimpiai játékok megrendezésével kapcsolatos további releváns szabályozási terület az olimpiai játékokon részt vevő, illetve közreműködő személyek különféle eszközeinek behozatalára vonatkozó rendelkezések. Ebből két terület bemutatását tartjuk itt külön indokoltnak.

A **fegyverekre vonatkozó szabályozás** Európai Uniós szinten harmonizált. A magyar jog szerint (253/2004. (VIII. 31.) Korm. rendelet a fegyverekről és lőszerekről) lőfegyver, lőszer, színházi fegyver kivitelére, behozatalára, átszállítására engedélyt az kaphat, aki (amely) annak gyártására javítására, forgalmazására vagy tartására jogosító engedéllyel rendelkezik. A vadászlőfegyver, valamint a sportlőfegyver jogszerű tartását a magyar jogszabályok alapján kiadott fegyvertartási engedéllyel nem rendelkező személy a lakóhelye szerinti államban kiadott fegyvertartási engedéllyel, tűzfegyver esetén európai lőfegyvertartási engedéllyel igazolhatja. A B kategóriájú, vadászatra szolgáló tűzfegyver, valamint a 7,5 joule csőtorkolati energia feletti légfegyver behozatalához és tartásához a vadászat, illetve a sportverseny helye szerint illetékes rendőrkapitányság engedélye is szükséges. Az a személy, aki európai lőfegyvertartási engedéllyel rendelkezik, jogosult az abba bejegyzett C és D kategóriába tartozó tűzfegyverét, a hozzá tartozó lőszerrel együtt vadászatra, a Magyarországon jogszerűen tartható sportlőfegyverét sportlövő versenyre behozni, kivinni, illetve az ország területén átszállítani. Az európai lőfegyvertartási engedélybe bejegyzett B, C vagy D kategóriájú tűzfegyver és a hozzá tartozó lőszer önvédelmi célra történő behozatalát Magyarország területére a várható beutazás, illetve átutazás helye szerint illetékes megyei (fővárosi) rendőr-főkapitányság engedélyezheti. A behozatali engedély abban az esetben adható ki, ha a kérelmező bizonyítja, hogy tevékenysége vagy más ok miatt élete, testi épsége - tűzfegyverrel elhárítható veszélyhelyzet fennállása miatt - fokozott védelmet igényel, és rendelkezik a tűzfegyver tárolásának e rendeletben megállapított feltételeivel. Az Európai Unió valamely tagállamában lakóhellyel nem rendelkező személy a Nemzeti Adó- és Vámhivatal területileg illetékes alsó fokú vámszervének a 19.6. számú melléklet szerinti igazolása alapján jogosult lőfegyverét, a hozzá tartozó lőszerrel együtt vadászatra, sportlövő versenyre behozni, kivinni, illetve az ország területén átszállítani, ha a Magyarország területén tartózkodás a 90 napot nem haladja meg. A sportlövészeten való részvételt a meghívó sportegyesület meghívólevelével kell igazolni.

A **személyes fogyasztásra szánt élelmiszerek** Európai Unió területére történő behozatalát a Bizottság az állati eredetű termékek személyes szállítmányainak a Közösségbe történő behozataláról és a 136/2004/EK rendelet módosításáról szóló 206/2009/EK rendelete szabályozza. Az egyes élelmiszerekre eltérő, a rendeletben pontosan meghatározott mennyiségi korlátozás vonatkozik. Más Európai Uniós tagállamból érkező élelmiszerek szabadon behozhatóak, feltéve, hogy személyes fogyasztásra

szántak.

Vámszabályok

Áruknak az Európai Unión kívüli államból Magyarország területére történő ideiglenes behozatalára az uniós Vámkódexet kell alkalmazni

Az EU Tanácsnak a vámmentességek közösségi rendszerének létrehozásáról szóló 1186/2009/EK rendelete alapján az **emberi vagy állatorvosi gyógyászat céljaira szolgáló gyógyszerészeti termékek**, amelyeket a Közösség vámterületén rendezett nemzetközi sportesemények harmadik országból érkezett személyek vagy állatok kezelésére szánnak, e területen való tartózkodásuk ideje alatt az igényeik kielégítéséhez szükséges korlátok között behozatali vámoktól mentesen hozhatók be (lásd még 16.3.2.2. fejezet)

Áruknak az Európai Unión kívüli államból Magyarország területére történő ideiglenes behozatalára az Európai Parlament és a Tanács Uniós Vámkódex létrehozásáról szóló 952/2013/EU rendeletét (a „**Vámkódex**") kell alkalmazni. A Vámkódex rendelkezései szerint az ideiglenes behozatalra szánt áruk teljes, vagy részleges behozatali vám alóli mentességben részesülnek, amennyiben (i) azokon a használatból eredő szokásos értékcsökkenésen kívül semmiféle változást nem kívánnak végrehajtani, (ii) biztosítható az eljárás alá vont áruk azonosíthatósága, (iii) a vámeljárás jogosultja az Európai Unió vámterületén kívül letelepedett és (iv) az uniós vámszabályokban meghatározott teljes vagy részleges vámmentességre vonatkozó követelmények teljesülnek. Az áruk általában legfeljebb 24 hónapig maradhatnak ideiglenes behozatalban (lásd még 16.3.2.2. fejezet).

Médiaszabályozás

Az Olimpiai Charta értelmében a NOB rendelkezik minden, az olimpiai játékokkal kapcsolatos joggal és adattal, különös tekintettel minden, bármely formában megjelenő, illetve bármely eszközzel történő szervezésre, felhasználásra, közvetítésre, felvételkészítésre, képviseletre, sokszorosításra, hozzáférhetőségre és terjesztésre vonatkozó jogra

Sajtóanyagok használata tekintetében nincs a magyar jogban megszorítás. Az Olimpiai Charta értelmében a **NOB rendelkezik minden, az olimpiai játékokkal kapcsolatos joggal és adattal**, különös tekintettel és korlátozás nélkül minden, bármely formában megjelenő, illetve bármely eszközzel történő, akár létező vagy a jövőben kifejlesztendő szervezésre, felhasználásra, közvetítésre, felvételkészítésre, képviseletre, sokszorosításra, hozzáférhetőségre és terjesztésre vonatkozó jogra (v.ö. Olimpiai Charta 7. § (2), 48. §).

Egyebekben, az olimpiai sportesemények nagy érdeklődésre számot tartó eseményben minősülnek, esetükben a kizárólagos közvetítői jog korlátozott. (2010. évi CLXXXV. törvény a médiaszolgáltatásokról és a tömegkommunikációról 16.§ és 17.§) A határon átnyúló televíziózásról szóló irányelv értelmében a tagállamok intézkedéseket tehetnek annak megakadályozására, hogy a joghatóságuk alá tartozó műsorszolgáltatók kizárólagos közvetítési jogokat gyakoroljanak, ha ez a tagállam közönségének jelentős részét kizárná a kiemelt események ingyenes televíziós követéséből. Ennek feltétele, hogy listát készítsenek a kiemelkedőnek tartott eseményekről (hazánkban ezt a listát a Médiatanács készíti el), és az Európai Bizottságot értesítsék a bevezetni tervezett intézkedésekről. A tagállamoknak biztosítaniuk kell továbbá, hogy műsorszolgáltatóik ne gyakorolhassák kizárólagos közvetítési jogaikat oly módon, hogy azzal egy másik tagállam közönségének jelentős részét megfosztják a tagállam által kiemelkedő jelentőségűnek ítélt események élvezetétől.

A hazai szabályozás szerint a sportközvetítések nem esnek szerzői jogi védelem alá (SZJSZT 31/2000 a Szerzői Jogi Szakértő Testület szakvéleményei Sportesemény közvetítési jogának szerzői jogi megítélése). A sportközvetítés vagyoni értékű jogot képez, melynek hasznosítására a sportági szakszövetség jogosult, amely e vagyoni jogokat értékesítheti (2004. évi I. törvény a sportról

36§, 37§). Amennyiben rádió-vagy televízió szervezet a közvetítői jogot ily módon megszerzi, akkor eshet a továbbközvetítés az szerzői jogokról szóló törvény hatálya alá, melynek értelmében az érintett rádió-vagy televízió szervezet hozzájárulása szükséges a továbbközvetítéshez. (1999. évi LXXVI. törvény a szerzői jogról 80. §)

Nincs olyan korlátozás, ami tiltaná a külföldi sajtótermékek behozatalát, Magyarországon a nyilvános vételre szánt külföldi médiaszolgáltatások szabadon elérhetők (2010. évi CLXXXV. törvény 3.§), feltéve, hogy az adott lap tartalma a közerkölcsöt nem sérti, és közrendet nem veszélyezteti. A törvényben foglalt rendelkezések betartásáért a médiaszolgáltató, vagy sajtótermék kiadója felel.

Magyarországon jelenleg nincsen olyan jogszabályi előírás, amely az olimpiai játékok vonatkozásában kötelezővé tenné népszavazás megtartását

Népszavazás az olimpiai játékok megrendezéséről

Az olimpiai játékok megrendezésével kapcsolatban a NOB számára kiemelt jelentőséggel bír, hogy a rendezésnek megvan-e a társadalmi támogatottsága és léteznek-e olyan jogi eszközök, amelyek igénybevételével a társadalom a rendezést megakadályozhatja.

Magyarországon jelenleg **nincsen olyan jogszabályi előírás, amely az olimpiai játékok vonatkozásában kötelezővé tenné népszavazás megtartását.**

Az olimpiai játékok ellenzői tudnak népszavazást kezdeményezni

Az olimpiai játékok ellenzői tudnak népszavazást kezdeményezni. **Helyi népszavazás**t az érintett önkormányzat képviselő-testület tagjainak legalább egynegyede, a képviselő-testület bizottsága valamint az önkormányzati rendeletben meghatározott számú választópolgár (ami nem lehet kevesebb a választópolgárok tíz százalékánál, és nem lehet több a választópolgárok huszonöt százalékánál) kezdeményezhet. A képviselő-testület köteles elrendelni a helyi népszavazást, ha azt az önkormányzati rendeletében meghatározott számú választópolgár kezdeményezte. A helyi népszavazás érvényes, ha a választópolgárok több mint fele érvényesen szavazott, és eredményes, ha az érvényesen szavazó választópolgárok több mint fele a megfogalmazott kérdésre azonos választ adott.

Érvényes és eredményes, olimpiai játékokat elutasító helyi vagy adott esetben országos népszavazás jogi kötőerővel bír

Ezzel kapcsolatosan megjegyezzük, hogy Haburgban helyi népszavazás kiírása tervezett 2015. novemberében az olimpiai pályázatról.

Továbbá felhívjuk a figyelmet, hogy Magyarország Alaptörvénye értelmében kétszázezer választópolgár kezdeményezésére az Országgyűlésnek **országos népszavazás**t kell elrendelnie, Országgyűlés feladat és hatáskörébe tartozó, törvényileg nem kizárt kérdésről. Illetve másodlagosan a köztársasági elnök, a Kormány vagy százezer választópolgár kezdeményezésére az Országgyűlés országos népszavazás kiírásáról határozhat diszkrecionális jogkörben.

A kandidálás kapcsán ilyen országos népszavazás vélelmezhetően a hatályos jogi szabályozás miatt nem írható ki, de az olimpiai

játékokhoz szükséges Országgyűlési feladatok (pl. Olimpiai Törvény megalkotása) adott esetben népszavazás tárgyát képezheti. Abban a kérdésben tehát, hogy lehetséges-e a témában országos népszavazást tartani, nem lehet egyértelműen állást foglalni. Az országos népszavazás akkor érvényes, ha az összes választópolgár több mint fele (hozzávetőlegesen 4 millió választópolgár) érvényesen szavazott, és eredményes, ha az érvényesen szavazó választópolgárok több mint fele (hozzávetőlegesen 2 millió választópolgár) a megfogalmazott kérdésre azonos választ adott.

Érvényes és eredményes, olimpiai játékokat elutasító helyi vagy adott esetben országos népszavazás jogi kötőerővel bír. Helyi népszavazás esetén a képviselő-testület köteles a helyi népszavazás napjától számított száznyolcvan napon belül az érvényes és eredményes helyi népszavazás döntésének megfelelő rendeletet megalkotni vagy határozatot hozni. Országos népszavazás esetén az Országgyűlést terheli e kötelezettség.

16.2.4. A jelentkezési fázisban benyújtandó Garanciák, kötelezettségvállalások, nyilatkozatok

A jelentkező városok által a Jelentkezési Dokumentumok részeként benyújtandó Garanciákat a 2020-as olimpiai játékokra vonatkozó, a jelentkező városok részére kiadott Kézikönyv („*Candidature Acceptance Procedure*") rendelkezései alapján az alábbiak szerint foglaljuk össze.

16.2.4.1. Szálláshely Garancia

A Szálláshely Garanciát a Magyar Szállodák és Éttermek Szövetsége segítségével a nemzetgazdasági miniszter adja ki

A jelentkezési kérdőív 4.2 pontja előírja, hogy a nemzeti turizmus vonatkozásában hatáskörrel rendelkező szerv nyilatkozzon az országban alkalmazott, a szállodák besorolásának rendszeréről, és bocsásson rendelkezésre leírást az egyes kategóriákba tartozó szálláshelyek standardjairól.

A Kormány tagjainak feladat-és hatásköréről szóló 152/2014. (VI.6.) Korm. rendelet 90. § alapján a nemzetgazdasági miniszter a Kormány turizmusért és vendéglátásért felelős tagja. A magyar turizmus és vendéglátás meghatározó szakmai szerve a Magyar Szállodák és Éttermek Szövetsége. A Nemzetgazdasági Minisztérium és a Magyar Szállodák és Éttermek Szövetsége 2012. június 12-én megállapodást kötött, mely szerint a HOTELSTARS harmonizált európai minősítő rendszert alkalmazzák a hazai szállodák minősítésére.

A fentiekre tekintettel a Szálláshely Garancia kibocsátására álláspontunk szerint a Magyar Szállodák és Éttermek Szövetsége segítségét igénybe véve a nemzetgazdasági miniszter jogosult.

16.2.4.2. Egészségügyi és Anti-dopping Garancia

Az Anti-dopping Garanciát a MOB, a Magyar Paralimpiai Bizottság és az emberi erőforrások minisztere adják ki

A jelentkezési kérdőív 6.11 pontja előírja, hogy a hatáskörrel rendelkező nemzeti hatóság bocsásson ki olyan kötelezettségvállalást tartalmazó dokumentumot, amelyben megerősíti, hogy:

- a (WADA) Nemzetközi Doppingellenes Szabályzata és a NOB Doppingellenes Szabályzata (amely a Nemzetközi Doppingellenes Szabályzatok alapszik) 2020-ban hatályos változata alkalmazandó lesz az olimpiai játékok tekintetében is;
- amennyiben egyrészről a Nemzetközi Doppingellenes Szabályzat és a NOB Doppingellenes Szabályzata valamint másrészről az országban alkalmazandó más doppingellenes szabályok között ellentmondás merülne fel, a Nemzetközi Doppingellenes Szabályzat és a NOB Doppingellenes Szabályzata lesz alkalmazandó, és

- a rendező város hatáskörrel rendelkező hatóságai teljes körűen együtt fognak működni és támogatni fogják a NOB Doppingellenes Szabályainak alkalmazását az olimpiai játékok ideje alatt, különös tekintettel a sportolókat támogató munkatársakkal kapcsolatos vizsgálatokra és eljárásokra vagy bármely más személy tekintetében, aki tiltott szerek vagy eljárások alkalmazásához hozzájárul, vagy azokkal kereskedik, valamint, hogy az országban megfelelő jogszabályok vannak hatályban annak érdekében, hogy a fentieket biztosítsák.

A Kormány tagjainak feladat-és hatásköréről szóló 152/2014. (VI.6.) Korm. rendelet 48. § alapján az emberi erőforrások minisztere a Kormány sportpolitikáért és egészségügyért felelős tagja. A 43/2011.(III.23.) Korm. rendelet alapján továbbá a MOB, a Magyar Paralimpiai Bizottság és a Nemzeti Doppingellenes Szervezet végeznek doppingellenes tevékenységet.

A fentiekre tekintettel az Egészségügyi és Anti-dopping Garancia kibocsátására álláspontunk szerint az emberi erőforrások minisztere a MOB-bal és a Magyar Paralimpiai Bizottsággal együtt jogosult.

16.2.4.3. Biztonsági Kockázatelemzés

A jelentkezési kérdőív 7.1 és 7.2 pontjai előírják, hogy a hatáskörrel rendelkező hatóságok bocsássanak rendelkezésre elemzést:

A Biztonsági Kockázatelemzést az ORFK, a Belügyminisztérium Országos Katasztrófavédelmi Főigazgatósága és a rendészeti miniszter készítik el és adják ki

- az olimpiai játékok által érintett terület vonatkozásában felmerülő általános kockázatokról a (a) tűzesetek (épületek, ipari, erdők), (b) az olimpiai létesítményekbe való behatolás, (c) polgári engedetlenség, (d) bűnügyek, (e) telekommunikációs, technológiai veszélyek, (f) közlekedés, (g) természeti katasztrófák (földrengések, áradások, vulkánkitörések, hurrikánok, stb.), (h) más katasztrófák (kémiai, biológiai, nukleáris, repülőgép katasztrófák, stb.) és (i) jelentős közlekedési balesetek (ideértve a csatornákban történteket is) tekintetében,
- az ország vagy a régió területén bármilyen aktivista kisebbség (legyen az vallási, politikai, etnikai, stb.) vagy terrorista csoport által jelentett veszély tekintetében, valamint
- azokról az intézkedésekről, amit elfogadni terveznek a nemzetközi terrorista csoportok akcióinak megelőzése érdekében.

A Kormány tagjainak feladat-és hatásköréről szóló 152/2014. (VI.6.) Korm. rendelet 21. § alapján a belügyminiszter a Kormány bűncselekmények megelőzéséért, katasztrófák elleni védekezésért, rendészetért és terrorizmus elleni küzdelemért felelős tagja, a rendészet központi hatósági szerve az Országos Rendőr-főkapitányság, míg a Belügyminisztérium Országos Katasztrófavédelmi Főigazgatósága kompetens a katasztrófavédelem és a tűz elleni védekezés területén.

A fentiekre tekintettel a Biztonsági Kockázatelemzés elkészítésére és kiállítására a rendészetért felelős miniszter, az ORFK és a Belügyminisztérium Országos Katasztrófavédelmi Főigazgatósága jogosult.

16.2.4.4. Frekvencia Garancia

A Frekvencia Garanciát az NMHH adja ki

A jelentkezési kérdőív 8.13. pontja előírja, hogy a hatáskörrel rendelkező hatóság bocsásson ki garanciát arról, hogy felkészült az olimpiai és Paralimpiai Játékok rendezéséhez szükséges frekvenciák allokálására, menedzselésére és ellenőrzésére („**Frekvencia Garancia 1**").

A médiaszolgáltatásról és tömegkommunikációról szóló 2010. évi CLXXXV törvény („**Mttv.**") alapján a Nemzeti Média –és Hírközlési Hatóság („**NMHH**") gyakorolja a hatósági hatásköröket a médiaszolgáltatásokkal kapcsolatban.

Az Mttv. alapján az NMHH önálló szabályozó szerv, amely kizárólag a törvényeknek van alárendelve és tevékenységéről évente beszámol az Országgyűlésnek.

A fentiekre tekintettel álláspontunk szerint a Frekvencia Garancia 1 szerinti kötelezettségvállalásra az NMHH jogosult.

16.2.4.5. Frekvencia Garancia 2

A Frekvencia Garancia 2-t az NMHH adja ki

A jelentkezési kérdőív 8.14 pontja előírja, hogy a hatáskörrel rendelkező hatóságok bocsássanak ki garanciát arról, hogy az olimpiai játékok nyitóünnepsége előtti egy hónaptól a Paralimpiai Játékok záró ünnepélyétől számított egy hétig tartó időtartam tekintetében a frekvenciák lefoglalásáért és allokálásáért nem kerül díj kiszabásra a következő ügyfél csoportok tekintetében:

- Sportolók
- NOB
- Nemzeti olimpiai bizottságok
- Nemzetközi szövetségek
- Média
- Műsorsugárzók
- Olimpiai Partnerek.

A fenti 16.1.4.4. pontban kifejtettekre tekintettel álláspontunk szerint a Frekvencia Garancia 2 szerinti kötelezettségvállalásra az NMHH jogosult.

16.2.4.6. Védjegy és Domain Név Garancia

A Védjegy és Domain Név Garanciát az SZTNH, az ISZT és a MOB nyilatkozatával/segítségével az igazságügyért felelős miniszter adja ki

A jelentkezési kérdőív 9.4 pontja előírja, hogy a Jelentkezési Dokumentumok részeként kerüljön beadásra olyan dokumentáció, amely bizonyítja, hogy megfelelő intézkedéseket hoztak annak érdekében, hogy:

- a Rendező Ország területén a „[Város] 2024" szóvédjegy védelemben részesüljön, és
- a jelöltség szempontjából értékkel bíró domain neveket, például a „[Város] 2024" nevet a.com, .net, org, illetve az érintett ország kiterjesztésével regisztrálják.

A találmányok szabadalmi oltalmáról szóló 1995. évi XXXIII. törvény alapján a szellemi tulajdonért felelős kormányhivatal az Szellemi Tulajdon Nemzeti Hivatala amelynek hatáskörébe tartozik az iparjogvédelmi hatósági eljárások lefolytatása és a szellemi tulajdon védelmével kapcsolatos dokumentációs és információs szolgáltatásokat nyújtása. Az SZTNH felett az igazságügyért felelős miniszter gyakorol felügyeletet. Az SZTNH által működtetett védjegy-nyilvántartás közhiteles.

A sportról szóló 2004. évi I. törvény szerint a NOB előírásaival összhangban a MOB kizárólagosan jogosult az olimpiai zászló, jelvény, jelmondat, valamint az „olimpia" és az „olimpiai" elnevezés kereskedelmi és egyéb célú felhasználására, illetve ezek mások általi használatának, hasznosításának engedélyezésére, valamint az ezzel kapcsolatos vagyoni jogok gyakorlására valamint az ezekkel való rendelkezésre. Az ISZT nyilatkozata szerint a MOB 2008. július 10. napján kelt levelében erre felhívta a figyelmét. Az ISZT ezen nyilatkozatában elismerte, hogy a követelménynek való megfelelés érdekében kizárólag a MOB engedélyével regisztrálható olyan domain név, amely tartalmazza az „olimpia" vagy „olimpiai" szóösszetételeket.

A.hu alatti közdomainek nyilvántartása az ISZT internetes oldalán érhető el.

A fentiekre tekintettel álláspontunk szerint a garancia (i) védjegyekre vonatkozó része az SZTNH és az igazságügyért felelős miniszter által aláírt nyilatkozattal, (ii) a .hu alatti közdomainek regisztrációjára vonatkozó része az igazságügyért felelős miniszter és az ISZT nyilatkozatával, valamint a vonatkozó domainek regisztrációjával kapcsolatos megállapodások mellékelésével, és (iii) a .com, .net és .org kiterjesztésű domain nevek regisztrációjával kapcsolatban a MOB és az igazságügy miniszter nyilatkozatával, továbbá a regisztrációval kapcsolatos szerződések és határozatok mellékelésével teljesíthető.

16.2.4.7. Beutazási Garancia

A Beutazási Garanciát a BÁH és az idegenrendészetért és menekültügyért felelős miniszter adják ki

A jelentkezési kérdőív 9.8 pontja előírja, hogy az érintett hatóságok vállaljanak kötelezettséget annak tekintetében, hogy (akár az országuk egyébként alkalmazandó jogszabályainak eltérő rendelkezései esetén is) akkreditált személyek érvényes útlevél és olimpiai azonosító és akkreditációs kártya birtokában beléphetnek majd az ország területére és elláthatják olimpiai funkciójukat az olimpiai játékok ideje alatt, valamint az olimpiai játékok időtartamát megelőző és követő egy hónapos időtartamon belül, az olimpiai játékokkal kapcsolatos Akkreditációra és Belépésre vonatkozó Szabályzat (angolul: *Accreditation and Entries at the Olympic Games –Users' Guide*) rendelkezéseinek megfelelően („**Beutazási Garancia**").

A Kormány tagjainak feladat-és hatásköréről szóló 152/2014. (VI.6.) Korm. rendelet 21. §- alapján a Kormány határrendészetért, idegenrendészetért és menekültügyért felelős tagja a belügyminiszter. A Bevándorlási és Állampolgársági Hivatalról szóló 162/1999. (XI.19.) Korm. rendelet 5. § (1) bekezdése alapján a BÁH, mint az idegenrendészetért és a menekültügyért felelős miniszter irányítása alatt álló központi hivatal, ellátja a jogszabályokban hatáskörébe utalt állampolgársági, idegenrendészeti és menekültügyi feladatokat.

A fentiekre tekintettel álláspontunk szerint a Beutazási Garanciát az idegenrendészetért és menekültügyért felelős miniszternek és a BÁH-nak kell kibocsátania.

16.2.4.8. Kormányzati Támogatás Garancia 1

A Kormányzati Támogatás Garancia 1-et a Kormány adja ki

A jelentkezési kérdőív 10.7 pontja szerint a Jelentkezési Dokumentumok részét képezi egy a Kormány által kiállított garancia, amelynek a következő a szövege:

„[A megfelelően felhatalmazott képviselő(k) neve(i)] ezennel megerősítik, hogy [a rendező ország neve] kormánya

- *garantálja az Olimpiai Charta betartását,*
- *garantálja, hogy megtesz minden szükséges lépést annak érdekében, hogy a város maradéktalanul teljesítse összes kötelezettségét,*
- *garantálja, hogy útlevél (vagy azzal egyenértékű dokumentum) illetve az Olimpiai Chartában meghatározott olimpiai azonosító kártya alapján biztosítja a rendező ország területére való belépést és annak területén a szabad mozgást*".

Álláspontunk szerint megfontolandó egy kormányhatározat hozatala, amely felhatalmazza a miniszterelnököt a Kormányzati Támogatás Garancia 1 Kormány nevében történő aláírására.

16.2.4.9. Olimpiai Charta Garancia

Az Olimpiai Charta Garanciát a MOB és Budapest Főváros Önkormányzata adják ki

A jelentkezési kérdőív 10.9 pontja szerint a Jelentkezési Dokumentumok részét képezi egy a nemzeti olimpiai bizottság és a jelentkező város önkormányzata által kiállított kötelezettségvállalás, amelynek ajánlott szövege a következő:

„[*A megfelelően felhatalmazott személyek neve*] ezennel megerősítik, hogy [*az ország nemzeti olimpiai bizottságának neve*] és [*a város önkormányzatának neve*] tiszteletben fogják tartani és meg fognak felelni az Olimpiai Chartában meghatározott követelményeknek."

16.2.4.10. Marketing Garancia

A jelentkezési kérdőív 11.4 pontja alapján a Jelentkezési Dokumentumokhoz csatolni kell egy, a jelentkező város és a nemzeti olimpiai bizottság, tehát Budapest Főváros Önkormányzata illetve a MOB által aláírt kötelezettségvállalást.

A Marketing Garanciát Budapest Főváros Önkormányzata és a MOB adják ki

A kötelezettségvállalás jelentkezési kérdőív javasolt szövege a következő. Megjegyezzük, hogy a jelentkezési kérdőív a 2020. évben megtartandó olimpiai játékok tekintetében készült, így értelemszerűen a lenti dátumok is a 2020-ban megrendezendő olimpiai játékok tekintetében értelmezendőek.

„A Jelentkező Város [a város neve beillesztendő] (a továbbiakban a „Jelentkező Város" és [a Jelentkező Város országának neve beillesztendő] olimpiai Bizottság (a továbbiakban a „Nemzeti olimpiai Bizottság") vállalják, hogy a 2020-as olimpiai játékok marketing programjának sikere érdekében a Nemzeti olimpiai Bizottság valamint az olimpiai játékok Szervező Bizottságának („Szervezőbizottság") minden Olimpiával kapcsolatos tulajdona és tőkéje konszolidálásra kerül a rendező területen 2015. január 1. napjáig. Amennyiben a Jelentkező Város Jelölt Városként kerül kiválasztásra a Nemzetközi Olimpiai Bizottság által, a Jelentkező Város és a Nemzeti olimpiai Bizottság kötelezettséget vállalnak, hogy a Nemzetközi Olimpiai Bizottság teljes megelégedésére megkötik a „Közös Marketing Program Megállapodást" 2013. január 7. napjáig, amely alapján a Nemzeti olimpiai Bizottság valamennyi kereskedelmi jogát a Jelölt Város szerzi meg a Nemzeti Szervező Bizottság nevében a 2015. január 1. napjától 2020. december 31. napjáig tartó időtartamra".

16.2.4.11. TOP Program Garancia

A TOP Program Garanciát Budapest Főváros Önkormányzata és a MOB adják ki

Az úgynevezett „TOP Program" keretében a NOB 4 éves időtartamra, bizonyos termékosztályok tekintetében kizárólagosan biztosítja az olimpiai játékokkal, a NOB-bal és a nemzeti olimpiai bizottságokkal kapcsolatos nemzetközi marketing jogokat meghatározott számú multinacionális társaság részére („**TOP Program**").

A jelentkezési kérdőív 11.5 pontja alapján a Jelentkezési Dokumentumok között kötelező benyújtani egy kötelezettségvállalást, amely megerősíti a Szervezőbizottság TOP Programban és a NOB más marketing programjaiban való feltétel nélküli részvételét („**TOP Program Garancia**").

A Jelentkezési Dokumentumok benyújtásakor a Szervezőbizottság még nem kerül létrehozásra. Az Olimpiai Charta 35. szakasza alapján a nemzeti olimpiai bizottság felelős a Szervezőbizottság felállításáért. Továbbá, a Szabályzat alapján Szervezőbizottság irányító szervének tagjai (i) az ország NOB tagja(i), (ii) a nemzeti olimpiai bizottság elnöke és főtitkára, és (iii) legalább egy, a rendező város által kijelölt, a várost képviselő személy. Tagjai lehetnek a Szervezőbizottság irányító szervének a hatóságok képviselői illetve más tekintélyes személyek.

A TOP Program Garancia kiadására köteles személy nem került megnevezésre a Jelentkezési Szabályzatban. Erre és a fent kifejtettekre tekintettel, álláspontunk szerint a TOP Program Garanciát a nemzeti olimpiai bizottság és a rendező város önkormányzata, tehát Magyarországon a MOB és Budapest Főváros Önkormányzata köteles kiadni.

16.2.4.12. Pénzügyi Garancia

A jelentkezési kérdőív 11.2 pontja előírja, hogy a költségvetésre vonatkozó válaszok keretében a jelentkező város térjen ki arra is, hogy a nemzeti, regionális illetve a helyi hatóságok milyen pénzügyi kötelezettséget vállaltak az Olimpiával kapcsolatban.

A jelentkezési kérdőív hangsúlyozza továbbá, hogy a jelöltségi szakaszban a jelölt városok kötelesek további pénzügyi garancia vállalását biztosítani. Az ilyen pénzügyi garanciákat Garanciák a Jelöltségi Szakaszban Táblázatban foglaltuk össze.

16.2.5. A jelöltségi fázisban benyújtandó Garanciák, kötelezettségvállalások, nyilatkozatok

A NOB a jelöltségi szakaszban jelentős számú és részletes Garanciák benyújtását követeli meg a jelölt városoktól, amiket külön mellékletben mutatunk be

A **NOB a jelöltségi szakaszban jelentős számú és részletes garanciák benyújtását követeli meg** a jelölt városoktól. Ezen garanciák pontos meghatározását a jelöltségi szakaszba bejutott jelölt városok rendelkezésére bocsátott Kézikönyv („*Candidature Procedure and Questionnaire*") határozza meg. Ezen garanciákat a Jelentkezési Dokumentumhoz (*Application File*), annak mellékleteként kell csatolni.

A **garanciavállalás több esetben a NOB által meghatározott nyilatkozat-minta kitöltésével és jogszerű aláírásával** történik. A garanciákat adó szervezetek lehetnek helyi vagy országos szervezetek, hatóságok, vállalkozások és magánszemélyek is, azonban arra nézve nincs pontos előírás, – néhány kivételtől eltekintve – hogy az adott garanciát mely szerveknek, személyeknek kellene kiadnia. A megkövetelt **garanciák kibocsátójának meghatározása** ezért **jogi szabályozást**, valamint az érintett nem állami szervek, önkormányzatok és magánszemélyek esetén **intenzív együttműködést igényel**.

A 2012-es Londoni olimpiai játékokra a szervező több mint 200 szervezettől 400 garanciát nyújtott be a NOB részére. A szervezetek között 11 kormányzati szerv, 27 kerület, valamennyi érintett sportlétesítmény, 28 olimpiai sportszövetség, helyi sportszervezetek valamint szállodák és hirdetők jelentek meg.

Az elmúlt évek kérdőívei alapján, tájékoztató jelleggel, a **19.6-ös számú Mellékletben** foglalt alábbi táblázatban foglaltuk össze a jelölti szakaszban benyújtandó garanciákat. A garanciákat adó szervezeteket szintén indikatív jelleggel jelöltük meg, a pályázat ettől eltérhet illetve szűkebb vagy tágabb körre is kiterjedhet.

16.3. A Rendező Város Szerződés („Host City Contract")

A Rendező Város Szerződés a felek olimpiai játékokkal kapcsolatos jogait és kötelezettségeit határozza meg

A Rendező Város Szerződés egy, a Rendező Város, a NOB, valamint a Rendező Város nemzeti olimpiai bizottsága között létrejövő szerződés, amely a **felek olimpiai játékokkal kapcsolatos jogi, kereskedelmi és pénzügyi jogait és kötelezettségeit** határozza meg.

A Rendező Város Szerződés **minden olimpiai játékok esetében változik**.

Ebben a fejezetében bemutatjuk a Rendező Város Szerződés fontosabb rendelkezéseit. Elemzésünk elkészítéséhez a 2016-os olimpiai játékok 2009. október 2-án aláírt Rendező Város Szerződést vettük alapul.

16.3.1. Általános rendelkezések

16.3.1.1. Felek; egyetemleges felelősség

A Rendező Város a Nemzeti olimpiai Bizottság és a Szervezőbizottság egyetemlegesen felelősek a Szerződésben vállalt kötelezettségekért

A Szerződés a NOB, a Rendező Város, valamint a Rendező Város nemzeti olimpiai bizottsága között jön létre, amelyhez a Szervező Bizottság a megalakulását követően csatlakozik. A Szervezőbizottságot csatlakozása után a Rendező Város Szerződésből eredő jogok és kötelezettségek félként terhelik.

A Rendező Város, a nemzeti olimpiai bizottság, valamint a Szervezőbizottság egyetemlegesen felelősek az olimpiai játékok tervezésével, szervezésével és lebonyolításával kapcsolatban vállalt kötelezettségekért, kivéve a pénzügyi kötelezettségvállalásokat, amelyekért kizárólag a Rendező Város és a Szervezőbizottság felel egyetemlegesen.

A Rendező Város, a nemzeti olimpiai bizottság és a Szervezőbizottság felelősek azért, hogy a Kormány és a helyi önkormányzatok teljesítsék a Szerződésben vállalt kötelezettségeket ide értve az Akkreditált Személyeknek a Rendező Országba történő szabad és ingyenes belépésének biztosítását.

A Rendező Város, a nemzeti olimpiai bizottság, valamint a Szervezőbizottság köteles továbbá garantálni, hogy az olimpiai játékok valamely eseményének otthont adó valamennyi város megfeleljen a Rendező Város Szerződésben vállalt kötelezettségeknek.

Amennyiben a Rendező Város Szerződés és az Olimpiai Charta rendelkezései között ellentmondás van, úgy a Rendező Város Szerződésben foglalt rendelkezések élveznek elsőbbséget.

16.3.1.2. A Szervezőbizottság

A Szervezőbizottságot a Szerződés aláírásától számított legkésőbb 5 hónapon belül létre kell hozni

A Rendező Város és a nemzeti olimpiai bizottság a Rendező Város Szerződés aláírásától számított legkésőbb öt hónapon belül köteles létrehozni a Szervezőbizottságot. **A Szervezőbizottság jogi személy, társasági formájának biztosítania kell a lehető legkedvezőbb adózási struktúrát**. A Szervezőbizottság alapításával kapcsolatos teljes dokumentációt előzetes írásbeli jóváhagyás céljából meg kell küldeni a NOB részére. A későbbiekben a Szervezőbizottságot érintő minden változás a NOB előzetes írásbeli jóváhagyásához kötött.

A Szervezőbizottság **igazgatóságának és végrehajtó bizottságának tagjai** többek között a NOB Rendező Országbeli tagja vagy tagjai, a nemzeti olimpiai bizottság elnöke és főtitkára, egy a korábbi Téli vagy Nyári olimpiai játékokon részt vett sportoló, valamint legalább egy, a Rendező Város által delegált tag.

16.3.1.3. A Szerződés struktúrája

A részletes technikai szabályokat a Technikai Kézikönyvek tartalmazzák.

A Rendező Város Szerződés a NOB, a Rendező Város és a nemzeti olimpiai bizottság olimpiai játékok szervezésével és lebonyolításával kapcsolatos jogi, kereskedelmi és pénzügyi jogait és kötelezettségeket határozza meg.

Az olimpiai és Paralimpiai Játékok szervezésével kapcsolatos részletes technikai szabályokat a Rendező Város Szerződés mellékletét képező úgynevezett technikai kézikönyvek (a „**Technikai Kézikönyvek**”) tartalmazzák. Megjegyezzük, hogy a Technikai Kézikönyvek az egy adott, specifikus területhez kapcsolódó ajánlásokon és információkon kívül szerződéses kötelezettségeket is tartalmaznak.

16.3.1.4. A Szerződés megszüntetése

A NOB jogosult a Szerződést egyoldalúan megszüntetni és a rendezési jogot visszavonni

A NOB az alábbi esetekben jogosult a **Rendező Város Szerződést megszüntetni és az olimpiai játékok rendezési jogát visszavonni**:

- a Rendező Ország területén a Nyitó Ünnepséget megelőzően vagy az olimpiai játékok ideje alatt háború, civil zavargások, bojkott, embargó vagy más olyan esemény, amely a részvevőkre veszélyt jelenthet;
- a Kormány ígérete a Rendező Város Szerződésben vállalt kötelezettségek betartására vonatkozóan nem teljesül;
- az adott évben nem kerül sor olimpiai játékok megtartására;
- a Rendező Város, a nemzeti olimpiai bizottság vagy a Szervezőbizottság a Rendező Város Szerződés, az Olimpiai Charta vagy az alkalmazandó jogszabályok valamely lényeges rendelkezését megszegi.

Amennyiben a NOB meg kívánja szüntetni a Rendező Város Szerződést, köteles arról értesíteni a Rendező Várost, a nemzeti olimpiai bizottságot, valamint a Szervezőbizottságot és meghatározott határidőt kitűzni a megszüntetési ok orvoslására. Amennyiben a NOB által meghatározott határidőn belül a megszüntetési okot a Rendező Város, a nemzeti olimpiai bizottság, vagy a Szervezőbizottság nem orvosolja, a NOB minden további értesítés nélkül jogosult a Rendező Város Szerződést megszüntetni és az olimpiai játékok rendezési jogát azonnal megvonni.

Az olimpiai játékok rendezési jogának visszavonása esetén a Rendező Város, a nemzeti olimpiai bizottság, és a Szervezőbizottság semmilyen jellegű kártalanításra vagy **kártérítés**re nem jogosult, és köteles a NOB tisztségviselőit, tagjait és egyéb munkatársait, szerződő partnereit harmadik személyekkel szembeni felelősség alól mentesíteni.

16.3.1.5. A Szerződés nyelve; irányadó jog; vitarendezés

A Szerződést svájci jog alatt kötik

A NOB ellenkező utasítása hiányában az olimpiai játékokkal kapcsolatos valamennyi kommunikáció angol és francia nyelven történik.

A Rendező Város Szerződést a felek a **svájci jog alatt kötik**.

A Rendező Város Szerződés értelmezésével, vagy teljesítésével kapcsolatos bármely jogvita esetén a **Sport Választottbíróság** jár el a Sport Választottbírósági Szabályzat alapján. A választottbírósági eljárás helye Lausanne, Svájc. A választottbíróság hatáskörét érintő vita esetén a svájci rendes bíróság jogosult dönteni.

Bármely, a Rendező Város, a nemzeti olimpiai bizottság és az olimpiai Család valamely tagja (különösen például más nemzeti olimpiai bizottságok) között felmerült vitát – amennyiben az békés úton nem rendezhető – a NOB elé kell terjeszteni.

16.3.2. A Rendező Város Szerződés magyar jogot érintő tipikus és lényeges rendelkezései

16.3.2.1 Beutazási, vám, munkavállalási szabályok

Az akkreditációs kártyával rendelkező személyek külön munkavállalási engedély nélkül végezhetnek munkát

Akkreditációs kártyával rendelkező résztvevők

Az olimpiai játékokon részt vevő valamennyi személyt **olimpiai akkreditációs kártyá**val kell ellátni. Az akkreditációs kártya lehetővé teszi a kártya birtokosainak, hogy az olimpiai játékok ideje alatt, valamint az olimpiai játékokat megelőző és követő egy hónapban a Rendező Ország területére belépjenek, ott tartózkodjanak és feladatukat ellássák.

Az akkreditációs kártyával rendelkező személyek külön munkavállalási engedély nélkül végezhetnek munkát a Rendező Ország területén az olimpiai játékok ideje alatt, valamint az olimpiai játékokat megelőző és követő egy hónapban. Az akkreditációs kártyával rendelkező munkavállalókra nem alkalmazandóak a Rendező Ország munkajogi szabályai, mint például a bérezésre és a munkaidőre vonatkozó rendelkezések.

Az akkreditációs kártyával nem rendelkező személyek számára gyorsított és egyszerűsített eljárásban kell biztosítani a munkavállalási engedélyt

Egyéb személyzet

Az akkreditációs kártyával nem rendelkező egyéb személyek számára is biztosítani kell a Rendező Ország területére ideiglenes tartózkodás céljából történő beutazást, valamint a munkavégzéshez szükséges munkavállalási engedélyek gyorsított és egyszerűsített eljárásban történő megszerzését.

Az olimpiai Közvetítő Szolgáltató valamint egyéb közvetítésre jogosultak, továbbá más, az olimpiai játékokkal kapcsolatos feladatokat ellátó személyek számára a Szervezőbizottság köteles biztosítani, hogy az olimpiai játékokat megelőző és legalább az azt követő egy évre gyorsított és egyszerűsített eljárásban munkavállalási engedély kerüljön kibocsátásra. Az ilyen személyek tartózkodása nem minősül a Rendező Ország joga szerinti letelepedésnek.

Biztosítani kell az állatok és felszerelések vám- és adómentes ideiglenes behozatalát

Állatok és felszerelések

A Szervezőbizottság feladata annak biztosítása, hogy az olimpiai játékokkal kapcsolatos állatok (különösen lovak és vakvezető kutyák), felszerelések (ideértve például a sportcélú fegyvereket, a sajtó és a NOB vagy más delegációk felszereléseit) **vám- és adómentesen ideiglenesen behozhatóak legyenek** a Rendező Ország területére.

A fenti 7.2.4.1 (i) és (ii) pontjaiban vállalt kötelezettségek teljesítése érdekében megtett intézkedéseket a Szervezőbizottság az

olimpiai játékok Megnyitó Ünnepsége időpontja előtt három évvel írásbeli jóváhagyásra köteles a NOB elé terjeszteni.

16.3.2.2. Közlekedéssel összefüggő szabályok

A Szervezőbizottság viseli a csapatok és a nemzetközi bírók, játékvezetők országba történő beutazásának költségét

Beutazás a Rendező Országba

A **Szervezőbizottság köteles viselni** a nemzeti olimpiai bizottságok által delegált csapatok (ideértve az akkreditált sportolókat és egyéb akkreditált személyeket) turista osztályú utazásának költségét az adott nemzeti olimpiai bizottság által megjelölt fővárosból vagy más városból a Rendező Városba.

Szintén a Szervezőbizottság viseli a nemzetközi bírók, játékvezetők és egyéb technikai személyzet turista osztályú utazási költségét a tartózkodási országukból a Rendező Városba, valamint a nemzeti bíróknak, játékvezetőknek és egyéb személyzetnek a Rendező Országon belüli belföldi utazási költségét.

Az Akkreditált Személyek számára ingyenes belföldi közlekedést kell biztosítani

Közlekedés a Rendező Országon belül

A Szervezőbizottság a Rendező Országon belül valamennyi Akkreditált Személy számára köteles **ingyenes, biztonságos, megbízható és hatékony közlekedés**t biztosítani. A közlekedéssel kapcsolatos valamennyi döntés a NOB előzetes írásbeli jóváhagyásához kötött.

16.3.2.3. Egészségügyi és dopping ellenőrzés szabályok

Az Akkreditált Személyek számára az egészségügyi ellátás meghatározott mértékben ingyenes

Egészségügyi szolgáltatások

A Rendező Város, a nemzeti olimpiai bizottság, valamint a Szervezőbizottság a megfelelő hatóságok útján felelős az olimpiai játékokkal kapcsolatos valamennyi egészségügyi szolgáltatásért. Az Akkreditált Személyek számára az olimpiai játékok miatt a Rendező Országban történő tartózkodásuk idejére a NOB által előzetesen írásban jóváhagyott terjedelemben és mértékben valamennyi egészségügyi ellátás ingyenes.

A doppingellenőrzést a Szervezőbizottság saját költségén végzi

Doppingellenőrzés

A Szervezőbizottság a NOB felügyelete mellett saját költségére végzi a doppingellenőrzéseket. A Rendező Város Szerződés előírja, hogy a **Rendező Városban vagy annak közelében rendelkezésre kell állnia akkreditált dopping laboratóriumnak**.

A Rendező Város, a nemzeti olimpiai bizottság, valamint a Szervezőbizottság kötelesek biztosítani a Kormány együttműködését a doppingellenes szabályok betartatás során.

16.3.2.4. Gerillamarketing-tilalom

A Szervezőbizottságnak gerillamarketing megelőzése érdekében megelőzési tervet kell készítenie

A Rendező Város, a nemzeti olimpiai bizottság, valamint a Szervezőbizottság minden erőfeszítést köteles megtenni a gerillamarketing (**nem hagyományos marketing eszközök, illetve technikák**, illetve nem konvencionális marketing-stratégia) megakadályozása érdekében. Ennek körében a Szervezőbizottságnak be kell mutatnia a NOB részére egy gerillamarketing megelőzési tervet.

A fentieken túl a Rendező Város, a nemzeti olimpiai bizottság, valamint a Szervezőbizottság biztosítják, hogy a Játékok hivatalos marketingjén túl ne legyen a Rendező Ország területén olyan marketing tevékenység, amely a hivatalos marketing tevékenységet bármely módon befolyásolná. Bármely szponzori jogosultság kiadásához a NOB előzetes írásbeli hozzájárulását kell kérni.

16.3.2.5. Érme, bankjegy, bélyeg program

Az érme és bankjegy programot a NOB előzetesen jóváhagyja

Mind a Rendező Ország, mind a NOB jogosult saját érme, bankjegy és bélyegprogramot meghirdetni.

A Rendező Ország érme, bankjegy és bélyeg programja

A Rendező Ország érme, bankjegy programját a NOB előzetesen írásban jóváhagyja. Az érme és bankjegy programból származó bevételekből a NOB az alábbiak szerint részesül.

1. táblázat: NOB részesedése az érme és bankjegy programról (Forrás: Rendező Város Szerződés)

Típus	*NOB részesedés*
Fizetőeszköz céljából kibocsátott érmék és bankjegyek	**3%-a az érme és bankjegy névértékének**
Érme és bankjegy emlékprogram keretében kibocsátott érmék és bankjegyek	3%-a az érme és bankjegy kereskedők számára meghatározott árának

A bélyegprogramot a NOB előzetesen jóváhagyja

A Rendező Ország bélyegprogramja szintén a NOB előzetes írásbeli hozzájárulásához kötött. A NOB és a Szervezőbizottság bélyegprogramból származó bevételből történő részesedésének megoszlását az alábbi táblázatban foglaltuk össze:

A NOB jogosult saját érme, bankjegy és bélyegprogramot hirdetni

2. táblázat: A NOB és a Szervezőbizottság bélyegprogramból származó bevétel megoszlása (Forrás: Rendező Város Szerződés)

Típus	*Postai illeték (van/nincs)*	*NOB részesedés*	*Szervezőbizottság részesedés*
rendes gyűjtői bélyeg	nincs	1% a kiskereskedelmi bruttó eladási árból	9 % a kiskereskedelmi bruttó eladási árból
rendes gyűjtői bélyeg	van	1 % az illetékből származó nettó bevételből vagy a kiskereskedelmi eladási árból	99% az illetékből származó nettó bevételből vagy 9 % a kiskereskedelmi eladási árból
sportoló képmásával ellátott gyűjtői bélyeg	nincs	1% a kiskereskedelmi bruttó eladási árból	15 % a kiskereskedelmi bruttó eladási árból
sportoló képmásával ellátott gyűjtői bélyeg	van	1 % az illetékből származó nettó bevételből vagy a kiskereskedelmi eladási árból	99% az illetékből származó nettó bevételből vagy 15 % a kiskereskedelmi eladási árból

A NOB érme, bankjegy és bélyeg programja

A Rendező Város Szerződés aláírásával a Rendező Város, a nemzeti olimpiai bizottság és a Szervezőbizottság tudomásul veszik, hogy a NOB érme, bankjegy és bélyeg programot hirdethet, amely ellen nem tiltakozhatnak és azoknak a nemzeti olimpiai bizottság illetékességi területén történő értékesítését nem akadályozhatják meg.

16.3.2.6. Adózási kérdések

A Szerződésben meghatározott körben különféle adómentességeket kell biztosítani

A Rendező Város Szerződés rendelkezései szerint a **Szervezőbizottság visel minden a NOB vagy a NOB valamely szervezete részére, vagy a NOB vagy valamely szervezete által teljesített kifizetést terhelő adót**. A NOB együttműködik a Szervezőbizottsággal annak érdekében, hogy a Játékoknak a Rendező Városra és a Szervezőbizottságra gyakorolt adójogi hatását csökkentsék. A Rendező Város Szerződés rendelkezései szerint az együttműködés magában foglalhatja a felek szerződéses jogviszonyának átstrukturálását is.

A Rendező Város és a Szervezőbizottság köteles továbbá biztosítani, hogy (i) a **sportolók által a teljesítményükért kapott pénz vagy más jutalom adómentes** legyen, **vagy** (ii) **amennyiben az ilyen jövedelem adóköteles, úgy a jutalom összegét oly módon kell megnövelni**, hogy annak összege adózás után éppen ugyanannyi legyen, mintha azután adót nem kellett volna fizetni.

Mentesek továbbá a személyi jövedelem adó (vagy más jövedelem után fizetendő adó) **alól** (i) a NOB alkalmazottai és tisztségviselői, (ii) nemzeti csapatok kiszolgáló személyzete, (iii) a Játékokon szolgálatot teljesítő személyek, ideértve de nem kizárólag az időmérést és a pontozást biztosító szolgáltatókat, (iv) az akkreditált külföldi sajtó képviselők, valamint (v) a fenti személyek részére a Játékokkal kapcsolatos tevékenységükért kifizetést teljesítő valamennyi személy.

16.3.3. A Rendező Város Szerződés egyéb lényeges rendelkezéseinek bemutatása

16.3.3.1. Juttatások az OCOG és a MOB részére

A Szervezőbizottság és a NOB a Szerződésben meghatározottak szerint részesül az olimpiai játékokból származó bevételekből

A Rendező Város Szerződés egyik lényeges rendelkezése annak meghatározása, hogy a Szervezőbizottság, illetve a MOB, mint nemzeti olimpiai bizottság milyen mértékben válik jogosulttá az olimpiai játékokból származó különböző bevételek tekintetében. A Rendező Város Szerződés ezzel kapcsolatos rendelkezései az alábbiak:

3. táblázat: Szervezőbizottság és a MOB részesedése az olimpiai játékok bevételéből (Forrás: Rendező Város Szerződés)

Bevétel típusa	*Juttatás mértéke*	*Jogosult*
marketing tevékenységből és az olimpiai embléma értékesítéséből származó bevételek	95%	Szervezőbizottság
jegyeladásokból származó bruttó bevétel	92,5%	Szervezőbizottság
az olimpiai érme és bankjegy programból származó bruttó árbevétel	lásd 16.2.4.5 pont	Szervezőbizottság
olimpiai bélyegprogramból származó bruttó árbevétel	lásd 16.2.4.5 pont	Szervezőbizottság
a nemzetközi olimpiai marketing program nettó árbevételéből	A juttatás mértékét a NOB határozza meg	Szervezőbizottság
a Játékok lebonyolításából származó többletbevétel	80%	Szervezőbizottság és nemzeti olimpia bizottság egymás között az alábbiak szerint: - nemzeti olimpiai bizottság: 20% - Szervezőbizottság: 60%, amelyet a Rendező Ország sporttevékenységére kell fordítani

A fenti juttatások nem értelmezhetők oly módon, hogy a NOB a Szervezőbizottságra átruházta volna az azokkal kapcsolatos jogait.

A fenti jogosultságok a Játékok megrendezése évének december 31-én szűnnek meg.

A fenti juttatásokon túl a NOB az olimpiai játékok lezárulta és az előírt pénzügyi és audit jelentések kézhezvétele után jogosult

saját hatáskörében a Szervezőbizottság számára további juttatásokat megállapítani.

16.3.3.2. További szerződések megkötése OCOG által, tilalmak

A Rendező Város, a Nemzeti olimpiai Bizottság és a Szervezőbizottság szerződéskötési jogait korlátozza a Szerződés

A Rendező Város Szerződés aláírásával a Rendező Város, a nemzeti olimpiai bizottság és a Szervezőbizottság vállalják, hogy

- az olimpiai játékok ideje alatt, valamint az azt követő és az azt megelőző egy-egy hétben a Rendező Városban és annak szomszédságában **nem kerül sor nagyobb nyilvános vagy magán rendezvényre** a NOB előzetes írásbeli engedélye nélkül;
- az olimpiai játékokat kizárólag az Olimpiai Mozgalom érdekeinek előmozdítására használja;
- a NOB előzetes írásbeli hozzájárulása nélkül nem hoz létre a Szervezőbizottság és valamely nemzeti szervezet között az olimpiai játékokkal kapcsolatos szerződést;
- a NOB előzetes írásbeli hozzájárulása nélkül nem folytat a Szervezőbizottság és valamely nemzeti szervezet közötti az olimpiai játékokkal kapcsolatos tárgyalásokat;
- a NOB előzetes írásbeli hozzájárulása nélkül nem küld az olimpiai játékokkal kapcsolatos meghívást vagy akkreditációt külföldi kormányzati vagy más politikai személyiségeknek.

16.3.3.3. Szálláshelyek, olimpiai falu

A Szervezőbizottság köteles olimpiai Falut és egyéb szálláshelyet biztosítani

A Szervezőbizottság köteles **olimpiai falu**t, valamint egyéb megfelelő és ingyenes szálláshelyet biztosítani a sportolók, valamint a csapatok személyzete számára a NOB által meghatározott időszakra. Az olimpiai játékokon részt vevő sportolók és csapatok személyzetének becsült számát a megelőző játékokon résztvevők száma alapján lehet majd megbecsülni. A Rendező Város Szerződés meghatároz egy minimum létszámot, amely a 2016. évi Olimpia esetében 16.000 fő.

A nem olimpiai Faluban elszállásolt akkreditált csapatszemélyzet számára további szálláshelyet kell biztosítani, amelynek költségét az adott nemzeti olimpiai bizottságok viselik. A szükséges szálláshelyek pontos számát a Rendező Város Szerződés megkötésekor nem lehet pontosan meghatározni, a 2016. évi Rendező Város Szerződésben becsült értékek alapján 600 szoba vagy 1200 ágy rendelkezésre bocsátására kötelezték a Szervezőbizottságot.

A Szervezőbizottság köteles továbbá megfelelő szállást biztosítani az akkreditált **média képviselői** számára, amelynek költségei az akkreditált média képviselőit terhelik.

A fentieken túl a Szervezőbizottság felelőssége annak biztosítása, hogy valamennyi fent meg nem jelölt akkreditált személy számára megfelelő szálláshely álljon rendelkezésre. A szállodák és egyéb szálláshelyek ilyen személyek számára történő kiosztásához a NOB előzetes írásbeli hozzájárulása szükséges.

A szálláshelyek árai nem haladhatják meg a Rendező Város pályázatában megjelölt, azonos besorolású szállások árait. A Szervezőbizottság pénzügyi felelőssége állapítható meg abban az esetben, ha a fenti árak a pályázatban megjelölt árakhoz képest emelkednének.

A Rendező Város, a nemzeti olimpiai bizottság és a Szervezőbizottság a nem akkreditált személyek számára is köteles mérsékelt árú szállást biztosítani.

A nemzeti olimpiai bizottságok nem kötelezhetők kaució megfizetésére sem az olimpiai Faluban, sem pedig más szálláshelyeken.

16.3.3.4. Sport és kulturális programok szervezése, ünnepségek

Az olimpiai játékok végleges programját a NOB legkésőbb 3 évvel az olimpiai játékok előtt közli a Szervezőbizottsággal

Sportesemények

Az olimpiai játékok **végleges programját a NOB legkésőbb három évvel az olimpiai játékok megrendezése előtt közli** a Szervezőbizottsággal. A sportesemények végleges és részletes programját a Szervezőbizottság legkésőbb két évvel a Játékok megrendezése előtt előzetes írásbeli jóváhagyás céljából megküldi a NOB-nak.

Az olimpiai játékok pontos időpontját, ideértve az egyes sportversenyek lebonyolítására rendelkezésre álló napok számát, valamint a Nyitó és a Záró Ünnepség pontos időpontját a NOB a Szervezőbizottsággal lefolytatott egyeztetés után határozza meg. A NOB fenntartja jogát, hogy a sportokat, sportágakat vagy más eseményeket a Szervezőbizottság költségén módosítsa.

A Szervezőbizottság köteles megfelelő és kellőképpen felszerelt helyszínt biztosítani mind a sportversenyek, mind az edzések, felkészülések lebonyolításához.

A kulturális események programját a Szervezőbizottság legkésőbb az olimpiai játékok megrendezése előtt megküldi a NOB-nak

A valamely eseménynek helyszínt adó építmények befogadóképességén, felszereltségén, elhelyezkedésén, struktúráján vagy építési ütemezésén történő bármely változtatáshoz a NOB előzetes írásbeli engedélye szükséges.

Kulturális programok

A Szervezőbizottság köteles a kulturális események programját legkésőbb a olimpiai játékok megrendezését megelőző három évvel előzetes írásbeli jóváhagyásra a NOB elé terjeszteni. A Szervezőbizottság a kulturális programok szponzorálását, hirdetését és közvetítését kizárólag az olimpiai játékok hivatalos szponzorainak és közvetítőinek engedélyezheti.

A fentieken túl a Szervezőbizottság előzetes írásbeli jóváhagyásra a NOB elé terjeszti azon események listáját, amely az olimpiai játékok ideje alatt, ahhoz kapcsolódóan a Rendező Városban kerülnek megrendezésre.

Az ünnepségek részletes programját az olimpiai játékok kezdete előtt 18 hónappal a Szervezőbizottság megküldi a NOB részére

Ünnepségek

A Szervezőbizottság legkésőbb a Játékok kezdete előtt 18 hónappal előzetes írásbeli jóváhagyásra megküldi a NOB részére valamennyi ünnepség (ideértve a nyitó és a záró ünnepségeket is) részletes programját. Bármely, a programban bekövetkezett változást a NOB szintén előzetesen írásban hagy jóvá.

Az Olimpiai Lánggal, az olimpiai fáklyákkal, valamint fáklyás futással kapcsolatos jogok a NOB-ot illetik, a Szervezőbizottság köteles azonban a Rendező Ország közigazgatási határain belül fáklyás futást szervezni.

A Szervezőbizottság köteles biztosítani, hogy az ünnepségeken fellépő személyek megfelelő szerződéssel rendelkezzenek ahhoz, hogy a ceremóniákat a média közvetíthesse.

16.3.3.5. Szellemi tulajdon

Az olimpiai játékok a NOB kizárólagos tulajdonát képezik

Az **olimpiai játékok a NOB kizárólagos tulajdonát képezik**. A NOB **nemzetközi védjegy**et alapított az olimpiai játékok megjelölésén (a 2016. évi olimpia esetében a „CITY + 2016") az Olimpiai Jelképpel kombinálva vagy anélkül, így az ahhoz kapcsolódó valamennyi jog a NOB-ot illeti. A Rendező Város, a nemzeti olimpiai bizottság és a Szervezőbizottság kötelesek biztosítani, hogy a NOB fenti védjeggyel kapcsolatos jogai a Rendező Országban megfelelő védelemben részesüljenek. A NOB jogosult a fenti védjegyből eredő jogait az Szervezőbizottságra átruházni. A védjegyek Rendező Országon belül történt jogosulatlan felhasználása esetén a Szervezőbizottság saját költségén köteles fellépni, míg a Rendező Ország területén kívül történt jogosulatlan felhasználás esetén az Szervezőbizottság költségén vagy a NOB, vagy a NOB felkérésére a Szervezőbizottság jár el. A védjegyeken túl a NOB kizárólagos tulajdonát képezi valamennyi az olimpiai Jákokkal kapcsolatban létrehozott szerzői jogvédelem alá eső alkotás is (pl. fáklya dizájnja, poszterek, fényképek, zenék).

A Rendező Város, a nemzeti olimpiai bizottság és a Szervezőbizottság kötelesek legkésőbb a Rendező Város Szerződésben meghatározott időpontig biztosítani, hogy az Olimpiai Jelkép, valamint az „Olympic" és az „Olympiad" kifejezések a NOB nevében megfelelő védjegyjogi védelem alá essenek, vagy, hogy a Kormány vagy más hatáskörrel rendelkező nemzeti hatóság biztosítsa a fenti jogi védelmet. A **jogi védelem**nek magában kell foglalni a szellemi alkotások jogával kapcsolatos jogviták hatékony és gyors rendezésének biztosítását is. Szintén garantálni kell a nemzeti olimpiai bizottság jelképének, valamint a Szervezőbizottság jelképeinek belföldi jogi védelmét a nemzeti olimpiai bizottság, valamint a Szervezőbizottság, mint védjegyjogosultak számára. A Szervezőbizottság jelképeinek nemzetközi védelméért a NOB felelős, költsége azonban a Szervezőbizottságot terheli.

A NOB kérésére, de legkésőbb az olimpiai játékok évének utolsó napjáig az olimpiai játékokkal kapcsolatos valamennyi védjegyet, szabadalmat és szerzői jogi védelem alá eső jelképet ellenérték megfizetése nélkül át kell ruházni a NOB-ra.

16.3.3.6 Pénzügyi és egyéb jelentéstételi kötelezettség

A NOB kérésére a Szervezőbizottság köteles haladéktalan szóbeli és írásbeli angol és francia nyelvű tájékoztatást adni az olimpiai játékok előkészületeiről.

A Szervezőbizottság meghatározott jelentéseket köteles a NOB részére teljesíteni

A fenti tájékoztatáson kívül **a Szervezőbizottság köteles az alábbi információkat a NOB részére benyújtani**:

- független könyvvizsgáló által jóváhagyott éves beszámolók;
- a Szervezőbizottság pénzügyi részlege által a Szervezőbizottság részére készített vezetői beszámolók; valamint
- valamennyi belső könyvvizsgáló által készített jelentés.

A fentieken túl a jelentések ellenőrzése érdekében a NOB kérésére a Szervezőbizottság további információkat köteles szolgáltatni, valamint köteles biztosítani a NOB vagy képviselői számára az adataihoz történő hozzáférést. A NOB bármikor jogosult továbbá a Rendező Város, a nemzeti olimpiai bizottság, valamint a Szervezőbizottság beszámolóit az olimpiai játékok rendezésével kapcsolatban vizsgálni.

16.3.3.7. Jegyértékesítési rendszer

A NOB legkésőbb két évvel az olimpiai játékok Nyitó Ünnepsége előtt felméri a Rendező Ország ésszerű belépőjegy igényét.

A jegyek árait a lehető legalacsonyabban kell tartani és meghatározott személyek számára ingyen jegyeket kell biztosítani

Az olimpiai játékok eseményeire szóló belépőjegyekkel kapcsolatos legtöbb döntéshez a NOB előzetes írásbeli jóváhagyása szükséges. Így például a Szervezőbizottság köteles a NOB elé terjeszteni a tervezett jegyértékesítési rendszert, a jegyárakat, a belépőjegyek teljes számát, a nemzetközi jegyértékesítés feltételeit, a belépőjegyek általános feltételeit, a jegyek visszaváltásának és cseréjének feltételeit, a fizetés ütemezését, valamint az üres ülések betöltésének lehetséges módjait.

A **Szervezőbizottság felelős** azért, hogy a jegyek fizikai értékesítése a NOB utasításainak, valamint a vonatkozó jogszabályoknak mindenben megfeleljen.

A jegyek árait a lehető legalacsonyabban kell tartani. Az akkreditált sportolók, csapat tisztségviselők és egyéb csapat személyzet számára a NOB köteles a Nyitó és a Záró Ünnepségre, valamint az akkreditált sportolók számára saját sportágaikon kívüli más sport versenyekre ésszerű mennyiségű ingyenes jegyet biztosítani.

16.3.3.8. Reklám és Marketing

A Szerződés részletesen szabályozza a reklámok elhelyezését

Reklám

A Rendező Város Szerződés részletes szabályokat tartalmaz az olimpiai játékok idején és eseményeinek helyt adó építmények területén történő reklám elhelyezésről. A reklámok elhelyezésével kapcsolatos szabályok betartatásáért a Rendező Város, a nemzeti olimpiai bizottság és a Szervezőbizottság egyetemlegesen felelősek.

A hivatalos közlemények, mint például a Szervezőbizottság által kiadott programfüzetek és szórólapok semmilyen reklámot nem tartalmazhatnak és azokat nyomtatás előtt a Szervezőbizottság köteles azokat a NOB elé terjeszteni.

A Szerződés részletes szabályokat tartalmaz az olimpiai játékok marketingjével kapcsolatban

Marketing

A Rendező Város Szerződés aláírása előtt a Rendező Város és a nemzeti olimpiai bizottság közös marketing program szerződést (a „**Közös Marketing Program**”) kötnek, amelyet a NOB hagy jóvá, és amely a Szervezőbizottságot is kötelezi. A Közös Marketing Program tartalmazza a Szervezőbizottság és a nemzeti olimpiai bizottság marketinggel és kereskedelemmel kapcsolatos jogait és kötelezettségeit egy a Rendező Város Szerződés által meghatározott időszakra (a 2016-os olimpiai játékok esetében 2011. január 1 és 2016. december 31 között).

A Közös Marketing Program alapján a NOB és a Szervezőbizottság a Rendező Város Szerződésben meghatározott időpontig (a

2016. évi olimpiai játékok esetében 2010. december 31-ig) marketing terv szerződést (a „**Marketing Terv Szerződés**”) kötnek egymással, amely a Szervezőbizottság olimpiai játékokkal kapcsolatos marketing tervét határozza meg. A Marketing Terv Szerződés aláírása előtt a Szervezőbizottság nem jogosult semmilyen kereskedelmi tevékenység megkezdésére. A Marketing Terv Szerződésben meghatározott marketing tevékenységen kívül a Rendező Város, a nemzeti olimpiai bizottság, a Szervezőbizottság, valamint a Kormány és a helyi önkormányzatok nem folytathatnak más marketing tevékenységet.

A fentieken túl a Rendező Város, a nemzeti olimpiai bizottság, valamint a Szervezőbizottság minden erőfeszítést köteles megtenni a gerillamarketing megakadályozása érdekében.

A NOB jogosult továbbá nemzetközi olimpiai marketing programot (a „**Nemzetközi Program**”) indítani, amelyben a Rendező Város, a nemzeti olimpiai bizottság, valamint a Szervezőbizottság teljes körűen részt vesz.

A NOB számára teljesítendő kifizetések

A Marketing Terv Szerződés és a Közös Marketing Program alapján kötött valamennyi szerződés, valamint az Olimpiai Jelképek felhasználásából (ideértve a jegyértékesítésből származó bevételt is) származó pénzbeli 7,5 százaléka a NOB-ot illeti. A természetbeni teljesítést igénylő szerződésekből származó bevétel esetén az ilyen bevétel 5 százaléka illeti a NOB-ot.

16.3.3.9. Biztosítéki Alap („Retention Fund”)

A NOB számára teljesítendő kifizetések 5 %-át biztosítéki alapba kell befizetni

A fenti 16.2.3.8. pontban hivatkozott **Nemzetközi Program alapján a NOB számára teljesítendő kifizetések 5 százalékát egy a NOB által fenntartott biztosítéki alapba kell befizetni**. A biztosítéki alapba befizetett összegek átalány kártérítésként szolgálnak arra az esetre, ha a Rendező Város, a nemzeti olimpiai bizottság vagy a Szervezőbizottság neki közvetve vagy közvetlenül felróható okból a Rendező Város Szerződésben vállalt kötelezettségeit nem teljesíti, vagy az olimpiai játékok megrendezésére nem kerül sor.

A fentieken kívül a NOB jogosult bármely a Szervezőbizottság számára a Nemzetközi Program alapján teljesítendő összeg kifizetését visszatartani amennyiben a Rendező Város, a nemzeti olimpiai bizottság vagy a Szervezőbizottság a Rendező Város Szerződésből származó kötelezettségeit megszegi. Az ily módon visszatartott teljes összeg nem haladhatja meg a Szervezőbizottság számára teljesítendő összes kifizetések 25 százalékát.

A NOB jogosult bármely, a Rendező Város, a nemzeti olimpiai bizottság vagy a Szervezőbizottság szerződésszegéséből eredő követelését a Szervezőbizottság számára teljesítendő kifizetés összegébe beszámítani. A beszámítás történhet a biztosítási alapban elhelyezett pénzösszeg terhére is.

Megjegyezzük, hogy amennyiben a Rendező Város, a nemzeti olimpiai bizottság vagy a Szervezőbizottság a Rendező Város Szerződésből eredő kötelezettségét határidőben nem teljesíti, úgy a NOB ésszerű értesítés után jogosult az elmulasztott kötelezettséget a Rendező Város, a nemzeti olimpiai bizottság vagy a Szervezőbizottság költségén teljesíteni.

Az olimpiai játékok lezárulta után a NOB valamennyi, a biztosítéki alapban elhelyezett összeget az azután járó kamatokkal együtt köteles a Szervezőbizottság részére visszafizetni.

16.3.3.10. Közvetítési jogok, sajtó, internet

Az olimpiai játékok közvetítésével kapcsolatos valamennyi szerződést a NOB jogosult megkötni

Közvetítési jogok

Valamennyi az olimpiai játékok közvetítésével kapcsolatos **szerződést a NOB jogosult megkötni**. A közvetítéssel kapcsolatos bármely tárgyalás, szerződéskötés a Szervezőbizottság részéről a NOB előzetes írásbeli jóváhagyásához kötött.

A Rendező Város Szerződés aláírásával a Rendező Város, a nemzeti olimpiai bizottság és a Szervezőbizottság vállalják, hogy a lehető legjobb minőségű közvetítést biztosítják. Ennek érdekében létre kell hozni az **olimpiai Közvetítő Szervezet**et, amely a NOB irányítása alatt áll, és amely legkésőbb a Szervezőbizottság megalakulását követő egy éven belül szerződést köt a Szervezőbizottsággal.

A Szervezőbizottság felelős az olimpiai játékok közvetítéséhez szükséges költségek, helységek, szolgáltatások és egyéb technikai feltételek megteremtéséért, amelyeket ingyenesen kell az olimpiai Közvetítő Szervezet rendelkezésére bocsátani.

A sajtó számára ingyenesen kell biztosítani a helyszíneket és felszereléseket

Sajtó

A Szervezőbizottság saját költségén, ingyenesen köteles biztosítani az írott és fényképes sajtó számára szükséges helyszíneket, felszereléseket és szolgáltatásokat.

A NOB hozzájárulásával a Szervezőbizottság saját weboldalt üzemeltethet

Internet

Bármely, az olimpiai játékokkal kapcsolatos internet szerződést (pl. on-line jegyértékesítés, online kereskedelem) a NOB előzetesen írásban jóváhagy. A NOB hozzájárulhat továbbá ahhoz, hogy a Szervezőbizottság saját weboldalt üzemeltessen, amennyiben a NOB és a Szervezőbizottság megegyezik az ilyen weboldal tartalmi elemeiben, valamint az abból származó bevétel megosztásán.

16.3.3.11. Biztosítás

A Szervezőbizottság köteles az olimpiai játékokkal kapcsolatos valamennyi kockázatra biztosítást kötni

A Szervezőbizottság köteles a Játékok tervezésével, szervezésével és lebonyolításával kapcsolatos valamennyi lehetséges kockázatra **megfelelő biztosítást kötni**. A biztosítási időszak az Nyitó Ünnepség napját megelőzően kezdődik, és a Záróünnepséget követő ésszerű ideig tart. Amennyiben a Szervezőbizottság lemondási biztosítást kíván kötni, úgy kérheti a NOB-tól, hogy vegye fel saját biztosítási programjába.

16.3.4. A Rendező Város Szerződés kizárt vagy korlátozott tárgyalhatósága

A Szerződés alapvető rendelkezései nem tárgyalhatók

A Rendező Város Szerződés körében is érvényes az a megállapítás, hogy az olimpiai játékok a NOB rendezvénye, ami a NOB szabályai szerint zajlik.

Az olimpiai játékokat, az olimpiai mozgalmat a NOB tulajdonolja a szó szoros értelmében. A mai olimpiai rezsimet a NOB hozta létre, a NOB működteti, és a NOB gyakorol felette kizárólagosságot. A teljes olimpiai jogi és szabályozási környezet szintén a NOB produktuma.

A Rendező Város Szerződés az olimpiai játékok megrendezésének egyik legfontosabb alapszerződése. **A NOB a Garanciák mellett elsősorban a Rendező Város Szerződésen, és annak rendelkezésein keresztül biztosítja, hogy az olimpiai játékok megrendezésére a NOB szabályai szerint kerüljön sor**.

A Rendező Város Szerződés egyik legfontosabb célja a NOB azon általános törekvésének a jogi formában történő érvényre juttatása, tehát hogy az olimpiai játékok rendezéséért való minden felelősséget a rendező oldalra (rendező város, rendező város országának kormánya, szervezőbizottság) helyezze át.

A fenti okokból **a Rendező Város Szerződés alapvető rendelkezéseinek tárgyalhatóságát, módosíthatóságát lényegében kizártnak kell tekinteni, a nem érdemi rendelkezéseinek tárgyalhatóságát, módosíthatóságát pedig rendkívül korlátozott mértékűnek**.

16.4. A javasolt állami döntések, jogszabályok

Bár az olimpiai játékok akár a jelenlegi jogi és szabályozási környezetben is megvalósíthatók, célszerű lenne az olimpiai játékok megrendezésére irányuló pályázati eljárás, illetve a rendezés hatékony és eredményes lebonyolítása érdekében egy speciális, **önálló szabályozói rendszer felállítása, a középpontban az Olimpiai Törvénnyel**.

Az Olimpiai Törvény – szimbolikus jelentőségén túl – egyrészt **egységbe foglalná a jelenlegi jogi és szabályozási környezetet**, illetve megvalósítaná a különböző szabályozási területek **összehangolás**át; másrészt felhatalmazások útján biztosítaná a hatékonyság és eredményesség érdekében **szükséges új és módosító jogszabályok elfogadásá**t.

Célszerű egy speciális, önálló szabályozási rendszer felállítása, középpontban az Olimpiai Törvénnyel

Az olimpiai játékok megrendezésére vonatkozó pályázattal kapcsolatos jogszabály-alkotói tevékenységnek az Olimpiai Törvényen túlmenően egy sor más területet is specifikusan szabályoznia indokolt annak biztosítása érdekében, hogy Budapest képes legyen hatékonyan teljesíteni az olimpiai játékok megrendezésével kapcsolatos kötelezettségvállalásokat.

A szabályozandó jogterületek, a megalkotni javasolt jogszabályok, jogszabály-módosítások, a meghozandó állami döntések teljes katalógusát felállítani, a hatékony szabályozási technikákat (egy adott területen új jogszabály meghozatala, vagy meglévő jogszabály módosítása, stb.) meghatározni jelenleg, 9 évvel 2024 előtt még nem lehetséges, és nem is célszerű. Fontos, hogy a szabályozásnak mindvégig rugalmasnak kell maradnia és igazodnia kell az elsősorban a NOB által diktált külső szabályozási környezethez, amit adottságként kell kezelni.

A hatékony hazai jogi és szabályozási környezet megteremtése, és a pályázati eljárás és/vagy az olimpiai játékok végéig történő fenntartása mellett szintén szükséges a hazai jogi és szabályozási kereteket meghatározó, azzal szemben kötelező elsőbbséget élvező európai uniós (és nemzetközi) jogi és szabályozási környezet folyamatos monitorozása. Ezzel ugyanis időben fel lehet készülni az esetleges jövőbeni, az olimpiai játékok jogi és szabályozási környezetét kedvezőtlenül érintő változásokra.

Az olimpiai játékok megrendezésére irányuló pályázati eljárás, illetve a rendezés jogi hátterének előteremtése és folyamatos, hatékony biztosítása a lebonyolításban résztvevő szervek és személyek állandó, magas fokú, konstruktív együttműködését követeli meg. Ezen érintett szervek, személyek bevonása és megfelelő felkészítése már a folyamatok korai fázisaiban indokolt. A jogi ügyek mindennapos intézésénél – különösen az időfaktor szempontjából – kiemelten fontos lesz az eljáró szervek, személyek megfelelő, együttműködő magatartása. Ezen együttműködés megvalósítása elsősorban kormányhatározat, továbbá miniszteri és egyéb belső utasítások útján biztosítható.

16.4.1. A korábbi Olimpiai Törvény átvenni javasolt rendelkezései

A korábbi Olimpiai Törvény a 2020. évi olimpiai játékok rendezési jogáért történő pályázás előkészítéseként készült. A korábbi Olimpiai Törvény alapvetően a jelentkezési és a pályázati fázissal kapcsolatos kérdéseket szabályozza.

A korábbi Olimpiai Törvény a jelentkezési és a pályázati fázissal kapcsolatos kérdéseket szabályozza

A korábbi Olimpiai Törvény első fejezete rendelkezik egy nonprofit zártkörű részvénytársaság formájában működő **pályázati szervezetről** (lásd a fenti 16.2.2. fejezetben foglaltakat).

A korábbi Olimpiai Törvénynek a pályázati szervezet létrehozásával, szervezetével és feladataival kapcsolatos rendelkezéseit érdemes lehet a megfelelő módosításokkal átvenni.

A korábbi Olimpiai Törvény módosítási javaslatokat tartalmaz továbbá a **személyi jövedelemadóról, a társasági és osztalékadóról, a helyi adókról, valamint az illetékről szóló törvények módosítás**ára, főként a pályázati szervezet adómentességének biztosítása érdekében. Tekintettel arra, hogy a Rendező Város Szerződés különböző adózással kapcsolatos kötelezettségeket ír elő a rendező ország számára, szükséges lehet a korábbi Olimpiai Törvény adójogi jogszabályainak átemelése, rendelkezéseinek megfelelő kiegészítése.

16.4.2. A kiemelt jelentőségű szabályozandó jogterületek bemutatása

A következőkben bemutatjuk az olimpiai játékok szempontjából kiemelt jelentőségű szabályozandó jogterületeket és ahol indokolt, ott javaslatokat fogalmazunk meg a jogalkotás, döntéshozatal körében.

16.4.2.1. Beutazás, vízum, munkavállalás

Indokolt a beutazással, vízummal és munkavállalással kapcsolatos jogszabályok módosítása

A **Rendező Város Szerződés** előírja, hogy az olimpiai játékok ideje alatt, valamint az olimpiai játékok előtt és után legfeljebb egy hónap időtartamra valamennyi Akkreditált Személy számára biztosítani kell, hogy a Rendező Ország területére beléphessen, ott tartózkodjon és teljesítse olimpiai feladatát. Továbbá, olimpiai játékokkal kapcsolatos feladatokat ellátó egyéb személyek számára biztosítani kell, hogy az olimpiai játékokat megelőző és legalább az azt követő egy évre gyorsított és egyszerűsített eljárásban munkavállalási engedély kerüljön kibocsátásra.

A **szabad mozgás és tartózkodás jogával rendelkező személyek** beutazásáról és tartózkodásáról szóló 2007. évi I. törvény és a szabad mozgás és tartózkodás jogával rendelkező személyek beutazásáról és tartózkodásáról szóló 2007. évi I. törvény végrehajtásáról szóló 113/2007. (V. 24.) Korm. rendelet – összhangban az Európai Közösséget létrehozó szerződéssel – rendelkezései alapján az **EGT állampolgárok 180 napon belül 90 napot meg nem haladó tartózkodás céljából érvényes**

úti okmánnyal vízum nélkül utazhatnak be Magyarország területére.

A **vízumkötelezettség alá eső harmadik országbeli állampolgárok**nak az Európai Unió és Magyarország területére történő belépése feltételeit a **Vízumkódex** határozza meg. A Vízumkódex alapján vízumkötelezettség alá nem eső harmadik országbeli állampolgárok száznyolcvan napon belül kilencven napot meg nem haladó tartózkodás céljából érvényes útiokmánnyal vízum nélkül utazhatnak be Magyarországra. A vízumkötelezettség alá eső harmadik országbeli állampolgárok érvényes vízummal utazhatnak be Magyarország területére. A Vízumkódex kivételes rendelkezéseket tartalmaz olimpiai játékokat rendező tagállamok számára, amelyek a vízumkiadás megkönnyítését szolgálják. Ennek alapján a felelős szervezetek az akkreditációs kártya kiadására vonatkozó kérelemmel együtt kollektív vízumkérelmet nyújthatnak be az olimpiai család tagjai számára, amelyet továbbítani kell a Szervezőbizottság részére. A Szervezőbizottság a kollektív kérelmet továbbítja a vízumkiadásért felelős szervhez. A kollektív kérelem alapján valamennyi akkreditált személy számára egyéni vízum kerül kiállításra. A vízumok kiadása ingyenes.

A fentiek alapján a beutazási célú vízumok tekintetében szükséges lehet a **kollektív vízumkérelmek** elbírálására illetékes hatóság, valamint az eljárás részletes szabályainak jogszabályban történő megállapítása.

EGT-állampolgárok munkavállalási engedély nélkül folytathatnak keresőtevékenységet 180 napon belül 90 napot meghaladó tartózkodás esetén

A **szabad mozgás és tartózkodás jogával rendelkező személyek** beutazásáról és tartózkodásáról szóló 2007. évi I. törvény és a szabad mozgás és tartózkodás jogával rendelkező személyek beutazásáról és tartózkodásáról szóló 2007. évi I. törvény végrehajtásáról szóló 113/2007. (V. 24.) Korm. rendelet rendelkezései szerint az **EGT-állampolgárok munkavállalási engedély nélkül folytathatnak keresőtevékenységet 180 napon belül 90 napot meghaladó tartózkodás esetén**. Ennek feltétele, hogy az EGT-állampolgár a 180 napon belül 90 napot meghaladó tartózkodását legkésőbb a beutazásától számított kilencvenharmadik napon személyes adatai közlésével bejelentse. A bejelentéskor a jogszabály által előírt, a tartózkodás feltételeinek fennállását igazoló okiratokat be kell mutatni (például a munkaviszony létesítését igazoló okirat). A tartózkodás bejelentéséről szóló igazolást, azaz az ún. regisztrációs igazolást az eljáró hatóság azonnal kiállítja.

Harmadik országbeli állampolgárok Magyarország területén munkát érvényes tartózkodási engedély és munkavállalási engedély birtokában végezhetnek

Harmadik országbeli állampolgárok Magyarország területén **munkát érvényes tartózkodási engedély és munkavállalási engedély birtokában végezhetnek**. A harmadik országbeli állampolgárok beutazásáról és tartózkodásáról szóló 2007. évi II. törvény, valamint a harmadik országbeli állampolgárok beutazásáról és tartózkodásáról szóló 2007. évi II. törvény végrehajtásáról szóló 114/2007. (V. 24.) Korm. rendelet rendelkezései alapján a tartózkodási engedély kiadása összevont kérelmezési eljárás keretében történik, ha a tartózkodási engedély iránti kérelem előterjesztésének célja meg határozott foglalkoztatóval foglalkoztatási jogviszony létesítése. Az összevont eljárás keretében a foglalkoztató először köteles az illetékes munkaügyi hivatalnál munkaerőigényt bejelenteni. Az illetékes idegenrendészeti hatóság hivatalból megkeresi a munkaügyi hivatalt és amennyiben a harmadik országbeli állampolgár foglalkoztatását jóváhagyta, a tartózkodási engedélyt kiállítja. Az összevont eljárásban az idegenrendészeti hatóság a tartózkodási engedély kiadásáról 90 napon belül dönt. A tartózkodási engedély száznyolc-

Indokoltnak tartjuk az olimpiai játékokkal kapcsolatos munkavégzés engedélyezése iránt benyújtott kérelmek tekintetében külön jogszabályi rendelkezések megalkotását

van napon belül kilencven napot meghaladó tartózkodásra, de legfeljebb két év határozott időtartamra adható ki és két évvel meghosszabbítható.

Tekintettel arra, hogy a Magyarországon keresőtevékenység céljából történő tartózkodáshoz szükséges engedélyek beszerzése jelenleg körülményes és meglehetősen időigényes, **indokoltnak tartjuk az olimpiai játékokkal kapcsolatos munkavégzés engedélyezése iránt benyújtott kérelmek tekintetében külön jogszabályi rendelkezések megalkotását** az eljárások egyszerűsítése és gyorsítása érdekében.

A fentiek alapján a beutazás, vízum és munkavállalás jogterületeken a hatékonyság, az eljárások egyszerűsítése és gyorsítása, illetve **a nemzetközi sportrendezvényekkel kapcsolatos jelenlegi gyakorlat kodifikálása** indokolja a jogalkotást.

16.4.2.2. Vámszabályok

Az ideiglenes behozatalra szánt áruk teljes vagy részleges vámmentességben részesülnek

A fenti 16.2.2.1. pontban kifejtésre került, hogy a Rendező Város Szerződés előírásai alapján a **Szervezőbizottság köteles biztosítani**, hogy az olimpiai játékokkal kapcsolatos állatok (különösen lovak és vakvezető kutyák) és felszerelések (ideértve például a sportcélú fegyvereket, a sajtó és a NOB vagy más delegációk felszereléseit) vám- és adómentesen ideiglenesen behozhatóak legyenek a Rendező Ország területére.

Áruknak az Európai Unión kívüli államból Magyarország területére történő ideiglenes behozatalára a **Vámkódex**et kell alkalmazni. A Vámkódex rendelkezései szerint az ideiglenes behozatalra szánt áruk teljes, vagy részleges behozatali vám alóli mentességben részesülnek, amennyiben (i) azokon a használatból eredő szokásos értékcsökkenésen kívül semmiféle változást nem kívánnak végrehajtani, (ii) biztosítható az eljárás alá vont áruk azonosíthatósága, (iii) a vámeljárás jogosultja az Európai Unió vámterületén kívül letelepedett és (iv) az uniós vámszabályokban meghatározott teljes vagy részleges vámmentességre vonatkozó követelmények teljesülnek. Az áruk általában legfeljebb 24 hónapig maradhatnak ideiglenes behozatalban.

16.4.2.3. Szellemi tulajdon

Az Olimpiával kapcsolatos szellemi alkotások védelmének jelentősége

Az Olimpiával kapcsolatos szellemi alkotások eszmei és vagyoni értéke jelentős

Az Olimpiával kapcsolatos, az iparjogvédelem és a szerzői jog égisze alatt védett szellemi alkotások jelentős eszmei és vagyoni értéket hordoznak, a szponzorok, beszállítók és közvetítési joggal bírók jelentős összeget áldoznak az ilyen szellemi alkotások használati jogaiért.

A védett alkotásokhoz hasonlító megjelölések, művek jogszerűtlen használata sértheti az Olimpia eszmeiségét és anyagi kárt okozhat az esemény hivatalos szponzorainak, az alkotások használatára jogosultaknak, valamint megtévesztheti a fogyasztókat.

A fentiekre tekintettel a NOB megkülönböztetett figyelmet szentel az Olimpiával kapcsolatos szellemi alkotások felhasználásának és védelmének, azok jogtalan használata ellen minden esetben fellép.

Az Olimpiával kapcsolatos szellemi alkotások nemzetközi védelme

Az Olimpiai Mozgalommal kapcsolatos szellemi alkotásokhoz fűződő jogok védelmét valamint használatának szabályait a következő nemzetközi jogforrások biztosítják és részletezik: (i) az Olimpiai Charta, (ii) a Nairobi Egyezmény, és (iii) a Rendező Város Szerződés.

Az Olimpiával kapcsolatos szellemi alkotások nemzetközi szinten védettek

Az Olimpiai Charta szellemi alkotásokkal kapcsolatos szabályai

Az Olimpiával kapcsolatos szellemi alkotásokhoz fűződő jogok védelmét az Olimpiai Charta és az ahhoz fűzött Szabályzat („**Szabályzat**”) teremtik meg. Az Olimpiai Charta alapján az Olimpiai Jelkép, a zászló, a jelmondat és himnusz, valamint a kapcsolatos azonosító jegyek (ideértve különösen az „olimpiai játékok” és az „Olimpiász” kifejezéseket), megjelölések (ideértve az olimpiai játékokkal és az Olimpiai Mozgalommal, vagy annak bármely részével bármely formában, kép vagy hang útján társítható megjelenítést) és emblémák (együttesen az „**Olimpiai Tulajdon**”) a NOB kizárólagos tulajdonát képezik.

Az Olimpiával kapcsolatos szellemi alkotásokhoz fűződő jogok védelmét az Olimpiai Charta teremti meg

Minden nemzeti olimpiai bizottság felelősséggel tartozik a NOB-nak a Szabályzat szellemi alkotásokra vonatkozó rendelkezései betartásáért a saját országában, köteles intézkedéseket hozni az Olimpiai Tulajdon Olimpiai Charta vagy a Szabályzat rendelkezéseivel ellentétes felhasználása ellen és törekednie kell arra, hogy az Olimpiai Tulajdon védelmét a NOB javára megszerezze.

Amennyiben egy országban jogszabály vagy védjegy bejegyzés alapján a nemzeti olimpiai bizottságot illeti meg jogi védelem az Olimpiai Jelkép vagy bármely más Olimpiai Tulajdon tekintetében, az érintett nemzeti olimpiai bizottság kizárólag az Olimpiai Charta rendelkezéseinek és a NOB utasításainak megfelelően gyakorolhatja az ilyen védelemből eredő jogait.

A NOB jogosult egy vagy több Olimpiai Jelkép létrehozására és korlátlan használatára és arra, hogy az Olimpiai Tulajdon felhasználására harmadik személyeknek engedélyt adjon olyan ország tekintetében, amelyben nemzeti olimpiai bizottság működik az Olimpiai Chartában meghatározott feltételek teljesülése esetében.

A NOB diszkrecionális joga, hogy az olimpiai játékok közvetítőinek engedélyt adjon az Olimpiai Jelkép, a NOB olimpiai emblémáinak valamint a NOB vagy a Szervezőbizottság más Olimpiai Tulajdonának használatára az olimpiai játékok közvetítésének támogatása érdekében.

Az Olimpiai Jelképet, zászlót, jelmondatot és himnuszt a NOB saját megítélése szerint jogosult felhasználni, kizárólag a NOB Végrehajtó Bizottságának előzetes engedélyével, az Olimpiai Mozgalom fejlődéséhez való hozzájárulás érdekében, annak tiszteletben tartásával, nyereségszerzésre nem irányuló tevékenységük körében.

Az Olimpiai Charta részletes szabályozást tartalmaz az Olimpiai Mozgalommal és az olimpiai játékokkal kapcsolatos szellemi alkotások körében

Az egyes nemzeti olimpiai bizottságok és szervező bizottságok jogosultak saját, a követelményeknek megfelelő olimpiai embléma illetve szlogen megalkotására, amelyet a NOB Végrehajtó Bizottságának minden esetben előzetesen, írásban jóvá kell hagynia.

A jelentkező és/vagy a jelölt város kizárólag a Jelentkező Városokra Vonatkozó Szabályzatban (Rules of Conduct Applicable to All Cities Wishing to Organise the Olympic Games) meghatározott feltételekkel használhat logót, emblémát vagy szlogent, illetve adhat engedélyt ezek használatára és hozhat létre olyan árukat, amiken az embléma és a logó szerepelnek.

Amennyiben lehetséges, a nemzeti olimpiai bizottság köteles az olimpiai emblémát a NOB Végrehajtó Bizottságának jóváhagyását követő 6 hónapon belül jogi védelem alá helyezni, és a nyilvántartásba vételt igazoló dokumentumot bemutatni a NOB-nak. Amennyiben a nemzeti olimpiai bizottság ezen kötelezettségeinek nem tesz eleget, a NOB visszavonhatja a jóváhagyását. Hasonlóképpen, a nemzeti Szervezőbizottság is köteles biztosítani az olimpiai emblémája védelmét, a NOB utasításainak megfelelően.

Az Olimpiai Jelkép, a zászló, a jelmondat, a himnusz és emblémák a NOB kizárólagos tulajdonát képezik

A NOB kérése esetén a jelentkező városok kötelesek a jelentkezésükhöz anyagi támogatást ajánló/ nyújtó harmadik személyekkel megkötött és megkötendő szerződések másolatát bemutatni.

A nemzeti olimpiai bizottság és a Szervezőbizottság kizárólag a Szabályzatban meghatározott követelmények szerint használhatja fel (akár személyesen, akár harmadik személyek által) olimpiai emblémáját hirdetési, üzleti vagy haszonszerzési célból. Amennyiben az olimpiai embléma harmadik személy használatába kerül, a nemzeti olimpiai bizottság és a Szervezőbizottság köteles ezen harmadik személlyel is betartatni a Szabályzat rendelkezéseit.

A Szabályzat alapján a nemzeti olimpiai bizottság és a Szervezőbizottság olimpiai emblémájának használatára vonatkozó összes szerződést – ideértve azokat is, amelyeket a Szervezőbizottság köt meg – a nemzeti olimpiai bizottságnak alá kell írnia vagy jóvá kell hagynia.

A Szervezőbizottság által megkötött összes szerződése kizárólag azon év decemberének 31. napjáig marad hatályban, amely évben a releváns olimpiai játékok megrendezésre kerülnek.

Amennyiben a NOB igényli, a nemzeti olimpiai bizottság és a Szervezőbizottság köteles a NOB rendelkezésére bocsátani azon szerződések egy példányát, amiben félként vesz részt.

A Rendező Ország és a Rendező Város Szervezőbizottsága és nemzeti olimpiai bizottsága köteles biztosítani, hogy a NOB az olimpiai játékokkal kapcsolatban komponált zenei művekre vonatkozó szerzői jogok jogosultjaként kerüljön feltüntetésre.

Az Olimpiai Charta részletes rendelkezéseket tartalmaz az olimpiai játékok közvetítési jogaival, a kabala figura megalkotásával, kereskedelmi hasznosításával és tulajdonjogi védelmével kapcsolatban.

A Nairobi Egyezmény

Az Olimpiai Jelképek Védelmét a Nairobi Egyezmény is biztosítja

Az Olimpiai Jelképek Védelméről szóló Nairobi Egyezmény („**Nairobi Egyezmény**”) 1986. szeptember 26. napján került aláírásra.

A Nairobi Egyezmény a részes országok kötelezettségévé teszi, hogy elutasítson, illetve érvénytelenítse a védjegyként való lajstromozását, valamint, hogy megfelelő intézkedésekkel megtiltsa a védjegyként vagy más megjelölésként kereskedelmi célból való használatát minden olyan megjelölésnek, amely az Olimpiai Chartában meghatározott Olimpiai Jelképből áll, vagy azt tartalmazza, kivéve, ha arra a NOB engedélyt adott.

Nem rója ezt a kötelezettséget a Nairobi Egyezmény a részes államokra az olyan olimpiai szimbólumokat tartalmazó megjelölések, illetve jelek tekintetében, amelyek a Nairobi Egyezmény adott állam általi ratifikálása előtt kerültek bejegyzésre, valamint azon személyek vonatkozásában, amelyek a Nairobi Egyezmény ratifikálása előtt jogosan kezdték használni az említett megjelöléseket. Nem tiltott továbbá az Olimpiai Jelképek használata, ha arra a tömegmédiában az Olimpiai Mozgalom népszerűsítése érdekében kerül sor.

A Rendező Város Szerződés

Az Olimpiával kapcsolatos szellemi alkotások tulajdonjogának, védelmének és felhasználásának részletes szabályait, valamint a nemzeti olimpiai bizottság és a Szervezőbizottság ezzel kapcsolatos feladatait a Rendező Város Szerződés tartalmazza. A Rendező Város Szerződés szellemi alkotásokra vonatkozó rendelkezéseit a fenti 16.2.3.5. pontban foglaltuk össze.

Az Olimpiával kapcsolatos szellemi alkotások védelme Magyarországon

Az Olimpiával kapcsolatos szellemi alkotások védelme biztosított Magyarországon

A MOB 2014. április 28. napjától hatályos, változásokkal egységes szerkezetbe foglalt alapszabálya alapján a MOB elfogadja és magára nézve kötelezőnek tartja az Olimpiai Charta és a NOB szabályzataiban foglaltakat.

A Nairobi Egyezmény a 2008. évi LX. törvénnyel, 2008. október 30. napján került kihirdetésre Magyarországon.

Magyarország az alábbi főbb, szellemi tulajdon védelmével kapcsolatos nemzetközi szerződéseknek részese:

Magyarország lényegében az összes fő, szellemi tulajdon védelmével kapcsolatos nemzetközi szerződésnek részese

- az ipari tulajdon oltalmára létesült Párizsi Uniós Egyezmény (amelyet az 1970. évi 18. tvr. hirdetett ki Magyarországon),
- az irodalmi és művészeti művek védelméről szóló Berni Egyezmény (amelyet az 1975. évi 4. tvr. hirdetett ki Magyarországon),
- a szellemi tulajdon világszervezetének létesítésére Stockholmban, 1967. Július 14. Napján aláírt egyezmény (amelyet az 1970. évi 18. tvr. hirdetett ki Magyarországon),
- az Egyetemes Szerzői Jogi Egyezmény (amelyet az 1975. évi 3. tvr. hirdetett ki Magyarországon),
- az Általános Vám- és Kereskedelmi Egyezmény (GATT) keretében kialakított, a Kereskedelmi Világszervezetet létrehozó Marrakesh-i Egyezmény és mellékletei (amelynek része a TRIPS és amelyet az 1998. évi IX. törvény hirdetett ki Magyarországon),
- a hangfelvételek előállítóinak védelmére, hangfelvételeik engedély nélküli sokszorosítása ellen létrejött Genfi Egyezmény (amelyet az 1975. évi 18. tvr. hirdetett ki Magyarországon),
- az előadóművészek, a hangfelvétel-előállítók és a műsorsugárzó szervezetek védelméről szóló Római Egyezmény (amelyet az 1998. évi XLIV. törvény hirdetett ki Magyarországon),
- a WIPO Szerzői Jogi Szerződés (amelyet a 2004. évi XLIX. törvény hirdetett ki Magyarországon),
- a WIPO Előadásokról és Hangfelvételekről szóló Szerződés (amelyet a 2004. évi XLIX. törvény hirdetett ki Magyarországon),
- a védjegyek nemzetközi lajstromozásáról szóló Madridi Megállapodás (amelyet az 1973. évi 29. tvr. hirdetett ki Magyarországon),
- a védjegyek nemzetközi lajstromozásáról szóló Madridi Megállapodáshoz kapcsolódó 1989. évi Jegyzőkönyv (amelyet az

1999. évi LXXXIII. törvény hirdetett ki Magyarországon),

- a védjegyek nemzetközi lajstromozásáról szóló Madridi Megállapodáshoz kapcsolódó 1989. évi Jegyzőkönyv módosítása (amelyet a 2009. évi XXVI. törvény hirdetett ki Magyarországon),
- a gyári vagy kereskedelmi védjegyekkel ellátható termékek és szolgáltatások nemzetközi osztályozására vonatkozó Nizzai Megállapodás (amelyet az 1983/1. Nemzetközi Szerződés az Országos Találmányi Hivatal elnökétől hirdetett ki Magyarországon),
- a WIPO Védjegyjogi Szerződése (amelyet az 1999. évi LXXII. törvény hirdetett ki Magyarországon),
- az EFTA és Magyarország között létrejött szabadkereskedelmi megállapodás (amelyet az 1993. évi LXXXIII. törvény hirdetett ki Magyarországon).

A nemzetközi szerződések alapján azokat a külföldieket, akik valamely más részes állam joghatósága alá tartoznak, a belföldiekkel egyenlő elbírálásban kell részesíteni a szellemi tulajdon védelme területén. Ez azt jelenti, hogy azok a külföldiek, akik a vonatkozó nemzetközi egyezményben részes joghatósága alá tartoznak, az egyezményben részes összes államban megilletik mindazok az előnyök, amelyeket a vonatkozó törvények a belföldiek részére biztosítanak. Tehát az ilyen külföldiek a belföldiekkel egyenlő oltalomban részesülnek és ugyanazokat a jogorvoslatokat vehetik igénybe, mint amelyek a belföldiek számára rendelkezésre állnak.

Megjegyezzük, hogy az 1994. évi I. törvény által kihirdetett, a Magyar Köztársaság és az Európai Közösségek és azok tagállamai közötti társulás létesítéséről szóló, Brüsszelben, 1991. december 16-án aláírt Európai Megállapodás 65. szakasza alapján Magyarországnak jogharmonizációs kötelezettsége állt fenn a szellemi tulajdon szabályozása és védelme területén, amelynek – többek között – a lent felsorolt jogszabályok elfogadásával tett eleget.

A szellemi tulajdon védelme alaptörvényi szinten szabályozott

Továbbá, az Európai Unió rendeleti szinten meghozott jogforrásai (így többek között például a Tanács 207/2009/EK rendelete (2009. február 26.) a közösségi védjegyről) közvetlenül alkalmazandóak Magyarországon.

Tekintettel arra, hogy Magyarország csatlakozott a fenti nemzetközi szerződésekhez, illetve, hogy az alábbi kifejtetteknek megfelelően, szellemi alkotásokat szabályozó jogforrásait sikeresen harmonizálta az Európai Uniós rendelkezésekkel, Magyarország a szellemi alkotások védelmét a nemzetközi illetőleg az Európai Unióban megkövetelt szinten képes biztosítani.

Szabályozás Magyarországon

Magyarország **Alaptörvény**e kiemelten kezeli a szellemi tulajdon védelmét, kimondva, hogy „Magyarország biztosítja a tudományos kutatás és a művészeti alkotás szabadságát" (X. cikk), illetve, hogy „az állam - a működésének hatékonysága, a közszolgáltatások színvonalának emelése, a közügyek jobb átláthatósága és az esélyegyenlőség előmozdítása érdekében - törekszik az új műszaki megoldásoknak és a tudomány eredményeinek az alkalmazására" (XXVI. cikk).

A Ptk. kódex- jellegéből adódóan háttérnormájául szolgál a szerzői jogi és iparjogvédelmi tárgyú jogszabályoknak.

A fenti normákon kívül a szellemi alkotások hatékony védelmét többek között az alábbi főbb ágazati jogszabályok biztosítják Magyarországon: (i) a védjegyek és földrajzi árujelzők oltalmáról szóló 1997. évi XI. törvény („**Védjegytörvény**"), és a szerzői jogról szóló 1999. évi LXXVI. törvény („**Szerzői Jogi Törvény**").

A szellemi tulajdon védelmét biztosítja a Szerzői Jogi Törvény, a Védjegytörvény, a Sporttörvény és a Btk.

A védjegyek törvényi szintű védelméről Magyarországon a **Védjegytörvény** rendelkezik. A Védjegytörvény Magyarország szellemi tulajdon védelme terén fennálló nemzetközi és európai közösségi jogi kötelezettségeivel összhangban került elfogadásra.

A Védjegytörvény alapján a megkülönböztetésre alkalmas grafikai megjelölések (így például szavak, szóösszetételek, jelmondatok, ábrák, képek) védjegyoltalomban részesülhetnek. Ez alapján az olimpiai emblémák, jelképek, jelmondatok, valamint az Olimpiára utaló kifejezések védjegyként való lajstromozással oltalomban részesíthetőek.

A Védjegytörvény szerint a védjegy jogi oltalma – a bejelentésre visszaható hatállyal – lajstromozáskor kezdődik, és azt illeti meg, aki a védjegyet a Védjegytörvényben meghatározott eljárás során lajstromoztatja. Az Olimpiával kapcsolatos árujelzők oltalmát kizárólag a NOB által feljogosított szerv (tehát Magyarország esetében a MOB) jogosult igényelni.

A védjegyoltalom alapján a jogosultnak kizárólagos joga van a védjegy használatára illetve fellépésre azokkal szemben, akik a védjegyet engedélye nélkül használják, bitorolják. Védjegybitorlás esetén a Védjegytörvény biztosítja a jogosult számára azt a lehetőséget, hogy igényeit bíróság előtt érvényesítse. Bírósági eljárás során a jogosult a Védjegytörvény szerint ideiglenes intézkedés alkalmazását kezdeményezheti a keresetlevél benyújtását megelőzően is. A bíróság az ideiglenes intézkedés tárgyában soron kívül, legkésőbb az intézkedés alkalmazására vonatkozó kérelem előterjesztésétől számított 15 napon belül határoz.

A fenti eljárási jogosultságok hatékony védelmet biztosíthatnak a védjegyként bejegyzett Olimpiai Jelképek jogosultja számára védjegybitorlás esetén.

A védjegyoltalom jogosultja használati szerződéssel adhat használati engedélyt a védjegy tekintetében, amelyért a használó köteles díjat fizetni. Az Olimpiával kapcsolatos szellemi alkotások, így a védjegyek használata is mindenkor összhangban kell, hogy

legyen az Olimpiai Charta Szabályzatával.

Az Olimpiával kapcsolatos szellemi alkotások meghatározott körének (például a publikációk, grafikai alkotások és zeneművek) védelmét a **Szerzői Jogi Törvény** biztosítja. A Szerzői Jogi Törvény megalkotására a Magyarország által vállalt nemzetközi kötelezettségekre, regionális jogharmonizációs eredményekre, valamint az Európai Unió szerzői jogi irányelveivel összhangban került sor.

A Szerzői Jogi Törvény alapján külön jogi aktus nélkül, keletkezésüktől fogva védelem illeti meg az irodalom, a művészet és a tudomány minden alkotását. A szerzői jog – személyhez fűződő és vagyoni jogok összességeként – a mű alkotóját illeti meg.

Az alkotó személyhez fűződő jogai a mű nyilvánosságra hozatalának joga, a neve feltüntetésének joga, illetve a mű egysége védelméhez fűződő joga. A szerző személyhez fűződő jogait nem ruházhatja át, azok másként sem szállhatnak át és a szerző nem mondhat le róluk. Következésképpen, az Olimpiával kapcsolatos, szerzői jogi védelem alá eső művek megalkotói megőrzik személyhez fűződő jogaikat akkor is, ha vagyoni jogaikkal való rendelkezés körében, felhasználási szerződéssel (akár kizárólagos) jogot engednek műveik használatára.

A szerző vagyoni jogai közé tartozik a felhasználás, a többszörözés, a terjesztés, a nyilvános előadás, a mű nyilvánossághoz való közvetítésének, illetve átdolgozásának joga. A szerző vagyoni jogai nem ruházhatóak át (a szoftverekre, adatbázisokra, illetve a reklámozás céljára készült művekre vonatkozó vagyoni jogok kivételével), ez nem zárja ki azonban azt, hogy a szerző felhasználási szerződés keretében engedélyt adjon a mű felhasználására.

A **Sporttörvény** alapján az olimpiai zászló, jelvény, jelmondat, valamint az „olimpia” és az „olimpiai” kifejezések kereskedelmi valamint egyéb célú használatának valamint a hasznosítás feltételekhez köthető engedélyezése a MOB kizárólagos joga, amelyet a NOB előírásaival összhangban gyakorolhat.

Az Olimpiával kapcsolatos szellemi alkotások **büntetőjogi védelmé**t a büntető törvénykönyvről szóló 2012. évi C. törvény („**Btk.**”), amely külön fejezetében tárgyalja a szellemi tulajdonjog ellen elkövetett bűncselekményeket. A Btk. önálló bűncselekményként rendeli büntetni többek között a bitorlást, a szerzői jogok megsértését valamint az iparjogvédelmi jogok megsértését.

Az iparjogvédelmi jogok megsértésének kriminalizálása védi a jogosultak törvény, törvénnyel kihirdetett nemzetközi szerződés vagy európai uniós jogi aktus alapján fennálló, iparjogvédelmi oltalomból eredő jogát az utánzással, átvétellel, vagy az ilyen módon előállított áru forgalomba hozatalával szemben.

Magyarország Kormányának szellemi tulajdon védelmével kapcsolatos támogató hozzáállását mutatja a szellemi tulajdon védelmével kapcsolatos nemzeti stratégia („**Jedlik Terv**”) elfogadása, amelyre 2013. augusztus 14. napján került sor. A Jedlik Terv

átfogó kormányzati stratégia, amely a 2013-tól 2016-ig terjedő időszakra szól. A Jedlik-terv részét képezi a Hamisítás Elleni Akcióterv, amely a hamisítás elleni koordinált fellépés erősítésére, a jogérvényesítés hatékonyságának fokozására kidolgozott cselekvési program.

A Jedlik Terv célkitűzéseinek megvalósítása is biztosítja majd az Olimpiával kapcsolatos szellemi alkotások hatékony védelmét.

Az olimpiát rendező városok országai számos esetben fogadtak el külön jogszabályt az olimpiai szimbólumok hatékony védelme érdekében

Olimpiai Törvények a rendező államokban

Az Olimpiát rendező városok országai számos esetben fogadtak el külön jogszabályt az olimpiai szimbólumok hatékony védelme érdekében. Ilyen jogszabály például az Ausztrália által elfogadott „Olympic Insignia Protection Act 1987", az Amerikai Egyesült Államok által elfogadott „Ted Stevens olimpiai és Amatőr Sport Jogszabály", valamint a Kína által elfogadott jogszabály.

A szellemi alkotásokkal kapcsolatos olimpiai jogszabályok a szellemi alkotásokra vonatkozó általános szabályozástól eltérve állapítják meg az alkalmazandó szabályokat (például rövidebb védelmi időt meghatározva). Jellemző elemük az Olimpiai Jelképek felhasználására jogosult szervek megnevezése is.

Javaslat a szellemi alkotások védelmének kiterjesztésére

A fent kifejtettekre tekintettel a szellemi alkotásokra vonatkozó jelenleg hatályos magyar szabályozás megfelel a nemzetközi és európai sztenderdeknek és hatékony védelmet képes biztosítani az Olimpiával kapcsolatos szellemi alkotásoknak.

Figyelembe számos rendező város országának példáját, megfontolandó lehet **az Olimpiával kapcsolatos szellemi alkotásokra vonatkozó külön szabályanyag megalkotása az Olimpiai Törvény keretében**.

Megfontolandó az Olimpiával kapcsolatos szellemi alkotásokra vonatkozó külön szabályanyag megalkotása

A szabályozás során különösen az alábbiakat érdemes figyelembe venni illetve a törvényben kitérni: (i) a különleges védelemben részesülő szellemi alkotások meghatározása (a NOB követelményrendszere alapján ilyen lehetnek az Olimpiai Jelképek, kifejezések, kabala, az olimpiai embléma, a MOB címere, stb.), (ii) a védelemben részesülő alkotások kizárólagos jogosultjának meghatározása (NOB, MOB illetve az olimpiai szervezőbizottság), (iii) összhang a hatályos magyar szerzői jogi és iparjogvédelmi (különösen védjegyre vonatkozó) szabályozással, (iv) összhang a nemzetközi és európai, szellemi alkotások védelmére vonatkozó célkitűzésekkel, (v) fogyasztók védelmének megerősítése, (vi) szponzorok jogai (ideértve defenzív „médiavásárlásokat", ahol a Szervezőbizottság a szponzorok részére kizárólagos média jogokat szerez az Olimpia idejére, illetve az egyes helyszíneken a kereskedelmi jelölések tiltása), (vii) védjegy és szerzői jogsértésekkel kapcsolatos polgári jogi és büntető jogi szankciók szigorítása, a jogosult jogérvényesítésére vonatkozó eljárási határidők rövidítése.

16.4.2.4. Egészségügy és dopping

Magyarországon a MOB biztosítja, hogy minden olimpiai versenyző tudatában legyen és betartsa az Olimpiai Chartát és a doppingellenes szabályokat

Magyarországon a MOB biztosítja, hogy minden olimpiai versenyző tudatában legyen és betartsa az *Olimpiai Chartát* és a doppingellenes szabályokat. Ezen felül a MOB-nak - többek között - biztosítania kell, hogy a hatályos szabályokat a versenyzők megismerjék. A pályázó város e körben köteles ismertetni a dopping ellenőrzési eljárást és annak helyét. Az eljárásnak összhangban kell állnia a Nemzetközi Doppingellenes Ügynökség („**WADA**") által jóváhagyott, hivatalos fordításban Doppingellenes Szabályzattal. Ezt az eljárást jelenleg a MOB Doppingellenes Szabályzata („**Doppingellenes Szabályzat**") tartalmazza. A Doppingellenes Szabályzat hatálya a sportolókra, sportszakemberekre és a szövetségekre terjed ki.

Az olimpiai játékok idején a Szervezőbizottság a NOB felügyelete mellett saját költségére végzi a dopping ellenőrzéseket.

Az olimpiai játékokra vonatkozó nemzetközi doppingellenes szabályok

A doppinggal kapcsolatos ügyekre a Doppingellenes Szabályzat irányadó

Az *Olimpiai Charta* szerint a doppinggal kapcsolatos ügyekre a Doppingellenes Szabályzat irányadó. A Doppingellenes Szabályzat minden a NOB által szervezett vagy támogatott versenyre, bajnokságra vagy játékokra, illetve az Olimpiai Mozgalom keretein belül szervezett minden sporteseményre vonatkoznak. Az olimpiai játékok minden résztvevője köteles a Doppingellenes Szabályzatban meghatározott kötelezettségeket teljesíteni.

A Doppingellenes Szabályzat többek között meghatározza a tiltott szereket, eszközöket és módszereket, kötelező jelleggel rendelkezik a laboratóriumok létesítéséről, kötelezi a résztvevőket a vizsgálatokon és ellenőrzéseken történő részvételre és felsorolja az előírások be nem tartása esetén alkalmazandó szankciókat.

A Doppingellenes Szabályzat nem terjed ki a versenyekhez használt állatok (lovak) doppingellenőrzésére, az erre vonatkozó szabályokat - a Doppingellenes Szabályzat rendelkezéseivel összhangban - az adott sportág nemzetközi sportszövetsége köteles meghatározni.

A doppingellenes rendelkezések betartásáért az olimpiai játékok ideje alatt NOB Elnöke által felállított Egészségügyi Bizottság felel. A NOB Egészségügyi Bizottság tagja nem vállalhat egészségügyi tisztséget az olimpiai játékokon résztvevő nemzeti olimpiai bizottság küldöttségében, illetve nem vehet részt az országa nemzeti olimpiai bizottság i küldöttségi tag WADA Doppingellenes Szabályzatába ütköző cselekményének kivizsgálásában.

Az olimpiai játékok során vagy azzal kapcsolatban felmerülő bármely vita – így doppingvétség megállapításának vitatására is - rendezésére a Nemzetközi Sport Választottbíróság kizárólagos illetékességgel rendelkezik, a Sport Választottbíróság Törvénykönyvével összhangban.

Magyar jogi szabályozás

A nemzeti doppingellenes szervezet a „Hungarian National Anti-doping Organization" (HUNADO)

Magyarországon 1996 óta létezik jogszabály a doppingtilalomról. Jelenleg a Sporttörvény és a doppingellenes tevékenység szabályairól szóló 43/2011. (III.23.) Korm. rendelet („Korm. rendelet") tartalmazza a részletes szabályozást, ami kijelöli a nemzeti doppingellenes szervezetet is (Hungarian National Anti-doping Organization, „**HUNADO**"). Maga a doppingellenes tevékenység nevelő, felvilágosító és ellenőrző tevékenységet takar melynek célja, hogy a versenyzők spotteljesítményük fokozása érdekében ne használjanak doppingszereket.

A Sporttörvény értelmében a versenyzőknek és a sportszakembereknek tilos tiltott teljesítményfokozó szereket, készítményeket és módszereket használniuk. Kötelesek részt venni a doppingtilalom betartásának ellenőrzését szolgáló, illetve egészségügyi alkalmassági és szűrővizsgálaton, amelyet az országos állami sportegészségügyi hálózat végez. A versenyzők és a sportszakemberek a doppingellenes szabályok – ideértve a nemzetközi szabályokat is – megszegéséért sportfegyelmi felelősséggel tartoznak. A doppingellenes szabályok betartását a Korm. rendelet értelmében HUNADO keretén belül működő a doppingbizottság vizsgálja és szankcionálja.

NOB dopping előírásoknak való megfelelés

A magyar doppingellenes rendszer a jogi formákat tekintve megfelel a jelenlegi nemzetközi követelményrendszernek.

Magyarországon jelenleg nincs WADA által akkreditált dopping laboratórium; az akkreditáció megszerzése javasolt

Kiemelten figyelembe veendő körülmény, hogy annak ellenére, hogy a Rendező Város Szerződés előírja, hogy a Rendező Városban vagy annak közelében rendelkezésre kell állnia által akkreditált dopping laboratóriumnak, **Magyarországon jelenleg nincs WADA által akkreditált dopping laboratórium**.

Az olimpia idejére javasolt egy budapesti székhelyű, WADA által akkreditált nemzetközi dopping laboratórium felállítása a megfelelő állami döntések segítségével.

16.4.3. Az olimpiai játékok nemzetgazdasági szempontból kiemelt jellegű beruházásnak minősítése

Az olimpiai játékok nemzetgazdasági szempontból kiemelt jellegű beruházássá minősítése indokolt

Fontos és indokolt, hogy az Olimpiai Törvény a 2024. évi olimpiai játékokat a Kiemelő Törvény szerint **nemzetgazdasági szempontból kiemelt jelentőségű**nek minősítse.

Ehhez szükségessé válhat a Kiemelő Törvénynek az olimpiai Törvénnyel történő módosítása úgy, hogy hatálya kifejezetten kiterjedjen a 2024. évi olimpiai játékokkal kapcsolatos ügyekre.

Az olimpiai játékok nemzetgazdasági szempontból kiemelt jellegű beruházássá minősítésének jelentősége, hogy ezáltal lehetővé válik az egyes közigazgatási és más eljárásokban a határidők lerövidítése, valamint meghatározott esetekben mentességeket is biztosít. A kiemeléssel járó konkrét kedvezmények megjelölésére és részletezésére szükséges lehet egy kiemelő kormányrendelet megalkotása.

16.4.4. Az EU állami támogatással összefüggő követelményeinek való megfelelés

Az olimpiai játékokra szükséges létesítmények megvalósításának állami finanszírozása tekintetében vizsgálandó az Európai Unió állami támogatással összefüggő követelményeinek történő megfelelés.

Az Európai Unió működéséről szóló szerződés (EUMSZ) 107. cikk (1) bekezdése értelmében egy **adott állami intézkedés abban az esetben minősül állami támogatásnak, amennyiben azt állami vagy állam által kezelt forrásból finanszírozzák, az szelektív gazdasági előnyt nyújt egy kedvezményezett vállalkozásnak, érint(het)i a tagállamok közti kereskedelmet, valamint torzít(hat)ja a versenyt**.

Biztosítani szükséges az Olimpiához kapcsolódó beruházások uniós joggal való összhangját

Az **európai esetjogi gyakorlat** értelmében a sport az uniós jog hatálya alá tartozik, amennyiben az gazdasági tevékenységnek minősül. Erre tekintettel a sportlétesítmények állami finanszírozása az EUMSZ 107. cikk (1) bekezdése szerinti állami támogatásnak minősülnek. Emellett az Európai Bizottság vizsgálja a sportlétesítmények használatához, megközelítéséhez szükséges infrastruktúra-fejlesztésre nyújtott támogatásokat is, amennyiben az infrastruktúra jövőbeli használatának jellege gazdasági. Sportcélú támogatások esetén nem gazdasági jellegű használatnak az utánpótlás-nevelés (lásd N110/00-France Subventions publiques aux Clubs sportifs Professiones; és C-41/90. Höfner és User Macroton GmbH [EBTH 1991, I-1979 o.]) és - bizonyos további feltételek mellett - az amatőr sport támogatása minősül, így az Olimpiához kapcsolódó beruházások esetén a felhasználás jellege a Bizottság számára gazdasági lenne.

A fentiekre tekintettel **az olimpiához kapcsolódó beruházások uniós joggal való összhangja az alábbiak szerint lehetne biztosítható**:

- Amennyiben a tervezett beruházás megfelel a **piaci magánbefektető elvé**nek, azaz az állam nem nyújt piaci körülmények között meg nem szerezhető gazdasági előnyt a vállalkozásnak, úgy az nem minősül az EUMSZ 107. cikk (1) bekezdése szerinti állami támogatásnak. Az ilyen intézkedés előzetes Bizottság általi jóváhagyása nem szükséges. Az Agenda 2020 program célja a gazdaságos, megtérülő, olcsóbb és kisebb olimpia megszervezése, ezért a gazdasági megfontolások az elmúlt olimpiákkal ellentétben meghatározóbb szerepet fognak betölteni. Felhívjuk azonban a figyelmet, hogy a sportlétesítmények beruházási költségei a magyar piacon jellemzően nem térülnek meg, ezért a tervezett beruházások összeegyeztethetősége a piaci magánbefektető elvével mélyreható elemzést igényel.

- Hivatkozunk az EUMSZ 107. és 108. cikkének a csekély összegű támogatásokra való alkalmazásáról szóló, 2013. december 18-i 1407/2013/EU bizottsági rendeletre ("**de minimis rendelet**"), mely alapján a sportcélú beruházások illetve a sportjellegű infrastruktúra kiépítéséhez szükséges beruházások kiépítéséhez nyújtott csekély összegű (200.000 euró/pénzügyi év) támogatások nem esnek az EUMSZ 107. cikk (1) bekezdésének hatálya alá. Tekintettel azonban a beruházás várható nagyságára, a de minimis rendelet alkalmazásának lehetősége elméleti, esetleg egyes létesítmények működésének finanszírozása során merülhet fel.

- Ahhoz, hogy a támogatás az EUMSZ 107. cikkének hatálya alá tartozzon, érintenie kell a tagállamok közötti kereskedelmet, vagy ezzel kell fenyegetnie. A kereskedelemre gyakorolt hatás főszabály szerint akkor vélelmezhető, ha az állami támogatás megerősíti valamely vállalkozás helyzetét az EU-n belüli kereskedelem keretében versengő más társaságokhoz képest. Az olimpiai pályázat nagysága, a beruházások várható volumene, hangsúlyozottan nemzetközi jellege **miatt a tagállamok közötti verseny érintettsége megvalósul**.

- Amennyiben a piaci magánbefektető elvének az intézkedés nem felel meg, és beruházás érinti a tagállamok közötti kereskedelmet az intézkedés továbbra is lehet megengedett amennyiben megfelel a 2014. június 17-i 651/2014/EU bizottsági rendelet (a továbbiakban: általános csoportmentességi rendelet) előírásainak. Az általános csoportmentességi rendelet 4. cikk (1) bekezdés bb) pontja ugyanakkor kimondja, hogy a rendelet alapján nem nyújtható sportlétesítményhez és multifunkcionális szabadidős létesítményhez beruházási támogatás, ha a támogatás összege meghaladja a 15 millió eurónak megfelelő forintösszeget, vagy a projekt teljes költsége meghaladja az 50 millió eurónak megfelelő forintösszeget.

  Tekintettel arra, hogy a támogatás várható összege meghaladja ezt az értékhatárt, **az általános csoportmentességi rendelet, mint a támogatás uniós joggal való összeegyeztethetőségének jogalapja nem alkalmazható és az in-**

tézkedést előzetesen be kell jelenteni a Bizottság részére.

– Bejelentés esetén a Bizottság a támogatás uniós joggal való összeegyeztethetőségét az EUMSZ 107. cikk (3) bekezdés c) pontja alapján vizsgálná. Az intézkedés a Bizottság jóváhagyásának kiadásáig (melynek időigénye kb. 6-12 hónap) nem hajtható végre. Az összeegyeztethetőség mérlegelésekor a Bizottság várhatóan figyelembe venné az általános csoportmentességi rendelet 55. cikkének megfelelő rendelkezéseit.

Az általános csoportmentességi rendelet 55. cikkének főbb kritériumai az alábbiakban foglaljuk össze:

– a megvalósítandó beruházás nem kizárólag egy professzionális sportvállalkozás használatára szolgál, a létesítmény egyéb professzionális vagy amatőr használók általi használata éves szinten eléri a 20%-ot;

– a létesítmény használatához történő hozzáférés több használó számára nyitva áll, és a hozzáférés joga átlátható és non-diszkriminatív alapon biztosított;

– amennyiben a létesítményt hivatásos sportvállalkozások használják, úgy biztosítani szükséges, hogy a létesítmény használatáért fizetendő díjak a nyilvánosság számára megismerhetőek legyenek;

– a sportlétesítmény harmadik személy általi használatának joga nyílt, átlátható és non-diszkriminatív alapon kerül odaítélésre.

A **támogatás formáját tekintve lehet beruházási és működési** támogatás:

– beruházási támogatás esetén az elszámolható költségek a tárgyi eszközökre és az immateriális javakra irányuló beruházási költségek, amely esetben a támogatás mértéke nem haladhatja meg az elszámolható költségek és a működési nyereség különbözetét;

– működési támogatás esetén a támogatási összeg nem haladhatja meg az adott időszak során keletkezett működési veszteséget.

Az 55. cikk előírásain felül **a Bizottság eddigi gyakorlata alapján** azt is megvizsgálná, hogy a létesítmény, infrastruktúra megfelelő mértékű közcélú felhasználása biztosított-e, hogy a közpénzek felhasználása a beruházás megvalósításához szükséges és a felhasználni kívánt támogatás a céllal arányos (vagyis kevesebb támogatással nem elérhető), valamint az intézkedés nem diszkriminatív, vagyis a részvétel nyitott bármely vállalkozás számára, a megvalósítás és az eredmény nem kedvez egyes vállalkozásoknak. Megjegyezzük, hogy a Bizottság a látvány-csapatsportok támogatásával kapcsolatos "A magyar sportágazat támogatása adókedvezményt tartalmazó támogatási program" vizsgálata kapcsán –a fenti szempontok részletes mérlegelését követően -

arra a következtetésre jutott, hogy a Magyarország által javasolt biztosítékok garantálják a verseny állami beavatkozásból eredő torzulásainak korlátozását, és az intézkedés általános hatása pozitív, ezért azt összeegyeztethetőnek tartotta az EUMSZ 107. cikke (3) bekezdésének c) pontjával.

A fentiekre tekintettel **javasoljuk, hogy az OCOG állítsa össze a beruházás sportlétesítményi és infrastrukturális fejlesztési koncepcióját**, amelyet a Támogatásokat Vizsgáló Iroda az európai uniós versenyjogi értelemben vett állami támogatásokkal kapcsolatos eljárásról és a regionális támogatási térképről szóló 37/2011. (III. 22) Korm. rendeletre is tekintettel vizsgáljon meg és tegye meg a szükséges lépéseket a fent összefoglalt követelményeknek történő megfelelés érdekében.

16.4.5. Az önkormányzati, illetve magántulajdonban álló, az olimpiai létesítményekhez szükséges ingatlanok megszerzésének jogi lehetőségei

Az olimpiai létesítményekhez szükséges önkormányzati, illetve magántulajdonban lévő ingatlanok jogszerű megszerzése alapvetően két módon történhet: megállapodással, vagy kisajátítással

Az **olimpiai létesítményekhez szükséges önkormányzati, illetve magántulajdonban lévő ingatlanok jogszerű megszerzése alapvetően két módon történhet**. Elsősorban minden ingatlan vonatkozásában lehetséges **megállapodás**t kötni az ingatlan adásvételéről vagy cseréjéről, amelyekhez azonban szükséges a tulajdonos hozzájárulása. Tulajdonosi hozzájárulás hiányában, kivételes lehetőségként, a kisajátításról szóló 2007. évi CXXIII. törvény ("**Kisajátítási Törvény**") rendelkezései alapján van mód az ingatlanok tulajdonjogának megszerzésére.

A Kisajátítási törvény meghatározza azokat a közérdekű célokat, feltételeket és módot, amelyeknek való megfeleléssel, teljes, azonnali és feltétlen kártalanítás mellett lehetőség van az ingatlan tulajdonjogának megszerzésesre.

A jelenleg hatályos Kisajátítási Törvény értelmében a **sportinfrastruktúra fejlesztése (Kisajátítási Törvény 2. § q))** olyan közérdekű cél, amelyre hivatkozva lehetséges a kisajátítás végrehajtása, amennyiben a sportlétesítmény a nemzeti vagyonról szóló 2011. évi CXCVI. törvényben meghatározott nemzetgazdasági szempontból kiemelt jelentőségű nemzeti vagyonban tartandó sportcélú ingatlanként olimpiai központnak minősül, vagy a sportlétesítmény létesítése olimpia vagy valamely sportágban Európa-bajnokság vagy világbajnokság megrendezése céljából történik.

A közérdekű cél fennállása mellett a Kisajátítási Törvény előírásai szerint a **további feltételek fennállása** szükséges a kisajátítás megvalósításához:

- a közérdekű cél megvalósítása az ingatlanon fennálló tulajdon korlátozásával nem lehetséges;
- az ingatlan tulajdonjogának megszerzése adásvétel - törvényben meghatározott esetben csere - útján nem lehetséges;
- a közérdekű cél megvalósítására kizárólag az adott ingatlanon kerülhet sor, illetve ha a közérdekű cél megvalósítására több ingatlan alkalmas, annak más ingatlanon való megvalósítása a tulajdon nagyobb sérelmével járna; és
- a kisajátítással biztosított tevékenység közösségi előnyei a tulajdon elvonásával okozott kárt jelentősen meghaladják.

Felhívjuk a figyelmet, hogy a jelen megfogalmazás értelmében a **sportlétesítményhez kapcsolódó infrastrukturális fejlesztés nem minősül olyan közérdekű célnak**, amely alapján az ingatlan jogszerűen kisajátítható. Erre tekintettel **javasoljuk a törvény módosítását** a sportcélú infrastruktúra fejlesztésre vonatkozó rendelkezés hozzáadásával.

Megjegyezzük továbbá, hogy a kisajátítás szempontjából nincs relevanciája annak, hogy az ingatlan tulajdonosai felszámolás alatt

álló gazdasági társaságok, az állam a felszámolás során ajánlattétellel vagy kisajátítással élhet, az általános szabályok szerint. A felszámolás alatt álló társaság esetén azonban eltérés, hogy a vételi ajánlatot nem a tulajdonos, hanem a kijelölt felszámoló felé kell megtenni a felszámolási eljárás vonatkozó szabályainak megtartásával.

Felhívjuk a figyelmet, hogy amennyiben a **felszámolás alatt álló társaság stratégiailag kiemelt jelentőségű gazdálkodó szervezetnek van minősítve, a tulajdonolt ingatlan értékesítése speciális szabályokhoz kötött**:

A felszámolási eljárás során az általánostól eltérő szabályok vonatkoznak a megállapodással történő tulajdonszerzésre

- A felszámolás során felszámolóként a Kormány által rendeletben kijelölt, kizárólagos állami tulajdonban álló nonprofit gazdasági társaság jár el. ("**állami felszámoló**") Az állami tulajdonosi joggyakorló az állami felszámolót a felszámolási eljárás során azonban nem utasíthatja.
- Az állami felszámoló a vagyon értékesítésekor köteles megkísérelni a társaság ingatlan- és ingó vagyonát, az ezek hasznosításával összefüggő immateriális javakat működő üzemként, a forgalomban elérhető legmagasabb áron értékesíteni.
- Mód van a vagyon nem nyilvános módon történő értékesítésére az állami felszámoló választása szerint (pl. zártkörű pályázat, közvetlen tárgyalás).
- Az állami felszámoló a nem nyilvános értékesítésről szóló döntéséről és a nem nyilvános értékesítés módjáról előzetesen nem köteles tájékoztatást nyújtani a hitelezőknek, ellenben a döntésének indokait, továbbá az egyes ajánlatokat köteles írásban rögzíteni közjegyző bevonásával.
- Korlátként jelentkezik, hogy amennyiben az állami felszámoló az adós vagyonát nem nyilvánosan értékesíti, az állami felszámoló köteles az értékesítendő vagyon, illetve vagyonrész vonatkozásában előzetesen legalább három független értékbecslő szakértőtől származó értékbecslést beszerezni. A meghatározott vételár nem lehet alacsonyabb, mint az értékbecslésekben foglalt összegek számtani átlaga.

Következésképpen **a felszámolási eljárás során az általánostól eltérő szabályok vonatkoznak a megállapodással történő tulajdonszerzésre**, amely eset még specifikusabb, ha a felszámolás alatt álló társaság stratégiailag kiemelt jelentőségű gazdálkodó szervezet. A megállapodás alapján történő tulajdonszerzés lehetőségét, a hozzájárulás beszerzését adott esetben megkönnyítheti, ha az állami felszámoló az állam részére - a fentebb felsorolt rendelkezések és korlátozás betartásával - nem nyilvánosan értékesíti a vonatkozó ingatlanokat.

16.4.6. Közbeszerzési kérdések

Jelenleg egy új közbeszerzési törvény elfogadása van folyamatban

A közbeszerzési kérdések kapcsán jelezzük, **hogy jelenleg előkészítés (államigazgatási egyeztetés) alatt áll egy új közbeszerzési törvény**, amelynek végleges rendelkezései még nem ismertek és ezért e tanulmányban részletesen nem bemutathatóak. Ugyanakkor az új közbeszerzési törvény köteles megfelelni az Európai Unió közbeszerzési eljárásra vonatkozó részben új irányelveinek; erre tekintettel az alapvető szabályok tekintetében lényeges változás a szabályozásban nem várható. Jelen kérdés kapcsán röviden vázoljuk a közbeszerzéssel kapcsolatos legfontosabb kérdéseket, (i) hogy mely szervezetek, milyen feltételek mellett kötelesek közbeszerzési eljárás lefolytatására valamint, (ii) hogy a közbeszerzések várhatóan milyen időtartamban fognak lezajlani.

Az új közbeszerzési törvény köteles megfelelni az Európai Unió közbeszerzési eljárásra vonatkozó részben új irányelveinek

A lebonyolító szervezetek közbeszerzési kötelezettsége kapcsán utalunk arra, hogy **amennyiben az olimpiai beruházás állami szerveken keresztül**, így különösen, de nem kizárólag minisztérium, a Miniszterelnökség, a központosított közbeszerzés során ajánlatkérésre feljogosított szervezet, az állam, a helyi önkormányzat, költségvetési szerv, a területfejlesztési önkormányzati társulás, a térségi fejlesztési tanács **valósul meg, a szervezet ajánlatkérőnek fog minősülni** és a vonatkozó olimpiai beruházásra a közbeszerzés szabályait kell alkalmazni. Ilyen ajánlatkérő szervnek számít az a jogképes szervezet is, amelyet közérdekű, de nem ipari vagy kereskedelmi jellegű tevékenység folytatása céljából hoznak létre, vagy amely ilyen tevékenységet lát el, ha állami szerv, az Országgyűlés vagy a Kormány külön-külön vagy együttesen, közvetlenül vagy közvetetten meghatározó befolyást képes felette gyakorolni vagy működését többségi részben egy vagy több ilyen szervezet finanszírozza. Az OCOG várhatóan ilyen szervnek fog minősülni.

Amennyiben az olimpiai beruházás állami szerveken keresztül valósul meg, a szervezet ajánlatkérőnek fog minősülni

A közbeszerzési törvény alkalmazása abban az esetben is felvetődhet, ha az olimpiai beruházást nem a fentiek szerinti ajánlatkérő szervezet bonyolítja le, tekintettel arra, hogy ebben az esetben a beruházások valószínűsíthetően az **uniós értékhatárt is elérő költségvetési támogatások felhasználásá**val fognak megvalósulni. A lebonyolító szervezetek így kötelesek lesznek a közbeszerzési eljárásokat lefolytatni az olimpia megvalósítása érdekében.

Az olimpiai pályázat pozitív elbírása esetén a szükséges beruházások megvalósítására 2017-2024 között megfelelő idő áll rendelkezésre

A közbeszerzési eljárások **időszükséglet**e kapcsán jelezzük, hogy az olimpiai pályázat pozitív elbírása esetén a szükséges beruházások megvalósítására 2017-2024 között megfelelő idő áll rendelkezésre, ezért valószínűleg nincs szükség sem lehetőség sürgősségre történő hivatkozásra és különböző gyorsított (pl. rendkívüli sürgősségre alapított hirdetmény nélküli tárgyalásos) eljárás megtartására. A beruházásokat ajánlattételi felhívással induló nyílt eljárásban kell megvalósítani, amelynek lebonyolítási ideje gyakorlatilag 3-4 hónap. A jogorvoslati eljárás megindítására, a vonatkozó közbeszerzési döntés kérelmező általi tudomására jutásától számított 10 napon belül van lehetőség. A jogorvoslati kérelmet a Közbeszerzési Döntőbizottság 30 napon belül elbírálja. Erre tekintettel a Közbeszerzési Döntőbizottság előtti jogorvoslati lehetőség nem jelent érdemi kockázatot az időbeli megvalósítás tekintetében.

Ábrajegyzék

1. ábra: A NOB szervezete, főbb bizottságai és kapcsolódó szervezetek (Forrás: NOB) 1036

Táblázatjegyzék

1. táblázat: NOB részesedése az érme és bankjegy programról (Forrás: Rendező Város Szerződés) 1073
2. táblázat: A NOB és a Szervezőbizottság bélyegprogramból származó bevétel megoszlása (Forrás: Rendező Város Szerződés) 1074
3. táblázat: Szervezőbizottság és a MOB részesedése az olimpiai játékok bevételéből (Forrás: Rendező Város Szerződés) 1076

17. Kockázatelemzés

Tartalomjegyzék

17. Kockázatelemzés 1109
Táblázatjegyzék 1116

17. Kockázatelemzés

Magas szinten felmértük a pályázási és az előkészítési szakaszokban esetlegesen fellépő kockázatokat

A pályázati, és különösen a rendezési folyamat egy sok embert érintő, összetett feladatsorozat. Komplex jellegéből adódóan az összes érintett koordinált együttműködését, szoros határidők betartását, és a feltételek folyamatos rendelkezésre állását igényli. A megvalósíthatósági tanulmány készítése során számos lehetséges kockázatot azonosítottunk, amely a rendezésről való döntésig hátralévő több mint 2 évben, valamint a rendezési jog esetleges elnyerését követő 7 évben merülhet fel. Ezen kockázatok megfelelő tudatosítással és felkészüléssel megelőzhetőek, vagy legalább is jelentősen csökkenthetőek. Hangsúlyozzuk, hogy ez egy magas szintű, előzetes kockázatelemzés, így a vizsgálat finomítása és folyamatos nyomon követése szükséges lesz a későbbiekben, különösen egy budapesti pályázási szándékról való pozitív döntést követően.

A kockázatok felmerülésének helye és az ezek kezelésére képes személyek köre rendkívül eltérő lehet. Nagyrészt az állami szereplőkhöz kapcsolódhatnak, de a folyamat összetettségéből fakadóan egyéb személyek és szervezetek (pl. MOB) is érintettek lehetnek.

Hangsúlyozzuk, hogy jelen elemzésben csak a pályázati folyamat (pályázási szándéknyilatkozat bejelentésétől a rendező városról való döntésig) és a felkészülési folyamat (rendezés elnyerésétől az olimpia kezdetéig) kockázatait tekintettük át, maguknak a játékok időtartama alatt érvényes kockázatokat nem érintettük.

A kockázatok lehetséges típusai: politikai, pályázati, pénzügyi, infrastrukturális, makrokörnyezeti, környezeti

Az egységes szerkezet érdekében 6 típusra osztottuk a kockázatokat, ezek a következők:

- Politikai kockázat
- Pályázati kockázat
- Pénzügyi kockázat
- Infrastrukturális kockázat
- Makrokörnyezeti kockázat
- Környezeti kockázat.

Ezek között néhol lehetnek átfedések.

A következő táblázatokban röviden összefoglaljuk az egyes kockázatokat, meghatározzuk esetleges hatásukat és bekövetkezési valószínűségüket. Ezen felül javaslatot adunk a kockázatok kezelésének módjára.

1. táblázat: A pályázási időszak kockázatai (2015. szeptember 15. – 2017. szeptember) (Forrás: PwC)

#	Kockázat	Hatás	Valószínűség	Kezelési javaslat
1	Társadalmi: az érintett felek (MOB, Budapest, Kormány) nem tudnak megállapodni a pályázati szándék kapcsán	Budapest nem pályázik	Alacsony	A pályázás követelményei és jelen tanulmányban lévő információk minden fél számára legyenek ismertek
2	Társadalmi: nincs meg a pályázathoz szükséges társadalmi támogatottság	Budapest nem pályázik, vagy rendkívül alacsonyra csökkennek a nyerési esélyek	Közepes	A közvélemény megfelelő tájékoztatása, bevonása, társadalmi párbeszéd
3	Pályázati: Budapest nem kerül be a jelöltségi szakaszba	A kezdeményezés kudarcként lehet elkönyvelve, hosszú időre levéve a napirendről a pályázás kérdését	Alacsony	Megfelelő pályázati stratégia alkalmazása, szükséges források és eszközök biztosítása
4	Pályázati: a végén nem Budapest kapja a rendezési jogot	Bizonyos mértékű csalódottság, de várhatóan erősebbek a pozitív hatások	Közepes	Megfelelő pályázati stratégia alkalmazása, szükséges források és eszközök biztosítása
5	Pályázati: a NOB szabályai jelentősen megváltoznak, a várakozások ellenére Budapest számára hátrányosan	További feladatok vagy költségek merülnek fel, szélsőséges esetben csökken vagy ellehetetlenül a sikeres pályázás esélye	Alacsony (inkább pozitív változások várhatóak az Agenda 2020-ra tekintettel)	Bár külső tényezőtől függ, de a kezelés esélyét javítják a jelen megvalósíthatósági tanulmányban lévő alapos kutatások és elemzések, NOB-bal való egyeztetések a meghívásos fázis keretében
6	Pénzügyi: a pályázat összköltsége magasabb az előzetesen vártnál	A szükséges források csak más állami célok kárára biztosíthatók, illetve hátrányosan érintheti a közvéleményt	Közepes	Megfelelő és alapos tervezés, racionális tartalék beépítése a pályázati költségvetésbe
7	Pénzügyi: a pályázat nem állami finanszírozási forrásai (pl. szponzorok) – ha lesznek ilyenek - nem érik el a tervezett szintet	Más állami céloktól kell átcsoportosítani pótlólagos forrásokat	Alacsony	Megfelelő és alapos tervezés, garanciák biztosítása

8	Infrastrukturális: a pályázati szakaszban nem megfelelően haladnak a (nem olimpiai) fejlesztések	Csökken a nyertes pályázat esélye	Alacsony	Erős központi akarat, szükséges erőforrások biztosítása, megfelelő idő- és költségkontroll pl. Dagály úszóközpont építésének tervszerű megvalósulása
9	Infrastrukturális: a pályázatban a teherbíró képességeinket meghaladó kötelezettségeket vállalunk	A pályázat nem lesz megvalósítható	Alacsony	A magyarországi lehetőségek pontos felmérése, ezek tudatos betartása
10	Pályázati: a szükséges szakértelem nem áll rendelkezésre egy sikeres pályázáshoz (nincsen hazai korábbi pályázati és megaesemény rendezési tapasztalat)	A pályázat nem lesz sikeres	Magas	Szükséges emberi erőforrások azonosítása és biztosítása, beleértve a nemzetközi szakértőket
11	Társadalmi: A hazai döntéshozók között nincsen egyetértés bizonyos kérdések kapcsán a pályázati szakaszban	Gyengül az összetartás és a koherencia, és ezt megszenvedheti a hazai támogatottság vagy gyengítheti a pályázatot	Alacsony	Egyértelmű döntési utak kialakítása, koherens belső és külső kommunikáció, folyamatos és érdemi koordináció
12	Pályázati: A versenytársak felhívhatják a figyelmet a magyar pályázatban rejlő kockázatokra	Csökken a pályázat nyerési esélye	Közepes	A gyenge pontok azonosítása és proaktív kommunikálása, megoldási javaslatokkal együtt
13	Makrokörnyezeti: Magyarország makrogazdasági környezete vagy kilátásai jelentősen negatív irányban megváltoznak, a költségek és terhek arányaiban növekednek	Csökken a pályázás politikai és társadalmi támogatottsága, valamint gazdasági megalapozottsága	Alacsony	A közvélemény megfelelő tájékoztatása, bevonása; a tervek felülvizsgálata; az olimpiai költségvetés elkülönített kezelése
14	Pályázati: Magyarországról alkotott percepció, aktuálpolitikai történések	Magyarország nemzetközi megítélése, pozíciója, regionális versenyképessége, külföldi média megítélése romlik	Közepes	Proaktív nemzetközi diplomácia, imázs/sajtókampány

2. táblázat: A felkészülési időszak kockázatai (2017. szeptember – 2024. július) (Forrás: PwC)

#	Kockázat	Hatás	Valószínűség	Kezelési javaslat
1	Társadalmi: 7 év alatt sokat változhat a közvélemény, az olimpia hazai támogatottsága (pl. véleményformáló csoportok ellenkezése miatt)	Kritika éri a kormányzatot, közvetetten negatívan hat Magyarország nemzetközi megítélésére	Közepes	A közvélemény és érintettek folyamatos tájékoztatása és bevonása, transzparencia betartása
2	Társadalmi: az olimpia tervezett előnyeit nem érzik a helyi érintettek a várakozásoknak megfelelően	Csökken az olimpia hazai támogatottsága	Alacsony	Megfelelő tervezés, reális vállalások tétele a hazai érintettek felé
3	Társadalmi: a játékok túlzottan drágák a hazai közönségnek	Csökken az olimpia hazai támogatottsága	Alacsony	Jegyárak megfelelő meghatározása, bevételek és költségek reális tervezése
4	Társadalmi: a hazai döntéshozók között nincs egyetértés bizonyos kérdésekben	Gyengül az összetartás és a koherencia, és ezt megszenvedheti a hazai támogatottság vagy gyengítheti a sikeres rendezés esélyét	Közepes	Rendszeres konzultációk, az álláspontok megismerése, törekvés a konszenzusos megoldásokra az elsődleges szempont – sikeres rendezés – figyelembe vétele mellett
5	Pénzügyi/infrastrukturális: a szükséges források nem biztosítottak, vagy a bevételek felültervezettek/csökkennek, illetve a költségek alultervezettek/növekednek	Nem sikerül minden vállalást betartani, csökkenti a sikeres rendezés esélyét, csökken a hazai támogatottság	Közepes/Magas	Megalapozott pénzügyi tervezés, költség és erőforrás kontroll, tartalékok beépítése, szükség esetére pótlólagos finanszírozási lehetőségek kijelölése
6	Társadalmi: a szervező bizottság tevékenységének megfelelő ellenőrzése nem biztosított	Késedelmek, túlköltekezések, hazai támogatottság csökkenése	Alacsony	A szervező bizottság minél szélesebb érdekelti kört öleljen fel, transzparens működéssel
7	Társadalmi/pénzügyi/infrastrukturális: a NOB követelményei az előkészítési fázisban hátrányosan megváltoznak a rendező várossal szemben	Késedelmek, túlköltekezések, hazai támogatottság csökkenése	Alacsony	Korábban ilyenre nem volt példa, a NOB célja is az, hogy az olimpia a lehető legsikeresebb legyen, így kerüli a kockázatokat

8	Infrastrukturális: a szükséges beruházások késedelmet szenvednek	A határidők tartásához pótlólagos erőforrásokat kell biztosítani	Közepes (a nagyszámú projekt miatt)	Erős központi akarat, szükséges erőforrások biztosítása, megfelelő idő- és költségkontroll
9	Társadalmi: terrorizmus általi fenyegetettség	Rendkívül rossz hatással lehet a budapesti olimpiai játékok és Magyarország megítélésére	Alacsony (eddig nagyon alacsony magyar terrorfenyegetettség)	Megfelelő biztonsági intézkedések megtétele
10	Pénzügyi: árfolyamváltozások, melyek jelentősen megdrágíthatják a külföldről beszerzendő árukat és szolgáltatásokat	Pótlólagos finanszírozási forrásokra van szükség	Közepes/Magas	Megfelelő költségvetési tartalékok beépítése, alternatív finanszírozási formák és hedging stratégiák proaktív azonosítása
11	Pénzügyi/társadalmi: a magyar vásárlóerő nem éri el azt a szintet, amely lehetővé teszi a helyi jegyértékesítési bevételek realizálását	Közvélemény negatív változása	Alacsony	Aktív jegyértékesítési stratégia kidolgozása
12	Pénzügyi: a korlátozott építőipari kapacitások és szűk határidők folytán növekedhetnek az építőipari árak	Költségnövekedés	Magas	Megfelelő beruházási ütemezés és pénzügyi tervezés
13	Pénzügyi: A tényleges EU támogatások szintje nem éri el a tervezettet, illetve bizonyos támogatások nem csoportosíthatók át	Költségvetési hiány	Közepes	Pótlólagos finanszírozási források bevonása
14	Infrastrukturális: hazai és EU-s közbeszerzési eljárások vagy jogi kérdések időbeli és forrásproblémákat okozhatnak	Költségnövekedés, időbeli ütemezés tarthatatlansága	Közepes	Olimpiai törvény szükségessége Megfelelő tervezés, költségvetési tartalékok beépítése, alternatív finanszírozási formák proaktív azonosítása

15	Infrastrukturális: Az építőipari kapacitás nem elegendő az összes olimpiához szükséges beruházásra	Költségnövekedés, időbeli ütemezés tarthatatlansága	Alacsony	Megfelelő beruházási ütemezés, tervezés, költségvetési tartalékok beépítése, alternatív finanszírozási formák proaktív azonosítása, kapacitások pótlása külföldről
16	Infrastrukturális: A szálláshelyek nem növekednek a tervezett ütemben	Jelentős költségtúllépés a minimális szállásigény lefedéséhez	Közepes	A növekedés folyamatos figyelemmel kísérése, szükséges beavatkozások megtétele, költségvetési tartalékok beépítése, pótlólagos finanszírozási források biztosítása
17	Környezeti: időjárási problémák - elsősorban árvíz vagy kedvezőtlen balatoni szélviszonyok – léphetnek fel, ezek kihatással lehetnek a helyszínekre, a közlekedésre, a látogatói élményre	Jelentősen csökkentheti a sikeres rendezés esélyét	Alacsony	Az olimpia pontos időpontjának meghatározásakor az időjárási szempontok fokozott figyelembe vétele, árvízvédelmi készültség fokozása
18	Infrastrukturális: az egymásra épülő projektek nem a megfelelő sorrendben és határidőre készülnek el és/vagy egy projekt változása kihat egyéb projektekre, és ezek a változások nem lesznek lekövetve a többi projekt ütemezésében	A határidők tartásához pótlólagos erőforrásokat kell biztosítani	Közepes (a nagyszámú projekt miatt)	Erős központi akarat, szükséges erőforrások biztosítása, megfelelő idő- és költségkontroll
19	Infrastrukturális: Az olimpiára hivatkozva indokolatlan, vagy az olimpiához nem szükséges beruházások valósulhatnak meg	Késleltetheti a tényleg szükséges beruházásokat, de mindenképp az olimpiai költségek növekedéséhez vezethet	Közepes	Pontos és felelős tervezés alapján készült projektlista betartása, az olimpiai rendező elv prioritása, államháztartási költségvetési kontroll
20	Infrastrukturális: Az építkezések ideje alatt közlekedési problémák, dugók léphetnek fel	Csökkentheti a társadalmi támogatottságot	Közepes	Megfelelő utas tájékoztatás biztosítása, kommunikációs kampány folytatása, projektek ütemezésének hatékony tervezése
21	Társadalmi/infrastrukturális: Az előkészítéssel kapcsolatos döntéshozatal lassú, a döntési lánc hosszú, a felelősség nem egyértelmű	Az előkészületek (beruházások) határidőre nem készülnek el, a menetrend és időrend csúszik	Magas	A szervezőbizottság felelősségének és jogköreinek megfelelő mértékű, egyértelmű kijelölése, a politikai döntéshozataltól való különválasztása

22	Makrokörnyezeti: Magyarország makrogazdasági környezete vagy kilátásai jelentősen negatív irányban megváltoznak, a költségek és terhek arányaiban növekednek	Csökken a rendezés politikai és társadalmi támogatottsága, valamint gazdasági megalapozottsága	Alacsony	A közvélemény megfelelő tájékoztatása, bevonása; a fennálló tervek folyamatos követése és felülvizsgálata; az olimpiai költségvetés elkülönített kezelése

Táblázatjegyzék

1. táblázat: A pályázási időszak kockázatai (2015. szeptember 15. – 2017. szeptember) (Forrás: PwC)..... 1110
2. táblázat: A felkészülési időszak kockázatai (2017. szeptember – 2024. július) (Forrás: PwC) 1112

18. Hivatkozások és fogalomtár

18.1 Hivatkozások

- 1199/2015. (III. 31.) Korm. határozat a fővárosi projektek támogathatóságáról a 2014-2020-as európai uniós programozási időszakban.
- 1696/2014. (XI. 26.) Korm. határozat a 2014-2020-as programozási időszak országos jelentőségű közúti, vasúti és vízi közlekedési, városi és elővárosi közlekedési fejlesztéseinek indikatív listájáról (2015. március 31. után hatályos változat).
- 1707/2014. (XII. 3.) Korm. határozat a 2014-2020 közötti programozási időszakban a Versenyképes Közép-Magyarország Operatív Program tervezésének egyes szempontjairól, valamint az operatív program területi és ágazati tervezési jogkörbe utalt forrásainak megoszlásáról.
- 2014. évi C. törvény Magyarország 2015. évi központi költségvetéséről.
- 272/2014. (XI. 5.) Korm. rendelet a 2014-2020 programozási időszakban az egyes európai uniós alapokból származó támogatások felhasználásának rendjéről.
- A Bizottság 215/2014/EU végrehajtási rendelete (2014. március 7.) az Európai Regionális Fejlesztési Alapra, az Európai Szociális Alapra, a Kohéziós Alapra, az Európai Mezőgazdasági Vidékfejlesztési Alapra és az Európai Tengerügyi és Halászati Alapra vonatkozó közös rendelkezések megállapításáról, az Európai Regionális Fejlesztési Alapra, az Európai Szociális Alapra és a Kohéziós Alapra és az Európai Tengerügyi és Halászati Alapra vonatkozó általános rendelkezések megállapításáról szóló 1303/2013/EU európai parlamenti és tanácsi végrehajtási rendeletre vonatkozó szabályoknak az európai strukturális és beruházási alapokat illetően az éghajlatváltozáshoz való alkalmazkodáshoz nyújtott támogatás módszerei, az eredményességmérési keretben foglalt mérföldkövek és célok meghatározása, valamint a beavatkozási kategóriákra vonatkozó nómenklatúra tekintetében történő megállapításáról.
- ABS – Australian Bureau of Statistics (2000): Tourist Accommodation in Australia, September Quarter 2000
- ABS – Australian Bureau of Statistics. Elérhető: http://www.abs.gov.au/
- Adam Blake (2005): The Economic Impact of the London 2012 Olympics. Christel DeHaan Tourism and Travel Research

Institute, Nottingham University Business School

- Andrew K. Rose & Mark M. Spiegel (2011): The Olympic Effect. Economic Journal, Royal Economic Society, vol. 121(553), pages 652-677. Elérhető: http://www.nber.org/papers/w14854
- Arthur Andersen (1999): Economic Impact Study of the Sydney 2000 Olympic Games (Full Report)
- Arts Council England, LOCOG (2013): Reflections on the Cultural Olympiad and London 2012 Festival Elérhető: https://www.london.gov.uk/
- ATHENS 2004 Organising Committee for the Olympic Games S.A. (2005): Official Report of the XXVIII Olympiad Vol. 1. International Olympic Committee Elérhető: http://library.la84.org/6oic/OfficialReports/2004/or2004a.pdf
- Az Európai Parlament és a Tanács 1300/2013/EU rendelete (2013. december 17.) a Kohéziós Alapról, és az 1084/2006/EK tanácsi rendelet hatályon kívül helyezéséről.
- Az Európai Parlament és a Tanács 1301/2013/EU rendelete (2013. december 17.) az Európai Regionális Fejlesztési Alapról és a „Beruházás a növekedésbe és munkahelyteremtésbe" célkitűzésről szóló egyedi rendelkezésekről, valamint az 1080/2006/EK rendelet hatályon kívül helyezéséről.
- Az Európai Parlament és a Tanács 1316/2013/EU rendelete (2013. december 11.) az Európai Hálózatfinanszírozási Eszköz létrehozásáról, a 913/2010/EU rendelet módosításáról és a 680/2007/EK és 67/2010/EK rendelet hatályon kívül helyezéséről
- Baku Bid Book (2016): Elérhető: http://www.2016baku.org/
- BBC (2009): Olympics tourism impact 'concern'. BBC. Elérhető: http://news.bbc.co.uk/2/hi/uk_news/england/london/8343784.stm
- BCG (2012): LOCOG Ticketing Review
- Ben Levy, Paul D. Berger (2013): On the Financial Advantage of Hosting the Olympics. International Journal of Humanities and Social Science, January 2013, Vol 3, No 1, p14.. Elérhető: http://www.ijhssnet.com/journals/Vol_3_No_1_January_2013/2.pdf
- Bizjournals.com: AirBnB scores big in Brazil with World Cup tourist crush. Online, 2014.06.13. Elérhető: http://www.bizjournals.com/sanfrancisco/blog/techflash/2014/06/airbnb-scores-big-in-brazil-with-world-

cup.html?page=all

- BKK (2015): Akadálymentesen Budapesten. Budapesti Közlekedési Központ. Elérhető: http://www.bkk.hu/akadalymentesen-budapesten/
- Blog.airbnb.com: AirBnB economic impact. Online, letöltve 2015-ben. Elérhető: http://blog.airbnb.com/airbnb-economic-impact/
- Bloomberg.com: AirBnB Scores Off London Olympics With Jump in Bookings. Online, 2012.07.25. Elérhető: http://go.bloomberg.com/tech-blog/2012-07-25-airbnb-scores-off-london-olympics-with-jump-in-bookings/
- Brazil wants to attract more sports events. Brazil-Arab News Agency (2010). Elérhető: http://www2.anba.com.br/noticia/9950931/tourism/brazil-wants-to-attract-more-sports-events/?indice=30
- Bureau of Economic Analysis (2015): U.S. Department of Commerce. BEA. Elérhető: http://www.bea.gov/
- Centre on Housing Rights and Evictions (2007): The Housing Impact of the 2004 Olympic Games in Athens. COHRE Background Paper. Elérhető: http://www.ruig-gian.org/ressources/Athens_background_paper.pdf
- Charlie Song, Edward Ranelli (2008): Reading the Major Economic Indicators to Examine the Impact of the Olympic Games on Beijing's Economy. Journal of Business Issues, 2008. No.1. issue, p46.. Elérhető: http://www.jrhasselback.com/Journal/JBI2008-1.pdf
- Chi Lo (Bloomberg) (2008): Beijing Olympics: 'Negligible' Economic Impact. Bloomberg Business. Elérhető: http://www.bloomberg.com/bw/stories/2008-08-13/beijing-olympics-negligible-economic-impactbusinessweek-business-news-stock-market-and-financial-advice
- China View (2008): Beijing ensures barrier-free transport for disabled. www.chinaview.cn. Elérhető: http://news.xinhuanet.com/english/2008-09/05/content_9800006.htm
- China View (2008): Beijing hosts 6.5 million tourists during Olympics. www.chinaview.cn. Elérhető: http://news.xinhuanet.com/english/2008-08/26/content_9717952.htm
- Colin J. Bennett, Kevin D. Haggerty (2012): Security Games: Surveillance and Control at Mega-Events. Routledge
- Couchsurfing.com: Lekérdezések a jelenlegi szállásadókról a www.couchsurfing.com felhasználói felületén.

- Dahleen Glanton (2009): Olympics' impact on Atlanta still subject to debate. Chicago Tribune. Elérhető: http://articles.chicagotribune.com/2009-09-21/news/0909200352_1_centennial-olympic-games-billy-payne-atlanta-committee
- David Owen (2013) Exclusive: TOP programme breaks the USD 1billion barrier Elérhető: http://www.insidethegames.biz/articles/1015935/exclusive-top-programme-breaks-the-1-billion-barrier
- David Owen (2014): Exclusive: IOC targets USD 2billion from TOP programme by 2024 Elérhető: http://www.insidethegames.biz/olympics/1023127-exclusive-ioc-targets-2-billion-from-top-programme-by-2024
- Demographia.com. Elérhető: http://www.demographia.com/db-state1900.htm
- Department for Culture, Media and Sports (2012): London 2012 Olympic and Paralympic Games — Quarterly Report June 2012.
- eBeijing: Statistics on International and Domestic Tourism (1978-2007). Beijing Municipal Bureau of Statistics. Elérhető: http://www.ebeijing.gov.cn/feature_2/Statistics/Tourism/t1059452.htm
- Edinburghi ideiglenes sportlétesítmény: http://www.theconstructionindex.co.uk/news/view/new-stadium-reduces-tattoo-disruption;
- Elcano Royal Institute (2006): 20 years of Spain in the European Union (1986-2006). Elcano Royal Institute of International and Strategic Studies.
- Emily Goddard (2013): IOC broadcasting revenues set to top USD 4.1 billion in Sochi-Rio quadrennium Elérhető: http://www.insidethegames.biz/articles/1015932/ioc-broadcasting-revenues-set-to-top-4-1-billion-in-sochi-rio-quadrennium
- Empire Field stadion, Vancouver: http://forum.skyscraperpage.com/showthread.php?t=181179;
- Eton Manor: http://www.bdonline.co.uk/architect-of-the-year-awards-2013-sports-and-entertainment/5056336.article;
- Eurobarometer (2014): Sport and physical activity report, Elérhető: http://ec.europa.eu/public_opinion/archives/ebs/ebs_412_en.pdf
- Európai Parlament és a Tanács 1316/2013/EU rendelete (2013. december 11.) az Európai Hálózatfinanszírozási Eszköz

létrehozásáról, a 913/2010/EU rendelet módosításáról és a 680/2007/EK és 67/2010/EK rendelet hatályon kívül helyezéséről.

- Európai Tanács 1303/2013/EK rendelete az Európai Regionális Fejlesztési Alapra, az Európai Szociális Alapra és a Kohéziós Alapra vonatkozó általános rendelkezések megállapításáról és az 1083/2006/EK rendelet hatályon kívül helyezéséről.
- European Commission (2014): European Day for People with Disabilities: the Swedish city of Borås wins the Access City Award 2015 for disabled-friendly cities. European Commission - Press release, Brussels. Elérhető: http://europa.eu/rapid/press-release_IP-14-2321_en.htm
- European Tour Operators Association (2008): Olympics & Tourism: Update on Olympic Report 2006. ETOA. Elérhető: http://www.etoa.org/docs/default-source/Reports/ETOA-reports/2008-etoa-olympic-report-update.pdf?sfvrsn=2
- European Tour Operators Association (2009): Beijing Olympic Update. ETOA. Elérhető: http://www.etoa.org/docs/default-source/Reports/ETOA-reports/2009-etoa-olympic-report-beijing-update.pdf?sfvrsn=2
- European Tour Operators Association (2010): Olympic Hotel Demand: Sydney, Athens, Beijing. ETOA. Elérhető: http://www.etoa.org/docs/default-source/Reports/ETOA-reports/2010-etoa-olympic-report.pdf
- Eurostat: Number of establishments, bedrooms and bed-places [tour_cap_nat]: Hotels and similar accommodation, valamint további adatok. Elérhető: http://epp.eurostat.ec.europa.eu/
- Ferran Brunet (1995): An economic analysis of the Barcelona'92 Olympic Games: resources, financing and impacts. Barcelona: Centre d'Estudis Olímpics UAB. Elérhető: http://olympicstudies.uab.es/pdf/wp030_eng.pdf
- Ferran Brunet i Cid (2002): The economic impact of the Barcelona Olympic Games, 1986-2004. Miquel de Moragas i Miquel Botella (eds.) (2002): Barcelona: l'herència dels Jocs. 1992-2002. Barcelona: Centre d'Estudis Olímpics UAB, Planeta, Ajuntament de Barcelona.. Elérhető: http://olympicstudies.uab.es/pdf/wp084_eng.pdf
- Földes András (2012): Critical Mass az illegálistól a sztárságig Elérhető: http://index.hu/nagykep/2012/09/22/critical_mass_az_illegalitastol_a_sztarsagig
- Fundação Instituto de Administração (2009): ESTUDO DE IMPACTOS SOCIOECONÔMICOS POTENCIAIS DA REALIZAÇÃO DOS JOGOS OLÍMPICOS NA CIDADE DO RIO DE JANEIRO EM 2016. Fundação Instituto de

Administração. Elérhető: http://www.fea.usp.br/feaecon/econoteen/BGF%20-%20Candidatura%20Rio2016%20-%20FIA%20-%20Estudo%20de%20Impactos%20Socioecon%C3%B4micos%20dos%20Jogos.pdf

- Geoffrey A. Fowler, Stacy Meichtry (2008): China Counts the Cost of Hosting the Olympics. The Wall Street Journal. Elérhető: http://online.wsj.com/articles/SB121614671139755287
- George Utley (2014): IOC Predicts 480,000 Tourists in Rio for 2016 Olympics. The Rio Times. Elérhető: http://riotimesonline.com/brazil-news/rio-business/ioc-predicts-480000-tourists-in-rio-2016
- Giesecke, J. - Madden, J. (2007): The Sydney Olympics, Seven Years On: An Ex-Post Dynamic CGE Assessment. Centre of Policy Studies, Monash University. Elérhető: http://www.copsmodels.com/ftp/workpapr/g-168.pdf
- GLA Economics (2013): Understanding the demand for and supply of visitor accommodation in London to 2036. Working Paper 58.
- Google térképek. Elérhető: http://maps.google.com
- Grant Thornton (2013): Report 5: Post-Games Evaluation, Meta-Evaluation of the Impacts and Legacy of the London 2012, Olympic Games and Paralympic Games, SUMMARY REPORT. Department for Culture, Media & Sport. Elérhető: https://www.gov.uk/government/uploads/system/uploads/attachment_data/file/224181/1188-B_Meta_Evaluation.pdf
- Haiman Éva (2013): Lassan megy az akadálymentesítés - Százmilliárdok kellenek még. Világgazdaság Online. Elérhető: http://www.vg.hu/vallalatok/egeszsegugy/lassan-megy-az-akadalymentesites-szazmilliardok-kellenek-meg-417805
- Harry Arne Solberg és Holger Preuss (2007): Major Sport Events and Long-Term Tourism Impacts. Journal of Sport Management, 2007, 21, 213-234 Elérhető: http://wspahn.camel.ntupes.edu.tw/ezcatfiles/t063/download/attdown/0/event%20long%20term%20tourism%20JSM%202007.pdf
- Holger Preuss (2004): Az olimpiai játékok gazdasági háttere. Sanoma Budapest.
- Hotelnewsnow.com: Olympics boost London hotel performance. Online, 2012.08.17. Elérhető: http://www.hotelnewsnow.com/Article/8794/OlympicsboostLondonhotelperformance
- Humphreys, J. – Plummer, M. (1995): The Economic Impact on the State of Georgia of Hosting the 1996 Summer

Olympic Games. Selig Center for Economic Growth, Terry College of Business, The University of Georgia. Elérhető: http://www.terry.uga.edu/media/documents/selig/olympics.pdf

- Institute for Urban Strategies (2014): The japanese economic ripple effect of the 2020 Olympic and Paralympic Games. Institute for Urban Strategies. Elérhető: http://www.mori-m-foundation.or.jp/pdf/140107_Olympic2020_release.pdf
- Instituto Nacional de Estadística: Spanyolország Nemzeti Statisztikai Hivatala. Elérhető: http://www.ine.es/
- Integrált Közlekedésfejlesztési Operatív Program, az Európai Bizottság által elfogadott verzió, 2015.02.12.
- IOC (2005): Official Report of the XXVIII Olympiad
- IOC (2008): Games of the XXXI Olympiad 2016 Working Group Report. Elérhető: http://www.olympic.org/documents/reports/en/en_report_1317.pdf
- IOC (2010): Report of the IOC 2020 Evaluation Commission.
- IOC (2011): 2020 Canditature Acceptance Procedure Games of the XXXII Olympiad Elérhető: http://www.olympic.org/Documents/Host_city_elections/2020_CAP.pdf
- IOC (2011): 2020 Canditature Procedure and Questionnaire, Games of the XXXII Olympiad Elérhető: http://www.olympic.org/Documents/Host_city_elections/FINAL-2020-CPQ-May-2012x.pdf
- IOC (2011): Technical Manual on Workforce, 5th update cycle.
- IOC (2012): Olympic Legacy 2012. IOC. Elérhető: http://www.olympic.org/Documents/Olympism_in_action/Legacy/Olympic_Legacy.pdf.pdf
- IOC (2012): Technical Manual on Accommodation, 6th update cycle – post London 2012 Olympic Games. International Olympic Committee.
- IOC (2012): Technical Manual on Olympic Village, 6th update cycle – post London 2012 Olympic Games. International Olympic Committee.
- IOC (2013): Factsheet of the legacies of the Games - UPDATE - DECEMBER 2013. IOC. Elérhető: http://www.olympic.org/Documents/Reference_documents_Factsheets/Legacy.pdf

- IOC (2013): Olympic Charter (2013. szeptember 9-i változat)
- IOC (2014): Olympic Agenda 2020: 20+20 Recommendations. Elérhető: http://www.olympic.org/Documents/Olympic_Agenda_2020/Olympic_Agenda_2020-20-20_Recommendations-ENG.pdf
- IOC (2014): Olympic Charter (2014. decemberétől érvényes változat). Elérhető: http://www.olympic.org/Documents/olympic_charter_en.pdf
- IOC (2014): Olympic Marketing Fact File 2014 Edition. Elérhető: http://www.olympic.org/Documents/IOC_Marketing/OLYMPIC_MARKETING_FACT_%20FILE_2014.pdf
- IOC és BOCOG (2007): Beijing 2008: Volunteer recruitment goes international. Elérhető: http://workrooms.fih.ch/en/news-1013-beijing-2008-volunteer-recruitment-goes-international
- IOC és Ian Jones (2014) IOC Executive Board sets dates for 2024 Olympic Games bid process Elérhető: http://www.olympic.org/news/ioc-executive-board-sets-dates-for-2024-olympic-games-bid-process/242111
- IOC Olympic Marketing Fact File (2014): Chapter 1: Olympic Marketing Overview; Chapter 3: Olympic Broadcasting
- IOC Olympic Marketing Fact File (2014): Chapter 2: Olympic Partnership; Factsheet IOC Financial Summary update
- IOC Olympic Marketing Fact File (2014): Chapter 2: Olympic Partnership
- IOC Olympic Marketing Fact File (2014): Chapter 4: Olympic Games Ticketing
- IOC Olympic Marketing Fact File (2014): Chapter 5: Olympic Licensing
- IOC Technical Manual on OCOG Marketing (5th update cycle - post Vancouver Winter Games) - 2.1 Description of TOP Programme
- IOC: A 2012-es londoni olimpia online összefoglalója. Elérhető: http://www.olympic.org/london-2012-summer-olympics
- IOC: Candidature Procedure and Questionnaire. http://www.olympic.org/Documents/Host_city_elections/FINAL-2020-CPQ-May-2012x.pdf

- IOC: Host city elections. Elérhető: http://www.olympic.org/host-city-elections/documents-reports-studies-publications
- IOC: London 2012 Global Broadcast Report,
- IOC: Official Olympic Games Results. Elérhető: http://www.olympic.org/olympic-results
- IOC: Technical Manual on Accommodation, 6th Update Cycle (Post London 2012 Olympic Games)
- IOC: Technical Manual on Olympic Village, 6th Update Cycle (Post London 2012 Olympic Games)
- IOC: Technical Manual on Workforce, 5th Update Cycle
- IOC: The Organization. Elérhető: http://www.olympic.org/about-ioc-institution
- IPC (2007): Technical Manual on Paralympic Games, June 2007. International Paralympic Committee.
- IPC (2013): IPC Handbook Paralympic Games Chapter, November 2013. International Paralympic Committee. Elérhető: http://www.paralympic.org/sites/default/files/document/141113151011315_2014_10_07+sec+i+chapter+3+paralympic+games+principles.pdf
- IPC (2014): National Paralympic Day hailed as great success in Britain. International Paralympic Committee. Elérhető: http://www.paralympic.org/news/national-paralympic-day-hailed-great-success-britain
- IPC. A paralimpiai mozgalom hivatalos honlapja. Elérhető: http://www.paralympic.org
- IPK International (2014): World Travel Trends 2014 And What Lies Ahead c. előadás anyaga.
- John R. Gold, Margaret M. Gold (2010): Olympic Cities - City Agendas, Planning and the World's Games 1896-2016. Taylor & Francis
- Jonas Lang LaSalle (2013): Tokyo 2020: The Olympic Games Effect. Hotels & Hospitality Group. Elérhető: http://www.joneslanglasalle.co.jp/japan/ja-jp/Documents/Hotel%20Intelligence/201310%20JLL_HH_OlympicReport_EN.pdf
- Jonas Lang LaSalle (2014): Tokyo 2020 Olympics: Expectations for the Hotel Industry. Hotels & Hospitality Group. Elérhető: http://www.joneslanglasalle.co.jp/japan/ja-jp/Documents/Hotel%20Intelligence/201411%20JLL_HH_OlympicReport_EN.pdf

- Jules Boykoff (2013): Celebration Capitalism and the Olympic Games. Routledge Critical Studies in Sport.
- Julie L. Hotchkiss - Robert E. Moore - Stephanie M. Zobay (2002): The impact of the 1996 Summer Olympic Games on employment and wages in Georgia. Southern Economic Journal, 69 (2003. január) pp691-704.. Elérhető: http://mpra.ub.uni-muenchen.de/9328/1/MPRA_paper_9328.pdf
- Kaplanoglou, G. (2013): Fiscal Deficits and the Role of Fiscal Governance: The Case of Greece.. Economic Analysis and Policy, Volume 43, Issue 1, March 2013, Pages 5–27. Elérhető: http://ac.els-cdn.com/S0313592613500014/1-s2.0-S0313592613500014-main.pdf?_tid=402c9eec-f824-11e4-b1d7-00000aacb35d&acdnat=1431379710_64cc96cdbd0d4bb97171c16860b26a3b
- Kasimati, E. (2006): Macroeconomic and Financial Analysis of Mega-Events: Evidence from Greece. University of Bath Department of Economics & International Development. Elérhető: https://doc.rero.ch/record/12767/files/KASIMATI.pdf
- Környezeti és Energiahatékonysági Operatív Program, az Európai Bizottság által elfogadott verzió, 2015.02.12.
- Kristin Crosier (2012): Take A Look Back At The Olympic Villages Of The Past. Business Insider Elérhető: http://www.businessinsider.com/past-olympic-villages-2012-7?op=1
- KSH (2009): A Sziget Fesztivál és a Balaton Sound látogatói. Turizmus bulletin XIII. évfolyam 3. szám.
- KSH (2009): A Sziget Fesztivál turisztikai vonatkozásai. Turizmus bulletin XIII. évfolyam 1. szám.
- KSH (2013): Jelentés a turizmus 2012. évi teljesítményéről
- KSH (2014): Jelentés a turizmus 2013. évi teljesítményéről.
- KSH 4.5.1. A Magyarországra érkező külföldi látogatók száma és kiadásai (2009–). Elérhető: https://www.ksh.hu/docs/hun/xstadat/xstadat_eves/i_ogt002b.html
- KSH 4.5.4. Magyarországra látogató külföldiek fogyasztási szerkezete (2009–) (teherautósofőrök nélkül), Elérhető: http://www.ksh.hu/docs/hun/xstadat/xstadat_eves/i_ogt005.html
- KSH 4.5.7. A külföldre látogatók száma, átlagos tartózkodási ideje és külföldi kiadásai (2004–), Elérhető: http://www.ksh.hu/docs/hun/xstadat/xstadat_eves/i_ogt008.html

- KSH 4.5.8. A többnapos belföldi utazások összefoglaló adatai (2008–), Elérhető: http://www.ksh.hu/docs/hun/xstadat/xstadat_eves/i_ogt009.html
- KSH 4.5.9. A belföldi, turisztikai célú többnapos utazások fő adatai az utazás célja szerint. Elérhető: https://www.ksh.hu/docs/hun/xstadat/xstadat_evkozi/e_ogt009.html
- KSH jelentés a fogyasztói árakról, 2014
- KSH Módszertani dokumentáció: Magánszálláshely fogalma. Elérhető: http://www.ksh.hu/apps/meta.objektum?p_lang=HU&p_menu_id=120&p_almenu_id=201&p_ot_id=200&p_level=1&p_session_id=55874697&p_obj_id=1941
- KSH. Központi Statisztikai Hivatal. Elérhető: http://www.ksh.hu/
- Laurence Chalip (2000): Leveraging the Sydney Olympics, Centre d'Estudis Olímpics i de l'Esport (UAB), Barcelona
- Laurence Chalip (2002): Using the Olympics to optimise tourism benefits. Elérhető: http://olympicstudies.uab.es/lec/pdf/chalip.pdf
- Les Christie (2004): Olympics: skyhigh prices are falling. CNN/Money. Elérhető: http://money.cnn.com/2004/06/14/pf/athensolympics/
- Liu, Y. – Maseri, W. – Rasli, A. (2010): Thoughts on the Real Macroeconomic Effects of Beijing 2008 Olympics on Chinese Economy. Asian Journal of Information Technology 9 (2): 32-36, 2010. Elérhető: http://docsdrive.com/pdfs/medwelljournals/ajit/2010/32-36.pdf
- London & Partners (2013): London Tourism Report 2012/13. Elérhető: http://cdn.londonandpartners.com/l-and-p/assets/London%20Tourism%20Report%202012-13.pdf.pdf
- London 2012 Tourism Impact Assessment: Impact of London 2012 on Visitor Numbers and Expenditure in 2012, idézi: UK Department for Culture, Media and Sport (2013): Report 5: Post-Games Evaluation: Meta-Evaluation of the Impacts and Legacy of the London 2012 Olympic Games and Paralympic Games, SUMMARY REPORT. Elérhető: https://www.gov.uk/government/uploads/system/uploads/attachment_data/file/224181/1188-B_Meta_Evaluation.pdf
- London 2012: Olympic Games Official Report Volume 1:

http://www.olympic.org/Documents/Reports/Official%20Past%20Games%20Reports/Summer/2012/ENG/2012-RO-S-London_V1_I_eng.pdf

- London East Research Institute (2007): A Lasting Legacy for London? - Assessing the legacy of the Olympic Games and Paralympic Games: Barcelona, Atlanta, Sydney, Athens. London Assembly. Elérhető: http://www.london.gov.uk/sites/default/files/archives/assembly-reports-econsd-lasting-legacy-uel-research.pdf
- London OCOG (2010): The ticketing arrangements for the London 2012 Olympic Games and Paralympic Games?
- London OCOG (2012): London Games Schedule
- London OCOG (2012): Olympic Games ticket prices (preliminary)
- London: Response to the questionnaire for cities applying to become Candidate cities to host the Games of the XXX Olympiad and the Paralympic Games in 2012
- Loretta Chao (2014): Brazil Welcomes One Million World Cup Tourists. The Wall Street Journal. Elérhető: http://blogs.wsj.com/dailyfix/2014/07/15/brazil-welcomes-one-million-world-cup-tourists/
- Magánszállásadók Országos Szövetsége. Elérhető: http://www.maganszallasadok.hu/hu/szovetseg-celja.html
- Magyar Szállodák és Éttermek Szövetsége (2010): A Forma1 autóverseny hatása a szállodák teljesítményére 2009-2010-ben
- Magyar Szállodák és Éttermek Szövetsége (2011): A Forma1 autóverseny hatása a szállodák teljesítményére 2010-2011-ben
- Magyar Szállodák és Éttermek Szövetsége (2013): A Forma1 autóverseny hatása a szállodák teljesítményére 2012-2013-ban
- Magyar Szállodák és Éttermek Szövetsége (2013): TREND RIPORT, A nemzetközi és hazai szállodaipar 2013 I – VIII. havi teljesítményéről. Elérhető online: http://www.hah.hu/files/2213/8200/4791/Trend_riport_2013_janur_-_augusztus.pdf
- Magyar Szállodák és Éttermek Szövetsége (2014): A Magyar Szállodák és Éttermek Szövetségének felmérése a 2014 FORMA 1 Budapest Nagydíj eredményeiről, tapasztalatairól

- Magyar Szállodák és Éttermek Szövetsége (2014): TREND RIPORT 2014, A hazai és nemzetközi szállodaipar teljesítményéről, Augusztus. Elérhető online: http://www.hah.hu/files/3714/1379/8553/Trend_riport_2014_janur-augusztus.pdf
- Magyar Turizmus (2014) Turizmus Magyarországon 2013 (végleges adatokkal)
- Magyar Turizmus Zrt. (2010): Tourism in Hungary 2010
- Magyar Turizmus Zrt. (2014): Turizmus Magyarországon 2014. Elérhető online: http://itthon.hu/documents/28123/8118959/StatElo_2014_HU_oldalankent.pdf
- Magyarország Országgyűlés 2004. évi törvény a sportról
- Magyarország Partnerségi Megállapodása a 2014–2020-as fejlesztési időszakra, 1.4. fejezet.
- Magyarország Partnerségi Megállapodása a 2014–2020-as fejlesztési időszakra, az Európai Bizottság által elfogadott változat. Készítette a Miniszterelnökség a Nemzetgazdasági Minisztérium és a Nemzetgazdasági Tervezési Hivatal közreműködésével, Budapest, 2014.08.15.
- Malfas M., Theodoraki E., és Houlihan B. (2004): Impacts of the Olympic Games as mega-events
- Michael Hirst (2012): London 2012: Paralympic ticket sellout goalBBC News. Elérhető: http://www.bbc.com/news/uk-19240972
- Michael Hirst (2012): London Paralympics: What next for 2012 Games Makers? BBC News. Elérhető: http://www.bbc.com/news/uk-19512993
- Minoru Matsutani: Olympic Games expected to provide economic stimulus. The Japan Times, Wednesday, September 10, 2014. Elérhető: http://info.japantimes.co.jp/ads/pdf/20140910-Summer_Davos_Special.pdf
- Mitsopoulos, M. - Pelagidis, T. (2011): The real cause of Greek debt: Taxation and labour market distortions in Greece. Intereconomics, ISSN 1613-964X, Springer, Heidelberg, Vol. 46, Iss. 2, pp. 112-120. Elérhető: http://www.econstor.eu/bitstream/10419/74559/1/732415357.pdf
- Mizuho Research Institute, 2014 (2014): The Economic Impact of the 2020 Tokyo Olympic Games. Mizuho Research Institute, Economic Research Department. Elérhető: http://www.mizuho-

ri.co.jp/publication/research/pdf/eo/MEA141017.pdf

- Moutos, T. – Tsitsikas, C. (2010): Whither Public Interest: The Case of Greece's Public Finances. CESifo Working Paper Series No. 3098. Elérhető: http://papers.ssrn.com/sol3/papers.cfm?abstract_id=1633375
- National Audit Office (2012): The London 2012 Olympic Games and Paralympic Games: post-Games review. Report by the Comptroller and Auditor General. Elérhető: http://www.nao.org.uk/wp-content/uploads/2012/12/1213794fr.pdf
- National Audit Office (2012): The London 2012 Olympic Games and Paralympic Games: post-Games review.
- National Audit Office (2013): Olympic Delivery Authority: Annual Report and Accounts 2012-13.
- National Audit Office (2014): Olympic Delivery Authority: Annual Report and Accounts 2013-14.
- National Bureau of Statistics, China. Elérhető: http://www.stats.gov.cn/english/
- Newman, H. (2004): Olympic Games in 1996. New Georgia Encyclopedia. Elérhető: http://www.georgiaencyclopedia.org/articles/sports-outdoor-recreation/olympic-games-1996
- Nielsen (2015): London 2012 Ticketing Omnibus, presentation on Tuesday, 26 May 2015
- Online források: 444.hu. (http://444.hu/2015/02/17/itt-a-putyin-mutatjuk/), http://balatonfured.info.hu/szallashelyek/olvas/balatontourist-fured-kemping-es-udulofalu, http://carmenxu.com/2012/08/07/olympic-mens-triathlon-in-hyde-park/hyde-park-triathlon-stand/, http://debrecen.varosom.hu/latnivalok/kulturalis-intezmenyek/Fonix-Csarnok.html, http://divisare.com/projects/206223-Magma-Architecture-London-Shooting-Venue, http://divisare.com/projects/206223-Magma-Architecture-London-Shooting-Venue/images/3335098, http://dvtk.eu/galeria/az-uj-diosgyori-stadion-latvanyterve/669/, http://dvtk.eu/hirek/igy-nez-majd-ki-az-uj-diosgyori-stadion/8258/, http://en.wikipedia.org/wiki/%C4%8Cunovo_Water_Sports_Centre, http://en.wikipedia.org/wiki/Basketball_Arena_(London), http://en.wikipedia.org/wiki/Basketball_Arena_(London), http://en.wikipedia.org/wiki/Eton_Manor, http://en.wikipedia.org/wiki/Laoshan_Bicycle_Moto_Cross_(BMX)_Venue, http://en.wikipedia.org/wiki/Shunyi_Olympic_Rowing-Canoeing_Park, http://en.wikipedia.org/wiki/Vienna_Watersports_Arena, http://epiteszforum.hu/audi-arena-gyor, http://epiteszforum.hu/fonix-csarnok-debrecen-egy-finn-terv-adaptalasa, http://etoparkhotel.hu/,

http://eu.kormany.hu/tobbeves-penzugyi-keret-2014-2020,
http://fr.wikipedia.org/wiki/Veszpr%C3%A9m_Ar%C3%A9na, http://hu.wikipedia.org/wiki/Dunakeszi,
http://hu.wikipedia.org/wiki/Kopaszi-g%C3%A1t,
http://hu.wikipedia.org/wiki/Pusk%C3%A1s_Ferenc_Stadion#/media/File:Stadium_Budapest.jpg,
http://index.hu/nagykep/2012/09/22/critical_mass_az_illegalitastol_a_sztarsagig,
http://index.hu/sport/futball/2008/11/29/a_vasas-palyan_is_lehet_az_mlsz-arena/,
http://it.wikipedia.org/wiki/Olympic_Green_Archery_Field,
http://larsmoeller.photoshelter.com/image/I00003YEag6JLxpk, http://legikep.hu/,
http://m.nb1.hu/?ourl=/hirek/eto-varos-megszerezne-teljes-eto-parkot, http://mnsk.hu/letesitmeny/puskas-ferenc-stadion/, http://mnsk.hu/nyilvanosak-az-uj-puskas-ferenc-stadion-latvanytervei/, http://modern-buildings.blogspot.hu/p/beijing.html, http://neta.itthon.hu/veszprem-arena-sport,
http://palyazat.gov.hu/az_europai_bizottsag_altal_elfogadott_operativ_programok_2014_20,
http://www.atcosl.com/en-ca/About-Us/Why-Modular, http://www.atcosl.com/en-ca/Products-and-Services/,
http://www.avantbleacher.com/product_view_14_146.html, http://www.bbc.com/news/uk-18979103,
http://www.berkeczi.hu/picture.php?pic_id=218&tipus_id=hazak, http://www.budapest-foto.hu/europa%20hid_5.htm, http://www.compackbau.hu/lelatorefkep.html,
http://www.dailymail.co.uk/sport/olympics/article-2180183/London-2012-Olympics-Picture-special-Games-burst-life.html, http://www.e-architect.co.uk/images/jpgs/london/london_olympics_aquatics_centre_0210211_2.jpg,
http://www.eventing.hu/?hu_bemutatkozas-dunakeszi-alag,724,
http://www.fortepan.hu/?tags=bomb%C3%A1z%C3%A1s%2C+&x=0&y=0&view=query&lang=hu&q,
http://www.funzine.hu/hu/venues/eto-park-gyor/#prettyPhoto, http://www.futas.net/budapest/varosliget/,
http://www.geocaching.com/geocache/GC44FTD_hungexpo?guid=4cee1b7d-c749-4e06-8b42-9f0c1edfa2fe,
http://www.godliget.hu/galeria/K%C3%B6rnyezet/K%C3%B6rnyezet/,
http://www.hitachi.ae/eng/infra/project/monorail.html,
http://www.hotelabcbudapest.hu/hotels/pictures/polus_palace_thermal_golf_club_hotel_god.picture.21.hu.html,
http://www.hotelopia.com/h/hotel-premier-inn-gatwick-manor-royal_london_143900/, http://www.kuko.hu/project-details/1, http://www.legifoto.com/magyar/oldalak/a_nemzeti_vagta_legifotozasa/,
http://www.lovasok.hu/index.php?i=65864,
http://www.magyarfutball.hu/hu/stadionok/adatlap/3/szusza_ferenc_stadion,
http://www.metropol.hu/itthon/cikk/1201602-irany-a-zold, http://www.mob.hu/tokeletes-kornyezet-varja-a-vizilabda-europa-bajnoksag-mezonyet, http://www.modular.org/htmlPage.aspx?name=Market_Commercial_Housing,

http://www.mvlsz.hu/hir/3877/letettek-a-dagaly-uszodakozpont-alapkovet, http://www.nemzetisport.hu/kezilabda/debrecen-megmozdult-jon-a-hypo-2048059, http://www.olympic.org/about-ioc-institution, http://www.olympic.org/olympic-results/london-2012/shooting/skeet-125-targets-m, http://www.origo.hu/techbazis/20140825-hacker-nem-valthatja-zoldre-a-pesti-jelzolampakat.html, http://www.pakar-seating.com/projects-gallery-ps/, http://www.panoramio.com/photo/5159145, http://www.rendezvenyhelyszin.specia.hu/, http://www.rendezvenyhelyszin.specia.hu/helyszin/iharos-sandor-margitszigeti-atletikai-centrum, http://www.skyscrapercity.com/showthread.php?p=86111284, http://www.sportscene.tv/courses/vienna/, http://www.szegedsport.hu/intezmenyek/varosi-sportcsarnok, http://www.telegraph.co.uk/sport/olympics/8264308/London-2012-Olympics-venues-Wembley-Arena.html, http://www.telegraph.co.uk/sport/olympics/8691364/London-2012-Olympics-beach-volleyball-test-event-rescheduled.html, http://www.theguardian.com/sport/2012/jul/17/london-2012-olympic-stadium-formula-one, http://www.ujpestfc.hu/hirek/hir/ujpest_fc_debrecen_jegyvasarlas_beleptetes, http://www.ujpestfc.hu/oldalak/32, http://www.velodrome.co.uk/olympic-velodrome-london#, http://www.zimbio.com/pictures/6Rbqs3_k-qz/Olympics+Day+12+Cycling+BMX/1AjAl08zGOA, https://commons.wikimedia.org/wiki/Main_Page, https://engtechmag.wordpress.com/tag/london-olympics/page/2/, https://ssl.panoramio.com/photo/38341195, https://www.dvsc.hu/klub/stadion, https://www.ice.org.uk/

- ONS – az Egyesült Királyság Nemzeti Statisztikai Hivatala (2012): News Release: London 2012 Olympic & Paralympic Games attracted 680,000 overseas visitors. Elérhető: http://www.ons.gov.uk/ons/dcp29904_287477.pdf
- ONS – az Egyesült Királyság Nemzeti Statisztikai Hivatala (2012): News Release: London 2012 Games attract over half a million overseas visitors in July and August. Elérhető: http://www.ons.gov.uk/ons/dcp29904_282888.pdf
- ONS – az Egyesült Királyság Nemzeti Statisztikai Hivatala (2012): Statistical bulletin: Overseas Travel and Tourism, August 2012. Elérhető: http://www.ons.gov.uk/ons/rel/ott/overseas-travel-and-tourism---monthly-release/august-2012/stb-monthly-overseas-travel-and-tourism--august-2012.html
- ONS – Az Egyesült Királyság Statisztikai Hivatala (2013): Visits to the UK for the London 2012 Olympic Games and Paralympics. ONS. Elérhető: http://www.ons.gov.uk/ons/rel/ott/travel-trends/2012/sty-visits-to-the-uk.html
- Oxford Economics (2007): The value of the Games to UK tourism (Summary). Elérhető: http://www.visitbritain.org/Images/VB%20VL%20Tourism%20Impact%20Study%20-%20exec%20summary_tcm29-15220.pdf

- Oxford Economics (2007): The value of the Games to UK tourism. Elérhető: http://www.visitbritain.org/Images/VB%20VL%20Tourism%20Impact%20Study%20-%20full%20report_tcm139-166763.pdf
- Oxford Economics (2007): The value of the London 2012 Olympic and Paralympic Games to UK tourism. Visit Britain, Visit London. Elérhető: http://www.visitbritain.org/Images/VB%20VL%20Tourism%20Impact%20Study%20-%20full%20report_tcm139-166763.pdf
- Oxford Economics (2012): The Economic Impact of London 2012 Olympic and Paralympic Games, commissioned by Lloyds Banking Group. Elérhető: http://www.lloydsbankinggroup.com/globalassets/documents/media/press-releases/lloyds-banking-group/2012/eco_impact_report.pdf
- Oxford Economics (2012): The Economic Impact of the 2012 London Olympic and Paralympic Games. Lloyds Banking Group. Elérhető: http://www.lloydsbankinggroup.com/globalassets/documents/media/press-releases/lloyds-banking-group/2012/eco_impact_report.pdf
- Panja, Biller (2014): Rio Olympic Infrastructure Costs of $2.3 Billion Are Set to Rise. Bloomberg Business. Elérhető: http://www.bloomberg.com/news/articles/2014-01-28/rio-olympic-infrastructure-costs-of-2-3-billion-are-set-to-rise
- Paralympic Games Rio 2016. A riói paralimpia hivatalos honlapja. Elérhető: http://www.rio2016.org.br/en/the-games/paralympic
- Penny Bernstock (2014): A Critical Review of London 2012's Legacy. Ashgate
- Pere Duran (2005): The impact of the Olympic Games on tourism. Barcelona: the legacy of the Games 1992-2002. Miquel de Moragas i Miquel Botella (eds.) (2002): Barcelona: l'herència dels Jocs. 1992-2002. Barcelona: Centre d'Estudis Olímpics UAB, Planeta, Ajuntament de Barcelona. Elérhető: http://ceo.uab.cat/2010/docs/wp083_eng.pdf
- Philip Boyle, Kevin D. Haggerty (2009): Spectacular Security: Mega-Events and the Security Complex. International Political Sociology Elérhető: http://citeseerx.ist.psu.edu/viewdoc/download?doi=10.1.1.476.8759&rep=rep1&type=pdf
- PwC (2002): A XXX. Olimpiai Játékok és a XIV. Paralimpiai Játékok megvalósíthatósági tanulmánya
- PwC (2010): The Games Effect. Report 6: Preliminary Economic Impact of the 2010 Olympic and Paralympic Winter Games on British Columbia and Canada. Elérhető: http://www.fin.gov.bc.ca/reports/pwc-olympic-report6.pdf

- PwC (2011): UK hotels forecast 2011 and 2012: How big a party for hotels in 2012?
- PwC European Economic Outlook 2004 (2004): III – The economic impact of the Olympic Games. PricewaterhouseCoopers European Economic Outlook. Elérhető: http://www.pages.drexel.edu/~rosenl/sports%20Folder/Economic%20Impact%20of%20Olympics%20PWC.pdf
- Rio OCOG (2009): Candidature File for Rio De Janeiro to Host the 2016 Olympic and Paralympic Games. Rio 2016.
- Rio OCOG (2012): Executive Ticketing Briefing, Rio 2016
- Rio OCOG (2014): Rio 2016 Olympic Games Competition Schedule (version 2.6)
- Rio OCOG (2015): Rio 2016 Ticketed Sessions plan as of 2015.01.12
- Rio OCOG (2015): Rio2016 hivatalos dokumentumok: http://www.rio2016.com/en/organising-committee/transparency/documents
- Rio OCOG Budget. Elérhető: https://i3gov.planejamento.gov.br/
- Rio OCOG: Candidature File for Rio 2016, Vol.1. (2009)
- Rio OCOG: Rio 2016 announces ticket prices for Olympic Games with focus on making event open to all. Online, 2014.09.16. Elérhető: http://www.rio2016.com/en/news/news/rio-2016-announces-ticket-prices-for-olympic-games-with-focus-on-making-event-open-to-all
- Rio OCOG: Rio Candidature file. Elérhető: http://www.rio2016.com/en/organising-committee/transparency/documents
- Rio OCOG: Rio Olympic Games Ticket Prices, January 2016. Elérhető: http://www.rio2016.com/sites/all/themes/rio2016_agosto_14/doc/pdf/Ticket_prices_for_the_Rio_2016_Olympic_Games.pdf
- Rio OCOG: Rió pénzügyi tervdokumentuma. Elérhető online: http://www.rio2016.com/en/news/interviews/henrique-gonzalez
- Robert von Rekowsky (2013): Are the Olympics a Golden Opportunity for Investors?. Fidelty Investments. Elérhető: https://www.fidelity.com/bin-

public/060_www_fidelity_com/documents/Are%20the%20Olympics%20a%20Golden%20Opportunity%20for%20Investors_Fidelity.pdf

- Samantha Edds (2012): Economic Impacts of the Olympic Games through State Comparison. Elérhető online: http://www.freakonomics.com/media/Economic_Impacts_of_the_Olympic_Games.pdf
- Samantha Shankman (2014): Interjú Vincente Neto-val, a brazil turisztikai intézet vezetőjével. www.skift.com. Elérhető: http://skift.com/2014/07/22/interview-brazils-tourism-president-looks-back-on-the-world-cup/
- Straub Ádám (2014): Hacker nem válthatja zöldre a pesti jelzőlámpát Elérhető: http://www.origo.hu/techbazis/20140825-hacker-nem-valthatja-zoldre-a-pesti-jelzolampakat.html
- Subdirección General de Conocimiento y Estudios Turísticos. Elérhető: http://www.tourspain.es/es-es/inteligenciamercados/infoestadistica/Paginas/default.aspx
- Sverrir Sverrisson (2012): The economic impact of Brazil's 2014 World Cup and 2016 Olympics. Saxo Group. Elérhető: https://www.tradingfloor.com/posts/the-economic-impact-of-brazils-2014-world-cup-and-2016-olympics-526315521
- Személyes interjú Kamuti Balázzsal, a MOB korábbi aranyfokozatú támogatója, hivatalos utaztatója és magyarországi jegyértékesítője, a Pegazus Tours ügyvezető igazgatójával.
- Sziget (2014): Látogatók forrásának és utazási módjainak statisztikái
- Technical Manual on Paralympic Games (2007)
- Terület- és Településfejlesztési Operatív Program, az Európai Bizottság által elfogadott verzió, 2015.02.12.
- Tervdokumentumok, Operatív Programok: The Olympic Games, 2nd edition - A social science perspective, K. Toohey, A. J. Veal
- The Atlanta Committee for the Olympic Games (1997): The Official Report of the Centennial Olympic Games, Vol.1., Atlanta 1996. International Olympic Committee. Elérhető: http://library.la84.org/6oic/OfficialReports/1996/1996v1.pdf
- Tokyo OCOG: Candidature File for Tokyo 2020. (2013)
- Tokyo OCOG: Tokió részletes pályázati anyaga. Elérhető:

http://www.tokyo2020.jp/en/plan/candidature/dl/tokyo2020_candidate_entire_1_enfr.pdf

- Tokyo OCOG: Tokyo 2020 Candidate City Report
- Tokyo OCOG: Tokyo 2020 Official Site. Elérhető: http://tokyo2020.jp/en/news/index.php?id=193
- Tokyo OCOG: Tokyo 2020 teljes jelentkezési anyag. Elérhető: https://tokyo2020.jp
- Transport for London (2012): London 2012 Games Transport: Performance, Funding and Legacy. Elérhető: https://www.tfl.gov.uk/cdn/static/cms/documents/Part-1-Item06-TfL-Games-performance-Final-corrected.pdf
- Travel Pulse (2015): Airbnb Becomes a 2016 Rio de Janeiro Olympics Sponsor. http://www.travelpulse.com/. Elérhető: http://www.travelpulse.com/news/hotels-and-resorts/airbnb-becomes-a-2016-rio-de-janeiro-olympics-sponsor.html
- Tziralis, G. - Tolis, A. - Tatsiopoulos, I. - Aravossis, K. (2008): Sustainability and the Olympics: The Case of Athens 2004. Sector of Industrial Management and Operational Research, School of Mechanical Engineering, National Technical University of Athens, Greece.. Elérhető: http://arvis.simor.ntua.gr/Attachments/Publications/Journals/Diethni/7.2.9_SUSTAINABILITY%20AND%20THE%20OLYMPICS%20-%20THE%20CASE%20OF%20ATHENS%202004.pdf
- UK Department for Culture, Media and Sport (2013): Report 5: Post-Games Evaluation: Meta-Evaluation of the Impacts and Legacy of the London 2012 Olympic Games and Paralympic Games, SUMMARY REPORT. Elérhető: https://www.gov.uk/government/uploads/system/uploads/attachment_data/file/224181/1188-B_Meta_Evaluation.pdf
- UK Government – Mayor of London (2014): Inspired by 2012: The legacy from the Olympic and Paralympic Games (Second annual report – Summer 2014). UK Government, Mayor of London. Elérhető: https://www.gov.uk/government/uploads/system/uploads/attachment_data/file/335774/140723_Inspired_by_2012_-_2nd_annual_legacy_report_-_accessible.pdf
- UMass (2015): Assessing the Olympics: Preliminary Economic Analysis of a Boston 2024 Games. Prepared for: The Boston Foundation
- United Nations Environment Programme (2009): Independent environmental Assessment: Beijing 2008 Olympic Games. United Nations Environment Programme Elérhető:

http://www.unep.org/pdf/BEIJING_REPORT_COMPLETE.pdf

- Vancouver 2010 Integrated Security Unit (2012): After action report
- Versenyképes Közép-Magyarország Operatív Program, az Európai Bizottság által elfogadott verzió, 2015.02.12.
- Will Jennings (2012): Olympic Risks. Palgrave Macmillan.
- Wonho Song (2010): Impacts Of Olympics On Exports And Tourism. Journal Of Economic Development, Volume 35, Number 4, December 2010. Elérhető: http://www.jed.or.kr/full-text/35-4/5.pdf
- World Cup Portal (2014): Brazil expects a R$ 30 billion economic boost from 2014 FIFA World Cup. www.copa2014.gov.br. Elérhető: http://www.copa2014.gov.br/en/noticia/brazils-expects-r-30-billion-economic-boost-2014-fifa-world-cup
- World Travel Monitor 2009-2014 (2014) és IPK International
- WTTC (2014): Travel & Tourism – Economic Impact, Hungary, 2014. Elérhető: http://itthon.hu/documents/28123/4102691/WTTC_hungary2014.pdf
- Xuebing, T. - Yongling, Y. (2012): The Impact of Staging Olympic Games on Real Estate Price in Beijing. Research in World Economy, Vol. 3, No. 1; March 2012. Elérhető: http://www.sciedu.ca/journal/index.php/rwe/article/download/858/408
- Zheng Xin (2014): Sharp fall in tourism hits Beijing. China Daily USA. Elérhető: http://usa.chinadaily.com.cn/china/2014-01/13/content_17231289.htm

18.2 Rövidítésjegyzék és fogalomtár

Rövidítések, idegen kifejezések:

ANOC	Nemzeti Olimpiai Bizottságok Szövetsége (Association of National Olympic Committee)
ASOIF	Nyári Olimpiai Sportágak Nemzetközi Szövetsége (Association of Summer Olympic Committee)
CEF	Európai Hálózatfinanszírozási Eszköz (Connecting Europe Facility)
CG hotel/szálloda (Client Group hotel)	Az olimpiára meghívott egyéb hivatalos személyek számára fenntartott szálloda
DG MOVE	Európai Bizottság Mobilitáspolitika és Közlekedés Főigazgatósága
DG REGIO	Európai Bizottság Regionális és Várospolitika Főigazgatósága
EB	Európai Bizottság
ERFA	Európai Regionális Fejlesztési Alap
ESB alapok	Európai Strukturális és Beruházási Alapok
ESZA	Európai Szociális Alap
EU	Európai Unió
IF	International Federation (Nemzetközi Sportszövetség)
IKOP	Integrált Közlekedésfejlesztési Operatív Program
KA	Kohéziós Alap

KEHOP	Környezeti és Energiahatékonysági Operatív Program
KMR	Közép-magyarországi Régió
KSH	Központi Statisztikai Hivatal
MOB	Magyar Olimpiai Bizottság
MPC és IBC	Sajtó- és közvetítőközpont
NOB (IOC)	Nemzetközi Olimpiai Bizottság (International Olympic Committee)
NPB (IPC)	Nemzetközi Paralimpiai Bizottság (International Paralympic Committee)
OCOG	The Organising Committee for the Olympic Games – szervezőbizottság
OP	Operatív Program
PPP	Köz- és magánszféra együttműködése (Public-Private Partnership)
RSD	Soroksári-ráckevei Duna-ág
SUMP	Fenntartható Városi Mobilitási Terv (Sustainable Urban Development Plan)
TEN-T	Transzeurópai Közlekedési Hálózat (Trans-European Transport Networks)
TOP	Terület- és Településfejlesztési Operatív Program
TOP Program	The Olympic Partner program
VEKOP	Versenyképes Közép-Magyarország Operatív Program

Fogalomtár

„nem olimpiai" fejlesztés	Az olimpiától függetlenül is tervezett fejlesztések, amelyek támogatják az olimpia megrendezését, az alapeseti és előrehozott fejlesztések összessége.
„olimpia bruttó költsége"	Az „olimpia bruttó költsége" a kizárólag az olimpiai megrendezéséhez köthető kiadások, mely tartalmazza a pályázati és nettó szervezési (OCOG) költségeket, valamint az olimpiai fejlesztéseket.
„olimpia költsége"	Az „olimpia bruttó költsége" csökkentve az olimpiai fejlesztésekkel létrehozott javak olimpia utáni részbeni értékesítéséből származó bevételeivel.
alapeseti fejlesztés, alapeseti projekt	Minden olyan projekt, mely a hosszú távú fejlesztési tervek, illetve budapesti vagy országos szakmai koncepciók alapján – az olimpiától függetlenül – 2024-ig megvalósításra kerül és támogatja az olimpia megrendezését.
alapeseti sportlétesítmény	Alapeseti sportlétesítménynek tekintjük azokat a meglévő vagy 2024-ig megvalósuló létesítményeket, melyek Olimpia megrendezésétől függetlenül is alkalmasak lennének olimpiai versenyhelyszínként (akár bizonyos kiegészítő beruházásokkal).
Bid Book	Pályázati dosszié, a jelöltségi szakaszban a NOB-nak benyújtott pályázati anyag
bruttó nézőkapacitás	Az a minimális befogadóképesség, amelyet az egyes sportágaknak otthont adó létesítményekben biztosítani kell.
előrehozott fejlesztés, előrehozott projekt	A fejlesztés a hosszú távú fejlesztési tervek, illetve budapesti vagy országos szakmai koncepciók alapján az olimpiától függetlenül megvalósításra kerül, támogatja az olimpia megrendezését, azonban a befejezés várható időpontja 2024 utánra esik, így azt az olimpia rendezéséhez előre kell hozni.

főhelyszín	A kiemelt olimpiai létesítményeket tartalmazó terület, általában beleértjük a főstadiont, az olimpiai falut és a médiaközpontot, néha a médiafalut is.
jelentkezési szakasz	A szándéknyilatkozat benyújtásától (határidő 2015. szeptember 15.) a jelölt városok kiválasztásáig (2016 április/május) terjedő időszak.
jelöltségi szakasz	A jelölt városok kiválasztásától (2016 április/május) a rendező város kiválasztásáig (2017 szeptember) terjedő időszak.
Master Plan	A sportcélú és nem sportcélú olimpiai helyszínek összessége, illetve ezek strukturált elrendezésének, rendszerbe foglalásának bemutatása.
médiafalu	A médiamunkások szállása, számukra nem szükséges tényleges falujelleg, kereskedelmi szállásokon, akár decentralizáltan is megvalósítható.
médiaközpont, más néven sajtó- és közvetítő központ	Angolul IBC (International Broadcast Centre), MPC (Main Press Centre). A média képviselők munkájának elsődleges színtere. Alapvetően irodafunkciót, -területet jelent.
modal-split	A közlekedési eszközök megoszlása, használati aránya.
nem-OCOG költségvetés	A pályázó város hosszú távú fejlesztését szolgáló, de megvalósulásuk szempontjából a játékok megrendezésének elengedhetetlen feltételének tekinthető infrastrukturális fejlesztések, tőkeberuházások költségeit és azok finanszírozási módját bemutató költségvetés.
olimpiai és paralimpiai falu	A központi olimpiai falu a sportolók és hivatalos kísérőik szállásául szolgál. A falut fel kell osztani lakóövezetre a sportolók számára és nemzetközi övezetre, ahol szolgáltatások, üzletek és kulturális létesítmények találhatók. Területén egy poliklinika is építendő, amely az összes csapatnak orvosi szolgáltatásokat nyújt.

olimpiai fejlesztés, olimpiai projekt	Kizárólag az olimpia rendezése miatt felmerülő projekt, amely a hosszú távú fejlesztési tervek, illetve budapesti vagy országos szakmai koncepciókban nem szerepel, viszont az olimpia, illetve a paralimpia megrendezéséhez szükséges fejlesztésnek minősül.
olimpiai sportlétesítmény	Olimpiai sportlétesítményeknek azokat a meglévő, vagy 2024-ig megvalósuló létesítményeket nevezzük, melyek kizárólag az Olimpia rendezéséhez köthetően, a rendezés biztos tudatában lennének alkalmassá téve (bővítés, felújítás, átalakítás, építés) Olimpia rendezésére.
technikai falu	A versenybírók és a sportesemények lebonyolítást támogató egyéb, technikai feladatokat ellátó akkreditált személyzet elhelyezésére szolgál

19. Melléklet

Tartalomjegyzék

19. Melléklet 1145
19.1. Területalkalmassági és térségalkalmassági vizsgálatok, és az azokat alátámasztó dokumentáció 1145
19.2. Egyéb közlekedésfejlesztési alapesetek 1183
19.2.1. Szállodahajók 1183
19.2.2. Repülőterek 1188
19.2.2.1. A budapesti Liszt Ferenc Repülőtér 1188
19.2.2.2. Az olimpiai eset légi közlekedési igényének vizsgálata 1220
19.2.2.3. Vidéki repterek bemutatása 1224
19.2.2.4. Országhatárhoz közeli repülőterek vizsgálata 1233
19.3. Helyszíni felmérés során meglátogatott létesítmények listája és fényképes bemutatása 1241
19.4. Turizmus és szálláshelyek: alternatív szálláshely-lehetőségek 1301
19.4.1. A magyarországi szálláshely-kapacitás előrejelzése 1309
19.5. Makrogazdasági hatások – ÁKM modell módszertani leírása 1312
19.6. Makrogazdasági benchmark 1316
19.6.1. Makrogazdasági benchmark: Barcelona, 1992 1316
19.6.2. Makrogazdasági benchmark: Atlanta, 1996 1323
19.6.3. Makrogazdasági benchmark: Sydney, 2000 1327
19.6.4. Makrogazdasági benchmark: Athén, 2004 1330
19.6.5. Makrogazdasági benchmark: Peking, 2008 1337

19.6.6. Makrogazdasági benchmark: London, 2012 1342
19.6.7. Makrogazdasági benchmark: Rio de Janeiro, 2016 1349
19.6.8. Makrogazdasági benchmark: Tokió, 2020 1353
19.7. A jelölti szakasz jogi garanciái 1355
19.8. Az M1-M7 bővítés és indoklása 1365
Ábrajegyzék 1369
Táblázatjegyzék 1371

19. Melléklet

19.1. Területalkalmassági és térségalkalmassági vizsgálatok, és az azokat alátámasztó dokumentáció

Egy olimpia megfelelő minőségű megrendezéséhez kompakt, összefüggő város, vagy ha úgy tetszik „olimpiai" szerkezet képzése szükséges. Az egész olimpia több, kisebb részből, versenyhelyszínekből, falvakból, a rendezvényhez kapcsolódó programhelyszínekből áll össze egy koherens egésszé. Ennek a szerkezetnek pedig az egyik legfőbb kiinduló vagy megérkező pontja az atlétikai, vagy más néven olimpiai stadion és annak közvetlen környezete. Itt gyújtják meg az olimpiai lángot és itt mutatkozik be a rendező város és a nemzetek, amelyek az elkövetkezendő 16 nap során megmérettetnek egymással. Az olimpiai stadion általában nem önmagában, hanem több, kisebb vagy nagyobb férőhelyszámot befogadó versenyhelyszínnel együtt alkot egy komplett „parkot". Mivel a 10-12.000 sportolónak több, mint 1/3-a ezen a helyszínen méretteti meg magát a világ előtt, így ideális esetben az olimpiai stadion és az olimpiai falu egymáshoz szorosan kapcsolódó területeken helyezkednek el.

Az olimpiai stadion elhelyezkedése tehát kulcskérdés, így ezen helyszín megtalálása ugrik a helyszínkiválasztási prioritás elejére.

A különböző falvak és stadionok szűrési, helyszínkiválasztási metodikája részletesen a 7.3-as *(A helyszínkiválasztás általános módszertana)* fejezet alatt található. Fontos megemlíteni, hogy a helyszínkiválasztásnál egy telekcsoport több kritériumnak is megfelelt előzetes szűrések alapján, így lehet egyszerre potenciális helyszíne több falunak, vagy stadionnak.

1. táblázat: 15 ha-nál nagyobb, változással érintett, egybefüggő Nagykiterjedésű sportolási célú (K-sp), és Nagykiterjedésű rekreációs és szabadidős (K-rek) és Intézményi (I) területek (Forrás: BFVT)

Kerület	Ssz.	Terület (ha)	Helyszín neve	Területek alkalmasság vizsgálata	Részletes indoklás
III.	1.	25	Óbudai-sziget déli szigetcsúcs	Telekmorfológiailag és városszerkezetileg nem megfelelő terület.	A város hosszú távú fejlesztéséhez elképzeléseihez, városszerkezeti adottságaihoz nem illeszkedik. A nagy A sziget fejlesztésre alkalmas területén a stadion a térbeli paraméterei miatt nem fér el.
	2.	28	Volt Óbudai Gázgyár területe	Telekmorfológiailag és városszerkezetileg nem megfelelő terület.	A területen található védett épületállomány miatt a stadion térbeli paramétereivel nem elhelyezhető.
	3.	17	Északi Városkapu	MEGFELELŐ	RÉSZLETES ÉRTÉKELÉS

IV.	4.	24	Szusza Ferenc Stadiontól délre a Váci út keleti oldala	Telekmorfológiailag és városszerkezetileg nem megfelelő terület.	Városszerkezeti elhelyezkedése nem megfelelő. A terület alakja és mérete miatt a területen stadion nem helyezhető el.
	5.	15	Váci út-Rév utca (Fővárosi Vízművek telepe)	Telekmorfológiailag és városszerkezetileg nem megfelelő terület.	Városszerkezeti elhelyezkedése nem megfelelő. A terület alakja és mérete miatt a területen stadion nem helyezhető el.
	6.	17	Megyeri erdő	Telekmorfológiailag és városszerkezetileg nem megfelelő terület.	Városszerkezeti elhelyezkedése nem megfelelő. A terület alakja és mérete miatt a területen stadion nem helyezhető el.
	7.	16	Káposztásmegyer-Homoktövis terület	Telekmorfológiailag és városszerkezetileg nem megfelelő terület.	Városszerkezeti elhelyezkedése nem megfelelő. A terület alakja és mérete miatt a területen stadion nem helyezhető el.
	8.	21	Tungsram/Chinoin Sporttelep, UTE atlétikai pálya	MEGFELELŐ	RÉSZLETES ÉRTÉKELÉS
VIII.	9.	42	Volt Ganz-MÁVAG gyártelep	MEGFELELŐ	RÉSZLETES ÉRTÉKELÉS
	10.	28	Orczy-kert és Ludovika Akadémia	Telekmorfológiailag és városszerkezetileg nem megfelelő terület.	Egyéb fejlesztések miatt stadion elhelyezésre nincs megfelelő terület.
IX.	11.		Vituki	MEGFELELŐ	RÉSZLETES ÉRTÉKELÉS
	12.		Nagyvásártelep Észak	MEGFELELŐ	RÉSZLETES ÉRTÉKELÉS
	13.	32	Gubacsi út-Soroksári út közti területek	Telekmorfológiailag és városszerkezetileg nem megfelelő terület.	Városszerkezeti elhelyezkedése nem megfelelő. A terület alakja és mérete miatt a területen stadion nem helyezhető el.
	14.	26	Gubacsi út - Külső Mester utca közötti volt sertésvágóhíd	Telekmorfológiailag és városszerkezetileg nem megfelelő terület.	Városszerkezeti elhelyezkedése nem megfelelő. A terület alakja és mérete miatt a területen stadion nem helyezhető el.
	15.	29	Közvágóhíd-Mester utca	Telekmorfológiailag és városszerkezetileg nem megfelelő terület.	A város hosszú távú fejlesztéséhez elképzeléseihez, városszerkezeti adottságaihoz nem illeszkedik. A terület alakja és mérete miatt a területen stadion nem helyezhető el.
	16.	18	Vágóhíd utca környezete	Telekmorfológiailag és városszerkezetileg nem megfelelő terület.	A város hosszú távú fejlesztéséhez elképzeléseihez, városszerkezeti adottságaihoz nem illeszkedik. A terület alakja és mérete miatt a területen stadion nem helyezhető el.
	17.	31	Fék utca-Könyves Kálmán krt. közti terület (Ferencváros kocsiszín)	Telekmorfológiailag és városszerkezetileg nem megfelelő terület.	A terület alakja miatt a stadion térbeli paramétereivel nem helyezhető el.
	18.	29	Üllői út 1, Üllői út 2	MEGFELELŐ	RÉSZLETES ÉRTÉKELÉS

X.	19.	22	Népliget, Fradi sporttelep és Építő pálya	MEGFELELŐ	RÉSZLETES ÉRTÉKELÉS
	20.	87	Kincsem Park	MEGFELELŐ	RÉSZLETES ÉRTÉKELÉS
	21.	71	Fehér-dűlő	MEGFELELŐ	RÉSZLETES ÉRTÉKELÉS
	22.	29	Kőbányai sörgyár	Telekmorfológiailag és városszerkezetileg nem megfelelő terület.	A terület alakja és a területen található védett épületállomány miatt nem alkalmas stadion elhelyezésre.
	23.	16	Sportliget	Elérhetőségi, közlekedési szempontból nem megfelelő terület.	közlekedés
	24.	21	Kozma utcai börtön környéke (Gumigyár utcáig)	Elérhetőségi, közlekedési szempontból nem megfelelő terület.	közlekedés
XI.	25.	16	Karolina úti terület	Telekmorfológiailag és városszerkezetileg nem megfelelő terület.	A város hosszú távú fejlesztéséhez elképzeléseihez, városszerkezeti adottságaihoz nem illeszkedik. A terület alakja és mérete miatt a területen stadion nem helyezhető el.
	26.	21	Kelenföld - KTI környezete	Telekmorfológiailag és városszerkezetileg nem megfelelő terület.	A város hosszú távú fejlesztéséhez elképzeléseihez, városszerkezeti adottságaihoz nem illeszkedik. A terület alakja és mérete miatt a területen stadion nem helyezhető el.
	27.	16	Nádorligeti lakópark környezete	Telekmorfológiailag és városszerkezetileg nem megfelelő terület.	A város hosszú távú fejlesztéséhez elképzeléseihez, városszerkezeti adottságaihoz nem illeszkedik. A terület alakja és mérete miatt a területen stadion nem helyezhető el.
	28.	21	Szerémi út menti északi terület	Telekmorfológiailag és városszerkezetileg nem megfelelő terület.	A város hosszú távú fejlesztéséhez elképzeléseihez, városszerkezeti adottságaihoz nem illeszkedik. A terület alakja és mérete miatt a területen stadion nem helyezhető el.
	29.	23	Szerémi út menti középső terület	Telekmorfológiailag és városszerkezetileg nem megfelelő terület.	
	30.	19	Szerémi út menti déli terület	Telekmorfológiailag és városszerkezetileg nem megfelelő terület.	
XII.	31.	28	MTA Központi Fizikai Kutató Intézet	Elérhetőségi, közlekedési szempontból nem megfelelő terület.	Minden fontos sporthelyszíntől messze esik, a Hegyvidéki utakon olimpiai sáv nem jelölhető ki.
	32.	46	Csillebérci Ifjúsági és Szabadidő Központ	Elérhetőségi, közlekedési szempontból nem megfelelő terület.	Minden fontos sporthelyszíntől messze esik, a Hegyvidéki utakon olimpiai sáv nem jelölhető ki.

	33.	16	Köztársasági elnöki rezidencia (Közjogi skanzen - Svábhegy)	Elérhetőségi, közlekedési szempontból nem megfelelő terület.	Minden fontos sporthelyszíntől messze esik, a Hegyvidéki utakon olimpiai sáv nem jelölhető ki.
XIII.	34.	16	Bánki Donát Szakközépiskola környezete	Telekmorfológiailag és városszerkezetileg nem megfelelő terület.	A terület alakja miatt a stadion térbeli paramétereivel nem helyezhető el.
	35.	17	volt Országos Gyógyintézeti Központ	Telekmorfológiailag és városszerkezetileg nem megfelelő terület.	A terület alakja miatt a stadion térbeli paramétereivel nem helyezhető el.
XIV.	36.	29	Vasúttörténeti park	Telekmorfológiailag és városszerkezetileg nem megfelelő terület.	A területet jelenleg a Vasúttörténeti Park található, így a stadion térbeli paramétereivel nem helyezhető el.
	37.	17	Rákosrendező	Telekmorfológiailag és városszerkezetileg nem megfelelő terület.	A terület alakja miatt a stadion térbeli paramétereivel nem helyezhető el.
	38.	38	Istvánmező	MEGFELELŐ	RÉSZLETES ÉRTÉKELÉS
XV.	39.	27	Rákospalota Bányató	Telekmorfológiailag és városszerkezetileg nem megfelelő terület.	A területen található tó miatt a terület alakja stadion elhelyezésre nem alkalmas.
	40.	48	Rákospalota külső (Pólus-Ázsia center mögött)	Elérhetőségi, közlekedési szempontból nem megfelelő terület.	közlekedés
XVI.	41.	41	Mátyásföldi repülőtér	Elérhetőségi, közlekedési szempontból nem megfelelő terület.	közlekedés
XVII.	42.	37	Rákoskeresztúri és Madárdomb lakótelepek közti terület	Telekmorfológiailag és városszerkezetileg nem megfelelő terület.	Városszerkezeti elhelyezkedése nem megfelelő. A telkek alakja és mérete miatt a területen stadion nem helyezhető el.
	43.	17	Rákos-patak menti beépítettlen terület	Telekmorfológiailag és városszerkezetileg nem megfelelő terület.	Városszerkezeti elhelyezkedése nem megfelelő. A telkek alakja és mérete miatt a területen stadion nem helyezhető el.
XVIII	44.	18	Pestszentlőrinc - Kavicsbánya	Telekmorfológiailag és városszerkezetileg nem megfelelő terület.	Városszerkezeti elhelyezkedése nem megfelelő. A telkek alakja és mérete miatt a területen stadion nem helyezhető el.
XIX	45.	21	Kispesti Atlétikai Klub és Fővárosi Autópiac	MEGFELELŐ	RÉSZLETES ÉRTÉKELÉS
XX.	46.	42	Pesterzsébet dél (Köves út - Szentlőrinci út)	MEGFELELŐ	RÉSZLETES ÉRTÉKELÉS

XXI.	47.	34	Csepel-Rózsadomb	Elérhetőségi, közlekedési szempontból nem megfelelő terület.	közlekedés
	48.	20	Duna TSZ	Elérhetőségi, közlekedési szempontból nem megfelelő terület.	közlekedés
	49.	56	Csepeli papírgyár	Elérhetőségi, közlekedési szempontból nem megfelelő terület.	közlekedés
	50.	23	Csepel Szabótelep: Ady E. út menti terület	Telekmorfológiailag és városszerkezetileg nem megfelelő terület.	A területen kialakult lakóterület található, stadion építésére nem alkalmas.
	51.	31	Csepel Észak ("eperföldek")	Telekmorfológiailag és városszerkezetileg nem megfelelő terület.	A város hosszú távú fejlesztéséhez elképzeléseihez, városszerkezeti adottságaihoz nem illeszkedik.
	52.	17	Észak-Csepel Nyugati szigetcsúcs	MEGFELELŐ	RÉSZLETES ÉRTÉKELÉS
	53.	20	Észak-Csepel Keleti szigetcsúcs	MEGFELELŐ	RÉSZLETES ÉRTÉKELÉS
XXII.	54.	17	Budatétény – Rózsakert	Telekmorfológiailag és városszerkezetileg nem megfelelő terület.	A terület alakja miatt a stadion térbeli paramétereivel nem helyezhető el.

HELYSZÍNKIVÁLASZTÁS
ATLÉTIKAI STADION

ALAPKÖVETELMÉNYEK (1.)

- MIN. 15 HA TERÜLET
- ALULHASZNOSÍTOTT TERÜLET
- MEGLÉVŐ/TERVEZETT VEGYES ÉS SPORTTERÜLETEK

54 helyszín vizsgálata

Meglévő/előkészítés alatt álló sportlétesítmények

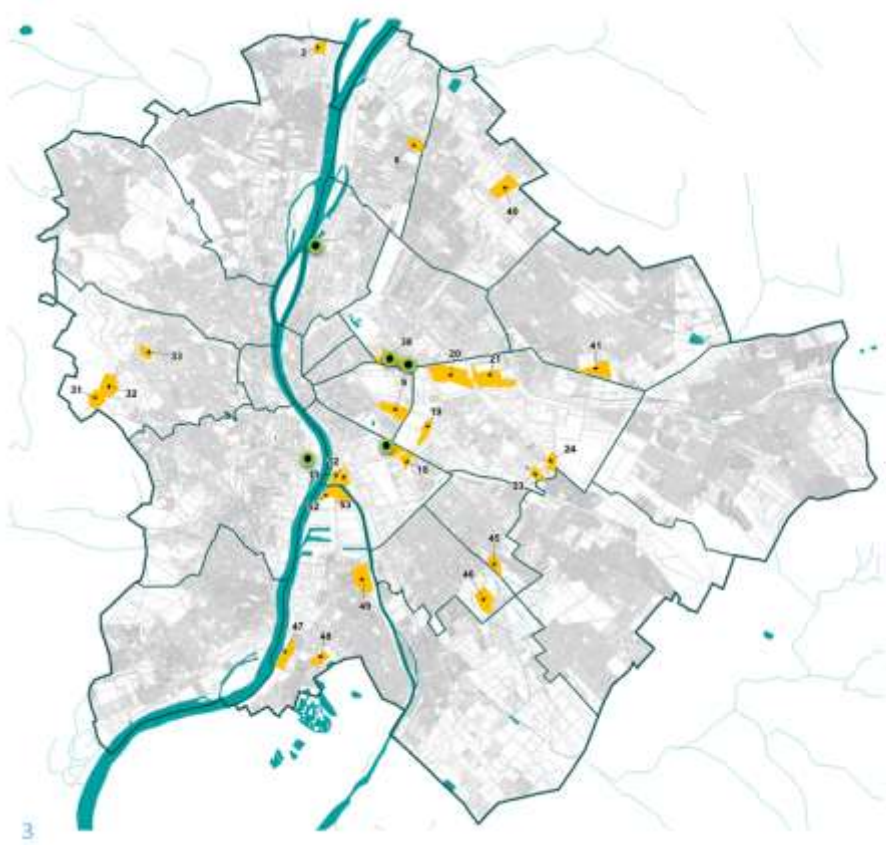
HELYSZÍNKIVÁLASZTÁS
ATLÉTIKAI STADION

KIZÁRÁS (2.)
OBJEKTÍV SZEMPONTRENDSZER ALAPJÁN

- TELEKMORFOLOGIA

31 helyszín kizárása

Meglévő/előkészítés alatt álló sportlétesítmények

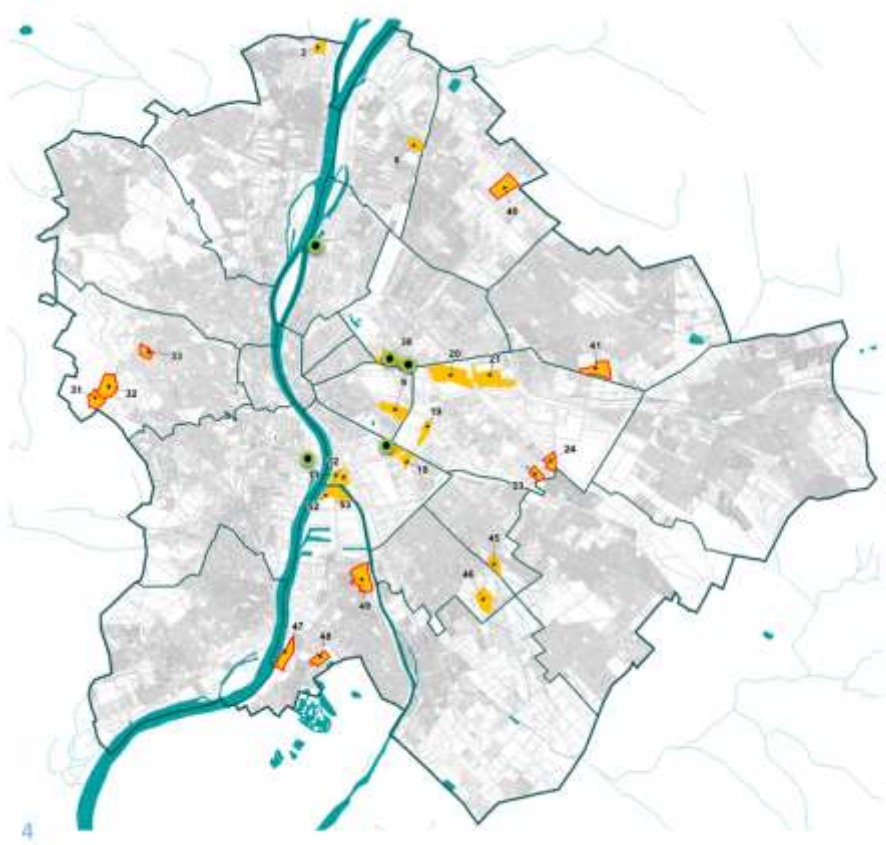
HELYSZÍNKIVÁLASZTÁS
ATLÉTIKAI STADION

KIZÁRÁS (2.)
OBJEKTÍV SZEMPONTRENDSZER ALAPJÁN

- TELEKMORFOLOGIA

Marad 23 helyszín

Meglévő/előkészítés alatt álló sportlétesítmények

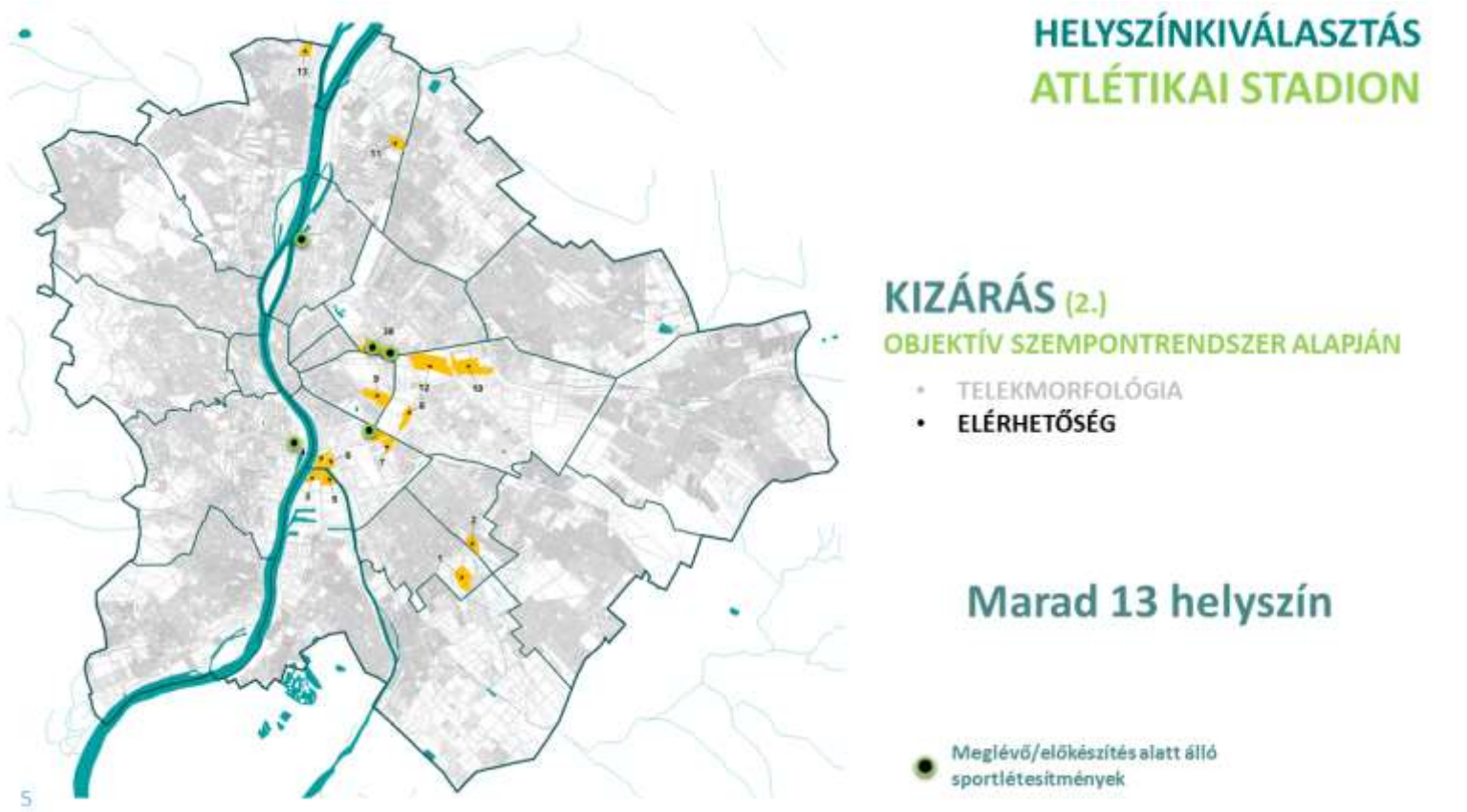
HELYSZÍNKIVÁLASZTÁS
ATLÉTIKAI STADION

KIZÁRÁS (2.)
OBJEKTÍV SZEMPONTRENDSZER ALAPJÁN

- TELEKMORFOLÓGIA
- **ELÉRHETŐSÉG**

10 helyszín kizárása

Meglévő/előkészítés alatt álló sportlétesítmények

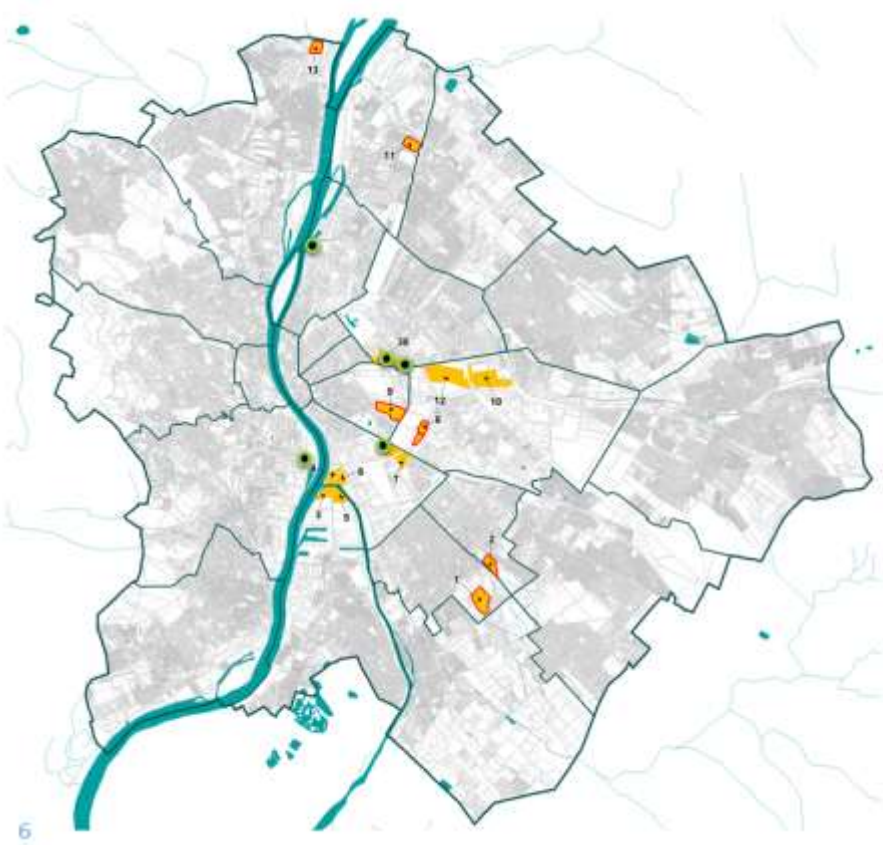

Az atlétikai stadion helyszínkiválasztásának 2. lépése a helyszínek városrendezési szempontokon és közlekedésen alapuló részletes, súlyozásos értékelése volt. Ezek alapján 7 telekcsoport került még kizárásra a 13-ból.

2. táblázat: Atlétikai stadion helyszín értékelés (Forrás: BFVT)

ATLÉTIKAI STADION HELYSZÍN ÉRTÉKELÉS																							
Helyszín	**Városszerkezet, funkció**									**Értékelés**	**Közlekedés**										**Értékelés**	Szűrés alapján további vizsgálatra nem javasolt területek kizárási oka
	Területnagyság (ha)	1. Városszerkezeti illeszkedés	2. Illeszkedés Budapest fejlesztési terveihez, utóhasznosíthatóság	3. Területfejlesztő erő (katalizáló hatás)	4. Városképátalakító hatás	5. A terület megszerezhetősége (tulajdonviszonyok)	6. Az olimpiától függetlenül rendelkezésre álló létesítményekhez való kapcsolódási lehetőség	7. Környezeti állapot megfelelősége	8. Konfliktuspotenciál (védett épített és természeti környezet)	9. Kockázati tényezők (pl.: árvíz)	1. Legalább 2x2 sávos főút mellett fekszik-e?	2. Jelenleg elérhető állomás 1000 m-en belül				3. 2024-ig tervezett állomás 1000 m-en belül				**Gyalogos szempontok**		
												2.1. Metró	2.2. HÉV	2.3. Villamos	2.4. MÁV	3.1. Metró	3.2. HÉV	3.3. Villamos	3.4. MÁV			
1. Pesterzsébet dél (Köves út - Szentlőrinci út)	**42**	**1**	**1**	**1**	**1**	**2**	**0**	**1**	**1**	**3**	**11**	**1**	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**	**1**	**4**	Közl. és varosfejl. szempontok
2. Kispesti Atlétikai Klub és Fővárosi Autópiac	**21**	**2**	**2**	**1**	**2**	**1**	**0**	**1**	**2**	**3**	**14**	**1**	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**	**1**	**4**	Közl. és varosfejl. szempontok

3. Észak-Csepel Nyugati szigetcsúcs	17	2	2	1	2	3	2	1	2	1	16	1	0	2	2	0	0	1,5	2	1	1	8,5	-
4. Vituki	15	1	2	1	1	2	3	2	2	3	17	1	0	2	2	0	0	1,5	2	1	3	10,5	
5. Észak-Csepel Keleti szigetcsúcs	20	2	2	2	2	2	2	2	2	3	19	1	0	2	2	0	0	1,5	2	1	1	8,5	-
6. Nagyvásártelep Észak	15	2	2	1	2	2	2	2	2	3	18	1	0	2	2	0	0	1,5	2	1	2	9,5	-
7. Üllői út 1, Üllői út 2	29	2	2	2	2	1	3	1	3	3	19	1	1	0	1	0	1	0	1	1	3	11	-
8. Népliget, Fradi sporttelep és Építő pálya	22	2	2	1	1	2	1	1	1	3	14	0	0	0	2	0	0	0	2	1	1	2,5	Közl. és varosfejl. szempontok
9. Volt Ganz-MÁVAG gyártelep	42	1	1	1	1	1	2	1	2	3	13	1	0	0	2	0	0	0	2	0	1	5	Közlekedési szemponok
10. Fehér-dűlő	71	3	1	1	2	3	3	1	2	3	19	1	0,5	0,5	1	1	0,5	0,5	1	1	1	8	-
11. Tungsram/Chinoin Sporttelep, UTE atlétikai pálya	21	1	2	1	1	2	1	2	2	3	15	0	0	0	1	1	1	0	1	1	1	6	Városfejlesztési szempontok
12. Kincsem Park	87	2	2	1	2	2	2	2	2	3	18												-
13. Északi Városkapu	17	2	1	1	1	2	0	2	2	3	14	1	0	1	0	0	0	1	0	0	1	6	Városfejlesztési szempontok
14. Istvánmező	38	2	3	1	2	2	2	2	1	3	18	1	1	0	1	0	1	0	1	0	2	9,5	-

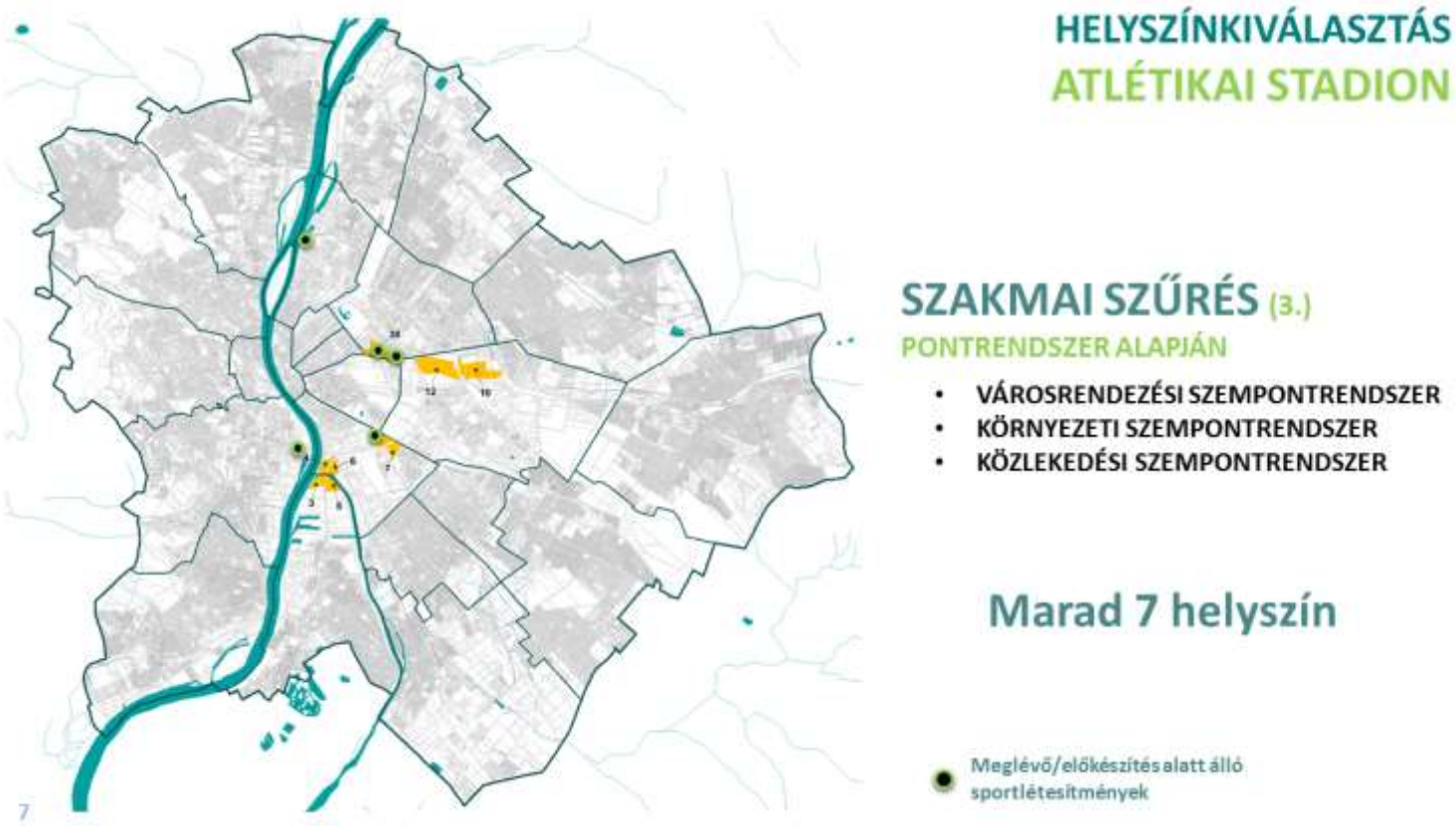
HELYSZÍNKIVÁLASZTÁS
ATLÉTIKAI STADION

SZAKMAI SZŰRÉS (3.)
PONTRENDSZER ALAPJÁN

- VÁROSRENDEZÉSI SZEMPONTRENDSZER
- KÖRNYEZETI SZEMPONTRENDSZER
- KÖZLEKEDÉSI SZEMPONTRENDSZER

6 helyszín kizárása

Meglévő/előkészítés alatt álló sportlétesítmények

HELYSZÍNKIVÁLASZTÁS
ATLÉTIKAI STADION
SZAKMAI SZŰRÉS (3.)
PONTRENDSZER ALAPJÁN
• VÁROSRENDEZÉSI SZEMPONTRENDSZER
• KÖRNYEZETI SZEMPONTRENDSZER
• KÖZLEKEDÉSI SZEMPONTRENDSZER
Marad 7 helyszín
Meglévő/előkészítés alatt álló sportlétesítmények
7

3. táblázat: Atlétikai stadion helyszínek előnyei és hátrányai (Forrás: BFVT)

ATLÉTIKAI STADION HELYSZÍNEK (ELŐNYÖK/HÁTRÁNYOK)								
Szempontok	**Előnyök/Hátrányok**	**Pontozás alapján megfelelő helyszínek**						
		3. Észak-Csepel Nyugati szigetcsúcs	**4. Vituki**	**5. Észak-Csepel Keleti szigetcsúcs**	**6. Nagyvásárt elep Észak**	**7. Üllői út 1, Üllői út 2**	**10. Fehér-dűlő**	**12. Kincsem Park**
1. Városszerkezeti illeszkedés	**Előnyök**	A terület központi fekvése miatt kedvező fejlesztési terület.	A terület központi fekvése miatt kedvező fejlesztési terület.	A terület központi fekvése miatt kedvező fejlesztési terület.	A terület központi fekvése miatt kedvező fejlesztési terület.	A terület központi fekvése miatt kedvező fejlesztési terület.	A terület központi fekvése miatt kedvező fejlesztési terület.	A terület központi fekvése miatt kedvező fejlesztési terület.
	Hátrányok	-	-		-	-	-	-
2. Illeszkedés Budapest fejlesztési terveihez, utóhasznosíthatóság	**Előnyök**	Megmaradó és ideiglenes létesítmény esetén is illeszkedik a városi park funkcióhoz.	Megmaradó és ideiglenes létesítmény esetén is illeszkedik a városi park funkcióhoz.	Megmaradó és ideiglenes létesítmény esetén is illeszkedik a városi park funkcióhoz.	Ideiglenes létesítmény esetén illeszkedik a város fejlesztési terveihez.		Illeszkedik a városfejlesztési célokhoz.	Illeszkedik a városfejlesztési célokhoz.
	Hátrányok	-	-	-	Megmaradó létesítmény esetén gátolja a tervezett funkciók kialakulását.	-	-	-
3. Területfejlesztő erő (katalizáló hatás)	**Előnyök**	-	-	-	-	-	-	-
	Hátrányok	-	-	-	-	-	-	Meglévő lovasfunkció részbeni kiváltása szükséges.

4. Városképá talakító hatás	**Előnyök**	-	-	A jelenlegi városképet rendezi.	A jelenlegi városképet rendezi.	A jelenlegi városképet rendezi.	A jelenlegi városképet rendezi.	A jelenlegi városképet rendezi.
	Hátrányok	-	-	-	-	-	-	-
5. A terület megszerez hetősége (tulajdonvi szonyok)	**Előnyök**	Állami és fővárosi tulajdon.	A szorosan vett atlétikai stadion területe kizárólagos állami tulajdon	A terület kis része állami és fővárosi tulajdon	-	-	Fővárosi tulajdon.	-
	Hátrányok	-	Az olimpiai park területén vannak magántulajd onú részek	Magántulajd onú telkek többsége.	Magántulajd on	Magántulajdon	-	Vegyes tulajdon (fővárosi és magán)
6. Az olimpiától függetlenü l rendelkezé sre álló létesítmén yekhez való kapcsolód ási lehetőség	**Előnyök**	Kedvező központi fekvés miatt a létesítménye k könnyen és gyorsan elérhetők.	Kedvező központi fekvés miatt a létesítménye k könnyen és gyorsan elérhetők.	Kedvező központi fekvés miatt a létesítménye k könnyen és gyorsan elérhetők.	Kedvező központi fekvés miatt a létesítménye k könnyen és gyorsan elérhetők.	Kedvező központi fekvés miatt a létesítmények könnyen és gyorsan elérhetők.	Kedvező központi fekvés miatt a létesítmények könnyen és gyorsan elérhetők.	Kedvező központi fekvés miatt a létesítménye k könnyen és gyorsan elérhetők.
	Hátrányok	-	-	-	-	-	-	-
7. Környezeti állapot megfelelős ége	**Előnyök**	Duna menti átszellőző terület.	Duna menti átszellőző terület.	Duna menti átszellőző terület.	Duna menti átszellőző terület.	A környező területek jelentős zajhatására a funkció nem érzékeny.	Kedvező környezeti állapot, átszellőzési folyosóban fekszik.	Kedvező környezeti állapot.
	Hátrányok	Szennyvíztisz tító telep miatti kellemetlen szaghatások.		-	-	-	-	-

8. Konfliktus potenciál (védett épített és természeti környezet)	**Előnyök**	-	-	-	-	-	-	-
	Hátrányok	-	-	-	Műemléki épület bontása szükséges.	-	-	Műemléki telek.
9. Kockázati tényezők (pl.: árvíz)	**Előnyök**	-	-	Nincsenek kockázati tényezők.	Nincsenek kockázati tényezők.	Nincsenek kockázati tényezők.	Nincsenek kockázati tényezők.	Nincsenek kockázati tényezők.
	Hátrányok	Részben hullámtér.	-	-	-	-	-	-
10. Közlekedési szempontok	**Előnyök**	**-**	**-**	**-**	**-**	**-**	**-**	**-**
	Hátrányok	A kötöttpályás megálóktól a gyaloglási távolság több mint 1 km. A Soroksári Duna-ág mint természetes akadály sok, széles és magas gyalogos híddal küzdhető csak le.	**-**	A kötöttpályás megálóktól a gyaloglási távolság több mint 1 km. A Soroksári Duna-ág mint természetes akadály sok, széles és magas gyalogos híddal küzdhető csak le.	A Duna-parti főhelyszínek (4, 5, 6, 7) közül közlekedési szempontból az északiak (6, 7) a kedvezőek, mert az összes meglévő és tervezett kötöttpályás megálló (1-es,150-es vasútvonal, 1-es, 2-es és 51-es villamos, H6-os és H7-es hév) a pesti oldalon található.	**-**	**-**	**-**

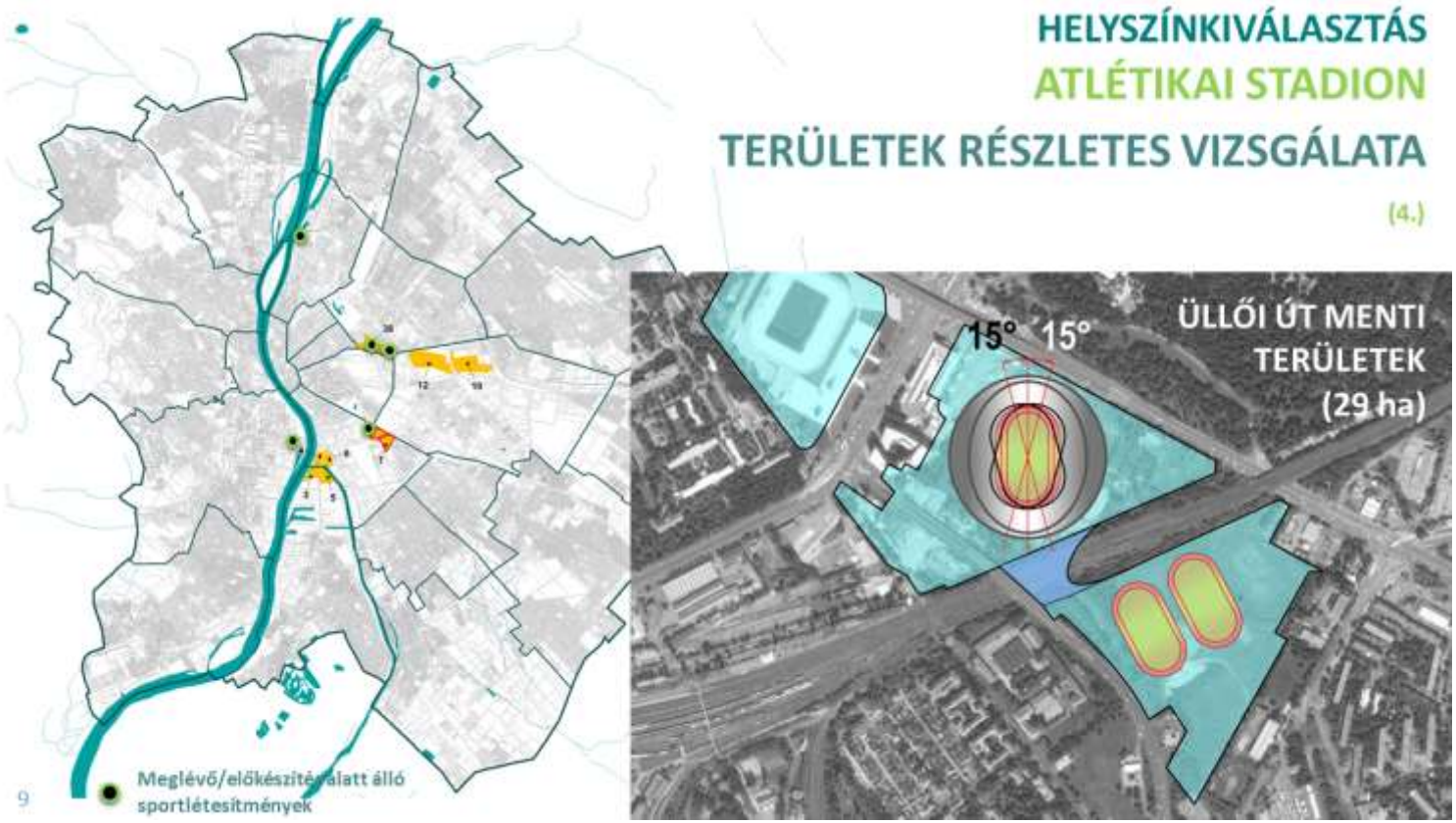
HELYSZÍNKIVÁLASZTÁS
ATLÉTIKAI STADION
TERÜLETEK RÉSZLETES (4.) VIZSGÁLATA

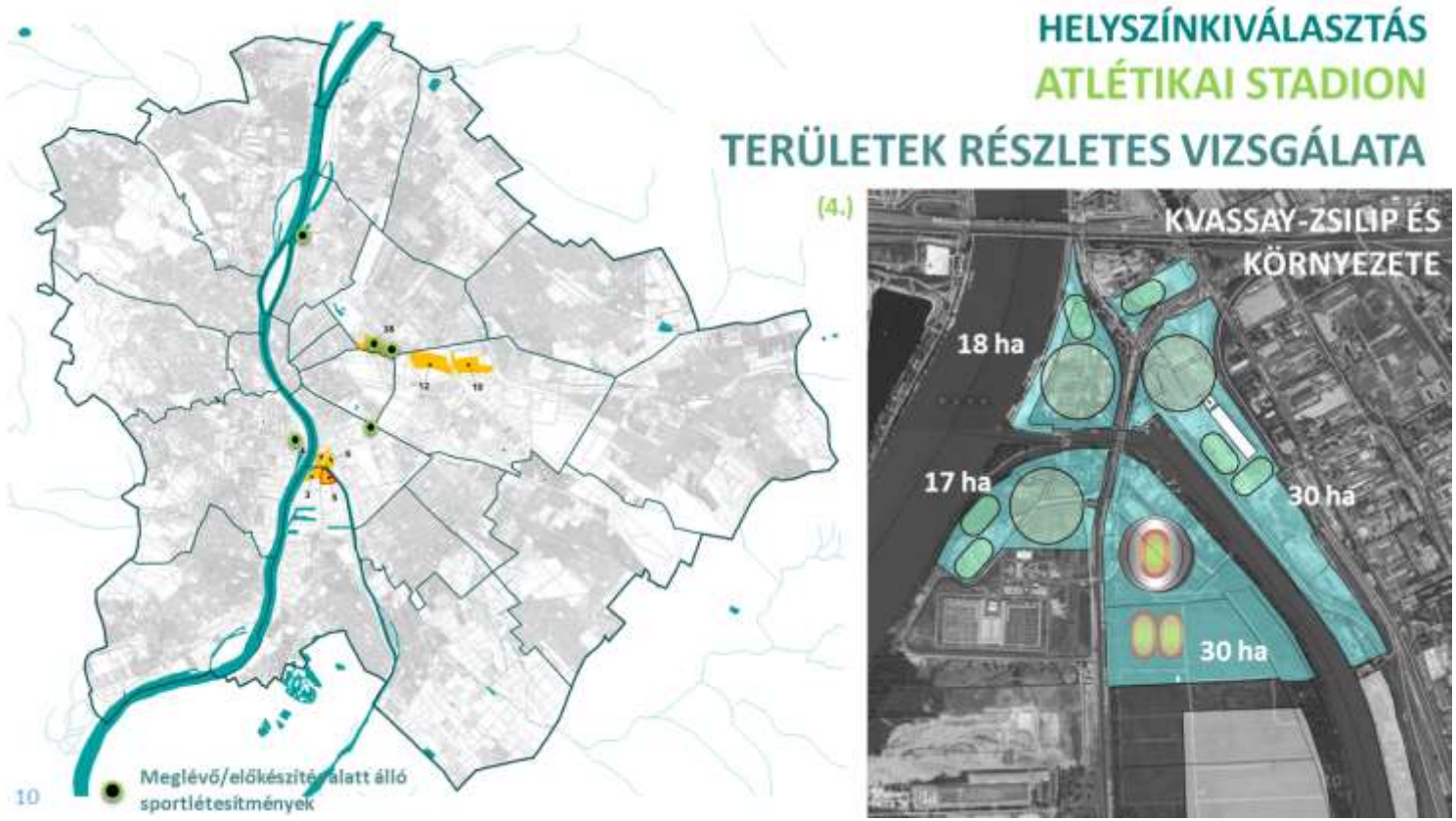
- OLIMPIAI PARK KIALAKÍTÁSÁNAK LEHETŐSÉGE A STADION KÖRNYEZETÉBEN
- É-D-I TÁJOLÁSÚ PÁLYA, MELYTŐL MAX. 15°-OS ELTÉRÉS MEGENGEDETT
- 2 EDZŐPÁLYA HELYÉNEK BIZTOSÍTÁSA
- BIZTONSÁGTECHNIKAI SZEMPONTOK

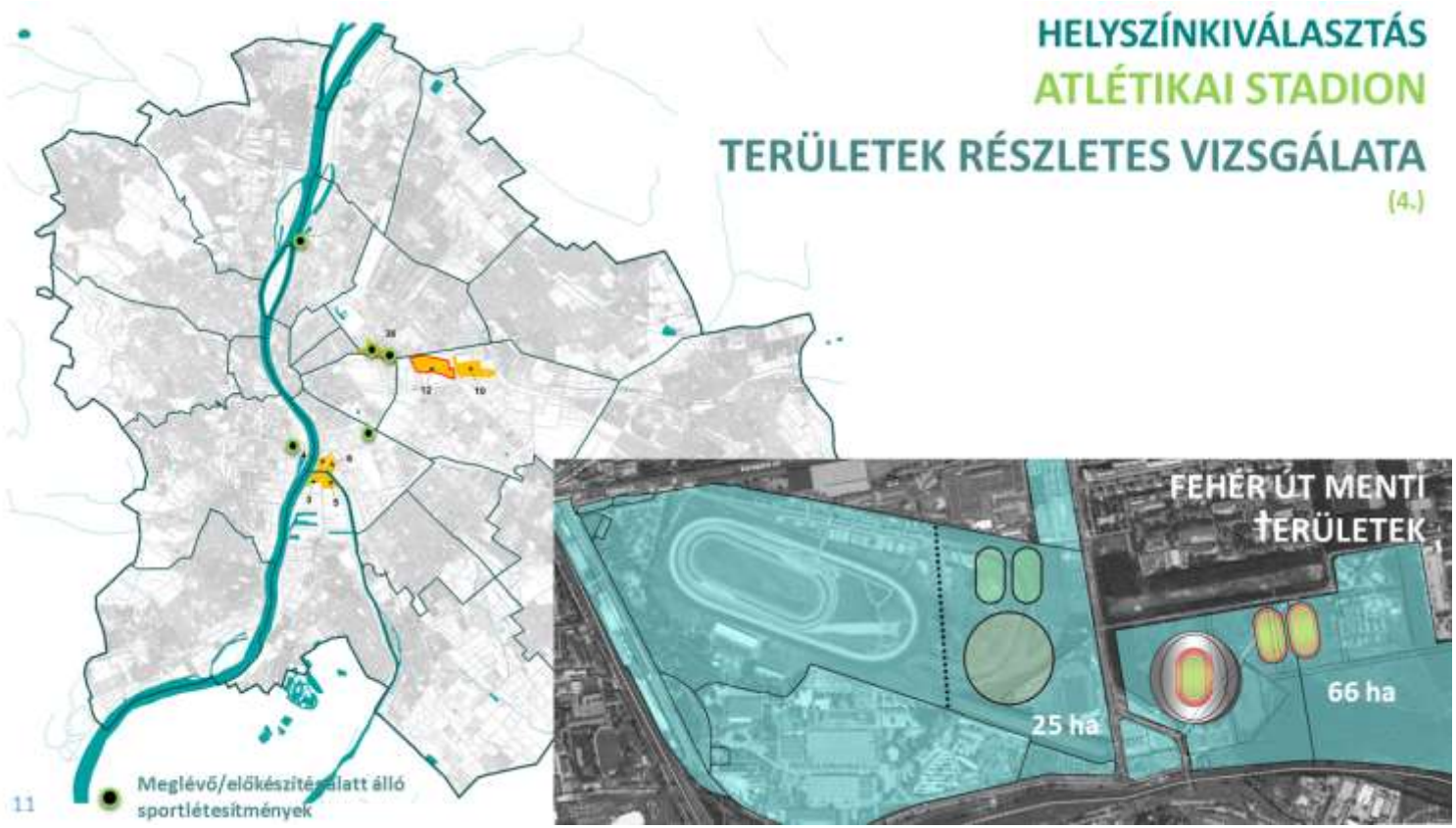
7 helyszín részletes vizsgálata

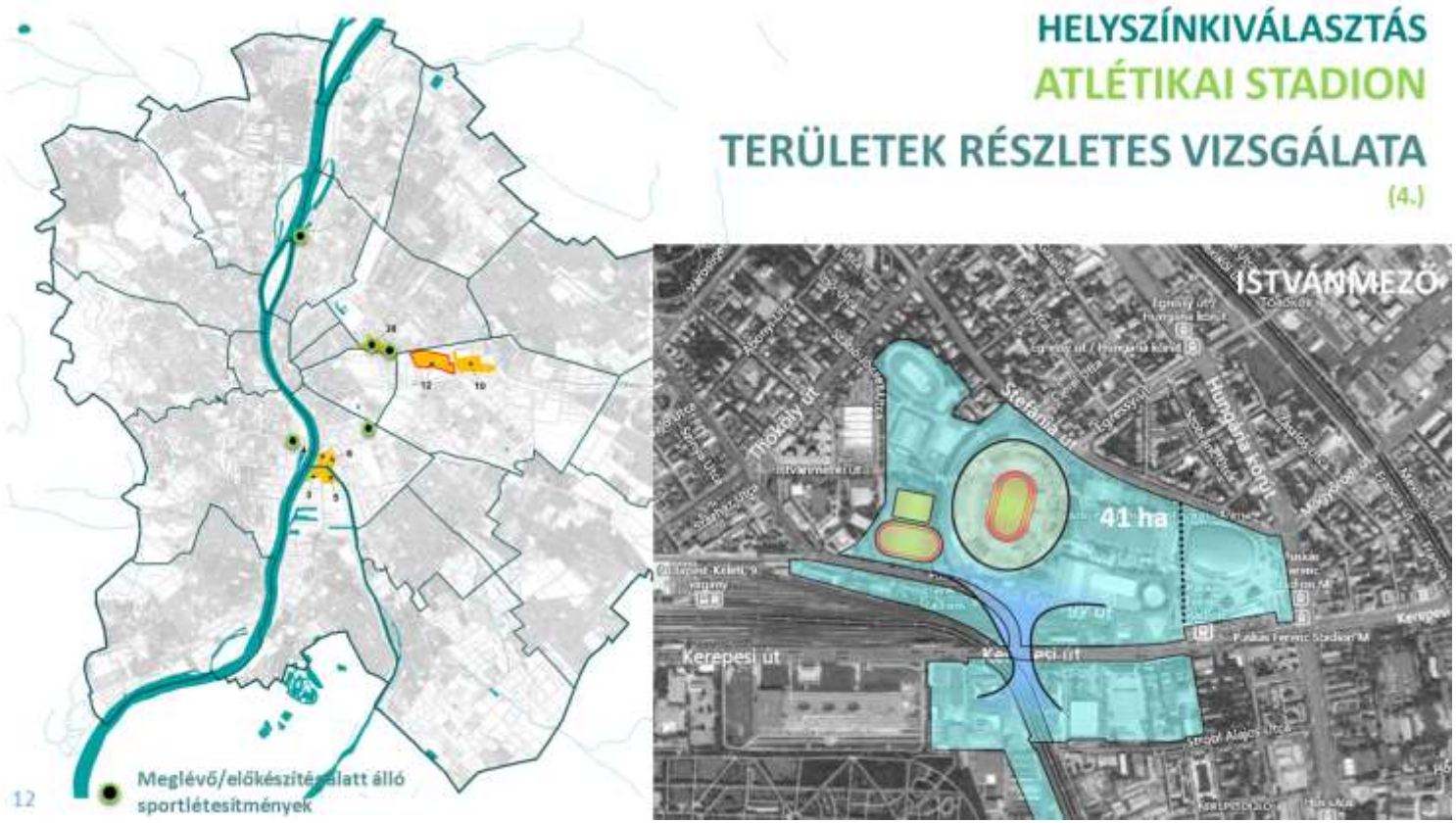
Meglévő/előkészítés alatt álló sportlétesítmények

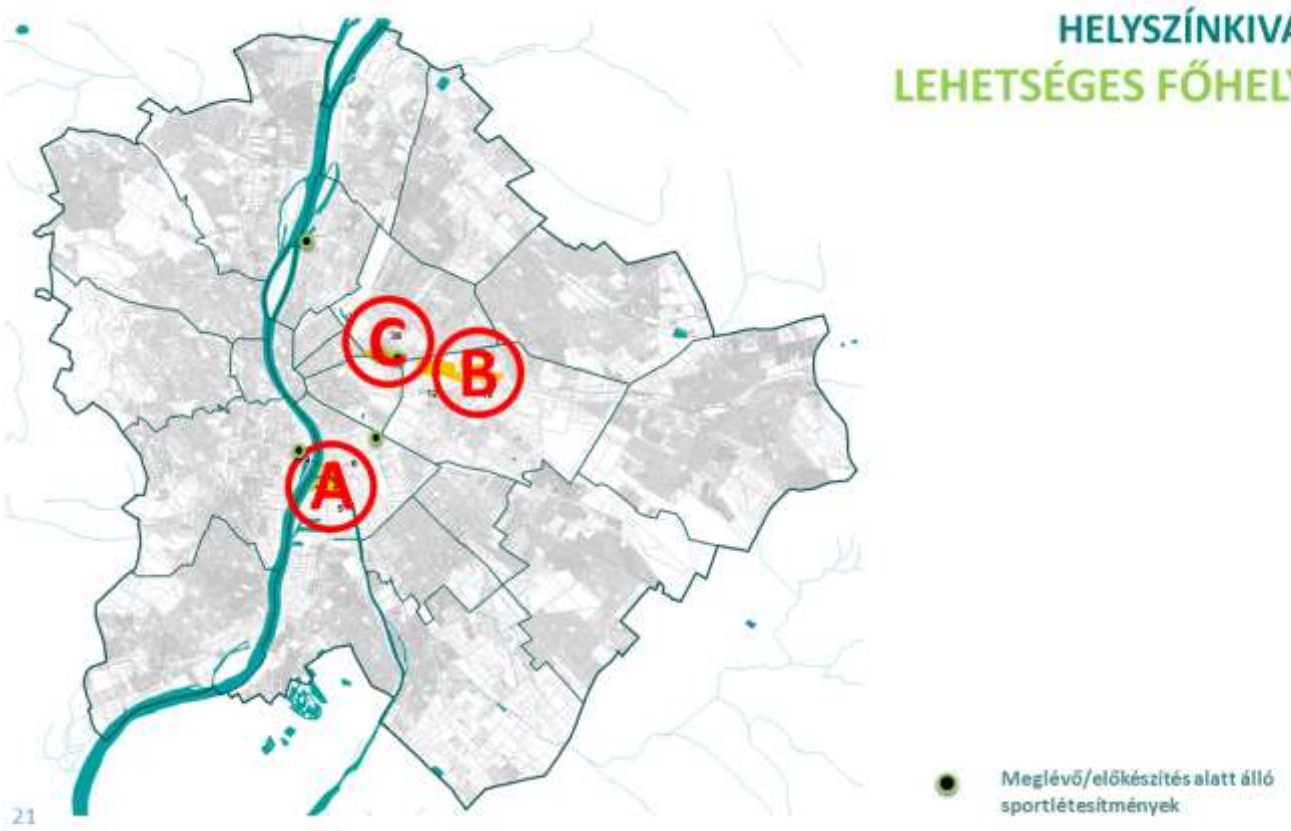
8

HELYSZÍNKIVÁLASZTÁS
ATLÉTIKAI STADION
TERÜLETEK RÉSZLETES VIZSGÁLATA
(4.)
ÜLLŐI ÚT MENTI TERÜLETEK (29 ha)
15°
15°
Meglévő/előkészítés alatt álló sportlétesítmények
9

HELYSZÍNKIVÁLASZTÁS
ATLÉTIKAI STADION
TERÜLETEK RÉSZLETES VIZSGÁLATA
(4.)
KVASSAY-ZSILIP ÉS KÖRNYEZETE
18 ha
17 ha
30 ha
30 ha
10
Meglévő/előkészítés alatt álló sportlétesítmények

HELYSZÍNKIVÁLASZTÁS
ATLÉTIKAI STADION
TERÜLETEK RÉSZLETES VIZSGÁLATA
(4.)
FEHÉR ÚT MENTI TERÜLETEK
25 ha
66 ha
11
Meglévő/előkészítés alatt álló sportlétesítmények

HELYSZÍNKIVÁLASZTÁS
ATLÉTIKAI STADION
TERÜLETEK RÉSZLETES VIZSGÁLATA
(4.)
ISTVÁNMEZŐ
41 ha
Kerepesi út
Meglévő/előkészítés alatt álló sportlétesítmények
12

Az atlétikai stadion lehetséges helyszíneihez szorosan kapcsolódnia kell az olimpiai falunak. Ezen három lehetséges alternatíva szélesebb körű szűrési rendszert vet fel. Ezek alapján a leválogatott, előszűrés alapján megkapott telekcsoportok azonosak, a szűrés feltételei, előnyei és hátrányai másként alakulnak a különböző alternatívák vizsgálata alapján. Fontos szempont az olimpia egészére, hogy a faluból az atlétáknak egy órán belül el kell érniük az adott versenyhelyszínt.

4. táblázat: Olimpiai falu értékelés ("A" változat) (Forrás: BFVT)

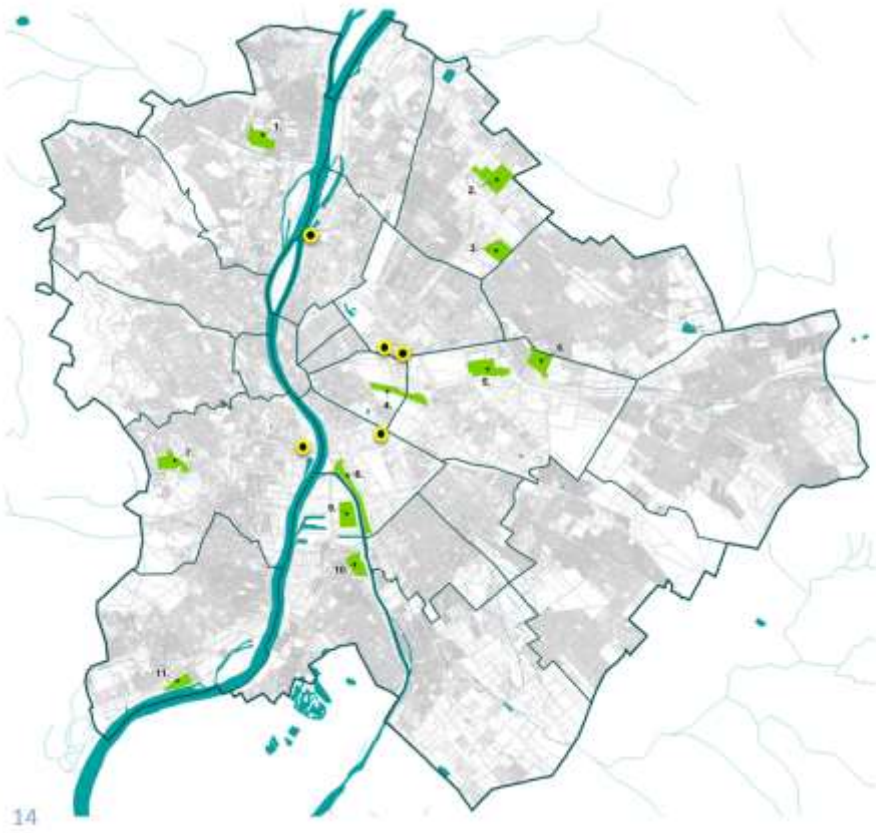
OLIMPIAI FALU HELYSZÍN ÉRTÉKELÉS (A – KVASSAY-ZSILIP ÉS KÖRNYEZETE)																								
Helyszín	Városszerkezet, funkció										Értékelés	Közlekedés											Értékelés	Szűrés alapján további vizsgálatra nem javasolt területek kizárási oka
	Területnagyság (ha)	1. Városszerkezeti illeszkedés	2. Utóhasznosíthatóság	3. Területfejlesztő erő	4. Városképátalakító hatás	5. A terület megszerezhetősége (tulajdonviszonyok)	6. Az olimpiától függetlenül rendelkezésre álló létesítményekhez való kapcsolódási lehetőség	7. Környezeti állapot megfelelősége	8. Konfliktuspotenciál (védett épített és természeti környezet)	9. Kockázati tényezők (pl.: árvíz)		Utazási idő (perc)		Jelenleg elérhető állomás 1000 m-en belül				2024-ig tervezett állomás 1000 m-en belül					
												Főstadionhoz (50 perc)	Legalább 2x2 sávos főút mellett fekszik-e?	Metró	HÉV	Villamos	MÁV	Metró	HÉV	Villamos	MÁV		
1. Mocsárosdűlő	51	3	3	1	2	3	1	1	0	3	17	26	0	0	0	0	1	0	0	0	1	0,5	Közlekedési szempont
2. Rákospalota Újfalu, Szilas-patak	84	2	2	2	2	2	1	2	2	3	18	25	1	0	0	0	0	0	0	0	0	3,0	Közlekedési szempont
3. Újpalota-kertváros	50	3	2	1	2	2	1	2	2	3	18	25	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0,0	Közlekedési szempont
4. Józsefvárosi pu.r Északi járműjav.	47	2	2	2	3	3	2	1	3	3	21	9	1	0	0	2	0	0	0	2	0	4,0	-
5. Fehér-dűlő	71	2	2	2	2	3	2	1	2	3	19	13	1	0,5	0,5	1	1	0,5	0,5	1	1	7,0	-
6. Kőbánya - Felsőrákos	56	1	2	1	1	1	1	2	1	3	13	19	0	0	0	0	1	0	0	0	1	0,5	Közl. és városfejl. szempont
7. Hosszúrét	48	1	2	1	2	1	1	1	2	3	14	16	1	0	0	0	0	0	0	0	0	3,0	Közl. és városfejl. szempont

8. Nagyvásártelep- Gubacsi dűlő	52	3	3	2	3	2	2	2	2	3	22	1	1	0	2	2	0	0	1,5	2	1	7,5	-
9. Csepel Észak	53	3	3	3	2	2	2	3	2	3	23	1	1	0	2	2	0	0	1,5	2	1	7,5	-
10. Csepeli papírgyár	42	1	2	1	2	2	1	2	1	3	15	6	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0,0	Közl. és városfejl. szempont
11. Dunatelep Dél (SPIRIT)	44	1	2	1	2	2	0	0	1	1	10	19	1	0	0	0	0	0	0	0	0	3,0	Közl. és városfejl. szempont

5. táblázat: Olimpiai falu helyszín értékelés ("C" változat) (Forrás: PwC)

OLIMPIAI FALU HELYSZÍN ÉRTÉKELÉS (C - ISTVÁNMEZŐ)																								
Helyszín	Városszerkezet, funkció										Értékelés	Közlekedés										Értékelés	Szűrés alapján további vizsgálatra nem javasolt területek kizárási oka
	Területnagyság (ha)	1. Városszerkezeti illeszkedés	2. Utóhasznosíthatóság	3. Területfeilesztő erő	4. Városképátalakító hatás	5. A terület megszerezhetősége (tulajdonviszonyok)	6. Az olimpiától függetlenül rendelkezésre álló létesítményekhez való kapcsolódási lehetőség	7. Környezeti állapot megfelelősége	8. Konfliktuspotenciál (védett épített és természeti környezet)	9. Kockázati tényezők (pl.: árvíz)		Utazási idő (perc)		Jelenleg elérhető állomás 1000 m-en belül				2024-ig tervezett állomás 1000 m-en belül					
												Főstadionhoz (50 perc)	Legalább 2x2 sávos főút mellett fekszik-e?	Metró	HÉV	Villamos	MÁV	Metró	HÉV	Villamos	MÁV		
1. Mocsárosdűlő	51	3	3	1	2	3	1	1	0	3	17	21	0	0	0	0	1	0	0	0	1	0,5	Közlekedési szempont
2. Rákospalota Újfalu, Szilas-patak	84	2	2	2	2	2	1	2	2	3	18	17	1	0	0	0	0	0	0	0	0	3,0	Közlekedési szempont
3. Újpalota-kertváros	50	3	2	1	2	2	1	2	2	3	18	13	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0,0	Közlekedési szempont
4. Józsefvárosi pu. és Északi járműjavító	40	2	2	2	3	3	1	1	3	3	20	8	1	0	0	2	0	0	0	2	0	4,0	-
5. Fehér-dűlő	70	2	2	2	2	3	2	1	2	3	19	1	1	0,5	0,5	1	1	0,5	0,5	1	1	7,0	-
6. Kőbánya - Felsőrákos	56	1	2	1	1	1	1	2	1	3	13	5	0	0	0	0	1	0	0	0	1	0,5	Közl. és városfejl. szempont
7. Hosszúrét	48	1	2	1	2	1	1	1	2	3	14	23	1	0	0	0	0	0	0	0	0	3,0	Közl. és

																							városfejl. szempont
8. Nagyvásártelep-Gubacsi dűlő	51	3	3	2	3	2	2	2	2	3	22	14	1	0	2	2	0	0	1,5	2	1	7,5	-
9. Csepel Észak	53	3	3	3	2	2	2	3	2	3	23	15	1	0	2	2	0	0	1,5	2	1	7,5	-
10. Csepeli papírgyár	42	1	2	1	2	2	1	2	1	3	15	20	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0,0	Közl. és városfejl. szempont
11. Dunatelep Dél (SPIRIT)	30	1	2	1	2	2	0	0	1	1	10	27	1	0	0	0	0	0	0	0	0	3,0	Közl. és városfejl. szempont

HELYSZÍNKIVÁLASZTÁS
OLIMPIAI FALU

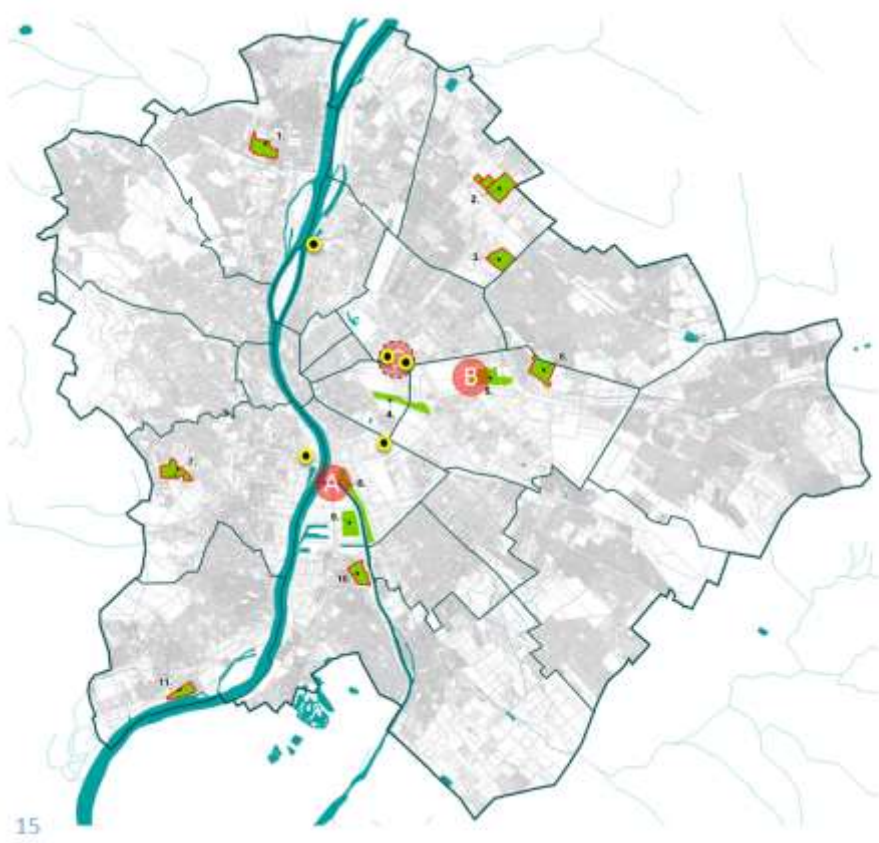
ALAPKÖVETELMÉNYEK (1.)

- ~40 HA TERÜLET (ÖSSZEFÜGGŐ TERÜLET)
- MAX. 50 PERC A SPORTHELYSZÍNEKTŐL
- BEÉPÍTETLEN VAGY ALULHASZNOSÍTOTT TERÜLET
- TERVEZETT LAKÓ- ÉS VEGYES TERÜLETEK
- UTÓHASZNOSÍTÁS ELSŐDLEGESEN LAKÓFUNKCIÓ

11 helyszín vizsgálata

Meglévő/előkészítés alatt álló sportlétesítmények

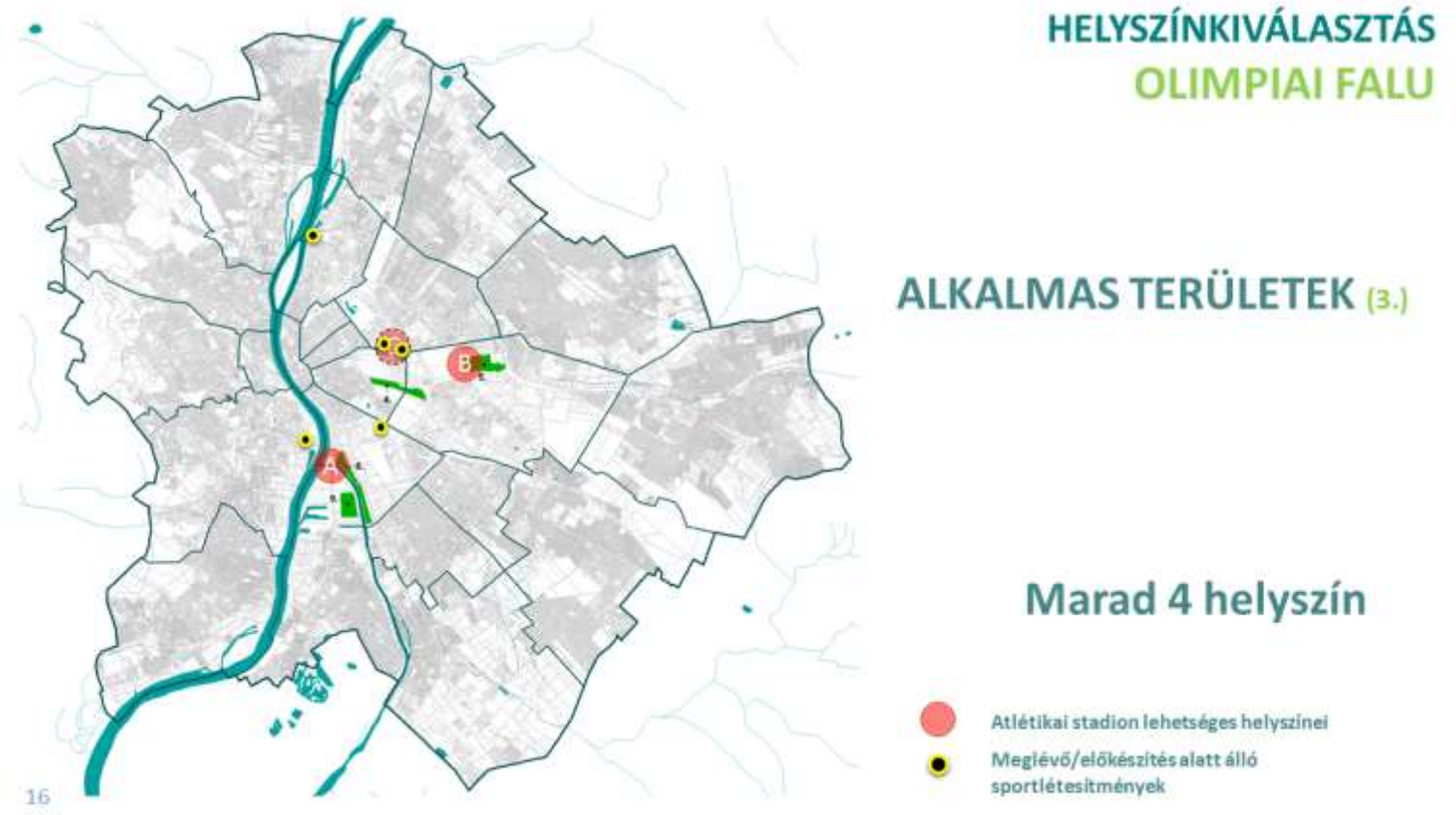
14

HELYSZÍNKIVÁLASZTÁS
OLIMPIAI FALU
SZAKMAI SZŰRÉS (2.)
PONTRENDSZER ALAPJÁN
• VÁROSRENDEZÉSI SZEMPONTRENDSZER
• KÖRNYEZETI SZEMPONTRENDSZER
• KÖZLEKEDÉSI SZEMPONTRENDSZER
7 helyszín kizárása
Atlétikai stadion lehetséges helyszínei
Megjövő/előkészítés alatt álló sportlétesítmények
15

6. táblázat: Olimpiai falu (Előnyök/hátrányok) (Forrás: BFVT)

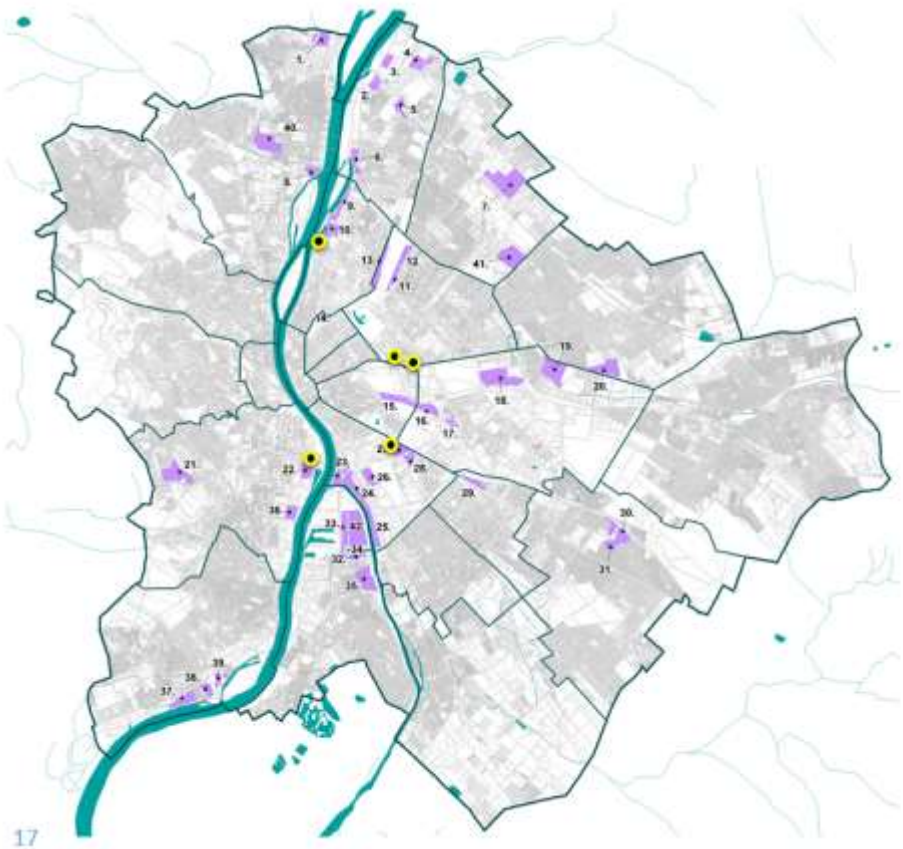
OLIMPIAI FALU (ELŐNYÖK/HÁTRÁNYOK)					
Szempontok	Előnyök/Hátrányok	Pontozás alapján megfelelő helyszínek			
		4. Józsefvárosi pályaudvar Északi járműjavító	5. Fehér-dűlő	8. Nagyvásárterlep- Gubacsi dűlő	9. Csepel Észak
1. Városszerkezeti illeszkedés	Előnyök	A terület központi fekvése miatt kedvező fejlesztési terület.	A terület központi fekvése miatt kedvező fejlesztési terület.	A terület központi fekvése miatt kedvező fejlesztési terület.	A terület központi fekvése miatt kedvező fejlesztési terület.
	Hátrányok	-	-	-	-
2. Illeszkedés Budapest fejlesztési terveihez, utóhasznosíthatóság	Előnyök	Utóhasznosítás szempontjából lakófunkcióra alkalmas terület.	Utóhasznosítás szempontjából lakófunkcióra alkalmas terület.	Utóhasznosítás szempontjából lakófunkcióra alkalmas terület.	Utóhasznosítás szempontjából lakófunkcióra alkalmas terület.
	Hátrányok	Nem illeszkedik a város fejlesztési terveihez.	Nem illeszkedik a város fejlesztési terveihez.	-	-
3. Területfejlesztő erő (katalizáló hatás)	Előnyök	-	-	-	-
	Hátrányok	-	-	-	-
4. Városképátalakító hatás	Előnyök	A jelenlegi városképet rendezi.	A jelenlegi városképet rendezi.	A jelenlegi városképet rendezi.	-
	Hátrányok	-	-	-	-
5. A terület megszerezhetősége (tulajdonviszonyok)	Előnyök	Állami tulajdon.	Fővárosi tulajdon	-	-
	Hátrányok	-	-	Magántulajdon	Magántulajdon

6. Az olimpiától függetlenül rendelkezésre álló létesítményekhez való kapcsolódási lehetőség	Előnyök	Kedvező központi fekvés miatt a létesítmények könnyen és gyorsan elérhetők. A főhelyszínek közelében található.	Kedvező központi fekvés miatt a létesítmények könnyen és gyorsan elérhetők. A főhelyszínek közelében található.	Kedvező központi fekvés miatt a létesítmények könnyen és gyorsan elérhetők. A főhelyszínek közelében található.	Kedvező központi fekvés miatt a létesítmények könnyen és gyorsan elérhetők. A főhelyszínek közelében található.
	Hátrányok	-	-	-	-
7. Környezeti állapot megfelelősége	Előnyök	-	Kedvező környezeti állapot, átszellőzési folyosóban fekszik.	Duna menti átszellőző terület.	Duna menti átszellőző terület.
	Hátrányok	Környezet rehabilitálása szükséges.	-	-	-
8. Konfliktuspotenciál (védett épített és természeti környezet)	Előnyök	-	-	-	-
	Hátrányok	-	-	-	-
9. Kockázati tényezők (pl.: árvíz)	Előnyök	Nincsenek kockázati tényezők.	Nincsenek kockázati tényezők.	Nincsenek kockázati tényezők.	Nincsenek kockázati tényezők.
	Hátrányok	-	-	-	-
10. Közlekedési szempontok	Előnyök	Haránt- és sugárirányú villamosvonal is feltárja	A terület nyugati részei közel fekszenek az Örs vezér teréhez	Utóhasznosítás szempontjából a terület tömegközlekedéssel jól ellátható	Utóhasznosítás szempontjából a terület tömegközlekedéssel jól ellátható, az Olimpia alatt a Duna, mint vízi út kihasználható.
	Hátrányok	-	-	-	-

MÉDIAFALU

A médiafalvak elhelyezkedése szorosan kapcsolódik a sajtó- és közvetítőközpontok városban elfoglalt helyéhez. A sajtó munkatársai 30 perc alatt kell, hogy elérjenek a közvetítőközpontban kialakított munkahelyeikhez. Ezen felül pedig a lehető legkönnyebben kell eljutniuk a különböző sport- és egyéb események helyszínére is.

HELYSZÍNKIVÁLASZTÁS
MÉDIAFALU

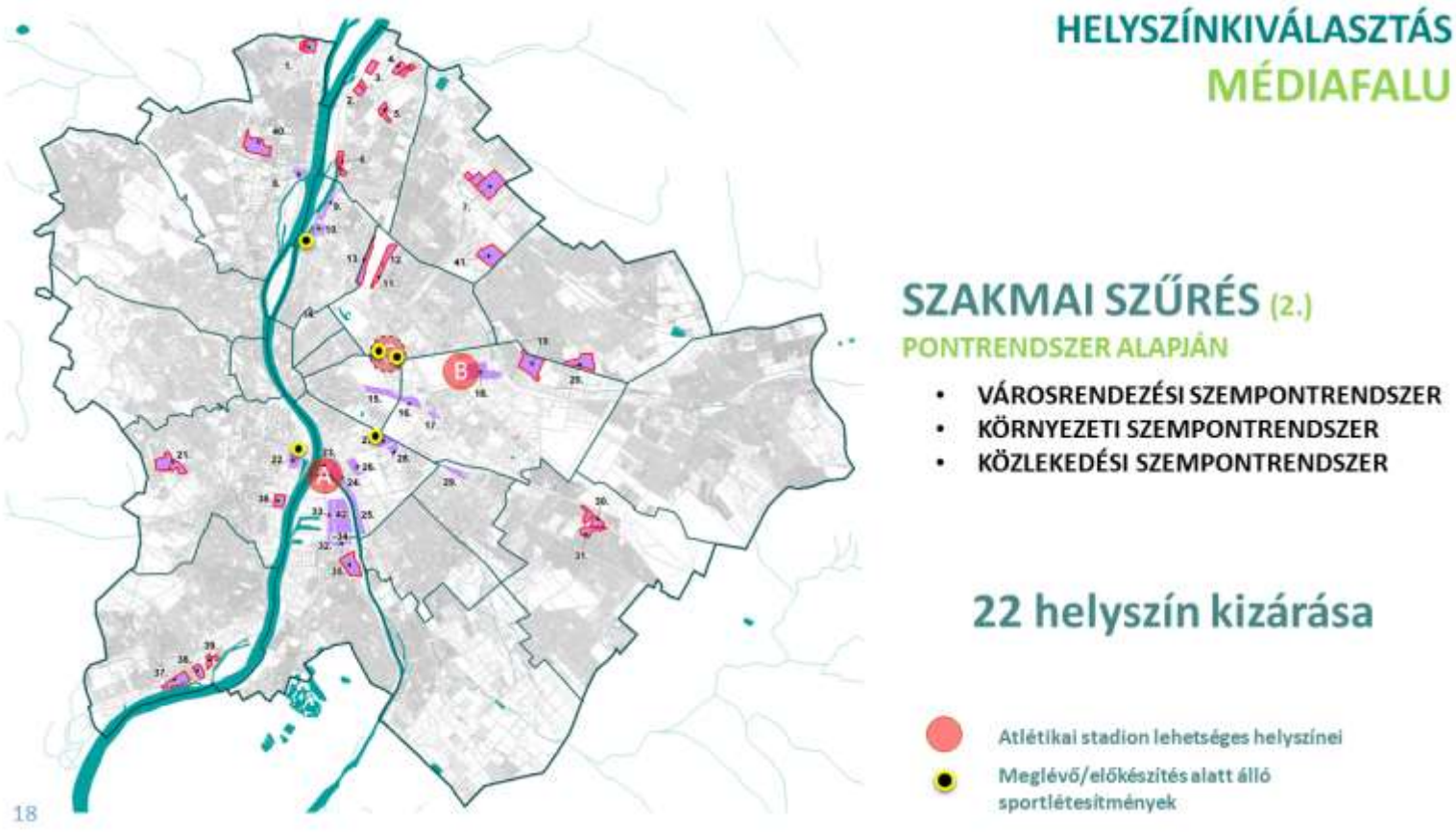
ALAPKÖVETELMÉNYEK (1.)

- ∑~ 40 HA TERÜLET (TÖBB HELYSZÍNEN LEHETSÉGES)
- MIN. 10 HA-OS TERÜLETEK VIZSGÁLATA
- BEÉPÍTETLEN VAGY ALULHASZNOSÍTOTT TERÜLET
- TERVEZETT LAKÓ- ÉS VEGYES TERÜLETEK
- UTÓHASZNOSÍTÁS ELSŐDLEGESEN LAKÓFUNKCIÓ

42 helyszín vizsgálata

Meglévő/előkészítés alatt álló sportlétesítmények

17

Ahogyan az olimpiai falunál, úgy a médiafalvaknál is figyelembe kellett venni, hogy a három különböző olimpiai stadion helyszínt.Bár a leválogatás folyamán ugyanazon területek, telekcsoportok kerültek kijelölésre mindhárom alternatíva esetén, az olimpiai stadionhoz való viszonyulások más értékeket eredményezett a szűrés folyamán.

7. táblázat: Decentralizált médiafalu helyszín értékelés ("A" változat) (Forrás: BFVT)

DECENTRALIZÁLT MÉDIAFALU HELYSZÍN ÉRTÉKELÉS (A – KVASSAY-ZSILIP ÉS KÖRNYEZETE)																							
Helyszín		**Városszerkezet, funkció**									**Értékelés**	**Közlekedés**										**Értékelés**	Szűrés alapján további vizsgálatra nem javasolt területek kizárási oka
	Területnagyság (ha)	1. Városszerkezeti illeszkedés	2. Utóhasznosíthatóság	3. Területfejlesztő erő	4. Városképátalakító hatás	5. A terület megszerezhetősége (tulajdonviszonyok)	6. Az olimpiától függetlenül rendelkezésre álló létesítményekhez való kapcsolódási lehetőség	7. Környezeti állapot megfelelősége	8. Konfliktuspotenciál (védett épített és természeti kördnyezet)	9. Kockázati tényezők (pl.: árvíz)		Utazási idő (perc)	Legalább 2x2 sávos főút mellett fekszik-e?	Jelenleg elérhető állomás 1000 m-en belül				2024-ig tervezett állomás 1000 m-en belül					
												Főstadionhoz		Metró	HÉV	Villamos	MÁV	Metró	HÉV	Villamso	MÁV		
1. Északi Városkapu	**21**	**2**	**2**	**1**	**1**	**2**	**0**	**2**	**2**	**3**	**15**	**28**	**1**	**0**	**1**	**0**	**0**	**0**	**1**	**0**	**0**	**5,0**	Városfejlesztési szempontok
2. Petőfi Sándor laktanya	**15**	**2**	**2**	**1**	**1**	**2**	**0**	**1**	**2**	**3**	**14**	**13**	**1**	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**	**3,0**	Közl. és városfejl. szempontok
3. volt Újpesti Nagyfelszíni Víztisztító mű	**13**	**1**	**1**	**1**	**1**	**3**	**0**	**1**	**1**	**3**	**12**	**26**	**1**	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**	**3,0**	Közl. és városfejl. szempontok
4. Újpest, Ives utca (Aquaworld Zrt-től délre)	**23**	**2**	**2**	**2**	**1**	**1**	**0**	**1**	**1**	**3**	**13**	**27**	**1**	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**	**3,0**	Közl. és városfejl. szempontok
5. Megyer, Szilas-patak mente	**14**	**1**	**1**	**1**	**2**	**1**	**0**	**2**	**1**	**3**	**12**	**27**	**0**	**0**	**0**	**1**	**0**	**0**	**0**	**0**	**1**	**0,5**	Közl. és városfejl. szempontok
6. volt Újpesti bőrgyár és környéke	**15**	**2**	**2**	**1**	**1**	**1**	**0**	**1**	**2**	**3**	**13**	**25**	**1**	**1**	**0**	**0**	**0**	**1**	**0**	**0**	**0**	**7,0**	Városfejlesztési szempontok

7. Rákospalota, Szilas-patak	84	**1**	**1**	**2**	**2**	**2**	**0**	**1**	**2**	**3**	**14**	**20**	**1**	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**	**3,0**	Közl. és városfejl. szempontok
8. volt Óbudai Gázgyár területe	**13**	**3**	**2**	**1**	**2**	**3**	**1**	**1**	**2**	**3**	**18**	**22**	**1**	**0**	**1**	**0**	**0**	**0**	**1**	**0**	**1**	**5,5**	
9. Meder - Észak	**16**	**3**	**3**	**2**	**2**	**2**	**1**	**1**	**3**	**1**	**18**	**19**	**1**	**1**	**0**	**0**	**0**	**1**	**0**	**0**	**0**	**7,0**	
10. FOKA - öböl	**16**	**3**	**3**	**2**	**2**	**2**	**1**	**3**	**2**	**3**	**21**	**19**	**1**	**1**	**0**	**0**	**0**	**1**	**0**	**0**	**0**	**7,0**	
11. Rákosrendező vasútállomás Délkelet	**13**	**2**	**2**	**2**	**2**	**0**	**1**	**1**	**2**	**3**	**15**	**15**	**1**	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**	**1**	**0**	**3,5**	Közl. és városfejl. szempontok
12. Rákosrendező vasútállomás Északkelet	**17**	**2**	**2**	**2**	**2**	**0**	**1**	**1**	**2**	**3**	**15**	**16**	**1**	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**	**1**	**3,5**	Közl. és városfejl. szempontok
13. Rákosrendező vasútállomás Nyugat	**25**	**2**	**2**	**2**	**2**	**3**	**1**	**2**	**1**	**3**	**18**	**18**	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**	**0,0**	Közlekedési szempontok
14. Lehel út (WestEnd 2)	**8**	**3**	**2**	**3**	**2**	**2**	**2**	**2**	**3**	**3**	**22**	13	**1**	**1**	**0**	**1**	**1**	**1**	**0**	**1**	**1**	**8,0**	
15. Józsefvárosi pályaudvar	**27**	**3**	**2**	**2**	**2**	**3**	**2**	**1**	**3**	**3**	**21**	8	**1**	**0**	**0**	**2**	**0**	**0**	**0**	**2**	**0**	**4,0**	
16. MÁV Északi Járműjavító	**20**	**3**	**2**	**2**	**2**	**3**	**2**	**1**	**3**	**3**	**21**	8	**1**	**0**	**0**	**2**	**0**	**0**	**0**	**2**	**0**	**4,0**	
17. Mázsa tér és piac	**8**	**2**	**2**	**2**	**2**	**1**	**1**	**1**	**3**	**3**	**17**	10	**1**	**0**	**0**	**2**	**1**	**0**	**0**	**2**	**1**	**4,5**	
18. Fehér-dűlő	**70**	**2**	**1**	**2**	**2**	**3**	**2**	**1**	**2**	**3**	**18**	13	**1**	**0,5**	**0,5**	**1**	**1**	**0,5**	**0,5**	**1**	**1**	**7,0**	
19. Kőbánya - Felsőrákos	**56**	**1**	**1**	**1**	**1**	**1**	**1**	**2**	**1**	**3**	**12**	18	**0**	**0**	**0**	**0**	**1**	**0**	**0**	**0**	**1**	**0,5**	Közl. és városfejl. szempontok
20. Mátyásföldi repülőtér	**41**	**1**	**1**	**1**	**2**	**3**	**1**	**2**	**1**	**3**	**15**	22	**0**	**0**	**0**	**0**	**1**	**0**	**0**	**0**	**0**	**0,0**	Közl. és városfejl. szempontok
21. Hosszúrét	48	**2**	**2**	**2**	**1**	**1**	**1**	**1**	**2**	**3**	**15**	16	**1**	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**	**3,0**	Közl. és városfejl. szempontok
22. Lágymányosi-öböl Nyugat	**20**	**3**	**2**	**2**	**2**	**1**	**2**	**1**	**2**	**3**	**18**	8	**1**	**0**	**0**	**1**	**0**	**0**	**0**	**2**	**1**	**4,5**	
23. VITUKI területe	**15**	**3**	**3**	**2**	**2**	**1**	**2**	**2**	**2**	**3**	**20**	1	**1**	**0**	**2**	**2**	**0**	**0**	**1,5**	**2**	**1**	**7,5**	
24. Nagyvásártelep (DunaCIty)	**29**	**3**	**3**	**2**	**2**	**2**	**2**	**2**	**2**	**3**	**21**	1	**1**	**0**	**2**	**2**	**0**	**0**	**1,5**	**2**	**1**	**7,5**	

25. Gubacsi dűlő	**23**	**3**	**2**	**2**	**2**	**2**	**1**	**2**	**2**	**3**	**19**	5	**1**	**0**	**1**	**0**	**1**	**0**	**1**	**0**	**1**	**5,5**	
26. . Gubacsi út - Külső Mester utca közötti volt sertésvágóhíd	**20**	**2**	**2**	**2**	**2**	**2**	**1**	**2**	**2**	**3**	**18**	5	**1**	**0**	**0,5**	**2**	**0**	**0**	**0,5**	**2**	**1**	**5,5**	
27. Üllői út 1, volt Katonai Műszaki Főiskola	**15**	**3**	**2**	**2**	**2**	**1**	**3**	**1**	**3**	**3**	**20**	5	**1**	**1**	**0**	**1**	**0**	**1**	**0**	**1**	**1**	**8,0**	
28. Üllői út 2	**13**	**3**	**2**	**2**	**2**	**1**	**3**	**1**	**3**	**3**	**20**	5	**1**	**1**	**0**	**1**	**0**	**1**	**0**	**1**	**1**	**8,0**	
29. Üllői út - Vak Bottyán u.	**15**	**3**	**3**	**2**	**2**	**1**	**3**	**2**	**3**	**3**	**22**	5	**1**	**1**	**0**	**1**	**0**	**1**	**0**	**1**	**0**	**7,5**	
30. Pestszentlőrinc Szemeretelep, volt Pakura tavak	**26**	**1**	**1**	**2**	**2**	**1**	**0**	**1**	**2**	**3**	**13**	14	**1**	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**	**1**	**3,5**	Közl. és városfejl. szempontok
31. Pestszentlőrinc Szemeretelep	**18**	**1**	**1**	**2**	**2**	**1**	**0**	**1**	**2**	**3**	**13**	14	**1**	**0**	**0**	**0**	**1**	**0**	**0**	**0**	**1**	**3,5**	Közl. és városfejl. szempontok
32. Csepel, Bolgárkertész öböl	**13**	**2**	**2**	**2**	**2**	**1**	**2**	**2**	**1**	**3**	**17**	3	**1**	**0**	**1**	**0**	**0**	**0**	**1**	**0**	**0**	**5,0**	
33. Csepel - Weiss Manfréd úttól Keletre	**12**	**3**	**3**	**3**	**2**	**2**	**2**	**2**	**2**	**3**	**22**	2	**1**	**0**	**1**	**0**	**0**	**0**	**1**	**0**	**0**	**5,0**	
34. Csepel, egykori Weiss Manfréd Művek repülőtere	**11**	**3**	**3**	**2**	**3**	**2**	**2**	**2**	**2**	**3**	**22**	1	**1**	**0**	**1**	**0**	**0**	**0**	**1**	**0**	**0**	**5,0**	
35. Csepeli papírgyár	**42**	**1**	**1**	**1**	**2**	**2**	**1**	**2**	**1**	**3**	**14**	5	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**	**0,0**	Közl. és városfejl. szempontok
36. Albertfalva, Budafoki út	**18**	**2**	**2**	**3**	**2**	**1**	**2**	**0**	**1**	**3**	**16**	19	**1**	**0**	**0**	**1**	**0**	**0**	**0**	**1**	**0**	**3,5**	Közlekedési szempontok
37. Dunatelep Dél (SPIRIT)	30	**1**	**2**	**1**	**1**	**2**	**0**	**0**	**1**	**1**	**9**	18	**1**	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**	**3,0**	Közl. és városfejl. szempontok
38. Dunatelep Észak	11	**1**	**2**	**1**	**1**	**2**	**0**	**2**	**1**	**1**	**11**	17	**1**	**0**	**0**	**0**	**1**	**0**	**0**	**0**	**1**	**3,5**	Közl. és városfejl. szempontok
39. Budafok - Háros	15	**1**	**2**	**1**	**1**	**2**	**0**	**2**	**1**	**1**	**11**	17	**1**	**0**	**0**	**0**	**1**	**0**	**0**	**0**	**1**	**3,5**	Közl. és városfejl. szempontok
40. Mocsárosdűlő	51	**3**	**3**	**1**	**2**	**3**	**1**	**1**	**0**	3	**17**	26	**0**	**0**	**0**	**0**	**1**	**0**	**0**	**0**	**1**	**0,5**	Közlekedési szempont

41. Újpalota-kertváros	50	**3**	**2**	**1**	**2**	**2**	**1**	**2**	**2**	3	**18**	25	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**	**0,0**	Közlekedési szempont
42. Csepel Észak Eperföldek	53	**3**	**3**	**3**	**2**	**2**	**2**	**3**	**2**	3	**23**	1	**1**	**0**	**2**	**2**	**0**	**0**	**1,5**	**2**	**1**	**7,5**	-

19.2. Egyéb közlekedésfejlesztési alapesetek

19.2.1. Szállodahajók

8. táblázat: A szállodahajók elhelyezését befolyásoló tényezők (Forrás: BFVT)

	Korlátozás	Elősegítés

Partoldal	• meredek bejáróhíd
	• veszélyes gyalogosátkelés
	• 3-500 méternél nagyobb megállóhely távolság
	• értékvédelem (Budai Vár, Parlament)
	• lakóterület-domináns térségek,
	• rekreációs és sportterületek, (Római part)
	• gazdasági, logisztikai területek
	• természetvédelmi okból nem javasolt szakaszok
	  ○ a Duna főágának dél-budai,
	  ○ a Kopaszi-gáti,
	  ○ a Gellért-hegy előtti,
	  ○ a Margit-szigeti,
	  ○ az Óbudai-szigeti,
	  ○ a Palotai-szigeti,
	  ○ az Újpesti homoktövisnél
		• Optimális alsó és felsőrakpart
		• Éjszakai zajra nem érzékeny épületek közelsége
		• Rendezett közúti megközelítés
		• Autóbusz, taxi, buszparkoló
		• Parti műszaki infrastruktúra

Víz oldal	• hajózásbiztonság, kikötési tilalom ○ közforgalmú kikötők helye	• szabad hossz: 100-150 m (2-3 raszter) • szabad szélesség a víziút mellett: 50-60 m, • vízmélység

Szállodahajók kapacitása

Átlagos férőhely 150-200 fő/hajó.

- 120 kabinos hajó elhelyezése lehetséges 40 új úszómű figyelembevételével.
- Σ 21.000-23.000 szállásférőhely bővülés
- Σ 4,0 Mrd Ft költség a kikötők kialakításához

Szállodahajó kikötő kialakítása

Úszómű kialakítás, csatlakozás a partfalhoz

A szállodahajó kikötő elhelyezésének megoldása a hagyományos bejáróhíddal, támdoronggal rögzített úszómű mellett történhet a mederhez cölöpökkel rögzített úszómű kialakítással, a parthoz bejáróhíddal történő csatlakozással. A cölöpös kialakításnál a merőleges bejáróhíd a nagy forgalmú gyalogos beközlekedést, míg a ferde, hosszabb bejáróhíd az akadálymentes közlekedést biztosítja az alacsonyabb vízállásnál.

Az úszóműveknek partközelben kell lenni, a távolság a 20 métert nem haladhatja meg.

Ivóvíz

A fogyasztási igény egy szállodahajóra a 150 db lakosztályt és az egyéb kiszolgáló funkciókat is figyelembe véve 40 m^3/nap.

Hulladékkezelés

A hajókon keletkező szennyvizek elhelyezésére az alábbi alternatívák léteznek:

- közvetlen ürítés vízfolyásba (kisebb hajóknál a kialakítás miatt előfordul, de csak hígítva),
- tárolás zárt tartályban, majd:
  - ürítés kikötőkben,
  - vagy szállítójárműbe – tengelyes, hajó.

A szennyvizek parti átemelő szivattyúkkal történő mozgatása és hálózati rákötése az üzemeltetési és használhatósági szempontok miatt nem javasolt. A parton elhelyezésre kerülő szivattyú és tartálya területigényes, a szaghatás kiküszöbölése érdekében pedig bűzzárral, biofilterrel kell ellátni. Az úszóművön erősített műanyag flexibilis cső elvezetése szükséges, hogy a vízálláshoz

igazodhasson az elvezető hálózat.

Elektromos energia

Szállodahajónként az energiaigény maximálisan 800 A és hajónként egy-egy 1000-1600 kVA 10/0,4kV transzformátor létesítése szükséges. A transzformátorok elhelyezése közterületen, vagy közterületről biztosítottan megközelíthető zöld területen, illetve épületben valósulhat meg.

A hagyományos földfelszín feletti betonházas transzformátor mellett földfelszín alatt is elhelyezhető 10/0,4 kV-os kompakt transzformátorállomás. Felszín alatt elhelyezett transzformátorokat városközpontokban, turisztikailag kiemelt területeken alkalmaznak. Jellemző külső méretek: 2,4-2,5 x 4,3-5,5 x 3,1-3,3 m (szé x h x mé), típustól függően.

Szállodahajó kikötők kialakításának becsült költsége

1. Hagyományos bejáróhíd az úszóműhöz, támdoronggal

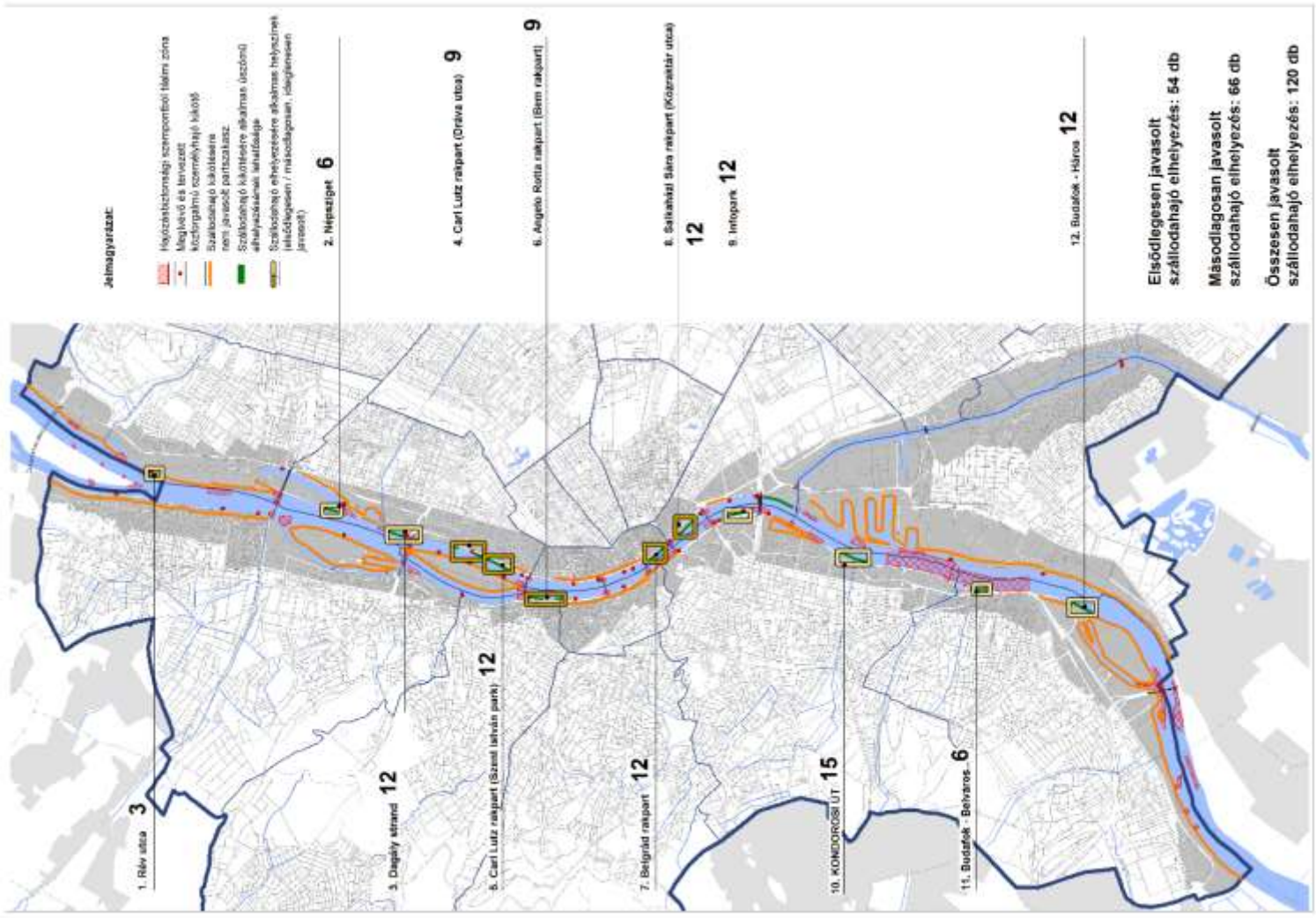
9. táblázat: Hagyományos bejáróhíd az úszóműhöz, támdoronggal (Forrás: BFVT)

Tételek	Mennyiség	Mennyiségi egység	Egységár (Ft, nettó)	Költség (Ft, nettó)
Merőleges bejáróhíd	1	db	20.000.000	20.000.000
Hídfészek	1	db	180.000	200.000
Kikötő kitelepítése (támrúd, támrúd fészek, kikötőbak)	1	db	1.000.000–1.300.000	1.000.000
Úszómű	1	db	25.000.000	25.000.000
Partrendezés, közművek (víz, csatorna, elektromos energia)				3.800.000
Autóbusz parkoló				
Összesen				**50.000.000**

2. Nagyméretű úszómű, cölöpös rögzítéssel, 2 bejáróhíddal

10. táblázat: Nagyméretű úszómű, cölöpös rögzítéssel, 2 bejáróhíddal (Forrás: BFVT)

Tételek	Mennyiség	Mennyiségi egység	Egységár (Ft, nettó)	Költség (Ft, nettó)
Merőleges bejáróhíd	1	db	20.000.000	20.000.000
Ferde bejáróhíd	1	db	40.000.000	40.000.000
Hídfészek (a merőleges hídhoz)	1	db	180.000	200.000
Konzolos hídfészek (a ferde hídhoz)	1	db	420.000	400.000
Cölöp	4	db	1.200.000–2.000.000	6.600.000
Nagyméretű úszómű	1	db		50.000.000
Partrendezés, közművek (víz, csatorna, elektromos energia)				38600.000
Autóbusz parkoló				
Összesen				**121.000.000**

1. ábra: Szállodahajó kikötők építésének vizsgálata az egész fővárost tekintve (Forrás: BFVT)

19.2.2. Repülőterek

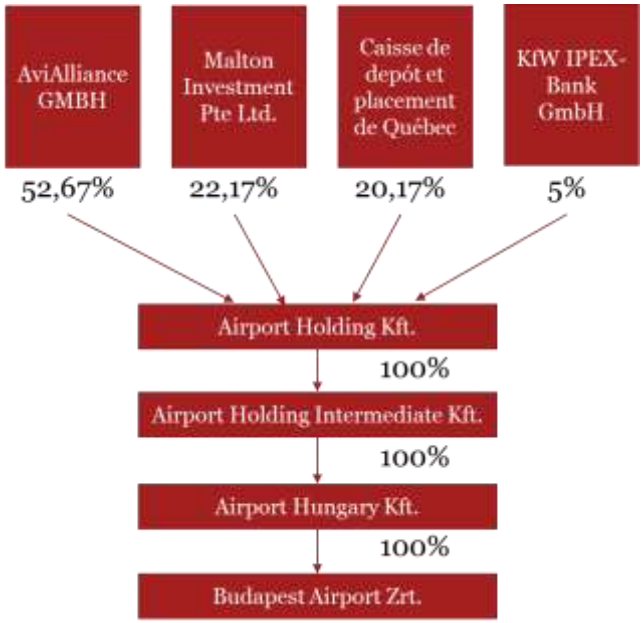
19.2.2.1. A budapesti Liszt Ferenc Repülőtér

Az alapeset (olimpia nélküli eset) bemutatásához szükséges vizsgálatok: A Liszt Ferenc repülőtér bemutatása és jelenlegi helyzete

A Liszt Ferenc Nemzetközi Repülőtér üzemeltetője a Budapest Airport Zrt. A privatizációról szóló, 2080-ig tartó szerződést 2007. június 6-án írták alá. A Budapest Airport Zrt. tulajdonosi szerkezete:

A Liszt Ferenc repülőtér jelenlegi tulajdonosa és működtetője a Budapest Airport Zrt.

2. ábra: A Budapest Airport Zrt. tulajdonosi szerkezete (Forrás: BA Zrt.[1])

[1] Az adatok elérhetők a Budapest Airport Zrt. honlapján: http://www.bud.hu/budapest_airport/tenyek_a_repterrol/tulajdonosok

Jelenlegi forgalom

A Liszt Ferenc Nemzetközi Repülőtér (korábban Ferihegyi Nemzetközi Repülőtér) forgalmi adatai a 2001. és 2014. közötti időszakban a következőképpen alakultak:

11. táblázat: A Liszt Ferenc Nemzetközi Repülőtér forgalmi adatai (Forrás: BA Zrt.[2])

Év	Utasforgalom (fő)	Áruforgalom (t)	Légi jármű mozgásszám (db)
2001.	4.594.875	45.212	81.166
2002.	4.482.695	46.477	77.941
2003.	5.022.538	65.884	88.471
2004.	6.392.807	79.273	111.753
2005.	7.932.765	73.033	126.359
2006.	8.266.677	88.189	126.947
2007.	8.597.137	85.567	124.298
2008.	8.443.053	73.155	117.876
2009.	8.095.367	62.870	109.811
2010.	8.190.089	82.638	105.507
2011.	8.920.653	106.595	109.949
2012.	8.504.020	93.124	87.560
2013.	8.520.880	92.112	83.830
2014.	9.155.961	89.987	86.682

[2] Forrás: Budapest Airport Zrt. adatai

A MALÉV csődjét követően az utasforgalom nagyságrendje nem változott, de előtérbe kerültek a fapados légitársaságok

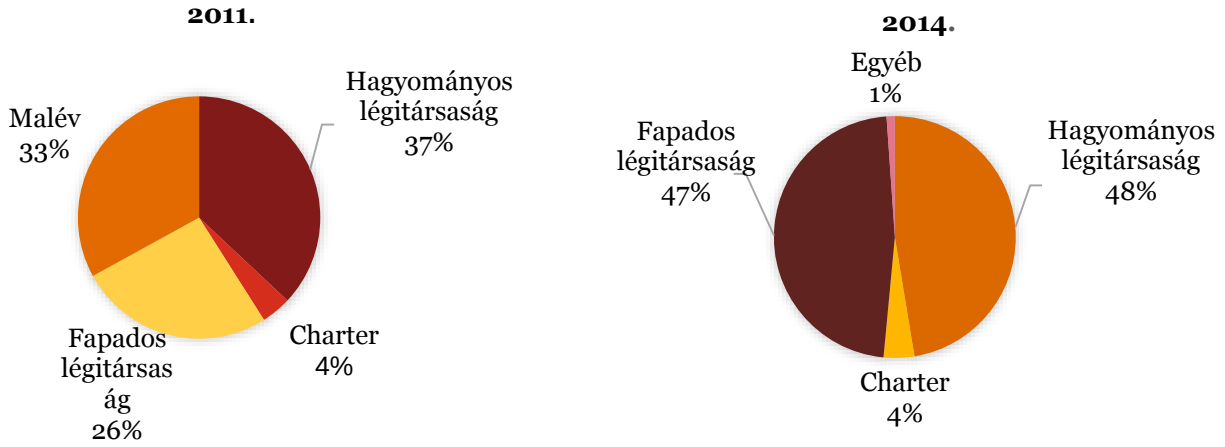
Utasforgalom:

A táblázatból kiderül, hogy az utasforgalmi adatok a 2003-2005. évek közötti időszak évenkénti 10% feletti növekedését követően átlagosan csak minimális mértékű emelkedést mutattak.

A MALÉV 2012 februárjában bekövetkezett csődjét követően a forgalom kisebb mértékben visszaesett, azonban a MALÉV helyére lépő (jellemzően fapados) légitársaságok a repülőtér korábbi forgalmát továbbra is biztosítani tudták.

A MALÉV csődje azonban a repülőtér utasforgalmi szerkezetét nagymértékben megváltoztatta: míg korábban az utasforgalom 70 %-át a teljes szolgáltatást nyújtó légitársaságok biztosították, addig mára ez az arány mindössze 47,4%, viszont a fapados légitársaságok aránya 26%-ról 47,4%-ra nőtt (a tényleges utas számokat tekintve közel a duplájára emelkedett a fapados légitársaságokkal utazók száma).

3. ábra: Utasforgalmi szerkezet 2011-2014 (Forrás: BA Zrt.[3])

A MALÉV csődjét követően jelentősen visszaesett az átszálló

Az utasforgalom szerkezeti változásán kívül jelentős változás továbbá, hogy a 2011. évben MALÉV által szállított mintegy évi 1,5 milliónyi átszálló utas gyakorlatilag eltűnt, 2014. évben már csak mindössze 186.630 átszálló utast regisztráltak. Az átszálló utasok helyett – mivel az összes utas száma gyakorlatilag nem változott – ez a közel 1,3 milliónyi utas mint célállomásra érkező

[3] Forrás: Budapest Airport Zrt. adatai

utasok száma, viszont növekedett az innen induló vagy ide érkező turisták száma

illetve onnan induló utas terheli a terminálokat.

Az utóbbi két év stagnálása után 2014. évben jelentős forgalomnövekedés következett be a repülőtéren: a környező konkurens repülőterek (Bécs, Prága, Varsó) minimális forgalom növekedésével, illetve Varsó esetében visszaesésével szemben a Liszt Ferenc Nemzetközi Repülőtéren 7,5%-os növekedést mértek, ami minden idők legmagasabb utasforgalmi adatát eredményezte.

Nyári hónapok utasforgalmi adatai

A Liszt Ferenc Nemzetközi Repülőtér utasforgalmi adatai havi bontásban a 2010. és 2014. közötti időszakban a következőképpen alakultak:

Júliusban és augusztusban minimum 10%-kal haladja meg az utasforgalom az év egészében mért átlagot

12. táblázat: Utasforgalmi adatok havi bontásban, 2010-2014 (Forrás: BA Zrt.[4])

Utasforgalom (fő)	2010.	2011.	2012.	2013.	2014.
Január	496.848	526.921	568.782	520.431	555.233
Február	454.158	487.858	424.633	491.286	530.663
Március	585.408	637.468	580.977	636.605	662.575
Április	542.535	734.461	712.064	702.036	758.709
Május	717.107	776.704	758.243	765.648	807.247
Június	778.100	827.457	795.679	796.771	863.994
Július	**897.783**	**950.396**	**892.015**	**872.683**	**946.582**
Augusztus	**941.491**	**958.559**	**895.183**	**864.431**	**943.950**
Szeptember	848.010	894.188	840.417	828.312	875.619
Október	774.678	845.815	796.721	790.695	843.544
November	597.721	646.171	642.326	638.698	689.272
December	556.250	634.655	596.980	613.284	678.573
Összesen	*8.190.089*	*8.920.653*	*8.504.020*	*8.520.880*	*9.155.961*

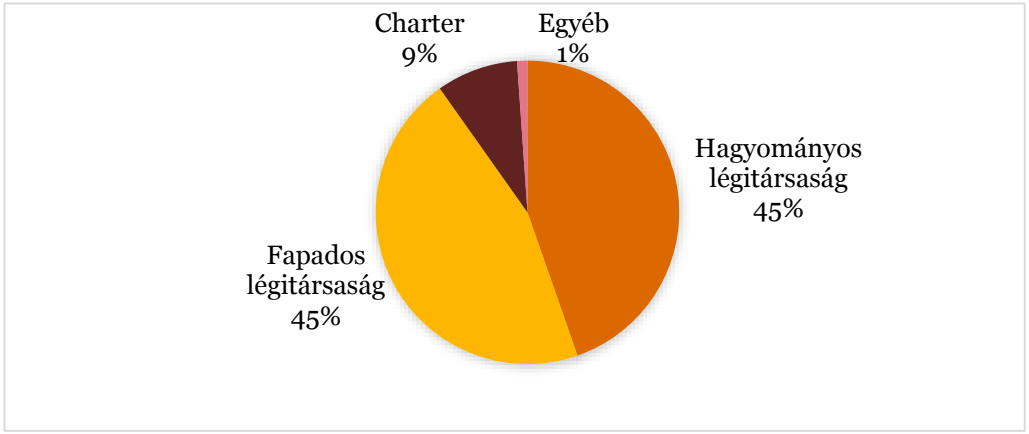
[4] Forrás: Budapest Airport Zrt. adatai

A táblázat alapján megállapítható, hogy az olimpia tervezett időpontjában, azaz július és augusztus hónapokban a havi utasforgalom minimum 10%-kal, de akár 100%-kal is magasabb, mint az év többi hónapjában.

A Budapest Airport adatszolgáltatása szerint a július és augusztus hónapok utasforgalmi szerkezete nagyságrendileg megegyezik az éves utasforgalmi szerkezettel, azonban a teljes szolgáltatást nyújtó és a fapados légitársaságok rovására **a charter forgalom aránya duplája az éves átlagnak:**

Júliusban és augusztusban a charter járatok forgalma duplája az éves átlagnak

4. ábra: Utasforgalmi szerkezet 2013. és 2014. nyári hónapok átlaga alapján (Forrás: BA Zrt.[5])

[5] Forrás: Budapest Airport Zrt. adatai

A nyári utasszám adatokon belül a magyar utasok aránya a következőképpen alakult az elmúlt két év két nyári hónapjában:

13. táblázat: Magyar utasok aránya a teljes utazóközönséghez viszonyítva (Forrás: BA Zrt.[6])

	2013		2014	
	Július	Augusztus	Július	Augusztus
Teljes utasszám	872.683	864.431	946.582	943.950
Magyar utasok becsült aránya	52%	52%	44%	44%
Magyar utasok becsült száma	453.795	449.504	416.496	415.338

Az utasszám növekedés és légijárművek számának csökkenése a férőhely kihasználtság folyamatos javulására utal

Áruforgalom:

Az áruforgalom összességében növekvő tendenciát mutat, azonban egy-két kiugró növekedést mutató évet olykor több évnyi jelentős visszaesés követ.

Légijármű mozgásszám:

A légijármű mozgásszám 2006. óta gyakorlatilag folyamatosan csökkenő tendenciát mutat. Ezt a csökkenő tendenciát összevetve a növekvő utas számmal arra a következtetésre juthatunk, hogy – figyelembe véve a MALÉV csődje után a nemzeti légitársaság helyére lépő fapados társaságok légijármű flottáját is – a légijárművek férőhely kihasználtsága jelentősen javult az utóbbi években. Ezt támasztja alá a Budapest Airporttól kapott azon adat is, miszerint a járatok férőhely kihasználtsága a 2013. évi 76,2%-ról 2014. évre még tovább javult, és elérte a 78,71%-os kihasználtságot, ami Európában átlagon felüli értéknek számít.

A MALÉV csődjét követően a távoli desztinációk megszűntek, a közelebbiek pedig a fapados társaságok működése szerint átrendeződtek

Közlekedési desztinációk, mennyiségek (légi közlekedési kapcsolatrendszer vizsgálata egyes irányokból, Európa, Európán kívül)

A MALÉV csődje előtt 2011. évben 33 légitársaság 92 célállomásra szállította menetrend szerint az utasokat Budapestről. Az európai fővárosok és nagyvárosok mellett a járatok rendszeresen repültek olyan célállomásokra, mint a távol-keleti Peking, az észak-amerikai New York, de a közel-keleti célállomások (pl.: Tel-Aviv, Doha) és az észak-afrikai célállomások (pl.: Egyiptom) is frekventált úti célok voltak.

[6] Forrás: Budapest Airport Zrt. adatai

5. ábra: Légiúton elérhető városok Budapestről 2011-ben (Forrás: BA Zrt.[7])

A MALÉV csődje után 2012. évben 35 légitársaság 90 célállomásra szállította menetrend szerint az utasokat Budapestről. A kínálat jelentősen átalakult, a New York-i és pekingi járatok megszűntek, az európai célállomások több esetben a fapados légitársaságok igényeinek (lehetőségeinek) megfelelően átrendeződtek. Jellemző például, hogy a délszláv térség jelentős része és Budapest között abban az időben gyakorlatilag megszűnt a légi kapcsolat.

[7] Stephan Schattney (Budapest Airport Zrt.)

6. ábra: Repülővel elérhető városok a MALÉV csődjét követően (Forrás: BA Zrt.[8])

A mai napig sincs közvetlen légi kapcsolat többek között Szarajevóval, Tiranával, Podgoricával, Szkopjéval, Pristinával, továbbá a szófiai járat is időről időre megszűnik (2013 nyarától a Bulgária Air egy ideig üzemeltetett heti négy járatot, azonban jelenleg nincs közvetlen légi kapcsolat a két főváros között). Ezekre a célállomásokra jellemzően 50-70 férőhelyes repülőgépekre lenne szükség, jellemzően egy regionális légitársaság tudná ezeket a városokat Budapest légiközlekedésébe kapcsolni.

Jó hír viszont, hogy 2014 októbere óta rendszeres, napi járat közlekedik Dubai és Budapest között az Emirates légitársaság

[8] Stephan Schattney (Budapest Airport Zrt.)

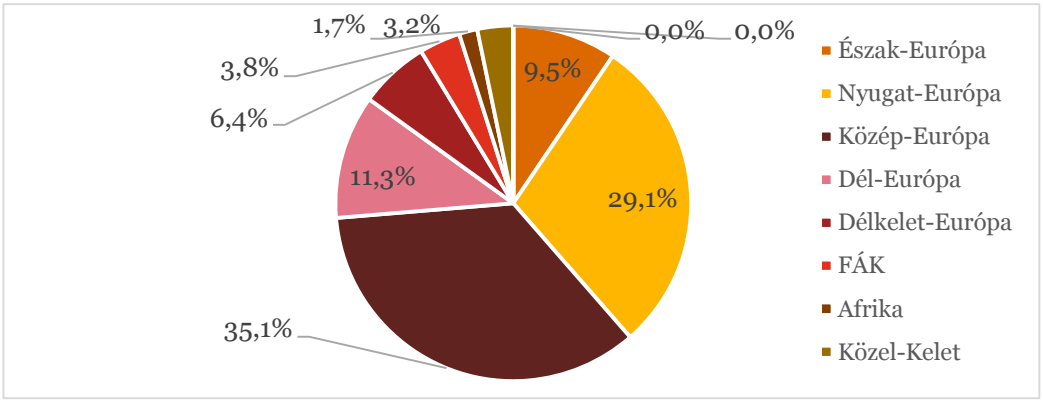
jóvoltából (jelentős átszállási lehetőséget biztosítva ezzel a Távol-Kelet felé), és 2015. évtől újra lesz közvetlen hosszú távú járat Kanadába az Air Transattal ás a SkyGreece-szel.

Utasszám adatok alapján Nyugat-Európa és Közép-Európa a legfrekventáltabb célterület

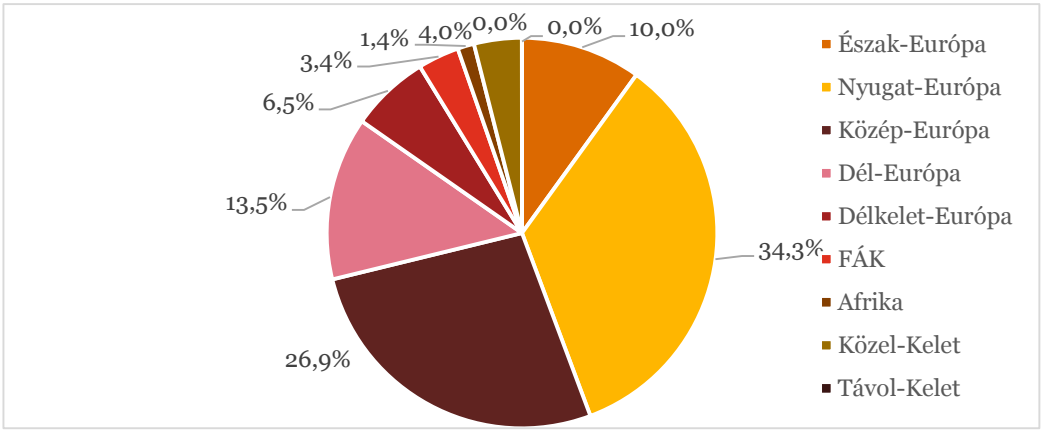
2013. évi adatok (mint legfrissebb rendelkezésre álló adatok) alapján az utasforgalom és a légijármű mozgások területi megoszlása a következőképpen alakult (a General Aviation és az „egyéb" járatok adatainak kivételével; 2014. évi teljes összesítés nem állt még rendelkezésre):

- Utasszám adatok alapján a legfrekventáltabb célterület Nyugat-Európa, míg a légijárművek számát tekintve Közép-Európa volt 2013-ban (ez a két terület adja a teljes forgalom több mint 60 %-át). Mind az utasszám, mind a légijármű mozgásszám alapján a sorban következő két régió Dél-Európa és Észak-Európa 10% körüli értékekkel, Délkelet-Európa és FÁK államok forgalma együtt 10% körüli értéket ad.
- Európán kívüli területként főleg a Közel-Kelet irányába illetve irányából mutatható ki jelentősebb forgalom, továbbá Afrika északi területei és a Kanári-szigetek felé indult még – feltételezhetően jellemzően turista – forgalom.
- A 2011-ben még menetrendszerű járatokkal Budapestről közvetlenül elérhető Távol-Kelet és Egyesült Államok 2013. évi forgalmi adatait már elenyészőnek tekinthetők (2011-ben Peking forgalma 230 járat és 37.563 utas, Japán forgalma 9 járat és 1352 utas, míg New York forgalma 602 járat és 118.383 utas volt).

7. ábra: Desztinációk területi eloszlása a légijármű mozgásszám adatok alapján (2013. év) (Forrás: BA Zrt.[9])

8. ábra: Desztinációk területi eloszlása az utasszám adatok alapján (2013. év) (Forrás: BA Zrt.[10])

A 10 legfrekventáltabb célállomás 2014. év július és augusztus hónapjában a következő városok voltak:

[9] Forrás: Budapest Airport Zrt. adatai
[10] Forrás: Budapest Airport Zrt. adatai

14. táblázat: A 10 legfrekventáltabb célállomás 2014. év júliusában (Forrás: BA Zrt.[11])

Top 10 célállomás	2014. július	
	Utasszám	Havi teljes forgalomhoz viszonyítva
London	105.167	11,11%
Párizs	43.823	4,63%
Frankfurt	40.130	4,24%
Amszterdam	36.604	3,87%
Brüsszel	35.706	3,77%
Isztanbul	31.552	3,33%
Tel Aviv	30.134	3,18%
München	29.545	3,12%
Róma	27.940	2,95%
Moszkva	27.824	2,94%

15. táblázat: A 10 legfrekventáltabb célállomás 2014. év augusztusában (Forrás: BA Zrt. [12])

Top 10 célállomás	2014. augusztus	
	Utasszám	Havi teljes forgalomhoz viszonyítva
London	102.091	10,82%
Párizs	40.121	4,25%
Frankfurt	39.103	4,14%
Amszterdam	37.685	3,99%
Isztanbul	36.882	3,91%
Brüsszel	35.530	3,76%
Tel Aviv	30.712	3,25%
Róma	30.595	3,24%
Moszkva	28.954	3,07%
München	26.629	2,82%

[11] Forrás: Budapest Airport Zrt. adatai
[12] Forrás: Budapest Airport Zrt. adatai

A négy legtöbbet látogatott célállomásra – Londonba, Párizsba, Frankfurtba és Amszterdamba – közlekedő járatok a teljes havi utasforgalom közel negyedét szállították a két bemutatott hónapban.

A teljes kapacitás nagyságát a légi oldal, az utasforgalmi épületek és a földi oldal határozza meg

Teljes repülőtéri és légiforgalmi kapacitás, egyszerre fogadható repülőgépek, illetve utasok száma

A Liszt Ferenc Nemzetközi Repülőtér kapacitását – mint minden más repülőtér esetében is – alapvetően három részegység együttes kapacitása határozza meg:

1. Légi oldal: a légijárművek mozgására (futópályák, gurulóút rendszer), illetve parkolására (állóhelyek) szolgáló területek.
2. Utasforgalmi épület (terminál): az utasok kiszolgálására, tartózkodására szolgáló épület.
3. Földi oldal: a repülőtér kapacitását a légi oldal és a terminál kapacitásain kívül nagymértékben befolyásolhatja az úgynevezett „földi oldal" kapacitása is. Ide kell érteni a repülőtér és a város közlekedési kapcsolatainak lehetőségeit (közúti megközelítés, vasúti kapcsolat, metró, stb. kapacitásai), továbbá a repülőtér közúti oldalán rendelkezésre álló parkolóhelyek számát, beleértve azok gazdasági vonatkozásait (díjak, korlátozások, stb.) is. (A földi oldal kapacitásainak vizsgálatából jelen tanulmány kizárólag a parkolók kapacitásával foglalkozik.)

A repülőtér jelenlegi kapacitását légiközlekedési szempontból tehát az alábbiak szerint határozhatjuk meg:

A légi oldal kapacitásának vizsgálata során a futópályát, a gurulóutat és a forgalmi épületeket kell felmérni.

Légi oldal - Futópálya:

A futópálya kapacitása a futópálya rendszer légijármű fel- és leszállásokat kiszolgáló képességének mérőszáma. Mértékegysége gépmozgás (le- vagy felszállás)/óra, vagy gépmozgás/év.

A futópálya rendszer kapacitását számos tényező befolyásolhatja, ezeket négy csoportba lehet sorolni:

<u>Légiforgalmi irányítás:</u>

A légiforgalmi irányítás kapacitása, azon belül is legfőképpen a közelkörzeti (TMA) irányítás kapacitása, a közelkörzetben egyidejűleg várakoztatható légijárművek száma döntően befolyásolja a futópálya rendszer kapacitását.

A légiforgalmi irányításért a Liszt Ferenc Nemzetközi Repülőtéren – ugyanúgy, mint a teljes hazai légtérben – a HungaroControl felel. A hazai légiforgalmi irányítás fejlettsége világszínvonalú, 2015. február 5-től Európában például elsőként a HungaroControl törölte el a teljes légi útvonalhálózatot, ezzel lehetővé téve a repülőgépek korlátozások nélküli, szabad légtérhasználatát. A légiforgalmi irányítás tehát a futópálya rendszer kapacitásában szűk keresztmetszetet nem fog jelenteni.

A futópálya kapacitását elsősorban négy tényező befolyásolja: a légiforgalmi irányítás, a légijárművek igényeinek jellege, a repülőtér körzetében a környezeti viszonyok alakulása, valamint a futópályarendszer kialakítása

Igények jellege:

A jelentkező légijármű forgalom összetétele szintén fontos tényező, hiszen a légtérben a légijárművek között alkalmazandó elkülönítések mértéke függ a légijárművek méretétől, továbbá a futópálya foglaltsági idő függ a légijárművek sebességétől, fékezési képességétől, a pilóták tevékenységétől. (Ez a tényező előre meghatározhatatlan, a pillanatnyi forgalom függvénye, a légiforgalmi irányítás az adott forgalomhoz tud optimalizálni.)

Környezeti viszonyok a repülőtér körzetében:

Környezeti viszonyok alatt olyan tényezők értendők, mint az időjárás (látástávolság, szél, nyári hónapokban a zivatar, téli hónapokban a hó, stb.), illetve a környezetvédelem miatt szükséges zajvédelmi eljárások.

A tényleges időjárási viszonyok előre megjósolhatatlanok, azonban a sokévi átlagokat tekintve elmondható, hogy az olimpiával érintett nyári hónapok (július és augusztus) időjárása légiközlekedési szempontból alapvetően stabilnak, megbízhatónak tekinthető.

A tényleges időjárási viszonyok előre megjósolhatatlanok, azonban a sokévi átlagokat tekintve elmondható, hogy az olimpiával érintett nyári hónapok (július és augusztus) időjárása légiközlekedési szempontból alapvetően stabilnak, megbízhatónak tekinthető.

16. táblázat: Sokéves időjárási átlagok (Forrás: OMSZ[13])

Hónapok	Hőmérséklet (°C)			Csapadék (mm)	Napfénytartam (óra)
	Közép	Maximum	Minimum		
július	21,5	26,7	16,8	45	271
augusztus	21,2	26,6	16,5	49	255

[13] Forrás: Országos Meteorológiai Szolgálat (http://www.met.hu/eghajlat/magyarorszag_eghajlata/varosok_jellemzoi/Budapest/)

9. ábra: Átlagos havi középhőmérsékletek és csapadékösszegek (Forrás: OMSZ[14])

A nyári hónapokban a zivatar, illetve a – jellemzően zivatarok során előforduló – viharos szél (széllökés) okozhat átmeneti nehézséget a légiközlekedésben, azonban ezek az időjárási szélsőségek általában csak rövid ideig okoznak fennakadásokat.

A zajvédelemmel kapcsolatban a repülőtéren jelenleg az alábbi szabályozás van érvényben:[15]

Az este 22 óra és reggel 6 óra közötti időszakban tilos gyakorló és ellenőrző repüléseket végezni, tilos továbbá az ICAO 16. Annex I. kötet II. részben meghatározott zajbizonyítvánnyal nem rendelkező légijárművekkel le- illetve felszállni. Az éjszakai órákban csak korlátozottan lehetséges menetrend szerinti és nem-menetrend szerinti kereskedelmi le- és felszállásokat végrehajtani. Az éjszakai időszakra előzetesen tervezhető műveletek száma a következő: a le- és felszállások száma az 50 gépmozgást nem haladhatja meg, továbbá ebből az este 24 óra és a hajnal 5 óra közé eső időszakra legfeljebb 6 gépmozgás

[14] Forrás: Országos Meteorológiai Szolgálat (http://www.met.hu/eghajlat/magyarorszag_eghajlata/varosok_jellemzoi/Budapest/)
[15] Forrás: www.hungarocontrol.hu; www.bud.hu

engedélyezhető.[16]

A fenti rendelkezéstől eltérni csak nemzetközi jogszabály módosításával lenne lehetséges, továbbá jelentős lakossági ellenállással is számolni kellene ilyen döntés esetén.

A futópálya rendszer kialakítása és típusa

A repülőtéren két, egymással párhuzamos futópálya működik:

RWY I.: iránya 13R/31L, hossza 3.010 m, szélessége 45 m, beton burkolatú (PCN 65/R/B/X/T)

RWY II.: iránya 13L/31R, hossza 3.707 m, szélessége 45 m, beton burkolatú (PCN 75/R/B/X/T) (egy-két kivételtől eltekintve minden repülőgép típus fogadására korlátozás nélkül alkalmas)

A futópályák tengelye egymástól 1600 m távolságra van, a futópályák úgynevezett „bajonett" elrendezésűek (a küszöbük nem egy vonalban van). Ez az elrendezés egy nagy kapacitású, a két futópálya vonatkozásában független üzemelésre nyújt lehetőséget.

A maximális vagy telítettségi futópálya kapacitás az a maximális légijármű szám, amit adott időszak alatt, meghatározott légijármű összetétel esetén, folyamatos igény mellett egy futópálya ki tud szolgálni. Azonban nyilvánvaló, hogy ez nem kívánatos és nem életszerű üzemelési mód. Így e helyett inkább egy „gyakorlatilag megvalósítható kapacitást" (azaz egy elméleti kapacitást) alkalmaznak, mely az ésszerű vagy megengedhető késedelmekkel számol.

A fenti tényezők alapján a futópálya rendszer jelenleg deklarált kapacitása:

17. táblázat: A kifutópályák kapacitása (Forrás: HungaroControl[17])

Érkezés	26 érkezés gördített 60 percenként
Indulás	30 indulás gördített 60 percenként

Rendkívül nagy forgalmú időszakokban a futópálya a fenti elméleti kapacitását meghaladó számú légijárművet is ki tud szolgálni, azonban ezen időszakokban a szokásosnál nagyobb késések fordulnak elő.

A nyári hónapok csúcsórai forgalmát figyelembe véve jelenleg a rendelkezésre álló adatok alapján a futópálya rendszer

[16] Forrás: www.hungarocontrol.hu; www.bud.hu
[17] Forrás: www.hungarocontrol.hu

kihasználtsága a deklarált kapacitásához viszonyítva a következőképpen alakul:

Összességében a futópálya rendszer jelentős kapacitás tartalékokkal rendelkezik, fejlesztésre a közeljövőben biztosan nem lesz szükség

18. táblázat: Futópálya rendszer kihasználtsága a deklarált kapacitásához viszonyítva a nyári hónapokban (Forrás: BA Zrt. [18])

	Légijármű mozgásszám gördített 60 percenként	Kihasználtság
Érkezés	14	53,8%
Indulás	16	53,3%
Kombinált	**25**	**-**

A futópálya rendszer tehát jelentős kapacitás tartalékokkal rendelkezik, fejlesztésére a közeljövőben (a műszaki állapotromlás esetét kivéve) biztosan nem lesz szükség.

(Megjegyzés: London Heathrow repülőtér a futópályák kialakítása szempontjából nagyon hasonló, a budapesti évi közel 90 ezer légijármű mozgással és 9 millió utassal szemben jelenleg évi 471 ezer légijármű mozgás és 73,4 millió utas kiszolgálására képes, azaz nyugodtan kijelenthető, hogy a futópálya kapacitása a jelenlegi forgalom többszöröse.)

A légi oldal másik fontos eleme a gurulóút rendszer. Ennek fejlesztése csökkentheti a futópálya foglaltsági idejét

Légi oldal - Gurulóút rendszer:

A gurulóút rendszer kiépítettségét általában a futópálya által kiszolgált forgalom nagysága, illetve a futópálya kapacitásának kihasználtsága határozza meg. A gurulóút rendszer bővítését általában nem a gurulóutak kapacitásának hiánya, hanem a futópálya foglaltsági idők csökkentése, ezáltal a futópálya kapacitásának növelése teszi szükségessé.

A Liszt Ferenc Nemzetközi Repülőtér jól kiépített, jól elrendezett gurulóút hálózattal rendelkezik, kapacitása feltételezhetően meghaladja a futópálya és az előterek kapacitását, fejlesztése a futópálya rendszer kihasználtságát is figyelembe véve a közeljövőben nem indokolt. (A gurulóút rendszer kapacitásának meghatározására külön számítási módszer a nemzetközi gyakorlatban nem alakult ki.)

[18] Forrás: Budapest Airport Zrt. adatai alapján

Kapacitás szempontjából az előterek, az épület indulási és az érkezési oldali kapacitásai lényegesek

A forgalmi előtereket (állóhelyek) a MALÉV csődjét követően a fapados igényeknek megfelelően alakították át

Légi oldal - Forgalmi épületek

Előterek/állóhelyek:

a) T2 terminál forgalmi előtere:

A T2 Terminál Fejlesztés Projekt keretében a forgalmi előtér jelentősen átalakult, a korábbi kialakításhoz képest csökkent az utashíddal kiszolgált épületközeli állóhelyek száma, míg az új forgalmi előtéren 8 darab épülettávoli állóhely került átadásra. A fejlesztési projekt azonban a MALÉV 2012-ben bekövetkezett csődje után leállításra (törlésre) került, így nem épülhetett meg az a két móló (pier) sem, mely a tengerentúli, széles törzsű repülőgépek kiszolgálására biztosított volna állóhelyeket.

A MALÉV csődje következtében jelentősen megnőtt fapados forgalom, továbbá a T1 Terminál bezárásnak köszönhetően a forgalmi előtéren a fapados légitársaságok igényeinek megfelelően további átalakításokra került sor. Az utashidas épületközeli állóhelyek rovására alacsonyabb szolgáltatási színvonalú (fűtés, hűtés, WC, stb. nélküli) utasforgalmi „sátrak" kerültek telepítésre. Jelenleg a forgalmi előtéren 9 db utashíddal ellátott épületközeli állóhely van, ezen felül legfeljebb (az alternatív állóhely kialakításokat figyelembe véve) 25 db épülettávoli (az utasoknak buszos vagy gyalogos megközelítést biztosító) állóhely van.

Jelenleg épületközeli állóhelyek közül 1 db, míg épülettávoli állóhelyek közül szintén 1 db olyan állóhely van, ami széles törzsű repülőgépet tud fogadni. A többi állóhely a jellemzően Európán belül közlekedő, legfeljebb 180-200 fő, átlagosan 140-160 fő szállítására alkalmas keskeny törzsű repülőgépek kiszolgálására alkalmas.

A jelenlegi állóhely számot utas számra lefordítva a T2 terminál forgalmi előterének kapacitása a következőképpen becsülhető:

összes állóhelyek száma:	34 db
átlagos utasszám járatonként (2013. évi adat):	118 fő
járat kihasználtság (load factor – 2013. évi adat):	76,2%
átlagos foglaltsági idő (2014. évi adat):	55 perc
kapacitás:	5.744 utas/óra

A forgalmi előtér kapacitásaira hatással van a

A forgalmi előtér tényleges kapacitását (azaz, hogy csúcsórában hány repülőgépet tud fogadni és indítani) az egyes légijárművek állóhelyeken töltött átlagos idején (kiszolgálási időn) kívül befolyásolja még a csúcsórai légijármű kategória eloszlás, és néhány olyan tényező, mint a különböző manőverezési idők: beállás, push-back eljárás, gurulási problémák, stb.

légijárművek csúcsóra szerinti eloszlása is

A forgalmi előtér kapacitása szorosan összefügg továbbá az utasforgalmi terminál beszállító kapuinak kapacitásával, hiszen indulásnál a kapuk kapacitása fogja meghatározni, hogy adott időben összesen mennyi járat indítható. Éppen ezért a beszállító kapuk kapacitását és az állóhelyek kapacitását az induló járatok esetében együtt szokás kezelni.

A forgalmi előtér kapacitása összefüggheti még az érkezési oldal átbocsátó képességével, kapacitásával is.

A forgalmi előtér deklarált kapacitása a 2014. téli és a 2015. nyári menetrendi időszakra:

19. táblázat: A forgalmi előtér deklarált kapacitása a 2014. téli és a 2015. nyári menetrendi időszakra (Forrás: HungaroControl, BA Zrt. [19])

Terminál 2A érkezés	6 érkezés gördített 15 percenként, de legfeljebb 16 járat /óra
Terminál 2B érkezés	6 érkezés gördített 15 percenként, de legfeljebb 16 járat /óra
Terminál 2A indulás (nem fapados járatok)	12 indulás gördített 50 percenként
Terminál 2A indulás (fapados járatok)	8 indulás gördített 60 percenként
Terminál 2B indulás (nem fapados járatok)	12 indulás gördített 50 percenként
Terminál 2B indulás (fapados járatok)	4 indulás gördített 60 percenként

b) T1 terminál forgalmi előtere:

A T1 Terminál és annak forgalmi előtere a MALÉV 2012-ben bekövetkezett csődje után bezárt az utasforgalom előtt.

A forgalmi előtéren egyébként 14 állóhely van, ami a fenti kiinduló adatok figyelembe vételével további 2.365 utas/óra kapacitással bírna a terminál újra nyitása esetén. A forgalmi előtér deklarált kapacitása a 2012. május 30-i bezárása előtti utolsó menetrendi időszakra (2012. nyár):

[19] Forrás: www.hungarocontrol.hu; Budapest Airport adatai alapján

20. táblázat: Forgalmi előtér deklarált kapacitása a bezárása előtt (2012. nyár)(Forrás: HungaroControl[20])

Terminál 1 érkezés	4 érkezés gördített 30 percenként
Terminál 1 indulás	4 indulás gördített 30 percenként

c) Műszaki előtér:

Olyan rendkívüli eseményeknél, mint pl. amilyen az olimpia vagy jelenleg a Forma-1, amennyiben a rendelkezésre álló állóhelyek száma nem lenne elég egy adott időben, van mód a hosszabb ideig (akár több napig is) itt tartózkodó légijárművek levontatására (pl. műszaki előtérre, lezárt gurulóútra, stb.) és így a forgalmi állóhelyek felszabadítására.

A műszaki előtéren 18 állóhely van, ami a fenti kiinduló adatokat figyelembe véve, továbbá a levontatás jelentős költség és idő vonzatai miatt 3 órás foglaltsági idővel számolva további 930 utas/óra kapacitást jelenthetne szükség esetén.

Az utasforgalmi épületek kapacitását az olimpia kapcsán csúcsórai vizsgálatokkal mérjük az indulási és az érkezési oldalon

Utasforgalmi épület:

Az utasforgalmi épületeket (terminálokat) általában az éves kapacitás értékével szokták jellemezni. Mivel azonban az utasforgalom eloszlása mind havi szinten, mind heti szinten, sőt egy adott napon belül is nagyon változó, ezért a kb. három hétig tartó olimpia vizsgálatához inkább a csúcsóra kapacitásokat kell figyelembe venni.

A kapacitás értékkel kapcsolatban mindenképpen meg kell említeni, hogy azok egy bizonyos, az üzemeltető által meghatározott szolgáltatási színvonalhoz tartozó kapacitás értékek. Amennyiben egy adott időszakra a szolgáltatási színvonal csökkenése (pl. nagyobb zsúfoltság, hosszabb sorállások, járat késések, stb.) elfogadható, úgy ezek az értékek egyes esetekben akár a többszörösére is növelhetőek.

a) T2 Terminál

A T2 Terminál 3 épületrész egysége:

- T2A terminál, ami jelenleg a schengeni országok felé induló, illetve onnan érkező járatokat kezeli (nincs a terminálban vám és határőr ellenőrzés);
- T2B terminál, ami jelenleg a nem schengeni országok felé induló, illetve onnan érkező járatokat kezeli (van a terminálban vám és határőr ellenőrzés);

[20] Forrás: www.hungarocontrol.hu

- Sky Court, a két terminált összekötő új épületrész, itt található a biztonsági ellenőrzés, a közös tranzit terület a Duty Free üzletekkel, éttermekkel (illetve az érkezési szinten a poggyászosztályozó területtel).

Az indulási oldal legfontosabb elemei a check-in, a biztonsági ellenőrzés és a határőr ellenőrzés

Indulási szint:

A terminál indulási oldalának (jelen esetben szintjének) kapacitás szempontjából legfontosabb elemei a következők:

- Check-in: a T2 terminálon jelenleg összesen 58 check-in pult van, ehhez kiegészítésként még 22 önkiszolgáló check-in automata (CUSS – Common Use Self-Service kiosk) is az utasok rendelkezésére áll. Nagyon terjed továbbá az otthonról végezhető on-line check-in is, ami szintén csökkenti a szükséges kapacitások mértékét.
- Biztonsági ellenőrzés: a Sky Court indulási szintjén található a mindkét terminál felől megközelíthető (és a terminálok között átjárható) központi biztonsági ellenőrző terület, melyen összesen 13 biztonsági ellenőrző sáv lett kialakítva. További 3 biztonsági ellenőrző sáv került kialakításra az átszálló utasok részére is.
- Határőr ellenőrzés: a T2B terminál területén kialakított határőr ellenőrző területen összesen 20 ellenőrző pult áll az induló és átszálló utasok rendelkezésére.

A felsorolt, kapacitás szempontjából kiemelkedően fontos tényezők figyelembe vételével került meghatározásra a T2 terminál deklarált utasforgalmi kapacitása:

21. táblázat: T2 terminál deklarált utasforgalmi kapacitása (Forrás: HungaroControl[21])

Indulás	3.200 utas gördített 90 percenként (ez kb. 2150 utas/óra kapacitásnak felel meg)

Mindenképpen meg kell említeni a beszállító kapuk kapacitását is, amit a forgalmi előtér kapacitás vizsgálatánál már részleteztünk. A beszállító kapuk kapacitása utas számra átszámolva (118 fő/járat átlagos utas számmal számolva) jelenleg 4.814 utas/óra, azonban ez a szám tartalmazza az alacsony szolgáltatási színvonalon kezelt fapados járatokra vonatkozó kapacitást is (tehát a T2 terminál beszállító kapuinak tényleges kapacitása ennél valamivel kevesebb).

[21] Forrás: www.hungarocontrol.hu

Az érkezési oldal kapacitását leginkább a poggyászkiadás valamint a határőr és vám ellenőrzés befolyásolja

Érkezési szint:

Szintén fontos megemlíteni az érkezési oldal (érkezési szint) kapacitás szempontjából legfontosabb elemeit is:

- Poggyászkiadás: a T2 terminál fejlesztés projekt keretében új, korszerű poggyászosztályozó rendszer került kialakításra a T2 terminálon. Ehhez az osztályozó rendszerhez a két poggyászkiadó térben jelenleg összesen 7 rövidebb és 1 hosszabb poggyászkiadó szalag kapcsolódik, melyek kapacitása a következő:

rövid szalagokra egyidőben terhelt járatok száma:	2 járat / szalag
hosszú szalagra egyidőben terhelt járatok száma:	3 járat /szalag
átlagos férőhely járatonként:	118 fő
átlagos foglaltsági idő (becsült):	30 perc
kapacitás:	4.012 utas/óra

- Határőr és vám ellenőrzés: a határőr és vám ellenőrzés jelenlegi kapacitásáról pontos információval nem rendelkezünk.

A Budapest Airport tájékoztatása szerint a teljes érkezési eljárás (beleértve a poggyászkiadást, a határőr és vám ellenőrzéseket) csúcsórai kapacitása jelenleg 3.840 utas/óra.

b) T1 Terminál

A T1 Terminál a MALÉV 2012-ben bekövetkezett csődje után bezárt az utasforgalom előtt.

A terminál utolsó deklarált utasforgalmi kapacitása a 2012. május 30-i bezárása előtt:

22. táblázat: T1 Terminál utolsó deklarált utasforgalmi kapacitása a bezárása előtt (Forrás: HungaroControl[22])

Terminál 1 érkezés	700 utas gördített 60 percenként
Terminál 1 indulás	700 utas gördített 60 percenként

[22] Forrás: www.hungarocontrol.hu

Jelenleg személygépkocsival és busszal lehet a legkönnyebben megközelíteni a repteret. A T2 Terminálhoz rövid és hosszú távú parkolók kapcsolódnak

Földi oldal - Parkolók:

A repülőtér földi oldalának kapacitását – tekintve, hogy kötöttpályás kapcsolattal a repülőtér csak nagyon korlátozottan (T1 terminálnál található vasútállomás) rendelkezik – jelenleg alapvetően a meglévő személygépjármű parkolók és buszparkolók száma határozza meg. A T2 Terminál érkezési és indulási szint közúti kapcsolatának (curb side) fizikai lehetőségeit maximálisan kihasználva kerültek kialakításra a parkoló és megálló helyek a Minibuszok, taxik, BKV és Volán buszok részére, így azok kapacitását külön nem vizsgáljuk.

A repülőtér személygépjármű parkolóit alapvetően két csoportra lehet osztani:

- Rövid távú parkolók:

  Jellemzően közvetlenül a terminál előtt illetve a terminál közelében található parkolók. A terminálok nagyon rövid gyaloglással elérhetők (a gyaloglási idő általában kevesebb, mint 1 perc), viszont az áruk jóval magasabb (1.200-3.000 Ft/óra). Ilyen parkolók a T2 Premium Parking és a T2 Terminal Parking (illetve a T1 terminálnál található parkolók).

- Hosszú távú parkolók:

  Jellemzően a terminálától távolabb található parkolók. A terminálok csak hosszabb gyaloglással érhetők el (a gyaloglási idő általában 3-10 perc, illetve külön busz transzfer biztosított). Áruk aránylag kedvezőbb, különösen a több napos parkolások esetén (2.500-9.000 Ft/nap). Ilyen parkolók a T2 Business Parking, a T2 Holiday és Holiday Plus Parking.

A jelenleg rendelkezésre álló parkoló kapacitások a következők:

23. táblázat: rendelkezésre álló parkoló kapacitások (Forrás: HungaroControl[23])

Parkoló típusa	Parkolók száma (db)	Átlagos foglaltsági idő (becslés)	Kapacitás (jm/óra)
T2 Premium Parking	123	15 perc	492,0
T2 Terminal Parking	771	45 perc	1.028,0
T2 Business Parking	204	1 nap	8,5
T2 Holiday Plus Parking	468	2 nap	9,8

[23] Forrás: www.hungarocontrol.hu

T2 Holiday Parking	1111	2 óra	555,5
T2 Bus Parking	20	1 óra	20
T1 Parking (P+R)	128	8 óra	16
T1 Short term	343	30 perc	686
T1 GAT	47	30 perc	94
T1 Bus	9	1 óra	9

A parkolók átlagos foglaltsági ideje függ a parkoló díjak mértékétől

Feltétlenül meg kell jegyezni, hogy a parkolók órakapacitását döntően meghatározó átlagos foglaltsági idő jelentősen függ az egyes parkolóhelyeken alkalmazott díjszabástól, így a díjak emelésével a foglaltsági idő jelentősen csökkenthető, és ezzel együtt a parkolók kapacitása növelhető.

Kapacitás szempontjából a szűk keresztmetszetet a forgalmi előtér és az utasforgalmi épület egyes részei jelentik, mindkettő fejlesztése várható a jövőben

Kapacitás szempontjából szűk keresztmetszetek, kritikus pontok feltárása.

Légi oldal - Forgalmi előterek (állóhelyek):

A meglévő állóhely kapacitás a jelenlegi forgalmi igényeket kielégíti, azonban a közeljövőben a forgalmi előtér mindenképpen bővítésre szorul. Jelenleg a repülőtér 1 db olyan épületközeli (utashíddal kiszolgálható) állóhellyel rendelkezik, ami széles törzsű repülőgépek (jellemzően tengerentúli és távol-keleti járatok) kiszolgálásra képes.

Utasforgalmi épület:

Mint ahogy azt már említettük is, a repülőtereket általában az éves forgalomra vonatkoztatott kapacitás értékkel, illetve az adott évre vonatkoztatott tényleges forgalmi adatokkal szokás jellemezni.

A Liszt Ferenc Nemzetközi Repülőtér jelenleg üzemelő T2 terminájának a kapacitása a Sky Court 2011. évi átadásával kb. 13 millió utas/év értékre nőtt, a T1 terminál kapacitása bezárásakor kb. 2,5 millió utas/év volt. (Forrás: www.bud.hu)

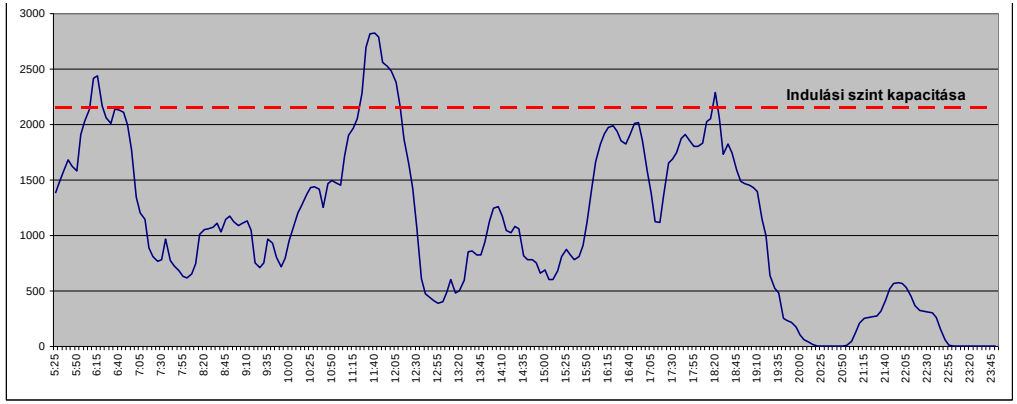
A forgalmi adatok alapján (kb. 9 millió utas/év) kijelenthető, hogy a repülőtér kapacitása összességében jelenleg megfelelő.

Az előző pontban részletezett részegységek kapacitásaira vonatkozóan a szűk keresztmetszetek és kritikus pontok feltáráshoz csúcsórai utasszám értékre van szükség.

A csúcsórai utasszám meghatározásának egyik módszere a forgalmi adatok alapján történő modellezés (utas áramlási vizsgálat).

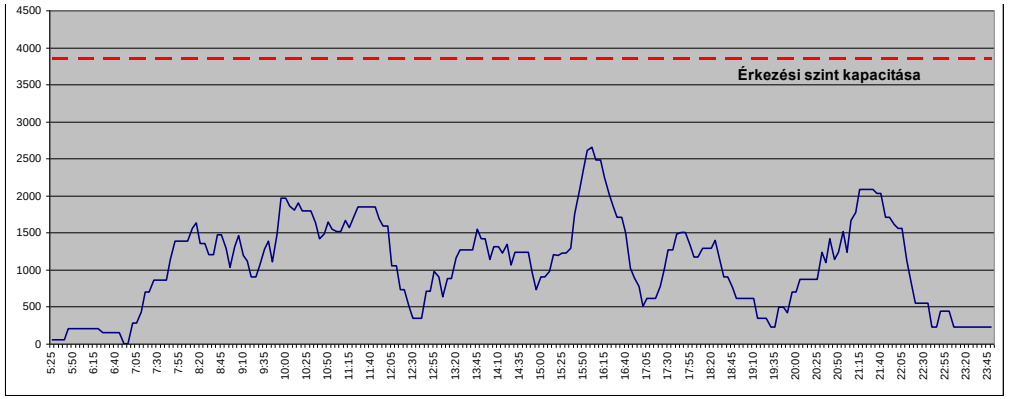
A modellezésből jól látható, hogy a forgalom eloszlása a nap folyamán nem egyenletes. Vannak olyan időszakok, amikor forgalom meghaladja az adott nap átlagos forgalmát, sőt meghaladja az adott forgalmi irány (indulás vagy érkezés) kapacitását is. Amennyiben a forgalom a nap jelentős részében megközelíti, vagy meghaladja a kapacitás határértékét, akkor olyan szolgáltatási színvonal csökkenésről van szó, ami már mindenképpen sürgős beavatkozást, kapacitás bővítést igényel.

10. ábra: T2 terminál utas forgalmának napi eloszlása (Forrás: BA Zrt.[24])

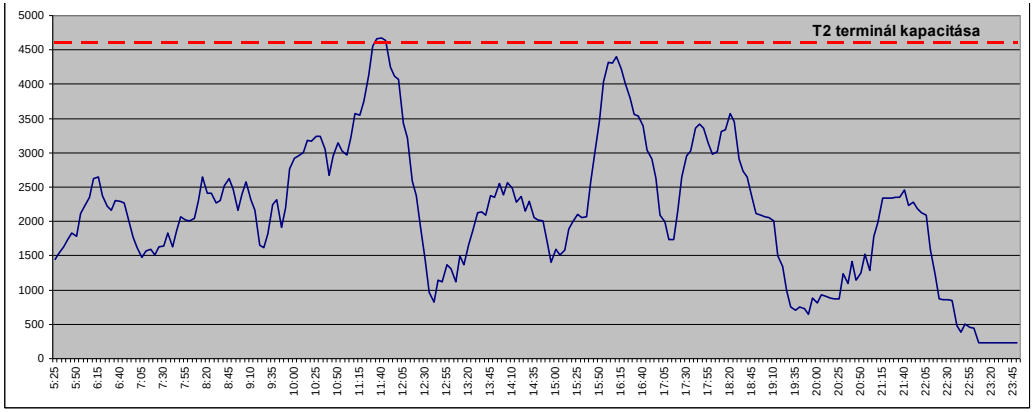

[24] Készült a Budapest Airport Zrt. adatai alapján

11. ábra: T2 terminál érkező utas forgalmának napi eloszlása (Forrás: BA Zrt.[25])

12. ábra: T2 terminál utas forgalmának napi eloszlása (Forrás: Ba Zrt.[26])

[25] Készült a Budapest Airport Zrt. adatai alapján
[26] Készült a Budapest Airport Zrt. adatai alapján

A Liszt Ferenc repülőtéren a jelenlegi forgalom kiszolgálásához 3.300-3.800 utas/csúcsóra kapacitás szükséges, mely mutató most általában 4.500-5.000-es értéket vesz fel, tehát meghaladja az igényeket

(Megjegyzés: tényleges forgalmi adatokon alapuló utas áramlási vizsgálat nem része jelen tervezési feladatnak, így a modellhez korábban készített vizsgálati anyagokat használtunk fel. Ezért a modell által bemutatott adatok tájékoztató jellegűek, a 2014. év napi csúcsórai forgalmában az ábrázolt modellhez képest kisebb eltérések lehetnek.)

A repülőtér tervezésben gyakran alkalmazott módszer viszont az úgynevezett „Peak-Design Concept", ami a repülőtér méretét meghatározó éves utasforgalmi és légijármű mozgásszám adatokból az egyes részegységek tervezéséhez szükséges jellemző csúcsórai utas számot állít elő. Több módszer is létezik a csúcsórai utasszám ilyen módon történő meghatározására, jelen dokumentációban az FAA (Federal Aviation Administration) és a BAA (British Airports Authority) grafikus módszereit alkalmaztuk (forrás: Norman J. Ashford, Saleh A. Mumayiz, Paul H. Wright – Airport Engineering).

Az elmúlt évek kb. 8,5-9 millió utas/év forgalmi adataiból a fenti módszerek figyelembe vételével arra lehet következtetni, hogy a repülőtéren a jelenlegi forgalom akadálytalan kiszolgálásához kb. 3.300-3.800 utas/csúcsóra kapacitásra van szükség. A repülőtér teljes kapacitása – figyelembe véve a repülőtér jelenlegi 13 millió utas/év kapacitását – kb. 4.500-5.000 utas/csúcsóra (a bezárt T1 terminál kapacitását is figyelembe véve kb. 5.500-6.000 utas/csúcsóra) értékre tehető.

Mind a modellezésen, mind a „Peak-Design Concept" grafikus módszerein alapuló vizsgálatok azt mutatják, hogy a repülőtér nagy részének kapacitása megfelel, sőt több esetben a részegységek a csúcsórai forgalmat jóval meg is haladó kapacitással rendelkeznek.

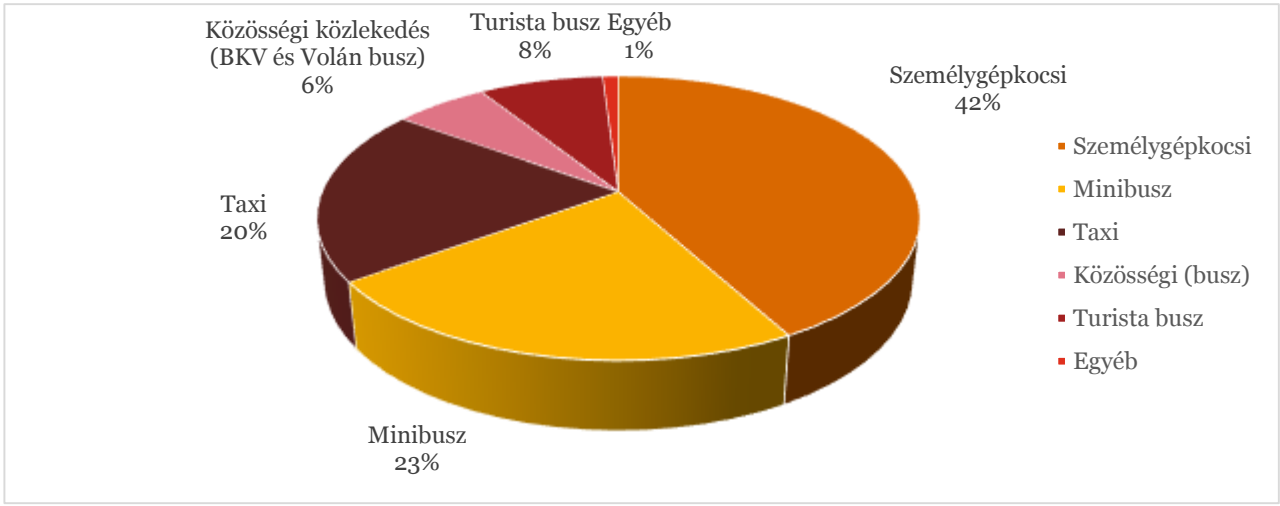
Egyedül a T2 Terminál indulási oldalánál látszanak szűk keresztmetszetek. Mivel 2011-ben a Sky Court átadásával egy teljesen új, a kor követelményeinek mindenben eleget tevő biztonsági ellenőrző terület került átadásra, így ez a feltételezhető kapacitás hiány a check-in pultoknál adódhat. Ez az elméleti kapacitás hiány azonban természetesen nem jelenti azt, hogy a repülőtér ne tudna megfelelően működni, csupán azt, hogy bizonyos időszakokban a sorban állók száma megnőhet, a szolgáltatási színvonal pedig csökkenhet. Mivel a repülőtéren a fapados járatoknak köszönhetően az alacsonyabb szolgáltatási színvonalat igénylő, a check-in folyamatot jelentősen gyorsító poggyász nélküli utasok száma viszonylag magas, így a gyakorlatban ez a kapacitás hiány egyelőre nem jelentkezik.

Földi oldal - Parkolók:

A Liszt Ferenc Nemzetközi Repülőtérre irányuló utasforgalom megközelítési mód szerinti megoszlása az utóbbi években a következő ábra szerint alakult:

A repülőtér kapacitását befolyásolja a földi oldal, s így a parkolók kapacitása is

13. ábra: Megközelítési lehetőségek megoszlása (Forrás: Ba Zrt.[27])

A jelenlegi 3.300-3.800 utas/csúcsóra forgalom alapján – figyelembe véve a fenti megoszlást – kategóriánként az alábbi járműszám megjelenésével lehet számolni a repülőtér földi oldalán:

24. táblázat: Járműszám a repülőtér földi oldalán (Forrás: BA Zrt. [28])

3.800 utas/óra	%	utas	utas/jármű	jármű/óra	Ejm. szorzó	Ejm/óra
Személygépkocsi	42%	1.596	1,5	1.064	1,00	1.064
Minibusz	23%	874	4	219	1,00	219
Taxi	20%	760	1	760	1,00	760
Közösségi közlekedés (busz)	6%	228	30	8	2,50	20
Turista busz	8%	304	30	10	2,50	25
Egyéb	1%	38	1	38	1,00	38
Összesen 2014	**100%**	**3.800**		**2.099**		**2.126**

[27] Készült a Budapest Airport Zrt. adatai alapján
[28] Készült a Budapest Airport Zrt. adatai alapján

A repülőtér közúti előterének kapacitása jelentős forgalomnövekedés esetén is megfelelő

Ebből a parkolókat terhelő forgalom és a parkolók kapacitásának kihasználtsága az alábbiak szerint határozható meg (a rendelkezésre álló parkolók kapacitásába a csúcsórai utasforgalom ingadozást nem feltétlenül követő, kizárólag hosszú távra igénybe vehető parkolókat – T2 Business Parking, T2 Holiday Plus Parking – nem vettük figyelembe):

25. táblázat: Parkolók kapacitása és kihasználtsága (Forrás: BA Zrt. [29])

Parkoló típusa	Parkolók száma (db)	Kapacitás (jármű/óra)	Csúcsóra forgalom (jármű/óra)	Kihasználtság
T2 személygépjármű	2.005	2.076	1.102	53%
T2 busz	20	20	10	50%

Fentiek alapján kijelenthető, hogy a hogy a repülőtér közúti előterének kapacitása jelentős forgalomnövekedés esetén is megfelelő.

Az utasszám növekedés kapcsán 3 forgatókönyvet vizsgáltunk

Liszt Ferenc repülőtér fejlesztési tervei 2024-ig

Utaslétszám, illetve repülőgép forgalomra vonatkozó előrejelzések, utazási idők főbb célterületek felől (amennyiben változás várható)

Várható utaslétszám:

A várható utasszámok tekintetében 3 forgatókönyvet vizsgáltunk:

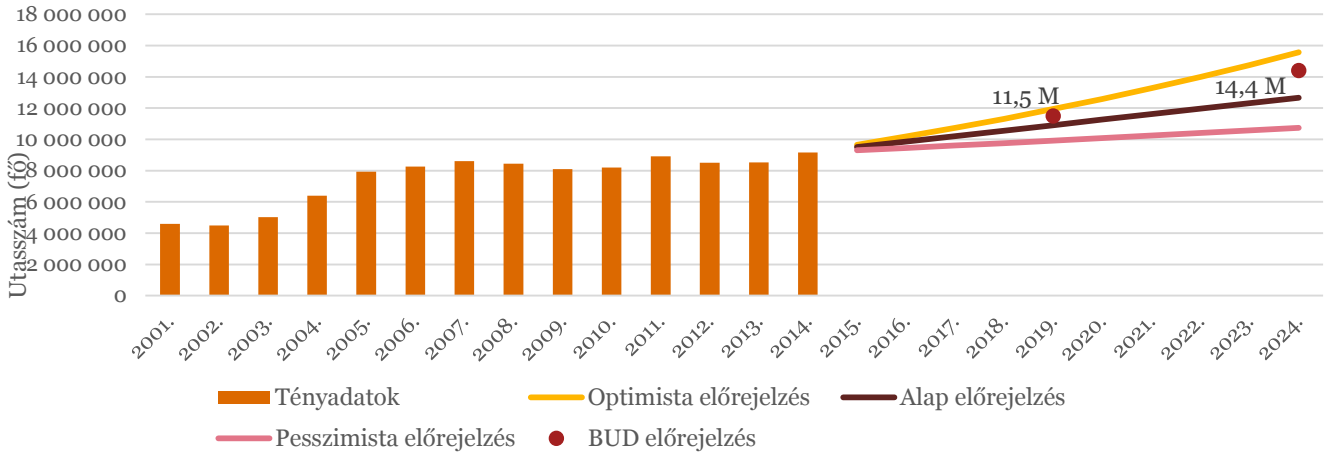
- Optimista előrejelzés esetén kb. évenkénti 5,4 %-os növekedéssel számoltunk, ami megfelel az utóbbi 14 év átlagos növekedési tendenciájának.
- Alap előrejelzés esetén az elmúlt 14 év lineáris tendenciáját követtük.
- Pesszimista előrejelzés esetén kb. évenkénti 1,6 %-os növekedéssel számoltunk, ami megfelel az utóbbi 10 év átlagos növekedési tendenciájának.

A következő grafikonon jelöltük a Budapest Airport által 2019. és 2024. évekre előrejelzett forgalom értékeket is. A Budapest Airport előrejelzése az optimista és az alap előrejelzés közé tehető.

[29] Készült a Budapest Airport Zrt. adatai alapján

Az előrejelzések szerint a 2021-2024 közötti időszakra elkerülhetetlen lesz a T2 Terminál bővítése és/vagy a T1 Terminál újranyitása

14. ábra: Utasforgalmi előrejelzések 2024-ig (Forrás: BA Zrt.[30])

Az előrejelzések alapján tehát a T2 Terminál jelenleg meglévő kapacitásait a 2021-2024. közötti időszakra a várható utasforgalom annyira kihasználja, hogy a T1 Terminál újra nyitása és/vagy a T2 terminál kapacitásainak jelentős fejlesztése az Olimpiától függetlenül is elengedhetetlen lesz.

A repülőgép forgalom várható alakulása nehezen jósolható

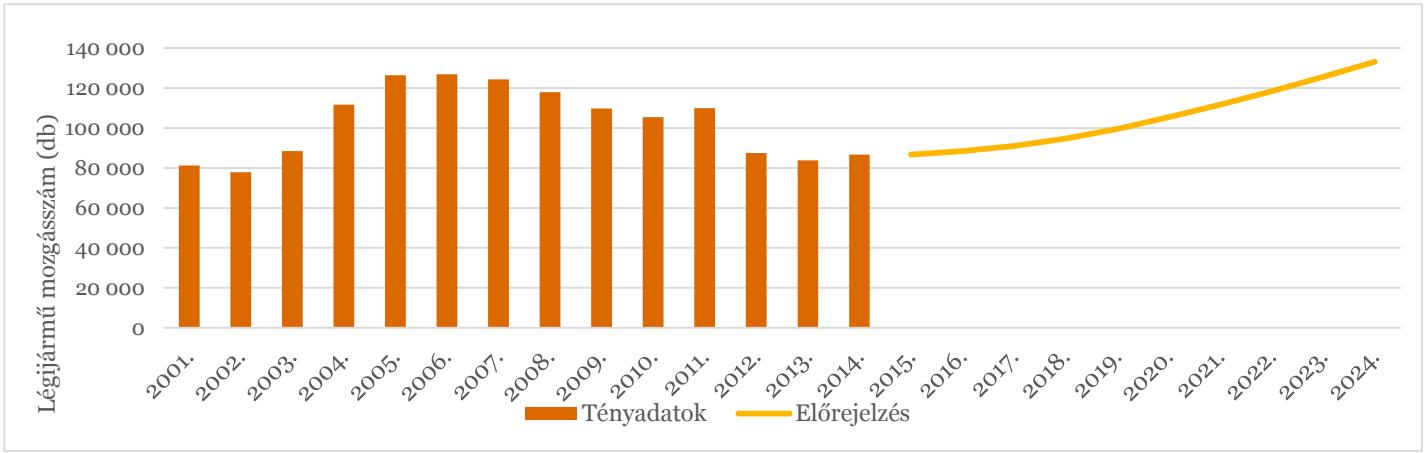
<u>Várható repülőgép forgalom:</u>

A várható légijármű mozgásszámok tekintetében előrejelzésbe bocsátkozni szinte lehetetlen. Stagnáló, vagy kismértékben emelkedő utasszám mellett csökkenő (több év viszonylatában jelentősen csökkenő) légijármű mozgásszám tapasztalható. Hogy a jövőben a légitársaságok a megnövekvő utasszám igényeket nagyobb repülőgépek menetrendbe állításával vagy járat sűrítéssel oldják-e majd meg, jelen pillanatban megjósolhatatlan.

Az elmúlt 14 év adatainak és az utasszám várható alakulásának figyelembe vételével mégis jelzés értékkel bemutatjuk, hogy a rendelkezésre álló adatok átlagos trendjét követve milyen légijármű mozgásszám várható 2024-ben. Az így bemutatott előrejelzés optimistának tekinthető (2-6 %-os növekedéssel számoltunk, míg az elmúlt 14 évben átlagosan 1,1 %-os növekedés volt), a légijármű mozgásszám várhatóan ennél alacsonyabb lesz.

[30] Készült a Budapest Airport Zrt. adatai alapján

15. ábra: Légijármű mozgásszám előrejelzés 2024-ig (Forrás: BA Zrt.[31])

Számottevő tulajdonosi szerkezetátalakítás nem várható a közeljövőben

A repülőtér fejlesztések nélkül a 2020-as évekre elérné a kihasználtság felső határát

A repülőtér jogi, tulajdonosi szerkezetében tervezett változások (amennyiben releváns)

A Nemzeti Közlekedési Stratégia nemrég elfogadott, 2014-2020-as uniós ciklusra vonatkozó tervei között a légiközlekedés fejlesztésével kapcsolatos projekt nem szerepel. Ez a repülőtér vonatkozásában úgy fordítható, hogy a mai ismeretek alapján a repülőtér tulajdonosi szerkezetében (pl. állami tulajdonba kerülés) számottevő változás nem várható.

A repülőtér fejlesztési tervei, elérni szándékozott kapacitás 2024-ig, különös tekintettel a korábban feltárt szűk keresztmetszetekre vonatkozóan

A repülőtér 2024. évre 14,4 millió utas/év forgalommal számol, a tervezői előrebecslés (alap és optimista előrebecslés) alapján 12,7-15,6 millió utas/év fogalom várható. Ez a „Peak-Design Concept" módszer alapján kb. 4.500-6.000 utas/csúcsóra forgalmat jelent, amivel repülőtér meglévő kapacitásai (beleértve az újra kinyitott T1 terminál kapacitását is) várhatóan a kihasználtságuk határán lennének, ezért addigra valamiféle kapacitás bővítést a repülőtér mindenképpen végre kell hajtson.

Azt, hogy ez milyen új létesítményt jelent, ma még nem lehet pontosan meghatározni. A Budapest Airport tájékoztatása alapján 2024-ig a következő területek mindenképpen fejlesztésre kerülnek:

[31] Készült a Budapest Airport Zrt. adatai alapján

A jelenlegi információk szerint a Budapest Airport több elképzeléssel is felkészült a fejlesztési folyamatra

- T2 Terminál forgalmi előtér fejlesztése 4 db új, gyalogosan megközelíthető állóhellyel (várhatóan a 2019. utáni fejlesztési időszakban)
- 3 db új, cargo repülőgépeket kiszolgáló állóhely a T2 forgalmi előterétől elkülönítve, attól keletre
- 2A Terminál (Schengen) bővítése a homlokzat földi oldal felé történő 8 m-es áthelyezésével
- 2A Terminál (Schengen) poggyászkiadó terület növelése, poggyászkiadó szalagok meghosszabbítása (várhatóan a 2019-ig tartó fejlesztési időszakban)
- új utasbiztonsági ellenőrzési sáv (indulási szint) kialakítása (várhatóan a 2019-ig tartó fejlesztési időszakban)
- 2B Terminál (Nem Schengen) érkezési és indulási szintjén az útlevél ellenőrzési helyek bővítése (várhatóan a 2019-ig tartó fejlesztési időszakban)

A fejlesztések sokban függenek az utasforgalom összetételétől a low cost, illetve a hagyományos légitársaságok súlyának alakulásától

A további fejlesztések attól függenek, hogy az utasforgalom összetétele milyen módon változik az elkövetkező években. A Budapest Airport kétféle forgatókönyvet határozott meg:

A) Nincs nemzeti légitársaság, a low cost légitársaságok és a teljes szolgáltatást nyújtó szállítók párhuzamosan jelen vannak és növekednek, nagyjából azonos a piaci részesedésük.

B) Új nemzeti légitársaság, a teljes szolgáltatást nyújtó szektor nagyobb mértékben növekszik.

Mindkét esetben 2024-ig megépül a tervezett 2 móló (pier) közül az első. Ez a móló a 2B Terminálhoz csatlakozik, és jelentősen növeli a beszállító kapuk és a forgalmi előtér kapacitását. A kialakítása az utasforgalom alakulásától függ:

A) A mólóhoz 6 db utashíddal rendelkező állóhely és 4 db gyalogos megközelítésű állóhely tartozik majd (az eredeti tervek szerint több állóhely alkalmas lesz széles törzsű repülőgépek fogadására is, jelentősen bővítve ezzel a széles törzsű repülőgépekre vonatkozó jelenlegi kapacitást).

B) A mólóhoz 10 db utashíddal rendelkező állóhely tartozik majd, továbbá a móló egy 3. szintet is kap a nagyobb variálhatóság érdekében.

A Budapest Airport a 2019-ig terjedő időszakban évente átlagosan 5 Mrd Ft-ot költ beruházásokra

A Budapest Airport az elkövetkező 5 évben (2019-ig tartó időszakban) évente 5 Mrd Ft-ot (összesen 25 Mrd Ft-ot) költ majd fejlesztésekre, amibe a fent felsorolt fejlesztések egy részének megvalósítása, illetve előkészítése is beletartozik, illetve rövidtávon mindenképpen bővíteni szükséges a jelenlegi forgalmi viszonyok között legszűkebb keresztmetszetnek számító check-in kapacitását is. A kapacitás bővítés nem csak új létesítmények építésével lehetséges, hanem technológiai fejlesztéssel is jelentős kapacitásbővítés érhető el: az elmúlt 10 évben jelentősen átalakult a check-in rendszere (pl. on-line check-in, önkiszolgáló check-in, stb.), de például az utasbiztonsági ellenőrzések kapacitása is jelentősen nevelhető új, korszerű berendezések üzembe állításával.

2019-24 között várhatóan megépül egy új móló, melynek becsült költsége 10-15 Mrd Ft-ra tehető.

A 2019-2024. évek közötti időszak legnagyobb beruházása várhatóan a móló (pier) építése lesz, melynek becsült létesítési költsége 10-15 Mrd Ft-ra tehető.

Valamennyi tervezett, az olimpia lebonyolításához is kapcsolható beruházás költségét mintegy 20-23 Mrd Ft-ra becsülhetjük, de ez nagyságrendi becslésnek tekinthető, pontos tervek nem támasztják alá.

Hosszútávon továbbra is tervben van egy új (C jelű) terminál megépítése

Hosszútávon (várhatóan a 2024. utáni időszakra vonatkozóan) továbbra is tervben van egy új (C jelű) terminál megépítése is, azonban ez nagyban függ az elkövetkező 10-15 év forgalmának alakulásától.

Amennyiben a fent részletezett fejlesztések (kapacitásbővítések) 2024. évre megépülnek, akkor azok a forgalmi előtér és az utasforgalmi épület kapacitás gondjait 2024. évre és az azt követő 5-10 évre biztosan megoldják, mivel egy-egy ilyen nagyobb léptékű beruház a kapacitásokat általában jelentősen megemeli (pl. a T2 terminál kapacitása a Sky Court átadásával és a két terminál részleges belső átalakításával 8,5 millióról 13 millióra növekedett). A fejlesztések után a T2 terminál kapacitása a jelenlegi 13 millióról várhatóan 17-18 millióra, csúcsóra kapacitása pedig 7.000-7.500 utas/csúcsórára nő (szükség esetén a T1 Terminál megnyitásával ez a kapacitás tovább növelhető).

A közúti kapacitások növelésére külön nem lesz szükség, hiszen a tervek szerint 2020-as évekre elkészül a gyorsvasúti kapcsolat

A jelenleg kb. 50%-on kihasznált közúti előtér kapacitásának bővítésére a forgalom jelentős növekedése ellenére sem lesz előreláthatólag szükség, hiszen a tervek szerint erre az időszakra már kiépül a repülőtér gyorsvasúti kapcsolata, ami jelentős forgalom csökkenést fog közúton jelenteni.

19.2.2.2. Az olimpiai eset légi közlekedési igényének vizsgálata

Várható szükséges légiforgalmi kapacitások becslése (a korábbi olimpiák tapasztalataiból becsült utaslétszámok alapján), különös tekintettel a feltárt szűk keresztmetszetekre

Sydney (2000.) és Athén (2004.) tapasztalatai:

A XXVII. Nyári Olimpia 2000. szeptember 15. és október 1. között került megrendezésre Sydneyben. A sydneyi repülőtér forgalma az olimpia idején a következőképpen alakult az olimpiát megelőző és az azt követő évekhez viszonyítva:

Sydneyben az olimpia ideje alatt a légiutas forgalom 15-20%-kal magasabb volt

16. ábra: A sydneyi repülőtér forgalma az olimpia idején (Forrás: BA Zrt. [32])

09. havi adatok	Belföldi és regionális utasok			Nemzetközi utasok			Teljes utasszám		
	Érkező	*Induló*	*Teljes*	*Érkező*	*Induló*	*Teljes*	*Érkező*	*Induló*	*Teljes*
1999.	665.867	670.659	1.336.526	298.505	322.278	620.783	964.372	992.937	1.957.309
2000.	782.169	741.170	1.523.339	367.096	351.997	719.093	1.149.265	1.093.167	2.242.432
2001.	620.948	619.817	1.240.765	315.765	329.483	645.248	936.713	949.300	1.886.013

A táblázatból látható, hogy az olimpiát megelőző és követő évek szeptemberi forgalmához képes az olimpia ideje alatt a forgalom Sydneyben 15-20%-kal magasabb volt.

A XXVIII. Nyári Olimpia 2004. augusztus 13. és augusztus 29. között került megrendezésre Athénben. Az athéni repülőtér forgalma az olimpia idején a következőképpen alakult az olimpiát megelőző és az azt követő évekhez viszonyítva:

17. ábra: Az athéni repülőtér forgalma az olimpia idején (Forrás: BA Zrt.[33])

09. havi adatok	Belföldi és regionális utasok			Nemzetközi utasok			Teljes utasszám		
	Érkező	*Induló*	*Teljes*	*Érkező*	*Induló*	*Teljes*	*Érkező*	*Induló*	*Teljes*

[32] Készült a Budapest Airport Zrt. adatai alapján
[33] Készült a Budapest Airport Zrt. adatai alapján

1999.	509.685	508.754	1.018.439	220.440	234.129	454.569	730.125	742.883	1.473.008
2000.	533.639	516.412	1.050.051	258.016	263.766	521.782	791.655	780.178	1.571.833
2001.	539.894	550.904	1.090.798	246.677	260.671	507.348	786.571	811.575	1.598.146

A táblázatból látható, hogy az olimpiát megelőző év augusztusához képest a forgalom 7%-kal nőtt (július és szeptember hónapokban ez a növekedés 9% volt), viszont az olimpiát követő év forgalma 2%-kal magasabb volt, mint a 2004. év augusztusának forgalma.

Az athéni olimpia az éves átlagos forgalomnövekedéshez képest nem okozott kiugró légiforgalom többletet

Az athéni repülőtér esetében tehát az olimpia az éves átlagos forgalomnövekedéshez képest nem okozott kiugró forgalom többletet, vélhetően Athén turista forgalma részben elmaradt (vagy átterelődött más görög repülőterekre, nyaralóhelyekre) és helyére lépett az olimpiai látogatók forgalma.

Sydney esetében feltételezhetően az olimpia idején az alap (állandó) forgalom megmaradt, és ehhez adódott az olimpiára látogatók száma. Kicsit torzítja a képet Sydney esetében, hogy a helyieken kívül a világ minden más részéről az érdeklődőknek repülővel kellett érkeznie, mivel egyéb közlekedési kapcsolat nincs (jelen esetben figyelmen kívül hagyva a repüléshez képest rendkívül időigényes hajózást).

A becsült forgalomnövekedés az olimpia idején 10%-ra tehető, ami a 2024. évre várható kb. 4.500-6.000 utas/csúcsóra forgalom helyett 5.000-6.600 utas/csúcsóra forgalmat jelent majd

Liszt Ferenc repülőtér:

A Liszt Ferenc repülőtéren a sydneyi (15-20%) és az athéni (gyakorlatilag 0%) repülőtéren tapasztalt forgalom többlet között várható a 2024. évi olimpia idején a forgalomnövekedés. Ennek oka, hogy egyrészt a Liszt Ferenc repülőtér Magyarország központi repülőtere, ahonnan a hazai légiforgalom döntő hányada utazik, tehát a nyári hónapok magas utasforgalmának jelentős részével (pl. nyaralásra induló magyar utasok) az olimpia idején is számolni kell. Viszont Sydneyvel ellentétben rendelkezésre állnak olyan alternatív közlekedési eszközök (vonat, busz, autó), melyek (főként Európán belül) a légiközlekedést kiválthatják.

Fentiek alapján tehát a becsült forgalomnövekedés az olimpia idején 10%-ra tehető, ami a 2024. évre várható kb. 4.500-6.000 utas/csúcsóra forgalom helyett 5.000-6.600 utas/csúcsóra forgalmat jelent majd irányonként.

A fejlesztések eredményeképp a kialakuló kapacitás biztosítani tudja az olimpia zavartalan lebonyolítását

A 2024-ben tervezett állapothoz képest új kapacitások szükségessége

A korábban részletezett fejlesztések eredményeként a repülőtér – és azon belül a T2 Terminál – kapacitása 2024. évre várhatóan el fogja érni legalább a 7.000-7.500 utas/csúcsóra értéket.

Ez a kapacitás biztosítja az olimpia zavartalan lebonyolítását, tehát előreláthatólag új kapacitások létesítése külön az olimpia miatt nem szükséges.

Amennyiben az olimpiát közvetlenül megelőző időszakban mégis időszakos kapacitás hiány jelentkezne, az olimpia idejére szóba jöhet a **T1 Terminál újra nyitása is**, ami további 1.000 utas/csúcsóra kapacitást jelent.

Kapacitás hiány esetén felmerülhet a T1 Terminál újranyitása, üzemeltetési intézkedések meghozatala, vagy ideiglenes beruházások

Kapacitásnövekedést jelenthet szükség esetén ideiglenes létesítmények (pl. könnyűszerkezetes, elbontható vagy az olimpia után áttelepíthető épületek) építése, továbbá üzemeltetési intézkedések meghozatala. A csúcsórai leterheltség csökkenthető például azzal, hogy a külföldről általában csoportos utazás keretében érkező résztvevők és látogatók járatainak érkezési és indulási időpontjait a repülőtér csúcsóráit elkerülő időpontokra lehet szervezni. További üzemeltetési intézkedés lehet a jelenleg érvényben lévő éjszakai repülési tilalom ideiglenes feloldása, vagy enyhítése is.

Közúti oldalon az olimpia idejére várhatóan szükség lesz a buszparkolók számának ideiglenes növelésére, hiszen a várhatóan csoportokban érkező résztvevőket és látogatókat szállító buszok számára a T2 Terminálon jelenleg rendelkezésre álló 20 buszparkoló kevés lesz. Mivel az olimpia idejére a kötöttpályás kapcsolat (gyorsvasút) kiépítésével – és ezzel együtt a személygépjármű forgalom csökkenésével – lehet számolni, a jelenleg rendelkezésre álló parkolók területén operatív intézkedéssel kijelölhető lesz a szükséges számú buszparkoló.

Az ideiglenes intézkedések és fejlesztések összege legfeljebb mintegy 250-750 M Ft-ra becsülhető

A javasolt fejlesztések költségeinek becslése

Tekintettel arra, hogy a repülőtéren az olimpiához közvetlenül köthető fejlesztésre, beruházásra várhatóan nem lesz szükség, így közvetlen fejlesztési költséggel nem számolunk. Felmerülhetnek azonban az ideiglenes létesítményekhez és/vagy az operatív intézkedésekhez köthető egyéb költségek, melyek mai áron számítva 250-750 M Ft-ra becsülhetők.

A Liszt Ferenc repülőtér felkészült a fogyatékkal élők fogadására és kiszolgálására

Paralimpiával kapcsolatos különleges légi közlekedési igények vizsgálata, többlet beruházási igények ismertetése és ezek költségei.

Budapest Liszt Ferenc repülőtér a hazai jogszabályi előírások és a légiközlekedésben alkalmazott nemzetközi ajánlások maradéktalan betartásával felkészült a fogyatékkal élők (mozgáskorlátozottak, látássérültek, stb.) fogadására és kiszolgálására.

A paralimpiára érkező résztvevők kiszolgálásával kapcsolatban különleges fejlesztési, beruházási igény nincs, az átlagosnál nagyobb számú fogyatékkal élő utas kiszolgálása üzemeltetési intézkedésekkel (pl. a segítséget nyújtó személyzet létszámának megemelésével) megoldható.

Ferihegy 1 repülőtér újbóli megnyitása nem okoz különösebb műszaki problémát, becsült költsége pedig 900 M Ft-ra tehető.

Ferihegy 1 repülőtér újbóli üzembe helyezése

Az újbóli üzembe helyezés lehetőségének hasznai (várható többlet kapacitás), illetve műszaki feltételei, költségei, a várható főbb beruházási és költségtípusok felsorolásával és becslésével

Ahogy azt korábban részleteztük, a T1 Terminál újbóli üzembe helyezésére várhatóan nem lesz szükség az olimpia idejére. Amennyiben mégis sor kerülne a megnyitására, az kb. 1000 utas/csúcsóra kapacitás többletet jelentene.

Mivel a T1 Terminál folyamatos és rendszeres karbantartás alatt áll jelenleg is, ezért az újranyitásához kizárólag az informatikai és biztonságtechnikai rendszerek (pl. poggyász átvilágítás) telepítésére, felújítására lesz szükség. Ennek várható költsége mai áron számolva mintegy 900 M Ft-ra becsülhető.

Amennyiben csak az olimpia által megnövelt igények miatt szükséges az újranyitás, akkor a rendezvény után ismét a bezárás mellett döntenének

Az újbóli üzembe helyezés jogi intézményi, műszaki előfeltételei

Az újbóli üzembe helyezésnek jogi előfeltételei nincsenek, kizárólag a repülőtéren működő hatóságokkal (vám, határőrség, rendőrség, stb.) kell megállapodni az újranyitásról.

Utóhasznosíthatóság lehetőségei

Tekintettel arra, hogy a repülőtér vezetése a T2 terminál és térségének fejlesztését helyezi előtérbe, továbbá a repülőtéren belül működő szolgálatok számára a T1 és T2 Terminálok közötti közlekedés a biztonsági ellenőrzések miatt rendkívül nehézkes, ezért a T1 Terminál olimpia miatt történő újranyitása esetén az olimpia után várhatóan a T1 terminál bezárásra fog kerülni.

Az olimpia teljes légiforgalmát képes a budapesti repülőtér lebonyolítani, belföldi és külföldi segítség nélkül is

Országon belüli és kiegészítő légiközlekedési kapcsolat lehetőségének vizsgálata:

Budapest Liszt Ferenc Nemzetközi Repülőtér jelenlegi kapacitásait, továbbá a 2024-ig tervezett fejlesztéseket figyelembe véve az olimpia lebonyolításához kiegészítő légiközlekedési kapcsolatra sem Magyarországon belül, sem a környező országok repülőtereinek (Bécs, Pozsony, stb.) kapacitásait felhasználva nem lesz szükség, az olimpia teljes légiforgalmát képes lesz a budapesti repülőtér lebonyolítani.

Jelenleg Magyarországon három nemzetközivé nyilvánított kereskedelmi repülőtér van: Liszt Ferenc, Debrecen Airport és Hévíz-Balaton Airport

Jelenleg Magyarországon száznál több kisebb-nagyobb repülőtér működik, azonban ezek közül nemzetközivé nyilvánított kereskedelmi repülőtér mindössze három van: a Budapest Liszt Ferenc Nemzetközi Repülőtér, a Debrecen Airport és a Hévíz-Balaton Airport (Sármellék). Ezek a repülőterek állandó határátkelőhellyel rendelkeznek.

Van négy olyan kereskedelmi (tehát bárki által szabadon használható) repülőtér is, melyeken csak előzetes egyeztetés után van lehetőség határnyitásra (Schengenen kívüli járatok fogadására): Győr-Pér, Nyíregyháza, Pécs-Pogány és Szeged. Ezek közül azonban egyedül Győr-Pér repülőtér rendelkezik 2.000 m feletti futópályával, és ezzel akár Airbus A320 és Boeing 737 típusok korlátozás nélküli fogadására is képes.

19.2.2.3. Vidéki repterek bemutatása

A debreceni repülőtér Kelet-Magyarország legfontosabb és egyben legnagyobb forgalmú repülőtere

Kelet-Magyarországon ez az egyetlen olyan légikikötő, ami a személyszállítás mellett a vasúti és a közúti szállítás csomópontja is egyben

Debrecen, Sármellék, más regionális repülőterek elérhetőségének, jelenlegi és 2024-re tervezett kapacitásainak bemutatása

Fentiek alapján a Budapest Liszt Ferenc Nemzetközi Repülőtéren kívül három további repülőtér jöhet csak szóba, mint regionális repülőtér: Debrecen, Sármellék és Győr-Pér.

Debrecen Airport

A debreceni repülőtér Kelet-Magyarország legfontosabb és egyben legnagyobb forgalmú repülőtere; a Budapest Liszt Ferenc Nemzetközi Repülőtér után a második legforgalmasabb repülőtér Magyarországon. A város központjától 5 km-re dél-nyugatra található. A régióban ez az egyetlen olyan légikikötő, ami a személyszállítás mellett a vasúti és a közúti szállítás csomópontja is egyben.

- A futópálya adatai:

  A repülőtér egy darab 2500 m x 40 m-es beton burkolatú futópályával rendelkezik. A város felőli irányból (23L küszöb) leszálláshoz (zajkorlátozás miatt) csak 2200 m hosszú futópálya áll rendelkezésre. A futópályához a 05-ös irányban CAT I műszeres leszállító rendszer (ILS) és bevezető fénysor tartozik, a város felőli irányban műszeres leszállító rendszer nincs telepítve, így rossz látási viszonyok között a repülőtér használata korlátozott.

- Forgalmi előtér:

  A forgalmi előtéren 5 db C kategóriájú „nagygépes” (Boeing B737; Airbus A320) állóhely és 3 db „kisgépes” állóhely van

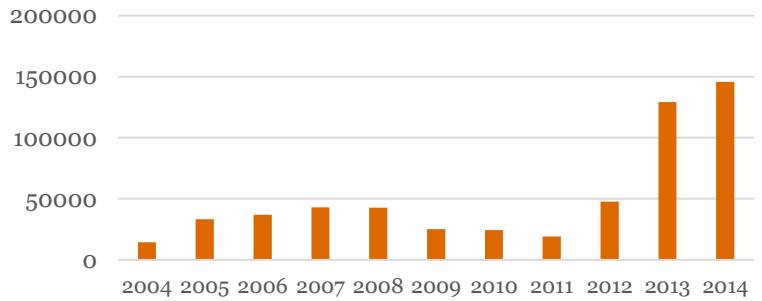
kialakítva. Az alternatív állóhely felfestéseknek köszönhetően a forgalmi előtér a forgalom összetételének megfelelően nagy szabadságfokkal használható.

A jelenleg kialakított önjáró állóhely elrendezés kapacitása – amennyiben a nagygépes forgalom növekedése megkívánná – a forgalmi előtér újrafestésével és a push-back rendszerre történő áttéréssel a jövőben növelhető.

A forgalmi adatokból jól látható, hogy a repülőtér utasforgalma évről évre jelentősen ingadozik, az utóbbi években azonban nagymértékű forgalomnövekedés tapasztalható

- Utasforgalmi adatok:

18. ábra: A debreceni reptér utasforgalmi adatai (Forrás: KSH[34])

A forgalmi adatokból jól látható, hogy a repülőtér utasforgalma évről évre jelentősen ingadozik, az utóbbi években azonban nagymértékű forgalomnövekedés tapasztalható. Ennek oka egyrészt a Wizz Air légitársaság menetrend szerinti járatainak növekvő számában keresendő (2013. évben például a Wizz Air szállította a teljes utasforgalom 89%-át), másrészt az utazási irodák pedig egyre nagyobb kedvvel indítanak nyaraló járatokat Debrecenből: az elmúlt években a charterjáratok száma évről évre egyre több lett (2013. évben a nyári charterek utasforgalma az egész éves forgalom arányában 10 százalékot tett ki). A maradék egy százalék a kisgépes forgalom utasainak aránya.

- Kapacitás adatok:

  Az elmúlt években végzett jelentős beruházásokkal létrejött egy, az Európai Unió normáinak megfelelő, rendszeres járatok fogadására alkalmas repülőtéri alapinfrastruktúra:

[34] Központi Statisztikai Hivatal adatai alapján: http://statinfo.ksh.hu/Statinfo/themeSelector.jsp?page=2&szst=ODMJ

- Korszerű navigációs berendezés modern fénytechnikával (ILS leszállító rendszer)
- Futópálya, forgalmi előtér, gurulóutak festése és gurulóút ívek szélesítése
- Vízhálózat kapacitás bővítése: tüzivíz- tározó kiépítése vízkivételi művel
- Parkoló építése (I. ütem elkészült: 380 személygépkocsi és 16 autóbusz számára ingyenes parkolóhely)
- Nemzetközi biztonsági előírásoknak megfelelő fegyveres őrzésvédelem és járőrözés
- Fogadóépület átalakításával és fejlesztésével megfelelő utas áramlási folyamat kialakítása (utasforgalmi terminál mérete: 3.500 m²)
- Korszerű nemzetközi számítógépes utas és poggyászkezelési rendszer kiépítése
- 100%-os átvilágítást biztosító csomagröntgen beszerzése
- Korszerű katasztrófavédelmi szint elérése
- Tűzoltó járművek beszerzése (7-es kategória)
- Jégtelenítő jármű és egyéb téli üzemeltetést biztosító berendezések megvásárlása
- A repülőtér területén folyamatos orvosi és légi mentőszolgálat biztosítása

A repülőtér a fenti fejlesztéseknek köszönhetően kb. 300-500 ezer utas/év forgalom lebonyolítására képes, mely várhatóan a következő évtizedben kielégíti a forgalmi igényeket

A repülőtér a fenti fejlesztéseknek köszönhetően kb. 300-500 ezer utas/év forgalom lebonyolítására képes, mely várhatóan a következő évtizedben kielégíti a forgalmi igényeket.

Budapest és Debrecen közlekedési kapcsolatai:

Budapestről közúton Debrecen az M3 és M35 autópályákon keresztül érhető el, a várható utazási idő személygépkocsival kb. 2,5 óra.

Vasúton főleg Budapest Nyugati pályaudvar és Debrecen között van rendszeres vasúti kapcsolat, de a Keleti és a Kelenföldi pályaudvarról is indul egy-egy közvetlen járat. A menetidő kb. 2,5-3 óra.

Olimpia idején felhasználható kapacitások:

A debreceni repülőtér az olimpia egy-egy kihelyezett sporteseményére (pl. labdarúgó selejtezők, stb.) repülővel érkező

Az olimpia kapcsán Debrecen a Liszt Ferenc repülőtér helyettesítésére nem alkalmas

sportolókat és szurkolókat bizonyosan ki tudja szolgálni, de adottságainál fogva (pl. korlátozottan használható futópálya, kizárólag a futópálya két végéhez csatlakozó gurulóutak, előtér mérete, terminál kapacitása, stb.) Budapest Liszt Ferenc Nemzetközi Repülőtér alternatívájaként nem jöhet szóba. Jelentős fejlesztés esetén (lásd 2.3.2 pontot is) pedig az olimpia után kihasználhatatlan kapacitásokra lehetne számítani

A sármelléki repülőtér a Dunántúl legfontosabb és egyben legnagyobb forgalmú repülőtere

Hévíz-Balaton Airport (Sármellék)

A sármelléki repülőtér a Dunántúl legfontosabb és egyben legnagyobb forgalmú repülőtere. A repülőtér Sármellék külterületén, a Balaton nyugati végétől kb. 7 kilométerre található. A legközelebbi vasútállomás Balatonszentgyörgyön (14 km-re) van, azonban a keszthelyi állomás (16 km) több átszállási lehetőséget biztosít. A helyközi buszjáratok megállója közvetlenül a repülőtér bejárata előtt található. A repülőtéren lehetőség van autóbérlésre, illetve taxi szolgálat is igénybe vehető.

- A futópálya adatai:

  A repülőtér futópályája az 1982-es átépítés során nyerte el jelenlegi, 2500x60 méteres méretét. A futópálya beton burkolatú, a futópályához a 16-os irányban CAT I műszeres leszállító rendszer (ILS) és bevezető fénysor tartozik, a 34-es irányból egyszerűsített bevezető fénysor került telepítésre. A futópálya az éjszakai üzemeléshez szükséges fénytechnikával felszerelt.

  A repülőtér így rossz látási viszonyok között, valamint éjszaka is használható (az egy irányú ILS miatt azonban csak korlátozottan). A repülőtéren külön heliport található.

- Forgalmi előtér:

  A repülőtéren 3 db külön forgalmi előtér található.

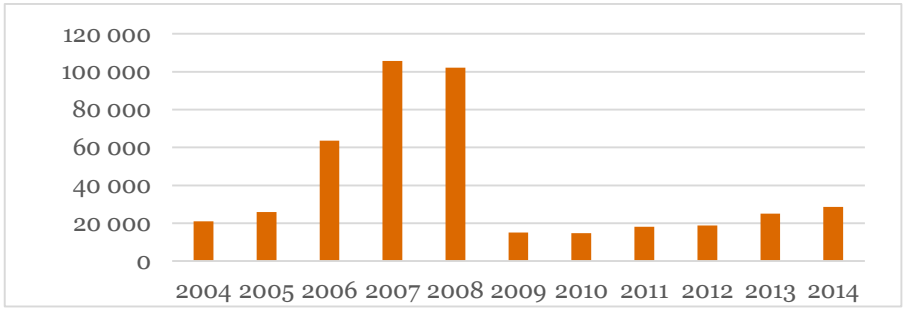
  A D és C kategóriájú repülőgépek („nagygépek") számára az aszfalt burkolatú, A2 gurulóúthoz csatlakozó 3. számú előtéren került felfestésre 4 db állóhely. Ezeket az állóhelyeket saját hajtómű használatával hagyhatják el a repülőgépek.

  A jelenleg kialakított önjáró állóhely elrendezés kapacitása – amennyiben a nagygépes forgalom növekedése megkívánná – a forgalmi előtér újrafestésével és a push-back rendszerre történő áttéréssel a jövőben növelhető.

  Az A és B kategóriájú repülőgépek („kisgépek") az 1. számú, kb. 35 x 37 m területű beton burkolatú előtéren, illetve az A1 gurulóúthoz csatlakozó, kb. 30x110 m-es beton burkolatú 2. számú előtéren is parkolhatnak. Ezeken az előtereken felfestett állóhelyek nincsenek kijelölve.

- Utasforgalmi adatok:

19. ábra: A sármelléki reptér utasforgalmi adatai (Forrás: KSH[35])

A forgalmi adatokból jól látható, hogy egy-egy új célállomás beindítása a repülőtér utasforgalmát jelentősen befolyásolja

A forgalmi adatokból jól látható, hogy egy-egy új célállomás beindítása a repülőtér utasforgalmát jelentősen befolyásolja. Az utóbbi években a repülőtér forgalma csekélynek tekinthető.

- Kapacitás adatok:

A repülőtér a fejlesztéseknek köszönhetően kb. 200-250 ezer utas/év forgalom lebonyolítására képes, mely várhatóan a következő évtizedben kielégíti a forgalmi igényeket.

- Budapest és Sármellék közlekedési kapcsolatai:

Budapestről közúton Sármellék (Zalavár) az M7 autópályán és a 76-os úton keresztül érhető el, a várható utazási idő személygépkocsival kb. 2 óra, Volánbusszal átszállással kb. 2,5-3 óra.

Közvetlen vasúti kapcsolat nincs, a repülőtér Keszthelyen keresztül csak többszöri vasúti átszállással és végül Volánbusszal érhető el. A menetidő kb. 4 óra.

A sármelléki repülőtér adottságainál fogva a Budapest Liszt Ferenc Nemzetközi Repülőtér alternatívájaként nem jöhet szóba

- Olimpia idején felhasználható kapacitások:

A sármelléki repülőtér az olimpia egy-egy kihelyezett sporteseményére (pl. balatoni vitorlás verseny, stb.) repülővel érkező sportolókat és szurkolókat bizonyosan ki tudja szolgálni, de adottságainál fogva (pl. korlátozottan használható futópálya, kizárólag a futópálya 16-os küszöbéhez csatlakozik megfelelő szélességű gurulóút, előtér mérete, terminál

[35] Központi Statisztikai Hivatal adatai alapján: http://statinfo.ksh.hu/Statinfo/themeSelector.jsp?page=2&szst=ODMJ

kapacitása, stb.) Budapest Liszt Ferenc Nemzetközi Repülőtér alternatívájaként nem jöhet szóba. Jelentős fejlesztés esetén (lásd 2.3.2 pontot is) pedig az olimpia után kihasználhatatlan kapacitásokra lehetne számítani.

A Győr-Pér repülőtér a Dunántúl második legfontosabb polgári repülőtere, jelentőségét az AUDI gyár győri telepítésének köszönheti

Győr-Pér Repülőtér

A Győr-Pér repülőtér a Dunántúl második legfontosabb polgári repülőtere, jelentőségét az AUDI gyár győri telepítésének köszönheti. A repülőtér jelenleg nem rendelkezik nemzetközi státusszal, a Schengenen kívüli járatokat csak előzetes határnyitási kérelem esetén tudja fogadni. A repülőtér Győr központjától kb. 12 km-re dél-keletre, illetve közvetlenül Pér községtől északra található. A legközelebbi vasútállomás Győrben (17 km-re) van, a közösségi közlekedés helyközi buszjáratokkal, taxival és airport minibusszal megoldható. A repülőtéren lehetőség van autóbérlésre.

- A futópálya adatai:

  A repülőtér egy darab 2030 m x 30 m-es aszfalt burkolatú futópályával rendelkezik. A futópályához a 30-as irányban CAT I műszeres leszállító rendszer (ILS) és bevezető fénysor tartozik, a 12-es irányból egyszerűsített bevezető fénysor került telepítésre. A futópálya az éjszakai üzemeléshez szükséges fénytechnikával felszerelt. A repülőtér rossz látási viszonyok között, valamint éjszaka is használható (az egy irányú ILS miatt azonban csak korlátozottan).

- Forgalmi előtér:

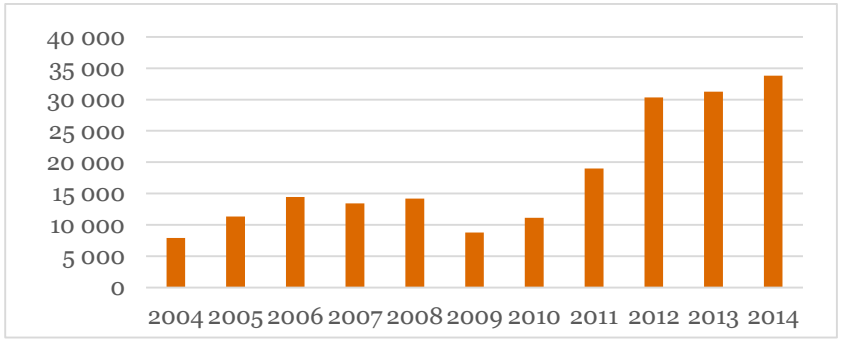
A repülőtéren 3 db külön forgalmi előtér található.

A C kategóriájú repülőgépek („nagygépek") számára a beton burkolatú 3. számú előtéren került felfestésre 1 db állóhely. Ezt az állóhelyeket saját hajtómű használatával hagyhatják el a repülőgépek.

Az A és B kategóriájú repülőgépek („kisgépek") számára az 1. számú beton burkolatú előtéren 5 db állóhely került felfestésre. Szükség esetén a kisgépek a beton burkolatú 2. számú műszaki előtéren (hangár előtt) is parkolhatnak.

- Utasforgalmi adatok:

20. ábra: A Győr-péri reptér utasforgalmi adatai (Forrás: KSH[36])

Az adatokból kitűnik, hogy a repülőtér forgalma az AUDI gyár fejlődésével összhangban változik

Az adatokból kitűnik, hogy a repülőtér forgalma az AUDI gyár fejlődésével összhangban változik.

- Kapacitás adatok:

A repülőtér az utóbbi évek fejlesztéseinek köszönhetően kb. 100 ezer utas/év forgalom lebonyolítására képes, mely várhatóan a következő évtizedben kielégíti a forgalmi igényeket.

- Budapest és Győr-Pér közlekedési kapcsolatai:

Budapestről közúton Győr-Pér az M1 autópályán és a 81-es úton keresztül érhető el, a várható utazási idő személygépkocsival kicsit több mint 1 óra.

Közvetlen vasúti kapcsolat nincs, a repülőtér Győrön keresztül átszállással (Volán) érhető el, a menetidő kb. 2 óra.

A Győr-Pér repülőtér adottságainál fogva a Budapest Liszt Ferenc Nemzetközi Repülőtér alternatívájaként nem jöhet szóba

- Olimpia idején felhasználható kapacitások:

A Győr-Pér repülőtér az olimpia egy-egy kihelyezett sporteseményére (pl. labdarúgó selejtezők, kézilabda selejtezők, stb.) repülővel érkező sportolókat és szurkolókat csak korlátozottan tudja kiszolgálni, de erre a jó közúti közlekedési kapcsolatok (Budapest, Bécs, Pozsony) miatt nincs is igazán szükség. Adottságainál fogva Budapest Liszt Ferenc Nemzetközi Repülőtér alternatívájaként egyáltalán nem jöhet szóba.

[36] Központi Statisztikai Hivatal adatai alapján: http://statinfo.ksh.hu/Statinfo/themeSelector.jsp?page=2&szst=ODMJ

Regionális repülőterek nemzetközi légi forgalom lebonyolításához szükséges beruházásainak nagyságrendi becslése (helyettesítő Budapest közeli repülőteret is beleértve (Tököl, Székesfehérvár)

A Liszt Ferenc repülőtér képes kezelni a részleges forgalomkorlátozással járó helyzeteket

A Liszt Ferenc Nemzetközi Repülőtéren manapság is előfordul (hat) olyan helyzet, amikor a repülőtér forgalmát hosszabb-rövidebb időre korlátozni kell (pl. nyáron zivatar, télen hóesés). Ezekre a helyzetekre mind a repülőtér, mind a légitársaságok fel vannak készülve: akár a légtérben történő várakozással, akár kitérő repülőtérre történő átrepüléssel. Ilyen esetekben a légitársaságok alapvetően olyan repülőteret választanak, ahol a megfelelő infrastruktúra rendelkezésükre áll, továbbá fontos szempont lehet, hogy a légitársaság az adott repülőtérrel megfelelő üzleti kapcsolatban álljon.

A Liszt Ferenc repülőtér jelenlegi kapacitása körülbelül 45-60-szorosa a második legnagyobb forgalmú és kapacitású Debrecen Airportnak

A Budapest Liszt Ferenc Nemzetközi Repülőtér jelenlegi több mint 9 millió utas/év forgalma és 13 millió utas/év kapacitása körülbelül 45-60-szorosa a második legnagyobb forgalmú és kapacitású Debrecen Airport forgalmának és kapacitásának. Ez a különbség 2024-re, az olimpia évére várhatóan még nagyobb arányúra növekszik a budapesti repülőtéren közeljövőben várható jelentős fejlesztések miatt. A Debrecennél kisebb Hévíz-Balaton Airport és a Győr-Pér repülőtér esetében ez a különbség még nagyobb már jelenleg is.

Az előző pontok alapján is látható, hogy az említett „regionális" repülőterek és a Liszt Ferenc repülőtér között rendkívül nagy az infrastrukturális különbség (két 3000 m-nél hosszabb futópálya, navigációs rendszerek, légiforgalmi irányítás, kiépített gurulóút rendszer, 66 db nagygépes állóhely, nagy csúcsóra kapacitású terminál épület, kiszolgáló szervezetek, szolgálatok, stb.).

A kis repülőterek olimpiába való bevonása komoly beruházásokkal valósítható csak meg, melyek valójában fölös kapacitások kiépítését szolgálnák

Ahhoz, hogy ezek a jelenleg is üzemelő (tehát valamekkora forgalmat generáló) regionális repülőterek akár csak egy kisebb részt is át tudjanak vállalni az olimpia időszakának forgalmából, kiemelkedően magas beruházási költségre lenne szükség (több 10 Mrd Ft). A forgalmi adatok alapján azonban egyértelműen kijelenthető, hogy a Liszt Ferenc repülőtér fejlesztésétől eltérően – ahol a forgalom növekedése előbb-utóbb kihasználja a rendelkezésre álló kapacitásokat –, a regionális repülőterek esetében ezek holt fejlesztések lennének, melyeknek későbbi fenntartása, üzemeltetése csak felesleges terhet róna az amúgy kisforgalmú repülőterekre.

További fontos kérdés a regionális repülőterek fejleszthetősége. Debrecen futópályája a zajvédelem miatt már jelenleg is korlátozott hosszúságú az egyik megközelítési irányból, továbbá mindhárom repülőtér (Debrecen, Sármellék, Győr-Pér) esetében csak egy irányban épült ki a műszeres leszállító rendszer, aminek részben fizikai, részben környezetvédelmi okai vannak (pl. a közeli sűrűn lakott területek fölött zajkorlátozás miatt a leszállás csak korlátozottan lehetséges, illetve a fénytechnika telepítéséhez nem áll rendelkezésre megfelelő terület).

A Budapest közeli helyettesítő repülőterekkel (Börgönd, Tököl) kapcsolatban a következő információk állnak rendelkezésünkre.

A börgöndi repülőtér a korábban tervezett fejlesztések elmaradása miatt jelenleg alkalmatlan nemzetközi repülőtéri funkció betöltésére

Börgönd Repülőtér

A börgöndi repülőtér Székesfehérvártól 10 km-re délre, a városhoz tartozó Börgönd közelében helyezkedik el. Futópályája jelenleg füves, hossza 1.200 m, szélessége 200 m.

A tervek szerinti 20-25 Mrd Ft-os fejlesztés 2008 szeptemberében kapta meg a jogerős építési engedélyt. Az eredeti tervek szerint 2010 tavaszára a repülőteret egy két kilométer hosszú kifutópályával, egy ötezer négyzetméteres utas terminállal és kiegészítő létesítményekkel kellett volna bővíteni. A beruházó úgy tervezte, hogy a kibővítés utáni első évben 150 ezer, a hetedik évben kb. 1,5 millió utas fordul majd meg a légikikötőben. A fejlesztések ugyanakkor csak nagyon lassan haladtak, a tervekből a mai napig semmi sem valósult meg.

A tervezett futópálya használati értékét korlátozza, hogy a fizikai akadályok miatt megközelítés csak egyik irányból lenne lehetséges.

A tököli reptér fejlesztése lakossági ellenállás és komoly forgalmi igény hiányában nem valósult meg

Tököl Repülőtér

A tököli repülőtér Tököl, Szigetszentmiklós, Szigethalom, Halásztelek, valamint a Duna által határolt területen található. Besorolása IV. osztályú repülőtér (olyan polgári célú nem nyilvános repülőtér, amelyről a légijárművel folytatott munkavégzés, valamint sétarepülés és légijármű szabadidős alkalmazása végezhető, és amely motor vagy hajtómű nélküli légijárműveket mozgásszám korlátozás nélkül, motoros légijárműveket a zajgátló védőövezet kijelöléséről rendelkező határozatban meghatározott maximális műveletszámig jogosult kiszolgálni).

A nagy kapacitású futópálya fizikai kialakítását tekintve 2.500 x 60 m-es, azonban ebből jelenleg mindössze 799 x 60 m futópálya használata engedélyezett környezetvédelmi szempontok (zajkorlátozás) miatt. A futópálya méretének növelésére az utóbbi években többször tettek kísérletet, azonban az mindig erős lakossági ellenállásba ütközött.

A repülőtér fölött kijelölt műrepülő légteret korlátozni kellett a repülőtér felett elhaladó ferihegyi légiforgalom miatt. A kijelölt légtér alatt van Halásztelek és Tököl egy része.

A fejlődéshez hiányzik a hosszútávon is sikeres nemzetközi forgalmi igény

Habár a szándék évek (évtizedek) óta meg van, ezek a repülőterek mégsem tudtak fejlődésnek indulni, mivel nincs olyan jelentős nemzetközi forgalmi igény Magyarországon, ami a fejlesztéshez szükséges beruházási költségeket hosszútávon fedezni tudná (belföldi légiközlekedés lehetőségeit lásd a következő pontban).

A működő regionális repülőterek pedig szintén nem tudják a meglévő kapacitásaikat megfelelően kihasználni, erősen függ a létük egy-egy légitársaság vagy ipari tevékenység helyi működésétől, bármelyik pillanatban a csőd szélére sodródhatnak (pl. Sármellék, vagy a nem részletezett Pécs-Pogány, Békéscsaba).

Az országon belüli légi közlekedésnek jelenleg nincs realitása.

Országon belüli légi közlekedés realitásainak nagyságrendi vizsgálata

A magyar polgári légi forgalom országon belüli igényeket menetrendszerűen nem elégít ki, alapvetően a nemzetközi légi közlekedést szolgálja. Az országon belüli légi közlekedésnek – főként, ami a repülőterek kapacitása szempontjából mérvadónak tekinthető nagygépes (legalább 100-150 fő befogadására képes repülőgépek) forgalmat illeti – jelenleg nincs semmi realitása.

19.2.2.4. Országhatárhoz közeli repülőterek vizsgálata

Országhatárhoz közeli légikikötők kapacitásának és jelenlegi forgalmának vizsgálata (elsősorban Schwechat, Pozsony), az innen szükséges repülőgépes utazás becsült időigénye.

Tartalék repülőtér vonatkozásában lehetséges alternatívaként merül fel Schwechat. Kapacitása, fejlettségi szintje megfelelő, vonattal és autóval is viszonylag gyorsan megközelíthető

Schwechat - Bécs

- A futópálya adatai:

  A repülőtér két, egymással kb. 45 fokos szöget bezáró futópályával rendelkezik. Az egyik futópálya (16/34) 3.600 m hosszú, 45 m széles. A futópályához mindkét irányban teljes értékű bevezető fénysor tartozik, 16-os irányban CAT III B, míg a 34-es irányban CAT I műszeres leszállító rendszer (ILS) működik. A futópályához 12 gurulóút (ebből 7 gyorslegurulóút) tartozik.

  A másik futópálya (11/29) 3.500 m hosszú, 45 m széles. A futópályához mindkét irányban teljes értékű bevezető fénysor tartozik, 29-es irányban CAT III B, míg a 11-es irányban CAT I műszeres leszállító rendszer (ILS) működik. A futópályához 12 gurulóút (ebből 5 gyorslegurulóút) tartozik.

  Mivel a két futópálya metszi egymást, ezért a két futópálya egymástól függetlenül nem üzemeltethető (Budapesttel ellentétben).

  A futópálya rendszer kapacitása 74 légijármű mozgás óránként (ideális feltételek esetén).

- Forgalmi előtér:

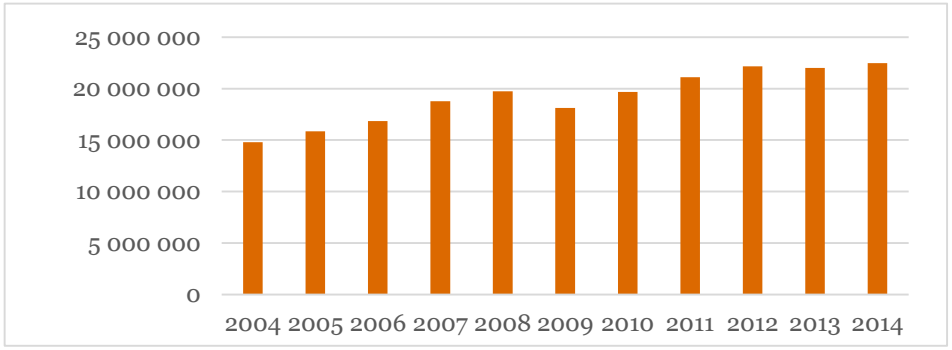
  A összesen 37 utashidas és 96 épülettávoli állóhely található. A jégtelenítő állóhelyek száma 8.

- Terminál:

  A repülőtéren egy központi érkezési csarnok van. A check-in két területre van osztva, összesen 128 check-in pulttal. Minden beszállító kapu rövid séta távolságon belül elérhető:

- B & C kapuk (Schengen): 12 utashíd, 17 buszos kapu
- D kapuk (Non-Schengen): 8 utashíd, 16 buszos kapu
- F kapuk (Schengen): 33 kapu: 17 utashíd, 12 buszos kapu (4 kapu esetén a beszállítás utashídról vagy busszal is történhet)
- G kapuk (Non-Schengen): 15 kapu: 15 utashíd (14 buszos kapuként is használható)

21. ábra: A schwechati reptér utasforgalmi adatai (Forrás: Vienna Airport[37])

- Kapacitás adatok:

  A repülőtér jelenlegi kapacitására nem áll rendelkezésre adat.

- Budapest és Bécs (Schwechat) közlekedési kapcsolatai:

  Budapestről közúton Schwechat az M1 és A4 autópályákon keresztül érhető el, a várható utazási idő személygépkocsival valamivel több, mint 2 óra.

  A repülőtér és Bécs között közvetlen vasúti kapcsolat van. Bécs közvetlenül elérhető vasúttal Budapestről, a menetidő Bécsig kb. 3 óra.

[37] A schwechati reptér statisztikái alapján: https://www.viennaairport.com/en/business__partner/aviation/aviation_facts

Letisko Bratislava Airport forgalmi adatai szerint kisebb kapacitással rendelkezik, de vonattal és személygépkocsival szintén megközelíthető rövid időn belül Budapest

Letisko Bratislava Airport - Pozsony

- A futópálya adatai:

  A repülőtér két, egymással derékszöget bezáró futópályával rendelkezik. Az egyik futópálya (04/22) 2900 m hosszú, 60 m széles, beton burkolatú. A futópályához 22-es irányban teljes értékű bevezető fénysor és CAT I műszeres leszállító rendszer (ILS) tartozik.

  A másik futópálya (13/31) 2950 m hosszú, 45 m széles, beton burkolatú. A futópályához 31-es irányban teljes értékű bevezető fénysor és CAT III A műszeres leszállító rendszer (ILS) tartozik.

  Rossz látási körülményeknél mindkét futópálya esetében csak az egyik irányból biztosított a műszeres megközelítés lehetősége, ami a repülőtér teljes körű használatát némileg korlátozza.

  Mivel a két futópálya metszi egymást, ezért a két futópálya egymástól függetlenül nem üzemeltethető (Budapesttel ellentétben).

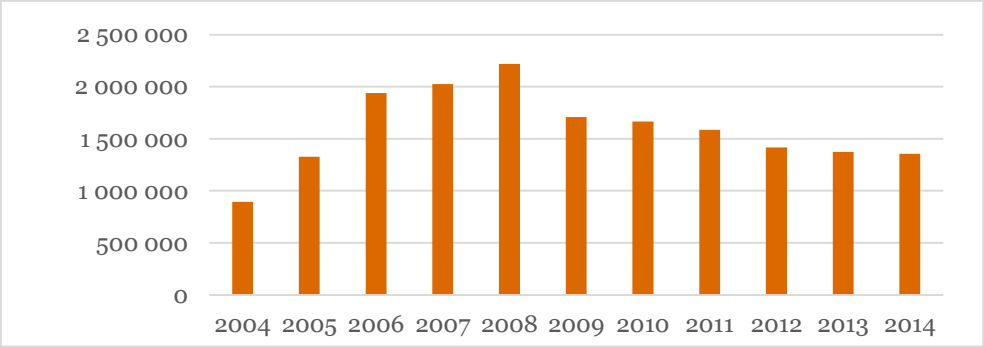
- Forgalmi előtér:

  A repülőtéren kb. 14 nagygépes állóhely és több kisgépes állóhely található. A nagygépes állóhelyek mindegyike épülettávoli állóhely (utashíddal nem rendelkezik).

Pozsony ugyanakkor a Liszt Ferenc repülőtér forgalmából jelentős részt átvállalni nem tud

- Utasforgalmi adatok:

22. ábra: A pozsonyi reptér utasforgalmi adatai (Forrás: Bratislava Airport[38])

Ezen repülőterek és a Liszt Ferenc repülőtér között légi forgalmat tervezni – különös tekintettel az aránylag rövid közúti és vasúti utazási időkre is – értelmetlen

- Kapacitás adatok:

  A terminál komplexum teljes éves kapacitása eléri az 5 milliós utas számot. Az indulási és érkezési terminálok óránkénti teljesítménye eléri az 1.500-as utas számot.

- Budapest és Pozsony közlekedési kapcsolatai:

  Budapestről közúton Pozsony az M1 és M15 (E65) autópályákon keresztül érhető el, a várható utazási idő személygépkocsival valamivel kevesebb, mint 2 óra.

  A repülőtérnek közvetlen vasúti kapcsolata nincs, Pozsonyból közvetlen buszjárattal érhető el. Pozsony közvetlenül elérhető vasúttal Budapestről, a menetidő kb. 2 óra 40 perc.

Egy olimpia esetén Schwechat jelenlegi HUB funkciója kihasználható

Mivel a Liszt Ferenc repülőtéren az olimpia lebonyolításához szükséges kapacitások rendelkezésre fognak állni, a pozsonyi repülőtérrel kapcsolatban kijelenthető (de igaz ez az országhatárhoz közel lévő többi kisebb repülőtérre és a belföldi repülőterekre is), hogy adottságaiknál fogva a Liszt Ferenc repülőtér forgalmából jelentős részt átvállalni nem tudnak. Ezen repülőterek és a Liszt Ferenc repülőtér között légi forgalmat tervezni – különös tekintettel az aránylag rövid közúti és vasúti utazási időkre is – értelmetlen.

[38] A pozsonyi reptér adatai alapján: http://www.bts.aero/en/about-us/company-profile/statistical-data/

Más lehet a helyzet a bécsi repülőtér esetében. Az olimpia egy világraszóló esemény, mely a legtávolabbi helyekről is idevonzza a látogatókat. Ezekről a messzi vidékekről szinte az egyetlen lehetséges utazási eszköz Budapestre a repülőgép. Ez azt jelenti, hogy az olimpia időtartama alatt sok nagyméretű, nagy befogadó képességű, kontinentális járat érkezhet, melyeknek a gyors kiszolgálása elsőrendű feladata lesz az őket fogadó repülőtérnek.

Európának ebben a régiójában jelenleg a kontinentális járatok utasainak fogadását és kisebb repülőgépekkel történő Európán belüli szétosztását, azaz a HUB szerepet jelenleg Schwechat repülőtér tölti be az Austrian Airlines segítségével. Évi 23 milliós utasforgalmának jelentős hányada a kontinensek közötti járatok utasai közül kerül ki, akiket azután kisebb gépeken továbbit a közeli célállomásokra.

A HUB funkció kialakításának feltételei a Liszt Ferenc repülőtér esetében is adottak

Az 1990-2000-es években a Ferihegyi repülőtér is készült arra (és készül jelenleg is), hogy ilyen HUB repülőtér funkciót töltsön be az átalakuló kelet európai térségben, de ehhez költséges beruházásokkal kellett volna azt a többlet kapacitást biztosítani, mely a meglévő magas színvonalú pályarendszer mellé a többi feltételt is biztosítja.

Az olimpia idején a tervezett fejlesztésekkel a Liszt Ferenc repülőtér is képes lesz a kontinentális járatok fogadására, de nem zárható ki, hogy az ilyen jellegű forgalom egy része továbbra is Bécset választja. Jelenleg az Austrian Airlines napi három járatot üzemeltet Bécs és Budapest között De Havilland Canada DHC-8-400 (Dash 8) típusú repülőgéppel. A repülőgép befogadó képessége 76 utas. Amennyiben az olimpia idején szükséges lesz, vélhetően a légitársaság járatsűrítéssel fogja biztosítani az Olimpiára érkező forgalom Budapestre jutását.

26. táblázat: 2013. évi utasforgalom országonkénti bontásban[39]

Nyugat-Európa	Légijármű mozgásszám (db)	Utasforgalom (fő)
Belgium	3.699	423.048
Egyesült Királyság	8.500	1.264.705
Franciaország	3.421	448.285
Hollandia	4.238	598.302
Írország	1.034	163.467
Összesen:	***20.892***	***2.897.807***

[39] Budapesti Airport Zrt. adatai alapján

Közép-Európa	Légijármű mozgásszám (db)	Utasforgalom (fő)
Ausztria	2.099	104.268
Csehország	1.733	62.429
Lengyelország	2.634	188.962
Németország	13.193	1.386.997
Románia	1.649	84.936
Svájc	3.859	440.764
Szlovákia	23	622
Összesen:	***25.190***	***2.268.978***

Dél-Európa	Légijármű mozgásszám (db)	Utasforgalom (fő)
Málta	232	35.200
Olaszország	5175	714.013
Portugália	743	77.608
Spanyolország	1.935	314.306
Összesen:	***8.085***	***1.141.127***

Észak-Európa	Légijármű mozgásszám (db)	Utasforgalom (fő)
Dánia	1.123	135.644
Észtország	4	42
Finnország	1.811	215.942
Izland	24	3.690
Lettország	409	21.778
Norvégia	994	128.717
Svédország	2.418	335.527
Összesen:	***6.783***	***841.340***

Délkelet-Európa	Légijármű mozgásszám (db)	Utasforgalom (fő)
Bulgária	307	35.133
Ciprus	404	61.347
Görögország	867	126.353
Horvátország	733	51.059
Macedónia	2	22
Montenegró	9	130
Szerbia	62	1.823
Törökország	2.187	276.386
Összesen:	***4.571***	***552.253***

FÁK	Légijármű mozgásszám (db)	Utasforgalom (fő)
Azerbajdzsán	114	12.372
Fehéroroszország	62	2.549
Kazahsztán	28	2.256
Oroszország	1.812	177.266
Ukrajna	678	94.240
Összesen:	***2.694***	***288.683***

Közel-Kelet	Légijármű mozgásszám (db)	Utasforgalom (fő)
Egyesült Arab Emirátusok	75	8.523
Izrael	1.465	204.224
Jordánia	56	7.259
Katar	730	113.264
Libanon	2	90
Omán	1	84
Pakisztán	1	157
Összesen:	***2.330***	***333.601***

Afrika	Légijármű mozgásszám (db)	Utasforgalom (fő)
Egyiptom	819	67.385
Kanári-szigetek	62	9.024
Marokkó	3	121
Tunézia	311	39.160
Összesen:	***1.195***	***115.690***

Távol-Kelet	Légijármű mozgásszám (db)	Utasforgalom (fő)
India	2	196
Japán	2	450
Összesen:	***4***	***646***

Észak-Amerika	Légijármű mozgásszám (db)	Utasforgalom (fő)
USA	1	106
Összesen:	***1***	***106***

19.3. Helyszíni felmérés során meglátogatott létesítmények listája és fényképes bemutatása[40]

Vizsgálataink során az alábbi létesítmények helyszíni szemléjét végeztük el

1.	**Budapesti Corvinus Egyetem Budai Campus Sportcsarnok**	
	Budapest XI., Villányi út 29-43.	
Felújítás költsége: **82.000.000 Ft**	*Pályaméret, burkolat:* **18x36 m**, pvc	
	Fő alkalmasság: **RÖPLABDA**	
További sportágak:	tollaslabda, birkózás, cselgáncs, ökölvívás, taekwondo, asztalitenisz, súlyemelés, torna, RSG	

2.	**Budapesti Corvinus Egyetem Budai Campus Kültéri pálya**	
	Budapest XI., Villányi út 29-43.	
Felújítás költsége: **(4.000.000 Ft)**	*Pályaméret, burkolat*: **18x36 m**, salak	
	Fő alkalmasság: **NEM ALKALMAS**	
További sportágak:	–	

3.	**XIII. Kerületi Önkormányzat Sporttelepe Kültéri pálya**	
	Budapest XIII., Új Palotai út 13.	
Felújítás költsége: **(60.000.000 Ft)**	*Pályaméret, burkolat*: **40x60 m**, műfű	
	Fő alkalmasság: **NEM ALKALMAS**	
További sportágak	–	

[40] A képek a Millenáris Sportpálya és a Tüskecsarnok kivételével PwC saját készítése.

4.	**Pénzügyőr SE Sporttelep Sportcsarnok**	
	Budapest X., Kőér utca 1/A.	
Felújítás költsége: **112.000.000 Ft**	*Pályaméret, burkolat*: **20x40 m**, gerflor	
	Fő alkalmasság: **KÉZILABDA**	
További sportágak:	röplabda, tollaslabda, birkózás, cselgáncs, ökölvívás, taekwondo, asztalitenisz, súlyemelés, torna, RSG	

5.	**Pénzügyőr SE Sporttelep Birkózócsarnok**	
	Budapest X., Kőér utca 1/A.	
Felújítás költsége: **106.000.000 Ft**	*Pályaméret, burkolat*: **40x40 m**, parkett	
	*Fő alkalmasság**: **KÜZDŐSPORTOK**	
*További sportágak:**	röplabda, tollaslabda, asztalitenisz, súlyemelés, torna, RSG	

* A fitness teremmel egybenyitva

6.	**Pénzügyőr SE Sporttelep Labdarúgó pálya**	
	Budapest X., Kőér utca 1/A.	
Felújítás költsége: **63.000.000 Ft**	Pályaméret, burkolat: **60x110 m**, fű	
	Fő alkalmasság: **LABDARÚGÁS**	
További sportágak:	gyeplabda, rögbi	

7.	**Pénzügyőr SE Sporttelep Teniszpályák**	
	Budapest X., Kőér utca 1/A.	
Felújítás költsége: **28.000.000 Ft**	*Pályák száma, burkolat*: **15 db**, salak	
	Fő alkalmasság: **TENISZ**	
További sportágak:	–	

8.	**Pénzügyőr SE Sporttelep Íjászpálya**	
	Budapest X., Kőér utca 1/A.	
Felújítás költsége: **26.000.000 Ft**	*Pályaméret, burkolat*: **70 m**, fű	
	Fő alkalmasság: **ÍJÁSZAT** *(nincs 90-es!)*	
További sportágak:	–	

9.	**Pénzügyőr SE Sporttelep Strandröplabda pálya**	
	Budapest X., Kőér utca 1/A.	
Felújítás költsége: **20.000.000 Ft**	*Pályaméret, burkolat*: **20x26 m**, homok	
	Fő alkalmasság: **STRANDRÖPLABDA**	
További sportágak:	–	

10.	**KSH Petőfi SC Sporttelep**	
	Budapest III., Királyok útja 31.	
Felújítás költsége: **13.000.000 Ft**	*Pályák száma, burkolat*: **2 db**, salak	
	Fő alkalmasság: **TENISZ**	
További sportágak:	–	

11.	**Pázmány Péter Tornacsarnok**	
	Budapest VIII., Szentkirályi út 26.	
Felújítás költsége: **(24.000.000 Ft)**	*Pályaméret, burkolat*: **12x30 m**, sport parketta	
	Fő alkalmasság: **NEM ALKALMAS**	
További sportágak:	–	

12.	**BME Sporttelep öltözőépület**	
	Budapest XI., Bogdánfy út 12.	
Felújítás költsége: **66.000.000 Ft**	*Öltözők száma, burkolat*: **2db,** (50 fő/db), csúszásmentes	
	Fő alkalmasság: –	
További sportágak:	–	

13.	**BME Sporttelep** **Kültéri futópálya**	
	Budapest XI., Bogdánfy út 12.	
Felújítás költsége: **16.000.000 Ft**	*Pályák száma, burkolat*: **8 sáv**, rekortán	
	Fő alkalmasság: **ATLÉTIKA**	
További sportágak:	–	

14.	**BME Sporttelep** **Labdarúgó pálya**	
	Budapest XI., Bogdánfy út 12.	
Felújítás költsége: **46.000.000 Ft**	*Pályák száma, pályaméret, burkolat*: **4db, 42x22 m**, műfű	
	Fő alkalmasság: **NEM ALKALMAS**	
További sportágak:	–	

15.	**BME Sporttelep** **Teniszpálya**	
	Budapest XI., Bogdánfy út 12.	
Felújítás költsége: **96.000.000 Ft**	*Pályák száma, burkolat*: **8 db**, salak	
	Fő alkalmasság: **TENISZ**	
További sportágak:	–	

16.	**BME Sporttelep** **Strandröplabda pálya**	
	Budapest XI., Bogdánfy út 12.	
Felújítás költsége: **3.000.000 Ft**	*Pályák száma, pályaméret, burkolat*: **4db, 12x20 m**, homok	
	Fő alkalmasság: **STRANDRÖPLABDA** **KORLÁTOZOTTAN ALKALMAS**	
További sportágak:	–	

17.	**Budapest Elektromos Sporttelep** **Kézilabda csarnok**	
	Budapest XIII., Népfürdő utca 18-20	
Felújítás költsége: **148.000.000 Ft**	*Pályaméret, burkolat*: **20x44 m**, sport parketta	
	Fő alkalmasság: **KÉZILABDA**	
További sportágak:	kosárlabda, tollaslabda (korlátozottan alkalmas), birkózás, cselgáncs, taekwondo, asztalitenisz	

18.	**Budapest Elektromos Sporttelep** **Labdarúgópálya**	
	Budapest XIII., Népfürdő utca 18-20	
Felújítás költsége: **79.000.000 Ft**	*Pályaméret, burkolat*: **60x110 m**, fű	
	Fő alkalmasság: **LABDARÚGÁS** **KORLÁTOZOTTAN ALKALMAS**	
További sportágak:	rögbi	

19.	**Budapest Elektromos Sporttelep Teniszpálya**	
	Budapest XIII., Népfürdő utca 18-20	
Felújítás költsége: **78.000.000 Ft**	*Pályák száma, burkolat*: **7 db**, salak	
	Fő alkalmasság: **TENISZ**	
További sportágak:	–	

20.	**Budapest Elektromos Sporttelep Úszómedence (szabadtéri)**	
	Budapest XIII., Népfürdő utca 18-20	
Felújítás költsége: **(41.000.000 Ft)**	*Pályaméret, mélység*: **20x16,5 m** (6 sáv), **1,8 m**	
	Fő alkalmasság: **NEM ALKALMAS**	
További sportágak:	–	

21.	**Halassy Olivér Sportközpont Sportcsarnoka**	
	Budapest IV., Pozsonyi út 17	
Felújítás költsége: **131.000.000 Ft**	*Pályaméret, burkolat*: **20x40 m**, pvc	
	Fő alkalmasság: **KÜZDŐSPORTOK**	
További sportágak:	–	

22.	**ASR Gázgyár Sporttelep**		
	Budapest III., Sújtás utca 1-3.		
Felújítás költsége: **79.000.000 Ft**	*Pályaméret, burkolat*: **75x117 m,** fű		
	Fő alkalmasság: **LABDARÚGÁS**		
További sportágak:	–		

23.	**Ormai László Asztalitenisz Csarnok**		
	Budapest II., Marczibányi tér 13.		
Felújítás költsége: **208.000.000 Ft**	*Pályaméret, burkolat*: **26x30 m**, pvc		
	Fő alkalmasság: **ASZTALITENISZ**		
További sportágak:	–		

24.	**Nemzeti edzésközpont (Tálentum Teniszcentrum)** **Teniszcsarnok**		
	Budapest III., Mikoviny utca 2-4.		
Felújítás költsége: **(42.000.000 Ft)**	*Pályaméret, burkolat*: **20x35 m**, rekortán		
	Fő alkalmasság: **NEM ALKALMAS**		
További sportágak:	–		

25.	**Nemzeti edzésközpont (Tálentum Teniszcentrum)** **Kemény burkolatú teniszpálya**	
	Budapest III., Mikoviny utca 2-4.	
Felújítás költsége: **(6.000.000 Ft)**	*Pályák száma, pályaméret, burkolat*: **3 db (nem szabvány)**, kemény burkolat	
	Fő alkalmasság: **NEM ALKALMAS**	
További sportágak:	–	

26.	**Nemzeti edzésközpont (Tálentum Teniszcentrum)** **Salakos teniszpálya**	
	Budapest III., Mikoviny utca 2-4.	
Felújítás költsége: **22.000.000 Ft**	*Pályaméret, burkolat*: **6 db**, salak	
	Fő alkalmasság: **TENISZ**	
További sportágak:	–	

27.	**Szent Angéla Ferences Gimnázium és Általános Iskola Sportcsarnoka**	
	Budapest II., Ady Endre utca 3.	
Felújítás költsége: **64.000.000 Ft**	*Pályaméret, burkolat*: **33,8x18,5 m**, pvc	
	Fő alkalmasság: **KOSÁRLABDA**	
További sportágak:	birkózás, cselgáncs, ökölvívás, taekwondo, asztalitenisz, torna, trampolin (korlátozottan alk.)	

28.	**Ferencvárosi Vasutas Sportkör**	
	Budapest IX., Péceli út 2.	
Felújítás költsége: **83.000.000 Ft**	*Pályaméret, burkolat*: **17,23x35,85 m**, tarkett zárt szivacson	
	Fő alkalmasság: **ASZTALITENISZ**	
További sportágak:	–	

29.	**SINOSZ Sportcentrum Emszt Kálmánné Sportcsarnok**	
	Budapest IX., Könyves Kálmán krt. 28.	
Felújítás költsége: **109.000.000 Ft**	*Pályaméret, burkolat*: **42,2x24,0 m**, parketta	
	Fő alkalmasság: **KÉZILABDA**	
További sportágak:	asztalitenisz, birkózás, cselgáncs, taekwondo, ökölvívás	

30.	**SINOSZ Sportcentrum Labdarúgópálya**	
	Budapest IX., Könyves Kálmán krt. 28.	
Felújítás költsége: **39.000.000 Ft**	*Pályaméret, burkolat*: **98x64 m**, műfű	
	Fő alkalmasság: **LABDARÚGÁS** **KORLÁTOZOTTAN ALKALMAS**	
További sportágak:	gyeplabda	

31.	**Vendel utcai Sportcsarnok**	
	Budapest IX., Vendel u. 14-16.	
Felújítás költsége: **62.000.000 Ft**	*Pályaméret, burkolat*: **15,9x27,75 m**, sport pvc	
	Fő alkalmasság: **KOSÁRLABDA** **KORLÁTOZOTTAN ALKALMAS**	
További sportágak:	birkózás, cselgáncs, ökölvívás, taekwondo, asztalitenisz, torna, trampolin (korlátozottan alk.)	

32.	**Budapest Congress Center**	
	Budapest XII., Jagelló út 1-3.	
Felújítás költsége: –	*Pályaméret, burkolat*: **több kisméretű terem**, ragasztott parketta, szőnyegpadló	
	Fő alkalmasság: **NEM ALKALMAS**	
További sportágak:	–	

33.	**Eötvös Lóránd Szakközépiskola és Szakiskola Sportcsarnoka**	
	Budapest XX., Török Flóris u. 89.	
Felújítás költsége: **54.000.000 Ft**	*Pályaméret, burkolat*: **18x36 m**, sport PVC	
	Fő alkalmasság: **KOSÁRLABDA**	
További sportágak:	birkózás, cselgáncs, ökölvívás, taekwwndo, asztalitenisz, torna, trampolin (korlátozottan alk.)	

34.	**Zrínyi Miklós Általános Iskola Sportcsarnoka**	
	Budapest XX., Mártírok útja 47.	
Felújítás költsége: **53.000.000 Ft**	*Pályaméret, burkolat*: **18x33 m,** sport pvc	
	Fő alkalmasság: **KOSÁRLABDA**	
További sportágak:	asztalitenisz, birkózás, cselgáncs, taekwondo, ökölvívás	

35.	**Csepel Stadion**	
	Budapest XXI., Béke tér 1.	
Felújítás költsége: **181.000.000 Ft**	*Pályaméret, burkolat*: **110x66 m**, fű; **8 sáv**, rekortán	
	Fő alkalmasság: **LABDARÚGÁS, ATLÉTIKA**	
További sportágak:	–	

36.	**Baracsi Imre birkózóterem**	
	Budapest XXI., Béke tér 1.	
Felújítás költsége: **79.000.000 Ft**	*Pályaméret, burkolat*: **35,5x18,0 m,** parketta, 3 db birkózószőnyeg	
	Fő alkalmasság: **BIRKÓZÁS**	
További sportágak:	–	

37.	**Weiss Manfréd Szakközépiskola, Szakiskola és Kollégium Sportcsarnoka**	
	Budapest XXI., Tanműhely köz 7.	
Felújítás költsége: **51.000.000 Ft**	*Pályaméret, burkolat*: **18,1x35,8 m,** sport PVC	
	Fő alkalmasság: **KOSÁRLABDA**	
További sportágak:	asztalitenisz, birkózás, cselgáncs, taekwondo, ökölvívás	

38.	**Soroksári Sportcsarnok**	
	Budapest XXIII., Sportcsarnok u. 2.	
Felújítás költsége: **30.000.000 Ft**	*Pályaméret, burkolat*: **26x48 m**, sport PVC	
	Fő alkalmasság: **KÉZILABDA, KORLÁTOZOTTAN ALKALMAS KOSÁRLABDA**	
További sportágak:	birkózás, cselgáncs, ökölvívás, taekwondo, asztalitenisz, torna, trampolin (korlátozottan alk.)	

39.	**Budai Önk. Sport és Szabadidő Központ**	
	Budapest I., Czakó utca 2-4.	
Felújítás költsége: **47.600.000 Ft**	*Pályaméret, burkolat*: **2 db**, salak; **3 sáv,** rekortán	
	Fő alkalmasság: **TENISZ**	
További sportágak:	atlétika (korlátozottan alkalmas)	

40.	**Oxigén Sport és Szabadidő Központ**	
	Budapest II., Kolozsvári Tamás utca 11.	
Felújítás költsége: **9.460.000 Ft**	*Pályaméret, burkolat*: **3 sáv**, rekortán	
	Fő alkalmasság: **ATLÉTIKA** **KORLÁTOZOTTAN ALKALMAS**	
További sportágak:	–	

41.	**Chinoin Sport és Szabadidő Központ**	
	Budapest IV., Tábor utca 16-18.	
Felújítás költsége: **66.070.000 Ft**	*Pályaméret, burkolat*: **118x67 m**, fű; **6 sáv,** salak	
	Fő alkalmasság: **LABDARÚGÁS**	
További sportágak:	atlétika (korlátozottan alkalmas)	

42.	**Chinoin Sport és Szabadidő Központ**	
	Budapest IV., Tábor utca 16-18.	
Felújítás költsége: **16.070.000 Ft**	*Pályák száma, burkolat*: **3 db**, salak	
	Fő alkalmasság: **TENISZ**	
További sportágak:	–	

43.	**Fővárosi Vízművek Sporttelep**	
	Budapest IV., Váci út 102.	
Felújítás költsége: **52.150.000 Ft**	*Pályaméret, burkolat*: **115x62,** fű	
	Fő alkalmasság: **LABDARÚGÁS** **KORLÁTOZOTTAN ALKALMAS**	
További sportágak:	–	

44.	**Fővárosi Vízművek Sporttelep**	
	Budapest IV., Váci út 102.	
Felújítás költsége: **43.510.000 Ft**	*Pályaméret, burkolat*: **7 db**, salak/grinszett	
	Fő alkalmasság: **TENISZ**	
További sportágak:	–	

45.	**HUNGEXPO „G" Csarnok**	
	Budapest X., Albertirsai út 10.	
Felújítás költsége: **33.260.000 Ft**	*Pályaméret, burkolat*: **132x72 m**, aszfalt	
	Fő alkalmasság: **KÜZDŐSPORTOK**	
További sportágak:	súlyemelés, torna, RSG	

46.	**Nemzeti Sportközpont / Lőtér**	
	Budapest X., Fehér út 9-11.	
Felújítás költsége: **30.090.000 Ft**	*Pályaméret, burkolat*: **44x28 m,** föld, pvc	
	Fő alkalmasság: **LÖVÉSZET**	
További sportágak:	–	

47.	**Kincsem Park** **Díjugrató pálya**	
	Budapest X., Albertirsai út 2-4.	
Felújítás költsége: **26.250.000 Ft**	*Pályaméret, burkolat*: **70x50 m**, fű	
	Fő alkalmasság: **DÍJUGRATÁS** **KORLÁTOZOTTAN ALKALMAS**	
További sportágak:	–	

48.	**Kincsem Park** **Díjugrató-díjlovagló pálya**	
	Budapest X., Albertirsai út 2-4.	
Felújítás költsége: **205.250.000 Ft**	*Pályaméret, burkolat*: **300x100 m**, fű	
	Fő alkalmasság: **DÍJUGRATÁS, DÍJLOVAGLÁS**	
További sportágak:	–	

49.	**Kőbányai Sportközpont**	
	Budapest X., Ihász utca 24.	
Felújítás költsége: **32.640.000 Ft**	*Pályaméret, burkolat*: **21x13 m,** sport PVC	
	Fő alkalmasság: **BIRKÓZÁS**	
További sportágak:	–	

50.	**Richter Gedeon Pihenő Park**	
	Budapest X., Kőér utca 2/d.	
Felújítás költsége: **80.950.000 Ft**	*Pályaméret, burkolat*: **117x73 m**, fű; **8 sáv**, salak	
	Fő alkalmasság: **LABDARÚGÁS**	
További sportágak:	atlétika, rögbi	

51.	**Richter Gedeon Pihenő Park**	
	Budapest X., Kőér utca 2/d.	
Felújítás költsége: **17.850.000 Ft**	*Pályaméret, burkolat*: **4 db**, salak	
	Fő alkalmasság: **TENISZ**	
További sportágak:	–	

52.	**MAFC Csarnok**	
	Budapest XI., Hauszmann Alajos utca 5-7.	
Felújítás költsége: **136.660.000 Ft**	*Pályaméret, burkolat*: **43x22 m,** parketta	
	Fő alkalmasság: **KÉZILABDA**	
További sportágak:	kosárlabda, röplabda, tollaslabda (korlátozottan alkalmas)	

53.	**MAFC Teniszpálya**	
	Budapest XI., Hauszmann Alajos utca 5-7.	
Felújítás költsége: **49.250.000 Ft**	*Pályaméret, burkolat*: **8 db**, salak	
	Fő alkalmasság: **TENISZ**	
További sportágak:	_	

54.	**Dr. Koltai Jenő Sportközpont**	
	Budapest XII., Csörsz utca 2-4.	
Felújítás költsége: **52.660.000Ft**	*Pályaméret, burkolat*: **105x65 m**, műfű; **6 sáv**, rekortán	
	Fő alkalmasság: **LABDARÚGÁS** **KORLÁTOZOTTAN ALKALMAS**	
További sportágak:	atlétika (korlátozottan alkalmas)	

55.	**Testnevelési Főiskola Központi terület Kosárlabda csarnok**	
	Budapest XII., Alkotás út 44.	
Felújítás költsége: **25.500.000 Ft**	*Pályaméret, burkolat*: **30x20 m,** sport PVC	
	Fő alkalmasság: **KOSÁRLABDA**	
További sportágak:	röplabda	

56.	**Testnevelési Főiskola Központi terület „D" épület**	
	Budapest XII., Alkotás út 44.	
Felújítás költsége: **85.800.000 Ft**	*Pályaméret, burkolat*: **40x22 m**, ragasztott parketta	
	Fő alkalmasság: **RÖPLABDA**	
További sportágak:	kézilabda, kosárlabda, torna, rsg., asztalitenisz, küzdősportok, trampolin	

57.	**Testnevelési Főiskola Központi terület Edzőcsarnok**	
	Budapest XII., Alkotás út 44.	
Felújítás költsége: **103.880.000 Ft**	*Pályaméret, burkolat*: **87x26 m**, simított rekortán	
	Fő alkalmasság: **KÉZILABDA** **KORLÁTOZOTTAN ALKALMAS**	
További sportágak:	atlétika, kosárlabda, röplabda, küzdősportok	

58.	**Csata utcai Általános Iskola**	
	Budapest XIII., Csata utca 20.	
Felújítás költsége: **125.280.000 Ft**	*Pályaméret, burkolat*: **36x24 m,** sport PVC	
	Fő alkalmasság: **KOSÁRLABDA**	
További sportágak:	röplabda	

59.	**BHSE (Honvéd) pálya** **Csarnok**	
	Budapest XIII., Dózsa György út 53.	
Felújítás költsége: **95.820.000 Ft**	*Pályaméret, burkolat*: **49x23 m**, lengő parketta	
	Fő alkalmasság: **KOSÁRLABDA**	
További sportágak:	–	

60.	**BHSE (Honvéd) pálya** **Atlétika pálya**	
	Budapest XIII., Dózsa György út 53.	
Felújítás költsége: **69.480.000 Ft**	*Pályaméret, burkolat*: **173x90 m**, fű; **6 sáv**, rekortán	
	Fő alkalmasság: **ATLÉTIKA** **KORLÁTOZOTTAN ALKALMAS**	
További sportágak:	labdarúgás, rögbi	

61.	**BHSE (Honvéd) pálya** **Atlétika csarnok**	
	Budapest XIII., Dózsa György út 53.	
Felújítás költsége: **108.250.000 Ft**	*Pályaméret, burkolat*: **115x10 m**, rekortán; **6 sáv**, rekortán	
	Fő alkalmasság: **ATLÉTIKA** **KORLÁTOZOTTAN ALKALMAS**	
További sportágak:	–	

62.	**Honvéd csarnok**	
	Budapest XIII., Klapka utca 12 / Tüzér utca 56.	
Felújítás költsége: **80.420.000 Ft**	*Pályaméret, burkolat*: **44x24 m**, sport PVC	
	Fő alkalmasság: **KÉZILABDA**	
További sportágak:	kosárlabda, röplabda	

63.	**Honvéd cselgáncs csarnok**	
	Budapest XIII., Klapka utca 12 / Tüzér utca 56.	
Felújítás költsége: **165.990.000 Ft**	*Pályaméret, burkolat*: **44x24 m**, tatami	
	Fő alkalmasság: **CSELGÁNCS**	
További sportágak:	taekwondo	

64.	**VASAS SC** **Régi kézilabda csarnok**	
	Budapest XIII., Fáy utca 58.	
Felújítás költsége: **222.400.000 Ft**	*Pályaméret, burkolat*: **50x32 m**, parketta	
	Fő alkalmasság: **KÉZILABDA**	
További sportágak:	kosárlabda, röplabda	

65.	**VASAS SC** **Új kézilabda csarnok**	
	Budapest XIII., Fáy utca 58.	
Felújítás költsége: **43.000.000 Ft**	*Pályaméret, burkolat*: **48x28 m**, sport PVC	
	Fő alkalmasság: **KÉZILABDA**	
További sportágak:	kosárlabda, röplabda	

66.	**VASAS SC** **Ilovszky Rudolf centerpálya**	
	Budapest XIII., Fáy utca 58.	
Felújítás költsége: **97.000.000 Ft**	*Pályaméret, burkolat*: **115x70 m**, fű	
	Fő alkalmasság: **LABDARÚGÁS**	
További sportágak:	rögbi	

67.	**VASAS SC** **Mészöly Dezső pálya**		
	Budapest XIII., Fáy utca 58.		
Felújítás költsége: **20.340.000 Ft**	*Pályaméret, burkolat*: **113x72 m**, fű		
	Fő alkalmasság: **LABDARÚGÁS**		
További sportágak:	rögbi		

68.	**Budapest Erdért SE**		
	Budapest XIII., Bodor út 3.		
Felújítás költsége: **(57.370.000 Ft)**	*Pályaméret, burkolat*: **4 db** (nem szabvány méretű), salak		
	Fő alkalmasság: **NEM ALKALMAS**		
További sportágak:	–		

69.	**FTC népligeti sporttelep**		**fejlesztési terv!**
	Budapest X., Vajda Péter út 42.		
Felújítás költsége:	*Pályaméret, burkolat*:		
	Fő alkalmasság:		
További sportágak:	–		

70.	**Nemzeti Sportközpont** **Puskás Ferenc Stadion – jelenlegi állapot**	
	Budapest XIV., Istvánmezei út 3-7	
Felújítás költsége: **128.880.000 Ft***	*Pályaméret, burkolat*: 105x68 m, 6 sáv füves, rekortán	
	Fő alkalmasság: labdarúgás	
További sportágak:	atlétika	

*Tervben van teljes felújítás, amennyiben megvalósul, csak karbantartási költségekkel kell számolni.

71.	**Nemzeti Sportközpont** **Körcsarnok**	
	Budapest XIV., Istvánmezei út 3-7	
Felújítás költsége: **45.900.000 Ft**	*Pályaméret, burkolat*: **40x27 m**, sport parketta	
	Fő alkalmasság: **KÜZDŐSPORTOK**	
További sportágak:	kézilabda, kosárlabda, vívás, torna	

72.	**Nemzeti Sportközpont** **Gerevich Aladár Nemzeti Sportcsarnok**	
	Budapest XIV., Istvánmezei út 1-3	
Felújítás költsége: **184.230.000 Ft**	*Pályaméret, burkolat*: **45x24 m és 26x15 m**, ragasztott parketta	
	Fő alkalmasság: **KÜZDŐSPORTOK**	
További sportágak:	asztalitenisz, birkózás, ökölvívás, súlyemelés, torna, RSG	

73.	**Nemzeti Sportközpont** **Gerevich A. Nemzeti Sportcsarnok - Jégszínház**	
	Budapest XIII., Fáy utca 58.	
Felújítás költsége: **63.720.000 Ft**	*Pályaméret, burkolat*: **24x20 m**, ragasztott parketta	
	Fő alkalmasság: **ASZTALITENISZ**	
További sportágak:	cselgáncs, taekwondo	

74.	**Hódosi Tamás Tollaslabda Csarnok**	
	Budapest IV., Váci út 102.	
Felújítás költsége: **44.940.000 Ft**	*Pályaméret, burkolat*: **42x35 m**, sport PVC	
	Fő alkalmasság: **TOLLASLABDA**	
További sportágak:	_	

75.	**UTE Judo terem**	
	Budapest IV., Megyeri út 13	
Felújítás költsége: **238.000.000 Ft**	*Pályaméret, burkolat*: **55x18 m**, tatami	
	Fő alkalmasság: **CSELGÁNCS**	
További sportágak:	birkózás, ökölvívás, taekwondo, asztalitenisz, súlyemelés	

76.	**MTK Ikercsarnok**	
	Budapest XII., Szamos u. 2/b. (Maros u. 37.)	
Felújítás költsége: **109.000.000 Ft**	*Pályaméret, burkolat*: **2x(19x42 m)**, sport parketta	
	Fő alkalmasság: **RÖPLABDA, RSG**	
További sportágak:	kézilabda, birkózás, cselgáncs, taekwondo, ökölvívás, asztalitenisz, torna, trampolin	

77.	**MTK Sportcsarnok**	
	Budapest XII., Városmajor u. 61. (Acsády Ignác u. 3.)	
Felújítás költsége: **180.000.000 Ft**	*Pályaméret, burkolat*: **24x35 m**, sport parketta (kosár), **18x18 m** (4 pást), sport PVC (vívás)	
	Fő alkalmasság: **KOSÁRLABDA, VÍVÁS**	
További sportágak:	birkózás, cselgáncs, taekwondo, ökölvívás, asztalitenisz, torna, trampolin	

78.	**Nagytétényi SE Sporttelep**	
	Budapest XXII., Angeli utca 64.	
Felújítás költsége: **113.000.000 Ft**	*Pályaméret, burkolat*: **105x68 m**, fű	
	Fő alkalmasság: **LABDARÚGÁS**	
További sportágak:	–	

79.	**Folyondár Vasas Sport és Tánc Központ**	
	Budapest III., Folyondár utca 15.	
Felújítás költsége: **205.000.000 Ft**	*Pályaméret, burkolat*: **72x21 m**, ragasztott parketta	
	Fő alkalmasság: **RÖPLABDA, RSG**	
További sportágak:	kézilabda, birkózás, cselgáncs, taekwondo, ökölvívás, asztalitenisz, torna, trampolin	

80.	**Folyondár Vasas Sport és Tánc Központ**	
	Budapest III., Folyondár utca 15.	
Felújítás költsége: **48.000.000 Ft**	*Pályaméret, burkolat*: **10 db**, salak	
	Fő alkalmasság: **TENISZ**	
További sportágak:	–	

81.	**Pokorny József Sporttelep**	
	Budapest XXIII., Jókai Mór utca 35-37.	
Felújítás költsége: **80.000.000 Ft**	*Pályaméret, burkolat*: **50x95 m**, műfű	
	Fő alkalmasság: **LABDARÚGÁS** **KORLÁTOZOTTAN ALKALMAS**	
További sportágak:	–	

82.	**Bakos Sportközpont**	
	Budapest XXII., Borkő utca 12.	
Felújítás költsége: **39.000.000 Ft**	*Pályaméret, burkolat*: **10 x 11 m (ökölvívás)**, szőnyegpadló; **7 x 10 m (birkózás)**, birkózószőnyeg	
	Fő alkalmasság: **BIRKÓZÁS KORLÁTOZOTTAN ALKALMAS, ÖKÖLVÍVÁS**	
További sportágak:	–	

83.	**Erzsébet ligeti volt tiszti kaszinó**	
	Budapest XVI., Erzsébet liget	
Felújítás költsége: **0 Ft**	*Pályaméret, burkolat*: **19,74 x 11,15 m (vívóterem), 10,43 x 15,62 m (kis vívóterem)**, sport parketta; **11,38 x 15,81 m (birkózó terem)**, rugalmas sportpadló	
	Fő alkalmasság: **BIRKÓZÁS, VÍVÁS**	
További sportágak:	–	

84.	**Nyéki Imre uszoda**	
	Budapest XI., Kondorosi út 14.	
Felújítás költsége: **361.000.000 Ft**	*Pályaméret, mélység*: **33x25 m** (8 pálya), **2,1 m** (fedett); **33x25 m** (8 pálya), **2,1 m** (nyitott)	
	Fő alkalmasság: **VÍZILABDA**	
További sportágak:	–	

85.	**Kispesti Sportközpont (KSK)**	
	Budapest XIX., Katona József utca 3.	
Felújítás költsége: **144.000.000 Ft**	*Pályaméret, burkolat*: **105x65 m**, fű; **6 sáv**, salak	
	Fő alkalmasság: **LABDARÚGÁS,** **KORLÁTOZOTTAN ALKALMAS** **ATLÉTIKA** **KORLÁTOZOTTAN ALKALMAS**	
További sportágak:	–	

86.	**Kispesti Sportközpont (KSK)**	
	Budapest XIX., Katona József utca 3.	
Felújítás költsége: **12.000.000 Ft**	*Pályaméret, burkolat*: **10x11 m**, tatami	
	Fő alkalmasság: **CSELGÁNCS**	
További sportágak:	taekwondo	

87.	**TVE Sportpálya**	
	Budapest III., Kalap utca 1.	
Felújítás költsége: **180.000.000 Ft**	*Pályaméret, burkolat*: **108,8x64 m**, fű; **105x65 m**, műfű	
	Fő alkalmasság: **LABDARÚGÁS** **KORLÁTOZOTTAN ALKALMAS**	
További sportágak:	gyeplabda	

88.	**TVE Sportpálya** **Kosárlabda csarnok**	
	Budapest III., Kalap utca 1.	
Felújítás költsége: **33.000.000 Ft**	*Pályaméret, burkolat*: **28x18 m**, sport parketta	
	Fő alkalmasság: **KOSÁRLABDA**	
További sportágak:	röplabda	

89.	**Tungsram Sporttelep** **Labdarúgó pálya**	
	Budapest IV., Tábor utca 22.	
Felújítás költsége: **134.000.000 Ft**	*Pályaméret, burkolat*: **109x65 m**, fű	
	Fő alkalmasság: **LABDARÚGÁS**	
További sportágak:	–	

90.	**Tungsram Sporttelep** **Teniszpálya**	
	Budapest IV., Tábor utca 22.	
Felújítás költsége: **37.000.000 Ft**	*Pályaméret, burkolat*: **4 db**, salak	
	Fő alkalmasság: **TENISZ**	
További sportágak:	–	

91.	**Sport 11 Szabadidő és Rendezvény Központ Sportcsarnok**	
	Budapest XI., Kánai út 2.	
Felújítás költsége: **38.000.000 Ft**	*Pályaméret, burkolat*: **45,5x26,7 m**, sport PVC	
	Fő alkalmasság: **KOSÁRLABDA, KÉZILABDA**	
További sportágak:	röplabda, tollaslabda, birkózás, cselgáncs, ökölvívás, taekwondo, asztalitenisz, torna, RSG	

92.	**Sport 11 Szabadidő és Rendezvény Központ Labdarúgó pálya**	
	Budapest XII., Kánai út 2.	
Felújítás költsége: **0 Ft**	*Pályaméret, burkolat*: **104x66 m**, műfű	
	Fő alkalmasság: **LABDARÚGÁS** **KORLÁTOZOTTAN ALKALMAS**	
További sportágak:	gyeplabda	

93.	**Sport 11 Szabadidő és Rendezvény Központ Teniszpálya**	
	Budapest XII., Kánai út 2.	
Felújítás költsége: **17.000.000 Ft**	*Pályaméret, burkolat*: **7 db**, salak	
	Fő alkalmasság: **TENISZ**	
További sportágak:	–	

94.	**Sport 11 Szabadidő és Rendezvény Központ Nyitott úszómedence**	
	Budapest XII., Kánai út 2.	
Felújítás költsége: **11.000.000 Ft**	*Pályaméret, mélység*: **33x21 m** (8 pálya), **2,0 m**	
	Fő alkalmasság: **VÍZILABDA**	
További sportágak:	–	

95.	**Budapest Csónakház**	
	Budapest XIII., Népsziget út 1-3.	
Felújítás költsége: **52.000.000 Ft**	*Pálya*: nyílt vízfelület (népszigeti holtág)	
	Fő alkalmasság: **EVEZÉS**	
További sportágak:	–	

96.	**Life Combat Gym**	
	Budapest XI., Hengermalom út 19-21. D lh. (Újbuda Center)	
Felújítás költsége: **24.000.000 Ft**	*Pályaméret, burkolat*: **130 m²**, szőnyegpadló	
	Fő alkalmasság: **ÖKÖLVÍVÁS**	
További sportágak:	taekwondo	

97.	**Római Teniszakadémia**	
	Budapest III., Királyok útja 105.	
Felújítás költsége: **140.000.000 Ft**	*Pályaméret, burkolat*: **4 db**, salak	
	Fő alkalmasság: **TENISZ**	
További sportágak:	–	

98.	**TUNGSRAM SC Megyeri úti csarnok**	
	Budapest IV., Megyeri út 6.	
Felújítás költsége: **93.000.000 Ft**	*Pályaméret, burkolat*: **16,5x35 m**, ragasztott parketta	
	Fő alkalmasság: **KOSÁRLABDA, RÖPLABDA**	
További sportágak:	birkózás, cselgáncs, ökölvívás, taekwondo, asztalitenisz, torna, RSG	

99.	**Laky Károly uszoda (BVSC)**	
	Budapest XIV., Szőnyi út 2.	
Felújítás költsége: **288.000.000 Ft**	*Pályaméret mélység*: **50x20 m** (8 sáv), **2,5 m**	
	Fő alkalmasság: **ÚSZÁS**	
További sportágak:	vízilabda (női)	

100.	**BVSC Labdarúgó pálya**		
	Budapest XIV., Szőnyi út 2.		
Felújítás költsége: **87.000.000 Ft**	*Pályaméret, burkolat*: **105x68 m**, fű		
	Fő alkalmasság: **LABDARÚGÁS (?)**		
További sportágak:	–		

101.	**BVSC asztalitenisz csarnok**		
	Budapest XIV., Szőnyi út 2.		
Felújítás költsége: **90.000.000 Ft**	*Pályaméret, burkolat*: **650 m²**, ragasztott parketta		
	Fő alkalmasság: **ASZTALITENISZ**		
További sportágak:	–		

102.	**Bay Béla vívóterem (BVSC)**		
	Budapest XIV., Szőnyi út 2.		
Felújítás költsége: **55.000.000 Ft**	*Pályaméret, burkolat*: **855 m²** (14 pást), sport PVC		
	Fő alkalmasság: **VÍVÁS**		
További sportágak:	–		

103.	**BVSC-Zugló FC Labdarúgó Sporttelep Labdarúgó pálya**	
	Budapest XIV, Tatai út 3/b.	
Felújítás költsége: **140.000.000 Ft**	*Pályaméret, burkolat*: **107x64 m**, fű	
	Fő alkalmasság: **LABDARÚGÁS**	
További sportágak:	–	

104.	**BVSC-Zugló FC Labdarúgó Sporttelep Teniszpálya**	
	Budapest XIV, Tatai út 3/b.	
Felújítás költsége: **62.000.000 Ft**	*Pályaméret, burkolat*: **10 db**, salak	
	Fő alkalmasság: **TENISZ**	
További sportágak:	–	

105.	**BVSC Ganz birkózó csarnok**	
	Budapest XIV., Tatai út 85.	
Felújítás költsége: **136.000.000 Ft**	*Pályaméret, burkolat*: **30x24 m**, sport PVC	
	Fő alkalmasság: **BIRKÓZÁS**	
További sportágak:	cselgáncs, ökölvívás, taekwondo	

106.	**BVSC Teniszcsarnok**		
	Budapest XIV., Tatai út 85.		
Felújítás költsége: **133.000.000 Ft**	*Pályaméret, burkolat*: **3 db**, műanyag alapon filc borítás		
	Fő alkalmasság: **TENISZ**		
További sportágak:	birkózás, cselgáncs, ökölvívás, taekwondo, asztalitenisz, torna, RSG		

107.	**Budafoki MTE Sporttelep Csarnok**		
	Budapest XXII., Promontor u. 89.		
Felújítás költsége: **36.000.000 Ft**	*Pályaméret, burkolat*: **24x48 m**, sport PVC (svéd tarkett)		
	Fő alkalmasság: **KÉZILABDA, KOSÁRLABDA, RÖPLABDA**		
További sportágak:	tollaslabda, birkózás, cselgáncs, ökölvívás, taekwondo, asztalitenisz, torna, RSG		

108.	**Budafoki MTE Sporttelep Labdarúgó pálya**		
	Budapest XXII., Promontor u. 89.		
Felújítás költsége: **75.000.000 Ft**	*Pályaméret, burkolat*: **68x105 m**, fű; **4 sáv**, rekortán		
	Fő alkalmasság: **LABDARÚGÁS**		
További sportágak:	atlétika (korlátozottan alkalmas)		

109.	**Budafoki MTE Sporttelep** **Labdarúgó pálya**	
	Budapest XXII., Promontor u. 89.	
Felújítás költsége: **52.000.000 Ft**	*Pályaméret, burkolat*: **105x66 m**, műfű	
	Fő alkalmasság: **LABDARÚGÁS**	
További sportágak:	–	

110.	**Budafoki MTE Sporttelep** **Teniszpálya**	
	Budapest XXII., Promontor u. 89.	
Felújítás költsége: **31.000.000 Ft**	*Pályaméret, burkolat*: **7 db**, salak	
	Fő alkalmasság: **TENISZ**	
További sportágak:	–	

111.	**ELTE Sporttelep** **Sportcsarnok**	
	Budapest XI., Bogdánfy út 10.	
Felújítás költsége: **168.000.000 Ft**	*Pályaméret, burkolat*: **37x64 m**, ragasztott parketta	
	Fő alkalmasság: **KOSÁRLABDA, RÖPLABDA, TOLLASLABDA**	
További sportágak:	birkózás, cselgáncs, ökölvívás, taekwondo, asztalitenisz, torna, RSG	

112.	**ELTE Sporttelep Teniszpálya**	
	Budapest XI., Bogdánfy út 10.	
Felújítás költsége: **27.000.000 Ft**	*Pályaméret, burkolat*: **8 db**, salak	
	Fő alkalmasság: **TENISZ**	
További sportágak:	–	

113.	**BKV Előre SC Sport és Szabadidő Központ Labdarúgó pálya**	
	Budapest VIII., Sport u. 2.	
Felújítás költsége: **102.000.000 Ft**	*Pályaméret, burkolat*: **68x108 m**, fű	
	Fő alkalmasság: **LABDARÚGÁS**	
További sportágak:	–	

114.	**BKV Előre SC Sport és Szabadidő Központ Teniszpálya**	
	Budapest VIII., Sport u. 2.	
Felújítás költsége: **38.000.000 Ft**	*Pályaméret, burkolat*: **8 db**, salak	
	Fő alkalmasság: **TENISZ**	
További sportágak:	–	

115.	**Honvéd Zrínyi Sportegyesület Sporttelep Kézilabda csarnok**	
	Budapest X., Hungária körút 9-11.	
Felújítás költsége: **69.000.000 Ft**	*Pályaméret, burkolat*: **45x23 m**, sport PVC	
	Fő alkalmasság: **KÉZILABDA**	
További sportágak:	–	

116.	**Honvéd Zrínyi Sportegyesület Sporttelep Cselgáncs csarnok**	
	Budapest X., Hungária körút 9-11.	
Felújítás költsége: **23.000.000 Ft**	*Pályaméret, burkolat*: **19x(7,5+15) m** (L-alakú), sport PVC+tatami	
	Fő alkalmasság: **CSELGÁNCS**	
További sportágak:	taekwondo, ökölvívás, birkózás, vívás	

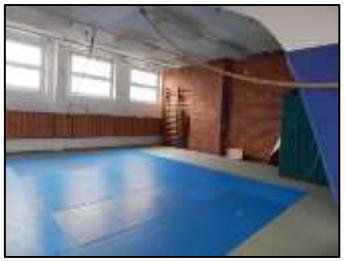
117.	**Honvéd Zrínyi Sportegyesület Sporttelep Kosárlabda csarnok**	
	Budapest X., Hungária körút 9-11.	
Felújítás költsége: **73.000.000 Ft**	*Pályaméret, burkolat*: **30x(12+22) m** (két részre osztott), pvc sport	
	Fő alkalmasság: **KOSÁRLABDA**	
További sportágak:	–	

118.	**Honvéd Zrínyi Sportegyesület Sporttelep Teniszpálya**	**nem engedélyezték**
	Budapest X., Hungária körút 9-11.	
Felújítás költsége: **7.000.000 Ft**	*Pályaméret, burkolat*: **1 db**, salak; **3 db** (nem szabvány méretű), rekortán	
	Fő alkalmasság: **TENISZ**	
További sportágak:	–	

119.	**Honvéd Zrínyi Sportegyesület Sporttelep Labdarúgó pálya**	**nem engedélyezték**
	Budapest X., Hungária körút 9-11.	
Felújítás költsége: **60.000.000 Ft**	*Pályaméret, burkolat*: **73x109 m**, fű; **4 sáv**, salak	
	Fő alkalmasság: **LABDARÚGÁS**	
További sportágak:	atlétika (korlátozottan alkalmas)	

120.	**Iharos Sándor Margitszigeti Atlétikai Centrum Atlétikapálya**	
	Budapest XIII., Margitsziget	
Felújítás költsége: **72.100.000 Ft**	*Pályaméret, burkolat*: **52x95 m**, fű; **6 sáv**, rekortán	
	Fő alkalmasság: **ATLÉTIKA** **KORLÁTOZOTTAN ALKALMAS**	
További sportágak:	–	

121.	**Iharos Sándor Margitszigeti Atlétikai Centrum Öltözőépület**	
	Budapest XIII., Margitsziget	
Felújítás költsége: **113.000.000 Ft**	*Pályaméret, burkolat*: tatami	
	Fő alkalmasság: **CSELGÁNCS**	
További sportágak:	taekwondo	

122.	**Iharos Sándor Margitszigeti Atlétikai Centrum Strandröplabda pálya**	
	Budapest XIII., Margitsziget	
Felújítás költsége: **2.000.000 Ft**	*Pályaméret, burkolat*: **2x(18x31) m**, homok	
	Fő alkalmasság: **STRANDRÖPLABDA**	
További sportágak:	–	

123.	**Iharos Sándor Margitszigeti Atlétikai Centrum Tollaslabda pálya**	
	Budapest XIII., Margitsziget	
Felújítás költsége: **4.000.000 Ft**	*Pályaméret, burkolat*: **20x40 m**, rekortán	
	Fő alkalmasság: **TOLLASLABDA**	
További sportágak:	–	

121.	**Nemzeti Úszó és Olimpiai Központ**	
	Budapest X., Kőér utca 1/A	
Felújítás költsége: **(199.000.000 Ft)**	*Pályaméret, mélység*: **33x21 m** (8 sáv), **1,9 m**	
	Fő alkalmasság: **NEM ALKALMAS**	
További sportágak:	–	

122.	**UTE Atlétikai pálya Tornacsarnok**	
	Budapest IV., Szilágyi út 30.	
Felújítás költsége: **81.650.000 Ft**	*Pályaméret, burkolat*: **54x24 m**, parketta	
	Fő alkalmasság: **TORNA**	
További sportágak:	–	

123.	**UTE Atlétikai pálya Öltözőépület**	
	Budapest IV., Szilágyi út 30.	
Felújítás költsége: **36.100.000 Ft**	*Méret, burkolat*: **1504 m²**, hidegburkolat	
	Fő alkalmasság: **ÖLTÖZŐ**	
További sportágak:	–	

124.	**UTE Atlétikai pálya** **Futófolyosó**	
	Budapest IV., Szilágyi út 30.	
Felújítás költsége: **(14.400.000 Ft)**	*Pályaméret, burkolat*: **6 sáv (80 m)**, rekortán	
	Fő alkalmasság: **NEM ALKALMAS**	
További sportágak:	–	

125.	**UTE Atlétikai pálya** **Labdarúgó pálya**	
	Budapest IV., Szilágyi út 30.	
Felújítás költsége: **(6.000.000 Ft)**	*Pályaméret, burkolat*: **30x40 m,** műfű	
	Fő alkalmasság: **NEM ALKALMAS**	
További sportágak:	–	

126.	**UTE Atlétikai pálya** **Labdarúgó pálya**	
	Budapest IV., Szilágyi út 30.	
Felújítás költsége: **(63.600.000 Ft)**	*Pályaméret, burkolat*:**53x100 m,** fű	
	Fő alkalmasság: **NEM ALKALMAS**	
További sportágak:	–	

127.	**UTE Atlétikai pálya** **Futópálya**	
	Budapest IV., Szilágyi út 30.	
Felújítás költsége: **53.800.000 Ft**	*Pályaméret, burkolat*: **8 sáv**, rekortán	
	Fő alkalmasság: **ATLÉTIKA***	
További sportágak:	–	

* kalapács- és diszkoszvetés kivételével (külön pálya)

128.	**UTE Atlétikai pálya** **Dobó pálya**	
	Budapest IV., Szilágyi út 30.	
Felújítás költsége: **70.400.000 Ft**	*Pályaméret, burkolat*: **110x80 m**, fű	
	Fő alkalmasság: **ATLÉTIKA** *(kalapács, diszkosz)*	
További sportágak:	–	

129.	**UTE Atlétikai pálya** **Labdarúgó pálya**	
	Budapest IV., Szilágyi út 30.	
Felújítás költsége: **40.660.000 Ft**	*Pályaméret, burkolat:* **76x107 m**, *műfű*	
	Fő alkalmasság: **LABDARÚGÁS**	
További sportágak:	gyeplabda	

130.	**Erkel Színház**		
	Budapest VIII., II. János Pál Pápa tér 30.		
Felújítás költsége:	*Burkolat*: fa		
	Fő alkalmasság: **NEM ALKALMAS**		
További sportágak:	–		

131.	**Császár-Komjádi Uszoda** **Fedett medence**		
	Budapest II., Árpád fejedelem útja 8.		
Felújítás költsége: **471.950.000 Ft**	*Pályaméret, burkolat*: **50x25 m** (8 sáv), 2,5 m		
	*Fő alkalmasság**: **ÚSZÁS, VÍZILABDA**		
További sportágak:	–		

* E-szárny öltözőjével együtt

132.	**Császár-Komjádi Uszoda** **Nyitott medence**		
	Budapest II., Árpád fejedelem útja 8.		
Felújítás költsége: **142.710.000 Ft**	*Pályaméret, burkolat*: **50x25 m** (10 sáv), 2,5 m		
	*Fő alkalmasság**: **ÚSZÁS, VÍZILABDA**		
További sportágak:	–		

* C-szárny öltözőjével együtt

133.	**Császár-Komjádi Uszoda** **Nyitott 25 m-es tanmedence**	
	Budapest II., Árpád fejedelem útja 8.	
Felújítás költsége: **(60.000.000 Ft)**	*Pályaméret, burkolat*: **25x16 m** (6 sáv), 2,0 m	
	Fő alkalmasság: **NEM ALKALMAS**	
További sportágak:	–	

134.	**Hajós Alfréd Nemzeti Sportuszoda** **Fedett medence**	
	Budapest XIII., Margitsziget	
Felújítás költsége: **512.290.000 Ft**	*Pályaméret, burkolat*: **33x20 m** (7 sáv), 1,8-5,0 m	
	Fő alkalmasság: **VÍZILABDA (NŐI)**	
További sportágak:	–	

135.	**Hajós Alfréd Nemzeti Sportuszoda** **Nyitott medence**	
	Budapest XIII., Margitsziget	
Felújítás költsége: **45.000.000 Ft**	*Pályaméret, burkolat*: **50x20 m** (8 sáv), 2,4 m	
	Fő alkalmasság: **ÚSZÁS**	
További sportágak:	vízilabda (női)	

136.	**Hajós Alfréd Nemzeti Sportuszoda** **Nyitott medence**	
	Budapest XIII., Margitsziget	
Felújítás költsége: **49.500.000 Ft**	*Pályaméret, burkolat*: **33x20 m** (8 sáv), 2,3 m	
	Fő alkalmasság: **VÍZILABDA (NŐI)**	
További sportágak:	–	

137.	**Hajós Alfréd Nemzeti Sportuszoda** **Műugró medence**	
	Budapest XIII., Margitsziget	
Felújítás költsége: **(91.200.000 Ft)**	*Pályaméret, burkolat*: **19x15 m,** 2,2 m	
	Fő alkalmasság: **NEM ALKALMAS**	
További sportágak:	–	

138.	**Széchy Tamás Uszoda** **Nyitott medence**	
	Budapest XIII., Margitsziget	
Felújítás költsége: **51.420.000 Ft**	*Pályaméret, mélység*: **50x25 m** (8 sáv), 2,2-3,6 m	
	Fő alkalmasság: **ÚSZÁS, VÍZILABDA**	
További sportágak:	–	

139.	**Széchy Tamás Uszoda** **Műugró medence**	
	Budapest XIII., Margitsziget	
Felújítás költsége: **26.000.000 Ft**	*Pályaméret, mélység*: **26x25 m,** 3,6-5,0 m	
	Fő alkalmasság: **MŰUGRÁS**	
További sportágak:	–	

140.	**Evezős Szövetség Vizi Bázis**	
	Budapest XX., Vizisport u. 20-28.	
Felújítás költsége: **(70.880.000 Ft)**	*Burkolat*: simított beton	
	Fő alkalmasság: **ALKALMATLAN**	
További sportágak:	–	

141.	**Budai Sport Hotel - Teniszpálya**	
	Budapest XII., Jánoshegyi út, hrsz: 10503/9	
Felújítás költsége: **28.210.000 Ft**	*Pályaméret, burkolat*: **3 db 36x18 m,** salak	
	Fő alkalmasság: **TENISZ**	
További sportágak:	–	

142.	**UTE Mexikói úti lőtér**		
	Budapest XIV., Mexikói út 21-23.		
Felújítás költsége: **(64.240.000 Ft)**	*Méret, burkolat*: **10, 25, 50 m-es pálya** pvc, parketta, hidegburkolat, murva		
	Fő alkalmasság: **ALKALMATLAN**		
További sportágak:	–		

143.	**Angyalföldi Sporttelep A-csarnok**		
	Budapest XIII., Rozsnyai utca 4.		
Felújítás költsége: **34.500.000 Ft**	*Pályaméret, burkolat*: **20x40 m,** sport PVC		
	Fő alkalmasság: **KÉZILABDA, TORNA**		
További sportágak:	taekwondo, cselgáncs, birkózás, vívás, asztalitenisz		

144.	**Angyalföldi Sporttelep B-csarnok**		
	Budapest XIII., Rozsnyai utca 4.		
Felújítás költsége: **34.500.000 Ft**	*Pályaméret, burkolat*: **20x40 m,** sport PVC		
	Fő alkalmasság: **KÉZILABDA, TORNA**		
További sportágak:	taekwondo, cselgáncs, birkózás, vívás, asztalitenisz		

145.	**Angyalföldi Sporttelep** **Labdarúgó pálya**	
	Budapest XIII., Rozsnyai utca 4.	
Felújítás költsége: **21.000.000 Ft**	*Méret, burkolat*: **66x110 m**, fű	
	Fő alkalmasság: **LABDARÚGÁS** **KORLÁTOZOTTAN ALKALMAS**	
További sportágak:	–	

146.	**Angyalföldi Sporttelep** **Labdarúgó pálya**	
	Budapest XIII., Rozsnyai utca 4.	
Felújítás költsége: **26.000.000 Ft**	*Pályaméret, burkolat*: **66x102 m,** műfű	
	Fő alkalmasság: **GYEPLABDA**	
További sportágak:	–	

147.	**Angyalföldi Sporttelep** **Teniszpálya**	
	Budapest XIII., Rozsnyai utca 4.	
Felújítás költsége: **14.000.000 Ft**	*Pályaméret, burkolat*: **3 db,** salak	
	Fő alkalmasság: **TENISZ**	
További sportágak:	–	

148.	**Angyalföldi Sporttelep** **Vívóterem**	
	Budapest XIII., Rozsnyai utca 4.	
Felújítás költsége: **(6.000.000 Ft)**	*Méret, burkolat*: **6 pást (nem szabvány)**, sport PVC	
	Fő alkalmasság: **NEM ALKALMAS**	
További sportágak:	–	

149.	**Ikarus BSE Sporttelep** **Atlétika pálya**	
	Budapest XVI., Bátonyi utca 1-33.	
Felújítás költsége: **73.000.000 Ft**	*Pályaméret, burkolat*: **70x110 m,** fű; **8 sáv**, rekortán	
	Fő alkalmasság: **LABDARÚGÁS, ATLÉTIKA**	
További sportágak:	–	

150.	**Ikarus BSE Sporttelep** **Labdarúgó pálya**	
	Budapest XVI., Bátonyi utca 1-33.	
Felújítás költsége: **77.000.000 Ft**	*Pályaméret, burkolat*: **2x(70x110 m)**, műfű	
	Fő alkalmasság: **LABDARÚGÁS**	
További sportágak:	gyeplabda	

*Tervben van teljes felújítás 1,9 Mrd HUF értékben, amennyiben megvalósul, csak karbantartási költségekkel kell számolni

151.	**Nemzeti Lovarda** **Nyitott versenypálya**	
	Budapest VIII., Kerepesi út 7.	
Felújítás költsége: **7.000.000 Ft***	*Méret, burkolat*: **40x60 m**, speciális homokkeverék	
	Fő alkalmasság: **DÍJLOVAGLÁS**	
További sportágak:	–	

*Tervben van teljes felújítás 1,9 Mrd HUF értékben, amennyiben megvalósul, csak karbantartási költségekkel kell számolni

152.	**Nemzeti Lovarda** **Nagyméretű edzőpályák**	
	Budapest VIII., Kerepesi út 7.	
Felújítás költsége: **101.000.000 Ft***	*Pályaméret, burkolat*: **2x(40x60) m**, speciális homokkeverék	
	Fő alkalmasság: **DÍJLOVAGLÁS**	
További sportágak:	–	

*Tervben van teljes felújítás 1,9 Mrd HUF értékben, amennyiben megvalósul, csak karbantartási költségekkel kell számolni

153.	**Nemzeti Lovarda** **Kisméretű edzőpálya**	
	Budapest VIII., Kerepesi út 7.	
Felújítás költsége: **(25.000.000 Ft)***	*Pályaméret, burkolat*: **20x60 m,** speciális homokkeverék	
	Fő alkalmasság: **ALKALMATLAN**	
További sportágak:	–	

*Tervben van teljes felújítás 1,9 Mrd HUF értékben, amennyiben megvalósul, csak karbantartási költségekkel kell számolni

154.	**Nemzeti Lovarda** **Nagy fedett lovaglócsarnok**	
	Budapest VIII., Kerepesi út 7.	
Felújítás költsége: **42.000.000 Ft***	*Méret, burkolat*: **30x70 m**, speciális homokkeverék	
	Fő alkalmasság: **DÍJLOVAGLÁS**	
További sportágak:	–	

*Tervben van teljes felújítás 1,9 Mrd HUF értékben, amennyiben megvalósul, csak karbantartási költségekkel kell számolni

155.	**Nemzeti Lovarda** **Kis fedett lovaglócsarnok**	
	Budapest VIII., Kerepesi út 7.	
Felújítás költsége: **(16.000.000 Ft)***	*Méret, burkolat*: **20x40 m**, speciális homokkeverék	
	Fő alkalmasság: **ALKALMATLAN**	
További sportágak:	–	

*Tervben van teljes felújítás 1,9 Mrd HUF értékben, amennyiben megvalósul, csak karbantartási költségekkel kell számolni

156.	**Nemzeti Lovarda** **Kiszolgáló létesítmények (tribün, istálló, öltöző)**	
	Budapest VIII., Kerepesi út 7.	
Felújítás költsége: **280.000.000 Ft***	*Pályaméret, burkolat*: –	
	Fő alkalmasság: –	
További sportágak:	–	

*Tervben van teljes felújítás 1,9 Mrd HUF értékben, amennyiben megvalósul, csak karbantartási költségekkel kell számolni

157.	**Varga Zoltán Sportpálya**	
	Budapest XIV., Kövér Lajos u. 5.	
Felújítás költsége: **48.000.000 Ft**	*Méret, burkolat*: **94x55 m,** műfű	
	Fő alkalmasság: **GYEPLABDA**	
További sportágak:	–	

158.	**Vasas SE. Sporttelep** **Kosárlabda csarnok (és klubház)**	
	Budapest II., Pasaréti út 11-13.	
Felújítás költsége: **115.000.000 Ft**	*Méret, burkolat*: **16x32 m**, sport parketta	
	Fő alkalmasság: **KOSÁRLABDA**	
További sportágak:	röplabda, tollaslabda, birkózás, cselgáncs, ökölvívás, taekwondo, asztalitenisz, súlyemelés	

159.	**Vasas SE. Sporttelep** **Vívócsarnok**	
	Budapest II., Pasaréti út 11-13.	
Felújítás költsége: **14.000.000 Ft**	*Pályaméret, burkolat*: **18x36 m**, pvc	
	Fő alkalmasság: **VÍVÁS**	
További sportágak:	birkózás, cselgáncs, ökölvívás, taekwondo, asztalitenisz, súlyemelés	

160.	**Vasas SE. Sporttelep** **Labdarúgó pálya**	
	Budapest II., Pasaréti út 11-13.	
Felújítás költsége: **10.000.000 Ft**	*Méret, burkolat*: **60x105 m**, műfű	
	Fő alkalmasság: **GYEPLABDA**	
További sportágak:	labdarúgás, rögbi	

161.	**Vasas SE. Sporttelep** **Teniszpálya**	
	Budapest II., Pasaréti út 11-13.	
Felújítás költsége: **(11.000.000 Ft)**	*Méret, burkolat*: **9 db**, salak	
	Fő alkalmasság: **TENISZ**	
További sportágak:	–	

162.	**Eleven Íjászközpont**	
	Budapest XVI., Margit u. 28.	
Felújítás költsége: **(19.000.000 Ft)**	*Pályaméret, burkolat*: **10x18 m**, sport parketta	
	Fő alkalmasság: **NEM ALKALMAS**	
További sportágak:	–	

163.	**Kelen Sport Club – Kelen SC Labdarúgópálya és öltöző**	
	Budapest XI., Hunyadi Mátyás út 56.	
Felújítás költsége: **87.000.000 Ft**	*Méret, burkolat*: **115x65 m,** fű	
	Fő alkalmasság: **LABDARÚGÁS KORLÁTOZOTTAN ALKALMAS**	
További sportágak:	–	

164.	**Kelen Sport Club – Kelen SC Teniszpályák**	
	Budapest XI., Hunyadi Mátyás út 56.	
Felújítás költsége: **21.600.000 Ft**	*Méret, burkolat*: **35x20 m**, salakos	
	Fő alkalmasság: **TENISZ**	
További sportágak:	–	

165.	**Kelen Sport Club – Újbuda Sportjáért Nonprofit Kft. Labdarúgópálya és öltöző**	
	Budapest XI., Hunyadi Mátyás út 56.	
Felújítás költsége: **61.900.000 Ft**	*Pályaméret, burkolat*: **100x55,** műfű	
	Fő alkalmasság: **GYEPLABDA KORLÁTOZOTTAN ALKALMAS**	
További sportágak:	–	

166.	**MOM Sport uszoda és sportközpont Sportcsarnok**	
	Budapest XII., Csörsz utca 14-16.	
Felújítás költsége: **40.000.000 Ft**	*Pályaméret, burkolat*: **40x40 m,** sport PVC	
	Fő alkalmasság: **KÉZILABDA, VÍVÁS**	
További sportágak:	kosárlabda, röplabda, tollaslabda, küzdősportok, asztalitenisz, súlyemelés, torna	

167.	**MOM Sport uszoda és sportközpont Beltéri medence**	
	Budapest XII., Csörsz utca 14-16.	
Felújítás költsége: **18.000.000 Ft**	*Pályaméret, vízmélység*: **25x21 m,** 2,0 m	
	Fő alkalmasság: **VÍZILABDA (NŐI)**	
További sportágak:	–	

168.	**MOM Sport uszoda és sportközpont Kültéri medence**	
	Budapest XII., Csörsz utca 14-16.	
Felújítás költsége: **21.000.000 Ft**	*Pályaméret, vízmélység*: **33x21 m,** 2,1 m	
	Fő alkalmasság: **VÍZILABDA**	
További sportágak:	–	

169.	**MOM Sport uszoda és sportközpont Labdarúgó pálya**	
	Budapest XII., Csörsz utca 14-16.	
Felújítás költsége: **3.000.000 Ft**	*Méret, burkolat*: **20x40 m,** műfű	
	Fő alkalmasság: **VÍVÁS**	
További sportágak:	–	

170.	**Marczibányi Sportcentrum**	
	Budapest II., Marczibányi tér	
Felújítás költsége: **15.000.000 Ft**	*Méret, burkolat*: **szabvány**, salakos	
	Fő alkalmasság: **TENISZ**	
További sportágak:	–	

171.	**SYMA Rendezvénycsarnok A-Csarnok**	
	Budapest XIV. Dózsa György út 1.	
Felújítás költsége: **74.000.000 Ft**	*Pályaméret, burkolat*: **42x64,** pvc sport	
	Fő alkalmasság: **TORNA**	
További sportágak:	kosárlabda, röplabda, tollaslabda, birkózás, cselgáncs, ökölvívás, taekwondo, asztalitenisz, súlyemelés	

172.	**SYMA Rendezvénycsarnok B-Csarnok**		
	Budapest XIV. Dózsa György út 1.		
Felújítás költsége: **48.000.000 Ft**		*Méret, burkolat*: **30x80 m,** beton	
		Fő alkalmasság: **ATLÉTIKA (NEM ALKALMAS)**	
További sportágak:	birkózás, cselgáncs, ökölvívás, taekwondo, súlyemelés, asztalitenisz		

173.	**SYMA Rendezvénycsarnok C-Csarnok**		
	Budapest XIV. Dózsa György út 1.		
Felújítás költsége: **32.000.000 Ft**		*Méret, burkolat*: **22x44**, pvc	
		Fő alkalmasság: **KÉZILABDA**	
További sportágak:	súlyemelés, küzdősportok, asztalitenisz		

174.	**Millenáris Sportpálya**[41]		
	Budapest XIV. Istvánmezei út 1-3.		
Felújítás költsége: **(158.760.000)**		*Pályaméret, burkolat*: **412 m,** beton	
		Fő alkalmasság: **NEM ALKALMAS**	
További sportágak:	-		

[41] A képek forrása: http://www.wikiwand.com/hu/Millen%C3%A1ris_Sportp%C3%A1lya

175.	**Tüskecsarnok**[42]	
	Budapest XI. Magyar tudósok körútja 7.	
Felújítás költsége: **75.000.000 Ft**	*Méret, burkolat*: **30x60 m**, parketta	
	Fő alkalmasság: **RÖPLABDA**	
További sportágak:	kézilabda, kosárlabda, tollaslabda, küzdősportok, asztalitenisz, súlyemelés, torna	

[42] A képek forrása: http://galeria.velvet.hu/budapestma/2014/11/27/tuskecsarnok_atado/ és http://mnsk.hu/letesitmeny/tuskecsarnok/

19.4. Turizmus és szálláshelyek: alternatív szálláshely-lehetőségek

Az olimpiára érkező látogatók elszállásolása a szervezés kritikus pontja: közvetetten a jegyeladásokra negatívan hathat a szűk szálláshely-kínálat, mivel biztos szálláshely híján a külföldről (és belföldről) érkezők lemondhatnak az utazásról. Nagyobb városok esetében a szálláshelyek mennyisége nem okoz problémát, Budapesten viszont szűk keresztmetszetet jelenthet a városba érkező turisták elszállásolása. Ezért az olimpia hatásainak és megvalósíthatóságának vizsgálatakor fontos számba venni az összes elérhető szálláshelyet.

A NOB által kiadott, szálláshelyekkel kapcsolatos technikai kézikönyv (6. frissítési ciklus, 2012) szerint az olimpiát rendező városban és környékén az olimpiai család részére 42 ezer meghatározott kategóriájú szállodaszobának kell rendelkezésre állnia (melynek egy részét helyettesítheti a média- és technikai falu), valamint természetesen a közönség elszállásolását is szükséges megoldani. A jelenlegi adatok alapján Budapest és környékén 22 ezer db 3-5*-os kiadható szállodaszoba áll rendelkezésre, melynek többségében várhatóan az olimpiai család lesz elszállásolva, valamint egyéb kereskedelmi szálláshelyeken (panzió, üdülőház, közösségi szálláshely) és az erre a célra átadott kollégiumokban további mintegy 45 ezer férőhely használható fel a munkaerő és az általános turizmus számára.

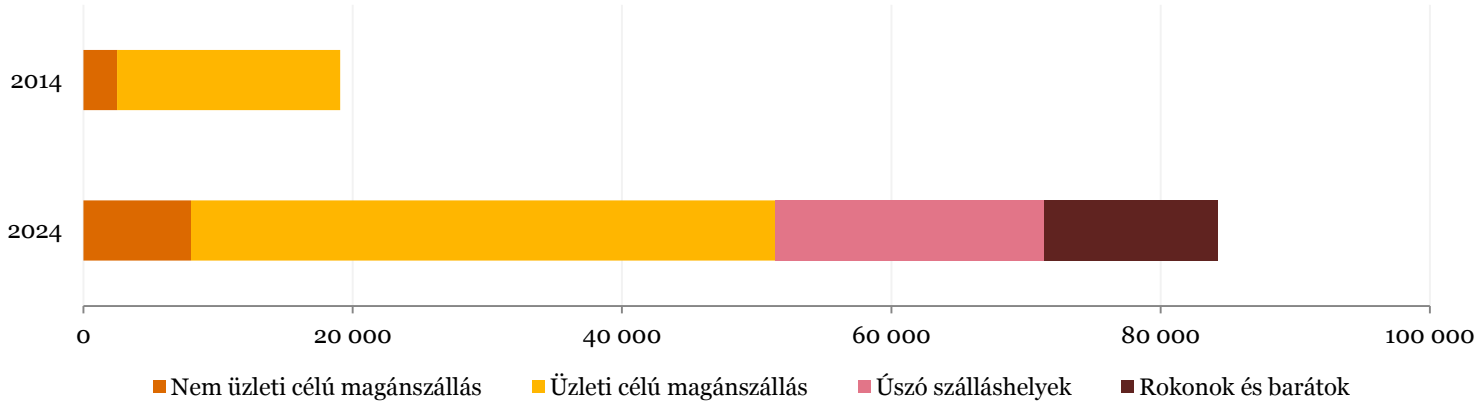
A korábbi olimpiák tapasztalatai alapján a szálláshely-hiánnyal szembesülő rendező városok a fentieken túl az alábbi módszereket használták ki a szükséges kapacitás elérésére:

- A rokonoknál, barátoknál való szálláslehetőség
- A közösségi megosztásra épülő, ingyenes vagy üzleti célú magánszálláshelyek *(„sharing economy")*
- Üzleti célú magánszálláshelyek elérhetőségének és létrejöttének elősegítése
- Ideiglenes úszó szállodák rendelkezésre bocsátása.

Becsléseink szerint Budapesten és 50 km-es körzetében 2024-re ezek az alternatív lehetőségek mintegy 71.500 férőhelyet biztosíthatnak az olimpiai szurkolók és látogatók számára a rokonoknál és barátoknál szállást találó kapacitáson fölül.

Magyarországon megfigyelhető a magánszemélyek által kiadó szállások kínálatának évi egyenletes és folyamatos növekedése. A tanulmányban említett több online platformon működő magánszemélyek által kínált szálláshelyek részben megoldást nyújthatnak a magyarországi szállások kapacitáshiányának enyhítésében a nagyobb események megrendezése alatti időszakokban.

23. ábra: Jelenlegi és várható férőhelyszám a Budapest és környéki magánszálláshelyeken (Forrás: PwC elemzés, KSH 2013 és 2014)

Budapest környékén kb. 19.000 üzleti és nem üzleti célú magán férőhely van

A jelenlegi adatok és becslések alapján Budapest 50 km-es körzetén belül a nem üzleti célú magánszálláshelyeken (Couchsurfing) 2015-ben megközelítőleg 2.500 személy találhat szállást magának, az üzleti célú magánszálláshelyeken (Airbnb, stb.) kb. 16.500 látogató szállásolható el, tehát 2014-ben megközelítőleg 19 ezer férőhely elérhető ebben a régióban. Az elmúlt években tapasztalt üzleti célú magánszálláshelyi férőhelyek természetes növekedési trendjére alapozva és az olimpia által gerjesztett nagy szálláskereslet miatt aktívvá váló nem üzleti célú vendéglátók hatására a férőhelyek száma potenciálisan 51.400-ra bővülhet 2024-re. Így alapesetben ekkora lehet az a mennyiségű szálláshely, amennyi a hotelek, a hotel-ekvivalens szálláshelyek és a rokonoknál, barátoknál lévő férőhelyek mellett rendelkezésre állhat, és támogathatja az olimpiai látogatóforgalom elszállásolását Budapesten és 50 km-es körzetében.

E területen lényeges növekedés várható

A tanulmányban szereplő athéni olimpiai lakásmozgalom kapcsán, a Magyarországon megrendezendő olimpiai játékokra látogató érdeklődők szállás szükségleteit is hasonlóképpen további magánszállásadók segítségével lehetne megoldani. A szervezők kampányszerű promócióval „lakossági szálláskiadó programot” indíthatnak, amelyet online magánszállást hirdető oldalak magyar képviseleteivel és más webes szállásfoglalási és értékesítési oldalakkal együttműködve bonyolíthatnak le.

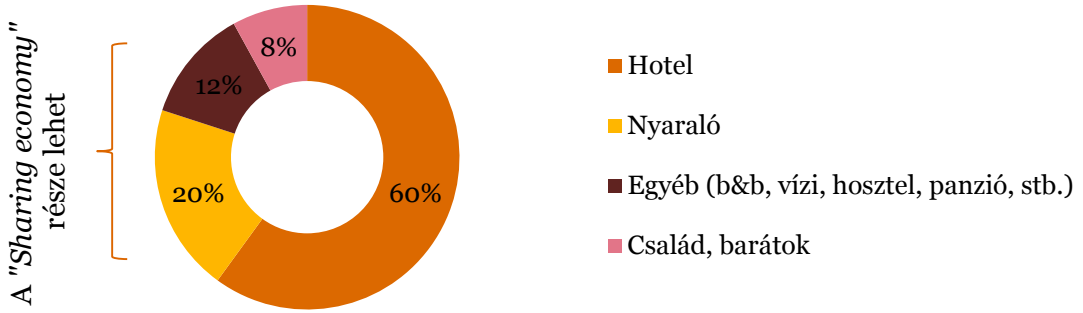
Szálláshelyek rokonoknál, barátoknál

Fontos szerepet tölthetnek be a budapesti olimpia kapcsán a látogatók elszállásolásában a rokonok és barátok. 2013-ban a Magyarországra érkező külföldi turisták 29,4%-a baráti és rokoni látogatás céljából jött az országba, és az elmúlt években is ezzel megegyező volt a VFR célú *(visiting friends and relatives – barátokat és családot látogató)* látogatók aránya – azonban ez nem feltétlenül azonos a barátoknál vagy családnál szálló látogatókkal.[43] A barátoknál és rokonoknál megszállók arányára pontos kimutatás jelenleg nem létezik.

8%-os VFR arány globális szinten

A barátoknál és rokonoknál megszállók aránya 2014-ben 8%-át tette ki az összes utazásnak globális szinten, és a jelenlegi trendek ismeretében feltételezhető akár az arány további emelkedése. A növekedést tekintve az e szálláshelytípust is magában foglaló, úgynevezett *nem hotel jellegű szálláshelyek*[44] igénybe vételének növekedési üteme megelőzi a hotel jellegű szálláshelyek növekedési ütemét, a 2009-2014-es időszakban elérve a 35%-os növekedési rátát.[45]

24. ábra: Globális nemzetközi utazók szálláshely választása 2014 során (Forrás: WTTR, IPK International)

[43] A fogalom összekeverhető a szabadidős utakra érkező turisták azon részével, akik a rokonok, ismerősök meglátogatása céljából érkeznek egy adott városba, azaz VFR (visiting friends and relatives – barátokat és családot látogató) látogatók. Ez utóbbi kategorizálás csupán a látogatás célja szerint csoportosítja a látogatásokat, a VFR látogató megszállhat rokonánál vagy barátjánál, de akár egy kereskedelmi vagy egyéb szálláshelyen is, ugyanakkor látogatása nem szükségszerűen korlátozódik a rokonokra és barátokra, gyakran az adott város vagy ország megtekintése kiegészíti ezt.
[44] Bed and breakfast, kemping, vízi, hosztel, panzió, stb.
[45] Az utazásokra vetített arány, a World Travel Monitor 2009-2014-es adatai szerint. Forrás: IPK International (2014): World Travel Trends 2014 And What Lies Ahead c. előadás anyaga.

Becslésünk szerint naponta várhatóan 13 ezer külföldi látogató szállhat meg ismerősöknél a 2024-es budapesti olimpia alatt, a budapesti szállodakapacitásra helyeződő nyomás így ennyi férőhellyel csökken. Feltételezhető, hogy az olimpia időszaka alatt a Budapestre látogatók az olimpiai esemény kapcsán érkeznek majd hazánkba, vagyis az egyéb célból Budapestre látogató külföldiek mennyisége minimális maradhat. Az olimpiai zsúfoltságtól tartva a család- vagy barátlátogatási céllal érkező látogatók aránya csökkenhet az esemény időszakában, azonban az is lehetséges, hogy az országban barátokkal és rokonokkal rendelkező külföldi személyek számára a könnyű szálláslehetőség éppen vonzóvá teszi a budapesti olimpia meglátogatását. Mivel az ellentétes hatás miatt nem becsülhető meg az ismerősöknél megszálló olimpiai látogatók száma, így célszerűnek tartottuk a nemzetközi látogatók esetében a globális 8%-os arányt irányadónak venni.

A hazai olimpialátogatók esetében becslésünk szerint minden Budapestre látogató és a fővárosban megszálló hazai szurkoló rokonoknál vagy barátoknál talál majd szálláshelyet – a hazai szurkolók a szállodakapacitást így nem veszik majd igénybe.

Magánszálláshelyek

A magánszálláshelyek várhatóan nagymértékben kiegészíthetik Budapesten, illetve Magyarországon az olimpiai látogatók számára rendelkezésre álló hivatalos kereskedelmi szálláshely kínálatot, hiszen mennyiségük globálisan szignifikáns növekedést mutat. Az ún. *sharing economy,* vagyis a közösségi megosztáson alapuló gazdaság részeként magánszemélyek és üzleti vállalkozások a korábbinál hatékonyabban, a korábbiaknál alacsonyabb kereslet-kínálati súrlódással képesek ideiglenesen, rövid távra kiadni ingatlanjaikat. A Budapesten és egyéb nagyobb városokban rendelkezésre álló használatlan ingatlanok, lakások tulajdonosai számára is hatékony és könnyen elérhető felhasználási módot kínálhat az online technológia, alátámasztva a magánszálláshelyek összkapacitására alkalmazott dinamikus növekedési előrejelzésünket. A magánszálláshelyeknek két formája ismert: az ingyenes megosztáson alapuló és az üzleti alapon működő szállásadás.

Nem üzleti célú magánszálláshelyek – A „couchsurfing" jelenség

A *couchsurfing* jellegű szállásadás megnövekedett méretekben nyújt szálláslehetőségeket világszerte, a 2024-es budapesti olimpia esetében becsléseink szerint Budapest 50 km-es körzetében mintegy 8 ezer fő elszállásolását biztosíthatja ez a szállásforma.

Az eredeti couchsurfing.org weboldal 2003-ban jött létre azzal a céllal, hogy magánszemélyek egymásnak lehetőségeket nyújtsanak ingyenes szállásra különböző országokban. A weboldalon olyan személyek regisztrálnak, akik utazni szeretnének más országokba, ismerkedni új emberekkel és kultúrákkal, és lényeges, hogy mindeközben ingyenesen szállnak meg olyan embereknél, akik a couchsurfing oldalán aktív vendéglátóként regisztráltak. A felhasználók így megszállhatnak másoknál és

vendéglátóként is viselkedhetnek.

Budapest 50 km-es körzetében közel 28 ezer regisztrált felhasználó található a weboldalon, akik közül jelenleg kb. 2.500 fő aktív vendéglátó, ez várakozásunk szerint mintegy 8 ezer főre növekedhet az olimpia évében.[46] Feltételezésünk szerint egy vendéglátó egy fő számára biztosíthat szállást.

Az eredeti couchsurfing weboldal és szervezet jelentős átalakuláson ment keresztül az elmúlt évek során, így vonzereje csökkenőben van.[47] Ugyanakkor feltételezhetjük, hogy az aktív couchsurfing-jellegű vendéglátók aránya fennmarad Magyarországon belül, így valós opciót jelenthet a szállásadási mód az olimpia időszakában is.

Üzleti célú magánszálláshelyek

Magyarország esetében a férőhelyhiány további csökkentésére kínálhat megoldást az üzleti célú szobakiadás, illetve annak új, digitális platformokon keresztül működő változatai. Magánszállásadói tevékenységnek minősül a magánszemély lakásának vagy üdülőjének, valamint a gazdálkodó szervezet lakásának, illetve azok egy részének idegenforgalmi célú, üzletszerű hasznosítása vendégek számára.[48]

Magyarországon 2013-ban több mint 35 ezer üzleti célú magánszálláshely működött, ez országszerte megközelítőleg 214 ezer férőhelyet jelent. A szállásadók különböző egyesületekbe tömörülnek, melyeket a Magánszállásadók Országos Szövetsége fog össze.[49] Budapesten és Pest megyében 2005-ben 3 ezer üzleti célú kiadható szoba volt magánszálláshelyen, 2013-ban viszont már több mint 4.800 szoba állt rendelkezésre, mely megközelítőleg 11 ezer férőhellyel egyezik meg. 2012-ig 7 év alatt évente átlagosan 2,8%-kal nőtt a magánszálláshelyek száma ebben a régióban, míg 2013-ban hirtelen 31,5%-os ugrás volt megfigyelhető. A növekedési trend hirtelen gyorsulásának több oka közül kiemelt vezérlő lehet az internet nyújtotta új lehetőségek terjedése (ilyen lehet többek között az Airbnb[50]), vagy az általános turisztikai forgalomnövekedés. A globális trendek alapján azonban nagyon népszerű szállásformáról van szó, és a hagyományos módon közvetített magánszállásokhoz hozzáadódva legalább az eddigihez hasonló mértékű növekedés feltételezhető a jövőben is.

[46] Aktív vendéglátó: az elmúlt 1 hónapban bejelentkezett a rendszerbe és aktív vendégfogadóként jelölte meg önmagát. Az elmúlt 6 hónap során bejelentkezett, önmagukat aktív vendégfogadóként megfelelelőlők mennyisége mintegy 8000 fő. Konzervatív feltételezésünk szerint ez a mennyiség aktivizálhatja magát és fogadhat látogatót az olimpia időszakában. Forrás: Lekérdezések a jelenlegi szállásadókról a www.couchsurfing.com felhasználói felületén.
[47] Az eredeti vállalat átalakult, szünetelt, majd az átalakítást követően profitorientált jellege kiemeltebb lett, használata pedig drágább – így népszerűsége csökkent.
[48] Forrás: KSH Módszertani dokumentáció: Magánszálláshely fogalma. Elérhető online: http://www.ksh.hu/apps/meta.objektum?p_lang=HU&p_menu_id=120&p_almenu_id=201&p_ot_id=200&p_level=1&p_session_id=55874697&p_obj_id=1941
[49] Forrás: Magánszállásadók Országos Szövetsége. Elérhető online: http://www.maganszallasadok.hu/hu/szovetseg-celja.html
[50] Az ilyen típusú szálláskiadás viszonylag fiatal jelenség, így kevés adat áll rendelkezésre róla.

A 2008-ban San Franciscoban alapított airbnb.com weboldalon keresztül 10 perces regisztráció után bármelyik magánszemély szabadon adhatja ki a lakását turisták számára. Budapesten jelenleg több mint 1.100 regisztrált szálláshely létezik, melyek átlagosan 2-3 fő elszállásolására alkalmasak, és számuk napról napra bővül.

Az airbnb.com tanúsága szerint az oldalra regisztráltak száma egy-egy neves rendezvény ideje alatt különösen gyorsan növekszik az érintett nagyvárosokban. Tipikusan ilyen alkalom a riói karnevál, vagy a szilveszter New Yorkban. A 2014-es brazil labdarúgó világbajnokságot megelőző periódusban 800-ról 17 ezer-re nőtt az Airbnb-n keresztül meghirdetett szobák száma (az utolsó évben 11 ezer szobával nőtt a kínálat), megközelítőleg 4 férőhellyel szobánként.[51]

Rióban 20.000 szobát garantálnak az airbnb.com-on keresztül, Budapesten 15.000 szobával számolunk

Rio de Janeiro esetében az airbnb kiemelt szerepet kapott, hiszen a társaság az olimpia hivatalos szállásadó partnere lett, és a 6,5 millió fős városban mintegy 20 ezer szobát tervez garantálni. A módszer Magyarország és Budapest esetében is példaértékű lehet, hiszen a magánszálláshelyek kiadásának könnyűvé tétele tovább növelheti a város befogadóképességét. A számításaink során Budapesten a rióihoz hasonló lakosságarányos szobakiadással kalkuláltunk: ez megközelítőleg 6 ezer kiadó szobát, vagyis mintegy 15 ezer férőhely-kapacitást jelenthet 2024-ben.

Hasonló volt a helyzet a 2012-es olimpiai játékok ideje alatt is: az airbnb-s szobakiadások száma közel megháromszorozódott Londonban, a rendezvény három hetére 4.500 foglalás történt, és a 2012-es évben összesen közel 6 ezer új londoni szálláshelyet regisztráltak a rendszerben. Az is jellemző, hogy ilyen rendezvények alkalmával a szobakiadók magasabb díjat szabnak a szokásosnál, Londonban körülbelül 25%-kal emelkedett a kiadott szobák ára a rendszerben.[52]

Az airbnb saját kiemelt nemzetközi tapasztalatai szerint az airbnb-t használó vendégek átlagos tartózkodási ideje a hotelekben megszállókéhoz viszonyítva hosszabb. Amszterdamban egy átlagos airbnb-n foglaló turista 3,9 éjszakát tölt, míg a szállodákban átlagosan 1,9 éjszakára történik foglalás. Berlinben 6,3 éjszakát tartózkodnak átlagosan az airbnb vendégek, míg a szállodavendégek 2,3-at. Az Egyesült Királyságban is hasonlóak a tapasztalatok, ott az Airbnb vendégek átlagosan 4,6 éjszakája vetekszik az egyéb szálláshelyen megszállók 3,1 éjszakás átlagos tartózkodási idejével.[53]

[51] Bizjournals.com: AirBnB scores big in Brazil with World Cup tourist crush. Online, 2014.06.13. Elérhető: http://www.bizjournals.com/sanfrancisco/blog/techflash/2014/06/airbnb-scores-big-in-brazil-with-world-cup.html?page=all
[52] Bloomberg.com: AirBnB Scores Off London Olympics With Jump in Bookings. Online, 2012.07.25. Elérhető: http://go.bloomberg.com/tech-blog/2012-07-25-airbnb-scores-off-london-olympics-with-jump-in-bookings/
[53] Forrás: Blog.airbnb.com: AirBnB economic impact. Online, letöltve 2015-ben. Elérhető: http://blog.airbnb.com/airbnb-economic-impact/

27. táblázat: Átlagos látogató és airbnb-t használó látogató átlagos tartózkodási ideje (és költése) az airbnb közlése szerint (Forrás: Hivatalos airbnb blog)

Átlagos tartózkodási idő (és költés)	Átlagos látogató esetében	Airbnb-t használó látogató esetében
Amszterdam	1,9 (EUR 521)	3,9 (EUR 792)
Barcelona	*nincs/adat*	×2,4 (×2,3)
Berlin	2,3 (EUR 471)	6,3 (EUR 845)
Egyesült Királyság	3,1 (USD 713)	4,6 (USD 1.496)
Párizs	*n/a*	+2,9 (+EUR 426)
San Francisco	3,5 (USD 840)	5.5 (USD 1.045)

Az airbnb-n kívül vannak még jelentős magánszállást közvetítő vállalatok, például a berlini székhelyű wimdu, vagy a 9flats. Ezeken az oldalakon körülbelül 700 budapesti szállásadó regisztrált, ám feltételezhető, hogy ők nagyban átfednek az airbnb-n regisztrált szállásadókkal.

Ideiglenes úszó szállodák potenciálja Budapest esetében

Az Olimpia szempontjából fontos tényező, hogy a Dunán akár 100 szállodahajó is kiköthet a növekvő szálláshely-kereslet miatt. Ehhez a kikötési helyeket bővíteni kell, lehetőség szerint olyan helyeken, amelyek jól megközelíthetőek, de a belvárosi korzóról a kilátást a nem zavarják (ilyen például az Újpesti rakpart vagy a Schlachta Margit rakpart). Ezen szállodahajók az olimpiai játékok alatt a dunai közlekedésben zavart nem okoznak, hiszen végig kikötve állnak.

A Duna potenciálját kihasználva a szállodahajók így az alábbi kapacitásokkal további alternatív férőhelyeket képesek biztosítani:

- Átlagos férőhely 150-200 fő/hajó
- 120 kabinos hajó elhelyezése lehetséges 40 új úszóműfigyelembevételével
- Σ 21.000-23.000 szállásférőhely bővülés

A szállodahajók és kikötők részletesebb műszaki leírását a 19.2.1. Szállodahajók c. fejezet tartalmazza.

Egyéb alternatív lehetőségek

Amennyiben a NOB a jelenlegi 10 és 50 km-es figyelembe veendő körzetet bővítené, úgy Budapest és a vidéki helyszínek esetében is növekedhetne a rendelkezésre álló állományba számító szálláshelyek mennyisége. A bővítés nem kizárt, amennyiben például utazási idő szerint határozzuk meg a rendelkezésre álló körzetet, úgy a jó közlekedési kapcsolatokkal rendelkező városok (Budapest esetében például Kecskemét vagy Tata) szálláshelyei is felhasználhatóak lehetnének. A közlekedési kapcsolatok további fejlesztésével biztosítható lenne, hogy a szükséges utazás időtartama a kritikus 1 óra alatt maradjon. A vidéki helyszínek esetében a 10 km-es körzeten túl 50 perces utazási idő által meghatározott körzetet vettünk figyelembe, az olimpiai szakértők véleményének megfelelően.

Bécs és Pozsony 40.000 szállodai szobával áll rendelkezésre

További állami beruházások is kiegészíthetik a szállodakínálatot. Ugyanakkor e lehetőség több kockázatot is hordoz: a piacot torzító hatása a teljes szállodaiparra hosszan tartó negatív hatással lehet, miközben a beruházás megtérülése, így későbbi bérbeadása vagy értékesíthetősége is kérdésessé válik.

A fentieken túl, Bécs vagy Pozsony is potenciális szálláshelyként funkcionálhat, ez mintegy 40 ezer szállodai szoba rendelkezésre állását biztosíthatná főként Győr, de akár Budapest esetében is, amennyiben a szükséges nagy sebességű vonatkapcsolat kiépül 2024-ig.

Alternatív szálláshelyek az olimpiák történetében

Olimpiai lakásmozgalom Athénban

A 2004-es olimpia rendezési jogát elnyert Athénnak is kapacitáshiánnyal kellett szembenéznie a játékok tervezése során. A város ezt úgy oldotta meg, hogy a média képviselői számára kisebb médiafalut épített, illetve minden alternatív lehetőséget igyekezett kihasználni a technikai személyzet és a közönség elszállásolására, kezdve az úszó szállodáktól a kollégiumokon át egészen a magánszállásadókig.

Athénban 9.000 férőhely óceánjárókon és lakossági szálláskiadó program szervezése

Athénban több óceánjáró hajót igénybe vettek, melyek 4.500 hajókabint, összesen 9 ezer férőhelyet kínáltak kisebb részben az olimpiai család, nagyobb részben pedig az olimpiai nézők számára.

Az olimpia idejére meghirdetettek egy „lakossági szálláskiadói programot”, melyet két ingatlanügynökség utazási irodákkal együttműködve vezényelt le, és melynek eredményeként közel 600 magánszemély adta ki lakását az olimpiára érkező turistáknak.

A játékok ideje alatt összesen 320 ezer szállásfoglalás történt Athénban és környékén, több mint korábban bármikor. Az utólagos

visszajelzések alapján a résztvevők minden csoportjának (olimpiai család, média, szurkolók, önkéntesek, technikai személyzet) igényeit sikerült kielégíteni.[54]

Olimpiai szálláshelyek Rióban

Rióban 8.500 kabint terveznek biztosítani óceánjárókon

Rióban hasonló helyzettel állnak szemben, mint Athénban, hiszen a város a tanulmány írásának időpontjában is híján van a NOB által elvárt szálláskapacitásnak. 2016-ra a várható 27 ezer szállodai szoba mellé 4 falvat terveznek felépíteni, mely több mint 25 ezer szobát fog kínálni a média, a technikai személyzet és az olimpiai munkaerő számára. Ezen kívül hat óceánjáró hajón 8.500 kabint meghaladó szálláskapacitást, illetve több mint 1.700 szobát kínáló „apartmanhotelt" terveznek a hivatalos résztvevők és a nézők rendelkezésére bocsátani.

Az olimpiára érkező látogatók emellett egy kizárólagosan velük foglalkozó ügynökségen keresztül tudnak majd szállást foglalni a városban fennmaradó szálláshelyeken, illetve a Rio de Janeiro közelében (maximum 100 km-re) elhelyezkedő kisebb városokban és a közeli tengerparti szállodákban.[55] A város esetében az airbnb szálláskiadó platform kapta meg a kiemelt szerepet, hiszen a társaság az olimpia hivatalos szállásadó partnere lett, és a 6,5 millió fős városban mintegy 20 ezer szobát tervez garantálni. A rendszer hasonló az athéni lakossági szálláskiadó programjához, az azóta továbbfejlődött technológia különbségével.

19.4.1. A magyarországi szálláshely-kapacitás előrejelzése

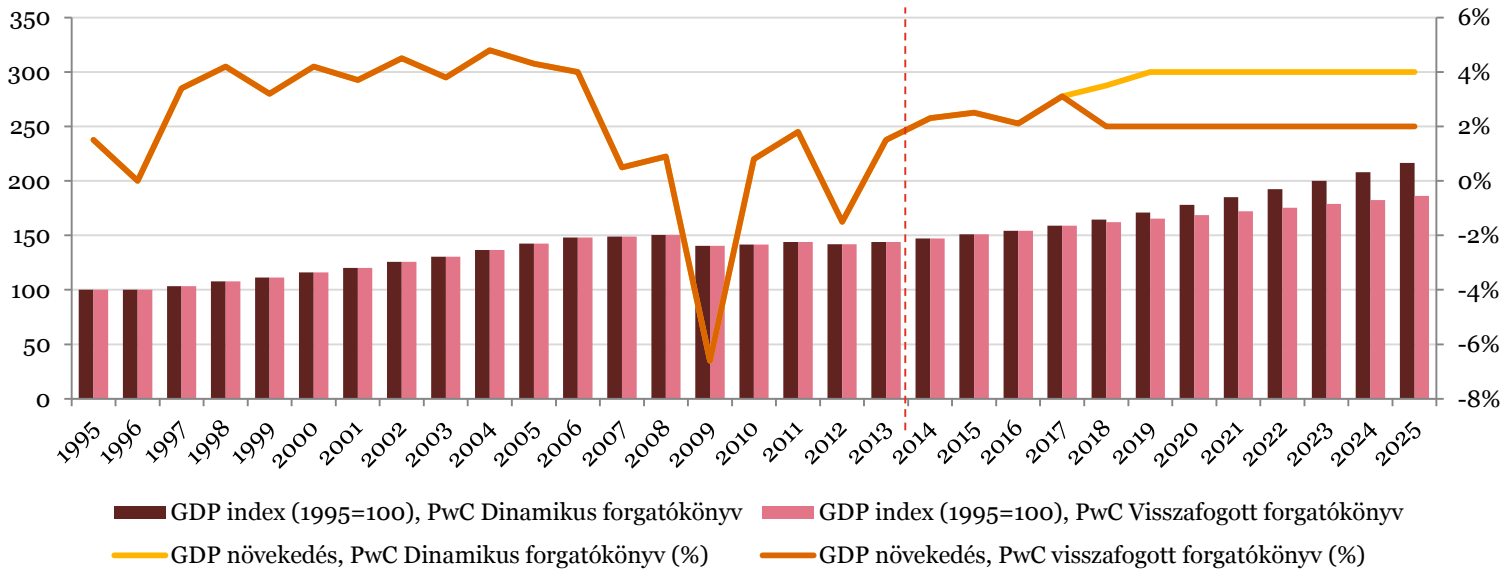
A szállodai kapacitások előrejelzését statisztikai módszer, lineáris regresszió segítségével végeztük el. A statisztikai modell azon a feltételezésen alapszik, hogy a hazai gazdaság teljesítménye összefüggésben van az adott évi szállodai kapacitás alakulásával.

A statisztikai becslőfüggvény az 1995-2013-as időszak tényadatait veszi figyelembe, ezt alább az ábrákon mindenhol szaggatott vonallal jelöltük. A magyar GDP alakulására vonatkozó tényadatok ezen túl is rendelkezésre állnak, a 2013-as határt a szálláshelyekre vonatkozó frissebb adatok hiánya magyarázza.

A GDP jövőbeli alakulása esetében a PwC saját, 2015-től 2030-ig tartó hosszú távú előrejelzését vettük alapul, amely a „Visszafogott növekedés" forgatókönyv szerint hosszú távon évi 2%-os rátán stabilizálódik, a „Dinamikus növekedés" forgatókönyv 4%-os rátán. A végső modellben alkalmazott dinamikus és visszafogott GDP-előrejelzések az alábbiak szerint alakulnak:

[54] IOC (2005): Official Report of the XXVIII Olympiad
[55] Rio OCOG: Rio Candidature File. Elérhető online: http://www.rio2016.com/en/organising-committee/transparency/documents

25. ábra: A modellben alkalmazott visszafogott és dinamikus GDP előrejelzés alakulása (Forrás: KSH, Eurostat, PwC)

A szálláshely-kapacitás mérőszámának az Eurostat és KSH hotelférőhelyekre (hotel és hotel jellegű szálláshelyek és férőhelyek (ágyak) mennyisége)[56] vonatkozó historikus adatsorát használtuk fel.[57] Az Eurostat adatbázis a hotel jellegű szálláshelyek kategóriájába sorolja a panziókat is, így az előrejelzésünk ezt a kapacitást is tartalmazza. A területi bontás tekintetében a teljes Magyarországra vonatkozó adatokat vettük figyelembe, részletesebb hosszú távú statisztika elérhetősége híján.

A modell magyarázó erejének növelésére több független változó bevezetésének hatását, valamint egyes változók esetén az időbeli eltolás (t-1, t-2, …. t-4) hatását is megvizsgáltuk. Egy „válságváltozót" is alkalmaztunk, amely 2008-ban 1-es értéket vesz fel, minden más esetben nullát.

A fenti adatok alapján kapott becslőfüggvény magyarázó ereje elfogadhatóan erősnek mondható (R^2=0,823), ezen belül az adott

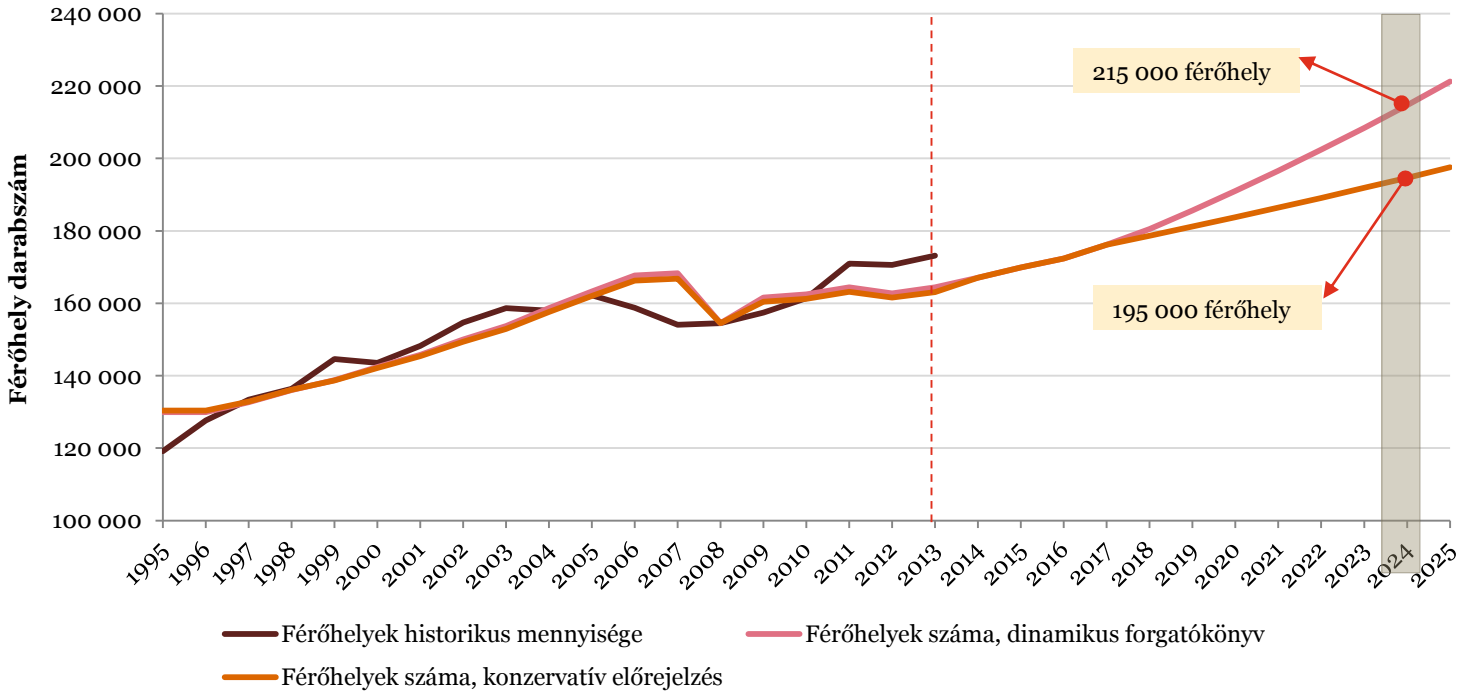
[56] *„Hotels and similar accommodation".* Eurostat: Number of establishments, bedrooms and bed-places [tour_cap_nat]: Hotels and similar accommodation. Elérhető: http://epp.eurostat.ec.europa.eu/
[57] Az Eurostat adatait összevetettük a megfeleltethető KSH-adatokkal, és eltérés esetén a KSH által szolgáltatott adatot vettük irányadónak.

GDP alapú becslőfüggvényünk alapján 195-215 ezer között alakulhat a magyarországi hotelállomány

évi GDP p-értéke szignifikáns, a válságot jelző változó 10%-on szignifikáns (p_{GDP}=0,000 és $p_{válság}$=0,0519). A modell ellenőrző statisztikái (a Durbin-Watson teszt értéke 0,8) autokorreláció lehetséges jelenlétére hívják fel a figyelmet.

A becslőfüggvény alapján végzett előrejelzés eredménye azt mutatja, hogy a visszafogott és a dinamikus gazdasági növekedés-előrejelzések mellett a Magyarországon rendelkezésre álló hotel- és hotel-ekvivalens férőhelyek mennyisége 2024-re 195 ezer és 215 ezer között alakulhat majd. Modellünk előrejelzésének eredményeit az alábbi ábrán szemléltetjük

26. ábra: A becslőmodell előrejelzése a teljes magyarországi hotel- és panzió-férőhelyek alakulására, dinamikus és visszafogott GDP-előrejelzés esetében (Forrás: PwC elemzés)

19.5. Makrogazdasági hatások – ÁKM modell módszertani leírása

Tovagyűrűző hatások becslése az ágazati kapcsolatok mérlege (ÁKM) segítségével

Az olimpia többlet-beruházásainak és többletköltéseinek gazdaságra gyakorolt hatásának becslése ágazati kapcsolatok mérlegének segítségével történik. A számítás lényege, hogy a költések más ágazatoktól (mindenekelőtt az építőipartól és a gépipartól) kibocsátást (bruttó termelést) igényelnek, de ezek a termelés-növekmények megint más ágazatok inputját igénylik. Például egy megnövekedett építőipari termelés keresletet támaszt az építőanyagok iránt, a többlet építőanyag termelés pedig – többek között – a bányászat és a villamosenergia ipar felé jelent többlet-keresletet. Miután ezek az igények végiggyűrűznek a gazdaságon létrejön egy végső állapot, amely egyértelmű kapcsolatot határoz meg a végső felhasználás és annak a gazdaság különböző ágazataitól igényelt többlet-termelése között. E kapcsolat meghatározására használják az ágazati kapcsolatok mérlegére épülő modelleket. Az ágazati kapcsolatok mérlegének alapvető mérlegösszefüggése a következő:

Ax+F+Fe+Be+Ké+Ex = x , ahol

A = az úgynevezett technológiai mátrix (elemei az egységnyi termelésre jutó valamely más ágazattól való felhasználást mutatják meg)

F = fogyasztás oszlopvektora

Fe = felhalmozás oszlopvektora

Be = a nemzetgazdasági beruházások oszlopvektora

Ké = a készletfelhalmozás oszlopvektora

Ex = export

Az egyenlet átrendezésével a következő összefüggés kapható:

(F+Fe+Be+Ké+Ex) = x-Ax = (1-A) , ahol

1 = egységmátrix

Ha az egyenletet balról megszorozzuk az $(1-A)^{-1}$ -vel, vagyis az úgynevezett inverz mátrixszal, akkor a következő összefüggést kapjuk:

$$(1-A)^{-1} (F+Fe+Be+Ké+Ex) = (1-A)^{-1} (1-A) = x$$

vagy a jobban megszokott felírásban:

$$x = (1-A)^{-1} (F+Fe+Be+Ké+Ex)$$

az $(1-A)^{-1}$ inverz mátrix a_{mn} eleme az m-edik végső felhasználási cél egységnyi értékéhez n-edik ágazattól szükséges termelést adja meg.

(F+Fe+Be+Ké+Ex) a végső felhasználás, amellyel az inverz mátrixot megszorozva, megkapjuk a bruttó termelést.

Az olimpia tovagyűrűző hatását ezek után úgy lehet meghatározni, hogy a többlet-beruházásokkal, amelyek részben az építőipari szektornál, részben a gépiparnál és más ágazatoknál lépnek fel, az inverz mátrixot jobbról megszorozzuk, és így megkapjuk a megnövekedett végső felhasználáshoz tartozó termelésnövekményeket az egyes ágazatok esetében.

Ha ezt a termelésnövekedést ágazatonként megszorozzuk az egyes ágazatok fajlagos (a bruttó termelésre vetített) GDP termelésével, bérkifizetéseivel, közterheivel, létszámigényével stb. akkor megkapjuk a végső felhasználás bruttó termelésre, GDP-re, a foglalkoztatásra, az állami bevételekre gyakorolt hatását. Egyenletekkel leírva ez a következő:

Hmn = Fajl*(E-A)-1 * <Pm> , ahol

H_{mn}= az olimpia hatását bemutató mátrix, az m számú sorban a hatások szerepelnek (GDP, bérkifizetés, létszám, adó stb.), az n számú oszlopban pedig az ágazatok. A H mátrix h_{mn} eleme tehát azt mutatja meg, hogy az n-edik ágazat mekkora többlet létszámot használ fel, vagy mennyivel több adót fizet a megnövekedett végső felhasználás keltette többlettermelés hatására, ahol az m index ezeket a felhasználásokat (GDP, bérek, létszám, adó stb.) jelöli.

F_{mn}=az n-edik ágazat fajlagos (egységnyi termelésre jutó) GDP termelése, bérkifizetése, létszámfelhasználása, stb.

x = a bruttó termelés növekménye az egyes ágazatokban

A fent leírt számítás tulajdonképpen a költések közvetlen, első hatásának felel meg. A megnövekedett termelés azonban növeli a jövedelmeket is, mégpedig mind a három jövedelemtulajdonos (háztartások, álla, vállalatok) jövedelmeit (a külföldet nem vettük figyelembe), mely jövedelmeket a jövedelemtulajdonosok újból elköltenek és ezzel egy újabb körforgást (tovagyűrűző hatást) hoznak létre. A jövedelmek elköltése újabb termelés-növekedéssel jár, de a növekvő termelés újabb jövedelmeket indukál. Ez egy végtelen sor amely azonban konvergens, tehát van egy határértéke. Számításainkban ezt a folyamatot öt lépésben (iterációban) követtük végig, addig, amíg az újabb jövedelemnövekedések elég csekéllyé váltak, hogy el lehessen hanyagolni azokat (lásd 27. ábra). Feltételeztük, hogy az i-edik évben megszerzett jövedelmet a jövedelemtulajdonosok az i+1-ik évben költik el, mégpedig a

béreket fogyasztásra, a vállalti jövedelmeket beruházásra és az állami jövedelmeket az államháztartás fogyasztására.

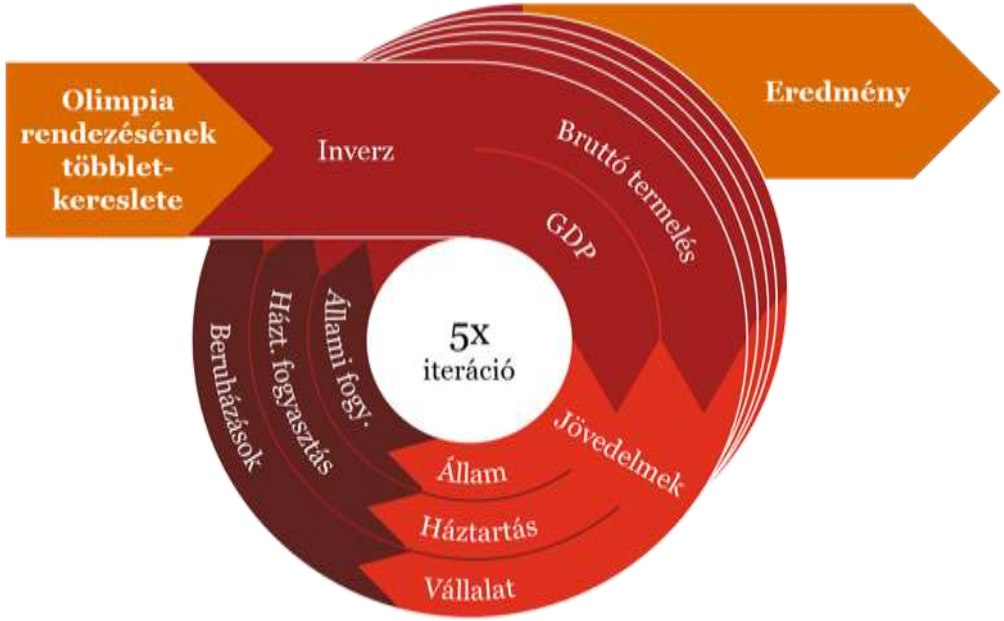
Egyben az ÁKM számításnál azt is feltételeztük, hogy a jövedelmeket részben a lakosság megtakarításai, részben a rendszerben lévő súrlódások hatása miatt csak részben fogják elkölteni és így a jövedelmek egy része kiesik a további körforgásból. Ezt az arányt 20%-ra becsültük. A folyamatot a következő oldalon szemléltetjük. Ugyanakkor a kormányzati fogyasztásnál és beruházásoknál azt feltételeztük, hogy a rendszer „súrlódásosan" működik, vagyis nem költenek el, vagy ruháznak be annyit, mint amennyi jövedelmet egy steril számítás (matematikai modell) mutat, itt is azt tételeztük fel, hogy az ebből eredő „kicsorgás" mintegy 20% lehet, vagyis a jövedelem 80%-a kerül ténylegesen beruházásra.

A tényleges számítás a 2010. évi ÁKM alapján készült, ahol is az ágazatok a projekt által megkívánt részletességgel (15 szektorban) kerültek megbontásra.

28. táblázat: 2010. évi ÁKM szektorális megbontása (Forrás: PwC)

1	Mezőgazdaság és élelmiszeripar
2	Könnyűipar
3	Bányászat, kőolajfeldolgozás
4	Vegyipar
5	Építőanyag
6	Gépipar
7	Villamos energia, gáz víz szolg
8	Építőipar
9	Kereskedelem
10	Szállítás, távközlés
11	Üzleti szolgáltatás
12	Pénzügyi szektor
13	Ingatlanügyek
14	Mérnöki tevékenység
15	Állami szolgáltatások

27. ábra: A makrogazdasági hatásvizsgálat modellje (Forrás: PwC elemzés)

19.6. Makrogazdasági benchmark

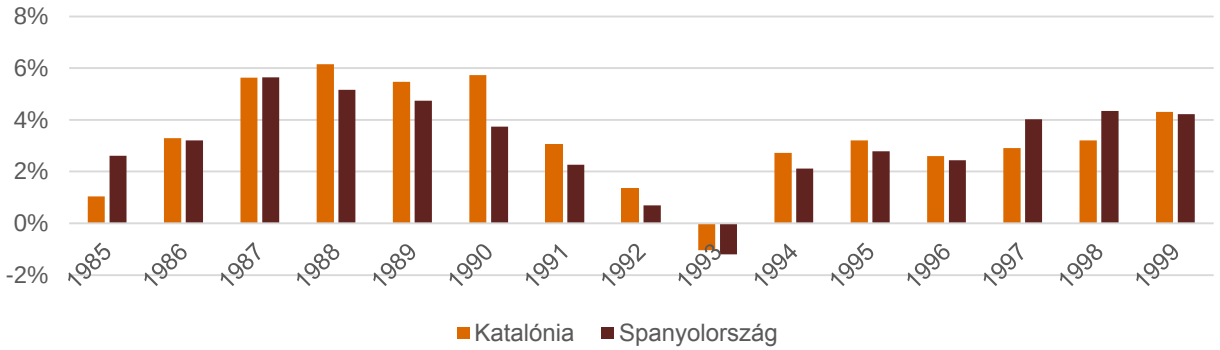
19.6.1. Makrogazdasági benchmark: Barcelona, 1992

Katalónia GDP növekedése 1986 óta szinte folyamatosan meghaladta az országos átlagot

Az olimpia hatása a gazdasági aktivitásra és GDP-re

Az 1992-es olimpiai rendezés Barcelona és a katalán régió számára a gazdasági kitörés egyik hatékony eszközének bizonyult a gazdasági mutatók tanúsága szerint. A teljes spanyol lakosság a pályázás elnyerésének évében (1986) 38,5 millió főt tett ki[58], az ország GDP-je 250,6 Mrd USD[59] volt. Spanyolország 1986-ban csatlakozott az Európai Unióhoz, így az olimpiai beruházások mellett jelentős Uniós alapokhoz is hozzáfért. Ezeknek is köszönhetően az ország GDP-je 1986 és 1992 között évente átlagosan 3,7%-kal[60] nőtt, mellyel a 1992-es évet kivéve minden évben meghaladta az EU növekedését. Az EU-hoz való csatlakozás előtt Barcelona és térségének fejlettségi szintje elmaradt a spanyol régiók többségétől, s GDP növekedése sem érte el az országos átlagot. Amikor azonban 1986-ban megkapta a város az 1992-es olimpiai játékok rendezési jogát növekedésnek indult a régió és 1992-ig Katalónia gazdasági növekedése már az országos szintet meghaladva, átlagosan 4,4%-os volt évente, mi több, 1990-ben 2 százalékponttal teljesített az országos átlag felett.

28. ábra: A GDP éves növekedésének összevetése Katalóniában és teljes Spanyolországban (Forrás: INE[61])

[58] Forrás: Elcano Royal Institute, 2006. 60. oldal
[59] Forrás: OECD
[60] Forrás: OECD alapján
[61] Spanyolország Nemzeti Statisztikai Hivatala

Az olimpiát követő években Európában általános visszaesés volt tapasztalható, feltehetően ennek köszönhető a spanyol gazdaság 1993-ig tartó lassulása is. Azonban látható, hogy Katalónia növekedése egészen 1996-ig felülteljesítette a spanyol gazdaságét, mely elsősorban az olimpia gazdasági hatásának köszönhető.

Az olimpiai játékok megrendezésének közvetlen gazdasági hatása a kezdeti beruházási- és fogyasztásnövekedésben mérhető. Barcelonában az olimpia megrendezésének egyik leglényegesebb hatása a városi infrastruktúra nagyarányú fejlesztése volt, mely beruházások az alábbi területeken érintették jelentősen a várost:

1. úthálózat és közlekedési infrastruktúra,
2. lakásépítés és kereskedelmi létesítmények,
3. telekommunikáció és szolgáltatások,
4. szállodaipar,
5. sportlétesítmények,
6. környezetvédelmi infrastruktúra.[62]

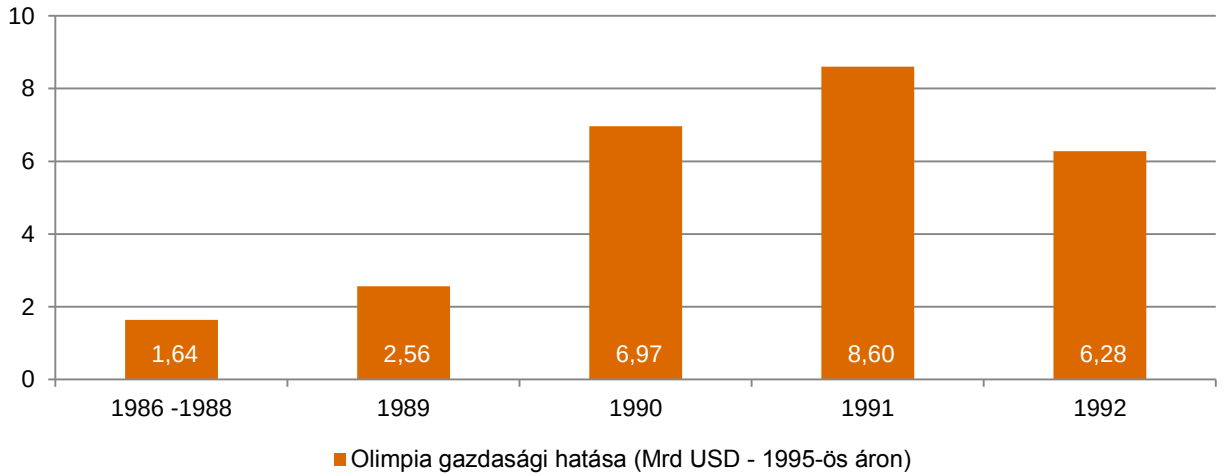
A beruházásoknak köszönhetően 15%-kal nőtt a városi úthálózat hossza, 17%-kal a csatornahálózat és mintegy 78%-kal a városi zöldfelületek és strandok területe. A beruházások 38,5%-a a városban valósult meg, a többi a város környékét, illetve az egész régiót érintette.[63]

A barcelonai olimpiához közvetlenül szükséges beruházásokon és működési kiadásokon kívül további, közvetett beruházásokra is sor került Barcelonában és környékén. Ezeket részben az olimpiai projektek idézték elő, részben pedig feltételezhetően „alapeseti" beruházási projektekként valószínűleg az olimpiától függetlenül is megvalósultak volna. Az utólagos számítások szerint a közvetlenül az olimpiai felkészüléshez köthető beruházások és kiadások kb. 2,46 Mrd USD-ra tehetőek, melyből 1,36 Mrd USD a működési kiadásokat, 1,1 Mrd USD a közvetlen beruházásokat fedezte. Az olimpiai projektekhez kapcsolódó közvetett és „alapeseti" beruházások további 6,92 Mrd USD-t jelentettek Katalóniában az 1986-1992-es időszak alatt. Mindehhez hozzáadva az olimpiai látogatók fogyasztását, mely kb. 0,4 Mrd USD-re tehető, megkapjuk az olimpia rendezéséhez köthető

[62] Forrás: Ferran Brunet i Cid, 2002.
[63] Forrás: Ferran Brunet i Cid, 2002.

teljes közvetlen és közvetett gazdasági hatást az olimpia felkészülési és rendezési éveiben.[64]

29. ábra: A barcelonai olimpia összesített gazdasági hatása (Forrás: Ferran Brunet, 1995[65])

Az 1992-es olimpiához köthető beruházások és kiadások összesen 26 Mrd USD gazdasági hatást eredményeztek, mely évente 0,74%-os GDP növekedéssel egyenlő

Az olimpiai játékok közvetlen és közvetett akkumulált hatása tehát – állami és privát beruházások és a fogyasztás – összesen 9,77 Mrd USD volt (1.166 Mrd pezeta). Ezen gazdasági hatásokon kívül a kezdeti kiadásokból (direkt és indirekt hatás) eredő tovagyűrűző hatások – multiplikátor-hatás – is jelentős bevétel növekedést indukálnak. Az 1986-1992 közötti időszakban az olimpiai és kapcsolódó beruházásokhoz köthető indukált gazdasági hatás becsült értéke 16.284 M USD volt, mely a közvetlen és közvetett hatásokhoz adva összesen több mint 26 Mrd USD mértékű gazdasági hatást eredményez. Az olimpia megrendezése így 1986-1992 között évente átlagosan 0,74 %-os addicionális GDP növekedést generált az ország számára.[66]

Fontos megjegyezni, hogy ez az aggregált gazdasági hatás azonban – ahogy már korábban említésre került – nem teljes mértékben a tisztán olimpiai projektekhez és kiadásokhoz köthető, hanem minden hozzá kapcsolódó, akár alapeseti beruházást is tartalmaz.

[64] Forrás: Ferran Brunet, 1995.
[65] Forrás: Ferran Brunet, 1995.; PwC számítások
[66] Forrás: Ferran Brunet, 1995.; PwC, 2002.; PwC számítások

29. táblázat: A barcelonai olimpiai játékok akkumulált gazdasági hatása, Forrás: Ferran Brunet, 1995[67]

1986-1993 közötti időszak	Összeg (Mrd USD'95)	Megoszlás
Közvetlen akkumulált hatás	**9,8**	**37,5%**
Beruházás	**8,0**	**30,8%**
Állami beruházás	5,4	20,7%
Barcelona	0,2	0,7%
Államigazgatás	2,1	7,9%
HOLSA: Beruházás	1,3	5,0%
Generalitat de Catalunya	1,2	4,6%
COOB'92: beruházás	0,3	1,1%
Egyéb államigazgatási szerv	0,4	1,4%
Privát szektor beruházás	2,6	10,1%
Fogyasztás	**1,8**	**6,7%**
COOB'92: folyó kiadások	1,4	5,2%
Látogatók kiadásai	0,4	1,5%
Indukált és akkumulált hatás	**16,3**	**62,5%**
Összes akkumulált hatás	26,1	100%

**Az összegek a kerekítésből adódóan eltérhetnek.*

Egy másik, a spanyol Gazdasági Minisztérium Tervezési Osztálya és a Barcelona város által készített tanulmány szerint ugyanebben az időszakban az olimpia direkt és indirekt gazdasági hatása mintegy 7,7 Mrd USD, az indukált hatása kb. 16 Mrd USD volt, mely összesen kb. 23,7 Mrd USD-nek felel meg.

[67] Forrás: átvéve: Ferran Brunet, 1995.

59 300 új munkahely jött létre évente

Az olimpia hatása a foglalkoztatásra

Az olimpia foglalkoztatási hatásával kapcsolatos egyik legfontosabb kérdés, hogy az olimpia képes-e hosszú távon – az ideiglenes többlet lehetőségeken túl is – munkahelyeket teremteni. Az OCOG adminisztráció körülbelül négy évre biztosít foglalkoztatást, a kapcsolódó iparágak esetében (építőipar, szórakoztatóipar, turizmus) ez a hatás hosszabb időtávon is érvényesülhet. Maga az olimpia közvetlenül nem feltétlenül teremt sok munkahelyet, ugyanakkor az olimpiai játékok lebonyolítása közvetve kedvezően hathat a foglalkoztatásra.

Barcelona esetében a munkanélküliségi ráta 1986 és 1992 között 18,4%-ról, 9,6%-ra csökkent, ugyanezen időszakban a munkanélküliség Spanyolországban 20,9%-ról 15,5%-ra mérséklődött. Az olimpia által generált új munkahelyek száma évente átlagosan 35 300 volt, közvetve pedig további 24.000, így összesen évente mintegy 59.300 fő számára biztosított munkahelyet az olimpiai játékok megrendezése, amely a munkanélküliségi ráta esésének döntő hányadát, 88,7%-át tette ki.[68]

A felkészülési fázisban 1987-től 1992 augusztusáig 57 főről 5.965 főre nőtt a szervezőbizottságban dolgozók száma. A COOB'92 (barcelonai szervező bizottság) szerint az összes plusz munkavállaló, akire az olimpia utolsó napján szükség volt 89.723 fő volt, amelyből 34.548 önkéntes, 23.467 szolgáltató és 21.116 biztonsági alkalmazott volt.[69]

Az olimpia hatása az inflációra és az árváltozásokra

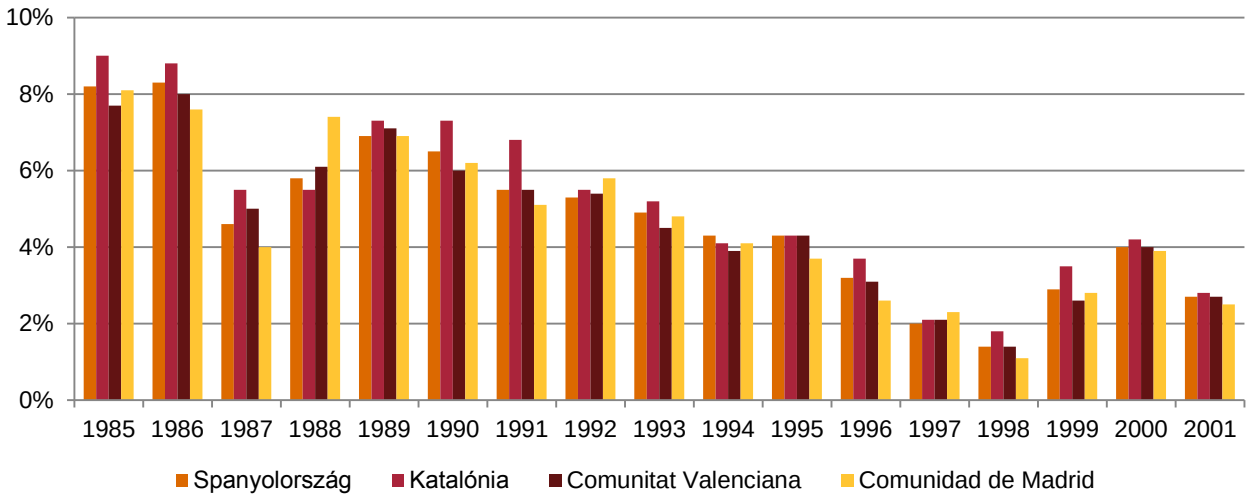
Az olimpia egy jelentős negatív hatása lehet a rendező város általános árszínvonalának emelkedése. Különösen kritikus lehet a megélhetési költségek valamint a lakás- és ingatlanárak emelkedése. Katalónia esetében az infláció az olimpiát megelőző években (1989-1991) rendre meghaladta az országos és madridi inflációt is. Ezzel párhuzamosan a barcelonai megélhetési költségek is jobban növekedtek az országos átlagnál[70].

Katalónia éves inflációja 7%, Spanyolországé 6,4% volt az olimpia előtti években

Az olimpiai felkészülés időszakában a katalán régió túlszárnyalta a spanyol gazdasági növekedést, ezzel együtt pedig fogyasztói árindex változása is magasabb volt a spanyol értéknél (1988-at kivéve). Az olimpiát megelőző 7 évben Katalónia átlagos éves inflációja 7%, míg Spanyolországé 6,4% volt.[71]

[68] Forrás: Ferran Brunet i Cid, 2002.
[69] Forrás: Ferran Brunet, 1995.
[70] Forrás: Holger Preuss, 2004.
[71] Forrás: PwC, 2002.

30. ábra: Az infláció alakulása Katalóniában és Spanyolország további régióiban (Forrás: INE[72])

Barcelonában 20%-al nagyobb mértékben nőttek a megélhetési költségek, mint az ország többi részében

A magánháztartások életkörülményeit mutató indikátor, a megélhetési költségek indexe által elemezhetjük a barcelonai megélhetési költségek változását. Míg a megélhetési költségek az egész országban folyamatosan nőttek az olimpiát megelőző 7 évben, a barcelonai növekedés erőteljesebb értékeket mutatott: a megélhetési költségek 7 év alatt 67%-kal nőttek, vagyis Barcelonában átlagosan 20 %-kal nagyobb növekedés volt tapasztalható mind a katalán régióhoz, mind Spanyolország más régióihoz képest.[73]

Az olimpia hatása az építőiparra

Az olimpiai rendezés jelentős mértékű fellendülést eredményezett az építőiparban is. A szervezés és a jelentős Uniós források folytán meginduló beruházások hatására Barcelonában:

- 72%-kal növekedett az építőiparban foglalkoztatottak létszáma 1985 és 1992 között;

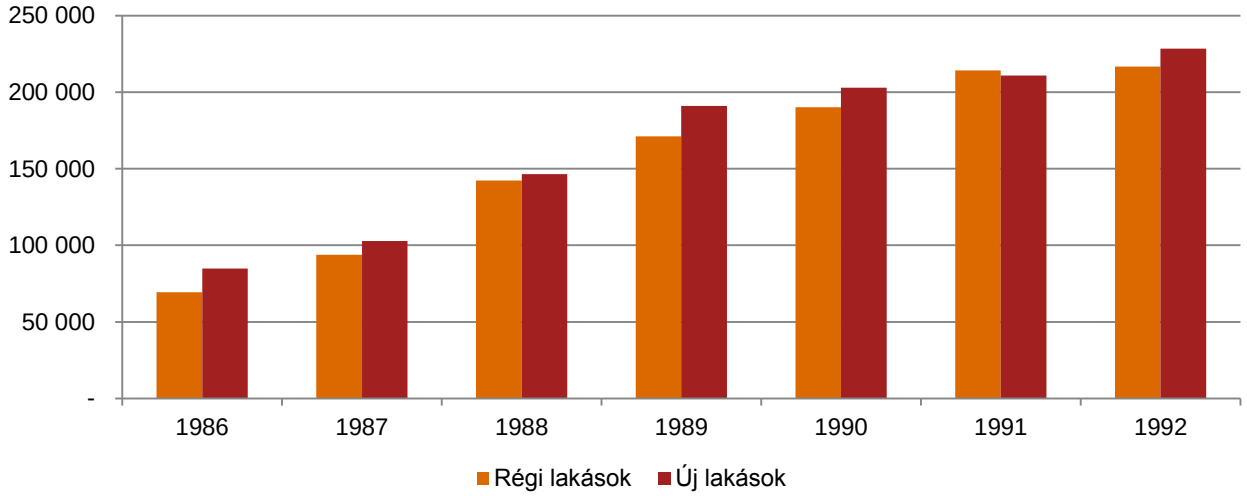
[72] Spanyolország Nemzeti Statisztikai Hivatala
[73] Forrás: PwC, 2002.

- A cementfelhasználás 74%-kal, az építőipari áramfogyasztás pedig 142%-al nőtt 1985 és 1993 között.[74]

Az olimpiai játékok következtében nemcsak a város infrastruktúrája és sportlétesítményei, de a város lakásellátottsága is javult. Ugyanakkor a kereslet bővülése, a város attraktivitásának növekedése, a növekvő építési költségek és a csökkenő beépíthető területek hatására a lakásárak meredeken emelkedtek a városban a megnövekedett lakásállomány ellenére is.[75] A pályázat megnyerése után, 1986-1992 között Barcelonában 240%-al emelkedtek a régi lakások, míg 287 %-kal az új lakások árai.

Az építőipar fellendülése a lakásárakat is jelentősen növelte Barcelonában

31. ábra: Régi és új lakások árai Barcelonában (ESP/m²) (Forrás: Pere Duran, 2005[76])

[74] Forrás: Ferran Brunet, 1995.
[75] Forrás: Ibid.
[76] Forrás: Ibid.

Az olimpia hatása az idegenforgalomra

Az 1992-es barcelonai olimpiára becslések szerint 250.000 külföldi látogató érkezett.[77] Az olimpiai játékok évében összesen 1 874 734 látogató érkezett a városba, az ezt követő években pedig folyamatosan növekedett a turisták és egyéb látogatók száma.[78] Már 1992-1994 között 42 %-kal növekedett a turisták száma, az egész 1992-2000 közötti nyolc éves periódust tekintve pedig összesen 68%-os növekedés jellemezte a Barcelonába látogatók számát.[79]

A turisztikai bevételek a teljes olimpiai és kapcsolódó hatás 1,5%-át tették ki

Az olimpia idején Barcelonában 148 szálloda volt, összesen valamivel több, mint 13.000 szállodai szobával. Habár Barcelona vendéglátóipara már az olimpiai játékok előtt növekedésnek indult – csak 1990 és 1992 között 3087 új szállodai szoba állt a nagyközönség rendelkezésére –, a növekedés nem állt meg ezt követően sem: 2000-ig a szállodák mennyisége 26%-kal növekedett, míg a szobaszám növekedése ennél valamivel kevesebb, 24%-os volt.[80]

Ferran Brunet becslése alapján az olimpia idején a városba látogató nézők és az olimpiai család tagjai 386 M USD-t (46,1 Mrd pezetát) költöttek, amely az olimpiai rendezés közvetlen, közvetett és indukált gazdasági hatásának 1,5%-át tette ki.[81]

19.6.2. Makrogazdasági benchmark: Atlanta, 1996

Az olimpia hatása a gazdasági aktivitásra és GDP-re

Georgia, Atlanta államának kiemelkedő gazdasági teljesítményére az olimpia további pozitív hatással volt. Georgia lakossága 1990-ben, az olimpia rendezési jogának elnyerése évében rendezett népszámlálás szerint 6,48 millió fő volt, mely az amerikai lakosság 2,6%-át tette ki[82], GDP-je pedig 140,6 Mrd USD volt, az amerikai GDP 2,35%-a.[83]

Az olimpia gazdasági hatása Georgia államban mindössze 5 Mrd USD volt

Az Atlantában rendezett olimpiai játékoknak számos olyan jellegzetessége volt, ami eltér az esetleg Budapesten megrendezésre kerülő játékokétól. Az atlantai az „olcsó olimpia" kategóriába sorolható, jelentősebb infrastrukturális beruházások nélkül rendezték meg, és elsősorban a magánszektorból származó forrásokból finanszírozták.

Az olimpia magas arányú magánfinanszírozásának elérését az utóhasznosítás átgondoltsága, tervezettsége is elősegítette: a

[77] Forrás: Holger Preuss, 2004.
[78] Forrás: Pere Duran, 2005.
[79] Forrás: PwC, 2002.
[80] Forrás: Pere Duran, 2005. alapján
[81] Forrás: Ferran Brunet, 1995.
[82] Forrás: Demographia.com
[83] Forrás: Bureau of Economic Analysis

szálláshelyek és sportkomplexumok egy részét egyetemek finanszírozták cserébe az épületek olimpia utáni átvételéért (pl. a *Georgia Institute of Technology* egyetem vette át az uszodakomplexum üzemeltetését, és működteti azt a mai napig mint egyetemi sportkomplexumot). Az olimpiai főstadiont az olimpiai játékokat követően átalakították és a helyi baseball-csapat stadionjaként működött a későbbiekben (az *Atlanta Braves* 2016-ig tartó szerződéssel rendelkezik a stadionra).

A NOB jelentése[84] szerint az atlantai olimpia kombinált gazdasági hatása 5 Mrd USD, egy 1995-ös előzetes tanulmány szerint pedig 5,1 Mrd USD lehetett.[85] Ebből az olimpiához közvetlenül kapcsolható hatás a direkt beruházások és bevételek mértéke, vagyis az OCOG 1,16 Mrd USD kiadása,[86] az olimpiához közvetetten kapcsolható, indirekt bevételek a látogatók olimpia előtti, alatti és utáni 1,14 Mrd USD értékű helyszíni költései,[87] a közvetlen és közvetett hatások által indukált gazdaságban tovagyűrűző, multiplikátor hatás pedig közel 2,84 Mrd USD-re becsülhető.[88]

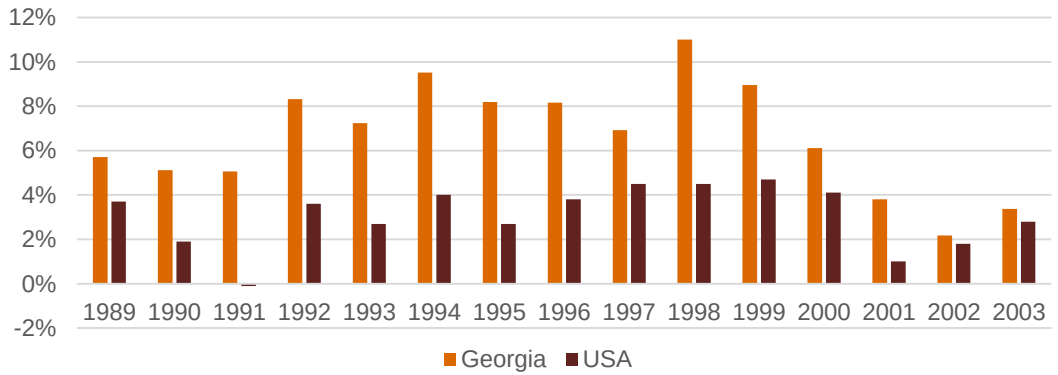
0,4%-os éves GDP növekedés Georgia államban

A keleti parti állam GDP növekedési üteme már az olimpia rendezési jogának elnyerése előtt is meghaladta az országos GDP-növekedés mértékét, azonban a különbség jelentősen nagyobb lett közvetlenül az olimpia előtti és utáni években. Az olimpia közvetlen, közvetett és indukált hatása éves szinten kb. 0,4%-al növelte Georgia állam GDP-jét az 1991-1997-es időszak alatt.[89]

Iparági szinten a legnagyobb növekedés az olimpiához közvetlenül kapcsolódó szektorokban volt jellemző. A turizmus közel 15%-os növekedést mutatott, ez az állam GDP-jéhez közel 1%-kal járult hozzá. Az építőipar és a közlekedési iparág együtt körülbelül a GDP 15%-át tették ki 1996-ban, és e szektorokban is kiugró, 5% feletti növekedés volt megfigyelhető.[90]

[84] Forrás: International Olympic Committee: Olympic Legacy (2012)
[85] Forrás: PricewaterhouseCoopers European Economic Outlook 2004.
[86] Forrás: Holger Preuss, 2004. 94. oldal 7.8 táblázat
[87] Forrás: Humphreys – Plummer, 1995.
[88] Forrás: Humphreys – Plummer, 1995.
[89] Forrás: PwC számítás
[90] Forrás: PricewaterhouseCoopers European Economic Outlook 2004.; Bureau of Economic Analysis

32. ábra: Georgia állam és az Egyesült Államok historikus GDP növekedésének összevetése, (Forrás: Bureau of Economic Analysis, U.S. Department of Commerce)

17%-al magasabb foglalkoztatás növekedés az olimpiai játékok előtt és után

Az olimpia hatása a foglalkoztatásra

Az olimpiai játékok megrendezésének egyik pozitív hozadéka Georgia állam foglalkoztatási szintjének kedvező változása volt. Az egyik előtanulmány becslése szerint 77.000 új munkahely keletkezése volt várható az államban.[91]

A Georgia Állami Egyetem 2002-ben kiadott kutatási anyagából kiderül, hogy az olimpia helyszínén és közvetlen körzetében az átlagos foglalkoztatottság 17%-kal nagyobb növekedést mutatott az olimpiai játékok alatt és után, mint az állam többi részében, mely növekedés számokban kifejezve megközelítőleg összesen 293.000-rel több munkahelyet jelentett Atlantában és környékén az 1994-2000 közötti időszakban.[92] A kutatás szerint a foglalkoztatás növekedés Georgia állam olimpia által érintett régióiban 1993-1994 folyamán vált intenzívebbé, mint a többi régióban.

Az olimpia hatása az inflációra és az árváltozásokra

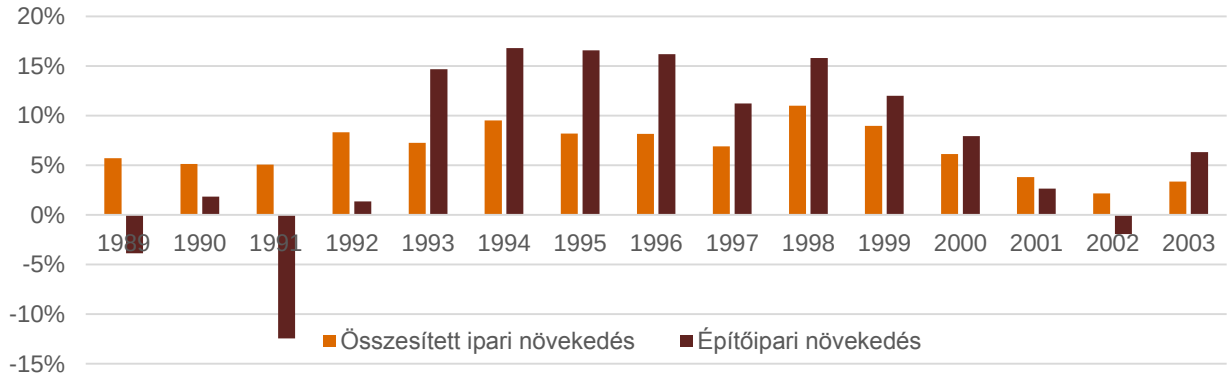
Az olimpia szervezése Atlanta esetében nem járt együtt az árak emelkedésével, sőt, egyes USA-beli városokkal összehasonlítva még alacsonyabb is volt az árnövekedés, Holger Preuss az Egyesült Államok statisztikai hivatalának adatai alapján készült elemzése szerint.

[91] Forrás: Humphreys – Plummer, 1995.
[92] Forrás: Julie L. Hotchkiss et al., 2002

Az olimpia hatása az építőiparra

Bár az atlantai olimpia a szokásosnál kevesebb infrastrukturális beruházással valósult meg, a belvárosban itt is jelentős építkezések folytak, és a Centennial Park attraktív környezete az olimpia után is további, becslések szerint 1,8 Mrd USD-re rúgó építkezéseket vonzott.[93] Főként hotelekkel, irodaépületekkel, és lakásokkal épült be a terület. Az ilyen építkezéseknek köszönhetően az építőipar az olimpiát megelőző évektől kezdődően jelentős növekedésnek indult, 2003-ra a teljes GDP 5%-át tette ki Georgiában.[94]

33. ábra: Georgia állam építőipari és összesített ipari növekedése, (Forrás: Bureau of Economic Analysis, U.S. Department of Commerce)

Az olimpia hatása az idegenforgalomra

Az olimpia 17 napja alatt több mint kétmillió fő látogatott Atlantába.[95] Az 1996-os olimpiai rendezéshez kapcsolhatóan Atlantában több mint 6.000 új hotelszoba épült, ami 9,3%-os kapacitásbővülésnek felelt meg, és ahogy az előzőekben már említésre került, a növekedés az olimpiai játékok végeztével sem állt le.[96] A hotelépítések és vendéglátóhely-beruházások magánberuházások keretében valósultak meg, ugyanakkor a szövetségi kormányzat több mint 500 M USD-vel járult hozzá a környezet (járdák, közlekedési jelzések, zöld terület) fejlesztéséhez.[97]

[93] Forrás: Dahleen Glanton, 2009.
[94] Forrás: Bureau of Economics Analysis
[95] Forrás: The Atlanta Committee for the Olympic Games, 1997.
[96] Forrás: International Olympic Committee: Factsheet of the legacies of the Games (2013)
[97] Forrás: Newman, H., 2004.; NOB hivatalos honlapja

19.6.3. Makrogazdasági benchmark: Sydney, 2000

Az olimpia hatása a gazdasági aktivitásra és GDP-re

Régiós szinten 0,15%-al magasabb évi GDP növekedés, azonban országos szinten visszatartó hatás tapasztalható

A sydney-i olimpia nominális GDP hatása mintegy 5 Mrd USD-re rúgott, mely érték összehasonlítható a megelőző atlantai esemény hatásával. Az összehasonlítást tovább könnyíti, hogy Új-Dél-Wales (a régió, amelynek fővárosa Sydney) lakossága 2000-ben 6,46 millió fő volt, mely alig marad el Georgia népességétől. Egy 2007-es tanulmány alapján az olimpia által generált többlet turizmusnak, beruházásoknak és kiadásoknak köszönhetően Új-Dél-Wales GDP-je évi átlagosan 0,15%-kal magasabb értéket mutatott az olimpiát megelőző periódusban és a rendezés évében (1997-2000), mint egy olimpia nélküli alapeseti forgatókönyv esetén.[98] Ugyanezen időszak alatt évente 1,14%-kal magasabb volt a beruházások mértéke a régióban az olimpia hatására, illetve bővült a régió kereskedelme is.[99]

Ugyanakkor az ország egészének GDP-jére az olimpia visszatartó hatást gyakorolt, hiszen a becslések szerint egy olimpia nélküli alapeseti forgatókönyvhöz képest évi 0,05%-al alacsonyabb GDP-t eredményezett a vizsgált periódusban. A számítások szerint így az ország többi régiójában az olimpia negatív hatást fejtett ki a GDP-re, amelyet a munkaerő, pénzügyi tőke és beruházások Új-Dél-Walesbe való koncentrálódása magyarázhat.[100]

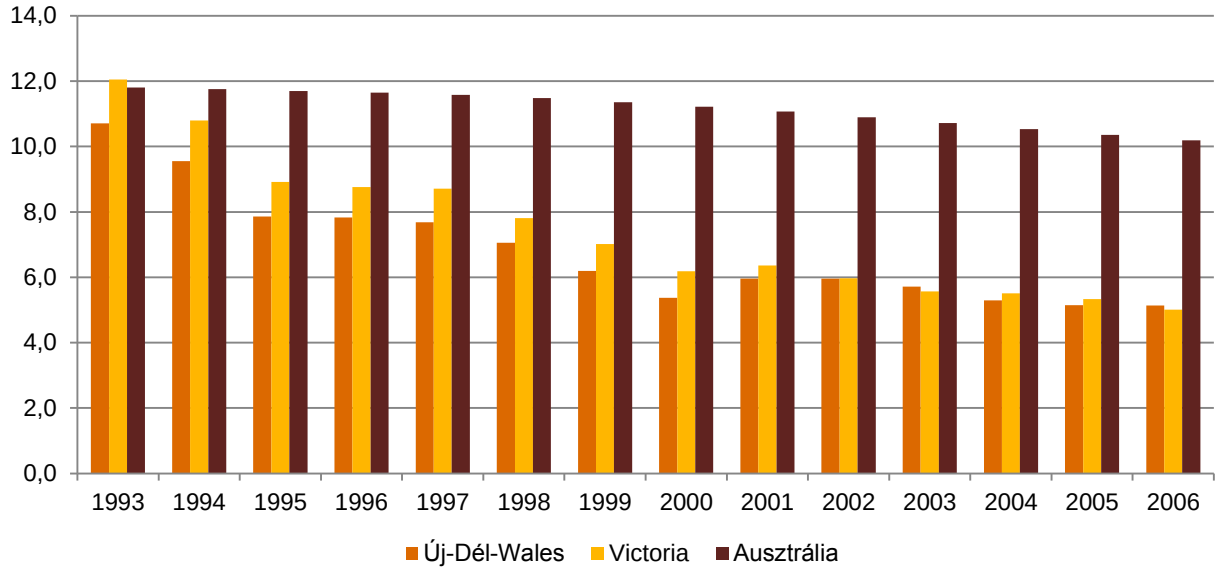
Az olimpia hatása a foglalkoztatásra

A foglalkoztatás évente 0,37%-al magasabb volt az olimpiának köszönhetően

Az olimpiát megelőző évek beruházásai jelentős növekedést eredményeztek a foglalkoztatási rátában Új-Dél-Walesben: egyes számítások szerint 1997 és 2001 között évente átlagosan 0,37%-kal magasabb foglalkoztatást generált az olimpia a régióban egy alapeseti forgatókönyvhöz viszonyítva. Az alábbi ábrán megfigyelhető a munkanélküliségi ráta országos átlagot meghaladó csökkenése Ausztrália déli régióiban. Az olimpiát követően a ráta visszapattanást mutat, majd ismét visszatért egy csökkenő trendre.

[98] Forrás: Giesecke, J. – Madden, J., 2007.
A tanulmányból nem derül ki, hogy a GDP hatás csak az olimpiai projekteket vagy az olimpiától függetlenül is megvalósuló alapeseti beruházásokat is tartalmazza.
[99] Forrás: Giesecke, J. – Madden, J., 2007.
[100] Forrás: Ibid.

34. ábra: A munkanélküliségi ráta összevetése Ausztráliában és az egyes régióiban, (Forrás: Australian Bureau of Statistics)

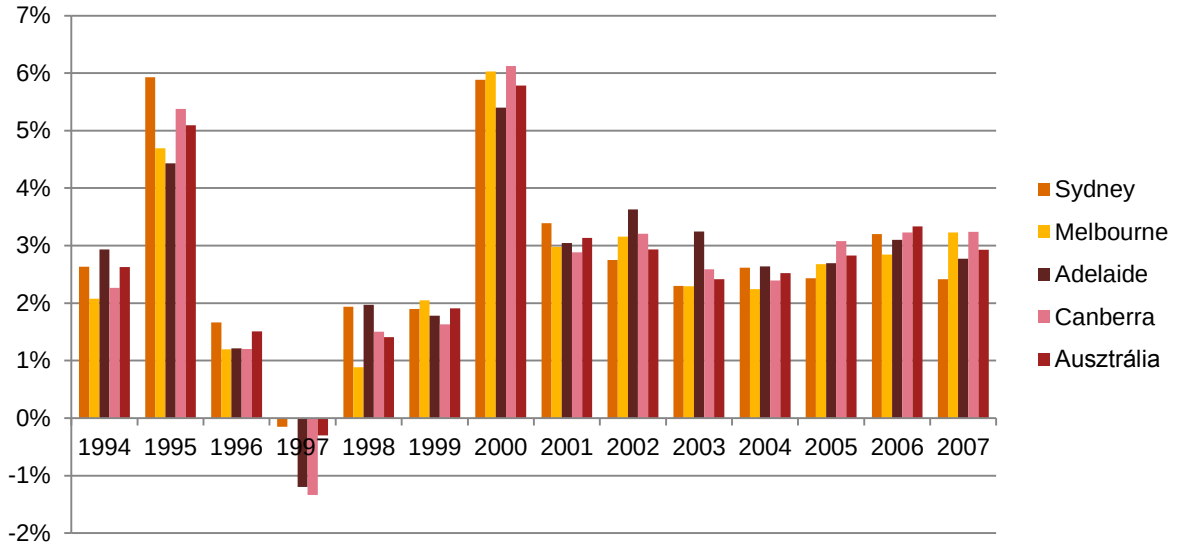

Országos szinten jelentős infláció volt tapasztalható az olimpia évében

Az olimpia hatása az inflációra és az árváltozásokra

Az ausztrál inflációról elmondható, hogy az olimpiai játékok évében jelentősen megugrott a korábbi időszakhoz képest, ugyanakkor Sydney esetében összességében elhanyagolható volt az olimpia által generált árszínvonal-növekedés.

35. ábra: Infláció Ausztráliában és nagyobb városaiban (Forrás: Australian Bureau of Statistics)

Az olimpia hatása az építőiparra

Új-Dél-Wales és Victoria államok építőiparát összehasonlítva kiderül, hogy az olimpiai játékokat szervező Új-Dél-Wales kisebb mértékű növekedést ért el.[101] Az építőipar ugyanakkor egész Ausztráliát tekintve általános növekedésben volt az olimpiát megelőző években: az építőipar bevételei 1997 és 2000 között évente átlagosan 0,6%-al nagyobb bővülést mutattak a feltételezett – olimpia nélküli – alapesethez képest.[102]

[101] Forrás: Samanta Edds, 2012.
[102] Forrás: Giesecke, J. – Madden, J., 2007.

Az olimpia hatása az idegenforgalomra

110 ezer külföldi és 368 ezer belföldi látogatót vonzott a 2000-es olimpia Sydney-be

A sydney-i olimpiára mintegy 110 ezer látogató érkezett külföldről (ebből 36 ezer az olimpiai család tagja) és kb. 368 ezer belföldi vendég látogatott el az olimpiai játékokra.[103] Az olimpiát megelőző és követő években Ausztrália turizmusa folyamatos növekedésben volt, a külföldi turisták Új-Dél-Wales iránti kereslete mindössze az olimpia évében haladta meg az országos átlagot. Az ausztrál turisztikai adatok továbbá azt mutatják, hogy az olimpia miatt megnövekedő látogatószám ebben az évben visszatartó erő volt a többi ausztrál régióba utazó turisták számára.

Az olimpia által generált kiugró turisztikai kereslet azonban egyszeri hatásnak bizonyult Új-Dél-Wales régiójában, hiszen az olimpiát követően turizmusa már lassabban növekedett a szomszédos Victoria régiónál.[104] További elemzések szerint az olimpiát követő három évben Új-Dél-Wales turizmusa 2,2 százalékponttal alacsonyabb növekedést ért el az ausztrál átlagnál és mindössze 2005/2006-ban zárkózott fel az országos szintre.[105] Athénhoz hasonlóan tehát alaposan befolyásolta a város turisztikai forgalmát az olimpiai játékok lebonyolítása: az olimpiai játékokat követően Sydney turisztikai növekedése teret vesztett más ausztrál nagyvárosokkal szemben.[106] Ugyanakkor a vendéglátóipar 1,48 %-kal növekedett az olimpiának köszönhetően a szervezés évében.[107]

19.6.4. Makrogazdasági benchmark: Athén, 2004

Görögországban jelentős GDP hatás

Az olimpia hatása a gazdasági aktivitásra és GDP-re

Az olimpia megrendezése előtti hét évben a görög gazdaság folyamatosan túlteljesítette az Európai Unió átlagát, ez kiemelten a rendezést megelőző, 2001 és 2004 közötti időszakban mutatkozott meg, mikor Európában általánosan visszaesett a növekedés. Mindez egyrészről betudható az olimpiai előkészületeknek, azonban egyéb tényezők is hozzájátszottak az erős növekedéshez (pl.: euró bevezetését megelőző alacsonyan tartott kamatlábak, illetve a nagymértékű EU támogatások). Az olimpia évét követően bekövetkező görög finanszírozási válság is több tényezőre vezethető vissza, melyek közül kiemelkedő az állami szerepvállalás folyamatos növekedése,[108] a historikusan magas költségvetési deficit,[109] valamint az adórendszer és a

[103] Forrás: European Tour Operators Association, 2010.
[104] Forrás: Samantha Edds, 2012.
[105] Forrás: Giesecke, J. – Madden, J., 2007.
[106] Forrás: BBC, 2009.
[107] Forrás: Giesecke, J. – Madden, J., 2007.
[108] Forrás: Moutos, T. – Tsitsikas, C., 2010
[109] Forrás: Kaplanoglou, G., 2013

munkaerőpiac torzulása.[110] Mindemellett felsorolandó problémaforrást jelentett a fedezetlen béremelés, a folyó fizetési mérleg tartós negatívuma és kis mértékben a magas olimpiai költekezés.

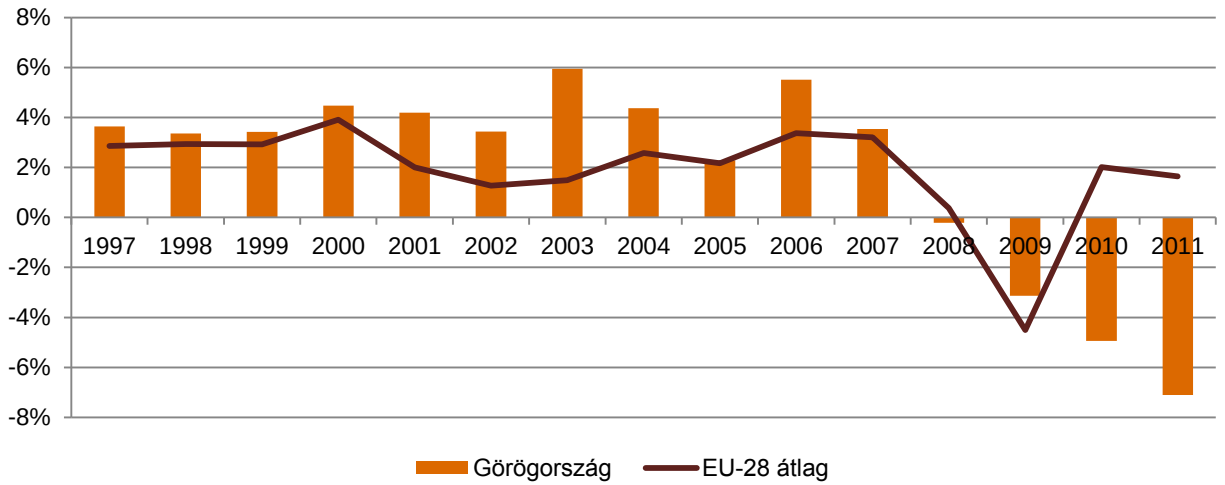
Az athéni olimpiai játékok és a kapcsolódó olimpiai, alapeseti, illetve előrehozott infrastrukturális fejlesztések teljes költsége 14-16 Mrd USD volt, melynek megközelítőleg 20 %-át biztosították magánberuházások, minden egyéb beruházás és kiadás állami forrásból valósult meg.[111]

Összesen 35,2 Mrd USD és évi 1,52%-os GDP növekedést generált az olimpia szervezése

Az olimpiai projekttel kapcsolatos kiadások főleg 2003 és 2004 folyamán nőttek meg, mivel általánosságban az infrastrukturális és egyéb beruházások határideit nem tudták tartani. Az olimpiához kötődő költések hátrasúlyozódásának köszönhetően a 1997 és 2003 közötti periódusban a GDP feltételezett „olimpiai nélküli" alappályájához képest alacsonyabb GDP növekedés volt tapasztalható (az alappályához képest 8 Mrd USD-vel kevesebb volt ebben az időszakban a GDP), azonban 2004-ben 18,7 Mrd USD-vel, míg 2005-ben 24,5 Mrd USD-vel támogatták az olimpiai játékokkal kapcsolatos olimpiai, alapeseti és előrehozott projektek az összgazdasági teljesítményt.[112] A teljes felkészülési periódust, az olimpia évét és az utána következő 2005-ös évet tekintve kumulálva 9 156 Mrd drachmával, vagyis 35,2 Mrd USD-vel járult hozzá az olimpia megrendezése az ezen időszaki GDP-hez, mely a 2004. évi GDP 14,7%-át adja, illetve az egész 1997-2005 közötti periódust tekintve évente átlagosan 1,52 %-kal emelte az országos GDP-t.[113] Akárcsak a korábbi olimpiák esetében, az említett GDP növekedés Athénban is az olimpiával kapcsolatos konkrét olimpiai, alapeseti és az olimpia miatt előrehozott infrastrukturális beruházások összesített közvetlen, közvetett és tovagyűrűző hatását mutatja.

[110] Forrás: Mitsopoulos et al., 2011
[111] Forrás: G. Tziralis et al., 2008
[112] 2004-es árakon számolva.
[113] PwC számítások Kasimati, 2006. alapján

36. ábra: Görögország és az EU-28 GDP növekedése (Forrás: OECD)

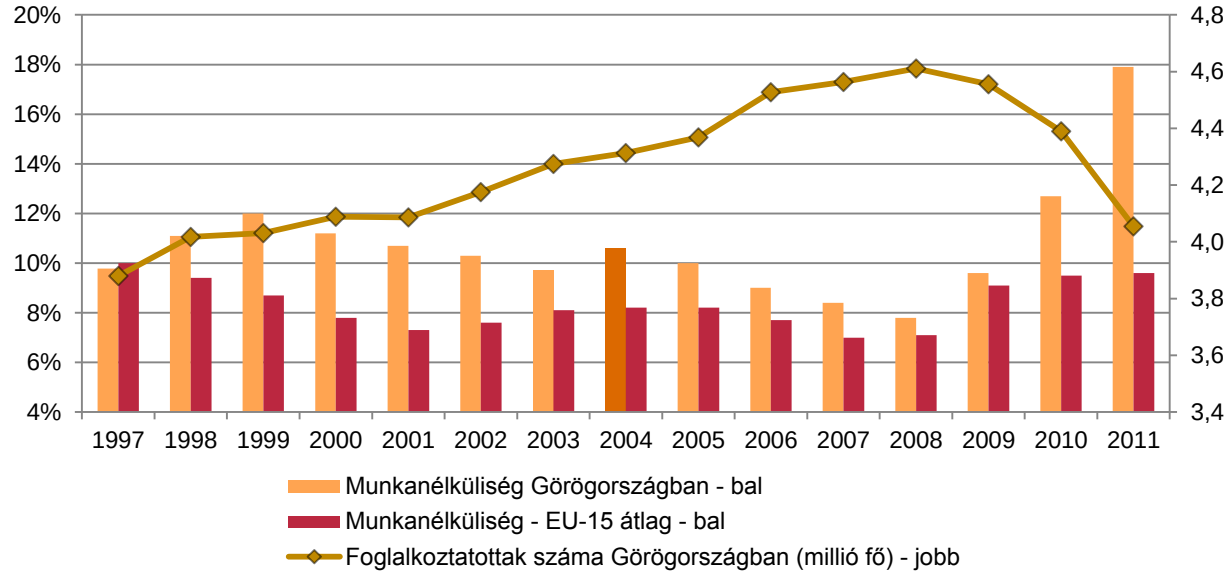

Az olimpia hatása a foglalkoztatásra

8 év alatt 776,3 ezer fővel csökkent a munkanélküliség

A munkaerőpiacra is jelentős hatást gyakorolt az olimpia megrendezése, hiszen a foglalkoztatott személyek száma 1997 és 2004 között 3,88 millióról 4,31 millió főre nőtt, mely összesen 11,2 %-os növekedést jelentett a 7 év alatt. A munkanélküliségi ráta a jelöltséggé válás utáni két évben még növekvő tendenciát mutatott, azonban 1999-től folyamatosan csökkent és 12 %-ról 2005-re 10 %-ra esett, mely csökkenés az olimpia után is, egészen 2008-ig fennmaradt, 7,8 %-os munkanélküliségi rátát eredményezve. A G. Tziralis és társai (2008) által végzett tanulmány alapján ez az országos munkaerő-piaci tendencia Attika régióban még erősebben érvényesült, hiszen az olimpiai beruházások és a rendezés általi foglalkoztatás erre a térségre koncentrálódott. Egyrészről az erősebb attikai tendencia, másrészről pedig az olimpia előtti Európai Unióval ellentétes munkanélküliségi ráta változása is jelzi az olimpia foglalkoztatásra kifejtett pozitív hatását. Kasimati (2006) tanulmánya alapján pedig az 1997 és 2005 közötti periódusban az olimpiának köszönhetően 776,3 ezer fővel csökkent a munkanélküliség az olimpia megrendezése nélküli forgatókönyvhöz viszonyítva.

37. ábra: Munkanélküliségi ráta Görögországban és EU 15 országában, Foglalkoztatottság alakulása Görögországban (Forrás: Eurostat)

Az olimpia szervezésére közvetlenül mindösszesen 14 100 főt foglalkoztatott az olimpiai játékok Szervező Bizottsága (ATHOC) a 7 év során, akik közül majd 12 ezer fő csak a 2004-es év folyamán lett felvéve. A fizetett munkaerő mellett még kb. 39 ezer önkéntes is dolgozott az olimpiai és paralimpiai játékokon, akik 88%-a volt görögországi lakos.[114]

Az olimpia hatása az inflációra és az árváltozásokra

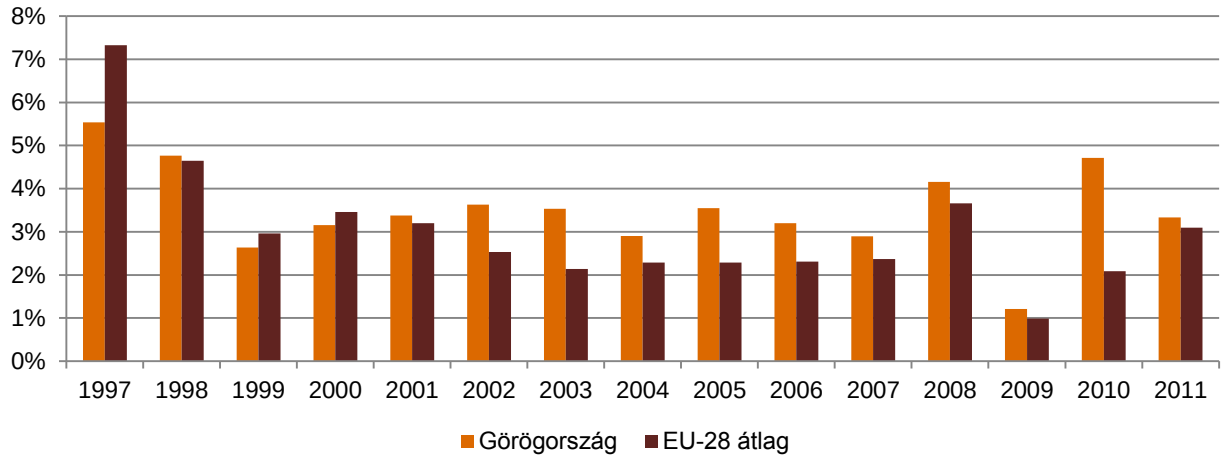
Az olimpiával járó nagy beruházások és megnövekedett munkaerő, valamint egyéb erőforrás-szükséglet az adott piac vagy iparág kínálati korlátai miatt alapvetően könnyen az árak növekedéséhez vezethet. Görögországban azonban mind az olimpiai felkészülés alatt, mind a rendezvény után sikerült az árszínvonalat megfelelő keretek között tartani, s ez igaz volt minden egyes

[114] Forrás: IOC: Official Report of the XXVIII Olympiad Vol.1 (2005)

A magasabb görög infláció inkább az euró bevezetésének, mint az olimpiának volt tulajdonítható

iparágra, még az építőiparra és az ingatlanpiacra is.[115] Az ingatlanpiac esetében például az olimpiát megelőző 5 évben 63 %-kal nőttek az ingatlanárak Athénban, mely nem volt szignifikánsan eltérő az országos szintű 55 %-os ingatlanár növekedéstől, illetve a korábbi időszak mutatóitól sem. Az éves infláció átlagosnak tekinthető szintje ellenére az olimpiai játékok alatti rövid időszakban a szállodaipar esetében nagymértékű árnövekedés mutatkozott,[116] ám ez az országos mutatóra összességében nem volt kiemelkedő hatással: a szállodaszoba-árak hirtelen megugrása csak ideiglenes jelenség volt, és a rendezvény után visszatértek az eredeti szintjükre. Habár 2001-től az európai országok átlagos inflációs növekedésénél magasabb ráta volt jellemző Görögországra, ez éves szinten feltehetően inkább az euró 2002-es bevezetésének köszönhető, mint az olimpiának.

38. ábra: Az infláció alakulása Görögországban és az EU-28 országokban (Forrás: OECD)

Az olimpia hatása az építőiparra

Az építőipar különösen fellendült az olimpiai beruházásoknak köszönhetően, 1997 és 2003 között 6-ról 13 Mrd EUR-ra nőtt az építőipari forgalom, mely a 2003-as GDP jelentős hányadát, majd 10 %-át tette ki. A nagy arány okát az utolsó pillanatban lezajló beruházások (reptér, úthálózat, tömegközlekedési infrastruktúra) adhatják. Az olimpia után azonban egyből visszaesett a

[115] Forrás: Centre on Housing Rights and Evictions, 2007.
[116] Forrás: Les Christie (CNN/Money), 2004.

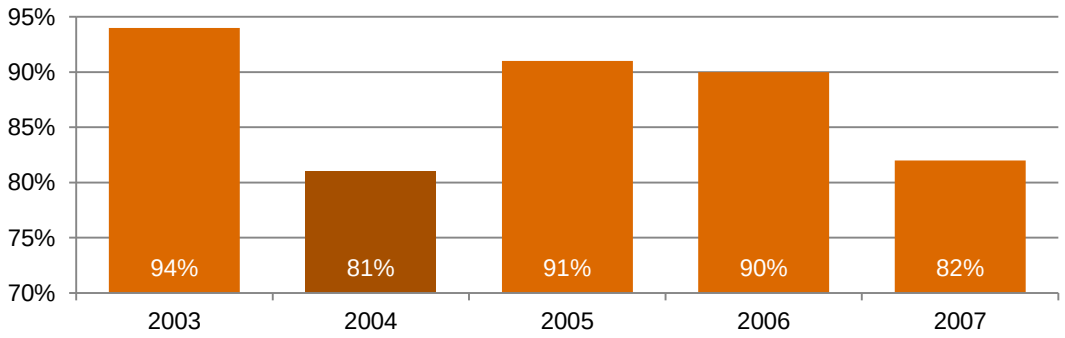
gazdasági teljesítmény és három hónap alatt 70.000 munkahely szűnt meg, nagy része az építőiparban. Az iparági visszaeséssel párhuzamosan a GDP növekedés is jelentősen lelassult.[117]

Az olimpia hatása az idegenforgalomra

A szállodaszoba árak 4-500%-al emelkedtek az olimpia idejére

Athénban az olimpiára érkező hivatalos személyek és látogató turisták számára – általában a többi olimpiát rendező várossal ellentétben – nem tervezték megnövelni a meglévő szállodakapacitást. Ennek köszönhetően a rendezvény alatt a szállodák kihasználtsága és az átlagos szobaárak is nagymértékben megnőttek. Az athéni olimpiának összesen 150.000 külföldi látogatója volt,[118] a szálláshelyek többsége 100 %-os kihasználtsággal működött az olimpia alatt, míg a szállodaszobákat akár négyszeres-ötszörös árakon adták ki. Ugyanakkor teljes augusztusra vonatkozóan a görög hotelek kihasználtsági mutatója 2004-ben a 2003-2007-es időszak legalacsonyabbja volt.[119]

39. ábra: Szállodák kihasználtsága augusztusban Görögországban (Forrás: ETOA, 2008)

Az általános turizmust tekintve érvényesült az olimpiai visszatartó hatás: augusztusban közel 15 százalékpontos éves visszaesés volt tapasztalható a látogatószámot tekintve, és a csökkenés az egész 2004-es évre éreztette hatását a fővárosban és az egész országban egyaránt. A visszaesés az összehasonlítható versenytársakkal, Törökországgal és Horvátországgal kontrasztban is szembetűnő: a görög csökkenéssel párhuzamosan mindkét ország növekvő látogatószámot regisztrált a 2003-2004-es

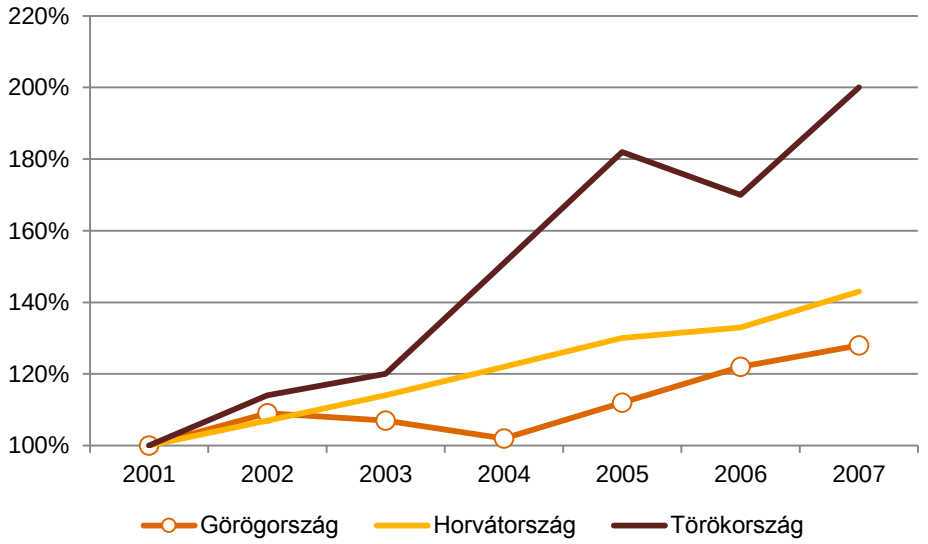
[117] Forrás: London East Research Institute, 2007: 42.
[118] Forrás: Oxford Economics, 2007
[119] Forrás: European Tour Operators Association, 2008.

Az olimpia visszatartó hatása 15 százalékpontos turistaszám csökkenést eredményezett augusztus folyamán az előző évekhez viszonyítva

időszakban.[120]

Az olimpiát követő 8 év során a görög turizmus talpra állni látszik a látogatószám növekedési üteme alapján, évente átlagosan 2,7%-os növekedést mutatva, amely összehasonlítható mérték a versenytárs régióbeli országok növekedésével.

40. ábra: Idegenforgalom (érkező látogatók mennyiségének) változása Görögországban, Horvátországban és Törökországban (2001=100%) (Forrás: ETOA, 2008)

[120] European Tour Operators Association, 2008.

19.6.5. Makrogazdasági benchmark: Peking, 2008

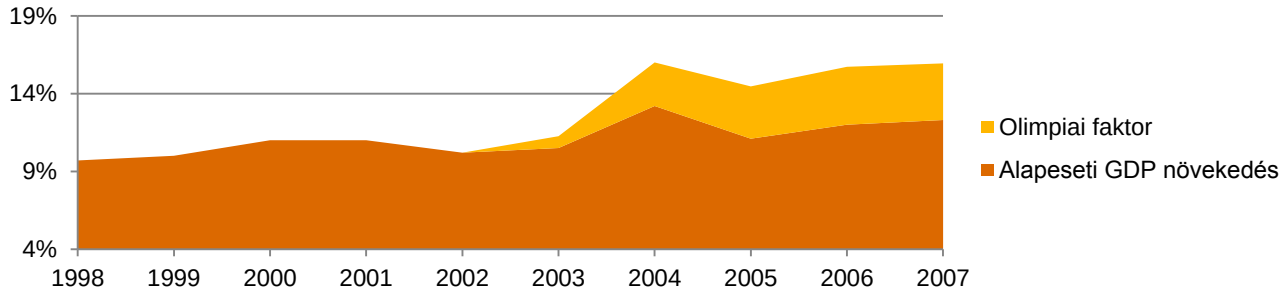
Az olimpia hatása a gazdasági aktivitásra és GDP-re

Pekingben az olimpia 40 Mrd USD beruházással járt, mely országos szinten mindössze 0,3%-os, Pekingben viszont 2,9 százalékpontos éves GDP többlet növekedést generált

A 2008-ban Kínában megrendezett olimpia minden idők legdrágább sportrendezvénye volt, amelyet lényegében erőforráskorlátok nélkül rendeztek meg. Az olimpiai projekt és az azt támogató összes beruházás 40 Mrd USD-re rúgott 7 év alatt, mely átlagosan 0,3%-át tette ki Kína éves GDP-jének,[121] a költségek tehát makrogazdasági szinten nem tekinthetőek számottevőnek. A kínai olimpia hatása az ország méreteiből fakadóan inkább régiós vagy Peking város szintjén, mintsem országos mértékben mérhetőek: a költségek a város GDP-jének 3%-át tették ki.

Peking gazdasági fejlődését tekintve már szignifikánsan kimutathatóak az olimpiával kapcsolatos projektek, melyek a város 2008. évi GDP-jének kb. 25,2 %-át tették ki.[122] Song és Ranelli (2008) ex post tanulmányában rávilágít, hogy az olimpiai és kapcsolódó beruházások 2003 és 2007 között éves szinten átlagosan 2,9 százalékponttal emelték a 2008-ban már közel 20 millió fős város GDP növekedését.[123] Ugyanakkor az összevethetőséget befolyásolja Peking eredetileg alacsony infrastrukturális fejlettsége: a beruházások legnagyobb részét olyan infrastrukturális fejlesztések tették ki, amelyek az olimpiától függetlenül is szükségesek lehettek, tekintettel az éves szinten megközelítőleg 2-4%-os népességnövekedésre, vagyis a 2,9 százalékpontos GDP többlet hatás nem kizárólag az olimpiának volt köszönhető.

41. ábra: Peking alapeseti éves GDP növekedése, és az „olimpiai eset" növekedése (Forrás: Song–Ranelli, 2008[124])

[121] Forrás: Chi Lo (Bloomberg Business), 2008.
[122] Forrás: PwC számítás
[123] Forrás: PwC számítás
[124] Forrás: Charlie Song – Edward Ranelli, 2008

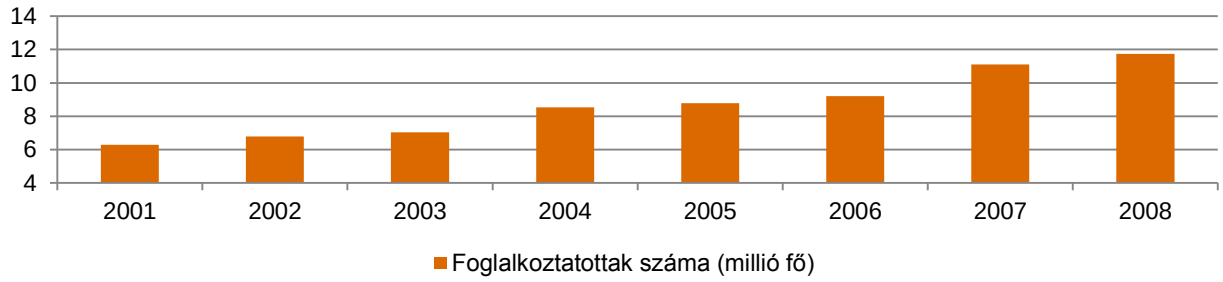
Peking esete a korlátlan és olcsó munkaerő miatt nem összehasonlítható a többi ország esetével

Az olimpia hatása a foglalkoztatásra

Kínában az olimpiai előkészületeket nagymértékben elősegítette a korlátlan mennyiségű olcsó munkaerő, mely más országok esetében nem jellemző. A hivatalos statisztika 1,8 millió munkahely létrejöttét köti az olimpiához csupán a 2002-től 2008-ig tartó időszakban.[125] A korlátlan munkaerő, valamint a szintén korlátlan állami szerepvállalás miatt a 2008-as olimpia megrendezésének gazdasági elő- és utóhatásai nem, illetve csak kis mértékben összehasonlíthatóak a többi olimpiával.

Pekingben a város hivatalos statisztikái szerint a foglalkoztatottak száma csökkent az 1999 előtti években. A 2000. év során, vagyis 8 évvel az olimpiát megelőzően a trend megfordult és jelentős növekedésnek indult a foglalkoztatottak száma, melyhez a megindult városiasodás mellett az olimpia rendezése is nagyban hozzájárult. A pályázat elnyerése után 2001 és 2008 között évente átlagosan 8,6 %-kal nőtt a foglalkoztatottak száma, így összesen 87 %-os növekedést eredményezve a 8 év alatt. Peking esetében fontos, és az összevetést gátló tényező, hogy a város népességének nagy mértékű (tíz év alatt mintegy 50%-os) növekedése mellett a munkanélküliségi ráta az utóbbi évtizedben folyamatosan 1-2 % között ingadozott, így a foglalkoztatottak számának növekedését a más területekről beáramló új munkaerő, a népesség növekedése eredményezte.

42. ábra: Hivatalos statisztika a foglalkoztatottak számáról Pekingben 2001 és 2008 között, Forrás: Kínai Nemzeti Statisztikai Hivatal

Az olimpiai projektek 2003 és 2006 között éves átlagban a fővárosban munkával rendelkező népesség 2,4 %-át foglalkoztatták közvetlenül, míg közvetetten átlagosan 11 %-ára voltak hatással.[126]

[125] Forrás: Charlie Song – Edward Ranelli, 2008.
[126] Forrás: PwC számítás Charlie Song – Edward Ranelli, 2008. alapján.

A fogyasztói árak nem, de az ingatlanárak érdemben növekedtek

Az olimpia hatása az inflációra és az árváltozásokra

2001 és 2008 között az átlagos éves infláció 1,6 % volt Pekingben, mely nem tért el különösképpen a korábbi és későbbi pekingi inflációs mutatóktól. Az általános fogyasztói árakkal ellentétben azonban az ingatlanárakat befolyásolta az olimpia megrendezése, hiszen míg 1998 és 2001 között az éves átlagos ingatlanár növekedés mindössze 0,45 % volt, addig 2002 és 2008 között évente átlagosan 5,8 %-kal nőttek az árak.[127] Kiemelendő a 2007-es év, amikor ugyanis 11,4 %-ot emelkedtek az ingatlanpiaci árak.

Az olimpia hatása az építőiparra

Peking olimpiai beruházásainak meglepően alacsony hányadát fordította sportlétesítmények építésére, illetve átalakítására, azonban így is 12 új létesítmény épült, az 59 edzőhelyszín nagy része felújításon ment keresztül, vagy újonnan épült a legtöbb metróvonallal egyetemben, és két évvel az olimpia előtt még 9.000 helyszínen folyt építkezés. Mivel Kínában a munkaerő nagyon olcsó és nagy számban előfordul, így olyan nagyszabású olimpiai beruházások történtek, melyek más országban pénzügyileg kivitelezhetetlenek lettek volna.[128] Az építőipari beruházások a teljes 40 Mrd USD értékű beruházás körülbelül felét tették ki, mely legjelentősebb részét, 12 Mrd-ot a közlekedési infrastruktúra fejlesztésére fordították.[129] Az építőipari fejlesztések 2007-ig több mint 300.000 új munkást vonzottak vidékről a fővárosba, így növelve a foglalkoztatottak számát.[130]

Az olimpia hatása az idegenforgalomra

Az előzetes várakozások szerint 2008-ra vonatkozóan Pekingbe 4,5 millió turistával számoltak, és az olimpiára érkező látogatók költéseit több mint 4,5 Mrd USD-re becsülték. Azon külföldi turisták számát, kik kifejezetten a pekingi olimpiára érkeztek, 550 ezerre becsülték előzetesen.[131]

A 2008-ban Kínába és azon belül Pekingbe látogatók száma végül az előzetes becslésektől nagyban eltért, mely feltehetően nagy részben az újonnan bevezetett szigorúbb vízumadási feltételeknek és gazdasági visszaesésnek volt köszönhető. A vízumigénylés folyamatának megváltoztatása főleg a nagyobb biztonság és a környezetvédelem érdekében történt, mely egyértelműen egybevág az olimpiai előkészületekkel, hiszen erre a két tényezőre kifejezetten nagy figyelmet fordított a rendező város.

[127] Forrás: Xuebing – Yongling, 2012; National Bureau of Statistics of China; PwC számítás
[128] Forrás: Song – Ranelli, 2008.
[129] Forrás: Liu – Maseri – Rasli, 2010.
[130] Forrás: Song – Ranelli, 2008.
[131] Forrás: European Tour Operators Association, 2009.

Összességében kevesebb külföldi látogatót vonzott a város, az olimpiára 382.000 fő érkezett

A turistaszám-csökkenés Ázsia és Óceánia nagy részét érintette, azonban Pekingbe 2008 júliusában meglepően alacsony számú, 30 %-kal kevesebb turista érkezett, mint az előző év azonos időszakában. Ezt követően, az olimpia alatti időszakban, megugrott a turisták beáramlása a fővárosba, ám még így sem érte el a megelőző éves mértéket: az augusztusi látogatók száma 5 %-kal maradt el az előző évi értékhez képest. Szeptemberben újabb, éves szinten 25%-os visszaesés volt tapasztalható a turisták létszámában. 2008-ban így összesen 3,3 millió külföldi turista érkezett a városba, melyből az olimpia megrendezésének hónapjában mindössze 382.000 külföldi látogatót számoltak.[132] A belföldi turistákkal együtt összesen pedig 6,52 millió fő érkezett Pekingbe az olimpia idejére.[133]

Az alacsony jegyáraknak köszönhetően rekordmennyiségű, közel 6,2 millió belföldi nézője volt a pekingi olimpiának

30. táblázat: Nemzetközi és belföldi turistaköltések Pekingben az olimpiát megelőző években (Forrás: Peking Város Statisztikai Hivatala[134] és Kínai Statisztikai Évkönyvek)

Év	Nemzetközi turisták költése (M USD)	Növekedési ütem (%)	Belföldi turisták költése (Mrd CNY)	Növekedési ütem (%)
1998	2 384	6,05	42,5	8,48
1999	2 496	4,70	53,0	24,85
2000	2 768	10,90	68,3	28,87
2001	2 950	6,58	88,8	29,97
2002	3 110	5,42	93,0	4,77
2003	1 900	-38,91	70,6	-24,09
2004	3 170	66,84	114,5	62,18
2005	3 620	14,20	130,0	13,54
2006	4 026	11,22	148,3	14,05
2007	4 580	13,76	175,4	18,27
2008	4 459	-2,64	n/a	n/a
2009	4 357	-2,29	n/a	n/a
2010	5 045	15,78	n/a	n/a
2011	5 416	7,36	n/a	n/a
2012	5 149	-4,93	n/a	n/a
2013	4 795	-6,88	n/a	n/a

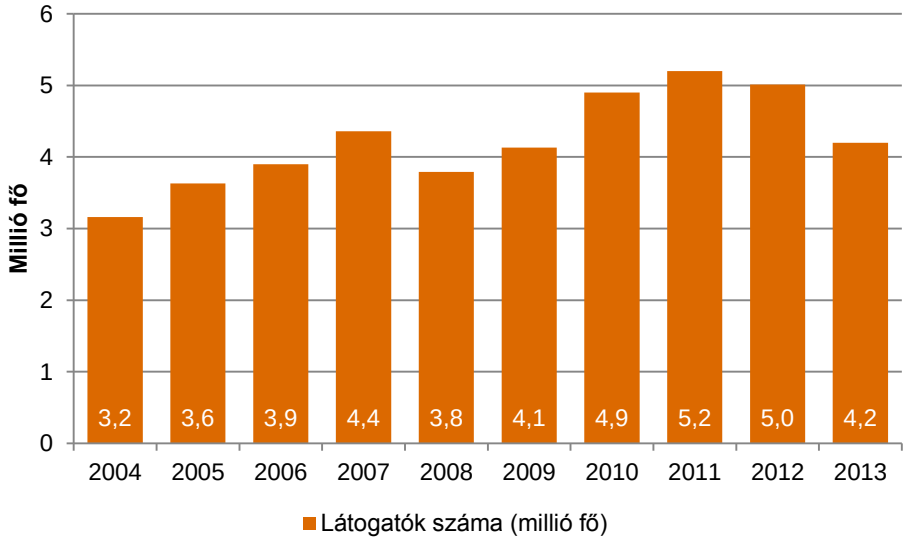
[132] Forrás: European Tour Operators Association, 2009.
[133] Forrás: China View, 2008.
[134] Forrás: eBeijing: Statistics on International and Domestic Tourism, 2008.

Az olimpiai játékokat követő 3 évben 37%-al nőtt a beérkező turisták száma 2011-ig

A Pekingbe érkező turisták költéseit tekintve megfigyelhető, hogy az olimpiát megelőző 3-4 évben mind a külföldről, mind a belföldről érkező látogatók összköltése nagyobb éves növekedést mutatott, mint az ezt megelőző időszakban. A trendbe nem illeszkedik a 2003-as év, azonban ez egy rendhagyó időszak volt, mivel ekkor a SARS vírus kitörése negatívan befolyásolta az ország turizmusát.

Az országba érkező turisták számát tekintve folyamatos növekedés volt tapasztalható a 2008-as olimpiai játékok után, mely összesen 37%-os növekedést jelentett 2011-ig. 2012-ben azonban már 3,8%-os visszaesés jellemezte a turisták számát, melyet a 2013-as évben további visszaesés követett, az új kedvezményes vízum szabályok ellenére is, miszerint év elejétől 72 óráig vízummentesen lehet az országban tartózkodni.[135]

43. ábra: Kínába és Pekingbe érkező turisták létszáma,
(Forrás: China Tourism Academy and Beijing Commission of Tourism Department[136])

[135] Forrás: Zheng Xin, 2014.
[136] Forrás. Zheng Xin,2014.

19.6.6. Makrogazdasági benchmark: London, 2012

A 2012-es londoni olimpia makrogazdasági hatásainak összehasonlító elemzéséhez előzetes számítások és utólagos hatásbecslések is rendelkezésre állnak. Ennek megfelelően, ahol lehetséges, mindkét számítás eredményeit bemutatjuk.

Az olimpia hatása a gazdasági aktivitásra és GDP-re

London esetében az előzetes számítások[137] szerint az olimpiai játékok 26,1 Mrd USD (16,5 Mrd GBP) GDP növekedést generált volna a brit gazdaság számára. Ez az összeg 2012-es árakon értendő, és egy 12 éves[138] időtávon belül realizálódott volna a hatásvizsgálat elvégzésére felkért *Oxford Economics* kutatóintézet számításai szerint:

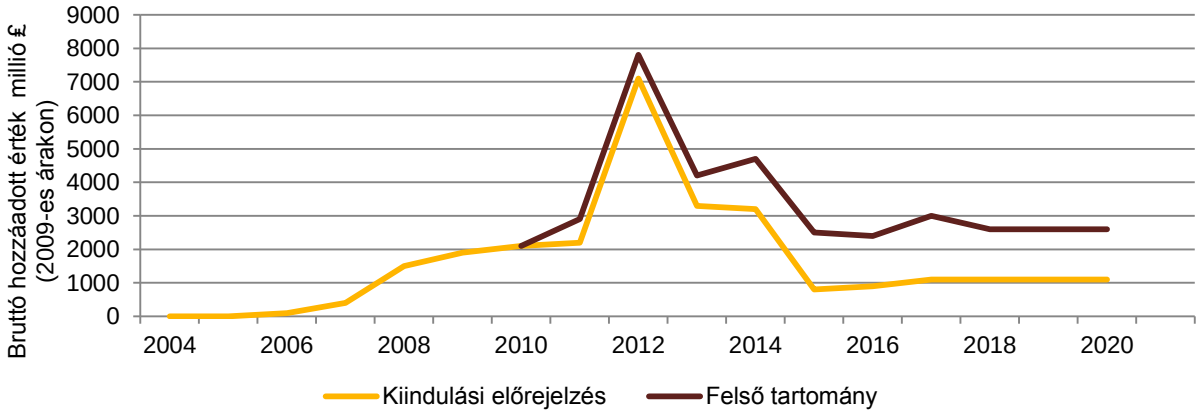
- Az összeg 82%-a (21,4 Mrd USD) az olimpiai játékok megrendezéséhez szükséges építőipari beruházásokhoz kapcsolódóan valósult volna meg, beleértve az ingatlanok utóhasznosításához kapcsolódó hatásokat is. 12%-át a turizmus adta az előzetes számítások szerint, és további 6%-ot tettek volna ki a rendezési kiadások.[139]
- A GDP-hatás eloszlását tekintve fejnehéz, vagyis 70%-a az olimpiai játékok előtt és alatt realizálódott az előzetes számítások szerint, míg 30%-át (kb. 7,8 Mrd USD) az olimpiát követő utólagos hatások tették volna ki.
- A GDP hatás földrajzi eloszlását tekintve is fókuszált volt: London részesedése 41%-osra lett volna tehető, a délkeleti régió 9%-os és az északnyugati régió 7%-os részesedése mellett. Az Egyesült Királyság egyéb régiói megközelítőleg azonos 5-6%-os arányban osztoztak a megmaradt GDP hatáson.

Évi 0,11-0,12%-os országos GDP növekedést generált a londoni olimpia, 23,5-25,6 Mrd USD értékben

Az utólagos számítások az előzetes kalkulációk várakozásait is túlszárnyalják London esetében. Az Egyesült Királyság hivatalos, ágazati kapcsolatok modelljét alkalmazó utószámítása szerint[140] az olimpiával kapcsolatos infrastrukturális beruházások, a turizmus és az olimpiai játékok működési kiadásai 2004-2012 között összesen 23,5-25,6 Mrd USD hozzáadott értéket teremthettek közvetlenül, közvetetten és indukálva a gazdaságban, mely évente 0,11-0,12 %-os országos GDP növekedést generált.[141] Az olimpiát megelőző és utólagos hatásokat is számítva az olimpia megközelítőleg 43-62 Mrd USD (28-41 Mrd GBP) között mozgó bruttó hozzáadott értékkel növeli a 2004-2020 közötti országos GDP-t.[142]

[137] Az előzetes, Oxford Economics által becsült eredmények 2012-es árakon, míg az utólagos, ÁKM modell alapú számítások 2009-es árakon vannak feltüntetve.
[138] A 12 éves időtáv a rendező város kijelölésétől, 2005-től a Játékok után 5 évvel, 2017-ig tartó időszakra vonatkozik.
[139] Forrás: Oxford Economics, 2012.
[140] Forrás: Grant Thornton, 2013.
[141] PwC számítás

44. ábra: A londoni olimpia nettósított becsült bruttó hozzáadott értéke a gazdasághoz (2009-es GBP árakon)
Forrás: Grant Thornton UK LLP, 2013[143]

Az olimpia hatása a foglalkoztatásra

Az előzetes számítások szerint a rendezési jog elnyerésétől számítva az olimpiai játékokat követő 5 éves időtávig (2005-2017) összesen mintegy 354.000 évnyi munkahely keletkezett volna, az ezzel kapcsolatos várakozások a következők szerint alakultak: [144]

- A lehetőségek közelítőleg 82%-a az építőiparhoz kapcsolódóan valósult volna meg, 78.000 munkahely közvetlen, míg a maradék közvetett és áttételes hatásként. Továbbá az építőipari aktivitás kapcsán megvalósuló munkaerő-képzések nettó jelenértékét a számítások mintegy 504 millió GBP-re vagyis mintegy 800 M USD-re tették.
- Ezentúl, a foglalkoztatás bővülésének mintegy 15%-a a vendéglátóiparhoz kapcsolódóan valósult volna meg.
- A foglalkoztatás-bővülés egy kiemelt területe a munkanélküliek visszavezetése a munkaerőpiacra. A számítások szerint

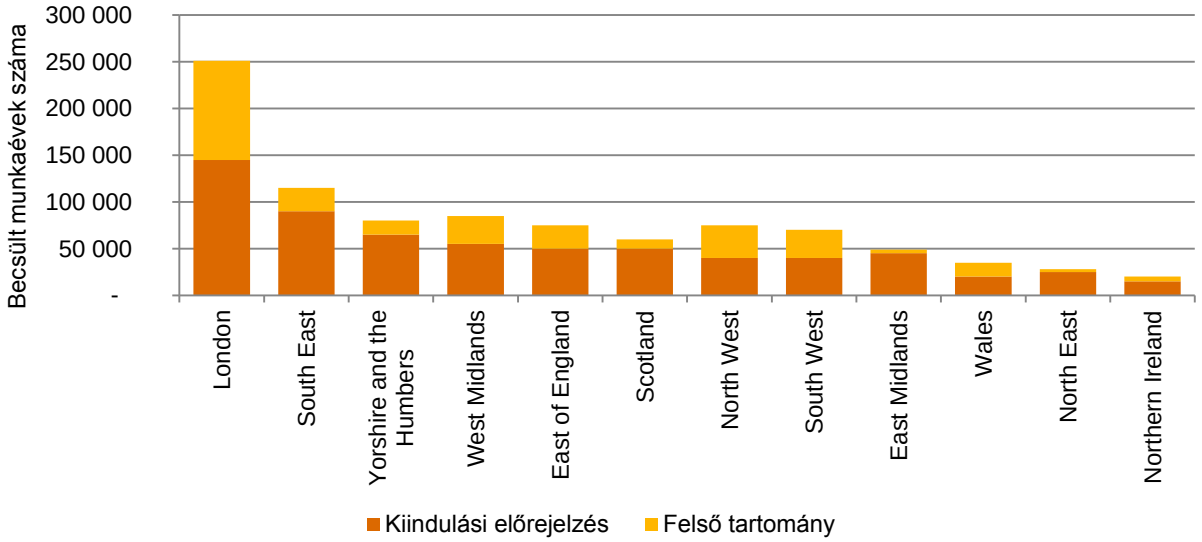
[142] Az ágazati kapcsolatok modellje (ÁKM) a megelőző GDP számítással szemben a bruttó hozzáadott értéket (GVA – Gross Value Added) számítja ki. A GDP és a GVA közötti különbség a következő képlettel magyarázható: GVA + [adó a termékeken és szolgáltatásokon] – [támogatások] = GDP; 2009-es árakon számítva.
[143] Forrás: Grant Thornton, 2013.
[144] Forrás: Oxford Economics, 2012.

a 2012-es olimpia az építőipari projekteken keresztül mintegy 3.000 munkanélkülit vezetett volna vissza a munkaerőpiacra. A munkanélküliek újbóli foglalkoztatása fejenként kb. 40.000 GBP, vagyis 63.400 USD jövedelmet jelent számukra (mely közel 3 évnyi Egyesült Királyságbeli minimálbérnek felel meg).

Az olimpia 62-76 ezer londoni lakosnak biztosított munkahelyet

A 2012-es játékokat követő elemzések azt mutatják, hogy az olimpia 62-76 ezer londoni számára biztosított munkalehetőséget, ez alig marad el az előzetes számítások 78 ezer fős várakozásától.[145] Ezen túl, az olimpiai játékok 2020-ig tartó foglalkoztatás-hatása 618.000 – 893.000 munkaév foglalkoztatottságot generálhat.

45. ábra: A londoni olimpia hatása a foglalkoztatásra az Egyesült Királyság régióinként a 2002-2014-es időszakban, (Forrás: Grant Thornton UK LLP, 2013)

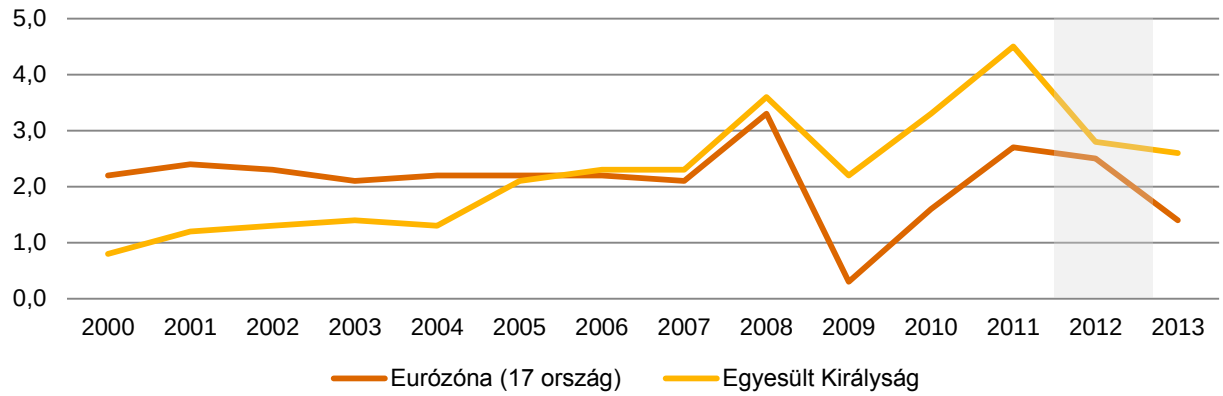

[145] Forrás: Grant Thornton, 2013.

Az olimpia hatása az inflációra és az árváltozásokra

A gazdasági növekedéssel fellendülő kereslet potenciális árnövekedéshez vezethet azon termékek és szolgáltatások körében, amelyek szűkösen állnak rendelkezésre. Az infláció alakulása az Egyesült Királyságban nem jelez kiugró értéket éves átlag szintjén és hasonlóan alakul az euróövezet országaihoz.[146] Iparági szinten tekintve az építőiparban, azon belül is főleg az újépítésű lakások esetében 2010-től egy kisebb áremelkedési trend kialakulása megfigyelhető az országban.

46. ábra: Az Egyesült Királyság és az Eurózóna inflációjának összevetése (%), (Forrás: Eurostat, PwC elemzés)

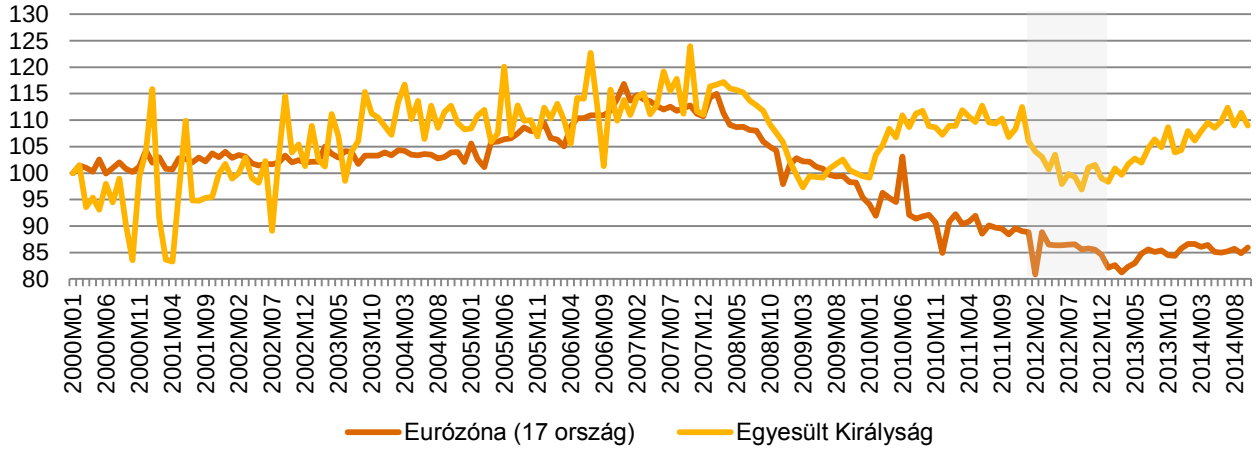

[146] Az Egyesült Királyság inflációjának alakulására előzetes alapeseti számítások és összehasonlító elemzések híján nem egyértelmű, hogy az infláció alakulásában jelen volt-e az olimpia hatása.

Az olimpia hatása az építőiparra

Az előzetes számítások szerint az építőipari beruházások adják a 2012-es játékok által generált GDP-hatás legnagyobb részét. A közvetlen építkezési kiadások a multiplikátorhatáson keresztül mintegy 21,4 Mrd USD (13,5 Mrd GBP, vagyis közelítőleg 4 900 Mrd Ft) GDP hatást jeleznek.[147]

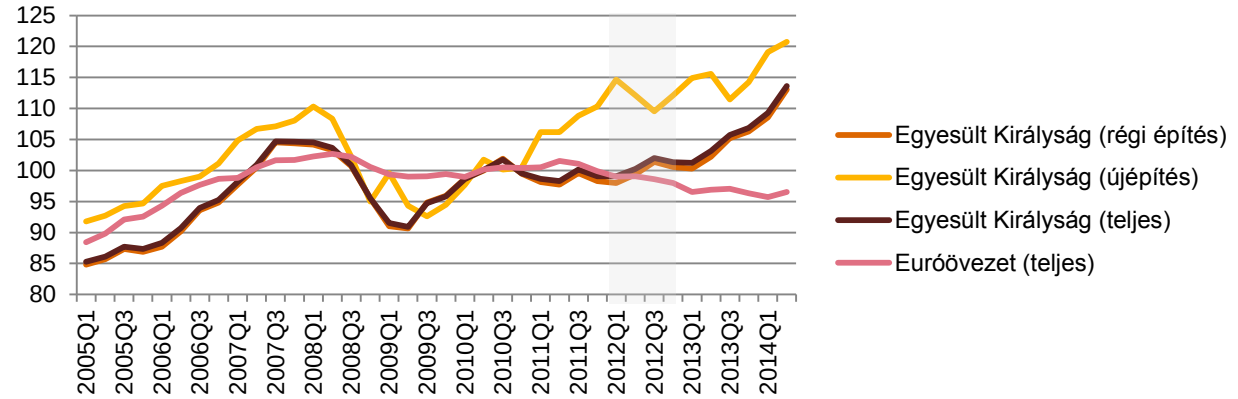
47. ábra: Építőipari termelés indexe az Egyesült Királyságban és az Eurózónában (2000M1=100), (Forrás: Eurostat, PwC elemzés)

[147] Forrás: Oxford Economics, 2012.

Az építőipari beruházások közvetetten 21,4 Mrd USD GDP hatást eredményeztek

48. ábra: Az Egyesült Királyság lakáspiaci árainak változása (index: 2010=100) (Forrás: Eurostat, PwC elemzés)

Közel 700 ezer külföldi látogatója volt a 2012-es olimpiának

Az olimpia hatása az idegenforgalomra

Az előzetes számítások közelítőleg 10 millió látogatót vártak a 2012-es londoni olimpiára és az ahhoz kapcsolódó eseményekre. A 2005-től 2017-ig tartó időszakon belül összesen mintegy 11 millió fős nettó látogatószám-növekedést vártak az olimpiai játékokhoz köthetően.

A látogatószám-növekedés a várakozások szerint 3,2 Mrd USD (2 Mrd GBP, vagyis több mint 700 Mrd Ft) GDP hatást indukált volna, mely 17-35-48%-os arányban oszlik meg az olimpiai játékok előtti, alatti és utáni turizmus kapcsán.

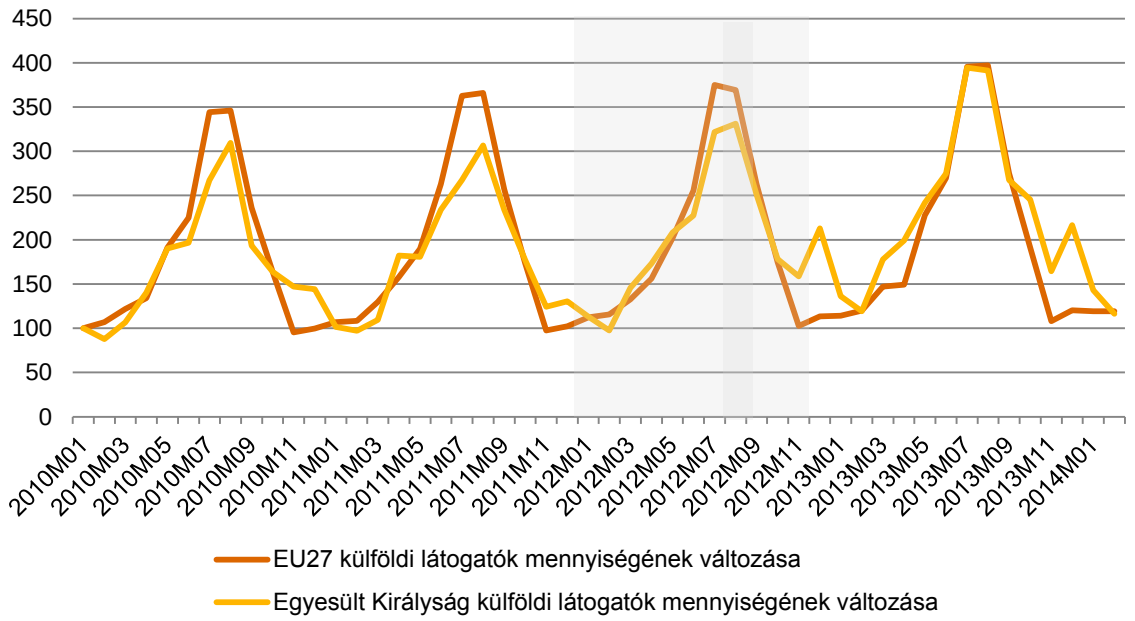
A tényleges adatok szerint a 2012-es játékokra a becslések szerint 698 ezer külföldi látogató érkezett.[148] Az Egyesült Királyság esetében az utólagos becslések alátámasztani látszanak a hazai látogatók többségét, hiszen a 11 millió eladott olimpiai és paralimpiai jegyek 80-85 %-át belföldi személy vette meg.[149] Az utólagos mérések alátámasztják azt a várakozást is, mely szerint az olimpiai játékok alatt a londoni látogatószám a vélt tömeg miatt valójában csökken, és a hatás a megelőző és leginkább az utólagos időszakban erősebb.

[148] Források: Office for National Statistics, 2013.; Grant Thornton, 2013.
[149] Forrás: Grant Thornton, 2013.

A külföldi turisták általi költés elérte a 950 M USD-t

A közvetlen költések ugyanakkor az olimpiai látogatók esetében magasabbnak mutatkoztak a hagyományos látogatókhoz képest, vagyis az olimpiai külföldi látogatásokból származó nettó többlet eléri a 950 M USD-t[150] (600 M GBP-t, vagyis kb. 215 Mrd Ft).[151]

49. ábra: Külföldiek által eltöltött vendégéjszakák mennyisége (index, 2010M1 = 100), Forrás: Eurostat, PwC elemzés

[150] 2012-es árakon.
[151] Forrás: Grant Thornton, 2013.

19.6.7. Makrogazdasági benchmark: Rio de Janeiro, 2016

A 2016-os brazil olimpia makrogazdasági hatásainak összehasonlító elemzését előzetes becslések segítik. Rio de Janeiro esetében fontos megjegyezni, hogy a város alig több, mint egy évtized alatt számos nagy sporteseménynek adott vagy fog otthon adni, melyek:

- 2007-ben a Pánamerikai játékok
- 2011-ben a CISM Katonai Világjátékok
- 2014-ben a labdarúgó-világbajnokság (FIFA World Cup)
- 2016-ban pedig az olimpia.

Emiatt egyes infrastrukturális beruházások már jóval az olimpia előtt elkészültek az azt megelőző kisebb rendezvények lebonyolításához (pl. Maracanã Stadium), potenciálisan csökkentve ezzel az olimpiához köthető fejlesztések GDP hatását. Ráadásul főként a két utolsó, nagyobb rendezvény – a labdarúgó-világbajnokság és az olimpia – csupán két évvel egymás után történő megrendezése miatt Brazília jelentős szinergikus hatásokat használhat ki, mely megnehezíti az olimpia makrogazdasági hatásainak önálló elemzését.

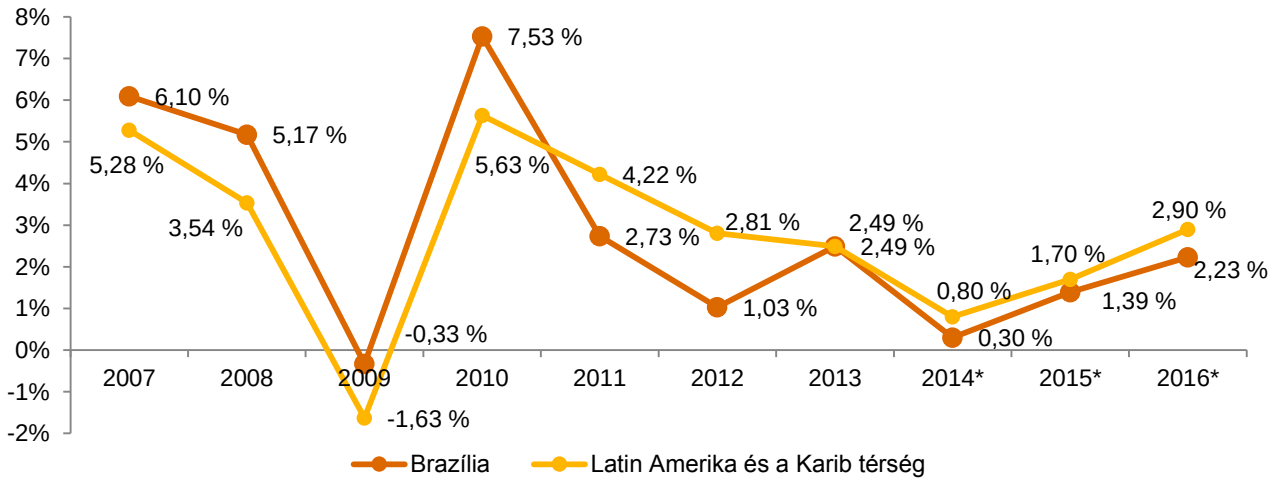
Az olimpia hatása a gazdasági aktivitásra és GDP-re

A tervek szerint Brazília összesen 33 Mrd USD-t költ az olimpiával kapcsolatos infrastrukturális fejlesztésekre, melyből 18 Mrd USD-t már a labdarúgó-világbajnoksággal kapcsolatos fejlesztésekre költött el.[152] 2014 januárjában további 2,3 Mrd USD-vel megemelték a tervezett költségeket, valamint átláthatóbbá tették a beruházások költségvetését, miszerint a költések több mint 70%-a a magánszférával való együttműködéseken keresztül fog megvalósulni.[153]

2014-ben Brazília GDP-je 2.244 Mrd USD, az olimpiára tehát összesen egy évnyi GDP kb. 1,5%-át tervezik költeni. Rio de Janeiro 258 Mrd USD éves GDP-jének pedig közel 13%-a a teljes olimpiára szánt költés.

[152] Forrás: Robert von Rekowsky, 2013.
[153] Forrás: Panja, Biller (Bloomberg Business), 2014

50. ábra: Brazília, valamint Latin-Amerika és a Karib-térség éves GDP növekedésének összevetése, Forrás:The World Bank (1), Statista, The World Bank (2)

** 2014-2016: előrejelzés*

A GDP növekedés Brazíliában 2010-ig magasabb volt, míg 2010 után alacsonyabb, mint az őt övező Latin-Amerikában és Karib térségben. Az előrejelzések alapján Brazília GDP növekedése 2016-ban is alacsonyabb lesz, valamint 2011-et és 2012-t leszámítva hasonlóan mozog az őt övező térség átlagával, az olimpia hatása tehát e mutató szerint lényegesen nem mutatkozik meg.

2009-től évi 0,08%-os GDP növekedést várnak a riói olimpia szervezésétől

Becslések szerint az olimpia megrendezése 2009-től 2016-ig 11 Mrd USD-t, míg 2017-től 2027-ig további 13,5 Mrd USD-t generál a brazil gazdaság számára.[154] A 11 Mrd USD hozzájárulás 2009-től az olimpia szervezéséig évente átlagosan 0,08%-os GDP növekedést eredményez Brazíliában, mely összesítve 0,67 %-át adja a 2008-as brazil GDP-nek, míg az olimpia előtti és utáni időszakban összesen generált növekedés a 2008-as GDP kb. 1,7 %-át teszi ki.[155] A 2009-2016 közötti időszakban az olimpia által generált GDP növekedés kb. 54 százalékban Rio de Janeiro régióban keletkezik, míg az olimpia utáni 11 évben ez a mutató kb. 62 %-ra emelkedik. Kitűnik tehát, hogy az olimpia általi növekedés leginkább ebben a régióban realizálódik, azon belül is legfőképp a

[154] Forrás: Fundação Instituto de Administração, 2009., Brazil-Arab News Agency, 2010.
[155] Forrás: Fundação Instituto de Administração, 2009.

házigazda Rio de Janeiro városában.

Az olimpia hatása a foglalkoztatásra

A várakozások szerint az olimpiáig évente 121 ezer, majd évi 131 ezer új munkahelyet teremt az olimpia megszervezése

A foglalkoztatáshoz a brazil olimpia két módon fog a tervek szerint hozzájárulni. Egyrészt az olimpiához köthető képzések elősegíthetik a mintegy 48 ezer fő munkaerőpiaci versenyképességét, akik így az olimpiai játékok után várhatóan könnyebben találhatnak majd munkát. Másrészt 50 ezer ideiglenes és további 15 ezer állandó munkahelyet fog teremteni a rendezvényszervezés, sportmenedzsment és turizmus területein, valamint a helyszínek működtetése kapcsán. Emellett várhatóan jelentős lesz azok száma, akiket az építkezésekkel kapcsolatos iparágakban foglalkoztatnak majd az infrastrukturális beruházások; továbbá állandó állások létrejötte várható a kereskedelem területén is.[156]

A brazil sportminisztérium hosszabb időtávra készített becsléseket: várakozásaik szerint évente közel 121 ezer új állás jön létre az olimpia kezdetéig, majd azt követően évente kb. 131 ezer új munkahely, egészen 2027-ig.[157] Ez összesen megközelítőleg 1.850.000 új állás létrejöttét jelenti a 6 millió fős városban, 15 év alatt. Amennyiben a minisztérium becslései alapján alakulnak tehát a foglalkoztatási adatok, az olimpia jelentős mértékben hozzájárul majd a foglalkoztatás növekedéséhez Rio de Janeiro-ban. Összehasonlításképpen, utólagos becslések szerint a 2014-es labdarúgó-világbajnokság 710 ezer állandó és 200 ezer átmeneti állást teremtett 2011 és 2014 között.[158]

Az olimpia hatása az inflációra és az árváltozásokra

A brazil kormány külön stratégiát dolgozott ki az árak megfékezése céljából

Az olimpia szervezőinek célja a turizmusért felelős minisztériummal közösen, hogy az utaztatást, szállást és a kapcsolódó szolgáltatásokat tisztességes árakon lehessen igénybe venni a városban. Az érvényes útmutatónak is megfelelően, olimpiai család számára fix, garantált szobaárakat szabtak meg, amelyeket a 2008-as szobaárak alapján számolták ki, a 2016-ig tervezett inflációt figyelembe véve. Emellett további intézkedéseket hajtottak végre a turizmussal foglalkozó szervezetek a tisztességes szobaárak fenntartása érdekében. Továbbá, a közlekedési szolgáltatások ingyenesek lesznek az akkreditált személyek és a jegyet vásárlók számára az olimpia helyszíneire és helyszíneiről (tömegközeledés vagy dedikált közlekedési eszközök nyújtása által).

A kormány célja olyan gazdasági stratégia alkalmazása már 2008-tól, amellyel hozzájárulnak az egészséges versennyel jellemezhető piac fenntartásához és védenek az árakkal való összejátszásokkal szemben is. Továbbá, a törvényhozás is védi a fogyasztókat, valamint a tisztességtelen piaci árakkal szemben büntetéseket tesz lehetővé.[159] Ugyan 2014 novemberére kissé

[156] Forrás: Rio 2016 (2009): Candidature File for Rio De Janeiro to Host the 2016 Olympic and Paralympic Games
[157] Forrás: Jules Boykoff, 2013; Fundação Instituto de Administração, 2009.
[158] Forrás: World Cup Portal, 2014.
[159] Forrás: Rio 2016 (2009): Candidature File for Rio De Janeiro to Host the 2016 Olympic and Paralympic Games

csökkent az infláció mértéke az országban, így is 6,4%-os inflációval jellemezhető a brazil gazdaság, mely közel 2%-kal magasabb az előirányozott 4,5%-hoz képest. Brazília küzd tehát az infláció csökkentésével. Az előrejelzések szerint a brazil infláció 2020-ra 4,13%-ra fog csökkenni.[160]

Az olimpia hatása az építőiparra

Brazíliában az olimpia egyik célja az infrastrukturális fejlesztések felgyorsítása: hatalmas összeget, 470 Mrd USD-t új befektetésekre (melynek részletei nem ismertek) szándékoznak elkölteni az olimpiához nem szorosan kapcsolódó beruházásokkal együtt, beleértve például repterek, kikötők, úthálózatok és erőművek fejlesztését.[161] Az előzetes becslések szerint így az építőipar fog a legtöbbet profitálni az olimpia rendezéséből (10,5%-ot, melyet az ingatlanpiac követ majd 6,3%-kal).[162]

A 2016-os játékokra 380-480 ezer külföldi látogatót várnak, azonban a sikeres FIFA labdarúgó világbajnokság után ez a szám jóval magasabb is lehet

Az olimpia hatása az idegenforgalomra

A 2014-es labdarúgó-világbajnokságra 600 ezer látogatót vártak tengerentúlról, a látogatók száma azonban felülmúlta a várakozásokat, így a látogatók mennyisége körülbelül 1 milliós nagyságrendre volt tehető, akik átlagban 13 napot töltöttek az országban. A turisták így 13,5 Mrd USD-vel járultak hozzá a brazil gazdasághoz. Az elégedettségi felmérésből kiderült, hogy a látogatók 95%-a visszatérne az országba később is.[163]

Az elemzők nagy növekedést várnak a brazil turizmus területén, melyet a 2014-es labdarúgó-világbajnokságot követően az olimpia tovább erősíthet. Különböző becslések alapján a 2016-os olimpiára 380-480 ezer külföldi látogatót várnak,[164] azonban a labdarúgó-világbajnokságból kiindulva ez a szám jóval magasabb is lehet. Előrejelzések szerint a turisztikai szempontból igen sikeres labdarúgó-világbajnokság és a közelgő olimpia eredményeként 10 év alatt meg fog duplázódni az országba érkező turisták száma. 2014-ben 6,4 millió nemzetközi turistával számoltak a korábban megközelítőleg évi 5 millió fő turistához képest, és az érték a becslések szerint évi 14,2 millió főre nőhet 2024-ig.[165] Legfőképpen Rióban jelentős növekedésre számítnak a turizmus növekedésében. Már most is egy népszerű turisztikai úti cél, több mint 1,4 millió látogatóval évente. Elemzők szerint a turisztikailag sikeres labdarúgó-világbajnokságnak és az olimpiának köszönhetően akár 136%-al nőhet, így 3,3 millióra ugorhat ez a szám évente.[166]

[160] Forrás: Trading Economics, 2015.
[161] Forrás: Jules Boykoff, 2013.
[162] Forrás: Rio 2016 hivatalos honlapja. Elérhető: http://www.rio2016.org.br/en/news/news/rio-2016-will-generate-a-positive-socio-economic-impact-in-brazil
[163] Forrás: Samantha Shankman, 2014.
[164] Forrás: George Utley, 2014; Travel Pulse, 2015.
[165] Forrás: Loretta Chao, 2014.
[166] Forrás: Sverrir Sverrisson, 2012

19.6.8. Makrogazdasági benchmark: Tokió, 2020

Az olimpia hatása a gazdasági aktivitásra és GDP-re

Kb. 3 trillió JPY gazdasági hatás várható a 2020-as olimpiának köszönhetően Japánban

A tokiói olimpia gazdasági hatásairól csak korlátozottan állnak rendelkezésre előrejelzések, mivel az olimpiai játékok csak 5 év múlva kerül megrendezésre. Ennek következtében a becsült hatások is csak aggregált szinten ismertek. Ráadásul Brazíliához hasonlóan Japán is számos sporteseményt[167] szervez még az olimpiát megelőzően, mintegy arra felkészülve, valamint a nagy sportesemények rendezése közötti szinergikus hatások kihasználása végett – így az olimpia hatásai korlátozottan különíthetőek csak el.[168]

A tokiói olimpia hivatalos honlapja és a japán kormány szerint az olimpia mintegy 3 trillió JPY (kb. 30 Mrd USD[169]) gazdasági tevékenységet (pl. beruházások, fogyasztás, turizmus bővülése formájában) fog indukálni, amelynek több mint fele a fővárosban fog jelentkezni. Ez az összeg nem tartalmazza az infrastrukturális fejlesztések másodlagos hatásait.[170]

Évi 170 ezer új munkahely várható

Az olimpia hatása a foglalkoztatásra

A felkészülés és lebonyolítás a tervek szerint körülbelül 152 ezer munkahelyet fog teremteni, ennek 55%-át a fővárosban, Tokióban.[171] Más becslések szerint az olimpia összesen 1,21 millió, vagyis évente kb. 170 ezer új állást generál közvetlenül és közvetetten a gazdaságban.[172] A kormány bejelentése nyomán várhatóan enyhülnek majd a külföldi munkaerő beáramlását érintő szabályozások, így további munkaerő-beáramlás várható.

Az olimpia hatása az inflációra és az árváltozásokra

Brazíliához hasonlóan, Tokióban is igyekeznek előre gondoskodni a szálláshelyek és a közösségi közlekedés megfelelő árazásáról, azok maximalizálás kihasználása és megállapodások kötése által.[173] Az akkreditált személyzet és a jegyet vásárlók a kialakuló hagyománynak megfelelően ingyen használhatják majd a tömegközlekedést. Fontos megjegyezni, hogy előző nagy sportesemények alkalmával (1998-ban a téli olimpián és 2002-ben a labdarúgó-világbajnokság idején) nem emelkedtek a szállásárak Japánban.

[167] 2014-ben ISU World Figure Skating Championship és World Table Tennis Championship, 2017-ben Asian Winter Games és 2019-ben IRB Rugby World Cup
[168] Forrás: Jonas Lang LaSalle, 2013.
[169] 2013.01.01 és 2015.01.01 közötti átlagos középárfolyammal számolva.
[170] Forrás: Jonas Lang LaSalle, 2013.
[171] Forrás: Tokyo 2020 hivatalos honlapja. Elérhető: http://tokyo2020.jp/en/news/index.php?id=193
[172] Forrás: Minoru Matsutani, 2014
[173] Forrás: Candidature File for Tokyo 2020. (2013), 68. oldal

2020-ig átlagosan évi 1%-os inflációval számolnak a szervezők.[174]

Rekordmennyiségű látogatót várnak a tokiói olimpiára

Az olimpia hatása az idegenforgalomra

Előrejelzések szerint 7,8 millió jegyet terveznek összesen eladni az olimpiára (776,4 millió USD értékben) és 2,3 millió jegyet a paralimpiára (46,3 M USD értékben).[175] A rendezvény alatt összesen 8,5 millió turistát terveznek vendégül látni az országban.[176]

A japán kormány 2020-ig évi 20 millióra szeretné növelni a külföldi látogatók számát Japánban és 30 millióra 2030-ig. 2013-ban az érték 10,36 millió volt, ambiciózusnak tűnnek tehát a célok, ám pozitív jel lehet, hogy a 2014 első felére vonatkozó értékek szerint január és július között 26%-kal több turista érkezett az országba, mint egy évvel korábban az év azonos időszakában. Ezt már az olimpia pozitív hatásaként tartják számon, annak megrendezése előtt 6 évvel.[177]

A vendéglátó- és építőiparban már szintén érezhető az olimpia pozitív hatása, azonban várhatóan nem lesz olyan mértékű a szállodaépítés, mint a korábban olimpiát rendező városokban. Tokió már most lényegesen több megfelelő szálláshellyel rendelkezik, mint az olimpiai követelmények és a jelenlegi keresletet teljes mértékben ki tudja szolgálni: 140 ezer szállodaszoba állt rendelkezésre 2013-ban, míg Londonban az olimpia alatt ez az érték 116 ezer, Athénban és környékén 36 ezer volt.[178]

[174] Forrás: Candidature File for Tokyo 2020. (2013)
[175] Forrás: Candidature File for Tokyo 2020. (2013), 98. oldal
[176] Forrás: Jonas Lang LaSalle, 2014; International Olympic Committee: Report of the IOC 2020 Evaluation Commission, 2013; Eurostat, 2014
[177] Forrás: Minoru Matsutani, 2014.
[178] Forrás: Jonas Lang LaSalle, 2014; International Olympic Committee: Report of the IOC 2020 Evaluation Commission, 2013; Eurostat, 2014

19.7. A jelöltségi szakasz jogi garanciái

31. táblázat: A jelölti szakadsz jogi garanciái (Forrás: weil & Gotshal)

	A garancia tárgya	A garancia leírása	A garanciát adó szervezet	Garancia minta (van/nincs)
Általános Garancia (politikai hozzájárulás)				
1	Kormányzati Támogatási Garancia	Általános politikai nyilatkozat valamennyi érintett szervezettől, az Olimpiai Játékok megvalósításának támogatásával kapcsolatban.	Kormány, Budapest Főváros, MOB egyéb illetékes szervek	nincs
Jogi Garanciák				
2	A Jogi jellegű kötelezettség vállalásokra vonatkozó Garancia, támogató levelek	Az Olimpiai Játékok megszervezésében érintett valamennyi szerv nyilatkozata, amelyben magukra nézve kötelezőnek ismerik el az Olimpiai Kartát és a Rendező Város Szerződést, megjelölik, hogy a nyilatkozatuk jogi kötőerővel bír és vállalják, hogy minden szükséges lépést megtesznek, hogy Budapest, mint rendező város eleget tehessen vállalt kötelezettségeinek.	Kormány, Budapest Főváros, egyéb illetékes szervek	van
3	Más Rendezvény Hiánya Garancia	Az illetékes szervek garantálják, hogy az Olimpiai Játékok idején, illetve közvetlenül egy héttel azt megelőzően, nem tartanak a rendezvény színhelyén, annak közelében illetve a versenyhelyszíneken más jelentős nemzeti vagy nemzetközi rendezvényt.	Kormány, egyéb illetékes szervek	nincs
4	Olimpiai Védjegyek Garancia	Nyilatkozat, hogy valamennyi Olimpiai és Paralimpiai Játékokhoz kapcsolódó védjegy jogi védelme garantált, vagy a megfelelő lépések meg lesznek téve a teljes védelem érdekében.	Kormány, egyéb illetékes szervek (SZTNH)	nincs

5	Pályázati Előkészítő Szervezet és a Rendező város képviseletére vonatkozó Garancia	A Fővárosi Önkormányzat nyilatkozata, hogy Pályázati Előkészítő Szervezet rendelkezik a megfelelő felhatalmazással a Főváros képviseletére, megjelölve benne az aláírási joggal rendelkező személyeket és tisztségüket.	Budapest Főváros	nincs
6	Beutazási és Ideiglenes tartózkodási Engedély Garancia, Munkavállalási Engedély Garancia	Garancia, hogy egyes érintett munkavállalók az Olimpiai Játékok idejére a Rendező Ország területére belépjenek, ott tartózkodjanak és feladatukat ellássák Valamint garancia arra nézve, hogy az érintett munkavállalók részére adó és illetékmentesen, egyszerűsített eljárásban lesz a munkavállalási engedély kibocsátva.	Kormány, idegenrendészet ért felelős miniszter (Bevándorlási és Állampolgársági Hivatal)	nincs
7	Árú Behozatali Engedély Garancia	Garancia, hogy az Olimpiai Játékokkal kapcsolatos felszerelések, amelyeket a NOB, a Nemzetközi Sportszövetségek és a Nemzeti Olimpiai Bizottságok valamint ezek delegációi, sajtómunkatársai és támogatói használnak vám- és adómentesen ideiglenesen behozhatóak legyenek a Rendező Ország területére.	Kormány, Nemzeti Adó- és Vámhivatal	nincs
Környezetvédelem Garancia				
8	Környezetvédelmi Garancia	Garanciák, hogy az Olimpiai Játékok megvalósításához szükséges építési munkálatok lefolytatása során az illetékes szervek meg fognak felelni a helyi környezetvédelmi előírásoknak és a nemzetközi környezetvédelmi egyezményeknek.	Kormány, környezetvédele mért felelős miniszter	nincs
Pénzügyi Garanciák				
9	Pénzügyi Garancia az OCOG költségei fedezetére	Garancia az OCOG valamennyi potenciális költségének fedezetére, ideértve a NOB felé teljesítendő előleget illetve egyéb pénzügyi hozzájárulást	Kormány, Budapest Főváros, államháztartásér t felelős miniszter	nincs

10	Kormányzati szolgáltatások nyújtására vonatkozó Garancia	Garancia, hogy az OCOG költségtérítés nélkül igénybe veheti a biztonsági, egészségügyi, vám, beléptetés, és egyéb kormányzati szolgáltatásokat.	Kormány, államháztartásért felelős miniszter	nincs
11	Esteleges További Pénzügyi Garancia	További felmerülő költségek fedezésre vonatkozó garancia.	Kormány	nincs
12	Túlárazás elleni védelem Garancia (szálláshely szolgáltatás)	Nyilatkozat, hogy az érintett szervek és hatóságok miként garantálják a túlárazás elleni védelmet az Olimpiai Játékok alatt, külön hivatkozva a mindenki számára elérhető szállásszolgáltatás árára.	Kormány, államháztartásért felelős miniszter, fogyasztóvédelmi hatóság	nincs
Marketing Garanciák				
13	Közös Marketing Program Szerződés Garancia	Az aláírt Közös Marketing Program szerződés benyújtása valamint minden egyes Nemzeti Sportszövetség és az MPB valamint az egyéb érintett szervek hozzájárulása a szerződés betartásához.	Budapest Főváros-Nemzetközi Olimpiai Bizottság szerződése, Nemzeti Sportszövetségek, MPB, egyéb illetékes szervek	van (mintaszerződés)
14	Paraolimpiai Közös Marketing Program Szerződés Garancia	Az érintettet felek nyilatkozata, hogy a Paralimpia helyszínéül szolgáló ingatlanok és szükséges eszközök biztosítása érdekében szerződést fognak kötni.	Budapest Főváros-Nemzetközi Paraolimpiai Bizottság szerződése	van

15	Álcázott Marketing elleni védelem Garanciák	A garancia magában foglalja, hogy a szükséges jogszabályi környezet biztosítja az álcázott marketingtevékenység elleni védelmet (tisztességtelen verseny tilalma). Továbbá az illetékes hatóságok garantálják, hogy 2 héttel az Olimpiai Játékok Nyitóünnepségét megelőzően a Záróünnepségig betiltják az utcai árusítást, az engedély nélkül jegyértékesítést és ellenőrzik a hirdetési árakat.	Kormány, Budapest Főváros, rendőrség, egyéb illetékes szervek (GVH)	nincs
16	Garancia Budapest területén, a repülőtéren és a tömegközlekedési eszközökön lévő reklámozási felületek használatára	A hirdetési felülettel rendelkezők garantálják, hogy a felület használatát csak az Olimpia Játékok hirdetéseihez lehet a Játékok ideje alatt.	Érintett felületek használati jogosultjai	nincs
17	Garancia az Olimpia kapcsán tervezett érme kibocsátási program tekintetében	Amennyiben a rendező tervez érme kibocsátási programot, a programért felelős szervezet köteles a program végrehajtásáért garanciát vállalni.	Magyar Nemzeti Bank	nincs
18	Garancia az Olimpia kapcsán tervezett lottó tekintetében	Amennyiben a rendező tervez az Olimpiai Játékok finanszírozása érdekében lottó programot, a programért felelős szervezet köteles a programot támogatni és amennyiben a várt bevétel nem realizálódik, köteles gondoskodni a hiányzó összeg pótlásáról.	Kormány, Szerencsejáték Zrt.	nincs
Sportlétesítmények és versenyhelyszínek				
19	Garancia a sportlétesítmények finanszírozására vonatkozóan	Garancia az Olimpiai Játékokhoz szükséges sportlétesítmények finanszírozásához a finanszírozó összeg és a finanszírozott létesítmények megjelölésével.	Kormány, államháztartásért felelős miniszter, MOB	nincs

20	Garancia a versenyhelyszínek vonatkozásában azok hasznosítására, tulajdoni helyzetére, üzemeltetésére vonatkozóan	A garancia értelmében az OCOG jogot szerez versenyhelyszínek vonatkozásában azok hasznosítására, tulajdoni helyzetére, üzemeltetésére vonatkozóan az Olimpiai Játékok céljából, beleértve a szükséges teszt eseményeket is. A garanciának magában kell foglalnia, hogy az OCOG az Olimpiai Játékok céljából jogosult a rendezvény színhelyének nevének és megjelenítésének megváltoztatására.	Tulajdonosok	van
21	Garancia nemzetközi sportszervezetektől arra, hogy a versenyhelyszínek megfelelnek az adott sportszervezet nemzetközi előírásainak; illetve a nemzetközi sportlétesítmények hez benyújtott létesítmény jóváhagyási dokumentumok	Garancia a nemzetközi sportszervezetektől arra, hogy a versenyhelyszínek megfelelnek az adott sportszervezet nemzetközi előírásainak. (Nemzetközi sportszervezetekkel kötött szerződések.) A garanciák mellé be kell nyújtani a nemzetközi sportlétesítmények által benyújtott létesítmények jóváhagyási kérelmeit is.	Nemzetközi sportszervezetek , MOB	nincs (Nemzetközi sportszervezetek-kel kötött szerződések.)
22	Állami tulajdonú helyszínekkel kapcsolatos garancia	Az állami szervek által tulajdonolt versenyhelyszínek és nem versenyhelyszínek rendelkezésre bocsátásáról szóló garancia. A garanciába bele kell foglalni, hogy a rendelkezésre bocsátás ingyenes vagy visszterhes.	Kormány, tulajdonosi jogokat gyakorló szervek	nincs
23	Közmű Garancia	Garancia a megfelelő állami szervektől arra vonatkozóan, hogy a közműszolgáltatók a megfelelő (a felhasználókat hátrányosan nem érintő) szolgáltatási szintet biztosítani tudják az Olimpiai Játékok megfelelő kiszolgálása mellett.	Kormány, MEKH	nincs

Paralimpia				
24	Garancia a versenyhelyszínek használatára vonatkozóan a paraolimpia tekintetében	Garancia a versenyhelyszínek használatára és a kereskedelmi jogok kérdésében, azon ingatlanok kapcsán, amelyeket az Olimpiai Játékok során nem használnak, vagy egyéb garanciák nem fednek le. A garanciákhoz csatolni kell a Nemzetközi Paralimpiai Sportszövetségekkel kötött megállapodásokat, amely szerint a versenyhelyszínek megfelelnek az adott sportszervezet technikai előírásainak.	Kormány, tulajdonosok, Nemzetközi Paralimpiai Sportszövetségek	nincs
25	Akadálymentességi Garancia (1)	Garancia arra vonatkozóan, hogy a paraolimpia tekintetében a nemzeti és nemzetközi megközelíthetőségi, akadálymentességi sztenderdek alkalmazásra kerülnek, és a megközelíthetőségi szempontok, akadálymentességi a tervezés és kivitelezés során figyelembe vételre kerülnek.	Kormány, tulajdonosok, tulajdonosi jogokat gyakorló szervek	nincs
26	Paralimpia Finanszírozási Garancia	Garancia a Paraolimpiai Játékok finanszírozására, illetve garanciák függően attól, hogy milyen forrásokból (költségvetési, önkormányzati stb.) biztosítják a finanszírozást.	Kormány, államháztartásért felelős miniszter, egyéb illetékes szervek (önkormányzat)	nincs
Olimpiai Falu				
27	Olimpiai Falu létesítésére vonatkozó garancia	Garancia arra vonatkozóan, hogy az Olimpiai Falu létesítésére kiválasztott terület a település rendezési eszközök szempontjából megfelelő abból a célból, hogy az Olimpiai Falu létesítésére az építési engedély kiadható legyen.	Önkormányzat, tulajdonosok	nincs
28	OCOG részvételét a tervezés során biztosító garancia	Garancia arra vonatkozóan, hogy az Olimpiai Falu megvalósítását végző szervezet biztosítja az OCOG részvételét a tervezés során, ehhez az érintett tulajdonosok hozzájárulnak.	Olimpiai Falu tulajdonosai	nincs

29	Pénzügyi garancia az Olimpiai Falu megvalósítására vonatkozóan	Az érintett felek a pontos összeg megjelölésével vállalják az Olimpiai Falu megvalósításának finanszírozását.	Kormány, önkormányzat, államháztartásért felelős miniszter	nincs
30	Hiányfinanszírozási Garancia	Kormányzati garancia/kötelezettségvállalás az Olimpiai Falu létesítése költségvetése esetleges hiányának finanszírozására.	Kormány, államháztartásért felelős miniszter	nincs
31	Használati Garancia	Létező épületek és infrastruktúra esetén garancia arra vonatkozóan, hogy azok tulajdonosa lehetővé teszi a létesítmény Olimpiai Faluként való használatát, az Olimpia és Paraolimpia során.	Tulajdonosok	nincs
32	Akadálymentességi Garancia (2)	Garancia arra vonatkozóan, hogy az Olimpiai Falu illetve a Paraolimpiai Falu milyen nemzetközi és nemzeti megközelítési, akadálymentességi sztenderdeknek fog megfelelni.	Kormány, tulajdonosok, tulajdonosi jogokat gyakorló szervek	nincs
33	OCOG létesítmény használati garancia	Garancia az Olimpiai Falu létesítményeinek tulajdonosaitól arra vonatkozóan, hogy a kereskedelmi hasznosítási jogot biztosítják az OCOG számára arra az időre ameddig a létesítményt az OCOG használja a Tiszta Létesítmény Melléklet előírásainak megfelelően.	Tulajdonosok, egyéb szervek	nincs
34	Utazási Hozzájárulás Garancia	Garancia arra vonatkozóan, hogy az OCOG utazási hozzájárulást fog biztosítani a nemzeti olimpiai delegációk részére. A garancia standard turista osztályú retúrjegyekre terjed ki a Nemzeti Olimpiai Bizottságok által meghatározott repülőtértől vagy a résztvevő állam fővárosának repülőtértől a Rendező Város repteréig a legrövidebb úton keresztül. A garancia tartalmazza, hogy az OCOG elismeri és betartja a NOB előírásait és az általa meghatározott határidőket. Továbbá tartalmazza, hogy a Paralimpiai Játékok résztvevői azonos bánásmódban részesülnek.	Kormány, OCOG	nincs

Biztonsági Garanciák				
35	Általános Biztonsági Garancia	Kormányzati garancia arra vonatkozóan, hogy a kormányzat biztosítja az Olimpiai és Paraolimpiai Játékok biztonságos megrendezését. A garancia tartalmazza valamennyi résztvevő szerv (finanszírozás, ellenőrzés, végrehajtás stb.) feladatát és megjelöli a végső felelőst a biztonsági kérdésekben.	Kormány, rendőrség, egyéb illetékes szervek	nincs
36	Helyi Biztonsági Garancia	Garancia arra vonatkozóan, hogy a helyi önkormányzatok biztosítják az Olimpiai és a Paraolimpiai Játékok biztonságos megrendezését.	Önkormányzat, rendőrség, egyéb illetékes szervek	nincs
Szálláshely Garanciák				
37	Szállodakapacitás Garancia	Garancia a turisztikai szempontból rendelkezésre álló szállodai szobakapacitás tekintetében.	Kormány, turizmusért felelős miniszter, Nemzeti Turisztikai Bizottság	Nincs, de a kérdőív vonatkozó táblázatát ki kell tölteni
38	Általános Szálláshely Garancia	Garancia az egyes hotel- és szálláshely tulajdonosoktól a rendelkezésre álló szobaszám, az alkalmazandó szálláshely díjak, a foglalási szabályok és az árkontroll tekintetében. Valamint garanciát kell vállalni a meghatározott feltételek betartásának átruházásához jövőbeli tulajdonosváltás esetén. A médiafalu tekintetében ki kell terjedni a maximum szobaárra minden szobatípus kapcsán, az adóvonzatra és a wi-fi elérhetőségre.	Hotel- és szálláshely tulajdonosok	Nincs, de a kérdőív vonatkozó táblázatát ki kell tölteni
39	Létező Szálláshely Garancia	A létező szálláshelyekre vonatkozóan garancia az egyes tulajdonosoktól a szálláshelyek rendelkezésre bocsátásáról, a bérleti díjról, pénzügyi garancia az esetleges fejlesztések tekintetében. Valamint garanciát kell vállalni a meghatározott feltételek betartásának átruházásához jövőbeli tulajdonosváltás esetén.	Hotel- és szálláshely tulajdonosok	nincs

40	Létesítendő Szálláshely Garancia	A létesítendő hotelek és egyéb szálláshelyek tekintetében garancia az építési engedélyek, a megvalósítása ütemezése, finanszírozása tekintetében.	Hotel- és szálláshely tulajdonosok, Kormány, önkormányzat	nincs
Közlekedési Garanciák				
41	Repülőtér Garancia	Garancia a repülőtér kapacitásának növelésére vonatkozóan, amely tartalmazza a szükséges engedélyek rendelkezésre állását, a beruházásért felelős szervezetet, a beruházás ütemezését és finanszírozását..	Kormány, illetékes szervek (Budapest Airport)	nincs
42	Tömegközlekedési Garancia	Garancia a tervezett közlekedési infrastruktúra projektek tekintetében (a közlekedés infrastruktúra terv bemutatása); Garancia a közlekedési infrastruktúra fejlesztése tekintetében, megjelölve a szükséges engedélyek rendelkezésre állását, a beruházásért felelős szervezetet, a beruházás ütemezését és finanszírozását.	Kormány, Budapest Főváros, önkormányzatok, illetékes közlekedési szervek	nincs
43	Közúti/vasúti közlekedési Garancia	Garancia a tervezett közúti és vasúti/kötött pályás járműpark fejlesztése tekintetében, megjelölve a felelős szervet és bemutatva a finanszírozást.	Kormány, Budapest Főváros, önkormányzatok, illetékes közlekedési szervek (MÁV, BKK)	nincs
44	Olimpia Sáv Garancia	Garancia az Olimpiai Játékok forgalmának biztosítására, illetve az úgynevezett olimpiai Sáv tekintetében; Olimpiai Sáv tervezett alkalmazása esetén garancia arra vonatkozóan, hogy ez a rendszer megvalósítható, illetve meg fog valósulni.	Kormány, Budapest Főváros, önkormányzatok, illetékes közlekedési szervek (BKK)	nincs

45	Közlekedésszervezési Garancia	Garancia a közlekedés és közlekedés szervezés irányítási és felügyeleti központ tekintetében.	Kormány, Budapest Főváros, önkormányzatok, illetékes közlekedési szervek (BKK)	nincs
Média Garanciák				
46	Nemzetközi Közvetítési Központ és a Központi Sajtóközpont Garancia	Garancia a Nemzetközi Közvetítési Központ és a Központi Sajtóközpont létesítése, illetve használata tekintetében, ideértve a kereskedelmi jogokat a Tiszta Létesítmény Melléklet előírásainak megfelelően.	Tulajdonosok	nincs

19.8. Az M1-M7 bővítés és indoklása

Jelenlegi helyzet

Az **M1 autópálya az ország legjelentősebb közúti kapuja a nyugati országok felé**. Közismert, hogy **ezen a folyosón a hazai forgalom mellett igen számottevő tranzitforgalom bonyolódik**. Az autópályának **rendkívül jelentős a nehéz teherforgalma.** A 2x2 forgalmi sávos autópályán kialakult kamion oszlopok miatt a nehéz teherforgalom számára előzési tilalom van érvényben. A pálya komoly forgalmi terhelése minden évszakban és időszakban jelentős.

51. ábra: Az M1 autópálya éves 2013. évi forgalmi adatai (Forrás: Főmterv OKA adatbázis alapján)

Az M1 autópálya forgalmának alakulása kapcsán megfigyelhető, hogy az M0 autóút csatlakozását követően a forgalom mintegy 7.000 j/nap értékkel növekszik. Az agglomeráció felé haladó forgalom zsámbéki csomópontnál történő kiválásával mintegy

4.000 j/nap értékkel csökken az autópálya terhelése. Ezt követően a forgalom a Zsámbéki csomópont és Tata (Remeteségpusztai rejtett csomópont) térsége között mintegy 40 km hosszon közel megegyező, egységesnek mondható 40.000 j/nap nagyságrendi értéket mutat. Itt ismét egy kisebb forgalmi lépcső jelentkezik kb. 4.000 j/nap csökkenéssel. Ezt követően az első jelentősebb forgalmi lépcső Győr térségében a 85. sz. főútnál (A párhuzamosan futó M85 autóút épül) jelentkezik, ahol a forgalom csökkenése mintegy 5.000 j/nap érték. Ennél nagyobb a forgalom csökkenés csak az M15 autóút Levél térségi kiválásánál mutatkozik, ahol további 5.500 j/nap értékű forgalom megy át az M15 autóútra/ későbbiekben autópályára.

Hegyeshalom térségében (kapcsolat az 1. sz. főúttal és Hegyeshalom településsel) a számok még egy kb. 4.000 j/nap nagyságrendű csökkenést mutatnak. A határt átlépő forgalom végül mintegy kétharmada csupán a Győr (85. sz. főút) előtt jelentkező forgalomnak. A kapacitás kimerülésének problémáját jelentősen növeli, hogy Budapest és Győr között az M1 autópályának lényegében nincs funkcionális alternatívája (nagykapacitású helyettesítő útvonal).

A hatályos nagytávú tervben (a gyorsforgalmi- és a főúthálózat hosszú távú fejlesztési programjáról és nagytávú tervéről szóló 1222/2011. (VI.29.) Korm. határozat) az M1 autópálya Győr térségéig (az M85 autóút kiválásáig) 2x3 sávos autópályaként van jelölve.

Következtetések

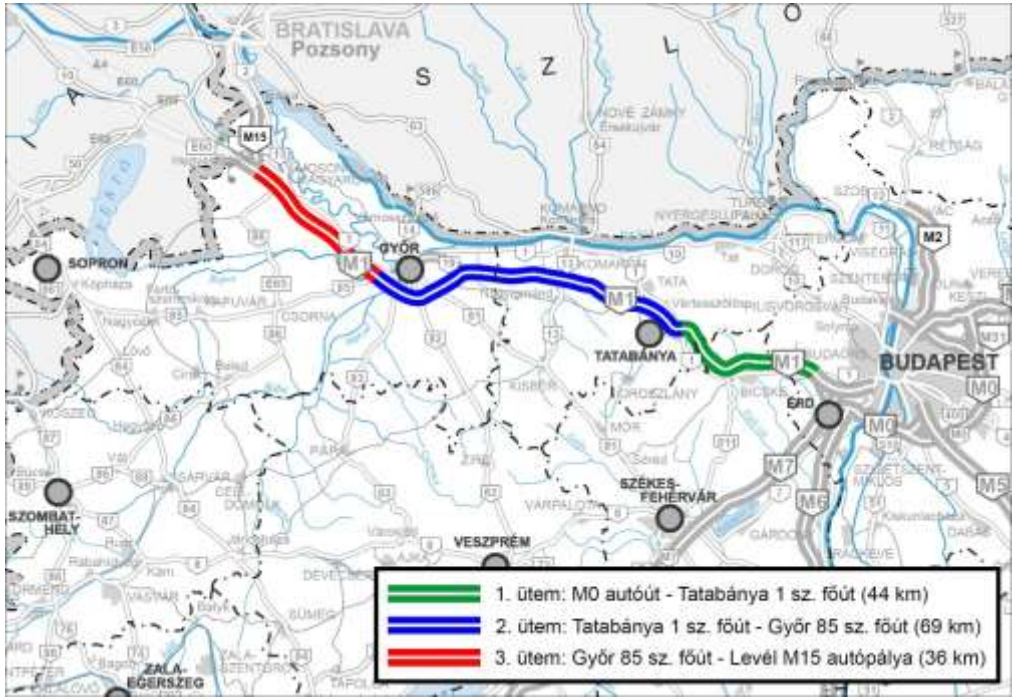
A forgalmi adatok alapján jelenleg 64+740 km sz. pihenőhelyig (Remeteségpuszta rejtett csomópontig) haladja meg a forgalom az eltűrhető (1.700 j/ó, autópályák forgalmi sávonként) és az M15 kiválásáig a megfelelő szolgáltatási szint határértékét. Várható, hogy a forgalom fokozatosan növekszik, melynek tendenciáját a vasúti fejlesztések (alapvetően a hosszú, vagy nagytávú időhorizontban napirendre vehető Budapest-Bécs nagysebességű vasút belépése) sem fordítják meg. A magyar-osztrák határig két kisebb forgalmi lépcső jelentkezik a Zsámbéki és a Tata (Remeteségpusztai) rejtett csomópontnál (ezek a fejlesztés ütemezése szempontjából lehetnek lényegesek), egy nagyobb pedig Győrnél a 85. sz. csomópontban. Az M1 autópályán a legnagyobb forgalom csökkenés az M15 autóút kiválása után áll elő. Ezek a forgalmi lépcsők, illetve a csatlakozó osztrák A4 autópályára vonatkozó 2x3 forgalmi sávos bővítési elképzelések determinálhatják az M1 autópálya 2x3 sávos kapacitásbővítését a jövőben.

A fentiek figyelembevételével **célszerű a pályát ütemezetten a határ térségéig (M15 autópálya kiválásáig) vezetni, a magyar szakaszon 2x3 forgalmi sávosra bővíteni** figyelembe véve, hogy

- az M15 kiválásánál a forgalom megoszlik a Bécs – München és a Pozsony – Prága – Berlin irányokban,
- Ausztria a határtól 22 km-re csak Neusiedl am See-ig (a Pozsony felé vezető A6 autópálya csatlakozása közelében lévő B50 sz. főútig) tervezi a csatlakozó A4 autópálya 2x3 sávos kapacitásbővítését.

Hosszabb távon Budapest és Bécs közötti teljesen folyamatos 2x3 forgalmi sávos autópálya megvalósítása – bár ezt az M15 és az A6 között a forgalom hosszú távon sem indokolja – a két fél közötti tárgyalások eredménye lehet. Fenti gondolatmenet alapján az M1 autópálya 2x3 forgalmi sáv + leállósávra történő bővítésének ütemezési javaslata a következő:

52. ábra: Az M1 autópálya kapacitásbővítésének forgalmi szempontból javasolt ütemezése (Forrás: Főmterv)

Az M1 autópálya 2x3 forgalmi sáv + leállósávra történő bővítését kifelé történő szélesítéssel kell majd végrehajtani. Az első ütem (M0 – Tatabánya közötti szakasz) előkészítettsége előrehaladott, a projekt szerepeltetése megtörtént a középtávú projektlistában (tervezet). A későbbi ütemek pontos időpontjait részletes vizsgálattal kell meghatározni és az osztrák féllel egyeztetni szükséges.

A forgalmi adatok alapján jelenleg az M1 autópálya Remeteségpuszta rejtett csomópontig haladja meg a forgalom az eltűrhető és az M15 kiválásáig a megfelelő szolgáltatási szint határértékét. Várható, hogy a forgalom fokozatosan növekszik. Célszerű a pályát ütemezetten a határ térségéig (M15 autópálya kiválásáig) 2x3 forgalmi sávosra bővíteni.

Ábrajegyzék

1. ábra: Szállodahajó kikötők építésének vizsgálata az egész fővárost tekintve (Forrás: BFVT) 1187
2. ábra: A Budapest Airport Zrt. tulajdonosi szerkezete (Forrás: BA Zrt.) 1188
3. ábra: Utasforgalmi szerkezet 2011-2014 (Forrás: BA Zrt.) 1190
4. ábra: Utasforgalmi szerkezet 2013. és 2014. nyári hónapok átlaga alapján (Forrás: BA Zrt.) 1192
5. ábra: Légiúton elérhető városok Budapestről 2011-ben (Forrás: BA Zrt.) 1194
6. ábra: Repülővel elérhető városok a MALÉV csődjét követően (Forrás: BA Zrt.) 1195
7. ábra: Desztinációk területi eloszlása a légijármű mozgásszám adatok alapján (2013. év) (Forrás: BA Zrt.) 1197
8. ábra: Desztinációk területi eloszlása az utasszám adatok alapján (2013. év) (Forrás: BA Zrt.) 1197
9. ábra: Átlagos havi középhőmérsékletek és csapadékösszegek (Forrás: OMSZ) 1201
10. ábra: T2 terminál utas forgalmának napi eloszlása (Forrás: BA Zrt.) 1211
11. ábra: T2 terminál érkező utas forgalmának napi eloszlása (Forrás: BA Zrt.) 1212
12. ábra: T2 terminál utas forgalmának napi eloszlása (Forrás: Ba Zrt.) 1212
13. ábra: Megközelítési lehetőségek megoszlása (Forrás: Ba Zrt.) 1214
14. ábra: Utasforgalmi előrejelzések 2024-ig (Forrás: BA Zrt.) 1216
15. ábra: Légijármű mozgásszám előrejelzés 2024-ig (Forrás: BA Zrt.) 1217
16. ábra: A sydneyi repülőtér forgalma az olimpia idején (Forrás: BA Zrt.) 1220
17. ábra: Az athéni repülőtér forgalma az olimpia idején (Forrás: BA Zrt.) 1220
18. ábra: A debreceni reptér utasforgalmi adatai (Forrás: KSH) 1225
19. ábra: A sármelléki reptér utasforgalmi adatai (Forrás: KSH) 1228
20. ábra: A Győr-péri reptér utasforgalmi adatai (Forrás: KSH) 1230
21. ábra: A schwechati reptér utasforgalmi adatai (Forrás: Vienna Airport) 1234
22. ábra: A pozsonyi reptér utasforgalmi adatai (Forrás: Bratislava Airport) 1236
23. ábra: Jelenlegi és várható férőhelyszám a Budapest és környéki magánszálláshelyeken (Forrás: PwC elemzés, KSH 2013 és 2014) 1302
24. ábra: Globális nemzetközi utazók szálláshely választása 2014 során (Forrás: WTTR, IPK International) 1303
25. ábra: A modellben alkalmazott visszafogott és dinamikus GDP előrejelzés alakulása (Forrás: KSH, Eurostat, PwC) 1310
26. ábra: A becslőmodell előrejelzése a teljes magyarországi hotel- és panzió-férőhelyek alakulására, dinamikus és visszafogott GDP-előrejelzés esetében (Forrás: PwC elemzés) 1311
27. ábra: A makrogazdasági hatásvizsgálat modellje (Forrás: PwC elemzés) 1315
28. ábra: A GDP éves növekedésének összevetése Katalóniában és teljes Spanyolországban (Forrás: INE) 1316
29. ábra: A barcelonai olimpia összesített gazdasági hatása (Forrás: Ferran Brunet, 1995) 1318

30. ábra: Az infláció alakulása Katalóniában és Spanyolország további régióiban (Forrás: INE) 1321
31. ábra: Régi és új lakások árai Barcelonában (ESP/m²) (Forrás: Pere Duran, 2005) 1322
32. ábra: Georgia állam és az Egyesült Államok historikus GDP növekedésének összevetése, (Forrás: Bureau of Economic Analysis, U.S. Department of Commerce) 1325
33. ábra: Georgia állam építőipari és összesített ipari növekedése, (Forrás: Bureau of Economic Analysis, U.S. Department of Commerce) 1326
34. ábra: A munkanélküliségi ráta összevetése Ausztráliában és az egyes régióiban, (Forrás: Australian Bureau of Statistics) 1328
35. ábra: Infláció Ausztráliában és nagyobb városaiban (Forrás: Australian Bureau of Statistics) 1329
36. ábra: Görögország és az EU-28 GDP növekedése (Forrás: OECD) 1332
37. ábra: Munkanélküliségi ráta Görögországban és EU 15 országában, Foglalkoztatottság alakulása Görögországban (Forrás: Eurostat) 1333
38. ábra: Az infláció alakulása Görögországban és az EU-28 országokban (Forrás: OECD) 1334
39. ábra: Szállodák kihasználtsága augusztusban Görögországban (Forrás: ETOA, 2008) 1335
40. ábra: Idegenforgalom (érkező látogatók mennyiségének) változása Görögországban, Horvátországban és Törökországban (2001=100%) (Forrás: ETOA, 2008) 1336
41. ábra: Peking alapeseti éves GDP növekedése, és az „olimpiai eset" növekedése (Forrás: Song–Ranelli, 2008) 1337
42. ábra: Hivatalos statisztika a foglalkoztatottak számáról Pekingben 2001 és 2008 között, Forrás: Kínai Nemzeti Statisztikai Hivatal 1338
43. ábra: Kínába és Pekingbe érkező turisták létszáma, (Forrás: China Tourism Academy and Beijing Commission of Tourism Department) 1341
44. ábra: A londoni olimpia nettósított becsült bruttó hozzáadott értéke a gazdasághoz (2009-es GBP árakon) Forrás: Grant Thornton UK LLP, 2013 1343
45. ábra: A londoni olimpia hatása a foglalkoztatásra az Egyesült Királyság régióinként a 2002-2014-es időszakban, (Forrás: Grant Thornton UK LLP, 2013) 1344
46. ábra: Az Egyesült Királyság és az Eurózóna inflációjának összevetése (%), (Forrás: Eurostat, PwC elemzés) 1345
47. ábra: Építőipari termelés indexe az Egyesült Királyságban és az Eurózónában (2000M1=100), (Forrás: Eurostat, PwC elemzés) 1346
48. ábra: Az Egyesült Királyság lakáspiaci árainak változása (index: 2010=100) (Forrás: Eurostat, PwC elemzés) 1347
49. ábra: Külföldiek által eltöltött vendégéjszakák mennyisége (index, 2010M1 = 100), Forrás: Eurostat, PwC elemzés 1348
50. ábra: Brazília, valamint Latin-Amerika és a Karib-térség éves GDP növekedésének összevetése, Forrás:The World Bank (1), Statista, The World Bank (2) 1350
51. ábra: Az M1 autópálya éves 2013. évi forgalmi adatai (Forrás: Főmterv OKA adatbázis alapján) 1365
52. ábra: Az M1 autópálya kapacitásbővítésének forgalmi szempontból javasolt ütemezése (Forrás: Főmterv) 1367

Táblázatjegyzék

1. táblázat: 15 ha-nál nagyobb, változással érintett, egybefüggő Nagykiterjedésű sportolási célú (K-sp), és Nagykiterjedésű rekreációs és szabadidős (K-rek) és Intézményi (I) területek (Forrás: BFVT) 1145
2. táblázat: Atlétikai stadion helyszín értékelés (Forrás: BFVT) 1155
3. táblázat: Atlétikai stadion helyszínek előnyei és hátrányai (Forrás: BFVT) 1159
4. táblázat: Olimpiai falu értékelés ("A" változat) (Forrás: BFVT) 1168
5. táblázat: Olimpiai falu helyszín értékelés ("C" változat) (Forrás: PwC) 1170
6. táblázat: Olimpiai falu (Előnyök/hátrányok) (Forrás: BFVT) 1174
7. táblázat: Decentralizált médiafalu helyszín értékelés ("A" változat) (Forrás: BFVT) 1179
8. táblázat: A szállodahajók elhelyezését befolyásoló tényezők (Forrás: BFVT) 1183
9. táblázat: Hagyományos bejáróhíd az úszóműhöz, támdoronggal (Forrás: BFVT) 1185
10. táblázat: Nagyméretű úszómű, cölöpös rögzítéssel, 2 bejáróhíddal (Forrás: BFVT) 1186
11. táblázat: A Liszt Ferenc Nemzetközi Repülőtér forgalmi adatai (Forrás: BA Zrt.) 1189
12. táblázat: Utasforgalmi adatok havi bontásban, 2010-2014 (Forrás: BA Zrt.) 1191
13. táblázat: Magyar utasok aránya a teljes utazóközönséghez viszonyítva (Forrás: BA Zrt.) 1193
14. táblázat: A 10 legfrekventáltabb célállomás 2014. év júliusában (Forrás: BA Zrt.) 1198
15. táblázat: A 10 legfrekventáltabb célállomás 2014. év augusztusában (Forrás: BA Zrt.) 1198
16. táblázat: Sokéves időjárási átlagok (Forrás: OMSZ) 1200
17. táblázat: A kifutópályák kapacitása (Forrás: HungaroControl) 1202
18. táblázat: Futópálya rendszer kihasználtsága a deklarált kapacitásához viszonyítva a nyári hónapokban (Forrás: BA Zrt.) 1203
19. táblázat: A forgalmi előtér deklarált kapacitása a 2014. téli és a 2015. nyári menetrendi időszakra (Forrás: HungaroControl, BA Zrt.) 1205
20. táblázat: Forgalmi előtér deklarált kapacitása a bezárása előtt (2012. nyár)(Forrás: HungaroControl) 1206
21. táblázat: T2 terminál deklarált utasforgalmi kapacitása (Forrás: HungaroControl) 1207
22. táblázat: T1 Terminál utolsó deklarált utasforgalmi kapacitása a bezárása előtt (Forrás: HungaroControl) 1208
23. táblázat: rendelkezésre álló parkoló kapacitások (Forrás: HungaroControl) 1209
24. táblázat: Járműszám a repülőtér földi oldalán (Forrás: BA Zrt.) 1214
25. táblázat: Parkolók kapacitása és kihasználtsága (Forrás: BA Zrt.) 1215
26. táblázat: 2013. évi utasforgalom országonkénti bontásban 1237
27. táblázat: Átlagos látogató és airbnb-t használó látogató átlagos tartózkodási ideje (és költése) az airbnb közlése szerint (Forrás: Hivatalos airbnb blog). 1307
28. táblázat: 2010. évi ÁKM szektorális megbontása (Forrás: PwC) 1314
29. táblázat: A barcelonai olimpiai játékok akkumulált gazdasági hatása, Forrás: Ferran Brunet, 1995 1319

30. táblázat: Nemzetközi és belföldi turistaköltések Pekingben az olimpiát megelőző években (Forrás: Peking Város Statisztikai Hivatala és Kínai Statisztikai Évkönyvek) 1340
31. táblázat: A jelölti szakadsz jogi garanciái (Forrás: weil & Gotshal) 1355